rium xpisti sui est sal uum fac populum tuum

domine et benedic hereditati tue et rege eos us q;

in se culum Ps Ad te domine clamabo deus meus ne si

leas a me et ero similis descendentibus in lacum evovae

.xxi;

Gr Constitute vb refugium Alle luia

V. Ad te do mine leuaui ani

mam meam deus meus in te con fi do non

erubescam Off Perfice gressus Co Circuibo et immola

bo in tabernaculum e ius hostiam iubilationis cantabo

et psalmum di cam domino. Dom. viij. p. pent. a.

Off Expectas Co Qui manducat

Miserere michi domine quoniam ad te Dom. xvi. a.

clama ui to ta die quia tu domi ne suauis

ac mitis es et copio sus in misericordi a omnibus

inuocanti bus te Ps Inclina domine aurem tuam et

exaudi me quoniam egenus et pauper sum ego evovae

.viiij;

Gr Timebunt Al le lu ia V. Qui posuit

fi nes tu os pacem et adipe frumen ti sa

.xxv; .xxxiiij;

ti at te Off Domine in auxi Co Domine memorabor

Iustus es domine et rectum iudicium Dom. xvij. a.

Tu um fac cum seruo tuo secundum misericordiam

340
N. Inv. 340
CC II 2a l

Bartholus super ff Novo

est liber datus ad librariam universitatis Oxonie

403.

340

Bartholus super Digesto novo

Dictum est .s. de obligacionibus
in genere . sequitur videre de oblig(aci)o(n)ib(us)
in speciali ideo ponit rubricam de v(er)b(orum) ob

Stipulacio non potest confici.

.l. nostra dividitur
in vii partes s(e)c(un)d(um)
Jaco(bum) de Arena
p(r)imo dubitatur v-
trum stipulacio
reddatur inuti-
lis racione p(er)sonarum
s(e)c(un)do . utrum red-
datur inutilis
racione intervalli
t(em)p(or)is / iii(us) utrum reddatur inutilis racione
defectus verborum seu forme / quarto u-
trum reddatur inutilis racione diversitatis
in qualitate interrogacionis et responsio-
nis . quinto an reddatur inutilis racione
diversitatis in qualitate / vi(us) utrum
reddatur inutilis propter adiectionem rem
in responsione / vii(us) utrum vitiatur propter
diversitatem loquele / Persequar per p(ar)-
tes / Stipulacio non potest confici nisi
utroque loquente / et sermonis efficaciam
intelligente hoc dicit hoc principium
dividitur in tres partes / p(ri)mo ponit
dictum / ii(us) illacionem / tacio consilium . iii(us)
ibi et ideo / iiii(us) ibi signis igitur
in textu ibi loquente scilicet audi et
sermonis efficaciam intelligente &c.

Opp(onitur) . habetis hic quod stipulacio
non potest confici &c . Contra .s. de
adopcio . l . non aliter Jaco(bus) de Aren(a)
sol(vit) quod ibi in stipulacione ficta . hic in
vera vos habetis alios casus in quibus
fingitur stipulacio ut . l . i . C . de rei
ux(orie) accio . Item ex cursu longi temporis
ut . l . cum de in rem verso .s. de usur(is)
Item paciencia simplex in iudicio
sine expressione vocis h(abe)t vim stipulacionis
ut .s. de fideiu(ssoribus) . titu(lo) . l . cum eiusdem . (et)
in fine / et . ii . qui appel(lare) non lic(et) . l . i .
in quadam addicione . Sup(er) glo(sa) &c

in . l . si finita . §. eleganter .s. de
damp(no) infecto ubi ex contumacia
fingitur stipulacio Queritur utrum
debeat precedere interrogacio et
sequi responsio / et an sit de substancia ita
quod perversio ordinis viciet . et vi(de)
quod sit de substancia / quod verum est ut . l . i . C .
de usuris / et . l . obligamur . §. v(er)-
bis .s. ti . i . et no(ta) . i(n) sti . e . i p(r)in(cipio) .
Contra hoc videtur facere textus
in .e. l . cum adicit et ibi dicam
Opp(onitur) dicitur hic non mutus /
ut vide quod si sanus possit stipulari
ut . l . si unus . §. rem pup(illi) . sal(vam) . fo(re) .
dic sit op(ponitur) bona mar(iti) quam tenet
pe . s(ed) dy tenet opi(nionem) ibi positam
in glo(sa) quod ibi sit speciale in illa
stipulacione et hoc tenet glo .s.
. ti . i . in . l . i . in fine Oppo(nitur) de l .
ea que .s. de dona(cionibus) inter vir(um) et ux(orem)
et . l . i . C . e . Sol(vit) non contrahitur
per epistolam s(ed) prius contracta per epistolam
probatur ut . l . publia in si .s. de
posi(ti) Op(ponitur) . de l . iiii . et v . s .
de spon(salibus) / glo(sa) non sol(vit) hic . s(ed) in §. ite(m)
verborum insti . de inutili . stip(ulacione) . / et dy
hic quod sponsalia p(ossun)t contrahi quia
per stip(ulacionem) / et tunc non inter absentes
qui contrahuntur sine stipulacione in-
ter eciam inter absentes contrahuntur
Queritur quid si est surdus ta-
lis qui intelligit videndo motum
labiorum ut est dominus Lellus de Ga-
brielibus de Eugubio qui propter suam
magnam p(er)spicaciam licet omnino non
audiat / tamen ad motum labiorum homines
quantumcumque secreto loquentes intelli-
git quatenus eius visus protenditur . et
quosdam alios vidi utrum poterit
stipulari et videtur quod sic quia intel-
ligit efficaciam sermonis Credere
contrarium quia . l . requirit quod intelliga-
tur per sensus auditus et per sonum vocis
non motum labiorum seu alio motu .
Que enim est differencia inter motum la-
biorum et digitorum vel humerorum
quibus fit motus / certe nulla . sic
in illis in quibus requiritur visus non
sufficiat si aliomodo percipiat per intellig(enciam)

ut. l. i. i fin. ß. de his q̃ intes relen.
ß si vocem perperet quis auribus
suam perciperet iunctu sufficeret
vt videbitis in ß. siquis ita et
ß. ti. cxxi et. l. i. i fi. facit. ȝ. e. l.
ß. vltimo | Done q aliqui nõ st
pntes nec stant simul ß vn9 i vna
ciuitate alius in alia an possit
stipulari videtur q nõ qr absentes
ß certe ex quo se possunt exaudire
clamando possunt dici pntes. ab
sens hic accipitur qui nõ pot ex
audire vt no i ß. item vbor alr
dici absens vt. l. pnis hetur. ß.
de procura. Oppo de. l. i. ß pe.
ß. ti. i. So. hic excepto infante lo
quitur. vel dic siquis vult. ß.
aliquez stipulari et tc cadit in
infantem Oppo pupillus nõ
pot iubere vt. l. i. ß. si pupillus
ß. q iussu. dic auctore tutoris. vt
hic excipias in i fante illud pl9
michi placet// Queero qualiter
mutus iubeat dic scripturi ut
l. i. et. l. discretis. C. qui tes face
pos et. l. mutus. ß. de lega. iij et
l. mutu. absens p epłam ß sur
dus potest perpe verbo ß vide
q stipulari. non possit. qui a isti
equiparantur furiosis et pupille
vt. l. sulcimus ß. adeo i fi. ȝ. gl
et causi in poss. ea et i ser de
cur ß. i. So. quicquid e talis mutus
qui omio nil intelligit et iste
equipatur infanti qui aliquid
intelligit et pfecte lz nõ audiat
neqz loqui possit et iste eqpatur
pupillo vt l. fuo i vico. ß. pele
ß. ad tre qui tex e valde no
tabil qd hoc et dicto. ß. adeo
vnde vbi in pupillo requiritur
tutoris auctoritas et id i mino
Sed quid de surdo tantu vide
idem vt dicto. ß. i. i ser de cur q
est verum si omio nõ audiat al
scius vt. ß. ti. i. l. i. i fi. et de le
guti tu. l. pe. i fi. ß si ee tal
surdus q infirmitas nõ eet ei
impedimento qn possit gere neg
ocia sua vt in eo qui p motu
labiorum cphendit tuc puto q
non eget curatore vt l. gsitutu
in fine. ß. de re iudica Qualr
aut probetur mutus et surdus
dicetur i. l. i. i fi. ß. ti. i. et sic
poterat facere ceteros contractus
preter stip̃ tc circa hoc vide q
dicam i ß siquis ita ȝ. e. l. Q
id quid est stipulacio et quiaz
dicamus quedaz verbor obligacio
id nil e dicere stipulacio em e
gtractus et aliud gtractus et aliud
obligacio vt. l. i. ß. de pactis bre
uiter stipulacio e vt dicit text9
in. l. v. ß. stipulacio ȝ. e. Vl
terius qro quare dicat stipulo
et dicatur ab interroganti qr no
biliori pte sui vt pbatur i ser q
mo. tollitur obli. ß. non idem. licet
econtra quicqz repiatur vt. l. si nõ
sortem ß. pele. ß. de condici i de
vnde dicatur stiplo dic ut i glo

Cum primus interrog auit

obmissio rnsionis
viciat stiplon nõ mo
dicum intervallum h dicit tc
Oppo de se ipo ad se ipm re
spondeo in prima pte recessit nec
vnqz fuit sibi responsu i so stan
tim redijt et fuit rnsum Op.
de. l. gtinu9 in pri. ȝ. e. So. i glo.

q incipit in continenti sine magno
tenet gl. ista glo q longum iterua
allum non viciet stiplonẽ ß ista glo
male dicat p. l. duos i fi. ȝ. de du
obus reis et l. si ex duobus. ȝ.
e. ti. Et credo q sit longu inter
uallum. vni9 diei vt dicta. l. si
ex duobus ȝ. ti. i. et. l. continu9 in
pri. ȝ. e. Vlteri9 dicitur q si
interueniens actus continu9 i medio
veniens viciat stip Contra C. de
testamen. l. ambiguitatez et l. cu
antiquitas So ibi actus nature
actus fuit qui nõ nocet hic de alio
actu Distinctius ergo aut inter inter
rogacom et responsioz hetur mag
nuz intervallum et viciatur vt l.
si ex duob i pri. et l. duos i pri.
ȝ. ti. i. Aut non interuenit lon
gum intervallum et tuc aut nulls
actus interim e factus et nõ vi
ciat vt l. continu9 i pri. ȝ. e. et hac
l. Aut alius actus interi e fuis
et tuc aut ex necessitate nature z
non viciat vt l. cu antiquitas. l. C de testa.
eciat actus nõ de necessitate nature et
tuc aut exit de pertinens contractus
et nõ viciat ut. l. duos reos i fi.
ȝ. ti. i. aut nõ exit de pertinens
et viciat ut. l. gtinu9 in pri. ȝ.
e. Oppo. de. l. q diximus. ȝ.
de solu. vbi aliter accipi i gtinenti
vt. l. si debitori. ß. de iudicij et
l. i. ß. fi. ad. l. falci. So h loqla
et statim tc fm diuersitatez causaru
aliter et aliter accipi et qn loq
mur de actu ex quo oritur obligo
dz intelligi put dicitur i l. bone
fidei C. de pact et. l. iij. de edili
edic. Quãqz de actu executiuo ob
ligois obligacois tc dicit magnus
et puu tempus ad arbitriu iudic
vt. l. q diximus de solu. Quãqz
accipit in alia materia et tc aliter
et aliter accipi vt. l. i. C vn vi.
et ibi nõ p Cy et ȝ. de vi i vi
ar. l. iij. ß. cum gr et ibi p glo

Si quis ita sufficiat
quo ad obligacom consensum colli
gi ex verbis p interpretacom secus si
ex signis et actibus colligr hoc
dicit No q sufficiat colligi
per interpretacom So nõ q si
non valet q ago vt ago nõ valet
vt valere potest qr stipulaco inuti
lis nõ valet vt pactu Oppo. ȝ.
proxi. ß. ubi rnsio dz esse consonas
interrogacoim illi cui videatur di
mittere et pe determinat q sic So
hic ex verbis consimilibus colligitur
et sufficit id pri9 indicatur per
pe. ad qom. Cuidaz interroganti
vis tu dimittere tua bona cui dixit
ille Cui aly dimittere velle q
sibi an videatur illi dimittere
et pe determinat q sic vide dimittere
vt in isto tex qr si est sic i gtr h
multo magis in testis cu i eis fieri
dz plenior interpretacio vt. l. i testis
ȝ. de regul iur ß contra hoc facit
ß. de testam. l. fi. So. ibi sunt vba
iactancia prolata testibus adhuc nõ
adhibitis ß hec fuerunt vba dispo
sitiua adhibitis testibus ad hoc et
alio interrogante pro quo facit ß.
de le. iij. l. pamphilo ß. propositum
Item facit ad qom Commissum fuit
tribus q consulerent an ticius sit
gtepnandus vn9 dixit gtepnand

ee alius dixit absoluendum ee tercius dix
it non uideo cur non sit condempnandus
certe iste tercius videtur consuluisse
et sic condempnandus per istum textum
et pro hoc facit l. vr § concubine
ff. de le. iii. per rusticum sceuole Op
de l. si unus § si acceptilacio ff. de
pactis glo sol hic et vera est in se
sed tamen est diuinare glo aliter so et
melius in l. i. § cumque de consti. pec.
quia aut tractamus de obligacione diss
oluenda et tunc si non val. ut i.
et de hoc si non valet quod ago ut ago
ut dy ponit et parum addit glo
d. Cy ponit in l. si non codicillum
C. de testamen. licet non perfecte ponat
cum ergo queritur utrum quod ago si
non valet ut ago valeat ut valere
potest dic aut constat disponentem va
lere voluisse ut potest et valet ut ff. de
codicillis l. i. C. de codicillis l. pe
ultima et hic in glo. aut non appareret
et tunc aut non apparet et tunc aut inter
id quod agitur et id quod agi potest est differencia
solum in comodo et non in constituendi
modo aut est differencia in constituendi mo
primo casu valet ut valere potest ut l.
viam angustam ff. de servi. et l. via
ff. de servit. ru. predio. Si vero est differencia
in modo constituendi et tunc aut in hiis
que dependent ex voluntate unius et tunc
aut loquimur de disposicione totali et non
valet ut valere potest ut l. non codical
lum C. de testamen. aut de parte illius
et valet ut l. filius § ut quis sibi
heredem ff. de le. i. et l. verbis civili
bus ff. de vulga. et pu. l. sceuola
ad trebelli. aut in hiis que dependent
ex voluntate duorum tunc aut de obli.
contrahenda et si non val. ut agitur
et tunc non valet ut valere potest ut hic
et l. i. § cum quis ff. de consti. pecu. si
de obligacione dissoluenda aut est defec
tus in forma et tunc si non val. ut a
gitur non val. ut valere potest ut l. an
inutilis in prin. ff. de acceptilaci. secundum
unam lecturam. Aut est defectus in
materia et valet ut valere potest ut
dicta l. an inutilis secundum aliam lecturam
et l. siquis accepto ff. de acceptila
et l. si unus § acceptilacio ff. de
pacti. Aut est defectus in causa effici
ente nec est in persona tunc idem quia val.
ut valere potest ar. eius quod no. ff. e. l.
multum ff. de procur. l. quacumque ide
et dixi in dicta l. an inutilis Sed
quid si super tali stipulacione fuit in
patium Ro. videntur dicere partes quod va
leat ut melius valere potest ut l. cum
pater § filius de le. ii. ubi est no. tex.
Sed quid in contractibus qui cot
tidie celebrantur per illum surdum qui
intelligit ex motu labiorum de quo
dixi in prin. l. cum omnes contractus
fiant hodie per stipulacionem Ro valebit
contractus ut sine stip. celebratur
ut dico in illis contractibus qui pos
sunt contrahi consensu nam intelligere
ex illo labiorum motu vel quouis
alio signo est idem quod intelligere per
nuncium ut dicit tex. in dicta l. ser
uo in prin. § pe. Nec ob. si dicas ne
gocium peccat in forma ut in hoc
§ et ubi tractatur de obligacione
contrahenda ut ff. dixi quia illud
est verum quando stipulacio interponitur
super aliquo facto quod de sui natura
non cadit in forma alicuius contractus
ut si promissio fiebat ex mera
liberalitate vel promittebat pecuniam
ante debitam. cum non esset causa do
nandi vel non ut in § cum qui
ff. l. i. de consti. pec. Sed quando interponitur
super aliquo contractu de se oblig
atorio ut super mutuo super empcione
vel vendicione et similibus tunc in
utilis stipulacio non impedit contractum
civili vel utili contractu ut l. si
stipulatus § grisogonus ff. e.
et l. certi condicio § quoniam ff. si cer.
pe. et quod ibi no. et ideo dicerem
si in instro non contineretur mu
tuum sed confessio mutui recepti
quod non posset agi ex eo sed deberet
agi certi condici ex mutuo et
probatur per confessionem contentam
in instro non autem quod ex istro
possit agi hoc est ex stipulacione hoc vera
de iure communi sed ex forma statu
torum si sunt talia instra guarren
tigiam continencia que habent
tamen sine seu precepti facti in confessu
forte aliud deberet dici sed quia
talia statuta sunt facti et non pos
sum nisi verbis statuti diligen
ter inspectis ideo per te ipsum descr
pice

Si quis simpliciter di
uersitas in qua
litate obligacionis inter interrog
acionem et responsionem viciat stipulacionem
nisi diuersitas illico complacuit
hoc dicit et diuiditur primo ponit diuer
sitatem in condicione secundo in tempore tercio
ibi cum adiciat qualiter quarto li
mitat premissa glo magna non
venit declaranda hic sed ibi statim
declarabo Dicitur hic si interro
go sub condicione videtur pure re
contra isti. e. § pe. ubi talis re
sponsio intelligitur quam ...
interrogacio So. hic respondendo Op.
expressit pure non simpliciter
dies est pars stip. sicut summa ut ff.
de edendo l. i. § dies sed siquis in
summa detrahit vel adiciat non vi
ciat stip. ut ff. e. l. stipulanti quare
nec detractio vel adiectio diei
So. adiectio diei immutat summam
et obligacionis qualitatem quia licet
sit nata actio tamen obstat excepcio
sed quando in quantitate detrahitur non est
diuersitas in obligacionis qualitate et
ideo non viciat. Dicitur hic illi
co cum placuit contra quia semper
debet precedere interrogacio ut l. ob
ligamur § verbis ff. ti. i. et l. i.
C. de usuris sed hic procedit respondendo
propter istam obieccionem sunt examinande
quedam opiniones que sunt hic nam Jo. et
Azo. intelligunt istum versum cum addi
cit aliquid in qualitate vel quantitate
et sic refertur ad precedencia et sequencia
alii ut Jaco. et hugo. non intelliguntur
cum addicit in quantitate et sic se refertur
ad sequencia tantum et Ini. ...
bat se ex illa dictione ad vel in quantitate
Petrus de bella pertica dicit et
neutrius opinio est vera quantum
referunt ad § si stipulanti et io
est quia debet precedere interrogacio Re
fertur ergo ad precedencia quia precessit
interrogacio licet aliomodo postea per ...
consensum reformatur sed in quantitate in
eo quod adicitur nulla precessit in ter
rogacio et ideo non valet sed dy. et
alii videntur tenere glo et ego te
neo probo quia § cum addicit in me
dio est positus ergo ad utrumque re
fertur ut l. iii. § filius ff. de lib. et

postium. In ceteris proxime istud q est
racio q interrogacio dz precedere
ut simus certi ut ille respondeat
animo obligandi se modo ad propositum
signa interrogacio ad obligacionem
precessisset si no precessit
de eo de quo sit responsio tunc ille
respondens animo obligandi obligat
secuta complacencia quasi videatur
noua quedam alia stipulacio contrac
ta fictione iuris et sic hic dicit
textus hic e una glo magna
quam declarabo tibi in § pe et §
fi. Et istud § allega ad unam
opinionem dicit statutum q reus i prima
responsione debeat respondere simpliciter de af
firmando uel negando alias habetur
pro confesso. Quidam reus interrogatus
respondit se petitum no ha
buisse et si appareret eum habuisse
dixit q expedit i negociis peti
torijs dixit q debet haberi pro con
fesso q no simpliciter respondit nam
simpliciter intelligitur i pure et sine
duplicitate ut hic i prin. l. et l.
com. ff. pro socio et l. i. ff. de
uulgari et pup et fac. l. inter
stip in prin. § e et l. tanquam C. de
fidei et l. manifestissimi § i. de fur
tis etc.

Si stipulanti

in maiori summa minor i est hec
dicit || Immo loquitur qn quid
adicitur sed qn detrahitur ob
ligacio. Oppo. infra e § preterea
glo soluit duobus modis uno mo
q sibi fuit actum etc. sed illud e
diuinare lz in se sit uerum Alij
dicunt q lz valz si illico placuit
responsio tu dic q valet quatenus
concurrit no in toto Oppo
de l. si decem ff. locati Rndeo illa
l. limitat istam materiam q dz intelli
gi i obligacione simplici et ex
ca lucratiua lex contra loquitur in
causis no lucratiuis io q posset
abesse stipulanti ibi hic non glo
no dicit plus Oppo. e. § prior
§. So. ibi e diuersitas i qualitate
hic inquantitate io q diuersitas
e in qualitate inducit diuersitatem
in sua obligacione alia e enim obligacio
pura alia condicionalis sed diuersit
as i quantitate in ea quantitate i qua
e inquam concurrit nulla diuersitas
pariter immo e eadem obligacio et
eodem modo et ad idem liga sit mi
Dr hic q in maiori summa
minor an est hoc no videtur verum
q si ego dico no habeo C. no se
quitur non habeo xx. Immo antecedens
proposicio e vera uno deficiente de
C. ut l. si is qui ducenta i § ute
ff. de rebus dubi So. hic loquitur
qn proferuntur affirmatiue secus si ne
gatiue ut in contrario sed istud e
contra l. si unus § si cum x. ff. de pac
ubi in materia negatiua loquitur
dicas g. aut maior profertur affir
matiue et tunc minor summa continetur
ut hic cum si Aut profertur ne
gatiue et tunc aut loquimur i iudi
cijs ubi quis tenetur respondere ad
uersarium certum et tunc i maiori
summa negatiue prolata i est
minor ut l. siquis tutor ff. de
excepc rei iudi Aut in extraiudi
cialibus loquimur et tunc a' i etiam contra

profertur per modum metiende seu prestacionis de
conuencionis et tunc maiori summe
minor i est ut l. si unus § si cum
x. ff. de pactis Aut per modum simp
licis enunciacionis seu condicionis
et tunc in maiori summa minor no
intelligitur negatiue prolata ut
l. si is qui ducenta § utrum de reb
du. et ista sunt uerba petri sed per hoc
confunditur calumpnia aduocatorum
si posicio continet q mutua acce
perit centum et in ueritate no fuerunt
nisi lxxx nam dicunt aduocati q
reus pot totum negare ut de eo §
utrum. qd tenet Spec. i Spe i ti de
posi § vii. ue xi et de li. con § i. ca
prin. qd e contra predicta nam i iudicijs
interrogacio de toto intelligitur de qualibet
eius parte ut dicta l. siquis cum tutor
et e textus cum glo. i. de uer sig. l.
pupillus § fi. et e expressum de l. ii.
l. qui solidum in prin. nam ille q
petit solidum licet non haberet
petere nisi partem in illa parte consti
tuit aduersarium in mora et sic
apparet q reus partis non pot negare
totum alias in nulla parte constituere
in mora Et predicta sunt uera qn
posicio continet aliquid falsum in quantitate
uel parte rei sed si contineret
aliquid falsum in qualitate ut q pro
misisti pure cum fuerit ad diem
uel sub condicione tota pot negari
q alia res e ut ff. dixi et iste
tales diuersitates propter quas pot tota
posicio negari uel no multum dec
larabitur ex distinccione quam ponam
§ e. l. § fi.

Sz et si mich

uel
le p
mittere non uiciatur h. d. So huius
bernardi dicam i. l. grege § si is
qui stichum § de fideiuss Op.
de l. pedius ff. de arbi. So dic ut
hic et hoc addo in glo et per guil
l. certi condicio § qm ff. si cer pe.
et per dy. in c. utile per utile eod
de regu. iur. li. vi. et per Cy. i. l. sac
cimus C. de donacio Nunc ex
cipimus glo magnam posita ff.
§. § cui addicie Oppo. i. sti. de
inutili stipula. § si de alia. So. i
fuit responsio de alia re hic de eadem
Rndeo ibi alternatiue hic copula
tiue et racio que sit cum alia uiuta
Oppo. § e. l. inter stipu § si sti
pulante ibi alternatiue hic co
pulatiue et racio que sit § vide
bitis Oppo q no sit differencia alter
natiue uel copulatiue ut de eo § si
stipulante h. pro So. aliud i sum
mis aliud in speciebus Racio q i spe
ciebus quot species tot sunt stip. sed i summis
una ista racio no uidetur concludere
q si est una minus uidetur ad
mittenda diuisio ut uidetur i fi
nis glo Dic g. q racio e q i
speciebus si interrogacio de una et
responsio detur alternatiue de illa et
de alia hic diuersitas inducit
diuersitatem in qualitate obli. nam sz
interrogacionem tenetur prestare ad illam
partem sm responsionem liberatur soluendo quam
libet utramque sit in obligacione sz in
summis alternatiue minor summa
est tamen in obligacione et ad illam
tenetur eodem modo prestare sic precessit
interrogacio et ideo nulla inducit
diuersitas nisi in quantitate ut l.
si ita stipulatus fuero x. aut xv. § e.
cum si et sic forte intelligere uolunt

glo. S; si contingeret q i altnatiua
quatitatis utriusq3 eet in obligacoe z
sic inducerent diuersitatez inequali ce-
tis idem diceret q in speebus. hoc at
quando sit dictum plene z.e.l. si duo
rei. in pn. Restat vna qo i glo
pone q stipulor ate omes fros
tuos reddes excepto vno / et dicit
glo q non val; nisi diuersitas ic
nec ob. iste. ss. si michi paphilu
qr in qoe pposita stipulos omes
seruos et sic e vna stiplo g. no
pot diuidi in legatis p reddetez
dicentez excepto vno ic / et sic
inlegatis / s; in hoc. ss. fuit cop
ulatiue et sic potest diuidi isto
uult dicere glo / certe no e bona
racio / nam sn ss. si stipulanti fuit
vna interrogacio .ss. xx. ic / l. si ex
toto in pn. in fine dele. i. lz tam
pot diuidi vnitas g. vl' plalitas
stiplonu; nichil ad factum s; hec
tatu; an dissonanciaz induceat
diuersitatez in obli. sed vel non
vnde dy dicit q qn non apparet
quid fuerit conceptus glo dicit
verum vt z.e.l. / vbi aut no appet
in pn s; si appareret tuc valeret
ar. l. si torius dele. iii. i primo me
bro / non placet dictu dy / na cu;
excepcio sit incepta no viciatur
stipulacio s; viciatur excepcio
vt. l. tiae textores ff. de lega. i.
et. l. si fuit ff. de reb' dubiis. So. ei
suplacet q no inducatur diuersi
tas in sta obligois qm illi qui
remanet in obligoe eodemo sut
in obligacoe sicut interrogacio co
tinebat circa predicta lacius
distinia z. proxio ss.

Eadem diuersitas ligue non viciat stip;
si modo contrahentes intelligant
p se uel p interpretes hec dic. O.
ppo. de regu. iur. l. decreta. So. di
cit glo ibi inter latinos / qi dicit
glo latini debent vti ubis latis
greci grecis / s; certe ca si lati
in vterentur verbis grecis du in
se intelligerent ualeret stiplo ut
iste. e. ss. vtru. Ideo expone. i. i
telligibilibus; sm dy. et. ol. Et
oppo. q dicto interptis no debet
stari sicut dicto vnius testis vt. C.
de testibus. l. iur iur. So. dicit
quidaz speciale hic vt stem in dicto
vnius testis s; certe no e testis io
s; interpres assuptus de volu te
parciu; sicut arbiter arbitor
inessor et silies facit. l. theopopp
de dote prelega. Q. io quali
notarius latinus conficiet instru
inter duos theotonicos Rndeo fa
ciet instrum more solito postea dicat
in si. et dictas ptes sic voluisset
et fecisset. licet ipi verbis theo
tonicis loqrentur michi notario
ex ipor verbis interpretatis et de
claratis ibidem amichi p tale in
terpretem. ad hoc assuptu adi
ctis ptib; in presencia mei notarii
vel si vnus eet theotonicus alius
latinus dicat notarius / et pdca
dictus theotonicus dixit et de
clarauit dicto latino senti ghera
et michi notario p talez itpte
ic. S; queio quid fiet i iudicio

theotonicus multos produxit tes
tes inter latinos Rndeo / iudex
interrogabit eum p interpretem ut
hoc. ss. / et sic de facto iam feci cu
assiderem pisis / s; tuc pcedit du
biu quomo stabitur dicto vnius
testis siquidem notarius eet it
pres sufficeret sicut ei soli C. de
fi. l. siquis decurio. C. de filiis
et sic tota die notarii uulgari
zant. rusticos q e dem in lrali s
mone z dem in iudice. S; si iudex
vel notarius nesciret interptari tc
qsaltum est q adhibeat duos i
terptes si possut haberi vt c. qm
contra ctra de probacio. vel vnu
tatu; si plures repiri no pnt vt
in auctea de non alie. ss. q autez
faciet. C. de fide instru. l. contractes
et conficiet primo notarius istz
de examinacoe sic talis testis
iuratus ic examinatus super
dictis articulis sibi lectis et vul
garizatis p dictu iudicem et me
notariu declaratis et interptatis
p talez interptem ipi testi ibidez
dixit et respondit in smone th
eotonico interptatio et declarato
per tales interptes seu itptem
dicto iudici et michi notario
ic. Vides g. q diuersitas lig
uarum non viciat / et glo no
plene ponit nec doc bene decl
arauit / ideo latius dic aut iter
interrogacoem et rsioz e diuersitas
loquele aut diuersitas effectus. po
casu aut e diuersitas i ydiomate
vt qr vnus latin' alius grecus
et no viciat vt hic / aut ydigma
est vnicu; s; e diuersitas tm i
sono vocis vt qr vnus dicat tres
solidos / alius xxxvi. denarios i
stipuloz no viciat vt. l. q extri
secus ss. si z c. Aut e diuersi
tas in effectu et tuc aut i qua
litate obligois e diuersitas / a'
i re que deducitur i obligoem
primo casu viciatur stipo. vt. ss.
siquis simplr nisi diuersitas re
sponsionis ic vt in ss. cu addi
cit. Si vero e diuersitas iure
et tc aut interrogacio qtinet vna
rem et rnsio alia penitus diuisa
Aut interrogacio cotinet totu rn
sio ptez / vel econuso aut stipulacio
continet vna re / rnsio alia a'
eadem cum adiecone alterius rei
po cuu stipulo e nulla vt in ss.
si de alia isti. de in vtili stipul.
So casu qn cotinet interrogacio totu
et rnsio ptem. tc aut loqmur de
toto et pte mutabili ic a' est
cotinu q non valeat stiplo nisi
sup toto no val; vt in stitu de
inut stipul i ss. preterea et sm vna
so. hic in ss. si stipulat. Aut
nichil e dictu et tuc aut si sti
pulacio valeret noceret stipu
latori et no valet vt. l. si x. ss.
loc' / aut n' noceret. et valet vt.
hoc. ss. si stipulanti. Aut interogo
continet totum no imabile i
tuc aut ps illa e i ipe ps ss. q.
ad cmodicatez ic viciatur vt
l. p ius iurandu; n. rnso z. e.
acceptilac' qr videtur ee alia res
Si uero e ps ipe et tuc h' a' pced'
interrogacio gnalis / vt cu dico omes
fros meos / et seq' rnsio gnalis

cū extēpāe ul p̄tractaris et tūc stip.
valet ut in q̄stione hic in glo ne
tata ſm q̄ intellexi / racio q̄z nō
inducitur diuersitas in qualitate
stipulacōnis ut hoc ff. si stipul
atus. Cum q̄z procedit oracio
vniu'salis seu infinita ut qn p̄o
nitur aliquod signum collectiuum
siue signo vli ut grex ho et sile
in peticōe hereditatis et t̄n si signo
vlis erat resoluenda in solucōem
p̄ticularem ut promittis in hoiez
et isto casu promittendo p̄te hois
in genere sicut procedit i interrogo
vz stiplō q̄z non inducitur di
uersitas obligōnis ut j. l. p̄ri.
ff. si tamen hoiem. et ibi aut
promitto p̄tem incerti hominis
sicut qn procedit incert°. de ho
mie in gn̄e et stipulacō non
ualet q̄z inducitur diuersitas
obligacōnis ut. l. inter stiplante
ff. si stipulantem j. e. coniecta.
. l. cum heres ff. ff. C. de condi i debi
et j. l. proxi. ff. ij. Si vero p̄ce
dit interrogacio vlis q̄ requirit
vlem solucōem et promittis p̄te
vel p̄tem nauez et isto cau
sub distinguo / aut r̄nsio cōtinet
p̄tem quotam ut dimidiam vel
tertiaz pro indiuiso et valet
et non inducitur diu'sitas obli
gacōnis ut ff. si stipulatus. Si
vero cōtinet p̄tem indiuiduam
ut illam quem. albam vel illa
tabulam illius nauis et non
valet q̄z alia res ē ut l. i. i fi.
cum. l. se. C. de rei ven. et l. na
uis C. de eiccio. Si vero p̄cedit
incertitudo interrogacio i diui
dui ut sic et sequitur r̄nsio p̄tis
et valet ut. l. si stipulatus j.
de solucio / et hoc ff. si stipulat.
Tercio casu qn sequitur r̄nsio q̄
continet eandem rem ē addicio
nisi alterius vel e9°. et t̄n aut
addicitur alia res copulatiue
et vitz ut hoc. ff. si michi pam
philum / et. l. nisi ff. si stipu
lant / aut alternatiue et tūc
aut inter sp̄es et nō valet ut
. l. inter stipulantez ff. si stipul
ante i p̄o cau aut inquatita
tes et valet ut dicto ff. si stip
ulante n°. Ro. qd' dic ut dix
. C. proxi. ff. Dum q̄ dixi nō
valere intellige / nisi diu'sitas
illico cōplacuerit / ut i ff. cum
adiciat. In summa pōt dicere
qn diuersitas int' r̄nsioz et
interogacōem inducat diu'sitate
i re uel inqualitate obligōnis
viciatur stipulacio et ad p̄dca
referuntur oīa dc̄a membra /

Stipulacōnū glo cōtinuat. l. Opp.
et videtur q̄ stiplō cō
sistat in uerbor exp
ssione ut C. l. i. in p̄n. nō in
dando Sō dic in dando. i. in p̄
missione dandi. Sō oppō et
videtur q̄ ista diuisio nō sit p̄fca
quia quedam ē stipulacō que
cōsistit in dando et faciendo
ut. l. cū filius de condi et de glo
soluit sic. no. q̄ sub simplicibz
cōtinetur mixta et ita ketis
insti. de actio. ff. om / et p̄ hoc C.
de li. po. l. si ita de heredi i si
. l. si ita ff. i. et l. clemens et i°
inducebatur ad q°z disputataz

bonon j. Papa cōcessit legato ut
possit legittimare spurios z ai
incestuosos. Modo quidaz erat sp
urius et incestuosus an possit
et videtur q̄ non q̄z mixtu est
sp̄es p̄ se ut. l. adeo ff. cum quis
. C. de acquir re. do. s; illa nō facit
q̄z ibi mutatur rei sb̄a hic nō vo
remanet s; st qualitates plures
sb vno / alter q̄ dz considerari po
tenci9 ut. l. gnali. j. de fideicōmisso
Ita hic inspicimus incestū / q̄z semp
fuit cōsanguinea matrimoniu nō
fuit ex t̄pe / et ideo incestuosus di
cetur illud nichil ē dicere / q̄z hic
sunt qualitates inmixte q̄ pn̄t sil
eē / secus in. l. gnaliter ut. l. si ad
ulterium cū incestu j. de adulter.
Item all'. l. seruus ff. si aliq dele.in.
s; nichil facit Determiari pōt per
iura. C. all'. ff. p̄dicta. l. si ita de
libe et posthu. ubi dicit° q̄ ſm iur
rigorem sub simplicibz nō cōtinē
mixta s; ex benignitate sic ut ibi
Cum ergo q° in ea loquitur ī bn̄fi
cijs fiet largissima interp̄tacio ut
. l. fi. C. de consti p̄n. Itez sb simpli
cibz cōtinetur mixta cū equipāc
contrarietatis ut hic. Item ubi l. hi
exp̄meret. ut j. ff. om / et sic ext
hoc casus dispō facta de spurio et
incestuoso separatim nō porrigetur
ad simul iuncta ut j. de adulter.
. l. viri passim. ff. p̄scripcōe ubi ē
casus ubi ē casus / facit. l. autores
de his qui ut. indig. Oppō. q̄
nō sit bona diuisio q̄z queda ē sti
pulacio in nō faciendo ut j. ff. ite
si in facto. Sol ut in glo extra glo
oppō. q̄ illa diuisio non sit bona
cū obligandi dandi cōtinetur sub
appllōe faciendi ut i. l. i stip de cō
di / et demō. Sō ibi ponitur obligō
facti large et largissime hic stricte.

Et car omn iste ff. est in littera. no. i. Primo loquitur in stiplōe q̄
continet diuiduum natura et effectu
ij°. de stiplōe que continet i diuiduū
simplr / iij°. de ea q̄ cōtinet diduūz
natura s; indiuiduum effcu. iiij ibi
q̄daz p̄tis / iiij°. ibi qdaz p̄tis quidez
p̄stacōem et breuiter dicit Stipla°.
dandi ē diuidua natura i effcu
s; stipulacio faciendi ē simplr i
diuidua s; stip° gnis et alt'natiua
ē diuidua / nā indiuidua effcu
hoc dicit / dicit hic et haz omn re.
minimit q̄ stipulacio facti possit
eē diuidua q̄z C. posuit de stiplōe
q̄ consistit in faciendo / et h' dicit
et harum rē Contra j. e. l. stip.
non diuidū Sō dicit glo illud re
gulare / s; q̄q̄z eciā facti ē diui
duum ut in ff. cato et in ff. o
parum Item i stip°e vsufructus
s; ista sūt sp̄alia. ita sentit glo
p̄ma h9. ff. et alia glo posita st
v. diam. Item oppō. innuit glosa
q̄ stipulacio vsufruc sit stiplacō
facti / contra. C. de vsufruc. l. i.
ubi videtur iuris / glo bn̄ dicit
q̄z vsufructus ē iuris / tn̄ tener pati
q̄ ē facti ut. l. ubi aut ff. quid
quod j. e. et j. dictum. Itez oppō.
glo innuit C. q̄ stipulacō operaz
diuidi / s; cōtra hoc oppō de. l. lib
tus ff. i. C. de operi. lib / et. l. sti
pulacōes nō diuiduntur ff. i. Sō q̄
uolente stipulatore diui. ff. i. Sō. q̄
diuiditur / hoc nō ē vm q̄z p̄. l.
stip nō diui j. e. Ideoq̄z dat alia

solōz ibi qñ duos debentur ope. hic qñ
vni / glo non bene soluit / cū opa de
se est indiuidua vt. l. iii. de ope lib.
/ tangetur in l. in stipulacōnibus
. §. operarū. Quid dicem⁹. dic
q̄ numero possunt diuidi vt dō
. §. operarū / et. l. si libertus §. i.
. ff. all. Si vero vis diuidere vnaz
operaz et tunc nō pot nisi deueiāe
ad pstacōm quātitatis vt. l. i. sti
pulacōibz §. operarum / et. l. stip. nō
diui. §o casu. Dr hic q̄ rcā
pit pstacōm natura et effectu / q̄
est hoc dicere / dic natura q̄ est
diuisibilis effectu q̄ duo / q̄ p. l.
. xii. ta. diuidr vt. l. i. C. de hēd
acci / et. l. i. ff. si cer. pe. lz ptis p
stacio p̄stat libacōm in pte. Ue
nio ad sām ptīclam / et adūtatis
dr hic q̄ non recipiut suitutes
diuisiōm / nec natura / nec effcu
Oppo. ff. ad. l. falcid. l. i. §.
si usufructus. §o secus i usufr
uctu, de hoc dicetur i. l. stip. nō
. diuidu. ideo dimitto. Oppo.
de. l. stipulacio nō. di. §o i. qñ
puenitur ad pstacōm interesse se
cus qñ p̄statur suitus. Cū
aliquis stipulatur viam vl aliquā
suitutez an stipulatur ius vl fcz
et dicat glo q̄ factū / doc vltimo tm
insurgit qtra glo. et pe. hic. Cy.
in. l. corrup. C. de usufruc. cca pn.
et dicit q̄ stipulat ius vt. l. ser
uus cōis meus et tuus. ff. de stip
suor. quicto insti. de stip. suor. §.
sz cum factum illud est vn qñ s
uus stipuletur factum fiedū a se
seruo non acq̄ritur dno vt. §. sz cū
fcm sz cū stipulatur fiendū ab
alio ipi suo dnō acquiritur vt. l.
qmq; ff. e. vbi qrā pmittis suo q̄
sibi ire et agere liceat nō qrītur
dno / sz si pmittis suo fac domi
tus q̄ illud factum venit explicād
a pmissore nō a suo stiplatore
aquiritur dno / qtra glo facio vnaz
fortissimaz rōm de. l. i. i ff. ff. de sui
rusti. predi. vbi dicit q̄ paciencia
venit p officium iudicis / g° nō est
in obligacōe vt. l. qui p collusioz
i ff. de acti emp. g° nō fcm sz ius
videtur stip / p̄terea l. dicit q̄ ser
uitus ē ius vt. l. i. i ff. de re. di.
et insti. de reb corp et incor. Dr
tra videtur iur⁹ cōsul. hoc hic dicī
vsq; ad. §. item si in facto de oblig
acōe dandi / ibi de obligacōe faciēdi
et sic hic videtur dicere q̄ sit iur.
Credo glo bene dicere et qui stip.
suitutem stipulatur ius et fcm
ius inquātū suitus dz cōstitui
fcm / in quātum paciēcia dz pstari
vt. l. iii. post pn. ff. de usufruc i
. x. dare / et ideo glo q̄ ē i. l. corrupcōz
bn dicit q̄ cōstituendo nō libatur
q̄ eciaz tenetur ad faciēdū. s. pati
et sic remanet obligacō ad paciaz
id nō ff. e. l. pluribz §. i. ad. l. i.
in ff. de sui ru pdi. dic q̄ qñq;
agitur realr. s. cōfessoria vl nega
toria et tūc paciēcia venit iudicis
officio nō vidī act / hoc ē qd dicit
glo i. l. harum ff. si suit. ven / et
sic loqtur. l. i. i ff. ff. de sui ru. p.
sz qñ quis agit ex stip. vel acōe
ex testamēto tc ē i obli. dando hoc
ē qstitucio suitutis et pacia vt

expsse dicit tex in dicta. l. iii. §. dare
ff. de usufruc / et sic glo bn dicit tc.
Queio que ē natura oblig
acōis dandi et que ē natura ob
ligacōis faciendi / glo hic tāgit
dicam i. l. stip non diui. Ue
nio ad terciam ptem / q̄ queda; it
diuidua natura indiuidua ef
fectu et dicit statim repetetur
contra de. l. si non sortem. §. si
. x. ff. de condic. indebi. §o de rigoe
in qtinēti pot repeti de equitate
est in pendenti / et hoc dicit due g
lo / pue hic posite. Venio et i
tro magnā glo i glo et adiece
oppo et sol. ut glo. Et si opponit
non liberatur. tc. dico q̄ i esse
obligatum et non ee libatū est
mediū; §. cessacio obligacōis
ad tpus sic in pendenti. Vlterā
quid uult dicere illa glo non ē ob
ligatus sz obligacio cessat. Q. id
an cesset obli. vel execucio acōis
glo hic ponit vba nimis / dic melius
qñz obligacio semel fuit. sz ex ali
quo casu dicitur in pendenti vt in
casu. l. nre et tūc execucio ē in pe
denti non obligacō q̄ diuic vt. l. pe
cuniaz. C. si cer. pe. sz est i pendēti
exact roe futuri euentus. Qñq; ab
inicio obli nō ē nata sz ē in pendēti
et tūc natiuitas obligacōis pendet
q̄ spem q̄ nascatur vt. l. inter
stipu. §. sacram ff. e. Quādo q̄
ista glo dicat male et qtra. l. si
stipulatus. §. i. ff. de solu. vbi si
debes hoiem in gnē et solus stici
ptem totus hō pot peti / et sic nō
est in pendenti obligacio nec
execucio. §o dicit dy. q̄ glo in ob
ligacōe generis male loqt. in
alternatiua utriq; ē i obligacōe
et ideo soluendo stichū soluit
partez eius q̄ ē in obligacōe sed
in stipulacōe generis nichil
est in obligacōe vt. l. cum i cā
de leg. i. Sed contra hoc videtur
hic tex / q̄ eciaz in obligacōe gnis
dicit ee in pendēti. §o q̄ dico i
obligacōe generis. dico q̄ nō est
in pendenti obligacō q̄ pot exigi
sicut p̄mo sz obligacio illa exigi
debet codici qd ē solutū ē i
pendēti vtruz nascitur dalz ob
ligacio et condicio et hoc ē qd
dicit tex hic aut in pendēti tc.
istud dictum videtur flm et p
declaracōe formo qōm formo qoz
positaz in hac glo plures sūt vni⁹
p̄missoris hois in genere. vnus
soluit ptez suaz in sticho an li
beracio qtingat vide glo q̄ hic
dicit / et sic glo ista est qtra de
terminacōm p̄cedētem vbi in obli
gacōe gnis i pendenti ē obligacō
sz dictuz glo vigetur ee i thā d p
missoris / sz q̄ p̄mo dixi ē vnū
in ipo p̄missore / et hoc dicit
glo sz nō probatur / sz q̄ heres
nō liberatur videtur casus ff. e. pri
. §. ex his / et ff. e. l. i exercitus
. §. p pte / dic q̄ heres i respectu
p̄ntis status liberatur / hoc est
exercitare act qtra eū i pediunt
done alii queiant et ita itell
igit glo i dicto. §. pro parte
licet cōtra ipam pilēz exticiuz
non i pediretur. si aut glo itelli
geret q̄ uere statim libaret fui
male diceret et. l. qui hoiez d acqr.

qua glo alt. nil faciat ut dicit stati in ff. si tam hoiem, et racio duplex niter heredem et principales poss essores pot ee q quando vnus heres soluit ptem quam dz totu soluit qd dz sz principalis promissor non soluit totum qd dz ideo no videtur in pendenti obligacio q ppt hoc faciat .z. ff. cito in fine

Reassume ergo breuiter cum queritur utrum in obligacione generis vel alternatiua ptis solucio faciat obligacionem ee in pendenti vel non, sic dic aut queris utrum sit in pendenti liberacio vel obligacio ad repetendum solutum et est in pendencia ut hic aut queris utrum sit in pendenti obligacio pa quo ad sbam ipsius et no e in pendencia ut l. peciuiam si cer pe. et l. si no sortem. ff. si x. Aut quo ad exercicium et tunc aut pcessit obligacio alteruigenua et e in pendencia ut l. si no sortem ff. si x. C. de condicio indebiti Si obligacio generis pcessit, et tu aut loqueris in principali promissore et tc non est in pendenti sz stati pot exigi ut l. si ita stip. ff. i. .z. de soluc. Aut loqueris in plibus heredibus promissoris et e in pendenti ut hic in glo et .z. e. l. in executione ff. pro pte qd intellige si vnus soluit totum qd dz secus si ptem pro qua dz q tc e idem q in pro principali

Secundo vlterius tu dicis q heres soluit totum qd dz et tn no e liberatus pfecte contra in insti qui mo tolli ob in pn. So. hic non sol. prout debuit q e dubium ne alius soluat i alio homine

Oppo. sim. dv et videtur q stipulo generis raleum sit eius sitz quis contra q i alternatiua utrumque e in obligacione ut l. illud an illud de consti. pecu et l. si duo rei .z. e. In obligacione generis nichil est in obligacione ut l. ai marcius C. de le. i. dv. dicit q eiusdem generis et condicionis sunt et idem dicit glo in l. cum hiis ff. si de condicio indebiti

Item oppo de l. si stipu ff. i. alias ff. .z. de soluc. So. ibi homo certus debebatur

Oppo .z. ff. si eum hoiem So. ut glo dic ut ibi dicam

Co. q si alter heres no uult solue in eodem hoie glo dicit q fiet condepnacio in estimacione ut dicam i proxi

Quero dixi q aliquando exercicium obligacionis alternatiue est in pendenti ut si debes x. aut sticum et soluis v. ut in ff. si x.

Quid e illud q e in pendencia Rndeo exercicium x. v. illorum v. solutorum soluc. vnde possum agere ad v. aut sticum ita intelligo ff. si x.

Quero dixi q si vnus ex heredibus soluit ptem suam i obligacione generis q pro illa pte e in pendenti qualem agam contra alias dic ut in execucione ff. pro pte et ibi dicam

Sz quero in obligacione generis quid est in obligacione una glo e. C. de le. n. l. meuius ff. duobus v. si hois dicit q in obligacione generis nullus e in obligacione sz omnes in solucione et idem no. in l. cum hiis ff. si de condicio indebiti

Illud nichil e dicere per l. ai marcius de le. i. q si nullus e in obligacione So no tollet q no e in obligacione et h uult q toll at obligacionem. ut l. et p ius ius ff. si is qui hoiem .z. de acceptilac.

Quidam hec nolentes sustinere dicunt q ipsum genus est in obligacione no aliquod individuum per se sz id e truffa q genus simpliciter psc est quedam ymaginacio no est in contenta nec ergo no in obligacione ut i pn insti de inutili stipu. i pn. Jaco de are uoluit dicere q quolibet e i obligacione sub condicione si soluatur ut C. qui et a quibus l. iij. et illud e truffa q si nullus e in obligacione nisi condicionaliter ante condicionem non posset agere ut l. cedere die de verb. sig.

Circa decretum legatarius legatorum ius no transmitteret contra l. heredem ff. si certo C. famili hercis. Quid dicem dico q glo in l. meuius ff. duobus v. homines in fine magne glo. dum dicit q nullus e in obligacione et determinatus sz determinandus p solucionem et ille qui soluetur ab inicio fingitur fuisse in obligacione Est ergo obligatus de pn ad tradendum vnum sz ille vnus an sit hic, vel ille pendet ex futuro euentu, et hoc uult dicere illa glo. l. marcius de le. i. et l. iij. C. qui et a qui q no e condicio que suspendat obligacionem sz hz speciem condicionis q i l. iij. C. qui et a quibus e dicendum quodammodo que e no in ppetracie ut l. si me i vacuam C. de acqui pos. hoc modo dz intelligi glo. ij. l. pamphilo et l. si hoiem de opti. le. alibi si esset condicio expressa licet tacita suspenderet obligacionem prout expressum ut l. iterz q C. de pact. et glo ibi ideo non pot agere

Ex hiis q stipulantur

In obligacionibus diuidua natura sz indiuiduam effectu plures promissoris heredes quilibet tenetur pro pte sz ppter contestacio liberacionem no pficit sz i obligacione indiuidua ois heres promissoris tenetur in solidum actio competit hc dicit, diuidi in tres ptes primo ponit vna illacionem usque ibi et ideo secundo ponit aliam usque ibi exquo 3o ponit aliam usque ad ff. si ty

Item prima sub diuiditur i duas ff. dictum et rom, Sa in duas ff. dictum et determinacionem quoniam circa illud. Item iij. in duas ff. dictum et reprisionem tacite obiectionis ptes patent Examinemus istas illaciones ppticulas in prima dicit q ex psona heredis non mutatur. Contra C. de re iudi. l. non tm, glo soluit non mutatur condicio obligacionis sz condepnacio moderatur

Dicit pe. non dz mutari, dum est ad condicionem alteriuus sz ad commodum conditoris sic glo dicit, melius q petrus q ibi erat ex priuilegio psone illud e q mutatur q psonale ut l. q pso nale, C. so. matri, sz qualitas obligacionis no mutatur

Oppo de l. legatarius .s. de le. i. So glo hic presumit ibi actiue et uult dicere q ex psona heredis promissoris no mutatur sz ex psona actoris mutatur sz ista solucio no videtur ua p illacionem in textu primo facta q idem est in heredibus promissoris et heredibus stipulatoris .z. in contrario sol glo q ibi indiuiduus, hic i indiuiduus

dy. non vid; tenere istam so. et dicit q
ibi alterius parte non interest ymo
sibi prodest. Petrus dat aliam soluc;
condicio non mutatur respectu rei
que e in obligacione vt hic, s; aliomo
bn recipit mutacionem q obligacio int
heredes diuidi et Cy refert vba pe
in l. iij. C. de negoc gesti, et hec t;
Iaco de Arem hic et dicit condicio
obligacionis i. utilitas q e i obli
gacione, omnes solucones sunt bone
et so. glo bona, q aliud e i diui
duis, et aliud i diuiduis, et q
e racio. illud qd dicit dy, q i diui
duis no noceret stipulatori. In i
diuiduis sic declarata p solucoz
pe et za. Oppo. de l. eadem §.
fi. So vt ibi videbitis q ibi qn de
uenitur ad estimacionem, alias secus
Pe ro declaracone huius l. formo vnu
contrarium Et oppo. C. e. y. et hac
vbi dicitur q qn x. sunt i obligacoe
partis prestacio liberat heredem sed
destinctum no liberat, et sic loqtur
l. tutor. § lucius. ff. de usuris Q'dy
huius tradite dicit concedo oppositum
q non liberatur prestando ptem. pe.
tenet contra hoc, in l. iij. de nego
ges. et dicit q ibi e casus quigendo
l. heredes §. an ea. ff. fami. hercis.
hoc modo, ea q fuit ex neca de venit
in accione famili. hercis. et qn ex volu
tate venitur in accone negoc ges sed
in dicta l. iij. heres qui soluit re
petat p accoz nego ges, g° ne debu
soluere s; casus melior e i. l. si
testamento §. i. j. de fideiusso Rnde
ad l. istam. hic loquitur in obligacoe
que e indiuidua effectu ibi vero
diuidua emio, et e racio, q si eet
liberatus et mutaretur hic fiet
solucio in alio q tenebatur defunctus
q vnus soluit ptem vnius rei, et
alter alterius et sine sic contigeret
mutacio respectu rei q defunctus
non potuit secus qn e diuidua
vt quantitas quia illa prestant
plures heredes q defunctus prestiti
sset nec contingit mutacio respectu
rei vt q id defunctus debuit. sed
illud videtur contra l. stipulacones
§. fi. j. e. hic debes scire q obli
gacones personales diuiduntur p l. xij
tabu vt l. ea que. C. famili. hercis.
et l. i. C si cer. pe. vnde si teneris
ad centum et habes duos heredes
vterque quinquaginta tenetur ad quinquaginta. Sed
illud qd e in condicione in persona
heredum no diuidi vt l. qui fundum
in fi. de condic indebiti. ff. s; id qd
erat in obligacione i spaci stipulacionis pena
lis e in condicione Cum g° condicio no
diuidatur inter heredes pena committi
pro solido nisi solidum soluatur.
s; quantum ad ipm pu. debitum so
lucio ptis liberet pro pte vt plene
videbimus in §. catho. Glo q°
quid si vnus consensit i soluendo
hominem alij dissenciunt, glo dicit q sta
tur maiori pti. s; illud no e vm
tunc enim statur dicto maioris ptis
qn q sunt communia pluribus vt vniuersitati
secus si pluribus vt singulis vt i
casu l. a maiorem. ff. de pactis
tangit dy in c. q omnes extra de re
gulis iur. li. vi. et l. q maior. j.

ad municip. et l. si plures. ff. de aqua
pluuia. et ibi de hoc dicam Transit
glo ad aliam solucionem, et alia glo
habetis in l. in execucione §. i. i fine
glo magne que ponit g° duas
so. q est verior Ol. dicit q ista
est vera illa non, dns ray quod
videbatur illas glo hoc mo quinque
maior ps contra dicit minor. de te
loquitur glo ista, quinque sic i pari numero
et tunc cogitur consentire officio
iudicis vt in l. continuus S; is
tud nescio quo iure probetur. dic
q primo deberet considerari qualr
subueniatur ipsi creditori contra he
redes, scdo qualiter consulatur he
redibus inuicem Circa primu dic
q siquidem ante sententiam constat iudi
ci heredes debitoris dissentire
potest iudex eos condempnare in
pecuniam ad peticionem creditoris vt
no. ff. de proxe. §. i glo. magna contra
fige q no. ff. de acti. emp. l. i. i
pri. Item si iam facta eet condep
nacio ad ipm hominem et heredes
dissentirent posset fieri execucio
i estimacione eadem rone vt j. statim
v. s; quo ar eius q no. j. e. l.
cum qui certum §. i. et l. si seruum
§. fi. Item posset petere actor vt
iudex cogeret eos ad concordiam
q quociens plures dissenciunt
ad preiudicium tercij possunt cogi ad
concordiam p iudicem vt l. homo
§. fi. tele. i. Circa scdm dic scdo
q no e vera illa opinio q stet
dicto maioris ptis vt dixi, et
no e ver q vnus cohredum
possit petere q p cogatur p iu
dicem consentire q qn plures dis
senciunt ad ipsorum incomodum cess
at officium iudicis vt l. quociens
de usufruc, et de sim. iij. pdi. l. in
cere. l; glo ibi aliter senciat s; si
adhuc nullus cohredum e passus
dampnum s; timet pati prius petere
vt forte diuidatur ar. l. fi. i pri.
C. de le. et q no. i l. i execucon
§. fi. in glo magna Si vero alr
passus sit iam dampnum de recipit
ab herede iudicio fa. hercis. vt hac
glo, et e tex hic in v. quo casu
s; quero in stipulacione generis vel
alternatiua si decedat stipulator
heredibus pluribus relictis et no
concordat, quid iuris Rndeo si eat
electio stipulatoris habes casum
in l. heredes §. si maritus. ff. fa. hercis.
Si vero erat electio promissoris et res
est expedita, q potest offerre q
uult, tamen si vni heredum vellet
dare partem i vno hoie alij ptem
in vno alio no contingeret liba.
vt j. de solu. l. qui hoiem §. i. vn
solucone facta pro pte vnius vtriusque
eet in pendenti donec alteri solua
sicut. ff. diximus in heredibus promissoris
q iste recipit totum q sibi debetur
Verso ad v. et ideo Oppo
q impossibile e vni ex heredibus soli
dam prestare seruitutem vt l. p pte ff.
de seruitu, qd tn dicitur hic s; q°
casu ic, So. iste v. pot referri ad
primam illacionem. s. de obligacoe generis
vt tangitur hic in glo, et scdm h°
habes hic casum q vnus ex heredibus
de necessitate in obligacoe generis hz soluere
totum q pz q pot repetere p acc. fa.

cheris. ut. l. hered. §. si unus e familie
herisc. nam licet actio et contemplatio
fiat pro parte, tamen non perfecte liberatur so
luendo partem. Dubito tamen quod creditor
non cogatur recipere partem nisi alii
coheredes consentiant in aliis partibus
ut. l. in executione. §. pro parte. ff. e. et hic
quia si creditor reciperet partem cogeret
heres qui solvit sponte ageret nego
ciorum gestorum cessaret iudicium fami.
herisc. Illud autem quod e. prox. §. fuit
dictum pro parte soluta ab herede pacto
esse in pendenti est verum in sponte recip
iente. Aliomodo legitur hic. V. quod
referuntur ad hunc casum qui est
indiviuduum natura et effectu ut
in prima parte glo. et tunc ad contraria
respondeo quod non constituant servitutem in so
lidum sed solvunt estimacionem in solid.
Sed tunc oppo. quia devenitur ad
estimacionem non tenentur nisi pro parte
ergo solvens solidum non solvit ex
necessitate quod textus innuit dum dicat
fami. herisc. Respondeo non ideo quia actum est
contra unum ex heredibus ad servitutem
in solidum et est condempnatus et in exe
cucione quia non potest constituere servitutem
non liberatur nisi solvat estimacionem
totam ut ita loquitur hic. Quia nec ab ipso
invito formam actionis ad interesse tunc
datur pro hereditaria porcione ut
ff. e. stipu. non dubi. Et predicta vera
in heredibus promissoris sed si unus
ex heredibus stipulatoris ageret
ad unam in solidum et deveniret
ad interesse ad execucionem non consequeretur
nisi partem ut l. heredes. ff. an ea fa.
hered. racio quia non esset equum ut haberet
plus debito sed in predicta casu sti
pulator consequitur totum quod sibi de
betur ab illo uno et ille repetit ab
heredibus. Nunc redeamus ad V.
ex quo dicit hic quod plures heredes sti
pul. etc. Oppo. de l. heredes. ff.
an ea. e. fami. herisc. Solutio ut glosa.
Ulterius oppo. de l. pro parte. e.
de servitu. quia fidius vadit ad su
ccessorem pro parte stipulatoris extinguitur.
etc. Solutio ut in glo. ultima. Op.
de l. si unus in fi. de servitu. ru.
predio. Certe secundum unam lecturam concor
dat secundum aliam distorquet, dic et sol. ut ibi
etc. Extra glo. et in hoc V.
quero si sint plures heredes stipula
toris quilibet habet actionem in solidum
et plures heredes promissoris
in obligacione individua tenentur in so
lidum an sint correi. et Cy. in auc.
hoc sita. C. de duob. reis dicit
quod non. quia ex natura rei dicuntur
in solidum obligati. et glo. videtur
in §. si tamen hominem. et tex. e. de
evictio. l. rem arbitrariam et dicit
ff. de duob. reis. l. i. vel in l. reos
§. cum in tabulis. Venio ad
V. sed quidam. et quero qualiter
debeat intelligi et glo. ponit duos in
tellectus et secundum unum intellectum fit
una obiectio. et est responsio tacita
et non expressa. et secundum istam ponere ca
sum sic. videtur quod ista stipulacio vici
etur quia devenit ad eum casum a
quo incipere non potest cum per singulos
non potest servitus acquiri. et hoc
quidem iuris consulti concessunt in ma
le, unde auctor legis videt dif
ficile esse quod servitus constituatur pluribus

quia oportet omnes constituere aliias non valet
est receptum communia predio quia
si non. hic in glo. sed tunc difficultas
prestacionis non viciat obligacionem quia
per hoc non devenitur ad eum casum
a quo non potuit incipere. Potu
it enim licet cum difficultate. Secundo modo
legitur. Oppo. et videtur quod hec sti
pulacio vicietur quia reus non potest
dare eadem servitutem pluribus in solidum
et sic stipulacio vicietur tamquam conti
nens impossibile quod quidam concessiunt
sed iuris consulti auctor legis dicit
quod istud est difficile ideo sicut dare
mille marchas ei qui non habet
sed difficultas non viciat obligacionem
et ista fuit lectura Jo. que colligitur ex
glo. magna hic posita. Tu teneas primam
pro vera et bona prout predictum est non est ve
rum quod potest servitus in solidum constitui
ut l. lucius. ff. de aqua cotti. et esti.
l. iii. e. de servitu. ru. predi. et sic
non est difficile. Venio ad
unam opinionem glo. quilibet heredum habet actionem
in solidum. unus egit et obtinuit
an poterit uti antequam alii agant
quidam quod sic. Jo. dicit quod non. et
vide istam glo. que istam opinionem est re.
et istud est difficile. et per glo. non
potest haberi intellectus. Et videtur
quod prima opinio sit vera. cum in consessoria
unius victoria prodest alteri
ut l. loci corpus. §. si fundus. e. si
servitu. vendi. sed illud in servitute con
stituta. secus in servitute constituen
da. et ideo licet unus egerit et opti
nuerit sibi pro parte non potest constitui
ideo non potest ipse nec alius uti quod sibi
non possit constitui est casus in l. per parte
e. de servitu. Quid dicemus ista glo.
debet intelligi hoc modo siquidem heredes
sunt in discordia eis non potest consti
tui servitus ut l. inter et ibi no.
e. de servi. ur. predi. et nullus po
terit uti cum non possit constitui et
sic loquitur opinio Jo. Si ille quidem
servitutem vult velleret constituere pro parte
non potest constituere. cum ille cum est ita
constituta non potest prohiberi
quin utatur ut l. per fundum. e. de servi.
ru. predi. et sic loquitur opinio aliorum po
ne exemplum ad glo. quod unus succubuit
certe non nocet alteri ut l. si de con
si servitus vendi. et no. in dicto. §.
si fundus. et alteri acceserat per
l. ut e. contra predio l. proxima. et per
inde est ac si non esset ille qui succubuit

Si tamen homi-

nem. §. legitur in glo. duobus modis et
tercio secundum petrum. et melius. et secundum
suam lecturam hoc dicit. Per scriptam
et acceptilacionem unius ex heredibus
promissoris qui tenebatur in genere
poterit liberari. Oppo. e. e. l.
§. i. et in §. ex his ubi unus ex he
redibus solvente non attingit liberacionem
obligacionis propter quod glo. duas dat le
cturas. una est quod loquatur in homine
certo et in obligacionem deducto et in
genere. hec est in se vera per l. si ita
stipulatus. ff. de solucio. et eam tamen
dy. et glo. e. e. l. §. i. in glo. magna
sed nullum dubium ponent. Aliomodo
legitur. et loquitur in obligacione
generis quod interim sit in pendenti
sed ista est contra textum ibi predictum ca
ut etc. Preterea ista lectura non
est bona prout dictum est si tamen que est dicto
adversativa superioribus. unde glo

dicit q hic fuit solutum stipulacōi uole
ti ita no. C. e. l. §. i. istud nō ē vsq.
q. §. i. dz intelligi in stip. ex uolēte.
q. inuitus nō pōt cogi accipe ptez ut
C. §. proxi. dixi/ quid g. dicimus dic
sm petrum q in obligatiōe gener nō
contingit liberacio ptis p solucōm
sz p acceptilacōm et ī nam otingit p
pte et racio ē q ponitur ī l. i. exe
cucōe §. pro pte J. e. et ē racio
ne alius heres soluere possit pte
in alio hoīe q eet absurdū ptez eu
hre in diuisis hominib3. sz in ī nā
et acceptilacōe h' ēquitas cessat
q. vnam ptez tm modo dz hre/ et p
hoc habes intellectū l. qui hoīem
J. de acceptilacō/ et sm hoc expōe
hic egero et suauiuero/ lz glo alr
dicat et nō bene sz ista racōe accēta
dicas q pro pte liberacio posse cō
tingere vbi non deuenitur ad illā
indiuiduitatē/ Oppo de l. si ex pli
bus. i. vniso J. de acceptilacō/ glo q
ē hic dat duas solu. et q̄lib3 ē bō
vna q ibi sunt duo rei hic nō/ et
hoc dixi vobis C. proxi quod idē
est in re indiuidua ī oblīgōz deduc
ta/ et nō sunt duo rei/ et tene me
ti hanc glo/ Querit glo/ quid si
acceptill. fiat de vna pte dicit q ō
tingit liberacio ut l. et p iusiur. die
J. de acceptila §. si is qui hoīem
sed secus in pcō vt l. si vnus §.
sz et si gnaliter. C. de pacti/ dic ut
ibi/ et dicto §. si is qui hominez

Item si in facto r cōst. C. de ob
ligac' iur'/ et eciaz aliter stā nuc
pōnit de oblig' fā mē et vsq3 ad §.
catho hoc intendit. Vnus ex he
redibus promissoris ōtra faciēte
omēs tenētur pro hrditaria porcōe
sz si vni ex hrdibus stiplatoris ō
fiat pro pte sua tantū stipulacio
ōmittetur ōmittetur ad ītee
ad penaz vero ōmittetur ī solid'
lz alij agētes except' doli r' pellatur
hoc dicit/ pō loquitur qn vnus ex hr
dib3 promissoris ōtra venit/ sō
qn uētuz ē ōtra vnū ex hrdibus
stipulatoris/ 3°. distinccōz ponit
iiij°. rōz sue distinccōis assignat
v°. extendit ad aliam obligōm. ij.a
ibi ōtra agit/ 3.a ibi uā si penaz ta
iiij.a ibi i. l. §. itez §. sz h' dīra/ v.
ī l. eadem in p'n. No. q in
stiplacōe facti vno ex heredib3 prōisso
ris contra faciēte ōmittetur pena
in solidum Item no. q vno ex
heredib3 stipulatoris 2c. Oppo.
J. e. §. catho R̄ndet glo/ hic in fac
in diuiduis loquitur/ §. catho lo
q'tur in fac diuiduis/ et illud ō
tingit glo magna hic pōita Oppo.
C. e. l. ij. v. ex quo quidez/ Vbi quilz
heres stipulatoris hz accōz ī solid'
Sō. qn agē ad ipm sm ī diuiduū
quilz heres agit in solidum ut ī v.
ex quo quidem Secus qn deuenitur
ad interēē q tūc pro pte agitur vt
hic Oppo si vnus ex hrdib3
vadat ad rem ōcez vadit noīe om
uiuitate q. nulla ē pticula q̄ nō
sit cōis vt l. meuius §. duobus
de le. ij. / g°. coheredum interest ut J.
e. l. si stipulatus fuero pte/ et sic
possunt agere Sō intelligo q hic
ibat coheres ad fundū suū pprīuz
q. sibi in diuisiōz obuenerat' vel
ad ptem suaz pprimissio p diuiso
alias si iret ad cōmūez p indiuiso

qui iret noīe omnium omnes videretur p
hibiti ut dicta l. si stipulatus Opp
in stiplacōib3 penalib3 nō consi
deratur interesse vt l. stipulacio
ista §. alteri J. e./ glo q̄ ē hic dicit
stricto iure non inspicitur sed
de equitate sic/ et vide glo ī l. idē
intēst. § incipit stricto/ et sz glosā
istaz §. alteri videretur iponere
legez vbis et nō rebus q. de eqtate
pena inposita non valeret J. Petrus
dicit q qnz solz appoīn pena ī stip.
de cuius natura venit intēē/ et tūc
si nō interest nō agitur vt hic/ qnz
apponitur pena rōe contemptus ubi
intēsse nō venit et tūc nō inspicitur
an intersit vt in §. alteri/ sz ista
solucio videtur contra casuz l. fi.
J. de ptori stip/ dicit ipi/ nos re
spondemus et fatetur q non dz pbari
quātum interesset/ sz q aliquid inter
sit, hrēs probare/ sz illud nō ē vēm
quia sine aliqua probacōe ōmittitur
pena/ q probat in ōpromisso de
ne īteresse ut l. diem proferre. §.
fi. C. de arbi/ sz video q in ōpmissis
si pena ē apposita nō ī spicimus
an intersit ut l. cum penam. C. de
arbitri/ g°. illud dictū nō ē bonuz
Qualiter dicemus dicit ipē aut of
fenderet directo ille cui est pmissū
et tūc nō inspicimus intēē si offēdēt
aliter nō ille pn̄r cui ē pmissū
et tunc īspicimus an īntersit vt
hic et hanc solucōm dat ipē hic et
in §. alteri/ sz sm istud dictuz
d. iam sequitur q heres nō offē
sus hrēt probare sua interesse al
nō posset agere qd' ē ōtra istuz
textum ubi nō inspicitur an īter
sit Item ē contra l. vltimā J. de p
tori stipul. sz si dy voluit sic ītel
ligere vt dicam benedixit/ dic q
si offenditur ille cui pncipl' est
pmissum sive ille qui eius psona
repntat ōmittitur stip°. nec ī spi
cimus an intersit vt l. stipulacio
ista §. alteri J. e. et ī §. alteri ista
de inuali stipu/ sz si offenderetur
alter q cui pn̄r ē pmissū vel
alius qui psonaz ei' nō repntet
tūc ī spicitur an intsit stiplatoris
vel hrdis eius qui psonaz eius
repntat vt hic/ et glo est ī dcā
l. cum penaz quieta. l. aduersus
C. de arbitri/ de quo ē casus hic/ na
heres repntat psonā defuncti si
est heres vniuersalis vt l. hrditas
C. de acqui re. do/ sz heres ptycu
laris pro pte qua ē heres repntat
psonaz defuncti/ ī alia pte ē extra
neus vt l. cum a matre C. de
rei vendica/ et no ī l. ij. ī glosa
magna in §. fi. J. de ptori stip.
Modo hic heres offensus et
prohibitus pro pte sua agit et
ōmittitur stipulacio ac effectu
licet sua non intersit vt l. cum
penam quieta. l. aduersus. C.
de arbitri/ sz pro pte aliorz q
repsentant psonā defuncti qutū
nō tm effectualiter q. obstat ex
cepcio cū sit quātum ad illaz
ptem extraneus vnde offēsioz
facti alteri nō possunt agere
vt dicta l. aduersus Quo
in obligōne facti quid ē an fcz
an interēē/ et hoc dicam in l. sti
pul'. nō diui. vbi ista examie
et uide istam glo q̄ incipit se
quitur de hijs 2c. et tene menti
istū §. quia ē multū nobil' ad

iustruꝫ pactis ¶ Promitto p me hredes
meos te non offendere et tuos he
redes quid si offendit vnus ex
heredibus stipulatoris vel pmis
soris hoc Jaco de are tangit hic
et dicas plene in § catho ¶ Item
dns Ja de are inducit ad alia
qom. Quidā florentinus hꝫ r̄psa
lias contra pusinos occasione cōtra
delicti commissi p vnū pusinū mō
quidam alius pusinus iuit flo
renciā ille qui hꝫ repsalias ex
cussit istum iste parisinus rever
sus vult repetere ab isto cui cō
tate sunt repsalie / an possit / et vi
detur q sic pistum § et p l. si vō
§ cum autem ff de hijs qui de
iecē uel effu / et l. licet § ft ff nau
caup sta. l. nam et si / ff de
negoc gest. / et nō determinando dico
sꝫ allegando alibi forte dicemus
§ cautio istum § nō lego modo

¶ Si is qui duple

stipulacio duple fructuaria
dampni infecti / et de op no nū
si ad interēē committ inter hredes
stipulatoris diuidr / secus si
ad factū hoc dicit sm lectu quā
teneo / et sm istam diuidr i tres
partes / quia in pma qlr diuidunt
iste stiplones inter heredes stip
ulatoris qn agitur ad intēē sō
qualiter diuidantur inter hredes
qn agitur ad ipm factū ¶ 3ō
qualiter diuidantur ex pte p
myssoris / iꝫ ibi r̄stitu tamen
in ibi h' utilitatis cā / et pōe
casuz sic sō dicit q ex istꝫ stip
u. si agitur ad intēē diuidr inter
heredes stipulatoris sō dicitur
q si agitur ad factum § ad dis
tinctōm agatur insolidū / Tcō
qritur si agr cōtra ipz pmissore
vel heredes ei9 Rndet q hoc. s.
q diuidatur ē introductū ex p
te heredū stipulatoris vtilitatis
cā / utilitatis expone .i. intēē esse
quedi cā vnde ipi pmissori sc au
di uel heredi eius ex pte neqꝫ
restitucio neqꝫ defensio datur
et sic cū cōuenimur ad factū
vel intēē nō pnt diuidere / hec ē
vera lectura ¶ Oppo hic
dicitur q ex inicuacōe nom opi
ict Oppo de le stipulacio § que
situm ff de no o. nu. / dicit glo
q quilꝫ agit pro pte sꝫ i sto
fit insolidum / et sic vide glo
q incipit stipulacio dāpni itelli
gat ergo glo hunc § q stiplōes
facti sint diuisione inter heredes
quo ad peticōm. lꝫ nō quo ad ex
ecucōm qd' ē fluy / qꝫ vnio actio
cōpetit cuilꝫ insolidum vt. J. e. l.
in executōe § fa spes / et de le
m. l. fideiu9 § pe. et fi. et ff e.
l. ij. § ex hijs v. exquo / quali
itelliges gōs dic q qn petitur
intēēsse pro pte agitur ut i pn
§ qn ad factum et tūc agitur
insolidum vt in d. r̄stitui Q
io quid vult dicere defensio de
rbus modis vno mō in dāpno
infecto et dic vt glo. lꝫ nō vide
verum p l. si cōēe ff de negoc g.
et q nō in l. iusticie ples ff de

dampn infec. Si ergo in plib heredib
loquimur non diceret, verum hec lcura
si loquimur in ipo pncipali verum
diceretur vt. l. in stipulacōe et l. pl
ures de dampno infecto vnde aly
dicunt q intelligatur q nō possit
pro pte defendere qui promisit se
aliquem defensurum in iudicio
et probatur J. iudicatum sol. l.
ex clausula sꝫ istud non congruit
littere cum hic de tli stiplōe non
fiat mencio Tn in se vera est Est
alia lectura q intelligitur defe
sio in causa euicōis et ista est
vera / qꝫ in textu dr de promissoe
tantum non de eius hrede ¶ Quo
qualiter iste stipulacōnes diuidūt
inter heredes promissoris / et pmo
quero in stipulacōe de no op nūci
et in stiplōe de euicōe / glo rndet
ibi appꝫ ex pdictis tc / videamus id
quod dicit glo et dicit q appꝫ q
heres vendentis et edificantis tc
et in hoc dicit glo verum destruendo
ptem non liberatur vt. l. stipulacio
§ quesitum de no op. nūci. / de de
fendendo pro pte non liberatur ut. l.
in execucion § insolidum / sꝫ si ad
opum alias penam vel ad intēēsse
agereretur pro pte satisfaciendo li
beratur vt. l. cum ex causa J. e. id
qd' dicitur in glo / nec ad penam
si fuerit commissa intelligo q pcial
solucio impedit penam committi sꝫ po
stq ē commissa quilꝫ tenetur p pte
vt. l. cum ex causa ¶ Quero quid
in stipulacōe fructuaria ista glo
dicit q in stiplacōe fructuaria
glo dicit in stipulacōe fructuaria
secus cum diuisionez recipit usu
fructus r̄stitucio ista glo nō dicit
verum qꝫ heredes fructuary nō tent
ad r̄stitucōm qꝫ morte extinctō redd
ad pprietatem ipo iure sꝫ tenetur ad
restōm rei ipa aut restitucio pot
fieri pro parte vt. l. si duo ff depo
siti sꝫ si agitur ad intēē qꝫ mal'
vsus sit tc sine dubio diuideretur
sꝫ cōtra predicta videtur l. v. §
ito de usufruc, dic qui tenetur ad
vsufructum tenetur ad diuiduū
sꝫ qui ad r̄stōnem tenetur q ē in
diuiduū solucio partis non libat
eum. ¶ Quero quid in stiplōne
dāpni infecti / glo dicit bene qꝫ sti
pulacio lꝫ nō committ nisi ad itēē
vt. l. in stiplōne de dāpno i fec io di tes

¶ Stiplo
nū. iudicia
lium. l habeas isti de diui
sione stip / et nō est nccē ser
uare qꝫ est diuisio. ¶ Op
dicitur hic / q quatuor sūt tc / Contra
qꝫ tria vt. l. i. in pn J de pto stip
Rndeo hic diuidr stip in gnē
ibi sub diuiditur / vnūz nūerum
tantum. § stipulacio pctoria ¶ So
oppo de eadem l. et videtur q stip
pretoria sit genus et iudicialis su
species, hic ponuntur vt dr inter spēs
so aliter hic iudicialis accipitur
accipitur / qꝫ qn ex officio iudicis
interponitur Jbi qn in iudicio tūc
dicitur iudicialis ¶ Oppo de l.
liber hō J. e. et l. liber ff de ꝯhen
empcio / glo dicit q fallit in libero
homine qui pōt vendi / nō tamē de
duci i stiplōm / sꝫ non credo q bene
dicat vt dicam J e. liber hō ¶ Op
dicitur hic q pretor iubet et iudex
facit eam interponi. Contra qꝫ sic ē

in dampno infec. ut l. i. ff. de damp. i fec.
glo dicat q non e racio s3 e exemplum
Queritur ergo quomodo intelligitur
l. ista et quis e casus et que e dria
inter iudicialem et pretoriam et cetera
et glo dicat q iudicialis est qn ptor
aliud iudex aditur et facit interpo
nere et allegat glo duas leturas
Tu allega plures ff. mandati leg.
ticio familie herci. l. heredes. § an
ea et § se et l. harum et l. egi si
servitus vendi. l. 16 aquo de le. iu.
l. fideicomm. § interdum de operi. novi
nuncia. l. si plus. si cui plus q p l.
falcidi per totum cum multis si sti
pulacio vero pretoria interponitur
iudice adito ob hoc pn. et hec est
prima dria ut colligitur ex duabus
glo prima sup v. caucio alia sup
uerbo pretorie in pn. Secunda dria est
q3 pretoria descendit ab edicto pretoris
iudicialis ab aliis iurisconsult.
Item tercia dria q3 iudex maior fa
cit interponere stipulacionem pretoriam ut
l. iubere caveri. Item iudicialis
stipulacio a minore iudice fallit
in caucione dampni infecti. Item
dicit ista. de divisi. stip. q iudici
ales sunt sparse per totum corpus.
Item pretorie recapitulantur in ti. de p
torii stip. s3 ista dria no e bona
quia quedam sunt q no continentur
ut stipulo ut l. no. ca. et damp. i
fecti. et sic habetis glo. no credo
q bene dicat et eam sequitur dy.
Jaco. de arena. de quo miror et Ol.
s3 pe. ea reprehendit p l. i omnibus
ff. de iudiciis ubi e introducta
a iurisconsulto et tamen personaliter
alias pn. aditur iudex et est iu
dicialis. Tu potes allegare l. de
crimine de hiis qui ad eccle confu
in casu de non offendendo re. et ff.
de privileg. credi. l. si creditores.
et l. muciane. J. de condi. et de
Item i caucione qua quis prestat de
implendo modum ut l. quibus diebus
i fi. de condi. et de. et l. si tibi dele
m. Preterea q illa glo no dicat
verum credo. dicit hic q stipulo q
descendit ex edicto e pretoria. ymo
esset communis. put in stipulacione duple
et i illa q descendit ex edicto edi
lium. Preterea tex i sti. de divi. stip.
i fi. dicit q stipulacio rem rata ha
beri e comis. s3 in ea nunq pn. iu
dex aditur s3 intercedit ut argumentum
in l. i. C. de procura. et l. no solu
§ qui alieno ff. de procur. licet i.
glo videatur dicere q aliter acci
piatur comis quo ad illam stipulacionem. s3
no videtur michi q sit de mente lre
q3 sm hoc omnis stipulo esset comis q esset
pretoria. Preterea sm hoc stipulo
dampni i fecti esset communis q3 quandoque
pretor aditur pn. quandoque i interponitur
ut si aliquis vult tollere rudem
ut l. pretor i fi. ac l. se de dap. i fec.
Item quandoque interponitur ex conuencione
ut l. dampni. § ad parietem de
dapno i fecto. Sed credo q pe. dicat
veritatem et glo no bene legunt
et dicat pe. q stipulo iudicialis
e qui descendit a legibus iurisconsul
sive imperatore sive iudex adeatur
pn. sive intercedat ut i l. ff. all.
non tamen ex dictis pretoris descen
dit. Pretorie dicuntur q ex mero
pretoris officio introducuntur ut si p
tor hoc statuit tunc e pretoria nec
curo utrum pn. vel intercedat adeatur.

Illa vero dicitur comis q descendit ex pretore
et a iurisconsulto et hic e casus
qui est in v. comis ut stipulo rem
pupilli salvam fore a pretore. Item
a iurisconsul. introducta quandoque de
cernitur administracio uni ex
pluribus tutoribus ut l. iii. i fi
cum l. se ff. de adm. tuto. et
a iurisconsulto introducitur pro
se tandem discordiam inter tutores
sequitur in textu. Item duple sti
pulacio re et ediliciae a pretore
sunt introducte stipu. no de du
pla solum a pretore e introducta
in suo tantum. In aliis vero est
introducta stipulacio duple
a iurisconsulto ut l. emptori. ff. de
evictio. Item in stipulacione de rato
introducta a pretore in persona ac
toris ut l. no solum § qui alieno
ff. de procura. Item extenditur
in reo et e introducta a iurisconsul
ut l. pomp. § s3 16. et l. no solu
§ fi. ff. de procur. et istud ponit
hic pe. et Jaco de Ravenna ponit
in lectura sua i sti. de divi. stip. et
ibi placentinus in summa hoc tangit
licet no ita late. nota illum textum
ibi pretorie quia vides q caucio
dampni infecti ex officio iudicis
petit de quo dic ut l. inquilino
de damp. infec. Quero de caucionibus
q introducuntur ex forma statuti
an sint pretorie vel civiles. effectus
e ad id qd no. C. de v. sign. l.
sancimus. et qd dicetur J. e. i
quincionalibus. Ubi siquidem statuit
fiat appellacio vel a consilio qd
reputat proprium ut no. C. q sit lo
consuetum sup rubrica et de regu
iur. l. aliud. § aliud. § refert.
tunc e ius civile ut l. omnes pu
pilli. ff. de iusti. et iure. et sic ca
ucio erit civilis. Si vero statu
fiat ab epo comite vel march
ione et tunc erit ius pretorium
qd a magistratibus fit ut l. ius ci
vile de iustici. et iure ff. J. pe
nales acciones descendentes ex illis
constitucionibus erunt penales ut ff. ti. i.
l. in honorariis. licet illa statu
ta sint perpetua ut dicetur J. de pen
l. fi. Sed quid si statuta fiant
a populus vel ab antiquis civibus
qui sunt vi vel viii forte ut vi
demus per ytaliam. Videtur siquidem
ipi faciunt ex vigore eorum officii
erit ius pretorium sicut hic dicitur i
edicto edilium. Si vero hoc fa
cerent auctoritate consilii generalis q3 tunc
ipsum consilium videtur facere instituto
pretorum ius civile erit proba. in p
hemio i sti. ubi illis sapientibus
fuit concessum ut auctoritate principis
leges componerent et in prima et
secunda constitucione C. no enim illi eorum au
ctoritate faciebant. et de veteri
iure enu. l. ii. § omnia enim. et ideo
ius civile e. et ideo sunt multum ad
vertenda verba reformati dicemus
J. in materia de decretis ab or
facit per totum.

Stipulo aut e verborum
dicitur hic q qn quis promittit se
facturum Contra ff. de evicti. l.
si ita quis. et l. quociens quis
J. e. ubi p verba presentis temporis
fit stipulo glo dicat q spale est.
no est verum dicat glo q ibi ponuntur
verba infiniti temporis q omni tempori
congruunt. nam verum e dicere me.

amare de pnti. me debere donare in
futuro me debuisse amare i pretito
et sic in infinitum decurrit os tpi/te
ne incidit de infinito. Vel dic q
interponitur p verba pntis tpis
tn hetur respectus ad intereẽ fu
turum ¶ Oppo. ff. de pact. l. ta
le/ glo dicit q aliud in pacto/ sed
recte et pen fit p vba futuri tpis
p l. siquis in conscribendo C. de
pactis et l. pactum No obstat
l. tale/ qz ibi refertur ad futur
glo querit de vna qone qn pmitt
se facturum re et dic vt glo ¶ C
irc glo An sit dria inter inter
stiplom et vbor obligoz/ et sut
opiones Dic aut accipi stiplom
matialit pro ipa occepcoe vboru
sicut accipi hic in textu et differt
ab obligoe verbor sicut contractus
ab obligacoe vt l. licet §. ea ob
ligo/ de procur/ et qd' no. de excep
rei iudi. l. et an eadez §. actiões
Est enim stipulacio contractus ino
minatus vt. l. i. i h. ff. de pactis.
accipitur stipulacio put e effec
quedaz resultans ex dicta vboru
occepcoe et tuc e idez q verbor
obligacio ¶ Querit glo qd
si promitto q do vel pmittis
q das et sic p vba pntis tpis
/an valz/ glo dicit q no ¶ Pro
huius declaracoe formo vnã qoz
de facto reperitur i quodaz istro
Ticius fecit sempronium pntez et
stipulatez extra donacois usufr
uctuariu om suor bonor an va
leat/ qz stiplo occepta e p vba pn
tis tpis/ videtur q no vt hic
Contrarium cosului Vnde de
bes scire q quedã sut stiploes p
torie vel iudiciales q extorquntur
ab inuito et iste siquidem petitur
ptr. debet interpoñ p vba futuri
tpis vel p i finita q sut apta
ad omne tpus vt pz in stip. dampni
infecti legatorum rem ra. ha. et
similib sy. Si fieret p vba pntis
tpis non valeret vt hac glosa
ymo eciaz vbor significacio nil i
portaret Quãqz tñs stipo i rponitur
accessorie ad aliu cotractu tuc
licet sint uerba pntis tpis/ tn
interptantur i futurum sm natam
contractus vt l. qd' dicitur de euic
et l. si itaque. e. ti ¶ Quedã
sut stipulacoes coueñonales
et te si fiant p vba pntis tpis
siquidem no est verum illico
q de pnti profertur vt dico do
et concedo tibi stipulanti fundu
meu qui fundus no e pns no dic
transferri dnim/ sz p dicta vba
interptabatur, hoc est q dabo
vt ff. de donaci l. ad eu. i pn
et ibi glo hoc sentit dn dicit
q hodie ex illis verbis pot agi
et Azo multu plene hoc dicit
i suma de donaci Quãqz aliud
exprimitur p vba pntis tpis
tuc i ueritate i teruenit vt i ex
emplo pdicto posito q res sit
pns et traditur vel costituit
se possidere re/ isto casu e adu
tendum quia e obligo momtanea
vt obligacio tandi ex ca luctiã
itaqz de euiccoe no teneor tuc
obligacio no pot contrahi qz
cu ipa tradicoe sieet cotracta
extinguerentur go tuc no nasceretur
vt. l. ticio cum moriretur de usufr
j. e. l. inter stipu. §. sacra/ sic potest
loqui hic glo Si vero no erat obli
gacio momtanea vel post ipaz da
coni remanebat aliqua obligacio
in futurum utputa de euiccoe ul'
siliis tc illa verba quãtumcuqz p
sentis tpis interptantur vt futuri
respiciant ex illius cotractus na
turam vt ff. de condi. ob. caz. l. si.
vbi lz ps verba pntis tpis et de
preterito sit pfectus cotractus
remanet obligacio de futuro euic
coe et stipulacio ipius naturam
sequitur vt ff. proxi. §. quecunqz les
pro hoc dicta l. q dicitur/ et l. si ita
quis de euiccio/ et hec e racio i l.
tale pactum i pn. ff. de pact/ nã
in pacto de no petendo no vertitur
quid momentaneum/ sz ps tenetur
no petere/ et ideo dicitur non posse
ipediri ex pte pmittentis ut no. C.
de pact' l. i. in fine magne glose
/ et sic licet fiat p vba de pnti por
rigitur ad futurum/ et pro pdictis
facit l. tres fratres in pri. ff. de
pacti i glo. sup vbo caueruit/ nuc
ad ppositum cum usufructus no
cotineat obligoem momtanea vt
no. i l. corrupcoem .C. de usufruc
/ et. j. e. l. pluribz §. et si placeat
cum costituis me vsufructuariu
pntez et stipulatez i telligitur §.
paciẽciaz i futuro vt. dict. l.

Satis acceptio Sa
tis acceptio est cu fideiussore hoc di
cit in suma rc ¶ Nota fideiussorez
obligari verbis tantum ut hic
et j. e. l. sacundum/ et. l. blãditus
C. de fideiussori/ et est uerum.

Si sortem ¶ Iste §. est
de medulla
§. Catho/ et ibi lacius expedietur
¶ Prestacio ptis ab vno ex coheré
dibus no impedit qn pena cõmittatur
in solidum in obligoibz dandi h. dicit
¶ Oppo. de l. si seruus §. si plu
res. ff. siquis cauca Quidam i telli
gunt istum §. sm illu q de rigore
comittitur sz de equitate seatur sz
illud reprehendit p textu hic i
fi. et p l. heredes §. an ea. ff. fa.
herc/ Sõ verum e q aliud i iudi
tiis. aliud in extraiudicialibz vt
hic/ quali' debeat intelligi dixi i
§. catho ¶ Oppo de §. catho
ff. l. proxi Sõ ibi e in faciendo
hic in dando/ et q sit racio/ glo
assignat/ et no est bona vt dixi
in §. catho ¶ Oppo et videtur
q hic idem sit in facto q i dando
qz dr hic idez i arbitris et arbi
tris oparere arbitrio e facti/ dicit
glo q est spale/ et ide simeciau
licium no e verum/ qz inicius dz
agi i iudicijs/ sz in telligo q i ob
ligacoe dandi arbiter venit dari
vnde idem q in obligoe dandi/ sz si
fieri tunc idem q in obligoe faciendi
glo tn tenet mentem q tenet i distincte
q statue sme arbitri sit facti/ dz hic
de pena q e ex co promisso/ et glo
dicit siue sit vnus ex pmittentibus
siue sit vnus ex heredibz Tenet
go ista glo q si sint plures co p
mittentes ex vna pte et vnus
non paruerit omes tenentur Jaco
de Arena tenet q no sit verum
nisi eet dictum q in solid' qz
teneretur vt l. reos. §. cu i tabul'

l. ii. proxi. Pone q unus venit ad
defendendum in iudicio alter non
et tenerentur ambo defendere pot
ne velle soluz defendere ille vnus
et videtur q non qz iudiciu est
in diuiduuz vt l. in hoc iudicio
ff. hercis. Dico q iudiciu sit diu
et vnus pot defendere p. l. de vno
quoqz circa pn de re iudica. et
ff. de iudicus l. no id circo et gt
aliuz proceditur taqz gtra gtumace
l. go in hoc iudicio loqtur qn agi
contra vniusicus qn gtra plures
et hoc q dicit glo q si vnus hrdu
no paret si i sna venet dari di
at glo verum sz in facere distigue
aut diuiduuz aut in diuiduuz
ss. cato ¶ Quero soluz tibi ser
uicio pro mea pte sz p fam cohrdis
incidi in penaz illud q solui ing
gputabitur et dic q in pena vt
l. i. ii. et iiii. in de solut. et l. vsas
C. de solucio licet eni solucio sit
facta ex vna causa tn in alia caz
conuertit. vt l. et post litez ss. i. ff.
de transacti. et l. q si de stipulatu
ff. pro socio ¶ Oppo dicis q
vno soluente pena in totu gmitti
gtra qz oblige ex l. xii. ta. inter
heredes diuidi vt l. ea qui fam
herci. go quilz pot soluere p parte
glo vult soluere hic et vide ea
que incipit cu omes ad hrdes sz
no credo q glo intellexit sz illd
dz dicere qz qn illud e in gdicione
inter heredes no diuidi sz omes
loco vnius hntur vt l. cu fundus
in ff. ff. de condi et de Canoniste
dicunt q de equitate no gstituitur p
pte soluentis vt c. sua extra de pe
nis ¶ dicitur hic q si vnus satis
fecit succurritur contra alios quo
qua actione glo dicit fami hrcis. vel
coi diuid etc. ¶ Sz quo si no co
petit qz no e coiunis hreditas nec
res vna no hz locum fami hrcis nec
coi. diui. quia actione agetur dic q
act in factum vt l. si filia ss. fam
lie ff. famili hercis. et ibi no.

Quatez ¶ Catho

iste ss. est difficilis in sua
materia In cuius repeticione
tenebo ordinez gsuetum
Continuo primo ss. ad precedencia
sic petrum hoc modo dictu est
ff. l. ii. q stipulonuz qdaz sunt i da
do quedam in faciendo gsistut de
hiis que in dando consistuit dixit
ff. e. l. ii. vsqz ad ss. item si i fa
lz in suitute de suitutib que hz
in se aliquid facti vt no ff. e. l.
ii. ss. i. et ibi dixi ibi icipit dicere
de hiis q in faciendo et hoc pscru
tus est vsqz huc. Vnu qz catho cau
hoc posuit vnu suu dictu obscure
et ideo illud hic ponit et declarat
iuris consultus. In ille ss. sic diuidi
in ptes quatuor, po ponit dictuz
cathonis de cuius intellectu dubita
vsqz ibi ab omnibus 2o. distictionez
cathonis declarat vsqz ibi dicte
rom assignat vsqz ibi sz videamus.
ibi quarto reuocat ad dubium
q po pro constanti posuerat et de
cidit vsqz ad finem ss. hanc dioz
ponit dy pe Jaco de arem qh oes
lz diuisimode loquantur. 3o. ponit su
marium sic pena adiecta facto
indiuiduo si contra fiat p vnu ex

heredibz promissoris pro pte hrdi
taria gmittitur contra omes In
facto vero diuiduo p pte gtra
facientis tantuz no sz aduisus ipz
promissorez in solidum hoc dicit
¶ Veniamus ad casuz i terminis
premitte tamen ad euidenciam
q hic ss. fm omez lecturam loqt
de quatuor stipulacoibz quaru
due gtinent indiuiduu ut p
te iter fieri vel p te no fieri q
minus michi ire et age liceat
Alie due continent diuiduuz
ut amplius no agi et tantu hrdez
qz eius nichil habituz ¶ Hoc p
misso sic forma casuz e Quidaz
promisit se ad facturuz vel no
facturu et si contra stipuloz veniret
promisit certaz penaz iste pmissor
decessit relictis pluribz hrdibz
vnus venit gtra pmissa dubi
tabatur quali et aduersus quos
stiplacio penalis comitteretur
et inuenio q catho scibit q pena
quiqz comitti aduersus omes
pro porcione hrditaria Quiqz
aduersus illum tm qui gtra
fecit p porcione sua modo quo
ambos o. iuris gsul. q declaret
nichi distictiom cathonis hoc di
cit prima pes ¶ Rndet ad hoc
q si pena fuit adiecta fco in
diuiduo tunc pena comittitur ad
uersus omes Si vero fco diui
duo tunc aduersus eum qui gtra
fecit tantu exempla patet in
textu et e clarus hoc dicit sa
pes ¶ Tercio quo q sit dra inter
istos duos casus rnsio pz i textu
hoc dicit tercia pes ¶ Sequitur
v. sz videamus vbi e dupx littera
quidam hz lram affirmatiuam
qdaz negatiua lraz hz et ista
legitur gtiter 7 istaz prosequere et
licz lra sit satis scrupulosa g
losa eaz bn declarat pone ca
su ut habes i glo et lege lraz
cum apostillis comunibz notabilia
collige ipsi ¶ Videamus ad
maiorem examinacionez p gtraria
et gones et intractanda i ma
tenebo hunc ordinem qz hic tract
tat de facto indiuiduo po trac
tabo in contrarius quali ipsi pmlces
et eorum successores teneatur ad
ipsm indiuiduu sco qualit et
aduersus quos pena et itee
gmittatur si contra fiat tam gt
ipsos pmlces q et contra heredes
et eodez modo tractabo de diuiduo
alia tractabimus p ordine ¶ Jo
go. opponitur, dz hic q si vnus
gtra faciat omes tenentur p he
reditaria porcione Contra qr i in
diuiduis quilz heredu tenetur
in solidum vt ff. e. l. ii. ss. ex his
4o rnso Sto si agitur ad ipsm
indiuiduu quilz tenetur i solid
vt ibi si ad pena quilz tenetur p
parte hereditaria vt hic ¶ Sed
gtra istud opponitur fortius item
tradi seu rem restitui dicitur
factum indiuiduu 3 e. l. stipoes
no diui. ii. 2o ff. deposi. l.
si duo sz si duobus comodaui
vel apud duos deposui ita q
tenentur ad rem restituendaz
pro porcione hereditaria quilz
tenetur p pte ut ff. deposi. l.

.l. § si apud duos/et ibi no. item si
vnus comodatarius decedit relictis
pluribus heredibus omnes tenē
ad rem restituendam pro porcōe
hereditaria ut ff. comodati .l. iii.
§. heres/ ergo patet q nō ē verum
q dicit q in indiuiduis ipsos
prīles ul' heredes teneri ī solid'.
So. Indiuiduum sumitur quātū
ad propositum altero de trib; mois
nam quoddam est indiuiduū
quo ad contractum seu stipl'acoēz
et quo ad obligacoēm et quo ad so
lucoēm ut seruitutes q pro pte
non pnt deduci in stiplōnez
ne pro pte solui et iste nō di
uiditur inter heredes sz quilibz
heredum tenetur insolidū ut
in §. ex hiis/et .l. stiplōes nō
diuidūr ī prīn. Quedam sunt
obligcōes diuidue quo ad ꝯtractū
sz expressō sunt indiuidue quo ad
obligcōm et solucoēm vt obligcōes
factorum indiuiduorum vt rem tradi
fossam fodi insulam fabricari et
siles. Iste enī ab inicio pro pte po
ssunt deduci in stipl'acoībus qz possū
stipulari michi rem pro pte tradi
vt .l. locus ff. de acqui pos. Item
ptem insule edificari et ī istis
idem/qz quilibz heredum tenetur
insolidum ut dicta .l. stiplōnes
non diuiduū. nº 2º Quedā sunt
diuidue quo ad contractū quo ad
obligcōm sz quo ad solucoēm tm̄ sunt
indiuidue vt obligacio rem resti
tui/et ista diuidr̄ quo ad obligcōz
inter heredes qz quilibz tenetur
pro pte hereditaria vt in gl'īis
quo ad solucoēm dicā indiuidua
ut .l. si duo depositi. Indiuiduum
ergo diuersimode accipr̄/et sic ces
sat contrarium. Et aduerte qz
hoc est uerum de obligcōe pincipā
que ꝯtrahr̄ ad rem restituendam
sz in obligacoē ꝯne doli vl' culpe
aliter ut dicam. Quare aut ob
ligacio rem tradi sit magis in
diuidua q̄ rem restitui dicā in
.l. stiplōes non diui. ī viii. q̄ro
et ista sunt difficilia q̄ dn̄s Cy
tāquam timida ardua pfundū ti
muit intrare vt ipse refert ī aut
hoc ita. C. de duobus reis ī ii. q̄oe
nec ibi bene declarat. 3º oppo.
contra predicta tu dicis ff. prox.
q in obligcōe ad rem restituendam
plures heredes quilz tenetur p porcōe
hereditaria Contra. ymo ille ad
quem puenit res restituenda tenē
insolidum ut ff. comoda. l. iii. §.
heres So regl' accōes hereditarie
transeunt in heredes pro porcōib;
hereditariis ut ff. dixi et probat
C. de heredi accio .l. pro hereditariis
fallit ii est in obligcōe rem resti
tui/et ē actio bone fidei qz tē ꝯt
illum qui hz facultatem rei restitue
datur actio insolidum ut dco §.
heres ꝯtradicit pe. ff. .l. pri./et
no. Cy. in dicta .l. p hereditariis
qd' hic seqbatr dn̄s Ray ista o
pinio videtur cōtra .l. si plures
in prīn. ff. de vi et vi ar. vbi est
accio stricti iuris/et datr ad rem
restituendam solū cōtra eū q pos
sidet/nō aut pro porcōib; heredi
tariis. vnde dy ff. ad .l. faladi
.l. qui fundum §. si tu. ex pte
dicit quedam uerba satis singu
laria aut actio que ꝯpetit pro
restituenda ꝯpetit pro tali re
p qua datur rei vendicacō ī tunc

datur contra possessorem ut ff. de le. i.
.l. si tibi homo §. si fundus. Quod
diximus/dico q vterqz bene dicat.
pretius/quia est textus p eo ī dco
§. heres. si bene aduertatur et
hic equitas operatur aut deficit of
ficium iudicis in accōibus bone
fidei item dy bn̄ dicat p .l. quas
all'/et hic operatur vnio accōis psō
nalis et realis ut vna aliqd ha
beat ab altera sicut alibi ius acc
rescendi pp̄ vnionem quā hz cū sbstō
pupillari trahitur ad bona ipu
beris vt ff. de acqui. hedi. .l. q pri.
Sz contra hoc posses tu opponere
nam potest ēē q quis comodauit
rem alienam vel sibi p vim ab
repta est/et sic potest agere ꝯdic
ti vel interdicto vnde vi/nō aut
vendicare ut .l. ita ut si fur/et q
ibi no. ff. comodati/ergo dy nō bn̄
dicat/q ideo ibi qz vendicacio potest
concurrere cū psonali Respondeo. di
co q quātū ad §. heres/dcā dy nō
pcedit iō tene solucoēm petri ꝯtu
no. ad .l. si plēs optime dicat/qz a
raptore potest indistincte vēdicare
nec potest opponere exccpcōz do. ut
C. de pscripcā xxx. an. l. siquis ep
cionis §. sz et hoc suplnis et tangr
p glo in dicta .l. ita ut si fur/et
hoc modo intellige q dixi vtrūqz
bene dicere Corrige ergo istas duas
opi. ut statim dicam indistinctōe.
Sed cōtra illud posses tu istare
de .l. siquis ex argentariis §. i. ff.
de edendo. vbi nō ē actio bone fidi
nec eciā pro illa datur rei vēdicacō
et tunc datur solum contra illum q
possidet dicit pe/ut refert Cy in
dicta .l. pro hereditariis/q ibi est
iudicium quasi bone fidei qz ꝯpetit
officium iudicis Truffa ē cū dic
q materia ista loquitur de accōib;
que dantur contra obligatos/ibi
loqtr de offō iudicis qd' datur ꝯtra
non obligatum vt ff. de acti empti
.l. qui p collusionem/merito hz nā
rei vendicacōis q datur ꝯtra non
obligatum vt ī isti. de actio §. i. io
datur ꝯtra solum possessorem q dic
vt .ī. de pstori stip. l. ii. Vt ergo
ista materia michi liqueat qualr
quis teneatur ad ipm indiuiduū
sic dicas. Aut ē vnus solus reus
et nō ē dubium aut plures et
tē aut plēs prīles aut plēs heredes
vnius pricipalis Pō cāu. aut loqr
in indiuiduo quo ad stiplōz obli
gcōz et solucoēm. seu de indiuiduo
quo ad obligcōz et soloz et quilz tenetur
insolidum sz nō tanqz duo rei ar.
ff. e. .l. ii. §. ex hiis/et .l. stiplōes nō
diui. et ff. dixi. Aut de indiuiduo
quo ad solucoēm tantū vt rē restituere
et tē quilz tenetur p pte/nisi aliter
actum sit vt dicta .l. i. §. si apud du
os et ibi no. ff. deposi. Hoc vnū
nisi res eēt apud vnū tantū/qz tē
posses dicere ut stati dicā in plib;
heredib;/Si vero loqris in plib; he
redibz vnius prīl' al' eiusd' prīl' et tē
aut loqueris in indiuiduo vtroqz
modo et quilibz tenetur insolidum
sz nō tanqz duo rei ar. ff. e. .l. ii. ī
dicto §. ex hiis aut loqris ī in
diuiduo quo ad solōm tantum
et tunc aut quilz heres possidz
pro porcōe hereditaria et sic tē
vt dicta .l. pro hereditariis/a' vnus
possidet totum et tē aut ē iudicium
bone fidei et ille solus tenetur vt
dicto §. heres. Aut ē iudicium stricti

iuris et sic aut pro illa re restituenda
posset competere rei uendicacio et ille
solus tenetur ut l. si plures de vi
et vi ar. Aut non posset competere
rei uendicacio et tunc pro porcionibus
hereditariis ut dicta l. si tibi ho
§ si hominus ¶ Quarto oppo. hic
dicitur quod ex facto unius pena committi
contra omnes. Contra ff. ad sylleya.
l. si ff. de ope no nuncia. l. de pup
illo § si plurium ubi ille solus qui
contra fecit tenetur. So. licet ibi esset
factum indiuiduum tamen non descen
debat ex causa hereditaria nec ipsi ex
eorum contractu tenebantur in solidum
unde penam suam debet tenere auctorem
hic uero obligacio descendebat ex
causa hereditaria. unde si unus
heredium qui representant defunctum personam
contra faciat omnes tenentur
¶ Quinto contra istud oppo. nam
uidetur quod eciam in obligacionibus que de
scendunt ex causa hereditaria ille so
lus teneatur qui contra fecit ut ff.
depositi et l. se So ibi loquitur in accione
bone fidei in qua officio iudicis con
uenit ut ille solus teneatur qui
deliquit ar. ff. comoda. l. iii. § hec
et quod ff. dixi | hic uero in stricti
iuris fateor ergo quod si hec pena pa
teretur aliqua circa actus bone fi
dei forte in formata ex pacto in continenti
apposito quod ageretur in solidum contra
illum qui contra fecit ar. pro dictorum iu
rium | Ianc tenet petrus ff. l. proxima
vel soluere/aliter uidelicet quod hic in
facto indiuiduo omnino sed quo ad
obligacionem et solucionem Ibi in facto in
diuiduo quo ad solucionem tantum. unde
cum obligacio ipsa principalis diuidatur
inter heredes merito unus ex facto
alterius non tenetur et utramque solucionem
puto uerum ¶ Sexto contra predicta
oppo. et uidetur quod in accione bone fi
dei et in hiis que sunt indiuidua quo
ad solucionem tantum dolo commisso
quilibet tenetur in solidum tamquam duo rei
ut ff. comoda. l. si ut certo § si duo
bus uehiculum et depositi l. si duo
ff. quod si lancem et e. ti. l. i. § si apud
suos ubi equiparantur tutoribus quoe
contrat in solidum teneri. So. licet in intel
lectu dictorum iurium sit magna dif
ficultas et glo. intricate et male lo
quantur in § si duobus uehiculum
tamen obmissis superfluis pono quod
credo uerum ¶ Dico ergo quod obli
gacio principalis ad rem restituendam
qualitercumque contrahatur dixi ff. proxima
distinccione. et de tali non loquuntur.
sed obligacio que contrahitur racione doli et
culpe vel negligencie adhibite ad
interesse siquidem dolus committatur.
ab uno tantum ille solus tenetur
ut dixi ff. proximo contrario Siue ab
committant ambo tenentur in solidum
sic loquitur § si duobus et l. si duo
et § si apud duos si bene inspiciantur.
Aduerte ad racionem obligacionis ad rem
restituendam solum quo ad solucionem
dicitur indiuidua ut ff. dixi / sed ob
ligacio que contrahitur racione doli et cul
pe exeo quod debetur custodia et dili
gencia est indiuidua utroque modo No
enim possum adhibere custodiam in
una parte pro indiuiso quin adhibe
am in alia / nec possum committere do
lum in una parte quin committatur in
alia Et sic ergo indiuidua omnino cre
ato ergo plures debitores in hoc sunt
quodammodo duo rei et quilibet tenetur
in solidum ut dicto § si duobus.
Et no. quod tex. ibi dicit quodammodo

quod est notandum et sic expeditur. non enim sunt
proprie duo rei / quia tunc ex facto unius omnes
tenerentur ut l. si. C. de duobus
reis / sed hic quilibet tenetur ad cus
todiam et ideo appellantur duo rei
sed factum unius solius non nocet
alteri / sed si omnes delinquant omnes
tenentur in solidum ¶ Dices tu
quod ista sunt contra casum in i. §.
nam hic plures heredes ad finem
quod est omnino indiuiduum tenentur
quilibet in solidum nec sunt proprie duo
rei ut dixi et tamen factum unius
sed non noceat aliis ut quilibet teneatur
in solidum Tenetur tamen pro heredita
ria porcione / sed in contrarium nullo modo
tenetur | Possumus dicere quod ibi
loquitur in accione bone fidei ut ff.
dixi / hic in stricti iuris que habet causam
hereditariam Et ideo siue ad penam
siue ad interesse committatur ex facto
unius tenentur omnes licet per iudicium
famili. herc. / in effectum reuertitur
ad eum qui commisit ut ff. e. l.
ii. § item si in facto / et famil. herc.
l. heredes § in illa Ut glo
liqueat ista materia qualiter et ad
uersus quos pena seu interesse com
mittatur si fiat contra obligacionem
facti indiuidui sic distingue / aut
sunt plures debitores aut plures
heredes unius debitoris | Primo ca
su aut fuit actum quod quilibet tenetur
in solidum et tunc sunt duo rei / et
factum unius facit committi penam
et interesse aduersus omnes ar. C.
de duobus reis l. si / de usur. l. mo
ra § si. Aut non fuit actum / et tunc
aut unus fecit contra et non alius et
solus ille tenetur in solidum / et alius
non preiudicat ut dicta l. i. § si
apud duos in si. §. racio quia non sunt
proprie duo rei ut dixi Aut omnes fe
cerunt contra stipulacionem et omnes tenentur
in solidum quasi duo rei ut § si
duobus uehiculum / et l. si duo
in ii. responso ff. deposita ¶ So casu
quando queris de pluribus heredibus
et tunc aut illud factum indiuiduum
non descendebat ex causa hereditaria
et factum unius sibi nocet in aliis
non preiudicat ut ff. ad sylley. l. si
et de ope. no. nuncia. l. de pupillo
§ si plurium Aut descendebat
ex causa hereditaria et tunc aut
illa pena vel interesse petitur per iud
icium bone fidei et agitur contra eum
tantum qui contra fecit ut ff. depositi l.
in deposita et l. se / et si omnes con
tra fecerunt contra omnes agitur
ut dicta l. si duo / aut per accionem
stricti iuris et tunc siue pena siue
interesse ex facto unius committitur contra
omnes pro hereditaria porcione licet po
stea contra illum solum habeatur
regressus per accionem famil. herciscunde.
ut hic / et ff. e. l. ii. § item in facto
et famil. herc. l. heredes § in illa
/ et hec predicta uera pretorquam in pretoriis
stipulacionibus in quibus dic ut dicam ii.
in q. ii. ¶ Et aduerte quia ideo
hic non distinguit inter factum
indiuiduum omnino / et inter indiuiduum
quo ad solucionem tantum / quia in illo semper
contrahitur obligacio ad in
teresse quia non restituitur / ex eo
quod dixi in prima distinccione dixi / sed
prout contrahitur racione doli vel culpe
vel diligencie obmisse tunc cadit
in istam distinccionem / illa autem sunt
omnino indiuidua ut ff. dixi Ista
sunt multum difficilia que scripsi

put putaui uera. Et in pdictis uidet.
assentire iaco. de arem. iaco. butri
in dicto. §. si apud duos. ¶ Nunc
restat tractare de obligo[n]ib[us] facti
diuidui. et de obligacionib[us] dandi. et
qualiter teneantur ipsi principales
et qualiter heredes. quod satis
est clarum. q[uia] diuiditur inter he
redes p[er] l. xii. tabu. Item satis
iusticie. ff. e. l. ii. in pri. et §. i. et
glo bn distinguit i. l. si hui[us]. §.
si plurium. ff. si quis cautio. ¶ In
dicam[us] g[ene]r[a]l[ite]r qualiter et aduersus quos
committatur stipulacio ad penam
uel ad interesse si fiat contra stipl[aci]o[n]em
continentem factum diuiduum vel
dandi. ¶ Oppo vii. q[uia] sic hic
dicit q[uod] in facto diuiduo no[n] co[m]mittit[ur]
stipulacionis pena nisi pro pte. g.
l. e §. in fine. So ibi loquitur in
ipso principali hic in pluribus heredib[us]
eiusdem principalis q[ui] qualit[er] intelli
gatur. j. dicam. ¶ Oppo viii.
q[uia] eciam contra ipsos heredes videt[ur]
committi insolidum vno contra faci
ente vt j. l. proxima §. fi. So di
cit quidam illud spale q[ua]n pec
unia debetur pp singularia rece
pta ut ff. si cert. peta. l. singularia
et ita no. mgr. Azo. Istud e[st] f[a]l[su]m
q[uia] illud quod dicit ibi i pecunia id
dicit in spe j. e. l. i. exercitore §. pe.
Vnde glo hic aliter dicit videlicet
ut distinctio hui[us] §. locum heat
in obligo[n]e faciendi secus aut[em] aut[em]
in obligo[n]e dandi ut in co[n]trariis. q[uia]
q[uod] ab vno dari d[ebe]t potest melius
dari p[er] aliu[m] q[uam] factum vni[us] expli
cari p[er] aliu[m] vt hic habet[ur] i glo
illa racio glo no[n] videtur bona et
p[er] q[ue]ns nec solucio. nam vn[us] ex here
dibus sicut factum alterius no[n] pot
explicare ita nec ptem fundi al
terius dare eo inuito ut i regula
iuris id quod nrm. Et si tu dicas
poterit dare estimatus eadem rone
in facto poterit dare ptem i[n]teresse
¶ Preterea facilius e[st] facere
q[uam] dare ut ff. de ope. lib. l. hec ope
§. fi. no. C. de sen. q[ue] pro eo. l. i.
g[e]n[er]al[ite]r. ¶ Ideo odof. assignat aliam
rone[m] s. quia dacio pot explicari
vno momento / facta aut[em] habet conti
nuatum successiuu[m] p[er] dies ut l. i. j.
de op. li. Ideo facilius pot dare q[uam]
facere. Ista ro no[n] e[st] bona q[uia] hic
loquitur in facto momentaneo. s. ter
tia - ra ha. Vnde dicit pe. q[uod] i possibile
est quem esse obligatu[m] ad f[actu]m al
ienum vt j. e. l. stip[ulatio] ista i pri.
S[ed] bene posset e[ss]e obligatus ad
dandu[m] rem aliena[m]. licet istud da
re sit michi difficile. et difficul
tas non impedit oblig[aci]o[n]em vt j.
e. l. co[n]tinu[us] §. illud x. sic et g[e]n[er]
al[ite]r. s[ed] i[m]possibilitas impedit. et
ista rone coheres no[n] incidit i pena
ex f[ac]to alcius. q[uia] i[m]possibile e[st] eu[m] ad illud
teneri. secus in dacione. Ita dicit pe.
l[ice]t p[er] multa uerba aduertatis h[oc]
non c[re]do verum / licet eni[m] ipsa dif
ficultas no[n] i[m]pediat ipam oblig[acione]m
principalem ut dicto §. illud / t[ame]n dif
ficultas ex post f[ac]to superueniens
i[m]pedit stipl[aci]o[n]em penalem committi. ff.
ad. l. ro. de iac. l. qui beheute §.
idem iur. et hoc e[st] veru[m] eciam in
dandis ut no. glo i l. q[uo]d te i si
cui pe glo. ff. si cer. pe. Cu[m] g[e]n[er]al[ite]r e[ss]et
michi valde difficile dare ptem
coheredis mei excusarer a pena
q[uod] e[st] contra hu[n]c tex. Quid dices
dico glo bene dicere si bene intelli
gatur / nam melius pot dari p[er] a[lium]
q[uam] fieri ¶ Hoc sic declara. Aut dari

debz quantitas / et tunc certu[m] est q[uod] h[er]es
potest dare pro coherede / aut debetur
species et tunc sicut vnus ex h[er]edib[us]
potest soluere ptem suam in illa
specie ita pot soluere ptem quam d[ebe]t
coheres suus et transferre dominium
hoc probat[ur]. ff. manda. l. si procur[ator]
§. si ignoraret. ubi fideiussor soluit
de sua dni dno ignorante / ita h[oc] co
heres pot soluere ptem coheredis sui.
¶ Preterea posito q[uod] tradendo pte
coheredium non posset transferri do[minium]
saltim ille cui[us] no[m]i[n]e soluctur co
gerentur h[ab]ere ratum tamq[uam] vtil[ite]r gest
tum vt ff. de nego. g. l. pompo. sar
bit Ita dicit hic iaco de are / q[uo]d m[ihi]
videtur ve[rum] / et hoc voluit sentire
hic glo / pro hoc induco l. bn facere
C. de epi. et cle. aut si captiui / et
apercius in textu vnde sumitur vt cu[m]
de appel cog. §. si vni de predictis
et §. in hui[us] uero causis coll. viii.
pro hoc q[uod] no. ff. de iudicii. l. venditor
in prima in prima glo. et C. vbi de
cri. agi oportet aucten. q[ua] i[n] prouincia
¶ Preterea socius inuito socio pot
uti re ad eum usum ad quem destina
ta est ut l. si edes comuni. di. et p
dy in c. iure comun de regu. iur.
li. vi. ¶ Sz posses tu dicere q[uod] e[st]
racio q[uia] ipsa principalis obligo dandi
vel facti diuidui diuiditur inter he
redes adeo q[uod] vnus soluendo pte[m] sua[m]
no[n] pot amplius conueniri ut j. de
fideiusso. l. si testamento §. q[uod] si duo
et. C. de negoci. gest. l. iii. et ibi p[er] Cy.
S[ed] commissio penalis stipl[aci]o[n]is non di
uiditur in obligac[ion]em dandi / ymo si
cessatur i pte committi al[iqu]em tenetur
in totum secus in f[ac]to diuiduo. Re
deo / illud q[uo]d e[st] in oblig[aci]o[n]e quantu[m]
ad stipl[aci]o[n]em penalem e[st] in condicione
si bene inspicias / s[ed] condicio dandi
p[er] l. xii. tabula n[on] diuidi[tur] int[er] here
des ut j. de condi. et de. l. cu[m] fide[i]
in fine / Deb[et] g[enerali]t[er] a quo licet dari toti
ne stipulacio penal[is] committ[atur] s[ed] cond[icio]
facti diuidui bene diuidi[tur] i[n]ter he
redes ne deueniam[us] ad i[m]possibile vt hoc
§. q[uo]d tenet Cy. C. de condicio. i[n]ser. l.
si plures in prima q. et ibi te remitto
g[e]n[er]al[ite]r illud q[uo]d e[st] in condicione simpl[ic]i
d[ebe]t impleri / q[uo]d hic no[n] tracto / lic[et] glo
tractet in l. si seruus §. si plurium
ubi nos remittit. ¶ Oppo. ix. hic
dicitur q[uod] si ipse dn[u]s ratu[m] h[abe]t p[ro] pte
committi stipl[aci]o pene insolidum Contra
j. rem ra. ha. l. si procur. in pri.
dicit glo so. ut ibi / et ibi dic[it] tres
solu. ¶ Prima est / q[uod] hic ipse dn[u]s
ibi promisit. vn[de] pro pte no[n] hab[e]t
ratu[m] ibi promisit procur. Ista so.
post diuersitatem casuum / no[n] ro[nem] p[re]
terea e[st] f[a]l[s]a / na[m] ipse procur. q[ui] pro
misit ratum habiturum videtur
promittere se facturum et curaturum
&c ut j. e. l. quociens quis et no.
Cy. de procur. l. i. ii. iii. i vii. q[uo]d
g[e]n[er]al[ite]r promittit procuratori factu[m] suu[m]
Di[c]e[n]d[u]m g[e]n[er]al[ite]r hoc f[ac]tum s. curare no[n] i[m]pleu[it].
nisi pro pte deberet committi pe[n]a i[n] to
tu[m] sicut hic qui ipse dn[u]s promisit et
pro pte ratum obs[er]uatur. ¶ Secu[n]da
soluitur q[uia] hic erat negocium tale q[uod]
pro pte poterat haberi ratu[m] ab here
non a defuncto vt l. legatari[us]. ff.
de lega. i. Istud e[st] diuinare ¶ Ter
cia solucio e[st] q[uod] hic fuit pena pro
missa ibi no[n]. Istam soluc[ione]m i[m]pugnat
pe. q[uia] nil refert vtru[m] adiciat[ur] pe
na uel no[n] f[ac]m eu[m]. na[m] si pena adi
citur e[st] loco interesse / et ideo si non
interesset pena no[n] committ[itur] saltim ope

exceptionis ut ff. e. l. ij in fine et l. se
ideo ipse pe solvit alionis / et sic aut
quis vult hre ratum pro pte ut
habeat accom et non pot ut l. cu
queritur ff. de admi. tuto. et ita
intelligit hunc finem Aut vult ha
bere ratum pro pte ut evitetur pe
na vel interee commissio et potest /
ita loquitur l. contraria Ista so.
non placet doctoribus qr si bene
intueris hunc finem hic loqtur i
pmissore qui volebat ratu hre
pro pte ut evitetur pene comissio
et non potest Quid g. dicemus
certe tercia so glo e vera / qr hic
fuit pena promissa / ibi no et ideo
ibi stipulacio committr ad id esse e
No interest aut in plus q i ea p
te in qua no e observata ratihicio
g. id et hoc probatur i textu ibi
qui aut qmittr stiplo id et hr. tenz
dns Ray Nec obstat racio pe. qr
verum est q ubi stipulacio penal
succedit loco interesse no qmittr ni
si intersit / cu si in aliquo i est no
eiutatur quantu sz pena comittitur
i totum ut j. de pro stipul. l. si pk
dic aliter ut dixi ff. l. proxi Ex
oppo videtur q contra ipm principlez
non committatur nisi pro pte / qr in
alia pte obstat excepco ut ff. siquis
caucio. si quis. §. si plurium So mar
dixit in oibz obligoibz dandi et sti
pula dividui lz pena committa i sol
dum / tamen de equitate lz exceptioni
pro ea pte pro qua e paritu et sic
omes iste l. declarantur p §. si plu
rium. istud ab omnibz reprobatur
na stultu e dicere q illa l. q loq
in iudiciis et loquitur in factis
determinet leges loquentes i qtractibz
et in obliga. dandi Cum enim sint
separata non infertur de uno ad al.
ut ff. de calup. l. si. dat glo g. i l. co
traria alia so. videlicet q specale
e ibi in iudiciis ubi in solid qmitt
pena sz in pte obstat excepco sz i
qtractibz solum in pte comitti ut
hoc §. ista solucio est fla qr si ad
est in iudiciis q in contractibz debz
ee aliud in hoc cu magis fauca
in iudiciis ad impediendu pene
commissioz q in contractibz ut ff. si
quis caucio. l. et si post tres C. de
fideiusso. l. sancimus / sm istam so.
no eet sic / qr durius committetur
in iudiciis q in contractibz / ptea
q committatur stipulacio p pte in
facto dividuo hz locu in heredibz
principalis no in ipo pri. ut hoc §.
in fi. et hoc tangit al. tenz glo in
dicto. §. si plurium. Alij g. dat q.
so. videlz / aut potuit in totum iplere
et no fecit et pena comitti i totu
sine remedio excepc ut hic Aut
partem fecit ptem obmisit qr no
potuit / et tc in pte obstat excep.
ut dicto. §. si plurium ar. ff. de col
bono. l. i. §. si cum duos. h. so. po.
ibi in fine magne glo Ista solucio
coiter reprobatur p l. qtinuus. §.
illud j. e. Tamen in veritate ut
dicit Iaco. butri. i l. contraria i
se vera e / qr difficultas supveniens
licet non excuset ab ipa obligoe
tamen a pene commissioe ut dat l.
si vehenda §. idem iuris. ad l. rodi
de iac iet. ff. dixi tamen qr qtinet
divinacoem ideo respuenda Alij
g. ut pe dat alia so videlz q hic
loquitur qn unu factu dividitur
e in obligoe / sz l. contraria loqtur

qn plura fca copulative sunt i obligoe
Unde quia ibi fuit promissum stiu
et civorum stare et si stari non
eent et fuit promissa pena si v
nus fuit in iudicio tm de rigore
pena committitur in totum qr verum
est eos status no ee Oracio g. ibi
supta fuit ex uniuso / sz de eqtate
ibi in pte obstat excepcio et idez
intelligit pe ee in contractibz et iu
diciis Et hoc videtur sequi Iacob.
butri in l. contraria Ista opinio
e contra l. si is qui ducenta §.
cum ita. ij. ij. j. de rebus dubi
et §. utrum / e l. ubi indistincte
dicatur penam comitti aliquo no
facto Quid g. dicemus / dico
sicut glo primo dixit videlz q specale
e in iudiciis / tn alia specialitate
qua glo dixit / qr in contractibz si i
pte non observatur qmittr stip.
in totum sine obstaculo excepcionis
sive sit unu factum ut hic / sive
plura copulative concepta ut i
§. cum ita / et §. utrum / sz i iudi
ciis inverse agitur qr stipulaco
qmittitur sz de equitate i pte ob
stat excepcio ut in §. si plurium
et istud videtur tenere glo. in l.
proxi. §. si. et ff. famili. herc. l. heredes
§. idem iuris hoc eciam tenet glo.
i dicto. §. utrum in ultima glosa
magna / et ibi hoc tenet dy / eciam
tenet dns ray / me audiente super
hoc §. lz qnz aliter dixerit / et hoc
puto verum in hiis q ptinent ad
ordinacoem / secus in hiis q ptinent
ad decisiom / qr tunc idem q in co
tractibus ut j. l. prox. §. si pu
ibi loqtur de sna arbitri ar. eius
q no ff. de arbi. l. celsus i prin.
Ultimo posset opponi ad hunc
finem qr si no lz defuncto iplere pro
parte g. nec heredi ut ff. l. ij. §. ex
hiis So. ibi in individuis vel dic
ut ibi Ut g. liqueat ista materia
qualiter et adversus quos qmitt
interee vel pena adiecta fco dividuo
vel dacoem sic distingue aut loqris
de principali. aut de heredibz ipius
primo casu aut no fuit adiecta pena
et stiplo ad interee coitti p ea pte
pro qua no e observatu ut j. rem
ra. ha. l. si procur in pri. Aut fuit
adiecta pena et tc aut loqrin in
qtractibz et pena qmittitur sine
obstaculo excepcois ut l. si is qui
ducenta §. cum ita / et §. utru / a
i iudiciis et tc aut in hiis q per
tinent ad decisiom / et idem ut j. l.
proxi §. si. Aut ad ordinacom et tc
si in pte no observatur pena i to
tum comittr de rigore sz de eqta
te in pte obstat excepcio ut i §. si
plurium Si vero loqris i plibus
heredibz tunc aut in obligoe dandi
et uno contrafaciente pena qmittitur
qtra omnes ut j. l. proxima §. si. et
l. in executione §. pe. j. e. Aut i ob
ligacoibz faciendi et qmittr pena
solu qtra eu qui contra fecit ut hoc
§. l. Hoc sz saluo tam in principa
libus q in heredibz / et tam i
obligoibz dandi q faciendi / q
si aliquis ex casu supveniente
impeditur iplere totum vel pte
q illa difficultas excusat a
pena ut dicta l. si vehenda §.
item iuris / qd tenet Iaco. butri.
in §. si plurium Qd tn no e in
telligendu sine distinccoe sz dic
ut dicam in l. continuus §. illud
j. e. Unu eciam scias q ca
noniste predicta ita subtili non

inſtrictes non faciunt dīam inter obliga
tiones dandi et faciendi vt extra de re
iu. c. ſuam/ dic ut ibi ſm eos ¶ Ex
peditis de contrariis venio ad ques
tiones ptinentes ad in. m. ſ. po quī.
hic loquitur qn̄ noīe pene fuit p
miſſa certa pecunia et ſic res diui
ſibilis Sz pone promiſſum fuit
noīe pene aliquid indiuiduum ¶ Ad
iuris Rndeo dicit pe Cuiqz facto
uel dacōni adicitur pecuniaria
pena et tūc. c. vidiſti Cuiqz adicit
pena nō conſiſtens in pecunia ſz in
facto et tūc quī fco diuiduo appo
nitur pena facti diuidui idē iur
q in pecuniaria vt hic dicitur gr ead
est racio Cuiqz adicitur fco idi
uiduo pena facti diuidui et ſilr̄
idem quī fco indiuiduo pena fcī
indiuidui et ſic utrū indiuiduū
et tūc ex fco indiuiduo vnius ex
heredibus pena committ̄ inſolidum
contra oēs ar. c. l. ij. ſ. ex hiis quī
fco diuiduo adicitur pena facti i
diuidui vbi quā promiſit aliquis
non agere Et ſi ageret pmiſit noīe
pene zt fieri Iſta ē qō i qua ē
dubium/ nā ipm pmiū fcm diui
duū diuidī inter heredes/ ſz illud
q ē in pena non pōt diuidi/ quid
ergo erit/ certe dicit pe/ q pena co
mittetur tantū aduerſus eū he
redem qui contra fecit ar. huius. ſ.
vbi dicit q pena adiecta fco diui
duo committ̄ tantū pro pte. Verū
qr ipſa pena cōtinet indiuiduū/ ſ
adiecto q actor debeat ei offerre
eſtimacōem pro pte coheredum. ar.
c. ſi ſeruitus vendi. l. loca. ſ. fundi
et dele. ij. l. cum filius i pri. c.
ad. l. falcidi. l. lege falci. itū eme
te cum ſi. Iſta ſunt vba pe/ que
vtrum ſint vera hoc vltimo cau
relinquo ſb dubio ¶ Sed quod aūs
promiſit iudicatum ſolui ſb certa pe
na que ſtipulacō cōtinet clauſula
de defendendo vt j. iudicatū ſolui. l.
iudi ſolui. iſte decedit plibz heredibus
relictis vnus heredū defendit/ alt
non/ querit vtrū pena committatur
aduſus omnes vel ſolū aduſus
nō defendentē/ dicit quidam q cōttr
ſolū aduerſus nō defendentē quia
talis ſtipulacō ē diuidua caſus
ē j. de vborū ſtip. l. ij. ſ. incertaz
c. ad. l. falci. l. penales ſ. ul/ pe
tenet contrariū. ſ. q aduerſus omnes
committatur pro porcōe hereditaria hoc
probat ſic promiſſio de defendendo
dicitur indiuidua vt j. pri. ſ.
i ſi. gl. re ¶ Preterea dicit i. l. q
plures heredes coguntur dare v
nū procuratorē ad defendendū ne
defenſio diuidatur vt j. iudi. ſol.
l. iam tamen. ſ. pe. glo. pz q eſt
ſtipulacio i diuidua/ et pterea poſi
to q ſtipulacio iſta cōtinet diui
duū/ tamen adhuc pena committ̄
contra omnes. hoc ſic probat ūna
ſūt facta p pncipā rōnes ut ibi ē
eadem rō Et idem ius vt. l. adi
gere. ſ. quūs cum ſi. c. de iure
patro/ Sz racio quare in obliga
tandi pena committ̄ aduſus oēs
ē qr poteſt pro alio dare ut. c. de
eſt/ eadem racio ē hic qr quilibet poteſt
pro coherede ſuo defendere gō ſi non
fecit pena committitur inſolidum
nec ob. iſte. ſ. vbi dicit q in factis
diuiduis pena contt̄ pro pte tm
qr iſtud ē verum in factis coheredibz
pſone/ adeo q non pnt p aliū exp

liceri iunctis coheredibz ut pz i exemplis
poſitis in textu/ dicat pe ad. ſ. incertaz
et ad ſ. ul non videt/ ſz quidā mo
derni habiti pcium rndent q ibi a
gebatur ad intereſſe/ io agitur ad
ptem/ ſecus ſi ageretur ad penam
Nos quid dicemus certe pmo op
tet videre/ an iſta obligō de defend
endo ſit diuidua vl indiuidua et
dico q indiuidua/ ſi aliquid petitur
vna actōe. hoc probatur p textū. j.
pri. ſ. ſi. j. e. l. cum ex cauſa. j. iudi.
ſol. l/ ex clauſula ¶ Preterea hoc p
batur per rōm Illud fcm dicī diui
duū q tantam vtilitatem affert
in pte habita conſideracōe ad ptez
quantaz affert toti hita cōſideracōe
ad totum et ecōuſo Illud factū dr in
diuiduū qd nō affert tantā utilitatē
in pte quo ad ptem quātam in toto
quo ad totum vt pz in exemplis huius
ſ. et probatur j. e. l. in executōe. ſ. ij.
et dicam latius j. e. l. ſtiplōes non
diui ¶ Sz in pſpoſito/ ſi quis defen
derit in totum euitaret cōmiſſiōes
penalis ſtiplōis Item euitaret penā
contumacie/ ſz ſi aliquis vult p parte
defendere nō euitat cōmiſſiōz penal
ſtiplōnis nec penā cōtumacie inuito
actore vt j. iudica. ſol. l. iam tamen
ſ. ſi tamen plures et ibi no/ glo. eſt
indiuidua Collige gō ex predictis
q ſtipulacio de defendendo ē indiuidua
nec defenſio pōt diuidi/ Hoc verū
actore inuito/ ſz eo volente ſic Item
hoc verum qn̄ vna actio agī ad eād
ſecus ſi ex variis cauſis diuiſe ac
tōes mouentur vt dictum l. ia tm
ſ. ſi tamen plures i glo ſup vbo
deſiderante ¶ Nunc reſtat uide
ſi pro pte contra fiat qualr̄ penalis
ſtipulacio committatur/ et dico quodqz
dicatur q ſi ipē pncipalis contra faciat
in pte pena committ̄ in totum, vt hic
in fine/ facit. c. de ſtip. inſee. l. i ſtip.
ſz in plibus heredibus ſi vnus cōfa
ciat dico gnalr̄ inquaz ſtiplōe/ ſiue
dacōem ſiue contineat dacōem ſiue fcm
indiuiduū. ſiue diuiduū. ſiue poſſit
p aliū explicari ſiue nō i diſtincte
pena ſeu i terec committ̄ aduſus eū
qui contra fecit tm. hic ē caſus i dcā
l. penales ſ. ul. c. ad. l. falcidi.
ibi dicitur omēs pſonas ſtiplacōes re
nō omēs et ſic ſiue ſit appoſita pe
na ſiue nō ¶ Item aduerte qr ibi
ponitur exemplum in ſtipl. iudi. ſolui
que cōtinet dacōem ex eo q vbū ſo
nat et tamen pena nō committitur ad
uerſus omnes q in aliis ſtiplōnibz
non pretoriis ē ſecus vt. c. dixi It
cōtinet ſtiplōm de dolo q abſit q ē
indiuidua ¶ Item ſtiplōm de defendendo
q regulariter ē indiuidua vt. c. dixi
ē tn̄ nō ad committitur aduerſus oēs
ſz ſolum aduerſus eum q ct fecit. ſz
in aliis ſtiplōnibz ſecus vt hec. ſ. ſic
in caſu in quo ſtiplō de defendendo
eſt diuidua continet factum q poteſt
p aliū explicari et tn̄ nō committitur
aduerſus omēs heredes vt ibi patz
ſz petrus dixerit c. contrariū et
male Dicendum ē gō q ſ. iſte nō
hz locum in ſtiplōnibz pretoriis ſz in
aliis/ et ideo in ſtiplōe re inter heredes
hic q in diſtincte committitur ct
eum qui contra fecit/ et ei ſoli ct que
fuit contra factum/ ſiue fuit interpoſita
ſup diuiduo/ ſiue ſup indiuiduo ſi
ponimus eā eē pretoriaz/ et ē io vt. c.
dixi in accōnibz bone fidei. Vbi ex
facto vnius nō conueniuntur ceti coheredes

gta adu' illu hede iſolid

ſz ille ſolus

ſʒ ille ſolus qui cõtra facit / et hoc ꝑ equi
tatem officij iudicis q̄ in illis accōib;
multum poteſt vt dixi . ß . Ita hic in
ſtipulacõibus pretorijs officium iudic̄
multum poteſt vt j . e . l . in cõuencõna
libus / et de pretori ſtip . l . i . § . fi / et
per hoc tollitur quicquid poſſet dici in
contrarium . iſtud dictum probat
in dicto § . ul . Probatur eciã j . de p
tori ſtipulaci . l . ij . § . marcam . prout
dictio quãuis ibi ponatur aduerſatiuē
ſcḿ glo / et dy / et ſic tex⁹ ibi dicat a
eē in ſtiplõnib; pretorijs / aliud ĩ alijs
Nec ob . p̄dictis dicta . l . unum tam
§ . pe / quia ibi omnes heredes veme
bant ad defenſiõʒ / et dabant diuiſos p
curatores . ideo contra omēs cõmittitur
ſtipulacio / q̄ꝛ omēs peccant in eo q̄ nõ
concordant in vno / ſʒ in noſtra ille ſo
lus peccat qui nõ defendit Itẽ nõ ob .
. j . e . l . cum ex cauſa ❡ Deberes enĩ
ſcire q̄ ſtipulacio duple quãqʒ ē pretoriã
vt qñ promittitur pro ſuo / tñ eam de
ſcendit ab edicto ediliculo / et quiã nõ eſt
pretoria ut qñ interponitur pro alijs
rebus preciõſis vt . ß . de euictio . l . ẽptori
. no . p glo . ß . de edili edic . l . q̄ ſi nolit
. § . quia aſſidua . et dicam j . l . proxima
❡ Dico ergo q̄ . l . cum ex cauſa loq̄t
in ſtiplõe duple qñ nõ ē pretoria / alias
diceretur idem q̄ in alijs pretorijs ꝑ ge
neralitatem illi⁹ . § . ul' / iſta ſūt ſubtilia
et utilia ❡ Tercio q̄ro / aliquis pro
miſit nõ excipe vtrũ videatur pmittẽ
factum diuiduũ vel ĩ diuiduũ / dicit
pe . factum diuiduũ / nã ſtipulacio ã
plius nõ agi ē diuidua ſʒ excipe ē
agere ut . ß . de excepci . l . i . § . te
❡ Cũ dic aut ē talis excepcio q̄ appoſita
ab vno herede facit p̄iudiciũ actori
quo ad eũ tantũ et nõ quo ad al̄os
/ et dr̄ ſtipulacio diuidua q̄ꝛ tantã
utilitatem affert in pte obſeruanciũ
quãtam in toto ſi omēs obſeruaſſẽt
aut ē talis excepcio qua appoſita ab
vna facit p̄iudiciũ actori eciã q̄tra
nõ opponẽtes q̄ accidit quãqʒ ꝑ iudic̄
officium vt . ß . de procur . l . filius fami
. § . veteranũ / et de poſtulan . l . quos p
hibet Q̄nqʒ ꝑ connexitatem cãꝝ vt
. j . de appella . l . ſcio . § . i . et . l . ſiquis ſep
atim . § . fi . et tũc iudicabitur ĩ diui
dua / q̄ꝛ obſeruata pro pte nõ affert
utilitatem ❡ Queſtio ali quarto
aliquis tenetur michi ad agendũ
cõtra aliquem vt . in caſu l . cũ ples
. § . meſſem . ß . locati et ß . de le . i . l . ſi
ſic § . fi . vtrum iſta obligõ q̄tineat
diuiduũ vel in diuiduũ dicit pe . aut
quis dʒ agere nõie ſuo et iſta actio
contineat diuiduũ q̄ꝛ inter heredes
diuiditur p . l . xij . ta . vt . C . famili
. herciſ . l . ea que Aut nõie alieno . et tũc
continet indiuiduũ ut . j . iudi ſol
. l . iam tamen . § . pe . Certe illa . l . hoc
non probat . ymo in heredib; actoris
pmittit indiſtincte dõm iudicij / dic
ergo ſcḿ Iaco de Are et dñʒ Ol . q̄
illa ē regula q̄ diuiſim poſſũt agẽ
plures heredes ut dicta . l . iam tamẽ
. § . pe . fallit vbi natura negocij req̄rit
ſimul et p vnũʒ agi vt . ß . de edili ed
icto . l . q̄ ſi nolit . § . ſi plures et fa .
herciſ . l . ſi familie ita notant dicti
doctores in dicto . § . pe ❡ Item hoc vin .
niſi actio contineat in diuiduũ vt di
cam . j . proxi . q . ❡ Quinto queritur
pone q̄ promiſit quis amplius nõ
agere ea actõe que cõtineat ĩ diuid
uũʒ / ul' ratum haberi aliquid ĩ diui
duũʒ vtrum iſta ſtipulacio iudicabit̄
diuidua uel indiuidua / dicit dy / q̄
tũc iſte ſtipu . dicitur eē diuidue qñ
actio cui⁹ contemplõe interponitur
continet quãtitatẽʒ vel factũ diui
duũʒ / alias ſi illa actio cui⁹ cõtem
placõe interponitur cõtineat ĩ diui
duũʒ iudicabitur ſtipulacio indiui
dua az . eius q̄ alias dicimus q̄ id
q̄ ē diuiduũ de ſui natura idẽ ad
uicem iudicabit̄ ĩ diuiduũ ß . de ma
teſ . l . ſi ita fuit . § . hoc tñ Qd pe . po
ſt multa uerba dicat cõtrariũ / naʒ
illa ſtipulacio dicitur diuidua q̄
ſi in pte obſeruetur affert eã utili
tatem reſpectu ptis quã obſeruata
in totum affert r̃ſpectu totius ut
. ß . dixi / ſʒ hec ē huius ineffectu q̄ ſẽ
nam ſi plures heredum quilʒ habʒ
accõem ad indiuiduũ ſʒ ille qui uult
parere ſtipulacõi nõ agit lʒ alius
agat inſolidum / tñ non cõſequitur
ſeruitutẽʒ vt . ß . de ſeruitu vrʒ . pdio .
. l . itineris / et diximus . ß . e . l . ij . § .
ex his Item in ſtiplõe rem ra . ha .
Cum ergo in pte affert vtilitatẽʒ
ergo ē diuidua indiſtincte / ergo vñ
eſt q̄ hic dicitur q̄ ſtiplõ ãplius
nõ agi . et ratum haberi ſiũt diui
due Quid dicemus Credo dy bñ di
cere p ſuas . l . Nec ob q̄ dicat pe .
nam ſcḿ ē q̄ afferat utilitatem
ſi obſeruetur pro pte / nam aut lo
quĩs in ſeruitute formata et tũc vn⁹
ex heredib; nõ poſt ptem r̃mittere
qñ alijs cõpetat integrum ius vt .
. ß . de ſeruitu . l . pro pte in fine / et
queadmo ſeru amit . l . aquã / aut
loqueris in ſeruitute formanda et tũc
agit vnus ad ſolidum / q̄ꝛ hʒ accõʒ
et iſta actio habebit talem effectũ
q̄ꝛ vel pſtabit iſte eſtiacõem pro pte
alterius non agentis vt . l . cũ filius
in pñ . de le . ij . vel poſſet iudicis
officium implorare p quod cogat̃
alter coheres vel cõſentire ſibi .
vel ſorti committere ne inuicem ſe ĩ
pediant vt C . cõia de lega . l . fi .
in pñ / et de iudicijs . l . in t̃bus ĩ
ſic apparet q̄ nõ affert in pte tã
tam utilitatẽʒ quã in toto et ſic
ē indiuidua ſʒ certe lʒ pſtet pte
eſtimacõis diuidua dʒ dici q̄ꝛ
affert vtilitatem tãtam in pte re
ſpectu partis quãtam in totum
reſpectu totius ❡ Item iſtud q̄ dr̄
q̄ aliter coheres cogetur q̄ſentire
uel ſorte dimittere / nõ ē uerũ
hoc caſu q̄ꝛ eēt iniquũ q̄ q̄s cogẽ
cõſentire heredi malefacienti et q̄t
promiſſiõem defuncti ſʒ pocius ille a
gens deberet cogi nõ agere vt . ß .
famili . hercis . l . heredes . § . an ea et
. § . nulla Concludendo ergo dico q̄ ĩ
ſeruitute formata verum dicat dy
❡ Item in ſeruitute formanda ſi ponã
heredem qui agit habere totũ ſudiũ
cui ſeruitus dʒ cõſtitui itaq̄ diſſenſ⁹
aliorum non impedit / et ſic nõ hʒ
locum . l . itinere . alias verum dicat
. pe ❡ Item licet ſtipulacio rẽ ra . ha
beri ſit indiuidua / tñ q̄ꝛ pretoria ē
committitur ſolum cõtra heredẽʒ q̄tra
facientẽʒ vt hoc § . in fine / et ß . dixi
❡ Vi° queſtio aliquis ſtipulatus ē
uſum alicui⁹ fundi ſibi et heredib;
ſuis iſte decedit plurib; heredibus
relictis inquiro quilib; habebit to
tum vſum an quilʒ ptẽʒ uſũ / de
beres enĩ ſcire q̄ licet vſuſfructus
ſit diuiduus tamẽ vſus ē indi
uiduus vt . ß . de vſu et habi . l . vſ⁹
pe / dicebant quidam / q̄ ſicut in
alijs ſtipulõnib; ſeruitutũ ĩ alijs

que sunt indiuidue quilibz hz accom
insolidum tamen prediuum seruens
no inplus grauatur q si eet vnus
dns vt ff. ex hiis ita, hz quilibz
heredum habebit usum insolidu
in tantuz capient quantuz suffi
ciat testatoris et no plus. Et
aduertatis quia hic dicunt ipi
ex equitate nam non procedit sz
puncta iuris debetis eni scire q
seruitutes reales constituuntur sz
indulgenciaz prediu dnantis vt
ff. de seru ru predi. l. qo. ff. fi. sz
prediuum non eget plus si e plu
rium q si sit vni9 et ideo licet
plures hrant accom insolidum
tn no consequuntur plus q vnus
sz seruitus usus constituitur sz
indigenciaz psone vt insti de
usu et habi. §. i. sz plures psone
plus indigent q vna et sic vi
detur q quilibz deberet habere
usu p se Dn qz hoc videtur in
conueniens no sic dicunt predicti doc
l Dctrus aut in isty ma mente
iur subtiliter inspiciens dicit q
licenciantur heredes quilz ha
bebit usuz insolidum et quilibz
capiet scdm necitatez sue psone
hoc sic ondit quidam sunt que di
recto descendunt a psona defucti
ad heredem ut stipulloes 7 obligaces
psonales et eciaz iura realia et
ille vel diuiduntur inter heredes
vel si sunt indiuidua hz locu q
ff. dixi quedaz iura psonalia q
ad heredes no transeunt ut usus
fructus et usus Et in istis si
aliqs stipulatur sibi et hdibus
suis heredes no hebunt illud ut
usu vel usufructu defucti sz eis
nouus usus vel usufructus Et p
inde e eni ac si eet defunctus
stipulatus hoc modo pmittis
michi usufructuz itez finito u
sufructu meo pmittis constituere
hdibz meis itez dicitis usu ho
probatur. j. e. l. stipulacio ista ff.
siquis ita et ff. qui mo usufr.
am. l. repeti Si go bn respicis
non transit vsus ad heredes sz q
libet heredum hz accom ad usum
accom dico eis qsitam p eum q
potuit eis acquirere p vim ac si
ipi eent stipulati Modo hoc e
q qn plures stipulantur aliquid
diuiduum nec adicitur insoliduz
videtur q quilibz stipulatus p pte
ut C de duobus reis. auctenti hec ita
et j. ti. i. l. reos ff. cum i tabul
sz qn plures stipulantur i solidum
quilibz hz accom ad soliduz lz
no tanq duo rei scdm veram opiniom
vt ff. dixi et no. in dicta auctenti
hoc ita i. l. q. p Cy zo i usufru
stipulando heredibus quilibz he
redum habebit ptem qz e diuidu9
sz in usu qui e indiuiduus quilz
habebit insolidum scdm pdicta
et ita dicat pe. multu notabiliter
nec immerito Quomo plures
pnt hre usu eiusdez fundi i solid
et quid iuris si fructus no suf
ficiant oibus qz dic vt no. i dca
l. vsus pe de vsu et habita. et
ad hoc vt vtilitas pntis mate
rie magis elucescat i duco in
ar. aliquas qoes cottidianas q
daz noie sempronius fecit pacez
cu ticio suo inimico et pmisit
per se suosqz heredes dicto ticio
recipienti et stipulanti p se suisqz

heredibz eu suosqz heredes no offendere
sub pena mille librarum bonon
Ic accidit q dictus ticius decessit
relictis pluribus heredibz quor
vnus fuit offensus a dicto sem
pronio modo dubitatur vtruz
accio ad dictam penaz competat illi
soli heredi offenso insoliduz an p
parte hereditaria an omnibus
dicas tu ille ticius defunctus fuit
stipulatus indiuiduuz .s. no offen
di sub pena si vnus de hdibus
est offensus pena committitur i solid
omnibz heredibz, sz ille solus po
terit agere ad penam sua qui e of
fensus ceteri remouentur exceptione
doli vt ff. l. ij. §. fi Certe istud no
est sic expeditum sz ad videnduz
veritatez oportet videri vtru ista ob
ligacio sit transmissibilis ad here
dem de sui natura vel non debetis
scire q obligacio dicitur transitoria
ex natura iuris supp qua respondentur
vt ff. de le. no. ca. l. i. §. siqs sub
condicione et siquis cau. l. sicut §. q
minuitur Modo in proposito si sti
pulor p te no fieri quo minus mi
chi agere liceat. ista stiplo i tempori
sue iur qd de sui natura solz tra
sire ad heredes sz si stipulor q me
no offendas ista stipulacio me proi
ad tutelaz psone q psona extingt
morte qz postq qs est mortuus no
pot offendi aliquomo ideo ista sti
pulacio de sui natura ex pte stip
ulacionis indicabr no transitoria
ad heredes nec potes eciaz dicere
q eciaz defuctus offenditur du fit
iniuria cadaueri qz illa iniuria fit
heredibz et suo hore noie hz inim
accom vt. l. i. al v. §. et si forte
j. de iniuri Concludo go i qone
proposita si stipulacio de sui natura
e transitoria ad heredes p illaz
adicionez pro se suisqz heredibz
et quilz heredum videtur stipulatus
vt dicto §. siquis ita et dixi ff.
xxi. q. Item videtur stipulaci
indiuiduuz qz no offendi indiui
duuz e no potes eni tangere ptez
hois qn totum tangas vt j. de furt
l. vulgaris in fi. sic go ille heres
offensus ex stip qua ipe vide p
se interposuisse hebit accom ad solida
penam ar. horum q dicta sunt ff. xx
.q. Sicut eni stipulacio vsus fit ad
psone necitatem et multiplicata p
sona multiplicatur necitas ita lz
stipulacio no offendi fit ad tuicoz
psone et multiplicata psona mul
tiplicatur tuicoes qd e notanduz
Posses tu dicere ymo dicta ob
ligacio e transitoria ad heredes na
ope libertoz in non faciendo vt i
non vocando in ius in no offendendo
et similes transeunt ad omnes here
des eciaz extraneos vt C. de in ius vo
l. veniaz et no. ff. de condic i debi
l. si no sortem §. libertus Vnde
licet heredes no possit vocari inius
sine venia tamen no e eadem obligo
que competebat defuncto et q compet
heredi ymo si vnus ex hdibus
solus vocatur ex illo solo competit
accio quinquaginta aureoz vt. l. ix.
ff. de in ius vocan Apparet go q
si multiplicatur ipa obligo pnlis
ita eciaz penalis et sic facit pro
non contra Sz dices tu quid
de heredibus promissoris si vnus
offendat vno omittentur pena ad

uersus omnes pro porcione hereditaria licet alii
heredes habeant regressum contra offenden
tem ut hoc ff. eum similibus. Non enim
habent locum predicta in eis, licet enim
ex parte stipulatoris sit personalis
quia ad tuicionem sue persone fuit inter
posita stipulacio ut dixi in ii ex par
te promissoris est in rem et transit
ad heredes nam ille stipulator potest
offendi et a promissore et ab here
dibus / sic vides in simili usus et
ususfructus ex parte stipulatoris est
personalis quia eius morte finitur. ex
parte promissoris est in rem / et tran
sit ad heredes / nam ille stipulator
potest offendi et a promissore et ab
heredibus sic vides in simili usus
et ususfructus insti. de usufru. ff. fi
nitur. ff. si usufru. pe. l. usufru. ff.
v et ff. de usufru. l. v. ff. ideo / sic
eciam in alimentis que sunt ad sustentacionem
persone / nam ex parte creditoris est in
personam cum eius morte finiatur ut
ff. de alime. lega. l. iii. certa pars / licet ex
parte debitoris in rem quia eciam heredes
tenentur ut l. libertis quos ff. i. e. ti.

Ultimo hec materia facit ad aliam
quam cavetur in statuto quod qui occidit
occidatur nisi habuerit pacem ab
herede occisi contingit quod quidam fuit oc
cisus qui habet plures heredes iste forte
habuit pacem cum uno tantum queritur an de
beat decapitari quidam advocati di
cebant quod sic / quia illud ab herede intel
ligitur .i. ab omnibus heredibus ut ff. de
le. ii. si pluribus delega. iii. l. si pl
ures / licet dominus Ol. dicat ibidem quod heredem
fuit dictatum generaliter non uno quia
statutum est verbum singularis quia ab
uno tantum sufficiat / preterea ista ratione
potissime movebatur ius vindicandi
mortem defuncti est individuum penes
quelibet heredem consistens in solidum quia
et ius remittendi quod est eius contrarium
quia sufficiat unius remissio ut in divi
duis dictum est ff. hoc ff. et l. ii. ff.
ex his et de ser. rus. p. l. via ff. pe.
et fam. herc. et fa. herc. l. heredes
ff. an ea de servi. lega. l. fi. preterea
sufficiat quod facit unus ex pluribus tuto
ribus / ut C. si si unus ex pluribus
l. i. ff. de admi. tu. l. iii. in prin. et ideo
est quia ius tutele apud eos est indi
viduum ut ff. de admi. tu. l. cetera tu
tores / quia in quo est iura vel unius remissio
cum dicitur ius sit individuum licet contra hoc
multum facit ff. de ser. ru. p. l. per fun
dum / et l. viii. / et com. predi. l. fi. sed
ibi loquitur in iure competenti corpori here
ditario quod non potest remittere unus sine
alio licet ius vindicandi et remittendi
hereditarium non perveniunt ad eos ut corporis
hereditarium unde videtur quod cuilibet
in solidum competat / et in hoc resedit dominus
Ol. istud dictum non est apud me usque
quaque clarum. Video enim quod in omnibus
l. ff. all. que loquitur de individuis
licet apud quemlibet heredum sit ius in so
lidum / tamen est sine effectu nisi ceteri
consenciat ut ff. de ser. ru. p. l. item
fuit notatum per glo. ff. e. l. ii. ff. ex his
preterea vides in pluribus tutoribus apud
quos est ius tutele in solidum quilibet
potest per se gerere omnem actum ut ff. de
est excepto actu per quem tollerentur id
ius tutele individuum aliis competens
ut C. de auct. prestan. l. fi. Ita hic nullus
illius heredium debet posse facere illud
ius per quod illud ius vindicandi
aliis competens privatur / nec potest hoc
ff. in pluribus tutoribus dici quod sit ius
competens corpori hereditario preterea si illa

et mentem statuti bene consideras
noluit pacem fieri ab eo qui representat
personam defuncti quia ab herede quod
in dubio intelligitur de herede ex
asse ut ff. de interro. acti. l. si defen
sor. ff. l. licet ille qui est heres ex parte
non representat personam defuncti nisi pro
parte pro alia parte habetur ut extraneus
ut C. de rei vendi. l. cum a matre no.
ff. de precari stip. l. ii. ff. fi. an fine
glo. magne quia patet quod de istis persona
non videtur cogitatum in statuto
preterea pro hoc videtur quod text. ff. de
ventre in possessionem. l. i. ff. pe. Quid di
cemus Crederem standum maiori
parti heredum ut si maior pars
faciat pacem omnes videantur fecis
se pacem maiorem partem intelligo
pro numero unciarum licet si sint pa
res in unciis tunc maior pars intelliga
tur numero licet si in numero conveniunt tunc
stetur remittentibus ut ff. de pact.
dignioribus / licet si in omnibus sunt
equales tunc stetur remittentibus
ut ff. de pact. l. in suis heredem ff. fi.
ff. fi. et l. maiorem in prin. et C. q.
bo. ce. pos. l. fi. Si enim hoc ibi indu
cit favor liberacionis ab obligacione
pecuniaria / multomagis hoc indu
cit hic favor liberacionis a pena ca
pitali in qua liberacio facilius per
mittitur ut C. de transact. l. tran
sigere et ff. de bonis eo. qui mor.
sibi consci. l. i. et ista sententia videtur
michi veritati consona licet potest sententia
ab equitate discrepat Quid enim
si ex pluribus heredibus unus esset
quidam ribaldus qui mortem def
uncti forte precio sive modica pec
unia remitteret / esset iniquum esset
hoc sibi concedi / et contra l. licet et
si unus ff. filio et interdum ff. de
iniuriis

Ultimo esset hic con
tractanda materia dividui et indi
vidui quam ponit hic et ff. si
quis cauci. l. si servus. ff. si plu
res in repeticionibus suis Tamen hic ob
mitto quia expresse non patitur digeram
in l. stip. non divi. ff. e. ubi glo. et
in l. dicitur hanc materiam quam l. duce
tas hanc materiam quam l. ducentas
domino repetens deo gracias / repeti
tus fuit presens ff. cathe per me bar
tolum de saxoferrato in felici civitate
pisarum Mo. ccco. lii. die xv men
sis novembris /

Si is qui duple

Stipulacio duple fructuaria est im
in misceri et de ope non uncia si ad
interesse committitur inter heredes stip
ulatoris dividitur / secus si ad forum
ulatoris dividitur quam teneo / et licet
h. d. secundum lecturam quam teneo / et licet
ista dividitur in tres partes / nam in prima
ponit qualiter dividatur iste sti
pulacione inter heredes stipulatoris
quando agitur ad interesse / secundo qualiter
dividatur inter eosdem quando agitur
ad ipsum forum Tercio qualiter dicatur
ex parte promissoris ii.a ibi in isti
tum iii ibi utilitatis causa Et pono
casum sic Primo dicit quod ex isto stip.
si agitur ad interesse dividatur
inter heredes stipulatoris Secundo dicit
quod si agitur ad factum sive ad destruc
agitur in solidum tercio queritur quod
si agitur contra ipsum promissorem vel he
redes eius Videndo quod hoc. ff. quod dicitur
est introductum ex parte heredis stip
ulatoris utilitatis causa / et vult
exponere .i. interesse consequendi causa
unum si ipsi promissori succedi vel
heredi eius in parte sua in isto non
defensio datur / et sic sequentur.

ad factu ut interesse no put diuidere
hec vera lectura ¶ Oppo hic dicit
q ex inuicacone noui operis re oppo.
de l. stipulacio § questitum. ff. de
ope no. nu/a, dicit glo q quilib;
pro pte tenetur s; restitucio fit in
solidum vide glo q incipit stip°
dampni intelligit g° glo huc § q
stip. facti sunt diuidue iter here-
des quo ad pet l; no quo ad exec
q e fini/ quia ymo acc̄ ɔtrahat
cuil; i solidum/ ut j. e. l. i exerac
§ si a specres et delega. iii. l. fideij
§ fe. et ff. e. l. ii. § ex hijs v. ex
quo Qualiter intelliges g° dic
q qn agitur ad interesse pro pte
ut in pn § qn ad factu tc agi
insolidum vt in v. restitui ¶ Que-
ro quid uult dicere resto et dicit
glo q restitucio noui opis e ¶ Que-
ro quid uult dicere defensio di-
cit tribz modis/ vno mo in dapno i fco
et dic ut in glo, l; no videatur
verum p l. si acc. ff. de nego g.
et q no in l. plures ff. de dap
infec. Si g° in plibus heredib;
loqremur/ no diceret vm hec le.
si loqremur in ipo pn l'i vm diceret
vt. l. in stip/ et l. plures de dap
infec. vel fm hug. q no possit
pro parte defendere qui pmisit
aliquez se defensurum in iudicio
pbatur. j. iudica sol. l. ex cla. s;
illud no ɔgruit lre/ cu hic de cli
stiploe no fit mencio tn i se va
est ¶ Est alia lectura q itelli-
gatur defensio in cu euiccione
et ista e vera qr i textu dicit
de promissore tantum no de eius
herede ¶ Quo qualr iste stip
diuidatur inter heredes pmissoris
et p°o g° i stip de op no nu/a
et stip euiccone/ glo rndet et ibi
appz ex pdcis re Videas illud
qd glo dicit q apparet q heredes
vendentis et edificantis/ et i hoc
glo dicit verum/ qr destruendo pte
no liberatur ut. l. stip § ɔsitum
de ope no nu/a/ et defendendo
pro pte non liberatur vt. l. i exe
cuc § insolidum j. e ¶ Sz si ad
opa vel ad interesse agitur pro
parte satisfaciendo liberatur ut. l.
cum ex causa j. e. illud/ q dicit
glo/ nec ad pena si fuit ɔmissa
intelligo q pricul's so. i pedit
pena ɔmittitur s; postq e ɔmissa q l;
tenetur pro pte vt. l. cu ex causa
¶ Quero quid in stiploe fructuaria
glo dicit in stip fructuaria secus
cu diones recapit usufr. restitu/
ista glo no dicit verum/ qr heredes
fructuarii no tenetur ad i'stituendum
vsufruc qr morte extinctus redit ad
ppr ipo iure s; tenetur ad i'stituend
rei ipa que i'stitucio pot fieri p
pte vt. l. si duo ff. depositi s; si
agitur ad interesse qr male vsus
sit tc sine dubio diuiditur Sed
ɔtra pdicta videtur l. v. § ieo.
ff. de usufruc/ dic q qui tc ad
usufruc/ tetur ad diuiduu s; si
quis tenetur ad i'stitutionem q e i diuidu
solucio ptis no libat eu ¶ Quo
quid in stiploe dapni i fecti glosa
dicit bn qr stip hic no committ
nisi ad interesse vt. l. in hac stip
de dampn infec ideo diuidi/

Stipulacionum

Ista l; habetis i sti. de diui stip. et no
est nece sumarii qr e diuisio ¶ Op-
ponitur hic q quatuor sunt re ɔtra
qr tria vt. l. i. i pn de ptori stip.
Rndeo hic diui° stip° in gnre ibi
subdiuidi vnu; inbz tantu. s.
stip° ptoria sic genus et iudicial
/ sic spes hic ponuntur vt diuides sp
ecies/ So aliter hic iudicialis acci
pitur qn ex officio iudicis iponitur
ibi qn in iudic' tantum et tc dicit
iudicial' ¶ Oppo. de l. liber j.
e. ti. l. ita liberi. ff. de contrah. ep.
glo dicit q fallit in libero homie
qui pot vendi no tamen deducit i
stip' s; no credo q bene dicat ut dica
j. e. l. liber homo ¶ Oppo dicit q
ptor iubet et iudex facit eam i'pon
Contra quia sic in damp i fec. vt. l.
i. ff. de damp infec. glo dicit q no e
inicio/ s; e exemplu ¶ Quo g° q°mo
intelligi ista l. et quis e cas/ et q
e dria iter iudiciales, ptoria zc.
et glo dicit q iudicialis e qn ipa a.
iudex adiuit et facit interponere z
all' glo duas. l./ cu all'a plures. ff.
mandati. l. de diui tuo. fami h'as. l.
heredes § an ea et § se/ et. l. earum
et. l. ei si buiiuis vendi/ et fa h'ciscu
. l. filia § familie. et de regu. iuris
. l. no aquo/ de l. iii l. fideiu § medii
et de ope no nu. l. si plures/ et. ff.
si cu pluo q p l. fala/ ptoria cu inita
sy Stipulacio vero ptoria c corpori
iudice adito obhoc pu'. et hec e pa
dria vt collig' ex duab; glo/ p'ma
sup vbo caucio/ alia sup vbo ptorie
i pn/ sa dria e. na accio ptoria de
descendit ab edicto ptoris iudicialis
ab alis iuris prudentib; Ite tercia
dria quia iudex maior facit i'pone
stiplom ptoriam vt. l. iubere cauere
¶ Item iudicialis stipulo a minore iu
dice fallit in caucoe damp i fec Item
dicit insti de diui stip q iudiciales
sunt sparse p totum corpus iuris/ pto
rie repiuntur i ti° de pto stip. s; ista
dria non e bona qr queda sunt que
non ɔtinentur vt stip vt. le no ca. et
damp i fec. et sic habetis glo no cdo
q bene dicat/ et eam seq'tur dy. Jaco
de Are. de quo miror et Ol. s; petr'
eam r'prehendit p l. mominib; ff. de
iudicu vbi e introducta a iuris ɔsulto
et tn pu'. aditur iudex/ et e iudicial'
Tu potes allegare l. decemius. C.
de hijs qui ad ecc. ɔfu/ i cau de no
offendendo zc/ et ff. de pulc arbi
l. si creditores. et in l. mucianae de
condi et de. Item i caucoe qua quis
pstat de adimplendo modu vt. i l.
quib; diebus i fi. ff. de con et de et
l. si tibi delega. iii. j contra q illa g
lo. no dicit verum cndo dicit hic q
stipulacio que descendit ex edicto est
ptoria/ ymo e comunis put i stiploe
duple et in illa q descendit ex edicto
edilium/ contra tex insti. de diuisi.
stip. in fine dicit q stipulo re in ha.
e cois/ s; in ea nuq' spalr iudex co
gnoscit s; incidenter vt appz i. l. i.
C. de procur'/ et. l. no solum § q ali
enis ff. de procur/ licet glo ibi videa'
dicere q aliter accipiatur cois q°
ad aliam stiplom. s; no vr m q sit
cet cois q cet ptoria ¶ Contra sim
hoc stip° dapni infecti est cois/ qr
quiq; ptor aditur pu'. quiq; i'cidenter
vt si aliquis uult tollere rude vt
l. ptor in fine cu. l. se ff. de dampn
infecto Item quiq; i'terponitur ex quecumque

ut l. dampni. §. cum pariete. ff. de dap infecto. Sed credo quod petrus dicat veritatem et glo non bene legitur et dicat petrus Stipulacio iudicial est que descendit a legibus iurisconsultorum sive imperator. sive iudex adeatur p(er)p(etu)o sive incidenter ut in l. ff. allat p(er)p(etu)o non tamen ex dictis pretorum descendat. Pretorie dicitur que a mero pretoris officio inducitur ut si pretor hoc statuit tunc est pretoria et non curo verum p(er)p(etu)o vel incidenter adeatur illa vero dicitur communis que descendit ex pretore et a iurisconsultis et hic est casus qui est in v. communis stipulacio rem pupilli saluam fore a pretore et quod a iurisconsultis et hic est casus qui est in v. communis stipulacio rem pupilli saluam fore a pretore et a iurisconsultis introducta quando decernitur administracio uni ex pluribus ut l. iii. in fi. cum l. se ff. de adm tuto et a iurisconsultis introducitur propter sedandam discordiam inter tutores.

Sequitur in textu iterum dupla stipulacio etc. Et edilicie sunt a pretore introducte Stipulacio vero de dupla solum a pretore est introducta in suo tamen in aliis vero est introducta stipulacio dupple a iurisconsultis ut l. empcioni. ff. de evict.

Item in stipulacione de rato introducta a pretore in persona actoris ut l. non solum §. qui alieno ff. de procura. Item extenditur in reo et est introducta a iurisconsulto ut l. pap. §. si is et l. non solum §. fi. ff. de procur. Et istud ponit hic. pe. et ia. de are ponit in lectura sua in s. de divi. stipu et ibi placet in summa hoc tangit licet non ita late.

Vo illi tertium ibi pretorie quia video hic quod caucio dampni infecti ex officio iudicis petitur de quo dic ut l. inquilinus ff. de dap infec.

Queritur de caucionibus que introducuntur ex forma statuti an sint pretorie an civiles effectus est propter id quod no. C. de v. sig. l. scimus et quod dicetur j. e. l. in conuencionalibus. Vo siquidem statutum fiat a populo vel a consilio quod representat populum ut no. C. que sit longa consue sup ra. et de i. gul. imp. l. alind §. refertur tunc est ius civile ut l. omnes populi ff. de iustit. et iur. et sic caucio erit civilis. Si vero statutum fiat ab episcopo comite vel marchione tunc erit pretorium quia a magistratibus fit ut l. ius civile ff. de iustitia et iure et acciones penales descendentes ex illis constitucionibus erunt annales ut ff. ti. i. l. in onerariis licet illa statuta sint perpetua ut dicetur de peni. l. si. Sed quid si illa statuta fiant a prioribus vel ancianis civitatis qui sunt xii vel viii forte ut videtur per ytaliam Vno siquidem ipsi faciunt ex rigore eorum officium erit ius pretorium sicut hic dicitur in edicto edilium Si vero hoc facerent auctoritate consilii generalis quia tunc ipsum consilium videtur facere ministerio priorum ius civile erit. placuit in pheo constitucionum ubi illis sapientibus fuit commissum ut auctoritate principis leges componerent et in prima constitucione C. non enim illi sua auctoritate sua auctoritate faciebant et de vete iur. enu. l. ii. §. omnia enim et id ius civile est et lo tunc sunt multum advertenda verba reformacionum dicens de materia j. de decre ab or. faci. per totum.

Stipulacio autem est verborum

Dicitur hic quod quis promittit se facturum etc. Contra ff. de euicc. l. si ita quis et l. quociens quis j. e. ubi per verba presentis temporis fit stipulacio glo dicit quod stipu- le est hic Non est verum dicat glo quia ibi ponitur verbum infinitivum quod modi quod omne tempus congruit. nam verum est dicere me amare de presenti me debere donare in futuro me debuisse amare in preterito et sic infinitivum congruit omni tempori tene menti de infinitivo vel dic quod interponitur per verba presentis temporis tamen habetur respectus ad futurum in tene.

Oppo. ff. de pactis. l. tale glo dicit quod aliud in pacto sed certe eciam pactum sit per verba futuri per l. siquis in conscribendo C. de pactis et l. pactum Non ob. l. tale quia ibi refertur ad futurum glo queritur de una quod qui promittit se facturum dic ut in glo

Queritur glo an sit differencia inter stipulacionem verborum et verborum obligacionem et sunt opiniones dic aut accipis stipulacionem materialiter pro ipsa conceptione verborum sicut accipitur hic in textu et differt ab obligacione verborum sicut contractus ab obligacione ut l. licet §. ea obligacio ff. de procur. et tangit de except rei iudi. l. et eadem §. acciones Est enim stipulacio contractus nominatus ut l. i. in fi. ff. de pact aut accipis stipulacio prout est effectus quidam resultans ex dicta verborum conceptione et tunc est idem quod verborum obligacio

Queritur glo quid si promitto quod do alias promittis quod dabo et sic per verba presentis temporis an valeat glo dicat quod non

Dominus hujus declaracione formo unam quaestionem de facto repertum in quodam instrumento. Cias fecit se promisit presentem et stipulantem et extra donacionis acceptantem usufructuarium omnium suorum bonorum an valeat quia stipulacio concepta est per verba presentis temporis videtur quod non ut hic Contrarium consului unde debes scire quod quedam sunt stipulaciones pretorie vel iudiciales que extorquentur ab invito et iste siquidem petuntur prout debeat interponi per verba futuri temporis vel infinitiva que sunt apta ad omne tempus ut patet ex stipulacione dampni infecti vel rem ratam haberi et in omnibus similibus si fieret per verba presentis temporis non valeret ut hac glo/ ymo eciam verborum significacio nil importaret Quandoque tamen stipulacio interponitur accessorie ad alium contractum tunc licet sint verba presentis tamen interpretamur in futurum secundum naturam contractus ut l. quod dicitur ut l. quod dici ff. de euict et l. si ita quis e. ti. Quedam sunt stipulaciones convencionales et tunc si fiat per verba presentis temporis siquidem non est verum illud quod de presenti profertur ut dico do et concedo tibi stipulanti meum fundum quia fundus non est presens non debet transferri dominium sed debent verba interpretari hoc est illud quod dabo ut ff. de donaci. l. ad eum in pri. et ibi glo hoc sentit dum dicit quod hodie ex illis verbis potest agi et Azo multum plene hoc dicit in summa de donaci. Quandoque id quod exprimitur per verba presentis temporis tunc veritate interest ut in exemplo predicto posito quod res sit presens et traditur vel constituit se possidere

In isto casu est advertendum quia est momentanea obligacio ut obligacio dandi ex causa lucrativa ita quod de evictione non tenetur tunc obligacio non potest contrahi quia cum ipsa

tradicōe ſi eēt contracta extinguetur
g° tunc non naſcatur vt· l· ticio
cūm morietur ·ff· de vſufructu ·et ·ȷ·
·e· l· inter ſtipulantez ·§· ſacram
ſic poſt loqui hec glo· Si vō nō
erat obligacio momentanea vel po
ſt ipſam dacōm remanebat aliqn
obligō futura vt puta de euictōe
vel ſi lis et illa vba quantūcūqz
pntis tpris inſonatur vt fu
reſpiciat ex illius contractus
natura vt ·ff· de condic ob caū
·l· ſi· vbi licet ꝑ verba pntis tpis
etiaz de ptito ſit pfect· 2 g͂ntracti
remanet oblig° de euictōe et ſti
pulacio ipſi⁹ naturā ſequitur· ut
·ff· proxi· v· conuencōnalis· ꝑ hoc
dicta ·l· qd dicit· et ·l· ſi itaque
·ff· de euictio/ et hec ē racō ī ·l· ſte
pactum in pn ·ff· de pactis/ nam
in pacto de nō petendo nō vi͂t
quid momentaneum ſꝫ· ſꝫ ſꝫ te·
nō petere/ et ideo dr nō poſſe ī
pleri ex pte promittētis vt no
·C· de pacti· l· i· ī fi· magne glo
et ſic licet fiat ꝑ vba de pnti po
rrigī ad futurum et ꝑ pdict
facit ·l· tres fres in pn ·ff· de pac·
in glo ſup verbo cauerit Nūc
ad ꝓpoitum cū uſufructu nō co
tineat obligōm momentaneā ut
·no· ī ·l· corrupcōm ·C· de uſufru
et ·ȷ· ·e· l· plurib· ·§· ſi placet Cū
conſtituis me pntez fructuariū
et ſtipulantez intelligī ·§· ſacc
caz inſfuctuo vt dictis ·l·

Satis acceptum

Satis acceptum eſt cum fidiuſ
ſore hoc ·d· Nō fideiuſſorez
obligari verbis tm̄ vt hic/ et
·ȷ· ·e· l· ſtedum/ et ·l· blandiens
·C· de fideiuſſo Et ē verum·

Si forte promiſi

ſſe ·§· eſt de medulla ·§· catho
et ibi lacius expeditum fuit/ ·§·
ſtitio ptis ab vno ex coheredibus
nō impedit qn pena comittatur
in ſolidū in obligōe dandi h· d·
Oppo de ·l· ſi ſumus ·§· ſi plu
riuz ·ff· ſiquis caucio So· quidā
intelligunt iſtum ·§· ſm illū q de
rigore comittatur ſꝫ de eqtate ſe
cus ſꝫ illud rephendit ꝑ textū hic
in fi· ꝑ ·l· heredes ·§· an ea ·ff· famili
herciſ· So verū ē q ibi ī iudiciali
bus/ aliud ī extraiudicialibus vt
hic/ q qualiter debeat intelligi di
xi in dicto ·§· catho Oppo ·ff·
·l· prima ·§· catho So ibi ē in faciēdo
hic in dando/ et que ſit racio gloſa
aſſignat et nō ē bona vt dixi ī ·§·
catho Oppo et videtur q hic
idem ſit in faciendo quod ī dando
qz hic dicitur/ idem in arbitris
et parere arbitrio ē facti So dicit
glo q ē ſpāle etiam tñc ſi medietē
litū nō ē verum/ qz inuoz dz agi
in iudiciis Sꝫ ītellige q ſi ī obli
gacōe arbitri venit dari et ideo qd
in obligōe dandi/ ſꝫ ſi fieri tūc idē
q in obligōe dandi faciedi/ gloſa
tamē tene menti q tenet ī diſtictē
q ſtare ſine arbitri ſit facti/ dicit
hic de pena q ē ex cōpromiſſo/ et
glo dicit/ ſiue ſit vn⁹ ex cōprimē
tentibus ſiue vnus ex heredibꝫ
tenet g° iſta glo q ſi plures ſūt
cōpromittētes ex vna pte/ et vn⁹
nō paruerit omnes tenentur Ja· de are

tenet q nō ē verū/ niſi eēt dictū q in
ſolidum quilibꝫ teneretur vt ·l· reos
·§· cum in tabulis ·ȷ· ·a· ·i· Pone q
vnus venit ad defendendum iudi
cio alter non/ et tenebātur ambo de
fendere Poteſt ne uelle ſol⁹ defē
dere ille vnus/ et videtur q non
qz iudiciū ē in diuiduū vt ·l· ī hoc
iudicio ·ff· fami herciſ/ dico q iu
dicium ſit individuū/ et vnus
poteſt defendere ꝑ ·l· de vnoquoqꝫ
circa pn ·ff· de re iudi· et ·ff· de iudi
cijs ·l· non ideo et circa aliū, pacte
tamqꝫ contra cōtumacez/ g° lex ī hoc
iudicio loquitur qn agitur cōtra
vnū Secus qn cōtra plures Et qd
dicit glo ſi vnus heredū nō paret
ſi ī ſentencia venit dari/ dicit glo
verum/ ſed ī facere diſtingue aut
diuiduū aut indiuiduū ſm ·§· ca
tho Quero ſi tibi ſolui ſortem
pro maiori pte ſꝫ ꝑ factū coheredis
mei incidi in penaz illud qd ſolui
an qd cōputabitur/ et dic q ī penā
vt ·l· i· ij· et iij· ·ȷ· de ſolucio/ et ·l· ii
ſuiſtis ·C· de ſolucio· licet enī ſolō
ſit facta ſit facta ex vna cā/ tamē
in aliam cāz cōmutitur vt ·l· et
poſt litem ·§· i· ·ff· de tranſacci/ et
·l· ſi de ſtipulatu ·ff· pro ſocio et·
Oppo· dicis q vno nō ſoluēte
pena in totum comitti Cōtra qz
obligacio ex ·l· xii· tabu· inter here
des diuiditur vt ·l· ea q ·C· fami
herciſ/ g° quilibꝫ poteſt ſoluē ꝑ pte
glo uult ſoluere/ et vide eām q
incipit cum ad heredes/ alias cū
omnes/ ſꝫ nō credo q glo ītellexerit
ſꝫ illud dꝫ dicere/ qz qn quid eſt
in condicōe inter heredes nō diui
ſꝫ omnes loco vni⁹ hntur vt ·l· cū
fundus ī fi ·ff· de condi· et de/ ſꝫ
obligacio pene ē condicōnalis g° et·
Canoiſte dicūt q de equitate co
mittitur pro pte ſoluētis vt ·c· ſua
extra de penis/ dicitur hic q ſi vn⁹
ſat/ feat ſuccurritur contra alios
Quero qua actōe glo dicat famil
herciſ· vel cōi diui et·/ ſꝫ quid ſi nō
cōpetat qz nō ē cōis hereditas/ nec
res/ g° nō hꝫ locum famil herciſ· nec
cōmui diui· qua actōe agetur· dic
q actōe in factum· vt ·l· filius ·§· fam
ilie ·ff· fa· herciſ/ et ibi vide/

Is cui bonis

Is cui bonis
eſt interdictum poteſt ſibi ac
quirere/ non aut obligari
etiaz naturaliter hoc dicit
Oppo· ·ȷ· de fideiuſſo ·l· marcell⁹
So vt ibi/ qz materia eſt cottidiana
Queritur multa/ ꝑmo aliquis ē pro
digus maifeſtus nō tamē ē ſibi ī
terdictum a iudice an poſſit alie
nare/ et videtur q nō ad ſilitū ne
furioſi Contrarium tenet hic glo
niſi ſibi ſit interdcim ſtez tꝫ glo
in ·l· i· circa pn· ·ff· de cura· furi
tene menti/ et ·ȷ· de regu· iur· ·l· fu
rioſi Cōtrariū no· ·ff· de teſta· ·l· ſi
is cui Pe tenet illā glo/ nō tamē
allat eam et probat maifeſtū et
ſnīa cōparantur vt ·l· emptorem ī pn·
·ff· de acci· emp/ ſꝫ poſt ſnīam nō pt
alienare vt hic g° et·/ et pro hoc
all· ·l· ſiquis cum ſciret ·ff· ꝑ empt
Cōtrarium tene pro ueritate vt hic et
·l· iul ·ff· de cur· furi/ ibi nō poteſt aliēnare
qz ē ſibi interdictum g° ſi nō ē in
terdcim poteſt Ad ·l· ſiquis cū ſciret
Rn̄deo put Jaco· de Are· ibi dicit

licz glo illam .l. uideatur destruere.
dicit ipse/q̄n q; aliquis contrahit cū
prodigo/et scit eum consumpturū
in aliquē certum malum usum
et tūc nō hz actōm vt dicta .l. si q̄s
cum sciret/ sz q̄n ignorat in quē usū
et tunc valz quod agit/et hz actōz
licet sciat ipm̄ cōsumpturū/ nō tamē
scit in quē usum et tūc valz quod
agit et habet actōem lz sciat ipm̄ cō
sumpturū Ad opiōm petri respon
deo quando dicit manifestū et sn̄a
ic̄ Tu potes dicere q in .l. ex ptoicez
fuit secuta sn̄a vel melius et nota
bilius credis tu si iudex pnūciet
te prodigum nec det curatorem/nec
interdicat admistracōm/ q sufficia
at nō credo q illa pnūciaō sufficiat
vt .l. et ideo/q alind ē prodigalitas
et aliud interdictio seu curatoris
dacio q̄ hetur pro medietate vt .l. iul
de cur̄ furio .| Pone q iudex fac
preconizare p̄ ciuitatez q nullus
contrahat cū eo an illud sufficiat
ne quis cōtrahat cum eo/ et guil
de Suz q nō q dz fieri cū cē cog̃ace
vt .l. i hus in fi. de cur̄ furi. et .l. is
qui i fi. de tu et cu. da ab hns/ et .l.
pro clama .§. coī e. ti Ego do alīā
rōm/q .l. dicit q prodigo dz fieri i
terdict' | Preterea g̃ nil relevat
cū ipi prodigo dz interdici vt dcā
.l. iul' | Quero tamen q dando cura
torem videatur interdicere vt .l. cu
ratorem. C. de in integ. re/ et .l. pe
.ß. de cur. fu. Querit glo/ pone
q ē datus curator alicui tanq̄ pro
digo qui nō ē prodigus an valeat
et glo videtur dicere q nō vt .l. sepe
egresse. de cu et cu dat' ab his A
lij contra Dy. dicit q aut ē error
in sn̄a expssus et nō valet/ aut
nō ē expssus/et valz/ hoc no. i glo
.l. si ab eo ß. de vsufru/ et ista qui
nō ē pnn fa. tes̄ .§. item prodigus
/et predicta glo videtur contra .l. si
putas. de peti heredi. et .l. ij. C. qn̄
provo nō ē ne. Jaco. de Ra. et. pe.
tenet glo contrarias reprobato Dy
et dicunt q ē cas' i .l. tutor petit'
.ß. de tu et cu da ab hi ad distic
Dy/ aut ē expssus error rc̄ Et id.
verum in simis i comutabilibus
dicunt ipi secus in simis ōmutabi
libus excursu tpris Ego distīg'
aut queris de tutore vel curatore
dato vt pupillo vel adulto cū nō
sit/et nō valet dacio vt .l. tutor petit
et .l. sepe egsse/ et glo i .l. si putas
et .l. ij. qn̄ provo nō ē ne. Cūq; da
tur cur̄ ei qui nō ē prodigꝰ vt pro
digo/ et valz dacio si nō est expssꝰ
error in sn̄a vt in dcō Dy/ et i glo
quaz all'/ facit de cura furi .l. pe
/ rō que mouet ē/ q ēē pupillū uel
adultum declarat uera/ sz ēē pro
digum spectat ad iudicē/ et ideo vidē
ius facere illud q iudex dixit et p
hoc allat id qd' dicunt doc. i .l. i .§.
pomp̄ ß. q cū flō cu auc / et istaz
distinc tangit glo i .l. i. C. de cur̄
furi / et tene menta. Quo aliq̄s
ad sanos mores reuertitur et nō ē
prodigus an desinet hr̄e cur̄, vel
sit nec̄ officiū iudicis/ et pe tenet
q desinat ipō iure p .l. i. de cū. fu.
Jaco. de Aren' distinguit Aut ē
manifestum et tūc ipō iure desinit
ēē sub cura Aut nō ē manifestuz/ et

remanet iudicia vt .l. i. de cur. furio
quod placet Quero in quid pro
digus delinquendo obligetur/ glo
videtur dicere q non C. vīj vi .l.
si quis in tantam/ sz lz illa glo pos
set verum dicere in hijs que alie
nacōm respiciunt Tamen clarius
ex delictis obligatur vt ibi tenet
ffranc/ Acur. q probo rōne | Pro
digus equiparatur pupillo pubertati
proximo q pz q sibi pot acquirē
vt hic pz in stipulando qd' non
eēt in infante vel infancie prox
vt insti. de inutili stip .§. et q dixiꝰ
sz pupillꝰ pxiꝰ pubertati delinquēdo
obligat' vt ʒ. de regu iur .l. pu
pillus g° rc̄ Quero quid si
aliquis cui bonis interdictū est
iurauerit sup contractu an teneat'
ad obseruanciam videtur q sic vt
auc̄ta sacramenta puberum q obli
gatur delinquendo vt dictū ē g°.
ad obsūanciam iuramenti ne cadat i
piurium Jaco de Are in .l. quibus
.§. si pupillus .ß. de tuto ponit q
cā qōm/ et dicit q nō obligatur ad ob
suanciam iuramenti/ q ei ē i cōdq
bonis/ et iuramentum dz hr̄e comitē
iusticiaz ueritatem et discrecōem
et iudiciū sz prodigus nō pot hr̄e
discrecōm seu iudiciū g° rc̄ et no.
C. de nupcij auc̄ta q eis Quidaz
valens canonista idē cōsuluit Ego
idem consulendo rn̄di Rō q alius
actus ē prodigo interdictus et p
hibitus p̄ supiore Nūc arguo de
iure cōtra preceptum supioris
ē pctm̄ mortale/ q qui nō obedit
pncipi morte moriatur vt exō de
maio. et ob. c. i. et intelligi pncipi
siue ecc̄° siue seclari vt ibi no. et
q no. ß. de lega. ij .l. ij. i fi. | Pro
digus g° qui iurat sup contractu pro
hibito iurat obsūare qd' ē pctz mor
tale/ et sic ad eius obsūaciā non
tenetur ut dicta auc̄ta q eis de re
gulis iuris .c. nō ē oblig'/ et de
iur iur .c. licet in ultīa glo. non
auc auc̄ta sacra/ q minori nō est
factū pceptum ne contrahat licz .l. ei'
eius contractu nō assistat nā con
trahendo nō facit cōtra .l. pceptū sicz
in .c. cum contingat de iur iur.
et .c. lz li vi. q mulier nō ē phita
vendere sz ipam alienoz q ē dim
trāslōm fieri a iure bn̄ ē phitū
de hoc dicitur lacius ʒ. de fideius
.l. ac .l. Maria cētu plenꝰ i .l. si
quis pro eo in pn̄. e. ti Eadem
rōe dico vbicunq; statutū phibet
aliq̄ contrahere vel aliquid facere
Ille enī faciendo et sup hoc iurando
nō obligatur Quid de fide si in
iunit dicā i dicta .l. si quis p eo
ad id quod dicit q obligatur deli
quedo/ fateor/ q i ponetur sibi pe
na de temerario iuramento/

Inpossibilis

Inpossibilis condicio af
firmatiua viciat stip̄ cz
secus in negatiua h. d.
rō hui' est q si negatiua ē in
possibilis affirmatiua ē necīa Op.
insti. de here insti .§. i possibi. et
C. de insti et substi .l. reprheda
So aliud i cōtractibus vt hic et
aliud i vltīs volūtatibus vt ibi
Oppo de .l. dedi .§. si hō et de
condi ob. c. l. si mulierem So qn̄
ex euentu condicōis dz committi
ob. locatur hic/ sz qn̄ ex de fectu.

condicionis dz committi. et l. leg. §. si hō li
ber / et de condi ob cau. l. si militem
/ et est racio q̄ condicionis defectus est
naturaliter ¶ Oppo de. l. i. C. de neg
gesti. et l. iure gencium. §. si ob ma
leficium. ff. de pact. So ibi i possibi
litas iuris que eciam negative con
cepta viciat / ro q̄ tunc continet tur
pitudinem q̄ turpe ē me accipe ne
maleficium committam / et circa hoc
dicam ꝭ. e. l. si plagium. Maciam pl
ene pono ī. l. i. de condi. ista

In illa stip. l. ma
ter. de con
sueuit legi cum. l. hoc
iure. ꝭ. proxi. Rō q̄ sibi
invicem contradic / et co
ciabit unam maciam / et sz una
lectura h. d. Dies adiecta condici
nalitē q̄ in fcō promissoris consistit
in stiplōe intelligitur repetita / secus
in invalida vel que in fcō promissoris
non consistit. hoc dicit cum l. hoc iu
re ¶ Oppo iuxta glo dū hic q̄
mortuo stichō petatur. x. Contra
ꝭ. e. l. si ex legati cā / et. l. si homo
mortuus. So hic loquitur qn̄ stichus
erat in obligacione ideo morte sua
non perimitur obligacio / et pro glo
contra que ē supra qui sat' da co.
l. sz et si decessezit nō bn̄ dicit ut
hic / unde dy dicit et omnes docto / dū
hic q̄ expectatur dies. Contra. ff.
de acqui. hē. l. siquis here. So
ibi in hereditate ī qua dies nō
pot ēē ut l. hereditas. ff. de hē
insti / hic ī stiplōe q̄ pot hē diem
Intro glo et videtur. l. ista contra
l. hoc iure. Cuius contrarii timore
sunt. v. uel vi. solidi dicit quidam
q̄ hic nō dicit q̄ statim possit agi
sz dz ēē certum eū venire nō posse
ut pz ī glo / sz hanc solucionem reprehendit
dy / q̄ prohibet uno tpē agere aliud
tpē permittit probarii p. l. ipatore
ff. de postul. l. statuliberi. §. statim
ff. de lega. ij ¶ So dicit quidam q̄ ob
staret excepcio. id est ī ponere. l.
verbis. Tercia solucio est q̄ ibi
qn̄ condicio consistit in facto promis
soris q̄ tunc intelligitur repetita dies
hic qn̄ nō ē in ptāte promissoris
et istam tenz dy q̄ in po videtur
addita dies non solum cū condicione
sz eciam cū differencie solucione ī ho
causa condicionis tm̄ sicut alī dī
ī l. cū tale. §. meuie. ff. de condi.
et de ¶ Quarto soluit quidam aliī
q̄ hic ante kalās ibi in kalendis
ut dicit glo / et hanc tenet pe. sz nō
pz / q̄ ē contra casum c. commissa
extra de electi li. vi. licet aliqua sit
dvia inter has dices kalis et ante
kalas ut dicam ꝭ. e. l. qui an̄ Con
tra so. est q̄ in illa incipit a pact
hic a condicione qd̄ falsum est ut. ff.
dixi Tamen quidam hunc ī hērentes
dicunt q̄ lz nō incipit a pacto ita q̄
sit in obligacione / tn̄ ē in solucione q̄
sticus pot solui / sz ī. l. hoc iure nō
erat in obligacione vel so Certe istud
nil ad fcm ut pz in dcō c. commissa
dat glo alias solu q̄ dīnaciones
sunt. unde teneo ego opī Jaco quā
sequitur dy / et pbat p dcm c. com
missa ¶ Sz contra istam opp de l. iiij.
de condi et de / et de usufr. le. l. ux
ori usufructus ville Ro ibi erat de
tunc q̄ denotat extremitatem tpis
ut ergo tibi liqueat ista mā distinguit
plene ut dico ꝭ. e. l. ita stip ī. iij.
q. plu. ꝟ. iiij. circa pdicta ic̄ / et hc̄
l. hoc iure ī fi. facit pro illa opi
Immo quā ipe ponit in c. sup hijs

extra de accusac. ¶ Oppo. t. ex. q̄ tu
es periurus q̄ iurasti soluere ticio
x. infra mensem et nō solusti probo q̄
promisisti et iurasti / et qd̄ mensis est
elapsus dicit Immo q̄ ex hoc nō concludi
q̄ sis periurus nisi appeat tunc nō sol
uisse / pro isto dicto videtur casus hic
¶ Sz contra hoc videtur C. de probaci
l. i. / et q̄ nō. ff. de iure emphiteo. l.
ij. ī glo magna. ubi debitor deberet
pbare se soluisse alias cadit a iure
suo / io Cy ibi dicit q̄ dictum Immo hz
locum ī eo qui dicit aliquem nō soluisse
cui quis soluere nō tenebatur. Illa
glo dicit verum in eo cui q̄s debebat
soluere / et sic hz ī tencionem suā fundata
q̄ ipm debitorem hz obligatum ad hoc
Ego credo tamen Immo q̄ Cy. bn̄ dicere
et do regulam utrique negō ē causa
ī tencionis alicuius sive agentis sive
excipientis et qui negat ī cubit onus
probandi / probatur aut eo modo quo
dicam ꝭ. fallit in excep. nō nu pec
ut C. de non nu pec. l. si ex cauc / et
l. asseueracio / et nō. ff. de excepc. l. i.
Hoc aut ēē verum probatur p̄o si
reo probare cas ē hic. et ꝭ. e. l. ita
stipulatus x. q̄ si ab ticio Item si e
cū excitacio accionis mee ut q̄ nō pos
sum puenire ad pignor poss / nisi qn̄
pncipalis nō ē soluendo hoc ego deo
probare / et probabo fcā excussione
ut auct. hoc si debitor. C. de pigno
et auct. pñte de fideiusso. vl' si eēt
notorium ut dicetur ꝭ. l. prox. Item
si negativa ē cū officij iudicis po
illa negativa probari debet q̄ sum
officium iudex interponat ut. l. mag
puto §. ne possim. ff. de reb. eo / et
C. de fabricensi l. siquis consortium
qui textus hoc mirabiliter pbat.
¶ Item Cy dicit verum / q̄ pdicta dz
limitari qn̄ ille qui negat hoc sibi
non debebatur l. Jone q̄ promisisti
sistere tali die in iudicio sb' certa
pena ego peto penam et obtineo
nisi probes te venisse vel iusta cā i
peditum ēē ut l. ij. ff. siquis cauc
et de re militari l. iij. §. si ad die
et l. qui commeatus. Cum enim michi
hoc debetur vel ut pcurato. vel ut
officiali ē probata intencio ī ea / eo
ipō q̄ nego nisi p adversarium pbē
/ et pdicta faciunt ad multa ¶ Opp
tibi ext' q̄ nō debes audiri ad me
q̄ nō solusti collectas ex forma sta
tuti / nam cū soluere collectas sic
cū debitum nō michi / et ego oppo
ad mei utilitatem ego debeo pbare
alias intencio mei excipientis nō est
fundata sz si petere te puniri quia
q̄ collectam nō solusti / tunc q̄ te
accuso p̄n. ad utilitatē cōis cui te
nere tu debes probare te soluisse
ut dca. l. iij. §. si ad diem et. l. q̄
commeatus / et idem si ego accuso te
tutorem de crimine suspecti q̄ non
fecisti ī ventarium / tunc q̄ hec accusacio
fit ad comodum ipīus pupilli cui hoc
ē debitum tutor dz probare ar. de
suspec. tu. l. iij. §. tutores / et de
admi. tu. l. tutor qui repertorium
sz si ad meam utilitatem oppō tutori
contra me agenti q̄ nō dz audiri
q̄ nō fecit inventarium Istud nil
ē Videtur enim q̄ hec sit cū ī ce
acionis pupilli seu tutoris ut nō
possit agere nisi ī ventario confecto

ut l. si. C. arbi. tu. sz pot ee q excusa ab inuentarij confecde vt. l. tutor qui reperto. de adim. tu / et ideo tuaius est q exceptio apponatur in hunc modum dico te non fecisse inuentariu / et si te fecisse appet copiam fieri michi pecto postea erit michi copia danda / et si repellitur i dubitanter io qr copiam non dat / sz an michi i cubat pro q inuentariu no fecit vl si qd se cerit dubiu e / et hoc vidi de facto agebatur contra aliquem qr no soluit legata ideo puat est p auct hoc aplius C. de fideic / dicebat si ille an legatu debebatur ageret eet fundata intencio sua / alias ille qui agit dz probare eum non soluisse eo mo quo statim dicam i predicta ueru nisi sic psumpcio iuris pro negante vt si dico me no deliquisse. seu cam i gratitudinis non commisisse ut C. de inof testa. l. oio de le. ij. l. cum pr s. rogo cum si. vn remanet uera predicta ubi no e psumpcio pro affirmante seu negante et pdicta uera siue sit negatiua facti siue iuris / ad hoc inducitur oia membra distinccois poite p za. de arc. C. de probat. l. actor / et ibi recitatur p Cy

Queritur qualr poterit probari iste negatiue s. se no soluisse / et siles cu no sint loco ul tpe coartate / et sic probari vide. in po vt. da. l. actor. C. de pbac. Ro. q possit i plorare offm iudicis ut fiat p nucios sollepnes i vestigac et exploracio / an talis soluerit ul no vel an talis venit in ytalia vel no et sic de si. sicut qn fit discussio bonoru pbus pro hoc textus expssus de le. ij. l. cum quidaz s. si. cu l. se / expssius J. e. l. ita stip. q si ab icio / et puto sufficere si nuncii referat se diligenter pqsiuisse ab oibz quibz iu silr scire debebat se repisse q tal no venit i ytalia vl q tali no soluit vel aliter iudex hoc disquirat sm formam l. magis puto. s. ne passim

Sz quid si nuncius se retulit diligenter iuestigasse et se no posse reddere certum Ro psuma p negante vt. e. ad trebell. l. ex fco s. pe vbi eciam aug In pdictis eni casibz vbi no pot liqdo probari puto sufficere si ex uehementi cpi se informet ar. de re militari. l. no omes s. ab arbore /

Si nauis i seius

Potest quis agere sine actione cu spatur contra i contest h. d.

Oppo. de l. si pupilli. s. videamus. e. de negg ges / et l. quociens s. item si quis. e. de adm. tu. v sine ac quis no expitur sz hic no e actio / cu no venit gdicco ut l. cedere diem / et glo soluit q de facto agit et all J. e. l. si decez qmlfaciat / et venit h in. ha. l. si inciderit. Ista pot facere Tu. so. no gcedit sine actione agi. veru e nisi spetur actu ma sca lite contes. Dices tu illud qd tu dicis e contra casu l. nuda vbi no habz locum actio / nec oritur i gt / et tn admittitur de facto Ro ibi agitur de facto / no ut sequatur sna sed in alia oblig admittatur / sz an procedat iudicium sine actione qr ieus patz tu habes textu q sic ue. l. sz et si qs al man Jul. s. qsitu. e. ad exhi. distingue go. duo vba no isistendo i gtrariu cu gtrariu. veru qs admittatur ad agendu sine actione / aut quis no hz actionem ab icio sz spatur aut no spatur ut oriatur in gtest / et tunc aut quis agit ad hoc ut sna sequatur ex illo iudicio / et non admitti reo inuito. l. si pupilli. s. videamus. e. de negog / aut agitur ut alia stiplo gmittatur et tunc agi pot vt. l. nuda de ghe et comit. stip.

Aut queris utr admittatur reo uolente expsse et admitti vt. l. iul. s. qsitu. e. ad exhiben. et l. vbi pactu / C. de transact sm vnaz lecturam. De. lz non tenuit eam i predicta sit ua qn actio desiat ab inicio sz qn desiat ex post fco / et ab icio gpetebat et tc aut si iudiciu no procederet reus cu aliena iactura locupletaretur et tc pcedit iudicium vt l. si post acceptu. e. de rei ve. aut non locupletaretur cu aliena iactura et tunc iudicium no pcedit sz fiat absolucio ab obseruacione iudicij ut isti. de ppe et de acti. s. si / et de condi inde. l. eleganter s. si qs post decem iur. l. ius iur. et ad pecu. s. si. Posset dici ista e iuissa qr indistincte pcedit iudicium sine ac vt l. cu putarez. e. fam. hercis / et de re iudica / C. ab bate sane s. ceterum v. qm Ro hic procedit iudicium eciaz si sit manifestum actu no gpetere et pcedit ad condempnacoem eciaz pte opponente Contraria locu qn hoc no erat manifestum vel a pte no opponebatur vn istancia tenet et sna si sequeretur / tn si iudici constaret statim absolueret vt no C. de transact. l. ii pen sm vna lecturam glo

Ar cirra hoc an detur nouus libellus nata actione p contestaciom / et dns Raynaldus dicebat q sic qr erit nouu iudiciu / sz dico q e falsum / qr qn ex fco de preterito actio incipit gpetere pendente iudicio tc ex eadem istancia sequitur condempnacio vt l. si re i si. e. de pigno acti / et l. si mandaueris vt actio. e. manda

Oppo et vide q dz expectari q ille dare no possit vt. l. si stipulatus s. sabi J. e / et illud e difficile Contrariu in glo dicitur plees so. et vna e hic ratione pplexitatis p l. titius de condi insti. Quidam vult dicere q hic no sit pplexitas qr pplexitas e illa q no pot dissolui sz hic fco promissoris pot dissolui / go dicam q no sit pplexitas qr l. psumit q nunqm vellet dissolue ar J. e. l. stiplo no valet Alij dicunt / et sam omitto / aut gstituitur i eadem psona aut in diuersis sz ista nullius valoris qr no e racio diuersitatis Alij dicunt aut i eadem re aut i diuersis / hic i ead Ista so. tenet glo de actu i l. et si postres / et Jaco de are hic / et assignat racionem / qr si eadem res expectetur q no possit dari stipulo extingueretur qr nec sibi nec michi posset dari sz in diuersis rebz spectatur qr vna re empta altera e oblig / sz ista no st vera qr aliomo posset desinere posse dari q p rei iteritu puta morte eius cui dz dari p hoc. e. de condi inde. l. hoc genus et l. pr seuerina s. sicue.

Quid dicetur. pe. dat solucionem aliam hic qua Cy tenet i l. si pro. C. de pact / et dic hinc erant duo rei debendi / nc erat gprie gdicio qr tacite i est qr vno lic gt alti no possit solui ue l. ex duob J. de duo reis / no ob. tex qr dicat separatim qr vnus fit gmencoi altius stiplois / et sic simul vni

stipulari ut. l. modestinus. ff. de solu. sz illud e fl'm qz i paritate q no spur reduci ad paritatez viciat q̄stonez duoru reor. l. eadez. ff. i. de duob' reis. no p doc et glo i. l. ex duob' lo. po. ff. de duob' reis. sz hoc i possibile e q vno tpe sit q̄sita acco eis. qz non sut duo rei. sz q e so. dico q ba. so. q e hic. qz p lit' qt' desinit fiet uni alteri posse dari. sz quare. l. fingit hic et no alibi dic roe pplexitatis q e hic vt dicit glo i ba so. et quare no dissolvit ista pplexitas aliomo q p qt. dico q habet dissilitudiz duor reorum. et de hoc dixi bn i. l. ita stipulatus. Vlterius pcedo opp de. l. si vero. ff. de pecul. et l. si qs a mult. ff. de noxa. dicas ut i. l. si plurib' dele. i. z lut qrim' q' unus in uni' q̄rdo. et di occupari p lit' qt' ut hic z lut de uni q̄stio q̄suado et tc dz puenir ad smaz. sz illa so. in q'lz passu i pheda in dicta. l. si plurib' dele. v. et ibi plene dicam.

Si ita sti. fu. x. a. v.

In alternatiuaz stipulaz et tres iudiciis mins e i obligacōe h. d. Ex hoc colligitur racio qua hinistis. ff. e. l. i. ff. si quis simplr. dicta. ff. e. l. si duo rei.

Qui ante klas

queritur de roe huius. l. Ro racio e quia hec dictio an klas intelligitur. ff. finitas. et ideo comprehendit die kalendar. hoc pbatur in tex z glo. ff. e. l. stip. non diui. ff. pe. io si testes q̄dicerēt sibi. et vnus diceret ante kalendas. ali' dies kalendarum. dic q no q̄tradicitur quia q dicit testis ante klas. dic ff. finitas. Oppo de vbo ad inbum de. l. si fuit ita lo. y. ff. de ma. tes. vbi e dicta. vtru dicat ante kalendas uel in kaledis. So. ad incomodu stipulatoris est dicere tantuz ante kalendas quatuz kaledis. qz uerobiqz no pot exigere an klas vt hic. sz ad comod' rei e dicta qz qn dixit pmitto dare an klas. quandoqz uole potest soluere an klas ut l. si finita i fi. ro qz pz q tps est appositum fauore rei seu pmisseris. sz si eet drin kaledis no posset soluere siplr an klas. sz e distig. an tpus est appositum fauore rei ul' actoris vt. l. in fideicomissis. ff. cum pollidius. ff. de usuris. et l. si ita relictum. ff. pegasus. ff. dele. y. et videbis. ff. e. l. qui rome i pri. Queritur de qoe jaco. de are. qua formant i. l. pcor i fi. ff. de ope. no. nu. que talis est. Citatus e reus q ueniat i ista noue dies q'a tres pro pmo. tres pro so. tres p 3o termino et pemptorio fuerunt assigni. In pmo tio et so q̄puit reus et no actor. In t'co q̄puit actor et no reus. queritur an reus sit q̄tuax. dicit jaco de are q reus e i vltima mora. et vltima mora nocet et ideo poterit procedi qt reum tanqua contra q̄tuacez. et ide dic spec. i ti. de Citac. ff. videndu v. quid i postq et v. sz eo Sz ego credo q reus non sit q̄tuax et pmitto sic. dicunt doc q si c pmo tmio cessat reus. puenitur i expesis. Idem in so. Contumacia aut tercii termini aggrauat eum vt posset pueniri ad pmiz decretu. ita no ex de procurat. c. i. et Cy. C. de iudiciis sancimus. et ex hoc apparet q reus est contumax si no venit i pa citacoe. Ergo et eadem roe actor si no venit et illo actore contumace citaducere edictu. et illa citacio erit acctata p reu contumacia actoris. vel si re' licenciatus recedit ut. ff. de iudiciis. l. et post. et sic ista citacio no arcet eu. Item citacio sa et tercia fit ad q̄ucendam malicia rei si no venerit in po tmio ut in auct. iubemus. C. de iudiciis. Si g. reus q̄paruit i po termino appz q sa et tcia dilacio no arcet fateor tamen vniz. et in hoc posset dicere veniē Ja. de are. et spec. qz licet in pma citacoe actor sit contumax. tn si iudex uult pot actore exspectare ad aliam dilacoem. et e tex et glo i. l. et si post edictum i pn. ff. de iudicii Si g. iudex reu recientez no licenciat sz uult actorez exspectare hoc casu si re' no licenciatus recedet tc vidēt q̄tuax i sa et tercia dilacoe. et dicit Inno i. c. consuluit extra de of. dele. et ex de penis. c. calupnia. et io facias sibi in acc q̄puit reus et licenciatus recessit. Dices tn hoc e q̄tra. l. statu liberis. ff. sticus. ff. de sta libe. vbi requiritur q rpnitet se i q'lz tio So. ibi erant tres dilacoes date eca diuisa qz x libre i vno ano. et x. libre in alio ano debebatur solui. sed hic erant date tres dilacoes io te q̄pente i pma cessant omes alie dilacones. et ideo si eet citatus q hic ad tres dies q̄peteres ad tlem qoz et hinc ad tres dies i alia qoe tuc si q̄pereres i vna michil prodest i a.

Queritur datur tminus ad peticoz actoris reo ad faciendu aliquid ff. viii. dies. debz ne stare actor pp ff. viii dies. vel dz requiri si ff. ill' tpus veniet reus. videtur ista dilacio duob' modis pot dari po pti. ad vnu actuz tm momentaneu ut dat iudex tminu viii. dieru ad ueiend' In isto casu fateor q reus pot venire quacuqz pte termini uult. Tn ego actor ad cui' peticoz dat' e tmi' no sit q̄tuax ne caducatur edictu ad meaz peticoni. nisi i vltia die ti ego actor no eem i iudico. nec al' pot iudex reum licenciatu dittere ut. l. et post edictum i fi. ff. de iudicii. ro qz licet q̄ncuqz vis tu re' an viii. dies posses tu uenire tn no e psumedu q tu reus venias nisi ultia die tmi vt. ff. l. pxi. i fi. qnz dat' tmi' ad aliquē actum no momentaneu ut ad probandu i quo multa requiritur. et hoc casu si exspectare illa pe usqz ad ultiaz diem tuc nil posses pbare et tc re' i fin tmi pot venire q̄ncuqz uult. tn dz facere citari actorem ut veiat ad iuredu testiu iuramenta et articlos pbacōes pbo p casu aut et q'. C. de tempo appell. et l. y. cu sua glo et ro qz ego actor bene scio q tu potes pbare ff. viii. dies sz nescio qua die ul hora hoc facias et io nisi michi dies et hora denuncietur no ipuetur michi ut l. aut qui aliter. ff. i. ff. q vi a' clam. dixi. ff. q i quolz actu dz aduersarius citari. Sed q'o pot

q e eo cum ciuitatem q stat alonge mit
tam me ad locum iam distantez equoliz
actu/cum dilacio ad probandum non
sit multum magna Cogitabitis/

Sicta stipulatio

Stipulacio facta completur
cum transierit certum tempus
q forum potuit expliciari
et pro casum repetitum reintegratur
dilacio hoc dicit fuit l. se/ et ideo recita
tatur iste notabilis casus ¶ Oppo
de l. ii. ff. qui insulam. ff. de eo q cer.
loco/ dic q locus hic fuit adiectus
ubi debet fieri ¶ Oppo. 3. e. l. stipu
non diui. ff. plane. So aut inuitant age
ad particulare interesse et potest ubi/ad
ad totale et non potest ut hic ¶ Oppo
ad l. et io oppo de l. marcius. ff. lo
cati. glo soluit q hic fuit quietus q
esset periculum edificantis/ uel dic q hic
fuit culpa edificantis/ scientes ista
tenent/ sed non placet quasi si fuit culpa
sua non debet reintegrari ut in regula iu
rium q quis culpa sua etc./ dic
prima est vera/ sed est diuinare/ sed potest
eciam sustineri q fuit talis culpa
que non venit in accionem locati ut culpa
leuissima sed uenit in accionem legis aquilie
unde adhuc tenetur reficere et ex
natura contractus non impeditur quin re
integretur dilacio quia illa culpa non
potest imputare ex natura contractus
vel dic q debet reficii facta contribucione
expensarum a domino ut l. martius.
totum tempus tamen reintegratur/ quia
si reficerem partem insule sum obligatus
ut l. stipu. non diui. et l. si res quinq
di ingenua ff. quidam. ff. ad l. falcidi.
modo quia pro parte domus non est adhuc non
sum obligatus licet partem fecerim/ tamen quia
culpa mea non periit reficiet expensa
illius cuius nomine edifico ut l. martius
et iste totum tempus quantum pro ut hic
¶ Ad declaracionem huius formo tibi ista
quinque Cives huius ciuitatis elegit unum
potestatem per vi. menses. hoc acto q sum
esset pridem si non posset gerere officium
Contingit q pro primis vi. mensibus
casu fortuito ille potestas officium exercere
non potuit nec potest esse an reintegretur
sibi illud tempus/ et videtur q sic ut hic
sed dico contra/ quia quedam sunt q licet tempus
labatur ipsum tamen remanet ut in cau
proposito. nam siue fiat domus in isto solo
nunc siue postea eadem domus est et tunc
reintegratur tempus ut hic/ quinque ipsum
prius q est in obligacione ex cursu temporis
mutatur ut opera unius hominis ut l. si non
sortem ff. libertus. ff. de condi. in debi.
et tunc tempus non in reintegratur ut l.
si usufructum in biennium. ff. de usu lega
et sic in casu meo aliud est regimen
sex mensium precedencium. et aliud regimen
sex mensium sequencium/ dicetis vos hoc
est contra casum l. filius qui in testo. ff. i.
ff. de statu. liber. So ibi debetur opera
v. annorum in genere/ unde illud quod
deest potest suppleri/ quia super vacuum est
v. annorum omnes prestitisse/ sed quando propo
quando tempus erat limitatum ff. sex mensibus
proximis quibus transactis impossibile est eos
reintegrari ¶ Vltimo no. q licet
aliquando in tempore fiat restitucio sola de
eo q fuit impeditum/ tamen si impedimentum
sequens absorbet omnem diligenciam
primo habitam totum tempus restituitur
ut data est michi dilacio viginti
ad probandum acta perierunt circa finem
mensis certe totum tempus restituitur
ar. huius l.

Stipulacio aut promissio

Ista est sollempnis l. h. d.
Si vnus ex alternatiuis
stipulacionibus efficiaciter
non soluendo non liberatur promis
sor. h. d. ¶ Oppo de l. cum reus
ff. sed si. ff. de le. i./ dicit glo q alter
in obligacione est/ vel alterius soluat
estimacionem/ et ista est bona/ et ista
que dicit precise non est bona ¶ Op
po. de l. si stichum in prin. 3. de soluc.
So hic sine promissoris culpa ibi
culpa promissoris Et querit hec glo si
ille seruus qui factus fuit creditoris
fiat debitoris possit alium creditor
soluere glo dicit q non de rigore
ut l. mecuius ff. duobus. ff. de leg.
ii./ de equitate sic/ sed hec glo non
bene dicit per ff. stichum quem alter/ quia
in obligacione alternatiua non potest solui
nec de rigore nec de equitate sed si
intelligeres glo in obligacione certe genus
glo diceret verum/ hoc examina
plene in ff. duobus in prima et. ii.
opp tercie partis

Stipulacio

¶ Iste ff. est
multum
notabilis et breuis ¶ Oppo. 3.
e. l. pluribus ff. i./ glo dicit. dic
ut ibi/ et dy tunc sol ibi que sti
pulacio annua fit per enumeracionem
annorum et sunt plures/ aut per vnam
enunciacionem/ et est vna Sed ad hoc
oppo nec soluam nomine distributiui
nata est ut sit perinde ac si essent pl
ures essent enunciaciones ut l. si cum in
annos in prin. ff. qui mo usuf. amit.
l. fi. C. de impube et aliis substitui
hic vero videtur dici contra quia hic
distributiuum est ff. singulos per quod vide
numerari ut l. huiusmodi ff. pe. ff.
de lega. i. ubi vide expressum/ cur
ergo non operatur ut dicatur facta
enunciacio/ Cogitabitis ¶ Vltimo
procedo et oppo de l. annua in fi. ff.
de annu. lega So ibi relictum
fuit persone que non promittitur ut ci
uitati/ hic in legato certe persone
¶ Oppo extra glo de l. filius co
muniter meum et castrense peculium 3.
de stipul. seruo So ut ibi dicit ¶ Quero
quero dicitur hic q est stip. vna/ que
dicatur vna/ et inter dicit propter v
nam concep ista non placet glo quia ita
legatum dicetur vnum que dicitur
vna/ dic ut in glo/ quia vna est accio
etc. et vide glo ¶ So quero/ quare
dicit q est incerta/ dicit glo/ quia
incertum est quo aduiua Sed dicere
tu/ hic non fit mencio de vita dicit
glo q hic fuit dictum quo ad uiua
vel intelligitur a lege/ et vide hanc
glo in prin. dy/ et pe. concordat q hic
fuit dictum quoad viua. vel intelligitur
a lege. et vide hanc glo in prin. ista
glo male dicit/ et dicit q stipulacio
annua est perpetua nisi apponatur
quo ad vitam ut hic/ et l. si pa
ctum de pactis/ non obstat. l. in anna
libus/ quia ibi loquitur in legatis/
racionem ibi differencie ibi dicit/ sed ille
fui ausus hanc glo sustinere/ pro
missio annua quando fit pauperi homini vel
facta cum alimentorum/ hoc probatur
ex textu cum glo in l. legatum ff.
de capitis. di./ et l. si cui annue
de annu. lega. et l. cordiall/ et i
no. et ff. de transact. l. cum hi. ff.
si in annos Clarius et licet ibi
loquatur in legatis tamen quantum
ad hoc ut presumatur cum alimentorum
item in contractibus/ cum eadem est racio
In stipulacionibus vero si ponitur illa
promissio fratrum pauperi homini/ glo dicit.

verum cum alimenta morte finiantur ut l. cum hi § modus ff. de transactio
sed si ponamus quod non sit facta pauperi
homi et tunc non dicitur in perpetuum obli
gatus ut l. sancimus § fi. C. de
donac. ut non extendi ad heredem
nisi de eis sit facta expressa mencio
In contrarium est certa illa stipu
lacio est ista ut tu scias competit ac
cio ex stipulatu pro ista annua pre
stacione non quod agatur ex stipulatu
contingenti et illud videtur probari
ff. e. ubi autem non apparet § qui
sortem, dic ut ibi dicam. ¶ Pro
cedo ulterius quid in legatis:
dico quod legata sunt plura et sunt certa
quia pro primo anno purum pro hoc condi
cionalia ut l. cum in annos et l.
in singulis ff. de annuis legatis sed
quare dicitur perpetua, dico quod tamen
non est modus tollendi vel inducendi
obligacionem et post mortem durat
tamen excepcione heres repellitur ut ff.
e. l. eum qui ita § quia ita ve
ne aliud in legatis certe sic quia
mortuo legatario non competit pro
sequenti tempore cum sit pro futuris con
dicionale et sic accio non cepit compete
sed postquam accio legati cepit compete
non potest finiri ut l. nemo potest ff. de
le. i. quia testator non potest facere ut fi
niatur accio ex tempore tempore.

Stipulacio non valet
de ista materia dicam in
l. centesimis infra ff. e.
bartholus.

Qui bis idem prom
ista l. cum l. si dari ff.
e. breviter hoc dicit quod
bis idem promittit non
tenetur ex secunda promissione nisi prima
in effectu esset invalida hoc dicit
et cessat contrarium de l. si dari etc.
¶ Oppo. de l. heres a debitore ff.
de fideiussori, dicit glo. quod tenetur ex
prima et sequenti sed semel solvendo li
beratur in l. si dari, glo. tenet quod ex prima
non tenetur, quia non interest stipulatoris
sed quod est verior, dy tenet glo. in l. qui
bis idem ff. pe. sed Jaco. de are. tenet
quod glo. in l. si dari sit natura et eius
in hoc opinionem sequor No. ob. l. heres
a debitore § inter quia ibi sequens
stipulacio habet comodum mensurarum me
dii temporis sed secus si nullum habet co
modum ut l. qui usufructum ff. e. et l.
si pupillus § qui actum ff. de nova
et hoc tenet glo. ff. e. l. sancire debes
quod Iso, Sed dicit Ynone ista ex
secunda stipulacione cum sit longioris vite
glo. dicit certe de hoc interne non
cogitaverunt vide glo. in l. qui bis
tene menti eam, et do tibi tex multum
notabilem ff. de castrensi peculio l. pr. quod
castrensium in fi. Contra hoc facit glo.
dele in l. si creditori, dic ut ibi.
¶ Oppo. de l. si dari, so ibi intrat
hic non. Sed oppo, si hoc erit
verum tunc stipulacio que apponitur
in empti accione non valebit non est sit
Contra l. stip. § conventionalis ff.
e. et l. pro socio arbitrium ff. pro socio
So quando precedit convencio bone fidei
sequens valet quia interest rei cum primo
teneatur in bone fidei, in stricti iuris
potest interesse actoris quod habet clariorem
probacionem stipulatoris ut l. pro socio ar
bitrium ff. pro socio Item interest quia
cum sit contracta obligacio verbis non
potest intelligi nudo consensu sic
ante, secus quando precedit stipulacio
stricti iuris ut hic Et reassume

secundum Jaco. de are. Aut stipulacio sequens
apponitur animo novandi et valet ut
ista quia in mo col. ob. § preterea et ff.
de novacio p. tot. et l. fi. C. de nova
Aut sequens non apponitur animo no
vandi, et tunc aut precedens obligacio
erat pro stipulatore et tunc aut in sequenti
stipulacione versatur aliquid comodi
et valet secunda ut ff. e. l. si dari et l.
heres a debitore § i. ff. de fideius
aut nullum comodum continet et tunc
non valet ut hac l. quicta tamen l.
stipulacio ista § alteri ff. e. et l.
si pupillus § qui actum ff. de
novacio Aut precedit alius contractus
quam stipulacio et valet secunda ut ff. e.
l. stipul. § conventionales et l. pro
socio arbitrium ff. pro socio et l. fi. C.
de no. Contra predicta facit ff. e. l. di
vorcio, dic ut ibi.

Si ita cum facta fuit
dissolucio matrimonii debet
esse libera a pactis convenciona
libus hoc d. ¶ Oppo. de l.
ea que ff. de donac. inter vir et uxo.
So ibi processit pena a stipulante, hic
non est pena ex parte promittentis se
cus ¶ Extra glo. oppo. de l. fi. ff.
de preto stipu. ubi valet pena conve
ncionalis ultra legalem, preterea fortius hoc
quod dicit l. ibi promissiones facte cum
pena de non offendendo nichil va
lerent, contra l. dominicam C. de his
qui ad ecclesiam confugiunt So intellige hic
in dissolucione matrimonii tamen ut l. ii.
C. de inutili. stip. ¶ Oppo. de l. fi.
C. de spon. So ibi in arris in quibus
dic ut dicam ff. e. l. si ita stipulatus
fuero § fi. ¶ Quero quod sunt pene
legales, dic ut C. de repudiis l. con
sensu et l. fi.

Huiusmodi stipul
¶ Oppo. quod non sit nisi una
stipulacio, ideo male dicit sti
pulaciones. So quando scandit
huiusmodi stipul. s. hec et similis Aly
dicunt quod sunt due una promittentis quod
tiquus, alia promittentis cum tianus
debitor esse desierit ¶ Item Pa. levita
subdidi in duas prima que est in litera
inmich dare cum ticius esse desierit de
bitor Contra ff. de fideiusso. l. si
deiussor obligari ubi pro eo quod non
tenetur non potest invenire fideiussor sed
hic nulla est obligacio quia dicit desi
erit Solvit glo. quod hic in principio fuit
obligatus, sed ista so non est vera, quia
si principalis liberatur et fideiussor ut l.
in omnibus ff. de solu. dic quod ut l. si quis
postquam et l. utriusque ff. de fideiusso.
quod hic per processum civilis erat sublata
et remanet naturalis cui fideiussor
accedit et hoc videtur sentire glosa
dum allegat dictam l. si quis postquam Ex quo
lecura no. quod ista condicio si desierit
esse debitor intelligitur si desinit civili
teneri remanente naturali, vel
aliter dico quod iste principalis desiit esse
solvendo, et vide glo. que incipit pe
det quod de, sed istam so reprehendit
dy quia qui desiit esse solvendo rema
net debitor ut l. is qui ff. de cessi
bono Non quod satisfactum est condicioni
vel si vis sustinere dicit dy, quod in
effectu desinit esse debitor ut ar.
l. nam hiis ff. de dolo ¶ Ra. de are
sustinet so. aliter, et dicit quod fide
iussor accipitur si principalis desiit esse
solvendo ut insti. de Replicacio
in fi. ¶ Vero ista verba debent intelligi
secundum naturam contractus ut l. cap.
in infecti quidem ff. de dap. infec.

et · l · si vno · ff · leg · i · cum sic fideiussor
accipitur g° ic / et sm istam lecturam
no · q ista condicio si debitor ee desierit
inficiat debitore desinente ee solue
do · no · bene Alia lectura e put est
in textu · tibi nue / dicat glo idez du
bui erat qd · ff · l · hoc est uerum si
habeatur in textu spondeo q eet idez
casus cum precedenti · sz si habes spon
des tunc iste qui sic promittit no ite
cedit ut fideiussor / et ideo no e idem
dubium / uel sustine glo q qui pmittit
michi qd tibi ticius debet videt
promittere acom qua habes qt eu
vt · l · legatum de libe · le · et ibi no
vnde cum adicitur cum debitor ee
desierit non valz quasi pmitteret
acom eo tpe quo erit extincta / et ita
sentit glo · sz i video q intelligitur
cum desierit ee soluendo / et sic acio
remanet vt · ff · vel cu desierit ee de
bitor ciuilr tantu remanz naturalis
que pot cedi ut · l · si eius ad trebelli
Sz queritur sm istas lecturas / q
si desijt ee debitor soluendo / glo non
i uidit / dic sm pma lecturam qz pusset
fuit ut fideiussor no tenetur / qz li
berato pncipali ipe libatur vt · l · i
oibz · ff · de solucio / sm aliaz lecturaz
tenebitur ille cui e solutu dare ei cui
pmisit id qd exeg ut · l · fideico · ff · si
rem · ff · de leg · iii · / et sm istas lecturas
hic fuit vna stip° Lege taio
modo q sint due · s · promittis in
q ticius tibi debz / et huius stip · na ap
paret ex pdictis Iterz fa stipulo
hoc mo cum ticius debitor ee desierit
pmittis michi dare simdiu valz qr
sub qins qdicoe / et cessat dcte opi

Diuorcio facto

Falsa causa non uiciat sti
pulacom sicut nec legatum
hoc dicit · l · ista No · q falsa
causa non uiciat stipulacom · So
· no · argumentum de qtractibz ad ultimas
uoluntates ut · l · siuiz filius · ff · eu q cum
graphium · ff · de lega · i · Oppo · de
· l · pe · ff · si mulier · ff · so · ma · So hic
errantem ibi scienter Oppo de
· l · siquis simdi · ff · de condi ex · ca · ubi dicitur
So ty · et Jaco de Areni q ibi ex
defectu ee desicat sua qtractus / hic
secus · vel ibi in qtractibz vltroctz
obligatoriis / hic qn ex vna pte tm
ut plene distingo i · l · dempcio
m · iiij · q · ff · de qdi · i · de · Oppo
q accio de dote non possit peti · / cu
psumacio nouacio qn in sequenti stip
veniat plus ut · l · eum qui usus · ff ·
· e · et · l · scire So hic fuit fca stipulo
no aio nouadi Ero quid si sit
qstante matrio / et glo mouet ista
qom · et videtur q no valeat ut
· l · q de suo C · de agrico et cen · / et
br si soluitur morte viri qfirmat
vt dicta · l · q de suo et ibi no · Si
vero soluitur aliomo · s · diuorcio
uel morte mulieris te reuocat · ut · l ·
si ceterum · ff · si · / et · l · se · ff · de dona · ie
vi · et ux · Ero quid si ante
mrom certe de hoc e tex C · de dona
an nup · l · i · / dic vt ibi · videtur
em non valere j · dicdu vcm qn co
iuges sut equales Quid si quidi
vilis homo ducat de nono accepit
nobilem / et qfitz se recepisse dotem
qua no recepit aio donandi ea an va
leat / glo tangit i · l · si voluntas C · de
dot promissi / et Cy ibi no bn se
firmat / dic q valeat statu / na stip
donacio prohibita e inter vi et ux
/ no aut remuneracio ut · ff · de dona ·

inter vi et vxo · l · q aut · ff · si uir · sed
ista e quedam remuneracio qz con
sensit nobilis in eum vilem / io re
muneratur in dote · lz sit ar · qt
· ff · e · l · si ita stipulatus fuero te
tisti · i · si · dic ut ibi Ext glo
queio vtrum alia que vere erat
in dote vemant in hac stiploe
et videtur q no vt hic / et · l · quibus
· ff · e · sm Jaco de are / Sz qtrarium tz
doctor / et eciam Jaco · de are · qz ic
est mulieris qz ista accio descen
des ex hac stipuloe no hz dilacoz
anni · sicut accio de dote vt · l · i ·
· ff · exact / sicut eciaz dicimus cu dos
legatur vt · l · i · ff · de do · ple Vl
timo no · q hic videtur tex q legatu
noie dotis no sit qdicionale vt hic
in fine pz / cuius qtrarium determino i
· l · ticio · ff · ante nupcias · ff · de qdi
et de · sz hic fuit legatum noie dotis
· s · preterite vt vir pxoit / pr filie
noie dotis ipius filie qua pater
rehabuit a tli suo viro defuncto
idem de soroie / et fla ca no viciat
q ca e de pterito vt · l · si ita legatu
· ff · de condi et de / io no qd dixi in
dicto · ff · ante nupcias intelligit
cum legatum ca dotis · s · future
et sic facit condicionem ·

Id quod autem

Error in materia stip
non viciat hoc · p · Op ·
de · l · in vendicionibz · ff · de
qtrahen empci So q aliud i co
tractibz bone fidei vt ibi aliud i
qtractibz stricti iuris vt hic Ista
solucoz reprehendit pe / qz si dico do
tibi massam argenti vt des mas
sa istam auri et tunc error habz
viciare qz desicit qssus et sic
e eadem · io sicut ibi so g° q hic
loqtur i stip lucratiua ideo non
viciatur stip · qz no desicit qssus
siue em auri siue eo lucr · Sz
oppo · si intelligis in qtractu lu
cratiuo g° quis no tenetur de eui
ccoe / nihilo minus si e vilioris me
/ et sic vz ob · l · ad res dona · ff · de
edilia edic / ob hoc Jaco de Are ·
intelligit q fuit stip° no lucrativa
Credo pe · melius dicere nec tenet
nisi promisit vel dolo fecerit vt
· l · aristo i si · ff · de donaci / et sic
hic promisit Et si intelligas q
non pmisit te i telligas q fuit i
dolo Ero qua acoe queritur
et dic aut nos loqimur i stipul ·
/ et tunc uel agetur ex stipulatu
si dolo stiplo intercessit vel de dolo
si no intercessit stip° vt hic ar · l ·
eleganter · ff · no solu · ff · de do · ie
Ero pone in qtractu bone
fidei fuit erratum in maria vel fuit
alius defectus / qua acoe aget po
que decepta est / et glo hic dicit acoe
de dote / uel ex empto Alibi dicit
act ex eo contractu · ff · de dolo · l ·
eleganter i pn · et · l · in qtractibz
· C · qui ex ca · ma / et · l · si dolo de
rescinden ven · et io dico q qn co
tractus bone fidei e nullus ipo iur
et sine partiu uoluntate te no pot agi
act ex eo qtractu ut reddat q e
vlqz datum vt · l · ex empto · ff · i eq ·
dicit · ff · de accio · emp / an qtractus
e nullus de partiuz volutate et
tunc qnqz dz agi ad idez ad qd ob
erittur tpe illius qtractus sic de
facto initi / vt qz uult quis age
ad intee ul q de decipiatur tunc
agitur ex eo contractu vt · l · si siles
qs · qsuis · ff · de act emp / et q no

dicta . l . elegan̄ter i p̄n et . l . i ɔtractib;
et . l . de dolo . Q. nu̅q; agr̄ ad id ad qd
ob . non fuit orta s; ex post facto
iit ad petendum qd post e traditu̅
et tu̅c agitur de dolo vt . l . elega̅
ter in p̄n . ff . de dolo / et hoc mo dz
intelligi . l . vendidi . C . de acti . ep .
que declarat istā distinc . q2 q̄si
in textu sunt oia ista v̄ba si bene
aduertatur Si vero contractus
e aliquis tc̄ agitur ex eo ɔtractu
vt . l . ex empto . § . si quis v̄ginez
C . de actio empti / et . l . ac̄ . C . de
rescinden . ven . cu̅ sy ibi du̅ dicit
sup turpib; rebus inp̄oitas re
tenet glo q2 contractus i noiatus
e nullus ip̄o iur̄ et tc̄ aut de pe̅ni
tudine et agr̄ ac̄oe p̄scp̄ v̄bis
vt . l . naturalis § . i . ff . de p̄scp̄ .
verbis / et videbitis i . l . i . de do
nacio Si vero ex p̄te ɔuenc̄oe
et tu̅c agr̄ ɔdic̄o ob c . vl̄ de do
lo ut no i . l . i . ff . de dona / et . l .
elegan̄ter i p̄n . ff . de dolo / et no . i
l . ij . C . de condici . ob cau̅ /

Si ex legati ca̅

debitor speciei ei9 i
tentu liberatur an mora
que interpellac̄ ɔtrahitur
si fiat maiori vel tutori pupilli
h . dicit cum . l . se vide glo i . l .
s; et si stipulatu q̄ dicit suo noie
et tn̄e meu / q2 oppz q tutorio
nomine interpellatur et citetur
Oppo de . l . in rē . § . mortē
ff . ad . l . falc . textus solue ɔtra
q2 dicit hic certum hoie; secus
si i genere Oppo de . l . cum
filius § . fi . j . e . So ibi erat ob .
in diem uel sub condic̄oe et fuit
facta i̅terpellacio an̄ / et sic non
tp̄e ɔgruo / secus si post die̅ fier̄
Oppo q2 tc̄ ipa dies interpellat
vt . l . magna C . e / ex hoc dicit
qui q glo ista sentit q condic̄o
euentus constituat que i mora
dictam j . e . l . quotiens / et pleni9
in . l . ita stipulatus i q̄bus re
Oppo j . e . qui sum et . l . quid
g9 § . si heres delega . i . So ibi
meruit sume occidi Oppo
de . l . si dictum . ff . de euictio So
glo q aliud ubi fauor pupilli
uertitur / dicit hic q pupillo
no p̄ot fieri i̅tiacio s; dz fieri
ipi tutori noie tutorio Quid
in adulto / glo dicit idem si hab;
curatore / s; quid si no h; curatore
Jaco de Are . dicit / aut fit sup eo
q p eu; pot explicari et expedi
ut in hijs rebus q̄ s̄uado ser
uari no p̄nt et tc̄ valz i̅terpellac̄o /
aut fit in illis q̄ s̄uando s̄uari
p̄nt et tc̄ no valz interpellac̄o ut
. l . iij cu̅ § . cessatu̅ . ff . ut i pos . le .
et . ff . de usufruc . l . cu̅ quida . § .
si pupillo / Jdo hoc dic . q i ill̄
in quib; auctoritas tutoris non
requiritur ip̄e p̄ot ɔstitue̅ p̄curatore̅
vt . l . ij . ff . qui pe . tu . et ibi glo
e / et . l . eaz § . abne̅ de mai vi
et q no j . rem ra . ha . l . iij .
§ . quid g9 si dz pecuniam adul
tus / dic q in adu alienac̄oe
pecunie non requiritur decretu;
et sic poterit interpellari ut no .
ad trebelli . l . i . § . sunt ɔsitum
et sic apparet q tutor pot pe
cunia; mutuare sine decreto iu
dicis / g9 no e p̄trns q̄ s̄uari pos
sunt ut in auctu vt hij obli se
. ha . § . qm aut Sed quid si

adultus erat obligatus altnatiue ad
. x . aut fundu̅ istam qo; habuit de fo
dico si electio est actoris pot eligere
pecuniam et adultum interpellare
si e electio debitoris tunc ex euentu
apparebit q2 si adultus soluet pe
cuniam apparebit interpellacio; i . imisi
sse si soluet fundum apparebit no
remisisse ut . l . si sic § . fi . ff . de le .
. i . ubi e casus / facit . ff . de fun . dota .
. l . q si fundus / qd dz i̅telligi s; p̄
dicta; distinctio; Quero quid
si minor no h; tutore; vel curatore
in casib; ubi requiritur Ro creditor
petat ɔstitui ut . l . diuus . ff . q pe .
. tu . Quero an talis i̅terpellac̄o
debeat fieri in iudicio vel extra Ro
sufficiat extra ut no . j . rem ra . ha
. l . amplius / et . l . qui rome § . heres
et de fideiusso . l . si fideiuss; oblig § .
fi . i fi . qui petetur id q solu̅ p offm
iudicis e debitum / q2 tc̄ requiritur
q fiat interpellacio in iudicio ut .
. l . cum postulasset i p̄n de dap . i sec .
et ibi dixi Ultimo adu̅te ad
id si interpellacio fit minori et ex ob
ligac̄oe p̄rīs vel alter9 no sua si iter
pellentur tutor dz reddi certus per
ɔfessionem instrumentum vel alio mo / alias
talis interpellacio nil noceret ff .
de pe . l . si quis infitiatus / et est
glo j . de regu iuris . l . qui i atti9
dico in materia p̄testacionis /

Si dari

Oppo ff . e . l .
qui bis / dic ut
ibi . Oppo de § . pact
So non fuit hic interpo
sita ac̄o nouandi Op
q non videatur remissa excepcio
vt . l . i . § . qui sb̄ condic̄oe vt . le .
no . ca . So ibi instip̄ p̄toria q non
interponitur ut plus debeatur s; ut
magis sit cautu ut . l . tica; ad trebl
et dixi i . l . no solu § . fi . ff . de op
no nu̅ca // Jtem in conuencionali q̄ ex
certa sciencia fuit interposita Quo
quid in dubio . vtru̅ p̄suma p̄ ueritate
dic ut no . j . de nouacio . l . si q̄s lega
uit ubi glo tangit et io notarij ap
ponunt cottidie in instris tc̄ia; ex cer
ta sciencia se ad infra scripta no teneri
re ut sic no possit allegare p̄sumpc̄om
errorie / bartholus

Generaliter

Stip9
turpis
ip̄o iure est nulla hec dicit
Oppo de toto titlo de
dolo ubi e turpis stip . et
valet Aduerte et solue / q2 da; stip9
est que nulla; h; turpitudine; et tc̄
q2 e s̄m lege; et valet ut i toto ti .
titlo Cui q; est p̄ter . l . qui alta sti
pulatur et tc̄ no valz p̄ncipal̄ s; pea
vt . l . stip . § . alteri j . e Qda; e stip9
contra lege; q̄ h; turpi9ne; et ɔtig9
tribus modis q2 aut in stip̄ venit
turpe vt p̄mittit facere homicidiu̅
et e nulla vt hic / et q2 in ipa sti
pulac̄oe non venit turpe s; e turpit
facta q2 dolo uel metu et tu̅c valet
s; datur remedia aliqua vt i ti . q
metus ca̅ / et de dolo q̄da̅ st q h; ca
turpem s; q p̄mitti no e turpe / q2
promitto centu̅ si fecerit homicid̄ / et
in hoc e dubiu̅ / et glo tenet hic q
e ip̄o iure nulla ibi du̅ dicit super
turpib; reb; inp̄oitas re ite; z glo
C . § . si ob maleficiu̅ i . l . iurigē . ff .
de pac . Jaco de are et pe . vt doc . re
ferunt dicunt q e aliqua ista stip9
s; ob exceptio doli . l . ij . § . cta et . §
se . ff . de doli excep / q tenz Cy . C . q

q̄ pretꝫ cā·l·ij·et·l·ex eo de inutili stip.
no allant·l·que pro eis facit/et vi
casus expssus·ff·de con/ob tur cām
·l·pe/cui est difficile videre p̄ glosa
videtur tex·i·l·iiij·gen·§·si ob male
ficiū vbi dicit nulla ē conuēcio p̄ glo
facit j·e·l·si plagij vbi dicit stip
no valet ab inicio/et ibi dy·expō eb
at nō valet ipo iure/dico q̄ tuci⁹
ē tenere glo p̄ §·si ob·maleficiū
et l·si plagij ⁊ io ob·l·pe·q̄ i
telligit de excepc̄ doli q̄ ē facti uel
intencōis ut no·i·l·qui se debere·ff·
de condi·ob cau̅.vel dic q̄ cū cā tur
pis exprimit̄ i ipa stip/stip⁹ ē ipo
iure nulla vt §·si ob maleficiū
et l·si plagij Si uero nō exprimit̄
cā turpis sꝫ i ueritate ob turpē cāz
fit tē valꝫ sꝫ obstat excepc̄ vt dicā·
·l·pe·de condicō ob cām facit q̄ dicam⁹
in sūa/aut ē expssū eiidē aut nō
et videtur pbari hec distinctō C·de
gdia·ob·c·turp·l·i· ¶ Ceno q̄ p
dicta vera·qn̄ ē turpitudo ex pte p
missoris et ex pte stiplatoris/sꝫ q̄
si ex pte promissoris tātū vt scola
ris qui promittit meretrici/valet
ne ista stip⁹ glo tenet q̄ ē nulla ipō
iure i·l·iiij·§·sꝫ q̄ meretrici·ff·de
condi·ob tur cāz Ja·de are c̄ gtra
hic et vide Cy i·l·i·C·de gdic̄ ob
tur cāz ut ibi/et dicā de dona·l·aff
ectōne al·l·si assidet. Oppo·

Si rem tradi

j·e·in conuencionalibꝫ sō ut ibi dicam.

Scire debemus

Ista est subalis·l·Tot sūt stipulacōes quot sūt spēaē vel sūme spāl̄r designate sꝫ si res vl̄r vel gn̄aliter designat̄. stipulacio vna erit hoc d· ¶ i·so·loquitur qn̄ res spāliter designatur. q̄s ponitur illacio expeditibꝫ/iiij⁹ qn̄ res designatur vl̄r vel gen̄al̄r spāl̄r·sm̄ q̄·tertia ibi quamus ꝑc adicella sūm⁹ illacōnis sm̄ q̄ io/dic q̄ isto tpē si aliquid adiciebatur in stip·ꝑa fie bat nouacio secus si nō adiciebatur ut·l·qui usufructū·j·e·vn̄ si debeb as michi actum et stiplor·ac·pfiiebas nouacio ¶ Sꝫ quid si stipulor pō·C· et postea·C·et statim certe nō fiat no uacio q̄ sc̄a stipulō nō cōtinet plus q̄ pma·et illud q̄ ē plus ē i ā⁹ stip p̄ se/et hoc uult dicere hic v·sm̄ q̄ io ¶ Item ad euidenciam ethe pas dic q̄ stip dicitur gapi vl̄r qn̄ pro mittit aliquid sb̄ noie collectiuo vt p mittis actum pecuīe·familia qua digā/gn̄al̄r vero qn̄ ponitur signū vl̄e vt promittis oīa legata in relca vel omes seruos tuos talis dicā īter vlem et gn̄alem colligit in glo pā ma gna posita·ff·de eden·l·i· ¶ Oppo q̄ vna sit stiplō vt·l·si heredi plēs ·ff·de condi i·sti·vbi loco vni⁹ stip⁹ is indicatur nō loco pluriū ꝑinter i sta ē veritas qn̄qꝫ plures res copu latur respectiue ad vnū effcm et tē hetur loco vni⁹ q̄ vtrūqꝫ dꝫ existere vt l·si heredi plures de codi i·sti·qn̄qꝫ plures res copulatur simpl̄r et nō respectiue sꝫ qlꝫ dispositiue p̄ se ut hic plures res copulātur respectu sui ipi⁹ q̄ qlꝫ dꝫ solui et tē cēsetur plures vt·hic/et ita pōt itelligi l·flā i fi·ff·de condi·i sti·et de ¶ O ppo·de·l·si duos·ff·de gtrah·empti

mō intelligis tu istā·l·nos loquimur in stipu·que habet vnū respectū vt hinc i·de req̄runtur stip⁹ ibi lo· in cōtractu empti et vendici vt hic inde gtrarie accio et tē loco vni⁹ cō tractus vendicōis hetur/cū ibi due res respectu vnius pcij noiētur iō censetur vnū vt ibi/sꝫ hic nōiate fuerūt res nō respectiue ad aliud ⁊ Possum⁹ dicere i/aut res gside rare vnū cōtractū ex vtrāqꝫ pte et tūc ē vnus/sꝫ gsiderādo qualꝫ obli gēꝫ p̄ se/et tūc ex pte eius q̄ duo pmisit due sūt obligacōes ex pte ei⁹ qui dꝫ pciuꝫ vna ē obli·vn̄ si tcta⁹ de aliquo effectu cōi vt de resoluc̄ cō tractus q̄ rsolucio fit ex vtrāqꝫ pte vt j·de accepti·l·pe cū sy·iudicat vnius cōtractus vt dictā l·si duos et de in diem adiectio·l·cū duo· et de edilia edic·l·cum eiusdem. ·sꝫ si tractam⁹ de aliquo effectu sepato vt de modo agendi ille q̄ emit petet quodlꝫ p̄ se q̄ due sūt empcōnes vt·l·et si vno de actio empti ille qui petit pciū petit quasi vna sit vendicio/et hoc col ligit̄ ex effectibꝫ quos infra dicā ic ¶ Oppo de·l·si ex toto·§·fi·ff·de le·i· So ibi fuerūt nōia nō nu meralia q̄ vnū corp⁹ demrant hic fuerūt corpa singlariter demō strata et noiata ¶ Ceno q̄ si alternatiē an sit vna obligacō uel plures/et glo vidit̄ dicē q̄ vna stip⁹ et vide eam q̄ incipit ad· si sb disiunctā/et·l·quas all' vt probare q̄ vna sꝫ·l·plane·§·pe· ·ff·de le·i·videtur dicere q̄ due /idē i·l·siquis sūu·§·i·de le·ij· /glo soluit i·l·si ex toto·§·fi·ff·de le·i·q̄ due sūt quo ad duas res in stip deductas.vna quātū ad solidum/et ita soluit dy hic/dic vt dicto §·fi· ¶ Queio cui⁹ vti litatis ē illud an sint due vel vna in legatis ē dicā maifesta q̄· ad agnicōm/q̄ qn̄ ē vnū nō pos sū petere pro pte repudiare/sꝫ qn̄ sūt due sic vt·l·ij·iiij·et vj·ff· de lega·ij·et·l·si ex toto §·fi·ff·de lega·i· In cōtractibꝫ ē ali⁹ effcō multiplex vn⁹ ē quo ad cōtract⁹ resoluc̄ vt in redibitoria/et quātō minoris q̄ p̄ vnū resoluitur gtct⁹ i alio si ecēt plures nō vt l·cū eiusd' ·ff·de edilic/edict/et dic vt i⁹ it quātū ad nouac̄ vt hic in tex/est ne alius alius effectus extra glo· dic q̄ ē vnus effectus ex pte pro missoris seu debitoris tā in gtrac tibꝫ q̄ in vltimis voluntatibꝫ vidꝫ q̄ pōt soluere vnā rē tātū aliā nō soluēdo inuito creditore ut·l·tia⁹ et l·fi·ff·qui mō pig·vel ypo·sol q̄ nō possit si ecēt vna obli·ut·l·tu tor §·lucius·ff·de vsufruc/et i hoc gcor Jaco·de arem·et pe· ¶ Sꝫ g hūc effectū vī cā⁹ i·l·si iō qui et ·§·cum stipulamur·ff·de rebꝫ du· sꝫ illud qd' dicitū doctō itelligo verum in stipuloē vbi nō ē adi ecta pena/sꝫ i stiploē penali nō liberetur vnū soluendo qn̄ pena gittatur pro toto vt·l·si iō qui· et §·cum stipulamur et iō ē q̄ co pulatur aliqua duo·lꝫ r⁹ ob/pn̄l' respiciāt diūsos effectus tn̄ r⁹ obliga penalis ille due codicōēs sūt respectu vni⁹ dispōnis penalis tūc hntur loco vni⁹/et iō vni⁹ i plecio non facit cessare pena itotū

ut e dictu in . § . catho ¶ Al[ter]i9 est ef
effectus respectu stipulatoris i agen
do, si stiplo continet plures res i sic
st plures stipulaces sine dubio pot
agi ad altaz vna pro alia no vt . l .
comodato § . pluribus . ff . comodati
sz qn stipulo vna e vtru stip tor
possit agere ad ptem, dic qngz stip
cotinet vnu corpus integrale vt vna
domu vnu vas, et tuc si volo age
ad ptem durante toto no possu ni
si dissolucio facta sit vt . l . i como
dato § . si duobus . ij . res et ibi glo
et de codici fur . l . si fuus § . bo e
Si vero stip continet aliquid no i
tegrale ut familiam vel omes fuos
et tc ad quelz agere possu vt . l . si
corpus i pri . ff . de le . iii ¶ Iste e dica
in agendi mo et illud tene menti
q si promisisti stici et panphilum
et nunc quelibet peto tanq promissu
qz sunt plures stiplocs, sz qn e vna
promissio vt qz promisisti oes fuos
uel familias tc no peto vnu tanq
promissu sz ut debitu ex ca stiplois
panbule, et vide glo tua q hoc di
cit et valde no, et tene meti istud
et p hoc habeo intellectu l . iii .
ff . de actio empti l . et si vno vbi e
textus no . ad hoc, et p hoc facuit
aduocati peto . xx . de suma cc . q
promisit et bn faciut qz no peto tanq
promissa sz tanq debita ex ca dce
promissiois ¶ Reuoco i dubiu
pecu quinquaginta tanq ni promissa
probani . c . michi promissa an sequi
debeat condempnacio, et videtur
q no vt hic p glo ista, sz credo q lz
formetur male libellus tn sustie
qz e promissu vt . l . si coniug . ff . de
lega . iii . Et qn verba no put sumi
in libello apte tuc sumitur i[n]pe
ut . l . sz et si fori . § . idem si mutuo
. ff . de iure iura . et . l . siquis i quecu
. ff . de iudicii . J . e . l . inter stipulace
. § . sciam Cum igr dico in libello pe
to quinquaginta que michi promisisti
exponatur promisisti . § . sub gnali re
. C . vt . ff . l . i . § . si stipulanti ¶ Iste
e alius effectus quatu ad sinaz
vt . l . quid tamen et . l . quale . ff .
de arbitri . et . l . etia . ff . de inofficiis
qz de vna re poterit valere i a .

¶ **Si a fure** Qd' non
meu est po
ssu stipulari michi tradi no in
dari hoc dicit sm commez opiom
vel aliter q meu e possu stipu
michi dari ex causa furtiua al'
sequs hoc . d . ¶ Quero q e ro
cie inter primu casu et sm, et iste
e difficile broccard, et doc . solent
qnter intelligere put iacet lra
qz in primo stiplor tradi i sco dari
q no possu . l . ipas . C . de legi . et
sic intelligit dy, sz no vidz bn dez
qz possu agere cotra fure i simo
du ut michi det ut i . § . te acti . §
sic itaqz et . l . si . vsufruc q ad . ea .
et io e dictu, q nemo codicat re
sua preter qz a fure, tu codices sit
ad dandam qz dicat et petere q
michi det, et ideo pe . dicit alr qz i
prima stipulace e ca expssa . § . fur
ti . in sa stipulace no e expssa ca
pp quaz debet dari, et bn dic . pe .
¶ Oppo no refert quid ex equi
pollentibus fiat vt . l . iii . C . de isti
et substi, et . l . mulier in pri . ff .
ad trebelli, dy soluit q hec no st
equipollencia . § . dari et tradi Tu dic

sm pe . q no sunt equipollencia . § . dari
et tradi, tu dic sm pe . q no st equipol
lencia pp expssiom ce et ppi pe . in
placet, tn puto q no decamus nos
restringere ad codiccem furtiua de
gro si ex illa ca dz res restitui et
tu promitteres michi q ex tali
ca debes dare quia intelligeretur
i tradere sm cam panblam vt . l .
si stipulatus . ff . de vsur, dic hic
q si postea sine mora decessit no
teneri fure condic ¶ Quero de
qua condic loquitur due st vrsi
ones i glo . vna q loqtur de codicoe
furtiua alia q de certi condicoe sz
prima legitur duobus modis pb q stip
fuit interposita no animo nouandi tc
si viuit pot condici si mortuus e secus
sz ex stipulatu agit ita dicit glosa
hec lectura pot procedere si ponas
sun fuisse pntez tpe huius stiplois
et sic fuit purgata mora contracta
p fure, vn p morte toll condicio
furtiua ut . l . eu qui ita . § . si . J . e .
alias etia re perempta durare co
dicio vt . l . pot . q metus ca, et de
furti . l . si abducta ¶ In eo vo q dic
glo q ex stipulatu agetur no vi
deo quid velit dicere, na initiu li
beratur nisi intercedat noua mora
vt . l . si ex legati ca . ff . e ¶ Sco modo
legitur nisi aio nouandi e[st] posita
et i ista dicit glo et bn, q no pot
procedere qz condicio furtiua tollitur
siue viuo siue mortuo fure no habita
distinccoe sit pns an absens ut . l .
pri . ff . de condi fur . vnde legitur
alio modo q stipulacio fuit interposi
ta aio nouandi, et et q hic dicit
toll condicio . § . certi, et hac tz dy
pe . et ol . sz hoc no videtur veru
qz cu in hac stip veniat re isti
tui no hz locu certi codicio ut . l . ea
condicio in pri . ff . si cert . pe . vnde
dic toll condicio . i . psonalis acco
q e accio ex stipulatu vel tene pz
et dic q euanescat condico pp stip
secuta morte et euanescat etiam
stiplo, vel si vis sustinere q loqt
de certi condicoe, dic q e veru i co
diu fure cotra que oes codico de
generat vt i sti de acci . § . sic itaqz
et supradicti .

Sciendum ¶ Sollem
tas in
trinseca psumitur h . dicit .
sile . i sti . de inutil stip . § .
si scriptum et de fideiusso
. § . si ¶ Oppo . et videtur q non
baleat promissio vt . ff . de pbacio
. l . cu de indebito in si . Sol . glo q
hic scripsit in isto debiti pnr . secus
sialibi . Tene menti, sz dy ea repre
hendit p . l . si stipulatus . § . adhibi
tus . J . de fideiusso, qz pot recipi an
et post ob principal vt ibi, sz dicit
bn glo, qz in alio instro fideiuss op
portet q fiat mencio oblig ia fce l
fiende ¶ Oppo . et videtur q
sollemnitas no psumatur vt . ff . de
publi . l . generaliz § . si . So sm glo q
ibi no psumitur qz loqtur de sollempnitate
extrinseca hic de intrinseca vt glo clare
dixit, et vide eam et tene menti
uerba huius so . et sollempnitas intrinseca
est q sine verbor prolacoe no pot
uerificari, qz fideiussor no pot i obl
igari nisi cu stip ut . l . stiplonu a e .
. § . fratis accepto . ff . e, sz i qrio no
psumitur sollempnitas . § . tutoris auctas

qz sine ea pot esse emptio et venditio. et
ideo est sollempnitas extrinseca. quam ver
borum prolacio non comprehendit ¶ Opp
ista de inutili stipul. §. item si scriptum
ubi e verbum promisisse qd pot se
referre ad validitatem promissionis et stip
ulacionem ut l. sciendum. §. dictum. ff. de
edili edicto et sic natura verborum prolato
rum de natura non comprehendit stip
et tamen presumitur stipulo. soluit
Cy. q illa est sollempnitas intrinseca quam na
tura verborum prolatorum comprehendit vel
e apta comprehendere ut in verbo promi
sisse et ideo presumitur ¶ Contra hoc
oppo. ista de empci. et ven. §. Paulus
So. ibi loquitur de sollempnitate intrinseca hic
de sollempnitate formali et materialis
forma e difformis qz sicut pot esse
multiplex sed sollempnitas formalis presumitur
qz e uniformis et tene menti
ista verba tangitur per Cy. C. e. l.
i. ¶ Sz oppo. C. de fide instru. et
iure haste fisca. l. i. li. x. glo sol.
ibi intelligitur et presumitur sollempnitas
si de instro fit mencio et dz intelligi
illa glo q presumitur quando tempore confecti in
strumenti potuit illa sollempnitas intervenis
se ut ista de fideiusso. §. fi. alias
no probaret per auctenticam siquis in ali
quo documento. C. de edendo et in ceteris
sollempnitatibus bene dicit illa glo ex quo
si dicat instrumentum viso instro debiti hi
ta fide q tale e instrumentum pauci rei fi
sci subhastacione te istud instrum pbat q
constat de debito et q id e instrum p
ciui qz hoc tempore vendicio potuit fieri
unde etiam sollempnitas presumitur sed no
pbat subhastacionem qz ille no potue
rint fieri illo tempore cum debuerint stare
per xx dies ut dicta l. i. de iure
haste fis. et ita intelligebat Ja. but.
illam glo ¶ Sz contra hoc facit. C. de
contrah. et comit. stipu. l. optimam ubi
inter easdem personas pbat etiam ea
que no potuerint tunc intervenire. So
illam l. intelligo q verba enunciativa
probant inter easdem personas si illa
verba essent enunciativa sollempnitatis
cui partes possunt renunciare. alias secus
exemplum fiscus minor vel ecclesia vendidit
et dicit in isto vendicionis esse precedentibus
tractatibus vel in instro vendi
cionis minoris fit mencio alicuius solle
mpnitatis q no potuit tunc deficere. certe
no probat qz no posset illi renunciare
ut l. doli excep. §. divus j. de nova
et q no. de in integ. resti. l. de tutela
alias esset reperta via qua fraudaret
minores ar. ff. de transac. l. cum hy. §. si
cum his. facit q confessio tutoris no
noceat pupillo ut l. certum §. sed an ipos
ff. de confessis. ¶ Oppo et videtur
q sollempnitas intrinseca no presumatur ut
C. de usur. l. i. So ibi fuerunt verba
prolata a testibus hic ab ipsis contrahen
tibus vel a notario eorum mandato scrip
ta idem dicat J. ¶ Vt igitur tibi lita
liquant an sollempnitas presumatur distin
gue aut queris de sollempnitate extrinseca
et tunc aut de ea no fit mencio in istro
et no presumitur ut l. quaqz in fi. ff. de
publicis aut de ea fit mencio. et tunc aut
possibile e eam sollempnitatem continuari et
tunc aut queris inter personas easdem
et presumitur ut l. optimam C. de contrahe
et co. stip. si e talis sollempnitas cui
possint partes renunciare. alias secus
ut dixi aut inter alias et no presu
ut in auctentica siquis in aliquo. C. de ede.
Aut queris de sollempnitate intrinseca et
tunc aut queris de sollempnitate utili et no
presumitur ut ista de empci. et ven. §. Paulus

Aut de sollempnitate formali et presu
pro instro ut hic et ista de fideiusso.
§. fi. et i. responso et hoc si per partes sed si
per testes dic ut j. dicam Aut de
ea qua natura verborum prolatorum
no comprehendit sed e apta comprehendere
et tunc aut in testibus et no presumi
nisi probetur ut l. i. C. de usur.
et ibi no. Aut in instro et presumitur
ut ista de inutili. stipu. §. si ita scrip
tum et l. iure gentium §. quod fere
ff. de pa. conventa l. sciendum §. dz
ff. de edili. edict. sed quid e ideo diversitas
inter instrum et testes dicunt quidam
qz notarii sunt periti q no plures qz hic
no ponitur q notarius scripsit sed
q pars. Preterea si pones testes pe
ritos esset eadem ratio quam in notario
q quidam dicunt ut refert Cy. in dicta
l. i. C. de usuris. Sz puto q ideo sit
ista qz testes dz testificari de eo q
sensu percipit ut l. quitestes §. fi. ff.
de testa. et de testa. l. testium et no
per Jnno. extra de testa. c. cum. sed fide
iubere et stipulari e nomen iuris
nec percipitur sensu sed magis intellectu
dz ergo deponere q talis promisit cum
interrogaretur hoc e factum exquo re
sultat ius §. stipul. idem in fideius
sed pars pot scire se fideiussisse vel
mandare nec q sciebat et statur
contra se ¶ Juxta predicta queritur repi.
minor xxv. an. se obligasse an p
sumatur iurasse et mulier fideiussisse
an presumatur velleyano renunciasse
et dicit glo hic q no presumitur
istud scire per quod aliquis renunciet ve
lleyano qz est sollempnitas extrinseca et
vide glo et tene menti Et istud fa
cit ad illud q consuluit minor Dy.
et minor iuravit no venire contra ratione
minoris etatis. An videatur renuncia
sse beneficio restitucionis in integrum et
videtur q no cum no presumitur scire ut
hic et idem consuluit Dy. q si no p
sumitur scire ergo no renunciat ut l.
iur. ff. de inof. testa. et sic iuramentum
no porrigitur ad id quod quis ignorat
ut l. fi. C. de no nu. pec. et ff. q
sat. dare cogu. l. fi. et adminicula
l. fi. in pn. et Cy hoc tangit in l. ij
C. de rescinde. ven. Contrarium consu
luit qz ad hoc ut quis preiudicet si
bi per iuramentum no requiritur q sciat
sed sufficiat iurari sup facto ut l. si
duo §. idem iul. ff. de iur. iur. et
l. duobus §. siquis iuravit e. ti.
Jta lz sufficiat q iuret no venire
contra ratione minoris etatis vel aliam
et quidam doctor iuris canonici concordat
mecum Cuius ratio e q potius in isto
q minor fiunt certificatus de beneficio
restitucionis. ¶ Quero hic dicitur q
presumitur sollempnitas an admittatur
probacio in contrarium glo dicit q
sic sed in hoc e differencia an per testes
an per scripturam et si vis pbare contra
tenorem istri et tunc admitti per
scripturam et no aliter ut l. generaliter
C. de no nu. pec. Aut contra sollempnitate
et tunc per testes possum ut hic et doc
§. q fere in l. iure gen. Ex hoc apparet
q hic e presumpcio no ficcio qz tunc no
admitteretur pbacio in contrarium ut l.
no e verisimile ff. q metus ca.
¶ Quero extra glo an presumantur
testes rogati si reperitur in instro
talibus testibus nec dicat rogatis
et Dy. tenuit q sic per glo in auten.
de tabelli §. nos aut coll. iiij. in
glo Cy tenet contra in l. hac con
sultissima in pn. C. de testa. et
refert Dy consuluisse q no presu.

sollemnitas illa qui sunt rogati testes
et idem dicit dy. ff. de testam. l. here
des palam §. in testamentis. licet spec.
aliter dicat in ti. de test. §. i. v. sed
quid in predictis / sed postea i se. v.
dicit idem et bene alle. / et hoc verum
est / quia sollemnitas extrinseca est nisi in in
strumento contineantur tales rogati etc. quia
tunc statur instrumento C. de fide instru.
et iure haste fisca. l. i. et quod ibi no.
Nec obstat quod no. i. §. nos vero quia ibi in
notario. Item hic nisi testes sesub
scribant ut infra dicam. Quero quod
quid si in instrumento non reperitur quod
notarius sit rogatus / glo. dicit quod presumitur
presumitur / immo contra de fide instru.
c. ii. Idem specu. de instru. edi. §. i.
v. et no. nichil allat. fac. C. de im
deliber. l. si. §. sin aut dubius / sed
ibi non fuit adhibitus ad publicandum
sed ad scribendum loco alterius / vnde
credo quod notarius intelligitur rogatus
si dicat publicaui licet deficiat rogatus
ut in auten. de tabelli. §. nos at
cum glo. In teste non presumitur. ut l.
quecumque in fine / Et quare secus in notario
quia si notarius dixit publicaui
videtur rogatus cum non possit con
ficere instrumentum publicum nisi rogetur.
et sic est sollicitatus intrinseca. et pro hoc
induco extra de presen. c. si motu pro
. li. vi. pro hoc facit C. de rap. virgi.
. l. v. ante finem vbi mulier licet volens
presumitur subducta ab alio et sic non
rogatus / et hoc si dixit publicaui
Sed quid si dixit rogatus scripsi
nec dixit publicaui credo quod non
sufficiat / quia nichil est aliud publi
care nisi rogatus scribere sicut si con
tineretur in instrumento tibi interrogan
ti dedisse satis exprimitur stip. ut
ff. e. l. i. et ff. ti. i. l. obligamur
. §. i. ibi Sed quid si dic. ego
talis notarius scripsi / nec dixit
rogatus nec publicaui / dic quod si
hic reperitur inquantum rogatus
vel instrumentum sed omnia alia signa
notarii vide puctum alias secus
ut no. C. de fide instru. auten. ad
hoc cum glo. sua / et in corpore vnum sufficit.
Quid si dixit talibus testibus
adhibitis vel vocatis ad hoc an
sufficiat / credo quod sic istud enim
est rogare / et ad hoc interesse /
ita quod non sint fortuiti vel transe
untes vt C. de testamen. auten. nisi.
. ff. de repudii. l. nullum / de testa.
. l. heredes §. in testamentis vbi est
expressum hoc. Quid si dic.
adhibitis / nec dicit ad hec an
sufficiat certe si probare quod non
essent adhibiti ad hoc non sufficeret
vt dicto §. in testamentis et ibi dixi
alias presumo ad hoc adhibitos
vt. l. iii. vi bo. rapto. et l. ii. §.
homines. Ex eo enim quod hoc faceret
ad hoc videtur adhibiti facit. ff.
ad mace. l. iul. §. proinde Quid
si testis subscribit se presente testatore
vel contrahentibus / nec dicit se ro
gatum vel adhibitum ad testifi
candum / puto quod presumatur rogatus
vt. l. qui patitur. ff. manda. / et
quia apparet quod non sit fortuiti
et transeuntes / et videtur textus
. ff. de test. l. domicius. Ibi enim solum
ad scribendum fuit rogatus Quid
si dicat notarius vel testis rogatus
nec dicit a quo / satis credo quod in
telligatur a partibus vel a parte ad cuius

peticionem fit ut. J. e. l. stip. ista. §. si quis
itaui sy Quid si notarius non
dicat interfui ex eo quod publicauit
presumitur presencia ar. eius quod no. C. e.
. l. i. Quero quid in relacione
nuncii an presumatur omnia sollici
ter acta Ro. aut nuncius refert ex
commissione sibi facta a parte seu
a partibus / et idem quod in notario scri
bente ex mandato partis et dez. puto si
ipsa pars aliquid confiteretur / aut nun
cius referret ex commissione iudicis
et tunc idem quod ff. dixi in teste. In
cedo vlterius / reperitur in actis citi
die lis cont. est / non dicit plus Spec.
tangit in spec. de litis contes. §. ii. v.
quedam autem et tenet quod non proba
lit cont. / nec aliquid aliud dicit In
contrarium videtur per ea que dicit ff. de
questa. l. rem non nouam §. patronum
C. de iudiciis Et si quis vellet spec.
excusare posset / quia hec est stip. conformis
formis sed contestacio potest fieri per
negacionem et confessionem / et sic non presu
meretur credo quod processus valet
quidquid dicat spec. po. per vna rat.
ubi verbum promisisse per se refertur
ad pactum nudum et stip. l. intellig.
per modum magis sollempne ut ibi
de inutili stipul. §. si ita stipulatus
et sic in lite contest. pure respectu confes
sionatiue vel negatiue presumitur lit.
contestata. sic interfuisse Interea quid
sine sententia lite contest. sine per confessionem sine per negacionem
ar. l. gallus §. si eius etas si §.
ff. de libe. et po. / et. l. quod si dubitat
de acquir. here. vbi videtur casus
teneo quod processus valet. Quid
si sententia contineatur in aliis promul
gata nec dicitur lecta / nec iudice
sedente pro tribunali satis est / quia
credo quod presumatur lecto iudice sedente
pro tribunali quia natura huius verbi
sententialiter non potest aliter vsitari
ut. l. fi. C. de sen. ex peric. etc. et sic
est sententia sollempnitas intrinseca.

Si rem mea. no. ut scias
no. ut sciamus an valeat
contractus inspiciamus tempus
conditionis existentis ad hoc in
dubio omnia contraria Oppo. J. e.
. l. si filius Ro. ibi quo ad acquisicionem
hic quo ad valorem stip. Sed oppo.
de l. vsufru. J. de stip. ser. Sed ibi
erat defectus ex parte stip. / hic ex
parte rei Contra hoc oppo. de l.
inter stipulantem. §. sacram Sed ibi
erat defectus circa rem tantum / hic
mixta consideracione stipulatoris et
rei Reassume go. ut intelligas
glo. istam et sequentem si queris quod tem
pus inspiciatur / aut queris quo ad ac
quisicionem et inspicimus tempus obligacionis
contracte ut l. si filius J. e. dic ut
ibi / aut queris quo ad robur et substanciam
stipulacionis et tunc si ex parte stipulatoris
est defectus inspicias tempus contractus ut. l.
usufructus J. de stipu. ser. / aut
ex parte rei quia non est in commercio conuen.
et inspicitur tempus contractus ut J. e.
. l. inter stipulantem in §. sacram / aut
est defectus mixta ratione stipulatoris
et rei / et tunc distingue aut stipulator
sine condic. / et non potest fieri ut J. de
soluc. l. qui res. §. sicut et J. e. l.
nemo rem suam / aut sub condicione et po
ssum ut hic / cetera quere et solue ut
in glo. barthol.

Sed certa die Circa
l. istam quero promisisti
michi hominem stacium et bouem

Ad pascha an tempus mortuus e. Ante
nearo ad corium et ad carnes bouis dic
aut bos est seu erat meus et debetur
michi corium et carnes ut l. solum
ff. meum. e. de rei uendi. aut erat michi
debitus et tunc aut ex causa onerosa
et idem quia michi debetur ut l. si
seruus ff. bone e. de cond. furti. et
quod dicam infra patet quod Aut ex causa lu
crativa et tunc aut pro eo datur michi
rei vendicatio et idem. aut alia actio per
sonalis et tunc secus ut l. mortuo
in prin. e. delega. ii. Sed quid
si homo uel bos est interfectus ab alio
an teneatur debitor creditori cedere
actionem l. aquil. ista quaestio est difficilis et
fuit de hoc opinio inter Jaco de are et pe.
quod refert Cy. de uerbo ad uerbum C. e. l.
non moriturum. Tamen ex hoc non est de
clarata quaestio nec materia scilicet an liberetur
debitor si rem michi debitam occidam
ego uel alius. et ideo dic quod aut spe
debitam interficit debitor. quandoque fideiussor.
et istis duobus casibus dic ut infra e. l. mo
ra. et l. si huic in prin. Quandoque interficit
eam creditor et tenetur l. aquili.
ut e. ad l. aquil. l. legis in fi. aut
ante moram et tunc si erat debita sub
condicione uel in die incerta. creditor tenetur
l. aquil. et debitor liberatur ut dicta
l. legis in prin. aut erat debitor si for
te facta repeticione uel xxx dierum
non erat debita. alias non video quid
debitoris interfuit et ita intelligebat
Jaco buttri. in l. arbitro e. de dolo. aut
interficit eam tercius et tunc aut eam
interfecit in dispendium seu odium creditoris
et tunc debitor liberatur quia culpa cre
ditoris videtur perisse ut l. si merces
ff. culpe e. locati. et l. pe. in prin. e.
manda. et ideo debitor actionem l. aquili.
non habet sicut si ipse creditor interfecisset
sed habet creditor actionem de dolo ut l. ar
bitrio ff. fi. e. de dolo. aut eam interfecit
in iniuriam debitoris et tunc debitor
non liberatur quia culpa sua periit
ut dicto ff. culpe. aut interfecit eam
non in aliquius iniuriam et tunc habet debi
tor actionem l. aquili. et liberatur ut
hic. sed an illam actionem teneatur cede
re est quaestio. et glo sunt contrarie ff. due.
Et ideo dic. aut res est debita ex causa
lucratiua et debitor non tenetur ce
dere spetie occisa. secus si esset inal
ienata ut e. ad l. aquili. l. huic
scripture. et no. in l. proinde e. ti. si
uero ex causa onerosa et tenetur in cede
re et dare quidquid apud eum ex re il
la est ut l. in summa ff. siquis sunt
de condi. indebi. et ita procedit glo
que est in l. arbitrio.

Multum interest si res non est in commercio stipulatione non valet stipulator secus si non est in commercio promissoris hoc dicit. Et glo ponit bonum casum non tamen exigit lex Opposito de l. filiusfami ff. siquis aliam e. delega. i. et l. fideicommissa ff. duorum e. delega. iii. ubi dicitur quod legari
pot res eius qui ipsi commercium non habet sunt opinio una in qua dicit aliud
in legatis aliud in stipul. Alii dicunt
quod sicut distinguitur in legatis ita in
stipul. et vide istam glo que incipit
aliud est in legatis et que est uerior
dy. et pe. tenent quod secunda sit vera
quod ita distinguatur hic ut in lectio
Jaco de Arein intelligit prout in mio
per ar. l. in testis infra de regu iuris
cum sua glo quod in eis sit interpretatio

largam cum habeant instar bone fidei
ut l. in minorum C. in quibus causis in in
teg. re. non est ne. Certe michi plus
placet opinio Jaco. quia alia cum hac l.
repiatur distinctionum. Quero
quid in legato. et glo distinguit
et distingue ut glo. an ista sit vera
tenendo opinio Jaco non est opportunum
querere. et primum membrum distinctionis
non videtur verum per l. cetera ff. duobus
e. dele. i. et l. siquis inquilinos
e. ti. sed dy. dicit ibi erant res estima
biles. hic glo loquitur in re inestima
bili. Sed certe sicut ille res sunt
estimabiles deducta illa qualitate
pot estimari ut l. seruus C. de sa
cro. san. ec. Unde petrus dicit quod hic
res non erat in commercio propter ipsam
rem ibi propter rei qualitatem non est in
commercio. Dic ergo tu quod hoc membrum
loquitur quando in illius non erat co
mercio. In contrarium poterat esse in
commercio eius qui emebat domum
vel fundum. Istud ultimum membrum prout
dicit de Judeo et mancipio xpiano
et de heretico non videtur bonum
quia ista l. non habuit respectum ad
iudeum uel hereticum uel de xpiano cum
isti contractus iuris ff. erant paga
ni cum leges fuerunt facte per ccc. a
nos antequam xpus veniret vel plus ut
l. mortuo ff. labeo. igitur in istis exem
plis non pot intelligi. qualiter pot
ergo poni exemplum hic. dic quod fuit ei
interdictum a iudice ne emat ut
l. mortuo ff. pe. infra de pena. vel alter
fuit vetitus ne emat in tali comi
tatu quod fieri pot ut l. in quorum
e. de pignus cum glo. et isto modo pot
poni exemplum hic. Unde si statu
tum est hic quod forte sic non possit
acquirere possessionem immobilem permittitur
sibi non poterit sed ipse poterit alii
promittere ut hic. Sed quid erit
si emat Judeo ex uicecomite pot vero
contractus ut l. sue rei e. de contrahen.
empt. nisi l. ulterius procedat ut l.
non licet de contrahen. empt. et hec
l. cum glo. loquitur quando extra lucrativa
an possit legari vel statuti. dic ut
l. si itaque ff. ea. l. infra e. breviter
quantum est in materia legatorum hereditatis
glo hic. et l. apud iul. ff. fi. cum l.
fe. e. dele. i. Reassume ut add
as ad glo. aut non est in commercio
res propter ipsius rei naturam ut quia sa
cra uel religiosa et tunc estimacio
non debetur ut l. inter stipulantem
ff. sacram infra e. aut non est commercium
propter quandam qualitatem ut quia est iuncta
edibus tunc estimacio debetur ut
l. cetera ff. duobus e. deleg. i.
et l. siquis inquilinos in prin. e. ti.
Si uero rei est commercium tamen et tunc
aut cum magna difficultate et tunc
habetur pro impossibili ut l. apud iul.
ff. fi. e. delega. i. aut est commercium
modo sine difficultate tunc distingue
ut in glo. Aut est defectus ex parte pro
missoris aut stipulatoris. et pro
casu indistincte debetur estimacio
ut ibi in textu et glo. secundo casu ex
quacumque vicio ipsi stipulatori non
debetur ut in hoc textu qui indistincte
loquitur. nec per l. aliam distinguitur sed
Ja. de Arein. et sic erit aliud in
contractibus aliud in ultimis voluntatibus
ut e. patet. Et quod ipse de aliquibus
quod infra dicam in l. continuus ff. aliquis

Si stipulationem si stipulatio continet impossibilitatem de iure uel natura non valet h. d.

quod qualitas quia iuncta edibus et ad scripturam glo hoc ita res iuncta deducta illa.

Oppo q ista sit supflua p l. ipsis
ff. e. §. non est, qr hic adiciatur in
possibilitas p modum dispositionis ibi
per modum condicionis. Quid
quid in alia muliere, aliquis stip.
aliquam in uxorem an valeat et vi
q sic ar huius l. a contrario sensu ut
hic. Contra tenet glo. ar. ff. e. l. titia
contrariu no. in l. titia ff. e. et l. iij.
de sponsa, et soluam in l. titia istas
contrarietates.

Si in locandum

Contractus qui celebrantur contra valent, etiam non adhibita sollempnitate verborum h. d. Oppo de l. i. ff. si quis ita §. ibi agebatur q fieret stip. hic no. Sim. Jaco. de Arena sz dic idem si agebatur q fieret stip ut l. si stip. ff. grisogonus ff. e. nisi expresse esset dictum q aliter no valeret dixi in ff. si quis ita.

Si quis cum aliter

Isti est bona l. contra stip. in qua sit dolus adhibitus vel in se dolum hz doli exceptio obicitur h. d. Quero ex[m] prime partis et quidam ponebat q volebam tibi promittere tu induxisti me vt tibi obligarem, sz reprehendit glo p verbum aliter positum in tex. et sic presupponit q obligari volebam, sz in modo seu qualitate fui deceptus. Vnde pone q quem promittere fundum sine usufructu vel eundem pro te fundum constituta servitute et postea promisi simpliciter dolo adversarii q placet. Quero ex[m] hec partis et quid pone in contractu stricti iuris volebam tibi donare rem valentem C. promisi p eandem rem valentem CC. vel pone in stip. interposita sup contractu bone fidei qui hz in se dolum qr quis est deceptus ultra dimidiam iusti precii ut l. ij. de rescin. ven. ita dicit glo. hic q no. ut ff. e. dicam. Vel pone in dolo incidenti vt glo dicit. Quero circa prima partem, qualiter proceditur dolus adversarii. Ro vt C. de rescin. ven. l. dolus et de dolo l. dolum. Quero circa primum ex[m] hec partis ille qui promisit hz exceptionem doli, sz quid si iam tradidit, an possit condicere. Azo in summa C. de rescin. vendic. dicit q no pot agi sz solum excipi. Ego credo q in contractu stricti iuris subvenitur actione de dolo et probo p l. si id quod aurum ff. e. qr ibi subvenitur stipulatori si decipiatur quare g° no idem in promissore, et multo magis, et sic puto q subveniet actione de dolo vel in factum ut l. e. legauitur ff. non solum ff. de dolo vel poterit condicere possessionem ut l. qui excep. ff. si pars ff. de condic. inde, et de lega. i. l. domus et l. se hec tutior tenendo opinio Azo. Quero sim circa sim ex[m] pone vendidi sa fundum in contractu emptionis et venditionis intervenit stip. ut quilibet sit in instrumentis utrum cesset remedium l. ij. C. de rescin. ven, et habere locum remedium huius l. ponendo hoc ex[m] sim, et credo q glo bene dicat, sz etiam credo q remedium illius l. habeat locum in iudicis officio vel actione ex empto p l. ij. de rescin. ven. qr qn in eodem contractu fit emptio et p stip fit promissio illa stip que est coequalis ad emptionem et vendi no novat nisi expresse sit dictum ut l. duo societatem ff. pro socio et l. fi. C. de novac. Et ceteri posito q novaret prima, novat cum omnibus qualitatibus et privilegiis que habebat primo ex natura contractus vel rei in obli deducte, nisi aio abiciendi privilegium sint facta ut l. a[ij] ff. de novacio hoc voluit dicere tex in l. v. ff. commentatio ff. e. et l. si stip. ff. de usur. et l. si ex legati servi noie dele. i. et de damp. in fec. l. dampnum. ij. in prin. Quero quid si in contractu transac quis est deceptus ultra dimidiam iusti precii dicit q remedia huius l. et l. ij. de rescin. ven. non habent locum ut l. lucius in fi. ad trebelli, sz glo ibi dicit contrarium qr ita hz locum in contractu transacta sicut in aliis contractibus, sz est diversa in modo estimandi quia in transac. estimatur dubius eventus ff. ad hoc ut videatur an quis sit deceptus ultra dimidiam iusti precii, nam illius dubii eventus venit in estimacione, no autem estimabitur quantum erat in veritate vni respectu veritatis poterit esse deceptus ultra dimidiam iusti precii, et idem dico qn sentencia arbitratoris petitur reduci ad arbitrium boni viri, nam cum arbitramentum sit transactio quedam ut no. in auc. ut diffe iudice ff. i. et dicam ff. e. l. si quis arbitrantu ille qui dicit arbitramentum iniquum dz probare et concludere q eo respectu eq arbitratus est in spectato dubio eventu litis ille in que arbitratus est, et ille qui defendit dz nichil probare et concludere q eo respectu eque arbitratus est. Aliter advocati hoc ignorent. Quid dicitur in instro vendicionis vendidit rem pro tanto et illud quod plus valet dedit et donavit an per hoc cessabunt remedia earum legum ff. ij. C. de rescinde ven. Dices tu q sic vt l. donacionis ff. de contra. empt. et hoc videtur tenere glo. in dicta l. ij. C. de rescin. ven. et Azo in summa illius tituli. In contrarium facit l. ab anastasio C. mandati. Sed tu dices ibi in ius esse, dico sic q si venditor sciebat valorem rei tunc p talia verba cessant remedia earum legum, sz si hoc ignorabat tunc p talia verba no habebat animum donandi nisi modicum ut l. si libertus de ope. liber. et l. hec adiectio de ver. sig. et ar. l. si de meis ff. recepisse ff. de arbitri. et qd ibi no. et io si quantitas est magna appz q in hoc contractu donacionis est lesus et sic habebit remedium l. ij. de rescin. ven. sim eos qui dicunt hodie contractum donacionis esse bone fidei, dicitur g°. in instro et illud qd plus valet sive sit quantitas modica sive inmodica dedit et donavit renunciavit beneficio dicte l. ij. et silum q tantudem importat. Sed an remedio huius l. possit renunciari ff. excep. doli qn dolus inest re ipsa. Videtur q no qr hic est dolus futurus qui committitur cum petitur g° re ut l. si unus ff. illud ff. de pacti, dic contra qr ex eo q huic beneficio renunciat de presenti cessabit dolus ipse petac. Non tamen puto q sufficiat simpliciter renunciare excep doli nisi exprimatur de hac l. vel dicat donare quantitatem importet, nam istud renunciare est donare ut ff. de novac. sig. de legavi et sic ad modica refertur nisi exprimatur ut dixi.

Si certos

No. q qn quantitas ut certos debetur perit periculo stipulatoris

Oppo q non liberatur ut l. incendium C. si cer. pe. et l. in ratione ff. incerte. b. ad l. falcid. So. ibi in genere hic in spe debetur quantitas facit. b. locati l. in naue. b. de lega. i. l. titie tertoire i fine quatum ad l. in naue dic q quia debetur ibi quatitas i genere et non pe rijt ar. l. incendium et l. i. ide ff. i certe. quia debetur in genere non ipse sed respectu certe speciei et tunc perit periculo stipulatoris ut l. in naue b. locati et de ea l. titie tertoire de lega. i. dic debetur certa spes et ideo qui periculo stipulatoris perit ut hic et l. si creditores de lega. i.

Stip. ista hic licet

Ista l. est multum difficilis et sic glo multum difficil et diuiditur in tres partes et durat usque ad ff. hii. primo loquitur ex cuius facto committatur hec stipulatio. So loquitur ex quo facto. tertio tunc committ quez committitur secunda ibi si forte. 3a ibi facit eum et durat usque ad ff. hii qui parsubdiui i alias particulas et prima loquitur in stipulatione simpliciter interposita secunda loquitur qui de se tantum promisit 3a qui de extraneo promiserit 4ta qui si pliciter promisit et sic dz uiga ai pa secunda ibi sed si se 3a ibi sed siquis. pittur 4a ibi sed quatenus et ista iungitur cu prima ponendo casum et breuiter hoc intendit stipulatio hic licere simpliciter interposita omnes continet inspecto rigore rigore verborum sed continens respectu ex facto promissoris et successoris ipsius tamen committitur item si de se tantum promisit sed non pro facto extranei etiam si expresse sic dictum nisi pena apposita sit h. d. ibi stipulacio ista simpliciter interposita ibi continet expressa simplici significatione verborum ibi sed si se alias de est si et de terminat pertinencia. alias est si. et de ponit nouum casum qui de se simpliciter promisit et sic hanc diuisionem l. notabilia collige per te

Oppo. dicit in prin. qui promittit simpliciter tenetur de facto omni. Sz qz. i. proxi. v. sed quatenus so prin. loquitur secundum simplicem significationem verborum. sed v. sed quatenus loquitur secundum interpretationem

Oppo ad secundam particulam j. e. l. quociens quis in prin. ubi potest promittere factum alienum Rndeo promittere se facturum et curaturum quod per alios non fiat quominus habere licet fieri potest ut in contrario sed promittere factum alienum simpliciter non potest fieri. et vide glo q incipit persiciuntur prima facie et ista so. non videtur vera quia in simplici promissione quis videtur promittere se facturum et ut l. quociens quis j. e. et glo in ista de inutili stipu. ff. siquis alium videtur hoc tenere et Cy. idem in l. i. i vij. q. C. de procur. hoc tenet et illud est contra istam l. hic et j. e. l. ea. ff. siquis dolum. ubi simpliciter promittendo ad factum alterius non refertur nisi expresse dicatur. Teneo ergo istam glo q in simplici non intelligatur me facturum et sed contraria sunt vera in penalibus stipulacionibus ut l. quociens quis j. e. glosa ergo in ff. siquis alium non bene intelligit istam l.

Oppo. j. e. l. inter stipulantem i prin. ibi ponuntur plures. so. hic dicit q tenetur de eis quos potest prohibere ut l. fluminum ff. cons. b. de damp infecto et l. si fundum b. locati. vel aliter ibi loquitur quando precessit contractus ex cuius natura quis tenebatur ex suo eiccionem

Oppo eadem glo sup verbo promittere de l. emptor ff. si. al ff. siquis aut et l. eam b. de actione empti. So. ibi tenebatur ex natura contractus precedentis hic nullus precessit. vel si precessit fuit contractus donacionis de quo non tenebatur de euictione

Sed contra hoc opponitur j. prox. ff. siquis forte ubi dicit distinctum et et sic precessit contractus Rndeo debes intelligere distinctum non ab eo qui promisit sed ab alio vel per contractum donacionis vel fuit deinde q de euictione non teneretur. et ita tenet glo in l. contraria Reassume ergo istam materiam cum committitur ex cuius facto stip. hic licere committatur dic aut quis promisit de se tantum et committitur ex facto suo et suorum successorum ut hac l. v. sed si se. de facto vero extranei non tenetur nisi quatenus ex natura precedentis contractus teneatur ut l. emptore ff. siquis aut et de actio empti aut quis de extraneo promisit et tunc aut promisit se facturum et curaturum q alius et et tunc committitur ar. l. quociens quis j. e. aut non promisit se facturum et aut precedit contractus de cuius natura tenetur de euictione et de facto successorum et extranei et tunc tenetur ar. l. emptorem ff. siquis aut b. de act. empti aut non precessit et tunc non tenetur ut v. sed siquis sed si est penalis stip. interposita tunc metu pene de facto alterius tenetur ut hac l. v. ac siquis veniret. Si vero stipulacio fuit interposita simpliciter et tunc aut precedit natura contractus ex qua tenetur de euictione et tunc de facto extranei tenetur ut l. inter stipul. i prin. j. e. aut talis contractus non precessit et non tenetur nisi de facto suo et successorum eorum quos potuit prohibere ut i ph. et v. sed quocies.

Venio ad glo que est sup verbo quanti et quero que est ratio q penalis stip. committitur Rndeo quia non inspicitur an intersit in pena ut j. e. l. ff. alteri. Sed oppo. de l. i. circa fi. C. de sen. q pro eo q interest quod non potest excedere duplum ergo semper debet videri utrum intersit. So. dicunt quidam fateor q inspicitur sed ad contrarium non videtur et vide glo q incipit in penali enim et usque ibi penalis enim sed ista non est vera quia ibi loquitur de stipulatione penali que apponitur sup contractu qui continet incertum et ideo non inspicimus an intersit. Sed oppo de l. nuda C. de contrah. et com. stip. et l. ex pupillaribus b. de uulg. et pup. glo dicit fateor q accessorium non informat principale. sed metu pene paretur sicut in sententia arbitri ut dicit glo quam vide ibi si non a iudice datur habeas non ut petitur contra sed in libro petri de bell. pertinet. eius sine non. et sic innuit q ex sententia arbitri hoc est iudicis delegati non datur actio quod esset falsum ut l. admonendi de iure iur. al. l. adiuuo pro de re iudi.

Oppo ad predicta semper ex promissione facti videtur promitti interesse si non fiat ut j. e. l. stipulationem diui. ergo semper valebit promissio facta alium ad quod videtur. Sed illud quod dicatur stip. facti habet tacitam stipulationem de interesse verum est si ego stipulor ex stipulatione valida secus si invalida ut l. si sponsus ff. fi. de donac. inter vi. et uxor. hic est quedam glo magna quam hic recitare omitto. recitabo j. prox. ff. quia ibi proprie cadit

Et io aliquis vendens promisit emptorem

contra omnem psona defendere de iure et
de facto ille emptor p aliquem vi expe
llitur an venditor tenetur defende
videtur q non C. de act emp. l. si
ff. de acquir. pos. l. promisit sm v
ngin lecturam Preterea pmissor
no tenetur nisi ex fco suo et eoru
quos pot prohibere ut. l. flumini
ff. eod. de damp. infec. et locati
l. si fundus et. l. hec distinctio sz
dy dicit hec vera nisi sit pmissa
pena et tc metu pene tenetur defen
dere ut hic et. j. e. l. ff. siquis do
lum zac de arem tragit hoc i. l.
dampni infecti ff. quida. ff. de dap
infec. dico modo latius illa vba
pnt intelligi de fco plibus modis
pmo si moueatur lis i iudicio de
iure vel de facto et euincatur de
iure vel non ut. l. pe. in pri. ff. de
dote plega ¶ Scdo mo pot intelligi
de facto. s. ut in iudicio faciat ea
que sunt facta ut assistere apud tri
bunal et facere ea que ibi requirut.
s. producere testes soluere expensas
et sy. ar. ad hoc C. de euictio l. si
pentes ¶ Tercio mo pot intelligi de iu
re et de facto hoc e armata manu
resistere et recuperare sz iste tercius
modus no debeatur ex natura con
actus ut dicta. l. si C. de act empti
et. l. pmissori. ff. de acqui. posses.
g. intelligatur sm forma ptractus
ut ad hunc tercium casu no porrigat
ut. l. si stipulatus ff. de usuf. et
dicta. l. damp. infec. ff. quida de
dapno infecto et q verba ambigua
in dubio interptantur ptra stipu
latorem ut ff. de pacti. l. veteribus
et hoc tenet Jaco. de are. et Old
et idem tenet Py malum et addit
rom. q si natura contractus em
tionis et venditionis sit talis natre
ut in eo veniat casus fortuitus
p talem promissionem gnalem no
tenebitur cu alii casus fortuiti
no sunt innumerati ut. l. sed et si
quis ff. qsitu. ff. siquis cautio et
locati. l. opus q adusione opatur
g. talis promissio q teneatur
ad duo pmo quia natura no tenet
venditor si emptor expellatur
de facto sm pdictos sz mihi vide
in hoc pmo casu distinguendu aut
emptor expellitur ab aliquo suo
inimico et sic ppter odium ipsius empto
ris et venditor nullomo tenet.
q emptoris culpa hoc accidere lex
interpretatur ut. l. si merces ff. cu
lpa ff. locati et. l. pe. i pri. ff. solu
ma. que fit ab inimicis venditor
et ppter suu odium tenetur et si non
eet dictum de iure et de fco q ipsi
venditoris culpa hoc accidit ut
dicta. l. de qua tenetur ex natura
construct. aut neutrius culpa
hoc accidit siquidem hoc facit ad simi
litudinem no ppter odium possessoris et te
sto cum predictis In aliis duob.
casibus sto cum eis

Siquis forte no

Hec stipulacio continet no fieri
quo minus habere liceat actionem dni
vel alterius iuris habita vel hndi
h. d. cu ff. se. hic dicit ex quo fco
comittatur ¶ Oppo et incipio
a glo magna precedentis ff. q dz hic
recitari ¶ Oppo si ista stipulacio
comittatur solu p controusia de
iure g. nuq admittet q si tu p
inissisti de euictione tue possu te ex
ceptione repellere q que de euictione re ut ff.
de euictio. l. vendicantem Istud contra
soluitur in pri glo et i fi. et pma so. e
q de iure agatur lz exceptione repellat
Vel. dic q licet contineat comittitur
si de facto mouet et ista tangit i fine
glo magne et hanc tenet pe dicit ipe
dyabolum eet dicere si agendo de fco
non comitteretur ¶ Quid ergo si re
alienam vendi no obligatam no obstat
lra i ff. quesitum que dicit q comittit
si res efficitur promissoris no alias
qua illud ideo dicit q no e visile q
ille ageret si no hret dnm fateor
tn q comittit agendo de facto sz dy ja
de are. et omes coiter tenet contrarium
et e casus in ff. hy qui ubi dicit q hec
stipulo cotinet ius ex utraq pte.
nec obstat si dicas si vendo rem ali
enam q fateor q hec stiplo no comitte
sz hebit locu act ex empto ¶ Sco
oppo q comittatur si agitur de fco sic
in transact ut. C. de transactio. l. ubi
pactum Undeo dicit glo q cu a tns
act ad istam stipu. no e boni. na
transactio potest fieri sup re aliena
ut. l. vlciam de usucap. pro emp. et. l. si
pro fundo et. l. qui fundum. C. de tnsact
hic vero no. sup re aliena ¶ Ite sic tns
act pro lite pnti vel futura hic vero
etiam si no sup lite interponitur re
tnsac nullo dato vel retento no vz
C. de transacti. l. transact hic secus
et hoc e q dicit glo ex libalitate
mera interponi Item transact inter
ponitur sup lite pendente ut. l. cum
acquil. ff. de transact et. l. si decta
C. de transacti. ubi no venit ius fu
turum sz i ista sit pns et futurum re
e quinta dria in transact em comitti
penalis stipulo si de fco contra venit
ut. l. ubi et. l. siquis maior C. de tns
actio sz ista no nisi de iure et iste due
drie non sunt i glo ¶ Oppo. q ista
stipulacio comittit pro fco alieno qn
e promissu ut hic i ff. quesitum g.
no e nece controuersia moueri de iure
Sco. dic q ibi ille alius controusia de
iure mouebat alias no comitt i re al
iena sic nec fiuo stipulante dic glo.
Sed contra hoc oppo q comitt i fiuo
stipulante ut j. e. l. ff. hy qui Sco no
comitti de iure stricto sz de equitate co
mittitur et vide glo ibi. et io nec i
re aliena re ibi sed et si fiuus sub
condic hoc e verum de iure stricto sz
de equitate secus ut ibi ¶ Oppo
hic dicit q pro re aliena q recuperat
aliena no pot comitti. q agit q
de rei ven pro re aliena fertur snia
contra de rei ven et sic venica potes
agere contra me q no potero dicere
q male sit iudicatum ut. l. si fiuus
plurium ff. i. ff. de le. i. et sic p re a
liena comitteretur breuiter fateor co
trarium q p re aliena pot comitti dum
est secuta snia dicit glo et bn ¶ O
ppo ad id q dixi dampnu qd sua cl
pa re ut i c a iur. l. dapnu qd q e
re sz stipr fuit in culpa q potuit
obicere excep contra agente Sco dicit
glo culpa obicere no pot ex qua luce
sentit ar. l. cu fund. ff. de iur. do.
et no. i. l. vendicantem. ff. de euict
¶ Sz oppo. no ne potero opponere
q p iniuriam e iudicatum ut ff. de euict
. l. si p imprudenciam glo dicit q non
ut. l. si fiuus pluriu. ff. de le. i. et
bn ¶ Oppo. ff. de euictio. l. q ad
fiuitut Sco. ibi i stiplac duple hic i

stiploe habere licere Oppo. j. e. l. inter
stipulantem i pn. So. ibi precessit ptcto
de cuius natura debetur euicto de facto ali
eno. Item oppo. de. l. emptorem § cu
autem. ff. de actio emp So et ibi pre
cessit alius contractus Sed ad i
oppo. de § si quis forte qr dicit distr
actum So die distractu ab alio uel ab
eo § donando. vel dic q fuit dictu non
teneri de euictoe Reassume go. vt
liqueat pro quo fco hec stipulacio quita
dic aut venit contra promissor uel eius
heres aut extraneus primo casu aut vocat
aliquis sui iuris et comitti stipulacio
ut § si quis forte aut venit de fco si qde
sna e habita pro ea licet iniuste hec sti
pulacio comitatur. l. si sinus plurium
§ i. ff. de lega. i. Si vero sna no e lata
no comitti ut in § quesitum. nisi ad ex
pensam. l. si sine § marcellus et § cu
aut. j. item in. ha. aut uenit extraneus et
tunc si de facto no comitti vt hic et § eiq.
j. e. aut de iure et tunc aut precessit contractus
ex cuius natura debetur euictio et tenetur
ut. l. inter stipulantem i pn. j. e. et. l. emptore
§ cum aute. ff. de actio emp. aut no pre
cessit contractus alius et tunc no tenet
de facto alterius nisi pena sit apposita vt
hic et ff. xxi § j. Item redeo vlterius ad
ista materiam vidistis ex quo fco comitta
tur e videre qn et dicit tex q statim
mota controuersia Sz oppo de. l. hec
licere. ff. de euicti So dicit quida qr
hic aliud ibi. uel aliter vt ibi. et e
ibi ista solucio aut ille qui pmisit
agit et tunc statim comitti aut alius
et tunc euictoe soluta pot ut ibi Jaco de
Arem. dicit aut loquimur i contractu emp
et ven. si e apposita stiplo hec licere
et fco illi. l. hec licere aut loquimur i
alio contractu et tunc aut qstat q ea mo
uet de iure et statim comittitur vt hic
et § si quis forte et. l. procurator ad exhib
§ j. j. item in. ha. aut costat q de iure
no mouet et no comitti ut j. ite. in
ha. l. procurator et. l. fi. aut e dubium
et expectatur sna ut no. hic et p
batur. ff. de iur iur. l. iusiurand qd ex
quicte i fi. tunc comitti ad expensas. fa
cit ad id q dicam j. e. l. venditore
Item oppo. q si euicatur p iur succo
no comiti stipno. ut. l. lucius. ff. de euict
et. l. i. C. de pcu et co rei ven So.
ibi loquitur qn ius possoris minuit
fco suo uel casu fortuito tunc no te
promissor hic qn ius promissoris nun
uertitur p ius superuenies promissori
qd an erat apud aliu et sic no casu
quo dicit j. in § duo fres

Sicut autem ex rei

Hec stipulacio comittitur contra pro
missorem et eius succores et eius stip
ulatori et eius successoribus hec dicit
Queritur utrum comittatur successori i
rem contra successorem in re et determinatur
p. l. fluminis § addicitur. ff. de dap i fec.
q comittitur stipulatori et eius succo
ribus vlibus sz singulari no. sz sibi c
ditur ut. l. dampni § emptor. ff. de dap
infec. Idem e in promissore q succori sin
gulari no tenetur sz ex eius fco tenetur
auctor vt. l. fluminum § addicitur
et qd ibi no. et. l. iij. § opus. ff. de
ali iudi mu ca facta Queritur q
si no interfuit principalis stipulacoris
cu de euictoe no tenetur qr forte dolum
habes glo i. l. si pro re pupilli i fine
glose. ff. de euictio

Hi qui sunt

Hec stipo. ius continet
si § alias refertur ad finem hoc d. No.

talia sunt predicata qualia demonstrant
subiec. dicit pe q seruus e subiectum
sup quo stip hre licere interponitur
Et no q stip que ppe no pt itelligi
trahitur ad impossibilem Oppo de
l. si a patre § si a filio ff. de peti
heredi Rndeo q filius promittere de
iure no pot euictore sz qn filio p
mittitur tc dz intelligi de fco vt. l.
si a patre. ff. de petici here sz i p
sona filii hodie de iure dz itelligi
cu pot acquirere vt. C. de bo. q libe
l. cu oporteret Vltimo no ex hoc
§ pro intellectu totius. l. q licere
seu licitum ee pot intelligi duobus
modis primo licet de iure. tn no de
facto sco licet seu licitum e de iure i
de facto Aut go. verbum licere re
fertur ad vbum iuris uel ad ubu qd
q se habeat ad ius et factum vt est
verbum hre vt. j. § habere et tc itellr
licere de iure et licet ad sit ipedim
tum fci no dici desinere licere hre
vt § q si forte et § quesitum et h. sz
fallit si p condicoem psone aliud sta
tuatur vt hic Si vero refertur ad
uerbum significatiuum facti ut ire agere
licere vt ista. ff. § si cum facti tunc
intelligitur licere de fco vt hic i. y.
cum orto et. y. proxi plane Signifa
ergo istius verbi licere facit istaz
difficultatem in hac. l. et ex hijs
habetur intellectus istius stiploie
et sequentium.

Hec quoque stipul.

Verbum possidere intelligitur ciuiliter
nisi condicio psone faciat itelligi
de naturali detentacoe. h. d. No.
q possidere intelligitur ciuiliter te
nere i tellig tur de facto et habere
est comune ad possidere et tenere vt
videbitis statim et illud e q ponitur in
libellis § q habet tenet et possidet
et glo inducit in argu ad quoz rus
ticus interrogatus sup articulo re
spondit q tenuit et possedit tc sz quo
scit qr tenuit et possedit tantu tpe
tc. et ideo qr rustica nescuit quid sit
possessio intelligitur de possioe q e
facti et vide ista glo et adde i fi glo
ar. ff. de condi et de. l. quib dieb
§ dns et. l. nec sinus. ff. de peculi
sm dy pe i pugnat glo qr si hoc e
verum nullus in ptecium vinceret i in
terdicto vti possi in quo no sufficit
detentacio ut. l. si duo § edictore
ff. uti possidetis sz sm ista glo no pro
baretur ciuilis possessio no ob. iste
§ quia id h euenit hic. ne stipulo
irritetur sz cum rusticus deponit
de naturali detentacoe q e fa et
ista glo bene dicat. na cu testis heat
deponere solu de eo q sensu pcapit
ut. l. testiu. C. de testi. ff. de test. l.
heredes palam si vellet deponere de
iure no valeret eius dictum qr illud
no pcipitur sensu sz ex aliis factis
percipitur i iudicio intellectus ad
idem pe. q nuqua pbatur possessio
iuris ido e verum qr p istam pponez
resultat qclusio iuris ubi gra pone
q mutuasti centum et sic testis de
ponit q mutuasti ex qua probacoe
resultat ob. et sic in casu nro p
bata hac detentacoe fit psumcio iur
poss. iuris vt. l. quedam. ff. de rei
uendi. et. l. ij. C. de acquir poss
et. ff. de acqui poss. l. i. i pn. j. de
solucio. l. lucia ticia J sta glo e bna
p aliud plures testes st et vnus
probat q ticius possidet et alius
q seyus possidet quo pot ee. dic
q qlibz uidit de fco detinere Jtez e boa

ap aliud q contrarii faciat reformat et apponitur verbu qd per se haberet ad intellectum iuris cois et secundum coiem usu loquendi qualiter intelligitur istud verbum credo secundum coem usum loquendi q secundum verba proferentis debz intelligi ut hac glosa. bartholus.

Si quis ita

Stipulatio interposita super iure mere personali ad heredem non transmittitur nisi exprimatur h. d. Et no. bene q alius usufructus in persona heredis et alius in persona stipulatoris. Oppo. de auten si quis C. de consti. pecu. ubi vide q in personalitas ex parte promissoris q viciat stip. alia ex parte stipulatoris q no viciat q se stipulator vult sibi acquiri. Oppo. de l. si certa si. secundum unam lecturam ff. si cer. pe. ubi videtur quedam e impersonalitas in verbo obligativo ubi gratia satisfiet tibi et tn impersonalitas viciat stip. sz si impersonalitas e in verbo executivo ut promitto q tibi satisfiet et tunc no viciat stip. ut l. illa z. e. et l. si. i si. ff. si cer. pe. et ista bn no per decisione i auten si quis C. de consti. pecu. Dicitur licet diversi sint fructus i quo quid vult dicere et una glo dicat q fructus i. usufruc. q in persona defuncti e usufructus unus in persona heredis alius e usufructus et isto placet si ponas defunctu usufructuariu constat seu sibi promissum p se et heredibus et erit effectus q heres egebat nova constitutione usufructus si vero poneres defunctum tm fuisse usufructuariu no habita mencione heredum postea fuit stipulatus sibi heredibusque uti frui licere tc procedit sequens expositio glo q defunctus capit ut usufr. heres no ut eciam q e quedam ob. ad fructus q aliud e hic usufructu et aliud obligato ad fructum. et vide ista glo q incipit aliquid e usufr. tc. est go bona ista so. et eciam prima q in persona heredis e usufr. novus ut l. antiquitas C. de usufruc. na alius usufructus e in persona defuncti et cu sua persona finitur et alius usufruc. est in persona heredis et in sua persona finitur et simile i l. repeti. ff. quibus mo usufr. amit. Q. io an ista stipulo utifrui contineat ius vel factum et sic an committatur propter impedimentu iuris vel facti dico q secundum continet sicut ire agere licere ut hic et ff. §. hii qui probatur ff. locati l. ex conducto in prin. et l. si fundus no ob. ff. si usufruc. pe. l. uti frui in prin. q ibi ponitur ubi ius. Unde si stipulacio eet concepta promittis michi ius uti frui tc continetur tantu propter concessionem iuris sic no. q in stip. mere personali alia est oblig. personalis in persona heredis et alia in persona defuncti ut si promitto te no offendere nec heredes tuos de quo dixi i §. catho Q. io utr sit diffa inter duas stipulones de quibus fit mencio hic dicit q sic ut i glo sz istud e verum si ponatur ius i tractu constitutum et sic ista stip. ire et agere licere committetur secundum naturam ipius ut z. e. l. inter stipu. i prin. sz si ponimus hac stip. simpliciter interpositam tunc continet meru factum persone nec transit ad heredem nisi de eo fiat mencio sicut nec ad dnm ut insti. de inutili stipu. §. sz cum factu et ff. §. hii qui v. cum eo et tunc in persona heredis alia stipulacio eet ut ff. l. ii. §. fi. si fuit expresse habita mencio heredis et hoc probatur de le. i. l. apud iul. §. si quis alie faciat ff. de servitu. leg. l. pater et hoc vult dicere hic tc. Circa l. istam formo unam questionem qua format pe. in alius terminis tu promittis aliquid ticio et suis heredibus utrum ista heredum adiectio aliquid operetur iure que e transmissibilis ad heredem. dicit pe. q sic q poterit agere ex stipul. heres et ex stipu. defuncti ut ar. l. si servus communis sibi z. de stipu. servo. melius faciat licet ipse non all. l. recusare §. tu ff. ad trebelli et si istud eet verum eet multum utile propter exceptionem q in stipul. defuncti adie stipul. defuncti et alia eet exceptio in persona heredis Jt alia excep. posset opponi defuncto q ad heredem no transiret et in oibus istis hodie fit mencio de heredibus contrarium credo primum per istam glo ho. per tex. i l. eum qui ita §. de et tacitu z. e. ubi dicit q stipulacio fit mencio de herede nulle solus nominatus sit heres per textum i l. continuus §. fi. z. e. dicit q nam e omnibus acquiri et sic loq. de sti q incipit in persona defuncti S. a go. stip. ex persona heredis e inutilis ut ff. e. l. qui bis nec illud i eee tpo considerat ut dicta l. qui bis sz pono q dicat verum. pe. tn ista actio e hereditaria incipiens ab herede ut l. i. C. ut actiones ab herede et l. et contra here alias si aliter pones tunc sequeretur q extraneo posset stipulari contra l. si tibi. x. §. si pacto ff. de pa. et facit l. hereditariu ff. de hoie aur. iudica.

Si quis doli mali

Stipulacio doli mali interposita eciam dolum heredis comprehendit no extranei nisi pena fuerit apposita h. d. Q. io an penalis stipulacio sup dolo malo simpliciter interposita comprehendat factum alienum et hic videtur casus q sic ut z. e. l. inter stipulantem in prin. Contrarium credo q tex. ff. e. l. in prin. et v. quia dicit q lz de rigore verborum extranei comprehenditur tn de equitate non Modo qd propositu stipulacio penalis debz mitigari nam continetur sup quo e inferiora ut l. si is qui. et §. cum stipulamur ff. de rebus dubi et l. si eu. §. qui iniuriarum ff. si quis caucio et sic credo q dicat expresse dicta de facto alieno ut ff. e. l. i prin. v. ac si quis Nec obstat iste §. q adde qd dz addita fuit mencione de extraneo nec obstat l. inter stipulantem ubi dicitur

Sunt persone

Oppo. de here. nen. l. i. so. hic intelligitur de herede defuncti Oppo. C. de pacti. l. filius. so. ut glo Q. io an pater possit queri ex persona filii arrogati et dic ut glo que remittit et bene

Inter cetera

debitum in diem certum potest solui ante diem secus si in diem incertam h. dicit Oppo. ad primum dictum de l. si pupillus §. sed addicit z. de nouaci. Soluit glo q ibi pure hic in diem dic ut ibi Oppo

de l. hac⁹ ff. cum pollidi⁹. C. de usur. et l.
si ita relictum ff. pegasius. C. de leg. ij.
So. ibi in fauore creditoris. hic i fa
uore debitoris. Oppo. C. de l. eu
qui de an. le. So ibi in primo ro fuit
dies certa adiecta fauore creditoris
in 2o ro fuit posita fauore debitor.
sic concor. cum pro. Sz oppo i e. ti. l.
libertus ff. lacius. So ibi solucio
fuit executori cui pure debebat. O
ppo. de l. sz si ante C. ad trebelli. So
ibi de die incerta et sic concor. cum 2o ro.
Uenio ad finem et oppo de l. post
mortem C. de fideic. glo no soluit dic
q ibi loquitur de die incerta qn. sz
certa an. quia certum e q quis de
morit. illud nichil e dicere quatu
ad illam l. quia ibi loquitur i ultis
voluntatibus in quib dies mortis he
pro condic. qr fideicommissarius pot ante
mori biuere ista e verior. hic ante
diem si soluitur iniquum e promissum
ut fiat liberacio dic q no sz fateor q an
possum accipe et tu dare sz no cogis de
bitum ex rigore illius ob. sz ex tua
liberalitate postea tamen existente condic.
querteretur in solutum ut J. de soluc.
l. siquis sub condic. Ulti⁹ oppo.
de l. cum furti. C. de iniuriam uu an et
misti de acci ff. pe. So glo fatetur q pl⁹
fac. sz glo no bene dicit. qr no facit
qd dz. sz aliud prorsus. Aliud g.
uoluit ista l. dicere et dic q uult di
cere q in die certa possum an soluere
qr possum offerre et consignare ut ad
te periculum transeat ut l. ob assignac
C. de soluc. et l. acceptam C. de usur.
sz in obli. i die incerta ante offerendo
no facis quod promisis nec potes me
cogere si uolo nec per assignacionem transi
in me periculum licet si recipiam sponte posse
i me transferre et sic intelligit istud
ff. Jaco de Arenis.

Alteri stipulari

Non potest quis alteri stipulari nisi
filius vel similis sz inicie pene stip. et
pariter h. d. l. Primo ponitur re
gula 2o excepcio tercio ro regule quarto co
suluit contra regulam ha. ibi preter quam
qua 3a ibi inuicte sunt iij ibi plane si
velim. Oppo J. e. l. ff. si stip
uler et ff. si insulam. So ibi i e est
stip. hic no. Oppo. i ut q quis
possit alteri stipulari extra glo ut
l. huiusmodi in prin. C. delega. i. So si
stipulor alteri no valet ut hic. Si
stipulor michi noie alieno valz ut
in contrario et valet l. pe. C. de negg
et l. quamuis C. ti. i. cu sua glo. O
ppo. et videtur q mea per interest. na
si soluis alteri potero repetere ut
l. uero procuratori J. de soluci et ista
de inutili stip. ff. siquis alij J. te iter
est mea qr habeo obligatum alter
eum cui soluitur ut i. ff. consuluit et
l. sed et si l. C. de petic. here. Respondeo
ad primum q no possum repetere et l. uo
procur. de soluc. et ff. siquis alij i
sta de inutili stipu. loquitur i adiecto
sz hic in no adiecto ut glo determinat
i l. i. C. de pact. i glo magna. Ad 2m
i video q no consideratur interesse illud
quem naturaliter ee obligatum ut l. si
deiussori. C. de pa. et ibi no. Sz contra
predicta videtur q possit repetere ut
l. donacione in concubinam ff. pe. et ibi
no. C. de donac. et J. de soluci. l. si
tu corp⁹. ubi ille videtur factus procurator
stipulantis facit C. manda. l. si ma
datu tecu in prin. So in illis quis
stipulabatur alteri q erat ipsius sti
pulantis vel sibi debitum. Vn illum tenu

videtur facere pair seu gest. negocij
sui. sz hic dz intelligi de eo q nullo
iure ante stipul. debebatur. vn cu
stipulor alteri no adhibeo eu in
aliquo meo negocio. Oppo de
l. ea que ciuiliter de acqui. re. do
et delega. iij. i prin. C. q vi aut cla
So in qualz patet. Oppo de l.
stipulacio hoc modo J. e. v. si no
eet stip. nec pena So. hic e stip.
preter l. ibi est contra l. ut vidisti
C. e. l. qualiter et C. de pac. l. pac
ta que contra. Et quare ista sit pe
l. ro e quia l. no vetat. sz l. ro no
adsistit sibi quia inuente sunt huius
stip. etc. et hoc dicit dy. hic et i
l. qualiter. et i c. que contra extra
de regu. iuris li. vi. Oppo de l.
fiunt ea C. de fine exportiun. glo
sol. q ibi pena adicitur pro modo
huius stip. et hanc dy tenet hic et i
l. iij. C. e. Petrus dicit contrarium
p. l. si i inicio C. de pactis conuen. ep.
et ven. dico glo uirtus bn dicere
p. l. seruus ea ubi e expressum de ser
uis expor. et hic i pena. In usuris
uero dz distingui aut ad pena
i pecunia tenebatur et tunc dz interue
nire stipulo. ut l. quius C. de
usuris. aut sup alia re et tunc suf
ficit solum pactum nudum i continenti
appositum ut dicta l. si i inicio
et qd no in dicta l. quius. Sed
e ne diff. inter pena et usura
ro sic qr usura minutim colli
pena i una prestacione et una vice
ut videbitis J. e. l. stipulanti et
ideo usura e limitata i l. eos C.
de usuris. Pena e magna. io pa
cto nudo committi qr i ea incurri magnum
periculum in usuris modicum. O
ppo q consideretur interesse ut C. l.
iij. So ut ibi dixi. Oppo J. e.
si pupillus et l. nulla de regul
iur. dicit glo fiet licite qr de facto
sup qua committatur penalis stip.
dico q ista glo non bn dicit ro
committitur ex euentu condicionis sicut si
processisset valida qr per moram commi
tteretur facta interpellacione ita hic si
interpellabitur. sz no constituatur
i mora qr nulla peticio tunc exstat
condicio penalis stip. nec io interpella
retur et q sit verum dicit tert⁹
ibi plane si velim etc. ibi ut si
ita no etc. quasi dicit si no obs
eruaretur promissa sicut si processi
sset stipulacio valida pena committi
et sic per interpellacionem exstat condo
qn autem dz procedere lis contestacio
examinabo in l. si ita stipulatus
J. e. Queritur an ex tali promissione
quis obligetur naturaliter. glo
hic q sic. idem videtur no. C. de pact
l. i. ubi dicit q e pactum et sic illud
ut C. de pactis l. si unus ff. pac.
ne peter. Idem Cy. C. de pact. l. pa
cto succorum. Possetis uos dicere
g. ille qui recipit michi debitum bn
gerit negocia mea qd e contra illud
qd C. dixi in tercia oppo. Ro no e
obligatus michi naturaliter ad x. sz
e obligatus dare illi tercio et
sic pecunia no e michi debita. Q
ro quid si expresse dicitur promittis
dare illi pro me dico q sufficit
sicut cum stipulor dare meo pro
curatori ut J. e. l. ff. si quis i insula.
Quid si ex post facto incipit inter
esse utrum possim agere doc. et
glo dicunt q sic. qr ab inicio ista
questio no fuit nulla per hoc C. e. l.

ſ. quesiti / et ß. manda. l. si remunerandi
ſ. si tibi no p Cy. in dicta. l. pacto
successorum. Sʒ quid si sup tali
contractu inmittur dicat ȝ. de fideiusso
l. siquis pro eo Quero dicitur
hic que sit quantitas infligitur / q
est hoc dictum. dicunt quidā ut non
excedat legitimum modum usurarum
et sit usurarius juvimus ista glosa
q in hoīe nō cōsueto feneraui nō hʒ
locum. l. quas all' / q hʒ tangitur. tn̄ nō
firmant Canoniste contra hoc tenet
extra de pactis suam quibʒ in hoc ē
credendū Alij dicunt ī specie q sit qua
titas ut duplum nō excedit. lʒ vi
deatur contra. ß. de euictio. l. si dem
sʒ dic ut dicta. l. i. C de sen. q p eo
dicit glo / ubi dicitur q p noīa mul
plicatiua non pōt excedere duplū
alias sic Dy ultimamentum dicit
q hec ē imponere. l. vbis vnde di
cit q pene quecūq conuencionales possunt ī distric
te ascendere quantum partes volunt. dy
tenet glo. dic aut pena additur
certa quantitati expressa ī instrō ut
dico vendis domū pro. c. et ī fine
additur sub pena dupli tripli qua
dupli vel quintuli possū, pure uolo sic
si certā quantitatē exprimē ut pena
mille librarum ut dicta. l. si dictum. ß.
de euict / q2 eadē ē ro si certa ē q
titas / aut pōitur pena respectu icti
ut sic pena dupli eius q dicta res va
lebit. vel dupli eius q interest et te
p hec noīa nō pōt ascendere duplū
ut dicta. l. vnica. C de sen. q p eo
et no. e. e. l. ī pn. in glo q ī capit
in penali Rō q2 hoc ſo cū nimiū
possit ascendere ultra q̄ cogitauit
pōs / q rō cessat qn̄ certa quantitas ex
primitur. Alij dicunt aliter ī sa. e. ß.
alteri / dic ut ibi.

In stipulacoībʒ

Oppo de l. ic / stipulatē ß. i. ßo
ibi constabat ab inicio de dissensu hic
erat dubiū Oppo ȝ. e. l. quo
ciens ßo i. qd dixi est verū qn
utroqʒ modo pōt ualere hic qn vno
tantū Sed nōne statim cōstat de
dissensu cū actor dicit se sensisse
de vno reus de alio Rō nō Jdeo
cū euidentia ē uidendū qualiter
de hoc dubio cognitur, dico pō potest
actor p̄n. petere ut declaret iudex
quis sit ille stichus debitus cū sint
duo sticj / et hoc p officiū iudicis
ut hic / et l. cū queritur. ß. de reb
dubijs / et q dixi ī. l. si fundus ß.
elegāter. ß. de cōp ī fec / pbatur. C. de
fidei. l. volūtas / et pōt hoc iudicio
petere simpliciter interrogari de stico de
quo fuit cōsensu Item posset articulari
et limitare stichum fuisse de nigro
vel de albo et tūc siquidem reus
dicet se sensisse de alio / et pbaret
viciaretur stipulacio / q2 cōstat de
dissensu Si vero diceret et nō pbaret
de dissensu nō cōstat q dicto suo non
statur pro se Esset aūt pro eo / q2
nō teneretur / tn̄ q2 nō cōstat cōsēsu
interpretabitur pro reo ut hic. ßo modo
pōt qn̄ de hoc dato libello p̄n. pe
tede sticū et reus probauit duos
eē sticos. vnde ope sentie cognitur ī
quo sit cōdempnandus Tercio modo pōt
de hoc querī in excep cū sentā fuerit
lata simpliciter /

Cum quia

Oppo et videtur
q de alijs. r. / nō de eisdem nisi eēt
dictū ī sa de duo reis ī pn. J. Jd
terra nō ne ī. l. quinquaginta. ß. de
probacio / diuisitas sepcime īducit
diuisitate probacoīs quantitatis ī psonaʒ
/ cuius contrarium dicit hic / et ȝ. e. l. eū
qui ita ī p̄n Rō si duplex ē quā
titas expressa et vnus actꝰ pmittendi
ut ticius. x. ticio et seio. x. pmittis
et tunc de eisdem. x. intelligitur ȝ deʒ
ex pte stip. ut michi. x. et ticio. x.
pmittis ut hic Si vero ē duplex quā
titas expressa et duplex actꝰ pmittendi
ut si dico sempronio promittis. x.
et tu ticio promittis. x. et tūc diuisi
tas quantitatis intelligitur. nisi dicatur
eadem ut ī sa de duobus reis ī pn di
cam in materia de duobus reis. l. ij.
et. l. reos ī. ß. cum in tabulis Que
ro utrū ista stipulacio valeat ī totū
vel in ptem. et glo dicit in pte q ē
verum / q2 qn̄ sub eadem cōpagine vborū
sit promissio et pro pte valet ut dic
glo / sʒ qn̄ sic diuisitate cōcepcoīs vborū
et tūc ī psona vnius valet et ē val
in totū in psona alterius ē ī ualida
ī totū / nec uiciatur val p īutile
ut ß. l. i. ß. sʒ si michi / sicut dicimus
in re quiete ut C. de cadu. tol. l. i.
ß. vbi autem et ß. se facit ȝ. de stip
seruo. l. sʒ si michi Quero q
si dixit dena. dicit glo q ītelligitur
de xx. probatur de le. i. l. siquis tes
tamento / sʒ quid si ī alia stipu pcli
ponatur pena denarū librarum dic glo q
intelligitur de xx. ut ī pma cōstit
ff. ß. de sup vbo denarū Contrariū
no. C. de munilegat. l. q ī testiui li.
xi. ar. l. interpretacoē de penis / qd nō
placet q2 cū uerba sint clara q xx
significat ut dicta. l. siquis testo nō
ē locus interpretacoē ut. l. ille aut ß.
ß. cum in verbis. ß. de lega. iij. J dic
dicta vera nisi hec dictio dena adiciat
interpretacoē annue tc̄ ītelligitur ut x singul
annis debeātur ut ȝ. e. l. si ita stipulatꝰ
ī pn / et de annui lega. l. iij. ī pn.

Si stipuler alicui

Qui alteri stipulatur potest ex ea
stip. agere si sua interest h. d. vsqʒ
ad ß. siquis ita Oppo q ista
stipulacio alteri facta non valeat
ut. J. quicqʒ. ß. ti. i. glo q ē hic dic
et bene in modo stipulandi alter
ē dicta q2 qncqʒ cōfertur in psonam
alterius verbū promissiuum et vbū
obligacoīs executiuum ut pmittis illi
q dabis illi et tūc nō valet ut. l. q
cuiqʒ. aut verbū promissiuū cōfertur
in psona stipulantis. executiuum
in psona alterius ut pmittis m
q dabis ticio et tūc valet si ītest
ut hic. glo dicit contrarium ī. l. quicqʒ.
doc tenent istā p dictam. l. quicqʒ Op
po. de l. eā qui. ß. si actoris. ß. de
cōsti pec. ubi confertur in psonā al
terius verbū promissiuum et valet
dicit glo q fallit in tutore et cura
tore furiosi / et actore vniuersitatis / di
cit ne bene. Jaco de are tenet cōtrarium
q2. l. eū qui loquitur qn̄ vba pmissiua
cōferuntur in psona stipulantis v
ba executiua in psona alterius ut.
l. quociēs de adim tuto vbi videtur
tex. licet glo. aliter ibi dicit / et glo
in. l. i. in pn. ȝ. de stip. ßuo, tenet
id qd hic Jdem dy. credo tucius tenere
glo. et racio / q2 tex ī. l. eum qui ß.
uili / et ß. si actori uult facere dictā
inter tutorē et curatorē ex vna
pte et procuratorē ex alia sʒ ī pro
curatore noīe meo stipulanti idē
ut ȝ. dicam / et sic nulla eēt dictā
/ ut g. sit dictā oportet nos ponere id
q dicit glo et tex ī dicto. ß. si actori
qui dicit tutori curatori cōstitui
dʒ intelligi hoc ē cum ipō tutore gerū

cōstitut° celebrari. verba aūt intelligere
dirigi ad pupillum et silēs; ꝑ hec fa
cit qđ j. dicam. q̄ canoniste tenent in
sententia proferenda in c. suscitata
de in integr̄ resti. ¶ Sed tu dicas
idem in tutore q̄ nō ualꝫ nisi sua in
tersit ut hic dicit tex. R̄ndeo textꝰ
iste totus loquitur qn̄ quis stipu
latur alteri vel sibi stipulāti ꝙrat
actio. sꝫ si stipulacio interponeretur
ut alteri ꝙreretur actō et tn̄ loquitur
ꝙtraria. Ad declarandū istā glosā
dic q̄ multiplex ē modus ꝙcipiēdi
stipulōis quinqꝫ ꝙcipitur tali modo
qꝫ vba pmissionis et execucōnis
ꝙferuntur in alteriū. et dic q̄ ē nllā
stipul. eciā si interest ut hic tenꝫ glo
et ē tex. ß. ti. i. l. quecūqꝫ līcꝫ glo ibi
no. ꝙtra et male. Idem vidē sentire
glo C. ꝑ quas psonas no. ac. l. i. et
ß. de procur. l. q̄ procur. ex te. sed
ꝑ hac glo ꝑ veris huiꝰ fallit in
tutore et cur. ut hic in glo et. l. i. i
prin. j. de sti. seruo et. l. quociēs ß.
de adm tu. Item fallit ī filio et
seruo ut. l. i. ī prin. ī tex et glo de
stipu. seruo vbi in psona patris et
dnī pnt ꝙferri j. e. l. qūcūqꝫ ī prin et
ī fi. | Predcā sūt vera ī ꝙtractibꝰ
qui uerbis contrahuntur ī hīs qui
ꝙsēsu si eēt inuicem possēt celebrari
in psona dni vt. l. qui aūt §. fi. de ꝙ
sti. pecu vbi vide et Cy ī. l. multū
C. si quis alteri uel sibi. Scdꝰ modꝰ
q̄ uerba pmissiōis ꝙferantur ī psō
stipulatoris et vba executiua obli
gatōnis in psona altꝰ. et tn̄ est
uidere an ualeat aut actō stipulāti
ꝙrere. et certe ualet si īterfit stipula
tis vt hic in §. si stipuler et §. si
quis insulam. qđ si nō interest nō
valet vt sentit hic glo. ꝙtrario
sēsu quinqꝫ ꝙritur an ualeat adqrē
dum acc. ei in psona cuiꝰ vba exe
cutiua pferuntur ipsō iure uel ꝑ cessōꝫ
ut j. dicetur et tn̄ī in psona tutor
curatoris et actoris valeret sine
dubio ut dicto §. si actori. sꝫ ī prin
est dubiū an ualeat si promittat ꝑ
curatori q̄ dabis ipi dnō ī. l. i. j.
de stip suo. glo vidē dicere q̄ nō
ꝑ qđ fac dcā. l. eū qui §. ult. de ꝙsti.
pecu. sꝫ glo q̄ ē ī. l. ī oibꝫ j. de pto
stip. tenet ꝙtra q̄ valeat. Id no. j.
e. l. si procur. pntis et ē tex ī. l. pe
C. ad exhibe. Rn̄dē ob. l. eū qui §.
ult. qꝫ dꝫ intelligi q̄ quis procuratorē
ꝙstituat se soluturū nō dnō stbaudi
s. ꝙstituat se soluturū. quasi dicat v
ba pmissionis ꝙferātur in psona pro
curatoris. alias istud eēt ꝙtra casū
in. l. pe. C. ad exhiben. et ex hoc apꝑꝫ
q̄ si vera eēt opi. Iaco de Arem. nllā
eēt dīiā īter actorē et procuratorē
q̄ tex uult. vt qđ sit dīiā. ꝙtrariū dicit
glo et male Iaco de Are. et ideꝫ dico
in neg° g° qđ in procur. Nec ob si di
cas q̄. l. p C. ad exhiben. nō loq̄ ī ꝙ
tractu qui celebratur verbis. qꝛ ibi nō
erat inuicem. et tn̄ ē idem q̄ sine vbis
siue ꝙsēsu ꝙtrahit. qꝛ nūqꝫ vba debꝫ
ꝙferri in psona absentis vt. l. multū
si quis alteri vel sibi. et dicta. l. qūcūqꝫ
ß. ti. i. Sed ꝙtra hoc vidē tex j. e.
l. si ita stipulatus §. grisogonus
sꝫ dic q̄ ibi alia fuit stip. ꝙceptā vt
statī dicam. Tertiꝰ modꝰ ꝙcipiēdi sti
pula ē q̄ verba obligatiua ex pte sti
pulantis sint ī psonalia vba execu
tiua sint ad aliūꝫ directa et tn̄ stip.
ē nulla. quia ei vidē stipulatus
cui dꝫ solui vt dicto §. grisogonus.
dixit eni sic pmittis q̄ dabis dnō meo

ut ibi dicā. ¶ Quartus modus ē q̄
vtrūqꝫ verbum et promissiuūꝫ et ex
ecutiuūꝫ impsonalr̄ ꝙcipiā. tn̄ sine
dubio valet. qꝛ intelligitur ī psā stip
ulantis vt ß. e. l. stichū C. et §. si
quis ita et dicto §. grisogonus. Q
uintus modus q̄ vtrūqꝫ psonalr̄
in psona stipulantis suo noīe ꝙ
fertur. et hoc nō habꝫ dubiū q̄
valet nisi in casu j. de stip suo.
l. ii. Sextus modus q̄ vtrūqꝫ v
bum ꝙferatur in psona stipulātis
noīe tamē alterius vt ꝑ titius in da
re ticij noīe et. et ista valet sine
dubio in procure. Item ī negg. ut
l. pe. C. ad exhiben et. l. huiusmōi
ī prin. ß. de l. i. no. ß. ti. i. l. qūcūqꝫ
fiat. l. si ego ß. de neg. gest. Et ex
predictis apparet id. l. i. C. de sē
et interlocu q̄ dicit q̄ sīnā nō valꝫ
si procuror nō ꝙdēpnatur sꝫ dnꝰ
qui nō ē pns id qꝛ in sīnā quasi
ꝙtrahitur vt. l. iii. §. idem scribit
ß. de peculio. et sic vba sine dꝫ re
ferri ad psonā procuratoris qꝛ pns
ē cū quo quasi ꝙtrahꝫ vt. l. iii. §. id
scribit. alias nō valet vt hic et dcā
l. qūcūqꝫ ß. ti. i. sꝫ si eēt tutor vel
actor vel filius tn̄ vba ꝙtractꝰ pnt
referri ī psā dnī ut dicta. l. eū qui
§. si actori. ita eciā sufficeret si vba
sine referēt ad dnm. et id qđā glo
iuris canonici extra de in integ. resti.
c. suscitata dicit q̄ si sīnā ferrī ī
monasteriū nō sindicū valet qꝛ
ius canonicū de hoc nō curaūr. sꝫ
nō bene dicit qꝛ de iure ciuili sīnā
ferri possit ī modū nō ī syndicum
vt dicto §. si actori. de hoc eciam
tangit de electa qrela. et hoc cū
vba sine ꝙdēpnatorie uel absolu
torie. vba uero executiua pnt ꝙ
ferri ī psona dnī ut ꝙdēpno eum
tibi petiti ad pandūꝫ et ad sol
uendū dnō. ipi eni procuratori nō ē
facienda solucio nisi habeat spāle ma
datū ut j. de solu. l. hoc iure. vbi
de hoc dicit ¶ Sed qn̄ qs stip
ulatur alteri et valet an ꝙritur
actō sine cessiōe illi cui qs stipulā.
et glo dicit q̄ sic nisi ī casibus nō
insti. de inu. stipul. §. si quis alij
Cy. ꝑ modū distinctiōis tradidit ī
l. multū C. si quis alteri uel sibi
et inꝰ pfecte. guil de Cu tāgit ī
l. certa condicio. §. si numos qui poīt
j. x. cāꝰ exceptuatos qui sīt ī dcō
§. si quis alij ī glo. et ponit glo
dictas excep. quasi rglas. Nos exa
minemus quasdā remittēdo et qs
dam ponēdo hic plene et dicit G.
stipulari alteri nēo pōt fallit pō
vbi ē psonarū ydēptitas vt filiꝰ vel
seruus qui sūt eadē psona cū dnō
et patre vt. §. si quis ei ī sti. de i
utili stip. et illud ē difficile qlr
possit stipulari prī uel dnō vt ego
dicam j. e. l. q̄ dicit. fallit ubi ē
officij necitas vt ī tutore et cūre
vt. l. quociēs ß. de adm tu. et. l.
eū qui §. si actori et se. §. ß. de ꝙ
sti. pecu. sꝫ dicit vm. in hiis q̄ ptinꝫ
ad adm tu. ipor stipulaciūꝫ. al
secus vt. l. solutum §. ꝑ libāni ß.
de pig act. et acqritur vtilis ac
cio fallit vbi ē psone auctas ut no
rius vel aliꝰ officialis et vtil
acqritur vt. l. i. §. exigere j. de
magis. que. et. l. nō quasi j. rem
pup. sal. fo. et. l. nō aliter de ad
opcio. An hoc sit uerum ī oibꝰ
stipul. dicā ī. l. nō quā. ¶ Tertio
fallit ubi ē fōrma sollēnitas ut
in stipulac. pterne. l. ī oibꝫ j. de
pto. stip. et bene dicit qꝛ in
omībꝫ que in iure agitur ie ut

in causa ff. de procura. et glo. ff. de
verbo. stipu. l. in omnibus et ibi dicit
Quinto vbi est rerum annexitas
ut quicumque stipulacio interponitur
super re mea et in hoc sepe dubitaui
et est tex in l. quod procur. extra ff. de
procura. et l. iuli. §. si procur. de ac.
empti. De idem tenz in l. inter et ibi
glo. et in §. siquis alii de inutil. stip.
sed de hoc miror quia videtur contra tex
in l. solutum §. pro liberis ff. de pig.
actio. ubi pro procura. queritur pigno.
quod super re mea fit / breuiter oportet
me dicere quod quicumque procur. stipula.
quod est meum / et michi queritur utilis
est tex in l. pe. C. ad exhiben. / quicumque
stipulatur quod est ex re mea vt fruc
tus fructus et idem vt l. iul. §. si
procur. ff. de actio emp. / et l. quod pro
curator ff. de procura. Nec ob. C.
per quas perso. no. acqui. l. i. quia ibi res
non erat dominj / sed in expensis iustificatis.
Item non est ex parte dominj illa quescio
l. commissorie / sed magis in penam
non soluentis vt statim dicam in ista
Aliud quo ad actorem in pacto adiec
tionis in diem quia illud ius instrumen
preci ut l. fundus in prin. de adie. ex.
sed si stipuletur procur. rem mea non mi
acquiritur ut l. i. §. i. de acq. pos.
et l. solutum §. pro libera ff. de
pigno. act. / et ideo glo. que est in l. quod
procur. que dicit quod vtrique re. non di
cit bene / quia non est ex re sed propter rem
ut l. usura pecunie ff. de v. sig. quod
fallit quando stipulacione uel alio contractu
pro illis querit dominio et querit agressor / uel
quod esset propter rem vt l. ij. C. per quas
perso. no. acqui. / et no. in dicto §.
pro liberis / Sexto fallit ubi est persona
propinque et vicinitatis / et hoc non est
dubium ut l. si procur. pnti. ff. e.
Septimo vbi est destinatus valitus
actu / vt ille qui debebit cedere ro
e uel non repitur vt l. i. in fi. ac
l. se ff. de instito. / glo. est in l. dampni
infecti ff. de damp. infec. et l. i. C.
de actio et obl. / sanccimus ad stelli
Octauo fallit ubi est personarum af
fectio et rei de qua agitur equitas
vt l. gaius ff. solu. ma. dicam in l. lex
ior ff. e. Qualiter ille casus debet in
telligi Nono et ultimo fallit ubi
est pium et pietas et uult dicere
gui / quod ubicumque super re que est mei sti
pulatio stipulor uel paciscor alii
acquiritur utilis sine cessione vt l.
quociens C. de donacio que sub modo
Ego dubito in intellectu illius l.
quia de iure antiquo dicit ibi tex quod
alteri non acquiritur / sed postea beni
gne interpretatur imperator et concedit uti
les / michi videtur sic dicendum quicumque
paciscor super re mea que durat mea
et alteri queritur vtilis vt ff. depo
sita l. publica in prin. nec dicat quis me
quia ibi speciale in filio quia primo iure
tam cum patre inuenem non posset quam filio
vt l. debitor in fi. ad trebelli. dicam
ff. e. l. quod dicitur / facit quod no. ff. de dona.
l. donacionibus in concubinam §. pe. Quicumque
stipulor super re que est mea / tamen non du
rat mea / et tamen alteri non queritur actio
regulariter vt dicta l. quociens
de donacio que sub modo / et C. de pactis
conuencio l. pactum / fallit fauore exe
cutionis liberalitatem vt dicta l. quociens
Item fallit propter singularia recepta
pecunie vt l. certi condicio §. si nu
mos ff. si cer. pe. / et sic vides quod
quando quis stipulatur alii quicumque queritur
actio ipsi stipulanti Quicumque et cui qui
fuit stipulatum quod omnia sunt perfecte expedi
ta. licet glo. in §. siquis alii hec

inualescit / predicta vera in hijs que ac
quiruntur per actum ciuilem / Ea vero
que acquiruntur per actum naturalem et corpo
ream possunt queri per alium ut l. eam ci
uiliter de acqui. re. do. et C. per quas
personas nobis acquiritur l. i. Item pre
dicta uera quando quis paciscatur alteri
ad actionem / Si uero paciscatur alteri ad
exceptionem modo concipiendi quecumque est
idem quod ff. vt dicta l. quamuis ff. ti. i.
et l. heredi. v. totiens ff. de pacti. sed
in modo querendi differt quia exceptio queritur
sine cessione vtilis pacti uel doli vt
l. rescriptum §. fi. ff. de pactis et l. he
redi. §. nos autem /

[I]**tem** dicit glo. quod uniuersaliter
non bene arguat di
cit quod sic / quia hic uertitur factum
in obligacione non dacio facit quod no. in l.
liberi de contrahen. empcio. dicetur ff.
e. l. liber homo /

[D]**ominus seruo**
Dec. l. non habet locum de
in aduenticiis quo ad presen
diat glo. / dy dicit hoc verum
quando filius stipulatur sibi / non quando pater
filio / tu dic vt dicam ff. e. l. quod dicitur.
sed credo glo. simpliciter bene dicere

[E]**um qui kalendis**
qui stipulatur kalendis
intelligitur de primis in
aliud actum sit h. d. Oppo.
ff. e. l. stipulacio ista §. stipulatoribus
So. hoc ideo / ne stipulatio esset inutilis
Querit glo. quid si pactum tacite
in diebus illis glo. dicit de duobus intelli
vt l. inter illum ff. de v. sig. facit l.
libertas §. fi. ff. de manumissis testa.

[Q]**uociens** In dies non
adicitur primi
cum debetur hoc d. Oppo. de l. pro
missor ff. de consti. pecu. glo. dicit dic
ut ibi et ibi videtur dicere quod ibi
fallit Sed aduerte quod alius est dies
qui inest in obligacione et dies ff. oblig.
impedit venire vt l. cedere diem de v. sig.
et ob. simpliciter concepte tali dies non
inest primo statim debetur vt hic cum si
Alius est dies qui in satisfacione cum in soluen
indulgetur / et iste in constituta pecunia
est limitatus §. x dierum vt dicam l. pro
missor / in aliis tempus tale est arbitrio
iudicis ut in §. de inutili stip. §. fi. et
ff. de solucio. l. interim / et l. quod dicimus
pro hac distinctione facit l. si cui militi
§. i. ff. de operis nouis / et est notabilis
ad hoc bartholus /

[Q]**ui hoc anno** Quando
una
prestacio est facienda petitur
in fine temporis hoc d. Op
ff. e. l. liber homo §. x. So.
ibi tempus fuit appositum gratia cuiusdam
terminacionis non dilacionis vt hic Op
quod in principio anni debet peti non in fi. vt l.
i. C. quando dies le. ce. / et l. in singulos
ff. de annuis lega. Respondeo vna solo
datur ista e. §. si ita quod aliud si di
co annuum / et aliud si dico singulis
glo. non est vera Contra l. nec semel
§. nouissime ff. quando dies le. ce. Alia
so. est C. quando dies le. ce. l. i. et quod ibi
in vltimis voluntatibus hic in contractibus
hec non vera per l. eum qui ita §. quod ita
ff. e. et l. fiunt omnes menses / et de cast
ren pecu. §. fi. Quod dicimus glo
tangit primum verbum quod est verum
quod aliud est dicere hoc anno / aliud dicere
annum / et vide quod dixi in simili
quia quando dixi anno est vna prestacio
et tunc in fine anni vt hic Quicumque sunt
plures prestaciones vel quando dixi annum et
in principio cuiuslibet anni debetur Opp.
de l. lecta est ff. si certum pe. Respondeo debet

intelligi qn tpus e appositu ca differede
solucois / quia fuit appositum i extraus
post obligacoem perfecta / na p vna su
ma fuit pstacio diuisa. Vnde i si pter
hus uero causa multiplicande oblig
acoms / et io tuc i pn Cu go qritur
qn id qd' debetur in tpe dz solui dis
tinge / qz quicqz in stip' appo' tpus ca
demostracois seu designacois et tuc
statim pot peti vt. l. liber ho. ff. x. ce
j. e. Qnqz tpus apponitur i stip
ca limitande obligacois et tc stati
illo tpe no expectato ut. l. eu qui ff.
qui ita z. e. l. si fideiussor ff. fi. 6. ma
ta. l. obligcoim fere ff. i. 6. de acci
et ob. Qnqz tpe apponitur ca dila
cioms seu ca multiplicande obligcois
et ista e materia vra / quia aut est
facienda vna pstacio aut plures / po
cau aut tpus fuit appositu p accusa
tiuu ut in illos annos post annos
tuc intelligi in fine tpis vt. l. et si
i annos. et. l. no pstandu. 6. de codi
et demo. Qnqz tpus apponitur p ab
latiuu et tuc aut verba sut relata ad
eu i oblig' qritur ut acciperes i ano
vel petes in anno / et tuc in pn tpis
potest peti ut. l. si ita fuit libertas
in pn. 6. de manu testa / aut vba st
relata ad eu q' obligatur ut dabo i
ano vel hoc anno / et tuc pete i fie
tpis vt hic Qnqz dubitatur z tc
gra promissorie videtur appositu ut
l. eu qui / alias incipit Jabolenus. 6. de
ali. lega. Si uero sut facide plures p
stacoes et tuc aut tps adicitur ca mlti
plicade obligcois qz e qn appoi' tpe
obligcois / et tuc debetur i pn cuiusz
anni tam i qtractibz qz i vltis vo
lutatibz vt. l. nec semel i pn. 6. qn
di. le. ce. et. C. qn di. le. ce. l. i. / et
j. e. l. eum qui ita ff. qui ita / fallit
tn qn pstacio fit ob aliqua ncitatez
qz tc inspicatur tpus ncitatis vt.
l. nec semel. ff. si in habitacoe. 6.
qn die le. ce. fallit sio qn dz pstari
fructus certe rei. l. firmio ff. pris
qn dies le. ce. Si uero tpe apponitur
causa differende solois qd e qn appoi
in exec / et tuc sp i fi. vt l. lecta. 6.
si cer peta / et. l. sicut. 6. de leg. i.
Sm de Cu tangit i. l. lecta / et no
plene maxie in po mebro Cy i. l. i.
C. qn di. le. ce. et dy alibi

Si quis arbitratu

Arbitratore non arbitrante
non valet stipulacio / et ab
eius psona no receditur hoc di.

Oppo de. l. si societatem ff. arbitr
6. pro socio ubi reducitur ad arbitriu
boni viri / glo dicit hic nullomo ar
bitratus / que e ro qn arbitratus
est licet iniqz qz stiplo valet Rndeo
iam e firmatus contractus vn est
acco q potest intentari cu acco iudicis
officio defuit ut reducatur ad arbi
triu boni viri. l. si societatez ff. ar
bitru. 6. pro socio / sz qn nullomo ar
bitratur acco no est sup qua offm
iudicis possit iplorari / Ita i qtrac
tu stricti iuris vt. l. si libertus so.
ibi fuit arbitratus. 6. de oper. lib.

Oppo. 6. de ope. lib. l. si libertus
so. ibi fuit arbitratus

Oppo de. l. hec vendicacio. 6. de comen. pra
so. ibi fuit iniqz arbitratus sz ibi
ponitur alius cas i quo no fuit ar
bitratus dic ideo qz ibi i arbitriu
viri ex contrahentibz fuit qpmissu
vnde eo no arbitrante receditur a
psona. hic in arbitrium terciu / ro si
per vnu ex contrahentibz stat tc qte
hetur pro ipleto vt. l. iur ciuili. 6.

de condici. et de. L. iu eni stet p eum
dz ei iputari vt in regula iputari
extra de regul iur li. vi. et e ex
pssuz j. e. l. inexcc Hoc go cu
stet p eum contractus est finatus
et pot acco iputari et qpabit offm
iudicis / ita debetis itelligere / z hoc
intellige qn ponitur i arbitrium
alterius ex contrahentibz tali casu
quo qtractu ab ipso no facit
nullu alias secus vt. l. qui sepe
ff. i. de contrah empci

Oppo de. l. fi. ff. sed et siquis. C. comunia
de le. Rndeo ibi e spale fauore
vltime volutatis Sed hic adicita
tis quia talia vba arbitrio tcii &c
in qtractibz faciut condicoem vt. l.
fi. C. de contrahen / empcio cu sitibz
io eo no arbitrante qtcus e null9 / sz
i vltis volutatibz dca vba qdicoez
no faciut ut. l. i. i fi. de leg. ii. et
i ho e fauor vltime volutatis
ideo eo no arbitrante recedit a psona
sz si i ultis volutatibz ponetur qdico
nalr p si. vt si ticius arbitrat9
fuit tc eo no arbitrante no valeret
sicut siqua alia codicio deficeret vt
dicta. l. i. i pn. 6. de leg. ii. et ibi
no. i fi glo magne / et e textus i
l. heres qui i pn de acqui. here. licz
glo ibi no bn loqtur

Sz opp. q.
p dca de. l. si sic i pn de leg. i. / et
de leg. iii. l. fiteor ff. cpqs. vbi poi
qdicoonaliter et recedet a psona so
ibi fuit collatu i arbitriu heredis
/ et io eo no arbitrante stat p eu et
hetur codicio pro ipleta sicut di
6. pxi / secus si in arbitriu extranei qd
dicoonalr apponitur sicut dixi i qtctibz
sz oppo de l. nulla i pn. 6. de qdi
et de. ff. pe. qz ibi loqtur i feo
qd' no hz certos fines limitacois / et
Cy. tangit de contrah. empa. l. fi.
i fi. certe nec in ff. sz siquis. enit
limitati fines Sco. go quatuz ad
pene comissiom no recedetur a p
sona / sed quo ad valore legati

Pono tibi vna qom qua ha
bui de facto Quidaz de terra mea
uendidit fundu p C. pacto apposito
qz si appareret hunc fundu ee ephi
fiteot. dimicio pcij arbitrio lucij
ticij tpe quo appareret fundu emphi
lucius ticius e mortuus quid fiet. de
isto contractu Certe cu qtractus
sic formatus / go recedendu a psona
recurredu ad arbitriu boni vi
ri. ff. iudicis / do tibi casu i. l. do
mini. 6. de qtrah. empci. et. l. sive veri
tu. l. se. e. ti.

Idem dico qn arbi
triu alicuius adicitr i aqsta quitte vt
vendo tibi fundu pro. C. et do. t
tu fundo vini de bobus meis
arbitrio lucij ticij tc lucio ticio no
arbitrante recurritur ad iudicez
vt arbitretur vt. l. si i empcone
i pn. 6. de contrah. empa.

Et ut
liqueat vtrum a psona arbitratoris
recedatur vel non Distingue aut
loqmur i ultis volutatibz / et tc aut
quo ad sbam legati et pot recedi
vt. l. fi. ff. sz et siquis / et ff eciam
C. coia de lega. / qd intelligi cu dis
tincte / aut fuit datu arbitriu qdico
naliter aut no vt. 6. dixi Aut q
ad pene qmissioz et a psona no re
ceditur vt. l. nulla i pn. 6. de
condici et de Aut loqtur i qtctibz
et tc si fuit arbitratus iniqz recedi
a psona ut. l. si libertus. 6. de ope.
liber. l. si societatez ff. arbitr. 6.

7

p̱ sotio Aut int̃ q̃ fuit arbit̃ et t̃e
alit fuit vnus de contrahentib; et rece
detur vt. l. hec vendicio .ff. de ꝯtrah. ẽpc̃
aut fuit tertius et tũc aut fuit as
sumpt̃ sup̱ contractu pficiendo et nõ
receditur a p̱sona vt hic ĩ imũt / et
dictum .ȝ. proxi / aut sup̱ contractu per
fecto et ĩ aliquo accessorio et re
ceditur a p̱sona vt hic ĩ imut. l. cõ
inũ de contrah' empcõ / et. l. sue
rei at̃. l. se / et. l. si inemp̱coez ĩ fi.
.e. ti. et qd' .ff. dixi ĩ q. ¶ Quid
p̱ promissorez stat quo minꝰ ar
bitrator arbitraretur committetur
ne stiplõ et recedĩ a p̱sona vt re
curratur ad arbitrium boni viri
et dico si stat p̱ vnũ de ꝯtrahetib;
et tñ pena ꝯmittitur vt. l. diem. ff.
de arbitri / Si vero nõ ẽ adiecta tñ
recedit a p̱sona vt. l. hec vendic̃ .ff.
de contrahen̄ ẽpci. et .ȝ. e. l. ĩ exec'
in fi. et hoc vult textus hic si pro
missor fuisset in mora tenetur ad
id qd' bonꝰ vir arbitraretur vl' ad
penã si fuisset promissa ¶ Arbitra
tor dȝ arbitrari an req̃ratur p̱tes p̄n
cia de arbitro nõ ẽ dubiũ vt. l. diez
§. siquis litigatorũ .ff. de arbitri.
In arbitratore pe et Jaco dicit q̃
est casus hic et Cy ĩ. l. fi. C. de co
trah' empcio q̃ arbitrator arbitrari dȝ
p̄nte p̱te vt hic / q̃ȝ dicit q̃ si mo
ram stiplator fecit / appȝ q̃ ea ab
sente non pot q̃ȝ absente p̱te tñ nõ
ꝯtrahere mora vt. l. diez §. siq̃s
litigatorũ .ff. de arbit'. vidi ꝯtra
aduocatum satis sollenez ꝯsulere
contrariũ q̃ȝ arbitrator nõ dȝ iudiciali
cognoscere ut nõ .ff. de arbi. l. iij.
et. l. fi. et l. seruũ §. fi. vide ĩ auct
vt diffe iudi ĩ p̄n sed cauq̃ cãe
cognicoȝ nõ reqrit nõ reqrit p̱tes
p̄ncia vt. l. diez profecto ĩ p̄ncip
l. sȝ et si interpellatur §. i. .ff. de ar
bitri / et de bon̄ auc iu pos. l. iij.
§. ꝯ. et qd' ibi. no. ¶ Preterea
talis arbitrator hȝ nudũ ministe
riũ g̃o re / et. l. si ut p̱pomas C.
de ext' rei iudi ¶ Pr̃terea sic ĩ eue
tu conpicãe nõ reqrit p̱tes p̄n
cia vt. l. ij. de condi. et de Jta nec
p̄n tali arbitramẽto Nec ob. hec
l. q̃ȝ hic dȝ intelligi q̃ hic hoc fuit
actũ q̃ p̱te p̄nte arbitretur / vel
dic q̃ hic adhibuit aliud ĩpedim̄
tũ mortis vel sile nõ fuit simp̱x
abñcia Jta dicebat ille Credo pe.
et Cy simpliciter dicere veritatez
p̱ hũc tex / et doc solu sic dinacõ
nes / p̱terea cas ẽ .ff. de edili edic
l. q̃ si nolit §. siquid ita ubi
sium placitum nõ pot parte abn̄te
quis declarare / et idez ĩp̱tat pla
cuerit q̃ si arbitratus fuit ut.
l. tahnꝰ §. soroiez .ff. de fideiꝰ lib'
p̱terea licet iudicialiter nõ cognos
cat / tñ p̱tes dȝ conuocare et eas ĩ
terrogare vt. l. i. §. sed et si nõ
ꝯstat .ff. vbi pu educa'de, p̱terea vi
exp̱ssũ in arbitratore qui dȝ
p̱tes discutere et eas interrogare
ut. l. v. et. l. si de meis §. recep
isse .ff. de arbitri ¶ Jtẽa vñ ex
p̱ssũ in. l. legatuȝ de usufr. lega.
vbi iudex vt bonus vir facit co
nuitacoȝ legati / et reqrit p̱tes
p̄ncia pro hoc C. de secũ nupt
l. hac edictali §. hinc illud. vbi
tales arbitratores tenẽ̃ iurare
g̃o parte p̄nte vt. l. sign̄. C. de
testi. hoc probat ro natural' q̃ȝ

p̄nt vedi g̃o vocandi sint ut. l. nã p̱ta
dinꝰ .ff. de adopcio / et posset trahe
arbitratorem in aliã sniam vt .ff.
de arbitri. l. item si vnus ĩ fi / nõ
obstant all' in contrariũ q̃ȝ locutur
in hiis que parti nõ parãt p̱iudiciũ
vt nõ ĩ dicta. l. iij. §. pe .ff. de bo
auctõ iu pos. Nõ ob. l. si ut p̱pois
q̃ȝ ibi p̱cessit plena cognicio in ca
p̄ncipali et ita ꝯsului ¶ Quo
quãtꝰ t̃pe durat p̱tas arbitrãdi sp̄
ciã ĩ ti. de arbitri §. dat. v. l. q̃
.ȝ. triẽniũ / et sic videntuz dicere q̃
talis p̱tas nõ fuit triẽnio sȝ nil
boni all' / et male intellexit ĩ ar
bitris tangitur ĩ. l. sed et si ꝯp̱ro
missuȝ .ff. de arbitri / et p̱ Cy ĩ. l.
properandum §. sin autez ĩ medio
C. de iudiciꝰ / sȝ de arbitratore ni
chil dicit .ȝ. ideo sciẽdũ ẽ q̃ tal' p̱tas
finitur eo volẽte arbitrari vt .ff.
locati. l. si merces ĩ p̄n et ĩ sti de ꝯtrah'
empci §. p̱cui. Qn̄ aut dicat nolle
variat iura / io dico q̃ quiqȝ arbi
trium ꝯfertur ĩ aliqũ ex ꝯtrahetib;
in casũ p̱missõ et tñ si cõsistit ĩ ca
ea q̃ sc̄ de sp̄alib; ꝯtracti vt circa ipsũ
re tc dȝ arbitrari .ȝ. xxx dies vt
dicta. l. q̃ si nolit §. siquid. ita si
circa aliqua extrinseca tũc tñ arbitri
q̃ p̱mũ poterit vt. l. hec vendicio
de ꝯtrah' ẽpci / et facit .ff. de ꝯdic
et de, hec / Si uero arbitriũ tũc cõ
fertur in certũ tũc dico q̃ si ĩ fra
ãnũ nõ arbitratur vidẽ nolle ar
bitrari ut C. coia delega. l. fi. §. sȝ
et siquis Nec dicat aliquis q̃ ibi
sp̄ale fauore vltie voluntatis q̃ȝ ĩ eo
est sp̄ale q̃ recedĩ a p̱sona nõ in
alio vt ibi p̱ glo. no. uel ĩ a° ꝯsis
tit sp̄alitas vt .ff. dixi Et p̱ dca
ueniũ in cõtractib; ĩ vltĩs voluntatib;
dicaz ĩ. l. i. de lega. ij. ¶ Quid si
p̱tes nõ notificauerint arbitratori
et sic elapsus ẽ tẽmꝰ, dico q̃ per
hoc p̱tes negligẽtes viñ recessisse
ab eiꝰ arbitrio ar. dca §. sȝ et siq̃s
et ar eiꝰ q̃ dicit de eo qui p̱ ãnũ
neglig̃t p̱ntare lrãs iudici delegẽ
extra de rescript'. c. pleriuqȝ / fac. C.
de p̱scripcio xxx. an. l. siq̃s emp̱c
§. sȝ et siquis / et de appella aut
ei qui appellat. de sue, edic. l. i. §.
largius / sȝ an arbitrator postq̃ sibi
ẽ notificatũ cogatur arbitrari. nõ.
p̱ glo. et p̱ dy. de lega. ij. l. i. ¶ Nu
quid arbitratore mortuo trãseat ad
heredez dicaȝ .ȝ. e. l. si stipulatꝰ fuit
ĩ p̄n. Cy ĩ. l. fi. C. de ꝯtrahen empc'
¶ Quid de arbitratore exbãnito an
poterit arbitrari / puto q̃ sic vt. l.
cũ pater §. heredez deleg. ij. / et. l.
ex fco §. siquis rogatus .ff. ad tre
bell ¶ Jdem puto in excõicato q̃ p̱re
dictꝰ equipatur vt no ĩ sti. de
capi. di. §. minor / al' inima et q̃ȝ
hic nõ ẽ act' iudiciariꝰ dicaȝ .ȝ. e. l.
centesimus ĩ fi. facit .ȝ. de usucap
l. illa vba / et q̃ p̱ dicitur ¶ Quid
si aliq̃s ex ꝯtrahetib; mortuꝰ ẽ puto
puto siquidez fuit assumptꝰ arbitrator
sup̱ contractu p̱ficiẽdo idez q̃ ĩ arbi
trio vt extinguitur vt. l. diẽ .ff. de
arbitri Si vero assumitur sup̱ cõ
tractu p̱fcõ vt sup̱ aliq° accessorio tc
sicut contractꝰ trãsit ad heredez, sic
id° arbitriũ vt .ff. de acqui. pos. l. fu
di vẽditor ĩ p̄n. et de of dele. c.
sup̱ q̃ra. li. vi. ¶ Quid si p̱ a'ꝰ
ex ꝯtrahẽtib; ẽ exbãnitꝰ et bona
publicata, dico idez q̃ in mortuo.

q' pot arbitrari et ex'us condico non
ligaret fiscum ut l. quociens in fine
ff. de nouacio. facit C. pro socio. l.
cu' §. publicacone/ et isti arbitratores
qui cottidie assumu'tur i ytal' viri
assumu'ti sup contractu pficiendo ut
dixi de ope no nu'ci. §. et post ope
Secundo aliaz quom vides q' i arbi
tratore recedatur a psona Quid si
in consultacone commissuz fuit ticio ut
arbitret de consilio sempronii sempro'
no uult consiliu' dare vel e mortu'
dixi vobis in l. i. §. si plures
C. de exercito/ et hodie hec C. ext' ne
sede vac. c. i. circa finez li vi. dicaz
si deo placebit i l. ticiu' et meuiu'
in pn'. de adm. tu

Quodcumque stipu

Oppo insti. de inutili stip.
§ sz cum factu' et C. e. l.
stipu. §. hij. So ibi i stip.
facti Oppo de stip seruo. l. ij. et
l. anpe so ibi fallit ut ibi dicam
Oppo de l. cu' oportet C. de bo
q' lib. So glo q' aliud i aduenticio
hodie et intelligit q' filius stipulando
sibi q' si patri stipuletur sz dy et
omnes ipsi patri querit ut C. e. l.
stipulacio ista §. alteri bartholus.

Sicuti

Si filius stipula
sibi dare decez cu'
pr moreretur/ uel patri queritur
dicam i l. si filius. ff. e. Si stip.

Siquis ita

pater con
feratur in tempus existencie sui inte
filio querit' vtilis accio. hoc dicit
iste §. itaut matiam illa' qualiter
pater querit accom filio uel econuerso
dicam ff. e. l. q' dicit/ dy poie adiecz
hic inpfectam Oppo C. e. l. dns
seruo So acquirit sibi pr stipulando
filio/ nisi conferatur in tps sui inte
Oppo C. de pact' co. l. cu' dos
so. ut ibi/ et dicam ff. e. l. q' dicit No
q' directa quiz patri ex stip filij
ut C. i. §. alteri. l. stip. ista/ et
C. e. l. in pn. et qn ex stip pris
querit' filio utilis et unde dico hoc
i l. q' dicit ff. e.

Non solum

Inter Di
et Cum
non est dra cum apponitur actui
extriseco hoc dicit Ang' oppo. p
l. istam cuipppio una opioz qua' po
nit Cy in l. extraneum. C. de here
insti. vbi dicit q' dra e inter ista' istoz
cu' moriero q' e condicionalis cu' e
incertu qn quis moriat'/ et illa' istoz
si moriero q' illa e condico necia
ut l. si pupillus §. si sb condicone
ff. de nouaci sz male dicit p istu' tex
et l. quib' dieb' §. qd' ab ticio C.
de condi. et de Oppo ff. l. proxi
i §. sed ista e solucio quicz si et
cu' apponit' actui extrinseco et tn nlla
e dra ut hic. Aut apponitur actui
intriseco ut uoluntati et tn loq'. ff. l.
proxi i §./ et ut liquat qn sit dra et
si et cu' qn apponitur actui extrinseco
sm pe. et g. i l. qui promisit de co
dico i debi/ sic distigue Aut ista vba
apponu't actui qui tacite i e de natura
et no e dra ut l. iij. C. de leg. i. et
l. muto §. hic aut C. de tutelis. Si
apponitur actui qui tacite no i e et tn
hec dicto/ Si/ facit condicoz ut l. si ti
cius C. e. et l. si x. cu' petero ff. e. et
ibi no. pba' melius i l. si dies. C.
qn di. le. ce/ et de condi et de. l. q
bus dieb' §. quida' ticio Si vo qr
de hac dicone cum/ tn aut addit ex
ecuc' obliga/ aut ipsi oblig' po cau
no facit condicom ut C. qn di le. ce.

l. ex his/ et l. firmio i pn. C. qn di. le.
ce. Si vero obli. et tn aut vba sa
piunt exaccoz de psenti in conceptoe sui
et no facit condicom ut ff. l. proxi
l. si x. et l. ticie heredis C. de co
di. et de. Aut no sapiunt exacc/ i
conceptione sui et tn no e dra ut hic
et l. qui promisit de condic' i debi
quia faciunt condicom Si vero ap
ponitur i actu intrinseco ut puta volu'ta
dicaz ff. proxi Oppo q' non
sit bona equiparacio cu' prima condicio
mortis sit certa/ sc'a sit incerta/ di
cit dy et bn q' deinde in hoc sz non
i modo committendi q' quocumqz mo
uenis/ et quandocumqz stip committitur ita
quandocumqz mo morjaris et quandocumqz

Centesimus

Nota
in ob
ligacone in diem obligacio
est pns quid de acc' dicam
ff. e. l. ita stip. in qoe.

Id autem quod in hoc

stipulacio facti q' psona promissoris
concernit ad heredem no transit. h.
d. Oppo de l. veteris C. de co
trahen et co. stip. So ibi i facto q'
concernit psona stipulatoris/ hic p
missoris et distingue ut ibi p Cy
et tagiam ff. e. l. si sic/

Si ita stipulans

aduerte q' sumus i periculosa ma
teria et breuiter hoc d. Dionysio
cu' uolueris valz si ante morte de
claras te uelle Sed i promissione
si uoluero h. d. Oppo de l. se
natus §. legatum C. de lega. i.
Ro stip collata i uoluntate pro
mittentis no valz ut hic/ sz si i uolu'te
eius cui acquiritur sic ut i garazne
licet contra uo. p glo i l. acticio ff.
e. vbi i p heredum p dy Sz
oppo de l. sub hac C. de i. et ff. e.
l. siquis stipulatus sit sticu' blut
qn dictio cum additur futuro
indicatiuo et valet ut hic. si co
stituas te uelle an' morte Sz p
dictom. sz no valet siue adiciat
futuro subiunctiuo siue indicatiuo
ita dicit glo. et bn dicat/ sz q' e
dra Ro na' futuru' indicatiuu'
hz quandaz dependenciaz ut promitto
cu' volam. i. cu' voles tibi dabo
et io l. psuit me nuq' velle Sz
cu' dico cu' uoluero tunc formatur
a pterito i dicatiuo/ io licet no per
maneat i uoluntate/ sufficit semel
velle licet tpe tradicionis nollez ut
ff. e. l. si stipulatus sit sticu/ et io
verificata est illa proposicio cu' volu
ero ut no. C. de contrahen. ep'a. l. hec
vendicio Sz contra hec C. de leg
iij. l. uxorem §. pe ubi dicit q' ua
leat dicendo cum uolet So ibi dixit
cu' vellet qd' e pteritum i pfectum sb
iunctiui vel pns optatiui/ Sed hec
non placet q' ex eo qd' e ptituz
imperfectu' hz quandaz dependencia' sicut
futuru' i dicatiuu'/ et io e eade' ro
tacio/ dico g' aliud i vltis volu'
ut ibi quia dicta uba cu' uolet
vel cu' vellet videntur facere soluz
diez incertaz ut sic post morte dexta
ut ibi/ sz quia dies incertus e co
dicio i ultimis volu'tatib' ut l. dies
incertus C. de condi et de. ideo textus
i l. sticu' §. cu' q' de le. iij. dicit ee
condicionale hoc etia' probatur C. de
manu tes. l. seruus Oppo q'
in pn dic q' valet si constituit i
vita Infine dicit q' no valet
Ro. p. si. no valz. p Cum valet
Ro dre e sm glo qn dico cu' addic'

an sibi ?

futuro tpri e adiubu tpris. No q°
conferatur in ptate an velis. sz qn
uelles. sz qn dictio si apponitur e in
ptate an et qn velles. et istud dicit
glo pma et i glo ij. magna. sz ma
le dicit q2 si solum tps eet i ptate
sua tuc transiret ad heredez. nec
extingui morte vt dcta. l. uxorez
§. pe. et de reb dub. l. uteru §. pe.
fam optio. §. so. ma. l. pcore. sz quali
tercumqz. Ex hoc dicez q si hoc dq
cu volam vel cu voluero addi ex°
puta promitto x. q tibi dabo cuz
volaz ul voluero q me mortuo sta
tim tenetur heres vt dictis. l. facit
l. exhis C. qn dies le. ce. Contra
istuz textuz. Que q° e id dic sz pe.
dictio cu denotat pn! tps hario
condic dictio si denotat pn! qdoz
hario tps tex e in. l. si ticio §.
qn di le. ce. modo qn dico cu volu
eris no exprimitur qdicio expsse
sz qn dico si exprimitur qdicio ex
psse et expssa nocet vt. l. nonunqz
§. de condi. et de. Jaco de are dat
aliaz sofet readie i idez i. l. fidei
qissa. §. qqz et. §. si fidei de leg. iij.
et ibi contradic huic textui ubi
dicit q si moritur stati tenetur
heredes. hic dicit q extinguatur dicit
glo ibi aliud i qtractib aliud i
ultis voluntatibz. et ista e vera
et alie so. q ibi dicitur sue fle qt
dicz. l. uxore. §. pe. de le. iij. Et
adute no itelligas q i ultis vo
luntatib q's moriedo videtr velle
q2 nulla lege hoc caue. lz quida
hoc dicat sz dico q i ultis volu
idez e dicere heres det cu volet ul
cu voluit q dicere det post morte
sua vt dcta. l. uxore §. pe. Et ideo
debetur tamqz adueniente die. In
qtractib vero ista vba faciut
diem et qdicom et id eo moriete
anqz velit deficit qdicio fcdz eet
in ultis voluntatib si qdicionali
eet prolata ut si volet vt. l. si ita
legatu §. illi si volet. de leg. i.
Qro quid si dicas cu addiu
pretio sbiunctiui ut tiy pmittat
dare x. cu noluisset Rndeo cu ista
vba qnqz significat futuz tps ut
i. e. l. qui rome §. augerius et q
ibi no. et de le. i. cu ety. et de qh
qp a. si debitor. §. nisi ibi pot
uibu eet cu significat futu. ideo te
erit idez q apponitur fu'o sbiucti
q2 pteritom significat. Qro q
si no apponitur dicto cum sz aliud
adiubiu tpris ut donec volue ul
q°usqz et silia dico idez q i dicte
cu q2 oia faciut hario qdicoez
pn! tps ut dico plene de qdi et
de. l. i. Quid si no appono
dcoez si uel dcoz cu nec tps a'cui9
ubi ut pmittis michi dare x. ad
tu voluntatez Rno vide dicit si tu
volueris vt. §. so ma. l. post dotem
i quita lectura p hoc facit i. l. i. de
qdi. et de. et ti. §. R. ppositoes sic
qdicio expssa. Qro cu i ultis
voluntatib fiat distictio an appoan
hec vba si voluis an si tu titi9
fuis ut dica i l. fidei q. §. qqz de
leg. iij. et de leg. i. l. si sic i pn et
de hered. uber. l. fideiq. libertas an
hec dria sit in qtractib dico circa
q se de stba qtractu dicta vba no
attedutur vt C. de qlx cpcio
l. fi. sz cta alia accidetia significaco
dcoz vboz attedi vt. l. hec vedico

de qtrah empc. i. Dico rde cogita. Tertio
que e uirtus istius verbi noluit Rno
ut possit faciendi queis volutate sua cita
tigne vt l. cu quida de le. ij. du tam
dolus malus absit vt l. creditor
§. lucius. §. mandati. Semper ei dolus
videtur exceptus. Ultimo formo
hic unaz qoz difficilez iudex dixit
pono te ad qfinia donec voluero ul
donec revocavero moritur iudex an
qfinia sint finita dicit qtaz vt hic
dicit pe et Cy refert C. de qtrah ep
l. fi. q Jaco de Are. dixit q sma dz
cpati qtractib no ultis volunta lz
q2 snia e stcti iuris Ultie volu tes
habz istar bone fidei vt. l. In minorz
C. i qui cau i integ r'sti no e ne pe
dicit alr sicut Cy refert q vba no
recito q2 iuris saperez no hz Tu g°
dicas qsideranda ee vba. Aut iudex
dicit quo ad voluero uel vola tuc
ista vba sciat vt eatenus duret co
finia qte9 durat volutas et io vo
lutate cessate finiuntur qfinia vo
lutas no p mortez cessat g° re hic
e cas. §. locati. l. iij. C. mandati. l. ma
datu. Jtem si adhuc hic no rqrire
q qtra volutas supueniat sufficit
q pma cesset Et predca vera si iu
dex dixit quo ad ipe voluit i'ferendo
ad psonaz sua Si vero retulit ad
dignitatez ut quo ad ptati placuit
tuc q2 dignitas no moritur morte pse
no finiret ut l. qnuo. §. i. de anu
lega. et de iu. l. pvocatu. et est
hodie cas extra de rescripti. c. sig
aose. li. vi. Et pdicta vera si appet
ex vbis q qfinia fuerit de pnti re
uocacio fuit collata i futuruz vt q2
dixit quo ad vel quousqz re. vt dixi
et facit. l. si cu i armos i pn Si
vero diceret i. Pono te ad qfinia
ad mea voluntatez. vel ad meu bn
placitum te qfinatus no eet nisi iu
dex declaraverit se velle ponere
cu dicta verba faciat disposz qdicio
nalez ut dixi in pcedetib qtribus
iqnz iudex dicat pono te ad qfinia
quo ad revocavero et hic expssa
significacoe no sufficit volutatez pz
cessare sz qritur nova volutas q°a
sz moriedo quis no vide velle vt
hic q° re. et io hic insurgit dubiu
an ista vba habeat istu intellectuz
sicut i qtractib an no itelligatur
sic i ultis voluntatib ut sit sensus pono
te ad qfinia donec vixero nisi ante
revoce ut dca. l. ux §. pe. et vt sic
i qtractib ex cas e extra de of. dele.
c. si delegatus li. vi. et id i pario
q2 q's moriedo no vide i'uocare vt
§. de pacti. l. i. i pn. convicta. l. qstitui
§. i. c. ti. tn dicerez assumendaz be
nigniorez interptacom vt. l. si psee et
l. interptacom. ff. de penis. vn i casu
apposito intelligi vt i ultis volutatib
et i dicto c. si delegatus et io assim
aliter q2 ibi illa iterptacio e benignior
pro hoc facit §. de pigno acti. l. no
e mirum ubi snia equiparatur ultime
voluntati. facit §. de manu tes. l. si
ita fuit i fi. ubi vba testatoris et
pretoris pariter iterptantur. p hoc fac
glo i dco c. si delegatus lz illa glo
in alio male dicat q2 no intellexit
driaz inter illa vba usqz ad bnp
lacitum re. et donec revocatio fiat
vel revocavero. Quero quid si
iudex no e mortuus sz eius officiu
e finitum Rndeo idem q si eet mo
rtuus q2 dicta vba dz intelligi
donec voluero si ego existes i offo
et sic finito offo finitur volutas
vt. l. fi. ff. de pen. Causa enim
qre reservavit sibi volutatez erat offin

g° finito offo finit offm volutas ut ẽ. de ope no nũcia. l. non solum. §. si. vbi cũ nũciac⁹ erat dñium rei qd' finiui⁹ alienata re / et sic cessaret illa qlitas licet psona dinet. pñt hoc vide tex. ẽ. de fideic. li. l. lucius lo primo cũ l. se. vbi arbitriũ dati alicui ut h'edi cessat eo desinete ee heredi. facit. l. cũ aput. et q̄ ibi no. ℨ. iudica solui et q̄ no. ℨ. i simili ẽ. de iudicij. l. veditor. §. iudices / sz cõtra pdicta facit de le. ij. l. cũ pater cũ §. hereditatez / et ad trebelli. l. ex fco et. §. siquis. Si tibi testator cõtulit expsse i tp̃s mortis electõm / qd' de naturali itellectus si simplr̃ dedisset elec' q² tũ cũ statim desinit ee heres finiret illud ius vt dcã. l. lucius. Itez facit aliqualiter qtra extra de of dele. c. licet / et qd' ibi p īnno / sz nõ curo

Quid si iudex ẽ excõicatus vel aliomõ nõ pot officiũ exercere tñ durat officiũ. R̃ndeo nõ dicr̃ desinere volũtas si ipe remanet sane metis vt in excõicato. ar. eius q̄ dcm ẽ de deportate qui cõpatur excõicato vt i. §. de capi di. §. minor et vide expsse de of. dele. c. si re. cũ li. vi. / et c. i. de of vica. e. li. vbi nõ expirat iur'dicr̃ delegati tñ expirat extra cui. Si vero ipe nõ remanet sane metis ut q² efficr̃ furiosus tũ licet remaneat iudex ut. l. cũ furiosus de iudicijs tamẽ vider̃ volũtas cessasse vt ẽ. de acquir. here. l. siqs ali cui

Q̃ro an q̄ritate excõicatõe possint revocari qfirma / c'do q̄ sic cu hic nõ sit actus iudiciari⁹ vt dicta. l. cũ pr̃. §. h'id' et dicta. l. ex fco. §. siquis rogatus / et pz q̄ morte finitur / q² non ẽ actus iudiciari⁹. Credo vera si iudex sibi reservavit revocatoz qfirmatõ i sñia al' forte non posset vt ℨ. de penis. l. legata i fi. / dic ut ibi

Qui sic stipulatr̃.

Qui sic stipulatr̃ in stipulatõe potiate dicẽ. pcedentis obligatõnis intelligr̃ repetita. h. d.

De materia ista vtrum intelligatur repetita, dicam in. l. diem et. l. stichi. §. i. ℨ. de nouatõ. vide glo q̄ incipit ar. de repetic. i. fi. dicit illud ẽ nec aq̄ revertatur i util' q̄ io hic cessat

Si rem peciero

Si rem peciero facultas renunciandi tñ sit ad heredez nõ facultas iplende condicõnis. h. d. Dicit glo q̄ ista est cõdicõnalis i specta significatõe v̄borũ sz uitate i specta nõ et sic ẽ aliqñ egtra

Oppo. vbũ peciero intelligr̃ de lit' qt' vt. l. aplius ℨ. rem ra. ha. nõ h'ita denũciatõe ex iudiciũ / so q̄nq̃z verbũ petit refertur ad eius psona quo obligatur / et tũ itelligr̃ p lit' qt' vt. l. aplius. Q̃nq̃z vbũ petit refertur ad psonaz eius cui acqritur obligõ / et tũ intelligr̃ de quadã admoniõe ut hic

Queio quid si dixit si peciero. R̃ndet glo q̄ tũ pñr̃ faceret qdicõm sz dicas cũ nõ. vide glo q̄ incipit hic est qdicõnal' rc̃.

Q̃ro q² si dixit x. q̄ peciero in die ideo q̄ si diceret Cũ ut. l. si ita quis pmisit i pñ. ℨ. e. nec ob. q̄ i l'an q̄ius vel q̄uictus cũ v̄bo futuri tp̃is facit qdõz vt. l. stichũ qui meus erit / et dico i. l. i. de condi et de

Q̃ro qn appõit si et sic facit cõdicõm qn qtrã stip'. glo videtur dicere p qt' dũ all'. l. si tici⁹ ẽ. e. et ibi no. et no. C. e. l. iuda / et ẽ. e. l. stiplo ista. §. altiũ

Tu dic q̄ p simplicez admonicõz ut hic patet / q² refertur ad actorez vt dixi et ille glo dicit verũ q̄ si ante nõ sit facta admonicio p lit' cõt' ipletr̃ condicio et procedit iudiciũ

Q̃ro an ista admonicio dz fieri extr̃ iudiciũ, dic q̄ sufficiat extra iudiciũ vt no glo in. l. amplius ℨ. rem ra. ha. facit. l. si ex legati. ẽ. e. et. l. mora ẽ. de vsuris / no ℨ. e. l. qui rome. §. coheres i glo pua / et de fideiusso. l. fideiussor. §. fi. et ibi no

Volz ẽe qd nouũ i qtractibus iter viuos ius iplendi qdicõm trãseat ad heredes. Cy. r̃ndeo pe. poit istã qõz C. de qdic' i ser. l. pe et facit tria nibita, qnz cõdicõ hz pcedetez dispõz et tũ aut dispõ et qdicio qsistr̃ in psona viui⁹ et trãsit ad heredes. l. diez. §. i. ẽ. de arbi. / et l. qui rome. §. flavius ℨ. e. vbi grã ponitr̃ t' dare C. si C. nõ dedero tabo. et. et tũc hz pcedetez dispõcm. Sed qñ qñ cõfertur i psona diuisor et tũ nõ trãsit ad heredes vt. l. fideiussor obligari i fi. ℨ. de fideiuss. q̄cquid glo ibi dicat / et ego ibi dicaz / qñz capit a pcedenti cõdicõe / et tũ qdicõis iplementuz nõ trãsit ad ipm vt l. a testatore de qdi. et de / sz nichil facit q² i nulla volũtate, ido me remitto ut. §. fin aut C. de cadu toll / quil de Cu. facit qõz. ẽ. de pig act. l. si necessitas. §. si de vendedo et all' ẽ. de colla. bo. l. ij. i pñ. et. l. qui rome. §. augorius ℨ. e. q̄ bene facit vltimum / et ẽe allant ista. l. vbi ẽ cas q² hic ẽ q̄dã admõicio io trãsit. sz si eẽt cõdicõ nõ trãsiret / sz cõtra ē textũ in. l. ij. C. de pact' iter ep et ven. et ibi dicit glo sup vacuo dicã de herede rc̃. Tu posses r̃ndere alitero de duobus modis, q̄ illa glo dicat male / q² qtra istã l. / ymo optie dicat / et pbatur ex eãd. l. nã i psona eoz i quoz psona qdicõ debebat ipleri nõ fuit intẽcio fcã de h'ide / et tñ i psona eoz pot ipleri, multo magis in herede eoz qui dz qdõz iplere vt de cadu tol. l. i. §. ne ai quieta. l. cũ ita de cõdic et de. l. si penu, de penu le. nã ex pte iplentis de facili pot fieri p aliũ ut. l. aretusa / et dicto. §. ne aut ex pte ei⁹ i cuius psona dz ipleri nõ ita de facili vt dicta. l. si penũ qn dies le ce. l. sub diuisio i fi. / et. l. cũ ita de qdic et de / sz i. l. ij de pact' iter empto z ven. recedẽ a psona cui dz adipleri. Multo magis i psona iplentis. So posses dicere q̄ ibi pcessit dispõ. §. vendic' / sz ista nõ ẽ vera / q² illud qd' ẽ dcz qn hz pcedẽ dispõz / ẽ vẽn qn i'. idez veit i qdic' q̄ i pcedẽti ẽ dispõne vt i ex'. ẽ. poito / sz i. l. ij. pallatã veit aliud in qdicõe q̄ i pcedẽti dispõe. Quid dicẽs, dic qñz ille q' ẽ futur⁹ obligari ex qdicõis iplemẽto capit aq̄ue ut obligetur et tũ tñ ex pte iplẽtis quã ei⁹ cui ipletur trãsit ad heredez ius qdõis iplẽdi vt. l. ij. C. de pact' iter ep et ve / qnz nichil ẽ lucratus et tũ nõ trãsit ad heredez ut hic. et. l. qui rome. §. aurelius ℨ. e. declarã. vide casũ i dcã. l. ij. / et hoc pbatur p. l. si pdio i pñ. ẽ. de in diez adiecti / lz facit cõtra casũ i §. de ver ob. §. ex cõdicõnali ut ℨ. e. l. siqs tici⁹ fateor q̄ stip'. qdcal' q̄ hz qdicõz cauãlez transit ad heredes Sec⁹

medijs ptinuit q ad heredes nō transeunt ut dixi qr videtur actu ut ipa pncipal psona ipleat ut h

Quum filiusfa. Nota pncipal' tenēt fideiussori i pri secd̄ı h. d. Quotidie allegatur ista l. q pr tenēt de peculio et filij si pri tāq fideiussor qr sūt in glo. Oppo de l. ij. et l. si filius ff. de hns qui nō i sa. So ut ibi. Oppo de l. ij. § sz utrū ff. de minori ubi pr nō eparatur fideiussori hoc pot itelligi multis modis p° i modo qstituēdi et nō eparatur qr fideiussor nō eparatur obliga nisi vbis ut ff. e. l. v. § satis accip et l. sacndū et ibi no pr obligatur de peculio ex edcto ptoris. ijo in modo conueniendi nō eparatur. nā fideiussor nō pot queiri an pncipalez excussiū ut C. de fideiusso auctē pnte sz pr pot statiz queiri ut dicto § sz vtrū et de pe. per totum l. Hoc eni non repitur mutatum et hoc tenet expsse ut dcto § sz utrū. et Jaco de are j. e. l. si filius. § an filius Tertio i mō exequēdi et non equipa. nā in fideiussz contractus nō sic exec' ut plene dicit j. iudica sol. l. i. sz in prez fit ex ec' in peculi' ut l. si filio lo. ij. et ibi no. per glo ff. so. ma. et de nox. l. et si condēpnatus q pz qr e fideiussor iudicij ut l. ij. § idez sebit ff. de peculio. Hoc aut an pcedat i pecunia aducticia dixi ff. de cap. i fec. l. si finita § si de uectigalibz. Quarto i modo recupandi. nā pr nō recupat a filio sz fideiussor a pnli ut no in dicto § sz utrū. Quinto ex hoc ad dicta insurgit qr bnficiū restōis qd' qpetit filio nō ad trāsit ad prez ut dcō § sz utrū. Sexto i mō qtitu seu psetuādi obligōz et i hoc pr eparatur fideiussori ut hic et j. e. l. si filius § an filius. In alio etiaz eparatur ut sic actio furti teneatur pr j ita et fideiussori ut j. de furt. l. cū q § an pr. sz qtra pdcā vidz q pius dcat executi filij q pueniatur ad prez ut l. libez § i. j. ad municip. cū sy et ibi no. et C de decur. l. i. et ibi no. Sz ego dixi tibi qtrariū Puto illud verū qn pr queit i solidū ex gestis p filiū Idez no i deca. l. i. C. de decur. lz glo aliter dicat et male i l. tria onera de excusac tuto. et ibi rephēdi p Ja. de are. sz qn pr queitur de peculio tē pcedit qd hic dr

Nota qd ydi. l. ista ad qd pr ex forma statuti tenetur soluere qdēpnoz pro filio usqz ad letiaz. Contigit q filius est pōitus i bāno et qdēpnatus sz cōsuetudinē ytalie que hz cōtumacē pro qfesso. an hoc sufficiat cōtra prez et vr q sic p hac l. qr mora filij nocz patri. sz hoc nō vidr facere. qr hic pr erat oblig' de pecul' ex contractu filij de quo cōstat in qōe nrā de maleficio nō cōstat. et cōtumacia filij nō dz facere fidez cōtra prez ut l. i. ff. qn ex fco tu. et hoc vidr ibi tenere dy. Ego aut cū ista q accidisset de facto in hac ciuitate pusij disputaui et detmando dixi uerba statut' que qhortāt prez eē diligētius i tuēdo qn qtractus est de iure cōi pr nō tenetur. nā qnz statutū simplr dic pr i casu sp malefico tene' solue qdēpnoz fcāz de filio. et isto casu sufficit filiū qdēpnatū eē sine pncz sine qtumacz cū statutū nō reqrat maliuz ee qfessuz sufficit filiū codēpnatū pnale filio et ex ipa condempnacōe pr obligatur ex vbis statuti. io nō equipatur fideiussori iudi solui ut l. iij. § id' sebit ff. de pe. et j. iudica sol. l. i. et l. iudicatum sol. et l. cū qtrahatur quinta l. hac mp'n. et sp itelligatur ex forma dicti statuti pcedere ex ius coi. an pr teneatur pro filio de peculio qdēpnato ob cōtumacia. dixi in dicto § si de uectigalibz. Quādoqz vba statuti loquntur prez cōdicionali hoc modo si maleficiū cōmiserit filius pr cogatur. et ita dicebat statutū parusij isto casu contigit filiū qtēpnari tribus modis. p° qparet filius et negat et qtra eū maleficiū pbatur. tē ad pfcm itellez dic quandoqz pro vno maleficio procedit q. plēs tāqz puta pr p'nles et sniā et probacōes fēe qtra vnuz nō pindicat alteri ut l. denunciasse § fi. j. de adulte. Quandoqz ad vnū pueniuntur prim' ad aliū p qnciaz qr qdempnacō vnius e pambulz execucōis faciēde in psōa altius. et tē aut hoc respicit puatam utilitatez et alij nō pindicat ut l. i. C. de falsis et q ibi no. § q snia lata cōtra mrez nō pindicat filio. facit C. de fide istru l. si ueteres. et q no per Cy. qn actu nō pos. l. i. rta fi. Si uero respicit utilitatē publicaz seu pblicā byrsā et pbacōes et snia lata qtra pncipalez faciunt fidez cōtra eū ad quē pueniuntur ex qsequētia ut C. ubi de fis. l. i. ubi snia lata cōtra hōicidas hz effectuz qfiscacōis bonoz cōtra heredes ita intelligit glo ff. ad syll'. l. i. quecūqz et C. ad l. iuli maies. l. qsquis ubi snia lata cōtra prem hz effcz i fende pene in filiū sine nouo pcessu. In pa hz effectū reuocandōis bonoz alienatoz a die comissi criminis ut ibi. l. fi. e. ti. et j. de accusac. l. ex iudicioz expsssius extra de heretic. c. cū secūdū l. li. vi. Ita i pposito cū hoc respiciat bursaz pubcaz ita i pposito snia et acta cōtra filiū prēiudicant pri. Cauere tñ faciet iudex si prez moneat ut iesit iudicio si sua putat i cesse ut ff. de inof. testa. l. si suspecta. et C. de litig auctā nūc si heres. no. i sili p Cy C. de aduocacōi diu. iudi. l. i. circa. fi. Hoc tñ nō puto eē de necc sz magis de cōsilio. Sco cōtigit q filius qparet et negat et qtra eū pbant indicia ppt q ponitur ad tormēta et cōfitetur et cōdēpnatur et tūc idez puto p dcā uira p° expsse ff. de pbacō l. cū pbacō q̄ue. l. qfirmat pcedentia. Tertio qtigit q filius ab inicio et spōte cōfitet et qdēpna' tenet idz multomagis cū de suo fco i erogat. ut l. i. § diuus. j. de qōibz. et qd ibi no. et de edilici edic qro § si p hoc qr cōfessio serui et filij pindicat pri et dno i hijs in quibz hz liberaz admistracōem ut l. fiuius quez detulit cū l. se ff. de iur' iur. Hoc verū nisi pr vellz probare qtrariū ut ff. si ex nox ca aga. l. ij. § i. ubi e de hoc glo no ad hoc. Quarto qtigit q filius e qtumax et ex forma statuti hēt p qfesso. tūc tal' ficta cōfessio psonā nō egredietur ut l. eius q delatorem. j. de iur. fisca. Hitea ubicūqz snia lata e cōtra vnū prēiudicat alteri. Illud fallit qn lata snia e qtra qtumacez ut l. q repudiatur i fi. et l. pup § ueisse ff. de i of testa. et de euicti l. si ideo. et C. de peric et como rei ue l. i. pro hoc q no ff. de iur. iur. l. duobus § i. ubi ficta solō nō sufficit ad dādā actōz qt pncipalez facit q no insti. de noxa. i fi. et hoc tenet Cy. i sili C. vn vi. l. sign. Nec tamen hoc casu

dic ql fall' i ... [illegible]

Utrum pr' sciuit contra filium predi. Ut no q²
qui contra contumacem forma' sentia no h3
locum dicta distinctio scientie et ignorantie
vt. C. de pigno. l. pris et ibi no q' e in ea
tenendum.

Si stipulatur

Obligacio non faciendi
committitur si contra fiat p' prin. leges secus si p'
fideiussores hoc dicat. Oppo. q' fi-
deiussores prohibere teneat. vt. l. q' pre-
dente. ff. de actio emp. et. l. qui iniuriam
et. l. i. §. faciendum est de aqua plu arc. Ideo
q' tenetur actio iniuriarum vel negg. no cum
ex illa stip. Oppo. ff. ex. et. l.
in condempnacionem p' sicut. ff. de regu iuris
glo soluit mirabiliter. hic loquitur
quando promittit de facto se ut glo. vult. dicere
q' in obligacionem dandi idem promittit principalis et
fideiussor/ q² quilibet promittit de se. s. q' dabit
sed in obligacione facti principalis promittit de facto
suo. et fideiussor promittit de facto principalis
non de suo fideiussor et sic ex facto seu mo-
ra fideiussoris stip. committi no pot. hoc
etiam sentit glo hic in fi. et bene p' l. si
libitus mora de ope liber. Sed contra hoc
glo oppo/ q² secundum hoc fideiussor promittit
factum alienum. et sic no tenetur vt. ff. e. l.
stipulacio ista in prin. Sed glo rendit speciale in
fideiussore istud esse contra casum l. si reus
ff. de fideiuss. Unde alii dicunt q' hic p-
misit indempnitatem et sic tenetur. Alii
ut Jo. q' promisit se facturum et curaturum
q' principalis faciet. Prima q' indempnitatem
est bona et secundum hoc no committitur mora ex
facto fideiussoris. l3 glo in dicta l. si libitus
mora. faciet distinctionem inter factum certa
et incerta et no bene p' l. artifices ff. de
solucio. Item alia q' promisit se se facturum
et curaturum est bona nec fideiussor pot teneri
si ipse prestat impedimentum/ q² de hoc no p-
misit/ et ita loquitur hic/ sed bene teneretur
si esset in mora curandi et sic ex sua mora
committere. q² de hoc promittit. Sed contra predicta
opponitur p' glo. q°. ad aliud tenetur fi-
deiussor q' principalis/ et sic no tenetur
vt. l. grege §. si stipu. ff. de fideiusso.
So dicit glo circa idem illa duo responsa.
Quo no est aliud istud est verum. q² casus
est ff. de fideiusso. l. si stip. Vel dic
dicit glo q' simpliciter intercessit dicendo pro
tali fideiubeo/ et istud etiam probo. Unde
q² simpliciter intercedendo videtur promittere de in-
dempnitate. vel se curaturum vel facturum
q' ipse faciet in casu quo valet ut ff. dicitur.
Unde q² de hoc habemus glo diversas. s. q' aliter
fideiussor possit accedere obligacionem fa-
ciendi hem' glo in l. siquis p' reo/ et. l.
sicut. ff. de fideiusso et ff. de soluc. l. in
artifices/ et l. nemo est ff. e. t. i./ et opposita
necesse hec videre ut scias an fideiussor
tenetur ex mora principalis. et dic aut est in ob-
ligacione aliquid fieri/ aut est in obligacione ad
no fieri/ p° casum aut fideiussor promisit in te-
nere seu in dempnitate in v3 ut hac glo/ et. l.
si stipulatus es ff. de fideiuss. et in isto casu fi-
deiussor ex sua persona no pot constitui
in mora cum teneatur ad interesse q' est post moram
principalis in obligacione vt. l. stip. no dubium ff.
celsus. Quandoque fideiussor promittit se curaturum
et tunc ex sua mora adhibita in no
curando teneretur vt ff. dixi et fideius-
sio valet vt hac glo/ quandoque fideiussor
promittit factum/ et tunc aut promittit q' principalis
faciet et no valet ut. l. sicut reus ff.
de fideiuss. frustra q° queritur de mora
Quandoque promittit q' ipse faciet illud q' debet
facere principalis. et tunc est a' eius' persone cuius
est prin'. vt. l. neo est ff. e. t. i. et ex sua
persona pot esse in mora vt in dicta. l. neo
et eadem est ratio q' i q' ee. Aut no est eius
persone et no valet vt. l. grege §. si
stipu ff. de fideiuss. frustra q°. queritur

de mora. Aut fideiubet simpliciter et tunc
aut est factum q' pot ab alio explicari
et tunc tenetur ex sua persona et constitui
in mora vt ff. iudicatum solui. l. si reus
Aut est tale factum q' no pot expli-
cari p' alium et tunc no pot constitui in
mora ex sua persona vt. l. inter artifices
ff. de soluc. et l. si libitus mora ff. de
ope liber. Si vero accedit obligacionem
no fieri et tunc no pot ex sua persona
constitui in mora ut hic in mo ff. dif-
ficili. Et p' hoc decaditur quod tacitum
est privilegium in pactis multis omnibus circa
signatis ne possint conveniri in fin. anni
modo queritur utrum privilegium prosit fide-
iussori et videtur q' sic ut C. de usu-
rei iudi. l. si. no facit/ q² no est privilegium
reale/ sed personale/ et personale no tran-
sit ad fideiussorem ut. l. excep q' persone
ff. de excep/ et l. fideiussores ff. de re
iudicata/ unde in obligacione dandi ubi fide-
iussor ex sua persona pot in mora consti-
tui sibi no prodesset sed possee esse q' in
obligacione facti in tali casu ex sua p-
sona fideiussor no pot constitui in mora
et sic transiret ad fideiussorem p' consequens
cum in mora no pot constitui nisi prin.
istam questionem ponit Cy in ultima q. C. de pacti-
ipa of. l. quoties/ et ibi refert Imp.

In hac stipulatione

Stip° de non faciendo committitur si contra
fiat per heredem etiam ignorantem secus
sic pupillus h. d. Oppo de. l.
qui in alterius ff. de regul iur. glo
sol fateor q' tenetur mero iure de
equitate restituitur in integrum dy licet
ista glo hic q' debet intelligi q' debet restitui
quando impediunt volentem agere in fundo
possessum ab ipso herede et sic se defenden-
tem si no possideret ipse heres et
faciet impedimentum arg. ff. de regul iur.
l. qui in alterius/ ius° in usu hoc tenet
dy in e. eum qui in ius ex de regu iur.
li. vi. Sed glo. l. qui in alterius no vi-
detur dictam C' do dy veniunt dicere/ q²
ista restitucio datur ex clausa generali fi
qua michi iusta causa esse/ sed in agente no
est iusta causa esse quando restituat tunc an-
agat debet explorare vt. l. qui in alterius
sed in defendente est iusta ignorancia. Opp
quando obiicit virginem in maiore no consi-
deratur persona minoris. l. apud iul.
ff. ex quibus causis in pos. ea. et. l. i. et ii.
C. si adversus vendi pigno in. l. gratia. di-
cit q' hic tot stip. sunt q' sunt qui dicit
hic in persona heredis committi ex nova
stip que in persona heredis cepit ista
solucio posset esse vera a'q° casum ut p3
ex hiis q' dixi ff. e. stipulacio ista
§. siquis ita. tamen no est generalis q² si
interponitur talis stipulacio super eo q' de
sui natura transit ad heredem est una
stipulacio licet plures committantur vt. ff.
e. l. si sic/ et ideo glo melius dicit sic
quandoque stipulacio que incipit a defunc-
to committitur propter no factum et tunc minor
no iuvatur iure suo. Quandoque stip° debet co-
mitti propter factum et tunc minor no utitur
iure suo. Quandoque stipulacio debet committi propter
factum et tunc consideratur persona minoris cum
no solum ex contractu facto maioris qui-
tatur sed ex facto minoris et istud vult
dicere glo/ et istam glo bene notant docto-
res in quacunque actiones in quod illa v-
tiri privilegiatis succedens no privilegiato
utatur privilegio suo/ sed debet licitare
quandoque committitur propter no factum simpliciter ut q²
pecunia no soluitur tempore debito p'rem
contractum et tunc minor no utitur privilegio
suo. Quandoque propter no factum a quo tamen
gesto cum minore seu cum privilegiato et
isto casu ultimo utetur privilegio suo
ex in obligacione no habet diem interpello
heredem minorem q' soluet no facit in pre

q deficiet nō fuerat i mora tē q̃ i psona
heredis minoris mora ꝯtrahit habet
restit ex psona sua / et glo vidẽ face
istaz limitacōz in. l. si cū militarib
. C. de restit milita / et glo vidẽ tā
gere in. l. qui in alteri9. ff. de r̃gu
iur. Habes go notare q cū ꝯtra
ꝑ. fem tunc vtit. piulio vt hic dicit
ꝑ nō facit et tē aut ē nō ē actu
cū piulegiatꝫ et nō utit piulio suo
aut aliquid ē actū et tē pot vt glo
in. l. si cū militarib. C. de r̃sti milit
Queris heres sucedens i re ephi
teotica nō soluit pēsionē an cadat
a iure suo / et glo in. l. ij. C. de iur.
emphiteo i ultima glo dicat q ca
dit / ꝫ datur restō. Idez tz dy hic / et
dicto. ꝑ. cū quis in iue et spec de
loca ꝑ. nunc aliqua v nunc q̃ q̃. xix
pe. dicat q nō restituatur q ꝯtinet
hunc originez ex psona maioris
et nil ē gestū cū herede go rē
vt. l. i. et ij. C. si aduersꝰ vendi
pigno / et hoc videtur sentire Cy i
l. ij. C. de iure emphite in xij. qōe
ꝫ hoc nō plz / q aut heres uult re
statū piulegio sue psoe / q mioꝛ ul
miles et nō pot si michil ē gestuz
cū eo vt. s. dixi. Aut uult restitui
ex cā iusta ignorācie et sic ex clā ge
nerali / et istud nō ꝯtinet piuliū
q eaqz ipi defūcto ꝯpetēt si iusta
ignoranciaz i cadēret eē tē pot i distincte
restitui siue mioꝛ siue maioꝛ vt di
xi. s. in pino ꝯtro / et sic itelligo
dcaz. l. i. et ij. C. si aduer. ven. pig
et de. minō. l. cunctis q ē vissimu
et no. Qro quō potuit heres
absens ipedire / glo hui9 timore
dicat q heres fuit absēs tpe ip̃oi
te stip. Sunt tn̄ ppis cū phibuit
ita colligit ex duab glosellis sup
verbo videtur et sup vbo absit
Alij dicūt q vē cāt abnē ꝫ forte
colonꝰ uel pcur eiꝰ ipediuit vēt.
q debuit curare ne stipulatoꝛ ipe
diretur vt. j. l. pxi. et hoc ē vim ve
ibi dicit / et hoc sētat glo sup vbo
oppz Qro quid si pupillus ha
beat tutorez et eo volente phibuit
certe stip. contr ut. s. e. l. si ex le
gati. cū. l. se / ꝫ dantur i statuūcio
idez i adulto habente curez Quid
in nō hnte. Dic ut dicā i. l. si ex le
gata Vltimo ex pdcis appaz
cognicio q sit ꝯtuacia pauris et q
dni / nā si pcuratoꝛ ē ꝯtuax ul ne
gligēs nullo actu celebrato cū eo
dicit ꝯtuacia dni nō pcuratoris / vbi
gra citat dns ipe ꝯstituit pcur.
qui nō ꝯpet certe dns ē ꝯtuax q
cū pcure nil ē gestū sicut hic di
xi / qn nō ē gestū cū herede dicit
mora defūcti Itez si dns dz solue
uel aliquid facere certa die fcit
pcurator faciat / ad istud facie dicz
qn nō facit dicatur mora dni
nō pcuratoris Nō enim excusat q
mandauit q ipe facere debuit ut
. l. si pcuraōr ꝑ. si tutores. s. māda
vbi ē tex notabilis / ꝫ sicut pcure
eēt aliquid gestū q ipe fuit ci
tatus ul interpellatꝰ tē ē ꝯtuacia
pcuratoris sicut. s. dixi q ē ꝯtuacia
heredis et tē r̃curris ad illā maz
an ꝯtuacia pcuratoris noceat pcur
dno tetigi. s. de dap i secl. q̃ ons
ꝯ ius Sz quid si in casu p
dco qn cū pcure nō fuit ꝯtuax
ꝫ fuit iusto ipedimēto ipeditus
Videō si cā excusacōis i pcure
eēt piulii psone hoc nō posset
allegare dns vt. s. de mioꝛi. l.
cū mādato / sic nec heres vt dix
ꝫ si cā excusac eēt casꝰ fortuitꝰ
quē posset all dns si eiꝰ psona
ꝯtigisset potēt et nunc allegare vt. l.

cū amicib. ꝑ. qui pe. tu. et ext de pig
nori. c. sig̃ficante / sicut heres igno
ranciaz vt dixi / et hec notabiliā sūt
Si promissor interp
ellacō
facta nō cōgruo tpe nō cōstituit que
in mora hoc dicit Queris feci
protestacōez die feriata vel cū debes
soluere florencie inueni te parisꝰ
fui protestatus ut soluēs florēcie / de
hoc p Cy i. l. i. nmorum. C. i qui caūs
in itegꝝ r̃sti. ij. ē ne vbi tenz q valz
q sufficiat ꝯferri in tempus licitū uel
locuz licitū in. l. in tēpus. s. de here
insti. l. si. de of p. ur. Sz i eo q di
cit q die feriata nil ad ppōitū / cū
hec itpellacō sit actus extrā iudi
cialis ut dixi. s. e. l. si x. q̃. dies
feriata nō curata vt C. de feri. l.
dies Sz pone itpellacōz factaz an
diez ut soluēt post diez / valz / ꝫ hic
fuit i tpellatus vt solueret an die
de loco puto q verū dicat Et si
creditoꝛ ē eiꝰ fori, nō hz necē dicē
ꝑtestoꝛ q soluas florēcie i tali ho
spicio / ꝫ sufficit simplr dicē / cū ex
tūc tēc. reꝰ cū querere i loco sue hitacōis
alias si nō eēnt eiusdez fori deberet
exprimi locꝰ curatus et debet creditoꝛ
ꝯside se illa die ibi fuisse / et tutꝰ
ē q oiā p ꝑtestacōz declaret, ar q
vi aut clām. l. aut qui aliter ꝑ. i. et
pdicta phatur de ꝯsti pecū. l. itez
illa / et q ibi no

In illa stiplone
Nō sufficit abstinere
a malo nisi fiat qd bonū
est hoc dicit Oppo. q
factuz alienuz non videtur qs pcare
de. s. e. l. stip. ista i pn. i glo nō sol
uit / vn dic q hic vidr facti simp
misisse demū alias eo i pedicēte tē
siciuz poterat prohibere alias non
s. locati. l. si fundꝰ / l. fluminum ꝑ. qꝯ
s. de dap i sec. fm pe. et ol. vide
glo que incipit vt. s. de here ven.
ibi qui curit / ꝫ hic et i pcedētib ꝯar.
i eo ipz cuꝰ cōmissiōz ipediuit fru
ctuariꝰ fructꝰ erāt obligati ex pcā
ꝯtractu In ꝯrio secus / vel loqtur i
ꝯtrario de actōe q datur ꝯtra aliuz
hic de eaq dā. aduꝰsꝰ ipz nō lucrāte
Dic declaracōe hui9. l. q̃o a'
stat quietꝰ de pecūia sibi debita i p
misit vlterius nō petere sz pena ipe
nō petit ꝫ pcur eiꝰ gnalis dn co
mittat. pena videtur q nō / q hoc nō
venit i gnali mandato ut. l. si p
curatoꝛ cū sy. de ꝯdicā i debi / et hoc
puto verū siquis agēt ad pena tāq
dns pcurerit uel peti fecerit Sz si
quis ageret ex alio capite tacite
intellcō. ꝑ. q debuit curare ne pe
teretur ab ipsis q̃ ipe poterat pro
hibere vt a pcure uel filio tē pēa
ꝯmittetur et exigi posset / caꝰ ē hic
et s. l. pxi. ꝑ. in hac / et ibi dixi
et glo. i. i. l. inter stipulātez i pn
fm Bo. Jo. Nā ē qn i cl'pa / q pro
curatoꝛ nō monuit ne a cāli petēt
et idem i filiis vt glo mag. l. si fi
deiussor. ꝑ. i. cū sy. Et pdicta vā
in obligacōe vbi ipe tacite ul exp
sse ē obligatꝰ curare tē vt hic
al secus / tē enim requiritur q habeat
facultatez prohibēdi eo tpe q̃ ad
uiciatū sit vt. l. i delictis i pn / et
. l. iij. s. de noxali alias secꝰ / si ullꝫ
hrēt mādatū ut j. rem ra ha. l. p
cur. Vel dic sicēt pcuraōr ꝯstat ad
hoc ut nō dicat ꝯtra illuz facē an ꝯte

dz dns sibi denuigare ut dai l. si heredi
ssor. §. si generalis. et id in hys qui po
iure expediuntur i iudicio in aliis sa
tis videtur phibere re ipa si fiat ne
in facto ad eu ptinet pueiat ar. j.
rem ra ha. l. a plus. et hoc plus pz.

In conuentionalibus

§ in opionem quaz pono vercelle.
hoc dicit ubi dubia i stip.
quetonalibus iterptatur ex
mete qtrahetium i pretoriis iterptant
ex mete ptoris hoc dicit. ibi tat
sbam. et id eoru mens i ambiguo ser
mone suatur ut. ff. e. l. cu q. i pn
de rgu iur' sz ibi detraheret p iter
ptacom ubi ambiguu qz eoru mens
interptata e a ptore sm q gg glo pos
su colligere habet duas lecturas una
instiis interposita alia i stip i ponenda
sm pma oppo j. de ptoriis stip. l. i. i
fine So no licet adicere sine licecia p
toris vnu ut remaneat ptoria sz cu
sit in conuetonalez at hic volebat det
here p interptacom ubi ambigu q no
lebat i terptaru sm metez ipi stipu
latis ul promittetis q no licet qz dz
iterptari ex mete ptoris ut hic et i q.
alis e q modis qdicendi qn i ptorie
peti declaratio uerbi ambigui et alius
i quetonali qz hoc possit peti pn
dixi i l. stip. ista. §. i stip. ff. e. ¶ Se
cundo mo legitur i stip interponenda
te oppo de l. i. §. stip duple. j. de pto
stip. So no licet addere ul detrahere
ut remaneat ptoria qz efficit conue
tonalis ar. ff. de iusti et iur. l. si
quis aule uel no licet addere uel
detrahere de noitate sz ex pau que
de sic et hec vera ¶ Sz qro an
qn additur uel detrahitur remaneat
ptoria ul efficiat quetonalis qdq
hic dicat q. dic aut addr vel detra
hitur aliquid circa id q no erat ab
edicto ptoris mortuu limitatu uel
alia l. sz erat i iudicis cogmcoe
positu et tc remanet ptoria qz hoc
fit de mete ptoris Q'uid eni aliud
aliud ait ptor nisi ut ptes qponat
ut. l. i. §. et opis. ff. de op no nu.
et hic e tex in l. si finita i pn. ff.
de dap infec. Aut addr uel detra
hit circa id q a ptore e limitatu
et tuc aut talis adiecto ul detractio
inducit diusitate i qualitate oblig.
et tc efficit qvenconalis qz ar. ad
est ut l. i. §. sigmis simplr. ff. e. et
q distixi e. l. §. fi. Aut i qualitate no
inducit diusitatez sz in quatitate
ul alterius rei adiecto et tc remanz
pretoria ut pz in adiecttone pene ut.
l. fi. de ptori stip. faciat ff. l. i. §. si
stipulatum et qd distixi i fi. l. i.
¶ Quero qlr h ptoria intelliga
tur qy omnes q ab iuito extorqt
ut. l. i. de ptori stipul. q sat pz

Si quis in vacua

¶ Dimissio tradicois vacue possois
non qtinet inutile factum sz cu bou
hoc dicit In uacuaz sb iectatate
qtracua tradicois dni si trades
erat dns vel usucapiendi qdicoe
¶ Oppo de l. si rem. tradi. ff. e.
Tempore huius qtext ista lex hz pl
ures lecturas. Una qz hic i telliga
tur bonor j. ad trebe. Ad ista oppo
de l. iii. §. i. de actio emp ¶ Ite oppo
de l. si stip. ff. de usu So vt i glo
et dicam j. e. l. si filius §. i. ¶ Seco
mo legitur q exponatur cu bou
l. om vel usucapiendi qdicoz tuc
ob. qtrariz Rndeo qz aut pcedit qtritz

ex quo natura quis tenebat ad trans
lacom dnii sic dns vel usucapiendi
qdicoez ut in qtitu emptois z ve
ut. l. excepto i pn. ff. de act empti
Et pcedit ista lectura quc talis
qtractus ex cuius na qs no tenebatur
ad transfer dnii uel usucap. qdicoes
pcedit et tc secus ut dicta l. si
re tradi. Ex quo no q obliga
ex q'a tertur reditur no qtinet mex
fem sz mixtu ut hic pz no. glo
i l. cu certa condicoe i pn. ff. si cer. pe.
et dico late i l. stip. no diui.

Stipulaciones non diuiduntur

¶ Clausula no refertur ad
specificata ad hoc allat
barthlus

In stipulacionibus

stipulacio specierum diuidr
in quota Stipulacio qnty
diuidr numero hoc dic

Opera qui stip

stipulatio plurium opum diuiditur
numero secus si una opa hoc dicit
¶ Oppo de l. stip non diui. j. e. bre
uiter opa non diuidr sz est ta. sic
et isto qtrarium examinabo i l. stip
non diuid.

Cum quis sibi

¶ heredi adiecto no pot
solui hoc dicit et ro e
qz in adiecto e merum
factum nec q'd iur sibi acquit
videbitis in l. iul. j. ti. i. ptea
qsilat mandato ut dicta l. iul
§. i. et sic morte mandatarii fit.

Cum qui ita

stip
ulatur sibi et aly. x. de
hysdem x no aliis i telli
hoc dicit.

Decem

Expssio fu
turi heredis
nichil opat. et pinde hetur ac si ex
pssius non eet hoc dicit iste §. vl sic
Non potest qhes unu ex plibus he
redibus qtrahedo qgrauare hoc d. i te
§. et hz altam mam no explicada
hic sz j. e. l. cum §. ulti ¶ Oppo.
ff. de pactis. l. annis So i qtrio
nir'cuz glo iuoluit se breuit ibi in
pacto libatorio. hic i obligatorio
sz videtur hic qtra ibi et qtue co
uenisset ut dic ibi ex post facto hic
in ipa obligoe ¶ Oppo de l. co
tinuus. §. fi. j. e. So ut ibi dicam

Qui sibi aut filio

¶ filio adiecto ad sol eciam post ema
cipacoem pot solui Secus si adiciat
ad oblig. hoc dicit ¶ Oppo de l.
cu q's j. de soluo So ibi condicio
mutatur in deterius hic i melius
¶ Oppo. de. l. qcius i fi. ff. solu
ma. ubi adiectio e ad obli. p
dictoem aut et pot solui hic et sic
ob. iydonob. pmo qz adiecto ad ob
pot solui hic secus So hic adicia
ebatur ad ob qrenda alteri ibi
ad obligoz qrenda ipi adiecto pro
ob. qz p dictaz aut videtur addici
ob qd vide qtra huc tex sz dic qnz
stipulator ad iungit sibi aliu i oblig
p qiunctioz copulatiua tc p sua pte valz
obligo et iste heret ac si no eet
adiectus ut j. e. l. sim et ticio.
et hac l. in pn Qnqz addit p co
iunctioz altuaz aut et tc a pcedit
psona stipulatoris et seqr p ad
iecta et tc videtur adiectus ut possit
solui siue sit filius siue no ut hic
Aut pcedit psona adiecti et se. pso

stipulatoris et sic aut pot sibi qri acco
et videtur obligoi adiectus / alias
si non pot sibi qri tc sibi solui pot
ut l. stamis i fi. ff. so ma / et i de stip
suo. l. i. § pe / et ibi habes qd idem
in dare vel qd in dare aut quatitate ad
positum. ¶ Oppo. i. de stipu. ser.
l. sz et si ita. So hic primo qd stip
ulatur sibi et aliud additur per
quitionem / aut / secus si i aliquis duobus
alternative stipuletur ut i § videtur
tex hic. ¶ Et oppo qn ex psona
filii qritur actio patri tc filio potest
solui ut l. qd filius ff. de posi / de pac
l. si vnus i pri. So. qnqz ex psona
sui vel filii acqritur nob obligo
sine aliquo facto nro et locum hz co
traria. Qnqz acqritur nob interue
niente facto nro et loqtur hic / et ex
hoc apparet solucio qonis i dominis
monacho an sibi possit soluere et
dic qd si facto suo acqritur abbati obli.
sine facto abbatis pot solui. ut ex pdcis
apparet. Idem dico in procure nam si
quis pecuniam mutuo accepisset a pro
cure. vel cum eo aliter qtraxisset nullo
actu dni interueniente posset procuri so
luere arg. ex ff. i. de solu. l. qd ser
uus / sz qn interueniente actu dni ,pri
ta qr actio iam qsita dno deduxit
in iudicium / et fecit reum qdempnari no
pot procuri solui ut i. de solu. l.
hoc iure cumsy

¶ Qui ita stipulat:

Obligatio sui natura est ppetua et no
finitur tpe ipso iure eciam ex pacto
quecumque sz ope excep / qd tibi placet
qcepsis h. d. ¶ No qd in inicio
tpis pot peti ¶ No qd tps no est
modus tollende oblig ut l. obligonum
fere § placet / et l. nemo pot. ff. de
lega. i. habeo istum § pro scali / et
aduerte ¶ Oppo. ff. e. l. qui hoc
anno. So ibi adiectum fuit tps cum dif
ferende solucionis / hic cum limitande ob
ligacionis i eo qd dicit quo ad vitam
Item cum multiplicande obligonis eo
qd itelligitur annuum vel menstruum ut i.
dicam / ex hoc uult dicere glo super
vbo confestim / et bñ ¶ Oppo de l.
lecta. ff. si cer pe. So ibi tps fuit ad
iectum executioni / hic oblig / extra glo
dicit i. l. ma post tps petere no pos
sim tc / Contra hoc oppo. de l. si ma
dato ticii § pauli vnde ff. manda
vbi post diem videtur posse peti qd
formant illud diuum et soluit bñ
qd ibi tps fuit adiectum cum diffe
rende solucionis / hic cum limitande oblig
Et i. e. verum ¶ Sed vnum e dubium
qn dicatur tpus adiectum cum lita
de obligonis et qn cum differende solu
cionis dicam latissime. Qnqz di
es apponitur qdicioni tc aut dies ap
positus qdicioni affirmatiue et tc vider
appositum cum limitande obligonis ut
qdicio veniens i fra tps faciet durare
obligonem / secus si venit post tps
ut l. dapni i fecti § saluum ff. de
dap. i fec. Qnqz apponitur qdicioni
negatiue / et tunc verum videtur ad
iectum cum limitande vel cum dimi. de. v.
dispe. ff. e. l. i illa / et l. iam hoc iure
ff. e. Qnqz dies apponitur dispoi
pur ac dem. Ex. ut ex die kalarum
et tunc vider appositum cum differende
soluconis vt l. obligonum fere § i.
l. rniso. ff. ti. i. Aut apponitur pro daz
ad / vel deo quo ad vel qnqz et
sy / et tc aut recedit oblig a equa

adiectum e tps cum multiplicande obligonis
et tunc cum limitande obligonis videtur fa
ut promittis dare x. annua qr ad
vitam ut hic i § iiij. Aut recedit ob
ligacio simplr et tunc aut obligacio
continet aliquid quod habebat cam
successiuam ut pata et vider appositum
cum limitande obligacionis ut h vltimo
rno / et l. iiij. ff. de fructu. Aut qtinet
aliquid qd hz cam momentanea et cum
differende solonis vider facta. nisi i co
trarium agant qtrahentes qd cum limi
tande obligonis fiat ut l. obligonum fe
§ i. y. rno et ibi no. ff. ti. i. et l. si
mandato ticii § pauli pe. ff. manda
et i proxi § et i e. l. ad diem
et C. e. l. magna cum sy ¶ Q.
ir psitus michi dare x. quo ad vitam
quid est hoc dictum itelligitur de vno
l. semel x. tm aut de decem annua
textus hic no declarat / sz glo dicit
menstrua et hemus textum. ff. de
an le. l. legato vbi dicit qd debes itel
ligere annua / pe no / hic / sz alibi di
cit qd inscrip non dz itelligi de annis
vltime voluntatis facit l. spale fauore
lega. et videtur glo sentire i. l. leta
C. uid dices / dubito in hoc / sz re
ducere me ad tex i l. cum hij § si i
annos ff. de transactio vbi dicit si
e psona paup tunc psumitur cum alime
torum / sz si no e psona talis secus
ex hoc dico qd primo casu qn pro alime
tis psumitur annuum donec viuet
mimitaci itaqz i summa qscederet di
cta quatitates ut l. sicut psumit i
pri / qn dices le ce. facit de dixi. ff.
e. l. si sic § i. ¶ Moues tibi
vnum dubium Reus egit / no fuit
sibi opposita excepcio pa in allat
dicit allegando qd sibi obli excepe
an sufficiat. hic textus vider re
quirere qd opponatur excepo / dico sic
Qnqz excepcio i est ipi obligoi ut
i pactis i continenti appositis vel i pacis
q tacite intelliguntur vt l. lecta ff. de
certa. ff. si cer pe. et l. iur. gen § qn
ymo ff. de pactis. Et in hmo no e
opus qd qs opponat qr ipi actioni i est
et sic actor ponendo actionem ponit eam
cum excepe que sibi i est sui natura
vnde ipius actoris expressio sufficit
aduersario. sile ff. de iur. iur. l. si
duo patrony § siqs iurauit et mar
cellus / et ic hic sufficit h allegari
tpe allegonis. Qnqz excepo no i
est obligacioni sz venit extrinsecus ut sic
excepo pacti postea fci / et ois excepe
q ex pacto couencio no venit ut excep
metus / et doli / et siles / et tc dicit
qd opponatur. et ut i sta de excep pto
et ff. mandati. l. si fideiussor § cauta
cum sy ¶ Item qre debitor i diem pot
queritur ante diem / sz ob / excepcois
an heat necesse opponere / et si qde pez
de dilaco fuit factum post ex interuallo
dz opponi vt i sti de excepc § tepa
les. Si vero ab ipso inicio fuit qsta
dilaco adhuc dz oppoi excepcio ut l.
excep C. de procura / alias sequitur co
tempnacio. Et aduerte qr contempnacio
sequitur ad quatitatem solucia tpe
debito no stante Racio qr ista dilacio
i est obligacioni ad differenda solucionem
vt l. i. § dies ff. de edendo io solucio
differtur si no opponitur qo ad impedimentum
iudicii qsequitur absolonem quasi male
agat ante diem / licet hoc no inest
Opponitur enim ad processum no oblig fa
cit ad pdicta qd no pr. Immo extra de
excepcio c. pastoralis. Ex pdcis itelligitur

quid est dictum pacta in eē ut nō ī eē Tu
qui unicū intellexisti

Quinta stip̄ an̄ ku

Oppo de. l. si ita fuit data libertas. C
de manu testa glo dat tres soluc̄es ne
ptra est bona dic dz ī telligi an̄ pl̄as
ff. finicas et dic ut dixi ī l. qui an̄ ex. C.

Si ante stipulatus

Solutā non inducit liberationē
illud promissum non inducit nouacoē
Item so tiquis libertatiu debitor ptes
hoc dicat Oppo q̄ fiat nouacio q̄ sti
pulatur pēm eius q̄ deuenit ī pāz ob
ligacoē g̀o ic ut ista qui mo toll. obli.
ff. preterea So ut ī glo et plene dicā
J. e. l. qui usufruc Sō oppo de l.
si is cui. C. de ac et ob So. hic gliber
pmissio erat extā lucrā sedme si
pmissio erat ex causa lucratiua / a extā
vna erat ex causa lucratiua / aª ex ca
onerosa ut ī gtrario hic videtur forti
libellus ut petatur usufructus / et q̄
totū fūdū vt. j. e. l. ul' ff. i. et l. cū
C. de solucio. dicit glo fateor q̄ nō posse
petere usufruc. Cōtrarium no de l. u. l.
meum ff. fundo. ff. q̄ solue usufructus
petatur et hoc tenet dy p̄ hue ff. et p̄
l. non quocūq̄ ff. fundi C. de l. i. ad l.
ul' ff. i. et ad l. cū dy rūdit. hic so
luta est ps rei. ff. ps tei ff. affectae io
alia ps petitur / ibi tota res eius soluta
sz desfaciebat aliquod ius extī eius io peti
toru vidistis. Cite ī l. si stipulatus
ff. i. de soluc / sz illud dictū vr̄ q̄ l. si
ita stipulatus ff. si tia. j. e. dicit dy q̄
nō gtigit liberacio ī aliqua pte sz ī pte
soluta ē ī pendēti / io petē nō possū nisi
ptez ut l. u. ff. i. C. e. et l. si nō sorte
ff. si deest. C. de condici. idebi et vide
tex hic / q̄ nec soluē de re / licet glo dicat
q̄ cōtingit libacō ī dicto ff. fūdi et ma
le / sz quē ē r̄o q̄ si debeo fūdū et sol
uo medietatē et gtigit libacō ī mediate
ut dicta l. si stipulatus ff. i. / sz si sol
uo nudā pprietatē nō gtigt. libacō ī aliquo
rō ē q̄ oblig̃ō fūdi q̄º ad solucōm
bn̄ ē diuidua p̄ quotās / sz diuidendo
i pprietatē et m usufructū nō ē īdiuidua
Roz h9 collige exlmō q̄ dicā ī l. stip
nō diuidū. et patz ī tex ī. e. l. si ita
stipulatus ff. i. q̄ nō affert tātā utilitātē
ī pte respectu partis quātā ī toto re
spectu totius. Iste ff. solet uideri

Si hoīe[m]

horribilis scolarib'
nec posset debitu intellectus / sz adūte
stipulacō condicionalis aio nouadi
morā pcedentē nō purgat et cū eius
qt fiam stipl'om gtēri nō posse stari
pōt agi ex psona et re deficiēte ī cō
dicōne euictu / sic cōtrā nō pōt / secus si
extat / lz p̄ma obligacio sit sublata. lex
dicit Casū pōt sb nube Oppo sti
pulō sequēs purgat morā pcedē vt. l.
quociens V. martell. j. de nouac q̄e
hoīe mortuo pmissor p̄mo nō tenetur ut
l. si ex legati cā. C. e. Cinus tādē l.
ista hz duplicē lec / una lc. ē q̄ mora
fuit gtracta p̄ tēcium post stiplōi aio
nouadi ī terposita et sic fateriu q̄ sa
fuit fcā sz iff nouā morā tenetur
sz cōtrā l. papiā C. si cer pe. vbi sb
gtraria gdicōe tenetur ex p̄ma obli
io mora post fiam nō pōt gtrā / q̄ ubi
nulla pōt eē petacō ibi nulla pōt eē
mora ut l. nulla j. de regu iur et l.
si pupillus j. e. So quidā dicūt q̄ mora
nō pōt gtrahi neglig̃do sz gtrā faciēdo
ff. cedendo / q̄ dic tex q̄ decessit post
morā / sz si ponas mora pcede p̄ casū

tāc decessit p̄ mora et in ipsa mora
glo uolendo sustinere dicit q̄ p̄s uul
nerauit postea obiit / et vide ista lec.
ī glo ibi alij q̄ hic ic vsq ibi ecōtrario
et ad hoc tendit j. e. glo ibi vel
dic q̄ si ic ī v̄ idē op q̄ pcedente
ic / ibi / vel dic q̄ hic post ic et ista
soluco vr̄ v̄a ī se / sz gtra magnā
dinacōm Alij rndent q̄ nō pōt
eē ī mora. verū ē si dē ipse pmisit
secus si alius / et vide glo ibi v. e.
inde ic Sz certe verū ē q̄ nō ī fert
siue ipse / siue alius ut l. papiā C.
si cer pe. et ex hac lectura sustinēdo
scdā soluc. / cāam habes no. q̄ debitor
sb gdicōe nō pōt cōstitui ī mora negli
gendo sz pōt gstitui faciēdo et tene mē
q̄ vera ē ī se Tamē q̄ cōtinet dinacōz
ideo So modo lege q̄ an̄ fiaz stiplōz
ī terpositāz fuit ī mora Cōtra stip sequēs
aio nouadi interposita tollit et p̄gat
pcedentē morā ut l. quociēs V. mar
cellus j. de nouac Modo si ē pur
gata et ī terum spēi libatum ut l. si
ex legati. C. e. Huius cōtrarium
timore ista lectura sb dī ī duas
vna ē q̄ sa stip. nō fuit aio nou
andi ī terposita ut ī p̄ma glo p̄ua si
verbo pmisisat et ī magna glo
ibi tercio q̄ hic / sz ista ē vera ī se / sz
si nō ē facta aio nouandi nō refert
siue stic9 viuet / siue nō / q̄ ex p̄ma
posset agi / sz illa eēt gtra istū tex
qui ī nuit q̄ nō pōt queri nisi post
morte si nō eēt noua acō an̄ queri
ret. ut l. sacre dem9 ff. fi. C. e. sic
glo legitur aliomō q̄ stip. fuit ī terpo
ta aio nouadi Et p̄ solucōe gtra dic
glo q̄ hic fuit actū tacite mora p̄
cedēs purgaretur cū promittēs uol
uit pcludere creditori q̄ nō ī de pro
missoris fuit interposita et vide glo
ī pn' usq ibi alij / et dū dicit glo. h
p̄ se ipso ic. Collige q̄ uoluit pur
gare morā p̄ ipsz debitorez sz p̄
creditorē / et eius cōtemplacōz q̄ lc.
vidē vā et nobil' et p̄ de textu
q̄ si pmisit q̄ si deiubedo p̄o lib
atō p̄ acceptil liberetur sive qui
ut fideiussor ī tercedit ut l. p̄uisum
fideiussor j. d' acceptil et l. iiij. et
l. iiij. ff. iuic de effectu. C. de libe
lega. Duco in dubio fauore debi
toris pmitta ut l. fideiussi ff. ī tercedu
C. delega. iij. q̄ pz / q̄ hz contra cū
actoz negā vt. l. solucō. C. eē
gpē g / et j. de solucō. l. solue
et q̄ ineis nō fiat. l. si stichz
ff. fi. j. de nouac. Alia soluco q̄
fuit actū expsse q̄ nō tolleretur
p̄ma mora et vide ī glo ibi gtē
r̄ndet ic / et istā tz dy / et licz vera
ī se sit / tñ gtra dinacōz Que ē
gº soluco / dic q̄ pcedēs / vl' dic sz
Jacō de are / et pe / et andre de ysf
nus Ray q̄ sequēs stip. gdicōnal
aio nouadi interposita re abnde nō
purgat effectū pcedentis more secus
si eēt res p̄ns ut l. quociēs V. vn
martellus j. de nouacō et ibi glo
tangit istā so / sz contra de l. piu
C. de condi fur So ibi fuit stip
aio nouādi sbā pura secus si con
dicōnalis ut hic / et hoc nō dz ī tel
ligi j. de solucō. l. qui decē ff. si q̄s
alicui scolari / et ista so satis nō ē
Reassume gº. ea cū qīs utrū
sequēs stip. purget effectū pcedentis

more Distingue Aut stip. interponitur
animo nouandi / aut non / p[ri]mo casu aut
fuit actum tacite uel expresse q[uod] effec[tu]s
more precedentis no[n] tollatur / et no[n] tollit[ur]
ut hic s[ecundu]m unam lecturam qua[m] tenet dy[nus]
aut nichil fuit actu[m] et tunc aut erat
pura s[ecund]a stip. et p[ri]ma mora tollitur
ut l. pen. ff. de condi. fur. aut erat
condicionalis s[ecund]a et tunc aut res erat
p[re]sens et tollitur effectus more precedentis
ut l. quociens. v. uiii. marcellus . C.
de nouacio / et C. de solucio. l. qui decem
§ qui michi facere s[ecundu]m lecturam modernorum
aut no[n] erat p[re]sens et tu[n]c no[n] tollitur
ut hic s[ecundu]m veram op[inionem] / s[ecun]do casu q[ua]n[do] non
a[nim]o nouandi aut e[st] res p[re]sens et tollit[ur]
aut no[n] erat res p[re]sens et no[n] tollitur
ut l. qui. x. §. si michi s[er]uu[m] . C. de
solucio s[ecundu]m lecturam posita[m] i[n] l. pen. ff. de
condicio furti Et certe hoc plenius distingue
de nouacio. l. si rem i[n] pri[ncipio] ¶ Vltio no-
q[uod] liberato principali acceptilatio[n]e no[n] libera[tur]
ille q[ui] p[ro]mittit a[nim]o nouandi quod intelli-
ge ut dixi

Siquis stipulatus

Effectus oblig-
acionis condicionalis transit
ad heredes hoc dicit ¶ Opp[ositio]
ff. e. l. si x. cum peciero So[lutio]
ut dixi

Qui usumfructum

Si s[ecund]a stipulatio continet plus
q[uam] p[ri]ma p[er]sequitur nouacio
secus si minus nisi actum
sit expresse hoc dicit ista l. ¶ Opp[ositio]
C. de fide. l. si a reo So[lutio] ut in glo ¶ Op[positio]
de l. q[ui] bis. ff. e. / glo fatetur q[uod] valet
s[ecund]a l[icet] ob. excep. tu dic ut ibi dixi q[uod] no[n]
valet nisi sua intersit ¶ Opp[ositio] C.
de nouacio. l. si ista qui no[n] tollit obli-
§ preterea ubi videtur q[uod] d[ebe]t fieri nouacio
So[lutio] dicunt q[ui]da[m] fateor q[uod] sit nouacio
q[ua]n[do] s[ecund]a stipulacio interponitur super
eodem iure vere uel interpretatiue ut ibi
secus si sup[er] diuerso o[mn]i[n]o / vn[de] dicunt q[ui]da[m]
q[uod] in p[ri]mo casu huius l. q[ua]n[do] p[ri]mo stipula-
fundum s[ecun]do usumfructum q[uia] usufructus e[st]
p[ar]s fundi interpretatiue fit nouacio Item q[ua]n[do]
p[ri]mo stipulatur. x. deinde v. q[uia] ista
s[unt] vere p[ar]s fit nouacio Secus q[ua]n[do]
p[ri]mo actum s[ecun]do iter / uel p[ri]mo usumfructum
s[ecun]do usum q[uia] ista no[n] s[unt] p[ar]s vere nec
interpretatiue Ista recitatur hic i[n] ultima
magna glo / et hoc vi[detur] p[ro]bari ex tex[tu]
ibi s[ed] qui actum &c. Natura enim huius
aduersatiue s[ed] e[st] aduersari ad p[re]-
cedencia ut l. ii. et ibi no. ff. siquis i[n]
ius vocatus no[n] ie[rit] / et de petic. heredi.
l. s[ed] et si. l. i[n] pri[ncipio] ff. de dap. infec. l.
hoc amplius §. de hiis aut / et ibi no.
hec op[inio] e[st] fal[sa] / p[ri]mo i[n] ex[emplo] de x. et v. ut
hic p[ate]t in tex[tu] s[ecun]do in ex[emplo] de fundo et usu-
fructu e[st] contra casus l. et qui ita. §. p[ro]-
i[tem] p[re]dicta sunt contra casum l. et qui ita
eodem. l. seruu[m] debens ii. resp[onsio] ubi non fit
nouacio / si s[ecund]a continet tantundem ul[tra] minus
secus si plus / et hoc uult dicere iste tex[tus]
Nec obstat dictio aduersatiua s[ed] ut
glo. hic posita dicit et bene Qualiter ergo
videtur ad §. preterea et ad l. si. ubi
dicit q[uod] iure ista fiebat nouacio si ad
debatur / et pe. sol. et male ut Cy[nus]
refert in dicta l. si. nec eciam ipse Cy[nus]
bene sol[uit] vnde dic q[uod] in materia noua
con[s]titucio[n]is tria s[unt] iura . p[ri]mum an[te] tp[ri]a
ff. et tunc fiebat nouacio si adderetur
vel no[n] / et de tali iure fit mencio i[n] C[odice]
s[ecundu]m ius fuit ius ff. et isto iure
fiebat nouacio ita demum si s[ecund]a stip.
continebat plus / secus si tantundem vel minus
nisi esset expressum ut hic / et l. si pu-
pillus. §. qui actum C. de nouacio et dicta
l. seruu[m] debens ii. resp[onsio] Tercium e[st] ius
C. post iustinianum et tunc nullo modo fit nouacio

nisi sit actum ut i[n] contrarium et hoc tangit glo
in dicto. §. preterea, dicas plenius in l. pe.
C. de nouacio ¶ Vltio pro declaracione istius
l. et glo q[ue]ro / utrum usufructus sit pars fundi
et iter sit pars actus et sic glo tangit
hic / et de excepc. rei iudi. l. si in r[em] §. si
quis iter / et C. de v. sig. l. recte dicimus
et vi[detur] sibi i[n]uicem contradicere. Vnde p[ro]
huius euidencia sciendu[m] e[st] q[uod] vnu[m] e[st] totum
integrale et partes integrales vt domus
consistit ex suis partibus Item x. consistit
ex v. et v. et sic in aliis materiis
et corporibus quoddam e[st] totum vle / et partes
subiectiue seu p[re]dicamentales vt genus et
species / na[m] a[n]i[m]al e[st] genus et sic totu[m] ho-
bos et silia sunt partes subiectiue q[uia] subiciuntur
de genere / et p[re]dicantur de genere q[uia] si dico
ho[mo] est sequitur ergo a[n]i[m]al est / et sic dicu[n]tur
partes p[re]dicamentales ¶ Hoc premisso dominiu[m]
potest accipi pro quodam genere p[ro] d[omi]nio pleno
ut C. de acquir. re. do. p[ro] totu[m] Item de
appetacione nuda ¶ Item pro usufructu simplici
Item pro usu / dicitur ei q[ui] h[abe]t aliquid eius i[n]
re potest recte dicere Ego habeo dominium
illius iuris vt ff. si usufruc peta. l. q[ui]
usufru no. ff. de acqui. pos. l. naturalis
§. nichil co[mmun]e / et isto m[od]o assumendo dominium
recte dicimus usufr[uctus] e[st] pars domini / hoc e[st] species
et sic pars subiectiua seu p[re]dicamentalis ita no.
ff. de usufruc. l. iiii. et bene Alibi dicit[ur]
vsufructus e[st] pars fundi vt hic / no[n] dicit
dominium Hic aduerte q[uia] fundus potest accipi
put e[st] quoddam corpus / et isto modo appetacio
et usufructus no[n] e[st] pars fundi / hoc e[st] illius
corporis et ita noluit dicere hic glo no[n]
apposite ut hac ultima glo ¶ Aliquo m[od]o potest
intelligi fundus pro d[omi]nio pleno hoc e[st] p[ro]
pleno iure fundi. et sic accipi[tur] hic dominiu[m]
no[n] pro genere s[ed] pro vna specie s[cilicet] d[omi]nio
pleno / et isto m[od]o usufr[uctus] si accipiat[ur] ut
fructus e[st] species distincta a d[omi]nio / si acci-
piatur vt comoditas et tunc e[st] pars integralis
fundi seu dominij q[uia] ex p[ro]prietate et usufructu
constituitur isto[rum] totum integrale s[cilicet] fundus seu
plenum dominium Ita d[ebe]t intelligi q[uod] no. i[n] l.
recte dicimus i[n] pri[ncipio] C. de v. sig / ita d[ebe]t
intelligi hec glo / et ff. e. l. eu qui
ita. §. pe. cu[m] glo ibi posita Eodem mo[do]
dico q[uod] iter si accipiat[ur] vt fructus
e[st] species separata ab actu vt l. i. ff. de
s[er]ui. rus. pre. S[ed] si accipia[tur] ut co-
moditas tunc e[st] pars integralis ad actum
q[uia] ex comoditate itineris et agendi
consistit actus / et ita d[ebe]t intelligi
hic tex[tus] et C. de nouaci. l. si pupillus
§. qui actum / et hunc intellectu[m] voluit
h[abe]re glo i[n] l. si in r[em] §. siquis iter ff.
de exc. rei iudi. l[icet] illa glo sit corrupte
scripta. Idem dico de usufru et usu
et s[ecundu]m p[re]dicta d[ebe]t intelligi C. de accep-
tila. l. et puisinis §. i. ii. iii. et. iiii.
Rundeo p[re]dicta sic legali dicta sine
quidquid dicant leges

Quociens

In estimacione que venit in
dicis officio inspicitur te[m]pus more
h[oc] d[icit] ¶ Oppo s[ecundu]m glo ff. ma[n]-
dati l. hominem So[lutio] intellige ha[n]c
l. s[ecundu]m illa[m] q[uod] inspicitur dies i[n] eciam
mora ¶ Oppo de l. cu[m] quis ff. ti-
tulo So[lutio] intellige illa[m] s[ed] ista ¶ Opp[ositio]
s[ecundu]m dy[num] C. de nouacio l. fundum cornelianu[m]
So[lutio] ibi debetur estimacio iure oblig[acionis]
hic iudicis officio distingue de hoc
vt l. in hac ff. de tritici et p[er] doc[tores]
i[n] l. vinum ff. si cer. pe. ¶ C[ontra] vero
An euentus condicionis constituat
que[m] i[n] mora / et vidi q[uod] sic ut hic
du[m] dicit in diem / uel sub condicione
cu[m] equiparantur dies et condicio Istam
q[uesti]o[ne]m tangit d[omi]n[u]s Cy[nus] i[n] l. in minoru[m]
C. in quibus cau[sis] in integ. re. no[n] e[st] nece[ssaria]
Guil. de Cu[neo] ponit in l. q[uod] te ff. si cer[tum] pe[tatur].

.re. Et breuiter omes teuet illud / quia
euentus condicionis no constituit mora
et racio est / quia de mente iuris e
q eo puncto quo quis obligatur eo pu
ncto in mora constituatur ut l. qd di
cimus . de solucio et l. promissor . de
consti. peca. et § si . insti de inutili stip
sz ante condicionem no e obligacio ergo
rc. No obstat ista l. qz intelligo q
dies obli uenit / et per interpellacionem
contracta est mora que tamen interpel
lacio in oblig in diem fit per cursu diei
apposite in obli. condicionali per ueram
interpellacionem. No obstat l. euictis
. de usu / qz ibi re ipsa contr mora
Non obstat l. si ex legati ca .
. e. cu glo sua / qz alr di intelligi illa
glo . et induco duas l. vnam . e. l. si
ex legati ca / cu legatum debetur sub
tacita condicione si heres adibit hereditatem
ut l. iii . de leg. i / no tn constituitur
in mora nisi interpelletur / fac. l. si pe
nu . . qui dies lega . ce . et ut cau
de penu. le. l. i . ubi pro sic anno no con
stituitur in mora per aduentum illius anni
/ q pz / qz admittitur pluries vsqz ad
illud qd / q no eet si eet dies . et pena
istud dicam . et . e. l. si insulam / sz contra
glo in dicta l. primo poita vidr inde
ucie contrariu in glo sup verbo vtr vbi
dicit q si testator iussit dari de fruc
tibus futuri anni q euentus fructuum
constituit in mora / et constat q illud e
condicionale legatum vt l. i . in fi. . de
condi et de . et . e. l. interdum in prin sz
dico q id no e bonum exemplum pone quod
ibi ex eo p. l. nec se . § si in ambiguis .
qui dies le. ce. vl melius / dic q glo
intelligit qn fructus fuerint adiecta
designacionis ca / et sic no condicionale
ut dicitur . e. l. inter stipulacionem
§ sacram.

Stipulacio hoc mo
Non valz stipulacio per quam
aufertur libera testamenti fa
cultas hoc dicit Oppo
situm dy . de l. siquis sinuz de act. emp .
. et l. iiii . . pro so vbi valet pactum
de futura succde / dic per Cy. in l. fi. C.
de pacti . et per gui . . de pacti . l. ex he
redi / et idem dicit Cn qz unus perfecte
io statim dicam . lacius per istam . l. dap
no vnam opi dy quam aduocati habent
pro canonizata An testamentum possit
fieri taliter q no possit reuocari
dy in c. q semel placuit / dicit q
no e dandum consilium stando in finib vl
tie voluntatis sz transeat in contractum
hoc modo si contingit me facere ad
testum dono oia bona mea rc / hoc
modo valet / sz no placet qz tales do.
aufert liberam testi factionem et vr facta
hec donacio in penam mutationis testi
et sic tanq contra bonos mores no
valz ut hic / et hoc reprobo dy consilium
ne sz sic scripsit in dicto c. Facio
aliam questionem verum hoc pactum possit
iure firmari / et vidr q sic extra de
pact. c. ii . li . vi . et de iure iur . c. licet
. e . li . vi . salua reuerencia no intellexit
. c. no e obligatorium de regu iur . li .
vi . / et dico q no firmatur qz dicit
capitulum q iuramentum contra bonos mores
no e obligatorium sz illud e contra bonos
mores ut hic in textu ergo rc / Rndit
ad . c. ii . et . c. licet / dic q quando e tale pa
ctum de futura succde qd inducit vo
tum captande mortis quale e pactum
omne de succedendo / vel aufert liberam
facultatem faciendi testamentum et tunc
no valz nec firmatur iuramento vel l. fi.
C. de pact / et hoc ideo / qz e contra bonos

mores facit extra de preben . c. ne captande
. li . vi Quando no aufert testi facultate
uel votum captande mortis no inducit
vt patet in pacto de non succedendo pa
tri sz l. non uult ut sit de futura
successione ea forte racione qz presumi
q pro modica re dimitteret interea et ex
iuramento firmatur vt extra de iure
iur. c. licet et c. ii . extra de pac li . vi .
vbi loquitur qn pactum fit patri de no
succedendo patri no impeditur filia
iure ex testamento succedere ne au
feratur libertas testamenti facultas ut C.
de pact . l. pactum / et predicta vera de
iure canonico quidquid dicat glo de
iure ciuili in l. pactum C . de collaci
Quero aliquis vult facere ut ha
beat bona sua post mortem eius / quis
erit modus glo in l. fi. C de pact
dicit q promittit bona per stip post
mortem suam vt l. i . vt act ab herede
et contra heredem sz constituit donacio
causa mortis secundum al / sz hoc modicum co
saluum e / qz sic donacio causa mortis per
reuocari faciat ergo hac peius aio
donandi inter viuos ut l. ii . mort
de donacio . c. mor sz an aut vale
at Cy tangit in dicta l. fi. Tu dic
laicus aut promittit hereditatem et sic
ius succedendi et no valz vt hic et C.
de transact . l. cum donacionis in fi. / nec
etiam valet pactum vt eos instituat ag
etiam sic iure firmatum / ita no . Inno. in
c. fi. ext de pact Aut pr.ittit bona
et tc aut oia bona presencia et futura
et no valz / qz aufert liberam testi fact
tatem per indirectum qz nullus vellet ee he
res sine comodo . et hoc Cy consulit
pro hoc facit isti . ad . l. falci in prin co
uicta . l. q. de bonis . ad . l. falci .
Aut dicit bona oia no aut addic
presencia et futura et tc valz vt l. cum
§ lucius . de hne q in fitau erit / et
dicta l. i . vt act ab here et contra here
/ et l. hereditarium de bonorum aut. iud poss
vo qz poterit lucrari post vendicionem
q l. fsuit vt l. si defiuctus ar. tu . Et
in illo lucro poterit testari / et sic no
aufert liberam testamenti factionem Item
qz a nolente no auferet . qz inducit
uotum captande mortis vt dicta l.
fi. C de pac . Idem puto si donauit oia
bona presencia et futura reseruata sibi
certa quantitate vel re / et idem dico si
vendit oia bona presencia et futura
na in hoc no venit precium qd recre
pit ab emptore ar . l. tapini § ac
parietem de dap in fec / vn in illo pre
cio poterit testari Secus puto si di
ceret vendo hereditatem meam qz emptor
ius succedendi sibi / q no pot vt dcm
est Vlterius cum queritur an valeat
pactum de futura succde plenius dicendo
distingue / et dic / aut fuit pactum
pro iure succonis seruando aut pro iure
succonis amittendo seu perdendo / a
pro iure succonis acquirendo Aut
de eo q acquiretur per succonem dicto mo
disponendo primo casu valz pactum ut
insti . de legit agno suc . § si sco
casu aut tale pactum e admixtum cum
delicto et valz vt l. i . § si patronus
C siquis a pra ma . fi . aut no e
admixtum delictum / et tc aut firmatur
iure et valz vt C. ii . de pact . li . vi . aut
no firmatur iure et no valz ut C.
de collaci . l. pact Tercio casu no valz
ut hic et C . de pact . l. pact / et C.
de transact . l. si donacionis et q ibi
no . etiam si fuit iuratum vt dictum e
Quarto casu aut pactum fuit inter
positum sup hereditate hois mortui
et valz vt l. iii . § de illo . pro socio /

Aut hoīs certi et tūc aut hoc venit ex
gnīa pōris contract9 et valet. l. siquis
sic fun. ß. de actio empti. aut nō et tc
aut uenit sub quadā vniusitate ꝛ valz
ut. l. ij. ß. illud de here uel acō ven
aut sit p se pl'r et tūc aut cōtinet
oblig' et tūc aut ille de cuius homie
agitur non cōsentit et nō valet cōa
si uuetam / aut cōsentit et valet si
cōsensus durat ut C. de pact. l. fi.

Eruus vetante
Seruus acquirit inuito do
mino h. dicit bartholus.

Siquis ita stip.
Stipulacio semel cōissa cō
missa iterū non cōmittit
et aduersitatem disiūctiue
sufficit alterū eē verum
hoc dicit de materia huius l. dicē.
j. e. l. sisic ¶ Nota q̄ dictio siue
uē ē disiūctiua lz ipa natura ipi9
ē ut disiungat vba quīgat ſtm
ut alexander siue paris ut no. C.
de in litem iurando tu. l. qui ad pro
tegendā tm hoc ꝓpendz ex natiā
ordine ubi apponitur.

Hiusmodi stipu.
l. Potest cōsta stipulacō sb
q̄dictōe ut existēte condicōe
detur a die interpōite stipulōis
annua pēnua debeantur hoc dicit ¶ O
ppo de l. cū quidā. ß. de usur' So ibi
spāle q̄ cōcursus vsurar ē odios
hoc ē cōtra l. lecta ſ. fi. ß. si c' pe
lz ista ē uera q̄ illud ē ne excedat
legittimus modus vsurarū et ista
uera est. verū tamē ille l. modicē
facile ad ꝓpositū q̄ ibi fuit expsse
a die iꝑpōite stiplōis / hic uero dicit
ex hac die / et sic pōt intelligi de
die intpōite stiplōis et de die ex
istētis condicōis sz q̄ dico hac ē
diminutā de puri ut plene dixi ß.
de ope. no. mūa. l. i. i ꝑn. io ītel
ligo de die de qua loq'tur hic est
effcāe huius l. secus g°. si dixisset
ex illa die.

Quic cōmiscecus vba
sup.
uacia item dissonancia i
mente stip non viciant
glo exemplificat ista l. ꝑ
mittis michi dare hūc equū et
ē bos in pn̄cia q̄ valet / sz qm̄ l.
siquis in simili vocabulo ubi error
in appllōe nois viciat / dic q̄ istd
opatur demīacio rei q̄ ē i pn̄cia
que facit omēz errorē cessare / et
hoc fm iaco de are adduco. l. ne
mo. ß. de heredi insti. Itez oppo
ista de inuti stip. ſ. si de alia So
hic nō rndit de alia re / sz de eadē
Aduerte ad glo sup vbo denarios
sz ponīn9 q̄ erant denarij. de ma
teria eadē. Istud ē sine dubio / po
ne tres medalee auri valet vnū
aureū. vnde cīrcogmū pittis dare
vj. medaleas rndes pitto duos
aureos valet q̄ ꝑ ꝯdemptatē ma
terie eadē res ē ut. l. i. i fi. ß. de
auro ꝛ ar le / sz si nō eēt eadē mā
tc uidetur eē res diuersa ut no. ȝ.
de solua. l. paul / nisi diceres q̄ eadē
ꝯsue' regiōis q̄ acciperet vnū pro
alio ut no de dona. l. siquis argē
tū / facit q̄ no. ȝ. e. l. ubi autē
i pn̄ / et dicaz in dcā. l. paulus

Si minor xxv. Q
ego
p me nō possū neqz ab a
stipulari fieri possū de
re ad me ꝑtinente. hoc
dicit bartholus /

Qua stip. Eug.
q
iꝑsonalitas circa ubū
executiuū obligōis stip
non uiciat h. d. ¶ Opp
de. l. i. l. si heres iussus. So. h pro
misit curare ꝛbi sunt iussus facere
q̄ tc videtur iuberi q̄ det / qnz enī
ꝓmictat q̄s dare et tūc tenetur ꝓ se
ut. ȝ. e. l. ubi autē ſ. fi. Cnīqz pro
mictit curare et tc nō tenetur ut det
sz liberatur dando fideiussorē ut
hic / aut ꝓmittit facere ut detur
et tūc ē casus i. l. si heres iussus
ß. delega. l. q̄ tenetur dare / et no. i
l. fi. si cert pe / et istud q̄uis cōtur
biet q̄tz dicat q̄ ibi ē spāle fa
uore vltīe volūtatis ¶ Oppo
de auctā siqū C. de consti pecu So
ut plene dixi ß. e. l. stip. ista hīc
ligere ſ. siquis ita ¶ Quid uerū
al' sit dicā si ꝓmicto me curaturū
et facturū glo q̄ sic Tu dic. aut ita
uba referuntur ad meū fcm ut pro
micto facturū dominū. vel ꝓmicto
me curaturū q̄ tibi fiet. et tc ista
uba ē diuā ita legitur hic Itez
si simplr proferuntur ut ꝓmicto
me facturū q̄ fiet et sic impsonalr
si uero referatur ad fcm alicuius
puta pitto me facturū q̄ ticius domū
faciet. vel ꝓmicto me curaturū
et tc nulla ē diuā ut ȝ. e. l. q̄ssis
i ꝑn. ꝯuicta. l. inter stipulantē i
ꝑn. et io nōri hodie ut ista du
bietas cessat apponit utrūqz ubū
s' me facturū et curaturū ꝛc.

Si tenuiz stipula.
Obligacio dandi q̄n mea
totaliter non interest ad
intēē q̄ritur hoc dicit ¶ Op
extra glo q̄ i stiplōe dandi nōn
sufficit obligacio ad intēē ut l. u
bi autē i fi. l. si sum i fi. ȝ. e / et. l.
ꝓmissor. ß. de cōsti pecu / glo sol
q̄ hic nō ꝓmisit dare sz cedere q̄ ē
fcm Ista glo pessime dicit / et i ob
lig' dandi nō q̄ritur i tēē / q̄ int' est
mea simplr i quātū ꝓmittis ut qui
ꝓmittis m' dare irreuocablr ut sic
ꝓmittēs cogitur ꝑse ad dādū / al'
nō cogi' ꝑse sz dz dare. reuocablr
tn / tūc mea simplr i toto nō iteē
ideo nō possū agere nisi ad itēē
ut hic / et sic nō ē diuā uerū pro
misit mutuare vel cedere. h'. di
ximus. ȝ. e. l. stip. nō diuidū. i xij.
q̄. ¶ Quid ad quid cōtractū
q̄rio
r. glo q̄ forte sb pena debat'.
aliq Sed nōne ista pena ē intēē
extriseca g°. nō venit. in tc̄tū cū itēē
g°. nō venit ut. l. si sterilis. ſ. cū
p uenditore. ß. de acti emp. So
in minimis nō venit intriseca
intēē / io venit extriseca. l. minimis
ß. de ilicē iurādo et ibi no. ¶ Q
io ꝓmittis mutuare pecuniā an
hunc repetere incōtinēti / glo dicit
q̄ sic / sz nō credo p glo i. l. fi. C.
como. q̄ dz agi cū diu ē i solid'
cessatum ul' facal' ē solucio.

Si homo mortuus
l. Pena adiecta p'cedenti
dispōni i possi. nō pōt q̄ri
h. d. ¶ Oppo. ß. e. l. stip
ista ſ. alteri So ibi nō erat i possi.
hic sic / q̄ tēē dispōis sicut erat
mortuus ¶ Queio quid si tc nō
decessit sz post ante condicōis eue
tum In glo sūt opi / et glo tenet
p'mā i. l. si decesserit. ß. qui sat
da co. et p. l. nulla. ß. e. Sz ue
titas
ritas ē i ꝯtrariū q̄ superueīes i possi

excusat a pena ar. l. si uehenda. § . id
unius. ff. ad l. rodia. de iac. Nec ob. l. i.
illa, qr ibi stichus no erat in obligone sz
solu in condicone. vnde penalis stip.
non debeatur ibi ex mora sz ex qdic
euentu, et hoc tenet dy. guil. ol. cy.
et omnes, et sic tene opi. Jo. hic posita

Mulier Infans stipu. n
non potest. h. d.
dic ut dixi. ff. e. l. i. in pn
barthol.

Cum quid Hic po.
forma co
tractus qualiter pena dz
apponi facto u no facto. hoc
pro summario

Stipu. no dividi
ista. l. usqz ad § si sic ita
tractat materiaz vl de dif
ficilez. Ad cuius euidencia
puto qd quedam stiplacones sunt a pn
indiuidue ab inicio et ex post facto ut
stipulacones seruitutu, nam pro pte i stip
de dua non possit ut ff. de seruit. l. p
parte Item no prestat. pro pte et inter
plures heres promissoris vel stipula
toris no diuidi ut ff. e. l. ii. § ex his
q dam sunt stiplaces indiuidue postqz
sunt certe sz ab ipso inicio pnt p pte
gtrahi ut stiplaces vt stiplaces rei
puta rem tradi, na ab inicio pnt
possu promittere tradere ptez rei
ut ff. de acqui pos. l. locus, sz p qz
pmisi no diuidi i pte vt hic. Jt
pmitto qd r gulr i obligone fa post mo
ra succedit obligo ad interesse ut j.
dicam. Jlius. pmissis l. ista dicit
indiuiduas ptes pn les. po tractat de
obligone pmitia seruitutu et factorum
so de obligone surrogata ad interesse
post moraz sa ibi tn celsus ic. Jtez
pa subdiuidi i tres prticulas qr po
loqtur de stipu. totaliter indiuidua
ut de stipulacone seruitutis, sa de stip.
indiuidua ex post facto vt de stiplacone
factorum Tercio assignat rone sa.
ibi ideo puto in ibi horu enim. Jtez sa
sb diuidr in alias tres, po ponit prin
dictu. s. qd post mora surrogat obli
gacio ad interesse, so ponit illacoz ex
dicto. scilz qd ista obligo surrogata e di
uidua, tcio ponit alia illacom qr sic
interesse succedit i obligone. ita i pe
ticione sa ibi loqz tcia ibi sim q et
bluter hoc dicit Stiplacone seruitu
tu nullaptes diuiduit stip factoz pt
prestacone no implet. sz po mora suc
cedat obligo ad interesse qd diuidr
et i peticom deducit h. d. Casuz
i termis ponit pte ut pz ex pdcis qr
posito expone literaz, stip. no diuiditur
i. p pte no interponuntur, sz si p solido
fuerunt interposite pt prestac non impl
entur: nec inter heredes diuiduntur. Jd
puto quantu ad hoc qr ptis prestacoe
no implentur nec inter heredes diuidu
tur. Jarum enim diuisio i. ptclar prestacio
stiploz no implet. pue i stur ad inter
qz casu Ceteri sunt plana. Nota lia
collige p te ipm. Oppo. po et
videtur qd seruitutes sint diuidue
ut pz i seruitute aq q diuidi tempribus
et mensuris ut ff. de aqua cotti et
estiu. l. si lucius i fi. et l. se. ff. comi di
uidun. l. arbores § fi. ff. de seruitu
rus. pdi. l. si ptem, glo i dicta l. si pte
Hec gtrarium signat et soluit duobus
modis Quidam dicunt qd spale e i aq
ductu hoc e gtra. l. pma § si u
sufr. ff. ad l. falci. vbi excipit solu
usufr. Jn aliis seruitutibus remanet
regula firma qd sunt indiuidue. Solu.

go glo so modo qd non diuidi seruitus ut
hic sz comoditas aque sic ut i gine
Sco contra istud oppo jura dicunt
diuidua et indiuidua sz naturam
eius qd i illo iure gtinetur ut pz in
obligone que sm id qd i obligone deueni
dur diuidue et i diuidue ut ff. e. l.
ii. et hac. l. et in tractatibus no. p dy
in § catho. sz si ipa comoditas aq
gst diuidua. go ipa seruitus diuidua
So. in qualibet seruitute pdiali dem
gsiderare. iii. si fundi seruientis. Jtez
fundu dnantez. Jtez iterz qd ut cum
que seruitute Jtez, tps si considerentur fu
du seruientez no pot quis ducere aqua
vel ire p ptez illius fundi pindiuiso
Jtez de pdio dnante no pot qs ad
eu ire, vel aqua ducere pro pte cuius pro
i diuiso, et ideo vt hec glo dicit, dns p
pte no pot seruitutez acquirere nec i
ponere vt. ff. de seruitu. l. pro pte
et de seruitu ru pdi. l. si vnus in pn
ff. e. l. si sb vna § i. et istud e rone
ad ceteras seruitutes pdiales et isto re
spectu dicitur diuidue, aut gsidere
instrm qo qs utr seruitute et istud
exemplum repi i diuidui, qr si scidar
ul diuidatur i pte nullus e eius usus
exm i seruitute itineris et actus na
istr in qo qs vtr seruitute e ho vel iu
mentu, si tale instrm diuidas i pte p
i diuiso no pot ire vna ps hois vel
iumenti q n vadat alia, Si p diuiso di
dis nullus erit eius vsus. Et te cca
respectu istri dr i diuidua, qnz tn cte
istez r pn diuidui ut i seruitute aq duc
tus, na ipa aq bn pot diuidi ut i. l. gtra
Prim aut iure seruitutis resp quo ad respce
e. potes e eis i diuidui, licz qda glo ff.
co. diui. l. arbor i fi. magne glo.
dicat qd ipa seruitus diuidat. du expeit
iter aq i. seruitus, sz falm e ut § expr
dicti pz. aut considerat tps et sm
hoc eius seruitus i. comoditas posset di
uidi. vt. ff. de seru. l. via § i. Tn re
manet i diuidue qo alios effcs. Dico go
aque vl alcuis istri vl tpris no e
diuidere seruitute, sz e modificare ea
seu ei modu addicere vt ff. d seruit
l. iiii. Tercio oppo q pdcta diuisio e
cpe et vere qn fit p diuiso ut pz i coto
titulo fa. Jtas, et coi diui. Sz ad ctam
ptez pro diuiso seruitus pot costitui et
reitti ra i spcu fundi seruientis ut ff. de
seruitu. l. ad ctam, et. l. si cau. et coia
pdi. l. qui p ctu. go pz qd respu fundi
dnantis et seruientis seruitus e diuidua.
So lz fundus diuidatur quolz ps pro diuiso pt
dici vnius fundus, et cuilz pti p diuiso
pot dici deberi i acqua seruitus. Debet
enim vni fundo no parti hoc dicit tex
ff. coia pdio. l. si qs duas. § si qs.
ptez. vnde patet qd ipa seruitus no diuidi
et licet forsa posset possidi p diuiso
tn remanet vnus fundus ut dicam in
pa qone Tamen quantu ad hoc hic loco
vnius fundi dicas tu hoc no sufficit
michi qn pro certa pte seruitus remittatur
na totus fundus debat seruitute, sz remitto
i certa pte certa pte seruitur i. aq re
manebit certa ps seruituti, go seruitus
diuidi, et sic videtur rno no videri su
fficiens So dico qd eciam tc seruitus no
diuidi sz modificatur vt illa eadem
seruitus qa hebat ita largas habenas
qd poteras ire p totu fundu illa tota
diuiet modificata et restricta ad certam
ptez qn modus pot addici seruitutibus
ut. l. iiii. § modus. ff. de seruitu, et de
hoc do tibi exm naturale. Theologi
et phi qd aia hois e tota i toto et tota
i qlz pte corporis, ita i seruitute q e
tota in toto fundo et tota i qualz
pte fundi ut ff. de seruit. ru. p. l. via

gstitu ff. si q̄ oculi Modo poē corpꝰ
hūanū; puta q̄ oculi sūt sepati ab
aliquo corpe, erit ne diuisa aīa Cte
no sꝫ modificata q̄ prīno hēbat v̄tutē
visiuā; p̄ istam oclorū mō nō habꝫ;
ita in pposito s̄uitus modificat̄ non
diminuitur. nō possꝫ vob' alr̄ tāe īte
lligere ista em̄ sūt subtilia et consis
tūt ī intellectu Quīto oppo si ille
qui ē dn̄s pdij tnantis efficit dn̄s
pdij s̄uientis pro certa pte p īdiuiso s̄
uitꝰ restinctur ut C. de s̄uitut. l.
ut pomū ff. l. plene no. de s̄ui iu. p.
l. si cōis ꝫ res sua nemī s̄uit vt C.
de s̄uitut. iur. p. l. i re cōi et quad
s̄ui ait. l. ij. ff. si usuf. et l. usufru
C. si usufru pte remanet q̄ q̄ pro
sua p ī diuiso sibi nō s̄uit ꝫ pte so
cij. Sꝫ pte fundi p īdiuiso dꝫ s̄uitute
q̄ ē cōtra pdicta so. dico q̄ totꝰ fū
dus dꝫ s̄uitute lꝫ sit dn̄s pro pte
et q̄ dicit res ppa nemī s̄uit, verū
ē ppa ī solidū sꝫ res cū alio cōis pt
s̄uire ut ī cōis Sicut em̄ ab īitio
s̄uitꝰ ptis indiuise nō pot acq̄ri ita
ia acquisita nō cōfūdit̄ nisi totꝰ
fūdꝰ s̄uiēs sit dn̄ans ar p ho. l.
tria pdia de s̄uit' rū p. item q̄ ser
uitus pro pte retinet̄. et male q̄ dicꝫ
nō recipit ut hic ī tex et ibi ar. l. ibi
allatis vbi dicit q̄ retinet̄ p pte ex
pone. i. occasioē ptis retinet̄ p solido
ut ibi no. sꝫ illaꝫ opidꝫ vāꝫ Quin
to oppo. dr̄ cētū s̄uitutis cōtra
C. ad. l. fala. l. i. ff. si ꝓsufr' vbi dr̄
q̄ usufructꝰ est diuiduꝰ, glo solut.
duob̄ modis, vno mō q̄ regula hꝫ
tradita hic fallit ī usufructu. Ala
solutio est q̄ inter heredes pmissors
nō diuidr̄ s̄uitꝰ usufructꝰ sicut ale
s̄uitutes, et ita loq̄tur hic ista
ꝑa ē fl'a cōtra casū l. cū reo C. de
usufructu, al. l. v. ff. reo, et eā r̄pro
bant dy et pe, lꝫ dy ponat alias rōes
q̄s nō curo recitare Tene ḡ primā
q̄ fallit ī usufructu Cete s̄t diuidue
siue sint reales siue ꝑsonales vt usꝰ
C. de usufruc. l. usꝰ pe. Et q̄ sic ro
inter usufruc. et alias, dicā ī q̄.
Sexto oppo. ad ꝫ dcꝫ, hic vidr̄
dici q̄ facta sūt indiuidua Cōtra
ego possū stip'ri ptē fūdi tradi
ut C. de acquir' pos. l. locus īt' cōtra
pte fossa pt purgari ut C. de aqua
plu. ar. l. ij. ff. p. ḡo s̄t fcā diuidua
Hic at dr̄ q̄ nō diuidi cōtē te So
dico q̄ ista sūt facta diuidua tpē cō
tractus, q̄ pro pte pot quis stip'ri
fūdū tradi fossā fodi et silia, sꝫ pꝰ
q̄ p solido s̄t deducta ī stiploꝫ nō
diuidū aliquomō. et ita loq̄tur hic
et in hoc dr̄t a s̄uitutꝰ q̄ pe diui ūr
tpē cōtractꝰ ut dixi C. et io tex hic
dicit notabilr̄ aliquid stiplat̄ rē ut
ostēdat solū post stiploꝫ eē ī diuidua
Et aduite ne erres inter fcā et
s̄uitutes ē pdca dr̄a q̄ fcā p pte
pnt ab īitio deduci ī obligōꝫ sꝫ nō
s̄uitutes Cōueniūt tn̄ añ stiploꝫ
in hoc q̄ sicut s̄uitꝰ ī pdi nō pot ab
vno ex dn̄is certe ptis p īdiuiso et sic
si post stiploꝫ alienat̄ pte fūdi ex
tinguitur stipꝰ ita ī fcīs cōtrahēdis nō
em̄ posset stip'ri vnꝰ ex dn̄is ī fū
do cōi īsulaꝫ edificari et si post
stiploꝫ dn̄s pte fūdi alienaret ex
tinguit̄ stipu. eadē rōe ut dicit
glo Nec ob. l. cōtinꝰ ff. fi. ꝫ e.
q̄ si vnꝰ ex hēdib̄ plegēt fūdꝰ

ad queꝫ r̄spiciat scdm̄ ut s̄uitutes a
ei transit actio q̄ pot ad eū trāsie
ar sit heres Secus in successore sigl'r
possent etiaꝫ eē q̄daꝫ fcā q̄ ab īitio nō
possent p pte deduci ī oblig' ut nō
ī pedire non offendē et silia ut pꝫ
ad sꝫm Tamen pdictū pcedit ī
exēplis. l. nrē Reassume q̄
claris q̄ q̄daꝫ sūt facienda de solo
ut fūdūꝫ tradi et hoc ab īitio pt
pro pte disa et ī disa ī obli dedua
vt dicta l. locus Quedā s̄t facienda
ī solo ut fossā fodi, ul' īsula fab'
cari ul' depli. iu, et istd' scdm̄ p pte
diuisa ab īitio pot ī obli deduci ar.
dicta ff. pcea et ar. C. de cap ī fec.
l. Fror. ff. ex hoc edicto Sꝫ ro ī diuiso
vero. nec r̄spectū ipiꝰ opis, nec r̄spcu
fūdi pot in obligōꝫ deduci sic s̄ui
tutes ut dictū ē Quedā s̄t facta
q̄ r̄spiciūt ꝑsona ut nō īpedire nō
agere et sic, et istaq̄daꝫ s̄t diuidua
q̄daꝫ nō scdm̄ regulas q̄ ī dicetur.
Septimo cōtra hoc oppo. et vi
q̄ etiaꝫ post stip fcām fcā sint di
uidua ut C. e. l. eadeꝫ ff. cacho
So. dicit glo q̄ rlī fcā s̄t ī diuidua
ut hic, sꝫ fallit ī dcō ff. cacho, et
q̄daꝫ aliis ī ita no. C. e. l. ij. ī glo
que capit q̄s eaꝫ rē, dicit pe q̄ p
hoc nūq̄ cognoscet̄ fcā diuidua ī in
diuidua Dicendū ē q̄s aut ē tale fcꝫ
q̄ si pro pte cōpleat̄ affert tn̄ utilr̄
r̄spcū ptis quātā afferret si totū
cōpleret r̄spcū totiꝰ et tūc scdm̄ dr̄
diuiduū sic loq̄tur ff. cacho So dicit
glo ī stip. agi nō aplꝰ, et reꝫ ita ha.
Aut si pro pte īpleat̄ nō affert tn̄
utilitateꝫ r̄spectu ptis quātā afferret
totū respectu totiꝰ et tūc dr̄ scdm̄ ī diuiduꝫ
ut hic ista sūt vba pulchra Q
ro, vtrū sint vera et pcedūt ī exēpl
inre l. dictaꝫ ī in tāia q̄oē Oc
tauo oppo, et vidr̄ q̄ rē tradi sit fcꝫ
diuiduꝫ. cū quilꝫ herediū teat̄ p pte
ut C. e. l. ij. ff. heres de vi et vi ar.
l. si plures ī stud cōtra hꝫ soloꝫ val
de pfuitaꝫ Nam glo ī. l. i. ff. si apud
duos fatetur hoc q̄ rem tradi sit
scdm̄ diuiduū et apud plures reos
et apud plures heredes vnꝰ pilꝰ lis
nec obstat hec l., q̄ ītelligit q̄ hic
fuit expssē actū ī stud est diuinare
et ē quedaꝫ truffa Alij vero dixerūt
aut tal' ob. venit ex cōtractu boē
fidei et diuidr̄ ut dicto ff. heres, et de
edili. edic. q̄ si nolit ff. si plures A
ex cōtractu stricti iuris et tūc ē in
diuidua ut hac. l. Eoꝝ opi reprehēdit
dy C. de duob̄ reis. auctēa hoc ita
ī ij. q. et bꝫ, q̄ ē contra dcāꝫ l. si
plures de ui et vi ar, et cōtra. l. ī
cōdictoē. C. de cōdi furti. Alij tercij
vt pe dicūt q̄ ob rem tradi dicit̄
diuidua quo ad ob ut ī l. cōtra. na
inter heredes diuidr̄ ob. licet quo ad so
dr̄ ī diuidua q̄ sol' partis nō cōtingit
libatio vt. l. si duo C. depositi, et isto
mō accipꝫ hic, sicut dicitꝰ ī oblig
gōne ī. e. l. ī exec. ff. pro pte, et
hoc tꝫ Cy. in dicta auctēa hoc ita.
Ista so nō placꝫ q̄ hic dicit q̄ eq̄lr̄
s̄t indiuidua fūdū tradi et fosā
fodi et īsulā fabricari. sꝫ cōstat q̄ ī
sula uel aliud opus fieri ē ī diui
duūꝫ quo ad obligōꝫ q̄ quilꝫ hēdū
tenetur insolidū vt C. de le iii. l. si
decessisse ff. re. et ī. e. l. ī exec. ff. fa
q̄ rē Quarti q̄ dicūt aut ob
rem tradi ul' rem r̄stitui cōtinet re, et

est diuidua quo ad obligem qr iter heredes
diuiditur quia ob. re non contrahit plus
q. puenit aut contrahitur uerbis i
tunc e indiuidua ut hic/aut ꝯhitur
uerbis q no placet p. l. in condic. C.
de condic. furt/na condicio fur no na
scitur ex contractu celebrato uerbis
nec re s; ex delicto. uel ex variis fi
guris cau ut solet dici. l. si pro
fure ff. si. de condi fur ¶ Quid di
cemus Credo dy in ista matia optie
sentire si bene itelligatur ipse em
in distinct quia hic ponit facit diuis
inter rem tradi et rem restitui scz
indistinct quia ponit in l. i excaus
J. e. ponit oia fca in vno mbro re
restitui i alio mbro/ dico g. q fca
de quib hic fit mencio ut rem tradi
et alia i diuidua st quo ad obligem
et solo; Nec ob. contraria q loquitur
i oblig rem restitui q factu e diuidu
quo ad ob. iter heredes s; no q. ad
solu. ut l. si duo. C. depositi ¶ Videa
mus ꝑdcoꝝ ob. fundu dari/ut alia
spem dicatur diuidua quo ad omia
nam inter heredes diuidr/ et p pte
soluendo contingit libacio vt. J. de
stip serno. l. si stipulatus ff. i. C. l.
ii. ff. si tamen hoiem Rō q. l; q's sol
uat ptem aliā ptem cogetur ꝑpetse
soluere et nuqs cetiā post itentu
succedit ob. ad interee vt. J. e. l. si
fund. ff. si ¶ Item obli fundum tradi dr
indiuidua quo ad effem distribuoēs
qr no diuidi obli. inter hedes et q.
ad soluconē. qr solucio ptis no af
fert libacom ut hic/ro e ut. C. dixi
qr i ea statum post mora succedit
obligacio ad interee/ nuc g. ne de
ueniatur ad illud incoueiens q de
ꝑs fundi et pō intee ex natura ob
dicit oio indiuidua post obli ¶ st est
obli. rem restitui. et ista tenet mediu
inter obligom rem dari et obligom
rem tradi/na donec res exstat pot
ꝑpetse copelli ad dandu. nec succedit
post mora obligacio ad intee et i hoc
participat cu obligoe dandi. jte p. q.
res e ꝑpeta succedit obligo ad itee
vt. C. de condic. furti. l. i re furtiua.
s; glo ibi aliter dicat/ et de rei ven
. l. qui restituere/et depositi. l. si duo
cu sy ffm dy vt. J. dica/ et i hoc discre
pat ab ob dandi. i qua nuqs suc
cedit obligo ad intee/ et sapit de
natura obligois facta/ et sicut g.
tenet natura tuc mediu ita i diuisibi
litate eligit mediu ut quo ad obligo;
dicatur diuidua sic obli dandi quo
ad solidu soluco; iudicatur i diuidua
sicut obligo faciēdi/ dices tu. J. ista
vbaliter habeant colorē; no saporē;
/ qr idē; e in effectu i obligoe dandi/ qr qn
no pot dari res estimacio soluetur
vt. dicta. l. si fund. ff. si Rndeo no cu
ro/ qr illud no cotingit ex natura ob
liga. s; i in obligoe re restitui otigit
ex natura obli. / et. l. inulc q i ꝑsona
heredu no varietur odicio obli vt. C.
e. l. ii. ff. ex hnc/ et exeo indicat obli
gacom diuisibilē; et indiuisibilē; ¶ Item
possess instare cu i obligoe rem tradi
succedat obligo ad itee altnatiue ul ab
solute vt. J. dicam. videtur q debeat di
ci diuidua quo ad obligo; s; no q. ad
solucom vt. J. e. l. in exec. ff. ꝑ pte
vbi dicit dicit sic de altnatiue. Jd hoc
Rño de ob dandi posito q sint e gnē
vel altnatiue no variatur natura
obligois penes heredes nec penes
ipm pncip. lē; ex mora. qr illud q fuit

in obligoe ab inicio illud e post mora
io obligo dr diuidua quo ad obligo;
s; quia variacio pot otingere c. ea so
lucom/ideo quo ad solucom dr i diuidua
ut dicto. ff. pro parte s; i dca obligoe
rem tradi et i ceteris sy. si heres
posset ptē; soluere rei et pte i ceee
cotingeret variacio et certa re; et
certa obli/ dr i diuidua etia; q. ad
obligo; ¶ Nono oppo hic dr q
obligacio operis no diuidr Contr. C.
e. l. in stip. ff. operarum/ dicat glo.
dic ut ibi ¶ Aduertat glo hic i
fine glo magne soluit vno modo vide
licet q hic loquitur ex pte heredu p
missoris/ ꝯtra loquitur ex pte hedu
stipulatoris/ et hoc tenet pe. hic
et i. ff. catho et scoppo de l. ii. ff.
i. J. de ꝟbo stip. vbi vidi q etia ex
pte stiplatoris sit indiuidua dicit
pe. Rndeo debes scire q qdā st fca
q si vni ex hedib fiant ꝑest oib
vt qn e i oblig opus destruere
et isto casu etia; ex pte stiplatoris
e indiuidua vt dicto. l. ii. ff. i. Ce
ta sunt facta q si fiunt vni no ꝑsunt
alteri et tc diuidr int hedes ex pte
stiplatoris vt dca. l. stip. ff. i. et. l.
sign. de opi liberr Cu g. qrit. vtz
stipulo facti diuidr inter heredes
vel non sic distingue/aut loquitur
de stiploe facti diuidui et no e diuim
vt i ff. catho. aut fca i diuidu q e
vlariter/ et tc aut e vni fcm aut
plā fca/ si vni/ aut loquitur de hre
dib; stiplatoris. et tc aut si fiat
vni ꝑdest oibus et no diuidr al sic
vt i. l. ꝑdicta aut stiplo otinet
plura fca/ et tc aut eiusde; qlitatis
vt duas opas pictorias/ et diuidr
inio ut dicto. ff. operarum aut diuise
qlitatis ut vna opam pictoriam
et libru scbi/ et tc est ide; ac si vnu
opus eet promissu cu diuisio mi
ibi no bene cadat ar dicte. l. i stip
i pn. ff. i. Jta dicit pe. i eo q dicit
qn sut plura fca Credo eu optie
dicere/ et dy i eo q facit dicta; ie
heredes stipulatoris z ꝓmissoris C
do eu male dicere/ et dy hic i pre
hendit glo et eu/ na et q st diui
dua ex pte ꝓmissoris s; i diuidua
ex pte stiplatoris. l. ii. ff. ex hnc
C. ex hnc. e. et loqt. ibi i ꝓuincte
que si concedatur vni no ꝑdest oib
vnde distinccio pe. no e bona cu opa
sit omo indiuidua ¶ Qualit g. re
spodem ad contrariu glo i dca. ff. o
paru dat pmo vna solucom q opa
pot diuidi volu. te stiplatoris n eis
nolentib secus vt hic J de; no. e. e.
l. ii. dy ibi hac so reprobat na cu
ibi dicatur q hac diuisio corrupit
stiplo; etiā stipulatoris volete no po
terit diuidi qr si diuidr no soluitur
q deuenit i stiplom s; aliud. vnde
bene posset cotingere libacio tamq a.
pro alio solutu creditore uolente.
s; no q sit solutu q deuenit i stiplo;
na p diuisiom e alia opa q pro
missa vnde glo ponit duas solu.
Jn contrariu. s. q ibi i itelligatur pte
ope i. ptem estimacois ope. vel petere
tota opa et cosequitur ptem estimacois
et istas tenet dy/ et. d. Ray/ qd
credo veru p. l. sign. i pn. C. de opi
liber. vbi loquitur de opis ptitis
i quib de necitate deuenitur ad
estimacom et sic exponitur pe. ope
i. pe estimacois s; e sicuti scais
¶ Nunc ad fcam ptem oppo decio hic

q post moram succedit obligacio ad interesse
contra .ff. e. l. si servum .§. fi. ubi hoie
mortuo ad huc homo petitur / p hoc .C.
de compensacione l. preter hoie .ff. e. l.
eum qui .§. fi. ¶ In more huius con
trarium glo que est .ff. de iudi. l. si quis
ab alio .§. fi. dicit q interesse non est
in obligacione nec in peticione ut in grosso
sed venit in condempnacione officio iudicis
ita intelligatur. hec lectura et omnes
sunt idem uidetur glo .ff. e. l. cum sti
pulatus .§. fi. ille glo autem repro
batur et dy reprobat eam hic et in c.
mora in prima questione de regu. iur. li.
vi. nam hic est textus in fi. quod est
in pena ubi danda petitur / et glo hic
dicit q est in obligacione ubi dandi petitur
/ et glo hic dicit hoc etiam probatur
.ff. e. l. si pena .ff. de act. emp. l. i.
in prin / si quis in iure vocat no ie l. fi.
.ff. e. l. quociens quis in prin. et l. si
quis stipulatus sit stichum .§. fi. cum
multis sunt Ad contraria sic respondet
q ibi in obligacione dandi in qua non
succedit obligacio ad interesse. hic in
obligacione faciendi Nec obstat l. stip
.§. sive aut .ff. de op. no. nu. quia illa
sic intelligitur q factum et interesse in
obligacione sicut hic ¶ Sed iuxta pre
dicta possemus querere de racione quare aliud
in obligacione dandi q in obligacione faciendi.
Cy querit de hoc .C. de sen. que pro eo q
interest l. una in nu. glo prin li. etiam sic
distinctio / et non respondit / et ut scripta re
ferunt non potuit dari racio concludens sed
persuasiones quedam satis apparentes certe
vna dari fit de levi / et potest ex
plicari vno membro sed sua plurium
habet cunctatum legum Vnde contra pro
missorem ad faciendum esse quedam species
servitutis ar. .ff. de li. ho. exhibe. l. i.
et .ii. / et io l. stipulatus ob. ad interesse
ista racio sumitur ex dictis dy in l. stip
.§. sive aut .ff. de ope. no. nu.cia / ista
racio non est generalis / quia quedam sunt facta que
habent causam momentaneam ut de re in ha.
et rem tradi et sic vnde alii modum
dicunt q dare non diversificatur ex tempore
nec ex persona / nam sive des hodie
sive cras / sive tu sive alius pro te
idem dominium erit eiusdem rei / sed non sic in
factis quia ut plurimum diversificatur ex
tempore / nam aliud est factum de die / aliud
de nocte / aliter sanus aliter infirmus
ut ar. l. si non fortem .§. libertus .ff.
de condi. indebi. cum semel fuit in mora
faciendi non videtur q illud possit a
plius fieri ut l. stipulat. ob. ad interesse
esse ista racio satis videtur bona sed
non est generalis quia rem tradi non variatur
ex persona idem de re restituenda / nisi dicas q
iura adaptantur ad ea que frequenter
accidunt / tercia racio ponitur pro dari
quod interest stipulatoris / merito ipsa
obligacio per se continet aliquid quod dandum
sed in factis quandoque interest quandoque non interest
Vnde iste stipulaciones sunt invente ut
stipulemur q nostra interest in oblig. ex
faciendi subrogavit lex obligacionem ad interesse
esse / ne forte aliquis petere q sua non
interesset q in dandum non contingit / et ista
racio videtur generalis quia in obligacione
rem tradi potest esse q mea non interest
¶ Quid enim si tradere rem in exspectacione
malefidei / certe tenebor vero dno ad
fructus percepturos et percipiendos sed si in
tradens transferendo dominium / istud non potest
accidere / contra nos possumus dare l. cum
iure q aliquid fit in certo ut l. i. .ff. de
usucap. in oblig. faciendi ipsum factum est in ob
ligacione / vel ut proprius loquar fieri ipsum
seu actus faciendi q non est in rerum natura

no/.

antequam fiat est incertum ut .ff. e. l. ubi autem
.§. quid id q .ff. ideo l. post moram subro
gat ob. ad interesse quod consistit in quan
titate que de sua essencia certificatur.
et est in rerum natura sed in dandis
ab ipso inicio est certum in obligacione
.§. dominium ipsius rei et est in rerum na
tura / io l. non curavit q contraheret
obligacio ad interesse / iste possunt esse
raciones ¶ Item contra et videtur q in ob
ligacione dandi succedat ad interesse
ut l. i. .C. de rerum permut. et .ff. de verb.
l. naturalis .§. i. dicit dy illud est
in contractibus innominatis quia sicut sunt debi
les in contrahendo obli. ita etiam in contractu
exequenda ut .ff. de condic. ob cau.
l. si pecuniam istam opi. tenet glo.
.C. de sen. que pro eo. l. i. et .C. de rerum
permuta. l. cum precibus ¶ De fine in contra
opi. quia l. si servum .§. fi. .ff. e. loquitur
generaliter / glo. idem in contractibus nominatis
et innominatis ita refert Cy in dicta l.
cum precibus et in dicta l. prima de
sen. que pro eo in nu. q. prin. li. etiam si
distinctio non ob. dicta l. all. in contrarium
quia ibi venit interesse dicit ipse non in ob.
sed forte venit officio iudicis / ita credo q
ipse voluit dicere Quid dicemus certe
dicere .l. multum aperte loquitur pro
glo et dy. vnde non audeo tenere
cum pe / sed de racione quam dy ponit ego
dubito / nam videtur concludere contra
eum / nam si interesse est in obligacione re so
luta adhuc poterit peti residuum
interesse q non esset si officio iudicis veniret
interesse ut .C. depositi l. iiii. .ff. de eo
q certo lo. l. centum capue / et q non
de dolo / eleganter .§. non solum in fi.
magne glo / et sic videtur q diffi
cilius tollatur in contractibus innominatis
q in aliis nominatis Sed contractus in
nominati differt a nominato quantum ad
propositum in duobus primo quia debitor
non potest cogi precise ad rem tradendam
ut dicta l. cum precibus ait. non / sed in contra
ctibus nominatis sic ut l. ubi autem
in fi. .ff. e. et ista racione innominati dicuntur
debiliores in obligacione exequenda / Secundo
ei esse q interest rei potius solvere interesse
quantumcumque sit quam ipsam rem dare / et
istud concedunt dy in re sua / hoc dicit
in alio / quia in innominatis interesse est in obligacione
secus in aliis / et ex hoc resultat id
quod .ff. dixi / q non ita de facili tolli
tur actiones competentes ad interesse sicut
tolleret si veniret officio iudicis et isto
modo possemus dicere q difficilius
sit in obligacione exequenda contractus innominati
/ et huius potest esse racio / quia in innominatis ob
ligatur quis interveniente duplici
actu .§. officio pacto et rei tradicione se
cuta quia cum eo de durius agi ut
.C. ad velleya. l. si cum mulier ¶ Item contra
contra ad idem q in obli. dandi veniat
interesse ut .ff. e. l. liber homo .§. fi. Sed io
quando dandum est alii ¶ Hic vero quando dan
dum est ipsi stipulatori idem dicit glo
in alia manu .ff. de act. empti. l. iul.
in prin / et io potest esse ista Quandoque dari
interest stipulatoris indistincte et tunc
non succedit obligacio ad interesse ut
quando dandum est sibi quandoque dari est ita
qualificatum q stipulatoris potest interesse
et non interesse ut quando dandum est alii et tunc
est eadem racio in dari que est in fieri / et io
succedit obligacio ad interesse et idem
potest esse racio in l. si pena .ff. e. nam
quandoque stipulor mihi dari in noblis
et tunc interesse mea nec succedit obli
gacio ad interesse Quandoque stipulor mihi
dari in noblis ut de creditoribus vel
mutuantibus mei / et tunc quia potest esse q mea

inteſt/ et q no inteſt. et ſic eadē rō ē q̄ i
facto merito ſuccedit obligacio ad it̄
eſſe Ita intelligo dictū; l. ſi pena
licet glo et doctō ibi aliter dicāt ¶ i
cītio decimo oppo. ff. de codicī i debi
l. i ſuma ſ. in frumēto ubi pater q̄
erat obligat⁹ ad reddendū/ et ſic ad
dandū; vt. l. verbū reddendi de v. ſig.
et ibi petitur eſtimacio/ et ſic patz
q̄ ē in obligacōe. So. ꝯ. Cy i l. repeticōe
ſua. l. vini i vlā. q. i tellig̃ illū
ſ. i frumēto/ q ibi frumētū petitur
et eſtimacio venit i codēpnacōe/ ſz h̄
ē ꝯtra illū ſ./ vnde tu dicas ali. vi
delicet q in codicōe indebiti nō ē quis
ipe obligatus ad reddendū ſz ē obli
gat⁹ ex quadā eq̄tate nāli i quātū
eſt locupletior i. l. nam hec natura
et. l. ſi nō ſortem ſ. libertus. ff. de co
dicī i debi. Si uero frumētū ſit ꝯſūp
tum remanet quis locupletior i eſti
macōe/ merito illa petitur vt dco ſ.
i frumēto Eadē; pōt eē rō. ff. q metus
cā. l. fi./ nā ipa actio q metus cā dā.
i extraneū in quātū locupletat⁹ eſt
ſz ſi rē queritur i ꝑcium in ſolo ꝑcio lo
cupletatus ē ꝗe ꝑciū petet̄ ſm pe.
vt ipe notat i dca. l. ſi ipa i bideat
dis ſuis/ ſz ꝯtra ipm ꝑncipalē ēciā
rē pēmpta petetur res ipa ut C. q
metus cā. l. i. An aūt poſſet peti eſtia
dica ꝗ proxi. ¶ xiiij⁹ oppo. et vide
q ipa eſtimacio ſuccedat in obligacōe
et peticōe vt. l. ſi fili⁹ lo. ꝑmo de dona
cā mor/ et q ipa res peti nō poſſit
vt ibi i fi. dicit̄. So. glo vide. ibi
dicere q ad fini ag̃ ſz eſtimacio
ſoluetur/ et ideo ad eſtimacōm vidē
agi/ ſz hac eſtimacōm ille textus no.
petitur nec. l. illud ſ. ult̄. e. ti./ Al.
vt dy dicūt q ibi ē obligō rē reſtitu
q ē ſlm ꝑmo rem dari vt. l. pe. ff.
de ꝯdic. ob cām et ibi no. ¶ Poteſt
g̃. tēptare dicere q ibi ag̃ ad dād'
ſeu reddendū ex ꝯtractu i noīato
qui reſultat ex tōcōe cā mortis ut. l.
natural. ſ. i. ff. de ꝑſcrip. vb̄ ut fiat
qd' couenit/ et ſic petit q nō ē nec fu
it/ ſz cū agr̄ codicōe ob cām ad repe
tendum q fuit ſuū ipa res eciā
ꝑempta dz repeti vt dictū. l. pe.d'
ꝯdici ob cām Dic aliter ad dcaz
. l. ſi filio videlicet q ibi dr̄ nō reſ
tm ſubaudi. nam res uel eſtiacō
peti pōt/ ſz electio ē actoris ut. e. ti.
. l. illud ſ. ult̄. Et ſi dicas/ ꝑmo ipa
res dz peti ut. l. ſi ſuū i fi. ꝗ. e. Re
deo q illa obligō ſapit nam dādi
¶ Itez naturā reſtituēdi q pz q2 rēt
utili i rem vt. l. qui mort. de dona
cā morti Ideo eligit̄ media via vt
cū res nō pōt reſtitui/ ſic i elecōe
actoris. Idem dicas in actōe q met⁹
cā ¶ Idem dicā ſi copetat ꝑſonalis
et utilis i rē ut. l. metū ſ. volēti.
ff. q metus cā Idem dicā i actōe ex
teſtō pro re legata ex qua ꝯſueuit
dari ꝑſonalis i rem ut cū res ꝑ
ſtari nō poſſit ſi heres tenetur poſſ.
agi ad rem ul' eſtiacōm ut. l. ſed
et ſi res. ff. de le. i. et. l. cū res
ſ. itaqz/ et ſ. ſi. e. ti. et de le. ij. l.
mortuo ſ. i. et. ij. i ſi. de le. ſ. nō
ſolū/ ſic dz intelligi C. de leg. l. cū
alienā. ¶ Si g̃. queritur vtrū in
obligacōe dādi ſuccedat obligō ad i
t̄eē/ diſtingue/ aut ex ꝯtractu noīato
aut i noīato/ et tūc aut i diſtractē rē
eſt mea dari/ aut pōt intereē et nō
intereē vt pz ex p̄dcīs ¶ Veias ad
mām diuiduū et indiuiduū quā
pe. late tractat i ſ. catho et i ſ.

ſi p̄tium et in q̄bꝫdam bn dicat. i q̄d'
male In aliq̄bꝫ minꝰ ꝑfēe Ego vero
pono qd' repperio verum. obmiſſis in
probac' b'uitatꝰ cā ¶ Queritur
ꝑmo qualr̄ ꝯꝑales res. dicātur
diuiduē et indiuiduē/ ſo qualiter
de Incorpalibꝫ. Ad ꝑmū ſcire debe
tis q res dr̄ diuidua vel i diuidua
ſm iuris diſpōm vt. ff. de le. i. l. nō ā
plius i ſi./ de utroqz g° videamꝰ dic g̃.
aut ꝗris verū ſint diuidua ſm naz
et ꝯſtat q vnaqͣz res corpalis pt̄
in ptes diuidi ut vnꝰ hō vel equꝰ
et hoc pz ad oculū ſm pe. Hoc fall.
q2 ꝗ ſt̄ rei mediacitez vt p'uctꝰ qui
pōt eē ita ꝑuꝰ q ſm nam nō rcapit
diōm aut ꝗris utrū ſint diuiduē
ſm iuris diſpōm ſeu ordinacōm et
tūc aduerte q2 nō ſequor ordinē pe.
diuiduū pōt dici tribꝫ modis vno⁹
diuiduū q rcapit ptes mltiplicatās
puta dimidiaz t̄ciaz quartā i ſilia
pro indiuiſo Alio mō dr̄ diuiduū i
quaſ dā ptes iudicās. ſ. ꝑpē t̄ez et iuſ
uſiſtūz Tercio mō dr̄ diuidua i. ſe
pabilis in ptes diſcretas ꝑmo mō
vnaqͣz res dr̄ diuidua ꝯſtat i ꝑē
ꝑ i diuiſo ex quocūqz ꝯtractu pōt in
duci ut. ꝗ. de ſtipu. ſuuoz. l. ſtipꝰ cōis
et ſic. ff. de acqui. poſ. l. locꝰ ij. Ro. et
pz ꝯtrā ti. fa. her. et cōi. diui. ¶ Se
cūdo mō res q̄lz corpalis dr̄ diuidua niſi
ſit talis q uſu cōſumatur ut ff. de uſu
. ea. re. q uſu ꝯſu. l. i. et ij. Tercio mō
dicit pe. q̄libz res corpalis ē diuidua re
gulariter ut. ff. et. C. cōi diui. Et fa
llit i caibꝫ ſm eū cū pō rōe i ꝯoditat'
q ſeqretur ex diuiſiōe vt i ſi. de offi
. lu. ſ. q ſi i comode C. cōi diui. l.
i. et ij. et de dona. ſ. facienꝰ. ſ. ſin
aūt/ Sco ꝑp legis prohibicōm ut i ꝑ
dio pupillo2 vt. ff. de re. ini. l. ſi pu
pillo2 Idem i telligit de ꝓhibicōe teſ
tatoris cuiꝰ voluntas ē. l. vt i ſ. diſ
ponat ad qd' facit qd' no. C. de ꝯdi
ob cāz. l. ea lege Tercio fallit rōe
queſtōis ut. ff. cōi diui. l. i hoc iudi.
. ſ. ſi couenit ¶ Quarto rōe ꝑſcripcōis
vt. C. de ann exccp. l. i. ſ. ad hec. ita
dicit pe. hec ſūt verba glo. C. cōi. di.
. l. fi. q in qqdāz nō ſt̄ vera. vn̄ dic
ut ibi no. Cy. et in. l. ad quas rūtur
¶ Iuxta p̄dicta dubitatur qualr̄
fiat iſta diuiſio ſeu ſeparacio ꝯcuīdo
qdāz ſt̄ q nō hnt certos fines a natua
ut fundus/ et i iſtis fit diō deſtiacōe
p'uiſſarum. qdā habēt certos fines
ſcd' lōis vt domꝰ et i iſtis fit diſio
pariete i t̄iecto i medio vt. l. ſiqs du
as ſ. ſiquis ptem eo. ꝑ. Queda ſt̄
que habēt fines a natura vt ligni
i ſilia. et i iſtis fit diuiſio ſi arbor
ſcindatur vt. l. rerū mixtura. ff. de
uſucapi. de lega. iii. l. ligni ¶ Se
dubitat̄. vtrū vna res poſſit poſſidi
ꝓ diuiſo a plibꝫ/ ita q remaneat vna
bi'uter quidquit dicat pe. nō ho⁹
glo ꝑma de v. ſig. l. recte dicꝰ ſ. fi.
q pōt poſſideri pro diuiſo et rema
net vna res ex voluntate diuidēcū
pro hoc facit de le. ij. l. gaiꝰ ſ. i. l. hꝰ
ſic credo debere intelligi q in hꝰs q
rcapiūt diuiſiōz deſtinacōe p'uiſſa
ꝯſtet q ꝯſtet de uoluntate In hꝰs uo
i quibꝫ nō fit diuiſio niſi pariete t̄ieci
to. procedit de facili pone exꝰ In am
pla domo poſſū poſſidere vnā ptez
uſqꝫ oriētez/ tu aliaz vſqꝫ occidentez
et tn̄ erit vna domꝰ nō pies ſotuꝰ
i medio vt. ff. de cap. i. ſec. l. ſi fi
ta ſ. ex hoc edicto In eo vero q nō
recapit diōz niſi ꝑ ſciſſiōz procedit
de facili ut. ff. cōi diui. l. arbor
. ff. de acquir. re. do. l. ꝑ rōe [illegible]

aut sit una res vel plures e utile
scire p° ipe acquisicom posses / na ad
possessioez acquirendaz suffiat i q̃ di
ptez unius rei s3 si sut plures res d3
ingredi in omes vt ⁊ de acq. pos
l. iij. ij. pro q no p dy extra de re
gu iur. c. i. i v. q. ij. vi Iste est
utile q si sut plures res pot i vna
agnosci legatu et in alia repud
iari secus si eet vna. ⁊. de le. ij.
l. iiij. et x. Sed q̃ro qualr in
corpalia dicatur diuidua et idi
uidua puta acc̃oe ⁊ i obli / et sy.
Ad quod dico q si q̃ris utru sint
diuidua fm naturam. sualis r̃nsio
e q no possit uideri nec tangi
p q̃ns nec diuidi ut i sti. de reb
cor et incorp §. incorpales / et h°
dicit dy. ȷ. de fideiuss l. q̃re §.
i°. i fi. magne addicoe Si
uero q̃ris fm iuris ordinacom
tc dico q dist. diuidue ⁊ idiuidue
fm naturam eoru q in acc ⁊ obli.
ueniut Ita sentit glo i §. catho
ut ibi dix et ibi p dy. de hoc / et
q i obligoe q̃nqz est dare q̃nqz fez
q̃nqz fimittes / ideo de singul ui
deam9 Et p̃mo q̃n in obligoe
est re dari tc debetur / q̃nqz ptinuo
et ista obligacio e diuidua quo
ad effectum distribucois q. diuidr
inter heredes Item quo ad effem so
et solu et libacois q p pte solucio
afferet libacom ut ⁊ e. l. ij. §. i.
ȷ. e. l. i exec. §. i. s3 dr indiuidua
quo ad pene comissiom q p minima
pte non soluta comittr pena i toto
ut ⁊ e. l. v. §. fi. Cu q̃nqz debetur
spes certa tc ista obligaco diuidr
inter heredes Itez dicit diuidua q°
ad petic et solu. vt ȷ. de solucio
l. stipulac §. i. Hoc tn itellige
si soluat p e cta. pro diuisa vel
certa porcio pro indiuiso Si vero
solueretur certa p e puta usufruc.
vel nuda ppetas tc i nulla pte
ptingeret libacio vt ȷ. e. l. si ita
stipulatus fuero si ciaus §. i. et
quo ad huc modu dr indiuidua
Item quo ad pene comissione dr e
indiuidua q si p e no soluitur
pena comittit in solidu ut. l. in
exec §. px. ȷ. e. Mar tn dicebat
q pro pte obstut excepco q dicit
ut plene dixi i §. catho Cu q̃nqz
debetur spes i gne vel altnatiue
tc dicit obligacio diuidua q° ad
effem distribucois q quilibz he
redum tenetur p pte Ite quo ad
effem penacois / q pro pte tm d3
peti / s3 quo ad effem solucois dicit
idiuidua / q nisi tota res itegra
soluat no ptigit libacio vt ⁊ e.
l. ij. §. i. et l. in exec §. p pte et
ibi p3 id Tamen i no obligoe i gne
⁊ altnatiue ptractae aqua dicta
ut no dy in dicta. l. ij. §. i. ⁊ e. Je
aduerte q dicta obligaco i gne
vel altnatiua dr i diuidua quo
ad effem libacois q̃nde p se s3
si liberacio ptingeret alio modo puta
p acceptilacoz vl p smam absolucio
nis tc dicetur diuidua quo ad ef
fectu libacois vt ȷ. de acceptil
l. qui hoiez Ita d3 itelligi ⁊ e.
l. ij. §. si tn hoiem Ro q q̃n sol
uitur io pte pstacoe nec libatur
nec ptes soluatur in diuisis rbs
ut dicta. l. i exec. §. pro pte s3
q̃n q̃ue accepto fertur uel in pte
absoluatur cessat p dca ro io tc /

fm pe. licet glo male intellexerit dicz
l. qui hoiem Tercio quero utru
obligacio facti dicatur diuidua vl
indiuidua Ad hoc sciendu e vide
utruz ipm factu sit diuiduu uel
non. Ad hoc dico / aut q̃ris vtru
sint diuidua fm naturam et tuc
aut sint facta zo sc̃ in rerum na
tura et sic no pot diuidi q no
e vt ⁊. de i iusto testo. nam et si
§. i. et ȷ. e. l. decez Si q̃ris post
qua sint fcti tc e pplata obligo tn
utruz sint diuidua de natura / di
cit aut ex fco resultat certu corpus
puta i sula edificata tc dic ut in
reb incorpalib vt ⁊. dictu e / q̃n3
ex facto non resultat certu corpus
ut puta si defendit si ratic ha
buit tuc q e i corpale no dicit
f nam Si vero queris s3 iuris
ordinacom tuc aut sut plura
facta et diuidi mo ut ⁊ e. l. i
stipuloe §. separu / qd intellige
si sut eiusdez qlitas / alias secus
ut dixi ⁊. i nono q̃ro Si vero
e unu factum tuc pe tradit tlez
regulaz q̃n e tale factu q si p
pte ipleatur afferet tanta uti
litatem respectu partis quataz
afferret si totu copleretur i spc
totius et tuc fcm diduu dicit
ut rem ra ha. amplius non agi
vt in §. catho s3 q̃n pro pte ip
letur no affert tanta utilitate
i spcu ptis quanta totu i spcu
totius tunc dicit fcm i diuiduu
ut i. l. in ra Ista regula sine
sine dubio ptinuit exemplis ali
qbs. l. i ne puta i sula fabricari
fossam fodi et silua / na cu ex sui
ptinuacoe itapiat forma vt ȷ.
ad. l. falci. l. si is qui. Ctam
qui no facit totu / nl facit videt
Item tota domus pfecta defendit
a pluuia et vento si faces pte
puta parietes sine tecto ul tectu
sine parietib no defendet a plu
uia et vento / s3 tn istud videtur
pta unu exemplum hic poitu
§. fundu tradi / na si p pte tra
datam valitatem affert i spcu
ptis quata totu i spectu totaz
et tn hic dr diuiduu fcm / Ro
ipe dicerx q partis pstaco no
affert totu ptcdicate. na tradit
mgione q comunis multa parit i
comoda ut. l. cum pr §. dulcissis
⁊. de lega. ij. et l. si no sortez §.
si cent ⁊. de condici i debi / s3 ra
racio e / q fundu tradi dr idi
uiduu factu §. q si posset pstue
ptez fundi postea pstetur pars
pte itcee / et sic fieret solucio
indiuisis rbus q ius no patit
vt. ȷ. e. l. in executoe §. p pte
ut omis g° cesset dubietas sic
forma regula / illud fcm dr idi
uiduu q p pte impletu no affe
tanta vtilitate respcu ptis quata
totu respectu totius vt p3 i exo
i sula edificari fossa fodi roma
ri et silua pbatur ad textum
ȷ. e. l. i execu. §. fa / ibi q opis
effectus tc Item illud fcm dicit in
diuiduuz q si pro pte fiat ⁊ p
pte in tee pstetur in diuisis so
fieret. hoc p3 in exo° fundu tdi
et facit ȷ. e. l. i execu §. p pte
et ȷ. eciaz pro talo / et p dicte re
gule sut vere altnatiue q qlibz

p se e neta Sz eta facta ĩdiua q̃ vna
regulam copulatiue/illud dicit̃ fcm
diuiduũ q̃ pro pte impletũ affert
tãtã vtilitatẽ respectu ptis quãtaʒ
totũ respctu totius/ et si pro pte fiat
pro pte interee pstatiõ · i eadẽ re cõ
tingit so · istam r'gulã probo nõ est
dubiũ q̃ qui tenetur ad r'stituendũ re
ad fcm | Dene g° aliquis tenetur ad
r'stituendum facciũ petitie istud fcm
dicit̃ diuiduũ q̃ si pro pte nõ ipleт
pro pte soluit interee sꝫ hed idẽ s · pe
cuniam que in suo genere recipit fũc
tionem Sed pone tenebar ad r'stituẽ
etiam spẽm nec dr̃ i diuiduũ fcm
q̃ si pro pte fiat pstatiõ interee gtiget
solutõz indiuis rebꝫ hoc pbatur ·ff ·
depoiti · l · i · § · si pecuniam/ et · l · si duo
et sic intelligo ·§· catho/ stip ampli
nõ agi act ex nuncus vel alia q̃ cõti
net pec · si pro pte ipleatur q̃ nõ agr
ad pecuniam hanc/ q̃ apud me r'manꝫ
sꝫ pro pte ago ad interee et pecuniam
sꝫ ꝯsequor/ sꝫ si actio ꝯtinet spẽm
itaq̃ deuenitur ad illud i quo ciens
q̃ quis hr̃et ptem spẽi r ptẽꝫ petitie
tꝫ illã indicerẽꝫ stip i diuidua p ea
que dicta sꝫ i · l · i excaue ·§· p pte
· § · e · Idem p oĩa dico in stip rem ra
· ha · / dico g° q̃ illa facta q̃ sꝫ i diui
dua ex regula pdicta sꝫ i diuidua
quo ad obli ptẽr sol · et pene cõmissiõꝫ
et inter heredes nõ diuidũt sꝫ quilibꝫ
tenetur in solidũ/ fallit i obligtõe rẽ re
stituẽ q̃ dr̃ indiuidua quo ad solõꝫ
vt plene dixi i octauo q̃ito Illa nõ
facta q̃ apparet ẽẽ diuidua ex r'gula
pdicta dicitur diuidua quo ad oĩa s q°
ad effcm distributiõis inter hrẽdes petitẽ
et sol' ptẽꝫ quo ad pene cõmissiõꝫ qttũ
ad ipsos heredes sꝫ quo ad ipm pn̄ lꝫ
dur i diuidua cõmissiõis pene ut i · § ·
catho i fi · Quarto q̃ro de i diui
duitate fuituti Dic q̃ris vtrũ
fuit indiuidue fcm natura rei nõ sꝫ
diuidue q̃ incorporales sunt eas cõsideras
p se/ sunt pũt insunt infundo q̃ cũ tota
fuit sit in toto et tota i pte ut · ff ·
dixi/ diuiso fundo nõ diuidit̃ fuitus
· lꝫ petrus dicat cõtrariũ ꝫ infra at
quo q̃ris utrũ fuitutẽ pot ẽẽ diui
duũ ut dixi etiã cõtraria Si nõ
q̃ris vtrũ sint diuidue fcm iuris ordi
natiõm Rñdeo r'gula e q̃ omẽs fui
tutes sũt indiuidue ut hac · l · excep
to usufructu · ut · ff · ad · l · falci · l · i ·
§ · si usufruct/ sꝫ ti · ij · l · si ac du
orũ vidẽ · nõ q̃ usufr̃ sit i diuidũs
sꝫ illud vũ fcm naturã/ secus sꝫ iur
ordiatõm ut ibi i alia opi/ et ·ff· dixi
Qualr̃ aũt fuitutes reales dicũ
indiuidue/ et quare/ dixi · ff · e · eta g°
Vnũ restat videre quare fuitꝫ
usufr̃ ẽ diuidua s'uitus usꝫ dicit̃
indiuidua/ cũ quelꝫ sit psonalis ut
· ff · de usu et ha · l · vsus pe/ dicat · pe ·
q̃ ro pbabilis nõ pot reddi · tñ tale
rõm assignat/ usuf̃ ẽ certus q̃
ꝯtinet emolumentũ certũ rei/ et ideo
q̃ certũ diuidit/ vsus uero ẽ incertꝫ
q̃ debetur fcm necitatem psone ut
· ff · de usu et ha · l · plenũ · § · i · / et neci
tas psone ẽ incerta/ q̃ hodie eget
vno/ cras forte egebit duobꝫ/ io vsꝫ
dicitur incertꝫ · ita dicat pe · hoc eciã
tetigit glo i dcã · l · vsus pe · Ista racõ
pe · videt fla p · l · vbi aut · § · fundi
· § · e · vbi dicitur q̃ qui stipulatur us
usfr · stipulatur i certũ/ g° usufr eciã
rõe incertitudinis deberet dici i certus
hoc respctu ad eius vitã q̃ nescio
quãto tpe durat ut ibi nõ sꝫ vsꝫ ẽ
incertus quo ad vitam et quo ad
rem pcipiendã licet aũt dicta rõ sit

satis bona Tu melius declaro vsus
ideo dicit̃ indiuiduꝫ q̃ hꝫ ꝯiodãꝫ similitudĩe
cũ fuitutibꝫ realibꝫ/ nã ille debentur
a re alteri rei/ et hẽtur respctꝫ ad
necitatem pdiꝫ dñantis ut · ff · d' fui
tuti · rust · pdi · l · ij/ g° ita fuitꝫ usꝫ
debetur a re psone hãtẽ respctũ ad neci
tatẽꝫ psone/ nec g° ipã psona cui
debetur pot pro pte uti respctũ psõe
nec pot uti pte rei p indiuiso q̃n eo
alia pte utatur vnde sicut alie fui
tutes dicũ indiuidue et quo ad ꝯst
et quo ad distributiõm inter hedes
et quo ad solutiõm · nam p pte solu
tum nõ affert cõmoditatẽm respctu ptis
quã faceret solutũ i toto respctu totius
nã si hõ comederet dimidiũ tm̃ eiꝫ
q̃ habeat necẽ comedere cito morit̃
g° dꝫ iudicari fuitus i diuidua sꝫ
regulas supra positas/ vsusfruc vo
nullã hꝫ silitudiẽꝫ cũ aliis fuitutibꝫ
nã licet sit ius debitũ a re psõe/ hꝫ
tñ silitudiẽꝫ cũ dñio/ ymo dñiũ est
vt · ff · de usufruc · l · iij · Et io sic pot
acqri dñiũ ẽẽ ptis p indiuiso · ita
ei pot acquiri usufr · Est g° usufr
diuiduus quo ad ꝯstitutõ q̃ pot pro
pte ꝯstitui/ et quo ad effcm distributionis
inter heredes et q° ad solõꝫ ut · ff · de
usufru · l · v · / et hoc apparꝫ ex r'gulis
· ff · positis nã ꝯstitutũ in pte tãtã
ꝯmoditatẽꝫ affert respctu ptis · quãtaꝫ
totũ respctu totius vt pꝫ ad fcm sꝫ
nõ pot deueniri ad illud i quo ciens
q̃ pro pte detur usufruc p pte estiã
nã q' tenet̃ ꝯstituere usufructũ te
tare · vnde pot p se ꝯpelli ad ꝯstituẽ
sic in obligtõe dandi ut · ff · de usufr ·
l · ij · i fin · probatur i ſfn · de i utili stip
§ · sꝫ cũ fcm/ ꝯuertit · l · si fuiꝫ cõis in
cuiꝫ et tieꝫ ꝫ · de stipu fuo · no · p
cy · C · de usufr · l · corrupt/ qd i tel g°
ut dixi · ff · e · l · ij · § · fi · Si vero q̃ris
utrũ usufru quo ad pene cõmissiõꝫ sit
diuiduꝫ vel nõ · glo · ff · e · l · ij · i pñ dic ·
q̃ quilꝫ usufruc dr̃ fcm diuiduũ/ si
sic g° quo ad pene ꝯmissiõꝫ diuiditur inter
heredes · lꝫ nõ quo ad ipm pn̄ lꝫ ut i
· § · catho Ego alr̃ dico aliꝫ q̃s tenetur
ad usufruc ꝯstituẽd' et iste tenetur ad
dand' ut mõ dixi/ hoc id q̃d i aliis ob
ligatõe dandi/ q̃ nõ sufficit pte dãri
ad euitandã penã aliqui post usufr
ꝯstitutũ quis tenetur nõ ipedire q̃ re
pati/ de quo cãu habes i · l · hanc/ et · l ·
egi · ff · si fui vendita obligtõꝫ ego
puto omnio indiuiduã q̃ nõ pot pro
pte impediri ut · ff · e · l · ij · § · fi · Sꝫ
q̃tra pdicta posses tu opp · usufr
nõ pot ẽẽ sine vsu ut · ff · de usu et
ha · l · p fiñ · § · i · g° usufr rõe vsus
sibi adiuncti dꝫ iudicari i diuiduus
vt · ff · de mai tes · l · si ita fuit · § · hec
tñ q̃ cogitabis pro so Iterꝫ posses
q̃rere utrũ ius feudi sit diuiduũ
uel nõ et dic ut · x · coll · de p'hi feu
alis § · p'tea Nunc veniamus ad q̃ꝫ
sic ptis/ et q̃ nõs vidiꝫ · ff · q̃ i obli
gtõe fcm succedit pbligtõ ad interesse
Quinto loco q̃ro/ cũ q̃tta ista stip
ad interee videtur q̃ statiõ cũ ẽ in
mora pstandi vt · l · si ita stipulatꝫ
fuero · ff · e · / et · l · si i sula dñs ·
Andre tractat vnã distinctiõꝫ pe i · l ·
si insulam iudicio meo defuosã · vn
tu dic lacius/ aut erat i obligtõe ne
fieri et sic interee cõmitt̃ q̃ fcm ẽ
qd' fieri nõ debuit aut erat i obli
gatiõe fieri et sic ꝯmitti/ q̃ nõ est
factũ qd' fieri debuit/ pmo cãu/ aut
factũ est r'trabile aut nõ Sic

reitabile et aut illud fcm porrigit suu
effectum pro toto tpe futuro et statī
committitur ad tōle interesse vt ff. loca
. l. si in lege §. colonus / aut nō por
rigit suu effectu nisi ad tēpus pñs
et tūc statim cōittr ad ptē rei ītēe
et si sepius ꝯfiat sepius committitur
vt . ff. e. l. si sic iudicat sol . l. nouis
sima Si vero nō ē reiteirabile et
statim committitur ad totale īt'esse
ar . ff. rem ra ha . l. si pīuoꝫ i fi.
et ibi no Secꝯ aūt qn ꝯmitt' qz nō
ē factum qz fieri debuit Aut enī
in obligacōe factum momētaneu
puta rem tradi et statim post mo
ram cōmitti obligacōe ad totale
interesse ut hic ff. e. l. si fundu. C.
de actio emp . l. i . fallit qn ē i ob
ligacōe re restitui . i qua dic ut dicā
. ff. proxi. qōe Aut factum nō erat
momētaneum puta insulā fabcā
et siliā / et aut in obligacōe erat appo
sita certa dies ab hoīe et tūc an die
nō ꝯmitt' sz statim post diem vt . ff.
prox. §. siquis insula. et ff. e. l. in
suma Contra hoc videtur. C. loca
. l. ī sulam §. in opibus. dic aut
dies nō erat apposita et tūc a' fcm
erat explicandu in iudicio puta p
misit iudicatū solui et sic vidr
pmittere de defendendo et tūc si nō
facit aliquo tpē cōittitur statī ad to
tale intēe ut ff. iudica sol . l. iā tam
§. in hac / et . l. cū ꝯtrebatur Aut fcm
erat explicandu extra iudic' tūc
aut ꝯtitur qn cōmittat'. ad ptem rei
intēe et tūc statī cū nō inchoauit vt
. ff. prox . v'. plane Aut q̄rit quo ad
totale intēe tūc cōmitti' cū transiuit
tantū tpē quo potuit pficere i non
pfecit ut . l. si stipulatus eēm ab
sente / et ff. e. l. cōtinuus §. illa q̄sula
ꝯfallit in stiplōe noui opis q̄ ꝯtitr
cū fiūt iudicatu vt . l. stip §. hec
autē. C. de ope no nūc Sz pot
q̄ri q̄ ē rō q̄ qn factu est expli
candu in iudicio statī ꝯtitr ad to
tale intēe / sz qn extra iudiciu spec
tatur tpus quo potuit fieri. dicit
petrus in ꝯtractibus ē reperire cītū tpē
infra qd' quis possit ut siquis p
misit scribere librum vel edificare
insulam / certū tpē ē infra q̄ pot
fieri / et ideo hoc tpē spectat'. sed
in iudiciis nō ē aliq̄ mēsor ī mdo
qui illud tpē possit limitare. lic
enī tpē īstancie sit certū qz durat
trienio vt . l. ꝯperiāt / Tamē tpē liti
gii ē oīo incertū / Potest enī eē
q̄ durabit anno aliqn bienio alīr
ppetuo ut in curia romana / et iō
qz expectare finez iudicii eēt ex
spectare regez aliī / Ideo . l. uoluit q̄
ab ipso inicio committetur ad totale
interesse Sz iuxta hoc pot q̄ri q̄re
ex clausula doli mali ab eē ad
intēe pstare ꝯtitr vt dixi / et p.
in . l. nouissia . ff. iudi. sol / sz ex clā
de defendendo cōittr ad totale aū v
triq̄z fiat ī iudicio Itez plꝰ deliquit
qui dolū ꝯtitit / et sic facit q̄ nō dz
q̄ illꝰ q̄ nō defēdit et sic nō facit
q̄ dz ut C. de acti epti . l. iul' ī pñ
et ibi no. Rō sctptū hec nō tāgūt
qn quis nō defendit ī tēst actoris
i totuz qz nō pot pueniro ad smāz
sz soluz ī tpē actōnia. reus qz statī
ꝯtitūtur stipꝰ fine iudicii nō spe
ctato et ꝯtinuamē ī tpē de facili co
mittr vt C de pa. imp. of . l. q̄ ꝯn
sz qn quis comittat doluz nō ī tēst
actoris ī totū incipiat ꝯsist doluz
p̄ hoc q̄ testes actoris ita cito nō
fuerūt examināti vn pp hoc oportz
actorez expendere plꝰ / soluz ī ill'

expensis intest sua / qz non plꝰ . l. uult
q̄ interesse ꝯmittat'. ultra q̄ infsit
quia sic grauaret ī ipso negocio pñli
q̄ de iure non cocedr vt dicta . l. qōnis
in pñ Si tñ ꝯtitterit' dolus tal' in q̄'
veniret intēe tanq̄ oē nemo dubitat
q̄ ad totū ꝯmittetur ista vt videtis
sit sbtalia Sexto q̄ro vtrū ī obli
rem restitui ꝯtitat'. intēe / et qn co
mittatur / dꝰ hic videtur dicere q̄ do
nec res extat pase agi' ad ipam rē
si nō extat ad intēe vt C. de rei
. ven . l. qui r'stituere de cōdic' īdbi
. l. insulam §. qui fun. de cōdic' fur
. l. in re furti / pro hoc regula hꝰ
. l. q̄ uult q̄ in obligacōe faciendi suc
cedit obligō ad interēe post mora
glo in dicta . l. in re fur tz ꝯtrue
§. q̄ eciaz re pempta adhuc dz
agi ad ipam lic ī ꝯdēpnoē veniat
estimacio sicut ī obligacōe re dari
ut ff. e. l. si fun. §. fi. Gui de Cu.
ī dicta . l. i re distinguit aut ob
ligacio ad rē r'stituēdā ꝯtrahit', ppē
et fm iuē cōe et tūc veriū dicat alo
q̄ sp ipā res sit mobl' et petit' aut
obligō ꝯhr' ꝯtra iuē cōe ut in fure
et tūc post interitu rei cū dicta
estiacio vt dicta . l. in re fur ista
opiō pcedit sine legibꝰ vnde de ea
nō curo Videas gō q̄ verior ē op
inio uel glo uel dy. C v. C. de se que
p eo in quarta qōe pñli recitat dy
simplr' fm q̄ hic scripsit Nobis
tuo examines et vidē q̄ glo sit vā
q̄ post interitū rei ipā res petit'
et videtur casus C. rez amo . l. si
ꝯcubinaz §. nō soluz . ff. e. l. īter sti
pulātez §. sꝫ C. de condi fur . l. si s
iuis §. bone / pro hoc ista qui mo. re
ꝯtrah obli. §. iō in fine. vbi dicit
q̄ eciaz re pempta tetur de ea r'sti
tuēda / Preterea hoc pbat' p rōez
q̄ iur' est de toto ad totū idē dz
eē de pte ad ptez / et eqꝰ / sz si res ē
restituta deterior nō pot agi ad es
timacōm deterioratc' iur' act' sz dz
agi ad ipam rem vt . l. in . §. si red
dita . C. comoda / gꝰ idez qn tota res
est pempta Ingiruz p dy facit dca
. l. in re fur nō cauillando tex / sz . l.
in sua §. qui fuit quā ipē allegat
nil facit quia ibi loquitr ī ob. de re
reddenda. et hoc tetigi in vlaō ꝯtrō
Itez pro eo facit C. de vi et vi ar
. l. i . §. recrissime C. de pigno acti.
. l. si creditor in fine / p hoc regula l.
ine qz aī rē restitui sit fcm ꝯꝰ suc
cedit obligō ad intēe Quid dicēs
scpta nō examiat Ego dico dꝰ
veriū dicere . f. q̄ in obligacōe rē r'sti
tui nō succedit obligō ad ītēe statī
post morāz Sz tūc cum reus desinit
habere facultatez rei r'stituēde / et
hoc p iura. C. pro hac pte allāta
Preterea si nūq̄ succederet obligō
ad intēe statiz de necitate seq̄ret'.
q̄ rem restitui sit diuiduu sicut
rem dari q̄ ē flm vt hic plene
examīaui. C. in vīmꝰ ꝯtrario
et istud multū me viget ad iu
ra allāta p alia pte R ideo q̄
licet succedat obligacio ad ītēe
tñ pa nō extinguitur vn si
uult pot agere ad ipaz rez / i. estī
macio fiet ī ꝯdēpnoē vt dcā
. l. Ite pot ipm intēe in pet dedu
cere vt ꝯtra dixi ad §. si reddita
dico q̄ nō ē ibi pempta res / nc
pp rei sz ipa res ē effecta detior
et iō estiacio nō petit' iur' act' ꝯꝰ
sz ipa res dz peti ut . l. iul' §. q̄
fundu . ff. e. Sz circa hoc est

videndu' viiii. §. quare in obligacõe rem
restituta non cõuertitur obligacõ ad interesse
post moram sic in aliis obligacõibus
faciendi. videtur ideo sicut in obligacionibus
dandi non cõuertitur obligacõ ad interesse
post moram. q2 stipulacõe stipulatoris interes-
tan ut dixi. ita in oblig. rei restitu-
tu ff. l. fingitur actoris interesse
Nunc q2 q2 non pot reus restituere quod
dixi ut C. locati. l. siquis conduc.
ff. comodati. l. comodato et l. se.
q2 igitur h3 aliqua similitudinem cum
oblig. dandi. ideo tardare cõmutatur
oblig. ad interesse. Septio q̃ro
qualiter ista obligacio cõuertitur ad in-
teresse. i. utrum tollat p̃ma obligacõe
cõtractuum an vero utrumque duret ita
q2 reus sit obligatus copulative ad
factum et ad interesse. aut alternative
ad factum aut ad interesse. de p̃o certum
est q2 obligacio q̃ succedit ad interesse
non tollit p̃ma hoc p3 ex. l. ff. ex.
allatis hoc etiam p3 q2 fm omnes pot
agi ad factum et cõsequi interesse
ut. l. siquis ab alio de re iudicata
no. ff. de actio. emp. l. i. i fi. h.
t3 dy et oẽs. 2° certum est q2 utrumque
non est in obligacõe copulative q2 fm hoc
posset utrumque exigi q2 est contra re-
gulam bone fidei non patitur 2° si
dicas obligacõe cõtrahi alternative
iam libellus et s̃ma erunt alternativa
et sic inextricabile erit illud i quo
quod dicitur i textu et glo. j. e. l. eum
qui certarium Preterea hec. l. innuit
q2 solum interesse possit deduci i petitõe
presertim p3 ex. l. si insula. j. e. ubi
dicitur q2 purgacio more admittitur
usque ad litis cõtestacionem ergo cõtestacio litis
sit sup solo interesse. na si alternative
utrumque esset in obligacõe et utrumque
peteretur. posset reus eligere etiam
post s̃niam ut dicta. l. eum qui certam
§. i. Tertio p̃dictorum dicit. pe.
q2 factum et interesse est in obligacõe
absolute et in obligacõe solucõis ele
ctio est actoris q2 petat ar ff. de pa
cti. l. respicium §. si pacto. de act.
emp. l. p̃dia. §. i. ita refert Cy. C.
de sen. q̃ pro eo. l. i. Preterea q2 i
obli. soluti pot utrumque peti videtur p
bari. j. de v. sig. l. sepe §. cum vero
dicas dñs Andree de pys reprehendit
istam opi. et bñ. q2 so. l3 sit p se
oracõe s̃pes distincta et separata
in effectu tamen est cõiuncta vel disiuncta
fm interest p̃ferentis ut. l. alienacõis
§. fi. j. de v. sig. Et si de mente non
appet. vel erit disiuncta s3 quosdam
ut. j. de regu iur. l. i eo q2. §. ubi
vba. vel fm alios erit cõiuncta p d
ictam. l. alienacõis et. l. triplici. §. vi
deamus fm q2 cõpt3 nos dicemus q2 ha
beat vim cõiuncte vel disiuncte. et
ergo sequitur i cõiunctione p̃dicte. Nec ob
stat. l. sepe §. cum vero q2 illud non
ex virtute sol s3 ideo q2 vim restituit
ad aliud. s3 illud d3 intelligi ut.
ff. de heredi. insti. l. ex causa i. §. cum
vero. ob. solutus refertur ad ob. certa
certam rem. na p̃mittis michi q2 certa
dare vel facere oportet. Certe si tamen
tenebatur ad dandum agam ad dan
dum si tenebatur ad faciendum agam ad
faciendum. unde ibi ideo est q2 heurum
respectus ad obligacõe tien. Quid
ergo dicemus breviter d. Andree dicit et
bñ q2 factum et interesse sunt i obligacõe
alternative. Non tamen intelligas q2 sit
una obli. cõtinens duas res alternative

ymo sunt due ob. una facti inducta
ab hoie alia ad interesse subrogata
a lege alternative ad cõuenienciam
ff. dictam et 2° modo videtur dñs Andree.
ut narratur scripta circa hoc i. l. si
insula bñ p una columpna ml. loquitur
dicat Tu dic breviter quandoque alternativa
cadit inter res q̃ sunt in obli. et est
electio debitoris ut. l. plerumque i fi.
ff. de iure do. Quandoque alternativa est
acciones et non est dubium q2 est electio ac
toris ut ff. de tributo. l. q2 i hidem
§. eligere Quandoque cadit alternativa
inter res et acciones mixtim et sili
est electio actoris q2 si daretur reo
electio tolleretur actori accõ ut ff. de
eo q2 cer. lo. l. y. §. qui stacium i fi.
§. ita est in p̃posito. na hic est mixta
alternativa rerum et accionis debetur
enim factum aut interesse. est alternativa
rerum. item fm petitur p accõe ex sti
pulatu q2 est incertum ut i sti. de v.
obli. i p̃n. interesse vero p certi cõdicõ
ut ff. si cer. pe. cum cõdicio i p̃n.
Nito ergo electio est actoris Ad
uerte tamen q2 cum talis alternacio fit
inter accõe et oblig. si actor eligit
agere ad fm quantum ad illam obligacõe
interesse est i facultate solucõis ut ff. e.
l. in stipulacõe i fi. si eligis agere ad
interesse reus pot liberari solvendo fm
usque ad litis cont. Hoc aut declara
bitur. j. in nona q̃one et ibi videbitur
totum Octavo q̃ro. utrum reus
possit precise cõpelli ad fm. vel p̃ci
se ad interesse de isto interesse certum est
q2 pot peti ut dictum est et io p̃cise
cõpellitur solvere. nisi moram purgaverit
usque ad litis cõtes. ut. l. i
sula. j. e. q2 dic ut ibi Utrum
aut ad fm pot p̃cise cõpelli ista q̃o
iudicio meo est multum dubia. et io
eam divido in tres ptes. p̃o quando
est in oblig. factum simpliciter. 2° quando est
in obligacõe rem restituendi. tercio quando
est in obligacõe rem tradendi Ad p̃mum
dico q2 in hoc sunt diverse opi. na quando
factum ad quod quis tenetur est explicandum
in iudicio et tunc hec glo q̃ de hoc satis
aperte loquitur. ff. de procur. l.
s3 et hec §. preter Quandoque fm est ex
plicandum extra iudicium tunc glo q̃ est
i. l. stip. §. sive autem ff. de op. no.
nu. i q̃one de sepcoir. videtur dicere q2
sit in eleccõe actoris. vel p̃cise ad
factum vel ad interesse. item t3 Cy. C. de
sen. que pro eo. l. i. Et hoc tenebat
bu. ut no. ff. de re iudi. l. siquis ab
alio i fi. Nunc s̃me videtur accedere
d. Mar. de fa. doctor antiquis
qui in hac q̃one vertitur hinc inde
vtrum q̃s cõpellatur p̃cise ad fm
. l. stip. § sive aut. videtur velle
q2 sic. Hoc enim aliis multis p̃bat
exemplis Ecce enim cogitur quis ca
uere ff. de iudiciis l. in bone fidei
de p̃tori. stipu. l. paulus cum sy. co
gitur ad misteria de administr. tu. l. i. i
p̃n. Cogitur act cedere. de acqui. pos.
l. i. i fi. cogitur desistere ff. de act.
emp. l. iiii. §. idem celsus. et quod
ibi no. cogitur quis reficere ut. C.
locati. l. conductores. s3 glo ibi
posita innuit q2 liberetur p̃stando
interesse. cogitur quis defendere ut
l. sed hec §. preter Cogitur quis
certum vendere ut ff. de fer. l. cum
Cogitur quis reverti ad patriam
ff. de patri. po. l. iii. et iiii. Cogitur
quis i certum locum edere ut. l. p̃tori
§. fi. ff. de eden Cogitur q̃s exhibere

hoiez et exhibere tabulas ut in ti. de ta
bul exhiben. et de liberis ho exhiben.
cogitur quis facere apocham seu car
tam de recepto. C. de fide instru.
l. plures/ et de pactis l. fi. Cogit
quis se p reponere in psma obli.
ut ff. q metus ca l. metu ff. fi.
et l. illud. Cogitur quis indumi
ttere de fideic liber. l. iiij. ff. si alie
nos et ptotu. Cogitur quis iudicare
ut ff. de iudicii. l. de qua re de mu
et ho. l. munerum ff. iudicandi Cogi
tur qs dotare filias ff. de ritu nup.
l. qui liberos C. de do. pmis. l. fi. q
plura dicat ipe carta no sufficeret si
uellet omia scribi. Concludit g q qs
possit pcise copelli ad factum idistincte
sz qz e q ille qui tenebatur facere no
fecit, unde forte no pot amplius face
vel actoris no interest q fiat et tunc
cogitur ad inter ita intelligit hanc
l. et de re iudica. l. siquis ab alio ff.
loca/ l. si lege. ff. colonus Certe ista
opio no e vera p l. in stip. ff. oparum
ff. e. ubi factum pt fieri et e in elec
debitoris vel interesse pstare/ vel factum
facere Qualr autem pdicta intelligant
patebit ex istis dicendis Secunda opi.
e q regulariter no possit quis pcise cpelli
ad fcm sz reus pstando interesse liberat.
hoc tenet glo ff. de usufr. l. iij. ff.
mis catum fundat se p l. siquis
ab alio i fi. de re iu. Hanc opioz
tractat glo i dca l. siqs ab alio/ sz
no firmat/ sz istam opioz seqr dy ut
ipe hic scripsit dicens ad fcm no pt
quis pcise cpelli regulariter cu reus liber
pstando interesse ut l. siquis ab alio
i fi. de re iu. ff. e. l. i stiplatoibz ff. o
parum fallit in casibus Primus C.
de fideic lib. l. fi. Secundus ff. de pau
l. fi. ff. fi. et l. sed et hec ff. pter
Tertius ff. q metus ca l. sicut ex
ceps ff. sz et siquis Quartus
ff. de ope no nu. l. stip. ff. sive at
Quintus ff. de aqua plu. arce. l.
sciens ff. officium/ et l. si stip
ff. fi./ et in his casibus e vide ro
dubitat ut i qualibz earum appz Ista
fuit dy que sequitur Cy. C. de se
q pro co. l. i. i iiij. q. pn. Id tenz
Andre. in l. si i sula ubi dicit hec
leviter p transit Ista snia no vide
pfecta/ nam multos casus ff. iniquu
inuenimus qs pcise cpelli ad fcm qs
dix no excepi. p terca l. fi. de fide
instru/ ubi dicit ipe q regula fallit
nec loqr de oblige fca sz de oblig
dadi. nam ubi debebatur fius legatarius
tenebat dare libertatem Tertia fuit
opio/ aut qs tenet ad tale fcm q no
pt fieri p aliu tunc cpelli pcise/ alr
no ar. C. de cadu toll ff. ne aut
ita no glo i dicta l. siqs ab alio
licet no firmet Ista opio no e vera
ut patebit ex his q i dicam qn e
electa industria alicuius Quarta
fuit opio/ aut quis agit ut fiat
sibi et cogitur reus pcise Aut agit
ut fiat alii et liberatur reus pstando
interesse/ ita tenz glo ff. de do. inca
l. hereditate quod videtur sequi
pe. lz distinguat latius ut i vi
debitis i Tercia ac opio no vi
vera p dicta l. in stiplatoibz ff. oparum
Quinta fuit opio Jaco de are/ aut
factum e in obli legali et qs pcise
cpelli ad fcm ut ff. q me. ca l. si
cum exceptio ff. sz et siqs/ et de op. no.
nu. l. stip. ff. sive aut/ et de procur.
l. sed et hec ff. pter/ nam dca l. lz
quis obligatus sit ex stip/ tn stipo
succedit in locum oblig legalis
sic pnt intelligi omnia ff. alle
p Mar. de fra./ aut fcm e i obli
hois et tunc no pot cogi quis pcise
ut l. siquis ab alio/ et l. in stipu.
ff. oparum/ et hec cu sy ita scripsit Ja
de are. in. lz in l'raz hunc in dca l.
hereditate. cuius opi tenz Ol. Certe
ista opi. lz ml'tum pxima veritati
sit/ tn no e pfta/ pmo qr i l. fideic
ff. fi. ff. de leg. iii. induci obligo
ab hoie ff. testo/ et tn heres pcise co
pellitur/ in fideicommissis illud fa
vore ultime voluntatis q e l. ut ibi
dicit idem Jaco/ ptea ff. de procur.
l. filius ff. fi. Cogitur qs pcise ad fcm
tn ibi e oblig inducta fco suo
nec succedit in locum alterius oblig
legalis Sexta fuit opinio petri
de Bella ptica q i hoc puncto lacius
distinguit ut in sua lectura ipi.
Si igitur An quis possit pcise co
pelli ad factum, distingue aut qris
de eo qui e obligatus ad fcm/ aut
de eo qui no e obligatus ut qn agr
actione reali/ pmo casu aut fcm est
implendum in psona alterius q ac.
interest et libatur pstando interesse ut
ff. e. stip. ista ff. si simplr Aut est
implendum in psona ipius actoris
tunc aut affert tantam utilitatem
hic interesse quantam hic ipm factum ut
si stipulatus sum mi mutuari te suffi
pstare interesse ut ff. e. l. si pena aut
pstare interesse no affert eqlez utilite
et tunc aut e tale factum pmissum
q ex tacito intellectu no cogitur
eu implere ut cu pmisit defendere
ne satis e re/ ut ff. de verbis vor.
l. satis q re tunc no cpellr pcise
ut l. no cogendum ff. sabinus ff.
de procur/ fallit ubi e actio cpe
ptoria ut l. mutus ff. fi. et no. in
dicto ff. sabinus. Item fallit i pro
cur actione ut l. sed et hec ubi
frangerit fidem duobus ut l. filius
ff. fi. Item fallit i pcur actione
ut l. sz et hec ff. pter/ et ibi no.
Aut e tale fcm q fm tacitum itellez
poterat cpelli pcomplere pcise ut cu
fabricator locavit opas suas tunc
pot pcise cpelli ut l. stip ff. sive
aut ff. de ope no. nu. ff. q metus
ca l. sicut ex ff. sed et siquis
fallit in l. si pcur ff. mandati
ff. mandati, Scdo casu qn agr
contra eum qui no e obligatus puta
actione reali tunc aut agr ad fcm
tn pn pp interesse ut cu agr ypo
thecaria agr de restu. rei tn pn
pp debitum cnditum/ et sufficiat p
stare interesse ut ff. qui mo pig vel
ypo sol. l. paulus Aut agitur
ad ipm factum pn ut qr agit rei
vendi et cogitur pcise ut ff. de
rei ven. l. qui restituere/ ita dic
pe. Ista distinctio no placet. pmo
qr no cphendit oes casus ut ex his
que dicta sunt appz i Tercia ipe re
tetit q ubi e electa idustria qs
possit pcise cpelli qd sequitur Cy
C. de insufr. ut. l. cum stipulatione/ et de
his qui bo. ce. pos. l. i. i i. goe/ et
id qui q e contra. l. i stiplatoibz
ff. oparum / et contra ff. mandati
l. si procur ff. mandati/ et qt
opi. dy. ponitur i l. stip ff. sive
aut Et contra id q no. hic. q id

Cy alibi sequitur ut s. dixi Preterea
ipse facit regulam quod regulariter quis co
pellatur precise, sed tex facit contra in contrarium
in dicta l. siquis de re iudi. Quid
ergo dicemus inter tot et tantorum varieta
tes / dubito loqui tamen finaliter sic di
co. aut quis agit contra obligatum / aut
contra eum qui non est obligatus ut cum agi
tur reali / primo casu aut obligatio facti in duci
tur a lege aut a testatore aut a conventione
partium / primo casu quando inducitur a lege tunc in
distincte quis potest compelli precise ad factum
ut s. quod metus causa l. si cum exceptio § fi.
sed et siquis. Induci a lege intelli
go quandocumque quis obligatur preter pactum ex
positum eius qui obligatur ita loquitur in
dicta iura s. allata per mar. de fa
no Aut inducitur a testatore et co
gitur precise ut dicta l. fideicommissum § fi. s.
de leg. iii. fallit si induceret prestare
servitutem ut l. ticio § servitutes s.
de condicione et de / Si vero inducitur
conventione tunc aut est surrogata talis
obligacio in locum obligationis legalis
et idem / quia precise compellitur ut l. sup
§ sine aut / ita potest loqui l. sed et
hec § preter s. de procur. Aut non
est surrogata in locum legalis obligationis
et tunc aut illud factum est explicandum
in iudicio / et dic ut no in l. sed et hec §
preter que glo optime dicat / aut extra
iudicium et tunc indistincte dicitur quod non
compellitur precise ad factum sed liberatur sol
vendo interesse ut hic et l. siquis ab
alio in fi. et s. e. l. si pena et e. l.
si stipulatus § fi. s. manda. l. si procu
rator § mandati Secundo casu quando agitur contra
eum qui non est obligatus et tunc dic
ut s. per pre. quia aut agitur ad factum pro
mittentis primo et liberatur prestando interesse
ut l. paulus § i. s. qui po pig
vel ypo sol / aut ad factum principaliter et tunc co
pellitur precise ut l. qui restituere
Item dico quando agitur confessoria ut
reus cogatur precise pati / et sic bene
loquitur glo que est s. si finium ven.
l. harum in glo super verbo iubeat Mo
do videas rationem predictorum in obligatione
facti succedit obligacio ad interesse
non tamen odio rei qui est in mora sed equi
tatis iuris rigorem quod induxit stipulatorem quod
quis stipuletur quod sua interesset ut
in § alteri. unde cum in factis quandoque
interesset quandoque non / ideo reus liberatur
prestando interesse ne actor consequatur plus
quam intersit sua ut s. dixi in decio
quarto / et ista sit racio in obligatione ho
minis / sed in obligatione legis ex suo l.
obligat quem ad factum, lex hec in
ducitur ex sua equitate vel rigore
nec curat utrum intersit, unde ideo
dicit l. sine iure sive in iniuria te
ut s. de ope no. nu. l. i. in pri. ideo
precise compelli ad factum Ex predictis
patet quod distinctio illorum qui dicunt
aut est electa in iusticia vel non in
obligatione hominis male dicunt / quia verum
est eadem ratio et scriptor non ponet in co
pedibus / nisi dicerent spale favore stu
dii et pie civilitatis quod non videtur de
mente iuris Item quare aliud in testa
mentis quam in contractibus apparet / probo quod volu
ntas testatoris est l. ut in § disto
nat / ergo idem quod in obligatione legali
Item favore ultime voluntatis, de hinc
vero qui non sunt obligati patet ratio / quia cum
cogatur ex quadam equitate a lege in
ducta propter ius quod residet penes age
ntem debet iudicari secundum quod in obligatione
legali Ad sextum venio quando est ob
ligacio rem restituendi et istud iam

est expeditum Aut enim habet rei resti
tuende facultatem et cogitur precise
aut non / et tunc succedit obligacio ad in
teresse / et racio patet ex hiis que s. dixi
in vi. questione ll. Nec enim. nisi quando agitur
ypothecaria tunc indistincte potest liberari
prestando interesse ut s. proxime dixi Et
Ad tercium venio scilicet quando est in obligatione
rem tradi utrum quis precise compellatur
ad tradendum variant glo nam s. de
actio emp. l. i. approbat opinionem bulgari
et ideo quod indistincte creditur liberari
prestando interesse per dictam l. i. in pri. et
C. de act. empti l. si traditio sed in
sti. de contrah. empti. § precium approbat
bat opinionem mar. qui distinguit utrum habeat
facultatem rei tradende et compelli pre
cise ut dicto § precium / et de act. empti
l. ex empto in pri. Aut non habeat fa
cultatem rei tradende et prestat interesse
ut in l. allatis per alia parte et istam
iaco. hic dy. et pe. ut dicit Cy. in
dicta l. si traditio de act. emp. / ia.
de are. tenet quod ad tradendum possit co
mpelli precise / si habet facultatem tradendi
aliquando condempnatur ad interesse sed in
teresse istud non venit in peticione sed eius
ut refert Cy. C. de sen. que pro eo in
iur. quod pri. Sed alii doctores dicunt
quod interesse est in peticione et est casus in dicta
l. i. de actio empti. Quid dicemus
dico sic Aut rem tradi est in obligatione
ex contractu emp. et ven. et teneo
opinionem mar. ut distinxi habeat facultatem
tradendi vel non per iura s. allegata quod
tenent communiter omnes Aut rem tradi est in
obligatione ex alia simplici stipulatione et tunc
indistincte reus liberatur prestando interesse
ut hac l. ibi fundum tradi quod rece. v.
scripti et in e. l. si fundum prestari / ideo
quia quando quis tenetur ex causa empti non tenetur
ad merum factum / immo dicta obligacio parti
cipat nam obligationis dandi / nam si dominus
transferet dominium venditor vel usuca
piendi condicionem ut s. de act. emp. l. ex
empto Ex eo ergo quod participat cum ob
ligatione dandi compellatur precise si habet fa
cultatem tradendi / ex eo vero quod factum
est in obligatione succedat obligacio ad interesse
et quod ista obligacio non contineat merum
factum habes glo sicut pe. l. certi
condicio In tercia glo vidi tex. s.
e. l. in conventionalibus in fi. Intelligitur
quod ibi precessit contractus emptionis / sed
quando rem tradi est in obligatione ex simplici
stipulatione tunc merum factum est in obligatione
ut s. e. l. si rem tradi Ixo quo
et sic restat videre practicam pre
materie scilicet qualiter factum seu interesse
petatur et exigatur Circa hoc proponitur
triplex modus traditus a glosatoribus
primus Primus est quod petatur factum in libello
et actor sine interloqutoria reus si vult
facere et si dixit non tunc iudex condempna
bit eum ad interesse ar. s. de re iudi. l.
siquis ab alio ita no. s. de act. emp.
l. i. in pri. in magna glo Nec mirum
si aliud petitur et aliud in condempnatione
exprimitur quia et alias hoc accidit
s. si certum peta. l. vinum de edili. edict.
l. ediles § item sciendum Contradicit glo
pe. et an. zaf sequendo eum reprobant
istam practicam / nam stultus est iudex qui
in alio condempnat quam petitum sit ut l.
fi. C. de fideicom. lib. / unde dicunt ipsi
quod factum simpliciter petitur aut reus desinit
posse facere puta tenebatur scribere librum
et est amputata sibi manus tunc de necessitate
fiet condempnacio ad interesse ut s. de
confessis l. iul. et s. de condic. fur. l. in re
furtiva. et de constitu. pec. l. pro
missor cum si / et non erit locus dicte interlogutoni

quã glo dicit. Aut non desinit posse fac
et tunc aut ab initio reus negabat se
teneri tamen probatum est et condẽpnabit
ad ipm factum / qr fatuus ẽ iudex rc
aut ab initio confitebatur se teneri sed
dicebat nolo facere qr volo intẽe pstare
et tuc non sequitur condẽpnacio sz li
beracio a petic̃oe facti cũ p̃cise no tea
tur eaque -ẽ- dicta sunt ad .l. vnic
et .§. item sciendum / q̃ glo pro se all' re
spondz q ibi loq̃ in fine q̃ venit of
ficio iudicis qr accidit post litẽ ɔtes.
Hic vero intẽe ẽ in obligac̃oe et pmis
sione / ita dicitur ipi et sic nullo casu
erit locus dicte interrogac̃oi / quã glo
dicit. Ego sustineo glo / nã quãqz desiit
posse fieri / 7 tẽ quid iuris .j. dicã qñz
possibile ẽ fieri factũ et intẽee pstari
et tuc aut obligacio ad intẽe fuit co
tracta post litez ɔtes. Utrũqz an no
erat in mora tẽ certũ ẽ glo bñ dicẽ
qr iudex poterit ad intẽe condẽpnare
qr post litez ɔtes. accidit vt dcõ .§. scd
aut oblig' ad intẽe fuit ɔtracta an
et tuc siue reus neget siue ɔfiteat
dico q posset fieri interrogacio vt dicit
glo / qr iudex potest ɔdẽpnare ad itẽe
hoc probo pro p l. siqn̄ .§. heres -ẽ- de
le .l. vbi dicit cauß fui q glo ibi i
telligit p̃terea iudex pot smare p
ut ɔuenit inter ptes vt -ẽ- de re iu
.l. siquenit / si gº ptes ɔcordat q fiat
ɔdẽpnacio ad intẽee no ẽ aliud sz
idez ĩt ptac̃oe iur / hoc pbat sic fideiu
ssor no pot pmittere aliud q pn. vt
.l. grege .§. siqui sticu .j. de fideius
sz si pncip. pmittit fcm fideiussor
potest pmittere itẽe ut .j. de fideiussori
.l. stip / gº patet q no ẽ aliud et p
hoc pz rñsio ad rõz eoz .§. q fatuus
ẽ iudex q ɔdẽpnat ĩ alio rẽ qr dico
q nõ ẽ aliud Sz iuxta pdicta
moueo vnũ dubiũ pone iudex no
facta dicta intergac̃oe ɔdẽpnauit reuz
ad fcm simplr / nũquid reus postea
libatur soluẽdo intẽe vidz q non
qr ubi ab initio agit ad intẽe reus no
hz ptãtez soluẽdi fcm nisi vsqz ad
lit' ɔtes ut .l. ĩsula ĩta ɔtra vbi agit
ad fcm no habeat facltate soluẽdi
intẽe / nisi vsqz ad lit' ɔtes. Cõtrariũ
dico / nã debetis scire q quãqz vnũ
ẽ in obligac̃oe aliud in soluc̃oe ex dis
posic̃oe hois et tẽ illa facltas sol
uẽdi desinit post litẽ ɔtes. ut .j. de
soluc .l. si q̃s stipulatus fuit x. i
melle ita dicit .l. insula. nã fcm
ẽ in sol' et obligac̃oe ex dispõe hoie
qñqz vnũ ẽ ĩ obligac̃oe aliud ĩ soluc̃oe
ex dispõe legali et tẽ durat facl
tas soluendi etiã post smam donec
fuit ɔuẽtus sup actõe iudicati vt
-ẽ- de re iudica .l. miles .§. x. et
de petit' hered .l. itez veniunt .§. cũ
pdiximus ita ĩ pposito ac fcm peti
intẽe ẽ in facultate soluẽdi ex
dispõe legali ut -ẽ- dixi / gº ĩ post
smam pot soluere donec lis ɔtes
sup actõe iudicati q tene menti
Secundus modus pncipalis dictus ẽ q aliquando
accor ĩtrogat reũ / et si no vult
facere statĩ agat ad intẽee iste
modus no .ĩ. dicta .l. i. ĩ pn de acti
empti iste modus ẽ verus oĩo / nã
cũ -ẽ- sic plures dictũ q ĩtẽsse
ẽ in obligac̃oe et pet' post morã pz
q intẽe pot peti etiã si reus no ĩ
trogetur sz reus habebit facltẽ
purgãdi morãz vsqz ad lit' ɔtes
ut .l. insulaz / et ideo ɔuter oẽs tenẽ

Tercius modus ẽ ut sic petat' peto fcm
fieri et si non fecerit peto intẽee
iste modus no p glo -ẽ- e .l. ij .§. ite
si in facto et ĩ dicta .l. i de acti
empti. et ibi dicit q tucius ẽ / et hõ
tenet etiaz Cy. C. de acti empti
.l. si tradicio Sz ɔtra hoc op.
hic posit duas act' sz actor cogit'
eligere q̃ agit gº rẽ vt ĩ .§. elige
dũs an facit. q si reus oppoint
actor cogetur eligere / sz si no op
ponit ptedit iudicium Ego dico
q iudicium omnõ pcedit et ideo op
ponẽte actor no cogit' eligẽ / naz
verba dicti libelli possunt ĩtelligi
duobus modis / pº ut utrũqz petat
iure actõis et sz pcederet id qd dic
An Scd pt intelligi q iure actõis
petat factũ intẽe aut petat put ẽ
in facultate soluendi. sic ac peto
x. aut noxe dedic̃om ut .l. miles
.§. x. de re iu / et ĩ ista de of. iudi
ĩ pn. q libellus sine dubio pced'
et ac hoc cum no pponat nisi vna
actõm / hic no cadit elcĩo / et sz
istũ sz modum qui magis fiat p
actore dz libellus intelligi ut -ẽ- de
iudici .l. siquis intencõe Sed
iuxta pdicta pot dubitari pde q
fcm desiit posse fieri / utrz a modo
factũ possit peti ĩ lº q dicat ĩ
distĩcte q no sz de necitate petẽ ĩ
tẽe ut -ẽ- de usuf. lega .l. si usufr
uctus ĩ biennium ĩ sciud dictũ q
vide ɔtra ea q̃ dixi .ẽ. ĩ vi q. na
dixi q qñ ẽ in oblig. rẽ rstitui
etiã re p empta ipa res pot deduci
in petic' / vt probat multa iura ibi
allata Quod gº dices / dico q
si fcm ẽ quoddã q postqz desiit po
sse fieri actor ĩ hoc no pot ptẽde
igno͂raciaz / nec pot illud fcm ĩ lº
collocari p modũz posilez / ẽ de necitẽ
petitur intẽe vt dicta .l. si usufr
Si em̃ michi delebat usufructus
ĩ bienniũ a morte testoris elap
so biennio ego actor sũ ɔtus q us
usfr. illius bienij hic no possũ / n.
possũ hoc in libello petere p mod'
posilez / cũ sp ĩ libello appz ĩpossibilitas
Non em possũ dicere q faciatis
me fructuarium tpris elapsi / qd
ẽ ĩposile / idem ẽ videre ubicũqz q̃s
ẽ obligatus ad no faciẽd' / et si stipº
ẽ commissa ad intẽe qr fecit q no
debuit de necitẽ peti intẽe / no
em possũ petere in libello q no fac
fcm illud q ẽ fcm / qr ẽ imposile
probatur -ẽ- de ɔuicta .l. si itaq̃
.j. de regulis iur .l. vm / et pz ĩ eis
.l. q ponit casũ ĩ eo qui ẽ obligatus
no facere ut -ẽ- e .l. ij .§. ite si ĩ
facto. et .j. e .l. si sic fa. hered .l. he
redes .§. in illa -ẽ- de acti empt
.l. i. ĩ pn. cũ sy Quãdz vero ẽ
fcm q lz desinat posse fieri actor
pot pretendere pbabilez ignoranciã
iste pot peti ĩ libello p modũ posilez
ut si tenerer ad rem restituendã
q̃ ẽ rẽpta / ego actor possũ igno
rare / itez ĩ lº possũ hoc colloc
are p modũ posilez talez q ĩ libello
nõ apparet impossibilitas qr possũ
licite dicere peto dicta rẽ rstitui tẽ
procedit peticio lz fiat ɔdẽpnacõ ad
intẽe ita loquitur oĩa iura supius
all'ata in vi q. Eadem gº rõne
si ei q' debat seruire ẽ amputata
manus possũ petere ĩ libello pe
to q seruiat licet lz condempno dene
cessitate fiat ad intẽe Peccio et

ultio q̄ritur qualiter petatur intēē glo i
l. certi condicio ff. si cer. pe. dicit q̄ pe
tetur per certi condicionem et petetur
non expssa certa quātitate in libello tn̄
postea in sn̄ia fiet certū ut ī ista de
actio. §. curare Doc. mi. contra ocē
tenēt se cum glo/ in eo q̄ dicit q̄ int
ēē petit' p certi cōdic' et hoc ē ibi
§. in dicta. l. certi cōdicio expssiū na
ibi dicit' q̄ illa actio q̄ cpetit ex
l. acq̄lia cpetit ad intēē vt. ff. ad l.
aquili. l. ii. i pn̄. et ista de le. aquil
in pn̄. g° tc. q̄ hic nō disputo dicta
tis vt ibi. In eo vero q̄ glo dicit
q̄ intēē petatur incertū in libello
sūt contrarie opi. Jac. de are. pe et Cy.
dicunt enī q̄ si omis interēē pet'
p certi condicōz q̄ ꝑpatur ꝯsificari
eadē rōne omē factū potit peti
certi con. q̄ ꝑpatur certificari fu'
tpe ac istud est flm q̄ p facie agi'
actōe ex stipu vt ista de v. obli.
in pn̄ et j. e. l. vbi autē §. qui id
q̄ dicit g° q̄ intēē peti' cti cōdicōe
et ponetur certū in li° et taxatur
hoc pbatur q̄ qui intēē petit pecūiā
dari petit vt hac. l. ꝫ qui petit pec
uniā dz certā q̄titatē expmē vt. ff.
de rei vendi. l. in rē q° ꝛ pteā se
tēcia dz ēē cōformis libello ut. ff.
cōi diui. l. vt fundo/ ꝫ in sn̄ia iu
dex ꝯdēpnat ad certā pecūiam
ut. l. siquis ab alio. ff. de re iu.
g° tc. Ad. §. curare quē glo. p so
all' videtur ītēē q̄ddā ē pteritū ul'
pn̄s/ istud cū sit certū ecā uā debz
peti certū in libello/ et istud venit
in re actōis. §. p certi condicōem/ qd' aūt
intēē ē futurum. §. q̄ pōt crescere
vsq̄ ad sn̄iam vt. ff. si cer. pe. l. vi
nū/ et. l. in hac de tritica. Istud
nō potest peti in re actōis vt. ff. de
iudicijs. l. nō q̄madmodū. ꝫ petetur
iudicis officio mercenario/ et huius
occasiōe admitti' adiectio ī certe
ptis hoc mō/ dico cōtra te q̄ tu de
bes michi dare vinū ul' aliā rē
/et fuisti ī mora vn' intēē mea ī
.x. que x peto/ Et si cōtingeret ītēē
augeri usq̄ ad sn̄iaz in id° peto te
ꝯdēpnari Modo dicit' ipā adi
ectio ista ī certa declarabi' p iudicē
in sn̄ia/ et de hoc loq' §. curare
ita dicit dy. C. de sen q̄ p eo. ca
.iiij. qōz pn̄a les et ī dicta l. cti cō
dicio ī vltiā qōe ī repetit' sūa et ibi
latius hoc declarat Ego credo glo
bn̄ dicere pmo p l. / sc̄o p rōez p l.
C. de inutili stipu. l. iii. i fi. vbi ē
cas'/ nam ibi agi' ad intēē/ et dz
obligi' ī cta acc' in fcm tc. Nō ei
pōt dici q̄ ibi loquatur de ī tēēsse
futuro q̄ tc nō dicetur ip̄a actio
ī certa fm effcā Loq'tur g° expsse
de intēē pterito qd' venit in' actōis
et petit' eius ī certa cōdēpnacō certa
ut ibi patet/ sc̄o p rōem sic q̄cūq̄
declaracio ī certitudinis nō ē ī ptā
te actoris admitti' libell' ī certus
vt. ff. quoz le. l. i. §. q̄ aūt/ et dici'
ī obligōe altnatiā qn̄ elcōo ē debi
toris ut. j. e. l. ubi aūt §. qui illud
aut illud/ ꝫ declāacio intēēsse nō
pendet ex ptāte actoris ꝫ ex arb'
tuitate iudic' vt C. de sen q̄ p eo
l. i. g° admitti' libell' ī ctus/ et ī
hac opi vidi' ēē guil. za. buti/ et
ceteri mi ciri notaui Ad rōnē
in ꝯtrariū rn̄o pō ad id qd' dicit
q̄ hac rōne omē factū potit peti
certi cōdic'/ dico q̄ quātū ad ītēē
certum ē in rē natura tpe q° peti'

licet non exprimitur in libello ff. e.
rito neuīs incerti condic' vt. l. cū ad
pn̄s et. l. se. ff. si cer. pe. facta vero
an q̄ fiant nō sūt certa in rez natā
ad. l. si rem. de rei ven. Rn̄deo q̄ dz
peti certa quātitas qn̄ pendet ex po
testate actoris/ alias secus ad. l. ut
fundus Rn̄deo q̄ sn̄ia ē cōformis
libello hic/ q̄ intēē petitur et ad ic
esse fit cōdēpnacio licet ī sn̄ia dedu
catur certum in libello sustineatur
ī certitudo p rōez quā dixi fateor tn̄
q̄ siquis libellus fortet fm opi. pdi
ctoz doc q̄ libellus procederet ꝫ si de
minori ītēē pbaret reus absolue'
ab eo q̄ ē vltra petitū q̄ nocet ac
tori p̄ ꝯdēpnacōem expēsaꝝ ꝫ libello
formato fm glo nō pōt accidere id

Siquis ita stipulatur

Penalis stipulacio adiecta obli
gacōi facti cum adiectōe diei demū
adueniente die cōmitti' alias cū cepit
ēē in mora inchoandi ad pficiare
intēē cōmitti'. h. d. Oppo de pn̄°. et
ad finez Rn̄deo debetis scire p decla'
q̄ in hoc §. dat pn̄. a fine sc̄o q̄ ī
pn̄° penal' stipulō incipit a pte ti
condic' In fine a pte ti cōuencōe/ sc̄o q̄
in pō casu fuit certū tpūs adiectū
et in v. plane nullū tps/ et ista est
nobilis dria Tercia dria ē bona q̄
pmo casu fuit apposita pena In sc̄do
nō. et io vt penalis stipulacō cōmitta'
oportz q̄ totū tps labatur Secus in
intēē q̄ statim cōmitti' ad pficiare
ītēē Oppo de. l. si stipulatus
ꝯz a ste. ff. e. dicit quidā ibi pena
fuit apposita hic nō istud ē truffa
tene istaz/ ad totale intēē nō cōmitti'
nisi tātū tps trāsierit q̄ posset domus
fieri ꝫ ad intēē pficiare cōmitti' ac incē
pit ēē in mora vt hic/ et hac omēs
tenēt q̄ ē tex ī l. cōtinuus §. ite qui
insulā j. e. Oppo. de l. existimo
§. ex hac sc̄o eod' uō quo. ff. pxi q̄
ad pficiare intēē cōmitti' dū ē in
mora inchoādi ī certa matiaz huius
§. distingue plene ut dixi ff. pxi ī. v.
q. Extra glo oppo/ et ē op pe.
et ista l. put dixi ī pō q̄rio. vidē
cōtra illaz rgulaz expssio eoꝝ q̄ tacite
īsunt tc vt no. ī l. no recte. C. de h.
deui/ et l. iii. ff. de l. i. ꝫ hic sic exp
mitur tps qd' tacite in est/ et aliq
opatur Sc̄o aūt exprimitur como q° ī
est et tc nichil opatur/ aut alio mō q°
nō ī est/ et loq' hic/ q̄ tps qd' exprim
ē ad arbitrium pmissoris l. stip. ista
§. medium ff. e. Si nō exprima' tps
tc ī est ex natura rei/ et tc expssio
aliquid operatur/

Interdum

Stipulō pura ꝫ
uerba quādoq̄ ex nā rei
recipit dilacōem h. dicit
Oppo et vid' q̄ ī ob
ligacōe in diez sit ante nata actio
licet ob. excep. ut. l. i. ff. qn̄ dies
usufr. le. ce. Hoc dicere vi' tex q̄
adueniente die incipit Sc̄o glo expo'.
incipit. §. cū effcū Petrus dic' q̄
tex stat pe et tuc ē cas' p eo q̄
ante diez nō ē nata obligacō actō
/et pro declacōe eius q̄ pe. dicat
formo dubiū an ob. sit nata an
diez. et pe. dicit q̄ sic vt l. cētesimis
ī pn̄. ff. e. et fm hoc obli ē pura
qn̄ pmitto fructus futuros licet
exaccio differa'. hoc dicit pe. pbo j.
e. l. inter stipulātē §. sacraz vbi
pendet g° tc ff. e. l. ii. §. i. breuit'
pe dicit q̄tra casū. l. i. ff. de cōdi
et de. ubi dicit' q̄ ē cōdicōnalis q̄
est tacita q̄ impedit natiuitatē obli. ut

no. de pact. litemque l. con ob. ff. sa
cram. quia ibi pendet natitas ob
ligacionis ut dixi. C. e. l. ij. ff. i. Quod
diceris, dico hic quod si quiramus de obli
gacione in quibus dum exemplis e nata in
continenti ut si promisi domum edific
are vel dare cartagine in quibus exempl
non e nata ut in partu ancille et
futuris fructibus ut dicta l. i. de co
dicione et de. Si uero quirimus de accione
de qua querit textus te in illis exempl
ubi non e nata oblig. tex stat ppe
in aliis exemplis dico idem quia cum di
es insit licita obli. seu rei in ob. de
ducte impedit natiuitatem act. ut l. si
tutor rei pub. ff. si. de tu. et ra. dis.
et hic non destruendo tex. et C. e. l. si
stipulatus esset aste. et j. e. l. ita sti
pulatus in. ij. quod principali dic ut ibi
et sic glo que exponit incipit. ff. cum effac
non bene dicat. Querit glo que sit
iste ope. et dicit quod incerte aliud si
incerte ut artificiales dicit dy quod e
eadem racio in opus certus que in certis
dy bene habuit bonum intellectum et
eciam glo. et quod iste tex loquitur de cer
apparet ex eo quod dicat quod induite ope
quia tunc cumque inducuntur sunt certe ut
l. si non sortem ff. libertus. C. de condi
indebi. Item apparet quia quando non nascitur
ut l. quociens de ope. libe. Quantum
ad hoc ut teneat reum cumque mora
committatur eadem e racio in certis et
incertis ut totum tempus transeat

Si servus hereditarius

Contra de l. servus hereditarius. j. de sti
pul. servo. glo distingit optime quia hoc
dz intelligi secundum illam. et vide glo que i
capit distinguendum e te. Iste ff. tra

Promissor

ctat maxime de more purgacione. Et hic posset te
tari prout in l. si insula. et quia dy
ibi posuit, io omnes doc. ibi tractant
et ibi dicemus. et breuiter dicit quod
licitum e moram purgare. In prima parte
loquitur in specie debita. in secunda parte loq
in quantitate debita. Contra et videtur
quod non liceat offerre. j. e. l. si insula
glo dicit quod non licet post lit. cont. ut
ibi. Contra quia ymo licet ut in si. de
de precariu et tem. accio in si. et. l. si
reus. ff. de procur. Respondeo ad l. si
insulam. Quandoque ad purgandam moram of
fertur illud quod petitur et tunc semper pot
offerre ut in si. de ppe. tem. ac. ff. si.
ut si peto sacum tu offeres vel
peto. x. et offeris. x. et sic loquitur hic
et reus tunc absoluetur ab instancia
iudicii. Quandoque unum petitur et aliud of
fertur ut peto interesse tu offeres factum
uel peto penam tu principale debitum
offeres post litem contest. et tunc non licet
ut. l. si insulam. j. e. et hoc tenent omnes
doc. excepto dno Ray. et magno qui
tenuit istam postea mutauit opinionem
per l. sed sicut. C. de con. pec. sed contra
ipsum facit. ff. si. in si. de ppe. et te. ac.
sed ipse dicat ad. ff. si. in si. de ppe. et
te. acc. Respondeo quod quantum in fine loq.
ad euitandum periculum interitus non po
ssum ut l. si alia cum quantum ad
euitandum instanciam iudicii non possum
ut in si. de ppe. et tem. ac. in si. hoc non
e dictum quia loquitur cum ab instancia
absoluitur quia soluit. quid ergo rema
net periculum interitus cum a toto est
absolutus postquam dixi sibi istud cum
semel prysie legem ipse rendit quod in te
actoris ut puniat. ad finem ne
ille posset dicere se soluisse indebitum

Sed illud e contra dominum istud quia euitare
iudicium et tex e in. ff. si. Absoluitur
enim ab instancia nec alia sperat
sentencia, sed dum legebam prysie secundo
cassinum qui sentenciam magistri sui bene ex
cusat, dixi cum bene dicere, nam text
in. ff. si. loquitur in soluente seu sat
faciente, hic loquitur in offerente tantum
unde dico quod ante litem contest. sola ob
lacio purgat moram ut hic. et. l. si
fundum. ff. sequitur. j. e. et l. illud. C. de
peri. et como. rei ven. sed post litem
contest. non sufficiat oblacio ut l. sed si
alia de con. petit. sed requiritur solucio
uel que vicem solum obtineat ut ob
lacio deposicio et consignacio ut. l. ob
signatorem. C. de solu. Vel in iudicio
offeratur ut. l. si re. in si. C. de pig. act.
et de loquitur in si. de ppe. te. ac. in si.
ceterum dic plene ut. l. si insula. j. e.

Stipulationum quedam

usque ad finem l. sequentes breuiter
intendit quando in obligacione
venit id quod non e variab
ile ex natura rei uel promissoris vo
luntate stipulacio continet certum al.
incertum hoc dicat. Et assume tibi
hoc quia quando certum uenit in stip. et agi
certi condic. quando incertum et agi act. ex sti
pula ut in si. de ver. ob. circa prin. Se
quando uenit in stip. incertum certificandum
ex aliquo futuro euentu stip. incipit
dilac. ut C. l. pretia in prin. et per is
tos duos effectus e fra ista l. cum se
l. Postea veniat ad casus et ad l.
mam oppo et adiutuas. nam cum dico
fundum tusculanum, non apparet quantitas
glo dicat quod quantum refert ad quantitatem
non ad speciem. et hoc innuit glo sup
uerbo aurei. et si bene inspicias et
ad glo magna in prin. l. se. j. De dic
quod in quantum apparet accipere usque ad
pedem, forte non dicit male, sed glo
habuit respectum ad tex qui dicit ex
ipsa pronunciacione non apparet quantum. di
dic quod qui fundum stipulatur simpliciter in ce
tum stipulatur. Contra quia nichil valet
ut l. ita stipulatus j. e. et C. de in
do. l. cum post ff. gener. So. sunt u
ult incertum stipulari. et io e incerta
stip. an aut valeat hic non dicit
dico ergo quod non valet ut in contrario et hoc
uult glo. Oppo de l. tritici. j.
e. So. ut glo quia in frumento fuit ad
iecta quantitas licet non qualitas. Ve
nio ad glo mag. et si hoc e vinum
certi condicio ex mutuo non habet locum
nisi cum mutuatur optimum vinum
Contra. C. si cer. pe. l. certi condicio
in prin. et. l. cum quid. et per totum So.
ubi precessit mutuacio ex qua litat.
glitas contracta, quia dz reddi vinum eiusdem
bonitatis ut. l. cum quid. hic quando non
precedit aliquis contractus. Extra glo
oppo si hoc e verum, nulla stip. certa
e. quia melius vinum e vernacia et
in ipso e differencia, ergo qui promittet vinum
optimum promittit incertum. So. dz intelli
gi secundum regionem et secundum comunem usum loquendi
ut. l. cum delamonis. ff. asinam. C.
de fundo instru. le. et l. semper in stipul.
j. de regu. iur. et per ista determinacione
facit illud quod statim dicam. Opp.
hic dicit quod qui promittit aureos pro
mittit certum. Contra quia aurei sunt de
flor. de ianua de venecie et sar
nari. Dic quod aurei intelliguntur sed
regionem ad pondus regionis ut ar. l.
minimis. C. de le. in. l. semper in stipul.
j. de regu. iur. et. l. ipsa de ghen. empt.

Fundi certi

ut intelli
gas si u
marium meum quare usufructus est

incerti, propter varietatem pecunie ad quam tenetur
Item in vino meliori potest solutio variari
ex voluntate ipsius sed quod non potest variari
tunc est certum. Oppo. ff. de usu-
fructu earum rerum que usu consu. l. rebus
§. ibi in usufructu rei immobilis ut
in §. qui id quod. Oppo. de l. i. §.
i. et §. generaliter de tritici. So. tunc
tantum datur ad incertum.

Illud dubitacionem recipit

Oppo. quia non videtur quod appareat quid quale
vel quantum. dicit glo. quod apparet ex post
facto, nam eo ipso quod exprimetur ut species
videtur apparere quantum ut ff. l. proxi.
Item quod est certum apparet, quia variacio sol.
non est in potestate rei, nec pendet ex natura
rei ideo dicitur certum hic ut an promitto
oleum illius amphore aliud solvi non
potest et videbitur statim in §. qui illud
glo. signat ar. contra, et vide eam que
incipit in. ibi ar. et ibi l. i. §. i. melius
dicerer. l. aut pretor. §. i. et sic
est certum quod per relacionem ad certum. Item
ibi quod in stipu. So. usure non dum erant
in se certe quod de futuris agebatur, ibi
ita fidei So ut ibi in prin. §. iste non
accedit ad propositum, sed magis est contra
l. ii. §. incerta j. de verbo. stip. sed ibi
est incerta stip. respectu iudicis sol. sed inspe-
cto exitu est certa ut ibi, vel dic ut
in §. eam qui stipulator partum ancille
si erit natus. Quero utrum agatur
actione ex stipulatu vel certi condic. Dy.
dicit quod actio ex stipulatu, Jaco. de are.
dicit quod certi condic. et probatur quia antequam
partus nascatur non potest agi ut l. in-
terdum. ff. e. postquam est natus est certus
ideo agitur certi condictione ut l. certi con-
dicio. ff. si cer. pe. ibi sive ex certo
contractu, et Dy. posset dicere unum in fruc-
tu anno ut dicam statim in §. si forte
sed dices quare hoc dicat quod incertum sti-
pulatur. Ro. secundum effectum que dixi
in prin. l. ut ostendat iterum non posse agi

Quid quod in faciendo

Obligacio fieri vel non fieri est incerta
h. d. et plene examinavi in l. stipulationes
non dividuntur.

Qui illud

Obligacio al-
ternativa si
eleccio est promissoris continet incer-
ti creditoris certum dicit contrarie. h. d.
et istum §. no. et singulo aliquo dico che
no. separata de tritici. Et per istum §.
dicitur dicto quod in alternativa ob-
ligatione si est electio debitoris procedit li-
bellus alternativus ut no. in ista de act.
§. curare et in ista de inuti. §. preter
et. §. quod aut, si vero est electio creditoris
debet eligere et unum petere ut hic ut
j. e. l. si quis stipulatus sit sticum, et
ex hoc dico regulariter quod quandocumque de-
claracio incertitudinis non est in eius potesta-
te non habet exprimere etiam in libello ut l. i.
§. hoc interdictum ff. quorum legatorum et secun-
do in l. stipulationes non dividuntur in ul-
tima glosa.

Qui sortem

Qui stip-
ulatur sor-
tem et usuras stipulatur etiam quo
ad sortem incertum quo ad usuras
hoc d. i. dicetur ne ergo usura
actione ex stipulatu vel certi condictione
et siquidem usura que currit pe-
tatur et tunc agitur certi condictione
licet ex incerto contractu ut ff. dixi
si vero possunt peti usure futuri temporis
agitur actione ex stipulatu ad incertum
Quero ergo utrum usura futuri
temporis possit peti videtur quod non ut
l. i. §. i. ff. de usur. breviter quod ad

annum vel menstruum debetur utrum
possit peti pro futuro tempore hec glo. va-
rias. una est in l. nonquemadmodum
ff. de iudiciis que dicat pro futuro
potest peti. Idem inst. perindicialis in ista
de actio. et glo. in l. i. C. de fideius.
Contra videtur tenere glo. in l.
i. C. de iudiciis in glo. prima. Quid
dices, dominus meus tenuit istam opinionem quod
pro futuro possit peti non simpliciter sed
cum distinctione, quia siquidem est in potestate
mea petere statim totum ita quod ex
futuro non dependeat et tunc pro futuro
non possum petere ut l. i. ff. de usur.
ubi condempnando reum potest facere ut
usure non currant exigendo sed quod
non est in potestate creditoris tunc sed pro
futuro potest eciam peti in usuris l. i.
secundum unam lecturam C. de sen. que sine cer. quan-
titate in anno ut no. glo. in l. nonquemadmodum
ff. de iudiciis et l. i. C. de fideius. et
l. male agitur de prescr. xxx. an. fac. l.
iii. in prin. ff. de alim. et ciba. leg.
et circa hoc plene distinxi. hoc an-
no in l. i. C. de sen. que sine cer. quan.
Redeo ad §. in in quod est in electione
debitoris tunc agitur ex stip. facti. l. quotiens
torne in prin. j. e. Quero quid est
hoc dictum quod due sunt stipulationes certi et in-
certi glo. que incipit sortis et usura
etc., sed ista l. est contra l. si sticum. §.
stipulo. ff. e. breviter aut glo. di-
cit contra illam l. vel dic quod fuit
facta expressa mencio annorum ut
l. pluribus §. i. j. e. secundum Dy. Vel dic
quod ibi loquitur quod est stipulatio annua
simpliciter et sic habet solam diem, hic
vero inest condicio. l. si debitor fu-
erit in mora solvendi et sic non
est pura, unde quot sunt anni tot sunt sti-
pulationes ut l. filius com. mem. §.
si. j. ti. ii. et ibi dicam. Qui

Hec stipulacio

tenetur
ad tandem dare facere compellitur h.
d. non hic dare i. accipientis facere
Oppo. ff. de acti. empti. l. i. et
l. si rem tradi. ff. e. ti. dicit contra
quod surgendit obligatio ad interesse Non
est unum, quia tunc esset stipulatio incerta quia
variabilis ex parte promissoris sic
in stipulatione facti quod est contra §. in in
et contra loquitur in obligatione facti
hic in obligatione dandi, fallit in l.
si penam ff. e. et plene dixi in l.
stipulationes non divi.

Si stipulatus

facultatem eligendi non tran-
sit ad alium preter stipu-
latoris heredem hoc d.
Oppo. quia quidquid acquirit filius
et servus acquirit patri et domino ut l.
acquiritur de acqui. re. do. et l.
placet de acqui. here. hic dicitur contra-
rium quare male ruetet glo. j.
e. l. in prin. quod illa est quedam facultas
eligendi non iuris, ideo non acquiritur per
filium ut ff. e. l. stipulacio ista §. hii
qui quod est no. Nam si hec electio con-
peteret per modum iuris posset in
alium transferri per cessionem ut ius
eligendi episcopum vel abbatem quod competit
canonicis vel monachis, et
de hoc sunt plures ca. extra de elec.
Sed contra hoc oppo. quod istud eligere
seu arbitrium sit iuris, et in summa
non cadat ut l. illa liberta j. de
ver. sig. et no. j. de regu. iuris
l. quod obtinet. So. quedam est electio
que consistit in mera et libera voluntate

In alternatiuis vel in legato empcionis
istud est facti et cadit in seruum ut hic
et i. e. l. fi. in prin. fallit in suo pe
ne vt l. ex facto § siquis rogatus
ad trebel. Quedam e electio suis arbi
tramentis quod non consistit in libera volun
tate sed debet arbitrari vt bonus vir
sed si non faceret cogeretur per iudicem
et illud e iuris et in seruum non
cadit ut in contrariis. Si quis seruus
stipuletur aliquid arbitrio suo fi
eri non valet stipulacio quasi sit co
llata arbitrio incerte persone vt l.
si mercedes in prin. ff. loca. ymo dicere
tur sicut iuris transit in dominum sic certa
iura ut dictum est sed istud e ius in
separabile a persona ut l. siquis ar
bitratu ff. e. ¶ Oppo si illa fa
cultas eligendi est facti ergo non tran
sibit ad heredes ut ff. l. cum quis
sed hic contra dicitur etc. et sic transiret
in dominum seruo mortuo. R. ideo illud
e facti executiuum iuris preambuli et
ideo sicut transit ius ita istud sed
¶ Sed contra hoc oppo glo. de l. si sic
ff. de leg. i. § siquis ita. So. dicunt
quidam ibi fuit verbum velim, hic no
luero, trufa e. vel dic quod e personalis
stipulatore viuo, sed eo mortuo e
realis et transit in legatarium. In
dicas vero istorum per ordinem. Ro. quare
est personalis stipulatore viuo est,
quia si alii posset cedi vel in alium trans
ferri fieret condicio promissoris deterior
quia ille forte eligeret aliter quam prius
eligeret vt l. ii. cum de fideiussoribus lib
et l. generaliter § fi. e. ti. sed post mor
tem desinit esse personalis, ratio quia hoc vi
detur actum ut sicut obligacio ipsa principalis
est transmissibilis, ita et ista, alias
eo mortuo stipulacio esset etiam inutilis
quia eo viuo non potest contingere, item ideo tran
sit ad heredem quia presumitur secundum vo
luntatem defuncti ut l. siquis a filio §
si quis plures et ibi no. ff. de leg. i. et
legatarius in hoc habetur loco cohe
redis ut ff. de usuris l. ut proprie
item alienacio in heredem e necessaria ergo
etc. ar. l. peto § predium ff. de le. ii.
et sic ex predictis patet quod natura huius
facultatis eligendi e quod post mortem
possit transire in alium, in vita non, nisi
fiat ex necessitate ¶ Sed ad quodlibet
istorum oppo et videtur quod transeat etiam
in vita ut l. si pamphilo de optio
lega. So. ibi seruus erat alienatus
vel manumissus et sic desierat esse eadem
persona cum domino, hic vero durabat do
minium ut i. patet et ideo hic seruus acqui
rendus de necessitate. Ex quo no. quod si no
mine debitoris alienati cum electionem
haberet creditor assignaret ex post
facto creditori creditoris transiret
facultas eligendi. Tum quia fit ex necessi
tate, tum quia transit in personam cui stip
ulator non potest acquirere ut dicta l. si pam
philo, quod optime probatur per l. per hered.
§ siquidem ubi cum pecierit causam in cre
ditatis etc. et quod ibi no. in fi. glo. Op
ad fin. et videtur quod talis facultas non tran
seat ad heredem ut l. siquis arbitr
atu ff. e. et C. de contrah. empc. l. fi.
So. dicunt doctores quandoque ius eligendi
seu arbitrandi competit alicui iure
suo et pro se et tunc transit ad here
des vt hic et l. illud de opcione lega.
et C. communia de lega. l. fi. et ista de
le. § opcione. Aut iure alieno et pro
alio et tunc non transit ad heredes ut
dicta l. siquis arbitratu cum similibus
ita refert Cy. C. de contrah. empc.
l. fi. in viii. q. Certe predicta distinctio
non est vera in iure arbitrandi, prout iure
est, quia vel receditur a persona vel si
receditur itur ad iudicem etiam qui
quis habet ius arbitrandi iure
suo et pro se non transit ad heredem
vt l. hec vendicio de contrah. empc.
et i. e. l. cum stipulatus sum in a. p
alio sed in facultate eligendi prout
facti e procedit dicta distinccio, nam
si competit iure suo ad heredem transit ut
hic cum similibus, sed iure alieno et pro alio
non ut C. communia de lega. l. fi. § sed et si quis
¶ Queritur sed hec facultas non possit
cedi stipulatore viuo an possit fa
cere procuratorem simpliciter ad petendum
et eligendum, puto quod sic, nam licet
ius petendi restitucionem in integrum suis non
possit cedi vel procurator in rem suam con
stitui ut ff. de mi. xxv. l. mulier §
ex causa. Tamen bene potest procurator simpliciter
constitui ut l. qui ita § i. ad trebell.
et l. restituta § i. e. ti. et ibi no.
pro hoc tex. ff. de procura. l. si is et
i. rem ra. ha. l. cum debitore in fi.
et per eas dicas sicut dico quod generalis
procurator non potest eligere sed oportet quod ha
beat speciale mandatum vel quod sequatur
ratihabicio. Qualiter autem formetur
libellus vidisti ff. l. xxi § qui illud.

Cum stipulamur

Verba presentis temporis non porriguntur
ad futura hoc d. ¶ Oppo. de l. non
quemadmodum ff. de iudiciis ubi quod fu
turum inducitur in iudicio quoque dic
ut dicta l. non quemadmodum, et alias dis
tinxi plene in l. i. C. de sen. que sine
certa quantitate. Tetigi in l. ubi autem §
pe. ff. e. Inducitur in ar. ad quoniam
in testamentum dicat quod non valet ut
testamentum valeat iure codicillorum quod
si rumpitur agnacione posthumi et illa
clausula non habet locum quia tempore testamenti valebat
sed debet dicere si non valet vel non vale
bit ut hic et ibi Jo. in xv q. est solucio sed
Dy. et ut plene dixi de iure codici
llorum l. i. ¶ Quero potestas iura
uit seruare statuta huius ciuitatis fit
unum statutum post iuramentum an teneatur
seruare et videtur quod non vt hic et l. i.
C. de seruitu. ut. pre. So. dicunt quidam quod
aut promisit seruare statuta edita et tunc de
futuris non intelligitur vt hic et i. e.
l. si a colono. Aut promisit se seruaturum
et tunc veniunt futura ut dicta l. i. de
seruitu. vr. pre. l. sed contra contra de iu
re iu. c. pe. Dy. Sed dico hic nichil est
dicere quia in similitudinem confundit futurum
ut ff. e. l. xxi § stip. Bartolus dicit
quod seruare statutum intelligatur de fu
turis si modicum preiudicium inuenit
sed si multum preiudicium afferret tunc
ad futura non porrigitur aliter sic vt ar. l.
ultime C. que res pig. oblig. pos. non
ob. de iure iu. c. pe. quia ibi iurauit
seruare statuta et sic se ad omnia edita
restrinxit, hic non simpliciter et indefinite
iurasse proponitur. Item tales iuramenti
non referuntur ad illicita et impossibilia
vel obuia etc. libertati vt C. i. de
iure iuran. li. vi. Etiam hereditate

Ad diem

iacente ex contrac
tu diei apposite pena committitur
h. d. ¶ Oppo de l. pecunie
§ i. ff. de usur. dicunt glosa
quod committitur sed obstat exceptio glo.
dicit contra quia ibi hereditas creditoris
iacet et quia non e cui soluatur ideo non
debet debitori preiudicare, hic non iacet
hereditas debitoris ideo debet debitori
preiudicare. Je. dicit quod non e verum
per l. sticum et l. se ff. de usur. ubi
siquis e absens ex causa necessaria non committitur
mora, et tunc pena non potest committi quando
est necessaria ut e in mortuo et ideo dicit

ipe Aut debitor decessit pubes et te
gnitur. aut decessit no pubes i
te no comitt' ut. l. sticuz/ et Cy. tan
git in l. ij. in xij q C de iure emph
breviter iste sunt ymaginaciones dixi
vobis i. l. cu filius ff. in hac. § e. q
aut comitt' ex pacto/ postea sine ag°
heredis facto et loquitur hic/ aut
ex mora et te loquitur contra/ et glo
e i. l. si circumlitantibus. C. de re mili
Tame dy tenet hic q datur i sto
heredi vt. l. cu filius ff. in hac/ et q no
in. l. qui in aliena. j. de regu. iur. Q
id qui pena pmitt' an debeat dicere pro
missio tantuz noie pene an sufficiat
dicere sub pena et huius dic q sic. p
istuz tex habetis glo i. l. restrictuz
ff. si pacto § de pact/ et tex ff. h. §
ff. eidem iur. ca. de. et sy

Si fili cōdicōe

Cusatiuz ad acquisicōem
Tpūs stiplōis inspicitur h. d.
Oppo de l. q legata. j. de
regu. iur. cum siliby allegatis i glo
dicat glo aliud in legatis ut i cōntes
aliud in cōtractib; ut hic. Et que sit
racio/ glo i. l. si uxorez. C. de cōdic i
certa dicat q in legatis nō vtr' fcim
filij ideo inspici' tps condic' i cōtra
ctib; uertr' fcim filij ideo pri acqri'.
sz certe pot ee cōtractus i quo nō pot vti
opa filij ut. l. liber homo ff. j. § de ac
quir' re. do/ et rōm huius dixi i. l. si
is qui p eptore § de usucap. et ista
est rō q in cōtractib; cōdicōe existe
fīgi' retro cōsuisse et celebratū ee cōt
ractuz ut. l. ratio ff. q si pēdēte §
de cōmo. rei ven/ et l. potior/ et l.
q balneu §. qui po in pig. ha. In le
gatis no trahr' retro ut l. i. ff. i. §.
ad syll' Oppo de l. si debitori
ff. cum filius j. de fideiuss/ et l. quida
cu filiu. j. e. glo/ et doc soluūt vno
mō et bñ/ sz in rōe male/ Et dicūt
q ibi post emancipacōz mtuit actus
qui sufficeret ad pciendū acōz stip°
nō pcedēte hic neq cōtrariuz de act
ex stiplōe pte" nō ex acōe secuta ac
tu/ sz q e rō dic illud q ueit i con
dicōe ptratiua nō trahr' retro vt. l.
potior et l. qui balneu/ et l. i. § qui
pot in pig. ha. et cōtraria i cōdicōe
ptratiua loquitur/ sz hic loqtur
i cōdicōe cāli que retro trahitur
ut dcis. l. Oppo de l. si rō no
remunerandi ff. q filio § mā. Vītas
e q ibi loqtur de acōe q dic' exeq'
ut inde fcim e nō de acōe q nasc'
ex pōe" cōtractu. sicte in l. si dubi
tet' in fie j. de fideius et ibi dicaz
Oppo. de l. quidaz cu filiu. § de
here insti. breuiter glo tāgit i. l. vlti
j. de stip' suo. et l. ma loqtur i cōdicōe
extrīseca/ secus i intrīseca cōdicōe q re
spicit tps existēcie sui iur' ista est
lra cōtra nisi talis cōdicio adiecta cū
dolo ut l. vltia j. de stip. suo. Alia
pe g° tres casus utrū cōtū ad ac
quisicōz inspicitur tps existēcie cō
dicōis in ultia uolūtate dic q sic
ut. l. q legata j. de regu iur. l. sive
er. de condic' inst/ sz si in cōtractib;
et aut cōtractus talis effici' sb cō
dicōe quada extrīseca et te aut illa
cōdicio e ptratiua et i spici' tps ex
istēcie condicōis ut. l. quida cu fi
liu i fi. j. e Si vero erat talis
cōdicio et te cōtū ad acqsicōz inspici'
tpūs obligcōis cōtracte ut hic fall'
qn ex cōtātē datur util' uel actio
i fcim ut § manda. l. si uero remu

nerandi ff. qui filio/ et j. de fideius
l. si dubitetur ff. fi. Si vero efficit'
sb cōdicōe intrīseca que cōfertur
in tps existēcie sui iuris et te aut
promissio fit ab ipō pre et i spici'
tps cōdicōis ut l. pe de bōis aucto
iu. pos. Aut ab extraneo et tūc a'
i tpe mortis pris et ipi patri ac
quir' stiplō ut l. quatuocuqz ff. i. §
e/ cōuicta l. vltia § de cōdic' i stit'
Si vero cōfertur in tps post mortez
et tūc aut sine dolo et tps cōdicōis
existēcie inspici' ut. l. quida cum
filiu § de here insti./ aut cu dolo
et te tps stiplōis inspici' ut. l. si
j. de stipu suorū

Cum fundū Iste est
difficil' i nacōe stricti iuris non uenit
fructus nisi a die lit' cont' hec di
cit tex cum glo Ad. l. mirz oppo
de l. si fundiz certo die pstari. j. e.
ti./ glo que e hic dicat q ibi loqtur
de int'ee qd cōsistit in dāpno hic de
eo qd' cōsistit in lucro. Truffa e d'a
solucio e q ibi ueniūt fructus ut i te
esse/ nō ut fructus ut hic/ sz illud
nichil e dicere quātū ad hac. l. ido
dic q ibi loqtur i obligcōe fa hic i ob
ligcōe dandi. Ideo nō uenit fructus
ut ibi dicta Oppo de. l. in hac
§. de tritica. dic q a tpe more. lz
nō ueniat fructus/ tn hetur id fūdi
quāti plurimi a tpe more fuit ut dicas
in vino ut l. vinu. §. si cer. pe/ et
l. fi. de tritica. et illud e utile ad
practicaz. nā si i libello petez cōdep
nari ad fūdū cu fructib; succubez
i fructib; ut hic Si vero petez cō
depnari ad fudiuz quāti plurim fuit
a tpe more dicēn nec e dubiū q
plus valeat cu erat fructib; ples
ut. l. fi. ff. fructus de hys q i fraud
credi Oppo de. l. videas ff. ex
ca. § de usur' So. ibi uenit post
lit' cōt/ an nō/ ut hic/ et p'. § sic
pe. l. cu fūdus in pn. Oppo de
l. i cōuencōnalib; ff. fi. § e. vbi
qn e re tradi venit cu bonor g° fr
uctus 2° illa. l. hz plures lcuras
z pnt i telligas i obligcōe fa te venit
fructus ut i t'ee. nō ut fructus p l. si fu
dū j. e ti Quid prodest hoc g° qnz
cōtinet vnuz plus q aliud. Done
dz michi doctori pdiuz doctori tradē.
vnus rusticus pcepit magnos fructus
sz ego pcepez puos si ego peterē ut
fructus debentur oēs q° e ipe pcepet
si peterez ut int'ee debētur illi quos
ego pcepissez In effectu g° dic' Jt' i iure
practicandi/ nā fructus peter'. oppō in
dicis vt. l. videas ff. ex ca. § de usur'
/ sz qn int'ee petitur te peter' iur' acōis
seu iur' oblōis ut § e. l. stiplōes non
diui. V' celsus fi itē g° aduertendū
in formacōe libelli/ et p hoc i telligo
glo dicti ff' ex ca/ et de. l. i quecūq
ubi in fi. Oppo de. l. si stipulatus
§ de usuris So ibi fuit stipulacio
re dari/ et nō pecuniaz tradi. et sic
nō fuit hic stipulatus/ et id ista duo
sil' iuncta aliquid opāt'. Vltio
oppōitur/ et vid' et vidi q fructus
ueniat ut. l. iul' ff. fructib; de acti
emp/ glo dicit. ibi i acōe bōe fidei
hic i acōe stricti iur'. J. de. dicit
reprehendendo glo illa nō video rōz
inter acōm bone fidei et stricti iur'
sz dicat pe/ aut uenit extra lite ua
et loqtur hic/ aut ex cā onerosa
et loqtur/ sz ista distictio e cōtra l. id
§ i. de acti. emp. Itez cōtra sz me
liuz est. § delegit. i. l. apud iul. ff. i.

ubi ex cu lucratiua et tn venuit fructus
qr illa actio habet instar bone fidei dic
go tre casus. aut in obligacione venit
rem dari tm et tc aut est contractus
stricti iuris et no venuit fructus nisi a
tpe litis contes ut hic et l. videamus §
si act ff. de usuris Habetur tn ro
quanti plurimi fuit a tpe more ut l. vinu
et l. in hac Si vero loquimur i contractu
bone fidei et tc veniut fructus a tpe mo
re ut l. iul § fructibus ff. de act empti
l. iulianus § si ex ca ff. de usuris Aut
est obligo fundi tradi et tunc fructus ue
interesse venit a tpe more ut j. e. l. si
fundum tradi Aut venit in obligone fun
dum dari et vacuam possessionem tradi et
loquitur l. si stipulatus ff. de usur
¶ Sz oppo de l. fructus pendentes ff.
de rei. ven. dicit pe rispondi iure re
alis fructus sunt ps fundi, sz respectu
iuris psonalis non, ut hic, sz cc e contra
l. fi. § ut fructus ff. de hered q i station
ere. jdo dic q glo optime dicit, qr id
e verum in fructibus pendentibus, hic secus
io qr fructus sunt ps terre ad tps, ideo
postq sunt separati a terra no pnt
peti ut ps, sz in reali hoc e plus, qr qnz
i separato possum petere meos no ut ptez
fundi sz tanq meos qr pceptos ex fundo meo

Si procuratori

presencia psone inducit ut al
teri p alterius actio qrat. h.
d. ¶ Oppo de l. poss. § et
si poss ff. de acqui pos. i. sol. de i inutili
stip. § alteri, dicunt quidam q hic in
pncto stip. § alteri, dicunt quidam tu
dic q hoc spacium pncia psone ut
dixi. e. e. stip. § sique insulam ¶ Q
ro qualiter verba debent concipi, et
vide glo que incipit hic in pncipio §
hic in stip. et act tc Et no. ista glo
all. § sique i sulam. jde dicit q eam si
sine verbis ob et exceptio cofertur i
psonam procur. valz et qnz sine cessio
ne alteri p alterius qritur actio ut no.
indicta l. i. i pn. j. de stip. suo, sed
illud no e verum, et l. i. j. de stip ser
cum glo loquitur i filio et suo, qui vide
tur esse eadem psona cum pre et dno ut i §
ei qui te in ea stip Et q pe no bn di
cat Sciens q ex sma contra alti actio
sine cessione ut. l. in e § fi. ff. de pau
et tn oppz q verba obligonis z contempnit
in pnte psona referuntur ut l. i. C. de se
ten. et interlocu ¶ Quid si tpe sine
pau et dns sit pns et omnia verba
sine rferuntur ad dnm an valeat,
vidi q no ut hic, sz hic io qr dns
non loquebatur q i stip requirit sz in
sma sufficit pncia, nec oppz q loq.
et sic puto q valeat si dns erat
ibi volens eam psequi qd pot sz ea
q dicam j. iudi sol. l. si post acceptum se
cus si eet ibi ut assistens pauri, qr
i eu no dz ferri sma inuitum si p se
feratur psumo eum in dubio voluisse
litigare alias secus.

Quociens

in ambiguis assumimus interpretacionem q vicio caret. h.
d. ¶ Queo que dicantur
ambigua, et dicat glo pp equ
iuocacionem ut canis stella et e canis
latrabilis et est canis piscis nata
bilis Item pp compositionem et divisionem
¶ Oppo j. e. l. inter stipulantem §
si stichum glo distingit hic de quo vi
distis ff. e. l. stip ista § in stip et p
lene p l. veteribus ff. de pacti pleni
p dy i c cum sint pcui iura de regu
iur li. vi. no ex hac l. ex m q di
cat glo de libro Authe et sic facit
ad significac contra de quia dixi ff. de
ope no nu sup rubrica Item no ex m
de bon cum sint due ciuitates que
isto noie vocantur vna stat i lombardia

Alia ultra montes q facit, qr in
hac provincia sunt plura castra eo d
noie et nariatur p aliqua copiola
et tam in accionibus criminalibus non
pot dici certum, et ne licet vagum
debent exprimi, alias forte vicacit
ar. j. de iur fisci l. ita fieri in pn

Quociens quis

in stipulacionibus pcorme si
pliciter concept vidr q se p
mittere se cuncturum j. tez i
obligone facti succedit oblig ad in
teresse h. d. ¶ Ibi nam cum alium sis
ti tc. No. bonum tex ¶ Oppo p
missio facti alieni nonualz ut l.
stipulo ista i pn. ff. e. So hic pro
mittit factum suum ibi se facturum et cunc
turum ¶ Sz oppo de. l. stipo ista
in pn. e. e. glo no rndit hic, sed
isti. de inutili stip. § sique alium
q in pcorme stip est speciale q res
oluatur se facturum et curaturum, et
illud voluit dicere hic glo q i cap
in iudicio, qr secus e in alia stip
ulacione sz non videtur q bn expo
natur qr sius no pot ee i iudicio
Fallit in casibus Tu illos hic
debes intelligere vide glo, et adde
ad ea ibi in casibus ut l. hos acc
usare j. de accusac Item ibi momenta
nea ut C. si p vim vel aliomo. l.
l. Item ibi cesarius ut C. ubi de
fiscale. l. fi.

Si procurator fisci

Aliqui stip procurator refertur ad mtee
dni hoc dicat, sile in l. si procura
i fi. ff. sique cautio et facit l. stip
ista in fi. ff. de ope no nuci, et vide
q dixi in l. pretor e. ti. Tangit Cy
i l. i. C. de procur. in q. i.

Nemo rem suam — Si post moram

Periculum interitus spect
at ad debitorem morosum hoc dicit
Ista materia est in l. qd te et l.
incendium ff. si cer pe No excusabo
hic. ¶ Quero an dz distingi si
res eet peritura eodem mo vel non
et vide glo q incipit no periturie
eod mo, et ista q. s. q satis inlelu
revolutitur ff. si cer pe l. q te et
l. mora ff. de usufruc, Cy ponit i l.
in minorem C. i qui cum in integrum
sta. no e ne, glut de Cu ponit i l.
q te ff. si cer pe Dic qnz ad re
stitucionem speciei quenit qs actione rea
li. et tc tene glo i l. item si liberum
i fi. ff. de rei ven. Aliquando actione pl
qs quenitur ex delicto qr substraxit z
tc i distincte spectat ad debitorem ut
l. in § recessisse ff. de vi et vi ar
et l. subtracto C. de furti, et C. q ine
ca l. i. Fallit i l. si cum exc § q si
homo ff. q metus ca Ro no i deci
l. q te Aliquando quis e debitor ex co
ntractu, et in hoc glo diversificat, et
Azo tenz q dz fieri distinccio an eet
tc, l. si pleg i fi. ff. depositi et l. si
duo ff. de consti pecu Jo. contra pe. tz
opi Azo. Aut debitor contraxit tm pter
interpellacionem et tc hz locum distinctio
Azo p l. all p eum Aut contraxit in
dicas facpti et tunc e vera opi g
ut l. vbi § i ff. de edn. sz ista
opi e fla p l. cum res § fi. ff. de
le. i. contra glut de Cu. dat aliam
distinccionem et dicit Aut contractus fuit
celebratus gra creditoris tantum, et
tunc dicit verum az, et hic e casus i l.
si plures i fi. ff. deposita Si vo gra
debitoris vel utriusque fuit cele
bratus contractus, et tc loquitur opi glo.

ar. l. si fruus

ar. l. si fiunus. §. cum quid. ff. de re. l. co
uicta. l. cu ires §. si. Ista non e bona
distinctio Tu debes scire q̄ fur et mo
rosus equiparantur ut l. pirrxi §. pe.
ß in fure et in raptore et i silli no
adhibetur ista distinctio ut dicta. l.
l. §. rectissime et l. sb̄tracto §.
et sic in moroso | Preterea i cotrac
tib; q celebrantur gra creditore tm
ut deposita et tuc merta rei dici' psi
dior et magis punibilis q̄ i aliis
cotractib; ut l. i. §. i. ff. de hys qui
no i fa. et l. furti §. si. et io pictm
mterius d; ad eu spectare Tenea'
q̄r glo nimi. ad l. si plures i si. v
ut glo

Inter stipulatē

Cuius non pot factu; ali
enu; promittere ß si sps
promittendo videtur pitte
se curatur; qui pcedit cotract; ex
cuius natia hoc venit hoc dicit ibi
negociu idem obs' ar. l. aristo. ff. de
dolo ¶ Examine; fam le. glo. et h;
duo contraria. d̄r hic q̄ stipe ista ha
bere licere gtinet alteri; factu Cotra
ff. e. l. stip. ista i pn ßo. et glo dat
quatuor uel v. so. et una e q̄ hic
pcessit cotractus ex cuius natu tetur
de eucone extheo euicete. et i^ta e ta
lia solucio e q̄ pitte v p se et
eis qs pot phibere ut l. flumi §. q̄
quaz ff. de aqu. insec. et ista pot esse
bona Tercia so. e q̄ dicia e iter stip
hre licere iterpositā q̄r videor ß; ali
enu; pmitte seo; si expsse pitto i hac
tenet pe. ut recitat Cy i vii. q. C de
pau. l. i. ß ista io no e bona p l. sti
pulo ista quinto v. ß gtens Quarta
so. e zo q̄ ponitur hic i glo et e neri
ssia et notabilis ß d; cōiugi ai p
cedentib; vl' alteri eaz et sic tetur de
fco alieno qui pcedit cotract; de cuius
natura hoc veniat. uel de fco eor qs
pot prohibere tn̄ nec no scribitur lib
ellus quai p eu; no licet hre et sic
ipse gtrafaciat ß qi p ipm no curet
q̄ alius no faciat q̄ bene no. dixi
ff. e. l. in illa alie i glo po. iz recite
bone ß no hnt dubiu ¶ Oppo
de l. stipu ista. §. siquis dolu ff. e.
glo dicit hic. dic ut dixi i pe. so.
et si habere pole' te no pot ad pole
adaptari nls so. te no hnt dubiu i^ta
l. idem dicit glo tcio ut ista et i^ta
e bona ibi et mt'cia dicit glo no e
bona ut ff. reprobaui. vl' tene fam
vel pma b'inter ista stipulo dolu;
malu abee et hre licere no gtinet
nisi fcm suu i suctorum qs phibe pot
et qui pcedit gtract; ex quo euicto
debe' ut dixi plene i l. stip hre lice
i pn alii uolete; euitare gtraria di
cut. et e lectura iaco. de are i old
i pn l. no variatur cas. ß i v et
qui spodet et pone quis pmittit do
lum malu abee dicit zur' gsul q̄ no
vide simpx abnegatem pitte ut de
facto omi; pittat ß de fco suo et ad
de ad tex ß; iaco. de are et old ibi
sipx abnegatem. hoc e simplx i dis
tincte abnegatem doli eciā; aquo;
extraneo gmittedi se cauatur ut ad
se venieciu; a se absit. et te gcor ai
gtrario iaco de are et ol. | De de
bel. pta. legit aliemo et i ide; i^a adit
et formar qsz sic | Pone q̄ aliquis
uult teneri de dolo altius Quali
d; pittere. ete no sufficiat pitte dolu

maluz abee ß expsz ut pmittat se cauta
turu; q̄ dolus malus aberit et te
de facto alcius tenebr. et hoc modo
legit pe. ¶ Et aduerte ad illud si
placet. i. sine distinct' ut dixi. ff. e.
l. i. §. siquis simplr. i. sine distic
scdo tene menti ad illud qd' fa
ciut aduocati et q̄ allegat ista;
l. adh'. uult dicere aduocat; q̄ ti
cius non fuit in tali loco. et ipse dicit
cessauit ee i tali loco. vl' fuit absen;
eo. et no videtur negatiua pcy no
ponitur negacio ß certe quocumq; mo
pome fuacōm pome negōm ut hic
ibi no simplex abnegacioni. et p
hoc glo. l. si. i si vltie glo ff. de de
li excepc. et l. actor. C. de pbacio
et ibi Cy tangit ¶ Vltimo dicat
quidaz istud pn' m' uer dolus e cu fa
ciat i scinde gtractu;. et iste tex'
i duci q̄ sic. l; aliter i telligit l. ista
ut dixi. dic ut l. eleganter i pn.
ff. de dolo

¶ Si tacitu stipula'

Et iste est utilis. §. dissensus viciat
stipulacōm ß no iudiciu hoc dicit.
¶ Oppo de l. si in empcōe in pn. ff.
de gtrahen empc' So ibi in quibuzdam
accessoriis fuit dissensus ¶ Oppo
ff. e. l. quociens in stipp. So hic co
stabat in dubio dic ut ibi ¶ Op.
d̄r hic q̄ cosēsu stip cotrahi' gtra
ff. e. e. l. i. i pn So. cotrahr' gsēsu
verbis expssis ¶ Oppo q̄ iudiciu
reddi' i uolete; ut l. si reus ff. de
pcuratu. et l. si domus §. quesitu
ff. de leg. i. So reddi iudiciu i in
uitum saltim cauue ¶ Sz opp. iu
diciu; sine lit' cotes. non vali; ut l.
i. C. de lit' cont' et l. prolata C. de
sen Modo si agi' de sticho et ego
respodeo de alio no est fca cōtes. q̄r
no ad idem | Pe nescimus solue co
trariu. vel scripta male referuc et
dicit ipse q̄ fateor si cōstaret de uno
actorē; sesisse de alio reu; te no va
leret ß hic loquimur i casu dubio ß
illud no pot ee vrm q̄r pmisit casu
ubi e certus in gtractib; tg° et hic i
iudicio ¶ Quid dices. et dico
si ex ipsa cont' gstaret q̄ de uno co
sensit actor et de alio reus no valet
ß sic dubiu in hoc e dicia inter
gtractus et iudicia q̄r i cotractib;
possu; probare q̄ ipse no sensit de eo
q̄ sesit actor i iudiciis no admit
tor ad hoc pbandu q̄r l. psum q̄ reus
sensit de eo de quo sensit actor. pl'
dico q̄ si ad pbandum eet admissus
reus et pbaret dissēsum no ip' hoc iri
taretur iudiciu hic e casus. hic c'
tetez. tn̄ q̄ si exhoc iusto ductus errore
omisisset aliquaz defēsioz i^r stituetur
ex cla. gnali ¶ Oppo q̄ iudiciu
sit oio nullu ut l. pomp scbit si
fiumi §. si. ff. de rei. ven. videte
din' glo hic et ibi dicit vnu vbi;
uide no. q̄ hic actor viuebat quo
lebat declarare secus si no viueret
et vide glo que incipit viuebat et
eligere uolente. et sic istud ius dec
larandi no trāsit ad heredez ß ista
glo pro hoc facit ff. e. l. ceteresimus
in fi. et no i l. gtraria ibi cu dicit
decessisse qd' bene no ¶ Sz none
e gtra casu l. si stipulatus fueri'
in pn ff. e. Adverte dicia e int' de
claracōm uoluntat' et eleccōez q̄r si

promisisti stichum vel pamphilum possum eli
gere ut ibi sed hic loquitur de declaratione
voluntatis quam decto sensit Sed contra
illud videtur l. siquis a filio ff. si
quis plures delega. l. ubi heredis e
electio et declaratio voluntatis sed ibi
e favor ultime voluntatis Item ibi quod
quid heres eligit est ad commodum
creditoris et ideo potest prodesse sed hic
non potest eligere aliud quam obesse quanto
enim si alium eligeret reus non fecisset
defensionem quam debuisset et ad hoc fa
cit glo in dicto ff. si quis plures in
alio dubio et istud plus placet quam
precedens ratio predicta quod dico quod si decede
reus eo cum quo ad eum pertinebat de
claratio ut l. stipulatio ff. in stipulationibus
. ff. e. et no. in l. quociens siquidem
stipulator erat ex causa lucrativa ita quod quod
quid eligatur prodest stipulatori
quod heres debebit eligere ut dicto ff.
si quis plures sed si ex causa onerosa te
neatur stipulator per ea que dicta sunt fac
. ff. locati l. si decem et quod ibi no. et
ista l. facit ad quod Reperitur quod te
stis examinatus in iudicio deposuit
aliquis de facto non dixit de quo quo
an debeat interpretari pro reo vel pro actore
dictum testis et verba doctorum dicunt aut
loquimur de hiis que pertinent ad litis ordinationem
et favens actori ut l. de die in principio quod
satisdatio cogantur Aut de hiis que pertinent
ad litis decisionem et tunc favens reo ut l.
favorabiliores et l. arrianus ff. de
actionibus et obligationibus Item adiciat dy. ff. de tap. in fec.
l. fluminum ff. item ap. ult. et de regu
liis c. cum sit pan li. vi. sed non e lo
quitur hic in hiis que pertinent ad litis
decisionem et quod favens actori ideo illa
verba non placent michi unde dico quod in
iudiciis quandocumque oritur dubitatio circa verba
et tunc aut sunt prolata ab aliquo extrinse
cus interpretatur pro eo ut hic et l. si quis
intencione ff. de iudiciis sive sit ac
tor sive reus et no. per dy. in c. quod eum
de regulis iuris li. vi. quandoque sunt verba prola
ta ab alio non ab ipsis litigantibus
ut in teste vel defuncto est aliquis qui pro
tulit verba succedere Immo tunc aut tu
ius facere interpretationem circa vitandi aliqua
contrarietatem et tunc potest fieri interpretatio ut
de hoc est casus extra de testa. c. cum
tu. et in principio quod sunt. ff. quibus autem non
vis facere circa evitandi contrarietatem
sed ut prosit alii vel pro aliqua alia
causam tunc non potest fieri sed illud verbum
dubium non valet ut c. in presentia ex
de testa. et hic in glo et l. pompo sebie
si frumentum in fi. ff. de rei ven. Si vero
insurgit dubium circa aliud quam circa ista
verba et tunc recurre ad dictum doctorum
Aut loquimur in hiis que pertinent ad litis
ordinationem et tunc si actor instat et
prosequitur favens actori l. de die in principio
ff. qui satisdatio co Si vero actor non
instat favens reo ut l. si ea quam actum
non possit l. cum pridem ff. sin autem C. de iu
dicio aut in hiis que pertinent ad litis
decisionem et tunc semper sit interpretatio pro li
beratione ut l. arrianus ff. de act.
et ob. et l. legata ff. de ma Ex hiis
ergo dico quod intencio dubia debet declarari
ex probationibus nam si probatio esset dubia
tunc interpretatio fieret contra eum ut dixi
licet enim possit dicere sic intellexi in li
bello tamen non potest dicere sic intellexit
testis sic debet intelligi instrumentum Item
dico quod si lite contestata facta est professio
non stabitur ei de quo sensit actor
quia cum contestatio facta est professio
contestatio non est solum ordo iudicii

sed est etiam probatio et ideo cogitur declarare reus
ut l. certum de confessis. vel si nollet
declarare habet locum l. de etate
ff. quid tacuit et quod no. per dy. in dicto
ff. contrarium Item dico quod si libellus
est datus per dominum quod verbum aliquid
non potest declarari per procuratorem generalem
nisi habeat expressum mandatum a do
mino sicut non potest heres ultime Item si
est datus libellus a procuratore siquidem dominus
sic mandavit specialiter dari libellum de
clarabit dominus alias procurator ut ar. ff. de
lib. cau. l. in suo et quod no. de edil. edic.
l. cum mancipium et si nollet declarare
tenetur dominus tamen assequitur reus absolutionem
hec enim declaratio personalissima est ut
vides quod bene no. quia si libellus est in
certus probaverit sufficit certe debent
articuli esse dati ad declarationem hendam
ut ex predictis vides Item si reus
obscure excepit Item puto in iudi
cio inquirente ut eius successor non pos
sit declarare eadem ratione Sed quid si
post sententiam appareat incertitudo dic quod si
quidem ex actis appareat certum presumitur iu
dicatum de eo ut no. ff. de excep. rei
iudi. l. siquis ad exhib. Item dico
si non apparet ex actis non statur decla
rationi actoris vel rei de quo sen
serit sed debet constare per consilia de
quo sensit sit. ff. de iudiciis l. si
in iudiciis contraria que ff. dixi non pos
se declarari per successorem vel silens in
telligo quando declaratio consistit ex ma
nifestis secus in declaratione que fit per
consilia ut l. ff. in stipulationibus ff. de
re iudi. et ideo bonum assessorem quando ca
pitur aliquem ex bannitum quod forte in pri
alius eiusdem nominis et cognominis faciat
eum confiteri se esse illum hominem et illud
corpus etc. ut dixi de condi. et de. l.
demonstratio in principio vel si non posset hanc
confessionem extorquere habeat probationem quod hic
est ille homo qui de hoc maleficio culpatus
vel qui illud fecit vel habeat consi
milia de eo Itaque utile sit iudicem
qui iudicavit de eo sensisse Item post
quod quis semel declaravit non poterit
postea variare ut l. quidquid astringende
in principio ff. e. secundum dominum laurum ut dixi

Si stipulante

Si alternative interroganti vinea
de vino dicat stipulatio inspecte licet
secus in summis Item secus si
precedit interrogatio copulativa h. d. dis
tingue plene ut dixi ff. e. l. i. ff.
si quis simpliciter et ff. fi.

Sacram ff. videtur in
convenire in princi
pium difficilis si res a commercio
communi eximatur super ea obligatio
non contrahitur et iam contracta
extinguitur nec reviviscat impedi
mento cessante secus si fructus nati
fuerint aut si navis reponendi animo
dissolvatur tunc enim obligatio non extinguitur
sed cessat ideo reassumit effectum impedimento
cessante hoc dicit iste ff. dividi principium in
partes vii. primo determinat unam questionem
ii. declarat aliam que dependet ex ante dictis
iii. assignat unam rationem in contrarium
iiii. ponit duo dicta que videntur esse
contraria post dictam determinationem v. solvit dictam
contrarietatem dissimilitudine assignando
inter stipulationem hominis liberi et usum seu
fructum vi. ponit dictam inter hominem et
navem vii. ponit effectum predictum in quistionis
nam ibi nec renovatur 2a ibi quam quidem
nam ibi nam et si navem v. ibi sed dis
similia vi. ibi quamvis faciat vii. ibi hec
tractatus Prima subdividitur quia primo
solvit quod primum rationem dubitationis 2o ibi
solutionem ii. ibi quamvis res sacra usi
ibi nam et cum quis et est res talis

obligacio iam contracta extinguitur si res effi
ciatur sacra uel homo liber / g°. nulle ma
gis impediunt contrahenda / sequitur
fa ps ibi nec reuocatur 7c / sequitur
tercia ps ibi qm quidem. ¶ Hic le
gitur duobz modis p° q sic id pot
tenciu sic pmicto q sicut sm natura
de homine viuo possit fieri mortuus
et de mortuo nō pot fieri viu9. sic
obligacio nata pot extingui. sz extic
ta nō pot resuscitari nisi miraculose
Nunc ad appetitum. q pdicta sūt
uera pbo q2 aliās sequeretur absur
dum s. q eadem causa eēt oblig. di
et liberandi / hoc ē eodē mō reuiuix
isset sicut extinguitur q ē q̄ nam
q de nō eē trāseat ad eē / et hoc uult
dicere glo / S' omō pt poni q sit id q̄
pdicta hoc modo dictū ē s. q nō re
uiuixit īpedimēto cessāte Cōtra q2
cōtrior eadē ē disciplina q2 sic h°
facit extīgui obligōm ita si cessat
facit reuiuisci / quasi dicit ista id nō
sit sufficiēs ut ff hoc reuocetur in
obli. et sic ē id remotiua vt glo glo
tāgit ī fi. ¶ Sequitur. Nā et si na
uem ista duo exempla st' clara et cō
tradicunt pcedēti determinacōi. sequitur.
ibi / sz hec dissilia volens soluere cōr
r' in pmittit q sicut scipso liberi hoīs
nō valz pmis, ita nō valz st' qdōe q2
res dz eē in mō cōmeio tpē qtc9 / hoc
pmisso nō ob. ex.m de vino nascit° io
q2 illa obli. cōtinet vinū q gnē q ē
qui pot subici cōmercio mō / Itez dcā
obli hz tps quo fructus nascetur et
expectare q fructus nascāt°. ē ale
et honestū / sz ī libo hoīe cōtrā ē q
tpē cōtractus z tpē cōtracte stipulac'
nō pt sbici mō comercio Itez expc
tare q efficiat° seruus nō ē hoēstū
q2 casū aduisa vz fortunāz 7c hec solut'
cōtrariu de ex° viui sequitur et nauis
Hoc tollit cōtrariū de ex° nauis sic
Certum est q qn res efficitur sa
cra fit ea mēte ut nūqz efficiatur
pphana / et cū seruus efficitur liber
fit ea mēte ut nūqz efficiat° seru9
qd' pz q2 expectare eius seruitutez
eēt inhonestū vt dixit sz ī naui si
resoluta eēt aīo cōtinendi ī aliū usū
et postea reficeretur eēt alia nauis
nec obligō tc reuiuisceēt / et sic eēt
idem q in hoīe libero sz si depōitur
aīo reficiēdi aīmus ē honestus / et io
tc vidē eadem nauis / ad hoc facit
qd' dicim9 de domo 7c / Alia st' cla
usqz usqz ad finez nō. ī pma ptic'a
q liberū hoīez nō possū stipulari
aliud nō q obli semel extīcta 7c.
¶ Oppo de. l. cetera. s. duobz. ff.
de le. i. et l. si q's inqlinos. c. ti. Sol
ut dixi. ff. e. l. inter stipulantem ¶ 2°
oppo de. l. 16. cum. ff. de testa et de
le. i. s. siquis aut. ff. de bo. pos. sz
ta. dy signat. illud cōtrariū ¶ Hic
loqr' qn s. cōtingit mutacō circa rem
ibi circa psona sine eoz delicto.
/ salua reuerencia dy nō bn̄ signat il
la cōtraria hic q2 ille. l. loqūr cū
ea q̄ nō īpediūt iam fcā. īpediūt
cōtrahenda ut. ff. e. l. plurib9. s. et si pl'z
hic uero loqtur qn eaq̄ tollūt iam
cōtracta īpediūt cōtrahenda. ¶ Sz oppo
de. l. q. s. i. ff. de capi. di. Sol qnz
īpedimentum superueniēs reddit rē in
habilem ī futurū et hz locū regula
ut hic Qnqz in futurū ī habilez
non reddit / et ī isto casu nō hz locū ista
regula / sile ē. l. si debitori deportato
ff. de fideius. ¶ Oppo. de. l. z si sb
cōdic. ff. de solucō / et. l. quociēs ff.
de nouacō ubi tollerentur iā cōtracta

et tn̄ non impediuntur cōtrahenda. Vnde
ibi loqtur de actu qui pn̄r ad libacōz
tendit Et io nisi cōponatur obligō
nō pot sequi libacō / hic nō tēdit ad
libacōm pn̄r. sz statim et p quādā cō
sequēciam / Et ad id cū contrar. uni
ca que tollūt iā cōtracta īpediāt cō
trahenda. Dic aut contrarie de hiis q̄
respiciūt pn̄r. libacōm / et tc aut tal'
actus deliberando respiciat tantū pterita
et tūc que tollūt iam cōtracta nō
īpediūt cōtrahenda ut. ff. e. l. si a colono
et dicta. l. si stipulatus fuerit s. i.
ff. e. Aut respiciūt tantū futura z
tc aut illa libacio tēdit ad īducēda
libacōz doli / et q̄ īpediūt iā cōtracta
nō tollūt cōtrahenda ut. l. si unus s.
illud. ff. de pac Aut ad libacōz doli
non tendit et tc nō tendit īpedit obli
cōtrahi sz effcm̄ sic / et duo contextu
obligō nascit°. z pimitur vt. l. si
sb condic. ff. de solu. et. l. quociens
ff. de nouaci Sol qn̄ cōtingit de hiis q
nō respiciūt libacōm pn̄r. tc a' illa
qualitas reddit psonam ul' rē inha
bilez ī futurū z tūc q̄ īpediūt iam
cōtracta īpediūt cōtrahenda ut hic et
. l. iii. s. desinere. ff. usufr qmad. ca
et de usufru lega. s. seruus attalus
Aut nō reddit psonam vel rē ī ha
bilem in futurū et tc q̄ īpediūt iam
cōtracta nō īpediūt cōtrahēda ut ff.
de capi dimi. l. q. s. i. / et. l. si debi
tori deptato. ff. de fideiusso et. ff. e. l.
existimo Et ista st' utilia ad qōm
ad qōz Statutū ē hic q ille qui fu
erit exbānitus elapso tīmō bāni
nō possit eē de porib9 etiā si fuit
rebānitus alio statuto cauetur
q qui interfecit aliquez rebellē sit
extictus et examinat° ab oī bāno
qd' incurrisset ul' incurrē posset
pp eius pterita delicta Cōtingit
q quidam post bānū sibi datū ī. tīz
bāni interfecit rebellez cōtrebatur utrū
iste possit eē de porib9 vidē q sic
qz nūqz iste fuit exbānitus q2 du
rāte tīmō superueniēt ca q̄ bānuz
pfectum extingeret g°. īpedit bānū
incurrere. sz certe cū ista cā tē
dat directe ad libacōz nec de bāno
possit eximi nisi ille qui ī currit
ieo pūcto quo tīm9 banni currit
ē exbānitus et exemptus / et sic
uerz ē eūz fuisse exbānitū ut ff. l.
si sb condic. ff. de solucō sy Sec9
si statutū de cetero redderet psonā
inhabilez ad exbānīcēdū p ea q̄ dcā
sūt habetis hic q nō reuiuixit
cōtractus Cōtra q2 cessāte cā cessat ef
fectus ut. l. gnali C. de epi z cle
dy dicit q in obligōe q̄ ophis nō pi
mettitur tc pcedēt cōtrariū seculis si
oīo eēt sblata vt. l. si unus s. pact'
ff. de pacti ¶ Oppo. q id q opatur
opat° oppositum ī opposito et cōpositum
in cōposito ut. l. si. ī fi. de le. iii. / et. l.
et si cōtra de uulgari et pu sbstit
Sol q illud opatur 7c verū ē cad'
cā concurrēte vnū cū ad cōtrahēdaz
obli duo requirūtur. s. cōmerciū vbis
expssus et q res possit sbici nro
cōmercio quoz si qd' desiat obligō
eēt nulla Est g° ro quare libat°
q2 desinit eē in commercio io extīgit
obligōz ipō iure sz nō restaurabitur
oblig. ipō iure cū vbis cōtrahatur
et licet res incipiat eē in nro cō
mercio / tn̄ vbu q̄ st' necia nō supp
uenunt dy ponit in. c. qui sentit
ex° de regu. iur' li. vi. et glo. in. l.

ſm natura. ff. de regu. iur. Oppo. quod non eadem est diſciplina ut dicta. l. ſm
naturam. cu ſy. et dicta l. et ſi contra. C. all
So iſtud contrarium eadem e diſcip
lina pot intelligi duobus modis. vno modo
eadem e natura quantum ad cognicionem
quia cognito vno cognoſcas aliud ut C.
de hiis qui ſunt ſui uel ali iuris. l.
i. Item alio modo quantum ad iur diſpoz
e eadem natura ut l. dienr ff. ſtari.
C. de arbi et ibi ideo e quia contineri
cadit circa quedam accidencia non circa id
quod e cum eius effectus de quo loquimur ibi
equum et iniquum non e causa quare de ſta
ri ſz compromiſſit Tercio modo intelligi
eadem e natura per contrarium ut contraria
e modo opetur contrarium effectum et ita ob
ligatur ad hac ut l. Sz Rndeo verum
est vbi e eadem ro ut ſ. e. qui ſentit
extra de r. gu. iur. Oppo. de. l. ſi
chorus ff. fi. C. de leg. iii. glo que e hic
ponit ſo et non bonam veritas e quod ſi clis
homo efficiatur ſiue reſtauratur le
gatum ex noua uoluntate vt l. cum ſi
ius C. de adi. le. ponit gle in l. ſi
chorus i fi facit l. qui res ff. aream
ff. de ſolutio Nemo ad v. na et
ſiquis nauez et oppo. ff. e. v. et na
ues Rndeo iſta uba debet intelligi
cum diſtinctio ibi poſita Nemo ad v.
na et ſiquis nauem pro quo illud opp.
de l. cum certus de vino tri et oleo
le. et l. ſi debitor ff. uerſile de ghen
empta / glo hic et inmediate dicit quod hic
adiecit ex illo fundo ibi quod natum erit
et vide eam quam incipit non addicendo quod
e hoc dicimus quod glo dicit / dico quod ro
e quia relatiuum quis uel qui adiectum v
bo futuri temporis facit condicionem vt l.
ſticum qui meus erit. C. de le. i. et
l. nup. C. de le. iii. quod condicio intelligi
de prima vice vt l. boues ff. hoc ſimiliter
ff. de v. ſig. / et ideo deficiente condicione
non debetur / ſz ſi dico ex tali fundo non
facit condicionem / ſz iſta ſo vide contra
l. lucius de adi lega. Rndeo ibi certus
locus addr gra deſignacionis non gra
taxacionis ſeu condicionis quod apparet
ex eo quod certus locus ibi adicitur in
executione / non in obligacione Hic uero addr
obligacioni primo et in eadem ordine Iſta ſo
probatur ex textu i l. quidam teſto i prin de
lega. i. ibi quod in inicio pure datum
est Et ut tibi liqueat iſta materia
quod fructus debet ex certo fundo utrum
obligacio extinguatur vel differtur
diſtinge ſic aut certus locus adicitur
cum deſignacione quod e quando preſtacio addr
in alia ordine / aut adicitur cum taxacione
primo casu quod e promiſſum debetur ſtatim
uel ex illo loco vel aliunde vt l. lucius
C. de alim lega. et l. quidam de le. i.
et l. paulo calimacho ff. fi. de le. iii.
quando addicitur gracia taxacionis tunc
aut additur per relatiuum et facit con
dicionem et tunc aut e vna tantum preſtacio
aut ſunt plures preſtaciones uel miſtrue
/ ſi tantum vna preſtacio et tunc ſi primo anno
non colliguntur fructus decetero non de
betur vt l. cum certus de vino tri i
ole le / et l. ſi debitor ff. uiſile C. de
gtrahen emptio Si vero ſunt plures
preſtaciones annue uel meſtrue quod de
fiat in vno anno ſuppletur in alio
ut l. legatum ff. vini falerni
de an. le. et l. ex eo C. de vi tri i
o. le. Si uero non addr per relatiuum
et tunc ſpectantur fructus ſequencium an
norum ſi in primo anno non ſufficiunt ut
hic et l. firmio i pri quando di le. ce.
et hec ſunt vba pe. hic per Cy recitata
in l. ſiquis argentum i fi. C. de dona

Queritur an in medio anno expectantur
et glo dicit quod non. niſi duo anni
expectentur ut l. uero de le. i. ſz illa
glo dicit contra iſtum ff. qui dicit quod ceſ
ſat et non extinguitur ff. Decetera obligo
vini e in genere quod perire non pot vt l.
in re ff. mercte C. ad l. falcidi / et
l. mendium C. ſi cer pe / et ideo quicunque
naſcetur debebitur et quod non periat
et quod ſit in genere Dilatatum in diez
dr hic in textu Sed contra quia pro
obligo fructuum naſcendorum e condicionalis
vt l. i. in fi. C. de condi et de. et
dixi C. e. l. meridum Rndeo quicunque pro
mitto fructus futuros ſimpliciter non
exprimendo quantum et ita indiſtincte e pro
miſſio condicionalis ut dicta l. i.
i fi. / et fructibus nouatis ſiue clausula pa
promiſſorie pro anno debitor liberatur.
vt C. de contrahen emp. l. nec emptor et
ita non diſtinguitur utrum apponitur
relatiuum vel non / ſz quando certum quantitate
fructuum ſtipulor ita ſi non apponatur
fundus condicionaliter obligo e in die
vt hic patet et ſic debet intelligi ſupra
dicta diſtinccio Item oppo.
dicitur hic caſum fortuitum etc. Contra
de l. generaliter ff. ſi libero hoi. C. de
fideicom liber / glo non ſoluit hic dicat dy
quod ibi e libertatis fauore Oppo.
hic dicit quod non inſpicitur quod euenire
pot contra l. qui bona ff. ſiquis hec
de damp i fec Vt tibi liqueat an i
ſpiciatur quod euenire pot. breuiter dic
aut id de quo agitur reſpicit tantum preſens
tempus et nullam habet dependenciam de futuro
et non inſpicitur quod euenire pot vt
l. ſi ſtipulatus fuerim ff. i. C. e. / et
l. ſi a colono / et l. ſacerdos ff. ſi qui
ſat da cog Aut reſpicit futurum et
tunc aut illud quod euenire pot e con
tingens ſm natura et hoie diſpoz
et preter l. et inſpicitur quod euenire
pot vt l. heres meus ff. fi. de condi
et de / et l. fi. ff. ſin aut auaricie
C. comunia de le. et l. ſiquis domum ff. fi.
C. locati. Aut ſm l. e contingens
et tunc aut e contingens de iure ſpeciali
et non inſpicitur quod euenire pot ut l.
iii. cum pri. C. de fideicom lib Aut
de iure comuni et inſpicitur vt dicta l. iiii.
et l. ſed et ſi per pretorem ff. ſz cum
ſerie C. exequi. cau maio Aut e con
tingens preter naturam et pr l. et tunc a
tempore ſtatus rei iudicat contingencia de
futuro et tunc inſpicimus quod euenire
pot ut l. qui bona ff. qui iter edes
C. de damp i fec et l. habitatores
ff. fi. C. loca / et l. ſi idem cum e. i fi. C.
de iur. o. iu. Aut preſens ſtatus rei
non iudicat contingencia de futuro et tunc
inſpicimus quod euenire pot vt l. qui
bona ff. qui iter edes C. de damp
i fec / et l. habitatores ff. fi. C. loca.
et l. ſi idem cum e. i fi. C. de iur. o.
iu Aut preſens ſtatus rei non iudi
cat contingenciam de futuro et tunc non
inſpicitur ut hic fallit in re clipe
vt l. diuorcio C. de negog / et l.
eum qui ff. popo. ff. de fur et de ta
bu. exhi. l. locum ff. condempnacio
cum ſy fallit fauore libertatis ut
l. generaliter ff. ſi libero hoi. C. de fideicom
liber. et id bene tangitur i l. i. de i lit
iuriam. et ibi per gui ſz non expli
cat / et predicta faciunt ad multa
que dixi i l. ſiquis ſub condic. de
teſtam tu. Item facit / ſi diuiſit
cum fre qui modo moritur relicto
filio pupillo. dr quod fr non pot ee eius

tutor quia inter eu et pupillum e obli
gatio condicionalis . ſ . ſi res euincat
que obuenerunt in dies g° re ut no
in auctea minoris dixi q ſi pñs ſta
tus rei ad hoc tendit . ſ . q res euinca
hoc veni eet / alias ſecus vt ex pd
ictis pz | Pro hoc i duco . ſ . ſi a pl
q p . l . fala . l . hoc aut in pn . De
mo ad x . Et nauis Et dicit hic
q no e eadem domus ſi domus depo
vſq ad fi . Contra . ff . de ſui vr . p
l . ſuitutes ſ . ſblatu dic domo depo
ſita et reſtaurata no e vere eadem
ut hic ſz ſm ſictom in act pſonali
no e etiam eadem vt hic et de le . i
l . ſi ita ſ . fi . et ibi vide multa p
tinencia ad iſtam matiam / facit q
dixi i . l . dapni ſ . ſi is qui vicinas
de damp infec Aut quo ad actoz
matle realem / et tuc itelligatur
eadem vt . l . ſuitutes ſ . ſblatu ff .
de ſui vr pdio et . l . paulus ſ . ſiid
ff . de pigno Aut quo ad actoz mix
tam ut in uſufruc et tc no e ead
ut . l . repeti . ff . qui mo uſufr . a . et fa
cit . l . qui uſuſr . e . ta . Utrum e
dria inter nauez et domus Ro q do
depoita aio refaciendi no e eadem / na
uis ſic / et glo uoluit aſſignare di
ffenciaz / et vide eam q incipit hic i
domo i ſpale / et glo aſſignat i . l . q
uſufruc i glo magna . ff . de uſufru
q nauis de facili reficitur no do
illud e truffa / q facilius iuenuntur
ingri pro domo reficieda q p naui
dicit g° . idem audr / q nauis i me
te eius qui dificat ɔſiſtit et io eſt
eadem ſz domus ɔſiſtit i ſolo / ideo
no e eadez / et iſtud forte uoluit mar
ſentire declaro i corpalia ut actio
nes ſequit pſona cu ſit ei inſepabilia
quocuq vadat ut . l . ſi in rem de
pſcpcio lo tem i molia non ſequi
pſona cu ſit ei i ſepabilia a ſo
lo ideo animus circa retencoz ipou
pur ſue corpus no pnt opari / ſz mo
bilia pnt ſepari a corpe et ſequi
dnm / ideo animus i eius retecoe faci
lius opatur / et io qn quis deponit
nauem aio reponendi illa nauis
ſt videtur retenta i mete nec uiq
depoita . ut hic dicit tex Quid
de ecclia deſtructa funditus et reedifica
ta an dicat ead / gof dicit idez
q hic in domo i ſuma de ecc . edifi .
i ſi . Ud puto vim ſi eccia accipia
pro loco parietibus circudato ſecus ſi ac
cipia eccia pro clo toto ut no . azo
i ſumma de ſacro ſanc . ec . i pn . et h
e utile pp id qd dicit de reſcpti . c . ſi . i
cle . ſ . q lre no porriguntur ad noua
bnficia / ſz puto inteē an dicatur eccia
et hic locu pdicta an dicat bnficiu
et illud durat i eccia depoita / q no
me e oia ɔtinēs vt . l . queres ſ . fi .
de uſufruc . Unde lia ſit alia eccia
tn idem bnficiu e Inducat mar
ad opm ſue excoicati canonica / q di
alii loco illorum ſut poiti an illi ſic
excoicati dicantur p canoiſtas i . c .
adu ſq conſules extra de immu ecc .
et p inno i c gravez ex de ſe exco

Si rem Que ee lucratiue non poſſunt ɔcurre
circa eadez rez niſi vna ſit reuo
cabilis h . d . Matiaz duarum
cauſarum lucratiuarum habes i repeticoe
mea . l . meuius ſ . duobus . ff . de le .
ii . Exemio q . glo hic res debi
ta ex ca lucratiua effecta e mea ex
ca lucratiua l n e receſſura a me
An ɔtra p'mum debitorez poteris ſtati
agere . glo dicit q ſic . et vide ea q
incipit merito habi | De . dicit ɔt
ut no . i . l . neratius . ff . de condi i de
glo in . l . no quocuq i pn . de le . i .
ponit ambas iſtas opi / et dy tz
ibi q demuz ex cā codicde poſt age
et dicit q cauſa e i quoda v . l . non
quecuq Iaco de are dicit ɔtra iſtas
opio . Aut uolo agere ad ſuu uel
ad eſtingoem debitam et no poſ
ſu ita loquitur q no i . l . neracius de
ɔdic i debi et ita itelligatur opi
dy et pe Aut volo agere ad id q
videor minus hre pp id qd e dubiu
ipam i futuru ee penes me et poſ
ſu ut ar . l . i . ſ . heres ad trebel &
ita loquatur alia opio

Sciat qui deceſſit Res pempta poſt mortez poſ
ſidi et inſtipu . deducta . h .
d . No q in obligoe vez
reſtitui re pempta ipſa res condicatur
vt hic et l . ſuus ſ . bone . ff . de ɔdic
fur . dico in . l . ſtipulacoes no diui . ff . e .
et . l . nec rem ſuā . bar .

Si inſulam Iſta . l . hz
manz p
ſidiaz . glo tractat in . l . et ſi
poſt tres . ff . ſiquis caucio dy
ego dicens Odof ponit hic vna
diſtinc / Iaco de are . et pe . alit ponit
vt refert Cy de pact . l . ſi pacto quo
pena / t . gb in oppoicoib examiabo
quai dcā oim / et diuidi in duas ptes
po lo de tpe an lit ɔteſ / ii° de tpe
poſt litez ɔteſ / cum inteē commiſſu
poſt mora petiti an lit ɔteſ . admitti
purgacio more poſt litez ɔteſ . ſec
h . d . Vel dic i . 3 . po pōit thema
et qōz / 2° diuiſioz de tpe an lit ɔt
3° de tpe poſt litez ɔt | Pone ſum
arm ut . ff . de ſi | Pone caſu i tis
et . l . lxam ubi potuiſti facē et ſic co
miſſa e ſtip ad itereſſe totu ut . ff .
e . l . ſi ita ſtip cegn abſte Qui
modo an admitta purgaco ubi ɔteſtac
ſ . ſup iterre No q an lit ɔteſ
admitti purgo more No q poſt
litez ɔt no admitti purgo more ad
iſtam . l . declaranda intenda lz pe et
an . de piſis qui repetierunt hac l . tunc
tant hic quo factu ſit mobli et quo
inteē ſuccedat i obligoe q oia dico i
. l . ſtip no diui / et . l . ſi ita ſtipulacoz
ff . e . Oppo . ad pimu notabile
de l . ſi itaquis ſ . ſeya 3 . e . ſo . glo p
ugatio admittr niſi ɔditoris it
ſit ut in ɔtrario / et pbatur i . l . ſi
cu dies . ſ . fi . ru l . ſe . ff . de arbi / Sz
q hoc oppo . na hic dicit tex ɔmiſſa
ee ſtip . ad itee / ɔ° ɔditoris itee
et ſic purgo no admitti qd e ɔt
huc tex Ro dic dy q glo dicit n
credyoris inteſit dz expoi hoc e niſi
iterre creditoris excedat eſtiacoz
facti tc eni no admittetur purgacio
q intellige niſi factu fieret i dau
illud qd vltra iteſt / hoc tenet dy
hic / pbatur i glo i . l . ſi cu dies
ſ . fi . et . l . ſe . ff . de arbi et ſic hẽs
vnaz lītacom q admitti p'go an
lit ɔt niſi ɔditoris interſit Sz
ɔtra hanc litteradem oppo et videtur
q debeat ſic litari admitti p'gaco
niſi ius actoris ſit factu deterius
vt . l . et ſi poſt tres . ff . ſiquis caue
Uo . qn in obligoe e aliqd fem q ſpectat

ad litis ordinacionem vt promisisti in iu
dicio sisti uel de defendendo tue detem
inti illis uerbis quibus utitur l. et si po
st tres s. ius actoris te na dapna et
expesas consequimur officio iudicis ut l.
no ignorent C. de fructi et lit expens
et C. de iudicii l. sancimus et io no cu
ramus si actoris intersit nec p hoc ipe
ditur purgacio sz iudex ut dixi ex
suo offo no audiet nisi refecit expens
et dampnis sz qn factum venit ex
pluribus extra iudicium te ipse edictor
ipedit purgacionem si sua interest nisi inde
offeratur ut dictum e ¶ Ex predictis
dico q si promisisti facere dapnum
in fundo meo et fuisti i mora et po
stea fundum alienaui no poteris postea
moram purgare qz ius meum e sz deti
ut dicta l. et si post tres na ista
ulta nisi actoris i sit cphendit eaa
qn ius actoris e fcm deteri ¶ So
oppo et videtur q solum ifra modicum
tpus admittatur purgacio vt l. si ita
quis s. ea si ea se p z e. ¶ Hic uero
dicit usqz ad lit ctes et posset esse
q ctes lit hiret magna dilacoz So
dicit ibi glo q hec l. limitatur
p illaz q usqz ad lit ctes admittatur
purgacio s. si ctesto fiat ifra modicum
tps et bene dicit ¶ Sed dubitatur
q sit modicum tps glo i l. et si post
tres poit opioz. finalit dicit q stabit
arbitrio iudicis et dicit bn p tex
i dicta l. si ita quis s. se p a vbi tex
hoc dicit expsse. lz glo vel doc. no al
legent ad hec ¶ Sz posset dubitari
qualit iudex arbitrabit istud modicum
tps Ro ex qlitate psis locorum tepm
Arbitrabitur iudex tps ut j. e. l. continuus
s. item qui insulaz et sic habes aliaz
limitacoz ¶ Tertio oppo de l. traiecti
cie s. de illo s. ti. i. et C. e. l. mag
naz ubi dicitur q nullomo admittitur
purgo So ibi erat dies et pena io
no admittitur purgo ¶ Hic uero non
erat dies nec pena. Ita vr glo i
l. et si post tres. ille et odof et dy
hic i distinc sua licet pe ctra ut
dicam j. proxio qro ¶ Quarto oppo
ad istuz so de l. et si post tres s.
siquis caucio vbi erat dies i pena
et admitti purgo So hic loqmur
i ctractibus ibi i iudiciis spale sz
glo et dy Sed pe dicit q hec e
truffa nam dicit in iudicis mlta
sut spalia q ro hec e spale e mlti
plicare i quenienis dicit g ipe q in
dicta l. et si post tres est q dyn
respondit ad s. de illo q ibi erat die
pena q pot peti vna cu pnli ut vsura
ideo no admitti purgo ¶ Hic vo
et i l. et si post tres no poterat
peti vna cu pnli ad l. magna
Respondit q ibi dicit q pena comitti
no ait prohibz qn mora possit pur
gari Examines ulta pe. dic ipe vbi
pena peti pot vna cu pnli no ad
mittitur purgo hoc e fluz ut dicam
j. in qone illa qn e dem ratio ma
nere pacto itez dicit ipe q vbi non
pot peti pena vna cu pnli te admittitur
purgo sz istud e ctra tex i dca l.
traiecticie s. fi. ubi i pro legatis co
missorie no admittitur purgo non
tame poterat peti vna cu pnli Ult
go rndeo ad l. et si post tres dico
sm glo et dy spale in ptoriis et
iudicialibus stip assigno alia idem
q ipsi qz ptorie stip et iudicialibus

iudicia de mete ptoris sz quecoales
ex mente ctrahencium ut l. i quedam
libz s. e. sz cu ptor habet equitatez
ante oculos vt l. q si cphesi s. de co
q cer. loco ideo cu videt ius actoris
no esse fcm deterius ideo admittit
purgoni more no sic in quecoalibus
que ex mete i volutate ctrahentium diiu
dicatur ¶ Item ctra istam so dyni
opp d. Rayn de l. i s. de pe. le. vbi
ctrahebat ipe q erat cas ctra dy sed
cte ymo ibi vere e cas p dy na ibi
inter cetera ponitur cas vbi penus
relicta e in annos sigulos et si pe
nu no dedit x dare na ibi e dies
s. i anos singlos et pena et tn ad
mittitur purgacio vt ibi dicit textus
Sz certe dy intelligit qn e apposita
dies solucoi cuius diei euetus cstit
uit queqz i mora sz l. i de penu le
loquitur de die q apponitur ctra multiplicite
obligois cuius diei euetus no cstituit
queqz in mora na cu ex euetu diei i
vltis volutatibus nascitur obligo non
pot eodem momento nasci obligo i mora
vt j. de solucio l. q dicimus lig secus
eet in ctractibus ut l. ij. de iure dotium
sz si ponemus q in vltis volutatibus e
set dies apposita solucoi tc no adm
itteretur purgacio vt dicta l. i de penu
lega. ubi nisi alia dies adiecta sit
tc vbi e cas p dy ¶ Quinto oppo.
de l. qui rome s. flauius j. e. vbi e
pena et tn admittitur purgo So dic
dy ibi erat pena et no dies. sz q
s. dixi hz loci qn e pena et dies
sz ctra hoc dictum dy i surgit ar. de
pv. qz in obli saltim i e dies tacita
s. cu peccato ut l. si decem cu peccato
s. e. sz dies tacita et expssa co
paratur idez ut dy dic et phatur i dca
l. i de penu lega. g ro tc et sic recedit
a deo dy loquitur sz certe deni dy lo
quitur de illa die cuius diei cursu
primissor potuit prouidere tc de eqtate
admitte purgo q purgo sit exeqtate
ut l. si fundum s. sequitur j. e. ¶ Sex
to oppo. de l. si ita quis s. se p a. re
soluit dy q ibi e dies et no pena
io admittitur purgo Sed ctra hoc
insurgit Andre. de pysis qz i obligone va
saltim inest dies tacita s. cu pecca
ero vt l. si decem cu peccato s. e. sz
dies tacita et expssa coparatur itc ut
dy dicit et phatur in dicta l. i de penu
le. lz sit dies tantu tam pena
iest tacite s. i tc q post moram suc
cedit in obligoe vt l. stip non diui
v. celsius cu si g no debet admitti
purgo sicut qn e dies et pena ex
dispoe hois sz necee succedit i obligatione
ex dispoe legis. vnde eadez eqtate
qua lex iducit id eadez equitate
purgacoim admittit secus qn ho
sibi spalr prouidit illa em ppam
puisioz auferre l. non uult naz
l. sua no tibi tuu denegat auxiliu
ut no C. si aduersus ven. l. i. et fir
mius quis habet q quis csituit sua
puisione q puisioz alterius ut s.
de fideico liber. l. si filius s. erit et
l. ij. s. de off proconsul dele. y. l. q pu
api. et l. si angusta. Item e alia vo
q inicius agr ac. l. q cu hoie ut
l. celsus s. de ac et j. dicaz Item hec
predicta videtur ctra dicta l. si ita
quis s. se p a. vbi videtur dies et
pena s. vsura sz certe ibi soluuntur
vsure ut sors sz nos loquimur in pena

q̄ gittr̄ ex cursu diei ¶ Sep̄tio oppo de
ff. l. in pn̄ de penu. le. / et qui dies le. ce.
l. cum fuis / et l. si penu. ubi licz sit
pena admittr̄ purgacio Sol dicit dy
ibi ē pena et non dies ideo admittr̄
p interpellacom̄ mora et admittr̄
purgacio ¶ Sed contra hoc oppo.
stipulō penalis nouat p̄cedencem
vt l. obliga. fere ff. ff. de ti. i. et ff.
l. ita stipulatus i ff. et ibi dicam
Quomō gº admittr̄ purgacō / ſz
certe dy in l. si huiuſ ff. sequitur
ff. e. dicat q istā nouacō nō īpedit
purgacōm ut dictus l. ubi ē casus
q placet ꝛ Vil em̄ impugnat q̄ b
nū sit in obligōe aliud in solucōe
ut l. si ita stipulatus fuero. x. in
melle ff. de soluco. Item contra dcm̄
dy arguit Andr̄ de py / nam sequtur
incōuenieſ Quid gº si ē commissa pe
na dupli. nōne actor erit in dāpno
si purgō admittatur / ſz hoc sophi
ē ut ipe met dicat / et ego dico q ē cō
tra casum. l. si cum dies i ff. quatr̄.
l. nō distinguemꝰ in pn̄. ff. de arbi
ſterea ē contra casum dicte l. i. i ff.
de penu lega. vbi ex cessacōe q̄ ꝑ
vniꝰ anni pena maior committitur
ꝓ toto tpē / et tamē admittr̄ purgō
Ex hiis concludamꝰ dcm̄ dy i oibz
ee tenedu ¶ Octauo oppo dicā ꝯ
dy q ubi ē dies et pena in iudicius
admittr̄ purgacio more. Sz q̄. ff. de
arbi. l. celsus Soluit dy q l. et si
post tres et qd̄ ff. dictum ē hz locū
in ꝯpromiss / ſz l. celsus hz locū in de
cisoriis id pōt eē / qz i ꝯpromis stipu
lacōnibz et iudicialibz iudiciꝰ fm̄
mētez ꝯtoris / ſz hoc nō fit in hiis q
ꝑtinēt ad litis decisionem ubi iudex
iam functus ē suo offō ut ff. de re
iu. l. iudex Sz cōtra hoc vidr̄ dcā
l. si cum dies ff. ff. vbi in decisoriis
admittr̄ purgō Sol dicit glo i dcā
l. celsus i pn̄. et dy q in dicta l.
si cum dies i ff. fuit appoita dies
a l. in l. celsus in pn̄. fuit appoita
dies ab hoie / et iniciꝰ agr̄ cū l.
q̄ cū hoie ¶ Sed contra hoc oppo
glo in dicta l. celsus de l. si libtꝰ
vni. ff. de iur. patro / ideo Andr̄ dicēb
at dictum sol nō eē verum id dcm̄
contrariūz l. si cum dies ff. ff. Quadi
soluit q diuiꝰ agr̄ cū hoie mi
stro. l. q cum l. ut dicta l. celsus
nec ob. dicta l. si libertus qz ibi
loqtur de hoie nō ministro. l. / ſz cōe
hoc ē flm̄. nam arbiter nō ē mini
ster Nullam enim hz iur̄dcōm ſz
notōem ut l. ait ꝑtor ff. porius
ff. de re iudica / et id dic q dy bn̄
dicat. nō ob. l. si libertus / qz quāqz
pena respiciat anullacōem actꝰ de
quo agr̄ tn̄ diuiꝰ agr̄ cū l. qz fa
cilius pōt anullare q hō ut C.
de le. l. nō dubiū Quāqz pena nō
nō respiciat anullacōem ipiꝰ actus
de quo agr̄ ſz venit extrinsecꝰ ut i
pena pecuniaria q cōitti si ad fuit
factum uel nō factum et diuiꝰ agr̄
cū hoie q cū l. ¶ Vltimo oppo.
ad istā ꝑtem et ea que dicta sunt
qz in ꝯpromiss admittr̄ purgacio
post multos dies vbi ē dies ꝛ pea
vt C. de fideiusso. l. sancimꝰ Sol.
ſpale ē in fideiussore de iudi sisti
quia alieno vicio laborat ut di
cit glo in dicta l. et si post tres
¶ Venio ad sc̄am ꝑtem dr̄ hic q po
st litem ꝯt nō admittr̄ purgacio
¶ Oppo pmo de l. interdum ff. ff. ff.
ff. et l. huius ff. sequitur ff. e. et ff.
de illo vbi indistincte dicit q offe
rendo rem debitam purgatur mora
Sol. dicit glo. in dicta l. interdum q
illa intelligr̄ fm̄ istam saliceꝫ offere
do ante litem contes ¶ Sed cōtra hoc
insurgūt pe. Andr̄ de pys / et qi cōmes
tercio dicentes q hec loquitur qn̄ vnū
petitur s. pena vel interee et ad
purgacōem more aliud offertur s.
ipm̄ fem̄ / ſz qn̄ illud qd̄ petr̄ offer
tur tūc ꝯp admittr̄ purgacio vt dcā
l. interdum i ff. et placꝫ ista de ꝑpe
et temp acti ff. ff. Sz dns Ray su
stinebat glo p l. ſz si alia de cōstr̄ pec.
vbi eciam qn̄ id qd̄ petr̄ offertur nō
admittr̄ purgacō post litez cōtes n̄.
ob. i ista de ꝑpe et te. ac. ff. ff. / qz aut
loquitur quo ad circumdam istan
ciam iudicii / et loqtur ibi Andr̄ quo
ad piculū interitus / et tn̄ sequitur ut dcā
l. ſz alia si / ſz hoc nil ē dictū / qz in
dicto ff. ff. de ꝑpe et temp acti abso
luitur ab instancia taqꝫ alias libatꝰ
sol. vnde nullus sibi est timor ibi de
piculo interitus Dicas gº sustinē
do eum / et glo q qn̄ idem petitur
et offertur nō admittr̄ purgacio post
litez cōtes s. p solam oblacōez sicut
poterat ante fieri vt dicta l. si huiꝰ
ff. de illo et ita loqtur l. ſz si alia / ſz
si post litez cōtes soluet vel offerret
et consignaret et libaretur et ꝯsequr̄
absolucōm ab obfuacōe iudicii vt
dicto ff. ff. / et hec ē intus qd̄ ē nō.
et melius tenendū ¶ Sc̄o oppo q ius
qz ad sniaz admittitr̄ purgō ut l. i.
ff. ff. et l. se. ff. iudi sol. Sol ſz pe.
ſpale ē ibi. id / qz i obligōe sti nō co
mittr̄ statim obligō ad intēē tole
insi totū tpe transierit quo fcm̄ po
tuerit explicari vt l. stip nō diui
ff. plane / et l. cōtinuꝰ ff. item si i
sulam ff. e. ſz in stiplōe iudi sol. statī
cū nō venit ad defendendū cōittr̄ ad
totale intēē nō expectato q tran
sierit totū tpe quo iudiciū potuit
expediri et hoc fauore stiplatoris
ideo hoc inducitr̄ cōtra eū vt vsqꝫ
ad sniam admittatur purgō ¶ Ter
cio oppo. de lege. fideiuss ff. de doli
excep. vbi eciaz post sniam admittr̄
purgacio Sol dicit pe. ibi qn̄ ob
ligacio ē commissa ad intēē ꝑp cl̄pa
tunc qn̄ ꝑp moram. et pōt eē id dic
Andr̄ qz culpa sine dolo Mora nō
cū dolo cōittr̄. ſz hoc ē cōtra l. q te.
ff. si cer pe. vbi mora cōittr̄ sn̄ dolo
vn̄ gn̄. i l. et si post tres dicat
q in l. fideiussor i obligōe ē fcm̄
momentaneū hic vero fcm̄ successiuū
ſz hoc ē contra l. si ita quis ff. se
ꝑa. vbi ē factum momentaneū / tn̄
nō admittr̄ purgacō nisi vsqꝫ ad
l. cōtes Verū gº sol ē alia quā pe.
Andr̄ de py. qz in l. fideiussor nō tr̄
de purgōe more / nā soluit totū
q dz / ſz quod ē ibi mirabile qz cū
commissa sit obligō ad intēē / et sic
ad quātitatē admittr̄ sol. fudi lo
co quātitatis equalentis / et sic ad ꝑp
aliud q l. ij. ff. ff. ff. si cer pe / sed
illud qz quātitas ē in obligōe respe
ctu illius speī. vnde eiꝰ sol admitti
vt l. si vero ff. ff. ff. sol matri et
ibi tex ¶ Quarto oppo / q vsqꝫ ad
sniam admittatr̄ purgō vt ff. de ꝑb
li. l. hoc edicto Sol ibi loqtur i pe
nis legalibz q cōittunt ex delicto / et
sic nō ē nr̄a materia. ſz ē materia l.
quecumqꝫ mente ff. de furtis / et l. si qs
nō dicā rape C. de epi et cle. Vi
de q ibi loqtur in accōibz arbitr̄
riis fm̄ q dicimꝰ in acc̄ q metꝰ
cā ut l. si cū exceptꝫ ff. satis clemēt
ff. q metus cā ¶ Quinto oppo.
de l. item veniunt ff. ſz cū ꝑdiximꝰ

ff. de peti. here. ubi admittitur purgacio
usque ad litem contest. sup act. iudi. sol
§ Sic loquitur qn ex mora succedit no
ua. obli Item qn ab ipso inicio vnum
fuit in oblig. aliud in solucione. Vnde
usque ad quod tempus durare facul
tas soluendi dic ut dictum in l. si sti
pulatus fuero. x. in melle. ff. de sol
¶ Venias ad questiones ex quibus declaba-
tur materia ¶ Quero primo quod est ro
que post litem contest. non admittitur purgacio
¶ Ideo quia est duplex mora quam magister
notet quod vna. et ideo dico quod si ante
lit. con. non fuisset in mora sed fuit in
mora contracta in ipsa contest. non post ut
l. in fideicommissi in prin. ff. de usur. tamen admittitur
purgacio more usque ad sententiam de hoc
est glo. C. de transactio. l. sive apud
acta. et l. si maior Intelligendo ea
sic quod facta lit. contest. transegit tecum et
id quod conuenerat nomine transact. dare
non soluisti in termino. et sic fuisti in
mora post lit. contes. Ego prosequor
partem actoris et primam instanciam. esse ha
bes facultatem soluendi usque ad se
tenciam. et ita intelligitur illa lex et
Cy. ibidem quod est notandum ¶ Secundo quero
quid si in stip. est apposita pena et
dictum pacto manente pro veru ad
mittitur purgacio Ista questio fuit de facto
in ciuitate ista et quidam dicebant quod erat
glo. ff. de solu. l. id quod pene aliqui
dicebant quod erat quod dy in l. q. rome
§. duo fratres. ff. e. Item pro hoc facit
opi. pe. qui dicit quod cum pena potest pe
ti. vna cum prin. non admittitur purgacio
ut l. traiecticie §. de illo. ff. de ac
tiob. Dicebant quod §. quod admittitur purgacio
pro pl. h. §. qui sacra. ff. de eo quod certo
loco. nam certum est quod interesse quod venit in ar
bitrarie actionibus potest peti vna cum principali
et tamen ibi dicit tex. quod actor habet electionem
ubi petat Reus vero ubi soluat
ante lit. contest. et sic admittitur purgacio
usque ad lit. con. licet posset peti vna
cum principali ut ibi. et tamen admittitur pur
gacio ut l. sicut dixi §. fi. ff. de ar-
bitr. ¶ Tercio quia quando pena est maior
quam ipsum principale debitum potest peti ipsum
principale debitum et pena in eo quod
excedit ut l. si quis a socio. ff. pro socio
et l. pedia. ff. de act. emp. et tamen ad
mittitur purgacio more ad totam penam
ut ff. dictum est p. l. i. ff. de pen. le.
et ff. e. qui rome §. flauius Et si dicis
quid operatur petere dico quod operabitur quando
mora non purgatur. et ita debet intel
ligi glo. et l. all. in contrarium et dictum
dy. et ita fuit determinatum In dicta
vero nisi interuenerat actor impediunt
impediens moram purgacionis modo predicto
ut dictum est ¶ Quero tercio quod si
ignorauerit se posse purgare soluit pe
nam vel interesse an possit repetere Re
non. casus vero in l. qui ob rem de con
dic. indebiti in contrarium sed hic vero lit. con
ut l. a plures ff. re ra. ha. sed post lit.
con. non admittitur purgacio ut hic. Quarto non
post sententiam et per sententiam facta est execucio sed
execucione facta non est locus purgacioni
ut dicitur ff. pro. q. quare. ¶ Quinto
quero quid si execucio non est facta ab homine
sed est facta a lege. ubi tamen Testator
legauit ticio. Centum et si centum non
daret legauit eidem fundum. heres non
dedit centum. et sic ipso iure transfertur in
ipsum ticium dominium fundi an heres po
terit purgare moram dico quod non ut
ff. de lega. ii. l. si is cuius. et no p
dy in l. si filium §. sequitur ff. e. quod
est multum notandum quoniam sepe contingit
in testamentis et in aliis dispositionibus ut
post moram fiat execucio ipso iure et

sic non est locus purgacioni sive execucio
sit facta ab homine sive a lege ¶ Quin
to quero quid si in contractu est promissa
pena et iuratum est non contrauenire an
iuramentum impediret purgacionem more
dico quod impedit. casus est C. de trans
act. l. si quis maior maxime quando ge
neraliter hunc quod ff. dixi exec. ipso iure
¶ Sexto quero quid si stipulo est
commissa propter maleficium nam quod ff. dixi
locutus qn est commissa propter non factum an
tunc admittatur more purgacio An
te pisis dicebat quod non per l. filius
§. in hac ff. e. Inducendo eam sic ibi
cum minor restituitur vt ibi no in
glo quare apparet quod de iure communi non poterat
purgare moram. sed an bene dicat pro
eo vide casus ff. de posi. l. i. §. si quis
rem et x. coll. Quid iuris sit si na
fe. re. c. i. In contrarium vide casus
i. l. si i. l. §. colonus. facit C. de app
ellaci. l. si quis libellos dicere pro
mo sic Quoddam est factum momentaneum
et tunc si pena est commissa vel interesse
quia maleficium non admittitur purgacio
ut dicta l. i. §. si quis rem et de
e. i. Quoddam est factum successiuum
et de licet in medio quo cessat faci
at admittitur more purgacio in medio
tempore ut dicta l. si i. l. §. colonus
et cum hac determinacione glo intelligo
e. i. dicta l. cum filius ¶ Septimo quero quid si esset certa
tempore quo poterat purgare moram et
res perit periculo de hoc est casus no
C. de fideiusso. l. sancimus §. pe. ibi
dicit quod perit periculo debitoris Ad fa
teor verum esse cum isto tamen puto
quod offerendo estimacionem rei perdite
liberatur ab omni alia pena sicut si rem
ipsam offerret ar. dele. i. l. cum iru
idem videntur dy. in dicta l. si
filium §. se. ff. e. ¶ Octauo quero quod
si questio est collata in persona vnius
et pena in persona alterius an tunc
penalis stip. commissa possit pur
gari. Dominus An dicit quod est dubitab.
quo qualiter possit auferri accio aliqui
exemplum huius possumus ponere ff. de stip
sub. l. i. in fi. In hoc modo tota die
utimur in pactis in quibus alique promittat
obseruare et non contrauenire sub certa
pena quam promittitur nomine recipienti
pro fisco cuius formam tetigi ff. de in
fisca. l. i. Quid dicemus obmissis
dictis aliorum qui nil dicunt In
to de mente iurisconsulti hoc esse quod si dispo
sic simpliciter confertur si ticio non
dederis seyo dabis centum Intelle
si ticio dare non potueris ut l.
iii. §. i. de alii. le. Non enim est certum
quod omnino a primo voluit auferre
propter moram debitoris. sed si potest verba
testatoris vel conuencionis certa tunc credo
quod non admittatur purgacio per dictam
l. iii. C. de nouaci. quia cum accio facit
transferre de persona vnius ad personam
alterius non licet primo creditori sol
uere si debitor sciat. facit ff. de tras
act. l. fi. ¶ Nono quero eas ff. dixi
de purgacione habent locum ex parte
rei Quero quid ex parte actoris an
admittatur purgacio more. Disti
ngue sic aut actor vult purgare
ad conseruandam accionem iam constitutam
et potest vt l. si ita quis §. sepa
ff. e. aut ad accionem de nouo querendam
et aut principaliter querendam et potest ut l.
thayes §. i. tem. ff. de fideic. li. Aut
ad querendum accessorie et potest vt
l. celsus §. fi. et l. se. ff. de arbit.

Et hoc e verum q licet actori purgare
moram tamen hec purgatio more ab ac
tore facta no egreditur psonam eius
cuius respectu fit purgatio / nec valet
quo ad alios forte correos ad iusq
quos actor fuerit in mora ut l. mo
ra ff. si. 3. e. ¶ Ultimo i materia
est distinguendum cu queritur an
mora possit purgari. sic distingue
aut queris an possit purgari ex p
te actoris et dic ut e. p'xi q̃oe a'
ex pte rei / et tu aut ipa pena e co
missa p' malefactu. aut p' no factu
p'o casu dic ut e. i vij. q. ¶ S'o ca
su qn p' no factu. dic aut e facta
exceptio ab hoie uel a lege et no
admittitur purgatio vt l. si q's ma
ior C. de transactio / et dixi. e. iiij.
q. Aut no e mixtum 2tc aut i stipu
latione seu i alia dispoe e dies et
pena aut dies et no pena / aut pe
na et no dies. aut nec pena nec
dies / p'o casu qn e dies i pena. aut
e dies adiecta cu multiplicante obli
gacione et no ipedit purgatoem. ut l.
i. e. de penu. le. Aut adiecta e di
es ca limitante oblõis / tu aut loqmi
i obligaoibus conuencionalibus et no ad
mittit purgatio ut l. trauectice ff.
de illo. e. ti. i. et C. e. l. magnam. a'.
de stip ser' / et iudicialibus / et tu aut
ptinet ad litis ordinacoem 2 admitt
purgatio nisi uis actoris sit factu
determine vt. l. et si post tres. e. si
q's cauca du ti i fra paucos dies
ut ibi nisi sit fidejussor iudicio
sisti ut l. fam'us C. de fideiussor
ptinet ad litis decisio et tu a' dies
est apposita ab hoie 2 no admitt pgo
Et si a lege admitt vt. l. si cu dies
ff. si. et. l. se / et. l. celsus de arbitri
¶ S'o casu qn dies i pena admitt
purgo vt. l. si ita quis ff. seya. 3.
e. Quod intellige cu distinctione q'
dica i quarto casu qn no e dies nec
pena T'cio casu qn e pena i non
dies admitt purgo ut l. i. de
penu le / et qn dies le. e. l. cu sine
et. l. si penu / qd' itellige cu dis
tinctione qua dicam 3. proximo casu i e.
¶ Q'rto casu qn no fuit apposita dies
nec pena / et tunc sb distingue. aut
queris an admittatur purgatio an
lit' 9test. aut post litem contest / aut post
sniam pmo casu admitt purgatio
duobus concurrentibus. s. q actoris no
interfuit / et q sit i fra modicu tpe
alias secus vt dixi. e. i p'o et s'o
9trario S'o casu qn lis e 9test
et tu aut post lit' cotest offertur i
qd' petit / aut aliud. p'o casu p sola
oblacoem no purgatur nisi ut dica
i sequenti mbro vt. l. si si alia de co
stitu. pecu. secus si soluet uel vellet
offerre et / consignare vt insti. de p'pe
et tempo. actio. insti / et dixi. e. i p'o
contrario ad finem ptem / aut unu
petit et aliud offertur / et tu aut
quis cepit ee in mora post litem
9test et admitt purgatio ut di
xi. e. i pma q / aut cepit ee an
2 tunc no admitt purgo ut l. ne.
fallit i. l. iij. i fi. 3. iudi. sol / et iuxta
dixi. e. in s'o contrario sic ptest i
cio casu. s. post sniam et no admit
purgo / nisi vt dixi i tribus vltis q'stionibus

Iterrogacione usqz ad ff. pro pte. brueter
hec dic. Obligacio dandi
certi quantitate e diuidua quo ad ob
ligacoem et solucoem obligacio faciendi
vel non faciendi e penitus i diuidua
hoc dicit ¶ Queris quid i obligacione
certe spei textus e in l. si stipulatus
ff. i. 3. de soluci. ¶ Item in ff. sa
No. q illud dicitur indiuiduum cuius
effectus est indiuiduus dixi plene i
l. stip no diui. e. e. ¶ Item no. q
oblo factorum no diui. quo ad petic
vt hic / quod est contra glo i l. ead'
ff. si. e. e. sz illa male dicat ut ibi
dixi.

Propter autem Obligacio generis et alternatiua e
diuidua quo ad petic inter i diui
dua quo ad solucoem ¶ No bn idem
q hic ponitur i tex. dixi plene.
e. e. l. ij. ff. 3.

In solidum Denunciacio debet fieri
cuilibet heredum in solidum. Item defe
sio no diuidit sz integre dede h. d.
¶ No. bn q dicit de denunciacoe sic
i. e. l. cum ex causa intelligatur isti
textus quolibet deficiente i. pte a'q a de
ficiente / nam vnus posset defendere i so
lidum. 3. e. l. cum ex ca et ibi vid'

Item si ita Stipulo penalis ad
iecta oblõni dandi eciam certe specie
pro solido committitur nisi solidum de
tur hoc d. ¶ Oppo. et videt q qui
accipit partem piudicet sibi ne
pro alia pte committatur pena vt. l.
3. e si quis caucio / et. l. commissoie
C. de pact' inter emp et ven. et. l. ij.
e. de lege commis. glo dicit fateor
sim 3o q hic recipit ptem ignoranter
secus si sciens dy dicit q no e ve
rum / q' p'dicte leges loqu'. post
diez et post penam commissa. hic ante
et ideo secus q' mira fuerit no pt
renunciare vt. l. si ita. e. de leg. ij.
et. l. ij. pot de acqui heredi / et no.
i. l. i. C. de pact'. q' no videt renun
ciari ante penam commissam in dubio
nec videt accipe aio renunciandi. post
sic. ¶ Q'ro An recepcio ptis fudi
excluditur i pena / guil. de Cu. q sic
sz no e verum i quacumqz pte q' no
admittit 9fessio spei ad cstitutionem
ut. l. si conuenit. e. de pigno acti.
vult q' dicere q spes retinebuntur
donec soluatur. secus si soluetur
quantitas p. l. post diem. e. de transac
et. l. q si ex stipulatu. e. p socio /
¶ Q'ro quid si vnus heredum vult
soluere aly no. dic ut dixi. i. l. ij. ff.
ex his. e. e. / et glo ibi tangit dy.
distinguit hic plenius dic ut dixi. i.
ff. catho. et. l. stipu non diui.

Quidamos Oppo. q licet
cuicumqz vt in ex. posito i glo p'o
illud ideo q' videtur tacite actum
ut. l. cu quid. e. si cer pe. hoc pt.
e. de p'scriptis ver. l. si gratuitam
i fi. sz glo ibi posita videtur 9 ista
dic quicumqz ipedio plus proiciendo / et
licet q' videtur actum quamqz ipedio
q' nolo proicere vt sic no appeat
quis vincerit et no licet vt ibi
no. q' hoc e 9tra illud qd' actum
est ¶ Ultimo materiam huius ff. vide
p dy i. c. cu stat p eum de regu
luris li. vi.

Quod dic Hanc exam
ina ut. e. e.
l. scire de

Dy. qrit de eo qui percussit eode tpe hic au punatur pro duab; percussiōib; dic plene ut. l. nunq; plura. j. de priuati. delicti.

NEMO REM Ista l. le gitur. i. glo duobus tribus modis si bn intelligatur. Vno m. in glo patua sup vbo stipulatur. ¶ Sed contra istam lecturam oppo de l. si is qui sup vbo stiplat'. ¶ Sz qrit. s. ti. i. so. q ubi fuit expressa condicio si erit mea tc ab ipo tiāo ē inutilis stipulacio ut hic/ et l. si rem. s. e. et ibi hoc notati. e. s. item si rem/ sz l. si ls q̄ stat loqtur ī stiploē simpli ī poita ratio adhibet' distictio an ex cā lucratiua uel nō. ¶ Alia lectura est q ī re q dz eē mea sb velamine sit condicio collata in tpe tn erit mea et tūc sb diuidit' in duas lecturas. Vna ē q ī re q debet eē mea ī euētu condicōis infallibiliter. si ut ī re michi legata sb codicōe ¶ Ad istam opp. de. l. ij. s. siquis sb condicōe ut le. no. ca. si sustinedo istā lecturā stipulacio valz. est tn modice utilitatis/ et io diat hic nemo utiliter rē quasi diat stip'i pot sz sine utilitate. ¶ Sz contra/ qr si nō hz utilitatem nō dz interponi ut. l. hec stipulacio. s. diuus ut le. no. ca. et fac. l. quibus. s. e. so. dico q hz utilitatē pp fideiuss. Est ergo utilitas ut dixi. s. e. l. quibus. ¶ Ist oppo/ cū sit futura mea ipo iure ex testō ga qd meū ē actōe psonali āplius petere nō poteris ut ī sti de acti. s. sz iste/ et s. de iure eēd. cū l. si. so dic q ibi stipuler in re ēdi nō michi dari. vel aliter ibi loqtur ī qbz legata qua adueniente cōdōe nō efficiatur mea vel fuit legata res aliena/ sz si ponas ī re testōris et tūc res transit ī illā q̄m q actō ex testamento pot cōcurrere cū rei vendi. Cy ponit ī l. i. C. cōia de le. tiro ra cōces sut/ qr ad rem tradendā agō actōne ex testō/ nō pot elige rei ven ut ī. s. nra aut ī sti. de le. et ibi no.

Alia ē opinio Albti quā ponit Cy ī dicta. l. i. C cōia de le. videl; q ex testō qpetit demū ex iure spali/ io nō īpedit actōm psonalez ut. l. ī lib. s. siquis filiū. j. de capti. ī post ve. sicut ga actio ex testō q psonal' ē cōcurrit cū rei vendi. Ita dicta actio ex stipula que eius natura assiuit ut dicta l. i. s. siqs sb cōdōe.

Alia lectura ē in re q nō dz eē mea ī fallibil' et vide glo/ sz nō bene diat qr adueniente condōe pot eē utilis si tūc res stipl'atoris nō eēt ut. l. ex testō j. e. et io huic l. non congruit/

MORA REI Mora rei nocet fideiussori. nisi creditoris mora quo ad fideiuss pcessit. Mora tn fideiussoris ipi soli nocebit. h. d. ¶ Oppo. j. de fideiuss. l. si. et l. i. s. de in litem iura. et l. q cautu capite. s. de eo q cer. lo. dic q nō nocet quo ad augmentū obligōis sz quo ad eā pducendam sic/ et dic plene ī l. centū ¶ Oppo. q vltia mora nocet ut. l. si filiū. s. sequitur j. e. de pcu. et remo rei ven. l. illud et sic vltia mora rei nocebit fideiussori/ so. diat hn.

fateor/ sz ego hoc intelligo q fideiussor obtulit post morā rei. et sic rei purgauit morā/ secus si ante obtulisset/ pmū mēbrum ē verū in se. ī oīnes tenet q nō/ qr oblignas fideiussoris purgat moram rei. Tn huic l. nō congruit/ qr hic ut ex ordine scriptur' apz prius fideiussor obtulit. deinde reus fuit in mora. Ad contrarium vndo q mora principalis nocet fideiussori/ nisi creditoris mora pcessit quo ad fideiuss. et hec ē veritas. hic ē casus notabilis. nec ē alibi ut diat dy. ¶ Oppo ad so. lucōm et videtur q fideiussor qui occidit teneatur de dolo/ glo soluit hic trib; modis. Tu dic ut no. ī l. ḡra tiro cay/ qnqz fideiussor occidit post morā utriusqz/ qr. s. rei et fideiussoris. tc directo tenetur ex stiplōe/ qnqz interficiat ante morā rei principalis post morā fideiussoris. tc tenetur utili ex stip ut hic ī fi./ et l. mora ī fi. s. de usur'. Aut ante morā utriusqz et tūc de dolo tenetur ut. l. si fideiussor. s. de dolo/ sz quō an morā. cū occidendo ipe ē in mora ut. l. si filiū. j. e/ glo ī l. contra diat aliud ī fideiussore aliud in pn'li/ qd possz eē vbi pn'numa hodierna vbi dz extra pn'us pn'. ut diam j. e. l. si filiū. s. hnc videamus/ sz pn'm istā pn' pn'm q pot couenir an fideiuss/ nō video rōez diue vn forte ut de pn'a debea./ hic post interfectōm remanet dies/ pp hoc diat Ja. de are. et Ol. q ī l. si fideiussor eius debitor ī diem anqz nō pot costitui in mora uera ut. l. si cū fi. s. e. sic ut in ficta/ et io diat' de dolo ¶ Oppo ad hoc cōtra de. l. eū q ita. s. fi. s. e. pn'm vnā lecturā. sz ibi ab ipo actu occidendi purificabat' obligacio interfectoris/ capias tiro cay/ qnqz debitor interfiat rem debitā pn'q veniat ī cessit dies obligōis. ī ipe ē ī mora ut. l. si filiū in pn'. j. e. et hic ī fi./ qnqz occidit an diem et tc si ī actu interficiendi nō purificatur condicio seu dies nō ē in mora interficiendo. ī ideo cōuenitur de dolo ut. l. si fideiussor s. de dolo/ qnqz in ipo actu interficiendi purificatur oblig pn'dē et tūc occidendo constituitur ī mora ut. l. eum qui. s. fi. s. e.

QUI STIPULATIONUM litis cōtestaco cursum vsiarum non impedit. h. diat. Circa l. istam possent dici omnia q diuī in. l. i. C. de iudicijs ¶ Oppo. de l. nouacio j. de nouacio/ so. ibi ī nouacōe voluntaria/ hic in necia. ut qd ut. l. aliam j. de nouac. ¶ Cir que sit dria inter penā et usuras hoc tangit Jaco de are et pe. hic breuiter pena ē nomē gnale/ et pot cōphendere eciā usurā ut. l. q sine ī fi. s. de negtī. Tn si usus capt spaliter penaz et tc differt ab usura/ qr usura apponitur qntitati vel ei qd hetur loco quātitatis ut l. fidei. j. de usur'. ¶ Pena uo eciā addiet' in oblig facti ¶ Itez pena pro toto tpe consueuit apponi usura distincte tpib; ut quolz mense vel anno ut. l. trinectiae. s. de illo. s. ti. i. et hoc tenent canoniste extra de penis. c. tuaz

Ptea dicetur pena ex mora ut. ff.
e. t. ita stipulatiõis usura deberi pot
ex stiplone vt. l. lecta i fi. ff. si cer.
pe. dicam i l. qui rome i pn. ff. e.
Hic dubitatur de uno apponitur
pena/an sit usura uel pena/et glo
tangit. i. l. cum allegas. C. de vs
uris. et l. iiij. ff. pap. ff. de act. ep.
dicere qñ appõitur pena tacite
/et/tc aut apponitur pena p diuisiões
annor vel mensium/et e vsura vt hic
aut apponitur una pena tm/et tc
aut e solutus feneraie aut nõ vt. l.
cu allegas. C. de usuris/et l. iiij.
ff. pap. de actõ emp. et dixi ff. e.
l. stipus ista ff. alteri/aut appõit
obligacõ facta/et dixi i. l. cu fuis
de ydica. redemõ ¶ Quid qd si tes
tator apponit penam heredi ne sol
uerit Rñ. si p diuisiones mensiu
uel annor e vsura ut. l. iij. i fi.
ff. de annui le.

I. seruu etiam

Re perempta uel actõi com
ao exempta teñ debitor si
mora uel culpa p̃cessit ipi9
uel eius qui ab eo cam hz. hoc d.
vsqz ad ff. sequitur. No q culpa
intelligit in faciendo ⁊ negligendo
¶ Oppo de. l. qui seruu. ff. e. so. i.
cadit seruu debite hic intelbit et
sic uiu pmittere. ¶ Oppo de m
l. venditor exheredis. ff. qadmo
ff. de act. ul' here ven. ubi de neg
ligencia nõ tetur ¶ Huius contrarium a
nioie dicunt qdam q negligedo
nõ teneatur/s; ista opio est Fla g
l. q si uelit. ff. si mancipium. ff. de
edilia edic/et. l. cum reo. ff. pe. de
le. i. et. l. quid g. ff. si heres. e. ti.
et. l. intereinq in pn. ff. de usur.
glo non rñdet ad. l. venditor. s; dic
q e quedam neglia circa ipaz rem
q ē debitam et ita loquitur hic Est qda
neglia circa fructus rei debite ⁊
tūc ista nõ ipitatur debitori ut
l. venditor Ista so. vr contra casu
l. iudicam9 i pn. dic. qnqz a'b couei
ad rez rte dic qnqz agit actõe re
ali. et dic vt l. siquid possor. ff.
fi. et. l. ei qui. ff. fi. ff. de here ul'
acti. ven. et de rei vendica. l. si ho
qnqz aduenitur actõe psonali et tc
si creditor ē in mora debitores d'
pa. negligencie spēcie nõ ipitatr
vt. l. si mora. ff. so. matri et. l. si
pro emptore de piculo et co rei ve.
Si uero creditor non fuit i mora
si peto actõe psonali q fuit meu
ul' tenetur de neglia. siue circa
rem siue circa fructus ut. l. vi
deamq. ff. de usur. ¶ Si uero peto
q nuq fuit meum s; michi debitu
et tūc in rem ipaz ipitatur neg
ligencia vt hic/et. l. q si nolit. ff. q si
mancipium. ff. de edili. edic. Si vo
circa fructus et tūc si no ē i mora
nõ tetur de neglia vt. l. venditor
ff. qadmodum. ff. de here. ul' acti
ven. aut post mora et tetur ul' ad
fructus vel ad interee fm distictõz
quã dedi i. l. si filius. i fi. ff. e. ¶ Q
Oppo. de ff. sacra. so: ut i glo
Oppo. ff. de leg. i. l. cu res. ff. q cui
vbi in re aliena qmittit negligeca
so. ut glo que dicit bñ ¶ Premo
ad qm extra glo dicit hic q tetur
de culpa in faciedo et negligendo
q̃ri. de qua Rñ. o. de culpa lata leui
et leuissima fm distictõz qtitq
ut. l. si ut certo. ff. nūc videndu

ff. comoda. et hoc tenet pe. hic ¶ Q
uid an expensas factas i curando
fiuu debeat recuparare Ja de are. dic
q repetat. l. iiij. ff. excuendice. et ff.
fi. ff. de acti ep. pcius dic qui
q in. ff. excuendice adie vendicois
qtracte lucratur fructus. si nõ lu
cratur nõ tenetur/et si fructus luc
an tetur. Tu dic q qdaz ē ipesa
que fit ad ptuaz rei utilitatz et tc
recuparat/si fit nõ ad ptuā ua tz
s; gra querendarum fructuū ⁊ nõ re
petit vt. l. i. ff. fi. cu. l. se. et se. ff.
de impens in re do. fac. Ista. l. facit
q si emptor facit opus nouu q
tenetur ut dixi de hac qoe i l. flu
minu. ff. addr. ff. de damp i fec.
et glo in. l. iij. ff. hoc opus. ff. de
alie. iu. Item qualr pbabr neglia
sufficiat ne probare q nõ adhibuit
medicos. certe non. ymo dz pbare
q medici erant in ciuitate quos
poterat adhibere. et nõ adhibuit ut
ff. pro socio. l. idem quoqz in pn qd' e
nondum. et idem in silib9 cas9 g° cau
tus tuqui fores cauteloes Rz cõe et
hec probacio nõ ē ncia in ciuitatib9
et locis insignib9 q2 ibi eē psumu.
vt. C. statutum de rstpti. li. vi. In
aliis locis eet ncia.

¶ Item si hõ

glo ponit hic casum qui nõ
pcedit/cu dicat tex extrancedet ca s;
glo nõ eet accedere Item dicit textu
suo pmissore s; suo hrdis nõ pot
tari dicto liberte ut no. i. px. ff.
ubõ g° pot fieri liber sine suo fco qd'
ē qtra hunc tex Contra fcm defuncti
censetur fcm heredis ut l. si fuius
imph. ff. de condic furti Hoc g° cauz
q seruo erat relicta libertas i here
promisit postea ¶ Et oppo de. l. si
fuius cum glo sua de qdici furti. vm
est. s; hic auccessit ibi fuit scuta
libtas/et ideo hic nil pot sibi ipitari
ibi sic ¶ Oppo de. l. qnali. ff. i. ff. q

¶ Actõ

et aqui Bo ibi ad
estimacõm tetur man
missor ¶ Oppo de. l. i suma ff. si
seruus. ff. de condici i debi Quitq
glo dicat alibi natura codicaõmo
indebici est q tetur ad illud qd' re
cepit. sed inquatu est locupletior
ut. l. si nõ sortez. ff. libtus. ff. de
condici i debi Seruo g° manusso
in nullo ē factus locupletior. et sic nõ
tenebitur ut ibi/et sic ibi i a° actõe
hic i alia Sed nõne illud ē de iure
q qn debitori nõ pot ipitari cul
pa uel mora nõ tetur sed hic non
potuit in culpa eē vel in mora postq
ig° rabat/et cam habebat ignorãdi
Una glo est q heres dz scire q sit
in testo al' ē in culpa ut ff. si vero he
redis insti de lega. et alia ē glo i
l. quida ita/et l. siquis filiu in glo
magna. ff. ad trebel. facit glo i. l. cu
heres de li. le Ista so. nõ est pfca qm
ad primu casum q2 ib qi erat debitor
nõ ex testo Item quatuz ad fin q2
erat debitor ex codicill'/cu ea nõ
hab; nece scire ut. l. iij. ff. i. ff. de
transac. q2 hrs nõ pot adire nisi
sciat se eē heredem ut l. s; et si de
sua. ff. de acqui here. io oppz q vide
at testm qd' nõ ē in codicill'/et dicit
Ja. de ra. l. fuius qui i testamto/et J.
e. l. qui rome. ff. duo fres Jo pdca
so. ē qtra dcãs. l. et rñces alia so. ē
magis qualis. ad. l. i suma. ff. fuius
l. q in hac re est spale q2 ex psona
defuncti lucrum sentit/et hoc modo

pot intelligi iste §. qui in prin. erat de
bitum ex causa hereditaria. et tunc po
ssent habere locum iste distinctiones
an fuit in mora uel culpa, uel non.
Et hoc est verum in negligente qui
cum putat se dominum s[ine] iniuria non pot
esse in culpa ut l. si quid §. sicut autem
ff. de petitio. here. Idem in faciente ac
tum licitum §. mancipationis uel a[cceptilationis]
ut l. qui fundum § e. et hic sed in eo quod
accidit illicite tenetur nulla habita
distinctione ut hoc §. et hac l. in prin.
et in l. prox. §. inter. Ultima mo

Sequitur

in notte
in pari causa melior est conditio possi
dentis hoc dicit. Nota quod mora
in facto commissa non purgatur. Se
cundo no. quod mora commissa in negligendo
purgatur. Tertio no. quod mora
purgatur ex equitate. questionem quam dy
tangit. dicam in l. si insula. Ter
tio aut per sequentem obligationem mora purgatur.
An creditor in mora constituatur uel
remaneat. in eo statu quo esset.
nulla facta oblatione ab aliqua parte effectus
est magnus ut patet ex l. si mora ff.
so. ma. et l. si per emptorem in prin. ff.
de peric. et commo. rei ven. et tex. hic.
et ff. e. l. interdum. tamen vidi dicere
quod solum purgetur mora, et hoc vi
detur glo. uelle ff. so. matri. l. semel mo
ra facta in glo. prima quod dicat sine dolo
et culpa etc. nam si creditor constituatur
in mora debitor non tenetur nisi de
dolo ut dicta l. si mora cum similibus
contraria credo l. quod facta oblatione mora
purgatur in creditore in mora constituatur
ut dicta l. si per emptorem in prin. de peric.
et co. rei uen. l. illud in tex. et glo.
si bene aduertatur non ob. hec l. et l.
interdum in fi. quia suppletur per illas.
Non ob. glo. l. semel, quia debet intelligi
in culpa. s. lata. aliter male diceret In
duci ad quem duo promiserunt se
non offendere sub pena offenderunt
se simul. nec apparet quis primo incepit
an ex utraque parte sit commissa dic quod non
ut hic et l. cum par. ff. de reg. iu. in
fac. l. ait pre. §. liberis. ff. de le. ii.

Nunc uideamus

Mora principalis obligationis perpetuat quo
ad se et successores suos h. dicit.
Oppo. et videtur quod mora prin. non
noceat fideiussori ut l. mora ff.
e. so non nocet si creditoris mora
quo ad fideiuss. perpetuat aliter sic
ut hic. Oppo. quod fideiuss. non
pot esse in mora nisi prius conueniatur
princip. ut C. de fideiuss. auten. presente
So. hic erat species debita ubi quan
titas, sed ibi contra causam illam autem vel
est etiam principales non posse conueniri tunc
procedit ista l. aliter fateor quod hodie
non posset fideiussor constitui in mora
si non precedit excussio princip. fac. ff. e.
l. pen. et quod ibi no. Quero an
mora prin. noceat fideiussori hodie
et uidetur quantum ad obligationem nil ho
die est immutatum ideo tenetur fideiussor
quia in omnem causam fideiussit ut hic
dicit tex. sed in modo exequendi est inno
uatum. Nota igitur quod in specie sit perempta
post moram prin. fideiussor remanet
obligatus sed non potest conueniri ad eum
nisi excussio princip. Quero cum
denunciatio faciat quem esse in mora
et dic ut quam vide quod incipit hoc
articulo in fi. et tunc glo. quod gestor
negotiorum perpetuat ob. Rich. malum
videtur dicere contrarium quia negotiorum ge
stori non pot solui, quia non habet man

datum ut ff. de soluc. l. uero, et l. hoc
iure, et l. qui hominem §. si nullo. Non
obstat l. si quis solutionem dicit ipse
quia intelligo in administratore legitimo
tutore uel curatore uel sim. perpe
ram tamen quod glo. ratihabitione secuta
Ego uero sic dico aut negotiorum
gestor interpellauit debitorem
quod sibi soluet. et non ualet inter
pellatio quia sibi solui non pot
ut dicto §. si nullo. Idem dico in
procuratore qui non habet mandatum ad re
cipiendum, si autem interpellauit quod
soluet domino et tunc si debitor et creditor
sunt eiusdem fori ita quod debitor pot
accedere domum creditoris. et tunc proce
dit ista glo. et l. si quis solutionem aut
est alterius fori et tunc non constituitur
debitor in mora, quia ipsi qui interpellat
non pot solui, quia ad dominum non tene
tur ut no. ff. de consti. pec. l. item illa
§. et ideo. In eo vero casu in quo ex
parte eius cui fit interpellatio requiritur
sola absentia, et sine dubio interpella
tio pot per gestorem fieri ut ff. quod ui aut
clam l. prohibere in prin. Quero actor est
alterius fori facit procuratorem commen
datum ad agendum ita quod sibi non pot
solui an licet quod per eum facta constituat
me in mora Reo si ego fui confessus
et uolui contendere non sum in mora per
istam predictam iudicium tamen suscipere co
gor. nisi obseruetur ea quod dicuntur in l. fi.
ff. de prauar. Uerum tamen euitat
eo ipso quod dicat. soluere si habeam cui
ut ar. ff. de le. i. l. si domus §. quod con
ficietur. sed si nolui concedere tunc ex hoc
sum in mora ut l. nemo in fi. ff. e. tamen
tunc forte finito iudicio finietur
illa mora ut l. qui rome §. pe. Est
autem eadem ratio hic que in actore et
ideo est necesse quod interpellatio fieret per
personam que posset recipere solutionem Iudex ei
condemnet me ut soluam domino non procu
ratori in predicta uera, nisi quando dominus
fuisset presens cui potuisset solui. tunc
enim ad purgandam moram licet non habeat
cui soluat debet autem iudicio de
ponere et consignare ar. dicte l. si
reus ff. de procur. et C. de usur.
l. acceptam secundum dominum bartholum

An filius

Mora fi
lii perpetuat
obligationem contra patrem h. d. Uide quod patri
iubente tenetur quod nisi tanquam inter
cessor, et de periculo tanquam fideiussor ia
de arcem. moueo dubium non habet in
auten. presente C. de fideiuss. quod prius
conuenitur principalis et postea fideiussor
Quid in patre qui est intercessor ut
qui iubet, dic quod non est idem in filio
quod in fideiussore quia pater principalis ut
l. i. §. i. ff. quod iussu de hoc plene
dixi. ff. e. l. cum filius in prin.

Effectus huius

In obligati
onibus tandi res
perempta post moram durat in obligatione
quo ad petitionem acceptilationem et nouationem
h. d. Oppo. quod non sit in obligatione
quo ad petitionem, cum ipsa petitio pot
constitui ut l. qui promissor ff. de con
stitu. pecu. so. ibi aliud non debitum
per quod debitor constituitur in mora Con
l. si pena. ff. e. so. ut ibi dixi. Op
po. de l. eum qui ita §. fi. ubi
non durat obligatio nec in nouatione
deducitur. dico quod res perempta pot de
duci in obligationem cum effectu si hoc par
tes sciuerint ut hic et l. inter
stipulantem §. pe. ff. e. sed si partes ig
norabant tunc secus ar. dicte l. eum qui
in fi. sicut enim obligatio iam contracta

extinguitur ut ibi. hic eadem ide. Q
ro que e racio q homo petitur. Ro hoc
est in obligacione et pro quo in accione no
estimacio ideo si quis peteret estimaci
agerit sine accione. Q Ero qualiter for
bitur libellus. Ro declaracio iudicis si
uolo dicens peto eum condempnari
ad hominem ad hoc ut consequar estimacionem
ut dicit tex in sili in e. l. iiij. § i.
l. et ibi dicam et hic sentit glo et
tangit ff. C. ad exhiben. exhibi
cione. Q Ero qualiter forbitur sentencia
Ro arbitrio iudicis est dampnare
in estimacione ut dicit tex C. de confess
l. iij. vel dampnare ad hominem et ex
ecucio fiet in estimacione ut no. in. q
sen sine app. re. l. fi. Ex hoc patet
q procedet hec conclusio q re peto
hominem et ut eum condempnetis estimacione
et ista videtur melior quam precedens
p. l. per dictam. iij. de confess quam mlitum pa
te loquitur. Dico e q si quis petet
hominem simpliciter in illa forma in medio mort
q precederet et si postea in presencia
apparet statim mortuum iudex potest eodem
dampnare in re vel in estimacione sed ea
que dicta sunt et dico in sili in l. stip
non diuidi pono practice

Si ita stipuler

An esset idem si nomen he
redis non esset adiectum
et glo dicit q sic sed pe
gitur ut dicam in e. l. si sic

Si sic stipulatus

Electio e creditoris si verba
executiua referantur ad eum
h. d. Q Oppo ff. e. l. stip.
ista § in stipu. Solutio hic non e mens
dubia et per istam l. declaratur glo
q est in l. lucio ff. de le. ij. ubi dicit
aliud in contractibus sed non dicit unum
quia idem in contractibus quod in ultimis
uoluntatibus ut ad quem verba executiua
referuntur ille habet electionem sed quando verba
sunt dubia e diuersitas inter con
tractus et ultimas voluntates.

Tritticum dare

Incertitudo viciat stipulacionem
nisi ex coniecturis proba
bilibus declaretur hoc dicit
Q Oppo q id quod obmittitur illud ha
beatur pro obmisso ut l. i. § i. ff.
e. et in e. l. quicquid astringende. So
verba que sunt de forma stipulacionis ut in
interrogacione et responsio illa debent exprimi
Q Quero que sunt ille probaciones coniecture
ex quibus hoc declaratur glo dat du
as solutiones que redeunt in idem et bene
Q No q stipulacio sequens intelligitur
in dubio de illa quantitate de qua
precessit mutuum. Idem e de significacionibus
exprimatur sed non causa ut promitto tibi cen
tum dare intelligitur extra mutuum
vel alia que precessit ar huius l. et glo
q no. de except rei iu. l. si quis ad ex
hiben. Q Sed quid si mutuaui tibi x.
postea reperitur q per stipulacionem michi promi
sisti x. ex causa mutui an intelligatur
de illis x. an presumetur alia fuisse
Ro si in continenti hoc fuit presumetur
eadem ut l. si stipulatus § eadem
et l. cum enim. Si ex interuallo puto
idem ut ff. e. l. si diuercio ar. de de
te ple. l. ij. § i. sed nisi aliud appareat
presumetur accepisse tempore stipulacionis
ut in e. l. si stipulatus § Cum so
gomus et ibi dicam. sed si pono x. pro
misisti michi per stipulacionem ex causa mu
tui deinde per stipulacionem ex causa mutui
si constaret q de hiis decem x. secunda
inutilis est stipulacio ut ff. e. l.

quibus sed in dubio intelligere de di
uersis x. ut l. quinquaginta et q
ibi no. ff. de probacio et ideo certe est
necessarium quod additur q omnis causa pro
uisio computetur in istam uel similia
verba ex quibus voluntas appareat. Pre
terea uero habet locum quando simpliciter
mutuum precessit vel alius contractus
stipulacione vallatus eadem racione puto q
si quis fuit bis confessus se recepisse
x. mutuo, nec tamen per stipulacionem promisit
q intelligitur de illis x. nam con
fessio non erit noua disposicio sed probacio
ut l. publia in fi. ff. depositi Est q
idem ac si de eodem qui habet plures pro
baciones ar. ad hoc de le. ij. l. semp
nius sed si essent due confessiones in iu
dicio que inducunt disposicionem et iu
tat aliud esse nisi exprimatur q
tunc producat accionem et sic videtur
diuise dispensacionis ar. dicte l. quinquagin
ta Q Quid si mutuaui centum et
postea per stipulacionem promisisti quinquaginta
an presumatur de illis C. vel intel
ligatur promisisse alia quantitas Ro
siue quantitas sit maior siue minor
idem iuris e ut l. diuorcio ff. et dicta
l. proculus ff. de lega. ij. et de adi
lega. l. cum certum Q Quid eque so
si post promisi per stipulacionem postea per
numeracionem accepi dic ut l. si stip.
et l. cum enim in de nouaci Q Ero
hic dicit tacitum quid e tacitum
glo videtur quicquid circa teritur
et e generale nomen sicut segetes si
ue blada, non istud q dicit blada
nam in vulgari dicimus l. non
habeo et semel habui de facto dice
bat statutum q non liceat extrahere bl
ada et querebatur an semen lini esset
bladum et hic videtur q sic quia
circa teritur et de hoc blado fit
hic mencio et in ad municip. l. ne de
bent, in glo facit q dicit de aqua plu
uiali l. i. § de ope Q Querit glo
quid si tradidi rem determinatam
tamen quam postea non determinaui an
transeat dominium glo dicit q non. pe
dicat hoc si actum fuit q dominium non
transiret aliás in dubio videtur trans
latum sed repetatur causa non secuta ut
l. i. ff. pro dote et dotis § fi. ff. de
iure doci. Credo glo melius dicere
quia nuda tradicio non facit transire
dominium ut l. numquam nuda ff. de acqui
re. do. sed in dicta l. i. et l. dotis er
at expressa licet futura causa habilis
secus si nulla est habilis ut hic in glo.

Qui insulam

Qui stipulatur certum fieri
de locum exprimere debet et tunc
q interfuit stipulatoris h. d.

Qui sibi in

prouisio legis debitorem
excusat h. d. sicut l. heres
in l. quid ergo § heres
ff. de lega. i. et l. elegan
ter in fi. ff. de pigno acci. pro hoc
determinauit Cinus quondam dicens feci
pacem cum meo inimico et promisi non
offendere eum. deinde fuit ipse exba
nitus et ex forma statuti bannitus
poterat impune occidi. ipsum occidi
quero an videar rumpere pacem et cl
determinauit q non ar huius l. quinc
ta. l. si finium in pri. ff. e. sed bonon
fuit disputatum contrarium per l. si fi.
ff. de fideico liber et l. si quis letum
in fi. in de fal. et ille l. dicunt
q hoc q habeo ex prouisione mea
facilius perdo quam hoc q habeo ex prouisione

l. sed in l. iii. h. creditor ne servus
possit occidi ex promissione l. et per l. x.
ii. C. si adver. vendi. l. esset tibi sum
non tum denegare auxilium. sed credo
quod illud sit truffa quia promittendo non
offendere intelligitur nisi l. promittere
ut l. qui s. inter locantem et lo
catorem et j. e. l. quidam cum filium. ego
in terminis conversio disputavi q.
quam pono j. de penis l. quidam sic dic
tum est.

SI QUIS STIPULATUS

POSSIT UT

Cum promittit se soluturum
pro alio promittit factum, ideo surge
dit obligatio ad interesse secus in eo
qui se daturum. hoc dicit secundum d. in
intellectum. Oppo. de l. iiii. in
C. de fideiussoribus. solutio glo. fateor sed hic
non fuit fideiussor sed promisit se solu
turum si non curaverit ut in glo. sed glo
destrueretur ut isti tex. quia hic non fit
mencio de hoc, et ideo d. intelligit
hic promisit se soluturum quod est fa
ciendum ut hic in ff. fac. l. cum filio decurrit fuit
et no. glo. j. de solucio. super verbo/
hoc eciam tenet pe. / secus si dico fide
iubeo pro illo / quia videor promittere id
quod ille debet ut ff. e. l. ubi autem
s. illud in fi. / sed hec est dicta an pro
misit se daturum ut hic secundum pe. et d.
sed hoc non placet / nam in larga signifi
cacione dare est facere ut ff. de condi in
de. l. i. in fi. / sic et solvere. sed stricte capi
endo prout dare differt a facere / sic
debetur quod solvere est facere id quod quis
promisit ut j. de verborum sig. l. solucionis
verbo in fi. aut quia in obligacione erat
dare et qui promittit solvere promittit
dare aut fieri et promisit factum et
sic non est dicta si promitto me daturum
vel soluturum. Cum quis est intellectus
huius s. Ideo quando ego promitto ticii
nomine soluturum tibi, ista promissio in
dubio videtur fieri causa ticii ut l. hanc
s. mercedem dele. m. vel videris me p
mittere gerere negotia ticii solue
de m. et sic videtur alteri stipulari
merito non ago nisi quatenus mea in
terest ut l. stipulo ista s. alteri in s. si
stipulor ff. e. Item natura fideiussoris
est quod possit solvere pro se et obligacione
sua. Item quod possit solvere pro rei prin
cipalis obligacione ut l. indebitum ff. de con
dicione indebi. quando quis promittit solvere
ticii nomine non esse fideiussor. In isto
quis promittit solvere ponitur hec
dicta aut promitto me soluturum
vel me daturum nomine ticii aut pro
mitto simpliciter me daturum vel so
luturum te non adiecto nomine ticii
sed quod ticius debet et similia verba.

SI TIBI NUPSERO

Inter sponsum et sponsam non valet
promissio ex causa lucrativa que in ma
trimonii tempus confertur h. dic.
Oppo. quod possit promitti ex causa
dotis vel donacionis propter nupcias ut
l. si constante ff. de donac. inter vi.
et ux. dicit Jo. hoc verum si expri
metur condicio si nupsero non
valet ut hic. Hoc non placet quia
hoc tacite intelligitur ut l. stipulacio
ff. de iure doci. / ergo si exprimitur per
eum modum non viciat / dic ergo quod hic
loquitur quando promissio fit ex mera causa
lucrativa sed dotis est causa onerosa.
Item donacionis propter nupcias ideo fit
quia dotem recipit ut dicta l. si con
stante, et auget item equalitas.
Oppo. de l. fi. C. de sponsa. Co.

ut in glo. fallit quia potest promitti
pro arris vel intelligas quod arre
realiter tradantur / et promissio fiat
de restituendo duplicatas vel cu
plicatas ut dicta l. mulier. quia
ista glo non est vera ut dicam plene
j. e. l. tacita in pri. Oppo. j. e. l.
ex ea in pri. dicit glo fallit ibi.
tu dic quod ibi non promittitur ex causa
mere lucrativa sed in recompensacione
iniurie sibi faciende / preterea ibi est causa
honesta ut a delicto abstineat. Oppo.
ex glo. ff. de condi. insti. l. ut
et C. de insti. et substi. l. i. so.
ab altero ipsorum coniugum non potest quis
invitari ad matrimonium spe lucri ut
hic. quia illa esset suspicio quod fieret
causa libidinis que ideo non est probabilis
nec secundum bonos mores ut hic dicit
tex. sed quolibet alio hoc promittere esset
licitum ut in contrario ut l. tacita s.
i. de condi. et de. dicam j. e. l. tacita
in pri. Unde dico quod si constaret quod esset
causa libidinis non valeret. sed ideo
quia promittens erat forte vilis con
dicionis. alia pars erat nobilis unde
faciebat causa habendi illam parentelam
vel hoc faciebat causa pacis tunc va
leret. et hec est quod dicit tex causa cog
nita. fiat quod dixi ff. e. l. si divertero.

EXISTIMO

quando est impedimentum
iuxta consideracionem rei et per
sone valet stipulacio. si impedi
mentum cessat tempore existentis
condicionis hoc dicit hec l. valde di
fficilis ut inveni non tamen est dicta
post ponit duo dicta. secundo illa probat
per reductionem ad absurdum / et post
reducit ad absurdum circa primum
dictum / secundo circa secundum. per partes patet / et casus
in terminis patet intelligenti. Oppo.
de l. si usumfructum j. de stip. ser. solutio ibi
erat defectus rei persone tamen. Op.
de s. faciam. solutio ibi erat defectus re
rei tantum. hic iuxta consideracione
rei et persone de quo dic ut ibi dicam
et l. si rem ff. e. et l. nemo rem suam.
Hic habes unum brocardum an vi
ciatur res si devenit ad eum casum
a quo incipere non potest. dicam j. e. l. plu
ribus s. si plagam. Item hoc expressum
hac l. quod due cause lucrative possunt diversis
temporibus circa eandem rem concurrere
casus est hic plene dico in l. nemo
s. duobus dele. ii.

EX HAC STIPULACIONE

dixi in l. stipulaciones non dividuntur.

QUAEDAM ASTRINGERE

Ista l. secundum lecturam glo-
sa non est facilis sed secundum veram
lecturam quam glo. reprobat in fine in
tangit et eam tenet d. est satis
clara et breviter sed d. hoc intendit
dicit. Obscuritas commoda pacti et
stipulacionis si potest interpretari interpretatur
pro promissore sed ubi verba sunt cla
ra interpretacionem non recipiunt h. d. sed
d. In prima parte fuerunt verba co
obscura in secunda fuerunt verba equivoca
In tercia fuerunt verba clara pro stipu
latore ii ibi aut. iii ibi nec rursus
lecturas omnes hic tangam. In prima parte
habes quod illud quod non est expressum habetur
pro omisso. Contra quia iste tex si
bi contradicit / quia primo dicit quod est dem
secundo dicit sive exprimatur. solutio hinc con
trarium timore illud pri. sed duas
lecturas una est dictum j. preceden
et tangitur in glo. i. et ii. sed ista
repugnat litere, et est macarelinum.

Alia e lcura q ponitur in ti pe glo
et est uera q fuerit dicta verba ob
scura et sic fuit dictum s3 no palam
et hec tripliciter exemplificatur i
pa glo post pri. ve promitto fundu3
q non valet vt. l. cum post. ff. gener.
. 6. de iur. doci. vl' promisi triticu no
exp'ssa quantitate vt. 6. e. l. triticum
et. j. e. l. ita stipulatus / et ista exe
pla placent dyno / et michi tertiu pe
nitur i si pe glo. vel pe exeplu3
q contrahentes dixerint vt eade glo
s3 tc no eet p' obscuritate3 s3 p' dis
sensum et sic non congruit lre. vl'
exm pone q e locutus verbis no
intelligibilib3 sicut fecit quida3
cancellarius bonon qui sic fecit di
ctamen obscurum q johes papa
non intellexit et sic si notari3 face
instrum p verba no intelligibilia
non valeret facit. ff. supradcus
. C. de emendaci iusti. co. Alia lcura
est q in promissione fuit adiectu
aliquod verbu speale ut pnuttis
brocardu nam alie voces no gtien.
et sic interp'tacom extesiua no re
cipit stipulaco. Oppo. de. l. cu
quis. 6. si cer pe. so. ibi ex natura
negocii intelligebatur ut hic no. i
contrario ple se vna soluco est
q hic in gtractibus qui v'bis. ibi
re contrahitur / ista no e vera p. l.
tacitu. 6. e. Aduerte si v'ba sti
pulacome no sunt exp'ssa et sic
est tacitu illud qd' facit pertinere i
sua forma et tc no intelligi. si
no e exp'ssum secus si h3 forma q
in ctu fecerit q hetur pro exp'sso
ut l. triticum. 6. e. Cu go qrit
an illud quod tacite agitur ha
beatur pro exp'sso. dic aut loqmur
in hiis que dependent ex volutate
vnius ut in ultimis volutatib3 i ta
citum hetur pro exp'sso ut. l. miri
ueste3. 6. de auro et ar le. et. l. in
condicome. 6. de condi. et de. aut
loqmur in hiis que dependet ex vo
luntate duoru ut in contractib3 i tc
aut in gtractu qui celebritur v'b
et tc aut e obmissu illud qd' facit
cessare forma stiplome et stiplo
no val3 ut hac. l. in pn. sm vna lc
turaq et. l. i. i pn. 6. e. aut forma
stiplome e exp'ssa s3 aliqd' acces
soriu e obmissu tuc dic ut dica3
in contractib3 qui re uel consu co
trahitur et tc aut q'rit de hiis q
in sue exnatura contractus et tac
tu hetur pro exp'sso vt. l. cu qd
. 6. si cer pe. aut in hiis q no i sue
de natura contractus et tc aut fuit
tacite intellectu ab vno / et no he
pro exp'sso ut. l. si repetendi. C. de
condi. ob cam / aut fuit tacite in
tellectum ab utroq3 et he pro
exp'sso vt. l. triticu. 6. e. et. l. cu
quid cu sy. all' ibi. 6. si cer. peta
fallit in cau. l. si. C. de nouaci. et
. ff. p'terea iusti qui mo. tolli obli
ubi o3 q exp'matur q venit ex na
contractus ut dicta. l. cum quid i
fi. / dic in po iniso q ubad3 iter
pretari seu intelligi pro pmissore
Quero exm in iusiulo aut certe
et glo ponit qdam exempla bona
ut sensi de ifico albo tu de nigro
et illud e bonu. aliud exm e in ob
ligaome gnie s3 no e bonu q ceta e
stiplo et contrahentes exp'sserut q
uoluerut nec fuit obmissu aliqd
q tacite ageretur et iste lctura ta
gitur in pri. glo magne Op
de. l. si michi et ticio. ff. si. 3. e. so ubi
uerba erat pro stipulatore clara no
ambigua Oppo de. l. inter sti
pulantem. ff. si stiaum. 6. e. so. ibi
in iudicus aliud in contractib3. O
ppo. de. l. de die. 6. qui sati. da. cog
. so. q2 ibi in p'ratoriis iudiciorum
hic in doctrisormis. vel dic ut ibi C. m
to exm in d'. nec rursus / et sm ex
p'mu glo ponitur i glo magna clar
est / promisi oia vasa de si dico i tel
lexi de uasis ligneis no possu illud
interpretari Alia lcura e sm glo
ut gtinuetur ad p'ce cia dicebam
me promisi oiem / et hoc dem e in
pa pte Sed pone q semel ego pro
missor elegi no poterio amplius eli
gere et dicere me sesisse deao. et
glo ponit exm in magna glo post
p'n. iste cas e singularissis ita q
nesciamus alibi Oppo. j. e. l. qui
ex plurib3. et. l. eu qui certam So. qz
quis h3 electom ex natura alternatie
vel obligcome gnis et tc ille pot
variare / et ista est p'pe electio q da
est declaracio ut qn no apparet de
quo sensit / tu sensit de certo tpe
stiplcome interposite qua si semel
declarat amodo variare no pot
et istu tex cu ista glo tene menti
et ideo ex hoc dico q si testis depo
suerit postea no pot variare et di
cere aliomo / q2 ipsi habet declarare
que sciuit / fateor tn hoc in teste / et
hoc in pte q si in cotmeti anq3 p'mu
dictu heatur pro perfecto et copleto
uult variare et possit q2 no uidet
declarasse ar. C. de fide instru. l. co
tractus. facit q no. specu i ti. de teste
. ff. i. v quid si dicat Vltimo hec
. l. facit q statuta no recipiut inter
p'tacom / q2 ut hic etiam habes i po
dicto q declaracom extesiua no recip
stiplo Item so interp'tacom declarativa
recipit ut ibi aut certe / interp'tacom
restrictiva no ut ibi nec rursus. et
sic in statutis dicut quida / dic ut ple
ne dicam. j. de inmune et ho. l. ut gra
datim. ff. et. si. l. et dixi i. l. omes ppli
. 6. de iustici et iure

Sz si stipulatus

Habes q ista condicio negativa ap
posita certo tpe dicit extitisse finito
tpe. s3 qn tempus requiratur ad i
plendam condcom pretativa et tc si
tpus apponitur statur illi tpi ut hic
si no apponitur tpus s3 e condicio
negativa et tc e locus muciane
caucoi vt. l. muciane. 6. de codi
et de. j. in contractib3 videbitis. i. l.
ita stipulatus. j. e. j. in condone
affirmativa dic ut no. p Cy i. l. si
plures i vi. q. C. de codici insertis

Condicio i pntu

Condicio de pnti vl' de p'
terito non suspendit. h. d.

Putares

an quis po
ssit i stitui
aduersus obligom3 n lez
glo dicit q no / dica. j. de
fideiusso. l. marcellus.

Venditores

Q pro
mittit sueptus fore i lite
de p'cio h. d. pone q ven
ditor no promittit supt9
an teneatur / et glo r'citit
ad. l. i. C. de euicti ubi dicit aut
succubuit in p'petate aut optinet i
no repetit sumptus / et ista. l. e cotra
q sumpt9 no venuit eo cau q emptor
obtinuerit / et io notarij ponut in
instris / et pmisit refficere oia dapna

et expēsas litis. et ex q nō venit et
al'. et hoc facit p hac. l. et glo i
l. qui absente de procur. s; ibi tenet
guil contrariū per. l. si sine ff. manda
tiue et ff. cū aut. ? item ra. ha. et
l. si ut certo. ff. itez labeo. ff. comod.
teneo cum guil. reprobatam glo quā
sp reprobauit. pro p. l. si plures ff.
mota lite. ff. de ff. de euictio. et dicā
l. qui absētez vbi dicit q mota lite
tētur defendere ēptorez. ergo si nō de
fendat tētur ad interesse obre non
defensam ar. l. cū quibatur i fi. in
dicta solu. et probo p rōm vēditor tē
emptori ut sibi liceat habere ut
l. emptorez ff. pe. i fi. ff. de act ēpti
modo i obligatiōe habere licere re
mūt suptiuē extra litez ut. l. stipu.
ista hic licere ?. q si forte ff. e. et
ibi no. glo Nō obstat. l. i. C. de eui
ctio qr illud ī euictiōe rei hereditarie
Item nō obstat. l. si stat e. ti. qr
nō possū agere ex clā de euict. qr
res nō est euicta. s; ex clā pb rem
nō defensam si hoc fuit expressū ul
nō qr a lege tacite subitellr. vnde
pōt agere ad interesse. vn est adu
tendūz i modo gcludendi in libello
nō obstat rō qr īiuria iudicum nō
noceat ut. l. si p imprudenciā. ff. de
euictio. vnū est si p īiuriā iudicis
fecus si p īiuriam ptis a qua po
tuit me liberare suscipiēdo lite. ?
terra nō pōt q a iudice sit fca i
iuria qr nō cōdēpnauit uictū vic
tori i expēsis q debuit qr hēbat in
istam causa litigandi victus. ideo
in expensis nō debuit cōdēpnari
?terra pōt ēē q iudex modice tax
auit ad quod facit q no. ff. de ali
mēti iur ca fac. l. i. i fi. magne
glo. Quid si venit ex natia
contractus quare fit et deducitur
m stiplōe. et quis ē effectus dico p
pio. in. l. nō solū. ff. de rei ven. et
l. m. ff. si rem. ff. de le. m. qr pla
auxilia interest inesse Item ē dica
m modo agendi. qr qn ē pmissū
peto directo supto stae ul lite. s;
qn nō ē promissum nō peta supto
dicto s; peta interē qr nō defendit
ī quo interesse uenit supt? Ca
io hic dicit si promisit supto obli
tem de expetare rē. quid si hoc nō
apparet. dicit glo q hoc ī dubio p
sumatur i glo pua. s; ut arbitror
nō bene dicit qr ista stiplō dz ītel
ligi fm naturā contractus pōe tis
ut. l. i. ff. siquis sb condicione ut le
no. caue. et. l. dampnū quidā i pn
ff. de damp infec. l. si stipus ff. de
usuris s; ex precedenti cōtractu in
vno quoq; iudicio Tenebat ergo re
do tibi. tex i. l. stipu. ista ?. q si fo
rte ff. e. et hic licere venit ex na
turā contractus emp et vendi ergo re. Et ut
puto glo dicit q psumitur in du.
nō ut excludat litez de possiōe
s; ut excludat litem de pprio. tn ho
die nōrm ut cessat ista op. ponit
in institiōe expsse siue mouerentur
qō de pprietate siue nō de precio. liber

Liber homo
homo
uel fundus hostiuz i stipu
deduci non potest. Opp
de. l. liberi de contrah. ep
So dicit R ug aliud in empte
ut hic i pma glo. nō bene di
cit qr nec in emptiōe nec i stiplōe

pōt hō liber deduci ut ipse dicta ut
hic. s; in piudiciū emptoris. sic
ut ipse teneatur de euictiōe. ? i stipu.
si ponerem eam onerosā ul fu
isse in dolo. et hec tenet oēs docto.
moderni. Oppo de. l. ab oib;
ff. eadem. et. l. si seruus. ff. de le.
l. glo dicit aliud in legatis ut
ibi. aliud i contractib; vt hic ? de tenz
? de regu iur. l. intestamentis. et
assignat rōm qr stiplo afficit in
re tpe stiplonis interposite. legatū
adie cedentis condicionis. s; ista sō. nō
est bona qr contra rlam cathoniana
ut. l. cetera ff. i. ff. de le. i. dico id
in legatis et in cōtractib; ut no. i
l. id qd ff. de le. i. nā fundū hostiū
qui num q fuit ut nō possū pmittere
nec legare modo. qr eco nullū
ius habeo ut hic s; fūdū hostiū
qui iam fuit vidr pmitte. ul le
gare possumus qr hēmus ius postli.
Et hoc uult expsse tex ī dicta. l.
id qd. et dicto ff. dicto eadē. et h
ac rōe ut puto papa qui cōcessit
regnū ihrlm regi Karulo et suis
successoribus hoc licite potuit qr
illud regnū iā fuit xpianorum. l; modo sit
occupatum ab hostib;. S; qr ptcā
videtur extra de regul iur. c. ab
bate sane li. vi. ubi rex arragonie
donauit fūduz hostiū qui nūq fu
it suus Respondeo puto concede fūd
hostiū nō possuz ut hic. s; gcede
sub condiciōe si capietur possū
ut ibi. qr expectare ista cōdicioz
honestū ē. l; rex de pnti in iure cō
mercio nō sit pro hoc facit C. ad
l. fauiam. de plagi. l. i fuga Ista du
bia in cōcessione prouinciarum qn ec
curerit sut dubia et pōderosa Jo
tene mena. barcholus.

Cum seruus
Sufficit contractū iplen
a contrahente uel ab a
lio eius nomine h. d. Vt
intertem glo. Oppo. de. l. ii. ff. de
cōdi. et de vbi refert a quo fiat. qr
debet ad hoc fieri. So dicit glo.
fuit manifestū ab ipso contrahente
ab alio voluntate eius Oppo
de. l. iij. ff. si liber. ff. de cōdic ob
cām So. hic seruus ibi liber homo
Oppo de. l. si puella C. si
mancipi ita fu. alie. et siquis re
liet soluere id brocardū nō refert
re. oportet totum corpus iuris p qre
ut non refert a quo iudiciū fiat a q
interrumpatur pscriptio a quo fiat nu
ciacio et sic de sy. vnde nō pōt dari
certa regula s; q̄a materia est de ip
lemento contractus et tunc an refert a
quo ipleatur. dy ponit duo rēla
hic Si quis uiuū refert a quo ipl
catur. et tunc aut quis de obligatiōe
inducenda. aut quo ad pene cōmissioz
euitandum si de obligatiōe inducenda
refert a quo vt hic. et. l. ii. ff. de cō
di. et de aut ad pene cōmissioz eui
tādaz. et tunc nō refert a quo vt hic
et. l. ii. ff. de cōdi. et de ut dictā
l. si puellā. Vides ergo quid ha
bes articulari quia ad actorez cōse
quendam probare debes fcm ēē. et
p te factum ēē. vel tuo mandato
s; quo ad pene euitatoēm sufficiat
probari esse factuz. vnde vide de
facto testor picturā certo loco fieri
mandauit, repitur pictura fca
nescitur per quez, dico q sufficiat
heredi quātū ad pene euitacoēm
ut in auten hoc amplius. C. de
fideiussi. et ad penā extorcione q

cōsilium apponi/ ex consilio eorum cōtra
non implentes voluntates defunctorum
¶ Et aduerte licet p̄ dictum duo debeam
ponere . s. factum esse/ et p̄se factum
tñ quia vnū tantum probare sufficiat
aliud p̄sumitur ut si tale factum requi
repat sumptum de eo ipso q̄ est factum p̄sum
ptum ab ipso/ et eius expensis ad quem
hoc facere spectabat ut . C . de alim
pu . p̄stan . l . fi . ubi est casus notabilis
Item quia nec ipsum factum est necesse pro
bare sȝ ipsa natura hoc probat ut
pupillum esse alitum ut ibi pȝ/ quia nā
constat quemquam nō posse viuere sine ali
mentis eadem rōne dico cū creditor re
peteret expensas factas i equo sibi pi
gnori dato nō p̄sumentur tales ex
pense facte/ et p̄ eum facte . Item dico
cū aliquis possessor vellet deducere
de fructibus expensas factas cā quren
dorum fructuum q̄ tales expense p̄
sumuntur facte esse cū de necessitate si
ne eis fructus nō possent percipi
Itē p̄sumuntur facte ab ipso possessore
et ideo sine aliqua probatione iu
dex ex suo offō. hoc habebit tax
are p̄ dictam . l . fi . ¶ Ite qm̄ trac
tatur de conseruatione iuris mei
an refert aquo fiat/ dicit dy hic
q̄ nō refert aquo ut . l . qui fundū
. ff . quēadmo seruit amit . l . i . § qui
de aqua cottidi et esti istud dictū
dy ē verum in seruitute reali nā
sufficiat eni quo ad vtilitatē fundi
ut fiat usus/ nec curatur p̄ quē
cū fundo debeatur . sȝ i iure qd̄
coheret p̄sone ut dominium et usufruc
tus ē necesse q̄ fiat p̄ eū qui ius hȝ
uel eius nōie vt . ff . qui mo usuf
a . l . pomp/ ¶ quo ad interrumpendā
p̄scriptionem dicas . ff . de usucap . l . na
liter/ quo ad alia nō refert dicas
sius locus/ et predicta sm̄ p̄mum
modū legendi . Scdō modo legitur
q̄ ās fuit assumptus ut mediator
seu prosoneta ut faceret me libium
et ego promisi sibi certā q̄titatē
certe aquocumque mancipatur . ipse de
bebit hr̄e premium dū tamen hec fiat
opa accipientes premium ut i pn̄ se
quentis glo/ faciat ad p̄dcā . ȝ . de
p̄ totum .

S i stip⁹ sū dum

Aqua ex rebus alternatiue
debitis oblata post eius
interitum debitor libe
. h . d . ¶ Oppo . C . de us
iure . l . acceptam et . ȝ . de soluco
. l . qui decem/ glo dicit ȝ intellige hic
continuus . s . secuto interitu/ et sic
illum p̄cisam recipit limitacōem
quia cōtinuus ē dicere in cōtinenti/ ? tn̄
limitatur sic . ff . de arbitr . l . licet
¶ Queritur utrum liberetur ipso iure
uel ope exceptionis/ glo q̄ ope excep
tionis/ secus in obligacōe generis vt
in glo patet Contra hec vr̄ . ff . e .
. l . mexetus § . pro pte/ et . l . ii . § . i .
vbi idem iuris ē in obligacōe generis
et obligatione alternatiua/ et hoc vr̄
tenere jaco de areu . Tu dic/ si ele
cio eēt ita facta q̄ reus nō possȝ vari
are ut quia reseruauit sibi expresse p̄
futurū fructum tunc ille solus q̄ est
oblatus est in obligacōe/ et eius inter
itu libatur ipso iure/ et hoc voluit
hic glo. dū dicit electione sibi reseruata
ta/ intellige ut dixi si nō pōt va
riare qd̄ ē q̄n tacite hȝ electiōem a
lege tūc quia adhuc alius dicitur i ob
ligacōe libatur ope exceptionis ab
a° . ex° . ob . i gnē Et idȝ dico si offert .

illud qd̄ est in solucōe tm̄ nō in obligacōe
tē eius interitu libatur ope exceptionis

Q ui ex pluribȝ

in obligacōe generis sub
alternis est electio debito
ris/ et pōt variare vsqȝ
ad solucōem . h . d . ¶ Oppo . de lega .
. i . l . qui duos . So . aliud in legatis
vbi est electio creditoris aliud i cō
tractibus ubi ē electio debitoris de
quo no . ff . de le . i . l . legato gnali
et ē famili herci . l . heredes § . si
maritus ¶ Oppo de . l . quicquid astrin
gende . so . ibi est declaracio . hic electio
ut ibi plene dixi

C atum

Valet promissio
facta pro aliquo
emancipando . h . d . Nota
hunc casum an i hoc casu
pr̄ possit cogi eū emancip
are glo dicit q̄ sic offō iudicis ut
. l . si cui . ff . de condi et de . Sȝ nō ē
verum/ nisi pr̄ aliquid receperit p̄ eo
emancipando vt dicta . l . si cui et
. no . i . l . cogi § . si pater ad trebelli .
dy preterea si cogi posset quis turpiter
acciperet ut . ff . de condi ob turp . cāȝ
. l . pe . Et licet quis posset dicere non
pōt cogi iure actionis nō curo . sufficit
q̄ possit cogi ad ptis peticōem . lȝ iu
dicis offō ut . l . iiii . § . si tibi iudicium
et qd̄ ibi no . ff . de cōdi obtur . cām

A ctio

Stipulacō concepta
sub condicōe que
pendet ex facto incerte p̄sone
ualet et ubi racio diuersi
tatis reddi nō pōt . item ius est
ut dicit ? Nota q̄ stipulacio colla
ta sub condicōe lȝ non habeat aliam
cām valȝ ipsa cām condicionis est sufficiens
cā ut hic/ et . ff . l . prtoria/ et . l . qcq̄d
astringende i fi . et . ff . e . l . hoc iure .
et . ȝ . e . l . quidam cū filium cū mulier sibi

N ulla

¶ Oppo de . l . si
quis sempronius
. ff . de heredi insti . So . ibi fuit i uo
luntate velata hic expressa ¶ Op
de . l . centesimis in fi . ȝ . e . So . ut
ibi . ¶ Queritur an possit conferri
in voluntatem stipulantis/ et sic
sit idem qd̄ in promittente Ro
sic eadem rōe ut . ff . ti . i . l . sed hac
dy contra p̄ . l . senatus § . legatum
. ff . de le . i . ? . l . si ita relictum § . illi
. ff . ti . Alii volentes sustinere glo
dicunt q̄ hec . l . et glo loquitur i cō
tractibus in quibus nō pōt conferri i
eius voluntatem/ quia statim cū stipulatur
videtur velle ut no . ff . de donaci cā
mortis . l . ea cū et no . de lega . ii . l .
cum pater § . iiii . p̄ glo/ sȝ p̄dcā sit
vera/ nisi hec condō si voluerit ex
presse exprimatur Nō enim sequitur uo
lo stipulari mō quod postea velim
ar . pro hoc . ff . de impēsa . l . i pater i fi

S i ita stip . fuero x . anc . xv

In al
ternatiua
summarum inspicimus id qd̄
est minus In alternatiua
temporis inspicimus quod ē longius h . d .

S i michi i ticio

In contractibus non est locus
iuri accrescendi h . d . ¶ Op
de . l . stipulo ista § . in stipu
. et ? cuiuquam . ff . e . So ut ibi ¶ Op
de . l . si fundus ille de contrah empta
sa glo ē vera et ideo an i contrac
tibus sit locus iuri accrescendi distingue
aut i usufructu hȝ locum ut . l . i .
in fi . de usufru accres . Aut i pte
uel alio iure/ et tunc aut in his
que i diuidua sunt et hȝ locum ius

accendi ut ff. com. predi. l. primum.
quod intellige ut ibi no. quod est ius
ius non decrescendi aut in hiis que sunt
diuidua et tunc aut in dispone
principis et habet locum ius accrescendi
ut C. si li. i para. so. l. i. li. x. aut
inferioris a principe et tunc aut concedentis
concedentis quod habeat locum ius ac
accrescendi et habet locum ut l. fidei. ff.
de contrahen. empti. et no. hic in glo.
aut concedentis non interest et non
habet locum ut hic et ff. de usu. in. l.
si duo patroni in prin. et l. aquam
ff. quadmo. serui. amitta. Fallit in
assignatione libertorum que licet non sit lega-
tum uel fideicommissum ut l. assignare
de assigna. liber. tamen habet locum ius
accrescendi ut l. uetus. e. ti. et de
hiis dixi in l. re coniuncti. circa fi. de
le. iii. ¶ Queritur an habeat locum
in donatione causa mortis que sapit naturam
contractus et ultimarum uoluntatum ut
l. tam is. §. i. et ibi dicitur. ff. de
dona. causa mort. Respondeo locum habet sicut
in legatis, cum sit C. de caduc. tol.
l. fi. ibi nec nos in mor. causa dona.
¶ Queritur quid in mortis causa
capione. Respondeo idem, quia locum habet
sicut in legatis et fideicommissis ut l. thayo.
§. sticus seruus. ff. de fideicommissis lib.
ibi enim non legatum uel fideicommissum ut l.
plane in fi. ff. de leg. i. Sed causa cor-
poris impleatur. Et ideo predicta in-
dicantur ad quod. Concessum est duobus
fratribus predium in emphi. mortuo
uno, queritur an eius portio reuertatur
ad dominum uel ad alium fratrem et de ipsa
ista diuusmode tractatur hic et in l.
codicill. de usufruc. le. spec. post
in ti. de loca. §. nunc de alia. V. lx
ix. Cy prome C. qui non pe. y. l.
l. Breuis uersus est ista, quamque con-
ceditur emphyteosis duobus fratribus fra-
tribus et tunc altero decedente non est lo-
cus iuri accrescendi quia in contractibus, ut
hic cum sit et quia post emolumentum
iam alteri quesitum non habet locum ius
accrescendi ut l. i. circa fi. de usufru.
accres. et per tex. x. coll. de duobus fra-
tri. de nouo bene. inuesti. c. i. et
de gra. succe. in feu. c. i. et sic reuer-
titur ad ecclesiam seu dominum et l. lu-
cius. §. gayo ad trebel. et l. fi. §.
filium de le. ii. quod intellige nisi fu-
erit emphiteosis perpetua ut statim
dicam. Aliquis concedit uni tantum
hoc modo concedo tibi et ticio fra-
tri tuo. ab initio tunc si concessio fit ex causa
lucratiua ab initio non ualet nisi
pro dimidia ut hic. nec est locus
iuri accrescendi, sed si esset ex causa on-
erosa quia concessio fieret pro certa
quantitate quam dabat ab initio pro
pensione annuatim soluenda tunc accres-
ceret ab ipso initio ipso iure quia in per-
sona alterius non ualet ut dicta l.
fidius ille. Aliquis concedit sic con-
cedo tibi recipienti pro te et nomine ti-
cii fratris tui tunc ab initio ualeret
concessio in totum et sic reuertitur ad
dominum sicut si illi ticio prima conces-
sisset ut l. fundum cum michi uendere
de actio. emp. Non est tunc locus iuri
accrescendi nisi sit idem ut dicto c.
i. de duo. fratribus de nouo bene. inuesti.
¶ Quidam emphiteosis est concessa pa-
tri recipienti pro se et filiis qui
decessit relictis duobus filiis deinde

uno decessit sine herede an eius
portio reuertatur ad ecclesiam dico quod
non quia est emphiteosis perpetua quia
filii fratri succedit ut x. coll. qui feu-
da. poss. c. cum uero conradus
et de gra. suc. in feu. c. i. et de duo.
fra. de nouo benefi. inuesti. c. i.
et quod fortius probo. ista concessio
in persona patris est inter uiuos. fi-
lii uero capiunt demum patre mori-
ente ut dicam i. e. l. quod dixi. et sic
in eorum persona est mortis causa capio ut
l. qui precio et l. mortis causa capitur
§. ii. Sed et hoc quam quis stipula-
tur dona. causa morti. et dicam. i. e.
l. qui rome §. flauius. sed in mortis
causa capione est locus iuri accrescendi
ut dicta l. thayo. §. sticus, et eadem
in mort. causa donat. ut dicta l. i. in fi.
C. de cadu. tollen. quare respondeo pretererea
item uidemus in stipulatione operarum licet
filii non ueniant ut heredes sed ut filii
ut l. ut iurisiurandi. §. liberti. ff. de ope.
liber. Tamen fratre decedente accrescit al-
teri fratri ut l. unam de assig. libe.
Preterea ista uerba Stipulor mi-
chi meisque fratribus usque ad tertiam generatio-
nem ex natura huiusmodi dictionis Usque im-
portat ut statim cum finita est emphiteosis
in persona unius statim uideatur reno-
uata seu de noua concessa in persona
alterius ut l. repeti in prin. et l. si cui
in annos. ff. quibus mo. usufru. amit.
et sic ex noua concessione uidetur alteri fi-
lio. sed quia concedit duobus fratribus per se su-
isque filiis tunc intelligitur quilibet pro parte
illa recipere. pri. autem super toto quod pu-
to uerissimum et sic de hoc per istam ul-
timam rationem consului ¶ Sed quid si ab
bas emphiteosim perpetuam de nouo con-
cessit duobus fratribus Respondeo licet esset finita
emphiteosis in persona patris et gratia esset
filiis concedere, tamen eis non concederet
erat in iuria ut l. i. §. permitti de
aqua cottidi. Unde tunc concedere ui-
detur uerba contractus continuatiue de-
bere intelligi secundum naturam precedentis
contractus ut super toto quilibet sibi
suisque filiis uideatur stipulatus
esse et recepisse ut omnia in hoc repe-
tita uideantur ar. ff. locati. l. item
queritur. §. qui impleto et so. ma.
l. pe. §. uxor de usufruc. l. stipulatus
et est casus expressus in decre. c. de duo
fra. c. i. et de gradi. suc. in feu. c.
i. ¶ Sed quid si unus frater decedit re-
lictis duobus filiis, an erit locus
inter eos iuri accrescendi ex uigore
dicte stipulationis si fuit antiqua emphi.
non est dubium si perpetua tamen tunc idem
in portione patris eorum contingente ratione
predicta

¶ Si stipulatus

Quoniam uerba sunt
clara pro stipulatore interpretationem
restrictiuam non recepit hoc dicit
Habuisse ff. e. l. quicquid asting-
ente ¶ Oppo. de. l. stipulationes ista §. i.
stipulationibus, so. ibi uerba erant am-
bigua, hic clara ut l. ille aut ille
§. cum in uerbis ff. de le. iii. ¶ Op-
de auro et ar. lega. l. mt. uestem.
so. ibi in hiis que dependent ex uo-
luntate. §. testatoris. unde eius uoluntati
statur. hic ex uoluntate duorum ideo
non statur uoluntati soluens promittentis

Si stipulatus fuero

Contractus stricti iuris re-
cipit interpretationem exten-
siuam quando aliter non habet ef-
fectum. hoc d. quod tetigi ff. e. l. quicquid

ducebas

dicam plenius ff. de mu. et ho. l. ut gin tatim. §. et si. l. ideo enim extendit ad aliud quia aliter uti no posset. fa cit ad qonem Tu et ego habebamus do mum cõiter Tu ducebas sociam tuam ego prohibui sunt ille ingressus an pro hibitus videatur quod sic quia potior est ca prohibentis ut l. sabinus ff. commu diui. In contrarium et bene quia non prodesset habitare nisi posse ducere amicam. ad hoc fac. C. com. di. l. si edes et qd ibi no. quia res est destina ta ad hunc usum et tunc vnius tantum su fficiat consensus sed si ab alio socio no ducebatur sed sua sponte intrauit suf ficit vnius prohibitio ut l. de pupillo §. si plurium ff. de op. no. nu. ut ipse solus videatur in iuriari. facit. l. sed si hac. l. §. pe. ff. quiet agnu. l. sed in aliquo videatur contra. s. quia no pot reuocari mansuetam sibi om gisse. sed nec tunc posset solus age re iure qd receperet ipsam re sed de iniuria facta sibi per interitum sic.

Si quis sic stipulatus

Sciuitus electionem per futurum subiunctiuum non potest variare secus si per futurum indica tiuum h. d. diuide in duas partes Ex prima no. quod post electionem ille solus qui est electus est in obligatione. No quod dixi in summario Ad pri mum oppo. j. e. l. si duo et de hsti. pre. l. illud. so. illud ante electionem, hic post electionem Intellige electionem perfectam itaque no sit locus variationi ut j. dicam. Oppo. ff. de le. j. l. huius modi. §. stichum. so. in legatis de mum facta electione statim dominium est legatarii in stipulatione secus et ideo electio trahit secum executionem ad idem quod no. in dicto §. stichum et. l. stichum li berum §. stichum ff. de le. ij. et de opt. le. l. apud aufidium ista ideo no est vlius pone testatorem reliquisse res hodie alternatiue uel rem alienam de qua ratio cessaret et ideo dic rem generaliorem quia ultime voluntates no patitur esse ipen denti sicut contractus ut l. fi. C. com. pred. Oppo. C. de procur. l. si is qui. so. ut ibi quia ibi fuit lis contest. et sic concor. cum ista. Opp. j. e. l. cum qui certam in fi. so. ibi habebat electionem tacite. s. l. hic ab homine ut ibi dicitur. Ex predictis no. quod ubicumque electio secum trahit executionem no est locus variationi et ideo si prouenimus in prin. l. quod vnus solus esset in obligatione ut tex dicit Intellige postquam non potest variare et sic electio est perfecta, et hoc significat ibi ubi elegerit quod rem perfectam significat ut. l. i. in fi. C. quod quisque iuris. na eo ipso quod alter solus est in obligatione alter no posset ex variatione eligi ut. l. si is. ff. de le. ij. Cum ideo que est differentia inter futurum subiunctiuum et futurum indicatiuum, dixit Jo. contra tia est. Vel dic verius secundum Azo futurum subiunctiuum fortius a perfec to indicatiuum, et ideo cum semel ve lit ipse erit vim eius voluisse, et ideo no est locus variationi quia impleta est electio, sed ubi vola fore a prin cipio Cum quia dico cum volam intelli ge cum volens ero seu volere du rauero, ideo licita est variatio vsque ad contestationem abinde no est licitum vari are quia non posset auferre pro contestationem litis sive defendendi, quod ex p dictis no videtur inducere quod in preiudicium

Nam in prin quiris stipulatus est quem vellet Et hec dictio vellet est preteritum imperfectum subiunctiui. et presens optatiui quod hic in dictione no ponitur Unde cum hec dictio vellet no significat rem perfectam est idem qd in futuro indicatiuo ut dixi. C. e. l. ctesiphon in fi. Quero an ista. l. sit cor recta per aliam qui semel. C. quo et qn iu. dico quod no, quia ibi loquitur in diffe rente. hic in desistente a petitione pa et incipiente secundam, sed tunc contra quia renunciare lite videtur pactum de no petendo ut. l. postquam C. de pactis sed pactum factum de vna de rebus alterna tiue debitis porrigitur ad aliam ut ff. de pact. l. si vnus §. sed si stipulatus Se predicta vera nisi de mente pacis centis aliud appareat utputa Dicas ego ne petam stichum ideo quia volo petere pamphilum. Vel aliud in pacto expresso de no petendo aliud in hoc pacto ta cito quod inducit per renunciationem qd ad aliam rem vel personam no porrigi tur quia habet istam conditionem scilicet quia vo lo aliud petere ut dixi vel ex na tura tacti quod no operatur tantum quantum expressum ut dixi in tacita pupilli et sy. Ex hoc patet quod postquam sel variauit iterum redire ad aliud no pot quia de illo videtur fecisse pactum de no petendo ut dictum est. Cum ideo utrumque variando contemplatum in expressio Re. o sic ut no in simili in l. edita actio ibidem cumulatione

Si quis ita

Cum promittat satis dare si no satisdat tenetur ad interesse qd est in quantum principalis no est soluen do vel si conueniri no pot. h. d. In tex ibi quod pluris interest secundum Accursium de extimatione no correctiue ponitur hic nisi dicatur quod dicta vera si reus principalis est soluendo et pot con ueniri vel est legalis homo secus si esset soluendo, no tamen posset conue niri de facili quia forte rocka alta ha bitat quia stat ut l. ij. circa prin. ff. qui sat. da. cog. et ibi no. Idem si est ho minus no soluens sine litigio. Hoc enim interesse estimatur ut. l. iij. in fi. ff. de in die adiecta, et legitur duobus modis secundum ham lecturam Oppo. j. de fi deiussoribus l. qui sat. dare. so. ibi satisfact accepit no ydoneum. hic ignorans hec vera licet glo aliter ibi dicat ubi dicitur Oppo. quia secundum nostram interest hic ples rebus ut l. iiij. in fi. de lib. legata fa teor. sed istud interesse no estimatur de pena, nisi quatenus principalis no esset soluendo de pena sed habet possessiones in loco suspecto, itaque verisimile est quod fiat pauper an huius habetur ratio. pone ob. esse in diem uel sub conditione ita quod statim no pot exigi Re. o sic. ut no. ff. so. ma. l. ij. §. i. in glo magna Sed qualiter fiet executio hic, et pone casum quod no pot conueniri. vel no est legalis vel est litigiosus Re. o quanto minus talis actio posset vendi ut j. ad tre bellianum. l. i. §. heres.

Cum ita stipulatus

Non rogatio tempus inpedit penam committi sed commissam non perimit. h. d. dicit Dicit primo ponit q. sed postea q. simplex solutio tertio inducit tacite obiectionem quarto concludit ad premissa. Secunda ibi postulo tertia ibi nisi ad rem iiij ibi et propterea modum, pone casum in terminis ut pa tebat ex sequentibus Et quia hec lex

difficilius est Lege tuum exponendo si
opus est certe forme nec obstat l.
multa. C. de condi. et de in pn. Item
sibi desideraverit. si audi no ei eat
nãe q hoc desideraverit / nec interpella
ret pro stipulatore ubi suffecisset
. sed hoc e falsum / ymo bene pena eet
commissa qr no erat hic in commissioe
condicioe opus fieri si arbitrarium
sz illa uba arbitratu meo qn appo
nuntur opa certe forme . etiã si i ael
ligatur . i. desiderio meo i pt qudã
admonicom ut celerius fiat no condicoes
et sic non extinguitur mortuo sti
pulatore ut . C. e . l . si x . cu peracio
¶ Ideo q mortuus arbitrari no
pot si adiceretur opi morte q dic
ut . C. e . l . si stipulatus fueri i pri
habetis tria p̃o q pena committitur
licet quis non arbitretur . s̃o q pena
committitur ante tempus statu cui etiã
e pfia opus ante tempus no posse / t̃co
q prorogacio t'mi impedit penã
committi et commissũ non tollit ¶ Ad
quodlz ipsorũ oppo Et ad pmu q
pena non committitur nisi sit ar
bitratus ¶ Oppo . de . l . mlta i pri
. C. de condic. et de (so ibi venit
in dispone fieri opus incerte forme
certificandũ arbitrio alterius . vn
illo no arbitrante pena no cõittr
sz hic fuit opus certe forme . al'
ista pena no posset committi ¶ Op.
quia tu dicis contra hunc tex q
dicat opus arbitratu meo si eet
opus certe forme tñ nihil pena rele
varet arbitrio meo dicit glo q i
qualitate opis Item i tpe proroga
do et pficiendo ꝛc. quid vult
dicere / dico q opus certe forte
fuit expssum sz qualitas opis
approbanda post opus fcm bñ vel
male resuam arbitrio meo et hoc
vult dicere dũ dicat in qualitate
opis . vel resuam arbitrio meo ut
possez prorogare t'mini opi pficie
do statutũ vel dic arbitratu meo
i mutãdo formã opi datã sz za
de aren . vel dic arbitratu meo
q i illud tempus ante klãs possũ
te interpellare sive licet / q' dicat
illud tpe sit arbitrio stipulatoris
no pmissoris . et licet glz expoic
sit vera / tñ hec ultia plus placz
et textus ibi imuit nec ad rem
ptinere ¶ Oppo ista vba sut a
bigua / g° pro pmissore itpretan
tur . l . stipo ista ſſ . stiplãib . so . hoc
opatur hic expssio cte forme
Item qr fuit adiectum certũ tpo
et ex hoc appz q cõtrahentes vo
luerũt facere condõm sz stipula
tori resuare prorogacõem t'mi . vel
ad probacoez opis . vel pone i sui
ptate q ante possit designare cã
tus ¶ Oppo / p / si designatur
p'ns . condicio ut no . C . e . l . si decẽ
tũ peracio et dixi . C. e . l . cẽtesi
mis / et qn dies le . ce . si ticio . hic
g° e condicio no monicio Rndeo
q ista verba / si opus fcm no fuit
an klãs maij / cõdez significãt / sed
ista arbitratu meo no faciut co
dicõez / cũ iam sit certa for declarata
opis / vel g° faciat monicõm ut
i . tempus possit moneri stipulator
si vult vel possit t'minũ prorogare
vel faciat condicõm resolutiuã ut
ita demũ non teneat si sibi
placuerit formã opis mutare

fm divisas lcuras . C . portas Lu
g° non mutat formaz videtur du
rare in prima volutate expssa / et
qui no facit madit in penam ¶ Ite
mo ad secdm / hic dicit q pena est
ante diem commissa cõtra . l . i . illa
stiplone . si klis . C . e . / glo solut
q ante adventum diei ipso iure e
e commissa / sz ante no pot exigi
ut in cõtrario ¶ Certu illud q
ipso iure non sit commissa oppo de
l . quicquid astringende ſſ . fi . C . e .
so . illam fm istam . vel ibi erat
actus momentaneus de quo no pt
ee certuz me no ascedere capitoliũ
i ista biennium . nisi totũ trãseat hic
no e actus momentaneus ¶ Sz qcra
id oppo q in ope q e certum ante
diem pfici non posse no committitur
ipso iure ut . l . stip no dubi . ſſ . sic
ita ubi no cedit dies an elapsum
totũ tempus / so . ut ibi qr no cedit dies
cum effectu ut antea possit exigi
et ultia e verior expositio p ista
. l . ¶ Oppo i . e . l . insula hec glo
tua que e hic dat unam rnsiom
notabilem que menti e tenenda ita
q nullo modo exeat / dicit glo q ubi
no fuit adiecta pena hic sic ¶ No
g° qr qn adiicitur pena ab homine
si no fiat i ista certũ tempus statim ipsa
committitur cum certu e infra tempus
fieri no posse . licet an diem no
possit exigi ¶ Sz si pena appoit
a lege sicut est in . l . insula ubi le
mt interesse et no cõittr / nisi elap
so tpe ¶ Sed dicas tu etiã itẽe
videtur appositum a ptib ut . C . e . l
stip non dubi . ꝟ . celsus et ibi no
. so . hic loqtur qn a ptibz apponitur
pena expsse / secus si tacite ut i .
et ista sut notabilia ad materiam
pone / dicat statutũ q elapso t'io
banni bannitus impune possit occidi
ptextas exbanniut quedaz si no ve
nerit infra tertiã diẽ / exbannitus
e florẽcie elapsi sut duo dies i
uno no pot venire an pot occidi
an elapsũ t'mini / Certe no / qr
hec pena i ponitur a lege no auto
si exp'matur a iudice eomõ quo
modo est ut . C . de le . l . l . iij . et dicit
in . l . iii . ſſ . siquis condempnatus
. C . de re iu . hoc probatur ex de
elecci . c . commissa / Posses dicere ide
eet . si a iudice modo i ponetur cui
licet ante tpe committatur . no tamen
ante tpe pot exigi ut C . dictu e
Rno . p dicta vera qn in executõe
exigi' fctm hois . sz in execucõe q
fit a lege ut q quis sit offendibil'
q sit infamis vel extraordinarius . is
ta statim cu eet commissa e facta
execucio ut . l . furti in p'n . ſſ . de h
his qui no . infa . de pen . C . l . q . ult
no . si a no cõpe . iudi . l . fi . Ite fa
at arbiter statuit t'mini pti ad a
liquid faciendũ / an possit t'minũ
prorogare postq certũ e pte i ista
t'minũ expedire no posse ut p hoc
evitetur pene commissio / dic quedã
e pena q infertur a lege reputa
ille qui no probat i ista t'mini po
stea non audiatur / et quo ad ista
cõpetit prorogacio quia no e commissa
alia penã est quã cõnalis / et ista si
quide expsse erat promissa i hunc
casum iam erat commissa et progo
arbitri in hoc non prodesset ut
. l . quid tamen in hoc de arbi . vel
forte posses dicere q eo ipso q tz

petitez progandi

ptatem progandi tmini etiā ipēa
comissa obstat excepcō ar. J. e. l. q.
rome s. calimachus insi. v. s. sꝫ si
nō erat expsse promissa i huc
casum tūc nō erat commissa et pro
rogacō prodesset ut dictū ē. Jtē
quid si progaui tmīne usqꝫ ad ali
ā postq̄ certum erat ista tmīnū
te expedire nō posse quod utramqꝫ
pmiserat an lapid tmīs eius pu
rus / et quidam dicūt q̄ sic p istam
. l. / sꝫ non bene dicūt / q̄ pena puniri
īponitur a lege / et ideo nisi contra
ctꝰ tnseat non ē punitus ❡ Ve
nio ad tercium. videtur hic q̄ tm
progacio non tollit penā nō com
missam iam ❡ Oppo. ꝯ. siquis a
liud. l. ij. et. l. post diem. ꝯ. de. l.
commissoria / et. l. cū in pluribꝰ ꝯ.
lege. ꝯ. locati / glo tua dicit fa
teor contrariū q̄ ego qui elegi
opꝰ non possū petere penā ob
stāte excepcōe. nisi eēt dictū rato
manente pacto. Jta dicit ibi glo. lꝫ
gꝰ loquitur ibi. l. q̄ utrūqꝫ possit
peti si dicatur rato manente pcō
secus si nō dicatur. ❡ Detrus rep
hendit istam glo q̄ opꝰ erat in
condicōe nō in promissiōe ut in
īnuit in pn. l. / et sic nō pot dici q̄
aliquod pactum pcessit / dicit q̄
gꝰ ista nō videtur bona / utrūqꝫ
gꝰ habebit sm q̄ dicimꝰ i. l. ce
tum capite. ꝯ. de eo q̄ certo loco
/ et hic videtur pena loco cōtep. po
sita / dicit ne bene / certe nō / Tene
glo istam / et intellige q̄ opus
fieri fuit in condicōe / sed q̄ pos
tea opꝰ noluit / excepcōe repellit
/ vel intellige q̄ utrūqꝫ fuit in
obligacōe. s. opꝰ fieri / et sic fuit dꝫ
rato manente pacto / et ut plenꝰ
glo / et repeticōe pe. licet i iure
istud / paria sūt post morā cōstitꝫ
stiplōm incepisse a pcedēti cōdicōe.
/ vel a pcedenti conuencōe ut. l. i. ꝯ.
item si ita i. et ij. vrso ad. l. fal
cidi. / q̄ post mortem illud qd̄ de
uenit a pcedenti promissiōe ē ino
uatum ut. l. obligacionū fere i. h.
ꝯ. ti. i. Non enim gꝰ de dicto pe
gaso probo qn̄ unūqꝫ ē i obligacōe
aliud ī solucōe / recipiendo vnū p
iudicat in alio / et pot purgari mo
ra usqꝫ ad litē cōt / vel usqꝫ ad smaꝫ
ut. l. item venit s. cū pdiximus
. ꝯ. de petici here / et. l. si stipulatꝰ
fuero. x. ī melle. ꝫ. de soluc / et ita
hic pono q̄ opus nō sit in oblīcōe
tn̄ est in solucōe / et sic suscipiēdo
opꝰ p̄iudico in pena ❡ Oppo. vl
terius / dicis q̄ ante diem ē cōmissa
s. quia pena apponitur loco īterēē
si ante diem non comittitur totum
interēē ut. l. stipu. non. diui. s.
si. so. non sequitur q̄ in istis pri
mo inspicitur q̄ interfuit ut. l. si
ꝫ. de pecu. stip. ❡ Vltimo formo
unū dubiū promitto tibi C. dare
usqꝫ ad pascha et ab inde ī ante
ad tuā petacōm quitur utrūqꝫ ad
ueniente die paschatis sim ī mora
sine aliqua interpellacōe / et vr̄ q̄ nō
q̄ nō promisi simplr̄ usqꝫ ad pa
scha gꝰ dꝫ interpellari ut. l. si
ex legati cā. ꝯ. e ❡ Jn contrariū
est ueritas q̄ qn̄ dicit ab inde
ī antea ad suā petacōm verū ē
in progacōe tmī q̄ pot progare
si uult tn̄ dies interpellat p hoīe

casus ē hic put illa uba arbitru
meo intelliguntur tmin progari
ut dicit glo sup ubo arbitratu
et v. nec ad rem ut. ꝯ. dixi.

Cum venderet

Cum non dat fideiussorē et nō li
berat ut promisit tenetur ad interēē
hoc. d. Qualiter istud interēē ex
timabitur et puto q̄ fiet hoc mō
q̄ quanto minus venderetur tātū
sit interesse ut. l. i. ꝯ. si heres. i. si.
ꝯ. ad trebelli. dicūt enim lauci vē
dat eam pro qnquaginta libris
minus / et nō curo ut promittas li
berare jsta glo que hic dicit q̄ in
teresse non ut interesse nō ē incō
ligacōe male dicit ut dixi ī. l. st
ipulaciones non diui ❡ Oppo. de

Si fundus

. l. uideaꝰ
ꝯ. ex causa. ꝯ. de usur
dic ut iudische in. l. si
filius ꝯ. si. ꝯ. e. ut ibi
dixi ❡ Vltimo nō. istam. l. ad p
mū habuisti de stip fundū dari i
. l. si seruū ꝯ. si. ꝯ. e. et. l. obligari
. ꝯ. si. ꝯ. e ❡ Jtem habuisti stip fū
dum tradi. ꝯ. e. l. si rem tradi ❡
habeꝰ hic fundum pstari q̄ idem
est q̄ stipulacio fundum tradi ❡ Q̄
ro quid si promisi fundū simplr̄
nō adiecto dari uel tradi Rō in
telligitur dari casus ē. ꝯ. e. l. si fi.
in fi. cū glo / et de contrah empc
. l. si ita in fi. racio ē q̄ fundus
non est aliud q̄ ppetas et usufru
ut. ꝯ. e. l. qui usufru. vnde qui pro
mittit fundū pmittit ppetate et usu
fructum. et sic dari. idem dico si q̄s
in libello peteret simplr̄ tacitū cōdē p
nari ad fundū nisi natura pti
ti contractus / uel natura varacōis
aliud induceret ut. l. si stipulatꝰ
ꝯ. de usur cum similibus

Ita stipulatus

Hec. l. famosa ē et uul
gatur alia. l. q̄ sit in
corpe iuris ‖ Penalis sti
pulacio viciatur ex errore uel i
certitudine que pncipalem stip cōꝫ
reddit inutilez. sm aut utilez cō
uenc penal stip. cōsequitur et pen
alis comittitur cū sup pma mora
contrahitur q̄ si non conuencio sed
condicio penalem stiplōm faciat
tūc comittitur cum omīs condicōm
existere certum erit sꝫ in ultimo
uoluntatibꝫ absqꝫ distīccōe atꝫ cel
sacōnis pena comittitur q̄ pena
solū mō exigetur nisi actū sit
ut utraqꝫ petatur h. d. hec. l. sꝫ
dy. diuiditur in duas ptes q̄ pa
tractat qn̄ penalis stipulō cōitur
so quid commissa ea exigatur sa
ibi in fi q̄ sine dubio Jtem pa sꝫ
diuiditur sm dy in. v. ptes q̄
in pma tractatur de quadam pcō
na stipulacōe conuencionali q̄ incip
a pcedenti conuencōe usqꝫ ibi sꝫ si
ita jbi sa ī qua tractatur de sti
pulacōe condicionali q̄ incipit a
pcedenti condicōe in non faciendo
usqꝫ ibi item siquis jbi tercia in
qua ponitur dictum pegasi de sti
pulacōne que incip a pcedēti con
dicōne in non dando usqꝫ ibi sabinꝰ
ibi quarta in qua ponitur dictum
sabini qd̄ dicto pegasi contradicere
videatur usqꝫ ibi itaqꝫ ibi quinta
in qua discordanciam sabini et pegasi

ad concordanciam reducat. Alii aliter
diuidunt quod non curo. Tamen predicta
diuisio placet preterquam in primo dicto
quod Dy. videtur intelligere tantum in sti
pulacione pretoria. Sed certe ymo loquitur
uel de pretoria uel de conuencionali
ut patet ex sua glo. hic posita / quod pu
to verum ut ex infra sequentibus apparebit.
¶ Casum in terminis pone per te et le
ge literam et expone ut patebit ex
sequenti / et secundum predicta circa hanc l.
ibi quod sine dubio posuit quia ff. sed litera
legitur ut in glo. ibi posita in .l. Dossz
etiam secundum Ol. legi plane / et est
alius intellectus ut illud quod sit
relatiuum hoc modo dictum sabini est
quod non expectetur quod desinat posse
dari uel fieri sed committatur statim
cum potuit dare et non dedit quod
ff. dictum sabini sine dubio verum
erit cum id actum probatur etc. et sic
plane .l. ideo huius est quia cum est actum
ut utrumque debeatur si in speciem
dictum pegasi inutilis est talis stip
ulacio quia concepta in casum in quo
utrumque dari non possit / et isto casu
siue incipiat a preterita paccione siue
a precedenti condicione habebit locum
dictum sabini per racionem predictam secundum Ol.
et secundum istam lecturam in .v. continet.
sub .v. sed licet hanc lecturam putem veram
in se tamen secundum dictum predictam pro
sequor lecturam precedentem / et secundum
eam collige notabilia per te ipsum etc.
¶ Venio ad contraria in quibus procedam
secundum ordinem textus / primo oppono de
.l. cum quid . ff. si cer. pe. ff. e. .l.
titiacum / solo glo. hic agebatur
tantum a stipulatore in illis ab
utroque hec solucio non placet quia illud
quod agitur tacite ab alterutro ex con
trahentibus tantum nil releuat. C. de condic.
ob cau. .l. si repetendi . ff. e. .l. quod
quid ideo nisi solo secundum lecturam Dy. / no
in dicta .l. cum quid Ego soluit glo.
quod inter nos conuenerat ut si sta
res certa die et ante diem te cauti
onem quam tu posueris per errorem ob
misi / non ualet stipulacio ut hic
ista sunt verba glo. hec verba sunt
dubia / nam si tunc cum agebatur
in stipulacione interponenda fuit con
ta dies expressa puta usque ad pa
scha et tunc in ipsa stipulacione intel
ligitur tacite repetita ut .l. tacita
ff. idem iuridit .j. e. / et si ego stip
ulator debere te certificare ante
illam diem alia certificacione quam ea
quam feci .l. per elapsum diei in tempo
re et non feci tunc stipulacio non co
mittetur magis propter defectum condicionis
quam per errorem et non est de mente
huius .l. Tamen hanc solucionem tene et
eam intelligas hoc modo / et per hoc
pone casum in principio conuenit
inter nos ut si starem certa die
non expressimus eam sed in ipsa stipulacione
debebat exprimi et declarari per
errorem hoc fuit obmissum certe
non apparet stipulacio huius decla
racio duplex est primo quia in stipulacione
requiritur consensus ut .l. i. ff. de pac.
sed hic non est consensus propter errorem ut
ff. de uerbo. o. in .l. si per errorem. Alia
ratio potest esse certum est quod protestacio
seu derogacio precedens declarat in
futuro consensum non esse ut ff. de ac.
quir. heredi. .l. qui in aliena ff. si.
et de leg. iii. .l. si quis in prin.
cedi. sed cum contrahentes ab in
icio agunt ut certa die promittat

videatur tacite agi quod si absque die pro
mittatur alio iure videtur esse
denegatum ut ff. de lega. ii. .l. st
atu liber ff. statim / et .j. de postu
lan. .l. imperatores Videtur ergo
protestatiue esse et derogatoriam
dispositionem fecisse et ideo presumitur
deficere consensus. Sed contra istam
lecturam instatur de .l. cum pater
ff. meos de le. ii. / et C. de testa
et substitu. .l. pe. solo dicit dominus
iacobus ibi fuit obmissa qualitas
hic substancialis ar. ff. de eden. .l. i. ff. die
ita videtur tenere Dy. in dicto
ff. in eos / et Cy. in dicta .l. pe. Is
tud dicere quod dies sit de substancia non
videtur verum quia est qualitas non
substancialis ut .j. ti. i. .l. ex duobus / et .l.
non licet qualitas secundum quid faci
at videri plus et minus debitum
ut dicto ff. diem / et insti. de acci.
ff. plus / sicut videmus in homine
qui secundum diuersas qualitates plus
et minus estimatur ut C. comia de
lega. .l. fi. ff. i. / non tamen ille qualitates
sunt de substancia / preterea in dicto ff. in eos
et dicta .l. pe. fuit obmissa con
dicio / tamen certum est quod condicio ma
gis deberet dici de substancia cum ex eius
existencia uel defectu dependeat
disposicio quod non est in die / unde hec
so. non placet / quare dico quod in
.l. contraria dispositio fuit perfecta licet dispo
nens polliceatur se addicturum diem
uel condicionem unde si non addici
at dispositio remanet de se valida sed
in casu nostro ante stipulacionem inchoatam
precessit conuencio de addicienda
certa die quam conuencio habet vim
protestacionis seu derogacionis unde
merito facit dispositionem non valere
sed si vis sustinere so. predictam in
casu isto dic quod in factus dies est
de substancia / nam illud factum est una
die / aliud alia / sed in addicione
semper est id quod datur ut .l. si non sor
tem ff. libertus de condici. indebi.
in aucta de nistru cau. ff. i. col.
vi. Alii soluunt contrarium et videtur
ad dominum .l. cum quid / quod ibi in ob
ligacionibus que contrahuntur re / hic in
hiis que verbis / et hanc so. vult ponere
glo. ibidem et Odoff. eam tenet
secundum Jaco. de are pe. Cy. / et omnes
eam reprehendunt per .l. tacitum ff. e.
.j. de regu. iuris .l. Unde de ea
non curo ¶ Sed oppono glo. de
.l. si finita ff. i. ff. de damp. inf.
/ glo. soluit tribus modis prima non est
bona quia non bene potest reddi racio speci
alitatis. Tercia est diuinare / sed
secunda est vera / et eam sic declaro. Neces
sarium quod error in corpore impedit
actum gerendum ut .l. cum in corpus
ff. de acqui. re. do. et de acqui.
pos. .l. si me inuicem / sed error
in causa non ut in toto ti. de condici.
indebi. sed in .l. si finita fuit er
ror / in hoc quia credebat possessor
debere se promittere in perpetuum et
ideo promisit unde fuit error in causa
ideo non uiciat. hic autem uoluit
promittere in diem certam / et per errorem
promiserunt sine die unde in ipsa
stipulacione seu corpore stipulatoris fu
it error merito non ualet. Preterea
hic deficit consensus ut ex predictis
patet ¶ Tercio oppono glo. de .l.
de die in prin. ff. qui satis da
cogu. / dicto hic et ibi procedit
multum intricate. so. illa .l. habet.

dulsas lecturas. Nam intellige po
de discordia que est inter ptes de die
ponenda in stipulacione ante contracta
stipulacionem. et scdm hoc non obstat
huic. l. Aliomodo intellige primo de
discordia post stipulacionem interpositam
in qua dies fuit obmissa / et tunc
obstat Et quidam soluunt quod ibi in
stipulacione iudiciali. hic in conuencionali
/ et pot esse racio scdm istos quia in illis
iudex se interponit / in conuencionalibus
non ut . ff . e . l . in conuencionalibus
Hec so non est bona . quia hoc primo lo
quitur in pretoriis et conuencionalibus
scdm glo / uel in pretoriis tm scdm dy
Preterea si hec racio est quod non va
. s . propter defectum consensus. Eadem racio est
in iudicialibus et conuencionalibus
Quare dicas quod ibi fuit obmissa
dies non per errorem quia hic non age
batur ab inicio ut certa dies appo
neretur / nec fuit obmissa ex certa
sciencia . quia de hoc nil fuit dictum . sed
obmissa a ptibus nil de hoc cogitan
tibus / tunc enim valet stipulacio . sed propter
diem hic limitabat / quia fuit iudici
alis . si enim esset conuencionalis non
egemus declaracionibus pretoris sed
si interpellatur congruo loco et tempore
et non sisteret committeretur stipulacio ut ibi
dicam in aliis conuencionalibus
¶ Ad predicta instatur et vi
detur in pretoriis diem statuat lex non
iudex ut . ff . rem ra . ha . l . quo enim
. s . i . so . ibi in stipulacione rem h ra
ha . in qua dies declaratur a lege
uel pretore mortuo . sed stipulacio iudicio
sisti non habet diem declaratam
a lege uel pretore mortuo / et ideo
declarat iudex ut dicta . l . de die
¶ Et aduerte quod dico quia non est
declarata dies in qua debeat sisti
sed dies vsque ad quam tenetur bene est
declarata ut . l . grege . s . post litem
. ff . de fideiusso . et C . de fideiuss .
. l . pe . ¶ So instatur ad predicta
quia quando est conuencionalis non committitur
per interpellacionem ut hac . l . v . quod
si ab inicio . so ibi dies fuit ob
missa ex certa sciencia . et collata in uo
luntatem promissoris ut stati dicam
¶ Ex predictis distingue aut quis
de die apponenda in stipulacione interpo
nenda / et tunc aut est iudicialis et pre
tor reducat eos ad concordiam ut
. l . de die in principio scdm vnam lecturam aut
conuencionalis et dicatur scdm nam
. l . i . s . siquis simpliciter . ff . e . et hec
est mea materia Aut queris de die
obmissa in stipulacione interposita et tunc aut
obmittitur per errorem nec ex certa sciencia
primo casu / aut fuit error in causa aut
in ipsa stipulacione ¶ Secundo casu serua
v . quod si ab inicio ¶ Tercio casu aut
est iudicialis / et tunc aut dies apponi
a lege / aut non / si non / bna . l . de
die / si conuencionalis siue quod . ff . dixi
/ et quod . ff . dicam ¶ Quinto oppo . ad
id quod dicit de pondere numero et
mensura de . l . quidam in testamento
. ff . de lega . ii . / contra glo allegat per quo[?]
et de iure dotium . l . cum post . s . gener
ubi dicitur quod talis incertitudo non via
at stipulacionem / dicit glo in dicto . s .
gener / et in dicta . l . quidam / quod hic
ponitur regula que fallit in dote ut
dicto . s . gener / et in legato ad re
feccionem vie ut dicta . l . quidam Item
fauore alimentorum ut dicta . l . si
cui . s . an / licet Cy . C . de dot . pro
missi . l . i . dicat quod in dictis casibus
non est speciale / quia potest certificari racione
adiuncta . s . dotis ex qualitate personarum
expense vie ex qualitate vie . Idem

de alimentis . Hoc non placet / quia scdm
hoc omnis stipulacio que fit ex cau
sa valeret Ex causa enim possemus
certificare quantum vnde si promittere
ex causa empcionis vel locacionis precium
incertum valeret quia certificaretur
ex qualitate rei / quod est contra mentem
huius . l . et contra . s . gener Et incer
titudo de qua loquitur l . cum dicto de
in diem adiecta / non habet locum / preterea
cum legatum fiat ob incertum ut . ff .
pro socio . l . nec adiecta / nam nullum le
gatum esset incertum sed certificaretur
ex incertis / quod est contra . s . gener . te
nentur glo Et circa hec dic quando sti
pulacio continet incertum quantitatis / aut
certum est quod contrahentes cogitauerunt
de certa quantitate et potest apparere
ex verbis vel . uel ex contractu precedenti
et tunc valet stipulacio ut . ff . e . l . tacitum
/ aut non constat et tunc non valet stipulacio
ut hic / valet fallit in dote via et
alimentis ¶ Quinto oppo ad id quod
dicitur in . l . insulam edificari non
adiecto loco / nam insulam edificari
est opus / sed operas incertas quis
pot stipulari ut . ff . e . l . interdum
v . item quid si operas / et de operis lib .
. l . quociens . s . est . et . l . hec opere .
So . aliud est opera que est diurnum officium
ut . ff . de operis liber . l . i . Assimilatur enim
hec opera pro actu persone . et istas operas
quis pot stipulari incertas / ut in con
trariis . Aliud est dicere opus fieri .
Hoc enim refertur ad ipsum opus scdm
quod est certe forme ut . ff . ad . l . fal
cidi . l . qui quadringenta . s . quidam
/ et istud non pot promitti nisi
apponatur locus in quo ut hic ¶ Sed
contra istud oppo . nam possum promittere
nauem fabricandam / et sic est opus non
opera . Item possum promittere scribere
librum / et similia et valet non adiecto
loco ut . ff . de solu . l . inter artifices
. et . ff . e . l . continuus . s . si abeo cui
sic ¶ So aut opus quod debet fieri
est tale quod coheret solo / et tunc exigitur
certum locum ut hic aut solo non
coheret et tunc non ut in contrario
. ar . ff . de vi . et vi ar . l . i . s . siquis
de naui Ro quia quando non coheret solo
vbicumque fiat mea interest . secus in
hiis que solo coherent ut . ff . e . l .
qui insulam ¶ Ex predictis quod col
lige aut quis stipulatur operas / prout
refertur ad actum persone / aut opus
certum . et hoc secundo casu . aut est tale
opus quod coheret solo aut non
¶ Sexto oppo ad id quod dicitur fundum
non adiecto nomine et c / de . l . qui ex
pluribus . ff . e . glo so . duobus
modis / et bene / et coniunge eas sic
et dic / aut cogitauerunt de certo
exprimendo et non expresserunt per er
rorem / et non valet ut hic / ar in
principio huius . l . / aut non cogitauerunt
de certo exprimendo / et tunc aut est
incertum de incertis et tunc non valet ut
hic / aut incertum de certis et va
let ut ibi . ¶ Septimo oppo . ff . de
le . i . l . legato generaliter / de opere . lib .
. l . ii . Sol glo / et bene Aliud in
homine qui habet certos fines a natura
Aliud in fundo qui habet certos fines
destinacione patrisfamilias ut patet per . l .
all . in glo / et no in dicta . l . legato
generaliter / et per dy in c . in obscuris
de regulis iuris li . vi . ¶ Octauo
oppo . de . l . si domus . ff . de leg . i .
dicit glo . So . e . non uult dicere
quod sicut homo non habet certos fines
destinacione patrisfamilias . ita domus habet
fines facto hominis / nec sola destinacione
ut . ff . comunia prediorum . l . siquis duas
. s . siquis parietem . hoc tenet glo in . l .

legatis generaliter. et l. cum post. §. gener
de iure dot. et dy in c. in obscuris
de re iu. non tenet istam so. dicit enim
quod cum domus ex duobus uel ex
tribus consistat ut l. solum. ff. de
rei ven. et de usucapio. l. cum qui edes
quod posset quis facere unam domum ita
paruam quod in eam quis non posset ponere
caput. unde est eadem ratio in domo
et fundo. et ideo ipse in utroque disti
inguit eodem modo. aut testator uel pro
missor habet fundos uel domum in proprio
et debetur unus ex eis et ualet stipulatio
et legatum ut dicta l. si domus. aut
non habet fundum uel domum in proprio. et
tunc neutrum ualet ut hic. et in preallegato
§. gener. hanc opinionem tangit glo. sed non
approbat in dicto §. gener. in prin.
glo. magne. Istud non placet michi
non enim est uerum quod eadem ratio sit in
domo et in fundo. nam si quis promittat
fundum simpliciter licet plures fundos
habeat in patrimonio potest dicere se in
tellexisse de ita parua domo palmi
de terre et erit fundus cum in
sua mera uoluntate consisteret. sed si
quis promisit domum cum plures domos
habeat non potest dicere se intellexisse
de ita parua domo cum nullam ita
paruam haberet. non enim hoc constat
in sua nuda uoluntate sed requiritur
interiectio parietis. et ideo non ita de sua
li uini dicat cerisorum sicut aliud
et hoc uult dicere glo. in dicto §. ge
ner. Teneo igitur precedentem so. Tertiam
so. uidetur ponere glo. in dicta l.
si domus in prin. uidelicet quod illa
l. intelligatur quando testator sensit de certa
domo tunc esset enim tam in domo quam
in fundo inualet legatum sed nullum
exprimitur ut dicta l. legatis ge
neraliter. Non uideo. hec so. continet
diuinationem quantum ad dictam l.
si domus. unde tene quod est dixi. ue
rum tamen scias quod ista so. continet
in se ueritatem in materia legatorum
que cum consistat ex uoluntate unius s.
testatoris si sensit de certo ualet et
eius uoluntatis declaratio pertinet ad
heredem tanquam eius qui melius nouit ut
dicta l. legatis generaliter et nobiliter
dicit glo. in l. si quis a filio §. si
quis plures. ff. de tri. sed in stipulationibus
que consistit ex uoluntate duorum
si contrahentes sentire uoluerunt de
certo. nec constat de quo uiciatur
stipulatio cum non sit per quem declaretur
ut hac l. et hoc glo. uult in dicto
§. gener. si bene aduertatur. ❡ Sed
contra predicta oppo. de u. sig. l. locus
§. fi. ubi dicitur quod ager habet certos
fines. sed dic certos testificatione pris
tinam. l. glo. hoc oppo. et non soluit.
❡ ixo. oppo. ff. e. l. ubi autem in
prin. so. expone ut ibi no. et concor
dat ista ut glo. ista materia legat quando
non est adiectum nomen fundi sic
distingue. aut fuit actum de certo
exprimendo et per errorem fuit obmis
sum. aut non fuit actum primo casu
aut loquimur in legatis et ualet
ut l. legatis generaliter so. uiso. aut
in stipulatione et non ualet si non constet de quo
ut hic. l. secundo casu aut est incertum
de certis et ualet ut ff. e. l. que ex pluribus
aut incertum de incertis et tunc aut
loquimur in predio rustico quod habet fines
determinationem hominis et non ualet ut hic
et l. cum post §. gener. Aut de fun
do urbano ut puta domo que habet fines
per interiectionem parietis et distingue aut

habet domos in proprio. aut non ut dicta
l. si domus. ❡ Decimo oppo. et pro
cedo et oppo. ad u. quod si ab initio hic
dicitur secundum communem modum legendi quod hic
agebatur quod cum sisteret quocunque die
non tamen fuit dies expressa quod sti
pulatio ualet et continuatur. Contra
quod non exprimitur habetur pro expresso
obmisso ut ff. e. l. quicquid astrin
gende. Igitur uidetur quod stipulatio uiciatur
sicut quando ab initio fuit per errorem
obmissum. glo. dat duas so. una
fuit ol. et licet obscure loquitur hoc u
ult dicere quod dies habetur pro obmissa
in principali stipulatione adeo quod ex ea non
possit agi cum nec ualebat sed licet
principalis uiciatur penalis remanet
ualida adeo quod committitur perinde ac
si incepit a precedenti conditione non
a precedenti pactione. hec so. colligitur
primo quia uidetur uelle facere differentiam inter
primum casum huius l. et secundum hoc nulla
esset differentia. sed ad hoc respondet quod uo
lunt sustinere quod differentia est quia primo
casu neutra ualet. hic ualet saltem stipulatio
penalis. so. tollitur. nam hic supponit
quod stipulatio iudicio sisti non ualet
sine die. sed hoc est falsum ut ff. qui
satis da. cog. l. de die in prin. C. de fide
iusso. l. pe. et de fideius. l. grege. §.
post litem. Item quare ronches dominus meus
non tenet hanc so. et bene. Et hec ro
concludit prout hic intelligitur in stipulatione
iudiciali. Preterea ut ff. de indiuiduis
quando principalis uiciatur ratione incerti
tudinis et penalis ut patet ff. in except.
positis incertitudinis. dic quod competit
loca et nomina. Si igitur posuimus hic principa
lem incertitudinis uiciatam ergo et
penalis. siue per errorem siue non
cum sit factum in forma ut dicta l. prox
ima quod in secunda alia. preterea hoc confundit
per l. si homo mortuus ff. e. et quod
ibi no. Quare glo. dat aliam so. ui
delicet quod dies non fuit obmissa sed
fuit apposita. alia dies quam placeret
promissori. et secundum hoc utraque stipulatio
tenet. s. penalis et principalis. ar. pro hoc
ff. e. l. centesimis §. fi. que so. placet.
❡ xio. op. ibi. hoc incipit a pre
cedenti conuentione. ergo dicitur committi a
tempore more ut ff. e. u. itaque dicit glo.
quod quidam dicunt quod hec corrigitur per
illum u. quod non placet quia non est ueri
simile quod statim se corrigat ut ff.
de condi. et de. l. nam ad ea. Alii dicunt
quod speciale est in iudicio sisti. quod non
placet quia quantum ad casum istius l. non est
reperire rationem specialitatis. ❡ Quid igitur
dicemus ex uarietate solutionis precedentis
contrarii pendet so. istius. dicit enim glo.
quod hec conuentio precedens non ualuit
et ideo est perinde ac si incepit a pre
conditione ff. hanc reprobaui. Alii dicunt
quod istud ideo est quia tempus sistendi fuit
collatum in arbitrium promissoris ideo tar
dius promittitur. s. quando desiit posse
sisti. ista sequitur dominus Ray. quod puto
uerum. sed glo. de Cu. in l. de die ff. qui
satis da. cogu. dicit indistincte quod quando
stipulatio de iudicio sisti interponitur
extra iudicium sine die nunquam committitur
nisi cum desiit posse sisti per hanc l. sed
ipse non respondet ad u. itaque. unde de
suo dicto non curo. Tene igitur precedentem
so. sed contra hoc instatur. nam licet stipulatio
ualeat. tamen confertur in uoluntate obli
gandi per futurum euentum s. cum uo
luerit. tamen si promissor decedat antequam
uoluntatem suam declaret stipulatio uicia
tur ff. e. l. centesimis in fi. sed in le
gato secus. quia moriendo uidetur
uelle ut l. fideicommissum. §. sic fideiuss.

de le. iii. Datz g.o q in casu m.o cu mo
riendo desijt casu posse desistere
viciatur principalis et per q.ns penal
ut ff. e. l. si homo mortuus. et q
no per dy. an. c. nemo pot i si. Ro
q.n quis promittit simplr cu vo
luerit tunc q ista dictio cum deuotat
ph.r tempus secundario condicoem. ut l.
si ticio ff. q.n dies. le. ce. et de cd.i.
et demon. l. siquis legata i prin. e
in sua ptate an uelit et q.n uelit
ideo eo moriente euanescat stip.e
ut dicta l. centesimus. s. hic fuit
actu ut omio sisteret. s. dies fuit co
llata in arbitrio promissoris. no est
g.o in suo arbitrio an sistat. s. q.n
sistat. et ideo eo moriente committitur
stiplo. hoc probo per tex ff. qui sine
manu ad libe. pue. l. si. Ex p.dictis
ergo collige aut quis est obliga
tus simplr cu voluit. aut pittit
pure. s. dies solucionis confertur in
ipius volutate promissoris. po
casu aut in stipulacione et valet si
viuit declarat se velle secus si an
moriatur ut l. centesimus s. sicut
aut in legat et moriendo vide
velle ut etiam sit fidei. pro casu bua
hic s. xii.o oppo. contra p.dicta
cu dicat viciata stiplone principali
viciatur penalis Contra ff. e. l.
stipulacio ista s. alteri. Ro quandoque
principalis stiplo deficit ab initio
solu ea ratione q no interest ere peal
ualz. q i n ca deficit ro p.dicta
s. q in penis no co.sidamus i.tee
quandoque stipulacio principalis deficit ratione
erroris seu incertitudinis et vide
ce defectus in forma et sic i constitu
ff. e. l. i. s. siquis ita. et no valz
pn.l nec accessoria ut hac l. quandoque
stipe ppl no valet ratione impossibilit
et tunc h.z locum q no per dy. j. e. l.
quidam cu filiu Nunquam principalis
stipulacio valz in quo.pcione sui et sp
eratur committi penalis p mora
commissa in principali et si pp aliquem
casum quis liberat a principali
liberatur a penali. cu q sibi coaereo
ut dicta l. si homo mortuus. na cum
ipa penalis cepit hic dependentiaz
a p.ma si p.ma toll.r s.a tollitur
ar eius q no. de libe et posthu. l. iii.
s. si. et de iniusto testamento. l. na
et si sub condicione Expedita de
p.ma parcla p.me ptis venio ad se
cundam et terciam commite Oppo
po. ff. e. l. quicquid s. si. ro. ubi fu
it adiecta certa dies intra que debet
ascede capitoliu. hic non Ro
oppo j. e. v. sabmus. ro patet i v.
itaque. hic incipit a condicione hic a
parte. ro diuersitatis e q u p.ce
dit que ratio. q.s e obligatus ad id
quod in condicione deuenit. s. q.n p
cedit. nonne facilius debet in pena ca
dere qui no facit id ad qd e obli
gatus q qui obligatus no e ar.
ff. siquis obmiss ca testa. l. siqs
sub condicione j ita dicat ja. de raue. j
hoc vi sentire glo. i. h.9 l. 3.o
oppo. et vi q ymo statim sit commissa
stipulacio. et possit agi si reo de
sit facultas soluendi q deuenit i co
dicione sicut videmus i ca noxali
ut ff. de re iu. l. miles s. x. de
peti. heredi. l. ite ueniut s. item
veete. ro dicebat yr. fateor contra
et pegasus nullo casu bn dicat
siue incipiat a pactione siue a co
dicione ut hetis in glo q no tenz
opi yr. q contra tex i s. itaque. n.e
obstat qd dicim.9 i n ca noxali
q ibi ab initio estimacio e in oblig.e

licet per. c. detur facultas dandi s
uiz pro noxa ut dco s. x. qd non
est hic quia illud qd deuenit in co
dicione no e in obligacione ut dicta l.
siquis sub condicione. siqs obmis
ca testa. Item stipulacio penalis
est concepta sub condicione g.o an con
dicionis euentu nl e in obligacione ut
l. cedere diem sopiuauit s. hoc
yr. Venamus ad quartam particlam
ibi sabinus aut etc. et oppo de v.
demque defendi etc ubi dicit q non
expectatur q desinat posse dari
s. stipulo committi ex mora seu ces
sacione. s. contra ff. p.xi v. et j. p.x
v. itaque Circa hoc sunt tres opi
vna petri et jaco. de Ra. qua glo
hic tangit. s. no approbet q hic
legatum incipit a precedenti legato
s. e. et j. a p.cedenti condicione. vn ita
distinguit ipi in legato. sicut i
stiplone. hoc probat p. l. cu sine p
finicione. ff. q.n die. le. ce. et ray.
hanc reprobat per hunc tex ubi io q
utilitatis causa etc ubi videtur
velle denotare aliquid specialitatis
in legato penoris. ad l. cu sine
i v.dit q ibi e dria utrum incipiat
a precedenti condicione vel a legato q
tum ad constituenda plura legata
uel vnu. s. quantum ad hoc utrum
cias uel remissius debeatur. id q le
gatur. q in vi pene nulla e dria
Credo q pe. quantum ad hoc no
bene dicat p textu ff. ad l. fala
l. i. s. si ita ubi e casus q quantum
ad hoc nulla e dria incipiat a co
dicione vel legato Alia e opio qua
glo ponit in l. et si post tres ff.
siquis caucio. q fallit in vlcimis
volutatibus i qbus hoc e regulare q
siue incipiat a condicione siue a disp
osicione committat pena cu potuit fieri
et e cessatum vt dcm l. i. s. item
si ita. et hic et de penu lega. l. i.
et q.n dies le cedit. l. si penu. q
g.o hoc dicat in penu gra exempli
ponit. g.o idem in aliis vt ff. de
damp infec. l. cu p infec. stip.e per
tinet. et huic opi. adheret dy. Sed
contra ista opioz i statuz de hoc tex
qui ponit duas rones. s. ob defunc
ti volutatez et ipius rei naturaz q hoc
sit speciale pp naturam penoris. pp h.
fuit tercia opio alioz q dicit q hic
sit dupx ro specialitatis. s. fauor
vltime uolutatis. nam rei pu.ce
interest ut volutates defunctoru
habeat exitum vt ff. quadmo tes
aperi. l. denegare. pro pp rei nam
i. pp fauorez alimentoruz. na legatu
penoris in alimentis consistit vt ff.
de penu. le. l. ii. et iii. quibus maxie
fauetur a iure vt ff. de tra.s. l. cu
hii. de annui. le. l. si cu de ali et
ci. le. p totum Cum enim ista lra loq
cop.ue ad eius ueritate requiritur a
bas istas rones concurre. et s.z ho
e speciale in penore et alimen In aliis
vero ulcis volutatibus erit id qd
in stip e. et hanc opioz sequitur qua
moderni. et glo hoc vide dice q
sit speciale in penu. nec de aliis le
gatis aliquid dicat Quid dices
teneo glo. l. et si post tres. s. q
sit speciale in ulcis volutatibus qd tz
dy. et tz gui. de Cu. ff. de condicio
ob cam. l. dedit ubi dicit indistincte
q q.n condicio in non dando uel no
faciendo in ulcis volutatibus appo
in persona grauati sicut in casu no
stro committitur cu e cessatu n.c sit
dria incipiat a condicione ul legato
pro hoc induco tex. j. de solu. l.

Ratum, ibi cum delegato repellendo
te. secundum unam lecturam expressi in l. si
peculium § fi. C. de statulibe. per quem
tex confunditur doctorum opinio nec possunt
dicere quod ibi speciale favore libertatis quia
hoc ibi reprobant in glo. de l. liber-
tas de manumissi testa. ut j. dicam. preterea
si bene inspiciatur l. illa procedit
supponendo unus contra quod colligitur ex
mente testatoris pro hoc C. de condi. in-
de l. hec condicio, et ista est communis opinio
nec obstat l. ista et siles quia loquitur
solum de penore quia istud ponitur exemp-
lificative quod patet ex l. si penum quam
dic(it) le. ced. ubi idem ponitur in penu et
fundo nec etiam obstat quod hic ponuntur due
rationes copulative nam quando lex ponit duas causas
seu rationes finales si una deficiat alia
remanet, etiam remanet et ius dispo-
sitionis ut in sti. de nupci. § affinitatis no. in
auct. de nupciis § si vero etiam ro-
nabiliter no. etiam C. de exc. rei
iu. l. si quis ad exhibendum, vel aliter
dic, quia iste tex aliter intelligitur, nam
sunt due rationes, nam prima favor ultime
voluntatis. Item rei natura quia precedit
condicio impotentiam heredis secundum quod glo.
exposuit, et si bene advertis iste ra-
tiones in omni legato habent locum. Secundo contra
predicta fortiter instatur de le. si quis
libertatem in pri. de statu libe., solutio ibi
verba in conceptione sui saperent morte
hominis exspectandam. Tercio op. et vi-
detur quod quando legatum est relictum sub condicione
non faciendi statim admitti debeat
cum caucione muciana ut C. de condi.
et demon. l. muciane in fi., glo. di-
cit aliud in contractibus ut hec l.
ita stipulatus aliud in ultimis voluntatibus.
Ista est truffa hec l. nichil facit
ad materiam caucionis muciane, quia lo-
quitur quando condicio consistit in non dando vel
non faciendo confertur in persona legatarii
vel alterius tibi aliquid relinquitur. Sed
l. nostra loquitur quando condicio confertur in per-
sona eius a quo aliquid relinquitur vel
qui aliquid relinquid vel aliquid debet
et ita sentit hec glo., et bene an ac
in contractibus quando condicio confertur in
persona eius cui aliquid debetur habeat
locum caucio muciana, hic non insis-
to. dic per gui. in dicta l. dedi et Cy.
in l. sive apud acta, per dominum Ray.
in l. muciane. Summa ergo ita circa
ultimas voluntates quandoque condicio confertur
in persona gravati et tunc aut habet diem
et exspectatur dies ut dicta l. si
peculium in fi., aut non habet diem et tunc
aut verba in conceptione sui saperent quod
exspectatur quod desinet posse dari
vel fieri et exspectatur ut dicta l. si
quis libertatem, aut non sapiunt, et
tunc debet statim impleri cum potest ut hic, si
vero confertur in persona eius cui aliquid
relinquitur tunc aut est affirmativa aut ne-
gativa etc. ut plene per gul. in dicta
l. dedi, per d. Ray. in l. muciane. hic
non dico, quia non est materia mea. Deinde
ad v. proclamam ibi itaque tex et dicta par-
ticula continet duo dicta. Primum quando in-
cipit a condicione, secundum quando a pactione.
Oppo per ordinem licet glo. in tri-
cet. Ad primum pro oppo. de l. libertas
§ 1 C. de manumis. testa. solutio dicit glo.
hic, et in l. et si post tres, ibi favore
libertatis speciale. Ja. pe. gui. de Cu. la.
ber. de campo Cy. d. Ray. dicunt
quod videatur quod in dispositione venit
si exspectaremus quod desinat posse dari
vel fieri et non exspectaretur ut
ibi, aut non indicare et exspectatur
ut hic. videte dominum salva reverencia
predictorum. Nec contrarium in pri. nec solutio

nam l. nostra loquitur quando condicio est
apposita in persona gravati seu obligati,
sed l. contraria loquitur quando condicio est ap-
posita in persona gravati seu obligati
honorati seu cui aliquid debetur
unde non est contraria l. nostre, nec solutio
dictorum placet, hoc ostendo per casum
l. C. de condi. et de l. heres meus
§ pe., hoc declaro, certum est quod
usufructus non potest alicui relinqui in tempus
mortis ut C. de usufruc. l. ticio
cum morietur de usufruc. lega. l.
v. Pone ergo quod testator reliquit
ticio usufructum si non ascendit capi-
tolium non est dubium quod si exspectaretur
condicionem quod legatarius desinat
posse ascendere usufructus extinguitur
ut quid ergo sufficiat quod legatarius
non ascendit cum potest certe sufficeret
secundum opinionem predictorum per dictam l. libertas
§ 1, sed hoc est falsum ut dicta l. heres
meus § pe., nam non habetur pro impleta
sed recurritur ad remedium caucionis
muciane sicut in legatis certis ut ibi
si ergo oppo de l. libertas § 1, ad hanc l.
solve quod hic condicio fuit adiecta ipsi
gravato ibi in persona honorati. Sed
ad illam oppo de l. muciane et te
oportet te dicere quod sic speciale fa-
vore libertatis. Secundo ad idem
oppo de l. si ticius C. e. glo. hic
et in l. contraria dat quatuor solu-
tiones. Una est quod ibi sit speciale ratione per-
plexitatis ut hic late dicit glosa
quidam impugnat hanc solutionem, nam de
perplexitas cuius dissolucio non procedit
ex facto alicuius ut C. de vulga. et
pupil. sub. l. fi. § ticius, et de
condicio in sti. l. si ticius, sed in l. con-
traria potest dissolvi facto debitoris
ergo non est perplexitas, sed hec solutio potest
sustineri, nam ymaginatur ipsum pro-
missorem numquam dissolvere perplexitatem
per quam dissolucionem obligaretur sic
dicimus quod non valet obligatio rei in voluntate
collata, quia l. promittit cum numquam velle
obligari ut C. e. stipu. non valet, et
l. si ticio in fine cum si, et sic remanet
perplexitas. Solutio alia est quod illa con-
cordet cum ista. Cum enim facta est ab
uno licet contextus desinit alter posse sol-
vi et sic evenit condicio, et ita concor-
dat. et hanc tenet dy. circa hoc
fateor quia per licet contextus desinit alter
posse solvi, quia hoc dicit tex in l. con-
traria, sed quare istud sit ibi quod finis
illius contractus apponatur per licet. gratia cum
hoc non sit alias ut hac l. hoc non
dicit dy. nec glo. unde dicta solutio non
videtur perfecta. Tercia solutio ponit glo.
aut condicio confertur in personam al-
terius et habet locum l. illa, aut in persona
eiusdem et habet locum hec l. ut ibi
no. glo. hec solutio hic multis placet
quia non habet idem, preterea videtur destrui
per l. fideiussor oblig. § fi. j. de fide-
iuss. Quartam solutio dat glo. quia
ibi condicio est in eadem re in qua
est dispositio, hic in diversis rebus. Et
huic solutioni videtur adherere gui. de cu.
qui dicit quod illud est in l. ne deve-
niamus ad absurdum, nam si exspe-
taremus quod illa res desineret posse
dari exspectaremus casum in quo dispositio
non haberet effectum quia res esset perempta.
Hec solutio non placet, nec etiam dominum gui.
quia posset res desinere posse dari
uni aliter quam per interitum rei ut
per mortem unius ex illis in quorum persona
est collata condicio facit C. de
condi. et de. Quinta solutio dat pe. ut
ipse refert in l. si ticius, et in l.
et si post tres, et Cy. in l. si pacto
quo pecam C. de pactis, quod in l. si ticius

fuit contracta obligacio duorum reorum. nam
ibi fuit aliqua condicio. nisi ea que ta
cite inerat in duobus reis vt l. ex
duobus ff. ti. i. Nec ob. dicat iste q
fuerint separatim accepta vt l. duos
§. si de duobus reis / qz qui vnius
contrahit sub commemoracione alterius
videtur simul contrahere ar ff.
de solucio. l. modestinus Istud sum
dictum parum valet / nam dissimiles
condiciones que non spectantur redducta ad
paritatem impedit obligacionem duorum reorum.
vt l. ex duobus et l. eadem §. i. ff.
ti. i / nec iste condiciones in persona reo
rum utrusque potuerunt concurrere glo. ic.
nec potest dici q illa condicio tacite
venit qz hoc est falsum qz tacita condicio
non impedit naturam actus vt C. de
pactis l. iteam qz / et ibi no / sz non est
dubium q in duobus reis vtraque ab
inicio nascuntur glo. ic. Quid dices
breviter dic q illa concordat qz ibi p
litem contest. desinit posse dari in civiliter
et est racio / quia ibi sufficiat contest. ideo p
plexitatis cuius dissolucionem promissor
promissor posuerit in sua potestate dex
qz lex ymaginatur ipsum hanc perplexitatem
numquam dissoluere. lex introducat mo
dum q dissoluatur per litis contest / et est
racio quare hoc modo introduxit /
qz illa obligacio licet aliquid similitudinis
cum obligacione duorum reorum. licet non sint
duo rei / et ideo sicut in duobus reis
vnus per litis contest. preoccupat sibi ita vo
luit l. qui ita fecerit / et sic aliquis ex
supradictis so sil uiere ¶ Tercio
oppo de l. fideiussor obligari §. i.
ff. de fideiuss. / glo soluit optime q
ibi processit quesicio in persona principalis cuius
mora nocet fideiussori vt C. e. l.
mora glo. ic. / et hoc tenet gui de cu.
¶ Quarto oppo de l. qui rome §.
flauius ff. e. so. videtur sentire hoc
dy. in quadam addicione q ibi sit specia
le. fauore libertatis quod non expectata
q desinat posse manumittere si committitur
pena ex sola mora sz certe ille §.
non ob / ad hoc qz ibi processerat conuen
cio de seruo manumittendo vestita
coherencia contractus in o. lxce qua qn
incepit accedit ¶ Quinto oppo
q sit idem qui incipit a pactione et
condicione vt C. e. l. v. q si ab inicio
so. ut ibi dixi ¶ Sexto principaliter oppo
et videtur q eciam ubi incipiat a p
actione non possit agi statim cum est ces
satum sz oportet q expectet litis con
test. vt C. e. l. nuda. so dicit glo
hic in precedenti paccione vetusta et ideo
circa committitur q per litis contest. Ibi in
precedenti paccione nuda / et ideo remissive
committitur qz per litis cont. Addicionales
dicunt qz ista difficilia dubia sup
ponit glo q precedit paccio nuda
et committitur pena / et hoc po. Item
committitur per litis contest / et hoc so ¶ Ad
primum oppo fortiter pena committitur
ex mora ut hic videtis et l. si o
penu qui dies le. ic / et dicam ff. de
sz ubi nulla peticio ibi nulla mo
ra ut l. si pupillus ff. e. et de re
gu iur. l. nulla / so dic Ja. de
Ra. ubi nulla peticio ibi nulla
mora quantum ad ipsum principale quod petitur
ut l. si pupillus / sz quantum ad ac
cessorium puta penam sic ut in contrarius
l. de. et omnes hoc improbant per l. le
cta §. sz cum sortis C. si cer pe. vn
circa hoc glo in l. nuda et ff. de re
gul. iur. l. nulla / et dy et omnes in
tendunt tenere q ibi committitur pena
et non ex mora sz ex euentu condicionis

sub qua penalis stipulacio erat concepta. si
promissa non fuerint ¶ Ad iz quod
dicitur q ista condicio videtur extare per
litis contest. Oppo nemo sine actione ex
peritur ut l. si pupilli §. videamus
de negg. / et de admi tuto. l. qciens
§. item si temporali. sz iste non habet actionem
qz pactum est nudum glo. ic. ¶ Circa
hoc sunt quatuor opiniones. prima est que
fuit contest. litis de facto per quam videtur im
pleta condicio sicut alias cum de iure fieri
non potest vt C. e. l. si ticius de condic. in sti
mulier. §. i. ff. e. quidam cum filium in
ta fuit opinio Jo. quam secuit quidam sup
penali cum dicunt litem non posse contestari
cum condicio penalis stip. non extitit ut
hic et l. cedere diem de v. sig. aly
dicunt q ista fuit Azo q litis cont. fit
sup actione penali licet non dum commissa. et
hoc videtur probari expresse per l. si
pacto quo penam ibi ex stipulatu ic.
nec ob. l. cedere diem / qz verum est
q quis non agit ex obligacione non dum
nata nisi per extrinsecum ipsius consequitur
actionem. C. e. l. si ticius et re
ra ha. l. indebitum de actio empti
l. iul. §. siquis colludente / et huic
opinioni adheret gui. de Cu et Cy. in
dicta l. nuda. per illam racionem ex duo
bus malis minus malum est eligendum
vt ff. de regu iur. l. quociens. n.
sz cum conuencio penalem stipulacionem
precedit in agendo duo sunt mala
qz si agatur ex nuda malum est
contra l. iuris gencium §. quin ymo si agatur
ex penali non dum commissa malum est
contra l. cedere diem / sz hoc ultimo
casu minus malum / nam licet non habet
actionem ad penam / tamen habet spem
ad penam / sz ad id q in paccione
nuda deuenit non habet nec habet
spatur per hoc qui ad lib. proclama
non licet l. lucius / que l. facit hoc
modo. qz ibidem ubi idem operatur potest
concedi libertate q ipsa libertas co
petens facit de fidecommissaria liber. l. cum
vero §. i. et hanc tenet Ja. buttri
et Ray. per l. si pacto quo pena
ubi dicitur esse casum Tercia est opinio
dy. in c. non est in mora de reg. iur.
li. vi. qui tenet q utraque precedens
opinio sit vera scilicet q possit ex nuda
ut l. nuda item ex penali ut l.
si pacto / et tamen in vtraque l. dis
pensatiue procedit qz non potest
agi de iure cum aliquo precedentium
casuum. vt ibi patet per eum Quarta
fuit opinio Jaco de are et pe qui
dicunt agi recte ad penam commissa
nec agi dispensatiue vel de facto licet
de iure cum tum pena sit de iure
commissa / hanc opinionem probat Jaco
predictus primo per l. fideiussor ob. §. si
ff. de fideiuss. ubi dicit esse casum
ponendo in fine quia ab inicio prestat
et sic erat naturaliter obligatus. sed
ista racio non multum placet qz est diuinare
2o sic probatur simpliciter promittere vi
promittere pure. scilicet dare cum alias co
fuit postulatum ut C. e. l. cum qui
kl. §. quociens et l. si x cum pe
cierit / et l. si ita quis in principio Et solum
dicta in tractatu more est. non q pro
mittat per pactum nudum est obligatus
soluere eodem tempore et eadem condicione
solummodo in hoc est differencia qz pa pa
rit actionem. pa non vt l. fideiuss.
§. fideiuss. ff. de fideiuss. sic glo. ic.
qui est obligatus ex paccione vestita
interpellatus congruo loco et tempore non

solut facit existere condicionem penalis
stipulacionis et eam committere sic q. pro
misit paccione nuda si interpellatus
non soluit incidit in stipulacionem pen
alem. nam cum promittis l3 pacto
nudo et postea si no feceris precius
penam videtur repetitum si no feceris
eomodo quo in paccione intelligitur
ut l. ticia §. idem respondit ff. e. pe.
probat hoc eciam aliis rationibus nam
cum nuda pena committitur p condicionis
euentum sz posito q ista condicio
no possit existere de iure tn suf
ficiat q existat de facto s. q in mora
constituatur de facto ut l. quidam ai
filium j. e. et de condi et de. l. meuius
et de condicio. insti. l. mulier. §. mulieri
pe. sic g° stipulo de iure committitur
nec i agendo erit aliqua inius dis
pensacio. Preterea inutile e q illi qui
stipulacionem inponunt velint eam valere
ut ff. de manu. test. l. siquis locupletior
in fi. et l. hec stipulo §. diuus ut
le. no. aute. sz voluntatem contrahencium in
terpretamur eo mo quo pot valere, vnde
l. dicit q si testator reliquit ticio fidei
si decesserit sine heredibus intelligimus
de heredibus sine hoc e de filiis ne
alias fideicommissum sit inutile ut l.
ex facto §. fi. j. ad trebelli ita i ca
su proposito intelli. si no dederis cum
peacio eo mo quo peti pot cum certum
sit q p viam actionis petere non
possum, pro hoc facit ff. e. l. stipo
ista §. hii quoque, qd vide teneri
Cy in dicta l. si pacto quo penam
Quid dicemus Certe salua reuerencia
aliorum ego teneo opinionem Jacobi pe.
s. q agatur ex stipulacione penali co
missa p interpellacionem factam congruo
loco et tempore eciam extra iudicium
nec in hoc l. dispensatur procedit. hoc
probo p textum duarum legum primo i
dicta l. si pacto quo penam ibi mo
re aliorum iudiciorum etc, nam de more
iudiciorum e q nemo sine actione
experitur. Preterea hoc probatur p
casum expressum Certum est q sicut
ex pacto nudo no oritur actio sic
nec ex sententia arbitri ut l. i. C. de ar
bitri. sz si aliquis promisit penam
si sentencie arbitri no staretur, exigitur
ne lite contestata de facto sup actione in factum
ex sentencia arbitri. vel sup actione pe
nali ad hoc ut pena committatur
certe no, sz tn committetur cum committeret
si sententia fuit talis ex qua oriretur
actio ut l. si cum dies §. fi. ff. de
arbi. ita in proposito committatur per
interpellacionem factam extra iudicium sic
si paccio vestita precessisset, nec ob
stat aliquis dicere q ibi stipulo
penalis concipit. a precedenti paccione ves
tita ut puta qr promisit penam qr
nolo uos scire q totus titulus de
arbi qui loquitur de pena i sententia
in compromisso q arbiter no cogatur
sentenciare si no e pena valet compro
missum et arbiter cogetur sentenciare
ut ff. de arbitri. l. diem proferre
§. l. Et hoc modo intelligo l. stip.
ista §. alteri s. q committatur stip.
penalis eo casu et eo tempore quo committeretur
si stipulo fuisset vtil. s. si interpellatus
congruo loco et tempore no soluit, et hoc
patet ex textu dicti §. ibi penam
stipulari conueniet, et si ita feci

sit ut ut comprehensum e etc qui dicat si
non obseruet. ita ut teneris obser
uare si de iure obligatus esses
incidas in penam et glo i posita
q ad commissionem dicte pene requiri
tur contestacio, no bene dicit qr primo committitur
ex euentu condicionis ut pz ex §.
dicto. s. que condicio extat ut dixi
ff. ¶ Sed contra istam opinionem fortiter
de l. nuda que videtur dicere q
contestetur lis sup nuda peticione
et q condicio existat p litis contestacionem
non p interpellacionem factam extra iu
dicium Ad hoc respondeo q illa l. no
dicat q contestetur sup paccione nuda
et ideo intelligo sup penali accor
dando eam cum l. si pacto quo penam
ad aliud qd ibi dicitur. s. condicionem
existere p litis contestacionem respondet pe.
duobus modis. primo qr extat ibi
condicio p contestacionem si quis interpellatus
no ect. sile ff. commodati l. in. §. i
hac. de tritic. l. in hac. Vel ante
litis contestacionem extat condicio sz purgabilis
post litis contestacionem extat inpurgabilis
qualibet accione bona ¶ Septima
oppo. Et videtur q non possit agi
statim cum e cessatum sz sit necesse q
interpelletur congruo loco et tempore
ut l. si pecuniam qua die le. ce. et l.
fideiussor ob. §. fi. j. de fideiuss.
glo. i. huius l. fatetur contrarium
s. q requiritur interpellacio alia
glo hic in v. sabinus dubitat
et videtur tenere contrarium, pa
uca, et eam tenet dy ut dicam
j. eadem vi. q. prima lex et sic quando pre
cedit conuencio vestita committitur penalis
p moram. ¶ Nono ad contraria
ultime partis, hic dicit q si in
e actum sola pena peteretur, et sic
videtur q penalis stipulacio nouet
primam. sic ff. ti. j. l. obligacionum fere
§. fi. Contra. primo videtur q ad
utrumque possit agi et uno ex
acto possit agi ex reliquo i eo
q plus e ut l. siquis a socio
et l. duo societatem ff. p socio
et l. secunda j. de actio empti Ro
go q aduertatis quia istud
est valde difficile, et glo et
doctores variant, glo enim i dicta
l. siquis a socio videtur ponere
i fi. glo talem so q i eo q continet
stipulacionis penalis concurrit cum
quantitate precedentis obligacionis fiat
nouacio Et in hoc concordat cum
ista In eo vero q quantitas prime
obligacionis excedit no fiat no
uacio, et in eo no poterat agi
prima actione Ista solucio e falsa p
l. duo societatem e. ti. et p l.
secunda q videtur velle q ad totum
possit agi prima actione, vnde glo
in eadem l. siquis a socio dat
aliam solucionem, vz An secunda stipo con
tinet plus prima et nouat ut
hic, et l. obligacionum fere §. fi. an
continet minus et no fit nouacio
ut in contrariis. Dotat g° ad utrumque
agi si p actionem vnius fit nouacio
alterius i eo q concurrunt, et ista
so. tenet Jaco. de Ra et apparet
eam sibi probat p l. qui usufructum
ff. e. et j. de nouaci. l. si pupillo
§. si actum, So ista communiter reprobatur
et specialiter p l. de. na si committitur.

de stiploe penali vtriusque nouet prima
non autem vtrum contineat plus vel
minus/ sed hoc an in ea repetatur
quod deuenerit in prima vt videtur
probari in l. duo societatem. contra
hec l. et l. obligationum fere §. fi.
videtur velle indistincte quod so
la pena petatur non habita distinctione
utrum plus uel minus in penali
stiplone deuenit hoc videtur contra
.j. ad l. faladi l. i. §. item si
ita de pe. le. l. i. quando dies le. ce.
.l. si penum. Hec so non e bona ut
.j. clarius apparebit. Unde glo
in dicta l. duo societatem in glosella
super verbo posse dat tertiam so/ aut
quis vult agere actione prima an
condicionis euentum et sic ante co
missam penalem stiplonem et pot. ita
loquitur illa uera. Aut post stiplonem
penalem commissam et non pot/ quia prima
e nouata. ita loquitur hic/ et l. obli
gationum fere §. fi. Ista solucio non
continet veritatem primo per dictam l. si
quis a socio/ et l. se. ubi expresse
dicitur quod etiam post commissam textac
tam penam pot agi prima in eo quod plus
est. Idem in dicta l. predia. licet
glo dicat posse agi prima donec
pendet condicio penalis stiplonis
hoc non e expeditum. et glo tenz
contra in l. i. §. item si ita .j. ad l.
falady/ quam glo dy sequitur/ quam
examinabo .j. circa vi. q. Unde
glo dat quatuor solu. videlicet quod si
contractus fuit actum expresse ut pa
non nouetur per penalem. hoc sentit
glo in l. predicta circa fi. magne glo
Idem sentit in l. rescriptum §. si pro
te pacti. sed hoc e diuinare ro te.
Unde glo in dicta l. predia/ ante
finem magne glo dat contrarium. §. videlicet
an precedit obligatio que contrahitur consensu
ut emptio societas et sic et habent
locum contraria/ aut precedit obligatio
que contrahitur verbis/ et fit nouatio
et sola pena peti pot. Ita loquitur
hic/ et l. obligationum fere §. fi. Sim
iliter in l. rescriptum §. si pro te
nebat hanc so. sed per alia verba di
cebat enim/ aut precedit contractio
bone fidei. et habent locum contraria
aut stricti iuris et fit nouatio
istud recadit in idem cum dicto glo
Idem tenuit dy in l. in prouinciali
de ope no. nunci/ in addicione mag.
Idem tenet pe. ut refert Cy in l. si
pacto quo pena C. de pact./ sed
quod ista opinio non sit vera probatur
sit actio ex testo comparatur actioni
bone fidei ut l. si in mortuum. C. in
qui cau in integrum resti. non e ne
sed actio ex testo per penalem stiplonem
sequentem nouatur ipso iure ut l.
l. §. item si ita ad l. fala/ et
l. i. de penu lega./ et quando dies
le. ce. l. si penum/ ergo et contractio
bone fidei per sequentem stiplonem
penalem. Cuius contrarium timore
ut arbitror glo. de Cin. dat
unam solu. in l. rescriptum §. si pro
et uitatur hys verbis/ aut precedit
contractio iuris gencium/ et non nouatur
ut in contractis. Aut precedit contractio
seu obligatio iuris civilis ut C.
de testa. l. iij./ et hanc opi. teti
git dy in dicta distinctione mag. predicta
in l. in prouinciali/ hoc videtur
tenere Ja. butri. in l. predia. l. ho.

etiam modernorum. dñe Ray. Hec opinio
salua reuerentia tantorum/ non placet
michi/ primo quia e contra casum dicte
l. predia secundum unam posicionem/ tenendo
quod ubi ea conuentio fuit stiplone
uallata que e iuris ciuilis. et tamen
ipso iure non tollitur per penalem. Pre
terea constat quod contractus emphiteosis
est iuris ciuilis a iure gentium incog
nitus ut insti. locati §. adeo. no.
C. de pactis. l. legittima/ sed constat
quod ob. et ius contractus emphiteosis
per sequentem penalem non nouatur ut
no. C. de iure emphit. in glo mag.
quam glo omnes sequuntur ut ce. Pre
terea dicta opinio destruitur per
rationem/ nam nulla ro pot assignari
quare magis nouetur obligatio
iuris ciuilis quam obligatio iuris gentium
nam licet in modo tollendi per accep
tilacionem facilius tollatur una quam
alia .j. de acceptila. l. an inutilis
§. accepto ferri/ et §. fi. et l. si ac
ceptilatum/ tamen in modo tollendi
per sequentem stiplonem et sic per nouacionem
nulla e differentia ut C. de transact.
l. acquili/ et l. cum aquil. ubi quo
modo tolli ob. §. sic autem. .j. de no
uacio. l. i. Unde potestas iuris in tollendo
e par in utraque/ nec e aliquid per quod
presumamus animum nouandi ex uoluntate
contrahencium magis in uno quam in alio
Unde hec opinio non placet. Dicas
tu/ vide ad l. duo societatem §. pro
socio C./ pro socio. ubi videtur textus
quod si prima conuentio fuit per stiplonem
et sic iuris ciuilis nouetur/ Ad non
Respondeo/ debetis scire quod secundum ista
tempora quando post primam conuencionem adi
ciebatur stipulacio coequalis con
tinens tantundem vel plus presumebatur
nouatio ut C. de qui. vsuf./ et l. sa
re demus in prin. Modo in illa l. duo
societatem contrahit nudo pacto ut si
maticum legeret et conuenerunt
nudo pacto ut quisque esset coes(?)
sed huic pacto fuit adiecta stiplo
hoc modo ea omnia dari fieri ne spo
des etc./ tunc non pot agi pro socio sed ac
tione descendente ex stip. que nouat
primam secundum ista tempora cum sit stiplo p.
coequalis continens tantundem. sed hodie
non presumetur nouatio per l. fi. C.
de nouacio/ et si post predictam stip. con
coequalem fuit adiecta stip. pe
nalis non nouat precedentem nec in
hoc dicitur primo contrarium si bene aduerta
mus videamus unam opi. quam post dy
secundum hanc l. recedendo a predictis/ dicit
enim quod hec l. debet intelligi secundum illas
videlicet quod ita demum transferatur prima in
penam si actor eligat agere ex ea. non
aliter nisi expresse ea esset accepta
actio nouandi. Et textus hic dicitur quod so
la pena petatur. Intellige si
actor eligit hoc/ et quod dicitur in l.
obligationum fere §. fi./ quod fit contra no
uacio. Intellige si actor hoc eli
git. Idem intelligit Jaco. de Aren.
si precedat obligacio stricti iuris
sed si precedat obligatio bone fidei tunc
in nullo modo fit nouacio secundum eum. Ista
opinio in nullo modo placet. nec aliquis
eam tenet/ primo id quod dicit Ja
de Are. de contractu bone fidei et stricti
iuris non e verum ut C. de reprobant.
aliud quod dicit dy. e falsum per l. si
quis a socio et l. predia quia etiam
si quis eligat agere ad penam non
fit nouacio sed pot agi ea eo quod
plus e/ preterea istud e contra cum
l. i. §. item si ita ad l. fala. de penu.

le. l. i. et l. si penu quando dies le. ce.
ubi pena commissa primum legatum
nullo modo peti potest. Quid ergo dicemus
dubitabile est tamen michi videtur sic
dicendum et erit verum solutio quod aut pre-
dens obligatio est ex causa lucrativa et
tunc quia ista stipulatio penalis sibi
adiecta novetur ipso iure non dis-
tincto utrum contineat plus vel
minus ita loquitur de pe. le. l. i. ad
l. falc. l. i. § item si ita quando dicit
le. ce. l. si penu et hec l. in fi. et
l. oblig. fere § fi. sed quando precedens obli-
gatio est in causa non lucrativa sed one-
rosa tunc non fit novatio sed potest
ex qualibet agi et una ex acta
poterit agi ex reliqua in eo quod plus
est ut l. si quis a socio et l. duo
societatem et l. predia sed hoc etiam
probatur ff. de doli excep. l. ap-
celsum § labeo et ff. e. l. qui ro-
me § flavius et § duo fratres nisi
pacis contenas per stipulationem nec no-
vatur per penalem ideo quia ex causa on-
erosa ut dicam in alius contraris
peti et iste videtur proprius intellectus
istius materie Ratio istorum videre
est facile quando videbitis aliquid ex
causa non lucrativa si adiectio penam
statim vel statim non sunt non videor
per hoc novare ymo addiatur ut
metu pene citius consequar michi
debitum ut C. de re. iu. l. iii. §
§ sed si pignora sed quando ex causa lucrativa
deletur deletur tunc videtur agi quod si
non dabis illud pena tantum pos-
sit peti et in tali promissorie fa-
vorem vide actum ut C. de le. l.
sign. § heres et hoc probat tex-
tus l. i. fi. si bene advertatis
Non enim est par eadem quia causa tunc ut
l. sancimus § licentia C. de iur. de
libe. de codicill. l. fi. Et si opponis
m. quis revelavit tibi quod hec l.
et l. obligationum fere loquatur de
obligatione ex causa lucrativa Dico ad hoc
me vigere ideo quia ponitur predicte quod alio
quocumque modo solum non potest iudicare
cum non dicatur ex qua causa intelligi-
tur donationis et sic lucrativa ut
ff. no. de doli exc. l. iii. § circa pz
in l. campanus de ope libe. et si opponis
de l. si quis a socio quia videtur vel
le quod prima tollatur in eo quod concurrit
scilicet prima tolli vi exactionis secundum ex stipula-
tione vi quasi novationis Ita intelligunt
eam alii doctores tenentes alias opi.
Item si dicas quare tex. in l. ob.
fere § fi. dicat fieri quasi novationem
cum sit vera novatio Dico quia usque
ad litem contestatam potest offerendo quod debetur
in prima liberari ut l. i. de pe. le. quod
non est in vera novatione ita intelligitur
Cy. in l. nuda in fi. ¶ Secundo oppo. et
videtur quod non fiat novatio aliquo casu
per stipulationem penalem ipso iure sed ope
excep. Unde videtur obstare de doli
excep. l. apud celsum § labeo glo.
in l. contraria ponit plures solutiones
quidam approbat primam sed est calup-
mare illam tamen alii tenent secundam sed
videtur contradicere l. obligationum fere § fi.
cum sy. Alii tenent alias solutiones
que non placent ut ex predictis patet dic ergo
quod prima ibi non novatur ipso iure
quia obligatio precedens erat ex causa
non lucrativa promiserat enim me
restituere hominem meum ad quem
michi erat condempnatus et ideo non fit
novatio sed actor potest eligere actionem
quam vult sed quia in ambabus actionibus

agebatur secundum unam lecturam ideo ei opponitur
doli exceptio quatenus concurrit ut
ibi patet ¶ 3o. oppo. de l. qui rome
§ flavius ff. e. ubi videtur quod prima
non novetur per sequentem penalem
so. dicunt quidam ibi speciale favore li-
bertatis ita tenet glo. in l. oblig.
fere § fi. et ita hic et ibi tenebat
dominus Ray. et ita hic innuunt Dy.
sed Gui. de Cu. in dicto § si pacto
dicit quod ideo quia precessit conventio
in genere hec causa est reprobanda
dic ergo quod ibi promissio de manu-
tenendo fuit ex causa onerosa non lucra-
tiva nam licet tu servum meum
habeas ex causa lucrativa tamen ego
te habeo obligatum ex causa onerosa
quia servum meum dedi pro hoc ¶ 4o.
oppo. de l. qui rome § duo fratres
ff. e. dicit Guil. ibi precessit conven-
tio in genere hic similis hoc nihil est
ut dixi Alii dicunt aut loquitur
de exceptione utrum novetur per penalem
et certe non ut ibi aut de oblig.
et tunc novatur ut hic et hec posset
esse bona ut statim dicam vel dic me-
lius quod ibi precessit obligatio ex
causa non lucrativa sed onerosa ut ibi
patet hic ex causa lucrativa ¶ 5o.
oppo. de l. descriptum § si pro C. de
pactis glo. videtur ibi dicere quod
illa l. loquitur secundum iura nova sed
quod tacite non fit novatio ut C. de no-
vatione l. fi. vel ibi fuit expresse ac-
tum ne novetur qui vero dicit
quod ibi precessit conventio in genere
tunc iste est ut C. dixi Alii ut sta-
tim dicunt et bene quia ibi precessit
pactio liberatoria unde non novatur
per penalem hic in obligatoria ideo
quia favorabiliores sunt ut l. arrian.
et hanc sequitur Dy. in dicta l. in prima
ali. et pe. ut no. Cy. in l. si pacto
quo penam et Iaco. butri. et dominus
Ray. et est ipsa veritas videte ideo
Novatio est unius obligationis in aliam
transfusio sunt ut ff. de nova. l.
l. illud ergo quod est ob. potest novari
sed pactum de non petendo licet tres ef-
fectus tollit naturalem elidit civilem
et obligat quem naturaliter non
petere ut no. in § pactus ne peteret
licet ergo illa naturalis obligatio
qua quis est obligatus non petere tolli
possit per equationem tamen alii effectus
dicti pacti qui per se sufficiunt ad
pariendam exceptionem non cadunt in novatione
cum non sit in obligatione et ex hoc
patet quod glo. ff. de pro. stip. l. i.
in fi. magne glo. que videtur ponere
in distinctione quod exceptio novetur non
dicit omnino verum ¶ Sexto oppo.
ff. de stipu. servo. l. i. § fi. so.
ibi fuit collata stipulatio penalis
in persona alterius hic in persona eiusdem
et ideo difficilius ibi fit novatio
immo ibi glo. et pe. in dicta l. si
pacto ar. pro hoc ff. e. l. fi. § fi.
in pri. licet Iaco. de Ra. dixit
quod ibi loquitur de exceptione sed ut
movetur ¶ Septimo oppo. de
l. qui usuris ff. e. et ff. de novac.
l. si pupillus § qui actum So.
dicunt quidam Ista intelligitur secundum illa
videlicet aut stipulatio secunda penalis
continet minus et non per se fiat secundum
fiat novatio ut ibi alias sic
ita loquitur hic et ista opinio tenet
pe. Iaco. butri. sed Ray. dicit
aliter videlicet quod hic loquitur quando
una stipulatio subiicitur vide secundum
prius ut stipulatio penalis que loquitur.

qn sunt due stiploes pariter pn. Ista
solu. accio uera; videte enim qn ob
ligacio e contracta et ius in qr
Si querit̃ utrum per aliquem actum intro
ducta sit liberacio inspicitur mens lib
antis ut ff. de pretori stip. l. si ex
plib; et l. emptor § lucius de pacti
contrai promisso si ego stipulor id quod
iam michi debebatur utrum per stiploz
uideatur recedere a prima lex inspicit
mentem mei stipulantis ut si stip
ulor plus videor recedere si minus
secus, sed ipso actu contrahendi stip
l. inspicit animum promittentis prout
uerisilr pot adaptari ad uerba
stip. ut s. e. quecumque astringende
gl. cum simul et sel stipulor pena
inspicitur mens promittentis que e ut si no
det sicut pena tantum petat et nec
inspiciatur utrum sit plus uel minus
na quod eorum solueret in sua potestate
vr̃ reseruasse ut hac l. i ff. et C.
de le. i. l. siqui § heres ¶ viij.
oppo et vr̃ quod nullomodo per penalem
stipulacionem fiat nouacio, nam qn
alia venit in sa stiploe quod in prima
no fuit nouacio ut ff. de nouac.
l. fundum corneli. So ibi in stiplo ib;
cequalib; et pariter principalib;
que in locum alterius surrogantur et
sic nouacio ut s. dixi ¶ ix. oppo
C. de nouac. l. i. ibi qui mod.
toll obli. § preterea ubi nunquam per
sum. nouacio nisi expresse agitur
dicit glo. quod ista materia hodie co
rrigitur per dictam nouam, idem dicit
in l. obligoum fere § fi. et l. re
scriptum § si pacto, et in l. predia, quod
vr̃ tenere pe. ja. de Raue et alii
quidam sed Jaco de Are et gui. de
cu. et Ray dicunt alr̃ videlicet quod ho
die nil sit innouatum hoc casu neque
qn prima et secunda stiplo e pariter princip.
tunc dr̃ fieri natura nouacio, et in hoc
e discordia inter iura noua et antiqua
sed qn prima e princ. secunda penal tunc dz
fieri qr nouacio ut s. dixi, et in
hoc per iura noua nil e hodie immutatum
quod accido vim in dicta l. si pro certa fiet
¶ x. oppo ego dixi s. quod qn non
fit nouacio prima accio tolli per alia
vi exaccionis in eo quod concurrit Contra
primo videtur quod nouacio no fiat per
stiploz penalem sed exqualz exigatur
insolidum certum e quod usura e pena
ut s. de neg. g. l. qui sine an. fier
sed sequitur stipulacio usurarum et sic
penalis non nouat primam. primo vtrumque
potest exigi et pena et sors ut s. ti.
i. l. cauetur § de illo ff. e. quod ro
me § calimachus de usur. preterea
so. qn penalis apponitur loco principalis
cessacionis ut quod promittis vi. denar.
pro libra pro quolibet mense qn cessabis
soluere tunc prima no nouatur sed u
trumque petere totum ut in contrarius, hic
aut loquimur qn pena apponitur loco
tol. interesse et total. cessacionis Ita tamen
pe. ff. e. quod rome § duo fratres ita vo
lunt recitare Cy. C. de transac. l.
cum proponas sed ibi no bene recitaunt
pe. ¶ xi. oppo ad idem s. de arbi
l. siquis rem. So dicit ibi glo. quod
pena apponitur loco conceptus et tunc
no fit nouacio sed vtrumque petitur
et exigitur totum ut in contrario sed hoc
dictum glo pe. intelligit esse verum
si agatur diuersis accionib; puta
penam petere per accionem ex stiploe re

vero peto rei vendi. ut dicta l. siquis
rem, sed si agatur accione descendente
ex eadem causa puta peto rem accione de
sedente ex sentencia arbitri emologata
et penam accione ex stipulatu quod no e
petitum sine, tunc no posse sed deo esse
altera contentus ut s. de arbi. l. celsus
Ita dicit pe. in dicto § duo fratres et
Cy. in dicta l. cum proponas C. de trans
acti. quod satis placet ¶ Ut generaliter liquat ista
materia qn penalis stip. nouet
primam dicit Cy in dicta l. si pro po
seruati distinctionem omnino quam videre
potes Ego vero s. tetigi in con
trarius. Tu aut sicut opinionem quam credo
veriter sic dicas, aut pena apponitur
loco interesse tunc aut loco interesse a
loco conceptus, si loco interesse tunc aut
loco interesse principalis et no fit nouacio
sed ut vtrumque exigetur totum ut s.
ti. i. l. cauetur § de illo et de
usur. per totum, aut loco interesse tolle
tunc aut precessit conuencio liberatoria
et penalis et tunc no nouat ut s.
de pact. l. rescriptum § si pro ff. e. l.
qui rome § duo fratres et quod sit ro
s. dixi. Aut precedit conuencio obliga
toria et tunc aut ex causa lucratiua a
ex causa onerosa Si onerosa no no
uat ut l. siquis a socio et l. duo
societatem et l. predia, et de doli
excepci, apud celsum § labeo ff. e.
quod rome § flauius et § duo fratres
Si ex causa lucratiua tunc aut vtrumque dispo
conferit in persona vnius, et tunc nouat ipso
iure ut hic et l. obligoum fere §
fi. et de pe. lega. l. i., ad l. falcid
l. i. § item si ita cum sy, aut in persona
diuersarum et tunc nouat ope excepcionis
ut l. i. § fi. ff. de stip. suo. Si vo
pena apponitur loco conceptus tunc prima
no nouatur ut s. de arbi. l. siquis
rem, quod intellige ut s. dixi, et
predicta vera de stiploe penali, qn
aut alia stip. eque princ. nouet prima
gul. ponit in l. rescriptum § si pacto
ego plenius dixi de pretori stip. l. pe.
et hec sufficiant quantum ad quest. ¶ Ve
nias ad questiones, et quia hec l. tractat
principaliter de questione stiplonis Ideo de hoc
plene videndum e, et glo videtur ista
materiam expedire in l. et si post tres
siquis caucio, et ibi posuit vnam
breuem distinctionem que continet tamen vi casus
Ideo nos examines istam materiam per
v. questiones principales, primo enim queritur de
stiploe simplici no penali pura, secundo
de stiploe simplici sub condicione, quarto in
diem, 3o de stiploe simplici sub con
dicione, quarto de stiploe no simplici
hoc e penali que incipit a precedenti condicione
quinto de stiploe no simplici que incipit
a precedenti paccione nuda ¶ Primo de sti
pulacione no simplici penali que incipit a
precedenti paccione vestita Ista sunt in ba
glo in dicta l. et si post tres ¶ Quo
ad primo qn stipulo simpliciter et pure co
mittitur Ro aut queris quantum ad ob
ligacionem et accionem et tunc regula e quod sta
tim contrahitur ut l. cum qui kalendis § quo
ciens ff. e. de v. sig. l. cedere diem
de regu. iur. l. in omnib;, ista e. § omnis
fallit ubi in obligacione inest tacita con
dicione ut in fructib; futuris et
partu ancille ut s. de condic. inde
l. i. et l. interdum ff. e. Tunc enim non
nascitur obligacio, nisi adueniente
condicione sicut in condicione expressa ut no.

ff. de pactis l. itemque. Item fallit
in obligationibus in quibus inest dies taci
te ut promisi facere domum et dare
carthagine in qua est ius quod dicit
ff. de obligatione in diem. Sed
circa predicta dubitatur de uno nam
videtur quod omnis stipulatio quantumcumque
pura habeat diem ut ff. de consti. pec.
l. pistor ff. de solutio. l. quod dicimus, isti
de inutili stipu. § si Rome d. Cy. de
consti. pecu. l. ii. in fi. quod que fin. fate
in constituto quod ante x dies non sit effi
caciter obligatus et ideo modicum tempus
quod ei datur secundum l. quod dicimus ff. de so
lutio. ei datur a iudice ut interim
non sit in mora non ex natura actionis
et istud videtur sentire glo. in dicta l. pro
missor § i. licet non ita clare, alia glo.
in dicta l. ii. C. de consti. pecunia
videtur dicere quod id quod est in constituto
tempus x dierum idem sit in aliis obligationibus.
Quid dicemus? vos debetis scire quod
quoddam est tempus quod inest obligationi vel
ex conventione vel ex natura contractus
et tale tempus impedit diem obligationis
venire. est quoddam aliud tempus quod obli.
non tangit sed misericordie causa indulgetur
solvere ut ff. de compensa. l. si cum mi
liti § fi. per quem, per quem tex. declaratur
ista materia. Modo ad propositum dico
quod in omni obligatione pura dies statim
venit et cedit cum effectu ut predictis
iuribus probatur sed tempus in eis misericordie
causa indulgetur solvendi. quod autem istud
tempus sit glo. variat in dicta l. quod dicimus
et de re iu. l. in omnibus, et de inu.
stipu. § fi. ubi plenissime. michi autem
videtur quod regulariter istud tempus non sit limitatum
sed sit arbitrio iudicis licet hodie ex
consuetudine statuatur a iudicibus x
dies ut in si. e. § omnis, et ff. de iu
dicii. l. si debitori, sed in quibusdam casibus
tempus istud expressum est ut in constituto
ut est tempus x dierum ut dicta l. pro
missor. Quod autem illud tempus sit misericordie
causa indultum apparet quia tribuitur exactioni
item exactione iudicata est tempus iiii men
sium ut dicta l. si cum milite in fi. de
compensa. item in actione de dote est tempus anni
ut C. de rei uxor. act. § exactio.
quod autem illud tempus sit misericordie causa
solum indultum patet quia tribuitur exactioni
ut dicto § exactio, preterea si ille di
es impediret diem actionis venire
iam impediret prescriptionem inchoari quod non
inchoatur nisi adveniente die ut
l. cum notissimi § illud. C. de pre
scrip. xxx an. sed in actione de dote
incipit prescriptio statim soluto matrimonio
ut C. de iur. dot. l. in rebus in fi. ergo
tale tempus non impedit diem actionis venire
sed misericordie causa indulgetur. Dice
tis vos quis est effectus utrum tempus
insit obligationi an misericordie causa in
dulgetur solvendi. Respondeo magnus
et multus, primo quo ad compensationem ut
dicta l. si cum milite in fi. secundo quo ad du
plicationes indicias si ante tempus agat
nam habet locum solum quando dilatio inest
ex pacto vel ex natura actionis ut
in si. de except. § hodie. sed in tempore indu
lto misericordie causa secus puto, cum l.
contra illud tempus permittat agere ut di
xi et statim dicam. Tertio quo ad inchoan
dum cursum prescriptionis ut patet in dicta
l. cum notissimi § illud [illegible]
l. in rebus in fi. C. de iur. dot. Ex hoc
patet quod infra illud tempus misericordie

causa indultum potest agi licet non exigi, alias
non curreret prescriptio, pro hoc quod
interdum potest agi et etiam exigi infra
tempus deducto tamen commodo medii temporis
ut ff. so. matri. l. si constante §
quotiens. Quarto quo ad illud, dolo facit
quod petit etc. nam petenti aliquid quod
oportet eum restituere post tempus quod
respicit obligationem, et sic impedit
diem actionis venire, secus esset in tempore
quod misericordie gratia indulgetur, argumentum eius
quod ff. dictum est et est expressum ff. solu
ma. l. nupta § fi. et de dona. ob
cau. l. si donaturus in fi. quod l. loquitur
in uno petente cum tempus indulgetur gratia
misericordie ut dixi ex quo patet quod l. que
loquitur in actione de dote nil facit
ad questionem utrum ante diem sit nata actio
de qua statim dicam, sed contra predicta vi
ff. rerum amo. l. si mulier § rerum
et l. ob res ubi vir agit ad res
dotales. quo ad interusurium medii temporis
nec enim obicitur exceptio dolo facis
so. ille leges habent aliud intellectum
secundum quem non obstant. vel melius in
contingit quo ad delictum mulieris. Item est vi
dendum quando est stipulatio contrahitur quo ad
more constitutionem dic quod requiritur quod in
telligat vel intelligere debeat se de
bere, et sic interpellatio congruo lo
co in tempore et absque rationabili causa interser.
ut ff. si certum pe. quod te, de usur. l. mo
ra. ff. e. si ex legati causa. fallit in
casibus in quibus mora re ipsa absque
interpellatione contrahitur ut plene no. dicta
l. mora. dic ut ibi et per Cy. l. in
minorum C. in quibus causis in integrum restitutio non
est necessaria. Secundo principaliter queritur quando contrahitur
stipulatio in diem. ista questio habet plures
dependencias. nam quandoque stipulatio habet
diem causa differende solutionis. et ista
quandoque est certa quandoque incerta. Quandoque
habet diem causa multiplicande obligationis
quandoque causa limitande obligationis de quibus ergo
est videndum. primo ergo quando stipulatio que
habet diem certam causa differende solutionis
quando contrahitur quo ad obligationem quo ad
actionem quo ad moram. Circa hoc
fuit opinio nam glo. ubique tenet quod
statim est nata obligatio et actio sed
agenti obstat exceptio sed per eventum
diei tollitur obstaculum exceptionis ut
l. cedere diem ff. de ver. sig. quando di
es usufr. le. ce. l. i. in fi. no. si cer. pe.
l. certi condictio in prin. de pact. l.
item quia et in multis aliis locis. pe.
et Cy. post eum dicit quod ante diem
est obligatio non actio ut plene
no. per Cy. C. ut actiones ab here. l. i.
domini b. de prato disputavit et
tenuit se cum glo. domini An. de pys.
in quadam sua repetitione de l. si insu
lam omnia recessit et tenuit se simpliciter
cum glo. quod hic recitare esset longum
et fastidiosum. michi autem in ista questione
videtur distinguendum: sic aut dies adici
tur post obligationem iam contractam et actionem
natam puta per pactum et tunc durat
obligatio et actio licet obstet exceptio
ut in si. de excep. § temporales. aut
dies una cum dispositione producitur, et tunc
aut dies additur ab homine, aut
subintelligitur a lege. si ab homine tunc
aut in stipulatione devenit aliquid
quod non est transitorium ad heredes
ut usufructus et usus, et tunc ante
diem non nascitur obligatio nec actio
ut ff. quando dies usufr. le. ce. l. i.

cta si Ro q2 possz stip^tor an mora
et sic est dubiu vtruz stip^o hz eff
ectum / aut i stiploe deuenit aliq^s
transitoriu ad hedes et te statim
gitti quo ad obligoes et accoez
ut dicta l. i. iii si / qn dies usuf le.
. ge . ß . mandati . l . qui madatu de
v . sig . l . di cedere diem / et i hoc
tn bene dicut tari glosatores . ro
qz tuc certum est debituz rei . so
cau qn dies . sl intelligit a lege / te
aut sl intelligit mat ia gtractus,
vel rei in stiploe deducte / a^d pp ad
extn cuz accoes po cau stati e
nata obligacio et no acco hoc p
in tutore q e obligatus pupillo
ex quasi gtractu tutele vel stip
te pu . sal . fo na e obligatus
i die finite tutele q dies e cta
lz ante possit fini et gstat q
ante obligatur no tn ante orit
accio vt e . de tutel et ra . dys .
. l . si tutor rei p^ce s . si . et re pu
sal . fo . l . iii . s . hac stiplom qui
tex no pnt cauillari / et doc non
allegant j dez pbat qn dies ie
ex nata rei . ß . e . l . me du ubi e
tex / nisi glo destruet / facit . e .
. l . si stipulatus eem abste di vo
dies a lege i tellig pp aqd ex
tn qz accides te stati oritur obligo
et acco vt dicta . l . si tutor i si . et
. l . se put loq^tur de alys accoib
q^s tutele Nec obstat pdictis q
dic de acce de dote q oritur so
luto matrimoio / et tn hz die a lege
qz illa est dies insracoe ca in
dulcae vt dixi ß pxi qoe Ro
p decon e / qz qi acco oriat ex
obligoe et ptate legis no pnt
gtrahentes p adiecoez diei ipedire no
uitatez acc q e a . l . ar . de ope
lib . l . eeidonez / id orit acco de
stricto iure / sz de eq^tate obstat
exc / sz ipa . l . bene possz ipedire
natiuitatez accois qd facit in die
tacite sl intellig / et p hoc reducu
ad gcordiaz oes obligoes alle
gacoes hic i de p doc facte si
q^ritur qn costituitur quo ad mo
ra / dico q in caibz i qb an die
e nata obligacio mora gstituitur
p cursu diei apposite vt . e . e . l .
magna de iur emphit . l . y zdez
in die tacita ut . e . e . l . si isula
sz in caibz i qb an die no e nata
obligacio . dico q mora no gmitte
per cursu diei apposite ne eode tpe
obligo gtrahatur i mora q . l . no
uult vt j . de solucio . l . q dicimus
et dicta stati cta obligom gdonale
ex hoc app effcs i uestigacois p
imisse eciaz alius effcus qz si qo
ageret ante die nec a reo oppone
excepcio eo cau quo an die est
nata obligo et accio reus succu
beret qz no opposuit excepcoz sz eo
cau quo no e nata acco eciā reo
no opponente absoluitur qz actor
sine accoe experitur / et ista st effcs
manifesti D^o iuxta hoc qro
qn gstituitur stiplo q hz icta
diez Ro aut e dies oio icta
. s . an et qn et te tenetur p ordoe
ut . ß . e . stipulo ista . s . i certa
Si vero e dies incerta qn sz an
cta ut dies mortis te vi q stati

sit nata obligo et accio / qz certuz
est debitum iri ut . e . dixi 9 de die
certa / et hoc videtur tenere glo .
. C . ut act . ab herede . l . i . et ibi azo
in suma et i sti . de inutili . stipu .
. s . post mortez In contrarium q an
diem no sit nata obligo nec acco
tz glo j . de regu iur . l . i oibus
et hoc tenet dy j . de nouac . l . si
pupillus . s . q sb gdone / et hoc pu
to veru p dicta . l . i . C . vt acti .
ab here / vbi e casus / nisi textus
destruatur glo gtrias . puto sic
dicere cu modo / cu ctuz sit debitu
iri dz haberi pro puro sicut i
legatis . ß . de gdici i de . l . ite heres
meus So he^s p pura quo ad tns
missiom i cau dce . l . itez heres me 9
Item ad hoc ut solutu no possit
repeti ut . e . de condi i sti . l . na et
si cu vide / no aut quatu ad hoc
ut an die nascatur obligaco et
accio / et est racio inter diez certaz
et icertaz qz in die incerta q sit i
obligoe e incertu qz incertu e q
sit intus uiuere medy tpris et
io ante diez no nascit obligo . nec
acco sic in fructibus futuris et pu
cretiise vt . ß . de codi . et de . l . i .
i si . no . e . de pacti . l . item / qz / sz
qn dies e certa inter vsurum e
certu p . l . heditatu ad . l . falcid
sz si glo dicte . l . bn gsidas / no e
gtra Ex pdictis pz q p cursu
diei i certe no gsti q i mora
ne eodem tpe obligetur . i gstitua
i mora vt . ß . dixi / et dica 3°
est videndu qn obligaco hnt die
ca multipli oblige seu pstacoe
qn nascat obligacoes et acco ex m
i obligacoe anua i hac die q e
dina inter contractus et legata / na
i gtractibus stati e nata acco i
obligo p toto tpe ut . e . e . stichus
. s . i . de donac ca mort . l . senatus
. s . si . Ite pro debito pmi tpris
pot agi stati quo ad effcm exac
cois / sz pro tpe futuro pot agi
no quo ad effcm exaccois sz codep
nacois sm ea q no . C . de fideius
. l . i . facit q no . p dy . ß . e . qui hoc
anno / et p Cy C . qn di lega . ce .
. l . i . In legatis vero pro po ano
stati e nata obligacio et acco p
seq^ntibus no e nata obligo nec acco
sed e condicoe vt . ß . de an . le . l .
si in singulos / et . l . i singulos et
qn dies le . ce . l . cu i annos . lig
tn pro futuris anis no sit obli
gacio tn pp obligoz pmi ani . l .
pmittit q stati agatur p oibus
annis ut sequitur sma no vt exa
gatur vt dicta . l . i . C . de fideiuss
. sz gtraz g^o q dic vt ibi notat
Est videndum vtrum cursus diei
apposite ca multiplicis obligois
gstituat quem i mora Rndeo i co
tractibus ctiaz e q sic vt C . de iur
emphit . l . ii . In vltia volutate
dico q no / ne eodez tpe nascat
obligo et mora vt . ß . dixi / In
terea hoc pbat p . l . i . ß . de pe
nu . lega / sic i ducedo / vbi e pea
et dies cuius decursus gstituit
q i mora no additur more pur
gacio vt . ß . ti . i . l . traiecticie
. s . de illo / no . p dy . ß . e . l . si in
sulaz / sz i . l . i . de penu . le . fuit
pena et dies cu multiplice oblois
et tn pot mora purgari vsq

ad utez gt, g° continuus dicti diei
non constituit queȝ in mora qr tn̄ non
posset purgari sicut qr ibi mora
aliomodo contracta s. p interpellacōē
ideo admittitur purgatio ¶ Quarto
videndū ē qn̄ stiplo hȝ diem cū limi
tande obligōis qn̄ nascatur oblig.
et actio Rō statī ē nata obligatio
et actio et pōt agi · ī ha dieȝ quo
ad effectū exactōis et cursus p dicti
diei nō constituit quē in mora sȝ
par ideo exceptōem vt vltra illud tp̄s
non teat ut · ff · ti · i · l · obligōnū
fere § · i · ff · mandati · l · fideiussor
§ · fi · ff · de dāp infec · l · dāpni §
sabini et in no p dy · i so grr̄ de
· l · i illa ¶ Tercio prin̄ gro, q̄ in
stiploē simplia condicōnali qn̄ cōtitut
istag° etiaȝ hȝ inceas depēdencias
nā qdaȝ ē condicio nccīa qdaȝ ipos̄
qdaȝ cōtīgēs Jteȝ quēqȝ stiplo hȝ cō
dicōēȝ et dieȝ mixtā de quolȝ ē vi
dendū pimo de stipēe q̄ hȝ condicōēȝ
nccīam Jn hac dico q̄ q̄da ē cōdico
nccīa de p̄nti q̄ nllȝ hȝ tractatuȝ
de futuro et ista sigdeȝ ē nccīa
nccītate fci ut si celū digito nō
tetigero hr p pura vt ff · ē · l · in
possibilis hic ruso et · l · i illa i
fi · Si vero ē nccīa nccīte iur ut
si ticiū nō occidero dab x · Jsta
eni ē nccīa de iure cū eius g°
sit in possibil' et tn̄ stipe° nō vȝ
vt · ff · de pactis · l · iur gentiū § · si
ob maleficiū Alia ē condicio nccā
q̄ hȝ depēdēciaȝ de futuro vt si
moriar p viuto · C · Et in hac vi
dicere pe · aut appōitur p dicōeȝ
cū et expecta euētus aut p dcōȝ
sr̄ et tn̄ nullaȝ hȝ suspēsioȝ sȝ he
p pura ut · l · si pupillus § · qui sb
gdicōe · ff · de nouac Rō istoȝ ē
q̄ cū p̄n° denotat tp̄s si p̄n°
gdōȝ vt · ff · qn̄ dies le ce · l · si tico
Jta teneȝ Cy · C · de hēdi · instituc
· l · exineuȝ Et hoc vr̄ tenere glo
· C · de fideiuss · l · post mortē i sa
glo · Jstud reputo falsissimū et
cōtra casū · l · q aūqȝ § · pe · ff · e ·
et de gdia · ȝ · de · l · qbȝ diebus
§ · q̄daȝ ticio · vbi appōitur p dcōēȝ
sr̄ et hȝ suspēsioȝ Dico g° siue
p si siue p cū Jdeȝ q̄ dixi · ff ·
in obligōe q̄ hȝ die incertū Sc̄o ē
videndū de gdicōe i posli Rō vi
ciat obligōem ut · ff · e · l · i possi
bl' secus in legatis q̄ dic ut no
p dy i c · nēc pōt de rgu iur · li
· vi · p Cy · C · de insti et sbsti · l · i
et de hic · q̄ pe no · l · i · ¶ Jnōe
videndū de gdōe possibili seu cōti
gēta q̄ se hȝ ad eē et nō eē ī h°
cū oēs gcedat q̄ an gdōis euētū
nō ē nata obligo nec actio vt · l ·
cedere dieȝ de v · sig Jdē ī gdōe
tacita ut no · i · dcā · l · iteȝ qr de
pact ¶ Sȝ dubitat vtr euētus
gdōis gstituat quē ī mora guil
de hec disputat i · l · q̄ te · ff · si
cer pe Cy · C · in qui cau · i inte · re ·
sti · nō ē ne · l · i inioz i vi · q · et
oēs tenēt q̄ nō gstitua° q̄s ī mora
p illaȝ roȝ sapius nequis oblige
et gstituatur ī mora eod tp̄e q̄
· l · q̄ dicimus ȝ · de solua dic g° ut
dicta · doc · notat ¶ Q° cca p̄dicta
ē videndū quid de dispōne q̄ habȝ
gdōem et dieȝ et qn̄ gmitti et cui
est q̄ donec pendet gdo nō ē nata
obligō nec actio vt · ff · dixi · Jteȝ

certū est q̄ si gdicio extitit sȝ dies
supest q̄ ē nata obligacio et actio
· ff · e · l · cum stipu · sim cca p̄n sȝ an
ante dieȝ possit agi sine obstaculo
exceptōis dubitatur et de hoc
sunt multe opi ȝn solcē gr̄y · l · i
illa · et · l · hec iure · ff · e · dy teneȝ ibi
opiōēȝ · jo · quā puto verā · et vidr̄
probari p · c · commissa de elecci · li ·
vi · sȝ pe aliter dicit Cy q̄ p hec
nō hētur plena noticia io cca hoc
plene distingue tā ī gtctibȝ q̄ in
vltīe voluntatibȝ aut loqm̄ ī hijs
q̄ rpiūt dieȝ vt stip et legata et
sic Aut in hijs q̄ dieȝ nō rapiūt
vt hēditatis pino cau aut dies ad
dicit gdōi aut dispōi · si dispōni
regulariter expectatur dies vt
· ff · de gdia et de · l · si ita legatū
sit ticio et · l · cū tale · § · me me · so
ruso · e · ti fallit ī cau dcā · § · me
· me · so ruso et q̄ sic io ibi no · Si
vero dies appōitur gdōi tn̄ a gdo
pendet ex fco debitoris seu p̄missor
et expectatur dies vt dicta · l · i
illa · ff · e · et · c · commissa sic itellr̄
· ff · si quis · cau · l · si eū § · i · nā q̄
p̄mittat hoiem iudicio sisti p̄ittit
se curaturū et vt · ff · e · quociēs
quis et sic p̄mittit fcm̄ suū aut
gdicio pendet ex fco alteius ul' viribȝ
fortune et tūc aut fuit adiecta
dictio exteminatem tp̄is sigfica
et expectatur dies vt · ff · de gdi
et de · l · iij · § · i · Aut nō fuit ad
iecta et tn̄ dies nō expectatur vt · ff ·
· e · l · hoc iure Sc̄o casu p̄n° qn̄
loqtur in hijs q̄ dieȝ nō recapiūt
ut hēditas tn̄ extīcte gdōe rmanȝ
dies simpl' et nō expectatur vt
· ff · de acqui here · l · si q̄s ita heres
· no · ff · de condi · i sti · l · y · Aut nō
remanebat dies simpl' sȝ cū alq°
fco ut p̄uta p̄seuerācia ī societate
et tn̄ etiaȝ dies expectatur vt · ff ·
de gdia insti · l · iij · i p̄n · et ibi no ·
io q̄ tūc videt ē cōdicio exhuc
p̄tt sōlui multa q · de fco ¶ e°
p̄n° q̄ritur quid in stiploē simplia
sȝ p̄cali q̄ rapit a p̄cedēti gdōe glo
v · l · et si post tres faciat p̄lām et
iij° excepaxe Regla ē q̄ tn̄ cōtite
cū desijt posse dare vel facere id
qd' deueit ī cōdicōe vt hac · l · ipso
dictū nō ē gnale nā solūmo
loqtur qn̄ p̄cessit cōdicio negatiua
ī nō dādo uel no faciēdo Sȝ quid
si p̄cessit gdicō affirmatiua vt si ti
ciū emācipet vel exhēdet tn̄ gūte
cū fcm̄ vel datū fuit qd' ī gdōe
deuenit et sic cū extitit gdo vt
· J · e · l · quidam cū filiū p̄cedit glo
et dicit q̄ istud fallit ī vltīe p̄plexte
ut · ff · e · l · si ticius Jstud quali
dēat intelligi dic vt dixi · ff · ī p̄a
op · v° p̄ticule ¶ Jtem fallit dicit
glo · ȝ · de fideiusso · l · fideiussor
obligari § · fi · et ī hoc glo bn̄ dicit
ut dixi · ff · ī tercia op · v° p̄
ticule Jtem fallit dicit glo ī vl
vltīe voluntatis ut · ff · ad · l · falcid
· l · i · § · item si ita cūta hoc sic opi
qd' declara ut dixi in p̄a op · iij ·
p̄ticle Jtem fallit dicit glo fauore
libertatis vt · l · libertas § · i · ff · de manu
· testa · Alij aliter dicunt q̄ declara
p ea que dixi · ff · i p̄a opi · v° p̄tic̄le
¶ Jteȝ fallit extra glo si modicō
eēt adiectū dies p̄terita die po
sset agi ut · ff · e · l · quotiēs astrīgēde

ist. Item fallit si hoc eet actu ut u
triq3 posset peti/ et cu nulla est
dr. ia utru incipiat a pcedeti co
dicoe an i capiat a pcedeti pacoe
ut hac. l. vlao ruso sim leuiu dm
. d. qua. C. posiu/ exline aq3 dai
qo declarata ¶ Cuico pn. grit.
quid qn pncipal stipulacio icapit
a pcedeti pacoe nuda/ hunc articlz
pleissime examinau. C. pxi i vi. op
ue pticule dic vt ibi ¶ Sexto pn.
qrrau. quid in stiploe penali q ica
pit a pcedeti pacoe vestita glo i.
. l. et si post tres rndit q te gittr
cu facere vel dare potuit i no feat
vt hac. l. Tu vero distigue a dice
dandi uel faciedi erat collata i uo
luntate pmissoris. i te gittr. cu dare
ul facere posse desiit/ sic qn icapit
a pcedeti pacoe vt hac. l. v. q si
ab inao sim veru leuira aut no fuit
collata i ptatez pmissoris/ sz simpli
cipisit i te pcedit dem glo qz te co
mitti cu dare ul facere potuit et
no feat vt hac. l. v. itaqz Sz circa
hoc dubitatur/ an hoc solu suffi
ciat q potuit facere ul dare i no
feat an rqiratur iterpellaco/ glo
circa hoc i hac. l. vide sibi gdicere
na i pma glo. hui9. l. tz q rqirat
iterpellaco/ postea i v. sabin9 vi
tetur q no reqiratur iterpellaco/ et
q istud ultimu sit veru pbat
p hac. l. q i distincte loqtur. ptea
qui certus e no dz certiorari ut
. l. i. i si. de acq. epti Jng ve cas
. 3. de fideiussori. l. fideiussz obli.
. s. si. Sz possz rndeni q ibi loqtur
in diuis psois Itez vide cas. cogn
dieo lega. ce. l. si pemi ¶ Sz po
sses rndere q ibi pcessit debitu ex
dispoe defucti qua pot ignorare Jt
ve cas. C. de collaci. bo. siq9 e fi. m
. s. sapu. Sz posses rnde q ibi cat
stipe sir et no erat adiecta pe
nalis/ sz quicquid dicat ueritas e
q rqiritur interpellaco Sicut ei
ad constitui more quo ad piculz i ce
ries rq. itpello ut C. e. l. si ex
legati ca/ et quo ad comissioz more
ut dicta. l. siquis s. stip/ ita eciā
quo ad comissioz more vt dicta. l. si
quis. s. stip. Ita eciā quo ad co
missioz pene/ et ita tenz dy/ qd
puto uerissimu p dcaz. l. si pemi
nec e bona rnsio supra scripta
qz no pot pbabili ignorare ea q
depedet ex testo ar. C. de trisact
de hys que/ no. C. de libera lega
. l. cu here ¶ Itez circa pdca du
bitatur. vtz an penalez stiplom
qesita posset agi ad id qd venit
i pa. vestita ¶ In hoc aduerte
an p comissioz penalez no spatur
nouaco p. et te no e dubiu qd
posset agi sz qn nouaci spatur
te procedit qd fet de hoc st glo.
qre/ na i. l. obligoniu fere. s. si
tenet q iteri posset agi Jd tz. C.
pro socio. l. duo societatez i glo si
vbo posse contrarui tz. C. ad. l. fal
cidi/ l. i. s. itez si ita. et ve casus
de penu. leg. l. i. s. et qn dies lega
. te. l. cu sine. ce. l. si penu/ et hac
ptez tenet dy et Jacobus ar/ p tlez roz
innuuoluit lit gtes. sup eo s. quo

pot. pueniri ad smam sz sup eo q venit
in pma promissioe no potest pue
niri ad smam cu i ipa litis gtesoe
cosumetur penalis et fieret noua
pme/ no gr dz admitti pposico illi9
accois q pposita nil releuat ar. l. hec
stiplo. s. diuus ut le no ca. dns
. ol. reducit predicta ad cocordia q
sic peticio eius q deuenit in pm. l
pot osidari ebus modis/ vnomo q
ad effcm extraccois et istomo no e
in peticoe/ sic itelligit qd no. i. l. i.
. s. itez si ita/ et. l. i. de pe. le. cu sy
/ s. o mo pot osidari quatu ad cof
fusioz seu quasi nouacom iducedam
. Tercio mo q ad purgcoz more i pe
diedaz/ et isto duob modis bn est
i peticoe/ ita lo. glo i dicta. l. obli
gacoium fere. s. si. dns Ray dic plus
ultra q cu sit i eleccoe rei q velit
soluere vt. l. siqn. s. hres de le. y.
q si a.e agit ad id q deuenit i
pma. et reus tacet nec soluit pcaz
qz te optime pcedit cdepnaco ad
id qd deuenit i petico/ na cu reus
eligendo pena potuisset sortis peticoz
elude et no feat iputet sibi Ego
dico/ aut penalis stiplo seqns nou
at pma ope exceptoe et te pcedit
dictu dm Ray. na si reus obmisit
oppone exceptom iputet sibi qz se
cdepnacio ut. C. manda. l. si fideiuss/
nec eni pot post smam talez exceptoz
opponere/ nisi in casib no. C. de ini
et fac igno. l. i. / aut stiplo seqns
nouat paz ipo iure et te bn dicit. d.
. ol. na inquacuqz pte iudicii pma
ius actoris seqtur absoluco ab
istancia vt i si. de pre i tep ac. s.
. si. / eciā si reus nil dicat cu iudex
videt actorez no hre acoz dz eu re
pellere vt no. C. de trasac. l. vbi
pem/ et hoc de pmo. s. effcu extraccois
de s. o effcu. s. qi nouacoe seu cof
fusionis Credo Ol. bn dicere/ na
alicui pmitt agere vt possit esse
certus de acoe sibi cpetitur a
ut. 3. ie ra. ha. l. cu i debitu de
acq. emp. l. iul. s. siq9 colludete
cca teaz effcm. s. qn ad ipediedu
purgcoz more no ve m bn dicere
q dicat Ol/ na te p lit gt ipedi
purgaco more/ qn post litem gt no
offert id qd petit. utputa peto itez
et post lit gtest offero itez no pot
ut. l. si i sula/ vel peto pena/ et post
lite gt offero peni no potes ut
. l. i. de penu. le. cu sy/ sz si peto pe
nu ul itez i post litez gt pot m
solui q peto vsqz ad smaz. i absol
uetur reus soluco ut dco. s. si i
si. de pre i tem acti 3nquo aut
pindicat reo lit gt/ isto vlao cau
examinau vob hoc ano i. l. si in
sula. vide/ hic no repeto

Decemi. sti. acco

Non seqtur pnaco nisi
pcedat habitus. h. d.
¶ Oppo. dicit in pn iu
diciu te cotra. l. paulus. dic sz
unu modu legendi q notat. i. ap
probat ul. i. corrigit ut i glosa.
¶ Oppo de. l. si. si cer pe. glo di
cit q e uerum si certu e eu no
soluendo et vide istaz glo q icap
si dubitetur No. id q dicit q
pus dz excuti reus/ postea fideiu
ssor/ e ven qn eni no e a pn.
pilez ee soluendo. secus si e cui
oio/ et habui i marchia ista qoz

Nullus fuit fideiussor titium qui nõ
poterat conueniri cũ esset rebellis ecc̃
manifestus et io dixi ante ipius excu
ssacõem posse deueniri ad fideiussorẽ. sz
qualr̃ fiet notoriũ iudicia dic q̃ i ci
tacibz in q̃bz ẽ extimã ẽ facile q̃
mõstrabo libros q̃ tm̃ apparere cum
tñ ẽ in bonis si alius qui cõueñitur
uult dicere q̃ plus hz ĩ bonis ipse p
bet ut glo no. ẽ ĩ .l. si cũ .l. .ff. de pro
batio ¶ Circa autem ĩ excussione ⁊ p̃uincia
qua p̃uinciatur deueniri ad possessores
uel fideiussores deberet citari fideiu
ssores et possessores Ja. de are. dicit
q̃ sic ar .C. de pp̃. pu. pen. .l. ij. et
de reb; eor. .l. mag puto .§. ne passiz
Ja. buttri videbat͛ tenẽ q̃ nõ q̃ad
modũ legatarij nõ citatur qñ p
uincatur testiũ ĩ officiosũ vt .l. pap
.§. si ex cã .ff. de ĩ of. testa. Allego
glo ĩ cõtrariũ ĩ .l. cũ miles .§. .v. .ff. ex
qui cau maio Et illã glo tenẽ mm
¶ Sed aduerte q̃ in p̃posito puto q̃
sufficiat citacio gñalis p tubaz
.§. q̃cũqz uult defendẽ eñz ⁊c̃ ut
in ore ẽ ar auc. si oẽe .C. si ut
abhere absti. et de re pig. .l. si eos
tpẽ. Excepi cõtra a q̃ue et dixi q̃ ecc̃
excõicatus ipẽ dixit sũ absolutus an
i tẽcio mea sit pbata si nõ pbat se
absolutuz dicit pe q̃ intẽcio nõ ẽ
pbata p .l. nõ vtiqz .ff. de excepc̃
et .c. excepc̃ obiacẽs de v̊gñ in
ti. vi. nõ ob. ista .l. q̃ pbata pua
sequitur hitus. hoc ẽ veruz sz vitus
vt hic nõ sz in istp̃tacõz et q̃
ista so. sit mala pbatur ĩ autca si
dicatur testis .C. de testa. pbatur
p glo ĩ sili ĩ .l. si in ch̃et tibi
.§. in legatis ĩ pñia glo .§. .ff. de
le. .i. fac .l. uul de repudu Mod di
ce q̃ Mõ do ẽ vna doctrina vtruz
ad posicõem p̃uacõis seq̃ hitus
sz im effem. dic aut p̃uacõ poit
a in cõsulto cuius ẽ ipẽ loqui
et tc̃ sequitur poiaõ hitus ut hic
et .l. uul .ff. de repudns Aut p̃
uacio põit a ptib; et tc̃ a vtraqz
pte p̃uacõez gfitet aut vna gfitet
alia negat p̃o cau aut hoc gtigit
ẽta id ĩ quo ptis cõfessio sibi nõ
p̃iudicat ut in s̃uitute vt .C. de li
cã. .l. interrogatiua et tc̃ ad posicõz
p̃uacõis nõ sequitur posita hitus
licet em̃ cõstet me manuiss tñ nõ
sequitur q̃ fueri s̃uus ut ĩ .ff. de
ingenuis .§. .fi. et .C. de ĩ genu. et
manu. .l. ij. Fallit si dicat͛ ut .j.
dicã ut in cãsib; in quib; gfitendo
q̃s sibi põt p̃iudicare et tc̃ seq̃t
posicio hitus q̃ si ptes gfitere tu
solutũ p̃sumitur p̃cessisse debituz
nisi q̃ntra pbet͛ vt .ff. de pbat. .l.
cũ de indebito et ĩ auc q̃ mo na
effi. legi .§. queꝫ coll. vi. Eo
casu qñ alia pe negat tc̃ si dcã
p̃uacio nõ pbatur non p̃sumitur ha
bitus ut dcã .l. cũ de indebito sic
intelligo .l. nõ utiqz .ff. de excepc̃
et q̃d ibi dicã si vo pbat͛ tc̃ ad
gmodũ negatiue nõ p̃sumictur ha
bitus sz ad eius ĩ comod sic vt dcã
.l. cũ de indebito fallit in auctcã
si dicã .C. de testa. Ro q̃ ĩ dcõ
testiũ negacõ vel affirmac̃ ptes
non attenditur sz solũ v̊bis ipius
dcã. Vñ cũ test dicat se man
missũ Natiuã huius vbi ipetrat

q̃ ipse fuit s̃uus Et in hoc gtrã
ad eum repellendum ei statur ut
ibi pz et no p Innoc ĩ sili de accus
.c. in q̃nisic̃ Item ipetrat q̃ ipse fuit
liberatus et ĩ hoc ei nõ creditur
nisi p̃probet vt ibi pz q̃ quo ad hi
litacem p̃sone ipius testis iudex dz
aliter inuestigare q̃ sibi crede
vt .ff. de testi. .l. iij. .§. .i. ĩ glo
.fi. vbo ĩ inimicicie Nec obstat si
dicis q̃ circa lib̃tatez nõ põt sibi p̃
iudicare q̃ ibi hoc gfitẽ ĩ iudi
cijs vel melius nõ p̃iudicat ibi si
bi quo ad statũ suũ sz solũ q̃o ad
eũ repellendũ vel admittendũ ad
testiõmũ .i. dicta circa gtractus
et aliaque ex mera mera volũte
nõ dependent in hijs dic ut ĩ vl
timis voluntatib; ĩ .l. cũ tale .§. .fi.
de gdic et de ibi stabo ¶ Ex hijs
apparet solucio qõis p̃posite q̃ si
dico me absolutum ab excõicacõe
et pe negat nõ p̃sumor fuisse excõi
catus si dico et pe aduersa gfitet
p̃sumor fuisse excõicatus nisi pbem
gtrariũ quod nõ puto verum q̃ gfite
do nõ possũ facere excõicatũ ut .ff. dixi
sz si ego petere me absolui ab excõicac̃
tc̃ eo ipso videor me gfiteri ee ĩ q̃
possidẽ excõicacõe et debeo vt excõicatus
euitari nisi pbẽ gtrariũ vt ex. de elc̃
.c. venerabilez .§. sc̃ em̃ et ibi no.
p bñar nisi dicerẽ me petere absolui
ad cautelaz ut nõ plene p Innoc.
de sen exco .c. p tuas sicut cũ q̃s
petit remissi inuitus vl rescissio
gtractus gtenus de fco p̃cessit vt .l. ex
act .§. .le. qui vim de acq̃. ep. sz
ĩ cau p̃cedenti sz dicã me absolutũ
nõ tñ dico de p̃nti me excõicatuz
et sic me euitandũ facit ad p̃dcã
q̃d no de op. no. nũcia .l. .i. ĩ pñ
ĩ glo mag ¶ Sz pone pupillus li
b̃auit et ipẽ gfitet tñ negat sol
lẽnitates debitas ĩteruenisse et sic
dicat lib̃acõem nulla sz ex ea pbari
debitũ quid iuris dico sic ille q̃
omio negat fcm. sic qui negat de
iure valere nõ põt p se p̃sumpcõez
assumere vt .l. post legatũ ĩ pñ
de hijs qui ut. idig et ar. dicte
.l. cũ de indebito Predicta va nisi
exp̃sse ĩ instrũ ptes fuisse gfesse q̃
debitũ p̃cessit tc̃ em̃ sz nulla ee
lib̃acio istrm̃ pbaret id q̃d exp̃sse
ĩ eo cõtinetur ut .ff. e. .l. si iteu stip
.§. crisogonus

Liber hõ liber homo
p̃ sori exstite
obligatur ex qua cã ab
alio stiptante michi ac
q̃re ex ead tibi pit do
tibi nõ obliger Item ex p̃missioẽ fra
fructuario vel bone fidei possori a
suo dñs de peculio nõ tenetur h. d.
¶ Oppo q̃ nõ põt obligari q̃ sua
gdicõz ignorat vt .l. hõ liber de ac
qui re do So ibi in hijs q̃ p̃dent
ex voluntate duorũ fac̃ de testam
.l. de statu. et de le. iij. .l. .i. ĩ pñ. Op.
q̃ pr̃ obligatur filio nãli et tñ p̃ri
gitur si alius sibi obligat ut no.
ĩ .l. fr̃ a fr̃e ĩ glo magna. So vt di
cã .j. de fide. .l. si quis pro eo .§. .i.
¶ Oppo. de .l. si cer diuor .§. .fi. .ff.
de pecu. dic sc̃ so. et verumqz bona
q̃ ista ĩ telligatur scdm illã. vl al
vt glo et bene

¶ Lexxiiij Hodie adiecto
instantis tpis
exactionem non differt hoc .d. Iste

caqe ē no̅ et ing^a. Verista. l. fiut
dete̅iata quedaz q̅o et disputa p
quedā meū docto / dixit iudex pti
q̅ hodie eēt ad audiedū s̅nam
queritur an iudex debeat expectare
vltimū finez diei ad audiēdū s̅niaz
et determiauit p ista. l. q̅ no̅ / istud
no̅ placet. / nā si bn̅ ispicie istū tex
ideo hic adiectio hodie no̅ diffe̅ execu
cōez / q̅z istud hodie vid̅r adiectū ut
denotetur t̅pe ip̅z i quo fit p̅missio / q̅
dicat istā ē p̅missio dies i q̅a p̅mitto
ut hic i h. apte di̅ / s̅z si apponerē
solucōi vt p̅mittis dare .x. q̅ sol
ues hodie tc̅ n^o ē dubiū q̅ debet
expectare tota die vt p̅z hic i textu
nuc i q̅bē p̅pōita. si itelligeē sic
statuo t̅minū hodie ad audiēd̅
s̅nam. hoc est / hec ē dies i qua sta
tuo t̅minū tc̅ t̅minus eēt i certus
et sic no̅ valet vt. l. aut. l. aut
qui aliter. §. i. q̅ vi aut clam i se
cūda nulla / s̅z si intelligas statuo
t̅minū hodie hoc ē hodierna dies
tibi statuat^a. p̅ t̅mio tc̅ iudex
d̅z eū expectare vsq̅z ad vltimaz ho
raz diei iudicialis / hoc ē vsq̅z ad
uesperas vt. §. sedebūt i aut de iudi
cis / et no i ista. e. §. oīs vel vsq̅z
ad tenebras vt. c. cōsulunt de of
dele. facit q̅ dixi. s. e. l. qui ante

Etcetera michi aut

Si dacio referatur ad stip̅ quod
obligacō cōtinet certum si ad
aliud cōtinet incertū h̅ d. Cōt
q̅z interēē peti q̅dōe certi vt. l.
certa q̅dicio in p̅n. e. si certe. pe.
so. glo q̅ agi^r cōdicōe certi ad
interēē q̅d cōtinet i certū Op
q̅n est elecio stipulatoris tc̅ q̅tinet
certuz vt. l. vbiaut §. illud et
illud. s. e. Sol vm̅ ē q̅n i vtraq̅z
pte alt̅natiue venit i certū De
inde oppo s̅m pe q̅n que delicti
no̅ faciēdo / no̅ venit i terēē extrī q̅
ut. l. si steril. §. cū p vendic. s.
de act / s̅z hic venit q̅o tc̅ pe. s̅z
q̅ refert Cy. i. l. i. C. de sen q̅ p
eo q̅ interest §. ē s̅ia diuisio v. s̅z
q̅tra p̅dicta dicat glo q̅ no̅ itelligit
istā. l. / q̅z hic agi^r ad x. p̅missa / io
q̅z interest p̅p pena agi^r ad ipaz
penaz tanq̅ interēē istud ē cuffa
dixi i. l. si penā. s. e. Hic non
venit interēē intrinsecū s̅z venit
extrinsecū ut. l. p̅numis cū glo. s.
de i litē iura. Oppo. q̅z in
obligacōe dandi no̅ venit interesse
ut. l. vbiaut in si. et. l. si bui
i h. s. e. Petrus ut refert Cy i dcā
l. i. et glo idem dicat q̅ hic sunt
factū in obligacōe q̅z solu vt. l.
si stipulatus fuero §. i. s. e. / sed
istud no̅ ē verū / q̅z i p̅sona tercii
ē dacio no̅ merū factū. sol. q̅o
in obligacōe dandi no̅ succedit ob
ligacio ad interēē. verū ē q̅n stip
ulatori d̅z dari / secus si alii q̅z
tūc venit interēē / cū eadē sit r̅o
in obligacōe dandi q̅ in obligacōe faci
l. si p̅nam. s. e. ibi dixi / et. l. sti
pulacōes non diuiduntur / et ibi pl
enissiē dixi

Oli clausula

Clausula q̅nalis no̅ refertur ad
specificata h̅ d. pone ex in. s. e. l.
stipu. comodissimū Oppo.
de. l. si s̅uus s̅uum §. inquid. s.
ad. l. aquili / dicat glo q̅ ibi cla
apponebatur ut oīa specificata cō
p̅hēderet hic vt alia S̅z quali
cōgnoscā et dic duob̅ modis vno
mō si hoc exp̅mitur ut i oīb̅ i q̅nl
mit ut. l. i. j. de v̅bo iniu. Et hoc
modo forte voluit loqui. l. si s̅uus
s̅uū. §. inquid. l. Alio mō q̅n oīa
sp̅alia st̅ specificata tc̅ no̅ fit p̅
alia et hoc eciā mō potuit loq
l. si s̅uus s̅uū. §. i quid. l. Secus
q̅n no̅ sūt oīa specificata q̅z tc̅
ad specificata no̅ r̅fertur. vl̅ dic
s̅z Dy. q̅ ibi q̅p̅hedit oīa. s. no̅ spe
cificata p̅9 dictū satis p̅z Op
de. l. lib̅tis q̅s glo no̅ soluit dic
ibi sp̅ale et q̅nale p̅feru^r ad
eādē cām et i diuisis scriptur̅ / n^o. ob
stat. §. basilice i. l. sticus certus. e. ti.
Oppo de. l. i. §. i. s. de ope no
uia vbi iterdictū q̅ vi aut claz
q̅ ē q̅nale refertur ad cās sp̅ales
r̅so cla q̅nalis no̅ r̅fertur ad spe
cificata q̅n i eadē dispōe p̅fert^r
secus si i diuisis vt ibi dixi p̅ dc̅e
i. l. qui sepulchz. C. de sepul vio
et tangā i. l. sacius legaū. j. de peis
et idē p̅batur i solōe p̅cedētis cō
trarii Tamē aduerte q̅n q̅nens et
spēs eā idē p̅feruntur i diuisis scrip
turis seu dispōne a testatore tc̅ vl
tima scriptura venit corrective ad p̅ma
vt dcā. l. lib̅tis quos i p̅n s̅z q̅n a
lege tc̅ venit additiue vt dixi i
dcā. §. s̅orino q̅oz q̅dā reliquid
oīb̅ s̅rib̅ cappā et p̅oi bibliaz
aliis admittatur ad cappā p̅or. dic
vt p Cy. qui i ea distiguit s̅z pe.
C. de legat. l. cū q̅s i fine

Si ita stipulatus

Condicio de p̅terito defficies
reddit stipulacōez i utilez ab
inicio hoc dicit ibi hanc
scā demonstrace q̅ p̅suitur p̅ decez
hac ar. de here i sta. l. nec dubitūt
i p̅n. ibi facit q̅dōez s̅baudi q̅ ob
ligacōez suspēdat Oppo de. l. si
s̅uus §. qui q̅nq̅z. s. de leg. i. Sol hic
sp̅alit^r fuit actū q̅ q̅dōnalis eēt si
nica eēnt secus si no̅ fuit actum
q̅z id q̅d ē debetur ut m̅gro Ex
quo no q̅ s̅la demonstracio viciat dis
pōez ex volū^e disponētis dixi de
pōez dc̅e. l. demonstrac. Item no
q̅dicio et de. l. demonstrac. Item no
q̅ q̅dicio p̅e s̅p ē de fu^ro plene di
xi i. l. i. de q̅dic. et de. legitur p

Ex ea parte

glo duob̅
modis p̅o vt loq̅tur in
stipulacōe i p̅posita s̅z ista
in. l. hab̅z vtilitat Veio
ad aliaz lecturaz qui promisit cauē
ad s̅im sapiētis / et no̅ cauet ad it
esse tenet^r hoc dicat s̅m aliā lecturā
Oppo q̅ sapiēs no̅ possit dicē
vicium illud q̅d ē de iure vt. l. si ma
dato tercii i h. s. manda Hic dicē
q̅ i pletur pena q̅d ē extra iuseqe
dnis s̅ vt malū dicat alibi q̅ eāt
de q̅suetudie vt stipo dupli ponet
eēt q̅o illud dicē quid operetur illa
v̅ba ad s̅im sapiētis / et dic vt dixi
i. l. illa institucio de h̅edi isti / et vi
de in sp̅eculi. de empc et ven. §. sad^u

x. itez si in nisaō potest legi sz a q̄z
lecturaz/ et hoc dicit Qui promissiōis
nō uult facere i strz ad interre tetur
hoc dicit/ et ē bona ista lectura/ et sic
in ista opiōe q̄ si a q̄s vendit rem. vel
si do dotem dz michi facere instrm
scm̄ cōsuetudiēz ciuitatis illius q̄ fa
ciat instrz pbat. p l. sic data C. de
libe/ cā et extra de testa. c. significasti
phoc. l. si pupillus i p̄n. ff. so. ma.
et i qualz earū nō plene dixi ff.
de cap infec. l. si finita §. eleganter
illud scm̄ cōsuetudiēz/ pbatur i l.
q̄ si nolit. §. qui assidue ff. de edi
lici edicto/ et. l. si p̄us §. 1. ff. de aq̄.
plu. ar.

Mulier ab eo nō cesu
quidaz ludebat mulierum dixit alio
suo volo tibi facere instrm q̄ neg
liciam/ et si ludā dabo tantū noīe
pene an ualeat istud i strm/ et di
co q̄ ē tex hic.

Insulam Non sufficiat
ciuiliter scm̄
Contra de. l. i. §. fi. ff. de bono pos
contra et ff. pro socio. l. actūm §. pb
licus solui dy p legata vba. dic si
attendo ad glo q̄ in illis a̅lr scm̄
representat eundem effectum que nalr p Cy
i l. deo nobis in p̄n. C. de epi/ et cle.

Ex facto do tibi rlam
q̄ quicuq̄z do
lus purgatur p actōm ex eo q̄ trac
tu tenetur heres ex dolo defuncti ut
l. si hoiem §. datur ff. deposi. et hoc
tāgit in plib̄z locis spālr i l. depo
siti. de actio. et obli.

Qui rome pecuniam
Si tēpus adiicitur gra
creditoris vel vtriusq̄z nō
potest solui ante tēpus/ hoc
pō item Obligacio facta i certo
loco et tēpe debitorem nō excusat
ista est notabilis. l. tota vide q̄
qn̄ tēps fuit adiectum gra nō pōt an
solui Oppo de. l. q̄ in diez de so
luc. ff. et l. q̄ quis/ dicunt qdaz
q̄ hoc facit ideo rō tēpis qd' nō est
verum. sz so. est q̄z hētur racō loci
et tēpis/ et q̄z s. contractus gra vtriusq̄z
celebratus est ut dī i ultima glosa
Quero quid si uelit offerre pec
cuniam cū oim interēe loci vl tēpis
an audiatur glo q̄ sic i p̄n glose
magne. et h' tex innuit dicez dicit
summa rē facit de doli exceptio. l. si
fideiussor Quero quid si accepi
centū sub usuris quem pō reddē
infra annū an possū ante tēps soluē
et glo dic q̄ nō nisi soluā totū i
terusium in medy tēpis Sz quid
si ab inicio soluit usuras duorū mē
sium/ et dicit glo q̄ pōt/ sz i quo dirimit
iste q. a textu/ dico q̄ i glo ē tēpus
tm̄ i textu ē locus et tēps Quero
quid si dedi pignus/ dic ut i glo et
plene. C. de pacti pigno. Quero
quid si fuit actū ne liceat soluē an
tēps an possit fieri so/ glo q̄ ē hic
arguit pro et contra et finalr dete
rmīat q̄ non ar. l. si ita relictum
§. pegasus ff. de le. ij. l. fideis §. cū
pollidius ff. de vsufr. dy distiguit
si tēpus ē appositum gra debitoris an
diez pōt solui ue. l. eū qui i fi. et. l.
sapulō ista §. inter certā ff. e. cū
sy/ aut gra creditoris tm̄/ ul' creditor
et debitoris et an tēps nō pōt solui
insi offeratur interusium medy tē
pis ut hic. Aut dubitatur. i tūc gra

debitoris ut l. eum qui/ et l. iabolenus
ff. de annu lega. Sed quo pōt eē istd
q̄ in dubio gra debitoris/ nōne ē
gra creditoris qn̄ appoitur usura
et glo hic videt dicere q̄ gra vtri
usq̄z semp cū ponitur vsura/ et. l. qui
pecuniam. ff. si cer. pe. i glo. sz vba
dy sunt vera qn̄ nō ponitur vsura
secus si vsura ponitur/ et tu capias
tua vba/ et dic/ Quāqz i obligacōe
appoitur tēps cursus usurarz tm̄
et nō ad sortis soluciōez et tūc an
possū soluere ut. l. acceptuz. C. de
usuris cū materia Racōe q̄z tūc vsa
debetur solū ex cessacōe soluciōis. sic
cū vī actum ut usure currant
donec cessauit soluere debitor/ quāqz
appoitur soluciōi sortis et cursui us
urarū ut mutuo vsq̄z ad annū cētū
libras ad x. denarios p libra in
mēse/ et tūc quāqz appoitur p vba
.j. vel ante vel sile utputa mutuo
quinquaginta solidā infra anni et tūc
qn̄ debitor ante pōt soluere sicut qn̄
vult vt. l. si ita fuit. §. fi. ff. de ma
nu. tes. Quāqz apponitur verbū ad
vel simile ut mutuo vsq̄z ad annū
et tūc nō pōt soluere ante vt hic
i glo/ et. l. qui pe. ff. si cer. pe. et fac
qd' dixi i l. qui ante. ff. e. Modo
uēo tibi vnū dubiū an ista distictio
habeat locū in loco dico q̄ nō sz in
distīcte habetur racio loci siue pro
actore siue p reo ut. l. q̄ si ephesi
et. l. ij. de eo q̄ certo lo. Quid si ad
dicitur locus i tēpe/ dic q̄ sic ad andū
vtriusq̄z ut hic nō in p̄n. glo et io
dic ut i quolibet ff. separatim dixi re
Quero qd si fuit actuz ut fructus
predy haberet pro vsuris/ i debitor
soluit ante fructus collectos puto fieri
diōm fructuum scm̄ forma. l. diuortio
et. l. de diuisiōe. so. ma.

Calumniis Cum pro
nebatur
q̄ longum in scolis D. dy ut au
diui a cy dicebat est longior
q̄ §. calumnacus/ et breuiter hoc
dicit/ qui ē positus ad recipiendū
solucōm pōt tm̄ prorogare nisi tēps
et locus fuerit in eius uoluntate
collata. h. d. Oppo de. l. fi. §. fe.
ff. de publica. so/ vt ibi dicā pone q̄
commisi alicui q̄ reciperet solucōm
et addidi q̄ hiret in predictis et
circa predicta libera et plena admīstr̄oz
an possit prorogare tm̄/ dico q̄ sic/ q̄z
illud qd' i portat cōcessio libere et
gn'alis admīstracōis quo ad omnia
vt ff. de procur. l. procur cui libe
illud idem i ptat cōcessio libē et
gn'alis quo ad certā spēm vl' cāz
et hoc uult dicere hic tex i fi. fac
de admin tuto. l. si duo/ et hēs ho.
dic expssū de procur. c. qui ad a
gendū i fi. ibi vel cē tē li vi. Sz
hic aduerte/ si eni ē dictū facio te
procurez ad agēdū defendēdū lilu
dandū litez cē rē tane i pdictis li
berā admīstrcōez tūc huic nō eēt cō
cessa libā admīstrō cē/ sz solū i istāe
vt ipa vba i ptāt/ et io de cā nō po
sset transigere sz solū de i stācia/ et
idez i silibus Idem si dixi cōstituo
te procuratorem i cā qua hēturus su
cū tī/ nec enim expssi tūc eī hoc
vbum cā de necitate refertur ad i
stanciam nō ad ipm ius p̄n. le. est
enī de p̄nti/ instancia vero ē futura
g°. rē. vt ff. e. l. cū stipulamur
et. l. si a colono Iura in hoc sur
satis apta. siq̄s predictorū inspi
ciat rōnes. bartholus.

Flauius hermes

Diuino sin mea opi. Stipulacio
penalis non nouat precedentem quecumque
ex causa onerosa. Item ubi est pena et
non dies admittitur purgacio mo
re. Item ex pacto libertatis agere potest
sine dno differentie hoc dicit. Ad
primum casum oppo quia manumissio non fuit
in obligacione sed in condicione ff. ad id
non potest agi ut l. obligationum ferre in fi.
ff. ti. i. So. hic adiectum fuit expres
se quod promisit manumittere. Opp.
quia ista pena non est nouata ideo non
potest a modo conueniri ad manumittendum
ut l. obligationum ferre in fi. So dicunt
quidam quod hic est fauor libertatis non
est verum. Aliter tenendo in l.
ita stipulatus quod stipulacio penalis
nouat precedentem obligacionem ex causa
lucratiua. secus ex causa onerosa
ut hic. Tu posses dicere Nonne hic fuit
donacio ergo causa lucratiua. est verum quod
fuit donacio respectu eius cui fundus
fuit traditus sed ille qui recipit promissionem
de manumittendo recipit ex causa
onerosa quia fundum dedit et hec est
de qua loquitur an nouet Opp.
quod ipso iure competat libertas ut l. ea
quidem et l. si puelle. C. si mancipium
ita fu. ali. Dissoluendo istud contra
rium fuit contraria in l. precedenti
ad idem, et vera est so. quod hic de ac
tu manumittendi fuit cogitatum, et hoc
tenet doc. in l. eaquidam. sed non de
effectu beneficii fuit cogitatum ut sic
cedit constitucio. hoc vult dicere glo.
et uero est quod l. potest representare libertatem
quando de ea sola fuit cogitatum sed non
actum persone ista so. procedit sed illa
opi. quod fuit in mora hic manumittendi
secundum aliam quod non fuit in mora istud
non habet locum. Vero ad sequens
responsum quod ubi est pena et non dies ad
mittitur purgacio more. contra l. tra
iecticie ff. de illo ex. ti. i. et l. ma
gnam C. de contrah. et com. stip. so.
una quod hic fauore libertatis. Alia est
quod numquam fuit in mora et si opponitur
de textu liberatur expone i. ne in ob
ligacionem incidat. sed est truffa, dic si
dicit hic non fuit dies. sed pena tantum
ibi pena et dies. dixi plene in l.
si insulam Oppo de l. ultima
ff. qui sine manu. ad lib. per. que
dicunt quod hic duo menses non
transierunt. Tu dic quod hic de actu
non de effectu consensus fuit cogitatum
Oppo de l. thayes ff. ita ut e.
de fideicom. liber. glo dicit. solue ut
ibi. Veritas est quod ex parte rei admit
purgacio more. ut hic ex parte actoris
ad actorem consequentam more pur
gacio non admittitur. Oppo de
l. mancip. ff. qui sine ma. ad lib.
So hic fuit cogitatum de actu
manumittendi uel non Vltimo
habetis hic quod fructus potest agere
ut manumittat. ut inst. ff. quomodo quidam
alicui donauit unum fundum ut post
certum tempus esset cuiusdam ecclesie iste
donator uult istud pactum remittere
queritur an possit. videtur quod non quia ecclesie
est iam quesita actio utilis ut l. quoniam
C. de donaci. que sub modo. Tu dic quod
sicut hic queritur iure suo. unde
ista pactio potest tolli uoluntate donatoris
solius vel utriusque. l. m. et quod ibi
no. ff. de pactis. Ex quo heres autem
non possit uoluntatem mutare ut ibi.

Quero hoc casu quid si hoc
casu decessit sine herede videtur quod libertas
non competat quia istud pactum licet in stat
ultime uoluntatis quia potest mutari
usque ad mortem sed ex ultima uoluntate
non potest deberi eciam ab intestato nisi
adeatur hereditas ut ff. de fideicommissariis
lib. l. iii. et ibi dixi. Contrarium est
ueritas. casus est ff. qui sine ma. ad lib.
per. l. i. Non obstat contrarium. quia ibi
loquitur quando est mere ultima uoluntas. hic
sapit naturam contractus, sic dicitur in donacione
causa mortis ut dicitur de dona. causa mor.
l. thayes ff. i. bartholus.

Coheres cum pendia

Qui tenetur sub pena unum alienare
illo existente in mora potest alienare
cum uoluerit. h. d. et iste casus est in l.
cum uolet. h. d. et iste casus est mitius
non. Et no. glo que dicit eciam ex
iure et facit l. eciam si ex legati cau
et l. mora ff. de usur. et j. de fi
deiuss. l. fideiussor. oblig. ff. fi. et
ibi glo. j. de ra. ha. l. amplius et i.
no. Dic facio unam quosdam debeo compel
lare eum aut debeo vendere quod emat
facio sed quanto tempore debeo expectare
credo per duos menses ut in l. si C.
de iure emphyte. l. fi. Sed quero
An sepius debeant fieri iste compell
aciones quia hic dicit textus sepius
dicta. j. e. ff. pe. glo signat duo
contraria et sol. bene. Item dicit dy
per l. istam quod prohibitus alienare extra fa
miliam potest vendere extraneis coheredibus
nolentibus emere, et alibi non reperi
dicit ipse. sed bene facit l. fi. C. de
iur. emphi. quod puto uerum si solum
esset prohibitus alienare extra familiam
potest vendere extraneis sed si esset ad
iectum ut familie relinqueretur uel
similia ut l. peto ff. fre. dele. ii. tunc
nullomodo posset facere tamquam res que debia
tur restitui ut auten. res que omnia C. de
lega. Item pro forma denunciacionis
alternatiue si eum denunciasset simpliciter
quod emeret non tenet denunciacio sicut
si ab alio quidem alternatiue peteret
unum tantum Sed quero An tutor ex
hac causa posset vendere partem pupilli
Credo quod non ut ff. de rebus eorum l. si
fundum in prin. Ad quod ergo fit hec de
nunciacio aut vendat res fco forte
pupillus habebat eos a emit, pro quod possit
vendere vel verius vendere potest si
est utile pupillo ex uoluntate defuncti
qui hoc uoluit quando tale pactum inter
posuit ut l. fi. de rebus eo. nec ob.
e. ti. l. i. ff. si defunctus quia hic ipso
fuit l. et successoribus suis ibi suus.

Augerius

facta complecti
condicionem ad heredem non transit
h. d. secundum veram lecturam Quero
an sufficiat de debito constare post mor
tem defuncti Respondeo si intelligis constitui
sset in preteritum ab inicio fuit stipulacio
nulla ut ff. e. condicio in preteritum
et l. si stipulatus fuero hac summa
in fi. Si vero intelligis constituisset
in futurum tunc debet constare in vita pro
missoris alias impleta condicione non
transiret in persona heredis ut ff. e.
l. si ex eo. peciero, et hoc uult
glo. Quero quod istarum est uerior ut
quod in preteritum quia ubi constitisset
est preteritum plusquamperfectum subiunctiui
ut l. i. et ibi no. ff. si ingenui esse
dicantur. Contrarium dico, quod ista quando est
subiunctiui modi. licet sine tempore preteriti
tamen ad futurum trahitur ut l. si de
bitor ff. iussile de condicione et demonstracione emp. et l.

cum certus de vi. et tr. le. Et ita
si constitisset viuo defuncto ualet
et ista sunt ualia pro clausulis
q apponuntur in fine testamti si no
valeret ec. dixi plene de iure co
l. i. tangam j. l. cum stipul.

Sexta No currit usure
si creditore e in mora
recipiendi h. dicit No q venit
contra transactionem vel aliam conuecon
et e victus potest redire ad eam
Q. io dicit hic q creditor fuit
in mora/ qlr hoc fuit/ dicit glo
qr debitor obtulit in die statuto q
maluit litigare est in mora vt. l.
nemo re suaz ff. i. b. c. vii no dz
fieri sibi alia obligacio/ et hoc uult
dicere iste tex/ et sic facit q ille q
appellat ab a q a reloctus stati est
ctituax nec dz aplus audiri vt ext
de ext accu. c. ad peticoez et ibi
p Jnno Nec ob. tex quidicit sepa
non cessasset offerre qr intelligo
postq ille fuit victus et sic aplus
no proseqbatur/ et sic eius morace
ssabat j. Dredcen incelli lite pendente
Et idez dico in appellante postq suc
cubuit in applloe dz citari sicut
si renunciasset vt. e. de appellaci
. l. siquis libellos Q. io vtruz
sufficiat semel interpellare vl offer
re et videtur q sepius vt. b. ff. co
heres ubi sepius ec. et. b. madati l.
si mandato tien ff. de illo/ de mi
nori. l. emilius i pn. b. de pig. act
. l. si conuenit/ et hic tex vide dicere
si no cessat Jn contrarium hes glo. i
. l. mora post pn. b. de usur. i glo
ptula/ et tex hetis i. l. tua sepa
. ff. vsuras. b. de leg. n./ et l. iii ff.
. i. q vi aut clam et de op no nu
. l. cui pretor. ff. i. Et istud puto bm
fallit i. l. si conuenit de pigno. act
No ob. ff. herede cui sy/ qr denotat
facti accidenciaz/ non ob. hec. l. sz
opioz quam teneo/ hic creditor fuit
in mora re ipsa. eo ipso q litigare
cepit. vnde litigio finito fiat e mo
ra ar dicta ff. vsuras/ id debitor
dz offerre/ sz si morenent contra p
obligaoz/ no hz nec vlterius offerre
ut ex predictis patet Et io ex pte
dicitur q si lis e cont/ et contra eu z la
ta sina no dz vlterius interpellari
qr actor istando sup eu interpellat. i
sic p interpellacoem est mora contentum
secus i actore i cau huius. l. qr licet
reus se defendat no tu soluccoz offert

Duo fratres Jste
mam cottidianaz et multuz sbtile
breuiter hoc dicit Jniusta sina p
quaz que contra diuisioz facta decl
larauit facit pena comitti. h. d. pmo
ponit thema et qom. ho rnsioz. No
q p diuioez vider transactum de iure
fideius/ et sic fuit renunciatum. vtrum bn
uel male. j. patebit So nota
q tractatum est i vno iudicio non
pot in alio restituiri/ nam i iudicio
vbi petit pena no possu dicere ma
le pronunciatum sup principali Jte no.
q ille q actor repulit exc inchilos
hz accoz ad penaz/ et ad ista tria
opponemus p ordinez Ad pmuz
dicit hic q p diuisioz recessum e a
iure fideius Contra. b. de transactio
. l. qui cum tutoribus in pn. Dius co
ciary timore sue in glo mu plees
opi. et solum vna ponitur i. l. q a hic
uero tangit p glo q ibi fr fri suc
cedit dicto. hic p fideius nam quam
dicat/ qm dicto succedet no erat
fres transigentes. illa hereditas re n. spe

et no pot uideri remissa/ hic erat
spes/ So videtur michi verissima qm
fuat fr succedit ab intestato qr tpe
transaccoins no dicebatur debita
re nec spe cau e expresse. b. de lib. le
post emancipacoem si bene inspicia
tex cu glo/ sz si fr succederet fri
directo forte ex vi sbstitucoins pupil
tue posset dici spe sbesse vt. l. ij.
. b. de sta. libe et de hoc tangam j. p q.
Et hoc facit ad qoz duo frez i uicez
diuiserunt et renunciauerunt oi iuri
q sibi inuicez competeret i pte alterius
deinum vnus no soluit legata. j. anni
sm q requirit auctentica hoc aplius C.
de fideicomiss/ fr quod alius uult pete
hereditatez opponebatur sibi de re
miss/ certe dixi sibi q no potest
qr illius porcio no erat debita nec re
nec spe/ sz ex legis disposicoe/ et sic
no venit i remissioe generali vt dicit
. l. qui cum tutoribus sm dictam so. facit
optime. b. de damp infec. l. dampnu. ff.
. i. Sa lectura est q ubi fr fri
successit p fideicomissu sicut hic tuc
obstat contrarium So sm hu. hic fuit
male iudicatum vt hic dicit glo
sz tuc dicas quod de iniqua sina fu
it facta. lex/ contra. ff. qbz i fraco
stde C./ Ro tenendo istaz opioz q est
uerissima ut j. dicetur. q de hoc fuit
facta lex ut soluet vnum pulchrum du
bium. vtrum sina iniqua p quam decla
ratum ee contradiccoz faciat pena
comitti. nam licet bn iudicatum nllz
eet dubium q committeretur pena/ et
. l. dz intelligi prolata i casu dubij
vt j. ad carbo. l. q labeo/ et hoc
facit ad qom qua consuluit dy/ qdam
pmisit arbitrium no petere reducci
ad arbitrium boni viri sb certa pena
pecunie/ et succubuit vtrum pena sit
commissa et consuluit ipse q sic/ et p
illam sinam fuit declaratum ipz i de
bite petisse/ q plz Et hanc. l. induco
pro casu sm istam lecturam siue iuste su
ccubuit siue iniuste/ fac. b. de ope
no nunc. l. de pupillo. ff. meminisse
. x. tantes/ et istam so ego teneo Tcia
so e q hic fuit bn iudicatum ex pte
iudicatum ex pte iudicis/ sz male re
spectu ptis/ qr no fuit apposita repli
cacio/ et sic fuit pnunciatum q. iure.
litigatoris/ et hanc vidi tene glo
. b. de pactis. l. cum fres hec so no
est vera qr p diuisioem no tollitur
ius fideius. nec ipso iure. nec ope
exceptois/ et id no e necia replicaco
vt. l. ij. de excepcio Quarta so e
lz inordinate glo sit tercia sm Rug
q hic fuit dictum expresse q no veniet
contra diuisioz. nec ex fideius. nec ex
alio mo sz ista i se continet disparitatem
ideo no e vera quantum ad. l. An at
sit uera i se tangam j. i qoe. Quinta
. so. e eiusdem Rug q i. l. ista fu
it simplex diuisio seu transaccio/ hic
no fuit dictum michil contradiccoem fa
cturos ec ex quo vbo vidi renunci
atum iuri fideius. et hanc so. tz dy
hic/ et gui. de Cu. i. l. qui cum tuto
ribz/ sz ista so. no e vera/ qr ista
vba michil ec no importat hoc/ tange
i. l. pe ff idem quesitum de codici i
debiti/ et similis hoc opi j. latius dicta
tabitur Sexta so. fuit Azo. q
dixit q p diuisioz no fuit renun
ciatum iuri fideius/ sz qr i diuisioe
quis tenetur de euiccoe vt. l. si fres
. C. coia utriusque iudi/ et. l. familie
. C. famili. h'cis/ ideo iste agens fuit

repulsus illa excepc̃ quia de euictione
tenetur vt. l. vendicantez de euicti. et
sic dicit ipse q fuit bene iudicatum
in dimidia / et male in alia dimi
dia. nam quilibet fecit dimidietate
iure coheredis In alia g° pte quã
ille coheres mortuus habebat iure
suo ei frater superueniens nõ tenebatur
de euicc̃e / et ideo hic fuit male iudi
catum. et hanc tenet glo hic / et i. l.
contraria / sz ista opinio est cõtra hunc
tex ubi dicit q cõtra eũ pronũciatũ
fuit qd de hoc trãsactum sit No g°
fuit pnũciatũ q de euicc̃e teatur
sũt etiaz alie rõnes pp quas hec lra
nõ ẽ vera ut .j. dicetur .iij. q. ¶ De
prima solucio ponitur in .l. contraria
q hic petitur id qd in trãsacc̃e nõ
deuenit q solum de pte sua trãsegit
nõ de alia. et hec pot ẽẽ bona / et ĩ ista
etiã tenet gui de Cu. ¶ Viij so ibi pn̄
i glo vz q i. l. contra actiue hic paũe
ista verba sũt obscura / forte voluit
hoc dicere q ibi fr̃ qui mortuus ẽ nõ
potuit trãsigendo pimere acc̃om fri
cõpetẽtez ut. l. sicuti ĩ fi. j. de nouac
et hoc vult dicere actiue hoc ẽ alii
nõ pot pĩudicare. hic vero dicẽdo sibi
pĩudicat / et hoc vult dicere passiue
hoc ẽ sibi pĩudicare Cz so. hec nõ
placz / nã hic et ibi q̃ritur qualiter
iuicem sit gñatum pĩudiciũ / sic ei
nõ pĩudicaret fri meo. nec fr̃ meus
michi / et sic hoc nil valet Teneatis
g° vel pimã vel sc̃am q hic fuit ma
le iudicatuz / et hoc plus placet / vel
tene septiam so vt .s. dixi ¶ So opp.
.ff. de pactis. l. tres fres So hic ma
le fuit iudicatũ / et sic cõcordat te
¶ Tercio oppo. de .l. paulo calimaco
.§. i. ff. de lega. iij. So hic fuit male
iudicatuz et sic cõcordat / lz ibi ponat
plures so. ¶ Quarto oppo Tu dic
q hic fuit male iudicatũ Cõtra vo
bene / q p hac diuisiõz nõ vr̃ ius
fidei remissũ ut. l. ticius. ff. qui mo.
pig. vel ypo. sol. So / aliud ĩ pignore
q sicut solo cõsñu cõtrahr̃ ita facilius
tollitr̃. Vel melius ibi ius pignoris
erat de pñti Istud fidei erat de fu
turo Item hoc dependet ex testõ / et
iuira dependencia ex testõ nõ ita de facili
remittitur ut. l. fi. C. de iur. iur. et fa
cit q no. ĩ dca. l. tres fres. ff. de pact
et. ff. de transacti. l. de hye ¶ Quinto
oppo. ad fin. nõ / et videt q pena nõ
sit cõmissa ineffcũ / nã illud q semel
ẽ decisũ in vno iudicio p via excepc̃is
pot in alio iudicio refricari vt. ff.
de euicti. l. vendicãtem / et .l. se. Vñ hic
in petic̃e sup pena potiẽ dicere / nõ fuit
cõtra diuisiõz / sz hic dr̃ cõtra / g° ma
le So. l. contraria loquitur qñ sup ex
cepc̃e pnũciatur cõtra excipientez ĩ
cuius ptate nõ erat agere Hic vo
fuit pnũciatũ p excipientez cõtra agẽtez
et hoc vidr̃ tenere Cy. C. qñ a.
acti. cti. pñi. l. i. Vnde ad quedaz
vba petri q Cy refert C. sen rescin nõ
pos. l. pe̅ptorias. Addẽda sũt a'q̃
mẽbra / et dicas plenius sic Aut sup
excepc̃e pnũciatur ĩ cau in quo su
maria fit cognicio. et tc̃ nichil in
alia cã valz / ut qñ pnũciatr̃ sup
dilatoria ar. de re iudica. l. a diuo
.§. si sup rebus / et ita intelligo dcã
Inno de or. cog. c. sup spoliac / et
ibi hoc sentit etiã finez glo mag°
Si vero pronũciatur ĩ cã ĩ qua
cognoscatur plene / et tũc aut cõtra
agẽtez pro excipiẽte / aut cõtra pro eã
aut aliud iudicium ẽ accessorium
et q° dãmo dependens ex pimo vt
hic in stiplõe penali / et tc̃ qd semel
decisum ẽ nõ pot ĩ illo iudicio ref
cari ut hic / Aut aliud iudiciũ est
prĩle veleque pincipale / et tũc potiẽ
refricari vt. ff. de excep. l. sz si
ante vbi si egi cõfessoria de via
et aduersarius excepit dicẽs me nõ
dnm et succubui nõ nocet postea
michi agenti rei vendi / sc̃o casu
aut illa pnũciacõ respiciat fauore
status et nõ pot in alio iudicio re
fricari ut. l. i. C. de or. iudi. et ibi
no. ĩ vlciã glo. Aut nõ respiciat fa
uorez status et tũc dic ut dicũt
dicti doc / aut ĩ põ et sc̃o iudicio ppoĩ.
ad eundem effcm et nõ pot iterum
ĩtẽtari vt. l. quociẽs de cõpẽsaci Aut
tendut ad diuersos effcẽs et pot vt
dicta. l. vendicantem ĩ fi. / et .l. se
de euicti ¶ Sexto ad idez oppo
q eius sñia nõ faciat penã cõmitti
q ẽ lata ex falsa cã. g° nulla ut
.l. si testamẽto de excu. tuto / et .l.
.ij. C. qñ pvo. n̄ ẽ ne. Q'dã fatẽ
cõtra / et dicũt tenẽdo q hic fuit
male iudica. et cõtra petẽtez pene
obstabit excepc̃o doli / hic videtur
ita tenẽ glo circa fine. et. ff. de doli
excepci. l. apud celsũ. §. ite q°. vbi
tex hoc vidz probare / sz hoc nõ
plz q sñia lata ex falsa cã ita de
iure ẽ nulla si lata fuit dolo ad
uersarii ut no ĩ. l. si pcor. §. mar
cellus de iudicii / secus si sine do
lo tc̃ dz r̄sandi p appellõz ut no.
de acq her. l. si is ad quẽ Dic
g° q hic fuit expssus error ĩ sñia
dixit eñi quãi de hoc trãsactuz
nec expssit trãsactũ ẽẽ p dñm
vel melius qñ sup aliquo pas
su sũt opi doc tc̃ si iudex eligit
vnã lz malã nõ ẽ sñia nulla
ut .l. cũ prolat / et ibi dixi .ff. de
re iudi / nã opi docto faciut re
abiguaz ut no. ff. de le. l. cũ de
nouo / et no ĩ. i. cõstitu C. §. q'bus
ĩ glo sup vbo ẽtus ¶ Septimo
oppo. ad cõtrã nõ. et vidr̃ q postq̃
remouit eũ excepc̃e pena nõ poss.
peti vt. l. rescptu. §. si pacto. ff.
de pacti. Dic q hic fuit dictũ rato
manẽte pacto. vel si nõ fuit dcm
dic q pot peti pena quãtũ exced.
vt .l. si q̃s a socio. ff. pro socio / et
.l. predia de acti emp Alij dicũt vz
glo hic tãgit q aliud in pcõ ut
aliud in sñia vt hic / qd nõ placz
q etiã hic fuit in pcõ ¶ Vm° opp
q p'a q̃uẽcõ fuit nouata p stiplõz
penalez et sic nõ pot ex vtraq
agi vt. l. obligõnum ferẽ. §. fi.
.ff. de acti et ob So vt plene
dixi .i. l. si ita stipulatus ĩ cõtine
ntẽ ptas. ff. e. ¶ Expedit cõ̃uis
exaimes mariam iure. l. p. q ¶ Pro
cõo vtriũ p diõz stiplacz nõ ad
iectã dã nil cõtra diõm facius
lz videatur inter fres ius fidei
remissũ / dicũt quidã q sic nõ ipso
iure sz ope excepc̃is q q de eui
cc̃ne tenet acc̃o tc̃ vt. l. vedicã
tem. ff. de euicc̃o Et ex hoc dicit
Azo q hoc ẽ verum ĩ dimidia
quã q° hz in pp̃ria istius fris petet

fideig Quantum vero dimidia quam fr
premortuus hebat iure suo pot fr
viuens petere qr pro ea no tenetur
de euictione. Item ipse fr viuens hz ac
tiom prescriptis verbis pro dimidia q
remanet apud se quam hebat ex
persona fris premortui qr cum sit
sibi debita ex causa fideig cuius gdicio
mo extitit. ipse videtur sibi euicisse ut
C. de euictio. l. si vendideris. et l.
no tm. et ista e intencio glo. lz qdam
alia tangat q. i. declarabitur. sz ista
opi ni vidi flam primo qr hic no
fuit contra petentem pronunciatum. ideo qr
de euictione teneretur. sz qr de hoc tra
ctatur ut textus dicit. fiam e flam i eo
qd dicit solum ptem petere posse iure
fideig. s. eam q apud fratrem remansit
iure suo qd e flm qr pte quam fr
premortuus habuit a fre viuo su
cessit loco eius portionis quam fr viuus
hz a fre mortuo. et sic videtur totum
fr premortuus hre iure suo et totum
venit in petitione fideig ut l. imperator
ff. h. et l. se dele. ii. cum i vlt vna
res succedat loco alterius ut l. si
et rem et pciu de peti here. maxime
i quotis ut l. quid ergo dele. ii. ad
trebelli. l. deducta ff. minimis si po
here peta. l. ii. i fi. Tercio qr si ha
beo aliquod ius psonale ad aliquam
ptem rei pro indiuiso. et fiat diuisio
totum ius meum remanet i illa seu
ad illam ptem q pro diuiso aduenit
debitori meo ut C. de act. emp. l.
ulti ff. idem celsus. sz i fideig vlt no
e aliquod ius reale an i(n)stat ut l.
testam et l. rest. ad trebelli. ergo id
ius psonale vz actio ex testo solum
remanet sup illa petitione portione
q fri premortuo obuenit in pte et sic
tota petetur iure fideig Quarto
dicit male ideo qd dicit qd fr sup
uiuens euincens teneatur de euictione
nam si re quam hes a me ego euinco
ex facto tuo vel auctoris tui de
euictione no teneor ut C. de euict. l.
fidum meum. de dote prole. l. lic. pla
ceat. et ad l. falcidi. l. si a me i p
positio peto fideig ex facto auctoris
illius fris premortui s. ex facto defuncti
qr illud reliquid mi videor agere
ex facto suo ut no. C. de codi. furti
l. si fruus i prin. i 2a glo. Item ex facto
ipsius ipso s. ex suo qui contractu q
iuit ad euido ut C. qui ex ca in
pos. ea ff. apud iuli. ff. fi. ergo de eui
ctione no teneor ¶ Ex predictis hes duas
notabiles gcloes. pma q tota porcio
que obuenit fri ex diuisione petitur iure
fideig et sic sufficiet vnum iudicium
fm azo erant necia duo iudicia
et hoc cum agitur actione psonali
ex testo. sz si agetur reali q am
posthorem quid iuris sit ibi dicam
et qd dixi totum peti intellige de
ducta lrtuina et forte trebellia
fm quosdam Sed o habere qd ego fr
supuiuens agens no teneor de euict.
Sed vera opinio qd p
simpliciter diuisionem nullomo tollit
ius fideig qd tenet oes. causa e i
l. cum pr. ff. de lego hereditatis dele. ii.
¶ Sed quid pone qd diuisio no fuit
simplex. sz pmiserunt i uicem gt
dicionem no facere vel venire an ph
videatur renunciatum iuri fideicommissi.

Rug' qd sic. et hic e casus in i. s. et
hanc opi tenet dy. et guido de Cu.
sz hu. tenet qd fuit male iudicatum
et videtur tenere glo i. l. tres
fres. et hoc tenet pe. et multi alij
moderni cum quibus ego sum. et qd
opi dy et rug' pro vera pro
multis rationibus primo sic fm oes
p simpliciter diuisionem no videtur renunci
atum fideig ut l. cum pr. ff. hered.
dele. ii. et C. dixi Nunc aliquo
stipulo gnalis et indefinita li
mitatur fm naturam precedentis con
tractus ut C. de usur. l. si stip
dele. i. l. si legati fini noie ut
le. no. ca. l. i. ff. si cer condictione de
damp infec. l. dampni infecti q'da i prin
sz ex natura precedentis contractus hoc no venit.
ergo hec stiplo ad hoc no porrigitur
pterea probatur ex ppria vbor significacione
nam dicit nil facere contradicione
sz si hoc i diuisione no venit. ergo hoc
petendo no facit q dicioz ar de l.
dampni infecti q'dam i prin et ff. cum
parietem. pterea qd hec vba hoc no
i(m)portant e casus i l. fi. ff. de gtruer.
de gdicti. i debi. Jtem e casus i l.
si certa C. de transact. vbi precedit
clausula spalis et sequitur gnalis ad
restringendum ad speciatam. Et si dicitur i l.
lo. i transact. Respondeo i transactione
no venirent nisi ea de qbus e lis. Item
i diuisione no venirent nisi cola. ut l. i.
et ii. fa hers. sz ius fideig no erat
commune sz singulorum primum ergo et et hoc co
firmat glo in l. tres fres C. de pact.
nam lz textus loquitur i diuisione tm glo dis
tinguit sic i transactione et per illas. l. p
terea clausula gnalis dz referri ad speciam
si pot salua rone rei fimdis ut j.
de solut. l. explibus. pterea clausula ge
neralis no refertur ad ea q dependent
ex testo ut no i. l. tres fres. ergo no
refertur ad ius fideig. pterea per hoc
videtur casus i l. paulo calimaco
ff. i. dele. iii. vm opi. R. ug. et dy
et sequitur e flam Tene ergo qd hic
fuit male iudicatum Reperio tamen
qd dy i quodam suo consilio determinat
istam opi qd hec vba vz remissum
ius fideig a sociis. hec igitur ita
presumitur ut l. verius de probat. et
l. hec aut de adim tuto. sz hoc an
sit verum dicam 2. pti q. sz licet hoc
sit verum qd dicat de ignorancia ego ta
dico i facto ut hic per hec vba ius
fideig no videatur remissum ut ex
predictis pz. Secundus ergo ex predictis casus
indubitabiles fm oes. primus qd per
simpliciter diuisionem no tollitur ius fideig.
Secundus qd inter ignorantes no videtur
remissum ius fideig etiam si vba sint
gnalia s. nil facturos contra se. casus
si no esset iuncta sbstancia s. sue
maior minor. siue masculus mlr
nam tu no e visite ius fideig re
missum ab vno cum alijs remisit no
gsequitur ar. C. e. ti. l. sp in stipu.
et qd ibi no i glo Sz si fuerit iuncta
grauati et diuisione no fuit simplex te
e opi ut vidistis ¶ Tercio qro
an sit verum qd hec presumatur ignorancia
fideig. dy videtur tenere qd sic ut C.
viduitas Jn contrarium videtur qd hec presu
mere q in testamento cotinetur ut
C. delibe. le l. cum heres et ibi no.
ad trebel. l. quidam ita ff. sigu fi
lium et ibi no i glo magna Ego
distinguo aut fideicommissum e relictum
i testo aut in codicillis, pro casu aut

e i statuty herre suus et no psumitur
scire nisi pbetur vt. ff. si cer pe.
l. eius qui i provincia. §. fi. et ita lo
qtur. ff. de acqui re. do. l. qsitu3 q i
niut heredes posse ignorare vt. J. de
stip seruo. l. si filius testo. Aut sunt
heredes extranei et tc psumitur scia
ro q no pnt adire nisi sint certi
de viribus testi vt. l. sed et si de sua
de acqui heredi. et io exeo q herre
e psuiz scire q in testamento qtinetur
ut no. dicta l. cu herre. et deo. §. si
qs filiu aut in codicillis et no psui.
ut ff. de transacti. l. no e ferendus
§. de illo. et ita dicebam oli3. postea vo
subtilius ispiciens pp fre occurrencias
i pte ribz i qs dixi q i suus no p
suit scia. Puto aduertendu a con
fitetur se heredes siplr vel de hoc
nil e positum vel probatu. Pro casu
psui scia sic dixi et dica Jdem in
extraneis q3 eade3 e ro vt. l. cu he
mis de acqui heredi. quicta cu. l. 3
et si de sua. Sed casu qn simplr co
teretur. vel de hoc nil e positum
et no psumitur scia p dicta. l. nisi p
betur aliquid ex quo psumatur vt
q3 solui legatum vel qd legatariis
pactus e q3 illa no pnt fieri nisi i
spectis et cognitis vbis testi vt. l.
i. §. i. ff. quemadmo testa ape. et. l.
de his. ff. de transacti. et C. de iur. in
l. fi. Et aduerte q3 opp3 te ponere
q i hereditate erat ex testamento vel
pdicta fecerat an dio3 vt sic psuat
scia tpe dicere pot ex alio psui
pone q erat duo filii masculi et
due fe ie filie vel duo lapci. et vnus
dicitur illi duo diviserunt hereditate eq
lr filiabz vl clico dederunt id q de
fictus misit i testo. vel no dederunt
et sic no diviserunt eo mo q abites
tato succedebat ex hoc psumi hrede
ex testo et sic scire vires testi vt
dixi e n eidem qre alii ri inspiut cu
sic eqlr dividere no pnt ut sui ab i
testato cu e ead ro q i extreo Jde3
puto si pbaretur q erat fama et
cois opio q talis eo3 pr sic fecerat
testim vt ex hoc psuat scia ut no
i simili C. de pr. tu. l. si tutor petitus
et vide alios modos psumedi scia3
qui ibi po i glo Sup fo mbo
dicebam q i extraneis psumitur scia
istud puto vim i dubitater i maio
ribz extraneis q adiuerunt hereditate
3 pse 3 i minoribz e aduertendu
nam si fuit i fate p qs adiuit tu
tor vt C. de iure delibe et sctis ma
ior no psumatur scire ex sto
alieno ut. l. si pro suo. et hoc no
i. l. si des de le. i. nisi postea scis
maior inveniret ad ex hns ex q
dixi sciam psui. Si vero erat pu
pillus te sine ei scia et sto no
possit adiri ut C. de iure delibe
l. potuit. licet tn tuc pste no in
tellexit tn scis maior intelligit
q in pupillari etate sciuit ut
no. ff. de te. l. ad testiu et de te
sta. l. in. §. ult. et J. de v. sig. l.
nocionem §. instrumm ido si scius
maior dividet puto q psudatur
scia Jdem in adulto Sup to
nibus dixi q in codicillis no p
suit scia. Hoc vm i codicillis
separatis a testo. 3 si sunt simul ac
testo vbi gra fuit dem si no valet

iure testi valeat iure codicillorum
tunc q3 no potuit delibare an ad
iret ex testamento vel ab intestato
inspectis et cognitis vbis illius
dispositionis psumatur illa vba pus
inspecta ar. de acqui hedi. l. illud
fuerit. C. de codicillis. l. fi. Q?
quero pone q in dioe fuit expsse
de3 q pmiserunt no contravenire
etia occasione fideicomissi fuicz debi
ti vel debendi Si em diceret occasione
fideicomissi debiti. nec vltra pcedet
ad fideicomissi debitum sb qdoe non
extenderetur de le. ii. l. si ita scriptum
et ff. e. l. si ita stipulatus fueri
et. l. si a colono i. Pone gs q sip
misit no qtrauenire occasioe fideicomissi
debiti vl debendi ex testamento in
terno an hoc sufficiat vt videa
r iemissum. vr q no n apps scdm
inspectis et cognitis verbis te
stamenti vt dicta. l. de his de tra
sact. et. l. i. §. i. quemadmo tes ape
et. l. fi. C. de cur. nec vm su
fficere vba testi al ee cognita. cu
em tex dicat inspectis i cognitis
ad hoc vt. l. ii. §. hoies. J. vi
bo rap. quicto pt hyr. l. vbi dicit
q actus hoibz. et d3 intelligi
hoies coactos ad hoc. preterea pus
idem abla absoluti resolviatur
i qdoe vt. l. a testore de cod et
de. et ff. de statu. li. l. stico lib
tas in pn. Jsta gs codicio q vba
testi cognoscatur et inspiciatur d3
ipleri sacter ad hoc no fato seu
a fortuna ut. l. ii. de qdi et de. 3
puto hoc sufficere vt. C. de pact
l. i. et. l. cu pponas. et de transac.
l. fideig. Nec obstat. l. de his cu
simil. quia id q dicat inspectis
et cogtis intelligitur. s. p oclos intellectu
Quid em si eet testim si a qua
scriptura scm cpe oclis corporis no
pnt ispici. et hoc pbo p. l. i cauile
ff. de legi. quicta. l. scire leges
e. ti. vbi e casus Et aduerte
q aliud eet si lex vel statutum
diceret lectis vbis testi &c. q3 legi
dicitur q oclis corporis ispicitur vt.
l. i. i pn de his q inter dele fa
ac ad pdicta de ac rob. l. no fi
gura Quinto qro pone dem
est in dioe remisit vnus alteri i pte
sua omne ius pns seu futurum ex
testo vl ab intestato iure fideig
seu substitucionis cuius ca pnt psit
non qtravenire iure substitucionis vl
fideig. vel alio quocuqz. an hec
vba sufficiant ad remissum fideig. et
differt hec q a pcedenti. q3 ibi exp
ssum fuit iure fideig debiti ex testo
pterito. hic no fuit dictu iure fideig
siplr no adiecto ex quo testamento. in
hac qone no vide valere remissionem
q3 eaz quo ad intellectum no pnt
dici ispecta et cognita vba testi
qd requiritur vt dixi i qone pcedenti
Et ideo dico si qdez isti dividentes
no sunt de illis i qbz psumatur scia
nec pbatur dico remissione no va
lere quo ad id qd ignorabat et ig
norare psumitur vt dicta. l. de his
cu si de i of. tes. l. mater. ex
his eni vbis no psumitur scia
qm dixit iure fideig siplr nec
dixit ex quo testamento. 3 si eet
sciens vel psumeretur puto q
sufficeret. q3 ad illud vr se refre

pro hoc vi° ca9. ff. de acceptil. l. et vm
§. i. ubi dicit vel aduersus te p
secucio, et glo exponit. s. fideig' et
illa e forma tradita a gallo aqlio
aquilio p qua pz q no e nece
q in illo tuc inspiciatur et cog
noscatur vba testi. Sufficiat em
qtrahetes scire alias stiplo ad ho
non porrigi' ut ff. de transact. l.
cu aquili. Et aduerte q si vba
remissiois referetur ad tpe pns
uel eent indefinita no porrigent'
ad istud ius fideicg' qd pedz ex
futuro euetu ut dca l. si ita scripsi
sset. de le. ii. et io in dca l. et
vm dz pns i diem re. ¶ Sex
to qrit' quid si dictu fuit remi
sit vnus alti oe ius qd hz ul
hre spectat in dictis rebus an
sufficiat uel videatur remissu
ius fideicoissi, et dz hec qo a
pcedenti, q hic nulla facta est
mecio testamti uel fideicoissi
sz ff. sic rndeo in ignorate co
stat q no p ea q dixi ¶ Si vero
loquimur i scie te e dubiu q
vba gnalia no referuntur ad
ea que dependent ex testo ut no
in dicta l. tres fres ff. de pactis
itez q no pot dici i mete vba
testamti inspecta, cu de hoc nlla
sit facta mecio ad solucoem ho
q pis debetis scire q ista vba re
mittat oe ius qd hre spectat
uel si dicit' remittit oe ius qd
hz vel hre pot, na vbu pot
cu sit extesiuu trahitur ad fut.
ut l. si itaque de le. ii. Idem
iptant si itelligatur de iure qd
qs hre spat ex aliqa ca sbsiste
te de pnti proba' ff. de cond' ob
cam. l. q sinus ibi dz donec ma
trimoniu contrahi pot itelli' ex ca
subsistete de pnti ut ex sposalib
ia qtractis ut ibi no. Itera
statu liber dicit' qui hz spez li
bertatis vt i. de statu liber.
l. i. licet g° ois seruus possit
sperare libertate, tn quatu ad
ppositum no dz statu liber. nisi
q spat ex aliqa ca sbsistete de
pnti ut j. de sta. lib. l. ii. et ita
est spes q pot cedi vt C. de do
naci. l. spem et ideo in hac ge
nerali remissioe no vr remissu
ius succededi ab itestato ut dix'
ff. in pa solue pmi qr ii Nuc
ad ppositu. aut tpe disioeis erat
alie ce ex qmbz qtrahetes spa
bant in dictis bois hre aliqd ius
puta ex aliquib pcedetib qtcb
et tuc no ref'a ad istud ius qd
dependet ex testo p vbis pdcis
aut nulla alia causa appebat
nisi istud ius fideicoissi, et te
istud videt remissu q vr noia
tim expssu cu no sint plura
iura ut l. ii. de libe et posthu
et vba pmissa st vissima et
notabilia ad multa ¶ Septio
qro an p hec gnalia verba vi
deatur remissu ius succededi
ex sbstitoe pupillari q erat iter
fres dicedetes, qd vidz q dicit'
subee spes ex ca de pnti ut dca
l. ii de sta libe Cotrariu credo
Cuz ei per pupil rez substoem
quis sit heres pupilli hoc esset

petiu de futura succone qd est ip
batu, et hoc videtur tenere glo
C. de pacti. l. i. ¶ Octauo qro
quid si i instrumto disiois ut solet
fuit dictu q fecit vnus altiu
et alter alterius in dictis rbs
ptem tanq' in rez suaz, ita q a
modo possit pro dictis rebus age
et se tueri et qa facere q ipe dus
facere posset rc, vel fuit dictu q
qcessit inuice dictas res ad ha
bedu tenedu uendedu et alienadu
rc, quid iuris. Rndeo siquidez
alienacio e secuta i. dico q eptor
no possit postea i getari fideig iur
siue fres qdicetes sint scietes
siue ignorates vt l. si mandato
tuo ff. madati, et l. si fudu p
fideig de le. i. An aut heat regssu
qtra alienatem dic vt dicta l. si
fudum p fideicoissu Si uo alie
nacio non e secuta et tuc ex illa
pmissioe de alienado no patur ei
aliquod pjudiciu vt l. sicut. §.
sup vacau et § p qui mo pig ul
ypo sol. Videtis g° quali' vba co
testo diois st dilige' tie i tuenda.
¶ Nono qro pone q no e remissu
ius fideicoissi nec data licecia de
uendendo et vnus ex frib vedidit
bona sua eiudez exiteo postea ex
cat qdicio fideig', qro an fr' sup
viuens possit petere totu ab ep
tore, et videtur q solu possit pete
ptez quia fr' pmortuus hebat iure
suo no illa qua huit ab isto sup
viuente, na lz ius psonale qd m
qpetat in certa pte pro diuiso re
maneat i ea pte q debitori obue
nit ex diuisioe vt l. ul' §. idez
celsus de acti emp, tn iura realia
remanet i tota re pro i diso sic
ante dioz ut l. si cosensit. §. fi. ff.
qui mo pig uel ypo sol, et l. re
qui fundu de usufru. lega, et no
p Cy C. si coie res pig da. fu. l. i.
i pn pe. Sz qtra tertiu emptore
no pot agi psonali sz oppz q a
gatur accoe in re vt l. fi. §. si
quit auaricie C. coia de le, et no
C. ad trebel. l. pe, g° no pot agi
nisi pro medietate illar rerum
pro indiso Cotrariu credo, nam
ab ipo fre seu eius hde totu pete
accoe psonali ut dixi ff. i pa q.
et totuz deberet restitue sz ab eptore
pet' ac si i isto eet fca ut deo
sunt aut auaricie et no i dca l. pe
ad trebelli, g° totu pot vendicari
ac si totu eet restitutu postea si
quis hz ius i re p diuiso, ecia
si e ius reale fca dioe ab eo ul
eo pnte remanet ius reale i illa
pte q ex dioe obueit ut ff. coi. di
ui. §. si debitor, et ff. de iur' do.
l. cu fudo §. pe. Cu g° ipe met q
hebat ius fecit dioz in illa pte
que debitori obueit remanet ius
reale et psonale ¶ Ex pdictis
qu qs hz ius in re p indiuiso an
fca diuisioe remaneat ius q de
bitori p diso obueit sic distigue
aut erat ius reale aut psole Et
si reale aut creditor interfuit
dioi aut no ut ex pdictis pz clare
¶ Decio qro duo fres hebat fud'
emphi. coez ita q vno pmortuo
debebat deueiri ad aliu post

morte diuiſerunt et dimiſerunt i
iuicem omne ius qd' h; uel hre ſpat
tc/ mortuo vno ſine libris alter petit
illum ſud' ephm/ ex rigore iuſtri/ ec
cleſia dua dicit q ipſe ex p accidit
a iure emphi co pp dio/ po q dio
eſt alienacio in qua no fuit rqſita
ge tc. vt l. fi. C. de iur. emphiteo
Sedo q fuit renunciatum ante
pinus q emphiteote no pnt i iure
diuidere ul' alienare. facit ff. de
tranſacti l. cu hij ſ. ſi pluribz et ibi
guil. videtur hoc tenere Ego dico
qua caſus eſt x. coll' de prohi feu
alie. per fredric' l. imperialez ſ. pre
terea Item probatur p l. volūtae
C. de fideiuſ/ ſ. p idem ro q ſte phi
bita e alienacio dno inrequiſito e
q extraneus no recognoſcit eccliam
in dnam ut dicut doc i dca l. fi.
de iure emphiteo et dicta. z de v
ſig. l. in ſtipula. ſz qn alienat
inter ſe ceſſat dca ro g. tc/ Ad
ſcdam q dicit de hac remiſſioe dico
q hoc ecclie no prodeſt q2 pcm no
porrigitur niſi ad eu caſu ad que
ut porrigatur paciſcetes i teſt vt
l. et haberi ſ. fi. ff. de pacti. ſz q
iſtud pactu porrigatur ad eccam fris
paciſcetis i teſt ut l. et hre. ſ. fi.
ff. de pacti/ ſz q iſtud pactu porriga
non intereſt g. tc/ Preterea ſi
remiſi tibi oīe ius q hco i fudo
q tibi no q remanet apud me
remittētem ut l. nec vtilez ff.
ex qui cau. maio. ſz ex hoc nil
fratri cui fca e remiſſio qritur
g remanet apud remittētez ¶ xi.
qritur/ poito licet ſit vnu no ſit
ſi alter frater cu quo diuiſit
fuit ſcies huius ſtricti/ dicit hic
glo q no niſi fuit de euict ſtipu
vt C. de euictio. l. ſi fudu q2 certa
ſcies h; actōm de euictoe ſalti ad
preciu vt l. fi. ſ. fi. C. coia de leg
ubi e ſpalis caſus i legato i fi
deico, de quo hic loquimur/ ſz cte l;
in emptore verum dicat Ja. de are
tinu in diuidetib; no dicit veru;
q2 iuicem vider mutuu preci; ſuſ
cepiſſe quilibz i pte ſua vt no.
C. famil hciſ. l. familie Sz michi
videtur q pdicta no habeat locu
in cau nro/ na pdca iura locu
qn gratheutes ſciuit ius tercij i
re que emitur vel diuidr/ ſz ſi ſcio
atq aquo emo vel cu quo diuido
hre ius in re/ hoc dz m pdeſſe ut
michi qritur ¶ Hoc em agitur
vnius ius ſupueniens tibi pdeſſet
michi vt l. cu vir de vſuca zſta
g. diſtictio ſcie et ignorācie no fa
cit ad ppoitu ¶ xij. q quid ſi
ille cui facieda e reſto rei ab aquo
eam emit an amodo heat locu fi
deig/ glo dicit q ex dictis p eā apparz
q ipſe pōt agere tanq ſibi euicti;
cu de euicti. l. ſi vendideris ad
l. falcid. l. fudo ſz dy vider ſic diſ
tinguēt aut rem michi legatā
emo ab alio aut ab eo aquo m
relicta e/ po cau no pudico m i
iure fideig ut inſti. de le. ſ. ſi rē
aliena de le. i. l. plane/ q ſi rem
emiſſet ¶ So cau aut res emit
m legata ſb codoe aut pure po
cau non videor renunciare iure
fidei ſiue ſcies ſiue ignorās fueri

vt. l. fido ad l. falcid/ et dca l. ſi ve
dideris et hoc no. p glo de l. i. ſi a
ſbſtituto in pn i glo q magis max.
lz dy. illam no allegat ¶ So cau
qn emit legata pure tc aut fui ig
norās et no pudico michi i iure
fideig. ut l. cu res de acci emp.
de le. i. l. huiuſmoi ſ. ſi ſimi Si vo
fui ſcies tc m pudico ut ff. qui
mo. pig uel ypo. ſol. l. ticius/ et ca
ſtro ſtu. legati ff. prox. allatam
Ita dicit dy ¶ Sz in hoc vltio du
bio an veru dicat/ q2 l. ticius no
loqtur i hijs q dependet ex teſtato
hic ſic/ et io no pſuitur renūciaco
ut dixi ff. in ſolucoe qrij. dce l.
ptea/ ſicut extraneus emes re
legatā ſciēter ſibi no pudicat ut
dicta l. fi. ſ. fi C. coia de leg/ q l.
loqtur in legato puro uel codico li
vt pz ex pcedētib; dca l. fi. poitur
et ſic e veru pina ſolu glo. i.
poita q ſit ſpale in legatis g
eadez roe ipſe idem emes ab ex
neo ſibi no pudicat vt dictu e
eadem roe ſi emit ab ipſo qui e g
uatus unde cogitetis ¶ xiij.
qro an inter diuidetes detur acco
de euicoe/ glo i l. ſi familie C.
famil. hciſ. diſtiguit/ aut dio e
facta a ptib; ſeu a iudice a' a teſ
tatore/ et hoc vltio cau no agr
de euicoe vt l. cu pater ſ. euict
de leg. ij. et no. C. fami. hciſ. l.
ſi cogitacoe/ ſz alij vt Cy ibi re
phendut hoc dicetes q ſ. euict
loqtur in plegat'/ ſecus i dioe
et pro hoc ff. fami hciſ. l. ſi pr
fami. Sz ego puto glo bn dicere
na dio teſtoris h; vi plegati
vt l. quid g. ſ. i. de le. i. et de hr
dib; inſti. l. ex fco C. fami hciſ.
l. quotiens, io tc/ et i ſ. euictis
¶ No ob. l. ſi pr fami quia ibi loqr
qn res euicitur culpa coherdis Erat
em res obligata pro debito hrdi ito
q debitum q2 heres no ſoluit no
agitur ypothec ibi ar expſſu p
hoc ad trebelli. l. i. ſ. ſi heres/ vl
dic q in dicta l. ſi pr heres hoc
coſequitur excipiedo no agedo ſicut
in ſ. euict/ et io latius q glo diſ
tingue Aut dio e fca a teſtore aut
a ptib; ſeu a iudice/ po cau a' eui
citur culpa coherdis et agr de eu
icoe/ al no agr ſz excipit vt ex p
dictis patet/ ſo cau aut poſt dioz
vendiat vnus ex hrdibus dicetib;
aut q'dā alius/ po cau aut vendiat
ex fco alterius cohrdis ſeu ex diſpōe
defuncti et pōt/ nec de euictione
tetur/ et ita intelligo iſtā materiā
p l. fudu meu ff. de euict de do
te ple. l. licet placeat/ et ff. dixi
. Si. vero vendiat ex alio ſuo iure
tc repellit excepcoe p l. vendiāte
Aut vendiat extraneus z tc q' fuerut
ſciētes et no tetur de euicoe/ niſi
fuit ſtipul ut l. ſi fudu ſciens
de euict/ et coia utriuſ iudicij l. ſi
hres aut fuerut ignorātes z tc tc.
pro pte quā heres aquo euicitur
habuit ab eo/ bartholus/

Si plagij. i. diſſio fca de
preterito obtinēre cam
vel futura eſt pro iure
nulla. h. d. ¶ Ario g.
iurium valeat iſta ſtipo. pmitto
centum ſi plagium fecerit vl q

non ut hic, et l. generaliter .C. e. In
contrarium ut .C. de condic' ob turpem
causam l. ije Et hoc tenet ultramontani
non alleg. illa l. dic ut dixi .C. e. l.
generaliter. Quid quid si promitto
quod plagium fecisti, dicit glo. in ista
est magna dubitatio quia non invitat
ad delinquendum quod secus est in pa
sed hic est tex. quod non valet in de-
tentis quod valet quia scienter promittit in
debitum ut l. i. de condictione indebiti
Non ob. hec l. quia ponit exemplum
l. fi. de condictione ob turpem causam ut hic in
fine glo. quia certe tu non fecerat pro
missio cum plagium fecit sed causa n. novi fa
ciende et hoc sentit glo. C. de condicione
ob turpem causam, sup. rubricam dicit
quod hic locum ob causam de preterito
licet Cy. ibi teneat oppositum petri et
male Quid si valet ista stipulatio
promitto tibi centum si titius plagium
fecerit tunc bene potest esse quia titius est meus
conjunctus agnatus vel consanguineus non
facit plagium ne incidere in penam
et tunc valet, et est secundum bonos mores
ut l. ex ea parte ff. e. Si vero
ostendit ... stipulationis non valet
quia invitari possit ad delinquendum
ut stipulator lucretur facit l. generaliter
meus. ff. fi. e. de condictione et de l. con
venire C. de pact. do

Insulam iri die

Stipulatio facti que habet diem
non committitur admittere
ante diem, sed certum sit quod
diem fieri non posse Oppo. de l.
stipu non divi. C. e. So ubi non
erat adiecta dies hic sic ubi non
committitur quando est dies Oppo. de l.
cum stipulatus C. e. So aliud in sti
pulatione penali ut ibi ad. in stipulatione
ubi pena ex dispositione legali succedit.
hoc est ob ad interesse quod quamvis ante diem
nunquam committitur in aliquo quod glo. tenet
in l. si stipulatus C. e. cap. e. in
c. ... extra de electione

Cum stipulam

verbum presentis non trahitur
ad futurum h. d. Quia
hic apparet quod est presens in di
catum et tunc hec l. non habet dubium
Alii hic oporteret quod est preteritum in
effectum submittum et tunc est dubium
ut dixi C. e. l. q. Rome ff. augmens
dicendum est quod secundum dicam legum
oporteret quod si ad reditum debitum
in preterita id solum comprehendit
et non futura et sic in ... p. p.
missione Si vero nil debentur in
preteritum tunc intelligatur in futurum
ne alias stipulatio reddatur inutilis ut
C. e. l. quotiens

Si ita stipulatus

Existente conditione retro potest
deberi pecunia h. d. Nota
pena. quod quando adderet precari
anne intellige de x. sigul. ame
dixi C. e. l. stipulatio ista ff. eiusdem
Oppo. de l. quam de usur. So
ut dixi C. e. l. huiusmodi, et hoc
facit hec dictio ex hoc, secus si
dicit ex illa die ut ibi dixi
Item id quod hic si diceretur ex nunc
vel ex tunc prout ex tunc vel similia ver
ba. vel clarius exprimet ut de l.
l. cum quidam et l. certa in fi. si c. pe.

Titius a meuio

Cui promisit usumfructum et proprietatem
separatim solutis usufructu liberatur
secus in eo qui plenam proprietatem pro
misit h. d. No. dicam si promitto
fundum pleno iure vel proprietatem per se
et usumfructum per se Oppo. ff. de so
luc. l. si stipulatus ff. qui x.
glo. solvit optime dic ut in ea
sed quid peteretur dic totum preterito
usufruct. ut hic, sed usufructu du
rante peto solum proprietatem ut plene
dixi in l. eius qui ita ff. pe. C. e.

Seruagonius

Per liberam personam non queritur nobis actio
ex stipulatione sed ex numeratione sic.
qui stipulatur in personali ibi stipulatio
videtur et in cuius persona exti ...
... h. d. di. in tres partes
po. po. ... stipulantis In se
declarat quedam dubia emergentia circa
stipulationem premissam usuram in l. iudi
per liberam personam ibi sequitur stipulatio penale
et sa ... di. in tres, po. ponit
duas regulas so ex eis deducit
q. descendentem ex stipulatione 2o quoque de
scendentem ex numeratione iiia ibi sed quid
iiii ibi super ut quamvis 3a per l.
divide in tres in dictum in duas
partes, in pa parte po. secundum, quod non
habet contraria, Jone tamen pro constanti
... hec prima non reprobat
in dubium ne in tres in manum. l.
... de fide instru. et qui po. in pig
ha. l. septimus Vero ad parte
sam ubi dicitur quod per liberam personam
non queritur actio Oppo. quod per
sona libera sit libera qui dicitur in ue
... ut ff. et C. de iure pa
tro. So per ... nobis subiectam acq.
nobis ... vel patre potestatis
vel ... seu monachationis
eadem ... ut auctentica in ... et
auctentica siqua mulier, et l. ... nobis
ff. l. non alterius, et ideo liberatus
non ... patrono eadem ... nec
vasallus domino vel cives rei pu.
sue civitatis ... de ... de
iure fi. l. i. Oppo. quod ultra
obligationis ... in persona sua
ultra ... in persona tertii valet stipulatio
quando ipsius stipulantis interest ut
l. si procurator ... C. e. et glo.
in l. stipulo ita ff. ff. siquis insu
lam C. e. videbitis in l. i. in pri.
ff. ti. ii. et l. in omnibus ff. de preto.
stipul. Modo hic verba stipulationis
sunt adiecta in personam tertii liberi
et ultra executionem in personam illius
promittunt, so hic non dicitur in textu
sed dicit quod liberis fuit stipulatum
quod intelligo in cuius persona col
lata in cuius persona fuerit colla
ta ultra executionem et istud est inutilis
ut dixi in dicto ff. siquis insula
alias stipulatio valeret sed oppositum generaliter
glo. q. probabatur per l. pe. in ad
exhiben. Vero ad iv. superest
Oppo. et videtur quod in consultus
revocet in dubium id quod est ex
pressum in iure ff. quod ei qui nomine
alieno mutuat non queritur actio
nisi in causa l. si absentis C. si
cer. pe. sed hic liberis mutuavit
nomine proprio ut patet hic in pri. ff.

i glo sup ubo agēte ꝗ. ic. Propt
hec ia. de arem dicit ꝙ nō nuauit
nomie pprio et ꝗ ex dicit agente
ꝙ erat actor sine custaldio pro
in qd' iudicio meo ē notād / ꝗ
fin hec nō sufficit i ueritate nu
meriuz noie alterius nisi hoc ex
ꝑmiꝗ et agatur cū eo qui nua
uit. l. certi qdō. ꝯ. si numos. si
cer. pe. vel si vis sustinere glo dic
ꝙ hic mutat casuz vel expresse ter
ipse. s. pronius qui contraxit. s. ꝑ
libertū qui sibi stipulatur. ꝭ eūdē
Jaco. de arem. vel dic ꝙ hic i tex
nil dicit' de nuacōe i themate facte
. C. de sacro. s. ec. l. iubem9 si de
ven. pig. aga. l. i. et ij. et ꝙ ibi
no. C. de pscripcō. xxx. an. l. i. et
ꝙ ibi no. ꝭ ꝙ ille cōfessus est
se accepisse / et ideo dubiū est
an istud mutuū qd' p'. ꝑ hac
cōfessiōz pariat actōm ei cuius noie
facta est nuacio Et videt ꝙ ita
uerba recepisse ic i muit nuacōz
pcessisse et stiplōz secutā iutilez
ideo ex nuacōe pot agi ꝓbatam ꝑ
hac cōfessiōz qd' ē nondū ꝗ tlis
cōfessio apposita i contractu i utili
ꝓbat C. de sacro s. ec. l. iube9
si de ven. pig. aga. l. i. et ij. / et
C. de psc. xxx. an. l. i. et ꝙ ibi
no. Jtez aduite ꝙ licet illa
vba recepisse ic sint p̄tita pl9 ꝙ
ꝑfectū / tn̄ i dubio itellr̄ stiplōz
secutaz ee' ingtinēti post recepcōz
quod ē notabile p instrīs dotali
bus ꝗ si p̄sumitur vir q' cōfite
se dotez recepisse intfui an recep
isse stipulacō nō p̄iudicaret nisi
et tn̄ i utilitate p̄iudicat vt hic ple
ne examino i. l. post dotē so ma. te
tica i. l. predia de acqui possio.
Oppo. de. l. cū em̄. ꝫ. de nouac
et. l. si stip9 dic ut nūs. cōm i. l.
certi cendicio. ꝗ. si cer. pe. ꝑ Cy.
in. l. absent C. si cer. pe. Jtē
mo ad v. sequēs ubi dr ꝙ cōtio
tpe raro intelligatur / et lig glo
ponat ex in p. l. interdū. ꝗ. e. cdo
ꝙ noluit dicere raro i est ex ui
tute repeticōis hoc ē ex eo qd'
dictum est in pcedentibz ut sic fa
ciat ad p̄missa Contra vo regla e
ꝙ q̄ in p fa. ic ut ꝫ. e. l. ticia
ꝯ. idem videt / so ibi loquitur de hiis
que dicūtur in pfacōnibz hoc ē
in hiis q̄ agūtur iter ptes an ꝙ p
ueniat ad stiplōm sup eo de q° ac
tuz est ut. l. itez ꝗ de pcus Et
ex hoc dic vt dicto ꝯ. id' videt
hic vero loquitur de hiis q̄ dicūtur
i pcedentibz an intelligant repetita
i sequētibz circa alia circa qd' dic
qn̄qz tpe vel condicio vel alia
qualitas additur in pcedentibus
et dubitat an videatur repetitū
in sequētibz in eadē dicōne seu cōtexe
uborū et hoc cōtingit vel circa res
ul' circa psonas / si circa res itelli
repetitū vt. l. seye ꝯ. gayo de fu
do. istruc dic vt ibi Si circa psōs
ut ticio / si nauis ex asya venit
pmitto / C. et sēpronio ꝗ dic vt
. l. si ꝯ. seyo de le. ij. et de cōdic i
. de. l. mulieri et ticio / et. l. iul
paul e. ti. i glo / et ibi plene scp
si nō ē hec nr̄a matia Quiqz
dubitatur an dicte cōditōes itelli
gātur repetite i alia orōe seu cōtextu

uborū et tūc a' illa orō cōtinet dispōz a qz
ꝑ se p̄ncipalez et tunc nō itellr̄ ꝓa
repeticōis / nisi hoc induceret / nā
actus dicōis repetitue ut hoc aplius
uel itez vt. l. i repetendis de le.
. iij. dic ut ibi Quiqz sequēs dispō
est de accessorīs pcedēciū / et ista
ē nr̄a nr̄a / dic q°. aut sequēs dis
posicio accessoria tendit ad vnū
et eūdez effectū cū p̄nli ut obli.
fideiuss. et i telligr̄ ꝓa repeticō
ut ꝫ. de fideiusso. l. si ut ꝓposuit.
. et. ꝫ. e. l. fi. ꝯ. fi. Aut tendit ad
aliuz effectū ꝑ se. lz accessorie ad
p̄mū ut in obli. vsurar et silēe
et tūc aut illa qualitas respiciat
actuz ꝑsone contrahētis puta cō
trahit procuror. noie / et tūc dic qua
tas intelligr̄ repetita vt hic / ꝗ hic
libertus videtur stipi'i vsuas noie
patroni et cetere cogr̄ vt pz i tex
vt ꝫ. dicaz Cū em̄ sit eadē ꝑsoa
merito cū eisdē qualitatibz itellr̄
repetita / aut talis cōditas respiciat
ipsū dispōm et tūc nō intellr̄ repeti
ta ut. l. si ita q' ē in p̄n. ꝫ. e / et e.
de cōtrahen. empa. l. q fidū / vbi dices
non itellr̄ repetita ꝫ. Jdem vā nisi
ꝑ quādā cōnexiam vt si stiplō pcal
seu usurar cōtrē ex mora. tc ei
si differtur petitio ētā p̄nlez et sic
cessat mora / ꝑ cōns differtur stipᵒ
usurar vt ꝗ. si cer. pe. l. lecta.
Jtem pdicta vera in fine q̄ addicit'
circa pcedētez dispōm in diez / nō
q̄ addicitur pcedenti cōdicōm / dixi
. e. in. l. illa stipulacō si klis / et
plenius i. l. ita stip9 ēcā q. Jtez
predcā vera in dispōe cōtractu in
vltiā volū' dico lacius. de le. ij.
. l. licet Jtem in dispōe. l. ul' statutorum
dico plene ꝫ. v. bo. sig. l. iij. ꝯ. ij.
Jtez an in stipōe nouātē itelligātur
repetita que fuerūt in p̄nli, dico
. ꝫ. de nouatō. l. aliam Jtez pdcā vā
in aliqua qualitate q̄ inest dispōm
pcedēti ꝑ modū cuiusda accessiōis
et dictū eā respiciat Si vo i dis
pōne totali ponitur ꝑ se q̄dā clā
nulli anexa Jtez si dubitatur cui
referatur an ic pcedentibz an se
quētibz an oībz ista ē matia ꝑ
se separata a pcedēti / et eā posit spec
i ti. de instr' edi. ꝯ. nō aut v.
iter extipe ibi tex. melius i. l. in ꝯ.
filiū de lib. i pos9 / et. l. tal' scptura
de lega. i. hic obitto ꝗ loquū eet.
Opp hic dr ꝙ ꝑsona insequētī i
telligr̄ repetita Contra / nā videtur
ꝙ ꝑsona intelligatur repetita ut
. l. i. C. de diu. i° scpti. So i' i'ei
cōicas p̄iudicij modicitas i reis
ꝑceptitas faciūt cessare cōiu. vl'
veri9 in diuisis stiplōibz seu dispōibz
ꝑsona nō intelligr̄ repetita vt
hic / ꝭ i vna eadem sic Q's em̄ du
bitat si interogo promittis dare m̄
et ticio / et tu r̄ndes promitto ꝙ i
tellr̄ vtrqz promittere ut i sti de d
uobz reis i p̄n. et ꝗ. e / si m̄ et ticio
et hoc cū impsonali videt'. ꝭ si ex
primitur ꝑsona vnius vt pmitto ticio
et tūc alteri nō v' pmittere vt. ꝫ.
de duo. reis. l. duor v. ꝭ si aduc
fallit i dicta. l. i. de diuisis i scpti
per rōes q̄s dixi / Oppo / et vr
ꝙ nō sit nccia cessio vt. l. ij. C. ꝑ q̄s

pso. nobis acqui. Do. Credo vni
hodie hoc p illam. l. ¶ Vlo hic
ff. facit ad multa pmo assignat q
subscribētes testes vel notarij appo
nitur in instris vt pz ex glo su
verbo assignante facit. C. de asss
essori. l. fi. q no. in specu. de istru
edicio ff. i. v. nisi aiit ea. a fi. ff.
oppz et qd no ibi Item facit pro
incipit agere procuratorio noie dni
postea facit vnu actu et no dixit
procur vel noie dni an videtur fe
cisse procuro noie vr q non ar. hy
ff. grisogonus q hic vidt rpetitu
procurio noie qz hic dicitur q codicio
et tpus et iste qualitates repetita
intelligatur psona no modo si re
petitur eadem psona et qualitas ff.
procurio noie repetita intelligatur
psona no mo si repetitur eadem pa
tis qualitas ff. procurio noie repe
tita intelligitur et psona inquaz
substrictur actus non intelligitur re
petita et hic e tex cu glo ibi
plenius tc cu glo q incipit pac
tum mandati facit facit qz actus
no pot ptinere ad procurez suo
noie tc vt. l. post mortem et qd
ibi no. qn ex fac tu. facit q dixi
de operi no nuncia. l. i. ff. nuncia
et ideo cosulo q potur in libello
agit et agere intendit tal pro
vt sp ipse tagat tanq procur agat
vt in futuris ophendat ar. l. cu
stip cu sy v. e. Item repitur istr
q ille fuit cofessus se huisse et
recepisse. C. mutuo q pmisit redde
et restituere mo in libello ppono
q mutuaui tibi centu q peto te
condepnari et ad huius pbacoz iduco
instrim an probet q in isto e q
fuit cofessus tc dico q e cau i tc
ff. qz hic i tectae actoin ex mia e
q no e nata sz si stipe a q mo cet
vtilis tuc bene agitis qz ex mia
cet tuc nata vt hic facit. l. pub
lia i fi. v. depoiti. Tangit Cy i l. si
absentis C. sicut pe. Item dy forte
qom talem Q̄ cu promisit me no
offende sb pena faciendo pace mo
no offendit me sz filiu meu an te
neatur et vide q sic vt. l. i. ii.
iii. et iii. v. de libe ca In cotrariu
e veritas qz psona filis no itelli
nisi expmatur vt hic facit de pact
l. si vnus ff. ante oma dy hic pu
to veriu dicere qz certe si pro se pse
vniuamur itur quas no e fratur
vt. l. i. i fi. ac. l. se. j. de iniur i
terra tuc dico offendi qn ex illo
facto possu petere pena ipom vt.
l. istud de manu tes sz hic no
possu pete iure meo lz forte posse
vt quilibz de pplo qo tc no obst
de li. ca qz lz intsit tn no dicor of
fendi facit j. de iniur. l. lege cor.

Si pupillus

Interpellacio q no cōsti
tuit pncipalez i mora
non nocet fideiuss. h.
d. ¶ No. ibi nulla petitio vl nlla
mora. ¶ Oppo de. l. mora C. e.
So specale in pupillo hec fla vt
l. nulla de regul. iur cu ly dicat
q ipso e in mora quantum ad ipm
pile sz quatum ad penaz sic et hoc

tenet zago. de Are. qd e cotra l. lecta
ff. sz cu sortis si cer pe. vn dic q
ibi penalis stipe no cōmittitur ex
mora sz ex euentu condicionis vt
ibi no. vt j. de regu iur. l. nulla
facit q no. pdy j. e. no e in
mora de regu. iur. li xx. ¶ Oppo.
de. l. siquis solucom v. de vsuris
vbi negocio p gestor cōstituitur i
mora sz negs g no hz accom vt. l.
si pupilli. ff. videm v. e. de negt
So ibi nulla petitio. f. i. v. e secus
si i respectu psone vt i go. ¶ Oppo.
de. l. mar j. de fidius. sz illa
fuit i collectiz glo contra cu ista ¶ Op.
de. l. si rs cu. v. e. et. l. si a reo
ff. si a furioso j. de fideius et ad
illaz bene sequitur so glo et dic
q ibi no pot accedere fideiussor
qz no obligatur eciā naliter. h' no
pupillus naliter obligatur de quo
pupillo loquitur dicemus i. l. i. j.
de nonacio. bartholus.

Si duo rei stip.

Si persona vel res ad
oblig addicitur inutili
non prodest ad solucom
h. d. ¶ No q in alternatiā obli
gacoe vtrunqz e in obligace ¶ Itez
no q illud qd additur obligoi
si mo no valet obligacio nec so.
ctor sit i glo fu est intex sto sat
no in psona sz i re no ponitur dic
q e eadem ro qz res appoitur vt p
se ipam possit solui no loco alteri
Item ro que hic ponitur no hz locu
i. l. cu qui ita ff. qui sibi sz ibi e
alia ro q colligi ex. l. hoc iur de so
lucio. ¶ Oppo de. l. qui x. ff. si
sticum j. de solucio glo hic dicat
hic res desiit ee mea alio mortuo
secus alio existe viuo no bn dicit
qz in obligoe altnatiā sicut pse sti
pulacoe vna e mea nunq in
pot solui Sz cotra loqur i obligoe
gnis gnalissi vel gnis spealem
vbi nullis e in obligoe. hic dicit
ideo dixi i. l. sticum v. e. ¶ Oppo
de. l. si stipulatus fuero x. a. v.
v. e. vbi minus e in obligoe hic
vidr q vtrunqz pe. de bel. dicit
tria vba. q refe Cy in. l. cu q da
C. de v sig. Cunqz altnatiua
cadit inter res inter quas cadit
affectio vt in spebus tuc i altnatiua
vtrunqz e in obligacione vt hic qnz
alternatiua cadit inter res no cadit af
fecio vt in suinis et tc aut e elco
debitoris tc qd e minus e i obli
gacoe vt i. l. si stip fuero x. a.
v. et l. si stipulatus fuero xv.
aut x aut e elcco creditoris et
tc vtrunqz e i obligoe vt ar. l. pla
ne ff. pe v. dele. i. et ro e in spebz
qz interre mea me magis hre vnu
q aliud In suinis no e affectio
sz qn e elcco creditoris no cadit
ista psupacio qz forte eligit minus
sz qn debitoris tc. l. psinc q sp
soluet minus qz magis de facili
quis remittitur q dec Et ex hic
appz q si soluo xv cuc v. no
fuerit in obligoe sz cu donacoe
videor dare. lz glo aliter senciat
et no bene i. l. si ita relictu i fi
delec. ii. sz ista vba recipiunt limitacoz
fallit si in suinis caderet affecō

vel rõne cẽ pro qua q̃s promisit vel
rõne psone cui fienda ẽ solucio vl'
rõne loci seu tpris mea ĩtẽe posset
magis soluere q̃ plus ẽ vt. l. si
is cui. j. de nouacio / et. l. si ires ff.
qui michi x. et ff. se. j. de soluc

Si quis ita stip^tus

Ad ueritatem copulatiue
requirit utrumq; esse veri
Ad ueritatem disiunctiue
sufficiat alterum tantum h. d. ¶ No.
q̃ diccio nec hz ĩ se ĩclusaz copulã
et nõ idem ẽẽ te dicãde neq; q2 hab;
negacionem ĩ se ĩclusã cũ copula.
¶ Oppo de. l. falsa. C. de condicio
et te. ubi ad ueritatem co^ue vnu suf
ficiat. ego tetigi tibi in. l. sacre dem^s
in pri. C. e. q̃ ista. l. dz ĩtelligi
qñ hec copulãtur r'spectiue nõ
pri^r. ut dixe orõnes ut mo^e tũc
sufficiat alteram veram ita vides. l.
l. ff. de tymo. C. de tmis q̃ nõ. in faciã
dapnatus in famia / et qui fuit ĩc
tũc in quolib; eorũ uerificatur disp̃o
nec opportet q̃ vtrumq; fiat tãtẽ ẽ
dictũ et magis cõtinuatiua q̃ cõ
pulatiua / dicam plene. j. de v^s. sig.
l. sepe.

Quod dr̃ pr̃em

Si pater stiplatur filio
q̃ iur' est sibi acquirit
secus si id quod ẽ facti
p filium expliandi / filio vo q̃rit pa
tri siue factum siue ius stipulet'.
eidez hoc d. l. ista. diui^s. ĩ duas
ps loq'tur in stiplõe fca p prem
filio / bo qñ filius stiplatur pri
sia ibi cõtra aũt et diuisificatur
in hoc / q2 C. pr stipulando filio ipi
pri acquirit cõtra. C. de leg. in. l.
vxorez. ff. testõ. Bo ibi loq^r ĩ hijs
que filio pñt acquiri / q2 tũc pot
sibi acqri vt. l. pomp filodelfus
C. fa. hcis. et tũc sibi filio q̃ritur
et nõ pri / et ideo dicit glo q̃ si
stipularetur ex cã castresi vl' adue
ticia nõ q̃re pri sz filio iõ ẽ ĩtelli.
q̃ in pfectiuo pr stipulatur cui si
bi pri statim q̃rit. ut. l. plz de acqui
here. l. i. si qui. q's. fa. ma. et si
miles glo hetis in. l. dñs suo. C.
e. et limitacio dy que ibi pointur
nõ sunt necia / idez tz glo ĩ. l. cpcuiqz
ĩ pri. C. e. et isti. e. ff. ei qui / et C.
e. ti. l. ij ¶ Sz cõtra hoc vider expsse
C. de pactis. l. si tibi ff. si pactus cũ
glo. vbi dr q̃ qñ pr stipla fi.
vt bñ merito sibi q̃rit / sz si stip.
vt bñmerito stipulatur ex cã adue
ticia vt pbatus / g^o p dca nõ vr va
lz ptubo q̃ruicqid filius q^r ex ope
suo uel ex meritis suis aduẽticium
est vt. l. cũ oppz de bo q2 li. et ibi
no. g^o zc. Bo qñq; pr stip^r filio
ut bene merito et tc qñz merita
filij st cã ut pr stipletur filio et
tc ut expũco vr stip^r et nõ vz q2 pa
tria ptas dz ẽẽ cã stipõis vt valeat
sz qñ merita filij st cã cãe q's pro
mittit pri p filio et tc valz stipo et
filio p prem q̃rit vtil' vt. j. dicam
¶ Oppo q2 p filium acquiritur fcm q2
possio ẽ facti vt. l. i. ff. si vir te
acqui pos / sz p filium acquiritur põ
patri ut. l. i. ff. itez acquirim9. C. ti
pterea fruitus hz quid facti vt. l.
ij. post pri cum glo. C. e. sz acqri
per filium fruitus vt. l. fruitus cois

mei et tuus. ff. de stip. suo. Sz glo
que ẽ hic soluit multũ notabilr tu
debes intelligere qñ pr stipulatur
factum filij expliãdum ab ipso filio
secus si stipletur ab alio fiedu ipi
filio vt domum edificari ĩc tc eadez
id ẽ que ĩ dicto / et vide glo q̃ incipit
puta aliquid dari ibi quid g^o ĩc
et vsq; ibi itez nec omia itez ibi q̃
cum hec valeat vsq; ad finem / silez
glo hetis in tc ff. sz cũ factum ĩ sti. de
stip suo. lz p' miorem vba / et bñ
dicit p vba hui9. l. q2 due pñt co
currẽ vt valeat stipulacio q2 aut
ẽ iuris et tũc filio pot stiplari ut
sibi q̃ratur. Vel ẽ fcĩ quia pri pot
acq̃ri. vel ẽ fcĩ q2 pri pot acquiri
vt. hic tex dicat. Sz vider q̃ ista
vba nõ pcedant p. l. stip^o ista. ff. hij
q̃ v. cũ vo. C. e. vbi venit expli
candum fcm ab alio tñ nõ valet
vt patri q̃ratur iõ glo debuit clari^s
dicere sic fcm q̃ psone filij ĩ est
vel coheret tc siue sit expliãdu
fcm ab alio tñ nõ valz ut pri q̃ra
iõ glo debuit clari9 dicere si est
factũ q̃ psone filij ĩ est vel cohe
tc siue sit expliãdu a filio siue
ab a^o. ipi filio nõ acquirium pri
vt hic dñ dicat. alioqñ si fcm ĩc
exm etiã in opis q̃s q's stiplã.
a lib'to vt. l. fruus prono et. l. si
is. C. de opi lib. q̃ tex declat bñ p
dicta ¶ Venio ad q2 glo dr hic
q̃ cũ pater stipulatur fcm filio
an sit ĩutilis quo ad prez zq^o ad
filium / et glo dicat q̃ sic et ĩap^r.
filio factum enim filij zc. dicat ne
bñ glo certe nõ simplr p. l. siq's
opas. C. de opi. liber / et. l. cũ pa
tronus ff. i. vbi filio q̃rit vtil'
sz dico q̃ qñ constaret expsse q̃
pr stiplatur vt ipi patri q̃retur
tc vñ dicet glo Secus si stipli
q2 tc filio ex stiploe pris vtilis
q̃retur / et intelligo q̃ dicit q̃ e
ĩ vtilis pri insi fua ĩ esse nõ adz
exhei. C. e. l. stipulo ista ff. siq's
insulaz ¶ Pro declarandi ista
materia vtrum pater possit stipli
vel pacisci fi^o. ita q̃ effcm q̃fcit
ĩ pña. In ista qõe ẽ distig^o
qnq; pr stiplatur filio illud q̃
p filiu pri acquirit et valz stipo
et ipi pri acquirit vt hic / et. l. dñs
suo. C. e. Qnq; id stipula q̃ pa
tri filio pt acqri et tũc si stip
ulatur aliq; dari et tũc a' filio
et valz stipulõ et filio q̃rit vtil'
vt. l. ix ff. testõ. C. dele. in. co
iuncta. l. pomp filodelfus fa. hcis.
l. heredi. ff. nos aũt. C. de pact
fiat in auten de nupciis ff. de
inope. Aut stipulatur ul' pa
ciscit' ut lctimus administrat ĩ
pot querere valez ex^o tutoris vt
no. C. de pigno. l. si legati x.
stiplatur vl' paciscir filio vt ex
neq et stipulacio ẽ nulla ipo iu
re l. si tibi ff. si pactus. C. de pact
et ibi no. Si vero stipula ad
fieri et tc aut ẽ tale factũ q̃ p
sone filij nõ coheret / et tc ẽ idez
q̃ ĩ obligõe dandi vt hac. l. cũ
sua glo / et in. ff. sz cũ factũ ĩ sti
de stip suo cũ glo. Aut ẽ tale
factũ q̃ psone filij coheret ĩ aut
queris an valeat quo ad filiũ
et valz et sibi q̃rit vtilis vt
l. siq's opas. C. de op. lib. l. cũ
prono. ff. i. e ti. / ar huj9. l. ĩ si
fiat. l. vt iur iur. ff. si liberi

put loqtur de filijs in ptate. e ti Si
uero q̄rit an ualeat quo ad prim
et nō ual; vt hac.l. ij⁹ ruiso nisi sua
pecuniariter interfit. sicut si extīneo
stipularetur ut.l. stipulacio
ista.ff. si stipuler et ff. si qis insu
lam. & e. Sed qro qn pr̄ stip
ula: filio exnti i ptate qstur sti
pulō i tpue existecie sui iur⁹ de
hoc vidisti i.l. quociqz ff. ij. & e.
et in hoc dic aut stipula filio
ut heredi et si heres ē acqritur
directa vt.l. aius. & de pactis
aut stipulat filio ut filio et
sibi acq vtilis siue ad excipi
siue ad agendū vt.l. quociqz ff.
l. & e. l. ut iur iur ff si liberi
de oper. libe.l. et heredi. ff. nos
aut. & de pactis. Si stipulatur
ut extīeo et nō val; ut.l. si tibi
ff. si pactus. & de pactis. Si nō ē
dubiū an ut heredi an ut filio
et tūc dicat glo i d̄co ff. pactus
si nec ex vbis nec ex aā qiecta
id ꝑpendā ꝑsumo vt heredi et
optime dicit declaro illā glo
si pr̄ stipulatur filio illud q̄ ad
eum nō pōt ptinere nisi cāqua
ad hēdez et loq te.l. aius. & de
pactis q vt heredi vid̄ stipuli
Q̄nqz nō pōt ptinere ad filiū
nisi ut filiū et nō ut hēdez vt
ope libtorū q nō trāseut ad hēd
es extraneos et tc vt filio vr sti
pulari nec inspiciatur ex q pte
sit heres ut.l. ut iur iur ff si
heredi de ope libe. Q̄nqz pōt ptī
nere ad filiuz ut filiū aut hēdez
et tūc in dubio vt hēdi ita glo
loq et ē arg. C. de pact' dot.l.
aius Jn dubio ad qōm pr̄ ica
pit rem in emphite p se i filius
an videatur vt filius ul' ut here
dib; acqrere et dico q ista vba
intelligūr ordinate p me pō p fi
lijs meis postea vt ī. gallus. ff. l.
cū sua glo. & de lib et posth. et
l. ut iur iur ff. si liberi. & de
ope liber p Cy in.l. liberti lib
teqz C. de ope liberi et tc dico
q in emph ecce q nō trāsit nisi
ad filiuz ut i auctē de nō ali ꝑ
ephi vero colla. ij. tc vr ut filio
stipulari nō vt heredi vt i opis
et io ad eos ptineāt etiā si nō
sint heredes vt dicto. ff. si liberi
l; sit arg ctra x. coll' an agnat⁹
vel filius tc c. i. l; illud de cō
suetudie in feudis et hoc tenz
spec. de loca. ff. nūc aliqua. v. C
xix. Q̄ro an pr̄ possit stipul
filio emācipato et dico q i illis
caib; in qb; nō pōt stipul filio
i ptāte in eisdem nō pōt fieri fi
emācipato p easdez. l. In illis nō
caib; i qb; filio in ptāte pōt i ill
et filio emācipato qritur valis
ut.l. ut iur iur ff. si liberi put
loqtur in filio emācipato. & de
opi lib' et.l. si qno C. de iure
dot. Preterea probo rōne q̄ pr̄a
sūt aliqd' fieri inqre et qferri in
tpus vt.l. q spōse. & de dona iter
vir et vxo.l. in tpus de here. isti
l; filio pōt stipul i tpe sui iuris
vt.l. quociqz. & e. qro te Q̄
ro an mater possit filio stipulari
et videtur q sic vt.l. publia i
pri. cū glo. & depositi Jngrum
est veritas all' de.l. debitor. i
fi. & ad trebelli Tn all'.l. pcm
C. de pac. cōue et.l. graius & so.

ma. p locū a spāli Rndeo ad
l. publia q ibi qritur ex stiplōe
mris q̄ iure l; q̄ sic eet i q̄az
extraneo vt plene dixi i. ff. si
qius insulaz in.l. stipe ista. & e.
Voluerimus qro An ex stiplōe
filij queratur patri exnte i ptā
te dixi. & e.l. si filio uerū p
filiuz emancipatū qratur pri
contra dicit q nō vt.l. debitor
in fi ad trebell. all' pro hoc.l. si
ita stipulat⁹. ff. crisogonus vbi
p libertuz nō pōt qri sic nec per
emācipatū Sed posses dicere
que ē rō q filio emācipato p
prez qritur et patri p filiū non
et rō ē votum pris vt qrat fi
qd' votū nō ē in filio et Cy tā
git in.l. ij. C. e. p dy i.l. quociqz
ff. ij. & e. Tn nō plene explicat
Sz qro an pr̄ possit stip
filio mortuo Rō sic ut dicā.l. ut
iur iur insi de op. lib Jtez an
pr̄ possit stipul liberis qui erūt
nati et concepti post mortē eius ut
nepotib; et filijs et vid̄ q nō
vt.l. i. ff siquis pruz cū filiib;
vīn cognia Sz qtm c'do q i d
solū quo ad heredez ut.l. paulus
ff paulus de bo. lib' vbi ē casus
Quid si iur accipit i emphite
pro se et suis filijs seu liberis
videtur q eis nō qratur vt dez
ē l; cōtra puto cū hec stiple
interponitur p'mo sup re q ē vel
futura ē ipius iur util' dm̄ qo
re vt dicta.l. publia et q dixi
in dicto. ff. si stipular et ff. siqs
insulaz. et pba x. coll de bene
ficio feminis c. i.

Iulian⁹ scbit
Quasi fiduc'

Si in re soluta defi
cit aliqd' iuris adhuc ipa res pe
ti pōt h. d. ibi vt sibi de euicōe
pmittatur i lo. formaz libelli
Oppo dr hic q possiz pete
re euicōe michi caueri Cōtra
q̄ au deletur res ex cā lucratiua
nō debetur euicio vt.l. aristo
& de donā et.l. ij. C de euict'
Dimus contrarij tiore dicit glo
et pe q hic pcessit contract⁹ ex
aut⁹ nā debetur euicio nō di
cut vim q̄ qn qs ē obligat⁹
ad tandiz detur de euicōne
vt hic q̄ fuit stip⁹ dari et hc
ē q dicit glo ut si dōao icep
a pactū quencōe sp de euicōe
tenetur vt hic q̄ fuit stipulat⁹
dari ut glo no i.l. ij. C de euic
et.l. aristo. & de do Oppo de
l. si donis. ff. euict'. & de le. i. glo
dicit hic pcessit qtract⁹ ex cuius
natura debetur euicio dy. i. l. si
domus ff de euict' i p'hedit istuz
glo q̄ qn ē obligō dandi sp te
de euicōe l; ipe fiducie petr
fuit vt de euicōe caueat vt hic
Vltius pcedo et vr q nō
debeo petere rem q̄ eā habeo
l; debeo petere q michi dēest ut
l. si stip⁹ ff. i. de solui et l.
euz qui ita ff. pe. & e. glo sol
uit et bene Oppo de.l. ele
ganter ff. nō solum. & de dolo.
Sed dic vt ibi plene p Cy. i.l.
exhibicōis C. ad exhibe Q̄
ro quid libellus fortitur Cy. i.l.
exhibicōne dat plures formā di
co tibi q facias iudicez clarum

de eo qd petis fundu no ut fundus det
s ut de euictione caueatur ut hic e tex
¶ Queritur an ab adiecto possit
repeti et quia actione de hoc e opinio
in glo in ii dic quia ad addi ad
solucionem animo donandi et no po
test ab eo repeti vt hic in si expressius
ff. de usufruc. l. sed et siquis in prin
quia adducitur no animo donandi
et constat et tunc aut precessit man
datum et tenetur actione mandati vt
hic aut mandatum no precessit i tunc
aut adiectum e presens et tunc vt re
peti actione mandati aut no e presens
et tunc actione negotiorum hoc modo debet
concordare opi glo et glo in ff.
si quis alii ista de inutili stip in du
bio donare no presumitur vt l. cum de
indebito ff. de probacio et hic no
in glo ¶ Quid si ego vendidi tibi rem de
euictione promisi istam rem alii dedisti
donatario e euicta an de euictione
emptor posset agere Et ia de are
dicit q hic in si e casus q no et
bene glo e in l. si pro re in si placet
glo ff. de euictio Et quidam vo
lunt illud demum intelligere distinguendo
an ille fuit sicut donatarius vel pro
cedit dictum istorum et glo si gratia
remunerandi et tunc de euictione te
adducitur l. idem quod ff. si / et l. se
et l. si vero no remunerandi in
prin ff. mandata ista opinionem forte ia
de are. Et predicta puto vera si sim
pliciter facta e donacio rei sed si instrumentum
donacionis esset pinguie sicut fieri
consueuit ut donet rem et oes iura
sibi competentes vel competitura in re
vel eius occasione faciens eum patrem
in rem suam et tunc talis donatarius
possit ibi pro venditore denunciare
si re euicta de euictione agere casus
e pro ff. de euictione si res et tene
menta pro istius emptore qui possit
dico casu emptor dumtaxat denunciare
auctori suo et eueniatur cautique
qui no in dicta l. si pro re Et pre
dicta puto vera quantum ad actionem
ex empto et presertim ubi pro euictione
sed in actione ex stipulatu pro dupla
quia illa habet condicionem in se sed si euicta
ei vel eius heredi q hic no esset ideo
no competeret ut l. si cum venditor. ff.
si pre de euicti facit q no in dicta
l. si pro re Item in casu predicto cum
auctori auctoris sui denunciaret
debet exprimere q hoc facit tamquam procurator
in rem sua ex iure sibi cesso tunc no
ut sicut donatarius vt hic et dicta l.
si rem Item emptor qui habet bona auctoris
sui tacite obligata pro euictione in vo
isset ex vigore utilis sibi competentis
ex ypotheca denunciare auctori au
ctoris ut dicta l. cum res in si. quod tamen
hodie procedit si proximus auctor
no e soluendo Alias e dubium propter
discussionem q secundum quosdam debet precedere
antequam ista materia possit intentari
per Cy. in l. nomine C. que res pig. ob. po.

Quidam cum filium

Qui aliquem cum quam filium
tunc remittit ipsum ema
cipare instituere vel ex
heredare tenetur de iure
vel de facto alias pena quecumque
stipulacionis committitur hoc dicit ista
l. consueuit reputari difficilis
et habet casum singularem qui no
e alibi pro po ponit tres questiones. pro
unam inclusionem generalem ex qua colligitur

conclusio sed questiones tercio ponitur conclusio
tercie questionis quarto ponitur conclusio prime
ibi ibi rem stipulo in secunda ibi sed videamus
quarta ibi in eo aut in tex ibi re
pell ff. hoc no faciunt pres sed
eos retinent et alunt l. siquis a
liberis in prin de libe agnos et in
hoc casu pena committitur secundum iaco. de
Arena ibi committatur Certe sicut
l. ii si ff. si ius ibi agentis fuit sub
audi certe nichil ibi stipulatio quarta
certe non committitur vt. v. sed videamus
ibi rem stip secundo queritur generale ad
omnes predictas questiones ex qua colligitur
determinacio medie questionis dicit ibi co
mittatur stipulo subaudi aliquando
tradiaius sit dicit sed videamus ista sub
diuiditur primo post solucionem tercie questionis
secundo ibi quid ergo tollit unum dubium
circa illam tercio ibi quia dat consi
lium quarto ibi quo tamen format unum
dubium circa dictum consilium et soluit
usque ad v. in eo. lege legum et ibi
an vicio subaudi propter peracionis defectum
vel iudicis ignoranciam vel ignorancium
iuriam iaco de are. vel quia conclusus
erat tempore ut C. de in int resti min
l. i. ¶ Nemo ad famam particulam et
expressum alium stipulari vel pacisci neo pot
vt l. stipulacio ista ff. alti ff. e. sed hic
fuit ponita quod in qua fuit extraneus stip
pro extraneo. ¶ Dium contrarium tiore
dicitur in utroque ff. primo et tercio no
secundo et vide glo que incipit l. eum ex
pulit sed ista secundo non videtur vera quia
ff. in r consilium posuit duos casus unum
qui no adoptauit licet tres fecit
questiones sed forte glo habuit respectum
ad illum v. et quid intersit ubi po
ta dicta l. si filius si alumpnus et si cog
natus queritur In secundo no precedat ff. in
alumpno sed no video quare plus in
cognato q in alumpno propter quod dic vt
sequens glo quia interest mea iure affec
cionis ut l. cum filius ff. manda et
vide glo que incipit hoc sed lippis
et So no e vera quia iure affeccionis he
in actionibus bone fidei ut l. cum filius
Insteti iur no reperimus primo reperimus
contrarium ut l. fideiussor de pact que e
secundo dic et bene secundum dy q hic sibi ipsi
stipulatum no alteri et postea co
mittitur sed no intersit quia in pena interest
no inspicitur ¶ Vero ad v. sed vi
deamus dicitur hic q exheredato habet querela
contra l. cum in adoptiuis ff. sed ne ar
ticulum C. de adopcio. So in de iure
nouo hic dicitur de iure antiquo Et vi
de glo que incipit olim plane ¶ O
ppo innuit q filius possit eman
cipari inuitus Contra in contrario q mo
na est sui ff. generali l. nec auus
C. de emancip libe dico q ille
l. debet determinari per istam q filius no
pot cogi emancipari nisi ex causa ut
hic et sicut pater cogitur emancipare
ex causa filium et ita filius cogitur accipere
licet aliter dicat glo et male in
ista qui modo iure pa po sol in si et
dicta l. nec auus et dicit generaliter
in auctentica qui modo na efficiuntur sui ¶ Oppo
q emancipacio no sit pena sed honor
ut l. filio vt le. no. auus l. vtrum
ff. e. facit l. cum oppenitur ff. cum aut
C. de bo que libe. Ro et sic Bla. Ja.
de Are fateor q emancipacio quo ad
quid e honor quia absoluitur a patria po
testate quo ad quid e pena quia cum
filius adoptiuus spoliatur tollitur a successione
ut l. cum adoptiuus. C. de adopcio.

¶ Item in nali ... isti tn̄ erat pena
q̄ committebatur iure agnacionis ut. l.
tutelas de capi di ¶ Vero ad
v. queritur Oppo stipo illa p quā
q̄s inuitus ad relinquēdum e nulla ipo
iure ut. l. conuenire. ff. de pact' do
et. l. si unus. §. illud. ff. de pact'
sz hic inuitatur ad relinquēdum gl'o
ic̄ R. n̄dē glo q̄ dz intelligi q̄
non meruit, et vide glo q̄ incip
hoc no. etc. sz istud videt̄ ꝯ tex
qui dicit victo in q̄rela et sic ne
vivit et istud tenebat gui de suz
Ad primum r̄ndet q̄ p̄r pōt suā patrī
potestatē exercere in filium viues
q̄ sufficiat ut. l. i. et. ij. C. de pat
po. et. l. agnuscendis, sz illud nō
placet michi q̄r p̄r ī vita et ī mor
te penā pōt filio īponere Nō ergo
pactum q̄ hēcium pōt remitti. l. uir
gen. §. si pacisc. ff. de pactis
et p hoc filius inuitatur ad
relinquēdum. et iō teneo glo mtā q̄
bene loquitur q̄ nō intelligatur victo
cū cā sz p iniuriaz iudicis vl' per
ignoranciaz, vel q̄r tps erat elapsum
ut dixi sm̄ iaco. de are ¶ Sed
oppo si fuit victus p iniuria in
q̄rela. hoc nō potuit verificari ī acc
penali ut. l. q̄ rome. §. duo fr̄es
ff. e sm̄ opi quā teō, so hic iō
q̄r ista stiplō penalis coltix al
teri q̄ filio victo cui nō pōt no
cere filius Et si pōis hunc filium
illi stipulatori successisse R. o
q̄r diuerso iure petit, et sic pe
nalis nō e accessoria ad p'az actōnz
Et sic nō q̄ qui videtur ī arbitrio
dī ī promisit nō petere reduci ad
arbitrium boni viri intelli nisi liq
arbitratus fuit p dy plene extra
de regu iur' c. scīcti li. vi. p Cy
de arbitri. l. cū antea p gui de
Cu. l. si vnus. §. illud de pact'
p casū de iur' iur. c. q̄uauis
hic examinare q̄uā eet difficile
facit ad q̄om̄ quidā pmisit defē
dere meum castrū commisi delictū
itaq̄ exactus sit q̄ritur an iste
teneatur defendere et vide nō tenetur
defendere qñ iuste sibi īfertur bel
lum, ar hius. l. et x. coll' ītra hic
fitur l. cum dnō guerrā ¶ Vero
ad. v. q̄r et oppo stiplō q̄ adimit
testamenti facti q̄z e nulla ut. l.
stipulō hec no glo tua magna
q̄ e hic trāsit p aliud et aliud
et vide glo mag. ī si. Et dico q̄
longa diffia e inter vnā et aliam
q̄r ante erat filius adoptiuus et nō
potuit exheredari ī iuste, et sicut
ante tenebatur ita et modo sm̄
autē exheredauit idez q̄r pōt exhe
redare sicut po In eo vero qui
nō e adoptatus sz promisit si
pl'r tractare ut filium idez, q̄r ita po
stea sicut pmo possum relinquere au
uolo. lz hēat īsere illa vba de fo
exheredo etc. nō hic Sz si pones
q̄ istum adoptatum pmisisti nō exhe
redare tunc faciēdo testamentū p̄te
reundo ī caderet in penā ex vigore
pmi capitis ut hic ī si. Exheredādo
incideret ī penā ex vigore istius si
capitis et sic metu pene cogetur
eum instituere et tunc dicēz nō va
lere q̄r aufertur libera testi factio,
¶ Vero ad x. quo tn̄ oppo.
hic dicit q̄ hz vtranq̄ actōm, ꝯt
insti de inoffi testa §. cū aut. l.
maximum uitium ī medio C. de libe
prete So ista duo remedia dā
ad diuisa, iō cōcurrūt ¶ Vero ad
xi

Vltimaz partem et quo de intellectu x. sz
sicut iō et v legē x. modis ī glo
primo ī eo qui nō adoptauit si ema
cipet uel exheredet pena e cōmissa
lz nō cum effectu vide glo q̄ incipit
R. et. iij. ista lectura nō e vera
q̄r ille nō tractauit eum aliter q̄ ut
filium, q̄r hoc solz in filio fieri iō
stipo nō e cōmissa et iō nō obstat
exceptio Alia lectura e hu. et
differt a p'ma q̄r illa dicebat q̄ pe
na committebatur sn̄ effectu q̄r ob
stabat excepcio, hic cū effectu pena
cōmittitur et illa vba licet superuacuo
aliter expōit ut patet ex glo. sz
ista est mala lectura q̄r patrio
iure utitur Tercia lectura est an
pena sit commissa, tex nō r̄ndet, sz
ipi sic q̄ pena nō e commissa, et
vide glo ibi Tercu dicunt etc. sed
ista lectura videtur velle q̄ stipo
cōmissa et sic e q̄r casu. v. R. stip
et illa qui volunt hāc tenere dicunt
q̄ ille v arguitur p istum vltimum
et vide glo circa prī hius. l. que
incipit l. eū expulit etc. ibi ca
ue etc. sz ista nō e vera, q̄r non
est uerisimile velle se incontinenti
corrigere et sm̄ omēs istas tres
lecturas exponitur hic qui nō facit
i. nō adoptauit Est alia lectura Az.
et illaz tene et sm̄ illaz expone
qui hoc nō fecit. i. nō exheredauit
etc. expone ut in glo Quinta lectura
est q̄ loquitur ī vere adoptato et
expone ī glo. i. nō emancipauit
sz de domo expulit et pena est
commissa sz sm̄ hāc nō e rursu
prime q̄om q̄ e ꝯtra mentē ma
lie Tene ergo lecturā Azo sm̄ quaz
no. q̄ emancipacio et exheredacio
e res cōcepta ī extraneo ¶ So no.
q̄ qui nō pōt facere de iure dz
facere de facto ad euitādum pene
cōmissioz ¶ Oppo q̄ exheredacio
possit fieri de extraneo ut. l.
iij. §. si emancipatus de bo pos
So. hic loquitur ī extraneo prorsus cui
nullo iure e debita hereditas
ibi ī filio emancipato qui nō
e omnio extraneus ut no. C. de ipo
lucra descri. l. i. §. ceterum, vo
q̄r exheredare signat. i. hereditate
priuare, sz ille cui nullo iure de
betur nō pōt priuari ut l. x. ff.
e. sz filio emancipato debetur de
iure pretorio vel hodie de iure
ciuili fac. ff. de inoff tes. l. cū
opponas Eadem rōne possunt exhe
redari patres a filiis ut. l. i. et
l. p'r filium. ff. de inoffi. testa et ī
no. et C. ad tertulli. autē ī testo
et idem in fratre ut. l. fr̄es.
C. de inoffi. testa. ¶ Oppo q̄
etiaz prorsus extraneum lz exhe
redare ut. ff. de here insti. l. pr
fanum testo So ibi extraneus
erat institutus et sic aliquo iure
sibi debebatur ut ibi et no. de
testa mili. l. si certaz §. e secus
si nullomodo eet institutus ut hic
Adeo q̄ etiaz si postea adoptaret
nō ꝯfirmaret ut. l. nō putauit. §.
si emancipatum de ꝯtra ta, ī l. sim
ī prī de libe. ī posthu ¶ Oppo
filius pōt exheredari ut extraneus
ut. l. iij ī prī de libe. et posthu
ergo eadem rōne extraneus q̄r ista
paria sunt ut no. ff. de pact. l.
si tibi §. si pactus. et dixi. ff. ī l.

q dicit Sed illud procedit demum
patre sciente vt ibi no. i decla. l. iii
et ideo licet hec verba dicant de
eo vt de extraneos tamen mens
exheredantis est exheredare eum
eum pro demerita que contraxit
ut filius sed in ff. si pater hunc
respectum ad merita ut extraneus
¶ Ex predictis collige distinctionem
per te ipsum ¶ Ultimo ad ultimum
dubium et oppo. quod stipulatio contra
sub conditione impossibili nunquam committitur vt i
l. impossibile. l. si hoc mortuus. ff. e. hic
dicitur contrarium quia impossibile est quod extraneus
emancipetur vel exheredetur et
tamen tenetur Cy. ponit hic verba Nota id
quod dicitur quod conditio impossibilis vi
ciat. unde est conditio impossibilis de natura
vel de iure cui ius resistit quia
turpis secus si ius ei non resistit
sed ei non assistit et tunc saltem
de facto debet impleri ne pena committatur
et illud est multum no. ¶ No. ergo
quod ad euitandum pene commissionem
sufficiat ei de facto fieri si de iure
non potest hoc ideo quod contrahentes hoc senserunt
Non enim poterunt de iure tractari
ut filius qui non erat filius de
facto ergo intellexerunt ¶ Sed pone quod
promisit statim ex causa lucratiua li
berari sine dubio nec tenetur tradere
de facto vt ff. ii. l. l. ocius et ff. e.
l. inter stipulantem ff. si rem Item
quantum ad actionem concedendam sufficit
de facto fieri licet iure non possit vt
l. mulier i fi. de conditione causa data et l.
meius de conditione et de Utrum autem suf
ficiat de facto fieri tracta i. l. com
munis ff. cum quis. z. e. ¶ Ultimo quod hec
l. habet materiam singularem et ego hui
vnius magistrum qui me primas litteras
docuit qui vocabatur frater petrus de
assisio nunc uero in ciuitate venetiarum
vocatur frater petrus pietas sic dictus
quia ibi locum erexit qui domus pietatis
vocatur. Ubi infantes expositi nutriendi
recipiuntur vir est expertus nullius
ypocrisie imo sanctitatis apud me
et omnes qui eum bene noscunt cum quo
ago ex quo aquila reguli. ff. de test.
l. aquila qui dum me rexit cus
todiuit a lapsu et dei gratia i sua
doctrina me talem reddidit quod in etatis
decimo et anno etatis mee in ciuitate
perusii sub domino Cy. innocentia audire
cepi et eius preseruante gratia continue
studendo profeci quod in xx. anno bono re
petendo et disputando publice de iure re
spondi et demum in xxi anno docto
ratus fui et ex iusto amore
quem quod illius fratris petri bonitate ge
ro cum calamus hic scribit cordis o
culus lacrimatur Ipse quidem venerabilis
frater petrus michi dixit quod plures
ex illis pueris expositis aliis
tradidisset hoc pacto quod eos non
aliter quam ut filios obseruarent i qua
pro huius l. declaratione ¶ Quero circa
primum casum quid si eum de domo
expulit Jaco. de Arem. dixit quod pena
committitur ut dixi supra tex. quod puto
verum nisi hoc fecerit ex iusta causa
vt. l. iii et iiii. C. de patria po. et
hic ¶ Quero quid si eum non in
duit sicut alios filios puto sufficere
si faciat id ad quod tenetur arbitrio iu
dicis. vt. l. si quis a liberis ff. vt.
patris. hoc est quod faciat id ad quod
filius posset eum cogere ¶ Quid
si non tradidit eum in disciplinam

puto stipulationem committi si facultates
eius patiuntur et conditio persone
pueri non repugnet vt ff. vbi
pu. edu. de. l. cum filium Hoc enim
puto filium posse petere a patre p
dictam l. Quid si exheredat eum
sine causa puto hodie stipulationem committi
quia eum aliter tractat quam filium vt
C. de libe. preteri. auct. non licet Quid
si inserit causam in exheredatione et he
redes non probant pena non committitur
quia ipse tractauit eum ut filium
saltem de facto vt hic probatur autem
vel non tenebitur ei Quid si eum
ex modico heredem instituit Re
spondeo ro. quia tunc tractat eum ut filium
vt. l. omnino de inoffi. test. non tamen
habebit ius agendi in supplemen
tum sicut hic non habet querela sed si
omnino preteriit pena committitur vt hic
patet Quid si intestatus decedat
Respondeo pena non committitur. Non enim aliter
tenetur sed an heredes tenebuntur sibi
ad aliquid Respondeo si in promissione
nulla est facta heredis mentio
heres non tenetur quia vt patet iure
coheret persone si facta esset mentio
tenentur heres tractare vt filium
testatoris alias pena committetur
Consulo ergo quod faciat aliquem promitti
expresse pro se et persone recipienti pro dicto
infante quod ei alimenta prestabit ipse
et sui heredes et quod eum doceri fa
ciat arte aliqua put puer aptus ap
pebit Si enim ita sit nulla stipulatio
concipiatur dubitationem recipit ut
vidistis e. ¶ Ultimo hec l. fa
cit ad questionem quam habui de facto Ciuitas
promisit cuidam senatori
eum tractare ut ciuem demum fuit
factum statutum quod illi senatori non
liceret petere debitum vsque ad tres
annos querebatur an esset factum contra
predicta dixi per hanc l. quod non quia
eum tractauit ut ciuem quia eciam contra
ciues suos consueuit concedi ex
ceptio dilatoria vt. l. quociens. C.
de pre. imp. of. ¶ Sed quid si dixit
eum tractare ut alios ciues credo
te facturum contra eum legem specialem
faceret contra pactum ita hic si pro
misisset eum tractare vt alios
filios dicendum sic cautum quod tria pacta

¶ **Si filius fa**milias

Si fuit stipulatio sub
conditione potestatiua concipitur contra
ad acquisitionem tres exitus conditionis
inspiciatur ¶ Oppo. de. l. si fi
ff. e. glo. soluit ut ibi et tu dic
vt ibi dixi satis plene.

Si sic amplius

breuiter dicit stipulatio se
mel adiecta commissa
si factum est reitabile iterum
committetur quociens contra fiet nisi
actum aliter sit Expedio glosa
magnam circa finem et oppo. quod
stipulatio non committitur sepius vt. l.
stipulatio. no. committitur sepius vt. l.
vendicator exhered. ff. de her. ven.
Ubi stipulatio non committitur ad idem sed ad
diuisa ¶ Oppo. de. l. si duo. ff. de
arbi. breuiter dicit glo. hic ibi
in stipulatione penali que non committitur nisi se
mel tantum nisi sit dictum quod totiens et
hic intelligit glo. in l. contraria lex
magis intellectualiter et breuiter
loquitur quando est pura pena quam di
citur loco contemptus apposita hic
loquitur quando est interesse in casibus in quibus
per questionem penales stipulationes pro
non nouarentur tunc etiam totiens committitur.

qñ eos gratia fieret in eo q̃ intẽe excederet
penã vt l. si quis a socio ff. p socio
et l. predia de actio emp. Op.
ff. e. l. si ita quis. So hic loqui
qñ committit ad aliquid qd p̃n
in obligatõe veru deuenit ibi p̃n
deuenit et ideo ibi semel committit
Reassume q. vba dy. ff. e. l.
si ita quis aliquib; additis
Si quis pacta stipulõ semel co
missa amplius committatur aut ẽ
commissa ad quod p̃n deuenit
in stipulatõe et amplius nõ committ
ut l. si ita quis ff. e. l. venditor
in p̃n. ff. de here. ven. Aut committ
ad aliud et tũc aut ad id erat
et factum ẽ iterabile et totiens committ
quotiens contra factum ẽ vt hic. Aut
nõ ẽ iterabile et tũc aut fuit
commissa ad totale intẽe et nunq̃
committitur. l. cũ quidam. de iudicia
sol. et l. qd' dẽ. de euictio. Aut
ad particulare intẽe fuit commissa tunc
pot committi vt l. si procur. de
rem ra. ha. Aut locatis imperat
et tũc aut ẽ in mora et tũc nõ
committ nisi fuit deum tociẽs etc.
l. si duo i. ff. de arbitr. Aut i
penaq apponitur loco intẽe. et tũc q̃
pa nõ ẽ nouata et amplius nõ pot
committi q̃ sublatã ẽ pena vt l. ob
ligationis fere i si. Aut nõ ẽ noua
ta et tũc sepius pot committi vt l. si quis
a socio ff. pro socio et l. p dia
ff. de act. emp. Habetis expedi
tã glo magnam. Restat aliud dubium
dicit hic promisi p te heredem q̃
tuum quid si nõ fuit facta adiectio
heredis glo p̃uadicit idem i dicta
dicit glo in l. si ita stipulor
ff. e. Ide de bell. pti et Cy. se
quo enim i l. veteris C. e. tenet
contrarium et dicit q̃ stipulo neque
acceptatã personalis nisi sit expressum
de herede ut l. i futurum ff. de pact.
et ideo dicit q̃ ista glo nõ dicit verum
sz ipsi ponit certa membra i q̃b; po
sset ista glo sustineri. Et debet
scire q̃ quedam stip. concipiuntur ne re
rem impedit et tũc aut procedit co
tractus de aliqua natura tũc hres
et transit ad heredes vt l. i tali
stipulatione i p̃n ff. e. et l. emptore
i si. de actio empti. Aut nõ pro
cessit et tũc aut talis stipulõ nõ aff
erret commodum nisi transiret ad he
redes et transit ff. e. l. si stipulat
ut ieni si stipulator decedit an
collectã vindemiam nullum h; com
modum nisi ad heredem transiret q̃
afferret commodum etiam si ad heredem
non transiret et nõ transit nisi fi
at expressa mentio de herede vt hic
ff. e. l. ij. ff. item si in fo. pter.
ff. de pactis. l. iuris gen. ff. pterea
et l. qui i futurum. primum et secun
membrum ẽ verum ut l. si nuntiatis
ff. si defendendo ff. de pig. act.
tertium nõ videtur verum vt dicto
ff. pactorum ij. etiam et de libe.
lega. l. nõ solum ff. si liberatione
verba. Ideo guil. de Cu. et iaco.
butr. in tertio membro videtur sic
distinguere aut persona additur
vbo iubo obligatiuo seu pro
missiuo vt ego promitto nõ pe
tere uel ex pte tua promitto tibi
non petere et tũc videtur pactum
seu stipulatio in rem et persona
adiecta ad ostendendum eum cui q.
contrahatur et transit ad heredem

ut dicto ff. pactor. ho. Ro. Aut p
sona additur vbo executiuo ut
promitto nõ petere a te vel q̃ nõ
petetur a me et tũc pactum ẽ
personale vt dicto ff. pactorum. et l.
qui in futurum. ista vba sunt contra
casum. l. si stipulõ ista i p̃n. ff. si si
se. et l. i illa stip p te nõ fieri
etc. ideo in p̃mis duob; membris sto
cũ petro. In tertio dic aut persona
additur soli vbo obligatiuo seu
promissiuo et ẽ i rem ut dictum ẽ.
Aut vbo executiuo tũc q̃ addit
persona tertii vt p̃mittentis nõ petere
a lucio ticio vl non impedire lu
cium ticium forte filium vl seruum et ẽ
personale et ad alios nõ porrigitur
nisi sit actum vt l. et heredi
ff. nõ autem de pdictis et dicto ff.
pactorum et ff. e. stip. ista ff. hij
qui. v. cum vero. aut addit per
ipsius stipulantis seu paciscentis
et tũc si ẽ talis qui nõ pot hre
heredem vt seruus et filius. fam.
ista causa tũc personale ẽ vt l. acqre
ff. l. quintã. l. et heredi i p̃n.
ff. de pactis. Aut pot hre heredem
et tũc in dubio intelligitur persona heredis
vt dicto ff. pactorum et dicta l. stip.
ista i p̃n. nec pot dicere q̃ illud
sit ibi ex natura precedentis contractus
vt ibi p; ex solutione dotiorum
l. in illa. et l. nõ solum ff. si li
beratione vba de liberi lega. fa
llit si eẽt apposita aliqua dictio tax
atiua ut promitto nõ petere a te
solo uel a te tm vt dicta l. nõ
solum ff. tale de li. le. Ita intelli
go de pact. l. qui i futurum. q.
s'baudi ibi tractum fm fran. ac.
et iaco. de bel. Item fallit si
ex aliis coniecturis hoc apparz
vt dicto ff. pactorum. Quero q̃
de stip'oe factorum affirmatiue concepta
an transeat ad heredes stipulator.
pe. et Cy. dicit i distincte q̃ sic
vt l. si pactum de proba. Cu.
dic aut procedit contractus de aliqua natura
ẽ vt ad heredes nõ transeat et
nõ transit nisi sit dictum vt ff. e.
l. stipulatio ista ff. si quis ita aut
nõ precessit. tũc aut q̃s stipula
factum qd' coheret persone stipulatoris
vt ope obsequales q̃ ad heredes nõ
transeunt nec ad alium nisi sit co
missa stipulatio ad intẽe tũc tran
siret sic q̃l; stipulatio pauie vt l.
ad nob' de op. lib'. et l. fabros
i si. et l. ope i rem. Aut factum nõ
concernit personã stipulantis et ad
heredes transit vt dicta l. si pom
et ff. e. l. qui. d. rome ff. flaminis
et ff. e. l. stip. ista ff. sicut enim
Quero an stipulatio facti affirmatiua
transeat ad heredem seu heredes
promissoris. In hoc Cy. et pe. i
dicta l. veteris dicit satis bene
Aut factum coheret persone et nõ
transit ad heredem vt ff. e. l. de
tesume ff. l. et ar. C. de cadu.
toll. ff. nisi. Aut nõ coheret persone
vt si stipulor domum fieri vel li
brum scribi et hẽtur i. vẽ magis
ad ipsum corpus q̃ ad ipsum factum
et ideo dicitur non coherere persone
tũc aut stipulõ ẽ concepta in tpe
mortis et tũc aut factum nõ respici
at industriam persone i transit ad

Vel post et transit ad heredem ut . l . ff . C .
. e . Aut non est collata in tempus mortis
et tunc aut factum non respicit
industriam persone et transit ad he
redem ut . C . e . l . veteris / aut
respicit industriam persone / et non
transit ut . l . inter artifices / et quod
ibi no . tunc enim videtur coherere
persone nisi esset obligatio contracta
ad interesse ut dicta . l . ad duobus
Aut dubitatur / et in dubio dic
ut dicta . l . inter artifices Stip.

Titia que penalis
inter sponsos et eius petes
super sponsalibus interposita
est ipso iure nulla . h . d .
Oppo . C . de sponsa . l . ff . So
aliud in arris / aliud in pena ut
hic dicit in tex . Secundo l . i . dicam
Oppo stipulatio contra bonos mo
res est ipso iure nulla ut . ff . e . l .
generaliter / sed hic dicitur quod obstat ex
ceptio doli So secundum Jaco de Arem
dic exceptio doli . i . facti vel in ten
tionis Oppo . de . l . titio ff . i .
de condicio et de So . aliud est que
invitare ad nuptias Sed secundum a.
metu pene ut hic . Oppo . de
. l . ea que . ff . de donatio inter vi et
uxo So ibi erat magis amissio
lucri quam dampni pati ut i . no .
Oppo quod nec in spe lucri lice
at ut . ff . e . l . si stipulatio § . ff . So
non licet spe lucri impediri ab al
tero exiguntur sed ab alio / sic ideo
ex predictis distingue per te ipsum
Quero quid si ex iieus promittit m
ihi penam se facturum et curaturum
quod titia consenciet in me an valet
glo dicit quod sic / glo alibi . nec bene
probat . melius probat per . l . mulier et
titio de condicio et de / conuict . l . all
egatur in glo Tamen doc . mo dimi
in hoc dicit sollenniter / quod ille ex
traneus est coniunctus vel multum
amicus sponsi ita quod verisimiliter
metu huiusmodi pene puer vel puella
contraheret et non valet Eadem ratione
que in patre et matre ut hic et . l .
heres meus in fine de cond . et de
Aut est penitus extraneus et procedit
hec glo / Quero An possit pi
gnus dari . dic ut in glo que bene
dicit quicquid dicat Cy in . l . i . C . si
rector provincie Et predicta vera
quando pignus datur pro pena seu pro
arra sed si pignus datur pro ipso
matrimonio tunc est loco arre ut . l . i .
C . si rector provincie . et per Jnno in c .
gemma de sponsa quod dicit vim si pi
gnoratitie dicatur realis et consistit
in quantitate ut . J . tangam Quero quod
si mea pecuniarite interest glo
dicit forte valet ut in textu ut . ff . de
spon . l . ij . Jdem ibi no . quod no . ff . e .
. l . si stipuler Cy . distinguit / aut
volo petere interesse quod consistit in dampno
no . et possum quia non est pena ut . l .
si is cui in § . de fur / et . l . proculus
de dap . infec . aut interesse consistit in lucro
et tunc secus ita intelligatur glo . ff .
. e . si stipuler Jde . et Ja . de Ra
vennate indistincte quod non potest agi / quia
secundum hoc potest agi ad penam contenta
interest quod . l . indistincte vetat / et Cy
tangit . C . de spon . l . ij . Ego autem
teneo per hunc tex qui dicit quod ideo
non valet quia est contra bonos mores
ergo actio nulla / et ex ea nullo modo
potest agi ut . ff . e . l . generaliter . sed si ille

commisisset dolum et sic fecit expensas
fateor quod teneatur nichilominus actione
de dolo ad interesse Quero quod
est differentia inter penam et arras bene
extra de sponsa . c . gemma videtur
dicere quod nulla est diversitas in
idem iure secundum canones sed secus secundum
leges sed Jnno ibidem hanc differentiam
adiecit / quod quod est verum / post multa dicit
dicit quod de facili quis promittit magnam
penam que consistit in verbo solo
sed non de facili dat magnas ar
ras / et ideo non sic de facili impedit
libertas matrimonii . et hac ratione
attenta dicit ipse quod si pena in sponsa
libus apposita est parva ita quod verisimiliter non
impediretur propter hoc libertas ma
trimonii non valet Et leges que fe
cerunt differentiam inter arras et penam
consideraverunt differentiam predictam . sic
no . in simili . ff . e . l . si sum certa persona in
. § . si vero alicui Jta tenet Jaco . de Are
. ne et Cy . in dicta . l . ff . et audio quod
glo . an . idem sensit in decretali c . gemma
Ego autem ab opinione glo et
Jnno . non recedo sed quod est differentia inter
penam et arras et dico quod omnis pena
conventionalis quantumcumque modica
non valet / primo per dictam . l . ff . in ff . quod
preciise legitur nec per aliquam aliam
distinguit Jtem per . l . neque . C . de nup
ciis cum glo que dicit quod etiam si
. x . promittatur non valet / et illa
est modica quantitas / et tamen non
valeret nisi a donatore procederet
Jtem per tex . ff . e . l . stipulo ista
ubi contendit esse debere penam lega
libus . et si per unum denarium esset ultra
non valet Jtem per hanc . l . nec obstat
quod in dicta . l . ff . permittit partis se
usque ad quadruplum quia illa pena
legalis exceptio quod de mente imponitur
ut dixi in simili . ff . e . in conventionalibus
Et ideo pro huius declaratione videamus
que sint iste pene legales Re
spondeo . in primis est prima et tunc pene le
gales sunt expresse . s . amissio dotis
et donationis propter nuptias ut . l . co
sensu de repudi . Secundo . l . iubemus e . ti .
quando sunt contracta sola sponsalia ver
bo et tunc nulla est pena legalis ut
. l . i . C . de sponsali Eadem ratione
nec aliqua conventionalis ut hic cum sy
milibus quando fuerunt contracta sponsalia non sim
plici verbo sed processum fuit ultra
ad realem traditionem arrarum / et tunc habet
locum penalis pena secundum formam . l .
ultime C . de sponsali . Unde quia non est
verisimile quod . l . voluit imponere maiorem
penam diremtis sponsalibus quam diremto
matrimonio sed pariter debent ambulare
ut . hac . l . et dicta . l . neque de nup
ciis Jdeo dico quod pena arrarum vel
dupli vel quadrupli citra arras
non potest excedere quantitatem dotis vel
donationis propter nuptias . et ubi non esset dos
quantitas posita in dicta . l . iubemus / hoc
dico per . l . stipulatio ista . ff . e . et ita de
limitatur dicta . l . ff . Quero quod
si dixit / promitto me curaturum et si
non fecero promitto . C . nomine arrarum
. Re non valet / nec sicut pena
quia in arris requiritur traditio corporalis
ut dicta . l . ff . et quicquid extra
diffinitionem illius . l . et ut ibi patet
in ff . Nec obstat quod no . ff . e . l . si ita
stipulatus fuero te sistat ff . ff . ut
ibi dixi Jtem quid si alta pecunia
fuit confessa se recepisse nomine arrarum
nec aliter de numeratione constat Re
stare confessioni contra eam ut . l . publia

depo(s)ita nisi ex aliquo app(ar)eat hoc frau
dulenter factu(m). ¶ Quid si ego co(n)
fiteor me habuisse certu(m) no(m)i(n)e ar
ra(rum) aliq(ua) et ipsa tu(n)c de(di) a me ut
vidi fieri de facto. R(espondeo) non valet
q(uia) apparet q(uod) ego sui (con)fess(us) h(abu)isse a te
q(uia) tu fuisti (con)fessus h(abu)isse a me/ no(n)
d(icitu)r intervenire vera numeratio. Itе(m) p(ro)
aliam rationem ut dicam statim. Quid
si in veritate ego numeravi tibi pec
uniam no(m)i(n)e arrarum et tu i(n) eande(m)
vel aliam eiusde(m) q(ua)ntitatis R(espondeo) fruus
est et data no(n) vid(etu)r ut l. q(ui) sic ff.
de solutio(nibus) Preterea l. ultima lo(quitur)
q(uando) datio arraru(m) fit ab una p(ar)te
tantu(m) et quilibet ex tal(ibus) ibi po(n)i
tis re(ci)pit tra(dita) l. fi. in fi. ¶ Quid
si do fundu(m) meu(m) pro arris et co(n)sti
tuo me tuo no(m)i(n)e possidere R(espondeo) no(n)
valet q(uia) requiritur q(uod) corp(or)alit(er) tra
datur ut p(at)z q(uia) ibi dicit accipe re-
cte no(n) nisi de re. diui. ff. Ite(m) la
pilli facit C. de suffragi(is) l. i. pl(us)
dico q(uod) si fundus vel s(pe)c(ie)s p(ro) arra
traditur no(n) h(abe)t locu(m) dicta l. fi. Ubi
vidistis c(ontra)riu(m) q(uia) ibi loq(uitu)r i(n) re
q(ue) pot(est) duplari et etia(m) q(ua)druplari
s(ed) s(pe)c(ie)s no(n) e(st) p(ro)uta ut l. lucius. ff. i(n)
impubem de le. ii. et l. plane. ff.
l. et ii. de le. i. g(lossa) re(s) q(uia) extra dif
finitio(n)e(m) illi(us) l. ut ibi i(n) fi. ¶ Q(ue)
ro an i(n) p(re)d(ic)tis casibus ubi de iure
no(n) val(et) pot(est) firmari iuramento R(espondeo)
no(n) q(uia) q(uia) bo(n)os mores ut hic dicit
g(lossa) re(s) ut. c. no(n) e(st) obligatoriu(m) de
regu. iur. li. vi. ¶ Quid i(n) mo(n)o
sp(irit)uali p(ro)misi me daturu(m) q(uod) ta
lis ingredietur monasteriu(m) vel q(uod)
talis abbas recipiet sub pena
vel tradid(it) sunt arre R(espondeo) i(n) dispe(n)
te non valet q(uia) sine metu pene
sine s(pe)e p(re)m(ii) sine arre q(ue)cu(m)q(ue) m(atrimonium)
p(re)c(e)ptu(m) i(n)ueniat symonia e(st) ut ex
de symo. c. nesciat et ff. de h(ere)di
insti. l. ille a(ut) et q(uo)d ibi no(tat) s(imi)lit(er)
q(uo)d dixi i(n) l. titio. ff. i. de (con)dic(tione)
et de. bartholus

¶ Item tradit

Q(uia) ip(s)a facit(er)
dicitur in seq(ue)ntibus repetita in
telligatur ¶ Oppo C. de usuris. l.
pro iteru(m). So(lutio) dicit glo ibi ex
intervallo. hic i(n) (con)tinenti/ et viii di
cit ut statim dica(m). Hic ei(us) loq(uitur) de
h(uius)mo(d)i q(uo)d dicitur i(n) p(re)faci(oni)b(us). hoc e(st)
in h(uius)mo(d)i que p(ar)tes conveniunt an(te)q(uam)
fiat (con)tract(us) seu stip(ulatio). G. e. ut c.
de pactis l. ite(m) q(uia) ibi no(n) loq(ui)tur
de h(uius)mo(d)i que dicitur i(n) anteriori p(ar)te
(con)tract(us) an intelligat(ur) repetita i(n) po
steriori p(ar)te in(s)e(r)ta seu (con)tractus
circa alia de quo dixi i(n) ff. gri
gorius. ¶ Oppo de. l. si tibi li
berum de act(ione) empti/ et de fin. vite
predi. l. si bina(s). ubi i(n) traditione no(n)
i(n)telligit(ur) repetita (con)ventio. ibi ex
intervallo fc(it)a fuit traditio al(ias) sec(us)
ut hic/ et sic eo ipso q(uod) ad aliud e(st)
factu(m) q(uod) fuit actu(m) in p(re)fac(ione) er
ror p(re)sumitur ut dicta l. et dicta
l. s(ed) et si me puta(m) ff. i. Ide(m) i(n) ult(ima)
voluntat(e) ut l. quoties i(n) p(rincipio)/ et ff.
l. et ii. j. de heredi i(n)st(ituendis). C. in q(uibus)
velis concludere q(uod) videat(ur) actu(m)
d(e) (con)trahere in p(re)fac(ion)e actu(m) esse i(n)te(r) co(n)
tractu(m) i(n) modico t(em)p(or)e esse ut hic
p(at)z/ s(ed) qui vult p(ro)bare errore(m) suf
ficit solum p(ro)bare q(uo)d i(n) p(re)fac(ione) d(ict)u(m)
est et postea obmissu(m) Ite(m) nisi i(n)te(r)
alias p(er)sonas ar(gumentum) h(uius) q(uod) no(tatur) i(n)
l. repetendis de leg. iii.

¶ Item respondit

Verbum promisit

Verbu(m) promisit redactu(m) in scriptis
intelli(gitur) per stip(ulati)o(ne)m. h. d. ¶ Q(ue)
ro an in dubio videatur actum i(n)
ter p(rese)ntes/ glo. C. e. l. i. dicit q(uod)
sic. Alii dicunt contra p(er) l. ii. C. de
statuis et ymagi(nibus). So(lutio) hoc e(st) de
sollemnitate stipulationis. Ubi p(ro)misit
ut dixi. G. e. l. sciendu(m) q(uo)d ibi
cessat. Item facit pro eis C. e.
l. optimam/ et i(n) sti. de i(n)utili stip
ff. item verbor(um). So(lutio) ibi ad maiore(m)
cautela(m) stabitur i(n)ter p(rese)ntes
actum esse.

¶ Si ita q(ui)s p(ro)misit

Si verbu(m) quando die p(er)acto
non denotat condic(ion)e(m) s(ed)
magis admonitione(m). h. d.
Dixi tibi et s(upr)a te notare q(uod) dictio
si facit p(er) (se) condicio(ne)m. dictio cu(m)
p(er) (se) t(em)p(u)s ut l. si ticio cu(m) dies le
(gati) ce(dit). dixi in l. centesimis. G. e. (et)
l. et l. si x. cum petiero Et sciti(s)
q(uod) dictio quis vel qui adiuncta
verbo futuri t(em)p(o)ris facit condic(ione)m
in l. sticum qui meus erit ff.
de le. i. et l. imp(er)ator de le iii. ¶ S(ed)
q(uaer)o an faciat condicio(ne)m p(er) (se) ut si
vel q(ua)n(do) ut cum/ et dico q(uod) e(st)
casus hic q(uod) facit condicio(ne)m ut
dictio cu(m). Ide(m) videt(ur) tene(re) glo p(ro)uta
i(n) l. sticum q(ui) meus erit/ et e(st) cas(us)
i(n) l. i. de (con)dici(tione) et de(monstratione) et ibi pl
ene dico. Item no(ta) q(uod) hic dies
q(ua)n(do) petierit no(n) intelligi(tur) repetita
i(n) stip(ulati)o(n)e usura(rum) dixi i(n) ff. grigorius

¶ Seia cavit

Ex p(ar)te creditoris ad actio(ne)m (con)s(er)
uandam admittit(ur) purgatio more
intra modicu(m) t(em)p(u)s si adv(er)sarii
no(n) interest. h. d. notabil(iter) cas(us) e(st) et
bonus ¶ Oppo et videtur q(uod)
a(lia) d(icitu)r requirit ut more purgatio
re(cipiatur) ut l. si insula G. e. glo dic(it)
idem q(uod) ibi ff. q(uod) hic lis no(n) e(st) co(n)
testa/ dicit ne bene glo et no. ad
cau(sa)m in(tegram) ff. q(uia) hic loq(ui)tur i(n) act(ione)
cu(m) no(n) solet q(uo)d lit(is) nocere ut l. no(n)
j. de regu. iur. l. aliam j. de novac(ione)
et l. si i(n)sulam loq(ui)tur i(n) reo.
¶ Oppo de. l. tinnientis ff. de illo
G. ti. i. et l. magnam. C. de (con)tra. et co(m)
stipu. dicit glo in contrario no(n)
admittit(ur)/ q(uia) e(st) dies (et) pena. hic
vero no(n) e(st) penalis/ s(ed) contra ista(m)
glo est/ q(uia) hic e(st) dies et pena. cu(m)
est dies in kalendis/ e(st) pena si
sors cu(m) usur(is) et tu(n)c admittit(ur) p(ur)
gacio more/ dico q(uod) hic usura
no(n) apponitur ut pena s(ed) ut sors
apponitur/ simile i(n) l. idem q(ui) ff. ii. G.
mandati vel alter q(uod) cu(m) e(st) dies i(n) pena
no(n) admittit(ur) purgatio more ad evi
tandu(m) commissio(n)e(m) pene ut i(n) (con)tra(rio) s(ed)
quantu(m) ad (con)s(er)vanda(m) in(tegram) actio(ne)m et
tu(n)c admittit(ur) purgatio ut hic ¶ Op
de. l. thayes. ff. i(n) tan(tum) G. de fidei(commissariis)
liber(tatibus) Tetigi i(n) l. qui rome. ff. fla
vius G. e. ubi ex p(ar)te actoris no(n)
admittit(ur) p(ur)gacio more So(lutio) ad
actio(ne)m acq(ui)rendam no(n) admittit(ur) p(ur)g(ati)o
ut l. thayes ff. intra/ s(ed) ad q(ua)m
(con)s(er)vanda(m) sic ut hic. latius explico
materiam in l. si i(n)sulam.

¶ Eadem sibi

Dividigo alienatione
u(n)ig(u)ntacu(m) non impedit translatio(ne)m
domi(nii). s(ed) (con)stitutio ad interesse tenea(tur)
h. d. ¶ Oppo q(uod) tale pactu(m) sit
nullu(m) ipso iure ut l. nemo ff. de

pacti Post multa. Ista e ueritas. pcin
est nullum, nisi intersit paciscentis
vel in dacione rei mee appo. vt
l. fi. C. de pactis inter emptore
et vendi, et ibi hoc dicit. et ff.
de pactis. l. interdicit. ¶ Oppo
de l. ex hoc edicto §. si heres ff.
de alie iu mu iudi. glo no sol. dy
dicat, dic vt ibi, et bene q ibi no
prohibetur alienacio sz dolus pnu.
q instituendo heredem no pnui. ¶ C
oppo de l. qtum. ff. de acqui re do
do. ibi prohibetur a lege simpli-
citer i sto heredis non vr phi
bita, hic de phibicione hoie certaru
psonaru ideo no pot institui ¶ Ve
nio ad qonem, et qro quid ueniat
interesse et dic estimacio rei vt. l.
ea. l. C. de cdicia ob cam cu glosa
sua ¶ Vbi ad qones magis p
pinquas. Vna e verum alienacone
phibita mcuntu phibeat alien
dum ptinlare titulo singlari, dic
qmz ille qui tale pactum apponit
i re sibi aliquod ius suat, et tc
talis prohibicio ipedit traslacoz dnii
vt. l. fi. C. de iure emphit, et. l.
si creditor. §. fi. ff. de distracti
pigno. fm vnam lcram pu ibi e
nullam ee vendicoem q lra vera
est, qz cu semel michi pandectam
expediret pp q. de sto nisi vsqz
rursus ad pandectam, et. l. vlt.
C. de reb; ali no ali. Aut no s
uat sibi ius i re, et tc a alienacio
est irrenocabilis et tuc dnii tras
lacio ipeditur vt. l. ea q' erz C. si
mancipium ita fu. ali. aut e irreno.
et tuc dnii traslo no ipeditur
lz qfraccos admitere e tenetur vt
hic, et. l. ea. l. C de cdicia ob cam
et sunt vtilia vendo tibi re ne
alienes sb pena centum et illam
rem volo michi ee obligatam iu
pignore tc alienacio ipedit fm
l. si creditor i fi. ff. de distrac pig.
¶ Vltius tu habes rem cptam
pacto predicto ius ibi edificare
eam faciam, ista no e reuocabil, ex p
dictis appz q ipeditur dnii tras
lacio ¶ Quo vtrum phicio legal
impediat traslacom dnii titulo
singulari. Dices tu dic vt. l. qdam
ff. de acqui re. do. l. i. ff. de fundo
do. no. plene i. l. ea. l. C. de cdic.
ob causam. Vn dicit sz illud moueat
pp vnu statutu qd e in ciuitate ista.
q oie donacio dz insinuari ifra
mensem, alias no valeat, no fuit i
sinuata, i. mensem sz ab ilia fuit
res tradita an ipeditur traslacio
dnii, et tc dic qmz statuit seu lex
precipit aliquid fieri tpe ipi 9 ctctus
et tc si no obsuatur ctractus est
nullus ipo iure ut. l. no dubiu. C.
de legi. Q'nqz. l. disponit super
ctractu iam facto ipo iure no annulla
sz dz psonam reuocari vt ar. l. vni
uersa. C. de pca. impe. of. cu sua
glo, io ex illo ctractu e traslatum
dnium ¶ Dic dicta vera, nisi sta
tutum diceret expsse ctctus sit ipo
iure nullus tuc em tolleretur
ipo iure ctctus. Tn puto q dnium
ipo iure no retrasfertur cio loco e
cdiccoi sine ca uel ob cam ut dicit
in. l. i. ff. de donaci, facit q no. C.
de fideius. l. ctractus ¶ Dicebo.

Vtrum et qro vtrum prohicio. l. ul
testatoris uel contrahencium de no
alienando impediat instiom heredis
seu impediat translacoz i heredes
et in hoc dubito pp aliqs glo
si dicam sic, qnqz lex vtitur vbo
alienacois pmissiue et tc heredis
instoz ctinet. l. hac edictali. §.
ceteru. C. de secundi nupci, qnqz
l. seu ctrahentes vtitur vocablo
alienacois phibitiue et tuc aut
prohibet alienaco simplr vt pu
ta fundi totalis et tc heredis i
stitucos no cphendi. ff. i. ff. de
fundo do. l. quedam. ff. de acqui
re. do. Racio e in promptu, qz
no pot oi tpe viuere, io opz q
heat heredem qmz phibetur alienaco
in certas psonas singlres. et tc
nec p heredis instoem ex testo nec
ab intestato pot venire q non
fiat ctra phibicom vt hic. et
l. codic. §. mat. ff. de le. ii. sz
in hoc e dria, qz prohicio. l. ul
testatoris ipedit traslacoz dnii, p
hibicio ctrahentis non nisi vt
s. dixi i ti. singlari. Aut e phita
alienacio i certu ges psonar ut
no alienes extra familiam, tuc
aut psona phita e heres letimus
et tuc phicio ad eu no extendit
ut. l. cum pater. §. cu inter. de le
ii. et no i. l. peto. §. fre de le. ii.
et. l. pr. §. iul. agrippa. ff. de le.
iii. Aut e heres testamentarius
et meu iudicio phita alienaco ut
dco §. fre et ita no in dco. §. iul.
et dco §. fre fm iaco qd tenet
dy, et bene ¶ Per hoc formo
tibi qonem valde nobilem. Ciuitas ista
hz vnum statutu q nullus possit
alienare re alicui no alibitato
modo quedam de ciuitate ista uult
facere heredem vnu no alibitatu
an posset, et hec glo. C. no lice.
metrop. hcitator. l. i. li. xi. vbi tz
q possit, nescio quid illa glo
velit dicere, qz prohita e alienaco
in certum gens psonaru i forenses. et tc
debet distingui an sit letimus uel
testamentarius ita dicere hic. lz una
que allegatur loquatur i vltima
voluntate, tn plus deberet. l. posse
prohibere quam testor. pone eciam
cessit i emphit ne liceret t alie
nare i ecciam vel in potenciorem an
liceat instituere eccam et trasfeat. r
vide glo, et e textus, dicit glo te
ne menti. videamus an dicat vm
et quidam dicunt indistincte q no
bene dicat, qz no reperitur q eccia
habeatur loco filii. Rich malu. quam
recitat cy in auctea nisi rogati
C. ad trebelli. quam puto veram,
et fm hoc indistincte no trasfertur
dnium. Tamen quedam no reprehendunt
indistincte, et tc dicit q heatur tc
loco filii qui ingreditur monasterium
secus si no ingreditur qz tc no heatur
loco heredis legitimi sz testamentarii
et istud tenet hic dy, sz hoc cum no
fuit facta prohicio i certum genus
psonaru, debemus distingere an eccia suc
cessit iure letimo aut iure testamentario
illum aut pmissum. An eccia heatur
loco filii plene dixi i. l. si ita qs
§. i. de le. ii. Et pdca vera in
prohibicione facta a contrahente vl
a lege. Si a testatore no dico nisi
dic vt dy i. l. pr. §. iul. ff. de le.

iii p C y. i. ea. l. L. de condi. ob cau
Et ego exuberancius scripsi in l. filius
ff. diui dele. i. Qualiter aut possit
fieri q in contractu prohibeatur dnii
translacio, dicetur ff. l. qui empta. ff.
l. de acqui. pos et in glo qua legi
dum dicat Est em modus in reb
etc nescio quid voluit dicere Ol.
dat plures expones forte voluit allare
in aucten de non alie ff. i. vbi dicit
q in certa opcia mensura e donatar
rerum immensitas/ vel voluit allegare
ff. de seruitu. l. si cui vel ff. de testi
ibi. l. si dampna in pn ubi dicit hoc est
modus etc ol. vel dic q voluit alle
gare illos versus coes Est modus
in rebus/ sunt certi denique fines vel
voluit allegare j. e. l. continus ff. ite
qui insulam

Filia de inosti

Constitucio facta sup viaqua no ob.
agenti ad eadem ex ca cau. h. dicit
No. casu. l. q e contra glo in
l. si de certa C. de transacc licet ibi
disputet/

Si cum vna ligit
Sicas vtiz

Iste ff. est bonus et sensualis/ et dicit
dicit ante rem perfectam et consumatam
viciatur si devenerit res ad eu casu
a quo no potuit inchoari h. d. / et e
ro. q ab inicio sive ab illa pte erat
dns sive pro pte seruitus no poterat
constitui vt. l. i. comia pdior et. l.
pro pte de ser. Vnde p alienacoz
deuenit ad eum casum etc q bro
car. soluam in. l. plibus ff. et si
placet j. e. Oppo. de seru. ru. p.
l. viam. ff. quaurz Sol ibi erat seruitus
constituta et sic res perfecta/ hic secus
Oppo. de. l. plibus in fi. j. e. Sol
ibi decessit plibus heredibus relictis
hic vero in sucaoe singlari. h. dic
glo/ et tn format glo vna qoz au
stip. seruit a vicino q no pibeat
aquaz venire iuxta domu eius nec
vendit ista domu an istud ptm tra
seat ad emptorem, dicit glo q non
nisi p cessionem/ sz istud. nec pot ce
di Et dic qnz stipulor videtur contra
textum vbi dicit q euanescat stip.
quo anno pot cedi Et dic qnqz
stipulor aliquid causa constituendi ius
i re et tc p alienacoz extinguitur et
euanescat stip. oio vt hic i textu
Qnqz stipulor ad pro re no tn
causa constituendi ius reale ut volo
ut paciaris q psona tua sit ob
ligata psone mee ad paciendu
ductionem aque/ et isto casu dicit
vm glo tua ut. l. siluu ff. ad
dictur. ff. de dampno infecto/ et. l.
dapnu ff. eptor. e. ti. et cogetur
venditor cedere vt dictis. l. et
hoc tenet pe. formatur go sustn
hic opposicio q accio i vtilis penes
cedentem efficiatur valis penes ces
sionariu Quero quid si ex pte
pmissoris sit alienacio Ro non
extinguitur q no devenit ad eum
casum etc q etia dns pro pte pot
esse plr obligatus ad totaz seruitutem
vt. l. p fundum de seru ru. p Que
ro quid si vendit fundu et cedit
illaz accionem psonalez p seruitute Ro
aut ante cedit et postea vendit
et no valuit cessio/ q fca dno/ a
po vedit et postea cedit i no valz

q ia extincta ut hic Aut eodem
momento faciat vtruqz et intellige
vendit et dnium transfert q con
tractus celebrat in fundo vel constitu
it se possidere noie emptoris et acc
cedit tc no extinguitur stipulo
eadem roe qua no extingr stip.
eadem roe qua no extinguitur in hered
ut dictu e in glo quicquid dicat
pe. Qro quid in dubio an
per talez pmissioz et silens videat
pmitti ius reale vel psle Ro
qnz pmissor nil concedit sz so
lum pmittit se no ipedire et e ob
ligacio mere psonalis vt hic i ces
glo/ et ar. C. de transacc. l. si pro
fundo Si vero pmittit concedere q possz
ducere aquaz qritur an videat
pmittere seruitutez vl tm pena tolle
ex. l. p. de seru. vl ex hus q no i
l. ap iul ff. si qs aliam delegi.

Continuus

qro/ quid est dictuz continuus
glo dicit i continenti. tu
dic. l. pricia. C. de lega
l. i. in pn et ibi no, Qro an
valeat ut pactuz Ro. non, ut plene
dixi. ff. e. l. i. ff. si qs e ita et maz
huius pn. dic e. l. ff. i.

Si homines de hoc
ff. e. l. iter stipulantem. ff. i. huiusi

Cum ita stipulat

Si soluas certo loco qstetur stip.
lz diem qua ibi potuerit commode
puenire et ubi est certu, conventus
no e locus h. dicit No q vir
bonus dicitur iudex vt hic et. l. sz i
si vnus ff. aut ptor de iur. iur. iu
dicit sol. l. vir bonus/ et p socio. l.
si soci ff. arbitror Sol no tex
ibi in eo q plerique eius dz condicionis
hoiem etc/ ex quo sacs qualiter debes
formare articulum et qualiter testes debz
reddere roem Sufficit em si dicat
q maior ps hominum eius condicionis cuius
ipse e tanto tpe puenire solet/ et id
qd dico/ maior pe appet ex dicioe
plerique Testis aut qui hoc dicat
interrogatus de ca sciencie dicit q
scio distanciaz dicti loci et sui consuet
ire ad dictu locuz cu hoibus dee
condicionis/ et sic vidi maiorez ptez
tanto tpe puenire vel clarius dicat
q scio distanciaz dci loci et sum con
suetus p alia itinera et silia ire cu
hoibus eiusdem condicionis i mltis/ et
cotidie i tot diebus tantu iter p am
bulare/ Solent vt ar. huius ff. vl
putare standu opi vulgi/ q hec
liquido probari no pnt vt ff. a bu
baris Item aduerte/ q dz actor p
bare se hre pmiez vl institore ephe
si. an pot solui, alias no impuntare
reo, si no iuuit ar. ff. de arbi. l. ar
bit si lilis/ nisi eet actu q dz mi
ttere aliqm cu debitore ad recipiendu
vt. ff. e. l. qui rome ff. calimachus
et ff. ti. i. l. traiecticie ff. de illo te
sufficiat q creditor obtulit se paratum
mittere aliqm cu eo Item no q lz
possit hoc expediri p aliu/ qlitas
tn psone debitoris inspicit Ite fac
iste tex ad pracom intece singlaris
vt dicam j. ti. i. l. nemo Sed
contra l. oppo/ q no videtur q sit nomen
arbitrium boni viri/ cu a lege certe
e limitatum vt. l. i. ff. si qs cau
glo. dicat q aliud in iudicio ut ibi
aliud in contractibus vt hic I. Petrus
dicit, nescio quare aliud dic/ aut

no sunt limitata et loquitur hic Aut
sunt limitata et loquitur. l. q̄. et id
videtur voluisse hic vt quod satis plz
Sed quid si due vie sunt vnabiu
or alia Rñ dz inspicia illa que est se
curior et magis frequentatur vt. ff.
de falsi. l. eos in fi. et C. de cursu
pu. li. l. ii. li. xii. Oppo. de l. is
qui. ff. de eo quod cer. lo. So possu
si solui interesse tamen an soluo fa
at quod no. ff. e. qui rome in pri. O
ppo de l. sz si ante So ibi in die in
certa hic certa

Item q. insular.

Quanto tempore opus possit edificari
iudicis arbitrio committi. Item si
non inchoatur ad particulare interesse
stipulationis committi. Item post moram
admittitur purgatio. h. d. No bene
primum dictum. Item ex fine no quod quando
ad purgationem more expetatur obsta
cedi et dandi Oppo. ff. de so
lutio. l. inter artifices dele. iii. l.
sitius ff. fi. So dicit glo hic fuit ac
tum ne per se solum faceret Hoc
autem intelligo agi ex qualitate
persone vt si promissor non erat ar
tifex vt ff. e. l. ff. si ab eo. et ex
qualitate operis ut si erat opus ita
magnum quod per se non poterat expe
diri nisi in magno tempore non est ue
risimile contrahentem hoc fecisse ar.
C. e. l. fi. facit ff. de pollicita. l. de
pollicitationibus Oppo. ff. e. l. i
sulam So ibi fuit adiectum certum
tempus hic non quod dic vt. ff. e. l. cum
stipulatus Sed quid si est ap
posita pena an possit iterum agi
ad particulare interesse quod videtur per
electionem que videtur competi actori
ut. l. rescriptum ff. si pro. ff. de pa
cti. et. l. predia. ff. de act. emp.
Tamen contrarium est contrarium quia hec
stipulatio constatur nouari ut. l. si penu
et. l. cum siue. ff. qui. dic le. re. et
no. in l. i. ff. siquis ita. ad. l. fala
idco pendente condicione stip. nouatis non
potest agi ex nouata vt. l. pet. ff. si
cer. pe. et. l. si debitor. et. l. ampe
ff. de iur. do. Dy. dicit hoc verum si
posita stip. extra litiam secus si ex
onerosa quia tunc non separatur nouari
ut dixi plene in l. ita stipulatus
Item hanc materiam dic ut plene dixi
in l. stip. non diuid. Q. io quid
si fabri non sunt in terra an teneatur
uenire ex locatione causa statutis. hic vidi
dici quod non ibi vindiquz re. Sz istud
qui in terra sunt a qui aliter secus
ar. de tu. et cur. da. ab his l. diu.

Illud in speciale

Difficultas non impedit diem obli
gationis cedere et venire secus si est impossi
bilitas. h. d. et iste ff. est bonus ual
et subtilis. diuide in vi partes primo
format vnam questionem. secundo ponit vnam
rationem quare flam per reductionem ad in
conueniens quod concludit et ponit deter
minationem concordatur pro vna parte. iii. illi
rationi respondet. quarto probat illam rationem
esse flam per reductionem ad inconueniens.
quinto concludit et ponit determinationem
quam. vi. probat dictam rationem esse veram
per rereductionem ad inconueniens. ii.
ibi quid ergo. iii. ibi sz hic recedit
. iiii. ibi Aliquin sequeretur v. ibi et quali
. vi. ibi ne incipiat Ibi lege literam
et subaudi in textu teneatur. i.
in ipso momento rupcionis veniat et
cedat dies vt statim possit agi
ibi possit peniam et vides solom.
Quid ergo re ibi inueni et condicionem
vide quod cessat obligatio ne aliquis di
cas eum teneri ad impossibilia. Item
ibi promittitur Concludit ergo quod confesti
teneatur No quod difficultas ob
ligationem non impedit ut. l. ii. ff. ex
his. ff. e. Item no et signa bn tex
et glo si vis cognoscere quod est impo
ssibilitas. dic illud quod non potest fieri
impedimento nature vel iure est impossibile
Sz illud dicitur difficile quod per impedimen
tum persone non potest fieri Pro de
claratione huius l. hec videre primo an
difficultas impedit obligationis in
gorem. secundo an impediat exactionem.
iii. an impediat exactionem. iiii. an impe
diat committi penalem stipulationem
et ista tanguntur per glo et doc.
et minus perfecte Et quedam exa
minabo per contrarium. quod dixi per q. Ad
primum extra glo oppo et vidi quod
difficultas viciat obligationem vt. ff.
de eo quod cer. lo. l. ii. ff. siquis ita
et insti. de v. obli. ff. loca. So dif
ficultas expressa viciat stipulationem ut ibi
secus in difficultate non expressa
ut hic. Opp. de l. insulam ff.
i. ff. loca. So si est contractus bone
fidei non viciat. per expressa difficultas
In contractu stricti iuris secus. et
ex hoc apparet difficultas ff. siquis
seruos in l. si michi et tibi. ff. de
lega. i. et glo ibi multum variat
Tamen veritas est quia testamentum habet in
star bone fidei vt. l. in minorum C.
qui cau testa. non est necessaria ideo difficul
tas expressa in testamento remouetur
distingue igitur aut difficultas non est
expressa et non viciat vt hic. Aut est
expressa. et tunc aut in contractibus
bone fidei et eadem. aut in stricti iuris
et tunc aut habet instar bone fidei aut
non vt ex predictis patet Posset
tamen esse tanta difficultas quod haberet pro
impossibilitate vt ff. e. l. ff. cum quid
et ibi no. et ibi dicam et et impedi
ret Ad sm̄ An difficultas impediet
exactionem hic vidi dici quod non. dicit
enim confestim re. Contra. ff. de iudicis
l. preetor ff. fi. cum l. se. et insti. de
inutili stip ff. fi. et de of iudici
ff. i. vbi detur dilatio donec possit
comode dari. et sic videtur quod non sit dicta
an promittam tibi stictum dare confesti
an promittam simpliciter sticum quia tunc
est confesti Cuius contrarium dicit tex et glo
So. fateor quod vnus habet dilationem a
lege Alius a iudice secundum Dy. Quid
est hoc dicendum Rñ si exprimitur locus
habet quis dilationem a lege seu que necesse
que impedit obligationis diem venire. et
sic ante ante diem agitur male ut.
. ff. e. l. ff. qui ita. sz quando locus non ex
primitur tunc tempus ministracionis cum indul
getur solutionem et ante diem potest
agi et in compensationem deduci vt. ff.
de compensa. l. si cum militi in fi. qui
tex. ista declarat Sz contra insti.
de inutili stip. ff. fi. So. non potest agi

quo ad effectuz execuc' vt ibi sz q̇ ad
effectum cōdēpnacōis sic vt hic i tex
Sed cōtra sm hoc ille qui non
habet peccuniam non poterit exigi
nec condepnatus in aureū nō po
terit detrudi et sic nō ē necia ce
ssio bonoꝝ cōtra l. i. C. qui bo. ce.
pos. Pro p̄dicta sūt vera qn diffi
cultas ē in p̄stacōe spēi Secus
si i p̄stacōe quātitat' Sicut eī cas⁹
nō liberat debitorez ita nec diffi
cultas īpedit exaccōm vltra tp̄s
qd' datur iudicat⁹ vt pbat⁹ i l. ai
res ff. i. ß. de leg. i. facit tn̄ diffi
cultas qn̄qz vt cogatur ē dicor
pro quātit' spē; recipe vt C. de so
lucio. autēn hoc nisi litem gt ut
i specie nō differtur execucio pp
difficl'tatē; nā dz p̄stari quātitas
si nō pōt p̄stari spēs ut l. nō du
biuz ß. de le. iii. So si difficl'tas
ē tp̄alis diff'tur execuc'. do. sīue
mat facl'tas vt dicta l. p̄tor i fi.
ai l. se / cū silibz Si vero eēt dif
ficl'tas dubia seu ppetua tc̄ deuenit
ad estimacōm Cōtra hoc videt' qꝛ
qn̄ s'uus ē fugitiuus difficl'tas ē
dubia / et tn̄ non deuenitur ad estiaz
vt dicta l. ai res ff. si alienus / et
l. cū s'uus ß. ti. So qn̄ s'uus ē fu
gitiuus ē difficl'tas tanta q̄ assi
milatur qodāmō casui fortuito.
lz nō totaliter / qꝛ eū tn̄ē nō licet
q̄uis aliqua spēs sit ut l. iul' ff. i.
ß. de actio. emp. facit l. in fuga
C. ad l. fabi. de plagi / facit l.
i fuga / sz p̄dca locum vbi nō ē
tanta difficultas Itez cōtra illa
dicaz quā fecit inter obli / qꝛ tc̄ i
spēi videtur iste tex vbi equipat
So fateor q̄ eqpatur cōtractui i
sbā obligacōis / secus quo ad mod'
exaccōis ut dixi Itez cōtra hoc / qꝛ
ead' sit tp̄a execuc' / siue sit debita
spēs siue quātitas vt l. fideiꝰ i
pn̄. ß. de usur' So / glo circa hoc
variat veritas ē q̄ idem ē tp̄us
exaccōie vtrisqz qn̄ agit' accōe p'li
vt l. ordo C. de execu rei iudicat
et ibi plene p glo / sz iudex ex cā
pōt prorogare et abiuuare vt ibi
no / et hoc ē ex cā tm̄ q̄ cā ē
sm dictuz ff. h. insti. de inutil stip
nā ē euidēcior cā q̄ i pecunia
ut si ē spēs empta tc̄ iudex statuit
diem / et tc̄ ex cā pōt prorogare
sz in accōe in rē tp̄s nō ē liquatū
sz iudex statuit offo suo vt i sti. de
of. iudi. ff. i. ideo distingue aut q̄
ris vtruz difficl'tas īpediat exaccōz
quo ad effectū condēpnacōis / aut
quo ad effcm̄ execuc' et tc̄ a' in
oblig' ē spēs aut quātitas / seu sez
et hoc p̄o casu / aut ē difficl'tas tc̄
palis aut dubia Et si dubia / a'
multum magna aut nō / Ited vide
textu et gtuz. Oppo sm. glo
et vide q̄ difficl'tas obligacōe i
pediat vt ß. ad l. ro de iac. l.
si vehenda / glo dicit fallit ibi / It
oppo de l. ii. ß. si quis cauci / glo
dicit fallit ibi / dy uero dic aut
in obligacōe ē factū et ē adiecta
pena et difficl'tas īpedit obligacōz
ꝑ penaz oriri ut l. si vehenda / et
l. ii. ß. siq's cauci. aut i obligacōe
ē dacio et tc̄ aut difficl'tas ē ex
pte p̄missoris et tc̄ nō īpedit vt l.

addic' ß. e. Aut ī re et tc̄ īpedit
ut l. si homo mortuus. ß. e. An bn̄
dicat dy Et tu habes glo valde
nobilem in l. q̄ te. ß. si cer peta
sup̄ verbo in p̄tāte tua vbi dicit
q̄ morā īpedit difficultas eciaz
ex pte p̄sone / et vbi ē dacio i ob
ligacōne / p hoc vide tex l. thays
ff. i. ß. de fideiꝰ lib. l. cū s'uus
de le. i. / et l. cum res i pn̄. e. ti.
ff. sz si sticus O segnor. i. o
got von hymel Oppz nos adūte
amplius videas vtruz īpediat pēa
obligacōe committi videas an īpediat
more commissiōm / et dic / aut ī ob
ligacōe ē spēs dari / et tc̄ difficl'tas
īpedit q̄missioz more vt l. q̄ te ß.
si cer pe / et l. cū s'uus / et l. sz ai
res ß. de le. i. Aut ē factū i obli
gacōe / et tūc idem q̄ impedit moraz
q̄ttu. l. i. ff. si frater ß. de coll
bo. Aut quātitas ē in obligacōe tc̄
secus vt dictū ē Nec ob. l. thays
ff. i. / qꝛ ibi r'spcu s'ui suū erat in
obligacōne s. liucas. sz r'spcu alioꝝ
/ et hoc h'eīus videre An īpediat co
missioz pene et dic q̄ in alijs ca
sibꝫ i qbꝫ ex mora pena cōmittit' tūc
qꝛ mora nō pōt cōmitti pp difficl'tatē
nec pena vt l. ii. ß. siquis caucio
et l. celsus ß. de arbitri Si vō cōmit
teret' pena ex condicōe euentu nō ex
mora tūc secus vt ar. ß. e. l. in
illa stiplacōe si kl'is I i' dcā vera
nisi eēt in obligacōe quātitas dari vt
ß. plene dixi.

Si ab eo / Possuz sti
pulari ab
eo qui non potest facere illud qd'
p aliū ē factibl'e hoc dicit No.
q̄ q's nō pōt p se dz facere p sub
stitutuz / hoc ideo / qꝛ nō fuit electa
i dustria p̄sone / et sic fuit cogitatū
de effectu qui resultat ex ope ut
de condic' qui r'sultat ex scriptura
ut dicā plene I. ti. i. l. nec Sn
dicit glo ad qōm filij aduocati
ccessuz fuit i feudiz cuidā aduo
co, a'd an dēatur h'edibz eius. lz
nō sint aduocati cū possit p aliuz
s'uire Et glo ista qōz format i l.
q̄ s'is de epi / et cle / et i. p̄dē,
spec fort i ti. de aduoca. ff. i. v.
sz pone abbas nec est bn̄ decla
ratuz ideo p̄o ē videndū. an ipe id
viuens possit s'uire p substitutū
dic si q'dez īpedit' ex causa s'uiciēti
dign' vel alterius necitatis et
pōt' vt. C. de decur'. l. nullus. li
x. de p̄ncu agen i re. l. pe li xii.
Si vero non īpeditur sz ipe sua
spōte uult s'uire p substitutū i nō
pōt / qꝛ videtur electa industria cte
p̄sone / ut l. inter artifices de soluc
et hic. ff. nō facit Nō enim pōt dici
q̄ hic fuit cogitatū de fco. sz mag'
de ipō fieri Si vero ipe aduocat'
ē mortuus / tc̄ in herede eius ē adu
tenduz / qualit' sit fca q̄cessio / nā si
fuit dictū Cōcedo t' isti feudū ut
sis meus aduocatus tc̄ vide q̄ces
siz iure plene p̄petratus / et sufficit
defunctuz eē aduocatuz donec vixit
/ et heres eius ad nil tenetur. C. de
suffragij. l. i. ff. q̄ si p̄dicta / et. I.
de vari i ex or. cog. l. i. f. diuus
Et hoc verum si concedens erat p'ua
ta p̄sona Si vero eēt eccia tc̄ vide
q̄cedi ad tp̄s donec aduocat⁹ eēt / et

sic ad h'edem

sic ad heredem no transiret ut no. ex de
insti. c. cu venissent p b' Sz si poni
fuisse concessum in feudum ut glo poit
tunc pareat michi Ja de bel qui scripsit
sup vsibus feudor et in dicta. l. quis
quisquis C. de epis et cle posuit dis
tinctionem an in feudis possit quis p sta
tutum puniri et idem hic tractabat d.
Ray. Ego dico q p dicta nil. ad pro
situm i na istud e feudum datum p certa
mercede Et io concedens quicumqz post
annum potest revocare ut x. collac.
de feu de guar. casta. c. i. quicio de
contro inter. do. ma. c. i. i fi. et ideo
heres no pot hre nisi dno volente

Cum qs sb cdice

Non sufficiat de facto fieri ad pene
commissionem h. d. Tu dicis q impos
sibile e faciam rem vendi Contra
ymo possibile qz pot papa i capitol
vt. l. iul' s fi. ff. de lega. i. dicit
glo q id quod e possibile explicari
p vim tantu e impossibile. dynus dicit ista
verba in. c. semel deo extra de reg. iu
ris li. vi. Oppo de iur. pot vendi
res sacra. licet no alienari ut i sta.
de contrah. emptio. s. fi. et ff. de contrah.
empta. l. liberi. dico q rei sacre et
rei religiose nulla e emptio respectu rei si
pliciter qz no transfertur dominium et con
p]sequenter vendicio prohibetur. talis q
inter sacientes lz q no hic. sz id. vi
de. l. cum pater s. libertis de leg. ii.
ubi prohibicio testatoris impedit tras
lacionem domini Tamen vendens incidit
in penam et tenetur restituere. Similiter
ubi valz vendicio inter sacientes qz ci
rca eius e comercium et sic pot fieri
vendicio inter sacientes vt glo tenz glo
in. l. si emptione s. si emptor. ff. de
contrahen. emp. lz glo contra teneat
et no bene simplr in. l. si is qui
pro emptore s. fi. ff. de usucap. sz si
no eet comercium rei tunc impeditur ve
dicio inter sacientes. et de facto dr fieri
nec pena committitur vt hic Oppo
q sufficiat de facto fieri ad pene co
missionem vt. l. lucius s. titius hic de ff.
ff. ad trebellia So ibi fuit actu
et cogitatum expresse de facto. hic no
ideo in dubio presumitur de iure. Sz
contra C. de transacti. l. ubi pena
So ibi factum affert incomodum io de facto
presumitur cogitatum Hic secus Sz di
ces tu. nonne affert incomodum qz cogeret
vendicare q prius possidebat eciam re
spondeo sola vendicio no tribuit hoc
incomodium sz tradicio. sz hic fuit i
condicione sola vendicio. et istud an su
fficiat de facto fieri quo ad pene co
missionem. dic p Cy. C. si maior ita
fu ali. l. ea quidem si quo ad pene
evitacionem. dic ut. l. quidam cum filium
i fi. ff. e. si quo ad actus consequendam
dic ut. l. mulier. s. fi. de condicio ista.
cum filiis Queritur ciuitas ista vult
vendere aliqua plateam an possit.
ff. videtur hic dicere q non. nisi princi
pe hoc statuente. sz dico q in istis ciui
tatibus que no recognoscunt superiorem
papam vel principem q ille populus ipse
est sui ipsius sicut princeps et populus
liber est vt. l. non dubito. ff. de cap
tiuis. et no. e. ti. l. hostes Sz si po
pulus q principem recognoscat idem
dico. q ipsa ciuitas statuendo potest
alienare. hoc e prius. l. faciendo vt. l.
prohibere s. plane q vi aut clam
vbi est casus. Preterea probatur.
ff. ne quis in loco pub. l. ii s. via

pub. et ibi glo. qz in hoc vide comparare
principem senatum et ciuitatem facere
locum publicum vel no. et io feci fieri
pro statutum q ipse locus eet priuatus
postea feci fieri vendicionem sollempniter
Sacis eciam puto sufficere si fiat sta
tutum de vendendo ipsum locum p ut pre
dixi Hoc g. premisso. habes hic ad
notare q illud q no pot obtineri
nisi fiat noua. l. p ciuitate e ita
difficile q reputatur impossibile fac
q no p ymo de test. l. filius

Siue vt

Hec ponit formam stipu
le ff. e. l. cum quid.

Postea sacd'

Subtilis est In dandis non pot quis
vni exheredibus prouidere sicut i
faciendis hoc dicit. Oppo de l.
q dicitur ff. e. So ibi pr stipulatur
factum fieri a filio hic ab alio ipsi fi
lio vl aliter vt in glo qz cum hic sti
pulatur post mortem valeret eciam
si filio stipuletur vt. l. quecumqz.
ff. i. ff. e. ista. l. nichil facit ad propo
situm qz ibi loquitur an queratur michi
qn filio meo stipulor. hic vero an
heredi acquiratur Nemo ad. l. maz
et quero q e racio diuersitatis inter obli
gacionem dandi et obligacionem faciendi.
glo dicit q in obligacione dandi pter
vtriusqz interest secus in obligacione fieri
ut in exemplis positis in glo. sz ista
racio videtur contra casum. l. auus. ff.
de pactis. et. l. auus C. de pactis
dotali. sz ibi loquitur in pactis q fuit
ad executionem. hic in hiis q fuit ad actum
vel aliter vt i glo magna quam tota
recitare no iacet Et pro eius declaracione
et tocius materie intendo examinare
istam materiam p iiii. q. Primo an quis sti
pulando possit vni ex heredibus prouidere
quo ad actionem. secundo an posset vni prouidere
quo ad execucionem. tercio an vni ex heredibus
tantum posset grauare contrahendo. quarto an
prouidere uel grauare possit vtriusqz
voluntatem contendo Ad primum quero po
q e racio q in dandis no pot quis vni
ex heredibus stipulari De. vr. dicit
q io e qz obli incipit a defuncto ne
finitur eius morte eciam si velit qz ob
ligacio e perpetua vt. l. cum qui ita s. q
ita ff. e. et. l. xii. ta. diuidi inter he
redes ut. l. ea q C. famil. hercisc. et si
cer pe. l. i. et de pact. l. pro successore
io transit ad heredes ex hoc concludit
ipse q si ob. no incipit a defuncto sz a
pr ab herede ut C. de actio ab herede
et contra heredem. l. i. q tunc possit quis
vni ex heredibus stipulari qz cessat racio
predicta. et ex hac presupposicione procebat
sua distinctio satis longa quam no re
fero qz falsa e et fundata sup falsa re
vt probo Heres representat personam de
functi solum pro ea parte qua e heres
ut C. de rei ven. l. cum amire. no
de pro. stip. l. ii. s. fi. i glo magna pro
aliis partibus extraneus est vt dictis. l.
et C. de here. act. l. si adulta. et
de bon. aut. iudi. pos. l. si vxor. ad
l. fal. lz l. licet cum sy Dico g. q
stip non incipit a defuncto sz ab herede
si dicas ei queri in solidum statim seq
reretur q quis posset alteri extraneo
stipulari cum pro aliis partibus sit ex
traneus q e contra s. alteri Preterea
licet ab herede incipiat tum obli. here
ditaria e vt. l. hereditarium de bo
auc iu pos. g. eciam sm eum dz diui
inter heredes p. l. xii. ta. et l. pecuniis

C. de hereditari. acci. Dicit. tu q̄ e io
quare ei cui voluit prouidere no ꝯpetit
in solidum q2 pro aliis ptib; est ex-
neus et sic ei stipulari no potuit
ut dictu e si q̄ris q̄ e racio q alis
ꝯpetit quib; prouidere ipse voluit Ro
racio e q2 obligo e ꝑpetua et tran
sit in heredes p. l. xii. ta. ecia i vit'
ꝯhentib; ut dixi ¶ Itē; q̄ro q̄ e
io q i obligōe faciendi pot vnu ex
heredib; stip'ri Ro factu sit indiuidua
reglariter ut l. stip. no diui. io ch;
heredum ꝯpetit acc' i solidu ut l.
in execuc' ꝗ. i. 6. e. io no e mirū
si ex stipu. defūcti ꝯpetit hedi noia
to in soli. q2 eciā si nulls eēt noiatꝰ
i solidum ei ꝯpeteret Et si dicas q̄
e racio q aliis hoiatis no ꝯpetit
Ro q eorū no interest ut i exepl' poi
tis in glo. alias si eoru interēt oibus
ꝯpeteret q2 eet eadē; io q i obli. da
di Et si poneres hoc in fco diuiduo
te idē; q in obligōe dandi q2 cessat
io pdicta Idē in facto in diuiduo
agetur ad inte ¶ Sz quid si de
sui natura stipulacōe a d q no
e trasitoriu ad heredes ut vsꝰ i usu
fruc. et si stiplatus e q̄ d sibi i he
redi suo ticio te illi ticio acq̄ritur
ꝯpuit pot q2 i usufruc. q' e diuiduꝰ
acq̄ric' s. pro pte hedit' p aliis no
q2 sibi ut exiieo defūctꝰ stip'ri no po
tuit q2 ex ꝑsona defūcti finitur et
ad heredes no trāsit nisi sit actū
ut l. stip. ista. ꝗ. sig̃s ita 6. e. sz
de aliis no fuit actū go te. In usu
uero qui e in diuiduꝰ ut 6. de usu
et ha. l. vsus pō ꝯpit'. illi hedi
noiato acc' insolidū sic in aliis in
diuiduis aliis heredibus nichil
eadē; ide qua. 6. ¶ Ex pdictis
collige distiūcōe; p te sic Aut loq̄mur
in hiis q̄ sūt trāsmissibilia ad he
redes aut in hiis q̄ cū ꝑsona finiūt
pō cau aut ꝯtinet dacōm aut fcm
et si fcm aut diuiduū aut i diduū
et si i diduū aut agi' ad inte ea
ad ipm fcm Et si ad ipm fcm a oi'm
heredū interest equaliter aut eiꝰ qui
noiatus e tātū ut ex pdictis patz
pō cau qn cū ꝑsona fit'. a' ꝯtinet
diuiduū; a' indiduū ut 6. plene dix'
¶ Queritur iuxta pdicta qn fcm quis
stiplatur sibi et ticio heredi Q'd si
interest alicuius ex heredib; no noiati
Illiꝰ autē noiati no interē Ro illi
ꝯpetit acc' soli p ea q̄ dicta sut ¶ Cir
qn dari stiplatur an alii heredes no
noiati hēant accōm ut dein e an exe
repellātur dicit glo hic q sic q2 ꝯt
defuncti volūtatē; agit' Idem no 6. de
pacti. l. anus Ego dico q volūtas
defūcti fuit ut ita demū exe repellant
si ei cui voluit puide totu acq̄ratur
alias secꝰ no eni voluit adimere a' he
qd' noiato no ꝯpetit ar 6. ex q cau
maio. l. nec vtilem et io si illi noia
to a quo cau eet ꝯtra ual' p pet' inib;
no hedi'ris q2 fuisset interposita sti
stip' i'b ipiꝰ defūcti ut l. pe C. ad
exhiben. vel alias ut dixi 6. e. l.
stip' ꝗ. sig̃s isulā. vl q2 testor h'. no
me voluit plegasse sibi tacite ut
dictū vel expsse ut l. ex legato C. de
lega. Tūc vnu diceret glo et ita
loq'tur C. de exe' l. i. al' secus ¶ Sz
q̄ro alii no fuerūt exe' repulsi et
sic exegerūt an noiato r'stitue ten
acc' famii. h'cis. glo hic q sic Tu
dic lacius aut noiauit testor vnū
quē; tūc solum futurū hede credebat
et postea plures habuit et de aliis pe
teret nec r'stituent ar 6. de pactis
l. tale nisi qd' tangit glo i l. auꝰ
Aut sciebat se debere habere alios
tūc nisi testoris voluntate; mutauit
videtur illi noiato tacite legare go
te ut l. filie C. fami. h'cis. sz glo
Sz illud verum e qn deuētū est
qd tradicōm alias secus ut l. ii.
C. de castre. pecu. l. li. xii. et l. ii. C.
siquis alteri vel sibi al' morte no
ꝯfinatur ut ar 6. de dona int vi.
et vxo. l. pap' et tu' 6. de dote
et l. dotales ꝗ. pe et l. pe i pn.
Vnde credo q acc' fa. h'cis no tēat
nisi ex aliis appeat q voluit li
gare tacite vl expsse ad fcm dan
dū ex heredibus posset puidere
quo ad excepc' inter glo modo fu
it opi finaliter glo dicit idē; q i
acc' cū io diuisitat' reddi no poss'.
ita no hic et dicta l. auꝰ Docto
oēs tenēt ꝯtrariū q exe'. vnū possz tm
ꝯtri ut dicta l. auꝰ de pact' do. i
racio diuisitat' e fm Jaco de are
q2 creditoris i'erest q alii hedes no
noiati no pnt excipe sz debitoris
no interest vtrū vnus vel omnes
agāt vel dic sz alios i meliꝰ exe
seu pacta libatoria possut eē ꝑso
lia ut l. iur gen' ꝗ. pactorū 6. de pa
ctis et l. qui i futurū vn pot fa
cere paciscēs q ad heredem no tra
seat Secꝰ i pcis obligatoriis ut
dictum e io no transibit nisi ad
noiatum Item i pactis obligatoriis
q eēnt eiusdem nature ut 6. di
cisas Sz q'. hoc vz l. eū q ita
ꝗ. i. ibi et quamuis te sz ibi pcm
vz fcm ob cam ꝗ. si heres noiatꝰ
tenetur in totu Cū go no teatur
nisi pro pte io illud pcm e cuu
le ¶ Queritur quid si illi cui pcm
est solum putabat sibi heredē; Ro
oib; prodērit ar 6. de pactis l.
tale ꝗ. si et no i dca l. auꝰ Et q2
ꝯstat q noluerut facē pcm ꝑsoale
¶ Venio ad textū An vnū ex hedib;
possz ꝯhendo grauare et l. exp'sse
dicat q non ut 6. e. l. eū qui ita
ꝗ. te et ticiū; Ro q2 sicut no possū
obligare extraneū ut ista e. ꝗ. si
quis aliū ita no lz heredem p ill'
porcōib; i quib; no e heres q2 q°
ad illaz extraneus e ut dixi Trāsit
g°. i pri a q heduz sicut cetere
obligōnes hereditarie ¶ Sz q̄ro
q̄ro quid si e talis obligo q pot fiiri
ex ꝯuencōe i ꝑsona promissoris ut
ꝑmissio de a q° no faciēdo ut 6. e. l.
si sic Ro tūc possuz tm vnū ex he
dib; grauare quo ad ipz fcm sz si
agetur ad inte te oēs hedes ten'
p hedria porcōe ut l. iul' in pn. 6.
e. Intelligo eni q ibi ex soliꝰ tiq'
fco stip'°. ꝯtra Ex fco aut no q2
ꝯhetes noluerut q potuerūt ut
dixi sz postq e ꝯissa oēs ten' pro
porcōe hedria ad inte ¶ Ade'm
ꝗ. Venio An posset puide. uel grauare
vltiam voluntatē; ꝯcedo Dic aut
q̄ris de obligōe iam ꝯtracta aut de
ꝯhenda ex ipsa vltia vol'. pō cau aut
vult vnū puide legato accōe quā hz i
pot ut C. de exe' l. i. et ibi no de lega
l. ex legato cū silib; aut vult gra
uare ut sustineat onus vnꝰ obliga
retur et tūc q°. ad creditore; no pot
ut hēat accōe ꝯtra eū soluz fallit
i accōe de dote ut l. cū ab vno 6.

de le. ij. dic ut ibi, sed pot et com(m)odius tractat(ur) famili(e) herciscunde. ut plene no(tavi) ibi. Secundo
casu distingue aut gravat unu(m) ex heredibus in sp(eci)e hereditat(is) et tu(n)c no(n) te(netur) nisi
pro hereditaria portione ut l. si fideicom(missum) sub
condicione § libertas de le. i. et no(tatur) de leg.
ij. l. mevius § cum, aut in sp(eci)e no(n) hereditaria et tunc gravatur heres in
totum ut l. si tibi homo § i. de le. i.
aut i(n) q(uan)titate et tunc insolidu(m) ut l.
ab omnibus in prin(cipio) de le. i. q(uod) dixi in sp(eci)e
hereditat(is) tamen tenen(dum) pro parte. Intellige
nisi omnes coniunctim fuit indiduum ut
l. cum quasi § si plures. ff. de fideic. l.
et istud ultimum bene tetigit gu(i)
de su(sa) in dicta l. amnis.

Nundinis certare

Promissio facta in nundinis intelligitur de die
ultima nundinar(um). h. d. et c.
Quero que erat ro(tio) dubitac(i)o(n)is
huius l. et est rac(i)o cum quis stipulat(ur)
in nundinis vel stipulari ut in nundinis
possit expedire et sic in prin(cipio), et hoc probab(ile) et pro p(ro)pulo facit regula l. qui
hoc anno ff. e. Querit glo(sa) quod si
est expresse vel tacite actum ab utraque parte
et glo(sa) dicit forte q(uia) tunc die et sp(eci)e apto
illud debetur ut l. eum qui kalendis
ff. e. Ex p(re)f(a)c(t)is g(lo)s(a) hoc est ex his q(ue)
in p(re)facoibus sunt dicta debebit hoc probari
vel ex q(ua)lit(at)e p(er)s(onarum) sed mo(dus) inspexit hic solum verbor(um) significacio(n)em. Sed glo(sa) vult
usu(m) ter(re) i(n)sp(i)ci. de inutili stip. § pe(nultimo), sed
distinguit an appareat quod sit actum a(n) no(n).

Cum ponitur stip(ulationi)

§ est subtilis qui habet electio(nem) a lege pot(est) quandocumque variare hoc dicit ass(umpto) summo glo(sa) magnam. Oppo(nitur) de
l. si quis stipulatus sit vel distinguit
volam vel noluero, glo(sa) solvit quia ibi
in creditore q(ui) habet electio(n)em ex conventione
partium, hic in debitore qui habet electio(nem)
a lege. Procedit ultima glo(sa), quia idem
esset in debitore, si exprimetur quod in creditore quod post litem contes(tatam) non possit variare si haberet electio(nem) per verbum volam
idem dicit tertia so(lutio). Item sentit h(ic)
in alia glo(sa), etiam si tacite habet electio(nem)
istud est falsum, nam actor habet eligere
in ipso libello ut ff. e. l. ubi autem
§ illud et ideo sibi per litem contestatam p(re)iudicat quia iterum vide(tur) eligere, sed in reo
hoc non pot(est) contingere quia quando rei est electio
fit libellus alternative ut plene dixi
in d(ict)o § ideo unum licet contestatum non eligitur. Non g(ene)
potest dici quod prohibetur variare, ac(si)
nullo tempore elegerit. Tercia quando exprimitur
electio per verbum volam exprimitur per eum modum
qui tacite est ut j. dicam, g(lo)s(a) nil operat(ur)
ut l. iij. de le. i. Non obstat l. ij. § generaliter de eo quod certo lo(co) quam hic allegat
in glo(sa) quia ibi erat electio creditoris non
debitoris admittitur ad purgandum moram
usque ad litem contestatam, postea non ut ff. e. l. si
insulam. Unde glo(sa) ponit aliam opi(nionem) videlicet
quia aut tacite potuit et pot(est) variare
ut hic, aut expressit et tunc aut per verbum
noluero et non pot(est) ut l. si quis stipulatus
ff. e. Si per verbum volam pot(est) variare
ac si non esset expressum quia exprimit per eum
modum per quem tacite inest. Ex ista
no(ta) quod quando electio datur a lege videtur
competi per futurum indicatum, et hoc est
glo(sa) per quam pot(est) intelligi ad quod quando possit
fieri si creditor habet electio(nem) ut l. ij.
§ scevola de eo quod certo lo(co) quod pot(est) variare usque ad litem contestatam postea non, ac
si esset concessa per verbum volam. Et p(re)dicta sunt

vera si utrumque est in obligacione. Si non unum
in obligacione aliud in solucione actor postquam
semel elegerit non potest variare ut l.
si pluribus in fi(ne) de le. i. vel illud quod in
legatis sed prima placet. In reo statim
dicam. Oppo(nitur) de l. huiusmodi § sticum
ff. de le. i. l. apud aufidium ff. de op(tione)
vel le(gato) et l. fideicommissa § si sic ff. de le.
iij. So(lutio) ibi in ultima voluntate, hic
in contractibus. Et ro(tio) est hec quia in ultima voluntate
habit secum executionem electi(o), quia transfertur
dominium ut l. si quis stipulatus ff. e. l.
huiusmodi § sticum, et ibi glo(sa) de le. i.
et dicta l. apud aufidium et ibi glo(sa).
Vel secundum pe(trum) ro(tio) est quia voluntates ultime
non possunt esse in pendenti ut l. si ff. q(uando) dies
(cedit), et ista est magis generalis ut plene dixi in dicta l. si quis stipulatus ff. e.
Oppo(nitur) extra glo(sa) de l. quidquid ff. e.
in medio magne glo(se). So(lutio) locus est variacioni hic in electione, ibi vero in declaracione
voluntatis ambigue in qua non licet variare.
Oppo(nitur) de l. si stipulatus fuero x. in me
(dio) j. de solu(tionibus), b(i)ni(?) ibi unum erat in
obligacione aliud in solucione ideo post litem
contestatam non pot(est) variare, hic utrumque erat in
obligacione. Contra istud oppo(nitur) ultimo loco
de l. iam veniunt § sed cum proximus ff. de
peti(tione) here(ditatis) l. milles § x. ff. de re iudi(cata)
ubi post sententiam admittitur variacio. So(lutio)
in contrariis unum erat in obligacione et aliud
in solucione ex disposicione l. sed quod ff. dixi
habet locum ex disposicione contrahencium. Ex
predictis g(lo)s(a) recollige distinctionem per te
ipsum, quia aut loquimur in declaracione aut in
electione, et si in electione aut in ultima voluntate
aut in contractibus, et si in contractibus
aut in actore aut in reo. Et si in reo
et tunc aut utrumque est in obligacione aut unum
in solucione aliud in obligacione ut ex predictis
apparet. Venio ad aliam glo(sam). Et
adv(er)tatis ad ista, dicit hic quod pot(est) variare quandocumque, g(lo)s(a) quando fiet execucio si variabit et sic numquam poterit fieri execucio
quod est remedium et dic quod unum remedium
est quod fiat execucio in estimacione actoris cum
sit impossibilitate rei quam debet prestari fit
estimacio l. si furti in fi(ne) et l. si sic
ff. de condici(one) furti l. i. § heres ff.
ad trebelli(anum). Aliud remedium dat pe(trus) et
jaco(bus) de arena. Si iudex quod certum tempus statuat in quo eligat ut a(rgumento) l. maioriores ff. de optio(ne) le(gata), de ingenu(is) ma(numissis) l.
diffamari, et l. si eo tempore de distinc(tione)
pign(orum). Cu(m) sic istud remedium non videtur
esse sufficiens. Statuo tempus tibi quod eligas
(non eligis), quid erit, videte alterum ex
duobus erit vel quod electio transferetur
ad actorem ut l. i. ac l. se j. de solu(tionibus)
facit quod no(tatur) in l. heredes § si tenuis
ff. famili(e) hercis(cunde) et l. legato generaliter
de le. i. vel dic quod statim electa quam deteriorem prestari et magis stipulatori
prodest ut a(rgumento) l. sanccimus § pe(nultimo) C.
de iure deli(berandi). Tercium remedium dat
in glo(sa) quod est in l. si quis § heres ff. de le.
i. ut ante sentenciam interrogetur reus
quid velit dare post sentenciam mutare
non possit, dicit Ray(nerius) allegat illam ad hoc
pro hoc pot(est) allegari glo(sa) in l. i. in prin(cipio)
ff. de act(ionibus) emp(ti) in prima glo(sa) magna
vel dic, quod si semel elegit et iudex pronunciavit in eo faciendam execucionem amplius
non pot(est) variare, sicut nec actor post
litem contestatam sicut si ante sentenciam elegisset
in uno condempnari ut dictum est de ff. de
lusorum ptoris(?) decretum ut l. si pr(e)
tor in prin(cipio) ff. de iudici(is). Et istud puto
verissimum, sed si ante decretum iudicis
super hoc variaret te dico quod pot(est) quia
unam re(m) bis elegisset amplius variare

no pot sic nec actor post litez cotes. qui bus elegit vt dictum est / ad idez. C. ad velle. l. si mulier / facit q no lis tas purgata et hoc indicat sigficao. h9 dictois q one hic posita / sicut i dict9 rursus vt l. fideicomissa. §. siqs x. ff. delega. iij. et ut le. no. ca. l. i. §. si cui ita / sz cotradic. l. sicut i ph. ff. qui mo. vsu. amit. et q no. i dicto. §. siquis. x. / sz no curo de dde qonis uel rursus ut l. veluti. ff. de edendo / na dictio quociens itelligitur de multas inribz noua sbueniente ca ut dicta l. sicut sz si nulla e ca sz solum dispnu alterius te bis tm vt dixi facit optime. C. de emen m. eq. l. i. §. supradictis ibi ca de m ic Restat vnu varu alibi sic dria inter expssu et tacitu / et glo ponit vnu ex m i l. si cu dies i fi. et l. celsus. ff. de arbitr / et istud e clarius jtem disting. int madatu tacitu et expssu. et vide glo ibi et sic distinguitur tc sz l. all i glo vidz dicere cotra qz i madato expsso videtur posse reuocari in adiecto i quo e madatu tacitu tc no pot reuocari / bnitez ut saliis glo opz intellige pmu dictu pue iacet / et intellige in eo qui no e sir. madatarius sz ibi fuit suplatus et actio fuit qsita et i adiecto / dic q post litez qtesta pot phiberi an no jtez an i adiecto sit madatu tacitu uel no / dixi i l. iul. §. si fudu. ff. e.

Quinetiam duple in ca euictois si pro pte non defendatur pena i solidum comittr. hoc dic et i tex ibi. lex ibi ceteris q sbsisterit v item ven acredicone agete ypoth pro sua ptibz liberanie vt ff. de euictio. l. item hereditariaz / vel cu agete iuij dmi pecunia data p pte transigere. vt. ff. de rscind. ven. l. fi. §. i. Jaco de arem tol / hetis q oes demiliaadi sic vidisse ff. e. l. mercec §. insolidu. Oppo de l. an q. ff. si ex noxali ca agat. ubi vnius uult p oibz io. appostilla illa in textu dedi Oppo q in pterius ff. stip vno ex heredibus promissoris contra faciete cotra illum pena tantuz comittr. l. fall §. iul. ff. ad l. falc / hic in stipu duple q e pretoria vt l. ij. §. stip. duple j. de pretori stipu. So tc e pretoria qn supueniete sim iur rpoitur vt plene dixi i l. stipom alie ca pn. ff. e. jntelligo ergo q hic no erat pretoria jdez i §. ca cho Oppo qz si oes defendent sicu res euincetur comittit stip. vt l. euicta de euictio. So itelligo hic defendet ita q re liberent / et ita appostillaui textu Istud phuum habuisse i l. ti

Pluribz

cia. §. fi. ff. e. et eius effez plene in l. scire debemus

De hac

Istu clarum in l. stichum. §. stip ff. e. In textu ibi id e. eiusdez gnis ut x. pondo argenti Oppo de l. stichum. §. stip. ff. e. glo dat plures so. Tene media so. qz aut sic tenendo anorum aut no

Et si placeat

Oppo no pstat

et cosumata viciatur. Et si ad eum casum deuenit a quo non potuit inchoari secus in dispone pstat hoc. d. pro ponit regulam / so ponit tria exempla i qbz regula fallit Oppo. et vide q non viciatur licet deueniat ad eu casum aquo no pot i ca pe ut i ista dele. §. ex contrario / ut glo dicit / fallit ibi sz dy hic / et i c. iac. ty lecti de r'gu iur li vi. Aut casus supueniens tendit ad eudez effectuz ad que ipe act. et no viciatur ut ibi / et l. verbu ad l. faladia Aut tendit ad aliu effectu z tuc viciatur. Oppo. qz dic q fallit regula in plibz heredibz no e veru qz verz hz act i solid. ut l. ij. §. ex hijs. ff. e. Et ab i icio si duo sut dni / et quilz dndz stipuletur insolidu valeret vt l. vnius. ff. de sui iu pdio Ad e verum i suitute no qstituta vt l. i. §. ex quo qdez. ff. e. lz quida hz ad dicez dy. que dic aliter / sz fla est addicio / glo sol. bn Sz oppo. de l. si sb vna. §. fi. ff. e. So ibi lo qtur in duobus suctoribz rd appz ex hijs q ibi dixi Oppo hic po. ex m i suitute qstituta r'gula i stip. poitur glo soluit dupl qz lz uni9 ponat regulam in ext intellexit largius. vl aliter et sbalius q qsta fuit suitutez tectur ad pacta nec i qtinecti liberatur ipo iure ut no. i l. corrupc. C. de vsufruc / et hic glo dicit pe qtra vt plene dixi i l. ij. §. i. ff. e. Queio vendidi t. fudu tectura suitute / suituty e amissa tpe an r'maneat actio psonalis qtra te ad qstituenda suitute / glo dicit q sic h / et sm hoc debes sic glo intelligere vt hic e q ex epto tetur qz suitute i uedendo fudiu retinuit si illo tpe e amissa tc q. dicat adhuc durat psonal / sz hec e cotra casu. l. corrupc. C. de usufruc / et. l. in vendendo qu all glo. alio casu loqtur Aly hz glo hic q ex epto tetur qz suitutez i vededo fudiuz retinuit / et sm hoc e cas i dicta l. i vendendo §. i. sz no sniat ad ppoitu. nisi dicere vendicoem teneri vt cedat actoz psonalez q e qtra dediz. l. corrupc. Venio ad generalia q ponit glo q incipit uelut sticho tc / pmu e q poitur i textu i e. glo ibi sic cotra jllud e ad generale. §. q tractu tpis no sinat. qra pn no subsistit et i ipo dic p dy. i. e. no firmat ext de r'gu iur. circa pn. §. viciatur res si deueniat ad eu casu aquo no potuit i choari / Dino debes scire q sut quedaz q veniut directo ad i ista tendu vt qrela i offciosi / actio q metz ca / et bnficiu i stois / et i iste no qro / qdam que ad r'scindendu no veniunt pn. et dico q qnqz sir uenit defectus cae finalis et pone exemplu ut itelligas q habeo dicere. pone i §. ecotrario / q e ro quare legatu valet qz affert comodu supuenit ca q no affe comodu an viciatur / et dic / aut cas sruemens tendit ad eu finez ad que ipe actus / et tuc no viciatur ut i §. eo. i ista. dele. et l. vbis ad l. falcidi et p dy actus lecti de regu iur. Aut no tendit ad eudez effectuz et tuc aut e talis actus q no iniciare.

ptib; non volentib; et tc casus sruiens
non uiciat ut .l. faciendum .ff. qui sat
da cogun. aut uiciaret id q agr cetã
partib; nolentib; et tc viciatur ut .l.
vranius .v. sz cu duo .j. de fideiu.
¶ Induco ad q .vii. vergit ad io
piam soluta est dos mulieri sz .l. ii.
.C. de iure do .et .l. si constante i p. so.
ma. superuenerit diuicie an irritet
assignacio dotis / glo in .l. ii. tenet
q non viciatur speciali e ti de donac
inter vi et uxo tenet otra. Illud po
sui i repeticione .l. si constante i pe uel vl
tima .q. et ex theorica precedenti appz
solucio qonis / q diuicie sruientes te
dut ad eundez effcm ad que fo. dos
ut ad consulendum mulieri / g. so
lucio non viciatur. Itez p .l. sad
.ff. qui sat da cog Quinqz superuenit
defectus ce materialis et tc qnqz sruiciens
viciat rem vt .l. inter stip .ff. faciu
/ et hic in duob; exemplis / glo / Qnqz
superuenit defectus in causa efficienti ut
in persona / et tuc aut actio erat pfca
et cosumata et tuc no viciatur
ut .l. patre furioso .ff. de his q sut
sui uel ali iur. et .l. cetus .ff. de ui
dien / aut no erat res pfca z osumata
zc aut superuenit defectus cu delicto p
sone / et viciat ut .l. si i metallu. de
his q pro no scpta aut sine delicto p
sone et no viciatur vt .l. is cui bo
ne .ff. de testam / et ista duo mbra
ponit glo i .l. i. .ff. euenit .ff. de bo
pos fm ta Quinqz superuenit defectus
mixtim i ca mali / et in ca efficienti
ut in casu nro vbi e defectus mixta
osideracione rei et psone / et tuc a res
no erat pfca z osumata / et tc a dis
posicio respicit rem pp rem ut i sruitu
tib; et tuc dispo viciatur ut .l. si sb
una .ff. i .ff. e. aut respicit psonam
et tc dispo no viciatur vt .l. dapni
.ff. emptor .ff. de dampn i fec .l. si sb
una .ff. i .ff. e. et ibi glo / aut res erat
pfca z cosumata et no viciatur hic
est casus in fine.

Si **seruus** facultas eligendi
coheret psone hoc .d. et q co
heret persone vidisti i .l.
si stipulatus sim .ff. e. i ibi
dixi ¶ Oppo de .l. i .l. iul / glo dicit
aliud in legatis vt ibi / et hanc tenz
dy / pe determinat hanc p illa q iussus
dni dz interuenire vt ibi / ma fm vna
opinionem puto primu verius / q i otrctib;
uersatur opa filij ar. eius q no .C.
de condici. ins .l. si uxorem / et i sa.
.ff. ex condicionali pterea hic pot filio
vl suo solui vt .ff. de pa .l. si vnus in
pri et de po .l. q hinius / inito pot elige
/ aliaz no posset .fo recipe i legatis
no pot filio solui cu nulla eius opa
vsetur g zc / vt .l. cu qui .ff. qui sibi
.ff. e. / vl dic q hic in electione q condici
ale ia i qua utraqz e i obligacone ideo
remanet meritu fam electionis q ad pa
trem no trasit / vt hic no / ibi i opone
legata i qua no versatur meritu fez
cuiy nullu sit in obligacone / io plus
iur qritur uni et dno / et sic distin
ta mebra ¶ Oppo de .l. h. .ff. sz
et si q eo ut i glo / et dixi i .l.
si q arbitratu .ff. e.

¶ Si **pupillus** iste e
talis et cotidianus vbi est ecatis de
fectus patris auctoritas no sufficiat
ad obligandu; h. d. ¶ Dicit hic q
cotraria ptitas no est sufficiens ad obligand.

¶ Oppo .ff. de v. sig .l. pupillus / dic
ut in glo ¶ Oppo de .l. obligari
.ff. de aucto. tu. / et i sti de aucto tu
in pri So. glo aliud in patre aliud i
tutore / q auctas patris e ad coigend
auctas tutoris e etiam ad adminis
trandu; / uel dicit glo q contra prez
act hre non pot otra tutore sic / satis
glo est i sti de inutili stipu .ff. pupillus
habes glo declaratam Respice ad me
/ et q istam .l. videtur casus expssus
i .l. si infanti .C. de iur delibe / glo for
mauit et soluit ibi q ibi in hereditate
que affert comodum / sz ista e truffa
q si hereditas affert comodu sine tu
tore posset adire / otra .ff. neqz i sti de
aucto tu / de sol. peius et dicit q ista
iura sut correcta cu pr sit legitimus
administrator hodie vt .l. i. .C. de bo
mis mat. et .l. cum no solu .C. de
bonis q libe Dni istud no e vm / quia
tractatur de pupillo obligando mere
et auctas patris no sufficiat vt hic
et .ff. pupillus i sti de istu inutili stip
/ qnqz tractatur mere de acquirendo et
pot e etiaz sine patre Quinqz tractatur
de actu i quo pot ee vtilitas et dampnu
et tuc patris auctas sufficit vt .l.
si infanti .C. de iur delibe Et io est
q iura noua faciut prez legitimu ad
ministratorez i illis rb; i quib; pri q.
vsusfruc vt .l. i. .C. de bo. mat et
.l. cu no soluz .ff. nisi aut .C. de bo
q libe In aliis no ut ibi et i aut
vt liceat ma zaue .ff. i. modo cu pu
pillus obligatur quid habz facere
auctas in illo sz si tractaretur de
alienacone rei i qua pr hz usufru
pris auctas sufficeret vt .l. cu no
solu .ff. filij aut sz in pli obligacone
filij pr nichil hz facere ¶ Sz qn
e dubiu ut in hereditate q pot pri
acqri vsusfruc. tc pot pr auctas i
terponere. Ex hoc habes pticulari
aliquod qonis filiosfamilias minor e
i iudicio an sufficiat auctas pris
vel dz dari curator et dic q aut
e sup re i qua pot pri ad qri ul
tra vsusfruc zc pris auctas suffi
ceret / sz si est questus sup re q no
ptinet ad patrem ut in obligacone pli
vel criminali tc pris auctas no suffi
ceret et dareetur curator p ins p. .C.
de bo. ma .l. i. vbi dicit glo q datur
procur filius pre auctore qd intelli
geretur etiaz sine vt .l. cu no solum
.ff. vbi aut minimu .C. de bo q libe
vbi tex no fm probatur dcis .l. et
videtur expssu extra de iu c. si
li. vi. Tene menti ista

¶ **Si ita fuero** dicit glo
Dubius in interrogacone sit adiecta si
ue in rnsione sufficiat Credo q in
tota obligacone dz interuenire nominatio
vt .l. vero pacu .j. de solue. vel
clarius Si interroget psettus in a
ticio / et sz psetto i telli i petita
psona adiecta / sz si rndz psetto tibi
pso adiecta no intelli repetita
ut i sti de duob; rei cea pn quicta
.l. duos reos in .ff. z .j. a .i.

¶ **Inter eos** angustia
cpte viciat
stipula nisi in loco destinato picia
procurare inueniat ¶ Oppo de
.l. ii. .ff. siquis ita .ff. de eo q e lo
.Sc. hec picia procur suppl; ¶ Op.
de .l. si m .ff. si fuos .ff. de le. i. So.
ibi i ultia solucitate. z plene dixi
i .l. otinuus .ff. illud enim

Cum in auctio

Quis sit ius sive conditio qualitatum vel
condicionum adiecti extranei in stipulacione
utili factum non viciat nec ob eius
form validam stip credi h. d. usque ad
finem. No si solvitur ad p alio
adiecto no contigit libacio ipso iure. No
q dicitur in persona prin. in persona ad
iecti intelligitur repetita nisi ad
appareat facit ff. de fideius. l. si uc. pro
facit q dixi s. e. l. si stip. § qui
sogon. No. viciato prin. vicia
accessorium sz no eo. Ad primum oppo
q liberatur ipso iure ista qui mg. col
obli. i prin So illud cu solut. e diversi
secus si alij Sz q hoc ff. de solut
l. solutam ista de multi stipu
§. siquis alij So dicit glo ite e
solvere creditori vel alteri volu te
ipius sz no ponit idem vel dic
q solvi potest adiecto etiam invito
creditore ut l. no pauz et l. a.
ff. de solucio. Quero qui stip
ulor michi et adiecto cuiusdam die
si illi adiecto solvitur etiam solutes
liberatur glo dicit ymo i obli. no i
adit. hoc falm puto nam ita obli
e i die g. fuit stati oblig ut s. e.
l. centesimis et e expressum ff. de soluc
l. qui reos. § m. x. Nec ob. iste tex
q. illa condicio e quo ad solucionem
no q. ad obligacionem nisi diceres hoc
expresse actu ut dicta l. q reos § qui
stip et vim dicit glo. Quero sti
pulor michi pure adiecto sub condicione
an condicione agere potero Ro sic ar.
ff. ti. i. l. ex duobus.

De duobus Reis stipulandi et credendi

Qui stipula. Glo. grit vir di
catur reus et po.
quatuor dictiones
pa est ic no auto
q de hoc hein.
tex § q reus de
a re in c. forum
extra de ver. sig.
sm bartholum.

Quum duo vo prin. qualit.
constituatur duo rei sic q.
est effectus. hec adiectio
idem facit ut videatur
constitui duo rei debendi
et credendi et unus petere et accep
tilacione tollere oblig. h. dicit. Iste
velles tractare qualiter constituantur duo rei
id cum hac l. legit § cum in tabul.
ponitur i. l. reos ff. e. quem vide. plures
intellec. in dubio mle obligari et
virtualiter stipulari nisi aliter actum
sit hoc dicit.

Cum in tabul.

Oppo de hac l. ij q duo rei i so
lidum videtur in dublo Contra ff. e.
l. reos § cu i tabulis So dicit glo
q hic fuit actu et sic concor. sz ex hoc
no dicit in textu dic g. sustinendo
q intellec. actu ex eo q hec dicco
eadem fuit adiecta in promissione
facit ista eo. i prin. Qd intellige ut
scitu dicit disting. Secundo oppo
in auctentica e. in prin. posita C. e. auct.
hoc ita glo dicit hodie secus et sic i
l. corrigitur. Adverte in quo q
olim constituebantur duo rei sive tacite
sive expresse agerentur hodie requiritur
q expresse agatur. et in hoc iura anti
qua immutantur. hoc declarat glo
i. § cum in tabulis q incipit expresse
et et istud tenet Jaco de are et glo
ff. e. l. eadem in prin. et manda. l. si
mandato § paulus et l. creditori
§ duobus et azo in summa huius ti. sz
glo. in auctentica eodem sup verbo susti
nere tenet q in modo constituendi
nil sit innovatum et ista de fideiusso.
§ si plures. et glo hic ponit i hoc
§ cum tabulis et sic hec l. ij. in
illo e immutata. et hoc probat glo
i. i auctentica hoc ita C. e. q tenet dy.
Jaco de bel et omnes moderni i m
plz. Quero g. primo qualiter consti
tuantur duo rei quum dividuntur reis
in obligacione sive contrahatur obligacio
verbis sive consensu sive testamento hec hic
pono pro eo distinguendo aut e
actum et sunt duo rei ut hoc § cu i
tabulis et C. e. auctentica hoc ita sive
sit dictum q teneantur in solidum sive
q sint duo rei aut no e actum et
tunc aut obligaverunt se sive testator
obligavit eos alternative et sunt
duo rei ut l. si ex toto § i. de le. i.
no. ff. e. l. sive et C. de consti. pec.
auctentica si qui aut copulative et tunc
aut sunt duo actus petendi et due
verborum expressiones ut tu promittis x
c. et ticius promisit x. C. et tunc
aut apponitur verbum eadem et non
sunt duo rei sz due obligaciones diversarum
summarum ut insti. e. i prin. i. § duo
rei et hac l. ij. et ff. ti. i. l. si ex
re § si ipi et l. si sing. comes stip
fuit et glo. i. i auctentica hoc ita et
fuit unus actus petendi sz due verborum
expressiones ut ego x. et ticius x.
promittimus tibi et erant duo rei debendi
et intellige eadem ut s. ti. i.
l. stipulacio ista § eum qui i prin.
Aut e unus actus petendi et una verborum
expressio et tunc aut e appositum
verbum distributivum quilibet q de sui
natura rem civilem in solidum attribuit
vel aliud simile distributivum et tunc
erunt correi ut l. si pluribus i prin. e.
de le. ij. et ibi no. Aut no e adi
ectum tale distributivum sz simpliciter dictum
tunc siquidem est actum erunt duo rei
alias quilibet tenebitur in virilem ut hic
§ cu i tabulis et C. e. auctentica hoc
ita et i hoc nil e innovatum per iura
auctenticorum. Secundo quero de duobus reis
credendi qualiter constituatur. certe preter
dicta dic aut e actum q sint duo
rei credendi et no e dubium. aut no
e actum et tunc aut dispositio e collata
i eorum persona alternative aut copulative
primo casu aut unus tantum potest acquirere
obligacionem et alter habetur ut adiectus
nec erunt duo rei ut s. de consti. pec.
l. sz et si filio et ff. ti. i. l. i. § si
fructuarius aut neque potest acquirere
et tunc aut electio fuit collata i vo
luntate debitoris et valet et sunt duo
rei credendi ut s. de leg. ij. l. si ticio
aut non fuit collata in potestate de
bitoris et tunc de iure isto antiquo vi
ciabatur stipulacio ut ff. ti. i. l. ij
§ si fructuarius et l. si sing. comes
sta hodie iure et alterna resolvitur
in copulativam ut C. de ver. sig. l. ac
quidam q loquitur eciam in contractibus ut i.

in fi. Unde erit idem dicendu q statim
dictum de copulatiua i predicta va
gn disposicio confertur in pm utrisq
equaliter. Alias si vnus tm stipu
latur sibi et alteri sp ille i alius
haberet, ut adiectus vt. l. eum qui
. § qui sibi. ff. ti. i. qd dic ut ibi. De
casu qn disposicio confertur copulatiue disiug
p omnia vt ff. dixi circa reos debendi
p easdem. l. In hoc etiam nil e innouatum
p iura autenticorum. Tercio qro
quid si in obligacione veniat ad q e indi
duum, sed quedam sunt indiuidua q
ad obligacionem i solucionem ut via iter i ac
tus vl qd sile, et hoc dicit glo i h
. § cum in tabulis q olim contheba
In hijs duo rei etiam si hoc no ex
primeretur. hodie vero p autenticam i diuiduus
duus q supra dictum e indiuidus doc
reprehenditur ista glo qr p iura au
tenticorum nil e innouatum i modo co
stituendi sz i modo exigendi et bn di
cit. sicut igr olim indiduus plec
tebatur i solidum, etiam si nil e dem ita
hodie, et i hoc oes concordant Sz an
sint duo rei e opi i acc. de bel. i aut
. c. tenet q sint duo rei, putans forte
q sp qn plcs tebatur i solid dicant
duo rei, pe i cy contra i dicta aut
hoc ita. q no st correi debendi lz i so
lidu teneantur. Nil alit Ego puto hoc vm
p casum de euictione. l. rem hereditariam
(ho p glo de v. ob. l. y. § si tn hoiem.
lz ibi loquatur in hijs q sunt i diuidua
quo ad solucionem tantu Tercio p
idem in duobus reis credendi si vnus
est litem contes. et alius no pot agere
ut ff. e. l. ex duobus. sz i hijs q habent
actionem i solidu ex natura i diuidui
vno agente i solid alius pot agere
ut ff. ti. i. l. y. § ex quo contem. et ibi
. no. ergo no sunt correi Plus dico q et
si esset expresse dem q i solid tenen
no essent duo rei, qr esset exprimere ea
q tacite i sunt vt. l. no recte vbi est
cas, et hoc prodest ad multa iura q
i correis loquuntur. vtrum scdm vnus alterum no
ceat uel non vt plene dicam. ff. e. l. ex
duobus Item posito q expresse esset dem
no tn habent bnficium diuisionis, qr eorum dio
stipulacionem corrumpit vt ff. ti. i. l. stip
no diuidur Item dicemus in duobus reis
credendi vt. l. y. § ex hijs et § ex
quo contem. ff. de v. ob. fac ad hm in
pdi. l. via constitui insi Alia circa
modum constituendi duos reos dicam
. ff. e. l. eadem in pn. et l. si id q. ex
quibus iste articulus apparebit exped
itus Circa primam ptem huius l. q
ro po quid e hoc dictum accepte
et petite. et glo dicit actiue passiue
accipe sicut cetera noia vbalia q
. no. Quidam aduocatus uolens probare
q ticius cognouerat seyam i ferendo
sibi vim formauit articulum q ticius
cognouit seyam violenter, et sic etiam
deposuerunt testes, dixi q isti testes
no probant qr illud aduerbium violenter
pot i telligi actiue. hoc e violenter illa
ta ipi ticio, p quam compulsus e hoc
facere. unde licet vba libelli uel art
deberent i telligi scdm intellectum i tencionem
pferentis. tn vba testis sp i telliguntur
contra proferentem i dubio vt plene di
xi i. l. i ter stipulantem § i. de v. ob.
Predictis no ob. ff. de manu. test. l.
sz si ita sit scriptum ibi si diligenter
re vmo fac pro qr lz ibi vba rep
tentur scdm mentem testatoris tn constat
q iste vbum diligenter pot i telligi de
diligentia q e utilis ipi suo et de ea q
est utilis ipi dno, et sic in dicto
testis interpretabor contra pducentem
faciunt concordantie ibi posite Sc
qro, quo petit vnus alteri liberat
actiue et passiue Tercio qro
quo acceptilac Quarto qro. quo
confusione sz hec oia dic vt dicam. ff.
. e. l. ex duobus. vbi placuit omnia
ista et similia sil ponere, tu q legi
dedita hic pout expedit. bartholus

In duobus

lz pus
obligatur vnus postea obli
alterius no viciatur constitutio
duorum reorum et frustra
timetur nouacio hoc. d. Op.
q i teruallum uiciat ut i si. e. in
pn So glo ibi de reis stipulandi
hic pmittendi hoc videtur q casu
. l. duos reos § fi. ff. e., contra dicit glo
q hic i teruallum et i tiregnacionem et
diuisionem uiciat, siue ex pte reorum
credendi siue debendi ut i contrariis
sz interuallum inter vnus obligacionem
et obligacionem alterius no viciat dummo
hoc agatur q sint duo rei vt hic
licet glo de hoc dubitauit. ff. e. l. si
ex duobus in pn. et ibi plene dicam

Ubi duo rei

De
test
a qlz correorum solidum peti et etiam
pro pte et vna solu. sufficiat h. dic
Oppo. hic dicit q vna e oblig
contra. ff. e. l. eadem § fi. cu sy So
glo et bene Item oppo. ff. iudi
solui. l. iam tamen § pe. So ibi
loqtur in conuentis et actor scindere
uolebat. hic loqtur i creditore no
lente diuidere scdm dy Oppo. i
autentica c. § i. vbi no pot exigi i
solidu So dicit glo et bn In hoc
iura antiqua declarantur p autenticam
q statim plene dicam Ultima glo
inducit ad opinionem verum, videatur in
vicem fideiubere. dicam. ff. e. l. reos
His declaratis igr pnitus materie
intendo hic tractare de modo exigendi
hoc e qualiter duo rei exigantur
i exigant Et qro pmo an pos
sint duo rei debendi simul conueniri
Ad quod dico q quando vult plures
reos conuenire et quemlibet p pte vi
rili et tc sine dubio pot vt hic et
. ff. e. l. reos cu sy Scd dubium
est an hoc posset fieri diuisis libellis
vno et eodem libello Et puto q tam
diuisis libellis q vno vt colligitur
. ff. de appellaci. l. siquis separatim i
pn. et § i. C. e. autentica hoc ita, et id
dico de duobus reis credendi qr quilz
pot agere pro pte ut i e. l. § i.
q sic pot i telligi, et dz vt pbatur
p equiparacionem quam facit ff. e. l. y.
Et puto q eodem libello sine diuis
ar. eorum q dicta sunt i reis debendi
et facit optime. C. de accusa. l. si
accusatoribus et q ibi no. Quando
q's vult conuenire plures reos debendi
et quemlz in solidum. Hic e ad
uertendum siquidem eos uolo conuenire
simul et eodem libello ptestando
q vna solucio sufficiat possum C
. e. autentica hoc ita, et incorpe vnde
sumitur, et probatur. C. si plures
vna sententia fu. condempnati. l. i. et
ibi i innuit q iudex pot condempnare
eos in solidum ergo sic erat petitum
ut sententia sit conformis libello. facit
. ff. de re iudi. l. paulus et ff. mād

.l. si mandato tuo. §. paulus videt. et i.
hoc tenet glo. et idem tenet dy. e. l. §.
.i. pro hoc facit .ff. de v. ob. l. i. exec.
§. insolidum Si vero uult eos co
venire insolidum non facta illa ptes
tacione q vna solucio sufficiat. ut
silibus verbis no appositis q habz
vicem dicte protestacionis talis libll's
non deberet admitti vt C. de fide. tu.
.l. i. et ideo glo pua ibi sup vbo ex
ponit itaq exigr qd dicat secus
si diceret q vna solucio sufficiat
Et eodem modo credo duos reos posse
agere eadem rone facit dicta .l. si
accusatoribz C. de accusaci. Sed
qtra pdicta videtur .ff. de aqua plu
arcen. l. sup'ri iter §. cassius vbi
vidr q plres no pnt eodem libello
agere nec conveniri sz dz sepatim
Rn lig ibi pmitta. agi sepatim no
tm phibetur agi sil' si qsenciat. vo
potuerit. ar pro hoc .ff. de ope no. nu.
.l. stip. itm §. fi. et pbat .ff. fa. h'ci.
.l. heredes §. si inter me fiat q no.
p Cy. C. si cer pe. l. cu q. lz ideo q
dicat ibi diversis accoibz no bn di
cat ar. ff. de actio. ep. l. no e novu
cu sua glo Angz vult q's convei
re plures sepatim insolidum divis.
libellis tuc siquidem simul re tpe
qt plres porrigit lib'lm seu libellos pu
to debere dici idem q qn vno libll'o
ar. dce. l. supri iter §. cassi9 fateor
tn q ad peticom adverse ptis poss
agens pos qpelli eos convenire vno eod'
libello. et eos diversis instaciis non
molestare ar dicte. l. no e novu de
actio. emp. et de lega. i. l. hui9. §. fi.
Si vero pmo datur vn9 libll'us
pro off'tur alius tc siquidem loqmur
i plibz reis credendi post litez qt ab
vno alius no auditur ut j. e. l.
si ex duobz. et j. dicemus Si uo in
reis debendi hoc reprio opi. na glo
i auctica. e. circa fi. dicit q vno co
uento alius no pot conveniri pendente
iudicio Jd' dico in suma hui9. ti.
.dy no .ff. e. l. ij. dic q glo dicat
vnu pendere cu pn'li. p. l. q'cces §. si
creditor .ff. de pet. secus pedente ca
appllois ut. l. creditor i pn. ff. ma
dati Jaco de aren vidr tenere glo p
dcam .l. creditor i pn. ff. mandati
Et puto eu bene dicere Tn inter
cam pncipalez. et cam appllois
no posset reddi ro diu'sitatis Non
obstat. l. quociens §. si creditor. qr
ibi no loq'tur in duobz reis de
bendi fm ea q dixi j. e. l. e. i pn i
vltia qone. sz loq'tur in hiis quorz
electio vni9 etia sine exec' libat
aliu mero iure Jdeo incerim alig
no pot conveniri ut. l. si ex duobz in
pn. et. l. i. C. de pet. sz de eqtate
vno repto no soluendo pot conveni.
alig ut. l. si ex duobz. ff. all'. q eq
tas no h3 locum nisi lata sma et
facta exec' contra vnu ac peculiu
posset sp arescere ut. l. qsiau. ff.
de peculi. sz nos loqm' i hiis i
qbz electio vni9 no libat aliu nisi
iure ut no .ff. e. l. ij. et dica j.
.e. l. si ex duobus. et io vno qveto
ale pot conveniri ut dicta l. creditor
i pn. ff. mandati. Sed qro q
si vnu tm ex duobz reis uult
in solidum convenire. ita q no aliu
bliter quidam sut qui no ppe duo
rei sut ut plures tutores et plres
magistratus. et alij siles de quibz dixi
j. e. l. eandez in pn Et ista de iure a
tiquo habebant bnficiu divisiois
ut. l. vulgaribus. de hiis no loq'r
Jtem plures obligati accessorie isti
hebat bnficiu diois exepla diuu ad'.
et etiaz de hiis no loqmur. Q'daz
st qodamo duo rei vt qn plibus ead'
res deponitur vel comodatur. et lo
qm' de obli. fiaria q qtr'hr' rone doli
vel culpe vt. dica j. e. l. eadem i pn.
et isti no habet bnficiu diois fm
Jaco. de bel. qr. l. no cavetur Cotru
puto q etiam de iure antiquo ha
bebat bnficiu dionis sicut plres tuto
res vt. ff. deposti. l. i. §. si apd' duos
ibi exe' duoz tutoz tutoru. et i
de hiis hic pn'r. no loqmur. sz de hiis
qui duo rei sut vere et ppe de hiis
loqmur Costat de iure ffor. et C.
q creditor poterat eligere vnu i
solidu ut. l. i. C. e. et hac. l. iij.
§. i. et .ff. lo. l. cu appebit. et C.
loca. l. si divisa cu sy Dz an hoc
hodie sit inmutatum p ius auct. hoc
ita. C. e. e videdu Dico g aut pl
ures rei debendi sut qstituti ex co
tractu celebrato cu vno vt plres
dni ex cotractu vnius institoris ul'
exercitoris ut dixi j. e. ead' in pn.
et tc nil e inmutatu et remanet
forma iuris. l. ne i plres .ff. de exercito.
na auctica hoc ita. C. e. et i co
vn sumitur loq'r cppe in duobz reis
qstitutis ex qtractu celebrato cu
pluribus. aut plres rei st' qstituti
ex qtractu celebrto cu plibz ut
regulariter fit. et tc aut in obligoe e
aliquid indiuiduz. et p ius auct
nichil e inmutatu. qr eoz dio ee
no pot saplom vt .ff. ti. i. l. stip. no
divi. et C. e. auctica hoc ita loqt'
in hiis q sut dividua. lz glo j. e. l. re
os. §. cu intabulis. dicat contrariu
et male vt dixi .ff. e. l. i. Aut in
obligoe venit aliqd dividuu tc p
iura autenticoz e inmutatu ut ho
die si vnus insolid' convenitur heat
bnficiu dionis ul' alius sit absens
ul' inops vt C. e. auctica hoc ita. qd'
e verum qn p cofsioem duoz reoru
inducitur alternatiua fideiuss vt pz
i cor. C. al' puto q iure aequo nil
sit inmutum ut dicetur. j. e. l. reos
i pn. vn p auct hoc ita C. e. solu
in modo exigendi e inmutatu no i
modo qstituendi Tercio qro q
i plibz reis credendi Rn p ius auct
i eis nichil reperitur inmutatu. et
hoc tz glo i auctica. e. circa fi. Qr
to qro utru in hiis casibz vbi plres
rei conveniuntur insolid' simul vno ul'
divisis sit aliqd inmutatuz. breur' dico
q sic. na olim repiebatur pmissu
lz processus sit ichoatus aliqt contra
vnu procedere et contra aliu sup
sedere vt .ff. de iu. l. no ideirco. hodie
vo dz ad ptis peticom negociu qtr'
examinari et coiter terminari ut C.
.e. auctica hoc ita et i cor. e. vnde
sumitur Et puto q si aliter fiet
sma p appellacom rescindet' ar
j. que sma sine ap rescin. l. i. i de
fi. et sic e inmutatu i modo pce.
sso oli poterat p sniam plres rei i
solidum qdepnari et p qns poterat
fieri execut' contra q'lz insolidu. ho
die uo posito q sic eent insolidu
qdepnati tm tpr exec' fiet excussio

facultatum utriusque et si uterque esset solue(n)do
fiet execucio pro parte parte. vel si alter pro sua
parte non est solue(n)do fiet execucio contra
alium et hoc uult dicere tex(tus) in corpore
vnde sumitur ibi sub eorum facultates ex
aminabitur quod est post sententiam vt
ibi patet ex ordine l(ite)re ¶ Dices tu
ergo beneficium divisionis potest opponi post se(n)
tenciam contra l. fideiussores in fi. C. de fi
de(iussoribus) et contra id quod no(tatur) per dy(num) ff. de fide
iusso(ribus) l. si dubitetur et per Cy(num) in dicta
l. fideiussor et in l. excep(tionem) in ultima q(uestio)ne
C. de probacio(nibus). dico quod in casu isto
vbi plures conueniuntur simul hoc acto quod
vna solucio sufficiat est uerum quod ego
dixi. nec est tunc necesse quod talis excepcio
opponatur. quia hic de diuisione facienda p(ro)
ut quisque soluendo est uidetur agi tam
ab actore quam a reo. et sic l. dispo(n)it
sed quando fit conuencio insolidum simpli(citer)
competit sibi qui excepcionem non opposuit In
hoc ergo est aduertendum quod si actor
uult conuenire aliquem ex duobus reis
separatim est locus beneficio diuisionis ut in
auctentica e(o) §. i. Aut uult conuenire coe(n)
iunctim sed insolidum et tunc non est locus
beneficio diuisionis pendente processu sed
eo finito tempore execucionis ut in auct. e(o) §.
pe(nultimo). ¶ Quinto quero, quid in pluribus reis
credendi Certe nil in hijs reperitur
immutatum. nec in modo conueniendi
nec in modo exigendi. ita no(tatur) in auctentica
e(o) §. fi. in ultima glo(sa) in eo quod dicit l. ex
duobus ff. e(o). non esse correcta ¶ Sed
circa hoc quero an vnus ex reis pos
credendi posset facere alium procuratorem
glo(sa) dicit quod non vt l. licet §. porro
ff. de procurat(oribus) Contrarium puto, quia vnus
potest agere nomine obligacionis alterius vt ff.
de soluc(ionibus) l. duo rei, et glo(sa) contraria
allegat non fecit se bona l. si bon(orum) adiu
dicatur ¶ Sexto quero dixi beneficium
diuisionis habere locum inter correos si alii
sunt soluendo ¶ Quero Cui incumbat
onus probandi vel actori vnum soluendo
non esse. vel reo opponenti illum solue(n)
do esse, breuiter non insisto in allegationibus. Est
quoddam beneficium dicitur de iure a(n)
tiquo exemplo diui adri(ani) quod competit
fideiussoribus §. si plures, et C. de consti(tuta)
pecu(nia) l. fi. et de fideius(soribus) l. iij. et l. fi
deiussor cum sy(milibus). Et istorum exem(plo) beneficium
diuisionis habent tutores in casu et sy(militer)
vt dicit tex(tus) de tutel(is) et ra(tionibus) dis(trahendis) l. ij.
§. nunc tractemus in prin(cipio), et in isto be(ne)
ficio diuisionis est aduertendum quod siquidem
soluendo sunt omnes, et hoc constat
beneficium competit diuisionis Si constat quod
non sunt soluendo cessat etiam beneficium
vt dictis l. si dubitatur tamen qui pe
tit diuisionem auditur si uelit alium co(n)
uenire suo periculo. et de hoc satis
det ut ff. de fideius(soribus) l. si dubitetur.
et sic uidetur quod ille qui petit diuisio(nem)
debet ostendere alium esse soluendo vel quod
ille satisdat est aliud beneficium dis(cussionis)
quod venit ex hac constitucione noua de
nobis reis Et in hoc uidetur quod in
casu dubio reus non possit conueniri
nisi pro parte ut in auct. e(o) §. i. et ibi
glo(sa) super verbo interim, et sic uide(tur)
quod omnis sit creditoris ut non possit
agere contra vnum insolidum, nisi facta ex
cussione alius repiat non soluendo
Ro(ffredus) de reo est quia uidetur imitari fide
iubere, et ideo vnus non debet conueniri pro
parte alterius nisi alio discusso vt
C. de fideiusso(ribus) auctentica presente. quod autem

ad ex(e)m(plu)m illius beneficii concessi fideiussoribus hoc
sit concessum duobus reis apparet ex auctentica
e(o) in prin(cipio) Qualiter intelligatur imita(ri)
fideiubere ff. dicam ¶ Septimo quero
pone quod ad vnum ex correis peruenit
tota quantitas. utrum posset petere
quod ille prius excuciatur Respondeo siquidem
hoc fuit actum ab inicio cum creditore
ut ad vnum tantum perueniret pecunia
et alius esset fideiussor licet tamen ob
ligauerit se principaliter ut correus tunc
sine dubio hoc posset petere per ti(tulum)
in auctentica in aucto(ritate) de fideiusso(ribus) §. i. et
C. de fideiusso(ribus) auctentica presente Si uero
hoc non fuit actum cum creditore sed tamen
inter eos tunc uidetur pacta facere quod sed
eorum creditori non preiudicet ut in auct.
e(o) §. si uero minus ydonei ibi nulla
te(nus) finaliter dico, quod si alter correus
ostendit hoc scilicet pec(uniam) ad alium peruenisse
seu negocium ad alium totaliter pertinere
et non petit alium primo discuti ipsius
periculo quod actor cogitur hoc facere ut
l. prima quod in prin(cipio) ff. comoda(ti). et ibi est
casus put(at) est ibi litera conueniri, propter hoc fa
cit quod dicitur quod tutor qui gerit prius
conueniatur quod qui non gerit quia ad eum ne
gocium prius spectat ¶ Sed contra predicta
facit quia quando vnus tenetur alio excusso
non sunt correi vt l. x. ff. ti. i. sed in
primum si illa obli(gacio) in illa condicio differ(tur)
hic uero obligacio est pura sed execucio
est dilata Item facit contra C. de cu
ra bo(norum) dando l. ij. in fi. Sed dico quod
illa l. debet intelligi secundum istam declaracionem
scilicet nisi alius ad quem prius non spectat
petat alium conueniri suo periculo ar(gumentum)
dicte l. prima quod ff. comodati ¶ 8°
quero, dixi quod ad hoc vt istud beneficium
locum habeat scilicet diuisionis requiritur quod correi
sint presentes ¶ Quero qualiter debet in
telligi, et qualiter debet constare de presen
cia uel absencia aduersarius vt ego
dixi ff. Istud beneficium diuisionis est datum
ad exemplum beneficii quod prius erat datum
fideiussoribus glo(sa) in auctentica de fideiussoribus §. i.
intelligit presentes si sunt in eodem territorio
ita quod facile possit citari Et aduer
te quod ibi glo(sa) intelligit in eodem ter
ritorio scilicet eiusdem ciuitatis. secus si esset
eiusdem prouincie et sub eodem preside
diuersarum ciuitatum ut ibi patet, quod doc(tores) tenent
et tex(tus) ibi uidetur exprimere dum dicit
decerni creditorem mittere a ciuite
sed eo casu cum sit eiusdem territorij In
to quod ad hoc ut quod vnum tamen posset
procedi debet precedere sollempnis excus
sio de persona sicut dictum est de reibus
ut citetur, et si non uenerit mittatur
ad capiendum familia et ducendum eum
et si restiterit ipsum non posse habe(re)
te prodi contra vnum tamen ita uidetur
colligi ex auctentica e(o) §. pe(nultimo), et hec
discussio cum prima plus dele ij. l.
cum quidam ff. fi. et l. se ¶ Nono
queritur utrum inter correos sit dandum
tempus ad reducendum absentem sicut
fideiussoribus, glo(sa) tenet quod non C. e(o) auc.
hoc ita, et C. de fideiuss(oribus) auc. pre(sen)
te, et in auct. e(o) §. si uero minus
ydonei plura alia sunt querenda circa
materiam huius l. que dicam ff. e(o) l.
si ex duobus §. si aticio.

Quod rei ¶ Siue vnius
contractus siue
pluribus inueniatur non vi
ciatur constitucio reorum duorum
hoc dicit

Nemo est qui nesciat

Obligatio operarum potest accedere fideiussor
et in ea active et passive possunt duo rei
constitui, h. dicit. ista est singularis l.
et glo. dividit eam In glo que incipit
l. operarum ibi pz ergo, sed ego dico
secundum Jaco. de Arem primo loquitur in stipulatione
promissoris secundo in fideiussore et primum
in duobus reis. partes apparent in littera. Re
pio in l. ista duas lecturas. una glo
nota quod ubi est eadem persona facte sunt
eedem opere. ¶ Oppo. de l. stipulatio
ista in prin. eo. ti. i. et l. sicut j. de
fideiusso. ubi factum alienum promitti non potest
glo videtur dicere quod potest quando sunt eiusdem
persone Ja. de Are. dicit aliter quod in pro
missione facti operarum potest considerari pro
ipsum fieri et tunc nemo potest promittere
factum alienum Quandoque non habetur re
spectus ad ipsum fieri sed ad factum personarum
ut promittis ut promittitur librum scriptum
et factum manu talis magistri et tunc quis
potest promittere factum alienum de hoc est
casus in l. continuus § si ab eo eo. ti. i.
et ita intelligit hanc l. que lectura
vera est in se et tene menti, sed in proposito
credo quod melius dicat glo per fine l.
qui dicat eiusdem persone et secundum dominum
Jaco de Arem quando habetur respectus ad
opus personarum etiam qui non est eiusdem persone
sic promitteret et sic non bene sua
lectura applicatur textui ¶ Oppo
dicit in secundo responso quod fideiussor potest ad
hiberi obligatio operarum Contra l.
sicut j. de fideiuss. So non dico hic
et hoc glo tangit an l. cui filius
eo. ti. i. dicit j. de fideiusso. l. si quis pro
eo. i Dicit hic duo rei constituuntur
in operis Contra quia ex mutatione personarum
dicuntur alie et alie opere ut l. si ser
vus promittit ac l. se re. de ope. lib.
sed quando alia et alia res promittitur non sunt
eiusdem rei credendi ut l. si id quod
j. e. so. Contra loquitur in operis que coherent
persone et tunc in illis non possunt constitui
duo rei quia alie et alie sunt, quando non co
herent persone et in hiis possunt duo rei con
stitui ¶ Sed oppo quod non possunt dici
duo rei qui non possunt deberi in solidum
ut l. ij. eo. ti. ij. contra l. que insulam
eo. ti. i. quia si solum est alienum et sti
pulatur insulam fieri nichil interest mea
si est esse tunc pro parte so In telligo in operis
que non coherent solo sed cuilibet in solidum
potest attribui ut hic so Reo ¶ Oppo
ad tertium responsum dicit hic quod possunt con
stitui duo rei debendi quia sunt eedem
contra quia eiusdem hominis opere non debentur
eedem ut l. si non fortem. § libertus
de condici. in debi. Ultimus si duo
sorores So glo hic in operis incertis ibi
certis Sed non est verum quia hic eiusdem
persone ergo certe opere quia aliter non posset
apparere an essent eiusdem persone So glo
quod vere non sunt eedem sed fictione iuris
finguntur eedem ¶ Sed contra quia sic
hoc opere possent repeti quod est contra de
§ libertus So dic quod ad hoc ut opere
duorum hominum fingantur eedem duo re
quiruntur coppulative quod hoc agatur inter
contrahentes et sint eiusdem persone ut hic
dicat glo et no. Induco ad questionem doctor
promittit legere librum potest ne per substitutum
legere et in l. i. § aut C. de caduc
tol, forte Cy istam questionem et dicat s. pe.
§ nec aut non facit quia ibi loquitur in
addiscente qui non potest per substitutum ad
discere sed doctor bene potest finire per substi
tutum si est eiusdem persone per hanc l.
sed non placet quia oportet quod sint eiusdem

persone et quod hoc inter contrahentes sit actum
ut hic, sed si erat doctor qui ex cursu con
sueverat sepe hoc facere ex conditione
persone non potest servire vidi actum
iste C. locati l. excepto, et in ista locati
etiam in prin. Vel si esset consuetudo studii
ut l. quod si nolit § qui assidua. ff. de
edilici. edic. et de aqua plu. arcen.
l. si prius § i. Vnde etiam manifeste dis
tingue qualiter duo rei debendi constituantur
in obligatione facti ¶ Dic quando in obligatione
habetur respectus ad opus personarum, ita quod est
explicabile per alium ut l. continuus §
si ab eo eo. ti. i. et isto casu sunt du
bio possunt constitui duo rei ut hic secundum
lec. Jaco de Arem Quandoque habetur res
pectus ad ipsum fieri et ad personam in dubio
et tunc aut promittentes sunt eiusdem persone et
possunt constitui duo rei ut hic, aut sunt
diverse persone et non possunt ut ibi Circa
reos credendi dic aut in obligatione venit
tale factum quod concernit personam stipulantis
ut promitto servire in camera vel mensa
vel curare ab infirmitate et non possunt
constitui duo rei ut l. si id quod j. e. et
iuncta l. servus patroni § fi. et l. se
de ope. liber. Aut non concernit personam
stipulantis et tunc aut utriusque interest
equaliter et insolidum ut promitto ticio et
seyo in solidum scribere librum vel operas
certas puta sapatorias vel similia
et possunt constitui duo rei ut hic, aut non
interest equaliter ut facere domum in fun
do unius vel communi et non possunt duo rei con
stitui, quia non interest cuiusque in solidum ut
l. qui insulam eo. ti. i. ¶ Vel hec l.
induci ad questionem qualiter probetur interesse si
gulare quod tangit glo C. de sen. que pro eo
quod interest l. i. in glo super verbo subtilitate
in fi. Aliqui doctores dicunt ubique possunt deponere
de affectione eorum si sint eiusdem persone et
sic videtur affectio actoris ad hanc l. quod
non placet quia ista affectio habet locum tantum
duobus concurrentibus ut eo. dixi quod cessat
in testibus, dic ergo quod testes deponent
quod ipsi viderunt homines eiusdem conditionis
re habere illius qualitatis tantum curam vel
non velle pro tanto carere ut probatur eo.
de l. continuus § cum ita.

Quos ex duobus interrog
atis vel interrogan
tibus qui rundit obligatur
et cui rundetur contrahitur obligatio
et ab uno tamen ex correis potest
accipi fideiussor h. d. ff. Signat argumentum
et non solum ibi habet, sed illud intelligitur ex in
scripta mente contrahentium quia aliud respe
cit si sicut non habet annexum Hoc est ext
positum diceretur intelligi dy. Vel
alr ibi verba simplicis sapiunt vim conditionis
hic non Rev.

Si duo rei ¶ Modicum
intervallum
contractum correorum non viciat nec actum medius
contractum correorum non contra ius h. d. ¶ No
modicum tempus non viciat ergo longum vi
ciaret ¶ Item actus non contra ius contractum
non viciat ¶ Oppo ff. e. l. iij. in prin.
glo so. ut ibi Vera so est ista inter
interrogationem et responsionem eiusdem actus
contrarii, vel longum intervallum impedit contractum
ut hic sed longum intervallum inter obligationem
unius et alterius non viciat ¶ Quero
quid si inter interrogationes me dico fa
cies sibi deinde rundeo dicat glo quod in
continenti vere rundet, tene menti quia singulare
est ¶ Quero quid de alio actu me
dio intercedente qui non pertinet ad hoc
et glo dicat quod omnes actus dicuntur contrarius
ad obligationem nec principes, glo non bene di
cit simpliciter, sed debet determinari per l. cui contigit

C. de testamen. quia ibi vides q actus
natiue nature mouemens no dici-
antur contrarius

Ex duobus reis

dispariteis qualitatis q sui
reduci ad paritatem no v
ciat constitutionem duorum reorum. h. d.
Oppo de. l. eadem §. i. j. e. So.
plures tenentur hic tene vltimam q e
hic dispariteis in tempore ibi in culpa et
ideo est quia hic adueniente conditione
reducitur ad paritatem ibi nunquam
speratur reduci ad paritatem. Op.
de. l. si id quod. So. ibi e dispariteis i
re. hic i qualitate. Cio utrum hod
ie sit correcti pene auctoritatem ut i e
qui e obligatus pure possit opponere
beneficium diuisionis pendente conditione al
terius glo. tangit. C. e. autem. hoc
ita. Dy. exigit hic dicam j. e. l. si
ex duobus §. si actio. Si i vm

Si unus

ex pena no
consistit obligatio alter
tenetur in solidum si tamquam duo
rei se obligabant alias i ci
uilem. h. d. No. q decio quia dz sebi
breue quod e questio alias loqui ut i g.

Eandem

Re et verbis
conuentionem testes po
ssunt constitui duo rei. h. d.
Oppo. in auctentica. e. i pn.
So. dicit glo. Aliud olim. a.
hodie tamen dic q i mo constitui nil est
immutatum ut dixi. e. e. l. Cio
declaratorie huius. l. et nise. qro po an
in obligatione que re contrahitur ad di
uidua ut eandem reddatur i genere
ut in mutuo possint constitui duo
rei videtur q sic vt. C. si certum pe.
l. si no singuli et. C. e. l. pe. contra
dicit Mar. sy. dicens q an possent
cadere sidera de celo quam obligatio
q re contrahitur ultra contractum quam pue
nit. ut. l. si tibi in pn. e. de pactis
et in. l. qui fuerit constitui duo
rei vbis communiter tenent omnes contra
principium huius. l. et C. e. l. pe. et
si cer. pe. l. si non singuli. ad quid
re q si vm nuaretur aliorum volu te
cibus inuitatum videtur iure fictionis ut
no. per glo. in dicta. l. si no singuli.
Sz q. hoc istat. Id quod e impossibile
de natura no pot fingi per. l. vt. e.
de adoptio. l. si pr. i si. et loca. l.
qui ad certum. sz i possibile e sz namque
ut eadem pecunia perueniat ad plures i
solidum. ergo no pot fingi. Cuius tenore
dicit pe. q no fingitur ad plures per-
uenisse i solidum sz ad omnes sil per-
uenit i veritate. et sic no nascuntur
plures obligationes. sz vna q tz plures
homines sicut vnus funis ligat plures
et hoc tenet Cy. i dicta. l. si no si
guli. et C. e. l. pe. hoc no placet q i
pluribus reis lz sit vna obligatio i effectu
tamen i veritate plures sunt obligationes. q qlz
tenetur propria obli. vt har. l. §. fi. et. l.
si reus. et de fideius. l. generaliter. Tec
ergo so. glo. q fingitur pecunia ad qlz p
uenisse pro solido. Nec obstat si dicatur
q. l. no fingit sunt impossibili quia vm e
super eo q e impossibile in genere ut q fi
sit antiquior patre sz si i genere e possibile
lz sit impossibile. In hiis tamen i qbus lo-
quimur tue. l. fingit exemplum impossibile
q ille qui e fi tamen sit filius meus tamen
sz i genere possibile e q habeam vnum filium
tamen et eius etiam pot fingi primus
q eius sit meus ut dicta. l. si pr.
i si. de adopti. etiam. l. se. Dic impossibile

est q ille qui fuit apud hostes semper
fuit in ciuitate. Tamen quia in genere suo
possibile e videlicet q talis sit fuit i ciuitate
ideo lex potest fingere ipsum sic fuisse
i ciuitate. Item possibile est q i genere suo
talis nec perueniat ad me. Item q perue
nit ad te et ad alium. ideo hoc i ducit
per fictionem. licet in casu in quo fingitur
s. donec pecunia e apud vnum impossibile
sit esse apud alium. et ista ego dixi i
. l. si is qui pro emptore de usucapi.
vel aliter in possibile e q eadem res perueniat
apud plures in solidum. dico verum e
i effectu ut apud plures res remane
at i solidum i effectu sz bene pot peruenire
ad plures sz apud vnum remanet i effectu
ectu quia vna exactio sufficit. Conclu
do ergo q plures rei credendi possunt re
constitui si hoc agatur sine aliqua stip
sicut e. dictum est in obli. alius et
idem dico de duobus reis debendi vt
C. si cer. pe. l. cum tibi. al. si tibi.
Secundo qro quid in oblig. que re contrahitur
ut eadem species reddatur ut in deposito
commodato et sic Raineo debes scire
q ex hoc contractu due oriuntur obli
vna primitiua ad rei restitutionem. alia se
cunda ratione doli vel culpe commisse iure. aut
ergo queris de illa primitiua obli ad re
restituendam et tunc ita demum constituuntur
duo rei debendi si e actum vt C. loca.
. l. si diuisa. al. quilibet tenetur pro parte ar.
commoda. l. iij. §. si heres. et e. depo
si. l. si duo. lz tamen quilibet teneatur pro parte
et sic e olim obligatio diuidua. quo ad
oblig. tamen vnus soluendo partem no libe
et sic e indiuidua quo ad so. vt de
. l. si duo. et de hoc plenius dixi i
. §. cacho. e. de v. obli. licet glo. contra h.
nesciat quid dicat. e. deposi. l. i. §.
si apud duos. Si vero queris de ob
ligatione secunda q contrahitur ratione doli vel culpe
aut e actum q sint duo rei. et sic. aut no
e actum et tunc aut tamen primus commisit
dolum vel culpam et ille solus tenetur
ut. l. i. §. si apud duos i si. §. e. de
posi. aut vterque commisit et vterque tenetur
i solidum tamquam duo rei ut dicto. §. si apud
duos. et. l. si ut certo §. si duobus ve
hiculum i fi. §. e. como. et. l. si duo.
e. deposi. et hoc de reis debendi.
Rei vero credendi in tali obligatione no constituuntur
nisi hoc agatur vt. e. deposi. l. i. §.
sz si duos. Tertio qro quid si in
obligatione veniat aliquid q sit indiuiduum
quo ad obligationem et so. dic ut dixi e.
. l. i. Quarto qro quid i obligatione
facti an possint constitui duo rei dic
ut. e. e. l. nemo. Quinto qro quid
in hiis qui obligantur accessorie. ista
q hz duo puncta. primo vtrum teneantur
i solidum etiam si no exprimatur. pro posito
q i solidum teneantur vtrum sint duo
correi siue duo rei debendi. Circa
primum dico q quando quis obligatur
accessorie s. pro alio aliena obligatione
principaliter suscipiendo. et isto casu no tenetur
i solidum nisi sit actum vt. C. ad vell.
. l. si pena. et ibi no. Item etiam no.
. j. de fideiuss. l. si tutius. Cum quis ob
ligantur plures pro alio constituendo pl
ures et tunc idem q quilibet tenetur pro parte
nisi sit dictum q tenerentur i solidum
vel obligauerint se alternatim vt. C.
de consti. pecu. auctentica si quis. Cum quis
obligantur pro alio ipse fideiubendo i
tunc quilibet tenetur in solidum etiam si no sit
dictum ut insti. de fideius. §. si plures
et. C. de fideius. l. no recte. Cum que
plures obligantur pro alio mandato
tunc diuise sunt glo. nam glo
q est. e. manda. l. si mandato tuo

ſ. paul rud. Unu videtur velle q ho
die videtur velle reqratur q expſſe
agatur expſſive in. l. ſi creditor. ſ. ſi
duobus. e. ti. Cōtrariu no. ſ. q i man
datoribz nil ſit imutatu hodie ff. q
iuſſu. l. i. ſ. fi. et hic i glo q icapit
et mandato / et iſtud puto verius
p id qd no. in dicto ſ. ſi plures iſti
de fide / et dicta. l. nō recte / et hoc cō
ter tenet docto / qz p auct nil ē imu
tatuz in mō ꝯſtituendi ut. e. dez eſt
ſz q ē iucio diuiſionis i tēr ꝑcede
tes / cēa ſtm / ſcdo q pmo cau qn pn.
oblig. alcius ſuſcepiut ſi hoc aga
ut teneātur inſolid / ſut duo rei vt
dicta. l. ſi paterna et q ibi no. et
vide expſſu. e. ad vell. l. vir vxori
ſ. fi. cu. l. ſe In hinc vero q obli
gātur ꝯſtituēdo nō obligātur i ſolid
niſi agatur nl alternatiē ꝯſtituatur
tūc dicātur duo rei et dic ut ſtatim
dicaz i duobz fideiuſſoribz et mādata
toribz qz eadē ē rō vt. l. fi. e. de cō
ſtitu pecu. In duobz vero fideiuſſoribz
vel mādatoribz lz teneantur In ſol. et.
ſi nō ſit dictu / et lz dicātur ꝯfide
iuſſ. l. ſi ticius de fideiuſſo / no tn̄
ſt duo rei qd pz ex diuerſitate nom
et tiadoru / nā ſi idem eēt quare fecuſſz
p ſe. ti. de duobz reis a ti de fideiuſſ
et mādatoribz / Preterea pz ex hac. l.
et. l. i. C. e. quieta. l. ut fideiuſſ. z.
de fideiuſſ. / Itē licet fctm vni ꝯrei
rei alteri noceat vt. z. e. l. pe. nō ſtm̄
factu vnius fideiuſſoris nocet alti
ſz ſolum ſibi et ſuis ſuccoribz ut.
e. ti. i. l. ſi ſtm ſ. nūc videamus
et ibi no. Ad hoc go. ut inia duorz
reorz heāt locu inter eos eēt nēce
q hoc expſſe ageretur q tāq duo
rei interueniūt vt expſſe dr i dca. l.
vir uxori i fi. cu. l. ſe. ff. ad velley
plus dico q etiaz ſi expſſe agitur q
inſolidū teneretur / hoc caſu nō ſuf
ficeret ad cōſtitum duorz reorz qz eēt
expſſio eorz qui tacite inſūt vt. C.
de fideiuſſo. l. nō recte Eſt go nēce q
exprimatur q tāq duo rei pmittunt
et hoc de reis debendi / plures vō rei
credendi acceſſione nō cadunt. ¶ Vito
qro quid in pluribz q gerūt aliquod
officiu vel aliquā adminiſtracōm an
obligentur viriliter ul viriliter i ſolidu
/ et an ſint duo rei. Aduertat an glz
heat inſolidu adminiſtracōm dixi i
repeticōe. l. i. ſ. ſi plures. ff. de exerci
/ nūc dico qualr obligentur et aliqd
dico q qn plures gerūt aliqd negociu
ſpōte nullo pcedēte mādato i tc non
teneātur inſolid ſz pro ut quiſqz geſſit
ut. l. cu alicui i fi. e. de negg / et
q ibi no / i glo Qñqz pcedit aliquod
mādatum a lege vel ab hoie et a
offm ſeu adminiſtracō qd geritur ē
p auctē et volūtate / aut p auctē
ſz puatā utilitate / aut auctē et uti
litate puatā / pmo cau quilz tenetur i
ſolidum vt. l. i. ſ. facto. z. admiñ. de
magiſtra ꝯue. l. magiſtratus / et ſt duo
rei debendi / lz nō p oīa ut. l. ſi pup
illus. e. de adminiſtrac. tu. / et hoc di
co ſiue ſit adminiſtrā ordiaria ſiue
delegata ar. l. ex fco i fi. e. de neg.
geſ. / et de magiſ ꝯue. l. fi. / et q i.
no. i vlā glo / lz igr hoc ſit ꝯtra
dria i illa mā quā tetigi i ſ. ſi
plures Sc̄o caſu qn ē muniꝰ p
auctē ſz utilitate puatā / et eē idē qz
quilz tenetur inſolidu. et ſt duo rei
debendi lz nō per omia vt dca l. ſi
pupillus. e. de adminiſtra tu. / et. l. i.

ſ. nūc tractemus. e. de tute. et ra. diſtra.
et de admi. tu. l. ii. cum ſy / et q dico
i tutoribz Idem in actoribus ꝯſtitutis
ab eis ar. dicte. l. ex facto i fi. e. de
nego. geſ. Tertio caſu qn adminiſtrā
ē puata auctē et utilitate ut a ſt
iſtitores uel exactores / tc̄ qz eis
mādata vide adminiſtracō i ſolidu
credo eos teneri et eē duos reos lz
nō p omia vt. l. i. ſ. ſi plures de
exercito. cu ſua glo q equipat eos
tutoribz et. l. ſi pupillus de admi
tuto Aut loqmur in plibz pcur. quia
aut fuerūt facti i ſolidum et glibz
tenet inſolidu et erūt duo rei ſic duo
tutores vt. l. creditor. ſ. duobus. e.
mādati / et qd ibi no. i pn glo / et i ē
ē verus itellectus illius. ſ. qz officiu cōe
eis commiſſu i ſolidu ſz erit dubiu
qualr obli. q ꝯhitur rōne doli ul
culpe ꝯmittitur. et dic q inſolidu
nā ſi intelligis q eēt actu q i ſolid
ꝯſtitueretur nullu eēt dubiu illius
ſ. / nec i hoc ē a'd inouatu p aū
ta auct / lz glo ibi dicit et male
qz i modo ꝯſtituēdi nil inouatu
vt plures dictu ē / et hec ē rō
q qui pōt i ſolidu adminiſtrare i ſo
lidu tenetur vt. l. ſi plures. z. de arb
bo. tan ¶ Si vero adminiſtraco nō fu
it ꝯceſſa i ſolidu tc̄ vnus nō pōt
ꝯtrahere ſine alio / et glibz tenetur
tantu de ſuo facto / nec erūt duo
rei ut. l. cu alicui i fi. de negoc g
et ar. de exerc. l. ſi tn̄ plures i pn
et hoc de reis debendi. Plures vero
rei credendi. hoc modo nō admitto poſ
ſe ꝯſtitui / qz quilz ageret p ſuo i
tēē ¶ Septiō qro plures mercatores
gerūt vnā mercanciā vel vnaz
negociacōz An ex ꝯtractu vnius q̄lzte
neat i ſolidu et quilz poſſet age
i ſolidum / et an ſint duo rei / pe. et
iaco. de arem. dicūt q ſic / et eū
ſequēdo eos. e. ſi cer. pe. l. q de ad
ſilitudinez tutoru et magiſtratuū Cer
te male dicūt contra caſu. l. ſi tn̄
i pn. e. de exercitoria / Vnde tu dic
q aliqn a plibz geritur q̄da ne
gociacio que eis decernitur ex pcto
et tūc fateor q ſut duo rei actiue
et paſſiue vt. l. ſi vnus i pn. e. de
pacti / et. l. ſi duo. e. de arbi / et de
pacti. l. idem i duobz ubi loqtur
i plibz argentariis quibz offm de
cernebat ex pcto vt. l. argentarius i
pn. e. de edendo / et no i. l. quidā
ſ. numularios. e. ti / facit qd dixi
e. de eu et eu / et magis facit. e.
de publi flu. l. i. vbi vterqz ſocior
tz i ſolid actōm Si vero talis nego
ciacio ꝓpa volūtate ſūt aſſūpta
nō ex publico tūc aut plures gerūt
iſtaz negociacōz et mercanciaz p ſuos
iſtitores ſeu exactores q. i vulgari
appellantur factores / et qlz eorz tenet i
ſolidu i iſtitoria ſeu exercitoria ut ff.
de exercito. l. i. i fi. et. l. ſe / et de iuſto
. l. habeat ſ. fi / et. l. ſe Et ſatis ar
bitror eos eē tāq duos reos debendi
qz ad idem et eadem obligōe utātur
tenetur Cōſtat go ipos eſſe obliga
tos vt. l. i. ſ. pe. e. de exercito / et ſic
talis actio ē natiua nō datiua Itē
ſimia lata pro vno prodeſt alteri vt
dicto ſ. pe. Itē puto q. l. fi. C. e.
habeat locu i eis p illā rōz ne
in plures ic̄ vt ff. de exercito. l. ii.
Dico go q ſūt duo rei debendi

duo uero rei credendi non ita constitui
q̄ ex contractu institoris seu exercitor̄
nō q̄ritur actio duplex nisi cessa et n̄
in subsidium ut. l. i. i fi. cum l. se. de
institoria, et. l. si cu. ff. i. e. de instito.
Si uero talem negociacionem gerunt
per se ipsos tunc aut ambo sil' et quilibet tenetur
pro porcione quam habet in negociacione ut l.
si tamen plures i prin. de exercito. aut
exercent separatim puta sunt duo socii
unus exercet parisiis alter exercet
florencie tunc quilibet tenetur in solid.
Videtur enim inuicem institores preposi
ar. si cer. pe. eius qui i prouinciam i
fi. et C. de fabricen. l. nemo plus
li. xij. facit de acquir. re. do. l. edicto
ff. fi. per hoc illa ratio ne in plures re.
quod tenet Jaco. de Are i dicta l. si tamen
plures i prin. licet glo. i l. i. i fi. e. ti. va
cillet. vacillet. ¶ Octauo quero institor et exercitor
ponit quem exercet
contractu item procurres et quilibet
in solidum an dicitur duo rei quod ui
ut. l. i. ff. pe. e. de exerc. Contrarium
puto quod unus tenetur principaliter alius accessorie
et ideo magis equiparo eos fideiussori
quo principali sicut dicimus i patre i filio ut
l. qui filius i prin. e. de v. ob. Constat autem
principalem et fideiussorem non esse duos reos
ut no. j. de solu. l. cum quis ff. si
quis pro eo, et quod no. per doc. C. e. l.
fi. ¶ Nono quero plures domini eiusdem
serui tenentur de peculio in solidum ut ff. de
peculi. l. ancillarum ff. si quis cum seruo
cum sit. an erunt duo rei, videtur dicendum
quod quilibet i solidum tenetur eciam respectu
peculii quod est penes socium, quod tenetur
in solidum tamen et respectu peculii quod
est penes se ut probatur e. de peculi. l.
si noxali ff. fi. cum l. se. j. Vo. cum dicendum
eos esse duos reos, quia ad idem et eodem
respectu tenentur et eadem obligacione sic
duo rei, et sic. e. dixi i pluribus preponentibus
unum institorem ¶ Sed tamen dico
eos non esse duos reos, quia i singulis
personis proprium est per se id quod debetur
quod re., ut l. si id. j. e. Ista enim actio
de peculio habet naturam actionis de peculio
realis ut l. quesitum i prin. de peculi.
et no. p. Cy. C. quod cum eo. l. dominum et
sic quilibet per se videtur teneri ad diuisa
rem alia que circa hanc materiam
de modo constituendi deficiunt dicam i l.
si id quod. j. e.

¶ **Sed si quis deponendo**

imparitatis excepcionem abiicio inciait con
stitucionem duorum reorum sequitur si ex post
facto h. d. ¶ No quod firmum unius ex
reis debendi prodest alteri si sint so
cii ¶ Oppo. e. e. l. ex duobus i sta
e. ff. fi. glo dicit Sed quia hic imparitas
excepcione dici uel condicionis quia ponitur quod pro
mittat pure, tu sub condicione non est impa
ritas quia tu i terminum non teneris, preter
rea i paritas dici censetur reducta ad pa
ritatem et ista est vera ¶ Oppo
quia viciatur reus si deuenit ad eum
casum a quo non potest incipere l. pluribus
ff. et si plures, l. si sub una ff. i. e. ti
.l. et l. si pro patre ff. versu e. de in re
uer. et l. sufficiat. e. de condic. i debi
et l. si reo ff. si diuisis. j. de fideiuss.
Sed nego maiorem quod deuenit ad eum
casum a quo non potest incipere quia si reitetur
tatur culpa pacto ex post facto tunc ex
cepcio parit et remanet obligacio quod ab
inicio fuit et modo est par. Secus si
a principio remittitur culpa, quia tunc non est par obli.

Dicit hic quod pactum factum uni ex reis de
tendi si sint socii aliis prodest sic
nimis culpa interueniat ¶ Quod
uerum pactum unius ex reis deben
di prosit aliis, et dic plene ut dicam
j. e. l. ex duobus.

¶ **Cum duos** Dispa
ritas
locorum non impedit constitucionem correorum
hoc dicit ¶ Oppo. e. ti. i. l. i. i prin.
ubi dicitur quod inter absentes non valet
stipulacio. glo dicit fuerunt duo rei con
stituti consensu non verbis, sed potest esse
quod hodie stipulor hic, et similis meus
floren. ar. l. fi. ff. si inter eos. e.
ti. i. vel aliter stipulor hodie ab
uno et alibi stipulor ab alio reo
tramite i eundem, sed non oppositum hoc te po
nere, quia interuallum temporis inter unam
obligacionem et aliam non viciat si agatur
hoc quod sint duo rei ut l. iii. i prin. e.
e. Et per hoc inculcacio glo non fuit
necessaria ut potest esse quod existens cartagine
a duobus fuit stipulatus ex diuersis
locis, hoc est quod unus mouerit se de
florencia et alter de roma ad eundem
capuam, et sic primo posui casum quod plures
dy, sed quod e. dixi plus plures. Item hic dicit
quod sunt plures obligaciones ¶ Oppo.
de. l. iii. i fi. e. e. Sed due sunt vere
in effectu una. Contra non

Si **duo rei** socius non
opponit compensacionem de eo quod
alteri correo debetur h. dic.
¶ Oppo. e. de l. si quis de co
pensaci. Sed aliud i fideiussore ut ibi
aliud in duobus reis ut hic Et
ex hoc concludit Jo. pro opinione sua quod duo
rei non videntur inuicem fideiubere ut di
cam de hoc. j. l. proxima.

Reos Duo rei possunt inuicem
fideiubere et potest ac
tor actionem diuidere quo ad
quantitatem et quo ad petendi
modum. h. d. ¶ Oppo. i
auctentica e. i prin. posita C. e. auctentica hoc ita
Sed hodie habent beneficium diuisionis, olim
non, quod plene dixi. e. e. l. iii. ff. fi.
¶ Oppo de. l. i. ff. nunc tractemus e.
de tu. a ra. di. Sed ibi loquitur i pluribus tu
toribus ¶ Oppo i sta. de fideiuss. ff.
si plures Sed ibi loquitur i hiis qui tenentur
accessorie ut plene dixi i dicta l. iii.
e. e. Restat videre an duo rei inuicem
videantur fideiubere Et ideo pro decla
racione plena huius materie primo est viden
qualiter unum contra aliud succurritur
et primo circa duos reos debendi ad
quod inuestigandum primo videndum an vi
deantur inuicem fideiubere Ista questio ta
gitur. C. e. i multis locis et l. vir vx
ori ad vell. et de fideiuss. l. nemo.
C. e. l. i. et fuit magna questio inter
olim et hodie Mar. tenuit quod fide
iubere videantur Jo. contra quod non
videantur fideiubere, et Azo distinxit
ut no. plene i dicta l. vir vxori
et ibi glo tenet opinionem Azo, et i auctentica
e. i prin. sed glo tenet C. e. l. i. quia
sed contra oppo. fideiussor non potest ob
ligari nisi verbis ut C. de fideiusso.
l. blandis et e. ti. i. l. v. ff. satis
accep. et mandati. l. si heredes ff.
.i. sed si duo rei possunt iure constitui
ut j. e. l. et eadem quare non videntur
inuicem fideiubere, dic secundum opinionem Azo
Ad hanc rationem videtur quod ista ratio con
cludit in fideiussione expressa, sed non
in tacita. j. Ve. et Ja. de Ra. et Cy.

al' v

seq̄do eos dicit q̄ duo rei nullomo videt̄
fideiubere nā in duob; reis quilib; eq̄lr
d; obligari insolidū ut p̄n. nec attēdi
ad quem pecunia puenit ut ȝ·e·l· pe·
et C·si certū peta·l·si nō singuli s; b;
eos qui dicunt q̄ videtur fideiubē. hoc
nō eēt. g° ꝛc̄. | Preterea nō r̄pitur
q̄ de iure ff̄ de ꝛ et C·duo rei hnt̄ bn̄
ficiū diōnis g° ꝛc̄. Jt; hoc nulla·l·
cauetur q̄ videantur ī vicem fideiubē
g° ꝛc̄. et in hoc residet Cy C·e·l·i·l;
p̄ multa v̄ba inutes g°. q̄ ex dictis
eoꝝ nullā; claritatem habes Quod g°
dicemus Jaco de bel disputauit istā; qōe;
et posuit eā ī aurea eadē; qui melius
ibi attingit veritatē; q̄ āe Cn̄ multū
obscure loquitur Tu g° clarius ꝛ melius
ad decl'acōm p̄ntis materie debes scire
q̄ ex fideiussione oritur dup̄x oblig°
Vna qua fideiu obligatur creditori ꝛ
et ista s̄p ɔtrahitur v̄bis ut dom̄ e
ꝛtlīs h; bn̄ficiū diōis ut auctā p̄nte
C de fideius·Nec eget bn̄ficio hoc auct̄
de duob; reis/ et iste ē p̄p̄e fideiussor·
r̄spcū creditoris Alia ē obligō q̄ ɔthr̄
inter reū ꝛ fideiussorem et ista ɔtrahī
ɔsēsu/ nā reus videtur mādare fide
iussori q̄ soluat ut·l·ī debitu·C·de
ɔdic·indebi/ et de hac loquitur ti·ma
dati/ et hoc mō ɔsideratur fide ispā
ipsius debitoris ¶ Jtem fideiussor p̄t
intelligi stricte qui aliene obligacōm
accedit ut ȝ de fideiusso·l·i·ec l·fi
deiussor obligari ꝟ·si fideiussor/ oīs
q° ē obligatus pro negocio q̄ ad ali°
spectat nō ad se/ hoc mō assumitur
i ti·ad velley·C·ad velley·l·i·si
g°. queritur an duo rei videatur inui
ce; fideiubere/ dic aut̄ quis utrū
dicā fideiusso ī iure respcū editor
et dico q̄ sic duob; caib; tm̄ s·si
hoc ē actū exp̄sse ut hac·l·vel si
est color quesitus ut·C·ad macedo
·l·s; et iul·ꝟ·i·/ et istis caib; hab;
bn̄ficiū de fideiusso/ nec eēt nece bn̄fm
de duob; reis Extra istos duos cas
nō videtur fideiubere r̄ʳ editoris
et hoc exp̄sse dicit tex ī dca·l·sed
et iulianus ꝟ·i·/ et hoc mō ītelli°
dm̄ dicunt vltramōtani · Aut q̄ri°
ueniu videantur ī uicem fideiubere q°
ad actōm dandā; ī t' eos et assumēdo
fideius·large/ et tūc aut duo rei s̄t
ɔstituti ex mera lib'alit° et tūc vm
dicit Jo q̄ videntur fideiubere si s̄t
socii nō alias ut·l·in·l·falcidia
hoc obsuādū ad·l·falcidi Aut nō
ex mera lib'alitate/ puta q̄ vere
pecuniam quā; pecaeuit receput/ ꝛ
tūc vera ē opiō Azonis/ q̄ eatenus
videtur fideiubere alter pro alio q̄te°
negociū ad aliū ī uitate spectat ad
hoc·l·vir uxori et ibi no·ad velley
et de ī re uerso·l·si pro patre ꝟ·i·
et ad macedonia·l·s; et iul ꝟ·ite
si duos/ et ī istis caibus nō hnt̄ bn̄
ficiū de fideiuss/ s; habēt bn̄ficiū auct̄
de duob; reis qd̄ exp̄sse inducit ī ꝛ°
casū qn̄ talis alt'natiua fideiuss ī
ducitur ut·C·dixi·l·iii·ꝟ·fi·C·e·
Predicta vera q̄ in duob; reis
obligantur exp̄sse/ s; ī hiis q̄ obliga°
tacite ut plures tutores illi lic; non
dēnt p̄p̄e fideiussor/ tn̄ de iure aliq°
ɔueniebātur ex° fideiuss ut·l·i·ꝟ·
nūc tractemus·C·de tu·ꝛ ra·dis/ Ex
hiis app; veritas huius materie ꝛc̄

Vpra de·l·i·C·e·vbi dr̄ ī tex q̄
si vnus soluit repetit ab alio ¶ Cum
qua actione repetit/ an in distinete h°
sit verum/ quidquid dicatur hec est
ueritas aut duo rei obligantur ex me
ra lib'alitate/ ꝛ tūc aut sunt socii et
vnus soluens repetit ab alio p̄ter
p̄ act° pro socio aut nō sunt socii ꝛ nul
lomo repetit ut dca·l·ī·l·falcidia
hoc obsuandū·C·ad·l·falcidi Aut
nō obligauerunt se ex mera lib'alit°
et tūc aut totū negociū p̄tinet ad
soluentē; puta q̄ tota pecunia puenit
ad eū/ vel aliomō et ita iste nl re
petat/ aut negociū p̄tinet ad aliū
ꝛ tūc ab eo repetitur eatenus q̄ten°
ad eū p̄tinet et sic ī totū ul' ī p̄te;
ut·l·i·C·e·et·C·de exercito·l·n°
quisq; / et de isto·l·habebat·ꝟ·
fi·et·l·se/ s; qua act° ag° h' ē ad
uidendū aut plures obligantur sil'
ex cā queste ut sit vnus p̄nte alio
et h; locum act° mandati ut·C·ma
dati·l·si nō remunerandi ꝟ·si passus
et·l·qui patitur/ et de v° ob ꝟ·i·
ī si Aut vnus obligat° alio absēte
q̄ p̄t cōtingere ut·C·e·l·iii/ et dixi
·C·e·l·eandem·ꝟ·fi·et tūc aut sut
socii et repetit alt' ab alio actōe pro
socio ut dicta·l·nec q°s q° de exercito
Aut nō sut socii ꝛ tūc aut nō hēbant
bn̄ficiū diōnis/ et sic negociū nō p̄
terat expediri pro p̄te tūc aut debi
tū fuit ɔtractū occasiōe alicuius rei
corp'alis ita q̄ cadit ī iudiciū cōi
diuidū·ꝛ r̄peti p̄ actō; ɔi·diui·ut·l·
hēbat ꝟ·fi·cū·l·se de isto Aut fu
it ɔtractū debitū simplr̄ ut q̄ pecuniam
acceptā diuiserūt et quilib; ɔuertit
ī suos usus/ ꝛ tūc h; locū ɔdic ex hac
·l·C·e·l·i·cū nō sit cautū quo
actōis noīe agatur· Si vero hēbant
bn̄ficiū diuisionis ꝛ sic negociū poterat
expediri pro p̄te tūc h; locū actō negg
·l·si cōe fabricis·l·heredes ꝟ·ite si
vnus cū sy·s; s'm istā; distictō; d;
intelligi·l·si ī rem·C·si cer·pe·
et no·C·locati·l·si diuisa ¶ Ter
cio q̄ro/ quid in plurib; tutorib;
tantū vel administrat° curatis/
si vnus soluit/ qua actōe repetit al
ter ab alio/ dic ut plene no ī·l·i·
ꝟ·nūc tractemus de tu·ꝛ ra·dis/ et de
transacta·l·i·et·C·de negg°·l·ex
fco/ et administrap°·l·ipator cū·l·
se. ¶ Quarto q̄ro/ quid ī plib;
depositariis ul' comodatariis q°
ī obli/ s'varia q̄ ɔtrahr̄ r̄one doli ul'
culpe tenentur ut duo rei Jaco de
bel·dicit q̄ vnus soluens nullā;
act° h; nisi sibi cedatur ut·l·vn
queritur·C·comō/ rō/ q̄ l·cautū nō
repitur cōtrariū/ dico q̄ ī eis sic
sicut in plib; curatoribus/ q'mb; ī ho°
ꝛ̄pantur ut ff·C·depōti·l·i·ꝟ·si
apud duos ibi dn̄ dicit ex° duoꝝ
tutorū ¶ Quinto q̄ro/ pone q̄ vnus
ex duobus reis suo iuramento lib'at
aliū/ an ab alio poterit repetere
p̄ viam actōis si soluisset/ videt̄ q̄
sic/ q̄ iuramentū habet vi solutōis
Cōtrariū dicit glo·et bn̄ ff·de iure
iur°·l·duob;·ꝟ·a fideiussore/ dic
ut ibi ¶ Sexto q̄ro an ille cui fca
est acceptilatio possit ab alio quē
lib'auit repetere sicut si soluisset
et videtur q̄ sic/ q̄ acceptilac° h; vi
solucōis ut dictum ē in distinte/ an
fuit al' acceptolatū cā remuniacōis
vel nō ut·l·idemq;·ꝟ·fi cū·l·se·C·

mandata Septio qro quid si vnus
culpa alter ex correis dampnificatur
an ille dampnificatus possit repetere C.
do q sic ut dicta l. i. §. nunc tractemus
et depositi l. i. §. si apud duos / et dix
§. in quarta qone. Octauo qro / q
i pluribus reis debendi credendi vnus re
cepit solutionem an alter possit repete
partem / et qua acone glo videtur dicere
q actione negocioz gestorum. ut no. ff. de condic. i de
bi. l. si. & a su ea pri magne glo. Id
no. ff. de le. ij. l. si ticius aut seyo alibi
dicit glo q ita demu est ercisandi si s
socij ut no. ff. de solu. l. qui hoiem §.
i. / et vide tex ad l. falcidi l. i lege
falcidia hoc obseruandum / bineez distinge
aut s ples rei credendi ex ea merce
lucra et tunc alter alteri qd exigit
gicare no tenetur nisi sint socij ut dicta
l. i. l. falci hoc obseruandum et qd no i
dicta l. qui hoiem §. i. et sic est flag
lo q est in l. si ticio aut seyo de le. ij. referendo eam ad tex aut s constituta ex
ea onerosa et tunc aut negocium vere s
ectat ad eum qui sol recepit i totum ut
q tota pecunia sua fuit mutuata. vel
aliomo super re sua fuit contractum et tunc
alter ab eo nil repetit ar. l. sz et iul.
§. no solum. ff. ad macedo / et §. sequenti
Aut negocium spectat ad alium cui
no est solutum i totum sz in partem / et tunc
quantum ad eum pertinet repetit ab a
ut l. si inter coi ff. de noxali / pl. ita
potiu. ff. si cer. pe. l. si me et ticium / et
q duo rei debendi et credendi equiparantur
ut C. e. l. ij. sz i reis debendi hoc est
ut C. e. l. i. / et ff. px. dicam est q et
hoc etia statim probabitur clarius Sed
qua acone repetat dubitat / dic aut
sunt socij et tunc pro socio aut no sunt
socij / et tunc aut tale creditum fuit co
tractum occasione alicuius rei cois et tunc
competit aliquod iudicium diuisorium ut
coi. diui. iii. et fa. h'cis. et tunc repe
tetur ut dicta l. si inter coi / de
noxali / et famili h'cis. l. item ex diso
l. si in re coi ibi stiplac' ne est rei
creditum est contractum alia ocone q de re
coi et tunc aut fuerunt constituti duo
rei credendi sil / et vnus alterius pncia
et habet locum actio mandati / q ad pacior
te stipulari ex re mea videor madare ut
ad mea vtilitate stipuleris ut l. si
mulier. ff. de iur. doci. facit qd no. ff.
so. matri. l. q dotis / et e. ti. l. post
dotem similiter. dy. Aut fuerunt co
stituti duo rei credendi i absentia
qd pot fieri qn vnus sub comendatione
alterius stipulatur eciaz ex interuallo
ut ff. e. l. iij. / et tunc puto eu repetere
ac negocioz gestorum de negocij gest. l. pe. facit
de v. ob. l. iiii. §. finitur / et i §. si de v.
ob. l. si quis alij / et qd ibi no. IX.
qro Quid si vnus ex reis debendi ex
suo facto liberatur alium ut puta accep
tilacone / vel aliomo / an alter possit ab
alio repetere. Rndeo q sic eo mo ac si so
lucionem recepisset / pro hoc est tex optie
facies de iure do. l. si vir ab eo / et
glo expresse dicit de pacti. l. si vnus i
prin. super vbo nouare du dicit vnu
no possunt nouare qn socij tenentur.
Vlt est videndum de acc q dz cedi
vni ex reis debendi et et An et qn
et quo iure et i quantum cedi debeat
et quid si cedi no pot / et multa alia
circa hoc glo q tangit C. e. l. ij. et C. de
transacti. l. i. et ibi per Cy. ff. mandati.
l. pap. / de solucio. l. modestinus et ibi
per dy / et ibi dicam / et C. de fideiusso

arnol. aigr

l. cum alter et ibi per Cy. q omitto hic di
cam plene in l. modestinus de soluc.

Cum in tabulis

Dimic. §. legi. ff. e. cu. l. ij. dic ut i.

Si ex duobus

inter interuallum inter interrogacionem et re
sionem impedit creditorem
obligatum hoc dicit Op
et videtur q interuallum no impe
constitucionem ut l. duos reos. §. fi. ff. e. de
vbi interuallum modicum / hic magnu
Oppo. de l. iij. ff. e. / glo q est hic du
bitat hoc interuallum inter interrogacionem
et responsionem vitiat ut hic sz interuallu
inter vnam obligacionem vnius correi pfe
ctam / et alterius perficiendam obligacionem
no viciat / et hec vera. Ite no.
q confessio Ab separacionem denotat ut
hic i glo / et l. iis §. fi. de actio empti.

Si a ticio et pupillo

Disparitas in obligacionibus subaudi non
impedit duorum reorum constitucionem. h. d.
Oppo. et videtur q seruus no possit
donare ut l. si liberam al. si libertum
C. q cum eo / et l. contra iuris i fi.
ff. de pactis. so ut in glo Oppo.
de l. iij. §. filius ff. de peculio Solu
duo rei non videntur fideiubere
ut dictum est Quero vtrum iste vnus
qui tenetur ciuiliter et naturaliter
pot exigi i solidum an habeat bnficium
diuisionis si alter no pot exigi et
tex in corpe dicit q si alter est pns
et soluendo no pot contra alium agi i so
lidum / sz quid si pns est et est soluedo
sz no pot exigi aliud iure et videas
quot modis pot accidere / et si no pot
alius exigi pp defectum psone ut q pu
pillus vel minor caret tutore uel
cura et tunc si ea faciendi dare tutorem
uel curatorem habet necesse ut alio loco ul
deberet dari cu inquisicione de habentur
pro absente / et sic ille no hz bnficium di
uisionis / glo est in simili in auctentica de fi
deiusso. §. i. / et hec habet locum maxime
si pro petendo tutore esset necesse pegri
nari l. cum a matre. C. qui pe. tu.
q periculosum est et ideo habetur ac si esset ab
sens Quando pns no pot conueniri
pp defectum ex psona agentis q no
hz acconem in solidum contra alium nisi
naturaliter obligatum ut hac l.
Cy. vero in auctentica hoc ita videtur dicere
q sic dicatur sicut alius hz bnficium
diuisionis ut ar. l. si ticius et de fi
deius. Credo contrarium q i distincte
ille q pot conueniri conuenitur i solidum
et probo bnficium auctentica de duobus reis
est inductum ad exemplum bnficij qd datur
fideiussoribus in auctentica e. i pn / et §.
i. / et adeo q si no est tacita fideiussio
bnficium de duobus reis no hz locum
eo mo si fideiussor obligat se pro illo
qui est tm naturaliter obligatus an
habeat bnficium de fidem / et dy. dicit
q sic dixi in l. marcellus et de fide
iusso in addicione magna Id si pn
est restitutus ut l. si minor. ff. de p
cur / et l. v. et ij. C. de fideiuss. mi.
pro hoc l. iii. ff. q quis ex iuris §. si
is pro quo ad l. si ticius Ro. ibi
in bnficio diuisionis qd datur fideius.
hic in bnficio de duobus reis Ro
q si tu correus peteres q diuideretur
pro illa pte illum no possum conuenire
nec te et sic michi no remaneret
ius saluum i l. si ticius creditori
remaneret ius contra pncipale
simile i l. si minor de peculio.

et. l. ij. C. de fideiusso. minorum. Sed si
ponentes pn les nolle tm teneri de eet
dum iuu iudice rom certio pot ptin
gere p diem uel condicionem ut si vnus
pmisit pure alter i diem. ul sb cdoe
an ille qui pure tenetur posset i soli
dum conueniri et de iure antiquo
no e dubiu ut. l. ex duobus. C. e. et
hoc dicit insti. l. S. fi. ¶ Sed an
sit correctum hodie videtur simplr
dicere glo i l. si plures. ff. de fide
iusso. glo tangit. C. e. auctentica hoc
ita. nec determinat aliquid Dy. dicit
contrarium q illa. l. ex duobus sit cor
recta p l. si plures. ff. de fideiusso
iuncta auctentica. C. et idem tenet Cy. Sed
no credo istud simplr ee verum q2
tex in corpore. e. videtur velle q te
bz bnficium diuisionis qn i iuicem
sibi fideiubent sed i proposito e q obligati
pure indicantur fideiubere p eo qui
sb cdoe tenetur ut. l. grege. S. illud
ff. de fideiusso. et sic remanet i cor
recta. l. ex duobus. Sed putaret Dy bn
dicere si altera fideiussio inter eos
resultaret ut. C. dixi ¶ Quid an
bnficio q competit duobus reis possit re
nunciari. glo et doctores q sic p reglam
gnalem quia licitum e renunciare p se
intro ic. ut no i sti. e. i fi. et i auct
e. S. i. Aduerte tamen q notarius
dicit Renuncians bnficio nouarum con
stonum de pluribus reis debendi et
bn dicit. Non em e solum bnficium
diuisionis sed aliud. S. q simul fiat ex
amaco ee ut dixi. C. e. l. iij. S.
fi. Illud aut q dicit notarius. S. bn
ficio de fideiu sic ad cautelam p illa
opi. an plures rei videantur i iuicem
fideiubere ¶ Quid an vnus ex reis
credendi agens teneatur cauere
alius rem ratam habiturum glo q no. C.
so matri. l. iij. i fi. magne glo. qd
tenet doc. C. e. auctentica hoc ita ¶ Ad
uerte tn sollicite q licet no teneatur
cauere de rato. q2 no agit noie ali
eno sed suo. tn tenetur cauere de defe
dendo reum si conueniretur ab alio re
no credendi ut. l. fideicomissa. S. plim
e si dele. in. qd e no.

Si reus

Due obliga
ciones pares
potencie i iuicem no collunt:
sed magis potens collit
minus potente. h. dicit
¶ Queo. si habeo istas duas ac
ciones an possim intemptare vnam ad
vnam ptem. et aliam actionem ad alia ptem
et dic q concurrentes eas i vno libello
apponere pot ut. l. no e nouum. C. de
actoribus empti. et. l. heredes. S. si dua
duos. et. l. cu duobus. ff. p socio ¶ Que
ro qs sit effectus. dic ut videbitur ff.
de fideius. l. vtramus

Stipulacionum

Oppo. de. l. ij. S. incerta
ff. de preto stipul q2 i fau
p quatenus interest et
l. stipulm. S. fi. C. de ope. no. inicia.
Dic glo q constituunt duo rei ptendi
non stipulandi. et glo dicit verum
nisi certa quantitas exprimatur q2
tunc pnt duo rei constitui sm qsdam
credo q isti doc no dicunt verum qn
diuersitas ce i pedit constitui duorum
reorum credendi ut ff. l. pxi dicam
sed ponamus q vnusquisque petit p suo

interesse q2 diuisa ca sic impedit.

Si id quod

Ista est bona
l. et subtilis
et quasi clauis huius ma
terie et breuiter hoc dicit
disparitas rei debite ul
ce debende impedit duorum reorum
constitucionem ¶ Ad euidenciam pitto
q alius e vsufructus in psona mea
et alius in psona tua ut. l. stip
ista. S. siquis ita. C. ti. i. Hic
habetis glo multum longam ¶ O
ppo. de. l. ex duobus. C. e. Sol. ubi
disparitas spatium reduci ad paritatem
ut dixi. C. e. l. eadem in pn ¶ Que
ro que e racio primi dicti. q qn
plures stipulantur vsufructum no
pot deberi tamq duobus reis cre
dendi. dicit glo q fundus erat sti
pulatoris. ista e quedam diuinacio
dic g. ro e qua ponit tex q vsu
fructus no pot ee idem in psona
vtriusque sed e in psona cuiusque. ipsi
Alius enim e vsufructus in psona
mea. alius in psona alterius ut
. l. stipu. ista. S. siquis ita. C. ti.
. l. et C. qui mo. vsuf. amit. l. re
peti. et no ff. ti. i. l. si cum duorum
et sic apparet q diuersitas iuris
impedit constitui duorum reorum ¶ Sed
pone q duo stipulantur a ticio
vsufructum fundi istius tui i solidu
an valeat ut saltim cuique p pte
acquiratur dubium e sm Jo. ita dic
glo et no plus. Dy arguit q non
q2 si no valz qd ago ut ago. ut
valeat valz pot ut. C. siquis alteri
ul sibi. l. multum. C. de consti. pecu.
. l. i. S. eu qui. C. ti. i. l. ij. S. sique
ita. sed hic no valz obligo tamq
sint duo rei g. te. Econtra q va
leat pro pte ut. C. de sruitu. l. si
ca augusti. et de vsu. in. l. sed
si possori. S. sed et si rem. et istud
vltimum tenet Dy. Tu dic q vtique
tenetur in solidum no tamq correi
et ideo solucione facta vni ab al
tero no contingit liberacio ipso iure
sed ope excep. ut. hac. l. i fi. ¶ Sed
pone q ab vno duo stipulan
tur vsufructum pro pte. dicit glo q
tunc no e dubium ¶ Sol. hic dicit
q stipulari tu et ego sumus certi
noie dotis q no sumus duo rei cre
dendi sed que e racio Reo q2 licet ead
res debeatur tn ce e diuersitas
q2 eam no pot ee duobus nupta
no pot ee eadem ca. et sic diuersitas
cause impedit constitui duorum reorum
facit glo. C. de inofficio. actio.
. l. qui fuit i magna glo. et. l. si
pro pte i fi. C. de in rem uso. Ex
hoc apparet so vnius dubitacionis
que e ro q duo rei debendi po
ssunt constitui ut. l. fi. C. de dote
cau. no nume. et q no. i. l. ij. C.
ne fidem do. de. et tn duo rei cre
dendi no pnt constitui ut hic Reo ro
est q2 hij pnt debere ex eadem causa
si due secus si pone i duobus reis
stipulandi si pone vnum ee virum
secus si eent duo extranei in ho
Reo huius. l. S. in v. idemque ait re
¶ Queo que e racio dic ut i
glo item dico q si vni solutum
alius pot agere de rigore lz de eq
tate obstet excepcio ro e de rigore
q2 no sunt duo rei credendi Jo sm
vnus no pot alteri pudicare de eq
tate e q2 voluntas contrahencium fuit
Et io datur doli excep. q e ex equitate

vt. l. qui excep. ff. de doli excep. Sz quid de fideo si soluitur an consequa(tur) liberacio ab eo qui fideiussorem petere non poterat sz x. et glo dicit q sic / vnus

Ex duobus ex re is credendi li(ber)at contra p(ri)m(um) vnus alterius. h. d. Oppo(nitur) de. l. si vnus in prin. ff. de pactis. So(lutio) hic inter contrest sibi in pro. et hec potest esse bona vel dic q ibi erant socij. hic non. No(tandum) nobilem so(lutionem) q plus pot preiudicare si no sint socij q si sint socij q e verum in aliquibus casibus vt j. videbitur / no tn in casu l. nre vt dicam j. in iiij. q. Et ideo pro declaracione huius materie hic primo est videndum an factum vnius p(ro)sit vni vel noceat alteri correo debendi vel credendi et videndum est circa multa primo de solucione secundo de acceptilacione / 3o. de peticione / quarto de sententia / quinto de iuramento / vi(to). de pacto / vij(o). de nouac(ione). viij(o) de cessione. ix de confessione / x(o). de successione / xi(o). de mora / xij(o). de culpa / xiij(o) de restitucione / et in quolibet istorum videndum est tam ex parte reorum credendi q debendi. Primo q(ue)ro q(uo)d so(lutio) facta vni ex reis credendi an tollatur act(io) alteri / et dic si so(lutio) est facta integre tollitur ius alterius vt. l. ij. et. iij. in fi. ff. e. / et de pactis. l. si vnus in prin. ff. de noxa. l. si re(us) cum filij / et hec so(lutio) est facta sibi vel eius legitimo procuratori Si vero negg(ocio)rum. dic in l. siquis offerenti j. de soluci(onibus). Si vero pro parte tantum soluta tunc posset dubitari / nam sic li(tis) contes(tatio) preiudicat alteri correo in totum vt j. dicam Ita eciam videtur pro parte percepta ar. j. de nouacio. l. iij. Tn contrarium est veritas quod apparet quia parte vna soluta alij pot solui alia pars vt. l. q(uo)d hominem. ff. 1. j. de solucio / quod apparet q alteri non erat perempta actio ar. ff. ti. 1. l. si duo rei / et illud ar q partis perceptio equiparatur li(tis) con(testatio) / non est verum in omnia vt probatur in l. cum. x. in prin. j. de solucio. quieta. l. sique stipulatus fuit x. in melle. ff. e. ti. Sz videamus de reis debendi / et dic hic q est certum / quia so(lutio) facta ab vno de tota q(uan)titate liberat alios vt dicta. l. ij. et. iij. ff. e. Sz an solucione partis ab aliquo facta videatur facta diuisio / ita q quilibet amodo debeat conueniri virilem iure exceptionis pacti / dic aut erant duo rei tales q non habebant beneficium diuisionis / et tunc recipiendo partem solucionis sue ab vno videor diuidere ita q alios iure exceptionis pacti debeo virilem conuenire vt. l. si creditores. C. de pactis fallit sau(n)ge legatorum vt. l. si ex toto. ff. 1. in fi. de le. 1. et ibi glo tangit istam so(lutionem) / aut sunt tales qui habent beneficium diuisionis et tunc aut vnus soluit exprimendo q pro parte sua specialiter soluebat et tunc iste soluens liberatur pro eo q soluit ipso iure pro residuo ope exceptionis vt j. de solucio l. in huius ff. 1. et l. quociens vnus et ibi de hoc p(er) Jaco de are / et in sol(ucionibus). l. ex iudic(ati) ceteri remanent in solidum obligati / aut soluit simpliciter non exprimendo pro parte sua et recipiendo partem solucionis non videor diuidere et sic iure in residuo possum q(ui)libet in solidum conuenire sz de equitate ille soluens conuentus potest opponere de beneficio diuisionis vt sic illa so(lutio) primo facta proficiat vt

l. iter eos. C. de fideiusso(ribus) Licet enim ibi loquitur in fideiussoribus tamen idem iuris et eadem regula est hodie in duobus reis debendi habentibus beneficium diuisionis ro(ne) est q ubi habent beneficium diuisionis creditor non tenebatur recipere partem vt l. plane famili herciscun(de) / et l. cu(m) tutor ff. lucius de usu / Si igitur recipit videtur ex liberalitate facere et sic inducere pacti excepcionem Sed in eo qui recipit ab vno correo qui habet beneficium diuisionis hoc dici non pot / quia hoc facit ex necessitate et tunc nemo liberalis existit vt. l. fideicommissa ff. si rem de le. iij. et de adimen lega. l. rem legatam / et hoc tenebat Ol q aut teneatur ex necessitate recipere habes tex et glo in. l. in huius ff. 1. j. de solucio / et. l. ex iudic(ati) j. iudicati sol(ui) Sz possetis dicere quis est effectus huius / cum eciam pro casu de equitate sibi proficiat Ro(spondeo) q(uia) ipso iure post parte recepta sit diuisio et si alius efficiatur postea non soluendo non preiudicat ipsi soluenti vt. l. inter ff. cum inter de fideiusso(ribus) / sz qn post receptam partem non sit diuisio ipso iure et illi equitate ita demum habet locum si illo tempore quo conuenitur ceteri soluendo vt dicta. l. iter. ff. 1. Preiudicat quo soluenti si post solucionem suam alij efficiantur non soluendo

Juxta predicta queritur vtrum est q vnus creditor recipiendo partem ab vno ex reis debendi preiudicat sibi ipsi / sz an alteri correus credendi preiudicaret alteri reo credendi. pro casu preiudicaret alteri reo credendi p(er) talem partis percepcionem.

Secundo quero vtrum acceptilacio facta vni prosit alteri / vel facta ab vno alteri noceat / secundum glo videtur distinguere an sint socij. an non vt l. et pro ius iur(andum) ff. fi. de accep / de nouacio. l. si rem ff. si duo in glo sup. v. fere et C. e. l. ij. Alia glo videtur indistincte dicere q vnius acceptilacio alteri noceat vt. ff. de pactis. l. si vnus circa finem prime magne glo / et de solucio. l. qui hominem ff. fi. et ibi glo / et hoc est ipsa veritas. nam acceptilacio facta vni reorum debendi prodest alij licet non sit socius expressum est de liba lega. l. iij. ff. nunc de effectu / facit de acceptilac(ione). l. si ex pluribus vbi eciam videtur expressum Item dico q facta ab vno reorum credendi nocet alteri eciam non socio / eadem racione qua est in reis debendi / cum in hoc equiparentur vt. l. ij. C. e. ti. quia. l. et pro ius iurando ff. fi. generaliter loquitur / et quia. l. si rem ff. si duo de nouacio. loquitur in socio vt expressum habetur in l. fideius. ff. plerumque ff. fi. de leg. iij. quo iure. Dico quo breuiter quantum ad hoc idem in acceptilacione et solucione per dictam. l. si ex pluribus de acceptil(acione) j. predicta vera qn acceptilacio imponitur super obligacione iuris ciuilis Si vero super obligacione iuris gentium dicam j. in vij. q. Quid quo si acceptilacio facta est vni pro sua parte tantum / et de in alia parte / alteri non prodest nec nocet vt ff. dictum est de solucione / et vt casus j. iudicati solui. l. si ex duobus Sz quid si acceptilacio facta est vni in solidum hoc acto q sibi tantum et non alius prosit / an hoc pactum impediat ad alium porrigi effectum simile glo tenet q sic j. de acceptilaci(one) l. et per iusiur(andum) ff. si legatorum / ad quod facit de liba. lega. l. siquis

reum . s . de neg. ge. atque ¶ Integra
hec inuenimus in solucione. Nam si
vnus soluit hoc acto quod pro sua obli
gacione tantum soluat, alter non
liberatur vt . l . modestinus de soluc.
et ibi hoc tenet dy. ¶ Tercio, quid de
peticione et siquidem petatur ab vno
reorum credendi vnum hoc alius prosit
Et siquidem fuit peticio simpliciter, ita
quod ad litem contestationem non processit, facta
ab vno potest alius prodesse quo ad in
terrupcionem prescriptionis vt . C . e . l . fi.
Si vero processum est ad litem contest.
et ista est materia nostre . l . et te sicud
fatetur quod super toto debito . lex videtur vel
le quod ille qui contestatur litem totum de
bitum sibi preoccupauit, adeo quod alij sol
ui non potest vt hac . l . ex duobus, sed
de intellectu istius . l . in glo dubitatur, nec
per doctores declaratur. Nam secundum Azo. hic
loquitur qui non erant socij secus si essent
socij que opinio mirabilis est hic in speciali
aliarum glo quod plus preiudicet ei qui
non est socius quam qui socius est quod videtur
contra omnes alias glo vt . s . eodem titulo, et
infra dicam Alij quod vnus egit et succubuit
et istud licet in se verum, tamen contrarium
ad . l . istam diuinacio est. Dic ergo simpliciter
verum quod per sola litis contestationem ab vno
ex reis credendi ille totum debitum sibi
preoccupauit, siue sint socij siue non vt
. s . de le . iij . l . fideiussor § . plerumque et
§ . fi. vbi est expressum Si vero alter
de reis credendi tantum partem petierit
litem contestatus pro ea parte tantum sibi preoc
cupauit vt . s . e . l . ij . in fi. et quod e .
dem est in solucione et acceptilatione Ex parte
vero reorum debendi si ab vno petatur
vtrum prosit creditori quo ad alium contestatio
in mora infra dicam, sed in alijs reis debendi
prosit de toto debito facta peticione ab vno
alter reus debendi liberatur tex in l .
ij . C . e . videtur dicere quod sic, et de
euiccione . l . si per imprudenciam § . fi. sed tex
C . de fideiussoribus . l . fi. dicit contrarium, glo
dat plures soluciones vna est aut quero
peticione in iudicio aut extra ita non
in dicta . l . ij . C . e . que solucio est contra ca
sum . l . fi. C . de fideiussoribus Alibi dicit
quod in . l . ij . C . e . petit aliis nouandi quod
non placet, quia cum petitur ab vno ex reis
debendi agitur contra eum ex sua propria
obligacione, sed nouacio que fit litis contestatione fit
cum vnus litem contra alium inchoatam nomine
alterius suscipit vt infra de nouac. l . deleg
are, Alia est solucio et illa continet ve
ritatem quod peticio et perceptio facta ab vno
alter liberatur vt dicta . l . ij . secus
per percepto tamen vt infra . ta . i . l . fi. fac. ff . de
his qui deiecerunt preceptum deposito . l . i . §
si apud duos ¶ Si vero ab vno ex
reis debendi petitum petitur an pro alio
peticione videtur esse facta dic glo . C .
de pactis . l . si creditores videtur dicere
quod sic, et dicta . l . si per imprudenciam
§ . fi. veritas est aut vnum tamen que
rio et videor diuidere vt C . de fi
deiussoribus . l . liberum Intelligo autem
de peticione que fit litis contestatione vt dicta . l . pz
¶ Sed quid si vnus reorum credendi egit
vnus fuit contumax propter quod creditor
missus est in possessionem ex primo decreto
an ex hoc videatur sibi debita pre
occupasse, cum hic non interuenit lit
contest. cogitetis ¶ Item quid si post
litis contestationem instancia perit an remanebit
actio cum vtriusque reorum credendi
quod videtur quia perempta instancia perimitur

lit contest. ronius eius esses vt . l . mor
tua lite infra iudicatum sol. faciat. C . de fruc.
et li. expen. l . ij . in glo . i . Contrarium
credo, nam verum est quod instancia perem
perit eius effectus § . preteritus, sed perpetua
endus in futurum. § . secuta sententia, ef
fectus autem iam consumatus vt in
terrupcio prescriptionis vel vicium litigio
si ista durat vt no. C . de iudicijs . l .
properandum § . sed quidem in glo que incipit
. l . vt no . nec ob. ille § . de fruc. et
lit. expen. quia ille non dicit verum sed
hic effectus acquisitus per litis contest. est
iam perfectus ergo etc. Sed an per litis con
test facta coram arbitro vnius reorum
credendi preiudicat consolidat totum
debitum, dico quod non vt . l . si duo de
arbi. nam ibi sententia lata contra vnum
non impedit alium agere qui socius
non est, sed si per contest litis sibi preoccu
passet alter omnino impediretur. et hoc
procedit de iure antiquo, secus hodie
in arbitro assumpto sine pena vt . l . cum
antea § . pe . C . de arbi ¶ Quarto
querit de sententia, et hic primo videndum
est an lata sententia pro vno ex reis
debendi alij prosit ¶ Circa quod dic
aut sententia est lata super eo quod non debi
tum. vel quod non contractum aut sup
iure quod persona vnius non potuit ob
ligari. aut dubitatur. primo casu in dis
tincte sententia lata pro vno alteri pro
dest siue sint socij siue non et hoc
. ar . legum dicencium quod sententia pro fideius.
prodest principali licet fideiussoribus non est sic
vt . l . duobus § . a fideiussore de iur
iur. et de fideiu. l . adminis. § . i .
¶ Secundo casu, aut quia persona ipsius vni
non teneatur et non prodest alteri
quia non sunt duo rei vt . l . si ex duo
bus . § . fi. s . e . in prin. aut quia tenea.
sed tamen est a qua personali exceptione vel
tenebatur saltem naturaliter vel quia
non probauit creditor. et tunc aut sunt so
cij et absolutoria lata pro vno prode
sset alteri. aut non sunt socij et tunc non
prodest vt . ff . rem ra . ha . l . i . et fac.
de arbitri . l . si duo, et sic debet intelligi
quod no Jaco. de are. C . e . l . ij . vbi in con
trarium, aut dubitatur et in dubio videtur
absolutus quia creditor non probauit vt
recte inspiciendo colligitur ex . l . iul. in
prin. de condicti. in deb. et . l . procu.
§ . i . s . de re iu . ra . ha . de excep. rei iu.
l . si inter me et te in prin. de lib. ca.
l . diui, licet aliquid in iure inuenido
vt dicam infra . xxi . q . ¶ Secundo est videndum
vtrum sententia condempnatoria lata contra
vnum ex reis debendi alteri preiudicet
et dico indistincte quod non vt colligitur
ex . l . fi. C . de fideiussoribus vbi sententia lata
contra vnum non mandatur execucioni contra
alium sed contra eum remaneat integra
actio et sic opus est nouo processu. et sic
absolutoria alteri quandoque prodest condempnatoria
numquam nocet. simile . s . si ser
uitus ven . l . loci corpus § . si fundus
et . l . si de comuni . q . ¶ Tercio est videndum
de reis credendi, et tunc indistincte
dico quod lata pro vno siue contra vnum
indistincte nocet alijs, nam per litis contestationem
sibi preoccupauit debitum ille agens
siue sint socij siue non vt . l . fidei
contra § . plerumque de le . iij . et hic glo
etc. et hic est casus in hac . l . ex du
obus secundum vnam lecturam hic positam in glo
§ . quod egit et succubuit dices tu
hoc est contra casum . l . fi. de arbi. vbi
lata contra vnum ex reis credendi

nocet alii. Ita demum si socius est, sed ibi
in sentencia arbitri ex qua nulla oritur
actio ut C. de arbi. l. i. et lis contes-
tata coram arbitro non habet illum effectum
de quo dixi e. proxi. q. sed solum ius
si quod est oritur ex compromisso de quo di-
cemus q. vi. Secunde Circa querit
de iure iurando et hic videre quod dicimus
dicimus in q. in sentencia. nam primo videndum est de iu-
ramento delato uni ex reis debendi quod
iurauit se non teneri an alii prosit.
et dic aut fuit iuramentum super facto quod
non debitum et indistincte prodest alteri
siue sint socii siue non ar. dicte. l. du-
obus. ff. de iure iuran. Aut super iure
quasi persona iurantis non tractatur et tunc
si sunt socii prodest alteri alias secus
ut. l. duobus. §. si ex duobus de iure
iuran. et ibi no. Aut dubitatur utrum
sit iurans super facto uel super iure et
in dubio videtur iuratum super facto ut. l.
ff. de iure iuran. et quarum re ac no.
ta. l. i. §. si fideiussor. Et si dicis quare
secus in sentencia ubi non videtur in du-
bio iuratum super facto ut. e. pri.
q. dictum est. Respondeo quia iuramentum habet
unum solucionis quod secus est in sentencia, et hoc
videtur de mente illarum glo. contra alii
Secundo est videndum Quid si unus
ex reis debendi alteri detulit ius-
iurandum an contra eos noceat, dico quod non
sicut e. dixi in sentencia ut. l. iii. §. pe. de
iur. iur. et. l. nam postea §. si. ad l.
se. e. ti. Istud est verum quantum ad actionem
que oritur ex iur. iur. sed quantum ad per
sequcionem interrupcionem alteri noceat dicendum
dic ut. e. e. l. si. coniuncta. l. nam po-
stea §. si is qui temporali. ff. de iur. iur.
Tercio videndum est de iur. iur.
delato ab uno ex reis credendi utrum
alteri noceat et dico quod alteri noceat
indistincte siue sint socii siue non
nam ad hoc iuramentum habeat vim litis
contestate ut dicto §. si is qui temporali et per con-
sequens unius alteri preiudicat ut dictum est
ut. l. fideicommissa §. plerumque de le. iii.
grossum etc. sic loquitur. l. duobus in principio ff.
de iure iur. et glo hoc sentit in l. si unus
in principio de pacti. vide glo in l. duobus quod in-
distingue sint socii an non male lo.
Quarto quero de pacto et primo an pactum
factum uni ex reis debendi prosit al-
teri, et communis doctrina est quod pactum factum
uni prosit alteri si socii sunt alias secus
ita no. ff. de pacti. l. idem in duobus, et
tex videtur e. e. l. eadem §. i. de ar-
bitri si duo, de hoc de libe. lega. l. iii.
§. nunc de effectu. Sed certe tex in dicta
l. eadem §. i. videtur requirere duo
scilicet quod sint socii. et communis culpa interueniat
Item glo in dicto §. nunc de effectu vi-
detur idem qui non sunt socii unde pro isto
passu declarando primo oportet videre glo
de intelligi istud quod iura dicunt si sunt
socii vel non, de qua societate hic intelli-
gi de hoc sunt multe glo, una est ff. de
vell. l. vir uxori. §. fi. in glo mag.
que dicit quod licet communiter quilibet et in quem
usus accipiatur, non tamen dicuntur socii, alia
glosella sequens idem dicit, quod ita demum
sunt socii si hoc est actum alias secus
alia glo est in l. si duo si quis caucio
que dicit quod debet intelligi de his sociis
omnium bonorum unde dicunt, sed in contrarium
intelligunt de sociis eiusdem litis uel
eiusdem oblig. etiam bene dicunt et est ar.
contra rem rata. l. si quis unum. Sed debes
intelligere hoc acto quod eorum condicionem
et in condicionem preueniens ex illa

lite uel obligatione sit eadem et tunc uere sunt
socii ut. ff. pro socio. l. si unus ex so-
ciis in principio. ita tenet Jaco. de ar. e.
e. l. eadem §. i. et. l. si duo rei, his
premissis quod pactum factum uni ex re-
is debendi prodest alteri, secundum magistrum
interest eius cui pactum factum est
secundum regulam positam e. de pactis. l.
et hic §. fi. et hoc siue sint socii si-
ue non. Declaro primo in non sociis sed
est pactum uni de non petendo si alter
conuentus et exactus habet regressum contra
eum cui pactum factum est in totum
quia forte tota pecunia ad eum peruenit
uel in partem si pars pecunie tamen peruenit
eatenus sibi pactum proderit quia eatenus
eius interest cui pactum factum est et hoc tenet
glo in dicta l. iii. §. nunc de effectu
de libe. lega. sed si sunt socii tunc idem quia
si alter conuentus non esset habiturus regressum contra
illum cui pactum factum est verum tamen si ex pro-
pria culpa conuenitur tunc patet quod pactum
factum uni non prodesset alteri secus
licet habiturus regressum pacto pro socio
ut quia ex communi culpa conuenitur et hoc
est quod dicit tex in l. eadem. §. i. e. e.
ubi si socii sunt, et communis culpa intercessit
quasi dicat secus si ex propria culpa conueniatur
Ad unum tamen aduertendum est, quia eo ca-
su quo socius contra socium est habiturus
regressum tunc pactum unius prodest alteri
in solidum, et in hoc differunt a non so-
ciis. Ad cuius intelligenciam pono exemplum
sunt duo rei socii in x. facio uni
pactum alium non potero conuenire in x.
quia si ille solueret quodque repeteret a
socio, et eodem modo si unum minimum de-
narium peteret illius partem repeteret
ab eo cui factum est pactum, cum omne commo-
dum et incommodum debeat esse commune ut e.
dictum est, et ideo quia non potest taliter conueniri
quin inquietetur ille cui pactum est factum
ideo pactum sibi prodest in solidum et
hoc vult dicere textus si bene ad-
uertatur. e. de arbitri. l. si duo
ubi loquitur in duobus reis debendi
facit e. si quis caucio. l. si duo
in principio et quod ibi no. sed contra predicta
vide. l. si duo in principio ex duobus de
negociis que contradicit in duobus primo
quia denunciacio unius ex sociis non pro-
dest alii hic secus in pacto, sed certe
licet ibi essent consocii non tamen erant correi
quia quilibet tenebatur pro parte ideo denun-
ciacio impedit pro parte sua tamen actionem
oriri, sed hic loquimur cum essent correi
in solidum obligati, et socii ideo pactum
factum uni simpliciter solidum obligatorum re-
spiciat cum in solidum teneatur ideo
alii prodest quia paciscentis interest
ut dictum est. Sed si poneres
pactum esse factum pro parte tantum eius cui
pactum factum est tunc fateor quod alii non
prodesset quia esset eadem ratio que est in
dicta l. si ex duobus. Secundo opp.
ad id quod dixi quod etiam si alius pro parte
dimidia conueniretur haberet regressum
contra alium, quia hoc videtur contra predictam l.
si ex duobus, et quod ibi no. in ultima
glo, sed certe glo. i. illius l. dicit quod
illa l. non potest habere locum in sociis
omnium bonorum et ideo in quantum hic loquitur
in sociis omnium bonorum illa l. non ob-
stat sed prout loquimur in sociis eiusdem ob-
ligationis illa l. contradicit. Sed forte
illa l. non bene loquitur quia textus dicit
quod ille qui prohibuit non debet detrimentum
pati ex persona alterius lucrum
sed si alius communicaret sibi lucrum

pueniens ex gestione et illud quod sol
uit gestori non recuperet iam lucraret
sed posito q illa glo verum dicat Reo
q ibi prohibicio vim h3 solucionis
pro pte prohibentis tantum | Hic vero
pactum vim solucionis no h3 vt vidi
in .l. si vnus .§. s3 si gnalr .ff. de pac.
ideo q nil pro sua pte vid3 soluisse
ille cui factum e pactum alter quetu
ab eo repeteret | Habes igr ex pre
dictis q quicq3 sunt duo socii no correi
et loquitur .l. si ex duobus Quicq3 sunt
duo correi no socii et loquitur glo i .l. iij.
.§. nunc de effectu vt .ff. dixi Quicq3 sunt
duo socii et correi et tamen aut prim fit
vni pro parte sua tm et alius per
pro sua pte queritur ar dicte .l. si ex
duob3 (si vero fit simplr et dic vt dixi
Sed quero q e ro diuersitatis inter
pactum et acceptilacionem cum ista acce
ptilacio vim soluc h3 Jtem quero q
re aliter distingr in sima et iur iur
iracio est q sima et iur declarant
debitum no subesse secus in pco Jt
iur iur h3 vim solucionis vt dixi
vidim9 vtr pactum factum vni reo
debendi psit alij Sed quero an fit
ab vno alteri noceat dico q ad intru
pendam pscripcionem alteri nocet ut
C. e .l. fi. quo ad alia no reprio q
debeat nocere go ie vt .l. si vnus
.§. an oia de pact No obstat .l. pe
.ij. e. q ibi de alio facto loquitur vt di
cemus .j. sup e ut videamus de reis c
dendi An pactum vni9 prosit vl no
ceat alteri Et hic e aduertendum
q quedam sunt pcta q pstinam obligacionem
totaliter pimunt vt acceptila. et
de hoc dcm e .ff. Quedam st pcta q p
stinam obligacionem no tollunt totalr ut
pactum de non petendo Jtem prim de co
stituendo vt .l. item illa .§. fi. ff. de
constit. pecu. Quedam sunt pcta q l3 prim
obligacionem totalr habeant pimere tn
reliqui remanent ut nouacio nam
noua obligacio loco prime constituitur .7
ista iura pcta quantum ad ppositum
vint ee eiusdem nature et sic videtur
q vni9 prim alteri no noceat vt .ff.
de pactis .l. si vnus in pn. Jnquantum
videtur q noceat de consti. pec. .l. id
est de nouac .l. si rem .§. si duo glo
i dicta .l. si vn9 poit cotrarium so q e
tinet meram diuinacionem s3 i dco .§. si
duo poit alias inter quas poit hanc
Aut sunt socii et pactum et nouacio
vni9 alteri nocet Jta loquitur .§. si
duo aut no sunt socii et no nocet
ita loquitur .l. si vnus i pn et ita
tenet dy Certe ista solucio e contra casum
dce .l. si vnus in pn vbi expsse
loquitur i socius .l3 glo videatur euadere
s3 no pot euadi sine magna violencia
vn gui. de Cu. dicat totum contrarium Aut
st socii et prim vni9 alteri no nocet
idem i nouac vt dicta .l. si vn9 aut
no sunt socii et pactum et nouacio
vni9 alteri nocet vt dco .§. si duo
ro e huius q qui sunt socii debitum
e cōe Vnde vnus no pot paciscii i
pudicium alteri9 s3 qn no st socii tc
debitum e cuiusq3 pprium et vn9 pot
facere quicq1 vult nec alter in aliquo
tenetur p hoc e tex ad .l. falad .l. i l.
faladia hoc obsuadit 7 istud idem
tenz za de vel. in corpe e. Jsta opi
puto verum do glo q dicat hanc
fuisse opy azo. i hac .l. ex duob3 lig

iste idem azo i summa alr dixit Hic
glacius sic aut sunt duo rei credendi
ex causa onerosa q mutuarunt vel
vendiderunt vl alio simi mo Aut st
duo rei credendi ex ca mere lucratiua
vtputa ex ca legati uel donacionis
po casu prim vni9 alteri no nocet q
debitum no e cuiusq3 pprium s3 cōe ma
gis si pecunia coiter ab utroq3 processit
cuius e i dicta .l. si vn9 in pn put
glo ibi intelligit i soc re. ipsa no
queuo vt ibi no et no .i. dco .§.
si duo Fateor tn q si pecunia ab
vno tantum profecta eet prim vni9
alteri noceret q tunc debitum e sim
pprium ar .ff. ad macedo .l. s3 et si uul
.§. non solum et .§. fi. Ego casu
distingo aut sunt socii aut no vt .ff.
dixi et sm pdictam distinccionem deb3
intelligi .ff. ad velley si quamuis st
qvp. et q ibi no i glo s3 hoc vid3
contra .l. si duos de arbitri s3 statim ap
pebit est aliud genus pactorum quo
prima obligacio nullo mo pimit
s3 psona paciscentis obligatur ad
penam si pet vt compromissum na
si arbiter vetuit no petere uis prim
remanet i consistit sine aliqua excep
obstaculo vt .l. i. C. de arbitri s3
petens incidit in penam si socii sunt
alias secus vt dicta .l. si duo Dic
tis vos q e racio q hic magis piu
dicat fcm eius q socius e q eius
qui no e socius cum .ff. pxi dicatur
contrarium in pcs Ro iste q promisit
no culpa gessit cum negocia coia ges
sit ea diligencia qua sua vt .l. socius
socio .ff. pro socio 7 ideo si alius
socius petit quod exigeret de eo compro
mittenti coicare et sic si peto noie
eius vid3 peti ad eius vtilitatem
merito in penam incidit et hoc dic
tex in dicta .l. si duo s3 in pacto pot
paciscentis culpa iputatur cur debitorem
liberauit io alius socius pot pro pte
sua agere nec repellitur pacti excep
q id quod exigit socio coicare non
d3 pp sui culpam et sic noie paciscentis
no videtur agi s3 si pones q id quod
exigit debet coicare paciscenti dico q
no obstaret pacti exceptio p dcam
.l. si duo et sicut cautio .l. si duo
i pn et ibi no. vbi e casus et ista sunt
subtilia et de mente .l. procedunt Se
cundo quero de nouac et po de reis
debendi Dic aut vn9 pmittit aio no
uandi et liberandi aliud et tunc no est
dubium q alij prodest q hoc prim
supponendo q3 correi et ab eo no
nouare posset quilib3 facere vt .l.
secum .§. fi. C. de nouacio et .l. si
debitor tuus .j. de soluc Aut vn9
pmittit animo nouandi oblig qua
ipse tm tenetur hoc expsso q ad cam
porrigat et alius no liberatur q idem
contingit in soluc vt .ff. manda .l. pap
de soluc .l. modestinus et ibi p
dy et l3 in acceptil idem contingat ve
.ff. dictum est Aut simplr aio nouandi
pmittit et tunc dico q vtrumq3 liberat
vt .ff. ad velley .l. si pro vno et
no. e ti .l. quiuis .§. quis De pluribus
vero reis credendi an si vnus stip
ulatur aio nouandi alteri noceat e
contra q. dictum est. Sed circa vnum
posset dubitari quare acceptilacio vni
prodest indistincte et nocet alteri
s3 in nouacione distinguitur cum no
uacio habeat vim so. sicut ac
ceptilacio ut dicta .l. si rem .§. si duo

De nouac. Cogita tu prouecte Sz
pone q erant duo rei credendi ex certitu
dine gen vnus libauit reu p stip. et sub
secutam acceptilac. an alteri correo p
iudicet sm ea q dicta sunt Jte accept
i eo q p nouac pcitur valz iure
pacti non iure accept vt ff. de acce
ptila. l. si accept. sz peni no p in
dicat simplr vt dictum e go re.
est go in qone an pactum hoc q ex
accept resultat habeat eadez vim
qua hz vera acceptilac in puidicu
correi et videtur q sic ut l. et p ius
iurandum ff et si fideiuss de accepti.
Contrarium dico p dictam l. si acce
pti. et de pacti l. si vnus ff. pe nec
ob. ff. cum alter teneri no posset. io
in eius psona ualuit iur accept
Sz quid de nouac q fit p dele
gat. Pro sum vnus ex reis cre
dendi delegauerit siue vnus ex
reis debendi sine delegatus. dico
idez p oia q e in uera solu vel ac
cepti. vt dicta l. si rem ff. si duo
v. aliogn j. de acceptil al de no
uacio Soluit em qui delegat vt ff.
ad uelleya. l. quamus ff. hoc ide
man. l. inter eas ff. ab ee. Jtez q p
hanc delegacom libatur quis a cre
ditore totaliter sicut ille q soluit
et cui accepto fertur. nec pot uti
excep contra eum cui dele. e vt l. doli
exc de nouac. sz i nouacoe qn pcit
eidem cui tenebatur p'mo hoc no
contingit facit de nouac l. aliam. et
ff. de donacio. l. si id qd in pn et ff. si.
Octauo qro de cessione Cuius
qd dic. aut cessio fit reo debendi
quacumqz fit eo consenciente et tuc
idem q in delegacoe dictum e vt
dicta l. si rem ff. si. ibi uel mutua
est ista sm vnu intellcm Aut eo no
consenciente et tuc aut fit correo suo
et iste correus cui ceditur ista cessi
one est libatus. eaq e siglaris
ff. delega. ii. l. qui duos. facit de lib
lega. l. si is qui duos. Aut fit ces
sio extraneo et tc qo hec duplr co
sideranda p'mo ex pte reorum c
dendi. Si em vnus cedit act sine
alio ille cessionarius e loco rei
credendi et sic inter eos e locus
iuri pocupac et soluc recipiede
sicut p'mo vt l. q ipsis et l. he
redem j. de regu. iur. et l. si minor
i fi. ff. de procur. Secudo ex pte
reorum debendi vt si contra vnu
fiat cessio ipo inuito vel ignorante
per hoc alter non libatur sicut nec
per receptoe sca ab inicio nec p ciuis
contestoe vt C. de fideiu. l. fi. Tame si
cedens exigeret ab eo contra que no
est sca cessio honat se qm fco eius
alius contra quez sca est cessio libe
ratus e vt l. si is delega. ii. ix.
quero de confessione an vnius confessio
alteri psit uel noceat et cca reos
debendi dic q vnius confessio potit al
teri nocere quo ad interrupcionem p
scripcom vt C. e. l. fi. Jrodesse aut
non pot sicut nec peticio nec sna
condepnatoria vt ff. e dictum cca reos
credendi. dic aut vnus ex reis ex
igit confessiom a reo debendi aut
ipsi reo confess facit ad eius libacoz
p'mo casu siquidem in iudicio al
teri noceret Cu em confessio hz vim
sine vt ff. de confess. l. i. appat
sibi totum debitum multomagis
q plurez go si extra iudicium tuc
alteri correo nichil pjudicat cu
talis confessio sola probacoz i du
cat ut l. publia in fi. ff. depositi

Nil prodesse no pot ad pscripcio interrup
ut C. e. l. fi. Secundo casu dico q
talis confessio habet vim pacti de
non petendo vt l. tale pactum i pn
ff. de pacti et no j. de solucio. l. si ex
pluribz in pn Et io ea que dixi
in pacto hic eodem mo dico x°
quero de Success. et hic e aduerd
an vnus ex reis debendi succedit
alteri correo vel reus credendi alti
ex correis credendi z tuc neutra ob
ligacio extinguitur. sz i vnius psoz
vtraqz obligacio durat vt ff. e.
l. si reus j. de solucio fideiu. l. gene
raliter et l. si reus j. de solucio
l. si duo rei aut creditor q solus
erat succedit vni ex reis debendi
et hic e casus. l. vtrumus j. de fide
iuss Ex quo colligitur talis talis
distinccio. aut illi rei debendi erat
socij et ab alio cui no successit po
test solu pro pte peti vt ibi patet
Aut no erant socij et tuc ab alio
correo pot creditor de rigore pete
solidum debitum vt ibidez patz
inter Aut queris de equitate
inspecto obstaculo exc et tuc aut
fuerunt constituti duo rei ex ca on
erosa q fuit eis mutuatum aut
ex ca lucratiua q ex mera liba
litate pmiserunt vt duo rei po
cau aut ad correum cui succedit
creditor puenit pecunia mutuata
i totu uel in pte et eatenus cduor
agens excepcoe repellitur p has re
gulas. p'mo q pro ea pte no pot
cedere accom contra seipm go re vt
l. stichum ff. pe j. de soluc et no p
glo i dicta l. vtrumus So q
exegisset tenetur illi exacto p pte
illa vt no C. e. l. i. et dixi ff.
e. l. reos. Vnde dolo facit q petit
re. Si vero ad illuz reu cui suc
cessit nil puenit tc in nulla pte
obstat excepcio cu ca dande excep
no subsit So casu qn ex mera ca
lucratiua idem q in nulla pte
excep repellitur cu nulla ca dande
excepc subsistit vt l. in l. falcid
hoc obseruandum ad l. falcidi Jdez
puto si vnus ex plibz reis debedi
successit idez creditori qui solus
erat na in modo petendi ab al
tero Jtem iuris est qd ff. dixi
Aut vnus reus debendi qui solus
erat successit vni correorum cdendi
et tuc idem qd q tc alter correus
potest ab eo petere ptem si sit socij
vel si no sunt socij peteret ptem q ab
eo profecta est. vel si ex mera li
beralitate fuerint constituti duo
rei credendi alter pot totu pete
ar. eoz q dicta sunt et ff. so. ma.
l. si socer in pn Jtem si vnus
reorum credendi successit vni
reo debendi qui solus erat ead
racio e ac si vnus ex plibus
reoz credendi successit vni ex pli
bus reis debendi vel econtra et tc
quid iuris sic habes ex pdictis
Sz circa hoc posset dubitari
nonne successio pro so. e vt j. de
fideiu. l. si debitori et l. sticum
ff. aliqn j. de solucio. sz p solu.
vnius vtrqz libatur vt dictum e
go re. So patet ex hijs q dixi
in l. si is qui pro empto i pe.
q. et tangitur p glo i dicta l.
si socer. ff. so. ma. et etia i dca
l. vtrumus XI° qro de mora

An mora vnius prosit vel noceat alteri
Et primo videamus de reis debendi et
circa hoc est magna dissensio in glo.
nam l. mora ff. si. de vsuris.
dicit quod non nocet C. e. l. fi. j. ti.
e. l. p. videtur dicere contra et
quelibet earum glo variat. vnde dic quod
queris vtrum mora vnius noceat
alteri quo ad impediendum cursum
prescriptionis contra creditorem et nocet sicut
si vtrique facta esset interpellacio vt C.
e. l. fi. Aut queris vtrum noceat quo
ad hoc vt quilibet teneatur de interitu
vel ad vsuras et tunc aut sunt socii
et nocet vt j. l. pe. aut non sunt socii
et non nocet vt l. mora ff. fi. de
vsuris. ita tenet glo in l. vniuscuiusque
j. de regulis iuris. alias est ff. i. l.
i. inf. c. mora in fi. li. vi. Racio potest esse
vna sicut pactum vnius alteri prodest ita
mora nocet in mora recipiendi quero
ad vnum ex reis debendi qui obtulit
Ponamus pecuniam debitam que postea
perempta est an alteri hoc prosit
credo quod sic indistincte quia quolibet
extraneo offerente prodesset vt C. de
captiuis et postli. re. l. cum post lium
et j. de soluci. l. qui x. ff. qui x. et
ff. qui michi sicuti ibi quemadmodum
re facit quod no. C. de solucio. l. ob
signacionem Est eciam videndum circa
reos credendi an vnius mora in recipiendo alteri noceat et dico quod sic
indistincte Tamen cum quilibet posset in solidum recipere sol. vt l. si
vnus in prin. ff. de pactis et l. si
rem ff. si duo j. de nouacio. Et mora eius qui potest solucionem recipere nocet
ei ad quem res pertinet posito quod nullus habeat in re sed sit nudus minister
vt l. si pte. ff. de vsuris et de act.
et obliga. l. cum te. in prin. quod multo
magis in casu nostro Sed quid
si mora facta est vni ex reis credendi
vtrum alteri prosit et constat quod sic
quo ad interrupcionem prescripcionis vt
j. l. fi. Idem credo quo ad perpetuandam
accionem vt reus teneatur de interitu
quia idem esset quolibet extraneo interpellante
vt ff. de vsur. l. siquis sol. et
quod ibi no. et de v. ob. l. si hum.
ff. nunc videamus Item iuxta predicta quero Pone quod post creditorem fuit
in mora vno ex duobus reis offerente
Post creditor interpellauit alium reum
qui non obtulit an per hoc videatur purgata mora creditoris Quo ad primum
dico quod non vt l. mora lo. 11o. ff.
de v. ob. xii. quero de culpa
an culpa vnius alteri noceat Circa
quod dic quod aut duo rei constituuntur
in contractu cuius obligacio racione culpe
ad reddendum et tunc vnius culpa alteri nocet
vt sit vnus ex facto alterius teneatur
vt C. loca. si diuisa et ff. locati
l. cum apperbit et ff. e. l. eadem Si
autem constituuntur duo rei ad aliquam
speciem ad quam statim committitur obligacio sed racione culpe perpetuatur quia
de interitu tenetur et tunc idem quod si
est in mora vt l. pe. j. e. et ibi est
casus secundum vnam lecturam Predicta vera
nisi culpa esset commissa In hiis de
quibus specialiter ff. dictum est quia tunc dic
vt ff. dictum est Sed an culpa vnius
ex reis credendi noceat alteri Racio in
acquirendo hoc est in faciendo contractum
stipu. nocet si socii sint vt l. si duo
ff. si quis cauci. In aliis dic vt
dictum est ff. de pro. et de mora xiii.

quero de rescissione vtrum rescissio facta
in persona vnius cum omnes essent
liberati ista liberacio in persona vnius
rescinditur alteri noceat. dic quod
liberacio rescinditur in persona eius
cum principaliter facta est et alteri nocet
vt ff. ad vellega. l. si pro vno
et de hiis que in fraudem cre. l. si cum
prin. Idem si ab inicio in eius persona
ipso iure non valuit vt l. si sponsus
ff. i. j. de donaci. inter vi. et vxo.
Predicta puto vera nisi ille ac-
conce per quem liberacio contingeret
dolo creditoris interuenisset ar. j.
de fideius. l. si ticio j. de solucio. l. qui
res circa prin. Si vero rescissio
contingit in persona eius ad quem
liberacio porrigitur per quamdam consequenciam
tunc alteri noceret vt dicta l. si
sponsus ff. i. et de liberum lega. l. si
is qui duos et ibi no. sic dz intelligi de donaci. causa morti. l. senatus
ff. si duobus et quod ibi no. xiiii.
et vlt generaliter quero de qualibet exceptione vtrum exceptio competens vni
ex duobus reis debendi porrigitur
ad alium de ex. loquor de quibus ff.
dum non est specialiter et dic quod excep est
mere personalis et ad alium non porrigitur
sicut nec ad fideiussorem vt l. exc. de
excep. cum similibus aut sunt alie excep
que ad fideius. porriguntur et tunc aut
fuit color quesitus quia in veritate fideiussor erat non correus et ad eum
porrigitur vt l. sed et vel ff. i. ff. ad vell.
Aut non fuit color quesitus et tunc aut
erant socii et vnius excep porrigitur ad
alium vt ff. e. l. si duo et l. si duo
rei Aut non erant socii et tunc si quidem
obligauerunt se ex causa onerosa quia
mutuo acceperunt tunc eatenus
competit excep alteri quatenus ad eum
cum ex. sine dubio competit peruenit
de pecunia vt dicta l. sed et vel ff.
item si duos ff. ad macedo. Si
vero obligauerunt se ex mera liberalitate tunc excep vni competens non prodest alteri si non sunt socii vt dicta
l. si duo ff. e. et l. si ex duobus
ff. e. ff. i.

Hinc actis

videamus in dubio grauandi pro porcionibus hereditariis h. d. Oppo. de l. turpia ff. i. de le. i. et l. nominatim ff. ad
trebelli. glo dicit quod nominatim potest intelligi nomine proprio et sic intelligitur
contraria Item potest intelligi nominatim
nomine appellatiuo vt hic et tene menti
quia nominatim dicatur fieri eciam nomine
appellatiuo facit ff. de libe. et postu.
l. ticius testamento in prin Item opp
quod quilibet videtur grauatus in solidum
vt l. si ex toto ff. i. ff. de le. i. Solucio
dicunt quidam quod ibi testator expressit
sed diuinare est Alii quod ibi verbum dato
fuit bis expressum et sic fuerunt due
oraciones quod non placet quia tunc quilibet
tenetur ad diuisam nec erunt duo
rei vt ff. e. l. ii. et ibi dixi in pa. q.
Alii dicunt et ista est vera quod ibi alternatiue hic copulatiue Item oppo.
ff. e. l. eadem in prin vbi eciam copulatiue
Solucio ibi testator expressit secundum meritum
opinionem Vlt aduerte glo hic in fi.
que dicit si testator dicat duos
heredes quos nominaui primo etc. vt
eos nominare nominibus appellatiuis et sic
nominati per relatiuum quero vel quod non videtur

nominata nominibus propriis. Quod est verum ut l. si pater filio ff. de vulg. et pupillari. C. et ultimo notandum contra ut no. in l. si C. de impu. et aliis sub. per l. lucius ff. lucius de leg. ii. Sed illa non ob. ut ibi dixi. Item scias quod glo. que est ff. de statu libe. l. si quis ex testamento facit dictam utrum nominetur pro heredum an omnes heredes, quod est contra hanc l. sed pro illa facit l. turpia ff. si. pe. de le. i. sed dic ut ibi per glo. et ibi plenius dixi, et de glosa eam ibi quesivi quam videre potes si vis.

Ex duobus reis factum unius ex reis debendi nocet alteri h. dicit. Oppo. de l. mora ff. si. ff. de usuris plures sunt opi. una placentini et non est vera, hec tene hanc quod hic sunt socii ibi non, et glo. vult tenere eam in l. in contractu pignoratione ff. l. j. de regulis iuris. Dy. in c. mora eodem ti. extra de regulis iuris li. vi. Oppo. de l. ultima C. e. So. quantum ad interruptionem prescriptionis factum unius nocet alii, quantum ad alia non, nisi cum distincti sint socii et nocet ut l. mora in fi. ff. de usur. et ratio est interruptio prescriptionis quia tractatur in prescriptione de lucro captando cum alterius iniuria ut l. si is qui ff. i. et l. siquis vr. ff. pe. et quod ibi no. j. de fundi, et quando sunt socii quo ad alia nocet, et ratio est quia sententia pro uno prodest alii ut l. si duo ff. de arbitri. et l. eadem ff. e. et ideo cum commodum habeant incommodum habere debent. Facit quod plene dixi in l. ex duobus ff. e. Si prefati

Cum duo unus ex reis debendi ab obligatione eximitur obligatione remanente alter non liberatur et potest illi ob. fideiussor accedere h. dicit. Oppo. et videtur quod per deceptionem non liberatur, ymo remanet obligatio naturalis quia retinet ea que iure contentum ut l. quidam j. de re iud. In timore huius fuit glo. contrarie hic glo. dubitabat nec se firmat sed in l. ubicumque j. de fideiusso. tenet quod remanet obligatio naturalis in l. si debitori e. et ita tenet quod nullomodo remanet obligatus in l. i. C. de fideiu. tenet quod utraque obli. remanet sed ob. excep. et dic quod veritas est quod omnis est liberatus non quod tollatur obligatio sed transfunditur in fiscum quia succedit ut glo. dicit in l. si debitori j. de fideiuss. causa est in l. quociens in fi. j. de novatione quia si contingeret deceptum obligari naturaliter esset sequi, et quod novaretur prima obligatio prout male dicit glo. ibi tenuit et male quia contra illum textum et illud est bonum scire pro examinatis quoniam bona omnia publicatur. Oppo. hic dicitur quod fideiussor potest accedere. Contra de l. si debitori j. de fideiusso. So. aut accedit obligatio qua teneatur deceptus et non possit quia nulla est aut pro obli. illa simpliciter et tunc quia non est extincta potest fideiussor accedere. Nota quo gratia huius que diversitas impedit constitutionem duorum reorum circa quod dico quandoque est diversitas in obligatione constituta tempore quia unus obligatur uno tempore alius alio, et tunc aut est diversitas modica temporis et non impedit constitutionem duorum reorum ut l. duos ff. si. ff. e. Aut intervenit intervallum longum et tunc aut fuerunt simul interrogati vel simul interrogaverunt et unus statim alter ex intervallo respondit vel aliter ex intervallo responsum est et viciatur constitutio duorum reorum debendi et credendi ut l. si ex duobus in prin. ff. e. aut separatim quilibet fuit interrogatus et quilibet interrogavit et sic separatim responsum est ex intervallo respondi obligationem precedit sed in continenti respondi facte interrogationis et tunc aut inseqta obli. fuit mediante habita prime vel expresse hoc actum quod essent duo rei et non impeditur constitutio duorum reorum ut l. iii in prin. ff. e. facit j. de solutio. l. modestinus. Aut in secunda obligatione non fuit facta mentio prime et non erunt duo rei ut in ista e. ff. i. Quandoque est diversitas in oblig. forma recepta ego enim et ex causa emptionis pecuniam promisi alius promisit idem pecuniam per stip. cum ipse non emerit tunc viciatur constitutio duorum reorum quia omnes l. que de duobus reis loquuntur dicunt quod constituuntur ex contractu vel stip. vel actione ut l. i. et ii. et l. eadem in prin. ff. e. et ff. de in rem verso l. si pro patre ff. fi. ubi pater qui obligatur quod iussu, et filius qui obligatur mutuo non dicuntur duo rei. hoc etiam patet in principali et fideiussore qui non sunt duo rei ut dictum est, quia diversis obli. tenetur. preterea ex diversitate forme obligandi inducere diversitatem causa ut patet in exemplo premisso sed diversitas cause impedit constitutionem duorum reorum ut statim dicam ergo etc. No. ob. l. reos ff. e. ubi dicit diversis actionibus quia expone ut ibi consuevit dici, et j. dicam. quandoque est diversitas in ob. sola quia licet eadem forma prestita unus obligatur civiliter et naturaliter alter naturaliter tantum et tunc non impedit constitutionem duorum reorum ut l. si ex duobus ff. i. ff. e. Quandoque est diversitas in obligatione causa quia licet eadem quantitas sit promissa tamen causa obligationis respicit aliter unum aliter alium et viciatur constitutio duorum reorum ut ff. de interrogato acti. l. que filium et ibi glo. magna, et ff. e. l. si id prout loquitur ibi in dote. Quandoque est diversitas in re que in obligationem deducitur et tunc viciatur constitutio ut l. si id quod ff. e. Quandoque est diversitas inqualitatis obliga, et hic est advertendum aut talis diversitas supervenit post constitutionem reorum iam factam et non viciatur ut l. eadem ff. sed et si quis §. Ro. ff. e. Aut ista diversitas fuit ab initio et tunc aut est impossibile talem diversitatem reduci ad paritatem et viciatur constitutio reorum ut dicto §. sed et si quis l. Ro. Aut potest reduci ad paritatem ut si est diversitas temporis vel conditionis vel loci, nam in quolibet predictorum possibile est venire tempore quo utrumque equaliter teneatur et non viciatur constitutio correorum ut l. ex duobus in prin. et l. eadem ff. fi. ff. e. ista e. ff. fi. Et si dicas que est ratio quod iste diversitates impediunt constitutionem reorum Ro. l. ob. in veritate duorum reorum sine plures obli. ut l. eadem in fi. ff. e. et l. reos in prin. ibi diversis act. et l. si reos ff. e. et de fideius.

.l. gnalr et .l. si reus .e. ti. et ista .e.
.§. i. Tamen .l. uult q habeat tm
effectum vnius obligonis vt ista .e.
.§. i. et .e. .l. m. .§. fi. de solucio
.l. qui hoiem. Et ideo qz loco vnius ha
betur talis diuersitas q ad pitate
non pot reduci non admitti qz qn
eet tanta diusitas ius no posset
fingere q loco vnius habeantur vt .e.
.e. .l. nemo. Sz posset dici diu
sitas qualitatis in die vel condic
uiciat stipul. vt .e. ti. i. .l. i. §. si
quis simplr qre no viciat gstom
reor. Ro qz ibi lo i stip q e vna
fm uitatem vn diuse
ne qualitates non recipit ar. .e. de
usucapi. .l. quedes hic sut plees
obliga vere licet vna in effcu et
ideo poc diusas qlitates recipe vt
.l. reor inxtuta .§. fi. .e. de vsucap
Sed o qro. plures fecerut pacez
cu plibus et pmiserut quilz i solid
se iuicez no offendere sb penam.
vnus fuit offensus an oes ex
illa pte possint agere insolidu
tamqs correi credendi et an oes ex pte
offendetis teneatur isolidu ut rei
debendi. vidi quosdam q reputat se
multu sare tenere q sic. sz hoc fz
est. nam put in oblig. veit no of
fendere coheretet psone cuilz sti
pulatis et pmittetis. Alia em est
offensio in psona vnius alia i psona
alterius et sic no st duo rei actie
z passiue. qz e diuersitas i re vt dici
.l. si id quod .e. e. Si vero ista ob
ligoz respiciamus put cotinet pena
et idem qz resultat diusitas ce. na
ei qui e offensus debetur dca pena
suo noie et sue offensionis ngie alis
vero no deberetur noie offesionis ali
ene seu noie aliene et sic viciatur
corso reorum ut dicta .l. si id q i ext
de dote. Qd e vm q ille pncil.
no e correus alius sz alii si st plees
et obligo penalis ex vna offesa
eet cuilibz et aqolz fca insolidu
bn possent ee correi inter se qz no
resultat diuersitas ce. na quilz
debet vel cuilz debet ex offesa ali
ena Tercio dico q si penalis fuit
siplr adiecta q intelligatur sz naz
pcedetis stipulaci vt quilz videat
pmisisse pena pro sua offensa tm
et cuilibz videat ee pmissu p offe
sa fca in sua psona tm ar. .e. de
usur. .l. si stip. et de le. i. .l. si leg
ati sui noie de damp. infec. .l. dapni
ifecti qdam de V. ob. .l. inter stip tez
i pn. cu sua glo Si vero i stip fuit
expssu q pro vna offesa sit pmissa
pena cuilz i solidu actie z passie
te dico q no st correi p ea q dca st
et de rigore. vno soluente alius re
manet obligatus. et si vni solua
alti rmanet acto. sz de eqtate obli
excep. ut dca .l. si id q i fi. .e. e.
Tercio qro. plures ex delco tene
insolidum ciuiliter an sint correi
biuiter rndeo q non. qz no tenetur
ad idez i nuo lz teneatur ex eadez
ca q appet ex eo q vnius solucio
no liberat aliuz vt .l. siquis id q
.§. fi. .e. de iur. o. iu. et .l. itez mela
.§. si plures .e. ad .l. acquili et de
condici. fur. .l. i. et ideo no pot dici
vna obligacio in effcu q reqrit
natura correor. Item snia lata p

vno non prodest alii itaiter ut .l.
tenuicasse .§. fi. .j. de adulter
Quarto qro Quid si plures tenet
ex quasi maleficio An sint correi
Istud est dubium videtur q non
sz quilz teneatur pro pte vt .l. fi.
.§. si plures et ibi no .e. nauti
cau. sta fet no p glo i ista de ob
que ex quasi delicto nas. .§. fi. In
contrarium videtur .e. de his qui
deiece. vel effu. .l. i. i fi. et .l. se et
.se. et qd no .e. de acci tobli. .l. ex
maleficiis .§. is quoqz in vltia glo
.§. quid diceimus. dico q no st ppe
duo rei. sz quodamo sicut plures cu
ratores erut quasi duo rei lz no
p oia vt .e. dixi i vm .q. qd appz
qz sicut illi tene i solidu ex qdaz
necitate legali Ita isti ex qi male
ficio vt dicta .l. i. i fi. .e. de his q
deie uel effu Itez sicut iter illos e
bnficiu ordinis vt pmus conueniatur
gereus q no gerens ita iter istos
qui tenetur ex qi maleficio vt pus
conueniatur faciens q alii vt .l. si
uero plures .§. i terdu .e. de his q
deiece. vel ef. et no .e. ti. .l. ii. Itez
sicut iter illos vnus solues lz qt
alios bnficiu vtil actois. ita ie
istos vt .l. ii. de his qui deie uel
ef. Item sicut inter illos e bnfm
diuisionis Ita iter istos eadez roe
ita itelligi dz dca .l. fi. lz m i doc
hoc non declarauerut Itez appz
qz vnius solucio. no libat alios vt
dicta .l. i. i fi. cu .l. se Quinto qro
filius acquisiuit obligonem ex ca per
illii profectici et sic eciaz hodie
acqritur pri lz apud filiu rmane
at naturalis an pr z filius erut
duo rei credendi et vide q sic qz
quis apud vnu sit ciuilis apd
aliu natl. si tn ad idem et ex ead
ca no ipedit corso duor reor vt .l.
si ex duobus .§. i. .e. e. et hoc tenz
glo de condici. i debi. .l. fr a fre in
pma magna glo. pro hoc vide
tex. .e. de pactis .l. si vnus i pn.
Contrariu credo q no sint correi
primo qz hic e diusitas in ca. na
filio debetur ex suo cotractu pri
ex dispoe legali Item tercia si eent
correi debitor posset filio solue cu a
patre prohibete ar. .l. vero procur
.§. i. .j. de solucio. et .l. aliud sz fi
lio no posset solui pre vetante vt
.l. qui filius .e. depositi. et .j. de so
luc. .l. siquis filio g. ze. Item
pater q pen filii vel iuram diz
ab eo delatum pri no nocet .e.
de pacti .l. cotra iuris .§. fi. et de
iur. iur. .l. quato magis ca sy q
secus e in duobus reis vt .j. dica
No obstat glo. .l. fr a fre qz reus
ibi .j. dicam est dicto qi si e no
in ppetatis. Idem dico in .l. si vnius
filius et pr eqpant duobus reis
credendi qz vtqz pot solui ante
prohibicom pris. no tn st duo
rei. sz magis eos eqpo cedenti
et cessionario vt .l. iii. C. de no
uaci Sexto et vltio cocludo
circa pmissa duas regulas. pma
e qn sut plures rei debendi et
dico q plures rei debendi st qn
plures in solidum debet idez vere
et firte ex vna eademqz ca pncipa
et ex volutate. expono istam rlaz
plures in solidum dixi qz secus
si pro pte vt .l. reos .§. cu tab
ullis .e. e. C. e. aucta hoc ita.

idem dixi qz secus si diuisum ut dixi
.s.e.l. in sa.q. vere vel ficte dixi per
ea que dixi .s.e.l. nemo est qui ne-
sciat ex vna eademqz ca dixi propter ea
que dixi .s.e.l. in sa.q. pn. dixi qz
secus in accessoriis vt dixi .s.e.
l. eadem in .v.q. ex voluntate id dixi
qz si ex necessitate non sunt proprie duo
rei vt plures tutores vt dixi .s.e.
.l. eadem in vi.q. vel plures ex q
maleficio vt dixi hac ead. l. in iiij.
q. vel ex natura rei qz indiuidua
vt dixi .s.e.l.ij. in tercia.q. Sa
regula est q plures rei credendi sunt qn
pluribus insolidum debetur idez vere
vel ficte ex vna eademqz ca pn. et
ex voluntate pn. dixi qz secus si vni
pn. alij ex coniuncta vt dixi hac .l.
in.ij. et v.q. Cetera verba sunt exposi
ta .s. et sic hanc materiam qualiter con
stituuntur plures rei habes expeditam
inter hanc .l. videlz .s.e.l.ij. et .l.
nemo et .l. eadem.

De stip. fuo. R.

Cum fuis stipula. Oppo .j.e.l.ij. et .l. seruus cois meum. glo dicit q hic est regulare. fallit ibi et in alus casibus hic vero et in quibus contrario videbit.

Queritur an sit dicta si stipulatur sibi vel dno. et quidem si sti pulatur dno idem est ac si stipu laretur extraneo .sz si sibi patrio noie valet et vide glo ista glo non tenui nobis simpliciter qz eciaz ad hoc vt accio queratur sibi est necesse q verba conferantur in persona ipsius vt dixi in .l. stip. ista .§. siquis insulam .s. de v.ob. et dic vt ibi est. Circa quid de tutore et curatore dic ut glo. et bn tn dixi plene in dicto .§. siquis insulam et istam glo teneatis. Vltimo ad oste dendum vtilitatem istius materie idez dico in monacho stipulanti sibi et monasterio q hoc. ti. dicit in suo ar. eius q no .s. de acqui.pos .l. cum herede .§. fi. et qd ibi dicam.

Si seruus tuus

Stip. inutilis non tollit dno rei ven hoc dicit. Oppo de .l.ij.s. si cer. pe. So hic in stipulatione inutili illa in stipulatione vtili

Si seruus cois

Stipulacio facta vni non tollit ei quod debetur ex mutuo alteri acquisitam h.d. Oppo de .l. si stipulatus et .l. cum eum .j. de nouaci. So ibi fuit stip ille qui mutuauit hic alius vt vidisti in .§. quo ergo cius. Circa id que vtrisqz no pot petere et ideo est ne teneatur soluere vtrisqz qz bona fides non patitur .l. quibus .s. de v.ob. sz quid est id q magis detur accio illi cuius noie fuit mutuata dic idem per .l. bona fides .s. deposi.

docto allant istu .§. An prosequentem stipulationem tollatur obligacio nata ex numeracione. dic plene .s. si cer. pe. .l. certi condicio .§. quoniam et plene per Cy. C. si cer. pe. .l.ij.

Communis seruus

Qz vni ex dnis no acquiritur alteri queritur in solidum q pot h.d. Oppo de .l. si plures .s. de pacti glo que est hic no sol uit ista contraria sz tangit ea in glo que incipit quo ad quid et quo ad quid no et quid sit istud dicere Dy. ponit so. dic lacius quando dicitur respectus ad statum persone et tunc pot tm sustinere personam vnius vt .l. si plures .s. de pact. aut dicitur respectus ad officium et est aut sunt officia repugnancia et no pot vicez plurium personarum sus tinere vt .l. quisquis .s. depositi .l. nec de asses. Aut no sunt officia repug nancia et tunc vt .l. iij. .s. de adopcio. Oppo. de .l. proinde .§. si sing. cois so vt glo.

Si fructuarius

Alternatiua inter personas quibus eq liter pot queri viciat stipulacionem sz si al teri tm queri pot alius debitum vt adiectus h. dicit. Ad euidenciam debetis scire q seruus fructuarius querit fructuario ex re fructuarij et opa sua dno vero suo pot ex quacunqz causa querere. Circa id vtrum stipulacio alternatiua sit inutiliter concepta glo variat hic tu tene q est inutilis concepta et est racio qz vtrisqz est capax obli. In pro casu .§. vt hic dicit tex. puta est hic affirmatiua potuisset q est vera et hoc tenet glo .j.e.l. si ex re in pn. et Dy. hic no. Item no. q hoc hodie corrigitur vt dicam .j.e. .l. si seruus in fi. Item no. q ad iecit sic per vel. sine per aut Item no. q usufructuario est adiectus lz sit primo nominatus ar. .C. .s. so. ma. .l. quinque in fi. et ibi dixi et .s. ti. .ij. .l. cum qui ita .§. qui sibi Vl timo no. q omnia que dicuntur in suo fruc tuario. puto q habet locum in mo nacho. monasterij vnius posito ad re gimen vnius ecclesie vt illi ecclesie querat ex re vel opa sua. Non vero per ipso querat alius casibus

Cum seruus cois

Si stip. principalis conceditur in persona vnius penalis in persona alterius prima per penalem non nouatur ipso iure sz ope excepcionis perimitur h.d. Oppo de .l. obligacionum fere .§. fi. et .l. ita stipulatus in fi. .s. de v.ob. So dicit glo. ibi qn in persona vnius hic qn in persona diuersorum et assignat racionem qz condicionem dni primi no pot facere deteriorem sz ista racio no videtur vera qz licet post acquisicionem perfectam no possit tn in ipso actu acquirendi pot vt .s. de pact .l. contra iur. .§. fi. cum .l. se. et .s. de doli excep. .l. apud celsum .§. in hac secundum Dy. Sz forte pot prudicare no ipso iure sz ope excep.

Vel dic. q eciam si ipe stip. tor. ꝯfiet
stipulaciõm penalez in ꝑsona alt[er]ius
nõ nouaretur ipo iure ꝑ huc ꝯ. ito
qz nõ ẽ ꝑsupcio voluntatis ar. ꝯ
hoc ꝯ. ti. ij. l. fi. ꝯ. cum inchi di
ces ꝑ imo ꝯtra qz interuentu ꝑer
sone facilius ꝯsu[m]itur nouacio
ut insti. qui mo. tol. obli. ꝯ. ꝑterea
So. illud verum qñ interuenit
noua ꝑsona ex ꝑte promittentis
hic añ ex ꝑte stipulatis. sine
cuius volũtate nõ pot nouari acco
ut j. de nouacio. l. sicum. ꝯ. fi.
sz hic ĩdicat. ista nouacõ fco de
bitoris non soluentis sine creditoris
uolũtate. sz qz creditor ab ĩnio
ꝯsensit ĩduci. doli excep. et hoc
intelligas qñ ex causa lucratiua
ut plene dixi in dicta. l. ita stip.
. ꝯ. ti. ij. Q(ue)ro an ista stip.
penalis ꝯinatur. vna glo dicit q
veꝛ et male dicit qz ꝯtra ter
ideo dic q vim tm. et po. ob.
excep. ex equitate quã dixi hic

Seruus ꝯs ipe

Inter eum qui sibi stip
ulat. et re in stiplocez
deductã dz ee diusitas
. h. d. Glo ponit casũ vsqz i.
et io est ic. deinde ꝑo ponit dez
ꝑo rñdz tacite obiectoi ꝑa ibi no
em et ꝯbaudi ibi inter sic. sz ac
dmm ꝯratur tradicõe go. ipe met
tradet. sibi ipi qd ẽ impos(sibi)le. ai
inter accipientem et re creditam
dz ee diuersitas ad hoc. R. non
em rẽ No q dz ee diusitas
ĩter accipientez et re acceptã ĩtez
inter stiplantem et rem stipula
tam Oppo. ꝯ. e. l. i. ĩ pn.
. So. fallit hic et ẽ racio. vt glo
dicit dup(le)x ciuilis et ñlis. natal
qz illo iure qlz ẽ liber go. it. ĩe
racio ciuilis est illud poc qñ
seruo q posset ei fco libero vt. C.
si fiunus extr. l. i. sz ei fco libero
nõ posset qri stip de se ipo go. re
istud uult dicere glo Cõtra
istaz rõm ciuilez oppo. j. e. l. si quis
fiuius meus vbi fiuius pot stip. ri
viam uel iter, licet sibi fco libero
nõ posset qri, qz nõ hz fũdũ, fo. lz
nõ posset sibi queri. pot tm qri
alij. Vel ipe met fco libo si ꝯtigerit
eũ hre fundũ Cõtra hoc op.
de. l. et si maxime. ꝯ. de fiu le. So
aliud in legato aliud in stiplõe
idem dicam. j. e. l. ꝑinde. ꝯ. fi. hec
reatitam glo Quero quidaz
notarius fecit procur. quedaz. ĩ ipe
met scripsit instrm publicum an
probet et sufficiat et videtur q
non qz notarius dz ee rogatus
ut in auctẽ de tabelli. ꝯ. nos
aut colla. iiij. sz inter rogantez
et rogatum dz ee diusitas vt
hac. l. go instrm nõ ẽ pãl. Ego
dico q instrm procur. ꝯtinet duo
pnª. po mandatũ fcm procuri. ã
hoc probat et ad hoc sufficiat
tale instrm sicut ĩ lrãs dm vt. l.
si procur. de procur. Item sic lib
rõniz probat ꝯtra argentariũ vt
no. ꝯ. de edendo. l. quotam. ꝯ. nu
mularios. lz ipe debeat rogari
vt. l. siqs ex argentarius. ꝯ. ꝑtinẽ
. ꝯ. de edendo et. l. non putauit
et. l. siquis sua manu de bo. pos.
ꝯtra ta. Nec ob. q nõ ẽ rogatus

qz illud intelligitur q dz rogari a
partibus vbi sunt ꝑtes. vel ab vr
na ñ ẽ vna tantũ vt no ĩ dco
. ꝯ. nos aut. sz vbi nulla est ꝑs
sufficiat q ipe ꝑpa voluntate scribat
ã sili iudex dz suũ officiũ et au
ctoritatez interponere ꝑte petẽte vt
. l. iiij. ꝯ. hoc autem et ibi plene
dixi de damp infec. sz qñ ipe ad
suã peticõm auctez interponit nõ ẽ
nãc alterius peticio. ꝯ. de opa
lega. l. si consul cum sy et ꝑdictã
veia q hoc instrm probat ꝑ ipo
procur. hoc inducẽte ad legitiac
sue ꝑsone Item plac ꝑ ꝑte hoc
ĩducentez ꝯtra ipm ad hoc vt
factum procur. ei ꝑiudicet. sz si ipe
ꝯstituens vellet probare a que fu
isse pc. suũ ex instro suo pro eo
fidem nõ faceret vt ar. j. de fal.
. l. uxori. ꝯ. i. et q ibi no. et. l. de
eo cui. l. se. e. ti. nisi probaret an
ĩstro illi fidem interpositam vt ar. C.
de fide instru. l. fi. So ꝯtinet ĩ
strm procur. stip. ꝑ quam procurat
leuatur ab onere satisdandi. ꝯ
ꝯ. sed et siquis ĩsti. de sat. dac. et
de hoc dico q tł'e instrm nõ sufficiat
qz ipemet notarius nõ pot a se
ipo stipulari qm inter ꝑmittetez
et stipulantem dz ee diuersitas ar
huius. l. et ꝯ. de aucto tu. l. pupillus
. ꝯ. i. v. ipe quoqz tutor ꝑ hoc expẽ
. ꝯ. de procuratio. l. licet. ꝯ. si plures
Quero pone q aliquis iudex
est notarius an possit facere gest
ta corãz ipo Ro q non qz tractã
de ꝑiudicio alterius q suo. aliũ vo
debet adhibere ut extra de ꝑbac
. c. qm ꝯtra flam et de testi. c. cũ
a nob et ibi ꝑ innocen. fallit si
eet statutum vel ꝯsue. ciuitatis
vel castri. tc em nulli scripture sta
retur ar. C. de man. li. l. i. et vr
expressum extra de fide instru. c. cũ
dilect Quero an notarius
possit scribere et publicare testm
suũ ꝑpium, dico q sic qz de fco suo
ipo tractat, et nemini ex ho. dãp
affert. licet forte lucruz auferat
venientibz ab intestato ar. eoz q ꝯ.
dicta sut. pro hoc. l. quociens. ꝯ. i.
. ꝯ. de heredi insti. vbi ipemet
testator scribit et sp ĩtellige ad
hibitis testibus Quero cũ
. l. que ẽ racio q nõ pt stipulari
se sibi, sz se dño sic. Ro qñ stip.
se sibi qrit dño ꝑ media ꝑsona
ipius q ee nõ pot, sz qñ stipulat
se dño qritur dño directo. ita
q nullo mõ ꝑ ipm fiui faciat tñ
situ Iuxta hoc qro si tutor
stipularetur. vel emeret sibi ipi
tutorio noie a se ipo nõ valeret
ar. huius. l. et dicte. l. pupill. v.
ipe quoqz tutor Sz poe q sti
pulatur a se ipo pupillo ꝯ Potest
ei pupillo stipulari vt no. ꝯ. l. ꝑxa.
ĩ pn. an ualeat quod videtur
vt hic Cõtrariũ credo q hoc cau
faciat trãsitũ ꝑ ꝑsona tutoris cu
qritur directa et pupillo valis
vt. l. eũ qui. ꝯ. si actori. ꝯ. de co
sti pecu. et qd no. ꝯ. de adm.
tuto. l. quociens in pn. go ẽ eadẽ
racio Item quero an tutor
vel alius officialis posset sibi met
vendere. vr q nõ ut hic et ext
de iusti. c. fi. ꝯ In ꝯtrariũ. ꝯ. de co
trahen. empti. l. fistulas. ꝯ. i. dic
cuit quis sibi ipi vendit et acci
pit eo ipso et nõ pot vt hic. qz
hic vt seruus tradebatur ĩ vt

huius accipiebat Aut diuisit r'sp
ectibus ut quia tradit ut tutor af
apit ut ipse/et tuc aut hoc fit ex neci
tate precedentis contractus et pot
fieri vt dicta l. fistulas ff. i. aut
nullus pcessit cotractus et tc non
pot vt dco c. fi. extra de insti/et
ar. eoru q dicta sut. Hoz pa io
patet intelligenti. bartholus

Si seruus cois et sibi i vni

Gnalis prouisio ref[illegible] hu
etiam ad eum cui postea est spalit
prouisum. h. d. Oppo. de. l.
i. ff. si fuius cois. c. e. So ibi no
poterat qrere ptq3/ hic sic Op
de. l. cum qo. C. de le/ glo dicit ad
in vltia volutate aliud i contractib,
s3 no e racio diuersitatis pel ali
vt glo/s3 no costat Tu solue qi
fuit diuerse noiacoes vniforiter
et p eudem modum nil releuat
Secus si non vniformiter vt hic
et hanc solucoem ponit Ol Op
po de. l. alimeta ff. basilice. c. de
alime. le. So ibi legatu no est
multiplicabile: hic venit i dispoe
illud qd' erat multiplicabile
Oppo. de. l. stip. comodissime
et. l. doli clausula. c. de. v. ob.
et. l. sanccio legum. j. de pena. So
qn q3 pcedit cla spalis et sequit
gnalis tuc no r'f'tur ad speia
vt in gi ns Q niq3 econtra pcedit
gnalis et sequit spalis et tc ad eia
refertur eciaz spesificata vt. hic/et. l.
testm eciaz spesificata vt. hic legat.
tico ff. qui marito. c. de anu. leg.
Ex hoc apparet so. q lego fribus
pdicatoribus cuilib; cappam et
pori bibliam an pori debetur cap
pa et biblia certe sic si cla gnalis
pcessit secus si securie vt expdic
tis p3 sm petru3/ et ponit Cy. i
l. cum q. i fi. C. de le. S3 contra pdcm
distincta videtur Casus. l. fuio. c. de
petulio. le. s3 ibi genus et species
cadit inter res legatas. hic vero
inter psonas quib3 legatu. Ro p3
intuenti. bartholus.

Seruus cois stip.

Ex stiploe serui cois acq
uiritur dnis pro pte dnica
nisi fuerit vnus noiatus
vel iubens tuc ei soli acqsi. h. d.
hoc dicit cu se Oppo. de. l. fuius
cois ita. j. e. vbi debet inspici iuz
noie ppo vel appellatiuo. So. itel
lige istas sm illam Ulteius
oppo/ dicitur q ei acqirit q iussit
Contra. C. p quas psonas. l. fi. So
itellige qn vnus iussit et ei fuit
stiplatus/ secus qn vnus iussit
et alt noiatim stiplat' tc pcedit
l. fi. S3 qro tc quid iur'. glosa
hic videtur distiguere sm Jo. ad
quez res ptineat Alia est opio Azo
et ista est vera vt inspiciamus
ad quez ptineat et collr' ad tex.
illius. l. fi. ibi neq3 e ic du dicit
alienu3 lucrum et du dicat repe
timu3 adducat solacium

Proinde

Oppo. j. e.
l. seruus
communis ita. So itellige
q hic nomia appellatiua
pcesserunt vt i glo S3
pone q ptes dnice no faciut totu3
vt glo/et sic non totu3 acquiritur
Dicit glo q dicitur id qd' acquiritur
l. hoc autez ee pot si alter dns haret
pro derelicto. ul decessetat hereditate
no adita istud dictu3 no procedit
in terminis tex si duo fuerit noiati
uel iubentes/ na licet eoz porcoes
no faciut totum habebunt totum vt
tex dicit/et in tot ptes diuidetur
nam si vnus h3 terciam/ alt' qrtam
et eoru iussu seruus stipulatus
est sicut de toto q stipulatus e
vii. ptes. iiii. habebit vnus alius
iii. vt. l. meredum ff. i. de heredib;
insti. et. l. si ita de libe et posthu.
s3 qo. g. procedit si pones fuu3
stiplatum simplr' tc de pte vacate
e dubiu. Dic g'. q qritur hreditatis
hereditatis e vt. l. si fuius cois me
uij in pn. j. e. i fuio habito p dere
licto/ dic ut no. j. e. l. q fuius.

Si seru3 communis

Qui stipulatur ab vno ex dnis
si alteri noiatim uel iubeti v3 stip.
in totum uel pro porcoib3 dnicas
aliorum. h. d. Oppo et videtur
q debeat acqri totu3 ei cui pot ut
j. e. l. item si fuius So plures po
nit' ibi i glo/ s3 ista e vera q hic
in psona promittentis vals iure
retencois/ secus si ad tradicoem
procederet vt. l. p fuu3 q pignori
ff. i. c. de acqui. re. do. Ita illa in
telligo q tuc acqritur cui pot Op
de. l. uerum ff. seruo c. pro socio
dic ibi spale fauore libtatis/ s3 cte
et hic fuit libtas/ dic g'. fauore
vltime volutatis.

Interdu i si neq3

Quod vni non potest qri qrit
alteri cui pot h. d. cum. l. se/ et pn.
l. se. vides hic Casum q i contractibus
inter viuos e locus iuri accrescedi
Oppo. de. l. ex si maxie. c. de
seruitu. le. Ro aliud in stipu. ad
in legatis Ro3 assignat dy/ qz i
legato no vertitur opa fuii. i stip.
sic vt. l. si vxor de condic. i sti. dr
hic q in cotractib3 h3 loca iuris ac
crescendi gl. l. si michi et ticio.
c. de v. ob. c. de. v. ob. So ibi fuit
coniuctio hois/hic est coniuctio legis
s3 illud e cotra. v. s3 si stiplac
u e coniuctio hois So hic fuit co
iuctio hois et legis/ nam eo ipso
q fuus stipuletur coniuctio legis
est Sed oppo. q iuris ex coniucti
l. procedit ius accrescendi q ex co
iuctioe hois vt. l. et proculo. c. de
lega. ii. So istas omes determinabis
p illa3/ qz hic loqtur qn a pn°. fuit
tacio i ualida in psona vnius j in co
trario fuit ualida ecia a pncipio
vtrusq3. licet postea repudiauit vnus
et ideo ex pdictis/ et ex hiis q dca
sunt c. xxi. ff. Distinge an ex co
uencoe legali sit locus iuri ac
crescendi i contractib; i ter viuos
et vide per te ipm/ et ego scripsi
i. l. re coniuctim. c. de le. iii. C
ro quid si vnus procur' duoru3
stipulatur a'd peuno noie duoz
cum vni ex hiis no qritur an alius
accrescat Ro. Cogita.

Item si seruus

Exch. c. ou.
hic dicit cum quatuor
j. se. C. in stipulac. plib3 dnis
quib3 equalr' pot queri altnatiue
intelli stipulatus Secus si sibi

pmo/ q̄ tūc dm̄ vt adiecta vītur ſo
ſi vnū queri non poſſit q̄ habebi
ut adiectus h. d. Oppo. de. l.
. l. ſ. pe. ß. e. So vt ibi Oppo
de. l. fideiuſſor obligari. ȝ. de fide
iuſſori So. illa concor Oppo
q̄ cadit altnatiua int̄ duos de
fiat vt hītur arg̃ duo rei. vt
. l. tīcio aut ſeyo. ß. de le. ij. So.
l̄ra ibi poita vtrūq̄ cor. rē/ tollit
contra q̄ videtur qualiter inſolid̄
ſequs ſi ſimplr̄ Oppo de. l.
cum quidā in h̄ C. de v. ſign
So. omēs iſte. l. ſe correcte q̄
altnatia poita inter pſonas re
ſoluitur inquietam/ et hoc ī vltīs
voluntatibz ergo ſic ſz et hoc tem
pe vt ibi pz in textu.

Seruus meus ei a pd fuit

Si ſilius meus ſtipu
latur noiatim male fidei poſſori
nec dnō querit hoc dicit. l. iſta
ſm vnā lecturā/ uel aliter Q̄ ſi ſti
pulatur ei cui ſeruit intelligr̄
ſtipulari ei cui de fcō ſuit. h. d.
Quero/ quid velit dicē ter
q̄ michi nō ſuiuet Reo. ſi ha
bes illa verba poſt. ȳ. ſz nec ego
vt gnāter hētur/ dic io michi no
quiritur q̄ m. nō ſuiuet. hoc eſt
q̄ michi non ſtipulatur ſz alti
noiatim g̊ rē/ vt. ȝ. e. l. ſilius alie
ē ſilie expoſicio. ȝ. e. l. ſi alienus
et ſic glo magna hic poita nō
ē neccīa/ et ſic p̄mo mō ſumarium
poſui Si vero habes dca v̄ba poſt
dic ſabb/ tunc pone caſum ſicut
ſo mō poſui qd' no. et eris io re
motiua/ et procedit ſequēs lectura
glo/ et eciam lectura Rog̃ que
in idem recadit. Alii hnt ei et ē
plana/ bartholus doctor.

S i communis.

Ex ſtipulacōe ſui acq̄
rit dnīs cui pōt ſi ſtipu
letur indiuiduū q̄rit
cuilibz iſolidū. h. d. Oppo de. l.
et ſi maxie. ß. de ſeruit. lega. Solu.
aliud in gtractibz. aliud ī legat'
vt̄z dixi. ß. e. l. proinde. ſ. ſtali
Oppo extra glo de ſ. ſz cū ſemi
iſta de accio. So. hic ſtipulatur ius
ibi factum/ et ſic qui ſtipulatur
viam et ius ſtipulatur qd' dic vi
dixi. ß. ti. ij. l. ij. ſ. i.

S i ſeruus cois

Mortuo vno ex dnīs
ſine herede vl' hereditate
non adita ex ſtiplōe
ſerui q̄ritur inſolidū ſup viuenti
dnō. h. d. Oppo de. l. meo vt
ibi eciam illa bona ſūt ſuo g̊ ī to
ſibi q̄rit caſtrēſe peculium. dic vt
ibi In ſeruo coi dic vt hac. l.
ī glo. Vlt ſcias q̄ in. l. ab epto
ȝ. de pactis. nō p gnāll q̄ duc fia
no pnt cura idez ēē Ego allego
iſtam. l. cū glo ſua gtra iſtā/ et
iſtum paſſū tractatum ī. l. ſi is qui
pro emptore. ß. de vſuris. So
dic filiusfa. hz heredez p ti de he
reditati q̄ ab inteſta

Seruus capto

Seruus uel filius acquirit pri
vel dnō reuerſo quocūqz mō ſtip
uletr̄. ſz ſi ibi decedat ſtip noiatim

excepta eſt nulla ſimplr̄ accepta habz
in ſeruo. ſecus in filio. h. dicit vi
de glo que incipit que fingitur ī
. ſi./ ymo ē racio que poitur ī textu
q̄ nec tunc. rē/ alia dic vt glo

Cum ſeruus fruc

Iſte. ſ. eſt multum ſubtilis et di
uiditur ī tres partes p̄mo ponit dictum
iur/ ſo illud declarat tercio tacite
obiectōm r̄ndet ij. ibi q̄ ſuia in ibi
nam et cum. et hoc dicit. Si ſuus
fructuarii aliqd' annue p opis ſti
puletur ī inicio cuiuslibz anni vſu
fructuario q̄ritur uſuſfructu du
rante p ſiuīo tpe dnō q̄ritur ur̄ ſuo
h. d. No q̄ in ſtipulacōe annua
inſpicitur iniciū cuiuslz anni Dicit
hic. ſtipulacio non tranſit de pſo
ad pſonam Cōtra de. l. ſz et ſiq̄s
. ſ. ſi operis. ß. de uſufructu ubi
tex ē totaliter cōtrarius huic/ et
neſcio qualiter poſſit ſolui Solu.
hic glo tranſit quo ad comodum
ut hic/ nō q̊ ad ius vt ibi Hoc
non placet q̄ tranſire eſt de vno
in alium. vt. l. i. ȝ. de nouacio
. ſz hoc comodum qd' hz dnūs mīq̄
fuit apud fructuariū Alia ſo eſt
hic q̄ tranſit in gnē nō in ſpē. et
iſta ſo pōt ēē bona ſo. q̄ ſtip. ſeu
pnīa eſt penes fructuarium/ et accio
q̄ cōpetit dnō pro futuro tpē ē gne
nō illa eadem ſpecie ſz alia. ī iſta
teneatis pro minus mala/ ī ſic
vides q̄ glo tenet hic q̄ ē dare
q̄ accio ſit in gnē vt. l. iij. ß. de
negoc/ et. l. iij. ſ. ſi. ß. de acqui
poſſeſ. et ibi glo/ et meli9 tex q̄
alibi/ et melius probat. hoc. l. ſi
dum. C. de iure iurā. pro hoc ſ.
ac ſiquis. ſ. ſicopas. ß. de uſur.
Vltramotani hoc reprobat tenent
glo viam/ nec curo de dictis eoꝝ
et probatur glo p. ſ. ij. iſti. de
accio/ et. l. accionum gnā. ß. de ac
cio. et obli. Oppo. extra glo.
et iſte textus facit me dubitare
dicit em̄ q̄ inſpiciatur iniciū cuiuſqz
tpris/ et ſic quot ſunt anni tot ſt
ſtip Cōtra. l. ſticum. ſ. ſtipu. ß.
de v. ob. et. l. ſenatus ī ſi. ß.
de donaci cā mortis. d. Ray ſol
uebat. hoc modo q̄ annua ſtip eſt
vna qn̄ ſtipulans ab inicio ē capax
tocius oblig/ vt ibi ſeruus/ ſi nō ē
ab inicio capax/ ſz iſta ſolucio vidr̄
in gtra dcūz. l. ſticum. ſ. i./ et. l.
ſenatus Jaco de are dicit ſtipu
annua/ aut nō reqrit implemtū ex
pte ſtipulacionis et tunc ē vna vt
. l. ſticū. ſ. ſtip/ et. l. ſenatus in ſie
ſecus qn̄ ex pte ſtipulantis ī
plemtū reqrit vt hic q̄ ſunt ſtip
annua pro opis ex pte ſtipulatoris
pſtādis/ ſz iſta ſunt verba gt. l.
ſi a colono. ȝ. de fideiuſſo Quid
dicemus dico qn̄ ē aliquod ipleciu
a ſtipulatore qd' pſone coheret
tunc tot ſunt ſtipulacōes q̄ tpā vt
. l. poſt duos C. de aduoca. diuſ.
vici. et. ß. de acc emp. l. ſi ſteril.
. ſ. ſi. ibi em̄ ē habitacio/ et cohet
pſone/ et ideo quot ſunt anni tot
ſunt obli/ ita ītelli glo ī. l. ſi ex toto
. ſ. ſi. ß. de leg. i. facit. ß. qui mo u
ſufruc. amitta. l. ſicuti ī annos
. ſ. ſi. et loqtur hic/ q̄ hic ope
q̄ debent pſtari coheret pſone

Et si non coherent psone tunc p toto
tpe vna est p l. sicuim. ff. stipulaco
et l. senatus ff. si Et apparet mai te
iacio qr quando psone coheret no
est ppetua stipulacio vt l. centesis
ff. h. de v. obli/io sut plures per
dictam l. sicuim in annos/et plus
bn l. post duos C. de aduocat diu.
iudi ¶ Ex pdictis distinge/Aut ez
stip annua fit p expssam diuisa
tpm/et quot sut anni tot sut stip
vt l. plib; ff. i. e. ti. y. Aut no enuciat
ani/et tc aut nil e implendu a stip
ulatore/aut dz aliquid impleri
pmo casu/aut dz conmitti stip oi
ano veneitz atius codicois ut sire
fuit in mora et tc quot sut ani tot st
stip ut l. vbi autez ff. pe et ibi dixi
e. ti. y. Aut dz conmitti indistincte
ex solo cursu tpris et tuc e vna
pro oi tpe vt l. sicuim ff. stip/et l.
senatus ff. h. Si vero e aliquid ad
impledum ex pte stipulantis/et
tuc aut coheret psone et tuc tot
sut stiplocs quot anni vt hic/et
dicta l. si sterilis ff. h. de acti. ep.
et dicta l. post duos cu sy. Aut
non coheret psone et e vna vt
l. si a colono. z. ti. l. ¶ Oppo dr
hic q stipulacio pot ee in pendenti
sz contra z. e. l. usufru So hic glo
tangit melius so q alibi q ipse
valor stip. no pot ee in pendenti sz ac
qsicio. i. an acquiratur/et hoc pot
esse in pendenti/et vide glo q incipit
tam diu in h ¶ Vlterius queritur
& videtur ee contra doctina glo et
docto vt l. heredem C. locati vbi di
cit q scolaris conducens domu dz
soluere pensionz i fie ani. et hoc tz
hic glo/qua all docto/sz iste s ri
gcia/et istud contrarium tagit ibi p
pe. vbi resp Cy/et dicit q contra
stipulacio i inicio cuiuslz ani/sz
no pot exigi nisi i fie anni. et ex
hoc habes limitac ad id qd dis
titi in l. qui hoc anno. e. de v.
obli q oia illa sut vera nisi sit
aliquid implendum ex pte stipula
toris/qr tc dz ipleri ante ar. l. iul
ff. offerri de acti. epti ¶ Dicit
hic. q inicia am ispicimus C. id
quid si usufructus no diminueretur
nisi p medietatez anni/et glo tagit
q ob. fructuario qritur pro toto tn
pro alia medietate cogetur ipse ul
eius here restituere pprietario odoe sin
causa. pro hoc l. diuorcio So. ma.
et ista e vera. et sic dz itelligi. e.
de usufruc. l. si opas. lz quida alit
dixerint vt ibi no/et facit ad hoc
si pmittis mercedis noie aliquid
pro opis oi mense vel quolz die
vt tot sint stiplocs quot menses vl
dies vt l. ne semel ff. nouissime
qn dies le. ce Et si fiat locacio
domus et pmittatur pensio i annos
vel menses singulos vna e locacio
qr nil e implendum ex pte locatoris
qr cohereat psone/sz plures sunt
pstacoes quidquid dicat docto i dca
l. eedem sz moib; pdictis casibus
si locacio fieret in x. anos vna mer
cede vna eet obligacio et pstacio/Sz
contra dictum huius glo oppo de l.
defuncta ff. si de vsufruc So illi
fructus erant pcepti qui ptito tpe
vnt pcepti/secus in pensioe. lz qrit
i inicio anni tn i fine debetur.
¶ Vlterius dr perdocto no. ar si
dono tibi id qd ticius m dz q
videor donare acconi m opetetez ad
id q dz ticius vt hic dum glo expo
nit pecunia. i. accom de petenda pe
cunia. facit l. si sic ff. i. e. de le. i.
et l. legauit e. de libe lega.

¶ Si alienus servus

Qd vni ex possessoribus queri no
pot qritur alii cui pot h. d. de hoc
habes textum in l. qui bona. ff. i.
e. de acqui re. do Contra habes
tex i l. si suo fructuario ff. si
duos e. de vsufruc/et ibi directo
est huic contrarius/et vide glo q
sol. q hoc e pp ronez nalez. Secus
e de rone ciuili Et quidquid dicat
itelligamus sm glo qn ex re vnius
stipulatur alteri aliqd q alteri poi
vl dno acquiri no pot qr sua no
itrest et ar. l. si huius cois. et qd
ibi no. de dap. infecto. et ibi i sili
vidisti. e. mo intellige l. qui bona
ff. i. vel intellige eam vt i glo qr
stipulabatur huius ad i diduuz
ar. l. huius meus i tu e. e./sic g.
qritur poi ad quez spectat i solid
dno nil qritur/qr eciaz si qritur
haberet restituere/et sufficiat plene
qsitu ei ad quez id spectat vl p
pte qritur dno/et pro pte possori
l. Nec g. q qnqz stipulatur ex re
vnius possoris bone fidei q alteri
poi nc dno pot queri et tc illi
tota qritur cui stipulabatur vt
hic/et l. si huius cois e. de dap
infec. Qnqz stipulatur q alius p
queri tc si e indiduuz idez q totum
qritur cui stipulatur vt l. q bo
ff. i. e. de acqui. re. do. Qnqz sti
pulatur id qd no e indiuiduuz
tc pro pte qritur dno. et p pte
qritur poi ex cuius re stipulatur
vt l. si seruo fructuario. ff. si
duos. e. de usufruc. Tn cogitur resti
tuere ar. l. pe. z. e.

Liber homo

Liber homo bona fide possessus q no
pot qrere sibi qritur poi
q no pot queri poi qrit
sibi hoc dicit de expositoibus tene
menti sm.

Apud latrone

Cum tractatur de comodo
filii existencia sui hdis
eum facit heredem eciam er
rantem et ius igratem. h. dicit
¶ Oppo e. e. l. proinde ff. si su
et l. seruus comunis sic. e. e. So.
hic fuit stipulatus simplr no noiati
¶ Sed oppo. q hic interuenit iussus
e. ec vt dcis. l. v. sz si iussu.
So. dicit qdaz q inspecto effcu
no totum qritur qr hz restituere
vel aliter et melius fuit iussus
vt stipularetur quanta pecunia
rc/et hec vera/et expone vt glo
¶ Oppo. de l. si ex re ff. i. z. e.
So. pupilla pp iussu hebit dimidia
sz i alia dimidia qr stipus fuit cepta
ta simplr hebit dimidiaz eius vt
dicta l. si ex re qua tn restituere
tenebitur qdicoe sine ca/et id no
videtur sibi qri. et hoc vult tex
vnde ad glo q dicit in h. q
dimidiaz querit qr bona fide
possidet/dic ymo qr iussus itue
nit Scitis q e opio an existencia
sui heredis opetur transmissioz
ai adicoem Et quidquid dicat
glo. in l. si isanti. C. de inst. deli.

et. l. fi. §. i. C. de cura. furio. et tenz
q sic qn de eius comodo tractatur
vt. l. apud hostes. C. de fiis et le.
et. fuit. l. hereditatem. §. filii ȝ. de
castren. peculi vt. l. qui cū duos §. cū
in bello. ff. de rebus dubiis. et. l. ex
militari de testa. mili. cū. l. se / cū i
filius. sy iaco. de bel. i quadā dis
putacōe quaz ponit in auctā de
tri. et se / dicit q in predcis. l. nō
transmittit q2 filii impeditus filius
Ignorancia facti vel alio licito īpedi
mento. ita q nō potuit adire / sz ipē
dicit contra istum §. q2 hic fuit ig
norancia iuris q nō ē impedimē
licitum / ymo lata culpa vt no i
. l. liberorum §. nō. ff. de his q no
infa. Ista tn mā de existencia sui
hēdis plene scripsi i. l. si filius
qui patri. ff. de vul. et pu. dic ut. l.

Si servus cōis
stip. alternatiua inter
personas quib; equalit
pōt querī viciatur. h. dic.
Et si opponeres q vnī posset q̄ri
alii non. Tamen eiu non pōt q̄ri
hēatur vt adiectus nec curo q pē
dat / dūmō vnī nō possit acquiri
vt. l. i. §. cōis suus / et. l. grame
. ff. so. matri. et ibi ē spāle q p
alium acquiratur nepoti sz q pendat
nō ē vis / dixi in dicto §. cōis suus
et. l. cum qui ita §. qui sibi. ff. ca.
. ii. Quālr aut posset eē in pēdēti
dicam. j. e. l. vsufruct. bartholus.

Servum tuum cum
Cum duabus sequentib;
Sz oppo. de l. per suum
§. i. ff. de acqui rē do. So.
vt glo. Oppo. ff. e. l. i. §. pe Ex
pone ibi. Oppo. j. e. l. sicum
duorum. dic vt in glo.

Servus hereditariū
Dirē scpcō / auriē a die
aqua fuit facultas agē
di. h. d. Oppo de. l.
si servus. ff. de diversis et tēpo
pscp. Hic glo soluit et pmo et
non bene. vel dic stipulatus est
heredi rē. Ista pōt eē bona / q2 h;
istam condicōem si adeatur hēditas
vt. l. interdum §. pe. ff. ti. ii. Ve
riōrsō. ē ista q. l. contraria loq̄
qn suus fuit stipulatus ex tacā
quā pōt in iudicio deducere uc
i momētanea possōe. hic erat a q
cā. Oppo de. l. si filius. ff. de. v.
ob. So ibi quo ad acquisicōem
hic quo ad stiplōz pura l cōdonale

Usufructum sba
stip.
pure vel condicōnalis nō
pōt eē in pendenti sz le
gatum pōt pendere anq̄
eius dies cedat. hoc dicit. hec. l.
valde nō et menti tenenda / et hec
lex. ē scdus punctus. No i hac
lectura No. tertium ibi q2 ex cē
rē. No. tex legari aut rē No
pō q psona ficta ut hereditas re
putata nō ē capax vsufruc. ut
hic in pri So no q legatū pōt
esse in pendenti Tertio no. q
stip. pura nō pōt eē in pendenti
Quarto no / q vbi ē defectus
in persona stipulantis ispiciamus
inicium nō tps existētis condicōis

vt hic in h. Ad pmū oppo. vr q
hereditas possit capere vsufruct
quia hereditas represētat vicē psōe
vt j. ti. i. l. mortuo. et. l. hēditas
. ff. de acqui. rē. do / dicit glo hoc
verum. in psona vera. secus in
psona represētata / et est rō q2 nec
uti nec cauere hēditas pōt / ita
dicit glo / sz nescio quare hoc cum
nō sustinet hēditas psonam def
uncti / quia oī aūr sustinet Jt
pōt uti et satisdare p procuratorē
datum ut. l. i. ff. de aur. bo. Sed
rūdeo ad ōrium psonā defuncti
represētat hereditas ut i ōrio. sz
usufruc iam cū acquisit morte
defuncti extingeretur / g. in hec cau
nō pōt q̄ri defuncto vt. l. ticio cū
morietur. ff. de usufruc / et hec ē rō
huius. l. et habes intellectum q i aūs
psonis i puntans vt in collegio et
populo vt. l. proponebatur. ff. de iu
dicus / et. j. de fide. l. mortuo. ca
det usufru. q2 repntat psona viua
et finitur usufructus. C. de usu. ut
. l. in vsufruc. ff. de pacti. do. et. l.
an usufruc de usufruc. et hac. l. pz
q2 nō statim eius dies cedit Cōe
ymo cedit statim a die mortis vt
. l. i. qn dies le. ce. et. l. i. §. i nouiss
imo C. de cadu. collen. So illa re
gularia et in usufructu spāle
q2 cedit a die adite hēditatis rē
Sz adite qn legat usufructus
huius hereditario reqīr q sit adi
ta hēditas legatarii. vl q sit adi
ta hēditas illa de qua ē huius. ho
probatur. ff. qn dies le. ce. l. cū ita
. §. i / et tūc no est dubiū q illi suo
pōt acquiri quia illa hēditas re
pntat psonā vincētem / dicit hic
q stipulacio nō pōt eē in pendenti
sed legatum sic contra de vbo ad v
bum. ff. cōia pdiorum. l. si vbi qrē
sūt in pendenti. sz vlciā volūt non
dicit glo hic spāle Alii dicunt act
vincentiz pnt suspendi vt ex alieno
arbitrio ofirmētur. vt. l. si qē ar
bitrum. ff. ti. ii. Actus mouencia
nō pnt ex alieno arbitrio pendere
vt. l. in illa. ff. de heredi. i sti. et
ita. loqr. l. si. ff. cōia. pdio. n' qēa
depēdēcia que nō venit ex alienis
arbitrio sz ex ipius dispōe natiuā
et in hac pōt plus pendere vltiā
uoluntas q contractus vt hic / et ē
bona so / uel melius anq dies cedit di
es legati pōt magis pendere le
gatum q vltima uolūtas vt i ellī
git ibi glo. Jt oppo q stipu
possit eē in pendēti vt. l. si suus
cōis meus. §. si ibi nam et cū scē
rē. So. vera ē quā glo ibi ponit
cū dicit stipulō. i. stiplōis sba
an ualeat uel non pōt eē i pendēti
ut hic dicit textus / et glo ibi
sedit / Oppo de l. si suus cōis
ita. ff. e. vbi nō pōt esse i pēdēti
cui acquirat possumus dicere eod
mo quo. ē. §. q nō possit eē ipē
denti / an ualeat / et sic concorda
vel ibi dicitur q nō pōt eē i pēdēti
. s. acqsicio Q. d est vīm qn a pte
stipulacionis nichil erat i pendenti
vt ibi / sz si eēt aliquid a pte stip
ulacionis i pendenti / et tc pōt esse i
pendenti vt. l. si servus cōis. §. fi. ff.
e. Vltimo dicit hic q ad va
lorem stipulacōis inspicitur inicium
et tēpre stiplōis contra. ff. ti. in.
. l. si rem meam. dicit glo ibi loq̄.

de condic̄oe extrinseca q̄ pot̄ facē stiplōȝ eē in pendenti/ sȝ hic loquitur de codic̄oe intrinseca/ et illam appellat glo q̄dem intrinsecam/ que de necitate facit stiplōȝ q̄cita nō extrincāȝ/ vide glo q̄ incipit/ facit ꝫ. de .V./ et in eo q̄ dicit in ſo. ut si ticius / Hoc nō est verum/ q̄ȝ et in hoc ſo casu vȝ si contingeret q̄ tp̄e existētis c̄dōēs res nō eēt stipulacōis. Sȝ q̄. hoc oppo. q̄ȝ. l. si rem meaȝ loq̄r. q̄r. hic casum ut ibi appȝ. Quod dicimus glo ibi plene dicit/ et ibi dixi. hic loq̄r q̄n est defectus ex pte psone q̄ȝ inspiciend' sicut ut hic ȝ deȝ si eēt defectus mē ex pte rei vt. l. iter stipu. ꝟ. sacram. ꝫ. de ver. ob. sȝ si eēt defectus mixta c̄sideracōe psone et rei tē inspiciend' tp̄us existētis condic̄ōis vt. l. si me rem meaȝ et ibi dixi/ et hic p dy/ Jtem oppo. de usufruc. l. sȝ et si quis ꝟ. interdum. So vt modo dixi in sol contrary. l. si servus communis meus in fi. faciunt hec ad q̄om statutum ē hic q̄ nullus posset eē de prioribus nisi sit de arte mō c̄uo tp̄e quo quis fuit electus et missus in sacrido nō erat de arte sȝ tp̄e quo dȝ administrare ē de arte si ista elecōm equipamus c̄tractui pot̄ eē in pendenti si vlcūs voluntatibus nō vr hic/ sȝ hodie de hoc ē expressus canon q̄ dȝ inspici tp̄us elec. ut i. e. si eo tp̄e extra de rescriptis li. vi. et hoc tangit dy/ in fili. l. ij. circa pri. de exc. tu/ no hetis.

Sacre. Quero/ circa p que vba fuit concepta ista stipulacō. dicat glo hoc mō pmitt' michi pro dn̄o meo dare vel pro fructuario. Ista posicio glo non procedit q̄ȝ c̄m dicit pmitt' michi appȝ q̄ stipulacio valet. et acquiritur dn̄o/ et in eo q̄d adiecit pro dn̄o. vel pro fructuario tē adiecit tanq̄ illorum negocia geram vt. l. linea marginis. ꝟ. 1. i pn̄. ꝫ. de fide. l. et l. quocienq̄ȝ. ꝫ. de acci. et ob. l. pe. ꝫ. de nego. g. et sic valȝ stip. et ei acquiritur cuius negocia gerit. ꝟ verū lēcū quā dicimus q̄ hic fuit accepta stiplo pcitis dn̄o meo vl fructuario vl' hec glo dicit eā nō valere rōe incertitudis. Sȝ potes dicere c̄tra rōnem glo q̄ valȝ q̄ȝ q̄ dn̄o et fructuario c̄cedit p adiectū vt. l. 1. ꝟ. pe. ꝫ. ti. ij. Vl' potes dicē hic q̄ dicto eadem c̄stituit duos reos insolidum ut hic. ꝟ. si ipi et. ȝ. l. proxi. ꝫ. ti. ij. l. ij.

Illud. Hereditatis aditio retro ad tp̄e mortis trahitur h. dicit. Nō tex ibi q̄ȝ qui postea tē c̄cedit ꝫ. de acquiren here. l. sunt quoq̄ȝ/ et. l. ois hditas. et. l. omnia. ȝ. de regu iur. Aduerte dicit statuti si q̄s intinuit i vineam alterius solvat dn̄o c̄tum modo aliquis intrauit vineā hereditariā hereditate iacēte q̄ postea aditur utrum pot̄ illa c̄tum petē ex forma statutum habes tex q̄ nō in. l. iij. ꝟ. hoc edicto. ꝫ. de neg. g. et illum tex allego in. l. oēs ppli. ꝫ. de iusti. et iur. fn illa q̄oe vtrū statutum recipiat ētēsicōem extēsiaȝ sunt id q̄d ē de fact/ videte ibi et alio anno dixi/ hic nō hetis alia.

Si servus. Nō. q̄ dictio eadem c̄stituit duos reos. vidisti ꝫ. l. proxi. ꝟ. si ipi

Sacram duorum. Si servus vni ex fructuariis simplr stipuletur noīatim ex re que ptinet ad utrumq̄ȝ ei soli querit h. d. l. Innuit tacite q̄ ex hac stiplōe supra ex re fructuarii utrumq̄ȝ fructuario c̄retur et nichil dn̄o ad id q̄d tacite innuit/ Oppo de. l. sȝ et si quis. ꝟ. si duos. ꝫ. de usufruc. So dicunt quidam q̄ iste intellectus tacitus non dȝ sumi/ q̄ȝ si stiplē simplr dn̄o c̄reret dīdicaȝ/ et hec fuit opinio. ȝ. Ista so nō ē verā vt apparebit ex seq̄tibus Solvitur g°. aliter q̄ ibi ex re vnius possessoris tantum fuit stiplatus/ hic ex re utriusq̄ȝ/ et ista est verā/ probo p rōeȝ q̄n vnus ē prior vl' fructuarius suus stipulando simplr ex re q̄ ptinet ad eū ei soli c̄rit/ g°. q̄n ptinet ad vtrumq̄ȝ c̄reret amboȝ. sȝ q̄n ptinȝ res ad vnū tantum ex possessoribus ex stip simplici nō pot̄ ei c̄ri nisi pro parte/ pro alia pte q̄ de necitate domino ptinet alij possessori c̄ri non pot̄/ q̄ȝ non ptinet ad eū. Jt oppo. de. l. si duorum. ꝫ. e. So. intellige illam sm̄ ista. Jtem oppo de. l. si alienus. ꝫ. e. So. eodem mō. Vlterius oppo/ servus fructuarius nō pot̄ c̄rere fructuario ex re q̄ ad eum nō pertinet vt. ꝫ. e. l. si ex re i pn̄. et. ꝫ. l. pxi Sȝ hic res ad fructuarium non ptinebat saltem pro dimidia/ non g°. c̄ritur sibi/ dicat glo q̄ ptinebat ad fructuarium. Jtem p͡p similitudiē ei c̄ri. vel dic q̄ hec stip ē ex re coī et q̄d coē ē meū ē a quo rispectu vt. l. illud. ꝫ. de ri nup. Quid q̄ est dictum id q̄d dicit tex q̄ inter fructuarios nulla ē iur. coio. dicunt quidam/ q̄ȝ usufr. dividi nō pt hoc ē fl'm/ q̄ȝ ē dividius vsusfruc. vt. l. 1. ꝟ. si vsusfr. ꝫ. ad trebelli q̄ȝ de eo defalcatur/ et no de V. ob. l. stip. nō dividitur. Sa opiō ē Jo. et verā inter duos fructuarios nulla est iur. coio ita dicit tex q̄ȝ alius ē ususfructus in psona tua alius in psona mea et sic ē sepatum c̄plȝ ius p se ut. l. si id q̄d. ꝫ. ti. 1.

Si liber homo. Nō. si monachus est stipulatus meo mandato acquiritur actio monasterio nō michi. Tū dȝ actiōm cedere mōsterium michi in totum sicut hic dicit i suo fructuario.

Si seruus testo. Liber homo nō querit malefidei possoi. h. d. dicit hic si non sciuerunt. Quid quo pot̄ eē q̄ heredes ignorent suum manifesti cū non pt eē heres, nisi cognito honeribus testamenti vt. l. sȝ et si de sua ꝫ. de acqui here Et alibi dicit q̄ heres psumitur scire que in testō c̄tienētur vt l. cū heres. ꝫ. de libera leg. Dicit Jaco. de are/ et ego dixi al' q̄ hoc pot̄ c̄tingere i hrēde suo q̄ pot̄ eē heres licet vires testamenti ignoret vt. l. eius qui in pvicia i fi. ꝫ. si cer. peta. Vltimo nota hāc. l. q̄ si i monasterio sit q̄dam monachus quem abbas sat nō iuste esse professum. et ueie nō eē mochum q̄ ex illius stip. non q̄. mōstio.

Quod servus

stipulatus servum qui non est
dominum non valet. ff. de. no.
tex ibi nam et hic. Op
q servus habitus pro derelicto stati
sit liber ut. C. q sine manu ad li.
pve. l. servo sed aut habetur pro derelicto
servus languens et statim efficit
liber ut in gtm. Aut servus sanus
et et liber non efficit ut hic. nisi se
ipsum porcupet in libertate ut ar.
l. fi. ff. pro derelic. et hic in glo
Ultimo no ex hac. l. duo, pro
q si est monachus sine mon. eius
stip. nichil valet, cuius est hic, dices
tu q non pot esse monachus sine
monasterio. dic quedam decretal. de
regular. li. vi. q regulares me
dicantes non pnt recipe aliquem ad
professionem illius regule nisi post
annum modo aliquis ingrediens re
ligionem illam statim facit professionem
dicunt canoniste q ille efficit religiosus
in gne, non q sit obligatus illi re
ligioni vel alicui et sic est dare mo
nachum sine mon. et sic eius stip.
non valet ut hic. Ulterius dicunt
canoniste q siquis profitetur religionem
in manibus cuiusdam monachi q ille ef
ficiatur religiosus et monachus, non
tamen incorporatur illi monasterio uni extra
recipiens, quia non habebat potestatem
incorporandi in monasterio suo et sic est dare
monachum sine monasterio et sic eius
stip. non valet ut hic. Sed ponimus unum
casum pulchrum, pone q est aliquod
capitulum sine monasterio, quia eorum mon.
est occupatum a sarracenis vel am
ari. vel ab alia i vindicatione quid erit
de istis monachis, certe istos monachos
equiparo servis hereditariis quorum
dominus est mortuus, et speratur q aliquis
eorum locum assumant ut sic acquirant
mon. et c. eorum futuro q sic suc
cedit in locum primi. Ulterius no. tex
hic. dicit enim, nam et hoc genere quedam
donatio est non ad infinitas frau
des dicit statutum hic q de quolibet con
tractu solvatur gabella ego nolens
solvere cogitavi hanc fraudem ego
volens donare tibi habui fundum pro
derelicto Certe hec est quedam donatio
et ideo solvatur gabella tamquam ex con
tractu donationis, et hoc tangit glo in
l. i. circa pri. C. si ex nox. cum agatur.
et eodem modo dicit lex q pendente
iudicio non possit alienari, modo habens
hoc pro derelicto Certe hec videtur quedam
alienatio et donatio Dices tu quo est donati
cum saltem pactum nudum requiritur
hodie et utrisque consensus requiritur ut
l. siquis argentum. C. de donat. sed
donatio que fit in persona certa requirit
utriusque consensum et presentiam Secus in
donatione que fit in persona incertam ut
hic et l. qua ratione in fi. ff. de acq.
re. do. et ibi no.

Servus communis ita

Singularis. l. est. bipartita
hoc. d. Si propria nomina exprimantur
rules. si exprimantur vocantur domini in vi
in dimidias Si appellativa vocantur
in dubio inspicitur q precedit. h. d.
Oppo. de. l. proinde. ff. de iusso. C.
So. intellige ibi nominatim id est
appellativus. vel si intelligas propriis
dic q potest precesserit appellativa
Extra glo oppo q non sit differentia
inter nomina propria et appellativa ut. l.
certum. C. si cer. pe. So. q ad iudicem

re etiam non est differentia ut ibi quia tamen per
propria q per appellativa est persona sig
nificatur sed quantum ad modum si
gnificandi est differentia, nam per hoc no
men dominus quod est appellativum sig
nificatur persona eatenus quatenus
sibi illud nomen appellativum congru
it. s. pro parte dominica, sed per nomen
proprium persona integre significatur
quia nomina propria utrique equaliter congruunt
et ideo equaliter vocatur, et istud
est vere et proprie dictum quantum ad
casum huius. l. tantum ulterius tamen dicta
ideo non concludit pone q servus plurium
fratrum stipulatur ab alio sic. hoc
modo i nominibus tuis fratribus vel filius
tuis et similia certe istud nomen
appellativum congruit omnibus equaliter
tamen non vocantur equaliter tex est
no. C. ad trebelli. l. lucius. s. me
nia, dic. 2o. q nomina appellativa sunt
omnibus communia et ideo presumitur q respectu
cuiuslibet eorum i ipso servo fuit
stipulatus sed nomina propria sunt cuiusque propria.
et ideo puto q si fuisset stipulatus
per nomina appellativa non communia et in
persona omnium dominorum ex quibus promitte
filio ticii et filio seii tunc domini vocantur
in viriles ut. l. non minus. C. ad tre
bellia et contra quando per nomina propria vocantur
in portiones seu hereditarias partes
ut. l. thaye. s. fiscum. ff. de fidei
co. lib. So. distinctio huius l. habet locum
in dubio, sed si appareret indicia alia
ff. quia presumetur disponentes aliud
sensisse non statur huic presumptioni
ut in l. contrarius ubi non inspicimus
nomina propria vel appellativa sed omnes
in victum ut pro quibus partibus verba
ad omnes pro illis vocantur ad com
modum et hoc est q tex hic expresse
dicit quando sunt expressa nomina propria et ap
pellativa inspicere debemus precedens
quid est demonstrandi gratia et c. l. an
propria ad designationem appellativorum an contra
ut dicit glo. Si non appareat tunc
inspicimus q precedit ut tex dicit sin
veram opinionem licet Azo contra ut
in glo, de cuius opi. non curo, primus
pro suspicione illius l. de aquas non lege
coniecturas primo recedere ab hac presump
tione oneris inuncti ut modo dixi se
cunde rei super qua fit dispositio ut. l. si sic
communis de dap. i fec. simile in l. cum post
s. i. de admi. tu. ubi si tutor contrahit
super re pupilli videtur tutorio no
mine. licet pretat nomen proprium. ad idem
de insti. l. si. quod no. Tertio ratione no
ticie ut. l. qui habebat. ff. de r. b,
dubi, unde distinctio huius. l. habet locum
quando nominantur persone note, sed si incognite
nominentur in dispositione semper videtur adie
cta nomina propria ad demonstrationem ap
pellativorum et sic inspicitur appellativa
ar. dicte. l. qui habebat et hac. l. Cer
to quando servus unum modum pot valere
secundum aliud non et tunc non inspicitur
quod precedit, sed valet eo modo quo pot
ut. l. quotiens de r. b. du. et. C. e.
l. servus hereditarius facit q no. ff.
in l. et quia, et de pacti. l. tale pac
in fi. Ultimo glo sumat istam
materiam de stipulatione servorum, que licet sit
nobis extranea, tamen quia ad multa
pot esse utilis ideo examinemus eam
plenius Et pro quo quando servus
plurium stipulatur qualiter acquirat
dominis, circa quod dic q quando servus
stipulatur simpliciter, et tunc aut pot omnibus
acquiri pro portione dominica et tunc omnibus
acquiritur pro portione dominica ut. ff. e. l.
si servus communis sic, si tamen ad alterum
ex dominis primissis alia restituere

cogeretur qdoe sine ea ut .e. l. ix.
Aut non potest oibz qri pro porcone
dnica. et queritur omibus. et p ea por
cone pro qua pot vt l. si finis coiuis
. ß. de damp infec. Aut no pot oibz
acquiri et acquiritur ei cui pot ut
.ß. e. l. i. § si seruus cois et l. si
alienis seruus in fi/ et ista sut uti
lia ad qonem de vno institore alicuius
societatis in qua sut plures socii. et
habent plures ptes in societate uti
eo qui simplr stipulatur uel acqrit
q certum est acquiri dnis vt l. i. i
fi. et l. se. ß. de instituri/ acquirit res
eis pro porcoibz dnicis vel no. sm
distincoes precedentez et predicta sut
vera siue seruus stipulatus e dnis
noiatis noibz appllatiuis siue sibi ut
hic et. ß. e. l. siue inquiqz qnz finis
plurium stiplatur noiatim alicui ex
dnis/ et tuc ei soli querit vt l. finis
cois/ sic ß. e. Aut stipulatur noiati
pluribz dnis uel oibus/ et tuc aut
eos noiat alternatiue et dic ut ß. e.
l. item si seruus/ cu l. seqntibus/ aut
copulatiue et tuc aut omibus noiatim
pot queri viriliter et omibz q
aut omibus no queri pot et tc. qri
illis quibus pot queri vt l. primum
§ fi. ß. e. /et eodemo distinguendu
est si iussu aliquor fuit stipulatus
qz tuc qritur iubenti seu iubentibz
pro dnicis tamen vel eis quibz pot
ut dicta l. finis cois. sic. ß. e. fa
llit in l. si seruus duor ß. de acq
heredi. et racio ibi no. Aniqz vnus
iubet et alium noiat et tuc dic pt
dixi in dca l. finis cois sic ß. e Et
idez dicem in institore pluriu m
catorum vnius societatis vt si noia
tim respectu aliquor de socie gnit
vel interueniente spali iussu aliquor
q illis solis qratur Aniqz finis sti
pulatur noiatim noibz ppriis z appel
latiuis et tuc aut exprimit noia
ppa et appellatiua eorudem/ a ex
primitur noia ppa quorudam et a
appellatiua. aut quorudam ppa tm
appellatiua. po casu hz locu dis
tinccio huius l. vt distingas q pced
at nisi interueniat aliqua de pre
suppoibz supdcis. so cum noiatis
noie ppo acquiritur viriles noiat
noie appllatiuo acquiritur p porcoibz
dnicas ar ß. e. l. proinde i fine
Tercio casu qn aliqbz noiatis
noie ppo et aliquibz noiatis noie ap
pellatiuo/ tuc fiet diuisio eo mo q
dr. ß. e. l. si finis cois/ qz noiati hz
duas ptes viriles/ et oes dni habz
vnam virilez ad quaz vocabuntur
etiaz noiati pro porcoibz dnicis ut
ibi patet/ et ista faciut ad qonem sz
consuetudinez et fere tocius ytalie
in libris cu litis mercator vnus
noiatur noie ppo/ et oes alii noie
appellatiuo l. hoc mo. ticius i soci
talis societatis etc na vidi q ex
virtute illor vboru ille noiatus
tractatur et sibi acqritur pro dimidia
alius oibz pporcoibz societatis.
Tamen puto sic dicendu q ex v
tute illor verboru qtenus continet
contractum ex quo dicti mercatores
debeant obligari siquidez agere
institor quilibz tenetur i solidu
quasi per illum vnu oes nego
ciatores exerceant vt de exerc
l. iii. i pri. ibi sz si plures etc.
Si vero dicta scriptura contin
eat totum ex quo eis mercatoribz
dz ob. qri tunc rigor verborum
importat illud q. ß. dixi in finis

stipulatoribus equitas tn i vbis
comunis suggerit contra nam ille
vnus qui noiatur non ad hoc noiatur
ut sibi magis qratur/ sz ut ondat
q ille societatis caput obtinet
et ideo forsan dicendum e q oibz
quereretur pro porcoibus societ.
Secudo qro qn e vnus finis
in quo habent plures vsumfructu
qualiter stipulando vl aliter ac
quirendo acqrit. dic aut acqrit
ex opa sua/ aut aliunde po casu
aut acqrit simplr nemine iubente
et neminez noiando/ et idez q sup
dictum e in pluribz dnis Si vero
stipulatur noiatim vel aliquo iube
te dic ut i glo Si vero vnus iubz
et aliu noiat. dic vt ß. dixi in
plibus dnis Si vero stipulatur
uel acqrit ex re dni vel aliunde
no ex re fructuariorum. sili dic
vt in glo. et pdicta sut vtilia in
illa qone de monacho cui comissu
est regimen alicuius ecce ab abbte
suo/ nam. illud qd dcs mochus qrit
ex re ecce qua regit vel ex opa
sua querit illi ecce qua regit cum
pdicta ecia posset dici quodammodo
fructuaria dicti monachi ppi cm
ecce dz monachi oppri Si vero qrit
aliunde qrit ecce pncipali cuius
est mochus et sb cuius obedia durat
/ et sicet ppoitus regimi duaru
eciarum dicerem idem q i finis q
hz plures dnos vsufructu/ et ptur
extra de of. or. c. pnti li. vi. nisi
ex causa auctore abbate posset co
uerti i utilitatem mochi vt extra
de of. or. c. quato Et pdicta intel
ligas vera ut transfertur ad reg
ime alcius ecce Jtaq libaretur ab
obedia pmi monasterii et abbis eius
Tuc em illi ecce i qua transfertur
oia qrit. vt extra de priuilegiis c.
cu olim/ et ibi p Jnno. et alios doc
et xviii. q. i. c. statuimus Tercio
qro Quid si seruus vnus ab aliquo
vel aliqbz bona fide possidetur i ad
stiplatur vel acquirit cui acquirit
dic ut i glo hic/ et. l. si alienus ß.
. e. et l. lib ho § i ß. e. e. et pdca
sut vtilia ad qonem de eo q vere e
monachus vnius monstii/ et ab alio
monasterio bo fide tanq monachus
detinetur vt eodemo acquirat ea q q
sm q dicimus in finis bona fide po
ssesso qua no que de finis acqsicoe
dicitur pnt i telligi de acquisicoe
que fit p monachum ut no. Jnno. i
d c. cum olim extra de priuilegiis
Si in aute mala fide detineretur
tunc absqz dubio detinenti no qrit
sz monsterio qrit cuius vere e mo
nachus vt ß. e. l. si seruus testo
et l. finis meus. Quarto queo
quid de libero hoie qui ab aliquo
possidetur vt seruus dic vt l. lib
homo ß. e. Et idem dicere de eo q
vere no e monachus tn ut mochus
ab aliquo monastio detinetur p ea
q dicta sut Quinto qro/ quid de
eo qui e monachus nullius tn mo
sterii Bndco. hoc qualiter posset co
tingere et quid de iure sit dic ut
dixi ß. l. prima.

Quidquid Lex stipus finis
et filii consequit
in ptes existeciae sui un
medios pri et dno q.
h. d. Oppo. de l. q
legata J. de regu. iur. So. ad.
in legatis aliud in contractibz dr
hic. si tn dolo malo. quid i dubio

dicat glo. Jn dubio presumitur dolo malo fac. ff. de pec. l. surya cum ratione per istam l. dico si vendo tibi uel dono omnia bona mea si contingat committere me aliquod maleficium propter quod bona debent publicari certe precedente alienacione vel donacione vel facta dolo vt hic dicit plene in l. qui post contractum ff. de donacio. ¶ Vltimo quero quomodo possit esse quod non sit facta dolo malo et quod dolus non presumatur, habes in l. quoniam cum filio ff. de heredi insti.

De fideiussore et mandato rubrica

¶ Querit glo que est differencia inter mandatorem et fideiussorem. dicit glo quod fideiussor semper sequitur mandator precedit vt in glo. Sed hoc videtur contra l. pe. et l. si stipulatus. j. e. sed dy. sustinet hoc hoc modo si consideremus modum obligacionis contrahende tunc ante et post potest accipi Si consideremus conueniendi effectum et tunc non potest nisi post effectum obligacionis principalis queri. Que est ergo differencia et dic fideiussor qui et post mandator autem vt in autem. e. post pri. et l. si vero ff. si post contracta ff. manda. ¶ Item fideiussor obligatus tantum vt l. si hereditas ff. j ff. man. et l. blandie. C. e. et l. v. ff. satis. ff. de v. ob. Item mandator consensu vt l. si hered. ff. i. ff. manda. Item fideiussor actione stipulatu tenetur Mandator vero ex bone fidei iudicio vt ex dicta differencia apparet ¶ Quero quid vult dicere rubrica dum dicit de fideiussoribus et mandatoribus. dicebat Rug. j. de fideiuss. mandatoru q. dicit de fideius. et de eis pro quibus quis fideiubet qui dicuntur mandatores. sed glo non stat in isto et merito quia de contractu mandati inter fideiussorem et principalem tractatur in ti. ff. manda. non hic. vnde dic vt in glo. et probatur j. e. l. si mandato meo et l. vranius.

Omnium ob

Omnium obligationum et ciuili et naturali accedere potest fideiussor. h. d. cum l. se. ¶ Oppo. j. e. l. cum l. et l. non dubium. C. de legi. Sed ibi nulla est obligacio secundum glo. et ideo. ¶ Oppo. de l. i. C. Nefi deiuss. dic quod ibi fallit et hic ponit generalia singulorum, non singula generum, quia omni obli. accedit non singulis ob. ¶ Quero An obligacioni que ex maleficio oritur posset fideiussor accedere, glo dicit quod sic, non alleg. probatur in l. grege ff. sed et si ex delicto et l. si ex reo a reo ff. pe. j. e. glo. no. insti. e. circa prin. ¶ Secundo quero, vtrum obligacioni naturali tantum possit accedere certe sic vt hic et l. ij. et l. si fideiuss. ff. i. et l. marcellus.

j. e. Jntellige enim nisi esset talis naturalis effectus esset extinctus vt j. e. l. si quis postquam ¶ Quero an ciuili obligacioni possit accedere, et glo. dicit quod sic C. de non. nu. pec. l. si cum Contrarium glo habes j. e. l. si stipulatus. Aduerte dy. dicit melius quam pe. Quedam est obligacio aliquando que habet effectum exactionis vt obli. ex sententia ista habet vinculum ciuile non naturale vt l. iiij. ff. de con. indebi. licet dicant quidam quod eciam naturale si non appellatur vt l. ab eo. C. quomodo et quando iu. sed communis opinio est quod ciuilis tantum nascatur et in hac potest interuenire fideiussor vt l. iiij. ff. si ex conuencione de re iu. et j. e. gggc. ff. post litem Certa est que non habet exactionem quia habet reus exceptionem non numerate pec. et non potest accedere fideiuss. vt l. si stipulatus j. e. et ibi no. Quod intellige in effectu nam ipso iure tenetur si habet excep. sicut ipse princi. vt no glo. j. e. l. fideiussor ff. fideiuss. et in si. e. t. vniversi illam excep. quam habet principalis. ¶ Sed contra predicta oppo. quia videtur si actio ciuilis sublata est naturalis vero de iure pretorio est sublata potest fideiussor accedere per stip. sed et competit exceptio que et principali sed constitui non potest Ratio est quia constituto fuit inducta ex edicto pretoris. sed vbi non est debitum de iure pretorio tunc constitui non potest vt in contrario fac. ff. de constituta in si. de actio. ¶ Quero an pro eo qui tenetur officio iudicis possit accedere fideiussor, dicam j. e. l. marcellus ¶ Venio ad l. se. et quero, quia legitur ex contractu depositi et comodati tenetur, et dicit glo quod si dolo faciat quod tunc tenetur ciuiliter et naturaliter vt l. i. ff. an pupillum ff. depositi et si est locupletior vt l. iij. in fin. ff. comodati et indistincte fideiussor tenetur Sed quid si non dolum sed culpam commisit. et dicit glo quod in comodato tenetur naturaliter propter culpam in deposito propter culpam naturaliter non tenetur nisi ex dolo Quid vult dicere ista glo. Vos habetis vnam regulam quod in quibus maior tenetur naturaliter et ciuiliter in illis pupillus naturaliter tenetur tantum vt j. ti. i. l. i. et dicam ibi. sed in comodato maior tenetur de lata et leui ciuiliter et naturaliter ergo minor de lata et leui naturaliter tenetur tantum eodem modo sed fideiussor ciuiliter tenetur in deposito maior non tenetur, nisi ex dolo, et sic minor non tenetur, nisi de dolo. et per consequens fideiuss. sed certe in deposito venit eciam culpa lacior et culpa lata vt ff. depositi l. quod nerua, et C. depositi l. i. et istis casibus pupillus tenetur naturaliter et eciam fideiussor accedit ¶ Quero quid de seruo Respondeo idem secundum glo regula est quod in omnibus in quibus liber homo obligatur ciuiliter et naturaliter tenetur seruus obligatur naturaliter vt probatur de peculi. l. nam solu. ff. i.

Qui satisdare

Qui dat datum reum illum qui non potest conueniri. uel non est spes vt fiat ydoneus statu mutato non tenetur satisdare, alias secus, hoc dicit, dicit hic quod non sufficiat satisdare de facto contra l. meuius ff. de condic. et de. glo non soluit, sed ibi erat talis condicio que de iure impleri non potest vnde tantum sufficiat si de facto fiet vt l. mulier ff. i. ff. de condici. insti.

Hic poterat impleri de iure dy'ni9
dicit q debet dari fideiussor q possit
queniri et obligari ¶ Quid quid
si dat aliquez qui posset de iure
coueniri sz nō de facto / glo dicit
q videtur ac si nō posset de iure
queniri vt . l . ij . in p'n . ff . qui sat
da . cog . et ibi glo ¶ Quid i qbz
casibus act de peculi detur de facto
fili / l'unt / si ī cā peculiari fideiubz
tenetur nō alias vt . l . lz . § . i . ff .
de peculio ¶ Quid in qbz casib
detur actio de peculio p̄ qtractu
filij dic vt in glo ¶ Sz quid q
ē hoc dicere / qz video q filig fa .
obligat' ex qtractu suo ciuilz et
natl' ut . l . filig . C . e . et . l . licet
. § . et si filius . ff . de peculi Quid
g° ad rubinu' si nullum ē peculiu
qz idem ē in eo q in debitore qui nō
est solvendo / l'unt ia de arc . dic
q aliud ē in filio q' ī cā' debitore /
qz ide p'stim status nō pot p'sui q
possit effici diues / cu' sim ista tpa
acquireret patri / Hodie g° ad u
suffr . tuz ina' ē spec q fiat diues
vt . l . si defunctus . C . arbi . tu / et
. l . cura . § . deficientiu . j . de mu . et ho
¶ Dr hic q mulier iuuat' velle
iano / quero an ipso iure sit tuta
/ et glo dicit q tenetur sz ope ex
cepe' sit tuta . vide glo q icipit
hic nō tenetur / Contraria glo ha
bes in . l . i . C . de repudi q sunt im
dicio . Ista glo hic ē vera . et plur
p tex . l . si mulier in iur' ad vell'
et . l . stic' aut pamphiliu . § . alij
. j . de soluao l Hodie fallit i casib
positis ī . l . antique / C . ad uelley
¶ Quid dr hic Cum probauit ic
An sit verum siue sciuit siue igno
rauit . glo hic innuit q sit idez
qtra nō . / et melius ī . l . mt' causae
. § . ab eē . ff . manda . et . l . si is aq°
. § . fi . vt in poss lega / et ē tex et
glo ī . l . si stipulatus fuerim stici
aut pāphiliz ī . § . fi . ff . de v . obli .
. § . q nō p'iudicatur ignoranti / et
hoc tenet dy . / fac ff . so . ma . l . si
cum dotem . § . si mulier / et . ff . de in
dici . l . promittendo . § . si a debitore
/ et hoc qtē tenēt omēs q qualr
procedat dicam statim ¶ Quid
vtz p'o casu hui9 . l . qui dedit fi
deiuss' inhilem quenendi facltas
debeat distingui an q's cepit scienter
uel ignoranter / hic in glo st' opi .
. nā glo que incipit sic . ff . ic . dicit
maxime si ignorans accepit idem
. q . dicat idem siue sciēs siue ig
norans accepit / et idem si erra
uit in iure siue in fco' / hoc ī p'mo
casu . l . sim quosdam vt dicit ī vl
tima glo hic / et nota duo mira
bilia q tollerantie ignorātie iur'
et fci nō q' dicat in p'mo casu er
rans in iure sibi nō p'iudicat . In
s'o casu . l . errans in fco p'iudicat
sibi / sz hoc vlterius nō est vrū sim
opi . dy et alior vt . ff . dixi . et . j .
declarabo / Alij dicūt ecā q ī p'o ca
su . l . dz . intelligi de errante in fco
q dic ut ī glo ¶ Quid dicemus Certe
glo q' ē in . l . i . siq's ī ius vo . nō . ic
in fine . u . glo Tenet q in p'o casu h9
. l . ecā scienter sibi nō p'iudicat In
s'o casu hui9 . l . sibi p'iudicat Sz q
posset eē racio dicūt quidā Ro ē
qz in p'mo casu offenditur . l . In s'o
casu offendr' homo / ar . de iure patro .

. l . si libertus / et ff . de pac . l . ius publicu
sz certe bene pot offendi . l . ab eo i
cui9 fauorez est inducta ut . C . de
pac . l . pe . / Jt' est expssium qz r'cipie
do non ydoneu' eo mō quo dicit ī p'a
pte hui9 . l . / possūz m' p'iudicare ut
. l . si ticiys . j . e . vn possumus assigne
aliaz rōem / que colligit ex . l . si nom
. ff . de heredi vel ac ve' nā ī p'o ca
su hui9 . l . q dat talem fideiuss' n'
agit nec debitorem cōstituit vt . l .
debitor . j . de v . sig / secus si nō ē
ydoneus facultatibus q debitore
eē ctum ē vt dicta . l . si nomen
/ sz hoc vidi qtra p'dicta . l . si nome
ibi dis' dicit / nisi aliud conuenit / ī
qtra . l . si ticius . j . e . ¶ Quid g .
dices Ro q in p'ncipio hui9 . l . pot
intelligi in sciente et ignorante
/ et eodem mō finis p'ncipij p'ut loq'
in ignorāte / planū ē p'ut loquitur
ī sciente intelligas de sciencia simpli
ci absqz dolo creditoris recipientis
nā si eius dolo fideiuss' talis ic
cessisset sibi p'iudicaret vt . dcā . l .
si ticius . Vel si sp'aliter fuit actū
Alias simplex sciā nō noceret vt dcā
. l . si nomen Item finis potest intel
ligi in sciente / et sim hoc nō qtinet
dubitacōem . vt . l . si arbitrio . ff . q
satis dare cog' vbi ē tex expssiu' et
hic / Item pot loqui ī ignorāte ī
tē dico q vidi eū approbare q' ad
hoc ne amplius nō posset agere
vt satis detur vt hic / qz p'missioz
ipleuit sz pot agere ad mēēē qtē9
fideiussor datus nō ē soluēdo vt dcā
. l . si stip' . § . fi . ff . de v . ob ¶ Sz qtra
predicta vt . l . si is aquo . § . fi . ut
in pos . le . So aut quo detur sat'
dare iure actōis et tūc dando nō
ydoneum facultatib' libat' a p'ma
obligacōe et tetur ad intēē vt dem
ē ffallit . ff . so . ma . l . si cu dotez
. § . si mulier fauore dotis vt ibi
no . sz qn qnis tetur satisdare
offo iudicis tē si nō dedit ydo'm
ignoranti nō libatur qz adhuc
durat equitas q officiū iudicis
mouet . l . si is aquo . § . fi . dcā . l .
si arbitrio . § . fi . et sic dz ītelligi
. l . quociens / et . l . de die . § . i . ff . qui
satis da cogu . ¶ Quid quid
si mulier renunciat velleyano
/ puto q sufficiat sz opi cōtz q
tenet q posset renunciare ar' p
hoc siquis ī ius vo . nō ie . l . i . ic
¶ Quid quid si dedit fideiuss'
clericū / vr' q nō valeat vt ī p'o
casu hui9 . l . et dcā . l . i . siquis ius
vo . n' ie . et qd' no in . l . quociens
. ff . qui satis da co . / sz credo q id
sit verum in fideiuss' de iudi sisti
qz opz q sit ei9 fori ī q° agitur
iudiciū . secus in simplici fideiuss'
/ sufficit eni' q posset sīn exc' que
niri ¶ Quero an si talis fideiuss' .
datus postea efficiatur nō soluē
do debitor an iterum debeat sat' dare
Ro nō vt . l . si nome . ff . de here ul
ac . ven . / et . j . de solua . l . pupillu9
. § . soror . Nec obstat . l . si is aq° .
ī fi . / et . l . si arbitrio ī fi . ff . q' sat'
da . co . / et . l . p'tor . § . pe . ff . de ope
no nūcia . qz ibi loquitur qn quis
tetur satisdare offō iudic' vnde
statim cum desinit eē cautū sup
ueniente eqtas exqua oritur offim
iudicis / sz qn debetur iur' obligacōe
q ē extincta sat' dacōe nō pot p'
superuenientem i opiam reuiuiscere

Poterit No. q quis fideiussor tm acciom mandati quis acciom neccessarie q dic ut in glo. Jtem ad verte q hodie no e qui in usu q talis fideiussor accipiatur sz magis accipitur promissor qui de indempnitate promittit q promissio differt a fideiussione. C. si ma. in dempn promit. l. i. et l. ii. et. e. ad velley. l. tutor in pn. Hinc. ff.

Fideiussor intellige qn accio est transitoria de sui natura ad heredes alias secus ut no i sti. e. ff. fideiuss

Generaliter Obligacio principalis extinguit accessoriam si in eadem persona concurrit secus in duabus obligacionibus paris potestatis. h. d. cu. l. se. ¶ Oppo de. l. heres a debitore. ff. si hoc. j. e. Sed fideiussoria extinguitur p principales qn principalis e valida alias secus ut in glo. no. et ex hoc arguit. fideiussor succedat reo principali et fecit inventarium modo e contra conveniet fideiussorem ex obligacione principali contra qua opponit beneficium inventarii si ex obligacione fideiussoria conveniat vult eum creditor tunc dicit fideiussor perempta est confusione sz dy dicit q est confusa i quantum pot consequi de bonis debitoris alias no ut dicit l. heres a debitore. ff. si hoc sequis. et l. si debitor de separa. et ibi de hoc. et hoc vult ne beneficium fideiussoris i alterius preiudicium utatur ut l. nec aug. C. de emanci. libe. dicitur plene in l. stichum aut pamphilum. ff. qd vulgo. j. de soluao.

Si reus stipulandi No q non in duabus obligacionibus residentibus in eadem persona hec est ut per contes. litis electa una alia tollitur contra l. item illa i fi. C. de consti. pecu. so. dicit dy hic sunt principales ambe ibi una principalis et alia accessoria sz no placet quare hic due principales obligaciones passive no tolluntur electione ut ibi et l. ii. C. de duo. rei. hic i oblig. q active datur ¶ Oppo de. l. si is qui. C. de accio. et ob. So. hic pariter erant due oblig principales et contra eundem ibi vero due principales et contra diversos.

Stipulatus sum Continuatur cum. l. sequenti ¶ Quero an p obligacione civili possit accedere fideiussor et glo dicit q non dic ut dixi. C. e. l. i.

Si rece fideiussor et post litem post litem contestatam potest accipi fideiussor et fideiussor de iudicio sisti. no tenetur post sententiam. h. d. et hic e cas qui bene no repit alibi ¶ Oppo. C. e. l. pe. glo. intelligit cum se involvit i Petrus dicit et hic Quinque actor est sollicitatus i prosequendo litem et tunc tenetur donec durat lis ut hic ibi vero in actore negligente et tunc liberatur spacio duorum mensium nisi in causa pu. vel in sept. sit fideiussor ¶ **Quero** q si no e lata sententia sz cursu temporis est perempta instancia dic q no tenetur ut glo in l. properandum. C. e. l. si lit. j. iudica. solui sinis. C. de divisi. et temp prescripci. et l. mortua lit. j. iudica. solui ¶ Quero q si est appellatum an teneatur post appellacionem fideiuss de iudi sol. e glo. i. l. cum. j. iudica sol. In fideiuss de iudic sisti glo hemus i corpore tibus qui mg appel i pn coll. v. ¶ Quero utrum fideiussor de iudicio sisti parciatur execucionem dicam i. l. i. iudica. solui.

Illud commune est Jste est subtil. ff. fideiussor non potest teneri in causam graviorem q principales sz i no graviore sic. h. dicit. ¶ Oppo de. l. ii. C. e. et C. l. proxi. so fideiuss no pot accedere i causam graviorem altero de quatuor modis. ff. plus re loco et tempore et causa ut i sti. de accio. ff. plus autem et glo. vult hic dicere et melius i. l. si pupillus. C. de v. obli ¶ Quero si promisit principalis. x. fideiuss. xx. an i aliquo teneatur fideiussor et glo hic et oes contra tenent q in nullo teneatur et hoc probatur q hic dicit eos omnino non obligari et formant dy negacio postposita signo uli facit equipollere suo contrario ut l. legittimus. ff. an g. C. de legit. tu. et i. l. in bello. ff. in bello. i. j. de captivis sz hic postponitur signo uli. g. tc. Jaco de are. dic omnino non. i. nullo modo et probat p. l. iii. ff. i. i fi. C. de admi. tu. l. iii. ff. v. j. rem pupil. sal. fore. de significacione oio sive no habes i tex. t. l. sicut ext. ff. contens. C. q metus ca. in duabus g. pro probatur opinio. fideiussor non pot teneri plus tempore ut. j. proxi. et l. fideiussor obligari. ff. i. nullo modo certum g. in quantitate et glo tenz i. l. pec. fenebris i fine. C. de usur. et i sti. e. ff. fideiussor. et ista e vera opi. Ad contraria pro pro facit qr. utile p inutile no dz viciari ut l. sancimus. C. de dona. et c. utile p inutile extra de re. iur. li. vi. et l. ii. ff. si stipulatus. C. de v. ob. dy dicit obligacio e res i corporalis et p consequens e individua ut l. i. ff. si usufr. ad l. fal. si individua utile per inutile viciatur ut l. i. ff. illud. C. de aq. cot. et esti. et l. pecunie. C. de usur. Jstud e nichil dicere qr obligacio censetur divid ua et i dividua sm rem. sup q disponitur ut ipse dy dicit i l. eadem. ff. catho. C. de v. ob. sz res sup qua disponitur e dividua g. tc. Gui. de Cu. in l. certi condicio. ff. qm. C. si cer. pe. dicit q hic erat individuum rone forme. qr tex hic disponit sup forma ipsius obligacionis qlr fiat et hic actus dr individuus et io utile p inutile viciatur hoc tenet Jaco. butri. sequendo opinionem guil et solucionem huius brocardi utile p inutile vide p dy. in c. utile p inutile extra de regu. iur. li. vi. Cy. i. l. sancimus. C. de donac. et guil in dec. ff. qm Tu dic g. tenendo g. in l. pecunie. C. de usur. Aut loquimur in individuis i non separabilibus et utile p inutile

uitiat. Aut legimur in ſepabilibȝ et diuiduus et non viciatur ꝓba. in. l. i. ſ. illud / et. ſ. trebatius. ff. de aqua coti. Indiuiduũ aut dicit᷑ altero de quatuor modis Quoddã est in diuiduũ hoc ẽ inſeparable de natura ut dicto. ſ. illud et. ſ. catho Quoddã ẽ indiuiduũ rõe dependencie ut ꝑinlẽ ꝛ acceſſoriũ ut. l. tunc inutile. ff. de pe. le. Ad tam ẽ indiuiduũ rõe forme ut hic et iſta erant uba ꝛa butri ¶ Solo oppo. de. l. eatenus in fine ai. l. ſe. ff. de cõſti. pecũ. Solo aliud ĩ cõſtituta. pec ut. l. ſi vero. ſ. poſt credita. ff. manda. ¶ Oppo de. l. pecunie. ff. de uſuris Solo. ibi in ſepabilib. ¶ Oppo de. l. rogaſti. ff. manda Solo ibi interceſſit in maiorem quãtitatem q̃ ſibi mandatum eẽt nõ maiorẽ q̃ ꝑincipalis teneatur ¶ Oppo de. l. ſi a reo pmo Reo. ꝛ. e. Solo ibi pẽdẽte conditiõe nulla eſt obligacio io diuiſor iudicari nõ pot ¶ Oppo. de. l. iij. et iiij. ff. man. Solo ibi in ſmis q̃uiuiarũ tenetur / et tenetur acc̃ mad non ꝑinr. ſed acceſſorie

Si quis Sticum

Alternatiue ob. non poteſt accedere fideiuſſor. h. d. / glo hic michil dicunt textus innuit hic q̃ vna et eadem ſit obligacio ꝑincipal. ꝛ fidiuſſ. ut. v. ſꝫ q̃ ĩ alia rẽ. Textꝰ ĩ. l. gnaliter. ff. e. videtur dicere q̃ ſit diuiſe / Solo. dic q̃ hic ſunt due. ſꝫ r. v. plurium ẽ vna ac. l. iij. ĩ ſi. ff. de duo rei / et. l. nemo ẽ q̃ neſciat ¶ Quero / quid uult dicere glo q̃ incipit / q̃ꝛ hic de tota et uult ĩnuere q̃ fideiuſſ. in toto ꝑincipal. ĩ pte nõ ẽ verum ĩ pte q̃ tenetur ad exhibendum vt. l. ſticum. ſꝫ uult dicere alia vt. l. i. ſ. ſiquis ſimplr. ff. de v. ob. et ſic alia dr̃ / q̃ꝛ fideiuſſor alternatiue ꝑincipalis pure et nõ eodem mõ ẽ in obligacõe rẽe eadem. bartholus doctor.

Item ut ait

Quo ad electõm fideiuſſ. non pt in cauſam duriorem accedere ſꝫ in cãm leuiorem ſic hoc dicit ¶ Op de. l. ſi ſticum in ꝑin. ꝛ. e. Solo ibi erat electio rei hic creditoris. nã ſi ẽ electio debitoris accipẽ fidiuſſorẽ ẽ alia obligacio / q̃ꝛ vnũ volet debitor et aliud fideiuſſor vt ĩ cõtro. l. Hic uero ẽ electio creditoris / io nõ est alia.

Si dubitetur

Si dubitatur an fideiuſſor ſit ſoluendo nõ pot oppom ſimplr̃ bnfm diuiſiõis. h. d. ¶ Quero vtrũ bnficium diuiſiõis poſſit oppom poſt ſoluconẽ et dicit dy q̃ non vt. l. ſi contẽſto. ſ. i. v. ſꝫ duirior. ꝛ. e. ¶ Quero An bnficium diuiſiõis poſſit oppom an litem cõteſt / et dy dicit Quãq̃ ẽ certum fideiuſſores eẽ ſoluẽdo / et ĩ diſtricte pot vt. l. ſi. C. e. et. ſ. ſi plures iſti. e. ſallit in caſibꝫ i. no. Quãq̃ ẽ certum. q̃ fideiuſſ. nõ ſit ſoluẽdo et tũc nõ pot oppõi vt. l. it fideiuſ. ꝛ. e. In dubio ſtamꝰ huic. l. ita dicit dy Sꝫ nõne ꝑius dꝫ diſcuti vnuſ / et ꝑ talem diſcuſſioem dꝫ probare creditor illum nõ eſſe ſoluẽdo ut dicit in duobus reis vt in auct. de duo rei. ſ. i. / ſꝫ nõ pot aliud dici / niſi q̃ ſecus ſit in iſto bnficio q̃m in bnficio de duobus reis ut colli. ex v̄bis. l. nã epla ita demum cõcedit bnficium diuiſiõis ſi confideiuſſor ẽ ſoluendo. vñ ille qui opponit excep diuiſiõis excep iſtola debꝫ probare id qd̕ ẽ cã ſue intencõis ſ. cõfideiuſſorem eẽ ſoluẽdo / uel ſatiſdare ut hic ſꝫ ꝑ auct de duobꝫ reis diõ dꝫ fieri ſimplr̃ excipe ſi appuerit correũ eẽ abſentem vel non eẽ ſoluẽdo. vñ reus habet excepc̃ ſine aliqua cõdicõe. Actor vero ſi uult illã excludere dꝫ onerẽ de diſcuſſiõe ꝑ quã appeat ĩ opia uel abſẽcia correi et ſic dꝫ docere id qd̕ ẽ cã ſue replicacõis

¶ Quero / an poſt litem cõteſt poſſit oppom excepco diuiſiõis ex epla / glo q̃ non inſti. e. ſ. ſi plures et ſic dicit q̃ ẽ excepco anormala vt ibi no. / ſꝫ pe. dicit idem q̃ an litẽ cõteſt dꝫ oppom Tamẽ dicit q̃ ẽ dilatoria q̃ꝛ nõ ꝑinr. opponitur ad ꝑimendũ ſꝫ ad diuidendũ vt dco. ſ. ſi plures / et ita tenet Cy. C. de plac. l. excep. ĩ vltiã q. C. e. l. fideiuſſor ſꝫ tex et glo in. l. fideiuſſor. C. e. dicit q̃ pot oppom ante ſnam. et ita tenet hic dy. Item ſpeculator de r̃nua. et cõclu. ſ. i. v. in po / et v. ſe. Qd̕ puto vm / q̃ꝛ hec excepco uere ẽ ꝑemptoria / nã ſcdm diõe fideiuſſor pro altero nõ pot teneri ut. ꝛ. e. l. ĩter eos. ſ. cũ inter. vñ idem ẽ petere diõm et petere ꝑ ꝑcorum accõis ꝑ pte cõfideiuſſoris. vnde nõ est verum q̃ dicit pe Nec ob. ſ. ſi plures et. ꝛ. e. l. ĩter eos. ſ. i. q̃ dicitur inſpici an ſit ſoluẽdo tpe lit. cõteſt / q̃ꝛ facium pro iſta pte Quõ enim poſſet ſciri an ſit ſoluendo tpe lit. cõteſt / niſi lis eẽt iã cõteſt vnde qd̕. ff. dixi q̃ an poſſet oppom / concedo q̃ ſic ſꝫ dꝫ reſuari poſt Nec ob ſi dicatur ꝑinde lit cõteſt negauit vt dicam. ꝛ. ꝑximo. ſ. de ext. diõis q̃ cõpetit tutoribus Item dico q̃ huiuſmõi excepc̃ ẽ inducta ut. l. i. ſ. nunc tractemꝰ. ff. de tu. et ra. dis Saluo eo q̃ dico ĩ. l. inter eos. ſ. i. ꝛ. e. de bnficio vero diõis qd̕ cõpetit duobꝫ reis / dic idem q̃ in bnficio auct. de fideiuſ. vt dicã ĩ. l. exceptio. ff. de exceptio An aut poſſit oppom poſt ſnam ext. ex hac epla / dy dicit q̃ non / q̃ꝛ intelligẽ niſi ſit appellatum vt. l. fideiuſ. C. e. / et ibi no. et ĩ ſpe de renũcia et cõclu.

Ita demum

Ex fideiuſſor qui negat amittit bnficium diõis / et ex hoc tex cõcludunt quidam q̃ poſt litem cõteſt. nõ poſſit oppom q̃ꝛ lit. cõteſt. ut plꝰ fit ꝑ negacõem / ſꝫ dic q̃ mẽdaciũ circa id qd̕ ẽ cã bnficij facit bnficium ꝑdere vt ſi ſocius negat ſe ſocium ꝑdit bnficiũ ſocietatis. ut. l. ſi vnꝰ. ff. pro ſocio / ſile ĩ filio qui ẽ in ptãtis ſi negat ſe fuiſſe in ptãte tẽ amittit bnficiũ legis ſi ex pte / et. l. i. ff. q̃ ci eo / ita in fideiuſ. hic ſi negat ſe fideiuſ ꝑdit bnficiũ diõis / q̃ꝛ negat id qd̕ ẽ cã bnficij vt. l. ſꝫ hoc. ita. ff. de re iudi. ſꝫ in lit. cõt nego narrata ꝑut narrãtur eſſe uera / nõ dico me nõ eẽ fideiuſſorẽ ideo non perdo bnficium bartholus.

Filiusfamilias

Filiusfami. pro patre ualet fideiubere et ex hac causa pr q iussu et de in rem uerso te
et filio emancipato soluenti de castrensi peculio subuenitur h. d. usqz ad fine
Oppo q filius nō possit fideiube pro patre q2 censet eadē psona ut l. fi. C. de impuberi et aliis substi. Sed censetur eadem psona quo ad quid nō p oia. Et quero an sic uere q filiusfa. teneatur i quantum facere pot hic vidr dici q sic Com dicit l. q pe. ff. q cum eo ubi insolidu tenetur lz habeat excepc et ex hoc habemus formā libelli q insolidū pot agere p̄e uero pot excepcōm opponere. Quero dic hic q filius durante patria ptate pot insolidū condēpnari sz an durante patria ptate pot fieri execucio et glo in l. iii. ff. sz utrum ff. de mi i v. proinde in glo sup uerbo que nunc tenet q nō et l. si minor ff. q seruus .e. ti. doctor ibi dicunt contrarium q2 posito q nō possit fieri execucio tn pot cedere bonis vt l. fily C. qui bo. ce. pos. et isti de nox. ff. fi. cū sua glo. sz si filius nō cederet bonis deberet detrudi i carcerē et sic patet q fit execucio et hoc tenet glo. ff. so. ma. l. si fil. lo. n.

Ad v. sz an oppo. obligacō pncipal et accessoria nō pnt concurre i eadē psona ut l. generaliter ff. e. sz hic dr q tenetur pr ut pnl. et q iussu g. re So. Jaco de Are dicit hic q filius fideiussit pmittēdo pnl. acō nouandi mg. uero tenetur q iussu ad aliud q dr de in rem uerso dic q tenetur alia iniunctā filio sm glo. ul filius tenetur acō nouandi et sic nusqz reperitur q teneatur pnl. et accessorie. Tu dic q nō pot teneri ut pnl. et fideiussor p se ipse sz bn pot teneri p se pnl. et accessorie pro alio ut p filio lz ille due obligacōes tēderent ad idē ar. ff. de duo rei. l. reos i pncip.

Uenio ad v. plane. Oppo q debemus i spicere t'ms contractus ut l. fi. ff. ti. i. et l. si filius ff. de v. ob. et sic nō haret filius accōz glo soluit q hic interuenit nouus contractus sz hoc nō plz q2 h' nō qrit de accōe que oritur ex illa solucōe sz ex ueteri contractu Jtez hic nō possēs dicere q sit condicio pretatiua nā retro trahitur q2 hic soluit ex necessitate et sic trahitur retro vt l. i. ff. qui pot in pig ha. Vera g. solucio ē q2 hic dr q datur utilis ex equitate ul m fcm nō ex pambulo contractu sz e ex l. rōne pambuli contractus ita dicit tertius in l. si uero nō remunerandi ff. si filio ff. man. Oppo. sm dy q2 ab inicio tenetur pater fi naliter tantu g. nō pot confirmari ut ff. de acti. i ob. l. obligacōes et l. q ab inicio j. de regu. iur. So. hic interuenit nouus actus. Uel dic ut dixi q nō datur ex pcedēti contractu sz a lege utilis. Op. de l. liber hō ff. de v. ob. ubi dr ex qua cā queris michi ex eadē cā tibi nō possum obligari. So. dic dy hic fideiubēdo pro pr̄e nō obligat illū apud quē fideiussit sibi iō pat obligatur sibi hoc nō placet q2 hic nō querimus de obligacōe q oritur ex pmissiōe fcā a filio creditori sz de obli. q orit ex mandato. q iudeatur fieri

a patre ipsi filio fideiussori q soluat ut l. indebitam ff. de condi i debi quo cum si filio mandaretur ab alio quereretur patri et sic ob. q dic q hic nō tenetur ex contractu sz utili data a lege. Oppo q soluens filius pro pr̄e videatur donare ut. C. de negg. l. si filius dicit dy. So vt ibi dic q ibi filius soluit sponte hic ex necessitate pambuli cōtractus et sic nemo liberalis i necessitatibz existit ut l. rem legatam ff. de adimē le. fac l. heredes ff. filius ff. fam. her. et facit ad ea que dico i l. sticus de peculio legato

Qui contra

ubi nulla subest obligacō non pt accedere fideiussor h. d. Op q pater dando fideiussorē videtur approbare cōtractū ut l. sz iul. ff. pe. et l. se. ff. ad macedoni. So. dicit dy q hoc dz intelligi qn pr errauit secus si sciuisset q2 tunc videtur approbare. l. sz iul. ff. pe. et l. se. ff. ad macedon. Ol. contra et bn et idē Ray q2 dicit dy contra istū tex cū nulla obligacō ē post mortem g. eam pr non posset approbare contraria filio viuente loquitur. Quo. An hec l. habeat hz locū hodie et dicit q nō q2 filius hz hodie qui gerit psonā sustinet ut in auctē de heredi. q ab intes. et ita tenet glo ad macedo. l. creditorem. Oppo. q pr nō tenetur de peculio filio accipiente mutuū vt l. pe. C. ad macedo. So dic glo intellige hic a. celebrato contractu et sic nō referas ad mutuū. Uel aliter dicit glo i dcā l. creditorem. q contra pr̄ē dat acō lz ob. ext. et ideo dando fideiussorem videtur approbare ob. de peculio et hec solucio magis placet q videtur probari iter dcā l. pe. C. ad macedonianum

Si mandato m.

Glo opp. et non soluit et vide eaz et incipit vt ff. ibi si reus sz ibi erant pariter pncipales et contra eundem. hic contra diuerses dy.

Quinimmo

dicit glo q hec l. debet intelligi qn excepcio competens fideiussori erat psonalis itaqz sibi tantum competebat qd placet q2 si competebat pncipali opponeret eā ex psona sua. pterea sic fideiussoria obli. nō confundr p pncipalē qn nocet actori vt j. e. l. heres a debitore ff. q si hic seruus ita q nocerent debitori vt hic ar g. q tenementa.

Si impūberes sine

fideiussor pot opponere excepcōm ex psona rei co inbito. h. d.

Si ex duobus

Pactum unius de fideiussor nō preiudicat creditori contra aliū fideiussorem agenti. h. d. Oppo. fideiussori dz actio cedi ut l. ut fideiuss. j. e. sz si creditor pot cedere repelli excep. cedēdarū ut l. sticū ff. si creditur j. de solucio et l. si pupill. alteri ff. de admi. tu. Tenore huius cōtrarii sunt plures so. una est q ille qui primo

liberatur non tenetur in effectu ut. l. qui
ius. §. marcel. et §. si mulier. ff. ad
velley. et l. si ticius. j. e. et illa est
vera in se l3 sit diuinare. et est vera
p. l. si procur. §. si liber homo ff.
mandati ¶ Sa so e q fideiussor
opensat libacom alterius i tc no
pot opponere excep cedendar. glo t3
in l. ii. C. e. et ibi tenet Cy et dix.
q dy eo audiente tenebat eam s3 Iac.
cam tenet glo i l. nisi ff. de pact.
Et ista e vera in se licet diuinare
sit Tercia e q illum libauit ad tps
illa no e bona q ad tps obstaret
excepco ut l. si tibi madauero i pn.
ff. manda Alia e q ille cum quo
fuit tranfsact fuit fideiussor fideius
sore Trussa e licet sit vera i se. da.
est qui bnficio cedendar renunciauit
et illa e no. glo tenet eam in l. ii.
ff. de pact. tn licet vera no ogruit
lre. Alia e q ibi de rigore. hic de
equitate. et glo in l. ii. C. e. tenet
eam. s3 no placet. q tex dicit hic
nullam excepcom. s3 ois excepcio e
de equitate ut l. qui etate ff. de
doli excepci ¶ Ex hoc appz q n
equitate repelli Alia so est q p
actu3 no interessit s3 tacio ut no
peteret qd glo reprobat et bn q
no. q ex hoc pbatur q sic i vlcie
voluntatibus medius adiectus idu
cit dispom. et ex eo pot agi ut l.
fi. C. de hys que sb mo. Ita i co
tractib3 qd no Alia so e mar.
quam tenet Azo et illa e vera Ja
de are. dicit. et tenet eam. qnq3 fi
deiuss. fideiubent respectu mutui
piculi quia no fideiubere sine te
nec tu sine me. et tuc h3 locu bn
ficium cedendarum Qnq3 fideiubet
no respectu mutui picli ut si po
fideiussi post tps tu. et sic no ote
placede alterius. p'inus fideiuss.
et tuc in isto cau si libauit pim
fideiuss no possu oppone bnficiu
cedendaru. et ista videtur pbari
p l. si ticius j. e. et istam ten3 ol.
et michi placet Alii dicunt q i
oino liberauit pncipalem. hic lib
auit fideiussore. et ita tenet dy. di
xisse. io q libacio pnal. nullu re
mediu h3 fideiuss. ar. eius q no
j. e. l. ut fideiuss. s3 no placet. q
eade e racio in ofideiuss q e in
coreo g re ut l. si pupillus ff. de
admi. tuto. j. in terra sup e ad re
mediu. §. accio mandati otra pnle
vnde tene pima ¶ Et ideo p decla
racoe distingue Qnq3 creditor non
pot cedere acconem ex natura oblig.
q nulla opetit sibi accio. et tc no
ob. sibi excepcio cedendar ut l. qui
ius §. mulier. et §. marcellus ff.
ad velley. et l. si procur. §. lib. ho
ff. man. et hic in pima so Qnq3
no pot cedere fco debitoris. et ide
ut l. in hys. §. si duos i fi. j. de
solucio. et hic in fi. glo Qnq3 no
pot cedere ipius creditoris fco. i tc
aut ille alius qui petit cessi ose
sit libacoi. et iputet sibi ut hic
et. C. e. l. ii. i fi. glo magna.
et. l. ii. ff. de pactis Aut no osensit
libacoi tc aut fuit renunciatum
bnficio cedendar et securus e cre
ditor ut hic. fim v. so et no ff.
de pacti. l. ii Aut no osensit tc
aut fideiusserit sil aut diuis tpib.
po cau ob. excepco cedendaru ut

l. stratum. §. si creditor. j. de solucio. et
l. si pupillus ff. de admi. tuto. io
quia videtur fideiubere rone mutui p
iculi. po cau aut fuit libatus ille
fideiussor q inre cessit. postea i agr
otra p'inu3. aut eq. po cau no pot
oppom excepcio cedendar creditori
q ille no meressit oteplace illi vlti
fideiussoris ut hic fim so mar. et
Azo. q vera est nisi ab inicio eius
onentum q alius daretur q tuc
iudicaretur simul dari ut j. de sol.
l. modestinus Sco cau ob. excep.
q bus fideiussit oteplace pimi s3
in pignore hoc non habet locum
q s3 quis vider. i credere oteplace
oblig. bonor. p'ntiu et futuror. ut
l. fi. C. q res pig. ob. po. Et ob
ligo pignor. d3 cedi sicut obligo
otra fideiuss. ut l. ii. C. e. et i tal
lige q ab inicio fuit otracta ob
ligacio psonalis cu obligoe bonor
ut no. p decto. C. e. l. ii ¶ Qro
pone q in eo casu i quo d3 fieri
cessio ille otra que d3 fieri no e
soluedo Ego dico libaui eu q
no erat soluendo An obstet exce
pcio et videtur q no q si teneor
ad fcm si no facio q deo teneor ad
inter. ut l. si stipulatus i fi. ff.
de v. ob. mo dolo facis pete id
q tua no interest s3 tua no ite
q tibi cedatur accio g re. et h.
videtur tenere glo in dicta l. nisi
ff. de pactis. Sed contra hoc fa
cit q videtur liberando eu ac
cipe ei peccuniam et sibi donare.
ut ff. de iur. do. l. vir ab eo j. de
terra potuisset effici soluendo. et
hoc pl3 ¶ Qro libaui fideiuss
s3 pnl. e soluedo an fideiuss mo co
uetus posset opponere excepco cede
darum. et videtur q non. q sua
no interest. dico sic i pignore si c
ditor habebat pignus apud se. et
restituit cum debebat illud trade
fideiussori tc obstat sibi excepco
q inter interat eius pocius no sol
uere et pignus retinere q i p
sonam agere ut j. de furtis. l. it
aq3 fullo. s3 si hebat soli bona
obligata tuc sufficiat si cedat acc
et pstat debitorem ee ydoneu s3
in fideiuss. puto si creditor paty e
ei dymittere quatu e deterius
nomie debitoris qp fideiuss libati
q tc sibi no ob. excepcio ar. eius
q no ff. de arbitri. l. itaq3 Ce
tera qn libauit pignora. dic ut. C.
e. l. ii. bartholus.

Fideiussor obli[17]
ge ipsa3 sumat Oppo. ff.
e. l. ii. So dicit glo. fa
llit ibi Tu dic q e ibi
nlis obligo q est pnl. ¶ Oppo.
de stip. fim l. si seruus i fi. So
ut ibi ¶ Qro An ypo. possit ce
di sine pricipali. ar. q no. ut hic
et j. e. l. §. fideiuss. et l. si m
aue tiac. ar. otra ff. de exte. rei
iudi. l. ex sertate §. latius ad
trebel. l. debitor C. de hu pig. l.
ii. Dicit dy Credo q no posset
cedi sine pnli. ar. l. pmo all. Ad
contraria i ndeo q in casibus illar
legu3 supererit naturalis fim dni
intellectum earu legu fim dy s3
in l. debitor fuit confusa ciuil
et naturalis. pro eo e glo. C. de
hedi. ul acti. den. l. si. Angtarium

eſt glo. C. de pignori. l. i. ſ. ſi aut ſo dū
C y in dicta. l. ſʒ dicat q dy ſe
audiente ꝯcordabat illas glo. qꝛ
ypothecaria non poteſt cedi ex ſuo
ut l. ſi. C. de here. uel. ac. ven.
ipſi pͥncipali debitori ſic ut l. uſuc.
. C. de pignori Et iſtud idem tenet
ſpecu in ti de ceſſ. actio. ſ. i. v. ſʒ
quid ſi ceſſit Ego dico q i diſ
tincte pot cedi ypo. ſine pn̄li vt ꝯ.
de le. iii. l. uel in pͥn. de pignori. l.
grege. ſ. cū pignori. C. ſi pign.
pigno da ſit. l. ii. nec obſtat hec
. l. qꝛ fateor q nō pot ꝯſtitui ab
inicio ypothecari ſeu fideiuſſ. ob
ligacō ſine pn̄li vt hic cum ſimilib.
ſʒ conſtituta bn̄ pot ſepari vt dās
. l. nec ob. q no. C. de here. ul' act.
. ven. l. ſi. ubi dicit q ſequetur q
ſi cedens ageret pſonali q ceſſioꝰ
pderet ypoth Per hoc non ꝯcludit
q ceſſio non ualeat. ſʒ q poſſibile
eſt q erit ſine effcū ‖ Sʒ uig qꝛ quā
videbiʒ ē quis ē effectus hiꝰ ceſ
ſionis. ſ. qn̄ cedit ypoth ſi pn̄li
Ad hoc videō q quīqʒ ceditur y
pothe ſola qꝛ pſonalis no ſbeſt
ut l. ii. C. de luici. pigno. et tūc
hʒ effectum qꝛ alius nō pot agere
pſonali q etiaʒ ꝯtingit qn̄ cedit
ipſi debitori ut dicta l. vſucap
de pigno. et ꝯ. de pignori. l. i. ſ.
cū pdiuʒ Quīqʒ pſonalis ſbeſt
et ſit ceſſio extraneo. et tn̄ ad
uerſa. aut ceſſio ſit ex cā vnere
donois. et tn̄ hʒ effectuʒ ut poſſet
pignus retineri donec ſibi dotatio
ſoluatur ut l. uel i pͥn. ꝯ. de le. iii.
Et puto q ſi donatori uel heres
agēt pli q teneur ipſi donatario ul'
legatario qꝛ ipſiꝰ dolo fcm̄ ſit ut
res donata ul' legata itierit ut
no. ꝯ. de tranſact. l. ſi. Si vo ceſſit
ex aliā cā. puto i ſpiacē caʒ qre
ceſſit Si eni ceſſit ex cā ēpc
ionē ut l. i. ſ. non tn̄. et l. fca
ſſe. ꝯ. de heredi ven Si vero
ex cā pigno. idem cū debitor ſol
uēdo debitū faceret ceſſare pſup qʒ
doli ut C. de cū. ſtelli. l. i. Iſte
uel creditor nō poſſet agē ypot.
niſi uſqʒ ad qͣntitatē ſui debiti

Qui certo loco

Non pot fideiuſſor obligari in
cauſam duriorem. h. d. cū ſ. fide
iuſſ. No. iſtuʒ tex q debitor
ꝓpe dicit a quo i vito pot extor
queri. al' dicitur debitor abuſiue
vt j. de v. ſig. l. debitor qd' facit
ad multa. Quo uir ex nūli
ſola naſcatur actio. glo dicat q
ſic aliqn̄ ex nudo pacto ut l. ſi
quis argētuʒ. C. de donac. et
de dota. pͥmiſſi. l. ad exact. Co
trariuʒ no. ꝯ. de act. et ob. l. nūl
Vltramontani dicūt q i oblig
que ꝯtrahē ꝯſēſu ex ſola nūli naſ
cat' obligacio. nec ē ibi viculuʒ
ciuile. ita no i l. legem C. de pac.
Tu dic. quīqʒ l. fouet pactū qͣ
ipſiꝰ pci ut i ꝯtractibꝫ bōe fidei tn̄
pactuʒ dicit' veſtitum ꝯſēſu et orit'
actio ex eis. et ſic nō orit' ex nu
do pcō ut in ꝯtractibꝫ qui ꝯtrahūt
ꝯſēſu. et ita ē in ꝯtractu dotis de
iure anquo vt dicta l. ad exact.
hodie uero eſt ibi tacita ſtipꝰ
p ti. de rei ux. act. Quīqʒ l. fo
uet pacū ide pſone tn̄ pcʒ remanʒ
nuduʒ. et ex pacto nudo oritur
actio vt l. etiaʒ. ꝯ. de uſu Et i lō
caſu poſſet dicere vm̄ iſta glo
Quīqʒ l. nō fouet pcm̄ ſʒ ꝓ pactuʒ

producat actōm vt. l. ſi qs argētū
. C. de donacō tūc pactuʒ remanʒ
nudum i nō oritur actio ex p
acto ſʒ ex l. pꝰ pactum. et ſic glo
hic in exꝰ quod ponit nō bn̄ dicat
ita dicit Jaco. butri i dicta l. i.
. C. de pacti.

Stipulatione in die

No. q obligacio iſta dr̄ i pen
denti Contra. ꝯ. ti. i. l. iuſſu, ſiue ſtipꝰ
. ſo. ma. habet locum qn̄ ab initio
incertum ſtipꝉois eſt certū ul' ex
pte rei uel ex pſona ſtipulātis
vt ibi plene dixi.

Cum fideiuſſ

Fideiuſſoris obligacio concepta
ſi reus pn̄l' non ſoluerit ex mo
ra rei pͥncipalis uel ex eius mor
te ꝯmittit. h. d. Ad pͥmuʒ q dicit
ex mora ꝯmittitur Oppo
de l. ſi ita ſtipulatus. ꝯ. de ver
obli Ṡo glo et bn̄. hoc ideo qꝛ p
ceſſit diſpō in pſona rei' cuiꝰ mo
ra nocet fideiuſſori ſecus ſi ſi
pliciter incepiſſet a precedenti co
dicōe negatiua So habetis
. no. ex l. nrā q ſi p defunctū
res nō ē impleta nō pot ipler
eam heres Sed contra id op.
qꝛ pmitti dʒ heredi q defuncto
vt. l. diem ſ. nūc vtimur. et l.
ꝯpͥus. ꝯ. de arbi. glo dic q hic
deceſſit ſine herede. pe. C. de ꝯdic
inſer. l. pe. in iii. q. dicat credo
q hūc gͣ. dyabolus reuelauit
id q dicit. et peſſime dicat ad
ꝯtrarium videt' ius implende
ꝯdicōis tranſit ad heredeʒ cō
cuitātaʒ penaʒ ‖ Hoc ē vm̄ qn̄
i eadem pſona pceſſit diſpō i pa
alteriꝰ condicio ideo nō trāſit
ad heredem. dy hic videt' cēre. q.
iſta Quid dicē credo pe. me
lius dicere po p l. iſtam. ſo p l.
qui rome ſ. augerius. ꝯ. de v.
. ob. Tercio probo p l. poſt in pͥn.
ue le. no. cū ubi dicit' q ſi ꝯdicō
. ob. fideiuſſoris exiſtit cū pſona
pͥncipalis nō ſubeſt nō ꝯmittit'
Ro qꝛ tūc nō ē pſona in qua ꝯ
ſiſtat obligacio. Modo ſi ponis
iſtuʒ deceſſiſſe ſine heredibꝫ tn̄ nō
ē pſona in qua poſſet in qua po
ſſet ꝯſiſte pͥncipalis obligō. io fi
deiuſſor nō pot ēē obligatus cū i lā
ꝯdicio impleatur poſt mortem
verum eſt eum nō ſoluiſſe Sʒ
ꝯtra hoc facit ꝯ. de adm. tuto.
. l. ſine herede i pͥn. et j. de ſolu.
. l. ſticum aut pamphiluʒ cca pͥn.
. So qn̄ fideiuſſor ē iam obligꝰ
pot remanē obligatꝰ pn̄li etiaʒ
decedente ſine herede. ſʒ qn̄ nō
eſt obligatus ſʒ obligandus. oʒ
q pſona ſit tpē exiſtētis ꝯdicis
Iterʒ poſſes dicere q in l. poſt q
loqtur in captiuo qui decedit ſi
herede. et q ſic intelligatur glo
. no. in l. i. ſ. idem pōp. i fi. ſ. ꝯ.
de poſi. ſʒ hic ē hereditas iacēs
que repn̄tat pſonaʒ pro qua pot
accedere fideiuſſor vt j. e. l. morꝰ
ſʒ dico q tn̄ hereditas dr̄ qn̄ eſt
ſpes vt adeatur. ſʒ cū oēs defi
ciunt de qbꝫ nō ē ſpes adeundi
tn̄ dicunt' bona vacātia ut l. ii.
in pͥn. et ſ. an bona. et l. non
poſſunt de iure fiſci. et C. de
. bo. vacan. ſʒ hic deceſſit cū herede.

Et teneo cpi. pe.

Et teneo opinionem pe. ¶ Quero quidam promisit soluere et si non solueret et promisit penam mortuus est antequam interpellaretur an transeat ad heredem facultas soluendi ad euitandam penam et dic ut glo. s. quod non teneatur penam et dic ut glo. s. quod non teneatur penam et dic quod sine herede uno cum herede et in eadem cepit a precedenti conuenerat in eadem persona et debet interpellari si dies non est expressa uel tacita ut l. ad diem ff. de v. ob. et l. diem ff. de arbit. quia tunc dies interpellaret pro homine. ¶ Quero an debet interpellari in iudicio uel extra glo dicit quod alterutrum sufficiat. similem glo habuisti in l. qui rome § coheredes ff. de ver. ob. et l. amplius § rem in ha. ¶ Quero an sit conditionalis obli. fideiussoris et glo ibi dicit quod non sed male quia hic fuit posita dictio si que conditionem facit ut l. si ex cum precedente ff. de v. ob. et no. idem per glo.

Fideiussoribus

Quero an cessio debet fieri in solidum an pro rata. Alia glo aliter dicit in l. i. C. de duobus reis. et in l. si plures de admi tu. dicam in l. modestinus § de solucio. ¶ Quero utrum ypotheca debeat cedi certe sic ut C. e. l. ii. et extra glo quesiuit an ubi de bobus et dicit hic creditor non agit contra fideiussorem sed fideiussor sua sponte uult cogere debitorem ut cedat soluendo prius et offerendo debitum an possit ponit Cy in l. ii C. e. de tracione dicit de verbo ad uerbum et bene dic ut ibi et hic non scribo causa breuitatis. ¶ Quero quo iure petatur cessio dicam in § de solu. l. modestinus.

Qui debitorem

Intellige hoc ut l. inter cetera § ab esse ff. man. et tetigi in l. iii. ff. e. glo signat ar. contra ut solet uide eam ibi § qui reprobos sed ibi ignoranter recepit ideo sibi non preiudicat. hic scienter et ideo nocet ar. ff. de iure doti. l. pro teneo § si debitorem dy.

Seruus Iscio

Si pro seruo fideiussione soluatur pecunia domini uendicatur si peculiaris pro debito non repetitur pro indebito condicitur sed si dominus soluit ipse ab eo cui soluit repetit. hoc dicit ¶ Ad euidenciam seruus extra causam peculiarem non potest fideiubere ut l. licet § si et si filius ff. de peculi. ¶ Oppo nemo condicat rem suam preter quam a fure ut l. si. ff. de usufru quemadmodum ca. sed istius pec. non est translatum dominium ergo non potest uendicari quod non sit translatum dominium sed quia si non est causa habilis dominium non transfertur ut l. nunquam ff. de acqui. re. do. sed hic fideiussio fuit nulla. et sic non erat causa habilis. preterea licet concessa est sibi administratio non tamen per hoc uidetur concessum ut donet uel alienet in hanc causam ut l. contra iuris § fi. ff. de pactis et l. si ue § flauius § de solucio glo hic tenet quod potest condici hoc a fure uel condicio tritica a possessore sed illa non placet michi quia secundum hoc non esset dicta an de peculiari uel domini soluatur quod textus requirit. Teneo ergo quod est translatum dominium

quia erat administrator eius et est causa sibi hoc textus Rug. hic nichil allegat dic ut ff. de condicti indebiti. l. cum in debitum in prin. et ibi no. istam teneo. ¶ Venio ad se. l. et oppo. de l. si seruus alienus dicit glo quod hic dominus errauit alias uidetur approbare hec solucio non placet michi quia cum obligatio sit nulla non potest approbari ut l. actus ff. de actio et obli. uel ibi agebat mandati hic non quod non placet eadem ratione. dic ergo secundum dy. sic quod hic soluit dominus pro fideiussoris obligatione que est nulla modo repetit ibi pro obligatione principalis que est aliqua quia uidetur mandasse suo quod pro eo solueret unde dominus soluendo approbat illum contractum mandati. ¶ Quero utrum ex causa fideiussoris seruus obligatur naturaliter et glo tenet quod non hic in duabus glosellis idem tenet in l. in personam § de pec. in glo sed est filius de. ff. de pactis quod puto esse uerum quia l. resistit obligationi et ideo non oritur nec ciuilis nec naturalis ut l. si non sortem in prin ff. de condicti indebi quia talis fideiussor continet donacionem que aliena est a suo ut. ff. que res pig ob pos. l. ii. Quero utrum secuta consuetudine liberetur debitor principalis et glo dicit quod sic sed male dicit quia secuta consuetudine illud operatur quod a principio dominii translacio ut l. filius ff. si cer pe. sed dominii translacio non liberat ut hic ergo nec consuetudo liberat.

Heres a debitore

Actiones quesite heredi ex sua persona non transeunt in fideicommissarium uel in eum qui emit hereditatem pro contracta nisi facta cessione h. d. ¶ Oppo ex glo de l. i. et per totum ti. ff. ad trebelli ubi transeunt sine cessione trebelli ubi transeunt act. in eo. dic quod ibi transeunt act. in heredem hic in fideicommissarium que nunquam fuerunt penes heredem ex persona defuncti sed ex persona sua et ista probatur in l. si heres pecuniam ad trebelli. Item oppo facta cessione contra principalem uidetur facta cessio contra fideiussorem. C. de heredi. ven. l. emptori et l. si in solucionem de heredi. acti. et ob. l. emptor ff. de heredi uel acti. ven. et ibi no. ergo cum hic uel acti. uen. et ibi no. ergo cum hic transit principalis debet transire fideiussoria. So. ex trebelliano transeunt in contractu et actiones cessione legali. in contrario est cessio hominis et ideo transeunt actiones contra fideiussores etiam secundum hominem. ¶ Oppo. sed glo de l. si tabulis § cum propo. ff. de pacti ubi non euincenti prodest pactum factum a possessore. So. multas ponit glo. ne ponit uera dic quia possessor est uerus heres sed ab eo euincatur pro contra tabulas uel alio modo tunc pactum prodest euincenti ut hic cum filibus aut non est heres et euincenti non prodest ut in q. fallit si constaret quod uoluit prodesse cuilibet qui esset heres ut l. an pelf ff. de pacti et ille qui recipit uidetur negotiorum gestor facit ff. de pacti. l. si act.

Non est nouum

Que obligaciones fideiussorie possunt concurrere in persona unius h. d. ¶ Oppo ff. de v. ob. l. qui bis. dic ut ibi. uide glosam quam recita ut iacet.

Seruo tuo lo
quis fideiubere pro se ipso pro alio
sic hoc dicit / et hic est no tex.
Sz si hic seru
iste est bonus textus Si debi
tor succedit fideiussori extinguitur
accessoria si principalis est valis
secus si inutilis hoc dicit / con
. ff. de separacio l. si debitor in prin.
et . j. de solucio . l. stichum § . q u
ulgo Oppo q que ciuiles
pnt esse simull ut . l . generaliter
. ff . e . So q dicit in tex ciuilis sb
audi / quarum utraque est efficax . i
scandi inequalis vna fideius
soria alia principalis aliae no esset bo
to ut . ff . e . l . generali / et dicitur
. j . de solucio . l . stichum § . aliquando .
Queritur dicit hic Si obligo ci
uilis peat quod pot pure g . dicat
acceptil ul tpe sz in eo q dicat de
accepti . non dicat bn qz te extinge
pnl . ut . l . et p ius m . § . si fide
iussor . j . de acceptila Aliud ex
de tempe est bonum .
Sz si stipula
Si principalis reus succedit credi
tori omnis obligacio extinguitur
si fideiussor sola ob . fideiussoris extig .
et in tex ibi debitoris fraudandi
latitantis / hoc dicat Ista lex cum
le § . q sequens § . est subtilis . i
ter ibi debitoris fraudandi latitat
dy al est in glo / et de fraudandis
vel dic cedentis bonis ut innuit
glo magna No q missio in
omnia bona no liberat fideiussorem vt hic
et insti . de replicaci . in . fi . Oro
qualiter ad casum adaptat istud
ar . qd sit in tex glo primo ponit
qn facta est missio in bonis eius qui
cessit bonis quo casu lz liberetur
cedens bonis no liberetur fideiussor
ita hic extra liberat fideiussor . i
no debitor / sz sm hoc innuit q p
cessionem bonorum debitor liberetur / qd
no est verum ut . l . is qui bonis . ff .
de cessi bono / qd examinabo . j . e
. l . ubicumque . vel dic dicat glo q re
fertur ad . § . q si hic fuuis et p
cedit sine scrupulo / sz no est ueri
simile q se retulit ita ad remota
Vnde dic tercio ut dr in sequenti g .
qn sit missio in bonis debitoris lati
tantis / p qua no liberatur fideiussor
idem si cedat bonis ut dicitur est in p
cia in insti . de replica . § . fi . / et iste
casus no sic reperitur alibi / de eo
vero cuius bona publicantur dica
. j . l . si debitori deportato bartolus
Cum tu Dec vn
esse fideiu
ssor / duorum correorum hoc d
Cum fidei Suc
cessio
non hetur loco solucionis ad lucrum
heredis h . d . Oppo de . l . si ei
. ff . de euicti / glo que est hic ponit
diuisitim casum / sz aduerte hic
est quedam ficcio qz a se ipso dicitur
exegisse Induci istud pp equitatem
ne heres remaneat in dampno ut
. l . si ei . ff . de euicti / sz si heres u
ult istud inducere ad sui comodum
no posset vt hic Esset enim sibi
incomodum qz hic actionem mandati
q est bone fidei cum ob . qua tebat
pnt esse forte stricti iuris Sz
si est heredi dampnum successio no
hz vim solucionis ad hoc ut dampnum eui
tet dicam in . l . vtrumque . j . e . tangitur
in . l . stichum aut pamphilum . § . al
teri . j . de solucio tangitur in repetitione
. l . si is qui pro emptore de usu
. in . q . q incipit q fuit causa fic
tionis et ibi plene Si obligacio
Noracio consistit in p
representata pot accipi fi
deiussor . h . d . Quidam
habent in tex iure defu
ncti . quidam no / et in hoc dicit heredi
tas accipia et societate et colle
gio in quibus reputatur persona vi
uens vt dixi . ff . ti . i . l . usufruc
Si michi et tibi
Adiectus fideiussor ac
cipe no pot h . d . Ro qz
in eius personam no consistit
obligacio
Lucius ticius
Pro parte hereditaria
contium confusione extigu
obligacio et heredes fi
deiussoris uel mandatoris non
tenerentur in solidum . h . d . No
ex hac . l . q littera iste preiudicat scri
benti qd no est dubium qn continet
certum vt hic fuit Sz quid de
litteris q dicitur in uulgari littere cre
dencie credencias est sciendum . nam
quandoque in litteris sunt generales nec tali
latori prinum in hiis q uobis dixit
dabitis plenam fidem de eadem
vigore nil potest agere talis la
tor in preiudicium scribentis Quandoque te
litteris sunt magis comendatorie qui
dicunt . iste lator est fidelis persona
potestis de eo confidere et sic no
obligant scribentem ut . l . fi . C .
q cum eo . ff . de dolo . l . eleganter
§ . fi . ff . mandati . l . si vero no
remunerandi . § . cum quidam fa
llit si ex qualitatis persone scribere
aliud appet ex quo qualitas illa
clarificaretur vt si ille de quo scribe
bat erat factor seu institor scri
bentis in aliqua mercancia qz tunc
videtur dicere q ei adhibeat
fidem in negocio illius mercancie
cuius est de hoc . ff . de institoria . l .
cuicumque § . sz et cum fullo . x . pl
ane ar . ff . de v . ob . l . triticum
cum ibi no Item fallit si dixit in
epla et adhibeatis plenam fidem
supra me vel meo periculo vt . ff .
mandati si vero non remunerandi
§ . siquis mandauit in fi . § . Quandoque
iste littere sunt magis speciales puta
tali latori prinum de mercede mea
plenarie informato dabitis plenam
fidem . ul sup tali negocio dabitis
plenam fidem Et hic aduerte qz
mandatur ut tali credatur iuxta q
ei refert / no aut mandat ut cum
eo contractus a's celebret Aliud est
enim credere referenti / qz hic nullam
disposicionem continet Aliud est contrahe
re sig cum tali celebrare contractus a's no
obligat mandantem qz excessit fines
mandati vt . ff . mandati . l . dili
genter / et qd no . ff . de peculio . l . q
procur in prin . et . j . de soluci . l . hoc
iure fallit racione persone . vt si esset
institor ut dixi fateor tamen q si
occasione illius credulitatis passus
sum dampnum possum recuperare p actionem
mandati puta ille lator litterarum
dixit michi ex parte scribentis
q si ego uellem talem librum

pro tanta quan^te^ · mittem ego eden s
misi et in hoc expendi dñs nõ uule
dare librũ · istud dampnũ repetẽ
ut · ff · mandati · l · si tibi mãdauo
· § · fi · ¶ Sz pone q̃ ille lator lr̃e
dixit talis fecit me procur̃ ad cõ
trahendũ tecũ · ego credidi · et tq̃
cum procure cõtraxi an p̃iudicz
dño / dico q̃ nõ Nõ eñ ei dz ẽ cdi
qñ narrat aliquid qd' spectat ad
eum referẽtem p̃ quod ei acq̃rit̃
comodum vel officiũ nisi gtinue
lr̃is ẽ expssum ne det̃ mã mal
ignãdi vt dicta · l · vlciã · C · q̃ ci
eõ · viñ ẽ nec̃ q̃ in lr̃is p̃mittat̃
q̃ possit cũ tali nũcio contrahe
gñalr̃ uel sp̃alr̃ vt dicta · l · fi · et
· ff · q̃ iussu · l · i · i p̃n · ¶ Sz q̃ro ·
· An tali latori debeat credi sn iur̃
et vr̃ q̃ nõ ut · l · theopõpus · ff ·
de dote p̃legata Sz puto g̃riu
q̃z hic fides hui9 approbata est
ab utraq̃z p̃te · s · amittẽte z ab
eo qui recipit g° tc̃ ut no · ff · de
seruis · l · i · / § gtra iuitum loqt̃
dicta · l · theopompus barthol9

Marcellus

Cum fi
deiub; pro pupillo furioso vel p̃
digo naturalr̃ obligatis
efficaciter tenetur nec ot
ecõ mandati acc' regredituir · h · d ·
¶ Diuido tibi glo istam p̃ma p̃s
glo tractat de fideiussore p̃ pupillo
s̃ia de fideiuss pro prodigo et fu
rioso · s̃a ibi q̃ aut ¶ Ad p̃mu
oppo q̃ qui fideiussit pro pupillo
habeat acc̃om mandati ul' negg̃
ut · l · si pupilli in p̃n · ff · de negg̃
et · l · ac siquis · § · qui man · ff · de
reli ¶ Hui9 cõtrñ timore dicit
glo q̃ ista loq̃tur de pupillo nlr̃
tãtum obligato i q° nõ hz fidius ·
regr̃ssum · secus si eẽt nalr̃ z alr̃
pupillus obligat9 · uel q̃z locuple
cior̃ · uel alio modo / et tc̃ h̃rẽt r̃gs
sum et vide glo ¶ Oppo · pupill9
nõ obligatur nlr̃ et ciuilr̃ ut · l · si
pupillus · ff · de auc · tu · et · l · pup
illus d' acci · rob · So intellige qñ
naturalr̃ tñtũ obligatur / q̃ qñ
sic dicam · j · ti · i · l · i · ¶ Oppo / q̃z
si miori succurritur et fid'iussori
succurritur ut · l · si mior · ff · de p
curato / et C · de fideiusso · mi · l · i · et
· ij · h' tex dicit contra / dicit glo q̃
fideiussori nõ succurritur / nec per
resti · in i̅tegr · nisi sicut si icessi
sset pro quolibz maiore / ul' p̃ adul ·
to / et sic glo i̅nuit q̃ hoc casu qñ
pupillus obligatur naturalr̃ tm̃
r̃stituatur / z talis resto aliq p̃dest
fideiussori pro quo facit · ff · de codi
i debi · l · iterũ Sz ueritas ẽ q̃
pupillus naturalr̃ tm̃ obligat̃
et adũsus illã ñlez obligõz non
restituitur g° nec fideiussor · ut
glo melius dicit ĩ · l · si pupillus
· ff · de arbi · et · l · si mior · ff · de pro
cur̃ i̅ glo magna / et i̅ s̃ti · quib3
· mo · tolli · ob · § · p̃terea / et · ff · de · v ·
· ob · l · pubertẽ probatur ĩ · l · i ce
· lo · ij · ff · de minori · Nec obstat · l
interdum · q̃z ibi restitui̅ adũsus
solucom̃ nõ aduersus obligacom̃
naturalez · C · si aduersus soluc
· l · fi · vel si diceres restitui adũs9
obligom̃ ñalem · ẽ verũ qñ pup
illus p̃ eã leditur q̃z iam soluit
vt · ibi alias secus / sz fateor q̃ si
dolo eẽt inductus succurret̃ per
acc̃om de dolo ex p̃sona sua · j in^m^
g° g · et ista p̃tem s̃uma sic aut

fideiussor intercedit pro minore ciu̅lr̃
et nãliter obligato et tũc fideiuss ·
tetur vtilr̃ an restituatur ex p̃sona
minoris dic ut · l · si minor · ff · de
procur̃ / et · l · ij · C · de fideiuss · mi ·
Aut fideiuss intercedit pro pu
pillo nalr̃ tantum obligato · et
non iuuatur a'q°mõ vt hic / et · ff ·
· e · l · ij · Aut intercedit pro eo qui
nullomõ ẽ obligatus · z tc̃ nõ p̃t
a'q°mõ teñi vt · ff · e · l · sz et si
s̃uii dos / et · l · fideiuss obligari ·
¶ Quero quid pro eo qui nulla
obligõe tenetur sz p̃t officio iudic̃
exigi an possit accede fideiussor
vr̃ q̃ nõ q̃z nõ p̃suppoit obligõz
vt · l · qui p̃ collusiom̃ i fi · ff · de ac
empti / et · l · cum postulassem · ff ·
de dap infecto / Ego dico q̃ acce
dit fideiussor / et est cas9 i̅ · l · p̃rius
v'bũ § · fi · quicto · § · p̃e · eiqd' · l · de
v' sig · expssius · j · de solucio · l · cu̅
quis · § · siquis pro eo et de offi
· iu · mcenario ẽ expssum de eo q̃ ẽ
· loco · l · centum capue · et · l · fi · / et
lo · l · q̃ro · et · j · rem pu sal fo · l · et
· l · si postea · et patet hac · l · q̃ fl'a
ẽ opinio illoz qui dicut q̃ qñ fi
deiussor accedit naturali obligõi
hz excepc̃ de qua tangit glo · ff · e ·
· l · q̃ enim · ¶ Quero quid si fi
deiussor intercessit pro pupillo
aucte tutoris vidẽ q̃ sit aliud
q̃z si auctoritate tutoris i̅tcessit
i̅ cõtractũ mandati fideiussor re
peteret a pupillo z tc̃ videtur
debere / et glo hic i̅nuit i̅ s̃a p̃te
glo / sz nõ est verũ / q̃z licet h̃eat re
g'ssum cõtra pupillũ p̃ot pupill9
restõm in integz i̅plorare adũs9
accõm mandati que datur fideiuss
cas9 ẽ in · l · ij · C · de fideius · mino ·
¶ Quero gualr̃ ponitur i tex · i^ta^
ro rcã et ro remota · hoc ẽ dicere
racio recta p̃ quã dein p̃batur h9
mõ ro fideiussori nõ s̃buenitur q̃z
rei p̃ncipalis nõ i̅terest et q̃ rei
nõ intersit probatur q̃z cõtra eum
nõ datur actio mandati S'o modo
p̃ot intelligi q̃ sit ro remotiua hec
ẽ quedam racio p̃ quã tollr̃ z re
mouetur id qd' in cõtrariũ dici
posset · hoc modo vr̃ q̃ s̃buenat̃
fidiussori sic p̃n^li^ ad quod r̃ndet̃
q̃ illud ẽ verum qñ p̃n^l^ i̅teẽt
sz hic nõ interest g° tc̃ / et q̃ non
intersit probatur q̃z nõ ẽ h̃iturus
regressum tc̃ / et sic in tc̃ r̃cadit
¶ Venio ad s̃az p̃tez glo · dr̃ hic
q̃ fideiussor intercessit pro furioso
et prodigo et tenetur cõtra · l · is cui
· ff · de v · ob · et · l · in negocijs · j ·
de regul' · iur̃ · Hui9 cõrie s̃t · iij ·
so · vna ẽ / Fateor / q̃ nõ r̃stituitur
q̃z nõ tenetur Si eñ teneretur tũc
restitueretur ¶ No istud q̃ fur
iosus et prodigus si sũt lesi ex cõ
tractu eo quo s̃t obligati cũ effcu̅
q̃ restituuntur q̃z restituet̃ fide
iussor / multomagis et ipi furiosi
(et hac tenet dy · hic cõtra tz · Cy ·
i̅ · l · si infanti · C · de iure deli · sz
tractata ẽ / q̃z restituitur ab hẽ z
pupill9 qui hz intellectũ q̃rẽ nõ
furiosus ex clã gnali · ff · ex qui
· cau · maio · l · i · / et ista so bona
ẽ i̅ se tota / sz nõ placet ad · l · q̃z
qñ vna dispõ refertur ad duas
p̃sonas dz intelligi equaliter vt ·
· l · iam hoc iure · ff · de uulg z pu
et · l · hereditatem · C · de ĩpu et
aliq s̃bstĩ ¶ So sol · q̃ isti fide
iuss intercesserut pro furioso ul'
prodigo obligõe cõtracta an ul'

postea ɔtractare ista eqa i se vera
est sz non quantum ad .l. qr te fideiu
ssor teneretur cu effcu et posset eam
act negoc gesto repetere vt .l. iij.
.ff. furiosus de negoci gest/ et .l. si pu
pilli in prin .e. ti. Alia solucio est
q hic no interueniat fideiussor in
preiudicium ipsoru fideiubeatur sz
istam reprehendit glo et bene et tn
quatuor so qua teneo / tn oppz
q diuinemus q hic loquitur i fu
rioso et pdigo naturalr obliga
to ¶ Quo autem accidere posset
naturaliter obligato dic q pro
uiudo promisit antq eet furio
sus. Vel successit cuidam naliter
obligato dum erat in furore
istu tenebat Ray/ et istam teneo
pro uera ¶ Ex pdictis infra g
qndz interuenit pro furioso z pro
digo nullomo obligato/ et nllo
teneatur Quandz pro furioso ciuil
et naturaliter obligato et tuc
te nlr / sz contra eos hret rgr
ssum .ff. p accom mandati vt .l.
si a reo .ff. si a furioso .j. e. qnz
interuenit pro obligato naturalr
tm/ et tuc te sz no hz rgrssu
p accom mandati ¶ Vlti9 dy
hic oppo et videtur q non posset
teri iplus q prin. vt .l. grece
.ff. si sicium eo no teneatur in plus
sz efficacius vt .l. si pupillus
.C. de v obli. et ibi tibi dixi
¶ Tn oppo q ista .l. no pot p
cedere sm iura hodierna qr p9
dz discuti principalis vt auc
prite .C. de fideiusso/ sz hic non
pot discuti g no discucietur
fideiussor dy soluit/ q hec auc
pot itelligi qn de iure ul de fco
pot discuti qd hic no e ido re
manet h .l. et per hoc .C. de duo
rei .l. si ex duobus/ et p hoc
habes declaratam .l. iij. .ff. si is
pro quo .e. q quisqz iur q .l.
patitur eadem ɔtraria et tene
menti ¶ Oppo / de .l. itaqz .ff.
et gnaliter .C. mandati vbi si
e aliquod bnficiu q cpetit prin
cipali et no fideiussori te pncil
dz sumere iudiciu tm i se / z op
ponere excepcom ex psona sua
et sic suscipiet pupillus iuito c
ditore ut .l. proam / ad exhiben
.ff. .l. .j. rem ra. ha / et dca .l. itaqz
.ff. et gnaliter dy sol q ɔtraria
locatur i eo qui e habiturus reg
ressus ɔtra pncipalem. et sic qn
pncipalis defendit ex necitate
qr fideius hz regrssu cotra eum
Et predicta faciut ad qom qua
disputaui de qa dix i .l. prim
ad exhiben .j. rem ra. ha. ¶ Vl
terius dy distinguit in matia q dic
ue .l. hin qui accessiones .j. e.

Si liter fideiussores

Stante diuisione; vnus
ex fideiussoribus efficia
non soluendo uel sine he
rede decedat ad pliculu ceterorum
spectat. h. d. Contra q no ptin
eat ad periculum ceteror vt .j. e.
.l. inter eos .ff. cu inter So .j. bi eat
diuisio facta licet exactio no secuta
hic uero dz intelligi ante diom
factum. ¶ Quo quid si ipso
iure e diuisa / et glo dicit q
no erit idem dy / et all .l. au
ita .ff. idem iudex legatoru de
legat .ij. Alias incipit .l. legator
.C. ad .l. ro. de iac. .l. ij. .ff. ampe.
ibi probat istam distinctoz.

Simplex fideiussor

Fideiussor qui tenet in
sub condic faciat locum bn
ficio epistole sz si tuc sol
uendo non esset i alios fideiuss act
restituetur hoc dicit ¶ Circa
.l. nimm fortiquem in qoce / vna est
an ista .l. heat locum si it cessit
seperatim / glo dicit q non / qr te no
habet bnficium diuisioe ut .j. e.
.l. si aticio. et hac tz Spec. de re
nunciaci et conclu. .ff. .j. dy et Ja
de Aren tenet cotra et bene p .l.
si ticius .j. e. vbi videtur casus
ut ibi dicam Non ob. .l. si aticio
qr ibi fideiussores erat accepti
adiusis. et hoc tenet Cy. i .l. si
fideiuss i fi. .C. e. ¶ Quo utrz
illud quod dicitur in duob fi
deiuss heat locum in duob reis.
et glo dicit q no / et all .l. ex
duob reis .C. de duobus reis no
disting quo iure uel veteri uel
nouo glo i auca hoc ita .C. de
duob reis. al de rebus dubi
dy determiat in .l. ex duobz dic
vt ibi. ¶ Quit glo. an ipso iur
uel i rsti. in iteg. reddatur act.
et glo dicit p restom i integ / sz
quare no ipso iure vt .C. .l. pxi.
et glo dicit q vider liberatus p epla
et absolutus p snam qr cu e
ɔdepnatus i pte i pte videt ab
solutus et hoc vult tex du dicit
act restituenda ¶ Sz ɔtra hoc
oppo qr epla no tollit accoz ipo
iur ut .C. .l. pxi. g no e nece q
restituatur cu ɔpetat. vnde forte
posset dici q glo no bn dicit / et
q hic dicit act restituenda dic .i.
exerciciu actis restituendu ipso iur
cu appz eu no ee soluendo. p hoc
facit tex qui dicit q ei succurrr
ut iterim no ɔueniatur g pot
post ɔueniri. dico q siquidem si eet
pnunciatu vt iterim condicoe pe
dente ɔueniatur i inutile te co
dicoe finita ipso iure possz age
vt .l. ipator de postul / et deleg
.ij. .l. statu liberum .ff. sticu / sz si
eet pnunciatu simplr accoz dicendu
te act tollerettur ipso iur et opus
eet restoi et ita loquatur hec glo
Nec ob. .C. .l. pxia qr vm est q
epla no diuidit ipso iur sz pq e
ɔpposita hec excepco diuis et i ea
e obtentum te pimit ipso iur accoz
pro pte fideiussoris vt .j. e. .l. iter
eos .ff. ac iter / et io dixi hac ex
cepcom ee peremptoria vt .l. si
dubitetur in prin .C. e. / et p hoc
appz so q. no. p Cy. .C. de excepc
.l. excepco .ff. an acco pimatur p
excepcom ipo iure postq venit ad
ɔflictum Jaco de aren. q sic / De
ɔtra vt ibi patet Tu dic aut ue
nit ad conflictu p solam ppoinem
nec e sup ea obtentum et no pimit
accom q pz qr act. pot replicacoe
iuuari ut isti. de replicac i prin.
et ita intellexit pe. fallit in excepc
ɔpensacois q statim pimit cu oppoi
tz qr hz vi solois. Aut sup ea est ob
tentu. et te pimit ipso iure cas e hic
et ita itelligitur dem Jaco. de Aren
¶ Item oppo q condempnatus i pte
non uideatur i alia pte absolutus
ut no .C. si aduersus rem iudi. .l. i.
So. illud io qr ɔtra alia pte erat
opposita exceptio peremptor ¶ Quo
quid si nullomo extitit condicio

diat glo et idem gd hic.

Si cetera sisti.
Heredi et eius fideiussori datur
beneficium eple respectu confideiussoris
secus respectu principal. et i bonis
phi. opuia dupes fideiussoris h. d.
q no. ¶ Glo assignat ar. cotm
et non solvit et vide eam q incipit
sic. C. ad vellepn. ibi ss. soli. sz ibi
est beneficium mere psonale sic. ff. so
ma. l. maritum. cum. l. se. ista.

Si contendat. l. hz
unaz glo singularem ¶ C.
ro quid implicet ista dco ea
am. glo dicit q implicat
q no solu opetat excepcio sz etia
iudicis officiu et non solu potest
agi ut fiat divisio sz etiam excipi
q multum no et ideo istam glo p
multis no q sm istam possumz age
contra te ut dividatur actio .a. hoc
ex epla divi adriani item offm
iudicis ut fiat divisio et silenciu
iponatur. et de isto habes glo no
i. l. aureli9 ss. centum. ff. de lib. le.
plene dixi in. l. si finita. ss. elegit
ff. de dampn infecto

Si sub impossibili
No. q ubi aliquid pmit
titur sub condicoe ipossi
nec naturalis nec civilis
obligacio contrahi q no pot fide
iuss accedere ut hic et q no nascit
civilis nec naturalis dicit dy. i
c. ipos. lnz nulla e obligacio de re
gu iur. li. vi.

Ex persona rei
vide glo que incipit ut ma
datoribus ibi et de oresac
ut ff. de opesacio. l. si qs
a fideiuss ibi tacati tpris ut. j. e.
l. si testo ss. si. bartholus

Si enim homine
Instancia cause transit ad
heredem quo no defendere
committi stip. contra fideius.
dicos ac defuncto iudi sol. nisi heredes
servus fuit petitoris. hoc dicit C.
ro. q satisdacio fuit ista et dicunt
quidaz de iudicio sisti et dz itelligi
q sistatur in iudicio ille fuius pe
titus alias si ipe reus ex morte rei
eet extincta ut. l. si decessit. ff. qui
sat da. cog et sic glo no bn diceret
aly. dicit de iudi sol et hoc puto
veru per textum istu q dicit ob re
no defensaz ¶ Oppo insti. de sat
dati. ss. sz hodie et. ff. qui sat da co
l. iuli glo dicit q hodie no satdat
de iudicato solvendo oli secus et
vide i glo. e. ibi sicut fuerit legu
tpe de hemus glo variantes qz. j. iu
dici sol sup rubrica e glo q sive
sup reali sive sup psonali deat sat
dare de iudica sol cont glo e i l.
iul. ff. qui sat da co. ubi dicit q i
reali tm satis dabitur de iudi. sol
et illa e vera ut hic dicit dy et
in. l. i. et sup rubrica. j. iudi solvi.
et p. l. sed hec ss. defendere. ff. de p
cura et. l. si plurium. ss. i. ff. de noxa.
et. l. hoc aut i fine ff. qui ex cau
in pos ea. ¶ Oppo de. l. si constitue.
ss. fi. ff. so. matri. ubi mortuo reo
extinguitur istancia et no transit ad
heredem jaco de are dicit ibi q loq.
in fisco qui no e vere heres pba
i. l. quociens in fi. j. de novaci et glo

j. e. l. inter eos. ss. fi. Istud dictu
non videtur verz p. l. tam ex contr
actibus. ff. de iudiciis ubi istancia
transit ad pretem qui no e heres
sz occupat iure peculij et ideo
dns Ray dicebat i. l. si constitute
i fi. iudiciu put subaudi quatu
ad mulierez sz in fiscu transiunt
sz tex ibi non patitur io pot dici
q spale e in fisco qui hz iudices
suos spales et coram eis iudicium
agitur ¶ Et ideo ph9 dedax
qro utrum istancia in heredez vlez
possit continuari Reo instancia cere
prime criminalis no transit ce appellacoe
transit ca distincte q e in. l. fi si
pen appel mors intue et. l. iij.
si reus vel accus mor fu sz ista
cia cause civilis transit ad heredez
sine dubio ut hic et. l. si finis
ff. de hne qui no infa. et. l. si in
rem. ff. de rei ven. l. ij. i fi. j. de
pto stipu. l. i. C. si penden appel
mor. inter. l. i. et tangit ibi p Cy
fallit in fisco ut. ff. dixi ¶ Quo
utrum transeat in singularis vlez Ro
istancia iudicij q erat icepta ac
defuncto transit ad eum. sz ea q erat
icepta cu herede no transit ad
eum ut. l. ij. ss. i. ff. ad trebel. l. cu
hereditas. e. ti. et p hoc hm qoz
¶ Quidam heres defuncti egerat
contra q dam et dederat de libellu
et cessit illa accom qua heo co
ticiu et qui iuchi opetat tamq he
redi cessionarius fuit psecuti
istanciaz iceptam p heredem consulu
q no potuit sequi condepnacio qz acco
sola opetebat sibi suo iure et suo
fto et io no transit in singularis ut dicit
l. cum hereditas ad trebelli et
hic fuit facta cessio solu de eo q
sibi opetebat ut heredi ¶ Quo
utrum istancia transeat ad singularez
succesorem ista qo pot dupli itelli
gi primo an instancia possit cedi
i iudicio sic ut. l. in cause. ss. sz et si
ex pte. ff. de procur nisi eet vi
cium litigiosi de quo titul9 de li
tigio. loquit. ¶ Scdo mo pot itelligi
dicium ad eu ad quez transit res
vel act transeat istancia sup re ul
accone. Reo siquidem res vel act
transit de necitate et tunc istancia
transit ut. l. i iudicio ff. fam. h'cis.
et no. per. ja. de are. i. l. iter qs ss.
.i. ff. de damp i fec sic lo. j. de
inmnis. l. sed si unius ss. filio i fi.
ss. et C. de rei ux acti. l. i. ss. et
h' ex rei aut no transit de necitate
et tunc istancia no transit ut. l.
ij. ss. no solu. C. de hrdi vendi.
et. l. si pignori i fi. ff. fam. h'cis.
et l. ij. C. de here ven et no i
fi. q iacente hereditate no comitti
clausula de defendendo

Hi qui accessiones
In causam leviorem pot
quis intercedere no i gra
viorem hoc dicit ¶ Op
q non debeat attendi mors ut
l. cu hij ss. fi. ff. de transacta So
hic attendit id ad quod reus obli
gatur ibi secus. h3 glo no solvit
dy ¶ Oppo de. l. grece ss. si is
qui stichum. ff. marcellus aut. ff.
.e. glo nulli ibi solvit dicit ja
de are. ibi ponitur casus econ qz hic
reus alternative fideiussor pure
ibi econtra reus pure fideiussor alt
native io ibi fideiuss in caz gra
viorem e acceptus videre fateor

F

quatuz ad istaz rñam de cã grauioꝛ
sol' est cõtrariu. ſz alia regula ſeu
racõ ponitur in l. cõtraria / p quaz
ob. gruum ꝟ. quia alia ẽ obligõ
fideiuſſoris / alia pncipalis et ſic
fideiuſſio nulla q aliqñ mich vi
ſum ẽ / verum ar. ꝟ. de v. ob. l. it'
ſtipulatez ꝟ. ſi ſtipulate cõ in
vidẽ aliter / nam vnũ ẽ q tũc di
uerſitas inter interrogacõez et ꝛñſioz
viciat / q alia obligo ẽ / na in
obligõe ſimplici res ẽ i obligõe
ſimpliciter jn altnatiua uero lz ſic
i obligõe / tñ ſoluẽdo alia ẽditoẽ
i uito liberatur / et ſic alr ẽ i obli
gõe / mixto viciat / ſz talis diuſitas
nõ uiciat obligõẽz fideiuſſoris q ſi
pn'. pittit ſticu3 aut pãphilũ z fi
deiuſſ. pittit ſticuz ſiplr' indubio
vr' pittere comiõ q°. pn'. ut ſoluẽdo
pãphilu3 libetur ut. j. e. l. ſi ut p
poit' / ſz ſi hoc eẽt expſſe actũ q
ſoluẽdo pãphilu3 nõ libetur tc vr
adiectꝰ i a q3 obligẽz / et i duriorez
cã / et ita loqtur l. cõtraria / q cũ fi
deiuſſoꝛ pittit althatiue pncipalis
pure / tc nõ pot dici q fideiuſſor
teatur eo mõ quo pncipal' / vo exp
ſſu ẽ i q° Ut q°. ligat iſta
materia / ſciẽdum ẽ q circa iſtã maz
dy poit vnã diſtĩcõz. ꝟ. e. l. male
itel. q no ẽ pſtã. et io put ĩno po
ẽ in / dic qñz i obligõe pn'. i fide
iuſſ. ẽ oio pitas / et tc ſine dubio
valz vt. ꝟ. e. l. i. et q p totũ / qñz
i obligõe ẽ diſpitas et hic ẽ ad
uẽtẽdu3 qñz ẽ diſpitas i tpe cõtrhẽ
de obligõis et tc nõ uiciat ſiue p
cedat ſiue ſbſeqtur ut. ꝟ. e. l. ſi
ſtiplatꝰ. ꝟ. adhiberi / et hoc dice
bat dy. Si vero ẽ diſpitas i ipſa ob
ligõe iã cõtracta / et hic dico alter
q dy / aut ẽ diſpitas i efficacia ob
lig / aut iure i obligõe deducta / a'
i q°lit / a' i q°tite / aut i tpe / a' i loco /
de q°lz uideas Pmꝰ caſꝰ ẽ
qñ diſpitas ẽ in obligõs effica
cia / tc ſiqdez obligo rei eſt efficacioꝛ
ut q pncipalis tc. cilr' i nlr' fide
iuſſor uero nalr' tm et valz vt iſti.
q mo colli. ob. ꝟ. ptea j. ti. i. l. i.
inſi. Si vero eꝰ obligo fideiuſſ
ẽ efficacioꝛ idez vt. ꝟ. de v. obli.
l. ſi pupilꝰ ꝟ. e. l. y. et l. mitellꝰ
ꝟ. e. et l. fideiꝰ obligari ꝟ. fideiuſſor
ꝟ. e. Sẽs / qñ ẽ diuſitas i re
deducta in obligõe / tc q loqmr i
obligõib' dãdi. i no. tc. fideiuſſor
vt j. e. l. ſi ita / et ibi no. aut in
oblig. faciẽdi et dic ut j. e. l. ſi ita
et ibi no / aut in oblig quis p eo. in
prin. Circa tertiuz qñ eſt diu
ſitas in qualitate iſtud poteſt cõtin
gere multis modis. nã qñqz cõtin
git pp appoſicõm cõdõis / qñz pp al
ternacõz / qñz pp gnalitatez et ſpa
litatez / qñz pp adiectõm pſõe ad
ſolucõez / p° caſu qñ pp cõdicõz / aut
pncipalis pittit pure / fideiuſſor ſb
cõdicõe vt. j. e. l. ſi a reo. ꝟ. i. Aut
pn'. pmittit i diez / fideiuſſor ſb cõ
dicõe et ẽ in pendencia vt. ꝟ. e. l. fi
deiuſſ. obli. ꝟ. pe. Aut ecõtra pn'. ſb
cõdicõe / fideiuſſ. pure nõ tetur vt
dicta. l. ſi a reo. ꝟ. i. j. e. Et itelligo
fideiuſſorez obligari pure ſi expſſe
hoc ẽ actũ / aliter ſimplr' pũdo vr
pmittere ſb ea cõdicõe qua pn'. vt l.
ſi ut pponitur j. e. Aut vtqz pitt'
ſb cõdõe et tũc ſiquidez eẽt eadẽ cõdõ

non eſt dubiuz Si vero diuſe
tũc dic vt. l. ſi a reo in pn. et. ꝟ. i.
j. e. S° caſu qñ diuſitas qlitat'
cõtigit pp alternacõm tc aut pn'.
pmittit pure plures res. z fide
iuſſor illas res et fideiuſſor illas
res alternatiue et valet vt. l. grece
ꝟ. pe. ꝟ. e. Aut reus pmittit vnũ
ſimplr' fideiuſſ. pluꝛ althatiue
et nõ tetur vt. l. grece ꝟ. ſiqs ſti
cuz. ꝟ. e. Aut ecõtra reus pluꝛ pittit
alternatiue fideiuſſor vnũ ex hiis
ſimplr' / et tũc aut fuit actum ut nõ
poſſet aliud ſoluere et nõ tc. q
alia obligacio eſt et durior cõdicõ
/ aut pmiſit ſimplr' et valz q
melioꝛ ẽ eiꝰ condicio vt hac. l. i fi.
et ꝟ. dixi. Aut vtqz pittit eaſd'
res altnatiue ſz ẽ diuſitas i elige
di ptate et tc aut i obligõe rei ẽ
electio creditoris in oblig fideiuſſ.
eſt electio ipiꝰ fideiuſſ. et obligo
valz q in cãz leuiorez vt. ꝟ. e. l. grece
ꝟ. p. nec videtur alia obligo q illic
videtur eligere ẽditor q elegit fi
deiuſſ. aut in oblig rei ẽ electio rei
i obligõe fideiuſſ. ẽ electio ẽditoris
et nõ valz q in cam duriorez vt
dicta l. grece. ꝟ. id' iul'. Aut i oblig.
rei eſt electio rei in obligõe fidiuſſ
oris ẽ electio fideiuſſoris. et nõ valet
q poſſet diſcordare vt. j. e. l. ſticũ i
pn. Tercio caſu qñ hoc cõtigit pp'
gnalitatem z ſpalitatem tc q hoc
nõ hẽmꝰ expſſu in textu ẽ dubiu3
p rõẽs / et io ſi pncipalis pittit ſti
cuz fideiuſſor hoiez in gnẽ nõ valz
q cã durior ar. dicte. l. grece. ꝟ.
ſiquis ſticum / Aut ecõ° / et valz ar.
hꝰ. l. i fi. / et ar. j. e. l. ſi a reo ꝟ.
ſi reo ſz ſi ueqz pmitteret gnẽ
et ẽ diuſitas i electõe dic vt ꝟ.
dixi jn altnatiua Quarto aũ
qñ diuſitas cõtigit pp pſoz ad
iecta i ſolid' tc aut in pſona rei nõ
additur in pſona fideiuſſoris ſic
et valz / aut ecõtra et nõ valz vt
hic. Aut in pſona pn'. addr' vnꝰ
in pſona fideiuſſ. addr' aliꝰ z tc io
q nõ valz Eo ẽ ipõ q nõ hz fa
cultatez ſoluẽdi illi pſone cui pot
pncipal'. ſoluere durioꝛ cã ẽ vt hic / dz
ẽm pſona rei iſpici vt. l. ſi teſto
i fi. l. e. Circa qrtum qñ ẽ diu
ſitas i quãtitate / dic vt. l. grece
ꝟ. illud. ꝟ. e. Circa qntu qñ eſt
diuerſitas in tpe / dic aut fidiuſſor
pmittit tpe logiori et valz vt iſta.
e. ꝟ. illud / aut pmittit tpe breuiori
et nõ valet / q videtur acceptus
in duriorem cãm fallit ſi fideiu
beat cõſtituẽdo ut. l. ſz et ſi actiõ
ꝟ. de cõſti. pecu. Circa ſextu qñ
ẽ diuſitas i loco / et tũc aut ẽ di
uerſitas i loco in quo fit pmiſſio
/ aut i loco i quo dz fieri / ſo. p° caſu
valz / et hetur io loci ex pſona vr
uſqz ut. l. ſi teſto. ꝟ. i fi. j. e. S°
caſu credo q nõ valeret fideiuſſio
/ nã eo ipõ q fideiuſſ. pt queri / a°
loco q pncipalis ẽ eius cã durior
et ſic nõ vz vt hic et dicta. l. ſi
teſto i fi. j. e. Queto circa pſona
pone pncipalis eſt obligatꝰ ſiplr
/ fidiuſſor vero obligatus ẽ p° i
ſtrõ guẽntie i ſe guarentigie ca'
ita q hz paratã execucõm ſic ſtna
/ an valeat / et vr q nõ / q i duriore
cam g°. tc Cõtrariũ ẽdo / lõ ei ẽ ob
ligatus in plus ſz efficacius vt.
ꝟ. e. l. i. et l. marcellus / et ꝟ. de
ver. ob. l. ſi pupillus / i. i'. no Sẽ
cõtro pp done q pn'. ẽ obligatꝰ ſimpr'

Fideiussor uero promittit pena An
teneatur/ et videtur q non/ qr ei9 ca
sit durior q9 rei/ vt hic dico sic/ a
fideius. pmisit pena pro mora rei ci
ipe reus no promisit et tuc no te
qr ca durior iste hic/ aut pmittit pro
mora sua et tenetur/ qr non e i cgu
q ex sua mora teneatur i plus
q9 pncipalis ut. l. mora. ff. de v.
ob. et l. si seruus. C. nuc videam9
e. ti. Ex hoc concludi q in oblig.
fca inqmb9 fideiuss ex sua mora te
neri non pot fm ea q dixi i l. cu
filius. §. i. de v. ob/ qr tuc fidiuss
no pot pmittere pena si pns no pro
mittit licet possit pmittere i t esse qr
ad illud etiam pncipalis obligatur
vt. j. e. l. si stipulatus e/ et no j.
e. l. siquis pro reo in pn. Tercio
quero/ quid si fideiuss renunciauit
q9dam excep9 q9b9 no renunciauit
pns. an teneatur Rndeo a9 ff ex
ceptioes puenientes ex psona fid
iuss que ad pncipalez no trasseut
et istis pot renunciare vt. l. si fi
deiuss. §. qdam et ibi no/ C. inadu.
Si vero sut excepcoes q9 cpetebat
pncipali tuc siquidez sut excepc di
latorie no valz fideiussio qr fm
hoc dz plus tpe vt dcm e Si vo
cent pemptor i totu vel in ptez
et tc idem qr no valz fideiussio qr
sic tenetur in plus vt. ff. de duob9
reis eadem. §. i. et ff. de consti/ pec
l. iii. §. i. Quarto qro/ quid i
ueritate si fideiussor e pncipal
et ad eum negociu pns spectat
an possit teneri in plus. Rso qda
sut q respiciut officiu/ et i istis.
illud qd e in ueritate ispiciatur
ut. l. sed et uul. §. i. ad maced
et ad velley. l. sed et sicut/ et. l.
aliq/ et ff. de pact. l. sed et si tm
Quedam sut que respiciut forma
fideiubendi/ et i istis no curo qd
sit i ueritate sz in spicio forma. hoc
e/ q9s assumatur ut pns. q9s ut fide
iuss. vn cu hoc sit de forma q fi
deiuss no obligetur i plus vt dixi
i. l. grece. §. illud puto q obligacio
viciaret/ et hoc e q hic dr/ hij qui
accessiois loco accipiu r Suffi
cit em q accipiatur loco accessiois
nec quo quid sit in ueritate r
Quinto qro. quid i eo qui p alio
pmittit pncipalr suscipie do in se
obligoem/ an posset teri i pl9 glo. dic
q no. ff. e. l. grece. §. illud p illuz
tex qui gnalr loqtur i oib9 qui p
aliis intercedut/ ego cotrariu puto
(aut em quis pmittit p a9 aio no
uandi et tuc costat q pot obligari
i plus. vt j. ti. i. l. in die Ide si
ab inicio suscapit obligoem p alio
eadem roe Item si pns promittit
pro alio remanete i obligoe vt pz
i eo qui pro alio cstituit se solu
turu ut. l. sz et si ctiori. ff. de csti
pe. et hoc e q hic dicit tex hu9
accessi loco re/ quasi dicat secus i
hiis q pns assumitur. Fideiuss sol

Omnis

uenti debz acoes cedi qr soluendo videtur eas emisse. h. d. No q
solues videtur eme accoz iter no. q acco inutil cedeti e uel
cessionario Oppo. q post soluz no posset cedi ut. l. modestinus j.
de solucio/ glo. dicit q hic cessz i
gtinenti ul solut hec acco q cede.
Vel dicit saluo ut cedas q ide est
glo diceret vn in hiis qui pns te
netur ut dicta l. modestinus. sz
in hiis q tenet accessoie p soluce

p sua obligoe vr solue vt. l. sz et si
filius qui tenetur accessorie. ff. de
rem. ver. et l. pe. ff. mandati/ et
p dy. in. l. modestinus j. de soluc
Oppo. de. l. neq j. de reg. iur.
ibi e regula acontrario supra
Oppo q exc. que ob. cedeti
et cessionario vt. l. apud celsu
§. de auctor ff. de doli exc. sz
hic cedens posset repelli excepc
glo dicit q istd io qr iste cessionari9
eciam sine cessioe soluce erat ha
biturus acc/ sz ista no cludit gt
reu pncipalem no cotra fideiuss vt. l.
ut fideiuss j. e. io dicit dy. cheac
roin tex/ sz cte p roin ter no tolli
cuj ideo dic q qn illud qd e ca
excep. purgatur et tolli fca ces
sioe tc exc q ob cedeti no ob ces
sionario vt hic/ et. l. fi. i fin. C.
de iure doti. aliac secus vt. l. ap
celsu. §. de auctor. Circa glo
pone q creditor no uult cedere
accom/ quo iure pot agi. et reme
dia sut q iudicis officio vt. l. mo
destinus. j. de solucio p dy. i. l. si
rco. §. i. ff. de le. ii./ glo dat reme
diu hic q dice tq indebitum q
no Et si opponet creditor q e de
bitu tc dic q no cessit Circo
An in pte uel in soluc/ et dic vt
dica in. l. modestinus j. de solua

Siquis postq

uero de quo errore
glo dicit fa. dy dic vel
inu ut. l. i. ff. vt in pos. le.
Circo quid si ex certa sciecia
et glo dicit q te. ut. l. sed et si
quis. §. fi. ff. siquis cauc. fm hoc
intelligas q hic dixit q fideiuss
nulla e. s. in effcu qr libacio pot
gdici qr condicio hic cessat ff sa
enciaz/ sz si intelligeres q e nlla
ipo iure qd vidi verius vt. j.
dicam tuc fideiuss ex certa scia.
no tene. qr no e obligo cui acce
dat Queo vtru ille qui e li
bats ipe/ sit libatus aciuili et nali
vl aciuili tm/ hic vr cas q a nli
ciuili/ qr si aciuli tatu tc tenetur fid
iuss quod hic negatur. Ingiu e
veritas. ut. l. obligom ferre. §. pl.
de accio et ob. et l. si pupillus. ff.
de adim. tu/ et. l. ac qui natura i
pn. ff. de nego g9 glo tangit/ et p
dy a. l. vltia. j. rem ra. ha. et ibi
plene dicam/ et p Cy i. l. cu quis
C. de iur. et fac. igno/ sz hic fuit er
ror et p errorez in cessit/ sz istd
facit me pl9 dubitare qr si est na
tural ce dz fid iussor teri et dz ce
dici libacio vt. l. i. i pn. ff. vt i pos
le. sz R q obligo e a9qa/ sz no i
effectu/ sz glo i dicta. l. i. sup vbo
ex testo tenet q hic ipo iure est
nulla/ vn opz nos intellige hac
l. eo casu q9 ipe tolli nalis obligo
vel ois eius effcs/ qd dic ut plene
dicam j. re. ra. ha. l. fi.

Sustinentia a papho

Ibi quez reus noluisset
sz simplr bn possu fide
iuss accipe/ qr tc no possz
eligere aliud q9 pncipalis ut. ff.
e. l. grece. §. sticum Ray

Accio qui in

Si tpe existencie codicois no
est reus vel persona q inoblig. de
ducatur fideiuss. no obliga. h. d.

Et fideiuss

fideiu
sseri
q fideiussorez no datur
accio nisi cessa. hoc. dic.

Oppo q primo sit danda ut e. e.
l. fideiuss. C. e. l. cu alter. So no
datur a. l. sz ceditur accreditore
ut in contrarie, q qn fiat tangit
hic glo sz dic ut dixi e. e. l. cu
hic. Oppo q primo agi sine ces
sione ut l. i. ff. nuc tractemus. e.
de tute et ra dis. So aliud e i tu
toribz et similibz. Ro q e racio
diversitatis glo assignat una roz
qr ibi ex necessitate hic ex voluntate
obligantur, sz hoc non concludit qr
sm hoc nec contra reu principales
deberet dari qr voluntarie fideiubet
Item primus de correis hz acoz contra
alium licet voluntarie se obligent
ut l. i. C. de duobz reis, dat a aliam
racionem glo qr fideiussor hz regressu contra
illum sz tutor et magratus non, et
ista ro no concludit in casu q princ.
no e solvendo vel no datur regressus
contra prlez ut l. marcellus e. q re
dicunt doctores q racio e qr fideiussor
sol. negm principalis gerit nec spe
ctat ad fideiussorez utilitate ideo
contra eum no datur acco nisi cessa
fideiuss no solvenci, sz in tutoibz et
duobz reis secus qr eqlr ad utrumqz
spectat, et glo tangit in l. ex duobz
ff. mag. glo. C. de transacc, et cu
C. e. l. cum alter.

Si fideiuss. Si fi
deiussor
in defectu principalis acceptus
eo existente solvendo fideiuss
no tenetur hoc dicit. Op
et uidetur q non sit curandu an hic
sit solvendo vel no sz statim pt con
veniri ut l. fideiuss ff. h. e. e. cod.
solvere glo q ibi decessit sine herede
q no placet ut ibi dixi. Dic g.
q dz discussio fieri sic de facto qr
fuit habitus respectus ad rem, q aliz
qr discussio dz fieri ipso volente
solvere ut l. x. i h. e. de v. ob.
sz i l. fideiuss i h. fuit habitus respcc
ad psona qd apparet qr eo ipso
q est i mora stipulaco ipletur
licet sit solvendo. Excepc q non

Idem R. impugnat sniaz
pot opponi post sniam. Oppo. de
l. peremptorias C. sen. rescin. no po
glo dicit q spale e hic, sz illa est
veritas q io pot opponi qr no ipu
gnat sniam, alias no posset opponi
Ista fuerunt vba dy. relata p Cy.
dicta l. i. C. de inn. i fac. ig Op
po. de l. fideiuss. e. e. So ibi ipu
gnat sniam bnficium divisionis.

Si ita fideiussorez
Si principalis pmittit pecuniaz
fideiussor aliam qntitate
no tenetur h. d. vel dic fide
iussor non pot obligari i alia re
q princ. Oppo de l. i. ff. an pelle
e. de consti. pecu So aliud i consti
tuente aliud i fideiussore, io qr q con
stituit no tam accessorie tenetur Q
ut glo princ. promisit x. corb. fide
iussor estimacoem, textus ut i prme q
valz, glo dic contra ut l. grece ff. si
stacu e. e. Sz contra ista glo e alia
glo i l. siquis p eo i prin. z. e. et
ve casus z. e. l. si stipulatus es, dic
qr sz venit i obligoe quid dari, et
tunc loquitur ista glo, sz si princ. pro
misit fcm et fideiuss pot pmittere
pecuniaz ut i qo, et ro e, qr i obli.
dari no venit i esse, sz i obligoe
fa ut l. stip non dividitur, et io qr

e spes ut ?uema. ad estiacom fideiuss.
potest pecuniam promittere

Si a ticio fideiussores
diversorum
non recipiunt bnficiu divis
h. d.

Si stipulatus
Contractus cui non stat
stipulois non implet qdsioz
h. d. Tu habes hic tria
No. tria primu q si princ.
pmittit fcm fideiussor pot pmittere
pecuniam. no i l. cum filius ff. i. e. de
v. ob. So. no. q contractus cui no
statur non facit committere stiploz, ite
no. q no e par si ego facio ac si ala
locassem et facit ad qonem q si emi
domu et fuit a me evicta et ego
fui advocatus an possi pete sala
rium meu, et vr hic q no sz i tal
nichil facit qr hic tenetur fideiuss
i s ulla codicoe fuit concepta stiplo
ff. quanti aly locasset etc. Q. pu m usd
idem tenet p. l. q si domus i h. et l.
habitatores e. loca. spec tetigit istaz
qoz i spec. de expens ff. postremo
v. q si ab emptore, et detinat idez
p. l. sz et si l. ff. q aut i h. ff. e. de
peti here. q nichil facit qr ibi ex
pense, ideo illa coniectura hic no hz
locu, sz determino sic si i istis obligoibz
empti et venditi venit i ee, io actu co
te ad intee meu qr desii pp hoc lucri
ex alia advocacoe i qua no potui ee
pp hac cam, et io vnica ve. e. d'acc
empti l. i. i prin. et C. de evicc. l. si
cu qo. Aut ego volo petere salariu
meu proprium, et no possum ut C. de fru
i liti expen. l. si b bazleum, fac ad
pdicta l. no ignoret C. de fruc i litiu
expensis, bartholus.

Fideiussor Pro ve
ditore
fideiussor postq e condempnat
agere pt h. d. Nota de
libelli alternatiui, lz tex i
l. lucius e. manda. videat dicere q
posset agi simplr ut liberetur, sz il
la suppletur p istu, et e. madati
l. si madato meo cca prin. et hic e
ar. q qn fideiuss obligat se p i strz
confessionatum vel guarentigiatu
q hz parata execucom sic snia ex
forma statutis q stati possz agere

Sidebitor deptato
Si ro deptato ex maiori
obligoe non pt accipi fide
iussor h. d. Quero an
liberetur reus ab obligoe civili i
naturali et dic q sic ut hic. et im
translac qr in fusaz e translatu
dicat z. e. i l. ubicuqz Oppo
de l. h. e. de duobz reis So p fisco
pot intercedere vel pro illa obligoe
simplr unde pot accedere fideiussor
pro ipso reo deptato.

Si filius Si filius
iuat post
emancipacoem acquiritur sibi accio,
licet tpe patrie ptatis fuit stip.
h. d. de isto cum dixi plene i l. si
et l. cu quidaz cu filius ff. si e. de
v. ob. et l. si dubitetur ff. h. e. e.

Si ticius fideiuss.
Q. no pt esse, aliter queri
ri facit locum bnficio divis
nisi fideiussor fuit saepe
vel erras i iuste vel ex i t hallo
intercessi nisi hic casibz fuit i dolo
creditor, hoc dicit, et hic e textus
ex quo fundo una opioz i l. si stip.
i h. e. e. q si diuiss tpribz intercedunt fidioss

uis cotēplacōe altius nō vr̄ fideiube̅ et
ideo non h3 bn̄ficium cedendaru̅ Jtē
fundatur ex illo tex. ff. e. l. s3 si pl̄es
q̄ si duo ex interuallo fideiusserint
q̄ bn̄ficium habent diuisiōis q̄n alt̄
pōt effcialiter conueniri/secus si nō
posset effcialr̄ conueniri vt hic opp. C.
ad velley. l. si pr̄/nam ibi mlr̄e sb
ducta de medio alius fideiussit te.
p̄ro p̄te tm̄/ Sol glo ibi meretessent
p̄ri. obligōem suscipiendo/et sic q̄ h3
tetur p̄ro p̄te cū nō fuit dictu̅ i so
lidum. hic intercessernt fideiubēdo
et sic tenetur i solidu̅/ecīa si non
sit dictum ¶ Oppo. C. de repu
tacōe q̄ fuit in iudicīo. l. i. So. fal
lit hic i odiu̅ dolosi creditoris ic
¶ Oppo. de. l. quidā. ff. ad velley.
So. ibi nō fuit i dolo. hic sic ¶ Q̄
glo Quid velit dicere tex p̄ ecīa
etatem. ic/ dic vt in glo ¶ Quid
quid si p̄rimo minor p̄o maior i
tercessit ex i̅tuallo/et glo dicat q̄
idē vult dicere q̄ dubitaba̅ de
minōre ne restitueretur/io fm̄ fide
iusso accepi/secus q̄n simplr̄ fuit
accepto q̄ tn̄ i respectu minu̅ p̄icli
videtur intercedere et hr̄et bn̄
ficiū diuisionis sicut si simil̄ fu
issent accepti ¶ Queio q̄ ē dr̄ia
inter mlr̄ez et minorez/dic q̄ mlr̄ez
quis sciat uel scire d3 nō posse
intercedere vel errat ī iure s3 in
minōre pōt eē error facti et sic p̄bl̄r
erat fideiussi. vn̄ si ī mlr̄e ponē9
eē iustū errorez eēt idem q̄ i minore
si ī minore ponē9 errorez ip̄blez
q̄ oībus asp̄ai videbatur minor
eēt idem q̄ in mlr̄e. vn̄ distīnc. q̄n
cōfideiussi nō pōt conueniri effcialr̄
et tuc aut contingit p̄p eius īopia
et nō ē locus diuisiōi vt. ff. e. l.
inter. aut alias/et tuc aut vn9
fideiussi fuit accepti p̄ p̄iorez huc
ne aliq̄ minaretur et nō ē locus
diuisiōi ut hic i glo. aut nō fuit
sic acceptu̅ z tūc aut i tercessernt
sil̄/aut vn9 post aliu̅ i p̄rimo casu
aut cōfideiussi sciuit aliū nō itce
dere cū effectu et nō ē locus diōi
aut ignorauit eū z tūc aut fuit in
sta ignorācia aut supina p̄o caū
ē locus diōm ut hic p̄ut lo. de mi
nore/ So caū non ut hic p̄ut lo. de
muliere ¶ So cum q̄n vnus fideiussor
itcessit po. alius postea/tc ille qui
po itcessit nō h3 bn̄fm̄ cessiōe diōis
ut hic Jlle vero qui i p̄itcessit. So. h3
eodē mō quo q̄n simul meessent p̄
hac. l. vbicūq3 dixi q̄ diōis bn̄fm̄
nō h3 locū. fallit si dolo cr̄editoris
alius fideiussi fuit accepti ut hic
ī fi. qd̄ nō/ facit. J. de solucio. l. q̄
res. ff. huic. ¶ Excepcōe q̄ co

Si certo
petit p̄nali
q̄petit fidiu
ssori. h. d. ¶ Oppo. de
l. siquis reum. ff. de libe
lega. So. fideiussor ibi nō
habebat regressum. q̄ p̄iulez sic.

¶ Ex duobz fideius.

Ubi solutum pōt repeti uel redditu
teneri talis so non parit liberacōem
h. d. ibi p̄. q̄ creditor tc. Jste. v.
nō reperitur alibi. ita bn̄. et hic vr̄
cōs q̄ natural̄ obligō quia qs tc.
ad atidota i pedit repetic̄ i debiti
soluti/ s3 glo ff. de iusti et iure. l. h°. ex
iure ecīa fi. magne glo dicat q̄ nō
pedit ex vt. l. si nō sortem. ff. libtus
de condic̄ indebiti q̄ dicat itaruti
ipedit casualiter nō/s3 ete ī. ff. libt9

illa natural̄ erat redacta ad p̄stadi
neāitatem fm̄ glo ibi p̄oitam vnde
circa hoc sic dicas aut talis obli
gacio ē redacta p̄ ius ciuile ad
neāitatem et tc̄ impedit repeticōz
vt dicto. ff. libert9 Aut nō ē reda
cta ad neāitatem et tc̄ aut obligō
r̄spicit p̄stacōm certe rei ul̄ fcī
vt ē libertus q̄ ītr̄ tetur ad o
pas obsequiales et isto caū ipedit
vt dicto. ff. libtus fm̄ alios qui
intelligūt q̄ ibi opere obseq̄ales
erat oīo īdebite/nā si eent debite
frustra tractaretur de cōdēc īde
biti facit. ff. de cōdic. ī debi. l. cū
hys. ff. pe. p̄ut loq̄tur ibi ī nīre
p̄ro hoc q̄ si naturalis p̄cedēs ex
pacto nudo ī pedit/multo fortius
ea q̄ p̄ocedit ab ipsa natura q̄
ē fortior adeo q̄ p̄co nō pōt tolli
ut. l. iur̄ sanguis. J. de r̄gu iur̄
et de pactis. l. ius agnacōis
Aut nō respicit certā p̄stacōm
s3 stat ī suo gn̄e vt. bn̄facietī bn̄
faciaz tc̄ aut ī debite soluit ī q̄
idem vel tantūdem p̄p q̄d fuit cō
tēta obligō natural̄ et īpeditur
repeticio vt hoc. v. Aut soluitur
aliud z nō īpedit repeticō q̄ tlis
effc̄s nō repi̅ ī iure facit. l. s3 et
si. l. ff. cōsuluit cū q̄. ff. de petic̄
hereditate. et glo. dicte. l. ex hoc Cuz
eīm ista obligō ḡtinet ī c̄tuz nō ē
efficax vt. l. etiam. ff. de v. ob.
de iur̄ do. l. cum post. ff. gener.

¶ Ex duobus fideius

Lex xii. ta. diuidi ob. iter heres
ipo iure ideo q̄ ultra debitū solu
pōt condici secus ī diōe q̄ satis
ex ep̄la fit. h. d. ¶ Jste ē. ff. sb
tilis/et ē singlāris/an pōt vn9
ex heredibus soluere p̄tez suaz
dixi ī. l. ii. ff. ex his. ff. de v.
ob./et docto. ī. l. iii. C. de negc̄
et. l. pe. de condic̄ insti ¶ So
no. q̄ excep/ep̄le diui adriani nō
faciat locum repeticōi ¶ No q̄
semel diuisuz itez pōt diuidi. ar.
ḡtra/ad hoc. l. pe. ī fi. re pu sal
fo/et ibi dictum ¶ Oppo. tutius
excepc̄ fauorabili solucōe ī debitu
repetit. l. qui excep. ff. de cōdic. ī
debi. s3 hic ē tuta excepc̄ fauorabili
q̄ solucio/ hic fauorabilis s3 nō
p̄petua q̄ p̄t eē q̄ alter nō ē sol
uendo s3 ty. dicat q̄ ē dubia/et
io p̄petua est vt. l. sufficit. ff. de
cōdic̄ indebi/nō dicat plus ista. e.
ff. si plures dicat q̄ nō est sic fa
uorabilis q̄ possit repeti. z sic
ī mut q̄ sit odiosa s3 si illa glo
eēt vera et nō posset bn̄ficio diōis
renūciare vt. l. tā et si. ff. ad ma
cedo. s3 huic bn̄ficio posset r̄nūcī
ari. vt in auctē de duo. reis/et i
auc̄ hoc ita. C. de duo. reis. et. l.
si stip̄ tc̄. ff. e. q̄ ē fals. Q̄d dic9
dixi. ff. e. l. si dubitet̄. q̄ excep̄
diuisionis respicit modū exigēdi
nō ipsam obligōz io illa excepcio
nō parit indebiti repeticōm q̄ lex
uult vt tuū r̄cipias nō deme p̄ri
p̄imēdo ius actoris effcialr̄/et
racio ē ī. l. si dubitetur. ff. e. q̄
nō facilis nōis ēpcio/ q̄ id diuidi
s3 hic cessat illa racio p̄pq̄ ē so.
et videbatur facil̄ ēpcio. vel hoc
erat exp̄ssum ī ep̄la vt hic et p̄
hoc habes q̄ ius diōis r̄spicit
modū et formā agēdi nō ipaz ob
ligacōm p̄imēdo effcialr̄ ¶ Q̄ritur
est An fideiussi ex p̄sona rei p̄ri
et fideiussi hēatur racio tanti tp̄is

ff. locū hoc dicat Extra glo. oppo-
de l. mora i ff. e. de v. ob. vbi fide
iussor tenetur ex sua mora / hic dic
contra so. In hiis que veniūt tpe
susp̄ contracte non pot teneri fideiu
ssor ex psona sua i plus q̄ prīn.
vt hic / sz in hiis que emergunt
postea pot fideiussor ampli⁹ teni
ex sua mora sz nō ppe obligōe
fideiussoria tm̄. sz vtili veibi / et
hoc dicit tex. sz. Oldra.

SI DEBITORI Pro te
q̄ qui
creditor debitori succed.
pro ea sponte. so. oblig
extinguit. h. d. Oppo.
de l. vrani⁹. j. e. so successio et
solucio eq̄parantur nō p oīa vt hic
eod' mō R̄ndetur ad. l. si socer
in pn. ff. so. matri. dixi ti. l. heres
a debitore. ff. ff. e. q̄ successio
hz vim solucōis vt heres euitet
dāpnū vt. l. si ei. ff. de euicc. nō hz
vim solucōis ne heres euitet dāpnū
vt. l. heres a debitore ff. ff. e. sz
nō hēt vim solucōis si heres nō
incideret i dāpnū vt. l. vrani⁹. j. e.
sz qui nō affert dāpnū vl' lucrū
hēt vim tm̄ vtraqz pot dicere nū-
confusiōis et ptate solōis vt. l. sti-
cum ad paphilū. ff. aliqn̄ de soluc
et istud vltimū ē verius vt hic

INTER EOS FIDIU
Inter fideiuss q̄ tenentur i
solidum ē locus epte secus
si intercesserūt i virile.
h. dicit

FIDEIUSS Iste. ff. e sba
lis et nō habz
glo. h. d. Q̄d est solutum nō ve
nit in diuisionis racōem ex epla de
rigore secus de equitate h. dic
Nō ex isto tex / et i sti. e. ff. si
plures q̄ bnficiū diuis nō pot
oppoī post litē ptes vt q̄dā dicit
et dixi. ff. e. l. si dubitetur. Op
ppo. C. de probacō. l. iij. so i fide
iussō. qui tenet ex volūtate inspi
citur tps lit' cōtesta. vt hic i pli
bz tutoribz qui de neccītate tenentur
inspicere tps q° plus conueniri potuit
vt dōa. l. iij. C. de pbacō p Cy.
Q̄ro q̄ ē illa excepo. de q̄ tex
h. glo dic de excep. descendēte ex
eple vel doli ppe elecōnē p'm nō
est vm q̄ cōtra id qd' ē. dixerat
ptez hm q̄ dicat doli ppe electōz
nō bn dicit q̄ elecō nō pindicat
vt C. e. l. reos. lz diuis pindicaret
vt. l. liberū. C. e. Conigas g°
q̄ ista excepcio oritur ex epla cō
iūcta cū eq̄tate vñ dicas michi
q̄ diuis bn pariter excep°z / sz hic nō
fuit diuis sz elecō Cōtra q̄ recipiēdo
ptez videor diuidere vt. l. si creditores
. C. de pact / sz hic ptem recipit g°
re Jaco de arem soluit i dicit
q̄ hic soluit fideiuss simplr secus
si dixisset soluo pro oblig. mea vt
. l. si creditores / sz nō plz p istū
tex q̄ dicat q̄ qui ptez suo noīe re
Ol. sol q̄ hic i duobz fideiuss
ubi i duobz reis / et hoc iō q̄ necce
hebam istud facere. ff. ptez accipere
q̄ hēbā bnficiū diuis / et iō nō
videor diuidere ex q° inducat. ta
citū pcm q̄ nēo i necctatibz rē
ar. l. fideiq ff. si rem. ff. de le. iij.
et l. rem legatā. ff. de adime. le.
sz i duobz reis hm ista epla possit
i solidū petere iō videor diuidere
vt dōa. l. si creditores C. de pact
hodie i illis casibz i qbz duo rei

bnficiū hēnt diuis creditor pte rā
piendo nō vide diuidere sz eli
gere / ex pdictis habes q̄ diuisio
preiudicat electō nō hm verā opi.
Jo. i. l. reos / et. l. liberū. C. e. sz
cū querit an videatur diuidere cre
ditor vel eligere sic distīg q̄ creditor
conuenit in iudicio / q̄ recepit priuatē
extra iudiciū. p°o cū aut conuenit
oēs p pte et vide diuidere / q̄ conue
nit vnū tm̄ pro pte vl' i solid' et nō
videtur diuidere sz eligere vt. l. reos
et. l. liberū. C. e. Et ex hoc appz
glo i. l. si creditores. C. de pact / nō
bn i oibz dicat / q̄ recepit ptez extra iu
diciū tūc aut recipit ab eo a q° po
terat cogi ptez recipe p bnficiū
diuis / et tūc vr eligere i nō diuidere
vt hic Aut ab eo a quo nō pote
rat cogi ptez recipe tūc videt.
diuidere ptez recipiendo vt. l. si cre
ditores C. de pa fallit fauore vl-
tīe voluntatis. ff. de le. i. l. si ex to- al' de le. ij.

DUO REI PRO
MITTENDI ff. l.
Inter fideiuss
diuersorū nō
est locus bnficio diuisionis h. d.
Q̄ro vnū pone q̄ plures fide
iuss intercesserūt simplr p plibz reis
an sit locus diuis Jaco de are q̄ sic
vt. l. si duo i prī. ff. de admi. tu.
So q̄ro hm q̄ duo rei hz bn
ficiū hodie diuis. An fideiussores
hz ex psona prīcipaliū reorū / et q̄ di
cit q̄ sic vt. l. pupillus. ff. de fide.
tu. quieta. l. ff. j. rem pup sal fo.

CREDITOR Nō cogitur
quis p pigni
distrahere q̄ ad fideiussore venire
h. d. Q̄ro an cogatur p auctē
de fide et glo dicit q̄ non. ubi q̄
distinguit / aut pignus nō pot ven
di sine magna difficultate et lo
ibi / aut pot vendi siē magna dif
ficultate et dicit q̄ tūc q̄ p°o dz vendi
et plo p ipsam q̄ fiscus prius debet
excutere bona debitoris anq̄ veniret
ad fideiuss vt. l. moschis. j. de iur-
fisci. sic prius cogitur pignus vende vt
. l. fideiuss ingiat. ff. i. j. e. / et hodie
est ius cōe vt prius pnaliter q̄ fideiussor
discuciat g° prius vedatur pig-
nora sz credo distincc' q̄ veru ē.

CUM INTER FIDEIUS
Post factā diuisione periculū ptinet
ad creditorē. h. d.

BONIS DAPNATI
Fiscus vt heres fideiuss pot bnfi
diuisionis implorare h. d. / ubi dāpnati
ppe delictū / et hm hoc vno mō legit
hic. Alia lēra ē q̄ hic nō heatur / sed
ponitur. C. e. l. fideiuss q̄ fuit dāp
natus i cā fideiussoria et p ea bona
deuenerūt ad fiscū vñ cū fiscus cō
ueniatur iudicati petit diuis. Ad
istā lecturā oppo. C. e. l. fideiuss
Jaco. de arem. dicit q̄ speciale ē hic
priuilegio fisci / sz glo i. l. fideiuss
. C. e. dicit q̄ hic appellauerat / sz
hoc nō pcedit q̄ post appellōz nō pt
opponi excepcio q̄ dz opponi an lite
contest vt. l. ita demū. C. de pact
sz hec ē de illis hm opiōz quā te
nui i. l. si dubitetur. ff. e. tene
g°. q̄ ex cā delicti nō fideiussoria
erat dāpnatus / et ita sine scrupulo
pcedit Q̄ro an dāpnatus
debeat dāpnari vel fiscus / et glo
dicit q̄ ille et nō fiscus q̄ nō p
oīa fiscus hz loco hedis / et i hoc
q̄ fiscus nō heatur p oīa loco hedis
bn dicit glo vt videbitis i. l.
qcūq̄ i ff. j. ti. i. sz i eo q̄ q̄ dic

q fideiuſſor ſic dãpnatꝰ fuit. Non
eſt uerũ/ qꝛ poſtq̃ ẽ in toti libatꝰ
non poteſt dampnari vt. l. ſi debi-
tori. ß. e. niſi eẽt reſtitutꝰ ut. l.
ſi debitor. C. de ſen paſſ.

Amiſſi pignoris dãpnũ amiſſi pignoꝝ
ad creditorem nõ ſpectat
hoc dicit.

Inter fideiuſſ bi dãpnũ
debit nec reſtituitur minor cum
uſus ſit iure ſuo commũ ut. ß. l. pri.
ſ. cum inter. Oppo. de l. eciã et
l. eciam C. ſi tu uel cura ĩtue. Sol. hic
nõ fuit leſus ſꝫ uſus iure cõi quia
fuit facta diuiſio eo tp̃e q° fidiuſ-
ſeriit ſoluẽdo ſꝫ tutores tenẽtur ſi
fuerũt negligentes in exigendo. ſꝫ
qñ fideiuſſ nõ eẽnt ſoluendo tp̃e di-
uiſionis tũc mĩor eẽt leſus et re-
ſtitueretur

Fideiuſſores. Iſte ſ. hꝫ
duplicẽ lecturã/ et breuit hoc dicit
ſꝫ p̃ma fideiuſſor ſipl̃r acceptꝰ tẽ
ad p̃cium inſtri fundi. h. dicit/

Plures Abſolutoria la-
ta pro vno ex
mandatoribus/ alus nõ prodeſt. h. d.
Iſte ſ. dꝫ intelligi ſm̃ diſtĩc l. duob3
ſ. fi. et. l. ſi. ß. de iur. iur/ et. l. i. ſ.
ſi fideiuſſor/ qꝛ re. acta nõ dat an
abſol' fuit facta qꝛ nõ debitum
vl' quia non probatur/ dixi plene
i. l. ex duobus. ß. de duob3 reis

Capitis rei fide-
iuſſores
tenentur lꝫ capite p̃ncipalis
ſit dampnatus. h. d. Cynꝰ
dicit q qſtio fuit inter
ne eẽ erant domus q̃ hebat ĩimi-
cicias ſimul fecerunt pacem et de-
derũt ĩter ſe fideiuſſores de nõ of-
fendẽdo vnꝰ ex vna domoꝝ xiij.
ĩterfecit ex illa domo. Illi de
domo ĩterfectoꝝ fecerũt ex bãniri
illũ interfectorẽ deinde noluerũt petere
a fideiuſſoẽ penã/ fideiuſſores dicũt
q nõ poteſtis qꝛ nõ fuit dãpnatꝰ
talis terminatꝰ fuit q poſſit exigi
pena vt hic. Sꝫ quid ſi fiſcꝰ
ageret ad penã ſibi p̃ſſaz. Sol. fiſ-
cus nõ hꝫ locũ h'dis qñ ſt' boa pb-
licata fiſco vt. l. ĩter eos ſ. fi. ß.
e. et. l. iij. C. ad. l. iuli. de vi/ et
qñ fiſcus ſuccedit debitori fidiuſ.
nõ tenetur vt. l. hẽs a debitore. ſ. fi.
ß. e/ et. l. i fraudẽ. ſ. fin. J. de iur.
fiſci. Secus ſi bona nõ ſt' pblicata
qꝛ tũc pot cũ fidiuſſ petẽ penã vt. l.
i fraude ſ. fin. J. de iur. fiſci et hoc
ẽ vm̃ de fid'iuſſ iudicio ſol/ ſecꝰ de
fideiuſſ de iudicio ſiſti. qꝛ ĩ vna cã
dãpnatꝰ i aꝰ nõ tẽ. ſiſtere vt. l. ſꝫ et
ſi q's cau ſm̃ dy/ qd' dic vt dixi
. ß. e. l. ĩter eos. ſ. fi. et hoc m̃lto'ꝰ
vidi q qñ fuit paces dicit ſb' pe̾a
tanta cꝰ medietas ſit partis alt'a
ſit fiſci.

Si pignore Qui fide-
iuſſor eſt in p̃ncipali
nõ tenetur in eo q venit
ĩ p̃ig'uiciã hoc dicit.
vide glo q̃ ĩcipit inteẽ aut ibi. l.
qui aut ſ. i. de hoc intẽẽ plene dic
vt. ß. de pigno. ac. l. cũ debitore
et ibi p glo

Si ita ſtipulatꝰ
Si v'ba ſit apta ad ĩfinitate
tollerentur infinitas hoc dicit. vide
glo que incipit ſic ibi hoc ſimone
ſꝫ hic v'ba erãt apta ad ĩfinitate
ibi ſecus de hoc diſtinc. ß. de cap
inſec. l. ſi finita

Cum lex ubi lex re-
ſiſtit uẽditioi
nõ tenetur fideiuſſor h.
dicit. Oppo. C. de p̃dij
mino. l. et ſi ius/ ſo. hic
loq̃tur qñ lex reſiſtit odio eptoꝛ
vt qꝛ dolo vel metu extorſit ve-
dicõez ibi uero reſiſtit p̃t p̃iculũ ꝛ
hec ẽ vera lc̃ura ſm̃ quã dꝫ hic
intelligi q ab ĩicio. fideiuſſ tẽ.
ipſo iure ſꝫ libatur p acõez q me-
tus cã. vel de dolo et hꝫ acõnẽ
exceptõez vt. l. ſi cũ exceptõ ſ. la-
beo et. l. metũ ſ. ſꝫ q p̃tor. ß.
q metꝰ cã/ et ß. de excep. l. ex
ceptõ ſ. rei. Sol. glo hic loq̃tur
qñ l. reſiſtit p̃p̃ naturã rei cuiꝰ
nõ ẽ ɔmerciũ ut qꝛ ſacra ul' reli-
gioſa/ uel liber ho ĩn cõtrario nõ
p̃p̃ p̃iculũ pſone vt ĩſti. de ɔhen
empci. ſ. fi. et ſm̃ iſtaz lecturaz
q h' dicit libatur expone. i. ab
ĩicio nõ tenetur. vl' dic vt ibi dic
glo/ ſꝫ nõ cuio de ſoluc. q̃ ibi poi-
tur potẽs dicẽ q ĩ. l. et ſi ius. l.
nõ reſiſtit vẽdicõi/ ſꝫ reſiſtit ali-
enacõi hoc ẽ tranſlacõi dñij q̃ nõ pt
fieri ideo obligõm ɔ̃li pot accede
fideiuſſor tñ p hoc nõ p̃iudicat.
minori ita tenet pe. C. de leg. l.
nõ dubiu q ſatis plꝫ vt. J. dicã
licet eciã p̃dicte ſo placeat/ Op
ad rõm huiꝰ l. nã eciã cũ fide-
iuſſori ſuccurritur ɔtra p̃ncipalez
fideiuſſor nõ liba' lꝫ libe' p̃ncipal'
vt. l. i. C. de fidiuſſ. mi/ dic glo
fateor q p iſtã rõm fideiuſſor. nõ
ſꝫ excuſa' q nõ plꝫ/ qꝛ ſm̃ hoc rõ
nõ ẽ gñalis dic g° q ĩ. l. q̃ minoꝝ
pot in ĩteg. r'ſtitui cõtra fideiuſſ
ſic ɔtra reũ p̃ncipalez rõ fideiuſſori
nõ ſuccur'. qꝛ ĩ effectu nõ hꝫ r'gſſũ
ɔtra minorez. Oppo ɔtra ſꝫ
lc̃tura. ß. poſitaz et vidẽ q valeat
vẽdicõ rei ſacre vel liberi hoĩs vt.
l. liberi. ß. de empci et vẽ/ et l. li.
l. liberi. e. ti. Si g° tenetur p̃n' ius nõ ex-
cuſatur fideiuſſor/ lꝫ poſſet hr̃e re-
greſſũ ɔ p̃ncipalez/ Sol. dicit glo
fateor ɔtrũ niſi ponẽs vẽditorẽ
ig°raſſe/ al' fideiuſſor nõ poſſꝫ ex-
cuſari p̃p̃ reũ ſꝫ ap̃ ſe ſic ſi ex p̃-
ſona ſua hr̃et aliqua exceptõez
ſꝫ cõtra iſtaz glo vidẽ qꝛ ſcĩa ul'
ignorãcia venditoris nõ dꝫ atte-
di vt dicta. l. liberi et. l. liberi
Sol. dicit dy q nõ dꝫ attendi qñtu
ad emptõm ɔhendã vt ibi/ ſꝫ qñtu
ad hoc vt ea cõtracta teneatur ue-
ditor ad ĩtereẽ curatur vt hic/ ſꝫ
ſaltẽ certe ad ĩ'ſtoꝝ p̃cij tenetur ve-
l. emptorez ſ. fi. de actio. epti. g° ad id
ſaltim tenetur fideiuſſ/ et ſic hec ſo-
nõ placet/ dic g° q hic dicit ĩ glo
vẽditorez igñraſſe ſubaudi tẽpore
ſcauiſſe vt. l. ɔtinẽs ß. de p'edit hec l.
ſine ſcrupulo. Quero quid
in fundo dotali/ glo iſtãz forte id
q ĩ minore ſm̃ h. / et ſic innuit q
teneatur ſic tenetur pro p̃dio minoꝝ
vẽdito vt. C. de p̃dij mi. l. et ſi
ius ĩngn̄ũ vt glo. ß. de teſta. mili.
l. dotales/ q̃ vidẽ velle q rei do-
talis nõ ſit ɔmerciũ ſicut nec rei
ſacre ul' religioſe ĩdeꝫ no. C. de iur
doti. l. ſi p̃diũ Cy. ibi tãgit ꝛ ibi
dic q fundi dotalis nõ ẽ p̃hibita

Vendicio seu alienacio fauore libertatis mu
lieris et io si mulier vedit non tenetur
ipa. nec fideiussor alias regressum habet
contra eam quod est contra hanc l. Jtem dz intelli
gi quod non in dicta l. si predium et C.
de legi. l. no dubium autem vendit ma
ritus uel extraneus et tunc tenetur ipse
et fideiussor. ita loquitur hec glo. probat
ff. de usucap. l. cum vir cum filiabus ¶ H
ijs premissis pro declaracione tex et glosarum
videamus generaliter quando l. resistit contractui
vtrum ex illo contractu nascatur naturalis
obligacio et vtrum possit accedere
fideiussor et ex hijs apparebit decla
ta hec l. et materia tota ¶ Pro auten
euidencia debes scire quod quatuor sunt
species contractus s. contractus obligacio accionis
et excepcio vnde lex quando resistit contrac
tui precipiendo ne fiat et hoc fit quando
dirigendo preceptum ad personas ne contrahat
et tunc no valet nec oritur obligacio
ciuilis vel naturalis nec potest accedere
fideiussor vt C. que res pignori no pos.
per totum de sacro sancte ecc. l. iubemus
et auctentica hoc ius porrectum et. C. de
agri. et censi. l. quemadmodum li. xi. et no
licere meto (?) hereditatoribus l. i. et de
cupiss ex luco capi. l. i. et ij. e. li. et
quod tali casu ob. naturalis no nascatur
probatur ex l. eos ff. i. C. de vsuris.
coniuncta l. si no sortem in principio ff. de con
dicione indebiti et hoc casu poterit hec l.
loqui et C. de legi. l. no dubium Jtem
si prohibicio fiat ex parte vnius contrahentis
tamen tunc ei non potest quin obligacio eciam naturalis
vt C. si quis alteri uel sibi l. fi.
et ff. de contrah. empc. l. no licet et
hoc eciam casu potest intelligi hic et dicta
l. no dubium Preterea predictum est quod ob
ligacio naturalis dicitur de iure gen. vt l.
sticum ff. naturalis j. de soluci. et de reg
iur. l. cum aplius in fi. sed de iure gen.
debemus obedire maioribus vt l. veluti
ff. de iusti. et iur. Jlle ergo qui contrahit
contra preceptum legis facit contra ius gentium
merito no obligatur naturaliter propter hoc quod pec
cat mortaliter et sic de iure nali no
obligatur vt dicta j. e. l. si quis pro eo
in principio et predicta tene menti propter statuta
ciuitatis que prohibent certas personas contrahere na
impedit contrahere obli. nal. pro hoc ff.
de contrahenda empc. l. si in empcione ff. i. ibi necessi
tatis iure contra si iure dicit iudicio hoc
operatur vt l. si is cum homines ff. de
v. ob. Eadem ratione intellectum legis ¶ Sed
iuxta predicta quero quod si statutum dicat
quod mulier uel minor no possit vendere
sine consensu consanguineorum an per hec verba vi
deatur preceptum factum ne vendat vt
sic impediatur obligacio naturalis. Videtur quod
non nam l. dicat quod alteri stipulari nemo
potest vt ff. de v. ob. l. stip. ff. alteri
et insti. de inutili stip. ff. alteri et
insti. de inutili stip. ff. alteri et tamen
no impeditur obligacio naturalis vt ibi no.
Contrarium puto vt dicta l. i. et ij. C. que
res vendi no pos. ibi et cetera dicere quod no
possit contrahere nichil est aliud quam auffere
potestatem et facultatem vendendi sed quando au
fertur facultas contrahendi impeditur obli
gacio naturalis vt C. de sacro. sanc. ec. l.
iubemus coniuncta l. no dubium. C. de legi
Nec obstat ff. alteri quia ibi loquitur de
potestate s. alteri stipulari nemo potest et
sic declarat quod ius no assistit illi ob
ligacioni no autem aliquis prohibetur in futuro
nec aliquam facultatem aufferret sed dicat
quod no potest sed eo ipso presentem auffert potestatem
in futuro dum dicat no possit et cetera Jdeo
dixi quod l. quandoque resistit obligacioni dicat
l. aliquem ex aliquo contractu no obligari an
ex hoc impediatur naturalis obligacio videtur quod
non quia dicit l. quod pupillus obligari no potest

Vt l. pupillus in principio et l. obligari in princi.
ff. de auc. tu. sed predicta no faciunt
quia loquuntur per verbum potest quod importat
potestatem est et sic no resistit sed no as
sistit vt dixi ff. proxima Dic ergo quod quando
l. resistit ob. impedit obligacionem ciuilem et
naturalem vt ff. e. l. sed et si seruus et ibi
no. et ibi dixi et probatur expresse
C. ad velleya. l. antique ff. fi. ¶ Sed
pone quod lex dicat quod talis contractus
inter tales no valeat quid importat per
verbum no valeat Respondeo siquidem dicat
quod no valeat ab inicio tunc prohibita
videtur naturalis et ciuilis obligacio hoc probatur ff.
de do. inter vi. et vx. l. i. vbi dicitur donacionem
inter virum et vxorem no valere quod intelli
gitur quo ad naturalem obligacionem quod patet quia ei
no potest accedere fideiussor vt l. iij. ff.
si vxor viri de dona. inter vi. et uxo.
sic debet intelligi C. ad vell. auc. si
qua mulier et in corpore vnde sumitur Si
vero contractus ab inicio valet sed si ex post
facto aliquid no obseruetur l. dicat quod no
valeat tunc no impeditur obligacio sed parit
excepcio qui dicat no valeat in effectu
vt C. de pena iudicis qui male iudicauit l. vnica et ibi
est expressum et ideo statutum huiusmodi
quod dicat quod istrumenta debeant
insinuari infra sex menses alias no
valeat no irritat donacionem ipso iu
re sed producit excepcionem sed si lex dicat
ex post facto tales contractus cassat et tunc
tollet alias tamen remaneret naturalis vt
dicitur in repeticione principis j. e. l. vbicumque
¶ Tercio dixi quod lex quando resistit ac
cioni seu peticioni vt quia lex dicat ex tali
contractu accio seu peticio ne no detur vel ta
lis no audiatur et cetera si ille actus super
quo lex sit loquitur erat dignus ex quo alias de
iure accio oriebatur accio tunc per talia verba
no impeditur accio oriri sed paratur ex
cepcio vt ff. ad vell. l. iij. ff. i. et
ff. ad macedo. l. i. in principio et ff. i. quod
est multum notandum propter statuta Si vero
ex illo actu no oriebatur accio sed
solum officium iudicis tunc dicta verba indu
cunt vt nullomodo audiatur vt C.
quando et aduersus quos l. fi. quod patet quia cum
illa subsit obligacio sed solum sibi detur
audiencia per officium iudicis ea audiencia
denegata denegatur sibi totum et ideo
bene dicitur quod in casibus dicta verba videlicet
no detur peticio inducunt quod ipso iure no
audiatur et bene dicit quia accio no fuit
per accionem et obli. sed per accusacionem ut
insti. de publi. iudi. in principio ideo cui de
negatur audiencia denegatur totum
facit C. de his qui ad ec. confu. l. si
fugiens ¶ Quarto dixi quod l. aliquando resistit
execucioni exempli lex dicat quod res
minoris no alienentur per tutorem
vel res dotalis Exemplo enim quod inter
dicitur alienacio no interdicitur contractus vel ob
ligacio nec accio sed effectum hoc est translacio
dominij que sequitur ex tradicione que est
execucio obli. sed licet predicta no prohi
beantur expresse tamen videntur prohiberi
quia sunt preambula ad alienacionem ar. l.
oracio ff. de sponsalibus ¶ Et ideo est ad
uertendum nam tacite videtur prohibitus
contractus obligacionis et accionis contractus se exten
dit ideo l. vnde in re minoris eius fa
uore est prohibita alienacio et per conse
quens videtur prohibitus contractus accionis et obli.
et ideo si minor se obligauerit non tenetur
aliter nec naliter nec posset accedere
fideiussor vt hic sed si extraneus promitteret
de euiccione et daret fideiussorem teneretur
vt dicta l. et si is Jd est in matrimonio vt

Si quis pro eo ff. dix.
in tune
tuz no est modus inducendi de obligis

i regemio Idem non potest accede ei
fideiussor h. d. Et aduertatis mira
bilez. l. Nota q dixi i cau q iura
mentum no e modus inducende oblig̃is
in libo. s3 i libro sic vt. l. fi. c. de lib
causa / et. l. ne iur. iur. i pn. c. de co
pe. lib. Sed no q i oblig̃. fci
pot accedere fideiussor si pn. eet p
obligatus / na hic ideo no tenet q pn.
no tenebatur. Ad hoc vltim oppo
adione vt in glo q̃ so icapit / deti
ut ibi stip ista i pn. et j. e. l. si
aut so. vt in glo que so. hac mag
pot pfecte q aliqua alia / et dic
ibi q pam faciat / p hoc e casus. c. de
v. ob. l. cinnius. ff. si ab eo / de ita
ma vos habuistis vna glo i l. cu
fis. ff. i. c. de v. ob. s3 illa pn. loqt.
qn pn. tenet a dno faciendu / hic lo
qt. qn te. faceat / alia glo huius. c.
de duobus reis. l. neo Alia e j. e. l.
sicut / alia e i l. iter artifices. j. de so
luc. s3 hec e melior a q a. Ad
cuius declarac̃oe qn pn. tenetur ad facie
an fideiussor posset accedere distigue
aut fideiussor accedit simpli. di
cendo fideiubeo / et valet / et itelli
fideiubere omo quo valere potest
vt. l. qciens. c. de v. ob. et no. i l.
cu filius. ff. i. e. ti. Aut fideiube
do exprimit id q pmittit / et te aut
pmittit itee que ipm fcm po cau v3
vt. l. si stipulatus. eo. c. e. et no. hic
i fi. glo. Nec ob. c. e. l. si ita / et q
ibi no. q ibi i oblig̃oe tradi vt ibi
dixi. Aut pmittit fcm ipm / z te aduite
a he i rspectus ad ipm fcm pfem.
hoc e ad id qd resultat ex fco
vt puta pmitto t dare libz manu ta
lis scriptoris scriptu3 et te val3 q
potero facere q p ipm fiet et tabo
vt. l. cinnius. ff. si ab eo. c. de v.
ob. et sic itelligo glo hic ibi i fo
mine te. Si vero heatur respectus
ad ipm fieri seu ad ip3 actu facie
te a fideiuss pmittit q pn. faciet
z no val3 vt. j. e. l. sicut / et hic
no. i glo / aut pmittit se facturu et
curaturu q talis faciet et valet
vt. l. ite stip. fez i pn. c. de v. ob. et
l. stip. ista. ff. siquis dolu3. e. ti. / et
l. quociens gb / aut pmittit se facturu3
id qd pn. pmisit z te aut se eius pi
cie et v3 vt. l. neo. c. de duo rei
al no valeret q diuisu videtur
pmittere et sic viciare fidiussio
ut l. si ita. c. e. Ita debetis itelli
gere ista materia sumus expedita de
glo. Extra glo oppo / dic hic q iu
ramentu no e modus iducede obli
gacionis Cotra. c. de iur. iur. p to
so qdaz sunt iuramenta decisoria ali
cuius dubietatis et ex istis orit
actio z obli. sicuti ex sinia ex ti.
de iur. iur. c. s3 iuramentu i trodu
ctoriu p qd vellez vna obligoz de
nouo iducere qua cstat mi q
fuisse no e modus oblig. iducede
ut hic cum si. Sz ctra istud
oppo. C. si aduersus vendi autea
sacramenta So ibi e iuramentu cof
matoriu ctractus i validi fauore
iuratis qd pot fieri vt ibi / no aut
pot per se obligoz iducere vt hic
cu si / et io glo ibi dicat q non
oritur actio ex iur. iur. s3 ex co
tractu qi cu iuramento cherent. z sic
habes tres casus iuramentu qdda est
declaratoriu z litis decisoriu. Qd
daz e ind uctoriu obli. p se p ncia.

Quoddaz e cfirmatoriu Examines
aliqua circa ista / Primo dixi q e
iuramentu declaratoriu et litis de
cisoriu. de hoc nichil dico / q ha
bes titulum p se. Scdo hes iura
mentu i trod uctoriu oblig / istud de
iure ciuili no e mod obli idu
cende nisi i libro ut hic cu si. Sz
qro / quid de iure canonico / modo
videtur dicere q idem. extra de iu
dici. c. nouit. et. c. cu venissent
de institu. Audio q Jo. an. i deo. c.
cu venissent teni3 ctrariu s3 hosti.
et hoc plus placet Cu em dicas
i canoe omne iuramentu ee obseruadu
q vergat in dispendiu re / ut i
c. cu ctigat ex de iur. iur. et c. lz.
e. ti. li. vi. cu si. Ex eo q dicit s
uadum ee p3 q orit actio z ex
ceptio ex illo cau vt l. statuas. c.
de acqui. re. do. et no. i dicta auctea
sacramta i glo sup vbo obseruadu.
Sed qro utrum de iure ciuili
tale iuramentum obligz salta nlr. hic
videtur tex q non / nam si nlr
obligaret huc nli posset fideiussor
accedere vt. c. e. l. ij. i sic te. hic
et sic oppz te dicere q nulla pmiss
pmissio ecia3 ex pacto nudo / s3 huic si
plex iuramentu / na si pcm pmissit
saltim illi nali obligoi accederet
fideiussor / et ex hoc p3 q iuramentu
no h3 vi pacti. No em iurando p
mitto parti s3 magis deo / et io no
e pactum qd e duor cosensus i id
ut l. i. ff. de pactis Merito non
oritur nlis / et hoc circa sm. Ve
nio ad tcia / dixi q tertiu e iu
ramentu cfirmatoriu ctractus iualidi
A dutatis / q qd dica / alibi no
iueietis / s3 alias dixi i l. seius
et augerius. ff. ad l. falci. s3 nuc
dica3 plenissime / cnq3 i po ctractus
reprobatur qd e cetra bonos mo
res Q ui3 et so rde pce vtilitat
ph. Tertio rde pce vtili. fauro
Quarto i odiu3 creditoris Qn
to fauore debitoris / Sexto q lex
no assistit sibi / no aut reprobat / Sep
timo ex defectu solleitatis pbacoie
Octauo ex defectu solleitat. formal
Nono ex defectu rei vel materie si
qua cbr Decio ipsius alias vtilitatis
subiectoru / videas de quolz. No
dixi / qn3 i probatur ctractus / q ctra
bonos mores isto casu no validat
iur dicto ut i c. no e obligatoriu
de regu. iur. li. vi. Io pcm future
suctois p qd i duci votu captade
mortis alterius no cfina. iur. deo
q ctra bonos mores vt. l. fi. C.
de pactis / Itez pactu p qd aufert
liba testi faciendi vt. ff. de v. obli.
l. stip. hoc modo / et ibi dixi. Ite
pcm p qd auf. libtas matrimoni
vt. l. ticia i pn. ff. de v. ob. ob.
Et idem dico de qualibz quecuoe
turpi vt. l. gnale / et. l. si placgi
de v. ob. / dixi de ctractu q ctinz
turpe Si vero cet turpiter facis
ut dolo vel metu dic vt extra de
iure iuran. Sed qn i reprobatur
ctractus fauore pce vtilitatis pn.
te no cfina. iur. dicto vt extra de
foro cpe. c. si diligenti cca fi. / et C. de
agricol. z ce. l. ij. et l. quemadmod et i
no. li. xi. / et p hoc dico q vendico rex
q sunt affixe edibz no cfina. iur.
q rde pce vti. est prohibit vt l.
cetera. ff. de le. i. et l. senatus. c.
de cheiv. ep. Id i pco p qd proroga
tio tacita litis ne no cfirme. iur. do.
q ctra pcaz vtilitatez vt l. Had. ff. Sz

et sig̃dez et q̃ i' no. C. de iudicijs
in l. iure gencium ꝑ. si paciscar ꝟ.
de pact. et ꝑ hoc dicebam i ciuitate
ista erat statut' quo cauebat' sic
ad hoc vt ciuitas ista habundet
hoib; qui possint soluere collectas
et laborare ꝑdia statuit q̃ si q̃s
tetur dare fiuntie liberetur da
to tantum peccuniam pro qualibet
q̃ si ꝑ pactum huic statuto re
nunciet' no valeat renunciacio eciã
cũ iura^{to} q̃ ob publicã vtilitate
ꝑn^{s}. fuit hoc statutũ ꝑ hoc ē q̃
expssũ i l. ij. cũ sua glo. C. de
agricol. cẽsi ¶ Tercio dixi q̃
q̃nq; ɔtract⁹ non val; ide ꝑ^{ter} vti
litatis fario vt i a'enacõe fũdi
dotalis cũ; dos sit fauorabil' rẽ
ꝑ^{ter} valitat' fario vt l. i. ꝟ. so.
ma. tũc ꝑ iuramtũ ɔfirma^{r}. sȝ
ius can̄ extra de iur' iur. c. cũ
ɔtigat et c. licet e. ti. li. vi. Ad
uitẽ l; illa capla nõ dicãt ɔtctũ
ɔfirmari sȝ dicãt soli iuramtũ
ẽe suadũ tamẽ sacis puto ɔtctũ
remanere validũ q̃ iurãdo l; alie
nare vt i auc̃ sacmta i glo sup
vbo obseruari hoc i uestigare ẽ ma
gni effc̃s vt. ȝ. dicã ¶ Aduite tn̄
q̃ ꝑdca sũt vera qñ lex ꝑhibet cõ
tractũ ul' alienacoez tm̄ vt l. ul'
de fũdo dotali et sic vl' licet effcm̃
dirigit ad ꝑsonã, sȝ si lex ꝑapet
ꝑsõe et dicãt q̃ mulier nõ alienet
vel qd' aliquid nõ emat tc̃ tal'
ɔtc⁹ nõ poss; iurato ꝑmari ꝑbo
hoc qui facit ɔtra ꝑceptũ l. facit
ab hũic auc̃^{tes} pecãt mortaliter
qm̃ sc̃ptũ ē qui nõ obedierit pn
cipi morte moriat'. ut ex^{a} de maio
ꝛ obe. c. i. sine. ij. q̃. alienãdo ul'
ul' ille accipiẽdo pccãuit mortale
iuramtũ q̃ i ꝑpositu sup obsuac̃e
peccati mortal' est nullũ q̃ ita
tenuz dz suari si suatũ nõ vgit
i dispẽdiũ salutis etne. pro hoc i
duco vnũ dictũ host'. et Jo. an.
qui dicit q̃ vbi mulier ꝑo iurauit
se nõ alienaturũ fũdũ dotalez
postea a'enat et iurat te nõ veiur
ɔtra nõ val; sa a'enacõ ita no. i
glo i c. l; de iur' iur. li. vi. et sȝ h^{o}.
dico q̃ si fideiussi pro dote ɔsuada
daretur ꝯtra ti. C. ne fideius. do
ten. q̃ tlis fid'iussio iura^{to} nõ ɔfir
maretur nã ibi prohibicõ dirigit
ad ꝑsonaȝ q̃ ne mulier det nec vir
r'apiat. g^{o}. si fieret ɔtra ẽet fcm̃ ɔ
ꝑceptũ. l. et hoc vr ibi sentire glo
dicẽs q̃ illi legi nõ pñt renũciari
et hoc volo te mltũ nõ ꝑ statu
ta diu'sa q̃ sũt ꝑ mũdũ ut sc̃s i spi
ciac̃s an statutũ prohibet ꝑsonas
ɔhere vt puta nllus audeat ɔhere
cũ mlire ul' mulier nõ ɔtrahat nisi
sic et tc̃ nõ ɔfirmatur iur' dãs al
lecõ ¶ Q̃rto ꝑhibet' ɔtract⁹ i odiũ
crediãtis illo cãu vr̃ q̃ iuramtũ
sit suãd' ut ex^{a} de pignori. c. sig' si
cutẽ vbi videtur q̃ pactũ l. ɔissoie
i pignoribȝ qd' est reprobatũ odio
creditoris si iuramtũ ibi appõit' ẽ
suãdũ Et aduite dico q̃ iuramtũ
est seruãdũ nõ dico q̃ pactũ ɔ
firmet' ꝑ iuramtũ vt vr̃ tene In
nocẽn. i c. c. q̃ ē magni effc̃s ꝑ
multa ꝑo q̃ stati cũ ego suaui iu
ramtũ meũ ego sũ absolutus a iur^{to}
ꝛ apd' creditorẽ remanebit res sine
cã et io potiẽ petere l; q̃ iurauit
q̃ liberetur uel absoluat' a iur^{to}
si remanẽt obligat⁹ uel age potit

ɔtra creditorez q̃ de sij cã ex q̃n q̃s
iurauit se soluturũ vsuras qd' ꝑz
est prohibitũ odio creditoris. si
istud pactũ potest i pleri soluẽdo
et ipleatur debitor potiẽ repetere
sȝ si nõ haberet iplemtũ vt si iu
rasset se nõ repetiturũ et sic non
pot ipleri totalr̃. peteret debitor
se absolui a supiore ab illo iura
mto ut ex^{a} de usur'. c. debitores et
c. si creditores extra de iur' iur'.
Et io dico q̃ si filius fam. rema
neret macedoniano q̃ ipe posset
solue ꝑ timorez iuramtũ et po
stea ɔdiceret vel petere posset se
absolui ad cautelaz ꝛ dez dico in
oibȝ ɔtractibȝ prohibitis odio vnius
partis tm̄ vt i offl' q̃ ꝑhibet emẽ
durãte offo vt l. nõ licet de ɔhe
emptõ et l. fi. C. si q̃s alteri ul' si
bi. et ita sũt nobilia ad statuta q̃ sũt
i ciuitatibȝ q̃ qñq; prohibet vnã ꝑte
tm̄ ut ꝑhibent nobiles cũ eos ɔtc⁹
facere et sic ¶ Q̃nto ꝑhibe. ɔtct⁹
fauore debitoris et dico q̃ ɔtct⁹
ɔfirma' iuramto vt i auc̃ sacmta
C. si aduers. vend. et i corpe vn̄
sũitur et io dico q̃ ɔtc⁹ fideiussiois
facti a muliere ɔfirmaretur iur' dãs
ar dicti. c. cũ ɔtigat nã senat⁹
ɔsul. vell' sȝ vba eius i spiciães
nõ iubz mulierez nõ itcedere sȝ so
lũ dicit q̃ si itcesserit nõ teneatur
vt l. ij. ꝑ. vba. ꝟ. ad vell' sȝ si v
ba. l. prohibẽtis prohibent ꝑsona
tc̃ aliud ẽet nã pot ẽe q̃ ꝑhibet
ꝑsona ɔtrahẽtis creditoris non
eius odio sȝ fauore alterius debitor
neputa si dicat nullus audeat cõ
trahẽ cũ minore uel mlire sine ɔsilio
ɔsãguineorũ isto cãu iuramtũ minoris
ul' mlieris nõ potest ɔfirmãe ɔtcũ
ad comodũ ipius creditoris q̃ ipe
ẽ prohibit⁹ recipe eciã a volẽte et ꝑ
hoc facit optie glo i l. i iucue ꝑ. fi
cta fines. ti. i. de regul' iur' et hoc
casu ẽet illud idem qd' dixi ꝟ. px
qñ contract⁹ prohibetur odio cre
ditoris. Si vero prohibicõ fieret
ex ꝑte debitoris vt nullus minor
vl' nulla mulier. ul' siliẽs ꝑsoe ꝑos
sit aliquez ɔtractũ facẽ sine eis
sollẽitate tc̃ ɔtct⁹ nõ ɔfirmaret iura
mto ꝑ pactuz petz mortale qd' ex
iuramto resultat vt dixi et hoc
tene bene mẽti ꝑ multa statuta
terraz ¶ Sz q̃r. quid de ɔtctu
ci⁹ cui interdictũ ẽ bonis taq̃ ꝑ
digo an ɔfirmetur iur' dico dixi
i l. is cui bonis. ꝟ. de v'. oblig.
¶ Sexto dixi q̃ prohibetur ɔtc⁹
q̃ lex sibi nõ assistat Nõ auc̃
reprobat et hic aduite ex^{m} pce
i ꝑ. alteri. l. stip' ista de ver. ob.
tuc̃ ex tali ɔuecõe oritur obligacio
naturalis vt ibi no Item i pacto nu
do puto q̃ de iure can̄ ꝑ^{s} cale
iuramtũ tal' ɔuencio valitura
sicut penalis stipulacio sup eo
appõita val; vt dicto ꝑ. alteri et
C. de ɔtrahen et co stipu. l. nuda
cũ sic ¶ Septimo prohibetur rõe
sollemnitatis ꝑbatorie Isto ca
su dico q̃ iuramto nõ potest fir
mari si talis sollẽnitas deficit. io
q̃ iste sollemnitates sũt itroduc
te ob publicã utilitatez nec pñt
partis i iuramtis priuatoz tolli
vt l. ius publicum. ꝟ. de pactis
et. l. nemo pot. ꝟ. de le. i. et qd'
ꝟ. dixi i sa q̃oe qñ q̃s ɔhe ꝑhibe.

tione p[ro]pter utilitatis Secundo tame
q[uod] iuramentum interpositum sup[er] aquo actu
i[m]portat idem ac si diceret si no[n] valet
isto modo quo agit ualeat o[mn]i modo quo
valere potest et ideo si sup[er] testamento
iuratur et ibi non e[st] sollemnis nu[me]r[us]
testium p[er]inde est ac si diceret si non
val[et] iure testamenti ualeat iure codi
cilloru[m] ut l. cum pater §. filius ma
trem .ff. de leg. ij. q[uod] no[ta]. ¶ Octauo
prohibetur ro[ati]o[n]e sollemnitatis defe
ctus ut in stipul[ati]o[n]e in qua deberet esse
v[er]ba ex utraq[ue] p[ar]te si ex alte[r]a p[ar]te no[n]
respondeatur no[n] v[alet] ut l. i. §. i. de v. ob
tunc puto idem q[uod] iurame[n]t[um] no[n] fina
ut sit stipulacio p[ro]ut agebatur q[uia]
deficiat forma q[ue] dat e[ss]e rei ideo no[n] pot[est]
esse stipulacio tamen ac ibi no[n] valet
iure pacti nudi t[ame]n iurando v[idetu]r vel
le q[uod] valeat o[mn]i mo[do] quo melius pot
uit .ff. dixi et ideo puto q[uod] i[n] toto ti
tulo de fideiuss[oribus] in quo sumus vbi dicitur
fideiussore[m] no[n] teneri qui intercessit i[n]du
x[it] reum eam uel qui p[ro]misit a[lium] ut
qui promisit p[er]sonaliter no[n] tenetur q[uod] istis ca
sibus iurando teneatur no[n] ut fideiussor
q[uia] deficit forma fideiussor[is] s[ed] ut p[ri]ncipalis
promissor q[uia] iurando videtur velle
teneri o[mn]i modo quo pot[est] ¶ Predicta
q[ue] dixi de defectu sollemnitatis forte
intellige vera nisi sit defectus con
sensus nam tunc si co[n]sensus deficiat tota
liter uel est limitatus certo mo[do] ul
tra q[uo]d dicendum eo mo[do] i[n]tellig[itur] iuramentum i[n] lo
cum se extendit nisi vsq[ue] quo co[n]se[n]sus e[st]
ut l. si. C. de no[n] nu[merata] pecu[nia] et l. si q[ui]s
satis dare cogit[ur] et l. si libertus .ff. de
oper[is] liberto[rum] et l. fi. i[n] p[ri]n[cipio] ad munici
p[ales]. ¶ Nono dixi q[uod] contractus p[ro]hibe
tur ro[ati]o[n]e rei uel materie sup[er] qua contractus
interponitur ut si contrahitur sup[er] re cuius
no[n] est co[m]mercium tunc puto q[uod] non vali
detur iuramento nec iuramentum obliget
q[uia] v[idetu]r continere i[m]possibile de f[act]o uel de
iure ut l. apud iulia[num] §. fi. ff. de le. i.
et l. inter stipulantem §. sacram ff. de
v. ob. et q[uia] co[n]sensus p[er]i[ur]ij no[n] pot[est]
supplere defectum rei. ¶ Decimo
prohibetur p[ro]pter alias co[n]d[iti]ones utili
tates ex[empli] g[rati]a i[n] l. cum hij. ff. de transac[tionibus]
ubi prohibetur transactio sup[er] alimen
tis Item prohibetur pactum p[er] q[uo]d q[ui]s
renunciat successioni future ut l. pen[ultima]
.C. de pactis et l. pactum C. de collac[ionibus]
et istis casibus puto q[uod] firmetur iura
mento de iure canonico ut i[n] c. q[uam]uis
extra de pacti. li. vi. Non enim sunt
ista prohibita q[uia] sunt contra bonos
mores. s[ed] ideo q[uia] de facili pro modico
remitteret illud ius futurum ideo lex
volens prouidere utilitatibus credi
torum hoc statuit. non p[ro]pter ob fauorem
publicum. Item puto i[n] donac[ione] i[n]ter viru[m]
et uxorem q[uia] prohibita est ne vnus ef
ficiatur dicior alter pauperior p[ro]pter ni
mium amorem que habent ad inuicem
et hoc tenet Com. de Cu. i[n] l. et si
maior .C. si adu[ersus] v[en]dit. §. si minor .ff. de min[oribus].

Item si filius a patre

¶ Queto p[ri]mo que est ro[ati]o huius l. de
glo. q[uod] qu[ando] filius stipulatur a patre
illa obligacio qua pater obligatur
filio acquiritur ipsi patri vnde ipse met
e[ss]et sibi met obligatus ideo no[n] pot[est] i[n]
tercedere fideiussor Item in suo istud
dictum no[n] videtur verum na[m] pater ob
ligatur filio et d[omin]us suo naturaliter
q[ue] naturalis no[n] q[ue]ritur ipsi patri ut no[tatur]
i[n] l. frater a fr[atr]e .ff. de condic. indebi
ti p[er] glo. mag. i[n] fi. et l. si id q[uo]d .e
t.i. p[ro]pter q[uo]d debes scire q[uod] glo ista no[n]
dicat v[er]um p[ro]ut refert se ad naturalem obli
gacio[n]em s[ed] p[ro]ut refert se ad ciuilem
diceret verum ¶ S[ed] contra hoc opp[onitur]
q[uia] si naturalis quesita filio vel suo re
manet ap[ud] suum vel filium ergo ei pot[est]
accedere fideiussor et sic no[n] erit ob
ligatus eidem p[ro] eodem contra istum textum
r[esponde]o dico obligacio naturalis q[ua] tenet[ur]
pater filio non q[ue]ritur ipsi patri ut no[tatur]
in dicta glo. l. frater a fr[atr]e s[ed] obli[gatio]
naturalis i[n] ciuilis q[ua] tenetur alius hu[ic]
q[ue]ritur ipsi patri ut no[tatur] i[n] dicta l. fr[ater]
a fratre p[er] illam q[uae] uult q[uod] iudex si
queritur q[ue]ritur ipsi patri ut l. i. ff. si
a patre quis fue ma. et l. placet
de acqui. her. et id ob qua tenetur
fideiussor ciuilis et naturalis q[ue]rit[ur]
ipsi patri vnde remaneret fideiussor
obligatus eidem pro eodem q[uo]d e[ss]e no[n]
pot[est] ut hic. ¶ Item contra p[re]dicta oppo[nitur]
ex eadem ca[usa] qua stipulando ab alio
michi q[ue]ritur ex eadem ca[usa] ego p[ro]mit
tendo tibi no[n] obligor ut l. liber
homo .ff. de ver. ob. r[esponde]o ad p[ro]po
situm naturalis qua tenetur aliu[s]
filio q[ue]ritur patri ergo eadem obligo
p[at]ri promittendo filio no[n] obligatur
r[esponde]o regula posita in l. liber ho
habet locum in ciuili obligac[ion]e no[n]
in naturali s[ecundu]m dy. ¶ Quero an
hodie ex ca[usa] aduenticia posset e[ss]e
obligacio ciuilis inter patrem et filium
ita q[uod] fideiussor accedat glo hic
dicit q[uod] sic s[ed] all[egat] ar. contra i[n]sti. de
inutili stip. §. ei qui. So[lutio] ibi loq[ui]tur
s[ecundu]m iura antiqua s[ed] s[ecundu]m iura hodi
erna oritur obligacio ciuilis i[n]ter
patrem et filium ca[su]s no[tatur] i[n] l. iubem[us]
§. i. C. ad trebelli. et no[tatur] i[n] auct[enti]ca
vnde si parens. C. de i[n]offi. tes. l. p[at]rem
.C. de pacti co[n]uenci et no[tatur] i[n] l. fr[ater] a fr[atr]e
circa p[ri]n. mag. glo .ff. de condic. indeb.
S[ed] qu[ando] pater obligetur filio ex ca[usa]
aduenticia diuisicias p[er] a[li]q[uo]s contractus
et p[ro] videas in contractu mutui
glo hoc fatetur i[n] l. frater a fratre
q[uod] mutuu[m] co[n]sistit i[n]ter patrem et filiu[m]
in pecunia aduenticia hoc dictu[m] debet
intelligi patrem no[n] q[ue]rit[ur] vsufructus
illius pecunie vel q[uia] hac l. puenit ad
filiu[m] ut in auct[enti]ca excepta C. de bonis
q[uae] liberis vel q[uia] pater renunciauit usu
fructui ut l. cum oportet C. de bonis
q[uae] libe[ris] na[m] si patri deberetur vsufru[ctus]
cu[m] pecunia sit res q[uae] vsu co[n]sumitur pater
haberet d[omi]nium et p[ro]prietatem pecunie q[uia]
aliter usufructus constitui no[n] pot[est] ut
habet p[er] totu[m] ti. de vsu ear. rer. que
vsu co[n]su. no[n] co[n]sisteret mutuum q[uia]
acciperet pater pecuniam sua[m] p[ro]p[ri]am p[ro]p[ri]us
a filio Item dico in co[n]tractu empc[i]o[n]is
et vendic[i]o[n]is nam si filius emeret
a patre e[st] videndum de qua pecunia sol
uit na[m] si soluit de pecunia aduenticia
cuius d[omi]nium p[er]tinet ad patrem no[n] e[ss]et so
lucio cu[m] ipsi patri deberet q[ue]ri tanq[uam] ex
ca[usa] profecticia ut ff. ti. i. l. suus co[m]
mercium §. fi. Et p[er] hoc potes q[ue]s dis
currere p[er] o[mne]s contractus i[n] quibus ex p[ar]te
filij venit soluenda pecunia ut i[n] loc[atione]
societate et si[milibus] In alijs aut[em] contractibus
qui i[n]terponuntur sup[er] rebus q[uae] vsu no[n]
co[n]sumuntur procederet ista glo sine
scrupulo Contrahi[tur] e[ni]m i[n]ter patrem et filium
ciuil[is] obligacio q[uo]d e[st] veru[m] pater q[uod] ex
ca[usa] donacionis na[m] pater ita demu[m]
pot[est] donare filio si p[ro]cesserint me
rita filij digna illa remuneracione
etiam si ciuili[ter] extraneo hoc fecisset
q[uia] de filio dicitur q[ue]ri ex ca[usa] aduenticia
ex op[er]is suis ut no[tatur] in auct[enti]ca vnde

si patre. C. de inoff. tes. licet alium videatur nõ. et non bñ in l. si donatione C. de donatio.

Si nummos No tex. ibi in eum eum casum rc. glo querit in l. si a furioso in pri. ss. si cer. pe. qn pecunia aliena mutuatur secuta ɔsumpcione vñ oriatur certi condicio / uel ex ɔsumpcione / uel ex numeracione pabula et dicat qꝫ tex. ē hic qꝫ oritur ex numeracione / ita dicit glo ¶ Oppo. ss. e. l. si pignore So hic de oblig. que oritur ex ipsa numeracione pri. ibi fario. ¶ Oppo de l. lucius ss. pe. ꝫ. ad municipa. So eod' mõ qꝫ plene dic vt. l. qro ss. locati et l. centum capue ss. de eo qꝫ cer. lo ¶ vltie hic. ss. inducit ad qom An cont. a fid'iussorem possit fieri execucio sine / et facit hic tex qꝫ sic ibi dū dicit ī omem casum rc. qꝫ dic vt ꝫ iudi. solu. l. i. ¶ Oppo. de l. si cau. ꝫ. de

Idem v. sigin So ī pp tarlibus actionibꝫ distinge duos casus / aut quis agit populari accōe pro priuato comodo et pot accedere fidiussor ar. l. lic. ss. de procuratis / al' ante litem ɔtest. non poterit recipe fideiussorem qꝫ nō creditor ut hic / sꝫ post litem ɔtestata poē recipe fideiussꝫ ut in contrario

Si a colono dixi de hoc ss. a. i. l. finis cōis menig. ss. fi. et l. sciam ss. stip. ss. de v. obli. dic vt ibi dixi.

Cum facto suo Habuistis in l. si finꝫ. ss. seqt. ss. de ver. ob.

Paulus Hanc legē habetis C. de dolo. l. i.

Placuit lex ista est multū subtil' Si debitor liberatur a ciuili fideiussꝫ cum effectu tenatur secus si prima iur. nouac' tollatur. h. d. ¶ Habet g°. duas regulas Et ad prima pp quā ē sc̄a glo infra scp̄ta magna ¶ Opp et videtur qꝫ vbi ciuilis tollatur et naturalis / remanet qꝫ fidiussori ɔsulatur vt. l. excepc' ss. de excepc' Cuiꝫ ɔtrarij timore sūt due opinio ē in fine g. qꝫ tenetur / sꝫ nō cū effectu / et vide glo ibi inj°. possꝫ dici cū effectu rc. sꝫ ista so est ɔtra tex. qꝫ cēt idem in primo qd' ī ho / et qꝫ ɔpe excepcōne libatur qꝫ tex īmuit ɔtra p aduersatiuā; q̄ pōitur ī tex diat g°. glo in pri. qꝫ tollitur ciuile bñficio psonali / et psone coherenti nō coherēti rei et vide glo / et sic glo point quatuor excepcōes exepla ī quibꝫ quis liberatur a ciuili ī remanet naturalis tantū et oritur excepc' coherens rei / q̄ exempla ex ciminem? primū est qn ē libatꝫ p sepcōne et sic īmuit qꝫ sola ciuil' p sepcōe tollatur / non dico hic / teti ss. e. l. siquis postꝫ / dicā ꝫ. rc. iu. ha. l. fi. Sꝫm exᵐ est ī sīna absolutoria tollitur ciuilis vt. l. iul' ss. de condici ī debi / sꝫ ibi dicat vm tex qn debitor erat obligatus vtrāꝫ obligacōe / sꝫ si erat obligatꝫ ciuiliter tñ vt ex causa iudicati dequa dubitabat et sic agebat. et fuit lata

sn̄ia absolutoria tc tollit omē vinculꝫ obligōis ciuilis et naturalis ficte seu intellecte a iure / vel erat oblig' per rescriptum principis et tunc sententia tollit omē vinculum qꝫ ē principis potencie ar. l. de quibꝫ ī fi. ss. de leg. Item intelligo illā. l. qn absolutoria sequitur / qn non probat sꝫ si sequatur absolutoria p excep peremptorie obiectā tūc tollit omē vinculum ut dixi. ss. e. l. si plures et per docto in l. excep C. de pbaci ¶ Tertium exᵐ est in iure iurando qꝫ tollatur ciuilis / ī natural' remanet / non ē verum / ymo naturalis tollitur / et ciuilis elidr' vt. l. sicut ss. natural' ꝫ. de soluci. l. pe. ss. de iure iuran / et l. ij. e. ti. Sꝫ dy. dicit verum ī iuramento volūtario sꝫ si loquimur in iuramēto necio delato a iudice parte īuita tūc tollit ciuilē et naturalis remanet / ita intelligit Jaco et gui ī. l. ij de iuriurā ¶ Qrtum exēplum ē ī pro sꝫ nō potest dari exemplū qꝫ tollat ciuilē qꝫ cōtur a cōsbu et iō tollit naturalem sꝫ bñ pōt tollere pactū vtrāꝫ vt. l. si vnus. ss. pact. et. l. si tibi. ss. quedam. ss. de pactis. et. e. ti. l. ab empcōe ī Non g°. repio qꝫ tollat ciuilem et remanet naturali. Debet ergo intelligi hec. l. qn tollit ciuilis et remanet naturalis cont. excepc' mere psonalis ¶ Quero exemplum glo que ī hic dat multa exempla pro maiori pte nō vera primū exēplū ē ī de ptacto Nec ob. l. si debitori / qꝫ ibi postea fuit accepto ita dicat glo dedi uob' g. discorditas ī. l. fi. ss. de duobꝫ reis / sꝫ ista glo ē cōtra casū. l. quociens ī fi. quietā. l. i. ꝫ de nouacio Remanet g°. istud exemplū nō bonū Cū oīs oblig. tollatur r° psone debitoris et diffinditur in fiscum ut dixi ī dca. l. fi. de duo rei / et dca. l. si debitori Sꝫm exᵐ ē de relegato qd' dy reprehendit qꝫ nulla tollitur p. l. relegati ꝫ. de interdic et relega Tertium exemplū ē in capite in inuito qꝫ dedit se ad arrogandū. Remanet g°. natural' et tollitur ciuilis vt. l. ij. ss. hij ss. de capiti. di. / sꝫ istud nō ē bonū exemplū / qꝫ de iure ciuili lꝫ tolli / tñ ex edict' ī pretor' de capi. di. restituitur ī eū vtil' ¶ Sꝫ tu posses dicere qꝫ nō ī totū restituitur / sꝫ in quēdam face pot p. ti. ss. qꝫ cum eo / g°. ī eo qꝫ nō r° stitu adaptabitur huic. l. sꝫ dico qꝫ ī totū restituitur / nec p. ti. qꝫ cū eo tollit ciuilis in aliquo licet condēpnacō moderetur vt. l. pe. e. ti. et sic nō pōt adaptari istud exᵐ ¶ Qrtū est exēplū In cedente bonis qꝫ tollitur ciuilis et remanet natural' / sꝫ tu habuisti glo in l. heres a debitore. ss. ɔstipulatur. ss. e. qꝫ tollitur vtrāꝫ / sꝫ nō ē verum / qꝫ nulla tollitur sꝫ patitur exceptio vt. l. ex cōtractu de bo. auc. iudi. pos. Item appꝫ qꝫ postea de ɔsilus pōt conueniri p. l. is qui et l. qui bonis ss. de cessi. bono. no p Cy. in. l. i. in ix. q. C. qui bo. ce. pos ¶ Quintum exemplū ē in debitore qui ius ī iquiꝫ ipetrauit dy. Ja de are et Ray Istud exemplū tenent tāqꝫ verum Sꝫ vide qꝫ qꝫ non sit ver / qꝫ priuilꝫ p quod absorbetur ī totum ius alterius

non Valet ut l. quotiens. C. de preca. impa. offe. Nisi dicas q in priuilegio fuit positum nõ obstante tali l. ff. l. quotiens et l. rescripta / et glo sic sol in l. in ff. si is pro quo. ff. q ql3 iuris. ¶ Item oppo q3 si hoc e verum et fideiussor regressum hebt contra me ut l. cum l. ff. et sic priuilegium nullius eet vtilitatis. Mar dicit q oppona excepo contra fideiuss / q3 impetraui q a nullo creditore possim conueniri et sic erit priuilegium / sz si ponis ut glo innuit q contra creditorem heam tantum priuilegium tc ex psona mea subibo iudicium pro fideiussore ut l. itemq3 ff. et gnaliter. ff. man et sic erit mandatum exm bonum et hoc sentit glo dum all ff. et gnaliter. Item hoc intellige qn i obligoe e tacio / ita q fideiuss pot conueniri ex psona sua / et ee i mora Secus si eet tale fcm q stat mo po sset conueniri. nisi ex mora pncipalis ut l. cum filius ff. i. ff. de v. ob et qd' no. p docto. C. de usuris re iudi. l. fi. extra glo pot dari exemplum i l. i. C. de fideius. mi. vbi p rstoz ciuilis tollitur / hoc vim / l3 qdaz dicunt cotra / et remanz naturalis cui accedit fideius / et ipsi tenentur ¶ Sextum exemplum dat glo q pcz psonale sit factum / q g. no placz q3 tunc naturalis tolleretur No credo q glo bene dicat / q3 nulla tollitur p illud pcm psonale / sed e dilatoria ad tps incertum / et ideo non credo q aliqua tolla yo si eet ngtiualis et cum cui apponat illa dilatoria ut isti de excepq ff tpales / remanet tamen q exm no e bonum Item no procedit hoc exm p l. sit ff. pact. ff. de pact. vbi iuncta recip dest fideiuss ¶ Septimum exm glo e q3 quidaz sunt qui ponunt exm qn sblata e ciuilis naturali rema nente cui accessit fideiuss et tc tenetur et differt ista a pcedentib3 q3 ff. po fideiussit postea secuta est libacio ciuili remanente naturali / Hic uero pmo fuit libatus ciuili postea accessit fideiuss nali Sz op ponitur ff. e l. si quis postq ibi erant i terrestoire ¶ Octauum exm glo e q fuit liberatus tpe no pscpcon sz pacto / quod glo no pla cet q3 tunc eet excepco coherens rei no psone ¶ Preterea dicit dy q istud tacitum pactum tollit na turalez sicut expssum ut l. eum qui ita ff. de v. ob. ubi dr q post tps exceptio taciti pacti obstet / et sic eadem roe ipedit illud tacitum qd expressum vel l. cu quid ff. si cer pe / ¶ C. io q pe e vera istius alternatiue et glo dicit q pa glo no bene dicat q3 alternatiua leg utraq3 e vera ut dixi in l. si is qui ducenta ff. vtru ff. de reb3 du. et docto dicunt in l. cu quidam. C. de v. sig. p l. quitius i fi. de aur et ar le / et l. i. q vi aut clam gl. utraq3 e vera i suis casibus q3 nouacio quoq3 tollitur ipso iure / qnz ope exceptionis ut l. pe ff. de pcon i stipulacio et ibi dixim.

Si ut proposit.

Mandans simpliciter videtur mandare i eum locum i quo pncipalis se soluturum promisit. h. d. ¶ No. q si simplr mando tibi q mutues videor eciam mandare q conuenias cum debitore de loco solucoie et ibi uideor contrahere / et sic tale ma datum no restringitur ad ctum locum sz videtur referri ad locum in quo contrahr uere uel ficte ut hic / et hoc facit ad qom quida existens in ciuitate ista mandauit quibzda ut mt ficerent quedam in ciuitate florencie secutus e hoia dium quero an ibi vbi e comissum delictum s. florecie ille mandans posset accusari et conueniri / et Ja. de arem format hic istam qoz et dicit q sic arguedo de otractib3 ad delicta ut l. tam ex otractibus et l. oem ff. de iudicij / pro hoc vr casus in auctca. qua in puin cia. C. vbi de cri agi opp sm v na lectura Jdez vidr tenere Richa mali / sz quidz refr dy dixisse et osuluisse q no poterat conueniri in loco ubi fuit mandatum / et assi gnat rdem q3 ibi fuit commissum delictum / go re / sz no credo fuisse dy Sed aduerte ut hanc qoz icelli gas oppertet nos scire vtrum ma dans conniti delictum puiatur ex delicto uel ex mandato / et g. ff. de fuo cor. l. i. ff. psuade / dic q alias pter q in actoe serui cor rupti mandans puitur pp man datum seu psuasioz Jdez no. i sti. de obli q ex delic nas. ff. ope / et hoc e q lex dicat q ille qui pstat ope furto tenetur furti ut l. is q ope ff. de furt / quasi dicat tenetur ex furto pp opem. hoc e qd dicit l. q tunc incipit teneri cu delictum comissum e ut l. si quis uxori ff. neqz ulo ff. de furtis et l. si quis seruo ff. i. e. ti. / vm ex delicto te no ex mandato Jdem vides in ratihabicoe / q3 ex ea no oritur actio / sz ex neg g pp ratihabicoz sm veram opioz ut dicit tex l. si p upilli ff. item q3 ff. de negg / sz glo aliter ibi dicit facit ff. de vi et vi ar. l. i. ff. deiecisse et ff. se / vnde sicut Rathabicio / trahit ad me negocium et delictum ita mandatum / sz contra hoc q3 vides i otractibus ubi quis obligatur ex mandato / Sed illud e verum in obligoe q o ritur inter mandatez et eu cui mandatur ut i toto ti. mandati / sz i obligoe qua tenetur alteri ve puta mandasti ticio q gereret negocia mea / sz inter te et ticium otrahitur obligaco ex mandato tantum inter me et te oritur obligo ex neg g pp mandatum ut l. ita autem ff. gessisse ff. de admi. tu. / sz i delictis inter mandantem et eu cui mandatur no oritur actio ma dati q3 est nullum ut ff. e l. si a reo ff. fi. et l. si vero no remu neraturi ff. rei turpis ff. manda Concluditur q ex delicto puitur ¶ Item cotra pdicta facit ff. de peis l. aut facta i pn / sz sol ut ibi hoc pmisso cu teneatur ex delco et delictum e comissum florencie go ibi dz puniri q3 ibi deliquit dicam ff. de iniurij. l. no solum ff. si mandatu

Si fideius. c. ditoi

Si ad denunciacionem fideiussoris debitor
ydoneus non exigitur creditori non
imputatur. h. d. ¶ Oppo de. l. si
deiuss. ff. e. eo ibi fuit acceptus reus
quod a reo exigi non posset. hic simplr
secundum glo. Item quando est accept. simplr reum
principalem esse ydoneum vel non non est
causa dande accionis in fideiuss. ideo
non est quid imputatur creditori. sed
in contrario principalem non esse solvendo
est causa dande accionis in fideiussorem
ideo eius denunciacioni debet credi ¶ Oppo
ff. de evictio. l. si cum venditor
glo non solvit / dy sol quod emptor
habebat ibi causam a venditore. hic
non. sed ol. sol quod ibi non fiebat nu
ciacio ad agendum, sed cum ad hoc
tenderet fiebat ut alia accionem ite
raret sed istud est diversificare casu
sed secundum idem adhuc durat contrarium
Quare enim ibi debet sibi denunciati
credi / hic non / dico ergo quod illud
ibi agere erat causa dande accionis
contra denunciantem. ideo debet sibi credi
¶ Quero / utrum ista. l. sit corre
cta quia hodie reum esse ydoneum vel
non est causa dande accionis vel de
negande accionis contra fideiussorem
per auctenticam de fideiuss. nisi esset renu
ciatum illi beneficio. ¶ Sed quero /
quid si creditor differt agere in necem
fideiuss. pro nocet sibi ut ff. de aq.
plu arcen. l. i. §. idemque / de rei. ve
l. in fundo secundum glo. Sed puto quod tunc
videatur facere in fideiuss. necem
quando est causa dande accionis contra fidius.
ut dixi / alias non / quia utitur iure
suo / sed eo casu posset uti fideiuss. re
medio l. fideiuss. ff. e. §. quod offerat
et petat sibi accionem cedi / vel utatur
remedio l. fideiussor. j. e. §. offire
¶ Quero fideiuss. denunciavit credi
tori ne nuaret an creditor possit
numare ita quod noceat fideiussori
glo dicit quod ista est questio sabatina ista
quod tangitur per glo. l. tutus ff. de p
curato / et C. de non nu. pec. l. tu
mandatori et ibi Cy. nil dicit. et
in Specu. de fideiuss. §. i. v. quid si
fideius. Quidam dicunt talem denunciacionem
valere ut l. i. §. sed si ego ff. quod in
fra. Alii distinguunt an fideiussor
habebat iustam causam denunciandi
aut non ut ff. manda. l. si hominem
secundum vber. de bobio. Alii dicunt aut
erat res integra / aut non est. Eo dic
aut creditor erat obligatus et tunc
denunciacio nil. protest fideiussori
aut non erat obligatus et tunc secus
ar. pro hoc. ff. de public. l. siquis
prohibuit et de consti. pec. l. veru
et hoc communiter tenetur ¶ Sed te quero
promisisti michi centum sub spe fu
ture numeracionis an sis obligatus
recipere et ego tibi dare tex. vide
quod non. ff. si cer. pe. l. qui pecuniam
sed dico quod si creditoris interest debitor
tenetur recipere vel interesse prestare
ut ff. de v. ob. l. qui rome in prin.
et quod ibi no. nam tempore quo se ob
ligavit videtur actum quod recipiat
sed in creditore puto quod non teneatur
mutuare sed debitoris interest
vel interesse prestare ut l. si penam
ff. de v. ob ¶ Sed quero / unde oritur
obligacio qua creditor tenetur Re
spondeo / ex stipulacione si interest ut
dicta. l. si penam alias licet tempore
promiss. sit actum quod mutuetur
tamen hoc pactum est nudum

nec potest vestiri ad comodum debitoris
coherencia promissionis que est facta
pro adversario | Puto tamen quod cre
ditor posset solvere et fideiuss. ob
ligatus habebit quia cogitur in
menire ut evitet verecundiam
que est ei non observare promissa
ut. l. qui. ff. manda. / et de ali
le. l. pecunie in fine / et no. ff. de
publica. l. siquis prohibuit C. d.
puto verum si debitor est eiusdem condi
cionis secus si mutavit statum ut
quia factus sit non solvendo tunc non esset
sibi verecundia ar. l. si res a quo
est h. ut in pos. lega. ff.

Inter creditorem

Ex verbis contractus col
ligitur fideiussorem teneri
in id quod minus ex
vendicione pignorum posset redigi
hoc dicit

Si autem reus

Etiam fideiu
bendo non potest quis factum
alienum promittere h. d.
glo que hic est non eget
alia recitacione nisi ut dixi ff. e.
l. siquis pro eo in prin. ubi est bona
glo de hoc

Excepcionem

Iniuriosa
sentencia contra
fideiussorem lata sui culpa
non preiudicat debitori
h. d. ibi in iniuriam iudicis
quem provocasti contra te dicendo
sibi vituperium Jaco de are ¶ Op
quod iniuria facta uni nocet alteri
ut. l. si fundum in fi. ff. loca / et. l. ad
eos ff. comoda. glo non solvit, dic
quod hic non nocet alteri quo ad
accionem dandam contra alterum, sed ibi
nocet ad excepcionem parandam contra
alium sed nec eciam ad excep. precise
si ipse fuit causa iniurie ut. l. si merces
§. culpe ff. locati / et de hoc Cy. post
distinccionem in l. si defuncto. C. locati
et an quo ad excepcionem alteri noceat
iniuria dic ut ibi, sed an quo ad
accionem dandam non preiudicat dicitur hic
¶ Oppo C. quando provoca. non est ne. l.
i. so. hec sentencia non continet expressum er
rorem ¶ Quero quomodo fuit commissa
culpa a fideiussore dicit glo quia dampnatus
non appellavit. et istud exemplum
est bonum in se / non iusta. l. quia non ap
pellare non est causa dampnacionis iniu
ste sed est causa non faciende revocacionis
ideo dicit glo / quod excepcionem non oppo
suit / quod verum est in se per. l. si fide
iuss. ff. manda / sed non in hac. l.
quia tex. dicit exc. visus. aliud
exemplum est quod non probavit / vel per minus
ydoneos testes. sed illud non est bo
num quia sic sentencia esset iusta quia sit pro
bata respectu iusticie humane. dic
ergo exemplum Jaco. de arem. quod fuit in
iuriatus iudici / et dixit sibi vitu
perium / vel dic quod excepcionem op
posuit sed inepte / vel dic quod con
duxit advocatum minus peritum
qui nescivit allegare iura partis
vel nullum conduxit / ar eius quod no.
ff. so. matri. l. si ab hostibus. §. i.
¶ Quero / dicitur hic si culpa tua
quid si sine tua culpa glo dicit
idem / et hic subaudi maxime secundum
Jo. Item dy. Contrarium. videtur
tenere glo. in l. si per imprudenciam in prin.

ff. de euict. Et glo. in l. siquis pro
hibuerit. ff. de publi. Et Ja. de arem
dicit q glo contrarie sunt uere. et
ista non. et all. l. ii. §. solent. ff. de
here. ven. et idem Ol. sz in istis duab
duo sunt inculcanda. Unu est utru
iniuria facta fideiussori noceat
princi. Scdm utrum iniuria fca
emptori noceat venditori. et in
fideiuss. et principali tene opionem
Jaco. de Arem. Contra istam glo.
et pro istam l. a contrario ffu. et per
l. si procurator. §. si ignorantes ff.
mandati. Probo per hoc. negociu
illud no ptinet princi. ad fideiuss.
sz ad reum princ. lz. mo snia lata
contra eum ad quem negociu
no spectat principalr non nocet
sibi sz dno lz iniuria. vt. l. eam
C. mandati. et sic in fideiussore
et princ. In alio de emptore et ve
ditore male dicit contra l. si per
imprudenciam in prin. nam qualit
pot poni q culpa partis sit impru
dencia iudicis. certe non. sz culpa
ipsius iudicis. et eius qui fecit eu
ee in illo officio. et io no datur re
gressus ipsi emptori. qr piclz casus
fortuiti ptinet ad emptorem. fca empcoe
ut. l. necio. ff. de pici. et co. rei. ve.
sz illud qd fecit iudex fuit casus
fortuitus quo ad ptes. et io ad
emptorem spectat. Facit q docto
tangunt in l. emptori. C. de euict.
no tamen dicit ista ad. l. ii. §. so
lent. ff. de here. ven. Ro. q ibi est
casus equs ad. l. si per imprudenciam
qr ibi fuit lata snia contra venditore
ad quem no spectabat piclm rei te

¶ Q. iiii. et remoto in dubiu. An
snia contra vnum lata per iniuriam no
ceat alteri ad accoem danda contra
aliu. Doc. in dicta. l. si de fundo.
C. loca. dicunt indistincte q no. Tu
dic. aut queris an noceat altei
hoc est ei pro quo lata est an cuidam
extraneo. primo casu aut est lata pro eo
et ad eius vtilitatem et comodum
et pot ei nocere ut contra eu detur
actio. qr no pot dicere sniam iniqua
vt. l. si seruus plurium §. i. ff. de
le. i. et no. ff. de v. ob. l. stip. ita
circa prin. glo magna. Aut est lata
pro eo sz no ad eius vtilitatem
ut in ca. criminali. et tc in iuriosa
snia no potest accusatori preiudicare
vltra id qd per eum petitum est ut contra
eum possit dari accio ex vigore eius
sine ut. ff. de boni libe. l. q cum ma
ior. §. quid ergo. Scdo casu dic. aut
snia fuit iniusta culpa illius ptis
et alteri cnon nocet ut contra eum
detur actio vt hic. sic dz itelligi. l.
si pro ea. C. manda. Aut ps no
fuit in culpa. et tunc aut ad illu
contra quem est lata no pertinebat
negocium principalr sz ad aliu. et tc
potest alteri nocere ut contra eu ad
quem principalr ptinebat detur acco ut
hic a contrario ffu. et ff. mandati. l. si
procurator. §. si ignorantes. et C.
mandati. l. eciam. nisi ei posset op
poni culpa prouocacoine comisse
vt dicto §. si ignorantes. Aut ne
gocium ptinebat principalr ad eu
contra quem est lata. et tunc aut ad
eum contra quem est lata rei piclm
ptinebat. et tunc sibi noceret et non
alteri ut. l. si per imprudenciam. ff. de euic
cio. Aut ad alium ptinebat piclz
et tc illi alteri nocet ut l. ii. §. solet
ff. de here. uel acci. uendi. ¶ Q. iiii. dixi
si culpa sua hoc accidit sibi imputet
de qua culpa intelligis. videtur de illa
que venit ex natura contractus de quo
tractatur. ¶ Q. iiii. An in dubio pre
sumatur culpa. glo q no et bn. et
licet alias dicatur q in dubio pre
sumitur pro snia vt. l. herennius §. g
ayus. ff. de euictio. Tamen hic ponitur
pro constanti sniam ee iniustam. sz du
bitatur de culpa ptis. an ille qui
dicit dz probare. et sic sit cautus
aduocatus. ¶ Q. iiii. de qua excepcoe
loquatur. Re. videtur de ea que ptine
bat ex psona rei. uel ei reo poterit
prodesse. alias secus vt no in l. si fi
deiuss. §. quedam. ff. mandati. ¶ Q.
iiii. An reus teneatur dare fideiussori
pbationes huius excep. Rndeo sic ut
ff. de acci. emp. l. si creditor. C. de fi
deiuss. l. iusta. ¶ Q. iiii. qm fideiuss.
succubuit an in accoe manda. recup
abit sumptus litis. Ro sic ar. C.
mandati l. eciam. et ff. mandati
l. si mandatu meo §. si fideiuss.
Poterit eciam vt puto pendente
iudicio petere a reo ut sibi paciaz
pro expensis det qr eius negociu gerit
vt l. si vero non remunerandi §.
fi. ff. mandati.

Hec autem ingratitudo

F Qui intercedit pro officiali
simpliciter videtur intercedere
in interesse non in penam
ex maleficio impositam. h. dicit. no
facit. j. ad municipa. l. libertus
§. fi. et ideo hodie fiunt stipulacoes
magis late vt promittat interesse
et penam et soluere omnez condempnacoem
que de eo fieret tc. ¶ Queritur hic
dy. Statutum est q pro vulne
ribus soluat. C. pro homicidio cen.
Contingit q accusatus de vulneribus
tedit fideiuss. de iudi sisti et iudi
catum solui postea vulneratus est
mortuus et reus condempnatus in mille
an fideiussor teneatur hic vider q
non et j. e. l. fi. et ff. de in litem
iuran. l. i. et de eo q certo lo. l. et
tum. et j. proxi. §. facit. ff. de petic
here. l. item veniunt §. sz cum pdixi9
Contra vider q teneatur qr et videt
mortuus cum fuit vulneratus ut
ff. ad l. acquili. l. ait l. et l. hunc
scripture. et de dap. in fec. l. dapni
infecti §. sabinus. Item qr habetur
pro facto qd de proximo fiendum est
vt ff. de testa. mili. l. pe. et de
excusa. tuto. l. non tantum facit
ff. e. l. siquis pro eo §. si nummos
Coiter consueuit determinari. aut
tpe quo fideiussit apparebat vulnus
mortale. et teneatur vt ff. quoz
lega. l. fi. in prin. Si no apparebat
non teneatur ar. ff. ad l. acquili
l. qui occidit. et ff. ad l. aquili
l. in l. fin. dy. Sed michi videtur
q debemus aliter dicere. nam fide
iuss. iudic. solui et silens no tenetur
nisi cum est iudicatum seu cum pcedit
sup illa accoe seu accac in qua i
tercessit vt l. cum querebatur. j.
iudica. solui ¶ Est modo videre
An super eadem accoe vel accione
sic modo condempnatus in qua
fideiussor intercessit et de iure
comun bn diceret verum dy. ut

.l. dampni .§. sabinus .ff. de dap. i(n)fec
quia fuit intentata actio ex .l.
corne(lia) q(uod) mortaliter uulneravit te
netur enim siue sequatur mors
siue non / et tunc e(st) vera opinio dy(ni)
q(uia) t(un)c dicer(etur) mortuus a t(em)p(o)r(e) vulneris
sed de iure statutorum q(uia) vna est
pena vulneris / et alia occisionis
fideiussor interveniens sup(er) illo
uulnere de homicidio no(n) tenetur
q(uia) no(n) sup(er) eadem accusac(i)o(n)e e(st) da(m)pnat(us)
vt j. iudica(tum) sol. l. cum q(ue)rebatur dixi
i(n) .l. da(m)pni .§. sabinus .ff. de damp. i(n)
fecto et ibi vide Et p(re)dca vera si
intervenisset actio(n)e iam p(ro)posita s(ed)
si nulla esset p(ro)posita actio s(ed) solu(m)
sup(er) vulnere promisit de iudicio sis
ti et iudicato solvendo tenetur q(uia)
videtur fideiussisse i(n) omne(m) causa(m) q(ue) ex
uulnere descenderet vt .l. si q(ui)s p(ro) eo
§. si in minos .ff. e.

¶ Pro aurelio

Qui intercedit in summa(m) non te(netur)
ad usuras .h. d. dic de hoc vt .l.
quero .ff. locati. et .l. caput.

Tutor datus

Si obligacio fideiussoris
t(em)p(or)e tollitur in aliam tra(n)s
funditur et p(ri)ncipalis
remanet / solucio fideiussoris liberat
p(ri)ncipalem et mandati acc(i)o(n)em q(ue)
eum pariet. h. d. / et e(st) difficilis
in textu / et divido / q(uia) p(ri)mo fort(e)
vna(m) q(uesti)o(ne)m inter tutorem (et) pupillu(m)
s(e)c(un)do po(n)itur q(uod) i(n)ter p(ri)ncipale(m) et tu
torem eiusq(ue) fideius(sorem) / q(ue) solucio
facta est finita tutela Tercio po(n)it
q(uod) inter tutorem et pu(pillum) lez et solut
durante tutela / s(ecund)a ibi. quamuis in
ibi licet enim No q(uod) vna act(io) i(n) alia(m)
transfundi(tur) vt .l. quociens .§. si p(ri)ncipales
.ff. de admi. tuto. et .l. divorcio .ff.
de negocii gest. ¶ S(ecun)do no. q(uod) i(n)sp(ic)
iatur ca(usa) no(n) titulus act(ionis) ¶ Ite(m)
no. q(uod) tutor no(n) pot(est) se lib(er)are se
auctore p(ri)n(cipaliter) sed p(er) quanda(m) (con)seque(n)cia
sic ¶ Oppo de .l. iii. §. idem scribit
.ff. de pecul. vbi i(n)spicitur. ti. et no(n)
ca(usa) / glo non sol(vit) Cy(nus) C. ad macedon
.l. si filius / dicit q(uod) ibi titulus nou(u)s
trahit originem ab obligac(i)o(n)e noua
hic ab antiqua. s(ed) illud e(st) nichil
dicere / q(uia) hic etia(m) ab obligac(i)o(n)e no
ua .s. contractu tutele Tu dic q(uod)
mediatio ex mutac(i)o(n)e tituli mu
tatur ro. l. s(ed) hic ex mutac(i)o(n)e ti(tuli)
no(n) mutatur ro(cio) legis / s(ed) declara
ut j. dicam ¶ Oppo. de .l. si .ff.
de aucto. tu. s(e)c(un)do. hic videtur tex(tus) re
spondere q(uod) sua auct(orita)te p(ri)n(cipaliter) no(n) libe
ratur s(ed) p(er) quandam (con)sequentiam Sed
(con)tra hoc videtur .l. quociens .§. sic
.ff. de admi. tu. glo ibi dicit ca(sum) in
dice. dy(nus) dicit / dic vt .l. si .ff. de auc.
tu. glo dicit q(uod) se auctore tutor sol
uendo potest liberari i(n) distincte a pu(pil)lo
ut .l. quociens .§. sicut .l. alio(quin) q(ue)
sol(vendo) no(n) posset p(ri)n(cipaliter) s(ed) p(er) (con)sequenciam sic
ut .l. i. .ff. de auc. tu. et hanc tene
Et quod hic dicit(ur) q(uod) sua auct(orita)te
efficere no(n) posset intellige. s(cilicet) al(ias)
q(ua)m p(er) solucio(ne)m / glo tu(m) .ff. si cer. pe.
.l. singularia in p(ri)ma glo dicit
q(uod) e(st) sp(eci)ale ex ca(usa) mutui q(uo)d e(st) f(a)l(su)m
vt .l. si fistulas .§. i. .ff. de act. ep.
al(ias) de (con)ven. ep(isco)pa ¶ Cero qualiter

quali(ter) est liberatus fideiuss(or) t(em)p(or)e Re
spondet glo. quia ad t(em)pus fideiussit
et intellige q(uod) talis liberacio non por
rigebatur ad reum Alias hec .l. no(n)
procederet facit .ff. de admi. tuto
.l. pupillus i(n) fine et quod ibi no.
¶ Quero / quo(modo) hic non mutatur
racio ex mutac(i)o(n)e tituli actionis
sed secus in .l. iii. §. idem scribit .ff.
de peculio. Videtur pater concedendo
peculiu(m) videtur velle q(uod) filius
contrahat / et sic equu(m) fuit eu(m)
obligari ex eius contractu de pe
culio sed no(n) uult q(uod) delinquat. i(de)o
actio ex delicto no(n) tenetur. Vnde
si contingit q(uod) illa act(io) q(ue) e(st) ex del
icto co(m)mutatur in acc(i)o(ne)m descende(n)te(m)
ex (con)tractu. uel quasi superuenit ro
equitatis q(ue) uult patrem teneri de
peculio que racio prius no(n) erat.
s(ed) in hac .l. non mutatur rac(i)o q(uia)
ideo tutor incidit in s(ecund)am obligac(i)o(ne)m
quia tenebatur ex p(ri)ma Ite(m) sol
uendo ex hac s(ecund)a liberat reum. Vnde
equitas e(st) eadem (con)tra reu(m) dare acc(i)o(ne)m
mandati sicut si soluisset ex p(ri)ma.

Si a reo

Obligacio
sub condic(i)o(n)e
potest accipi fideiuss(or) sub
duabus condic(i)o(n)ib(us) co
pulatiue concepti(s) si
vero disiunctiue i(n)spicitur q(ue) p(ri)us ex
titerit h. d. ¶ Oppo .ff. e. .l. grece
§. illud s(e)c(un)do dicit glo refert i(n) qua(n)
titate uel in t(em)p(or)e vel qualitate sic
plus uel minus / quasi dicat / hic e(st)
plus qualitate / ibi quantitate u(e)l t(em)p(or)e
quod non placet vt .ff. e. .l. hii q(ui)
accessionis / dic ergo s(ecundu)m dy(num) q(uod) hic
dum pendet condicio nullo t(em)p(or)e e(st)
obligatus in plus

¶ Sub diversis.

Si inter obligacio(ne)m p(ri)ncipal(em)
et fideiussoris e(st) diuersitas condic(i)o(n)is
inspicitur que precedit. h. d. Glo
exponit de .l. verbis .ff. ad .l. falcid.
et non soluit, dic q(uod) euentus hic
inspicitur quo ad impediendam acc(i)o(ne)m
nata ex hoc contractu / no(n) quo ad
tollendam aliam acc(i)o(n)em ad eundem
effectum tendentem vt no. p(er) dy. i(n) c. accu
legittime de regul. iur. li. vi.

¶ Si a reo

Si reus p(ro)mittit
fundum potest
accipi fideiussor in usufruc. h. dicit
¶ Dic(it) hic q(uod) si p(ri)ncipalis p(ro)mitt(it)
fundum re(ct)e s(ed) tex(tus) videtur dicere (con)tra
ut .l. et per ius iurandum .§. pe. al(ias)
§. illud j. de acceptilacio / glo no(n) soluit
dic q(uod) in accipiente usufruc(tum) e(st) pe
simile in remittente no(n) ut ibi / et
racio e(st) si teneris michi ad usufr
uctum formalem qui tradis michi
a te et ab alio h(er)edo p(ro)prietatem (et) ille
usufructus formalis penes me ef
ficitur causalis et erit illud idem
s(ed) in remissione hoc no(n) pot(est) (con)tingere
teneris michi ad fundum et libero
te ab usufructu tantum remanet q(uod)
teneris michi ad p(ro)prietatem qua
tradita remaneret apud te usuf(ructus)
formalis qui nunq(uam) fuit debitus
et sic eris liberatus ab eo q(uod) no(n)
debetur i(de)o no(n) va(let) / q(uia) alia e(st) res ut
in q(uo)d facit .ff. de v. ob. si ita stip(ulatus)
fuero si tibi .§. i. et q(uo)d ibi dixi

¶ A reo

Oppo. q(uia) si ip(s)e fi
nius interrogat vt
ip(s)e fideiuss(or) teneri pro eodem. apud

eiusdem Contra l. heres a debitore
ff. l. e. c. et j. l. pxi. / so ut i glo.

Si a furioso. Op. c. e.
l. mar / so ut ibi Querit glo quid
si sciens interrest / dicunt quidam
eum teneri / glo contra qz no e fin.
cu accedat / qd placet / nisi intrasz
qz tc vr actum ut valeat omo
quo melius pot vt dixi. c. e. l. si
quis pro eo in prin et id tenetur
vt principalis

Item q vulgo
Pro maleficiis no potest acce
dere fideiussor sz pro obligoibus
descendentibz ex maleficio sic h. d.
No si promitto tibi solvere pe
nam si commiseris tale maleficium
non valet talis promissio / quod
maxime e notandum pro sindicis
comitatus qui ad petitionem pote
tum no denunciant maleficia et
recipiunt promissioz de indempnitate
qz no valet. sz an valeat pactum
quod civitates faciunt consortes i
tuscia f. q si quem eorum contigerit
condempnari pro maleficio oes con
tribuent / et videtur q no ut hic
et qz inbitamur ad delinquendum

Tramnius Ista e bona l.
et subtilis et hoc dicit
per confusionem psona ab
obligacone eximitur
et eius accessorie oblig. secus i
contrariis principaliter obligatis qui
in obligacoe remanet hoc dicit
usqz ad §. si ponamus / et divide
primo ponit thema et qom et all
pro una pte sio ponit quedam conse
tencia ad decisionem q. Tcio ex
ostendit iurisconsultus dubita
3 ponit decisionem q. / quarto consu
luit mandatori de equitate / quid
loquitur qualiter contra correum po
test agi vo ponitur novus casus
ff. si creditor fideiussori succedat
ista ibi et quidem in ibi sz cu
duo rei iii ibi plane v ibi cu
altero autem vi ibi q si creditor
No. unam regulam q succe
ssio habet vim solucoe Item
q apud eundem pro eodem qs no
potest ee fideiussor Item no q
successio eximit psonam ab obli
gacoe No q que impediunt contra
henda impediunt iam contracta no
illum textum qui dicit aut fuit
socii aut non Et extra glo oppo
quia in v. et siquidem dr q suc
cessio hz vim solucois i v. sz cum
duo q iure confusionis eximit
psona so successio vim solucoie hz
qn ex hoc nullu patitur i comod'
et quid sz cu essz
heres ut hic in v. et quid sz cu essz
duo rei haberet incomodum si haberet
vim solucoe successioi ut i v. si
cum duo et l. si ci c. de evictio Re
mo ad glo dicitur hic q q i pedunt
contrahenda etc. Oppo de l. pre
furioso c. de his qui sui sui vel
alie iur' et l. pluribus ff. et si plz
c. de ver obli So hic fuit defectus
cause finalis In contrarius secus
vt plene dixi in l. pluribus ff. et
si placet c. de ver ob Oppo.
et tunc venio ad opp fortes dicit
hic q fideiussor seu mandator po
test eligere fiscum insolidum Con

quia fiscus non potest intelligi obli
gatus esse, cum successio eximat
personam ab obligacone / et sic
talis mandator non solvit pro eo
Huius timore dicit glo. q fiscus
succedet debitori et fideiussor ipso
iure non liberatur sz ope excepcois
sz hoc non est verum p. l. i oibz
ff. de solucio ubi dr q oblig ipo iu
re tollitur successione. veritas est di
cit Jaco de are. fateor q ille no e
obligatus / et pro eo non sol sz p
alio si solvit tamen contra illu
habet acciom mandati ut j. ff. px
et liberacio superveniens vim exce
ptis no nocet mandatori qn heat
eum obligatum accoe mandati i
solidum Oppo / q mandator
non possit agere contra quemlz i so
lidum qz non fuit actum gz ic ut
l. reos. ff. cum tabulis c. de duobz
reis So dicit glo / eo ipso q ipsi pro
miserunt insolidum appz mandatorem
pro eis in solidum teneri et sic i so
lidum contra eos habet accoz man
dati quod nota Extra glosa
oppo. / hic dicitur q potest quis fis
cum eligere insolidum Contra qz
duo rei habent beneficium divisiois
ut in corpe de duobus reis / et ex
persona eorum mandatores vel
inter eos ff. duo. rei. et ff. creditor
c. e. fuit no p dy. i. l. si pupillus
de fideiuss. tu. So dicit dy / et qdam
habent et quidam non / q hoc perdit
fm iura antiqua / secus sz hodier
na / qz imputet sibi si no opposuit be
neficium divisiois / sz illud eet vim
si iste mandator vellet agere q
illum correum cui fiscus no successit
sz contra ipsum fiscum secus / qz fiscus
obicere non pot culpam ex q lucru
sentit ut l. cum in fundo § q si
mulier c. de iure doc. No enim potest
dicere debuisti michi oppone benefi
divisiois. sz glo in dicto §. q
si mulier dicit q agendo no possu
obicere culpam ex qua lucru sencio
sz excipiendo sic et ita fiscus potest
opponere excipiendo q no fecit
divisionem / sz no e verum p l. ven
dicatatem. et l. se. c. de evicti et
q ibi no. Ut aut intelligas ca
pias tria verba / qnqz culpa alterius
ex qua lucrum sencio est cu accoe
mee et tunc no possum sibi oppone
agendo vt l. cum in fundo ff. q si
mulier c. de iure doc. et l. nupta
ff. i. c. so matri Qnqz culpa e
excep prior cu / et tc aut e comissa
circa illam accom contra qua vo
lo sibi excepcionem opponere et tunc
possum opponere vt l. cu in fundo
§. q si mulier i glo q sic dz intelligi
Aut e comissa culpa circa aliud
q circa accom ex qua agis et tunc
non possum obicere culpam ex qua
lucrum sencio ut l. vendicantem
c. de evictio Vel verius dic et
brevius aut culpam ex qua lucru
sencio volo obicere alicui ad conse
quendum vel retinendum illud
lucrum quod i de pcepi et possum
vt in usucap' et prescripcoe q parum
accoem et excepcom ita loquitur
glo. in dicta. l. cum in fundo / aut
habito illo lucro occasioe illius culpe
volo ad aliud contra te agere vel
excipere et no possu vt dicto §.
q si mulier. et glo in dicta l. ven
dicantem / et sic dz intelligi q. c.

dixi ¶ Uenio ad glo. magi. et quod
illud quod dicitur agi insolidum si non est
socius obstant tres regule ¶ Prima
est quia bona fides non patitur ut
bis idem exigatur / modo fiscus ha
bebit solidum succedendo Item habe
bit a non socio solidum / habebit
ergo bis idem ¶ Alia regula est
quod tenetur cedere actionem contra correu
cui successit quod non potest / ergo rep
ellitur exceptione ut l. si quis . ff . pe .
et . l . modestinus . ff . de solucio / et
iste tangitur in glo / extra glo
alia regula est quod si solvo solidum
medietatem repetam a non socio
actione negotiorum gestorum ut . l . i . et ibi no
C . de duo . reis / ergo obiciam fisco
quod non potest me convenire insolidum
cum possim ab eo repetere ¶ Hu
ius contrarii timore dicit glo quod de ri
gore dicit verum textus sed de equitate
ob . excep ¶ Sed contra istud opp
quia si istud est verum tunc idem esset
in casu quando sunt socii / quia de rigore te
netur in solidum / sed quia socii / et pote
st repetere de equitate pro parte con
venitur ¶ Contrarium huius tenore
dicit Rug. quod non est differentia in si quis
magis apte habet actionem socius quam
si non esset socius ¶ Quid dices
certe durum videtur michi quod tan
tus homo quantus fuit paulus
iurisconsultus loquitur ita stulte
/ et ideo dico quod hic loquitur quando erant
duo rei debendi ex causa lucrativa et
sic nulla regula obstat / nam non obstat
prima quia per successionem non videtur
habere solidum quia non habet vim
solucionis ut dixi Item nec secunda quia
non debet cedi actionem ut dicam . ff . eiusdem
l . modestinus ¶ Item nec tercia
quia non potest repetere ut . l . in
l . falcidia Sed huic obstat ista
. l . in principio que loquitur quando duo
rei sunt ex contractu mutui / ergo
non ex causa lucrativa Sed re
spondeo quod licet questio proponatur
in duobus reis ex causa mu
tui tamen in illo versiculo si cum
duo loquitur generaliter in du
obus reis ex causa lucrativa et
sic non refertur ad casum propositum
/ vel si vis dicere quod ad propositum
primum casum refertur. Dic quod
hic pecunia tota pervenit ad illum
correum cui fiscus non successit
Et sic dicte regule non obstant
eadem racione ¶ Ulterius
contra predicta opponitur / nam le
gata liberacione acceptacio facta uni
ex duobus reis sociis prodest al
teri in totum ut . l . iiii . ff . nunc
de effectu . ff . de libera. lega. contra
non successio que solucionis locum
habetur Item sentencia abso
lutoria prodest alteri ut . l . si
duo . ff . de arbitris / et sic confu
sio Solucio dicit glosa quod confu
sio non habet vim solucionis
Sed istud non declarat quia
pactum factum uni non habet
vim solucionis et prodest alii
in totum ut . l . eandem . ff . i . ff . de
duobus reis / et . l . iiii . ff . nunc
de effectu . ff . de liberacione le
gata ¶ Unde advertite, dixi
tibi in l . ex duobus . ff . de duobus
reis / quod eatenus quatenus so
cius potest repetere a socio li

berato eatenus sibi prodest pac
tum ut . l . eandem . ff . i . ff . de du
obus reis et facit . l . iiii . ff . nunc
de effectu ¶ Modo ad propositum
quando sunt duo socii si uni est
factum pactum sive ab alio petatur
dimidia sive eciam unius
tenearius partem istius quod sol
uit repetet a socio quia omne
comodum debet esse commune si
ve sint socii omnium bonorum
sive obligacio unius tantum
Et illud verum quando acci
dit durante societate Nec ve
ro ista ista confusio fit post mortem
Et sic societate finita meri
to partem non petet a socio . nam cum
societas sit finita non potest
cogi communicare id quod exege
rit Solum enim exigit
illud quod ipsi qui conveniuntur so
luendo in divisionem obvenit
Et ideo puto quod si facta divi
sione inter conreos uni fiat
pactum illud non prodest alteri
in parte que sibi obvenit
solvenda. ¶ Ultimo hec lex
inducatur ad plures questiones
Primo inducatur per glosam
An duo rei debendi videantur
invicem fideiubere dixi de duo.
reis . l . reos in principio ¶ Que
rit dynus si pendente inquisi
cione supervenit legittimus accu
sator debet ne supersederi in
inquisicione Et videtur quod sic
per istam . l . ibi ut quemadmodum
et cetera / Et de hoc per dynum
in . c . actus legittimi extra
de regulis iuris libro sexto / et
dicam in l . si maritus . ff . i .
. ff . de adulteriis Per Cynum
in . l . ea quidem . C . de accusaci
¶ Deinde querit dynus
Quidam accusavit alterum
deinde fuit exbannitus
Modo iste accusatus dicit
quod super accusacione sua facta
per exbannitum non debet pro
cedi per formam statuti quo
cavetur quod querimonie ex
bannitorum non audiantur
Et videtur quod non possit pro
cedi per istum textum ibi ut
quemadmodum / et cetera / et . l .
si post finitam . ff . de suspect
tutoribus / et . l . hos accusare
ff . hoc beneficio . ff . de accusacio .
et . l . iii . ff . penultimo . ff . de liberis
agnoscendis ¶ E contra videtur
quod possit procedi postquam iudicium
est iam inchoatum ut . ff . de iu
risdictione omnium iudicum . l .
cum quedam puella Et ita quo
dam habent istam questionem
insolutam Tamen michi videtur
quod sit casus in . l . negandi
. C . qui accusare non possunt / et . l .
si reus qui reus de publicis iudiciis
ubi accusacionem de novo non po
test dare deportatus sed antea
prosequi ¶ Ad contraria respon
deo Primo non obstat ista
lex / quia hic supervenit defectus
in causa finali . In questione pro
posita supervenit defectus in per
sona id est accusantis / non in
causa finali / quia non desinit de
licet unum esse . licet accusator

sit exbannitus. Non obstat. l. hos. §. hoc beneficio, quia ibi superueniente beneficium accusatio quod uti potest. Sed in questione proposita mittitur ex banno accusati quod non licet per uim. C. allegata. Non obstat. l. iij. §. fi. C. de liberis agnoscendis, et l. si post finitam. C. de suspectis tutoribus, quia ibi superuenit defectus in causa finali uel materiali ut dixi. C. de uer. obli. l. pluribus §. et si placet.

Si ponamus

Non preiudicat mandatori hoc dicit. Opponitur quod imputet sibi mandator si soluit ut l. si fideiussor in prin. C. mandati. Solucio dicit glosa l. hic mandator seu fideiussor fuit ignorans, secus si sciens vt in contrario. vel fuit pactum personale, sed textus aliter soluit. Dic ergo quod hic fuit factum pactum vni ex reis debendi ita quod non prodest alteri reo, et fideiussor soluit pro eo qui remanet sic obligatus habet actionem eciam contra liberatum per racionem in textu, quia non potuerit auferre actionem mandatori qui contemplacione utriusque intercessit vt supra proxime dixi.

Placet

Iste. §. habet duas lecturas. Nota secundam quod mandatum potest implere per alium. Quod procedit in casu §. nostri quando in mandato uenit dari quod potest per alium explicari. C. de caducis tollendis §. ne autem secus si fieri ut ibi.

Fideiussori

Acceptilacio facta fideiussori qui in obligacione non incidit non prodest fideiussori hoc dicit dominus bartholus de saxo ferrato.

Cum procurator

Contumacia rei non auget obligacionem fideiussoris hoc dicit. Hic loquitur in fideiussore de ratum haberi. Quid in fideiussore iudicatum solui et iuratur in litem contra eum. An intelligatur in eo quod cessat illa accio propter iuramentum. Glosa in l. i. C. de in litem iurando dicit quod sic. Ego reprehendo glo. per l. iudicatum solui stip. certam et iudicatum solui. Sed sustinendo eam dic quod uel iuratum in litem in accione bone fidei et tunc non datur nisi vna sentencia et tunc ad id quod in illa prima uenit tenetur fideiussor vt dicta l. iudicatum solui. Facit quod no. de actionibus empti l. i. in pa. glo. magna. Quandoque feruntur due sentencie tunc fideiussor tenetur in id quod uenit in prima nisi forsan intercesserit eciam in ipso se-

cundo iudicio.

De Nouacionibus et delegacionibus Rubrica.

Nouacio est prioris debiti in

Primo dicit quid sit nouacio. Secundo vnde dicatur. Tercio qualis debeat esse obligacio nouata. Quarto qualis debet esse obligacio nouans et ibi nouacio enim ceteras ibi illud iiij ibi dum modo prima et secunda pars non egent summario. tercia et quarta breuiter hoc dicit. No. primo quid est nouacio. Secundo vnde dicatur. Tercio no. quod nil nouat ... Quarto no. quod prius ... obligacio. Op. pro quod nouacio est ... debuit diffinire nouacionem ... stip. ut l. v. §. stip. C. de v. o. So. nouacio ... hic ... ipsa ... non fieri sed effectus ipsius ... hic. Opp. ... l. ... de nouacionibus ... uoluntas ... [illegible] ... [illegible] ... pars ut l. i. C. de pac. ... [illegible] ... ad C. ... ut

ē an̄ bie^m ob. cil'. tm̄ ꝭ. g. nunq̄ ut no.
de iur' et fac. i. l. cū q̄s. ff. de cō' i de. l. i.
i io si itiu ꝑitto illa. C. sb' spe fu^re mi.
ꝑ cale; noua: pa / ⁊ n̄ī. i pungit. ⁊ g dat ad.
ex … ꝑ lit' ḡf fiat noua: ꝑ cale ob tm̄
ut. j. e. l. dele … sz ete ꝑ lit' ḡf iducit'
nedia noua: ⁊ de i. a n̄ loq̄tur hic sz di
cam. j. e. l. a … qm̄ sz fc ꝑ lit' gf nouo vo
lu^a. q̄ vo ie ōtestari' lite d' q̄ lo. j. e. l.
d' lete i iā … ē … ob … est
ut dat dne i. l. ij. C. d' iudi. Sz quo
an ꝑ a … ōtē posst fieri nouo ꝑce. ob
q̄ ꝑ stip ⁊ vt q̄ n̄ ꝑ l. ite ia i ff. d.
ōsti. pec. ubi iueniat noue pfce i ōsti
n̄ ff nouo / q̄ mego dico ⁊ do tex q̄
nesao a tex. ut. l. si madato meo ff. si
ff. ma / tu h ē plꝰ q̄ ꝑstip ꝑsueba
nouo i ane n̄ ꝑsueba: n̄ hoc age' ut
l. ite ia i ff. ff. de ōsti pe. ⁊ l. si mad'to
mō ff. si. ff. ma. Q'ro q̄ si fuiꝰ ꝑmitte
aid no' an noue pu / q̄ d'. q̄ n̄ q̄ e s'
ītcessio nō obli' cal' n̄ n̄ ut ff. ti. i. l.
fuiꝰ isgo ⁊. l. sei / de ho' hes tex exp'sse i sti
e. ꝭ. ꝑ tm̄ puto q̄ si n̄ ē ītcessio ut q̄
… ex ca ꝑ'aul … q̄ te fiet nouo Q'ro
quo sic q' ac … cal' ē pot tolle ob iuris
gen ut j. ti. ij. l. an inutil ꝭ. si accept. ⁊ l.
si acceptilatio dic q̄ actio cal' q' dicto … dit
ad ꝑimediu ob n̄ pt ea tolle s; actio calis
tendes ad eud' effē / ad q̄ ob iur ge bn̄
pt tolle ⁊ sic ē mirabilis ꝑdicō ut no. i sti
e. ꝭ. ie pacte. i si ff. ꝑ q̄ Veio ad v. ro.
op. ff. d' od' de. l. q̄ pu … ⁊ l. pꝰ ff. d' ac
rob / h … tior st i q̄ plee so vna eq̄
lo i pꝰ q̄ ē pxiꝰ pub' ta siue st loq' si
ue no / … loq'ur si ē pxi i fāte l' i fāe
tdic q̄ ie ē pr pub' q̄ h x. a. ⁊ di diu
q̄ itele i miaſ. i feia in ix. a. cū di'
d' pxa pub' na ē i fāa duat vsq̄ ad vij
a. n. C. d' iur' d' li. l. si i fata i. q̄ … ius
ad pub' … dicta ꝑ me … ⁊ sc appeb an sc pxi
i fa pub' ita dic q̄. j. d' … l. pu
i pn ⁊ i sti d' uti. sti. ꝭ. sz q̄ dix / alii vi
dta al' ie l. n̄ tm̄ ff. d' excu tu. q̄ pxiꝰ pu
ē pxiꝰ ꝑ vij mi / sz i a tm̄ lo' i stare huic
q̄. a. tex. ē i. l. i. ꝭ. p. ff. de li. ho ex q̄ pa
facie vi q̄ pdca / sz si bn̄ i spicia: nil fa
at / dicit q̄ i ho bn̄ / sz i solō q̄ n̄ bn̄ d'
ꝑ. l. si plꝰ ff. d' auc. tu. v. i. pxiꝰ pub
nō ob cal' dat q̄ a … q̄ a pue' ad
ad … n̄ n̄. l. si pꝰ j. d' so. j. ff. qmo
l. m. a … digit u mar q̄ … q̄ dz
ē pxiꝰ pu' ⁊ loq' sz n̄ bn̄ dic q̄ te …
nli ⁊ cale vt dca. l. si pꝰ i pn. ⁊ l. ij. ff. qmo
a … dicet al' a p.ꝰ h tu … ⁊ pt obl' n nli
ē distic tn / a n h tut ⁊ n pe n obl' n
ita no. C. d' iuti sti. l. si / sz n̄ ph q̄ n̄ n̄ h
tut' fac … posse obl' … ar. l. si … C. d' i
ite. i' sti. vn̄ a atq' al' dicent ꝭ. eq̄ / a ꝑ lꝰ h
tutez ⁊ no pt si eo n̄ obl' vt dc̄s. l.
a' no h tutez ⁊ pt obl' n̄ … h' ar dce
l. si cu'rez / … opi sibi app'at iq de are. sz
sit … u i ste glo i dca. l. plꝰ n̄ call'
j. d' i' gu iur' / sz ista opi ē q̄ casu i l. si
ff. d' iur' iur' nō ob q̄ dr q̄ ē pa' ꝑdigo
vt dca. l. si cur' / q̄ n ē vm i oib; / n̄ obstat
q̄ d' … ho' q̄ … ꝑ … uale iur' … cōis.
si solue: q̄ i ho pu' succurri' ꝑ. l. i cd' re
ff. de cd' i debi. / nō obstat si dic q̄ dādo cu
sibi vr i tdca admistro vt. j. dca / pa q̄ so
ē q̄ … q̄. tua hic / ⁊ dca. l. puꝰ n̄ vlle
j. d' i' q̄ iur' / vn̄ distingue sic / a' pꝰ ē i fās
⁊ n̄ obliga: cal' l n̄ ⁊ si ad pueit vt i
… q̄ itelle q̄ n̄ te … exco …
sz cōde si ca / ut ad exhi' n̄. ff. qmo. l. ij.
⁊ q̄ l. no. ie q̄ dico de i fāte itelc d' …
i fāte ut i sti d' iuti. sti. ꝭ. sz q̄ dicꝰ et
no. i dca. l. puꝰ n vlle / si no ē maior
i fāte ⁊ pxiꝰ pubtati te si pittat suo tu'
nec cal' n n obli; ut. l. plꝰ ff. d' auc.
tu. ꝭ. g. q̄ itellige / n̄ sc locuplor ut i
ꝑ / a' pittat alii sn̄ tut' auce te obli
n̄ u h ⁊ i sti. … ꝑ ꝭ glo / q̄ itelligo i
distincte utz sit locuplet' ul' nō h tutez
ul' nō ut ff. de iur' iur'. l. si. ff. ad l. fa
ladi. l. si puꝰ q̄ di le. te. l. cū illus
ꝭ. i. ad trebell. l. si eiꝰ. j. ti. i. l. i mutacōib;

et si ex locuplet'. obli' cal' ut dic q̄ h i si
Sin aut pmisit cū tutoris auctē te obliga
cal' ⁊ nlr sz pot restitui sz glo i l. i
pubes. ff. de auc. tu. ꝭ. g. ꝑdca q̄ dixi
pulꝰ te cal' ⁊ nlr intellige n̄ pmissio
sit facta de re cuiꝰ alienacō ē iterdicta q̄
tūc nec cūl' nec naturalr' obligat'.
sn̄ decto vt. l. si ad resolueda. C. de
predi. mi. ro; j. dica ¶ Q'ro de re
prodigo ꝗ ē i fans ⁊ i fatie pxiꝰ n̄ ob
ligat' nlr q̄ deficat ōsiliꝰ / puplꝰ si ꝑ
mittit suo tut' nō obligat' nlr q̄
prohibitꝰ ē tutor cte; ꝑmissione;
iter vino puitur vt. l. non lz. ff.
de ōtrah. empta / et no. C. de ōtrah.
empcio. l. cum ipse / unde cū lex resi
sit cōtractui non nasci' ciuil' oblig'
uel naturalis vt. l. si nō sorte in pn
ff. de condica indebi / et ista ē racō
quare ille cui ē interdictū bonis
nō obligatur naturalr q̄ est ei
interdictum et sic. l. resistit huic
contractui seu precept' iudic fcm̄
auctē l. sz pupill' nō est i te de;
contrahere ꝑ. l. uel per iudicem
sz. l. eorum contractib; nō assistit
Item iudex dando sibi tutores nō
interdicit eis administraciones;
sz supplet defectum etatis / ⁊ hic pn'
agit vt suppleat defcm̄ qui ē a na
non interdicat ei id qd' naturalr
potest vt. ff. de tutelis. l. i. Et ideo
in casibus iquibus lex resistit eor
. i. pupillorum contractibus ut i
alienacione ⁊ ꝑmissione rerum
in mobilium dico q̄ naturalr
nō obligatur q̄ hoc eis interdicit'
vt dicta. l. si ad resol' C. de pdy
minorum ar. ff. de condica indebi
l. si nō sortem ꝭ. si. Et id dico
q̄ si ex forma statuti alicuiꝰ ci
tatis esset prohibitum ne pupillꝰ
uel aliꝰ minor ōtraheret sine cta
sollēnitate / uel si eēt facta prohicō
ex pte contrahentis cū eo vt si sta
tutum esset q̄ nullus contrahat cū
minore nisi tali mō q̄ te ex tali
contractu pupillus uel minor nō ob
ligatur naturaliter ꝑ eaque dicta
sunt qn̄ pupillus contrahit cum
tutore et ꝑ alia de cōtractu inter
dicto alegat / ꝑterea ꝑdicta plantur
alia rōne / q̄ qn̄ in stipl'de uel cōtra
ctu uenit ad cuiꝰ comercium est i
terdictum ei cui promittitur nō con
trahitur obligacio naturalis vt ff.
de acti. ⁊ oblig. l. i. ꝭ. si id q̄ et ibi
glo Item si ē prohibitū comercium
hoc est alienacio ex pte pmittentis
vt dicto ꝭ. si id quod ff. dixi de
prodigo / nec obstat l. multū cum
sy ff. de v'. ob. q̄ ibi loquitur qn̄ ꝑ
missori nō est comerciū / hoc ē non
pot emere nec sibi acquirere / eade
racione si est prohibitus vēdere ad
quod facit q̄ faciendo ōtra preceptū
l. peccat mortaliter … nō te obs
uare id de iure nali … vt dixi
ff. ti. i. l. siquis pro eo i pn. Id' dico
in mlierib; / ⁊ alus quib; est a statut'
certarum interdictum ōtrahere. Sz in'
est aduertendum qualr' verba cō
cipiantur ut dixi ff. ti. i. l. cū lex
¶ Q'uero quid i adulto glo dicit
aut habet curē; et idem q̄ i pupillo
aut non et tūc tenet' ciuiliter ⁊
naturaliter lz possit restitui ut. l.
i pubes. ff. de v. o. sz cōtra C. de i inte
resti. l. si curatorē; ubi expa' ei cu
bonis ē iterdicti q̄ … tenet q̄ mino
plz q̄ plus obligaretur pupillꝰ q̄
adultꝰ te hn̄s …

alicui admistracõ et petitas admi-
strandi quã hz de iure nãli ut
. ß. dictu ẽ in pupillo sz tollitur
fomitu qd' alba' a iure cili sed
qui homo expsse interdicit et tolli
ne petitis vt dici l. si is cui bo-
me. Nec ob. l. si curez hz q̃ req
patur prodigo quãtu ad alez
ob. Jnteo tñ q̃ si iudex iter-
diceret pup̃lo vl' adulto admi
stracoz ex ca tc nõ obligne cili
ul' nãli. vidim' qualit obliget'
pupill' ex contractu quid ex do-
lo et nõ est dubiu ut. l. i. C. si
adu. delic. et. l. i. ff. cum i pup̃lu
. ß. deposita Quid i culpa dicitur
ff. huius. i. l. ij. ß. ti. pxi.

Omnes res

Omnis obligo pt nou
ari. si tñ hoc agat
h. dic dz hic dum
hoc agat. glo i telli et dicat. q
sine tacite siue expsse ut i sta. e.
ß. p.² Sz q. C. e. l. fi. Eo dicit
glo. q hodie expsse dz agi. dic
tñ q ubicunqz oli fiebat noua-
tacite hodie fit ope excep.tis ista
glo. habeo pro vera et idez tz C.
. e. l. fi. et azo i suma. h. ti. q
erãt due obligões // ¶ Qo
an utraqz sit efficax dic ut dix
i. l. q bis. ß. de v. ob. p sa. de
dux. Et qlr fiat nouacio dabo
maz i. l. p. J. de fcori stipula
¶ Dic tñ qro dz istis tici'
pmisit seyo C. ex tli ca rõpu
tato in hoc oi alio istis uiz
ex hoc vidr fca nouaco pre cu
puto q sic p deniz. l. fi. C. e. et
. ar. ß. delega. m. l. paulo. cali. ff.
. i. ¶ Sz qro qualr fiet tacite
dic ut dixi. ß. de ver. ob. l. qui
usufruc. et dici i deci. l. pe. J. de
feo stip. ¶ Queio utru acc.
in rem posse nouari dic q sic
vt J. ti. ij. l. et vm ff. i. ¶ Q
io nunq id qd' venit p oi iu
dicis nouatur dici. J. e. l. ceptor

Qui bonis

¶ Qo quid si n̄
meliorez nec deteriore
sua condicoez fac. q.
dicat q nalz vt. J. de solu. l. i
pup̃lo et ß. de dolo. l. nõ debz
Contrariaz glo. habetis J. e. l.
nouacio qy tenet ista p. l. quã
allo sz q̃ ista determiacoez facit
glo. C. e. l. i. Eo. aut queritur de
pupillo queiendo i exigendo et
tunc r.q. q vere sit locupletior
aliac siquid ab eo exige. effi
ceretur paupior et ita lo. illa q.
aut queritur an sit locupletior q.
ad aliaz i tc sufficit q no sit pau
upior vt hac q. et l. allegata

Usufr. debi

Ista lex est sbtil. Jn
obli. que contrahuntur
sup rebus inseparabi
libz a persona non cadit vera de
legacio hoc dicit i fi ibi cohere-
. i. contracta sup re q̃ psoe cohe
reat ¶ No q no debeo id pe
tere cui' cõtrariu nõ ecem postu
laturus Jtem no. q idez i aliis
r. bz q̃ psoe coheret. ¶ Opp. de
. l. mli. ff. ex casse. ß. de iure. dic
quia glo all. p ecor vide i glo
que incipit in psoe ponitur. se. i
fi. et ecor i eo q̃ i dz q no pot
fieri delegacio in alio discordat

qz dic q nõ ẽ libat' debitor hic dz
q ẽ libat' saltim ope exceptois
dic q̃ i' delegatus nichil ab
erit et ei cui facta erit delega-
nil aderat. hic aderat fm Jaco
de are ¶ Oppo i sa. de usufr
f. finit. qz nõ pot delegari ul'
cedi glo dicit q hic ẽ spale. sz
certe nõ video rõem spalitatis
vm glo. soluit aliter q hic nõ
fuerat usufruc cõstitut' et sic ce
ditur actio. glo nõ dicat vm q
sic usufruc. nõ pot cedi. ita nec
actio. vt. l. corrupcõem C. de us
usfruc et. l. omes ff. desinere ß.
vsufruc q̃admo ca. et. l. sepm'
aaulus. ß. de usufr. le. nec pot
delegari ut ipo iure vt hic qz
ali' ẽ vsufruc i psona delegãtis
et ali' in pso ei' cui fca ẽ dele.
vt. l. stip. ista ff. siquis ita de
v. ob. tamen pr cosen debitoris
et cditoris libat' ope exceptois
vt hic sz cessio nullomõ valet
qz nõ cosensit debitor et ideo
si exigeretur ab eo cui ẽ fca ces
sio cogeretur solue ad. p a. iure.
. sz q̃ hoc vide q ec in deleg nõ
libet. vt ß. de op. lib. l. ope i
rez cit. l. se et se Eo ipe non
libatur ipo iure vt ibi sz ope
excep. sic ut hic ut. l. fi. ff. cu
m. ß. de v. ob. Jtem cotra qz
nullomõ libatur vt dicto ff. ex
asse Eo ibi delegatus nõ libat
a cditoribz i legatariis hdit.
qz illi nõ cõsentiut delegoi. sz co
sesit solum ille cui debebat fieri
restitucio Jtez nõ libat ab a.
fidei c. fca qz ei cui ẽ delegacio
fca nil qri na i fca restit opa
aucto senat'co trebell q̃ nõ
hz locu i eo cui fca ẽ delegaco
¶ Oppo i vz q usufruc finiat
p psoa cedetis vt. l. necio. ff.
fi. ß. de pict et como rei ven.
Eo ibi non fuit cess' usufruc
sz comoditas eo vtendi. hic nõ
fuit actio delegata i usufruct'
fuit cõstitut' i p.a ei' cui fca ẽ de
legacio io ex ei' p fi. fiat e.
so. ma. l. si usufruct.

In diem obligo

Obligo pura pot no
uari in diez i ante diez
nõ fiet extincio h. dic
¶ hic ẽ amphibologia q ista
uerba pnt dupl. intelligi sz vera
lectura ẽ i sumario ¶ Qro si
obli. i diem nouatur ut i pura
an statim possit agi i glo hic
dicat q sic Contraria glo ẽ J.
. e. l. stipz ff. i. et ibi videbit'
et qy hic tangit

Si ita fuero

Obligacio fideiussoris
non nouat pncipalez
hoc dicat.

Qum peccuniaz

Cu pma ca venit ad
nuplementu alteri' agi
ex ipleto nõ ex iplete
hoc dicat. ¶ Oppo de l. certi co
dicio ff. q̃m. ß. si cer pe. Eo ibi
fuit iutil' stip. ¶ Oppo de. l. i.
ff. ij. ß. de stip. servo Eo ibi
noie vni' fuit stipulat' et no
alteri' nociant ¶ Oppo de l.
quidã cu filiu. ß. de ver. oblig.

Oppo. de l. contra. ff. ad macedo. glo
soluit q mutuo fuit fcta ex inter
uallo ibi hic in continenti sz michi
est dicere, dic qd q contraria l. no
notant q ex stiploe no nascitur
Sz qd erit accepta et dic ut
dixi i l. quidam cum filium. Q
ro qualiter intelligatur in continenti.
glo in diuersis ptib dicit uel prox
an uel parum post ut l. iii. C. de
edili. edic. et l. iure gen. § qn
primo et l. in bone fidei C. de
pact. Jaco. de Arena hic dicit
q intelligitur in continenti antequam recede
bant contractus p absoluto ut
l. contractus C. de fide instru. dicam
de hoc j. de solucio. l. i. Q. ro
quid in dubio an numeracio videatur
facta ca implende stip. vel ut ex
ea oriatur actio. dic ut glo. sz de
dicit q in dubio sine an sine
post fiat stip. pp fit ca implende sa
placoes mutuo et no uere n. si
tr ex numeracoe nascatur actio, et istud
est vale sare pp formacoez libelli
an intemptes actoz ex numeracoe vt
ex stip. dixi i l. si ita stipulatus
§ grisogonus. ff. de v. ob. i per
tacto i l. certi condicio § qm. ff.
si cer. pe. plene ibi dixi et p Cy.
i l. si absnt C. si cer. pe. Q.
glo quid si dixi me stipulatum
et mo et postea no stipulor an
nascatur ex numeracoe actio et certe sic
qr ex tali stip. i cpoicta nascatur
actio ex numeracoe ut l. certi condic.
§ qm multo magis vbi e nulla
stip. illius modi arguendi sequitur
prpa vt l. i. post pn C. de rei
vxo. actio

Nouacionibus [Si] Stipu. no uacoes tollit pina ob et tollit moram hoc dicit. Q. ro vtrum in sequentez obligacoez trahat mora precedens q'az q sic nisi expresse agatur contrarium istud est verum q iura ista se muta i hoc qr hodie dz expresse agi ut psumatur nouacio sz ca hoc an pena vel mora precedens videatur repetita i obligoe nouante an sit i mutuu dicam j. e. l. gone et pleius i l. si rem aliquam § e. dixi i l. cum qui ita § ff. § de v. oblig.

Legata Obligo in die uel pura pot statim nouari sz cedenal de mu i condicoe euentu hoc dic. Hic di q ob in diez statim nouatur. Quero hic dicit q obli. i diez statim nouat. vtz ex stiploe nouante potest statim agi. glo dicit q non sz expectabitur dies ita dicit glo. sz ff. e. l. i diem no contrarium, dicit quedam q hic loquitur i l. mea qn fuit expresse dies repetita et i l. i die loquitur glo qn e dubiu, vt sic in dubio no intelligitur repetita ar. l. all. i glo et ita dicebat Ol. contra istud dictum vide ca. i l. q sic ff. de v. ob nisi i dubio dies repetita videtur. Michi vero q debes dicere i dubio sic. Aut in sequenti stip. nulla fuit deducta quantitas sz sic dictu q ex p'ca stip. debes pittere et tuc dies intelligitur repetita. Aut fuit expressa quantitas tantum ut C. q michi debes pmittere et dico no intelligitur repetita. hoc p. ff. de re iudica.

l. neseuim cum sua glo, et l. si per
quem sua glo. ff. so. matri. no
ob. l. qui sic quia ibi fuit expresse
facta commemoracio diei.

Si quis ita Cex p. stip. nouat pot precedere stip. nouante hoc. d. Oppo. e. ipse no pot quid oriri i extingui ut l. a. cio cum morietur ff. de vsufr. So. q hic dicit e ipse, no intelligatur i eodem instanti sz precedit po ob. tcy. et seq. postea obligacio nouans.

Item celsus Dat in dicit no noua. p stip. iudicatu solui solui hoc dicit.

Si decem Si debita a duobus alternative pittatur nouacio no contingit. h. d. Oppo. glo. de l. si re aut. ff. e. So vt ibi. Item contra. j. e. l. ate. So vt ibi. Circa ista l. queritur duo pmo quis fuit iste ticius. So. pot intelligi de ipso debitore ul de quodam extraneo et sic erunt due lecture. Sedz hoc queritur quid i dubio, dicit glo in dubio psumo ut j. ti. i. l. et magis q meo vel fm quosdam vt innuitur j. e. c. te, et l. is cui, ista glo e difficilis, nam ad hoc ut pma rnsio precedat oppz te formare sic qoz. Qd si iste ticius soluit simpliciter no exprimendo pro qo soluit, et intellige q iste ticius erat ille id debitor no erat extraneus tuc procedit rnsio pa q in dubio vr soluere noie suo vt dca l. et magis j. ti. i. sz si ille ticius fuisset quidam extraneus et dubitatur i qua causa cederet solutu dic ut l. i. et. ii. j. ti. i. sz si ille Se cundo mo pot intelligi isti quid in dubio hoc e verum ista stip. psumatur fca aio nouandi vel no et tc bn precedit seconda rnsio dic ut j. e. l. si re aut, et l. si ate.

Si ab alio potest alius ne i inuitu liberare no aut michi i meo act auferre h. d. Oca hic q erunt duo obligati sz vno sol uente alter liberatur ymo videtur summa duplicari. Qd em probz q tu debeas m. C. noie doc vx. me et vx alia C. vn. vi. ob. i sti. de duo. rei i pn, et ff. de act et ob. l. lucio So. intelligas q hic fuit dictum i pmissioe eadem pecunie, et sic apparz q se serue de eadem pecunia. Q. ro qn aliquis liberat me inuitu an heat contra me act negg. hic dicat q non. Contrarium tenet alia glo. i l. soluendo ff. de negg. alia glo i l. soluctem dicit q no. j. ti. i. intelligit illud qn so luitur p ig'rnte sed p inuito. Guil. de Cu dicit q qn sol uitur p ~~ignte~~ p inuito hz act negg. id probat p l. at si quis § labeo ff. de relig. Jt probat l. sigs manapys § fi. ff. de pet. et qr no est equm ut qs locupletetur cum aliena iactura vt l. nam hec na ff. de condic. inde. et sic equz e accz dari ut l. quociens ff. de prep. ver. et hoc tenet Cy. i l. fi. C. de negg. ad. l. fi. de negg. g. Rx Guil. q qn prohibicio.

fit sup tali gestione q ip ea gestioz
incidit in delictu vl culpa phibeo
ne laborite fidu meu nec i terre
ca laborandi tue si i trac deliquis
ut l. iij. C. de acqui re do, nisi
no debes hre act negg g ut l. siue
hereditaria. C. de negg, s; qn phi
bicio no facit gestorem delinquere
ut puta prohibeo tibi ne soluas
pro me soluis tu hebis contra
me act negg p deus rodes q
dicat guil ipe dicat contra casu
l. si pro te. C. mandati, et sic i
glo dicat xiiij, facit l. si ex duob,
C. de negg, et sic ista glo vult
dicat, et glo q e i l. soluendo itel
liga in eo qui soluit p ignarac
alias male diceret No ob l. ac
siquis. ff. labeo q spale i expes
funeris No ob l. siquis fimie
iniciarie i fi. ff. de peculi q ibi
io q filius pot obligare dnm
vsq; ad peculi ita vndz glo
i dca l. fi. C. de negg g i no ob
stat q no dz locupletari cu aliena
iactura, et q equu e ag dari
q ymo no e equu ipe phiaxim
sibi feciam ut dict.

Si pupillus

Hic glo q incipit
vide superflua ibi. s;
dicat q no, no i car
q possu petere ut fiat michi i
stm libac ut mag de facili
possez liberos ondere ut hic. et
l. plerq apoche. C. de fide istru.

Cum sub condicoe

Qro qm glo ponit ex iij si
stipulor, si antixps nasceri
na certum est q nasceri 2
ix pon ex iij si stipulor cum
tu moriar na ista stipulacio
est pura, ymo no e pura q lz
hoc sit certum q moriar, no tn
est certu qn io dz expectari dies
ita no i l. i oibz de regu iu ic.
Qro glo ponit exemplu qn p
mitto si celu no tetigero digi
to na e certu q mq celu digi
to tangaz io e pura ut l. i illa
i fi. C. de u. ob.

Qui actui

Si sua sti
pulacio
continet minus non psumi-
nouacio seque, si gtineat plus
h. d. Qro hic, quid e hoc
dictum qn fo stiplor mius nichil
agi, dicunt quidam q no fit no
uacio etiam si e actum hoc e
flm ut l. qui insuf. C. de v. ob.
Alij dicut q sequis stip. nullu
hz ... C ii dic, nichil agi
q nouacio no psumitur et ita de
bem intellige cu sumus i materia
nouac Qro qn stiplor po
ster fo actu, an nouacio psua
glo dicat q no, q aliud e q
in sua stip deducitur, vt vo q
fit nouacio ut patet i l. q insuf.
C. de u. ob. fm xiiij et docz in
tellectu. et sic dz intellige hic
ut sic faciat ad ti. no ob q
hic dr, q stipulatur aliud, q i
telligo q stipulatur aliud s. pl.

Qui recte

Off. g.
de l. no
uare. ff. e. et l. no adeo
Eo dicat glo hic dicit
q fallit in adiecto fa
llit etia in qbusda alijs Rue no
vt ista gtia soluat addit ad
regula cui recte sol. s. vt sibi de

bitu et ista regula no gprehendit ea
cuiatoe i glo et veriz dicit Rue
cu formando sic regula; exceptio
no bn adaptatur ad regulam
itez in qbuscam caibus ille qui
solui potest noie alieno pot no
uare ut i tutore et curatore
procure hnte madatu ai liba
ut ff. e. l. nouare et l. fi. ff. e.

Delegare

Ar. hic
delegare
e vice sua aliu reu
dare creditori, an
hec lex sit hodie cor
recta p l. fi. C. de nouacio et
insti e. ff. p, crte no vide q
illa l. no facit mecoez nisi
de nouac, no de delegue Et
si tu dicis, ymo facit ibi me
coz de delegacoe dn corrigit
iura antiqua q dicebat q i
tuetu noue prone noua nas
at obligo z i ducebat nouaco
qd ad delegue ipe videbatur
referri, q no ob q noua p
poset interuenire absq; iussu
et delegac debitoris. s; si de
bitor delegut reum uel dat
aliu expimissore forte nouacio
non inducitur no pono hoc p
gstanti Vemo ad fiu pa
ssum dicitur hic q fit delega
p stip et plic cor contra ff. e. l.
delegare Eo in delegacione
est duplex actus vnus e inter
delegutez z delegatu debitorez
z iste talis actus fit nutu sep
tura et silibus modis vt ff.
e. l. delegare est qdaz actus qui
fit inter delegatez et eu cui fit
lim, stip et lit gtes Contra q
solu stip fit ut l. i. C. e. So.
sbaudi ibi uel cortes Qri.
glo primo qualiter fiat ista
delegacio p qo Rndeo qn aliq
suscipit iudiciu p me aio no
uandi tuc ego liberor z ille
icipit teneri vl ponis aliomo
dicat glo q ego cedo t actoz
gtra debitore meu et tu lite
gt es cu eo ipe incipit teneri
tibi et libatur q ex iij istud
no e bo mag est mag ex mie
ssione q delegac vnde tene
firmi Sedo qro q acto de
bit gtra debitore sic delegatu
p gtes, dicat glo q datur illa u
tilis que gtra debitorez dat di
recta, ista glo tz dy z are dren
char. Cy. i. l. i. C. de iudicijs
et no all aliud nisi ista glo.
Qro fca gtes. utrum pcedit
sup eadez istancia gtra debi
torez Rndeo vr q no q tpe
dati libelli ista acto no gpetebat
s; cepit gpetere in ipa lit co
tes g. ic vt l. no pot. ff. de iu
dicijs Cotrm dico q ex ead in
stacia seqr gdepnacio et pcedet
iudiciu hoc nio q dde ac for
bus g illic debitore sic dele
gatu et suscipiet iudiciu de
fensio noie rei pncipal seu
cuius cotra defesore cuio noua
dr rei pn pbatur i l. libto
ff. fi. C. de negg, itadz itelligi
l. soluendo. C. ti. et ff. ti. i. l. so
luendo

Quos delegauit

Ista ē bona l. delegatus sacēs sibi
excepcoēz cōpetere ea vī renunctiare
ignorans nō pt excipe cōtra eū
cui fca ē delegacio s; cōtra de
legantem sibi succurritur. h. d.
No. textum ibi. silius ei vi
abitur qui donat qui renunctiat
excep. vide; tc̄ et sic nō q̄ re
mittere excep. est dōre q̄ tene
menti/ vn̄ adiuce in instit. ꝑ
cur et instituēe ſcire a prius. i
q̄b; renunciat cuili et eti excep
nam vr̄ q̄ nō possit rittere ꝗ
renunciare simplr̄ excepcī ꝑēp
torie est donare nisi hīc ma
datum ad renunciand. Oppo
de l. uil. ē. de doli excep. Eo
an loq̄: qn̄ delegacio ē fca nō
creditori/ hic qn̄ ē fca creditori
putatiuo uel aīo nouandi. Te
net glo quid in dubio si non
est certū iure sequit uel ig̃ra
uerit glo ix sollemniter aut ex
cep. cōpetebat fco suo et ꝑsumi
scire/ aut ex fco alieno et ꝑsumi
ignorare qd̄ tene menti sile. no.
i. l. si rē. ē. dele. i. ꝑmi dein
q̄ ex fco suo ꝑsumitur scire intel
lige nisi fcm̄ sui eēt multū lo
ginquū ut l. pegre in fin. ē. de
acquir. pos. no. ꝑ dy i. c. ꝑsum.
q̄ō ig̃rare ex de r̄gu. iuris
li. vi. Item itellige nisi eēt fcz
ual de intricatum ita q̄ memo
rie de facili repetiri nō poterat
ut l. emptor ꝑ lucius. ē. de pact.
et l. cum scdug. ē. de confes.

Q uociens Ista est
simulū sollemne l. et diuid
hīn ptes .ij. pō qr̄
stip. cōdonal' in sp̄o
ad nouādū ꝑmam
s; qn̄ stip. ꝑma inefficitur
ad i nouandum cōdonalez ȝ.
ibi ſcm qd̄ et bīue h. d. Sti
pulacio cōdonalis nouat pri
mā in cōdōne euentum s; statī mo
ram purdeat ob. purgat. hec stip
pura nouat cōdonalez i cōdicione
euentum si tn̄ eadem ꝑsona i quam
obligacio cadat h. dicit i summa
tex ibi egisse videa. qz ꝑ eā re
cessum vide a cōdonali ob. s; me
tez ꝗtrarie. ꝛ hec idem qd̄ hac. l.
i. l. petitam ē. si cer. pe. ad v. vn
martell. Oppo. fortiter de l.
eū q ita ꝓ. ſi. ē. de v. ob. ꝑ stip.
cōdonalem nō tollit moram precedes
Eo ut ibi dixi et ꝗ. dicā i ꝑxio
ꝗtrario. Item oppo de l. si rez ꝗ.
ē. glo. dicit q̄ ibi fuit expsse ac
tum q̄ mora nō purgetur istud
est diuinare vl' ibi loqt̄ur qn̄
re abīte fuit fca stip. aīo noua
di tnc re ꝑnte/ et ista ē uā/ et nō
so. et istam tenui i. l. eū qui ita
ꝓ. ſi. et eā tenet Ja. de Ra. et oēs
moderni licet Jaco. de ra. i. l. eū
qui ita. ꝓ. ſi. ista so. sibi appēt
et ꝓbatur ista so. i. l. qui decem
ꝑ idem vendit ussimum. ꝗ. de so.
Vemo ad scam ptez et vide
q̄ licet ꝑsona sit deꝑtata q̄ noue
ob. nā fiscus ē heres so ē ꝑsona
que pot obligari ut l. nouacio
ꝗ. e. Eo dicit qdaz hic loq̄ qn̄
post deportacōs bona nō erāt asis
co adhuc agnita et sic nō dū erat
heres. hoc nō placet qz idē ē he
reditatez iacere uel adita ee ut
dicta l. nouacio/ uel aliter/ et
istam tenet dy/ aliud q̄ ē ee mo
tuum nalr̄/ aliud q̄ ee deportatū
Et si tu dicis fiscus hetur loco
hedis. dico q̄ nō ē vm̄ ꝑ oia
ita hinstie nō ē. ti. i. l. iter
eos ꝓ. ſi. q glo. ꝓba. ꝑ hac. l.
ut ibi dixi exquo nō q̄ in obli.

ia cōtracta fiscus ht̄ loco hedis q̄q̄
ex cā de ꝑtito/ s; in obligacōe cōtra
henda cau ex causa de ꝑtito nō
het' loco heredis ut hic. Vl
terius qro dicatur hic q̄ deꝑtac
tc̄ qro an deꝑtatus obligetur
naturalz i aliter/ et glo hic di
cat q̄ nō obligatur ciuilr̄ s; nlr̄
sic hoc nō est vm̄ i casu mē l.
qz si obligaretur nlr̄ ꝑma obli
gacio nouaretur ut ē. e. l. i.
qd̄ ē cōtra istum tex/ dico g̃o q̄
in cāu l. mē nō obligat' ciuilr̄
ul' nlr̄/ et io aduerte ad ꝗtria
nā quedā sunt ob. de ꝑtito cōtracte
et ab ill' ꝑ deꝑtacōm libat' fide
iussor a ciuili et nli et transfu
ditur i fiscum ut l. si debitori
deꝑtato ē. ti. i. / qdaz sunt ob. de
nouo cōtrahende ꝗ i. ill' obliga
deꝑtatus nlr̄ ut l. qdaz ꝗ. de pe
nis qui retinet ea que iur/ gentiu
sunt ut ibi ꝗ; dā sunt ob. de nouo
ꝑficiende tn̄ ex cā de ꝑtito ꝗ ill'
nullomō obligantur ut hic. Vl
timo no. ista l. q̄ lz excepcōes cōo
traha. terio ad tpe stip. cōtracte
ut l. q. potior et l. qui balneu. ē.
qui po in pig. ha. tn̄ hoc ē vm̄
si tpe exntis codicōis repiatur ꝑe
mum hile ad oblig' ꝗhendā secꝰ
si repiatur inhile vel ex pte rei
ut hic nō. ꝗ. vl' ex pte ꝑsone ut
hac. l. vltima ꝗ. tene menti ꝑe.

S i creditor Pena nō
itellige repetita in stiplōe no
uante hoc dicat.

D elegare Op. ē. e.
l. delegare. Eo ut ibi.

N ouacione In stip.
nouante nō itelligit
repetitum pignus ul' fi
sūtach. ꝗ.

D oli mali Ista ē nobil'
et ꝑfunda l. et hoc du
biuster Excepcōe que ob
stabat deleganti nō
ob. ei cui fit deleg'
nisi cōtra eum ead' io cōtcedende
excep. cōsistat h. d. No. tex.
ibi diuisum si in acceptilac. qz nō
habes alibi ita expssum. Ex
hac l. no. q̄ excep. q ob. deleg
anti nō ob. ei cui fca ē delega.
2°. no. ꝑ. diuersum ꝑ quē di
cit dx. ult'. no. q̄ mulier non
pot' renunciare bnficio velleyano
na eodēz mō quo decipitur itercedendo
eod' mō de quo decipitur itercedendo
eod' mō decipitur renunciando. licet
glo dicat cōtra et cōsuev. ita se
lz. s; credo q̄ vlciu motiū dicat
vm̄ de iure ꝑhanc. l. de quo ꝑ
ꝗ. cy. C. de epi. et cle. l. siquis i co
scribēdo et l. vltima ad velley.
Tcio no. ꝑ. dēmqz q̄ nō pot
minor renunciare bnficio ꝑstitu.
qz in renunciacōe eod' mō deci
pitur de quo ē glo. ꝑ l. si tantū C.
de iufice. re. et l. si iudex cir
cūuento ē. de mino. Qrto
no. ꝑ. diuisum ē si uam q̄ in
tmē que quis contrahit post ꝑrb.
an. i. fta illud quad' enim cstā
qd̄ pot petere resti. tn̄ nō i. stu.
ita hec hic fallit in cāu que
habes C. de repud. hedi. l. ſi.
Vlco no. q̄ qs nō dz ee cu
riosus de negociis alienis Op.
de l. apud celsum ꝓ. ſi. ē. de do
li excep. Eo aliud i excepcōe
metus vt ibi. q ē scpta in rem.
aliud i excep. doli q ē in ꝑsonaz
vt hic ſcm dino quā glo repre
hēdit qz etiā excepco q̄ metus ca

vs quis remitte pmittes solue sio
ut C. q metus ca. l. ij. et ß. e. l.
sigs delegauit ista reprehensio glo
est iniqssima na ille cui facta est
delegacio no agit ex pma obligac
contracta p metu3 s3 agit ex s[e]c[un]da
ne[c] sponte. Item oppo-
de. l. s3 et iul. §. non solu ß. ad
ma. so. ut ibi. Ulti9 oppo.
de. l. quamuis. §. si mulier. ß. ad uell.
so. 2 lo. s3 opi. mart q no applaud.
Item oppo ad §. hui9. l. et videtur
q qs debeat ee curiosus de psona
ei9 cu quo contrahit ut l. iij. §. pe
ß. de i rem uer. et. l. qui cu alio
ff. de regul. iur. glo dicit ibi i in
utilia do hic ali. contrahendo. nichil
est dictu. uel dic ibi uolebat a[liu]m
obligare ex alteri9 contractu. hic
secus. ista e optia si bn intelli
gat. na i piudiciu ipi9 cu quo
contraho no deo ee sollicitus i cu
riosus quid ipe egerit s3 si ex
illo actu volo aliu obligari ul
alteri piudicare tc debeo ee curi
osus ut. l. q[ui] et hoc mo d3 itelligi
illud q dici q iputat ei qui in
me fuit e dilius ut ß. de eo p
que3 fac erit. l. si. et p hoc iduco
tibi ad q[uo]d3 aliquis est procuor
ad recipiend pecunia3 mutuo et
ea quitenda in empe istiu ul i
fab[ric]a3 tal dom9. p[er]uenit ad
me i accipit pecuniam mutuo n
tn debeo ee sollicitus q illa pe
cunia qrita i illa cam s[e]c[un]do si
h3 spale madatu3 ad accipieda3
pecunia3 mutuo ob hac ca3 suff
ficit ca3 asserere ut. l. i. §. an at
ß. de exe. ac. secus si no hret spale
madatu ut. l. si. e. ti. et azo h3
i summa illi9 ti. et Inno i. c. si. ex
de fideius. Ulti0 ad plena de
claracio3 hui9 matie dy posuit hic
una sua distinc. satis plena q tn
in q[ui]b3 deficit io examine9 ea p q[ue]stio[n]es
Ro qritur qn a[lia]s e delegat9
creditori putatiuo vtru excepc
q ob. delegati ob. ei cui e fca de
legacio. dy dicit i distincte q sic ut
ß. de doli excep. l. iul. ij. i fi. et
de donaci. l. iul. §. ide3 si ei in vi
sic dicedu. aut excepcio q obstabat
deleganti erat talis ex qua soluti
p errore dacetur repeticio i vim
dicit dy p decas. l. aut no dacet
dacetur repeticio yt qz erat exce
pcio odiosa et tn no ob. excepcio
ei cui fca e delegacio. s3 ei soluet
et ab eo deleganes repetet. nisi
a[lia]s sibi obstet. sic si sciencter pro
misisset ut ß. de cdi. ob ca. l. q
se debere. x. sicut sciencter 2o
qro quid si delegacio fca e scienti
uo. dicit dy. distin. aut delega9
sciebat sibi competere excep. i vi
ea remittere. i no pot ea oppone
vt. ß. e. l. sigs delegauit i pn. a
ignorabat i tc aut fuit delegacio ex
causa lucratiua aut onerosa si
lucratiua tc aut excep q cpete
bat erat i psona ex psona pte de
legantis et deleganti. et no ob.
ei cui facta e delegacio. qr no eg
ditur psona ut. ß. de dona. l. si
id qd. §. si cum pmissa dicat dy
s3 hoc d3 itelligi qn delegatus
psit expssa cta q[ua]tit[ate]. si vo pro
misisset simplr illud qd debz
tc sec9 ut no. ß. so. ma. l. si per
et de re iudica. l. nesemi9 i pn.
prosequit dy. aut excepcio erat
in rem ex pte opponet i psona
ex pte illi9 cui oppoi ut excep
doli ut ß. de doli excep. l. ij. §. i. ul
in re ex pte utrusq3 ut excep met9 ut
l. apud celsum §. si. ß. de doli excep.
et tc obstat excep ei cui fca est de
legacio ut. ß. de doli excepc. l. iul.
l. §. de donaci. l. ij. §. cum nero-
ij. §. ita dixit dy. q intellige
qn pmisit ignoranter tali errore
i tuos tali excep. ex qua ipi dele
ganti soluto posset repeti et pssu
cdici ut. l. iij. §. i. et ibi no. ß. de
cdi. pec. psequi dy. aut fit ex ca
no lucratiua et tc aut sbest e.
ca cocedendi excep. contra eu cui fca
e delegacio q sceciat contra deleg
ante3 et ob. excep. ei cui e fca de
legacio ut hac. l. x. diuisi et x.
denq3 et. ß. ad vell. l. q[ua]m[uis]. §. si
mulier. sm opi ul que ibi approba.
In glo dicit ita dy. s3 hic adu
tendu3 qz ista excep. q obstat ei
cui fca e delegacio no e ead nisi
cu ea q obstabat deleganti. Est ei
noua excepcio q d3 de nouo cpe
te pmissione orri. licet sit ead
qntie. psequi dy. aut no sbest e.
ca concedendi excep. et tc aut res
e reditura ad delegante3 dolosu
et tuc obstat excepcio ei cui fca
est deleg. vt. l. apud celsum §. ap
iul. et. l. pure. §. si cui. ß. de doli
excep ibi nisi ia si dixerit ita
dicit dy. qd itellige si pmisit tali
errore ex quo si pmisisset ipi dele
ganti cpeteret cdicio ut dc3 est.
psequi dy. aut no e reditura ad
delegante3. et no ob. excepcio vt. ß.
de doli excep. l. apud celsu §. iul.
et. §. de auctor. et. §. s3 cu ltima
et ff. e. l. p. et. ß. e. l. sigs dele
gauit et hac. l. et de cdic. ob
cam. l. si donatur9. et hoc i excep
psoe coherentib3. In excep vero
rei coherentib3 vidi dicedu q de
bebat obstare eciam hnti titlm no
lucratiuu. vt. l. in hoc iudicio §.
si inter socios. ß. cor. diui. et l. ide3
§. si. ß. pro socio. et. l. si supatus
§. p iuria. ß. de pig. et. l. fi. de
excep rei iudi. de excep. l. excep de
regu. iur. l. interdu. §. pe. ita dic
dy. ista determinacio no e vera i
delegacoe qr contra hac. l. denq3 ibi
ide3 i fi[de]iu[ssori]b3. et ibi p glo et app3
ex hiis que ß. dicta sunt de excep
metus et. l. all p dy no loquitur
in deleg. s3 in cessione. io dicere
p3. ex hiis que dixi in po qro
et sic indistincte dicas hoc cau
excep. no obstare. s3 prosequitur dy.
si vero e dubiu utru sciuit ul
ignorauit. dicit glo q si excepe ei co
petit ex sua psona psumitur scire
qr i fco suo no e tollerabil ignora
vt. ß. ad vell. l. quaquam si ex psona
alteri9 psumitur ignorare. qr in a
lieno fco tc. ff. de regu. iur. l. q
in alteri9 fco. l. si. et no. ß. e. sigs
delegauit dy. s3 hoc itellige ut
dixi i dicta. l. siquis delegauit.
Qrit dy. q i excepcoe cpensa
cois syndico p3 ex pmiss. Est ei
excepcio rei coherens ut p3 i. l.
siquis a fideiuss. ß. de cpensa et
de excep. l. excep dy. s3 istud non
pcedit in delegacoe ut ß. dixi
itez qr excepcio. cpensacois tuta
no h3 repeticoz i debiti. nisi pu[ta]
no. i. l. q iniciu. ß. de condi inde
bi. s3 istud pcedere i cessioe accois
de quo p dy. de regu iur. c. siquis
i vio. li. vi. cy. C. de cpensaci. l.
eius. dic ut ibi. Qrit dy.
quid in excep. bani et excoicacois
que poterit cedenti oppoi s[e]c[un]d[u]m p3
ex predictis qr tc h3 origine3 ex
delicto cedentis. nec e delictu cta

re de qua agitur in acquisic⁹ ꝗſſi[illegible]
distinguu. an cessio fiat ex cā lucratiua
ul' nō lucratiua ut dicto. ꝯ. de auc
tor. et. ꝯ. ſʒ cum legiet. ꝯ. ſi mi-
ce. ꝯ. ſiquis aut eum ſy. ut dicit
dy hic et dicto. c. ſi quis i iuꝰ et
Jaco. de aren. tʒ q̄ indistincte ob
ſtet ſʒ de hoc ē glo i dicto. ꝯ. ſed
cū legitimā et ibi dicit. ¶ Queritur
utr̄ excepcio q̄ obstat delegati
do. ei cui facta ē delegacio. qui
dicat q̄ circa hoc ē adhibenda diſ
tinc. q̄ colligit ex quibusdā. l. dy. pro
loquī distincta. q̄ exiget aliqua ſu
pplec. ſʒ cā breuitatis omitto.

Nouare pupillus

¶ Oppo. q̄ pupill⁹ poſſʒ
nouare ut. ē. e. l. iij. ſo
lucionē. ē ſi ſibi expediat
ſʒ tutē oppo gᵒ. ut cū
pupillo et tutore qᵉ tutor ita demū
pōt nouare. ſi pupillo expediat
et ſic inter eos nō eſt diuā dicit
glo. tutor pōt nouare qñ ē dubiū
utrū pupillo expediat ul' nō. ſʒ in
pupillo exigitur q̄ ſit certū q̄ faciat
ut meliorē gdcōē ſuā. et hāc tenʒ
dy. ſʒ Jaco. de aren dicit aliter. et
q̄ dicit tex ſi pupillo expediat ex
ponit expediat. i. expedire putet
et ſic faciat bona fide ut. l. cum
plures. ꝯ. q̄ bona fide. ē. de admi
tu. et. l. ſi plēe. c. de trans. ſm
eū. et predictū intelligo. qñ iſta no
uacio interponitur ſup aliqua obli.
i qua ueniebat aliquid qd' ſuadō
ſeruari nō poterit ſʒ ſi poterat ſer
uari nō poſſet nouari deā ob. ſi
cut nec res alienari ſine decreto
ita nō ꝑ glo. c. ſi aduerſ⁹ trans.
l. i. et iij. facit. c. de pdi. mino. l.
ſi ad reſoluendū. ¶ Queritur quid ſi
pupill⁹ nouādo nō facit ſuā gdicōē
meliorē nec deteriore glo vᵗ vel
le hic q̄ hoc nō poſſet facere pupil⁹.
ſʒ tutor contrariū nō. e. e. l. iij. et
illam tenet dy.

Si debitorem

id ē dicit Jaco. de are.
qᵉ hec ſunt inter ſe
diuiſa. et ſic ē ar. q̄ q̄
hʒ mādatū ad recipiē
ſolōz nō hʒ mādatū ad ſolucōz
retinendā. qd' nō licet em̄ pañ
ſit ꝯſti⁹ ad ſolucōz recipienda. nō
credo q̄ ſufficiat ſi ꝯfiteā ſibi
ſolutū ul' ſolōz recepiſſe. ad ē ci
tipe aliud ē ꝯfiteri recepiſſe. id
i eo qui hʒ mandatū ad recipiē
mutuū. nā nō ſufficit ſi ꝯfiteā
ſe mutuū recepiſſe. differūt ei ite
ſe ut hic et. l. iij. ē ti. ē. ſi c pe
et ē tex cū glo i. l. i. ꝯ. ſi mu
tuaz. e. ſiquid in fraudē patro.
et ſic ſʒ dicere in mſtio q̄ credit
et mittit i pucia mei nouiſſe

Nouacio quidā dicunt
q̄ hic ē tex
q̄ hereditas ſuſtinet
ꝑſona heredis ut ibi cō
iter ſuſtinet rē. ſʒ nō
dicit hoc hec lectura
qᵉ debet exponere ad hʒdez illius
ſ. defuncti cui⁹. ſ. deſiniē ꝑſonam
interim rē.

Non ideo

No. q̄ filio
et ſuo pōt
ſolū illud q̄ ipſi mutua
uerit ut hic. et. j. ti. ſ.
l. q̄ ſeruus ſic in monacho
nā monacho pōt ſolui illud q̄
ipē mutuat ſeu deponit. nō tn̄ po
ſſet nouare. ſʒ aliomō poſſʒ re
mittere qd' nō. inultuz.

Si ſecum

ad iſtū fiez
oppo. e. e.
l. ſi ſtipui. ꝯ. ſi dece et
j. e. l. ſi certe. ij. re. hic
loquitur qñ fuit expſſu
actū ut alternatiua
ꝑ expreſ. ponetur al' ſecus ut i ꝯriis.

¶ 2ᵒ. oppo. fortius i alt'na ꝯtractus
minor tantū ſūma debetur. ut. l. ſi
ita ſtipulatus fuero x. aut. xx.
et ſi ſtipulatus fuero. e. de v. ob.
gᵒ. minor ſūma videt nouata glo
i. vidit et male. dic ei minor ſu
ma eſt i obli. xᵐ ē niſi eligat
maior. videte. in alt'na ſūma
maior ſūma iij obli. nō ē rē
ſi eligatur nō pōt ſolui tanq̄ de
bita ſʒ ex cā donacōis ſoluetur. ut
l. ſi ita i ſtip. g. ē. de le. ij. et i. l. all.
ē. ꝑ ꝯrio. qd' ē vᵐ qñ i ſūme
non cadit affectio qᵉ pſſe ſuſ
ſiplē. ex ei vidi uelle qd' mi⁹
ē ſʒ qñ eſt aliqua adicacō i ſūmis
cadit affectio tē utraq; ē i obli.
ſic i ꝯſpectu. et hic ē cā⁹ i. l. mā ſo
ire interest mea magis ſolue xv.
q̄ dʒ cuius q̄ x. q̄ dʒ ſeruus. id' ſi
cadit affectio rōe loci vl' ꝑſone
adiecti ut. j. ti. i. l. qui res. ꝯ. qui
ſtipulatus.

Emptor

Duas lecturas
ponit glo in
hac. l. et utraq; notabil'
eſt et ſm̄ pᵃz hoc dicit
curſ⁹ uſurar ex nā acce
ptacōis in ſtipulacōe nouate
nō intelliḡ i ꝑētuū h. d. ſm̄ in hac
lectura. queo an uſure rōe pr̄cii te
pre decant. glo q̄ ē hic vidē dicere
q̄ ſic nō tanq̄ uſure ſʒ tanq̄ ſore
cum em̄ promitto q̄ precio debeo
ex cā empcōis. pitto q̄ debam ex ſor
te et uſuris et io ille uſe debē
ut ſore. iſtud p. j. rem pu. ſalua
fo. l. cū pupillus. et. l. ſe. et q̄ re
no. Aliomō leg' hec. l. et habet
h. d. uſure q̄ debentur offo iudic
i ſtip. nouate nō videtur dedu
cte. h. d. ¶ Aduerte iſta opi nō
poſſet eē vera ſi ponem⁹ iſta v'ba
nouacōis ꝯcepta eē ꝯſpē ex ue
dito actōe me dare facere ve debʒ
dare pitto. ſʒ ſi ponem⁹ ꝯcepta i
rē quicquid ex cā uel ex occaſiōe
uendicōis ul' quidquid ex uendito
dare facere ne oʒ eē deberetur uſure
preterita tpīs tanq̄ ſore ¶ Queritur
an id qd' offo iudic⁹ veīt poſſ.
in nouacōe deduci. puto q̄ ſic. ut
j. ti. ij. l. et vm ꝯ. i.

Arundiz cornelij.

ſi ſʒ ſtip. ꝯtinet aliud
q̄ pᵃ nouacio nō ꝑſiſ
tet. qñ eſtimacio debe
tur actōis tpē ꝯtracte
oblig. qñ offo iudicis tpē petiōis
inſpicit. h. d. ¶ Oppo. de. l. ſi
ſiuiz. ꝯ. fi. e. de u. ob. ſo. bn̄ pōt
fieri nouacio ſi hec ē actū ut i.
ſʒ in dubio nō p̄ſumit actū ut hic
¶ Item oppo. de. l. ſi pupill⁹. ꝯ. q̄ actū
e. e. ſm̄ opi. quia tenui ua.
ſtipulatur et p̄ſumitur nouacio
ſo. ibi nō ſtipulatur aliud
oēo oʒ ē idez reſpn̄i qᵒdi f. ¶ Ul
terius oppo. ad x. itaq; de regu
iur. l. bona fides et. l. loci. ꝯ. de
expugnacō. e. de tabu. exhi. ſo. ut
i. p glo. p dy. i. c. bona fides de
regul. iur. li. vi. ¶ Certo opp.
ad fi. l. de. l. vinū. e. ſi cer. pe.
et. l. in hac de trāſac. ſo. hec. l.
diſtinguit oēs illas qᵉ aut
eſtimacio debetur iure actōis et
obli. et inſpicit tpē ꝯtracte obli.
ut. l. heredē. e. mandati et hec.
aut uenit eſtiacio offo iudicis
et hēt locū diſtic⁹ q̄ i. l. q̄. pon.

Aliam

plus cōtex.
nō fit deteri
uis agentis. item i ſtip
nouate intelliguntur re
petita priuilegia q̄ fauore
agentis vel eē erant i pᵃ. niſi

aliud actu sit hoc .d. et ista l. est
multum no. et no. eam circa finem
aduertas ¶ Oppo de l. aliquando
ff. de pignoribus .§. ad uelley glo
signat eam. pro quo sed istud quod non
debuit signari sic sed i. l. pri.
et ibi dicam ¶ Queritur que noua-
cio fiat per litem contes. Rndeo tu debes
scire quod triplex nouacio est quedam
est que est vim obli. in aliam tra
nsfusio ut .§. e. l. i. et ista fit per
stipu. et per contes. facta a volentibus
animo nouandi ut .§. e. l. de
legatis Quedam est nouacio hoc
est ad veterem accionem noue qua
litatis adiectio et ista dicitur fieri
per litis contes. que fit uectio ab ac
tore ut hic. non enim tollitur
prima accio sed ei noua forma ad
ditur quod patet non tollatur per .§.
de v. ob. l. cum stipulati sumus
C. de iudiciis. l. i. quod noua qualita
tis adiciatur apparet quod si prime
erat temporalis per contestationem perpetua effi
citur et transitoria in heredes
ut hic cum similibus Quedam est no
uacio hoc est noue accionis
ad veterem adiectio et ista
fit per sentenciam de hac loquitur l.
fi. C. de usur. rei iudicata. i. hoc
exigitur per doc. C. de iudi. l. i.
¶ Queritur utrum priuilegia que ac
cionis intelliguntur repetita
in stipulacione nouante. tex. cum glosa
videtur hic dicere quod sic nisi sit
actum contrarium Tu dic circa hoc
quod in accione prima nouata
quandoque insunt aliqua ad commodi
tatem rei ut dilacio et ista non intel
ligatur repetita dixi in l. si
cum .§. i. .§. e. Quedam sunt ad
commodum actoris et circa aut
ista talia insunt ex disposicione
conuencionis contrahencium ut fide
iussores pigneria et pena et ista non
intelligatur repetita ut .§. e. l.
si creditor et l. nouacione et C.
etiam ob cirographum pec. l. i.
Quedam insunt ex legali dis
posicione et tunc aut ista insunt
fauore creditoris vel contra et in
telliguntur repetita nisi aliud
actum sit ut hic Quandoque insunt
odio debitoris morosi ut usure
que veniunt in contractibus bone
fidei et ista non intelliguntur re
petite ut .§. e. l. emptor et
l. nouacione

Paulus

Oppo. de l.
aliquando ff. de
pig. .§. ad uelley. so
lue ibi quia ibi non tenuit
nouacio cum effectu

Si rem aliquam

Ilo est aliqua l. in cor
pore iuris que habeat for
ciorem literam quam ista et
habet ista l. quatuor lec
turas in glo. et vna extra glosa
Dy. et Jaco. de arenis tenet eam
lecturam secundam conpositam in glo. que
licet in se vera sit tamen teneo quartam
tam lecturam que non est in glo. Et di
uido istud .§. in partes tres
ut patet ex litera et secundum terciam
lecturam positam in glo. hoc dicit Sti
pulacio condicionalis nouat pura in
condicionis euentu si tunc res exstat
vel ante secundam stip. post moram de
fierit vel post secundam sed debi
toris perierit h. d. ¶ Oppo.
ad literam de l. quociens .v. unde

marcellus .§. e. ¶ Jn ista adore sunt hic
iiij lec. vna Rug. que dicit quod hic fuit
actum quod per sequentem stipulacionem non no
uetur mora precedens ¶ Sed contra
ista oppo. ex prima stip. non potest agi
pendente condicione ut l. pecuniam .§. si
ter. ff. Jtem nec ex secunda ante condic.
euentum et sic non poterit agi. di
cit Rug. hoc esset verum nisi esset
actum ¶ Sed oppo. si res non ex
stat tempore existentis condicionis non potest con
mitti stip. dicit Rug. verum est nisi
sit actum quod mora non purgetur
videtur ista lectura est vera in se
tamen diuinacionem continet Alij glo. ut Jo
hannes timore soluunt aliter quod hic res
periit sed promissoris videtur haberi per
inde ac si extaret res ¶ Contra
istam lecturam Jo. op. quia secundum hoc ista
duo v. s. v. nisi per promissorem
et v. si prius quod repeterent bis
idem dicit Jo. fateor tamen secundum dem
sum est causa maioris declaracionis
et euidencie. et ita ponit glo tua
in fi. quod de iure ac deo Jo. vnde
glo. que incipit hoc totum ibi Jo. ali
dixit et ibi si tamen dicatur prius
et ita lege istam glo. ista opinio
Jo. est vera in se tamen est diuinare sed
est absurdum quod bis repetat licet
cum non declaret magis in secundo quam
quod in primo. Legunt alij tercio modo
quod v. nisi per promissorem loquitur quando res
periit post moram ante secundam stip. nam
hic potest deduci in stip. animo nouandi
ut l. in stip. ff. pe. .§. de v. ob.
et l. si prius ff. si .§. e. ti. sed v. et
si prius loquitur quando perit post secundam
stip. sed promissoris et sic in illo v.
et si prius tenet opinio Jo. Jn prece
denti non et hanc opinionem tenet Jaco.
de are. Dy. et ol. et multi mo
derni et est in se verissima. tamen quia
glo. inter istam lectu. ponit quandam
aliam et ideo vide istam glo. ut eam in
telligas prius debes. vide glo. in v. po
test prima parte usque ibi alij dicunt
et omitte v. alij dicunt et ad fi
nem v. quod autem dicitur dicit sequitur
ista lectura in se vera est tamen con
tinet diuinacionem quare alij dicunt
totum contra ad istam lec. quod in l. quando
erat mortuus post moram ante stip.
hic vero erat mora ante stip. sed non
mortuus et dicit glo. quod est verius
certe ista lectura est olim fla. in qualibet
parte sui. nam in prima parte quando erat mor
tuus post moram ante secundam stip.
non potest loqui l. contraria quia tunc mora
non purgatur. ut l. inter stipulantem
ff. pe. .§. de v. ob. quia non potest dici
facta ob. cum iam esset mortuus et sic
non erat res super qua posset fingi
ut l. qui x. ff. idem in fine J. de
solu. Jtem secunda pars quod dicit l. in clo
quando mora erat ante stip. secundam sed
non erat mortuus non est vera quia
tunc mora purgatur et desinit pe
riculum pertinere ad promissorem ut d
icta l. si sticum in prin. .§. e. et dicta
l. quociens Quid ergo dicemus breuiter
glo. dat aliam lecturam in dicta l. quociens
v. vnde marcellus que est verissima
ibi loquitur quando quis fuit stipulatus post
moram sub condicione rem perite in ui to
pro hoc vi oblig. et intelligitur mora
purgata. hic vero debet intelligi
re absente vt l. qui x. ff. ideo in fine
J. de solucio. et hanc tenebat Ja.
de ra. pe. an. de py. et d. Ray.
et puto quod verum sit et licet con
tineat aliquam diuinacionem tamen hoc facias

ex distic. quam facit tex. in dicta l. q.
x. §. idem iuisum ff. de solui. a hac
tercacie ¶ Contra predicta oppo.
de l. puri. C. de codici. fur. Ego stip.
inexposita animo nouandi pure
purgat moram indistincte siue res
sit pns siue non ut in contrario
sz qn interponitur sub codic hz locum
distinc. pricie vel absiae ¶ Item
oppo. mora purgatur qn per codic
noua dilacio conceditur vt l. mo-
ra. C. de usur. sz hic conceditur noua
dilacio in condicione euentu g. re-
so. aliud e veritas qn conceditur no-
ua dilacio pn. hic pn. agebat
vt liberatur a prima obli. in euentu
condicionis. vn dilat prebat p quandam
confessam alias no ¶ Oppo de l.
eu qui. §. fi. C. de v. ob. vbi licet
mora no purgetur tn stip condi-
cionalis aio nouandi interposita no
contra re perpeta. so ibi loq qn vnus
erat debitor et ab alio sui stipulatus
est aio nouandi hic qn ab eodem
debitore. vn quatinus ad eu vidi
res extare cu pierit post eius mo-
ram no purgatur secus quo ad am
¶ Ultimo dy ponit hic vna suam
distinc. in prefatam satis io eet re-
pilogada vt recolligatur predcae le-
cturas. io pro declaracione distinc.
qn precedit obligacio et mora an
per sequitur stip. purgetur moram
et sequens stip contra sic distinguitur.
Aut sequens stip interponitur no animo
nouandi. po casu aut res erat
pns et purgatur mora aut erat
absens et tc secus ut l. qui x. §. id
inuidit ff de soluc. fm q glo in-
telligit illu §. in l. puri. C. de co-
dici. fur. Aut fuit interposita aio
nouandi et tc aut pure et purgatur
mora indistincte ut dicta l. puri. et
sub codic. et tc aut res deficit
et an fam stip post moram tn
aut extabat po casu moram no
purgatur et nouacio fit ut l. iter
stipulantes §. pe. C. de v. ob. et l. si
fum §. pe. fi. C. ti. ¶ Secundo casu a
res fuit pns aut abns po casu
mora purgatur et sequens stip
no contra / si res no extat tpre
condicionis ut l. quoniamque vn mar-
cellus. C. e. fallit si eet actu
q mora no purgaretur vt hic
fm lecturam Rug. Item fallit si
res periit post permissionis qz tc stip
contrahitur ut hic fm lectu Jo. et
fm terciam lecturam quam tenuit
dy. et Jaco de are q e verum qn
ab ipso e debitore erat stipulatus aio
nouandi secus si ab alio tc eu lz
mora no purgetur tn sequens
stip no contra ut l. eu qui ita. §.
fi. C. de v. obli. / po casu qn res
no erat pns tc mora no purgatur
in sequens stip contra ut hic fm le-
ctura tz glo in l. quoniam v. vn mar-
cellus quam tenet moderni doc. et
probatur in l. qui x. §. idem inuidit
ff. de soluc. intelligendo q sequens stip
fuit aio nouandi q dixi q sequens
stip contra intelligere si ab eodem
fuit stipulatus secus si ab alio ut
dicta l. eu qui ita §. fi. C. de v. ob.
Item in hac l. hetis glo q ponit et
no bn vt expediens apparz / et credo
q fuit addicio cuiusdam io de ea

¶ **Si duo** reus / no autem
ex reis cred-
endi pot in alterius preiudicium no-
uare delegare et nomen debitoris
cedere h. d. ¶ Contra hac l. oppo

de verbo ad verbum. C. de pact. l. si vnus
in pn. dicunt quidam ibi in pco. hic
in nouacione. no e verum qz textus
ibi loquitur in nouacione Aly dicunt
q id. q ibi dicit de duobus reis non
refertur ad oia premissa truffa e
hoc dicere Aly dicunt q no erant
ibi socij hic sic / truffa e qz ibi di-
cit de argentarius socius glo dicit
ibi ibi loquitur de alia societate et
hac so. tz hic et ubique et dy Jaco.
de are. et omnes excepto guil
qui guil dicit totum contrarium / ibi
loquitur in duobus reis socius. hic
in duobus reis no socius. vide tamen
qn sunt duo rei socij quilibet ab vno
recipere in soluum debere inter
eos communicari. nam inde q vnus no
pot alteri preiudicare recipiendo so-
lucionem e. mo nec nouacione nec pco.
secus qn no sunt socij qz tc pot
preiudicare soluc eadem re nouac
in pco ut hic et in l. i. l. falcid.
hec ostenditur. C. ad l. falci. et h
ec opinio fuit renouata per glo
q fuit antiqua opi az. in l. ex du
obus. C. de duo reis contra istam
soluc facit l. si duo C. de arbi
dic ut dixi in ma de duo. reis

Si reus stipulandi
excepto co-
heredes p-
que obstat delegari
no obstat et cui facta e
delegacio h. d.

Dubitari Cum hz
liberam
peculii administracionem
pot nouare nisi animo
donandi hec facit h. d.

¶ **In summa** Vna stip.
pot nouare
prior stip. h. d.

¶ Ista rubrica ¶ De solutionibus
continuatur hoc mo
dictum e S. de nouac oblig. vnde
qz nouaciones equiparantur solucionibus ut
C. ti. l. si rem §. fi. io ponit hic
rubrica de soluc ¶ Querit glo
quid differt solucio a liberacione
et glo respondet q solucio e spes et sic
ponitur pro ipso actu so. liberacio
e quidam effectus iuris qn quis dicitur
solutus ab obli. ¶ Contra istud opp
po dicit q solucio e in spe / q. po
solucio verbum e generale ut l. so. in e.
ti. dicit glo fateor q quis ponitur
largissime sz hic ponitur stricte ad
differenciam alterius liberacionis q qlz
intelligatur dicta in l. qua ¶ Et
oppo hic dicit q solucio e spes q no
est iuris hoc e dominij translacio nam
si dominium no transfertur no dicit solui
ut ff. e. q si forte §. fi. sz translacio
dominij dicitur ee iuris ut l. vbi autem
in fi. de v. ob. g. re Ego si nos
accipimus fm legistas vt comprehendat
dacionem tc ista glo procedit sicut secundum
paulo ut l. in fine de condici et de
Si vero accipimus stricte prout e spes
distincta a dacione tc vere solucio
sit spes vel no dic ut l. si ita stipulatus
§. Crisippus et ibi dixi. C. de v. ob.
et q solucio sit spes vide in l. co
silio in fi. C. de cu. fu. tn debz
intelligi dictus tex. fm predictam bene
examinatam per opinionem et veram Alij
vero dicunt aliam differenciam inter solucionem
et liberacionem q dicunt q solucio
e qn obligacio tollitur / liberacio e qn ab
obligacione eximitur remanente ob
ligacione in rerum natura ut in de p
tacto vidistis in l. si debitori de p
tacto. C. ti. ij. q glo no inlaudabiliter
sz satis pot sustineri ¶ Quo
niam hic tc. loquitur de liberacionibus
q contingunt ipso iure an de hiis q
contingunt ope excep glo dicit de

14 de sol'

utrãqz et bene.

Quaerens.
ista .l. cõtinua
tur sic ad .l. in
hũs §. si duae
et cõsuevit vi
deri difficilis
tñ clara est
et dividit in
partes quatuor
pro loquitur
qñ debitor
solvẽs eligit
in quã cãm
solvat/ pro qñ non eligit debitor sed
creditor tertio qñ dz fieri ista electio
iiij.us quid iuris sit nemine eligẽte
ij.o ibi quaerens vero iij.o ibi sz cõ
stituere iiij.o ibi in lege ceterũ
v. qz si forte et durat usqz ad
§. si duos Oppo. c. e. l. i. et
de usur'. si usuras ubi p'bus re
solutum i usur' qz in forte glo
dicit intelligo istud pñ m i plib'
caus' pncipalib' secus si una e
pncipalis alia usuraria ut cõ
trarijs. hoc nõ ẽ verũ quãtũ ad pñ
cipiũ huius .l. sup quo. pcita ẽ glo
na qñ debitor eligit in illã causa
est solutũ i quã eligit nõ hita dis
tinctõ causarũ/ sz dictum glo ẽ verũ
qñ solutio ẽ sta simplr clare a
nemine sta 2.o oppo. ĩ .l. pri
.so. qd hic dr qr ẽ in arbitrio solue
tis est verũ nisi creditor cõtradicat
ut dicã statim i .l. ij. iij.o opp
et videtur qz solvẽs nõ poss'. dicẽ
.l. quã vult in solvẽdo ut .l. i ean
dẽ et ibi glo. c. de pact' .so. sol
vẽs pot' dicere .l. quia vult ẽca
electõ ẽẽ i quã solvat. alia vero
.l. nõ posset dicere si solvit debitũ
civiliter et naliter ut no. i dicta .l.
in cõtradicõibz tene mẽtẽ qz sigli
est glo Venio ad sam ptez
et vide qz arbitrium dat' creditori
nichil cõpetet qz debebit sic eligẽ
cãm qñtorez sic eligisset debitor
et sic hec .l. vide frustra pcita
Mius tiore sut i hac .l. due
glo. una hic alia ẽ i .l. ceterũ
in glo ma que ponit m'tas so
dicit quã qz predest in hoc qz po
terat eligere debitũ cuius placẽ
nõ habet/ istud nõ ẽ verũ sz glo
i oẽs modios qz hoc faciẽdo nõ
facit negociũ debitoris ut sim
pteca istud debitũ ẽ i cõtrusia
g.o istud nõ pot eligere ut hic
in tex/ pterea nõ ee et nõ ap
parere pacta sint ut c. l. i. l. c.
de cõtrah' empti. et hoc tãgit p
cy. c. e. l. i. In pma op. dat
g.o glo. alias so. r'ndendo quid
hoc pdest creditori/ et i oibz glo
bñ dic/ dicit tñ unũ no. iter ce
terã qz ista electio pdest creditori
i hoc qz pot eligere i cã leniorẽ
dñ tñ sic eligat put i re sua
eligeret. Q'd eni si ẽ hõ ita
curialis et nobilis qz ipse eciã
solveret creditori sine usuris
qs ei creditor quis cũ usur'
sufficiet eni qz faciat negociũ
debitoris ut simi negociũ gerẽt
Item opp de .l. ceterũ ĩ. e. ubi
dr qz sp vidẽ debere cõputari in
cãm duriorẽ/ so. illud verũ in
dubio sz si cõstat vel p cõfessioz
parti vel p alias pbac'/ sic ipsũ
gerere negocia sua/ et sic p se
facẽ et solvere si hrẽt solvẽ
sat ẽ Sz opp fatuitas credi.
nõ debet ee debitori obeẽ ut .l. nõ dz
de regu. iur'/ so. iputet sibi debitor
qui cũ potuit ab inicio eligere
nõ eligit. vel cũ potuit creditori
eligenti in talem cãm nõ re
sistit ut .l. qz quis de regu. iur'.
Item oppo de .l. si cõstante §. si
maritus c. so. ma. nisi culpa q
in rebz cõpus colleguntur i alie
nis puniatur Rño/ adũte qz hec
ẽ multum no. culpa i rebz qbz
est iam si ãs nõ facit illud i
qibz sicut i suis ut .l. heredes
§. nõ tantũ. c. fam. heis. i .l.
si socius socio. c. pro socio
J in rebz alienis estimatur cl
pa. si nõ fecit illud qd debet
diligẽs pfa. ut dai .l. si cõsta
te § si maritus et c. de actio
et ob. l. i. § .is quoqz Q'd ẽ verũ
nisi res aliena sit cõmissa eius
arbitrio/ tũc eni ista v'ba eius
arbitrio hoc cõprant ut faciat
illud eciã qd i re sua faceret
eciã si minus diligẽter faceret tex
hic ẽ cũ ista glo qd ẽ valde no.
unde tex ibi quoacẽs vo non
dic minus id qd solutũ sit in
arbitrio ẽ accipientis rc. Aliud
ẽ g.o deponere cõmodare vel lo
care unã rem simplr/ aliud ẽ
cõmittere arbitrio tuo qz tũc
excusaris lz facias male si ita
facis sicut faceres i tuis vide
glo q incipit hec ex.a rc. Item
unde glo in .l. ceterum q incipit
nec a creditore rc. Ulteri
pcedo hic tex vidẽ innuere qz
dz eligere in id qd p alio qs
fideiussit aut cuius dies nõ
dũ venerat sz iste nõ sunt ce
grũiores ut .l. et mag. § rc.
.so. huius tiore q'dã intelligũt hũc
tex. ut dicãt nõ dz eligere debi
tum qd ẽ liquidũ sz debitũ est
i cõtroversia. unde cũ tex dicat nõ
eligit debitum qd ẽ in cõtrusia
bñ seqtur/ aut illud qd p a.o
qs fideiussit/ aut cuius dies
nõ dũ venit qñ dicat ista nõ
eligat/ et sic nõ ob/ cõtrarietas
lectu nõ plz qz debitũ qd ẽ in
cõtroversia nõ pot eligi donec li
quidetur ar. c. de cõpensac. .l. fi.
ĩ ar. c. de re iudi. .l. adiuo. §.
si sup rebus et §. se/ et id dz
eligi. affirmative ut dicatur
in debitum qd nõ ẽ in cõtrusia
sed ẽ liquidũ dz eligere solu
tũ et qd seqtur/ aut i id pro
q.o re pot/ aut p nõ/ et sic cũ
aspiracõe ut sit haud p non
et sic cũ aspiracõe ut sit ha
ud p non pona/ et qz se aut
cuius dies rc. illud aut stet sp̃e
Venia ad tertiã ptẽ sz
cõstituere vz qz ista lra sibi cõ
tradicat/ nã pro dicit qz dz fieri
statim cũ solutum ẽ et sic re
pfecta/ deinde dicit cũ i re agẽda
et sic videt qz deat fieri an re
pfectã. l. Mius tiore glo supplet
hic/ qz hic dr' in re agẽda su
pple q fuit. Alij dicũt aliter qz
apparebit ex declaracõe seqnte quis
Queio qualr itelligũt
iure periti dicũt quãdiu par an
vel par post/ et istd ẽ satis
bñ dcz ut .l. iij. c. de edilic
edic. et .l. modestinus ĩ. e. et .l.

iiii iniungendi eta pri o. de op. lib. et
l. in bone fidei C. de pact. cu
ia de Ra. dicat magis intelligibile
ea omnia dum fieri incontinenti q
fuit antequam contractus uel alius actus
sit a partibus habitus pro perfecto et ab
soluto ut l. contractus C. de fide in
strum. et idem hic dicam i solucione
antequam solucio sit habita pro perfecta
et absoluta debet fieri ista electio
Cy. hoc refert C. e. l. i. in prima q i
sit tex qui dicat statim cum solu
tum est hoc est antequam sit res habita
pro absoluta et q requiritur in re
agenda re est ordinem intelligere
q res agenda dicitur antequam sit habita pro
perfecta et absoluta a partibus/ porro
q in actio sit perfecta ¶ 2° quo
modo q debitor debet eligere in con
tinenti quid de creditore an possit
eligere ex intervallo glo in hac l.
ceterum in prin. glo magne videtur
dicere q sic q creditor posset
eligere donec viuit quo postquam
est mortuus qz non transit ad he
redem/ alia glo in hoc v. sed
constituis sup verbo statuere et con
tinuum. istam puto ueram per tex
qui dicat alio nomine est solutum
quos extra velit. go. videtur q illa con
debeat eligere incontinenti/ dz tn
aliquantulum expectare creditor debi
torem eligentem/ cum prius electio
ad eum pertineat ¶ Item puto q cre
ditor debeat facere illam electionem
presente debitore qz licitum est sibi con
tradicere et ex hoc potest ledi quare
dz esse presens vt l. nam ita diuus
G. de acceptilacio ¶ Certio q
ro/ pone q iam pecunia esset in
manibus creditoris/ ipse dicat ego
ascriba tibi in talem cum debitor
contradic. primo sedere in tale et no
concordat an creditor tenetur de
bitori nolenti reddere pecuniam
certe puto q sic/ et si non reddit
videtur eum spoliare per vim illa
pecunia ar. l. iii. G. de pig. act.
et hoc videtur sentire glo q est
hic in l. i. sup verbo indebitum
in fi. glo ¶ Venio ad quintam parti
culam ibi q si forte et oppo. q
no cedat in eam duriorem ut
j. e. l. in hiis. §. imperator/ so.
ibi loquitur in pecunia redacta
ex pignore vendito/ hic in pe
cunia soluta ¶ Item oppo. de
l. i. C. de ti. et de usur. l.
si usuras. Eo. dicunt quidam
istud dz intelligi quando utraque pe
cunia est principal. secus si vna prin.
alia usuraria qz tunc prius cedit
in usuras quam in sortem/ et ita dicit
prima glo/ pura antiqua q est sup l.
l. hodie est sup prin. l. i. vna
glo magna que fuit addicio
q in fine sui ponit alia solucio
ista contraria et dicit q non ob. ille
l. qz usura est grauior ea qz debi
toris tenaces quando soluunt vsuras
volunt sibi soluere ocl... et io est
melius q cedat in solucionem usurarum
ne de cetero teneatur soluere usuras
Alii dicunt q hoc non est verum qz
sors parit usuras sed vsura non
parit usuram. tu tene primam so.
qz licet ea sortis sit durior
tamen videtur prius solutum in usuras
et hoc ex expressa constitucione prin
cipum ut in l. quinus C. e. vm
si usura esset debita tamen in ulti-

secus si naturalis tamen ut j. e. l. in hiis. §.
imperator/ et potuit esse iniquo conuiuz
debitoris qui passus est usuras crescere
sua mora de hoc no. in dicta l. si
usuras. C. de usur. ¶ Ultimo
hec hic distinguere. nam de ista ma
teria glo noua posita in prin. l. q
distinguit/ et tenens glo antiqua
sup. l. ceterum in fi. glo mag. q simili
distinguit. Dy. etiam de hoc ponit
vnam suam distinc./ et Cy. C. e. l. i.
quas omitto. hic dicam forte in ex
cessu tamen qz ille sunt imperfecte ¶ Vl
timo no. hanc l. et magis/ q in du
magis videtur quis soluere uel alius
actum facere suo nomine q alieno
contingit G. de v. ob. in l. si stip. q
§. Chrysogonus
¶ **Si duos** Oppo. plures
fideiussores con
in solidum ut insti. de fideiuss.
§. si plures igitur si pro vno sol
uit solidum alter liberatur ut l.
ii. et l. iii. in fi. G. de duo. reis
L. Ioannes tenore hic q. lege duobus
modis vno modo q fideiussissent
quilibet pro parte hoc expresso et
hec clarum alio modo q fideiussissent
simpliciter. i. ccc. ob. contra/ sed respondetur
duobus modis primo q particulariter
so. fuit facta creditore uolente/ ista
no placet vt dicam j. alio modo q so
lucio fuit facta particularis credi
tore inuito/ qz cum quilibet esset
soluendo poterunt per beneficium epistole
petere diuisionem ideo creditor con
gebatur admittere particularem solucionem
fideiuss. et ista vera. ¶ Ultimo
oppo. si vnus fideiussor est liberatus credi
tor alteri fideiussori q remansit in obli
no potest cedere actionem suam q tenetur
ut l. ut fideiuss. et l. cum hiis G.
de fideiuss./ et sic per consequens alter
uidebitur liberatus vt l. stacius §. pe.
j. e. so. illud verum quando creditor no
potest cedere actionem facto suo secus si facto
debitoris eo inuito vt hic/ ita in
telligit glo huius §. G. ti. ii. l. si
stipulatus § fi. in fi. magne glo
et id perdit illa solucio/ q hoc con
tingit uoluntate creditoris si te
no perderet iste §. quando fideiussor no
haberet beneficium diuisionis. Vel quia
alter no esset soluendo. vel qz esset
illi beneficio renunciatum qz tunc particularis
solucio no admitteretur inuito
creditore
¶ **Imperator** Iste §. diui
ditur in partes ii.
p° loquitur in pecunia redacta
ex uendicione pignorum so in pecunia so
luta ar. ibi sed si forte Item quilibet
pars diuiditur in alias duas particulas
ut patet in tex vide tex ibi no habebu
et dic primo cedere dz prius in usuras
non et ciuiliter debitas uel in sor
tem no in usuras debitas naturaliter tm
¶ Oppo. q so. cedat indiuisas causas
usurarum pro rata ut j. e. l. pup
illi §. pe./ so. hic sume debita principal
erant equales licet usurarum sume
diuise ibi no erant equales sume
debiti principalis ita intelligit d.
Ol. et glo non soluat ¶ Item oppo.
de l. si finita §. cum alii G. de dap.
infec. so. illa magis concordat q
discordat Et glo intelliga. ubi
equaliter dic vt ibi ¶ Tercio
oppo. j. e. l. paulus §. paulus so. hic
loquitur quando creditor no eligit q po
terat vt in l. contraria/ ¶ Ultimo tene
te menti huius tex. in fine qui distinguit
l. i. C. e. et l. si usuras. C. de usur.
¶ **Apud marcellum**
Quin mors l. est certa de ordine
non curat. ¶ No. tex. in l. ii. cum

vide glo q incipit no ordine i fi glo.
dic ff in .d y. so. ubi certa e sentent
disponentis uel iuris com no atten
ordo ut hic et ff de lega .ij. l. q. ff.
fidei el. so. alias secus ut i gn ins
tu dic latius ut dixi tibi i l.
.ij. ff. si pu .ff. de uulg et pup.

Si quid ex eiusdem No q ulla dicit causa g
uior q est famosa. et io
si e aliquod debitum
quo no soluto qs incideret i ex
comunicacionem excepcione epi. illa dicit causa g
uior Item illud qd e debitum
cui isto qd habet paratam execucionem
dic deberi ex causa grauiori q i
q debetur p libellum ut hic put
legis de ca iudicati tenetur ineti

Illud non est io qd
si una
sua e maior alia glo
dicit no ee attendum
ut l. si i duab ff de
regu iur. tu dic hoc ut dicat
i l. pupilli ff. de re iu et e. ca.

Si stipulatus Sibi
e adi
ectus no pot solui dno
.h. d. ro huius est q fu
addi ad sui ip. sem so
lucionis recipiende io no trasit
ad dum ut l. qui heredi in pri. ff.
de codia et de

Quex In oblig. mpti uel
speciei. ere solucio
ptis liberat a pte secus
in obligacione gnis nisi i
eade re reliqua ps solua
.h. d. No tex ibi de iusq ho re
Oppo ad pri q no admittit
solucio ptis ut l. tutor ff luci
.ff. de usur. so. dum e creditore
inuito si hic uolens recepit Ite
oppo qn deficit aliquid iure debi
ta no contingit libacio ut l. iul. ff.
i. ff. de v. obli. so. hic ps reci
at soluta i pfe io tota res pot pe
ti Tercio pot oppo q tot ho
peti no posset ymo obligo sic i pe
denti ut l. ij. ff. i. ff. de v. ob. et
ibi no. so. ut ibi plene dixi et
ibi examinaui plene ma hanc ff.

Quod stipulatus No q adiectus nul
lomo pot libare nisi re
cipiendo so. ut hic et l.
cum recte. ff. ti. i.

Si stipulat In soluacionem
que ad eo
modum pupilli no cedit
tutoris auctoritas no requiritur
.h. d. Oppo i. e. l. pu
pillus. so. ibi pupillus erat cre
ditor io no pot sibi solui sine tu
toris auctoritate q reus liberatur
no pot sine auctoritate tutoris si hic
erat adiectus no creditor Ad
hoc oppo quia etiam qn no e cditor
requiritur tutoris auctoritas ut i. e. l. si
filius dare x. quietta l. sique sb
cdicone siquis omis. ca tes. so
li ibi no eet creditor. tn so. sic fra
debebat cedere ad eius comodum
io tutoris auctoritas requiritur ne p
dat peticionem hic so. cedebat ad eo
mod alterius io dicemus si eet adiectus
ad sui puli comodum requiritur tutoris
auctoritas Ar. glo. de quo pulo
loquatur dicat glo de px. pubertati
Queritur utrum tutori possit solui
habes hoc in l. sicium ff. i. usufr.
i. e. dic ut ibi.

Id procuratori
hec e bona l. et ponit
in principio duo dicta
et incipit iur q. tractare

cui solui possit et ponit iuliani dare
Queritur dicit hic q procuratori
omnium bonorum pot solui Quero an
requiratur q habeat liberam glo
dicit q no p l. all. in ca. vide ca
q incipit et libera fm quosdam re
aduerte alij dicunt contra quorum opi
tangit glo in pri. na recipe sol
e alienare ut insti. qui ali lic
ff. nec aduo. si procurator omni bo
norum non potest alienare nisi
habeat liberam ut l. procurator cui
liberam. et l. procurator totorum et l. ma
dato gnali de pcur. go re. Re
spondeo q h alienacio fauore libera
cionis e admissa ut l. eius qui i
prouinciam. ff. si cer pe So quero
an quiecius psonis q pnt agere
sine mandato possit solui glo q
no ut l. m. ff. si et si forte ex li
beris ff. unde solui ista so. e ue
rissima et e casus i l. ij. ff. uel le no.
causa. et l. iij. ff. so. ma. et l. q
hominem ff. si gener. i. e. ti. et ex hoc
debes ppendere formacionem libelli qn
quis agit tanquam coniuncta psona na
concludet hoc modo peto eum condepnari
michi tanquam coniuncte psone tal. ad
dandum et soluendum illi p quo agit
uel alteri pro eo legitime reci
pienti. nam si diceret peto eum co
depnari ad dandum mi coniuncte psone
non procederet ut hic tangit el hoc
mir i. e. ti. Ulterius iste v.
medium videtur contra eos q di
cunt q adiectus videtur habere ma
datum licet sit absens. nam hic
apparet q no e procurator et sic
no hz mandatum de quo dic ut l.
iul. ff. i. ff. de v. ob.

Sed et siquis hic etiam ponit
dno alij casus. et hoc dicit mandata
tum pot renouari si no facultas sol
uendi adiecto .h. d. No. uiui q
si mando tibi q ticio soluas no
est necesse q ego prohibeam te ne
ei soluas si sufficiat q prohibeam
ticium accipere te sciente nam ex hoc
uideor prohibere ne tu soluas.
Contra hoc oppo q sciencia debitoris
no requiritur ut l. si pater ff. de
manu. uind. so. ut ibi p dy. et
p cy C. mandati. l. si mandatum
licet glo hic no soluat. Oppo
et videtur q possit prohiberi ne
soluatur adiecto ut l. cum quis q
i. e. et l. si stipulatus fuero. ff.
in melle so. hoc qd hic dicit fallit
si qdic pmi adiecta sit mutacio
uel lis sit contest. ut ingenis

Sz et si no uero
Oppo de l. quid ergo in pri. ff. de
his q no infa. glo no soluit Tu
dic qn e limitatum certum tps i quo
debebat eius fieri et illo tpe debz
haberi ratum al no valz ut dicta l. q
go et l. obligari ff. tutor ff. de aucto
tuto. qn est determinatum certum tps
i sita qd aliquid debeat fieri et tunc
qncunque qnaque pot haberi ratum dum tn
infra id tps ratum habeatur ut l. bo
norum i. rem ra. ha. et ff. de acquir.
here. l. siquis alieni Qnqz nullum
tps e determinatum et tunc procedit ista
regula Ratihabicio retrotrahitur
et mandato comparatur quam declarat plus
declarat dy in c. ratihabicio ext.
de regul. iur. li. vi. et Cy i. l. plac
C. ad macedoniani Ulterius dic hic
q ratum habere dz dns cum primum
certior factus e ymo dic q qncunque
ratihabicio sequitur iudicatur libera
ut l. dispensatorem i. e. ti. so. qntum
ad liberandum solucionem sufficit ratihi.

ſeqñs ſʒ quãtũ ad hoc ne ɋmittã ſup[o]
de iure loqtur hic q dic vt dicit in
dicta l. diſpẽſatoꝛe Itẽ dicit ſicut
in legato autem au de repell' ic ɋui
q e hoc demũ glo ponit duas
pncipales lecturas / pma q ibi l
ligatur de legato relicto a teſtatore
et ſic neutraliter / ſ[ed]o q loquatur
de legato miſſo ab aliqua ciuitate
pmũ intellectũ ſb diuide i. ij. q
pot intelligi de legato r'pellẽdo
.l. de repellẽdo legitario a pet
pene in quã pmũ legatũ traſ
fundere ut l. i. ſ. item ſi ita .ff.
ad l. falcid' vel dic de repellẽdo
legato .i. de repellẽdo legatario
a petere legati ſibi fcĩ et traſlati
i aliũ ſi ipe nõ accepit vt .l. ij.
ſ. ſi quis ticio et de adimẽd' le
ga. alij dicunt q h' dʒ i telligi
de legato r'pellẽdo .i. de r'pudiãdo
quaſi dicat quis lectum dʒ r'pu
diare ſtatt eũ ſciuit. al' vt ag
noſcẽ ar. ff. de leg .i. l. ſi fidu
ſb ɋditõe ſ. ſi tuti / ſʒ hoc nõ plʒ
nõ ei vt agnoſcere niſi aliq ac
tũ faciat q nõ pot fieri acta nũs
et nõĩe legatariũ ut .l. p herede p.
p here pup. ff. de acqui. he di. ɋuc
ta .l. ſi qs ita cũ ſua glo. ff. de ɋu
ɋdici i ſti. no. g. ſm pmã lec[tu]ra
quã poſui ſup v'bo iſto / q hic
eſt caſus q legatũ q incipit a
paceta ɋdicõe negatiua ɋmitti
ſtati eũ quis e in mora fac[i]e[n]d[i]
nec expectat q deſinat poſſe dari
uel fieri et e hoc gnale i hoc le
gato nõ ſolũ in pena ut hic
et .l. ſi peculiũ i ſi. de ſta. lib.
lʒ qdã aliter dicãt ut plene dix
i .l. ita ſtipulatꝯ. ff. de v. obli.
Itẽ all' glo tua ad ponẽdũ ex[em]p[lu]m
h' .l. ſi hereditas ſ. i. ff. mãdati
que nichil facit ſm Ia. de are.
alia lectura eſt q ibi loq' i leto
miſſo ab vna ciuitate q lectura
eſt clara vide glo q incipit neu
traliter. Venio ad v. q ſi ſo
lue hic dr q ɋpetit ɋdicio Q[ue]ro
q eſt iſta ɋdicio poteſt dicere
q ɋpetit ɋdicio .i. pſcptis v'b
actio q fiat hoc qd' eſt ɋmiſſũ
vl' ɋdicio ob cauſam vt .l. ſi patri
ſlo. ff. de ɋdi. ob cãm

Sunt quidã. Hec
e nõ.
valde. Oppo de
l. ſi ex pluribꝫ. ff. de auc
tuto ſo. quiqʒ vni ɋce
dit adminiſtracio ita q ipe ſolꝯ
adminiſtrat et nõ alij et ſe alijs
videtur interdicta adminiſtracio
vt hic et plenꝯ diſtinguitur i
.l. ɋtra dic ut ibi. Itẽ dr hic
tutores honorarij. Q[ue]ro qui
ſunt iſti tutores honorarij di
cit glo q ſũt dati cã honoris ſui
alij dicunt dati a pretore ſic vo
lũs honorariũ ius pretoriũ ita
iſti vocantur tutores honorarij gl
lo. tʒ pmã q tutores honorarij
dicũt ſũt honoris cauſa q in
telligẽ ſui hoc e pupilli ita i
telligit glo i .l. iure nro ſ. i.
ff. de teſta. tute et illa verior.
Scdo quero quid poſſũt face
iſti tutores honorarij dicit glo
nõ cogitur adminiſtrare poſſũt tñ
ſi voluit vt hic et .l. iij. ſ. ſi
parens et ſ. tantundẽ de auc. tu.
Quero dicit hic et meti tene
q ei qui e poſtulatꝯ ſuſpectꝯ eſt

interdicta adminiſtra[ci]o et all' glo
ɋtraria que reputatur vt .l. eũ q
C. de ſuſpecti tuto. et iſta de ſu
pecti tuto ſſ. ſi quis et hoc faciũt
malicioſi aduocati q qñ volũt
ipedire tutorem adminiſtrare fa
ciunt ipſum accuſari de ſuſpecto
nã interim ɋpendẽte cã de ſuſp
ecto nõ adminiſtrat Q[ue]ro
utrũ hoc ſit verum ſimplr q
ei qui eſt poſtulatus ſuſpectus
ſit ad interdicta adminiſtra[ci]o glo
vult dicere q ſic et dicunt idẽ
in plato ut no i dicto ſ. ſi quis
inſti. de ſuſpecti tuto / ſʒ tex heꝯ
in ɋtrariũ extra de of dele c. de
c. venerabili vbi dicit q ad
iungitur ſibi aliꝯ cũ quo admi
niſtret / io hui' pot ee q platus
ꝓp ſuſpicõem eciã pbata nõ re
mouet. ſed alius ſibi adiungi
ut i c. licet hely de ſimo inito
interim nõ dʒ ſibi adminiſtra[ci]o
i terdici / io dico q ſi e alius tu
tor qui accuſatur ſuſpectꝯ qui
ꝓp ſuſpicionem eciã pbata nõ dʒ
a remoueri ſʒ dʒ alius ſibi ad
iungi ut puta ſi e quieta pſona
ut .l. ſi tutor aliqs. ff. de ſuſpe
tuto / ſm diſtĩc ibi pꝯita tũ nõ
eet ſibi interdicta adminiſtracio
pendente lite ſʒ deberet ſibi aliꝯ
adiungi ne ſit deterioris ɋdi
cõnis qui eſt in caſu dubij q
qui eſt in caſu certi ut .l. or
dinata de libe cauſa.

Quid g[o] ſi ſol. No.
tex. ibi ſi modo nõ eſt alius ic It
no. tex in v. curatori ibi ſʒ pu
pilli cura. ic et tene menti
hunc caſum. Quero hic di
q curator ſbſtituit[ur] in locũ tu
toris / q[ue]ro utrũ ad hoc requirat[ur]
pñcia tutoris. glo dicit q ſic
ut .l. curator de cu et tu dati
ab hij / tu dic melius ut ibi no.
Quero utrũ requiratur pñcia
pupilli / dicit glo q ſic q ipe
met dʒ ſibi petere et ſic dʒ ee
maior i fãte all' glo .l. ij. ff.
qui pe tu / meliore tex habes
in .l. qui hʒ. ſ. ſi pupillus. ff. de
tutel. Scias no q pꝯq
e aliqs ſbſtitutꝯ i locũ tutoris
nõ pot tutori ſoluĩ / ſic ſi pcu[rato]r
qui hʒ mandatũ ad ſbſtituẽdũ
pcu[rato]r. ſubſtituit ipe pcuror ſub
ſtituẽs nõ pot amplius gerere
et deſinit ee pcur ut hic / et e
caꝯ i c. is qui de pcu[rato]r li. vi.
et io e cautela q in mandato
ponantur iſta v'ba q poſſit ſb
ſtituere et eciã cũ ſbſtituerit r'
maneat pcuror. Itẽ forſan ſi
dicit in mandato q poſſet ſbſti
tuere ſemel et plures / nã p
hoc q dixit plures vr velle
ɋſtituẽs q pcuror ſbſtituendo
non deſinat ee pcuror. Scias
no. q curatori pupilli pot ſolui
ut hic i v. curatori i ſine q

Pupillum tene menti
Oppo
dicit hic ſʒ et ſi dederit p[ro] op[po]
inuit tranſlatum dominiũ poſtea
ſequitur vendicari poterit et
ſic contradicit ſibi ſo. expone
dederit hoc e tradidit. So
oppo. de ɋdicio indebi .l. interdũ
ſo. ibi ſoluit pupillus tamen
debitum naturale hic ſoluit de
bitum ciuile et iſta vera de hoc

dic ut ibi no. et l. ij. C. si adv. so.

Sub condicione

ista l. est multum fortis. Debitor condicionalis solvens vera vel ficta ce liberatur. Vere quando condicio extiterit, retro tamen fingitur liberatus hodie. Et dividitur in duas partes: prima loquitur in vera solucione, secunda in acceptilacione. ¶ Nota quod retro quis fingitur liberatus. ¶ Sed nota quod dominium recipiens statim efficitur accipientis, sed liberacio contingit vere tempore condicionis existentis. ¶ Oppo. ille qui non est obligatus non potest liberari ut l. x. ff. de v. ob. et l. quociens ff. ti. i. et C. de acceptila. l. quod in diem. So. dicit glo. fateor quod vere liberatur tempore existentis condicionis, ante non potest liberari quia non erat obligatus, sed fingitur retro liberatus, ita loquitur iste tex. et secundum hoc non contradicit sibi principium cum secundo, nam in primo loquitur secundum fictionem, in secundo loquitur secundum veritatem ut apparet ex littera, et ratio huius fictionis est quia quis fingitur retro obligatus ut l. potior in principio et l. qui balneum ff. qui po. in pig. ha. eadem ratione idem fingitur retro liberatus. ¶ Sed contra hoc oppo. quia fingitur impossibile quod quis fuit obligatus et liberatus illo tempore quo non erat. glo. fatetur istud quod fingitur impossibile circa finem principii glo., istud non videtur verum simpliciter in ff. dominium, nam lex non potest fingere impossibile ut l. si pater et l. se. ff. de adopcio. et ff. locati l. qui ad certum, et l. certe ff. de precario, no. in l. iij. pro socio ff. Dicendum est quod lex non potest fingere impossibile in suo genere ut quod filius sit antiquior patre, vel quod furiosus consenciat ut in contrario, tamen bene potest facere id quod in illo casu predicari de quo loquitur non est possibile ut quod filius tuus sit filius meus, licet hoc non possit esse vere tamen potest fingi si tamen in genere suo est possibile ut quia est tante etatis quod possit esse filius meus, dixi plene in l. ij. qui pro emptore, ita in proposito possibile fuit retro quod fuisset obligatus, erat enim persona capax obligacionis, ideo fingitur retro fuisse liberatus. ¶ Sed contra hoc oppo. secundum hoc due fictiones concurrunt hic, quod videtur contra glo. l. i. C. de dotis promissione et l. cum post ff. de gener. et de iure dotium. Respondeo quando sunt due fictiones quarum una venit in contrariam alterius bene possunt concurrere ut ista quam no. tal. ob. ff. si ab hostibus et l. cum due C. de captivis, ita hic ex eo quod fingitur retro obligatus in contraria fingitur retro liberatus, vel aliter iste due fictiones concurrunt circa diversa, una circa obligacionem, alia circa liberacionem, simile in l. singularia ff. si certum pe. Vel aliter iste due sic habent originem ex diversis fontibus, una enim creatur favore creditoris, alia favore debitoris. Facit quod huiusmodi in l. si unus communis meum circa prin. in glo. ff. de stip. servo. sed dicit glo. verba quod eodem modo potest intelligi, quia dicitur in l. an pe. C. de do. inter vi. et ux. ut fingatur domina fuisse a tempore collacionis donacionis in ea, id no. in l. sequenti, quo contrarium no. in l.

ij. C. de inoffi. dona. et in dicta l. an pe. ff. alleg. s. quod illa fictio non procedit nisi quo ad fructus, et illi sunt vere, ista non no. ratio quia tempore constancie matrimonii mulier non potest esse domina rei donate et propter quod non potest fingi retro eam fuisse dominam eo tempore quo est inhabilis, deficit enim habilitas extrinseca, ita no. in l. C. de inoff. do. et facte l. quoniam ff. ti. i. et quod dixi ibi vobis. ¶ Quero utrum hoc principium procedat locum in quolibet debitore condicionali, et uno non sit debitor sub condicione casuali, nam si est debitor sub condicione potestativa sicut extante condicione non fingitur retro obligatus ut l. potior et l. qui balneum qui po. in pig. ha. et l. i. e. ti. Eadem ratione non potest fingi retro liberatus. Idem dico si erat debitor ex causa legati, nam cum non fingatur retro obligatus ut l. si vir ff. eadem de ex rei iudica. l. i. ff. i. ad sill. et dixi in l. si is qui pro emptore de usucap. eadem ratione non potest fingi retro liberatus. ¶ Quero ad quid est utilis hec investigacio ut sciamus utrum fingatur retro obligatus vel non, dic glo. propter duo: primo quod pauliana accionem revocatoriam, secundo propter creditores perveniet a creditoribus missis in possessionem, dic ut in glo. ¶ Quero quid in illis casibus in quibus non fingitur retro liberatus ut in condicione potestativa vel ex testamento, an competit locus pauliane vel accionum. Innuit glo. quod sic, quod non placet, quia lex respicit sed an sit factum in fraudem, et ideo tempore facti de inspicitur ut l. si minor ff. de minoribus, expor. et l. i. C. de in. fis. l. x. nisi ponerent illud factum esse causa fraudandorum futurorum creditorum, ut no. glo. de donacione, an inspicitur causa sed nota, facit ff. qui et a quibus l. fi. sed et si maritus in fine aq. l. fi. sz. ¶ Venio ad secundam partem, dicit hic dominium esse translatum incontinenti, immo condicio apposita suspendit translacionem dominii in condicionis eventu ut l. qui absenti ff. i. ff. de acquirenda pos. hic dicit contrarium, quare male. Huius timore simile in glo. plenius so. quod illud quod hic dicitur ante eius pecunia fuerat est i. facta fingitur ista est contra istum tex. qui male exposuit ut ante translacionem feratur dominium quod libertum si intellexeritis de ficta translacione eodem modo retro fingitur liberatus ut sic erat idem in translacione dominii et in liberacione. Alii dicunt econtra quod vere statim transfertur dominium tempore condicionis. Et quod in contrario dicitur de tempore existentis condicionis intellige secundum fictionem. Istud est contra tex. l. contrarie. Alii dicunt quod hic fuit data pecunia sub modo seu pacto ut ibi sub condicione, et ista est l. a. de edendo nec obstat iste tex. qui dicit ea condicione, quia sic sequitur postea dicto condicionem sed ut per hec verba non inducitur condicio sed modus ut l. ij. ff. fi. ff. de dona. et l. meuia ff. de manu. test. sed hoc non placet, nam illud est verum nisi quando cum dictione ut misceatur dictio si quia te facit condicionem ut dicta l. quod abunti ff. i. quod si immisceat dictio vel cum ablativis absolutis ut l. si ego ff. i. ff. de iure do. cum ergo hic dicit ea condicione ut si tenet apparet quod fuit condicio non modus, solvit glo. aliter quod hic non fuit adiecta condicio translacioni

dominii sed accessionem in solutum quia dicat
solucio fuit facta simpliciter sed fuit dominium
quod cederet in solutum sub condicione
ista est vera et hanc tenet dy
dinus Ol. et omnes moderni Ad
uertatis contra predictam tradicionem factam
sine causa non transfert dominium ut l.
numquam nuda ff. de acquirendo rerum do.
sed hic pendente condicione non habet
causam vel titulum ergo non potest transferre
dominium. Solutio non habet titulum proprium
et spiritualem sed habet titulum pro suo est
enim effectus dominus per speciem futuro ob
ligacionis committende et sic habet titulum
pro suo ut l. ij. § si quis sub
condicione et l. i et l. ij. ff. pro do. et
hec vera. Ulterius oppo. et
videtur quod condicio apposita titulo
tradicionis impediat translacionem dominii
ut l. si ea § i ff. de iure dotium
So. dicit glo. hic fuit soluta pe
cunia in qua magis de facili
transfertur dominium ibi vero alia
species istam reprehendit glo. per l. ij.
§ si pecunia ff. de donac. cum si
mile causa et nota ob. § si pecunia quia
ibi fuit apposita translacioni dominii
non titulo speciali. Item contra predicta
extra glo. opponitur et videtur quod sim
plex tradicio dominii non transferat
in dominio ut l. cum pater § pater pluribus
et ibi glo. ff. de leg. ij. So. ibi
nulla suberat causa legittima re vel
spe ad transferendum dominium sic. Item
oppo. de l. si ego § si ff. de iure
do. ubi causa suberat et tamen in du
bio dominium non videtur transferri. So.
hic favore accipientis suberat
causa simile video in deposito nam in du
bio videtur transferri dominium licet possit
sit transferri extendendo tunc depo
siti. Reassume ergo predicta quia
apponitur condicio translacioni dominii quia
apponitur titulo non translacioni quia non
apponitur titulo nec translacioni sed
solvitur simpliciter primo casu impedit
translacionem dominii ut l. quod absente § i
ff. de acquirendo pos. et l. ij. § si per
ciuam ff. de donacio. Secundo casu
aut solvitur pecunia aut alia
res si pecunia non impedit translacionem
dominii ut hic si alia res tunc impedit
ut l. si ego § i ff. de iure dotium
Tercio casu aut nulla causa sub
erat translacionis dominii re vel spe et tunc
in dubio non videtur transferri dominium
sed magis tradi causa custodie ut
l. cum pater § pater pluribus ff.
de le. ij. aut suberat aliqua causa
re vel spe et tunc aut illa suberat
favore dantis vel favore accipientis
primo casu non videtur transferri dominium
ut l. si ego § si ff. de iure do.
ff. deposita l. lucius. Secundo casu
dominium videtur transferri in dubio
ut l. sed si ff. de iure do. et ff.
pro dote l. i.

Qaasius Oppo. de l.
si quis vero
§ vel ff. de furtis So.
competit manda. ut hic
et eciam furti ut l. quia
Item oppo. de l. si tibi ff. de do.
So. dicit glo. antequam consumet pos
sum habere ratum ego mandatori
ut l. contraria et perderet michi.
Tu dic quod ratihabicio mandatoris
quantum ad liberacionem ipsius manda
toris nil operatur quia suo nomine
non est gestum sed bene operatur quantum
ad commodum mandatarii qui solvit
suo nomine et in prejudicium mandatarii
ut l. mar. C. de rei vendi. et
l. si fundus § i ff. de pig. sed l. si
tibi de donacio loquitur in creditore
qui antequam consumat potest illam
pecuniam sibi solutam retinere pro
debito suo. Queritur dicit hic si
eos consumpsit sine dolo malo.
Queritur quid si dolo malo eos
consumpsit Credo tunc haberi pro ex
tantibus ut l. parem ff. de reg.
iuris Bartholus.

Siquis servo
Si ad revocacionem man
dati sufficiat vivi ignorantia
ignorantiam opponit debitoris
solventis si requiritur
dominus sufficit ignorantia vivi ut
liberacio competat sed recipiens tenetur
furti teneatur h. d. Oppo.
quod per manumissionem non sit revocatum
mandatum sicut nec per emancipa
ut ff. de v. ob. l. eum qui ita
§ qui sibi quieta l. eum qui
in prin. ff. e. et videtur expressum in l. i
eum § i ff. de institutoria. Quidam hoc
fatentur quod per manumissionem non videatur
revocatum mandatum. Contrarium est
veritas ut hic et ff. de furtis
l. si is qui rem § vel. Non ob.
quod dicit de emancipacione quia aliud in filio
aliud in libero. Est enim causa quieta
persona quod mandati revocacio non
presumitur. Non ob. l. i eum § i
quia ibi ideo quia apparebat du
rare domini voluntatem. Ulterius
opponitur dicit hic furtum facit
domino. Contra primo facit furtum de
bitori qui erat dominus pecunie ut l.
si venditor § si cui ff. de furtis
et l. si rem § vlao de prescrip. v.
So. dicunt quidam fateor quod in
et quod dicit hic domino furtum facit
intelligo domino i. pecunie et sic de
bitori. Alii dicunt et melius de
bitori glo. refert quod dicit inspicitur quali animo
ab inicio accepit ut in glo. Circa
hoc posset dubitari qualiter potuit
acquiri dominium pecunie per istum cum
mandatum erat revocatum dicit
ff. e. l. cum qui res § i. quia ista est sa

Fugitivum tis plenaria
lex Solucio facta servo fu
gitivo ab ignorante eum
liberat si pecunia solu
ta efficiatur domini h. d. Oppo.
de l. i § sed et per eum ff. de acqui.
pos. So. per servum fugitivum non acquirit
primo vel l. contraria sed dominium sic
ut hic et eciam ibi non. Item oppo.
ff. e. l. qui hominem § si nullo in fi
ff. in glo. ponitur plene. So. teneas
alteram de duabus. Una quod ibi sa
ebat fugitivum hic non vel alteri
hic liberatur de equitate non de ri
gore. Tene quam vis ex ipse. Item
oppo. de l. si mandavero § fugi
tivus ff. manda. dicit glo. aliud
in vendicacione ut ibi aliud in mu
tuo ut hic quod non placet dicit dy.
quod l. illa per omnia concordat et ista vera
si dominus agat mandati quod cum cau
sa est so. mandato suo liberatur
debitor quia dominus agendo videtur
habere ratum ut ff. de fideiuss. l. si
servus alienus et ita loquitur
primo in versu l. contrarie sed si non agat
mandati non videtur habere ratum
et propterea debitor non liberatur ut
hic et in ij. responso l. contrarie vel dic
secundum Jacobum de aren. quod ibi solvebat
mandato servi alteri recipienti
pro suo et patris nomine ipsius servi
ideo videtur solvere ipsi servo hic
solvebat alteri recipienti pro se ipso

no p suo / et hec ex tenebat O. Item
oppo. de l. cum fundus ff. fundum
tium imprudens. C. si cer. pe. so. di
co q solues alteri de mandato suo
no liberatur ipso iure ut hic / sz
cedendo act dno sic ut in quibus

SI REM Si res non
efficiat proprie
creditoris debitor non
libat h. d. ¶ Oppo.
de l. si fundum ff. sz et si
sic. C. de ver. ob. so. aut debetur
aliqua res in genere / aut in specie / si
in gene dz fieri accipientis proprie si
dubio ut l. cum qs ff. qui hoiem
et l. qui v. ff. si. l. e. et l. si a
substituto. ff. heres dele. i. / aut de
betur in specie et tunc aut causa
ex qua pot aduocari precessit ob
ligacio et liberatur soluendo ea
talem qualis e ut dicta l. si fundum
ff. sz et si sic. Aut seq illa causa ob
ligacionem et tunc no liberatur ut h
q intellige si sequatur sed debi
toris ut dicta l. si fundum ff. i. de
v. ob. Item predicta intellige qn p
cedit obligacio ex causa lucratiua
secus si ex causa onerosa ut ex causa
empc et vendic quia tunc indistincte
de euict tenetur q ti. C. de euict
¶ Item aduerte q inter empc et
vendic et alios contractus quibus tenetur
quis ad dandum e hec differencia quia in
empc re tradita quis libatur ut
in auctentica sacra puberum et incipit
teneri de euict re euicta ut l.
euicta. C. de euictio sz in alys contracti
bus nunquam libatur nisi ita eam faciat
accipientis q euelli no possit ut
hic cum similibus et io hic no agit
de euict quasi re euicta sz agit
pristina actione quia ab ea nunquam
fuit libatus / no obstante alia

SI REM STIPULATUS Glo hic querit vnam quoz
quam solue ut in glo et ma
teriam huius l. plene dixi
in l. x. C. de v. ob.

FILIUS No. istam l. contra
dancie sunt in glo
¶ Querit dy si filius
libauit debitorem primum
postea heres extatit
patri / nunquid filio postea agenti
exc obstet / videtur q no / quia libacio
ab inicio non tenuit ergo ex post
facto no conualescit ut regula iuris
que ab inicio In contrarium q filio
ob. excep. probatur. C. ad trebel. l. fi
liaz sibi et l. cum dnus. ff. si. C.
de peculio lega. et l. cum vir. C.
de usu et de fundo. do. l. pe / et
ista e veritas / dicit dy in vi
q dicamus sic dicere / quando filius li
berat debitorem ex causa lucratiua ita
q si debitor conueniret nullam actionem
contra filium hz / isto casu filius pot
eum conuenire no obstante q sit he
res patris ar ad hoc. C. quiet
agnibus. l. si suo / et no. in l. re
alie. C. de pig acti Quando vero debi
torem libauit filius no ex mera
libalitate sz ad recipiendo vel alt
promittendo / ita q ipse e obligatus
si a debitore a d petetur tunc sibi
obstat excepcio / ita loquitur omnes
l. all p dy / plene dixi in l. cum
vir. C. de usu. Predicta uera cum
filius remisit debitum patris in quo
nullus ius filius hz / secus si haberet
ius in eo ut in dote q e coie patris
et filie quia tunc filia remittendo
sibi preiudicat ut l. ij. ff. q si ipa
tonis C. so ma et l. et hodi
ff. filia C. de pactis.

SOLUCIONEM Hec e
specialis
lex et sumat se ipsam et
de duobus tractat s. de sol
et iudicio. tex ibi p nobis
s. liberandis qui dicat hoc acto
q pluribus modis liberemur. tex accipiendo
in alio actu. so. implente
vel iudicium suscipiente. ¶ Opp.
in auctentica ut omnes obedi iudi p
uincie ff. si vo alt. so. ibi loquitur in
principiis simplici qui no libat nos.
hic loquitur in eo qui suscepit iu
dicium alio nouandi actionem ¶ Item ct
C. de regu iuris. l. in iudicio sed ibi
loquitur in principio / hic in libacione
ita dicit glo / de hoc eciam habetur in
l. hoc iure ff. no pot. C. de donac.
et l. fundus vendicante C. de v. ob.
et p dy. i. e. in vico de regu. iuris.
l. li. vi. ¶ Hunc primus positive
mo ad quem / primo quero circa solucio
dicit hic q so. debitor libatur
iure suo ¶ Quo an sit necesse cre
ditorem esse volentem glo dicit q
nemo pot eum cogere recipere solucio
sz pot offerri et consignari et de
poni et sic inuito creditore debi
tor libatur / so / ut C. de usur
l. accepta / tene menti istam glo q
format hic q oblacio et deposi
ta ab extraneo libat debitorem
ipso iure / de quo glo dubitat C.
e. l. obsignacionem / cum ista glo
dicit veritatem / causa e expressus
in e. l. q x. ff. cum michi x. q
C. de capta
admod si quolibet et ¶ Quero vtrum
l. cum postliminium.
iste qui soluit p alium possit repetere
p actionem negotiorum dixi de hoc uobis
C. ti. i. l. sicius ff. fi. dic ut ibi
¶ Quo utrum so. libetur debitor
ipso iure uel ope excepcionis glosa
dicit et bene q ipso iure ut in sa
qui mo toll. ob. in principio ¶ Nemo
ad iudicium / di hic q iudi suscipiendo libamur in
¶ Quo
ciuili hoc possit fieri creditore in
uito / glo dicit q non quia nemo
cogitur agere ut C. ut nemo inuitus
¶ Sz circa hoc querit dy / q
si creditor vult agere q si cre
ditor uult agere an eo inuito ad
mittatur defensor et arguit p
et contra / et primo videtur q sic
admittatur ut l. plane in si. C. fa.
hercisc. C. de petici hereditatis. l. sed
et si q item si rem destruxit
in v quid tantum et C. de noxali
l. de illo ff. si cu. l. se Ingenu
q no admittatur ¶ Ista duo sunt
paria fieri nouacionem et p stip et
hoc ut l. delegare C. ti. i. sz p
stip no pot quis cogi nouare
ut C. de nouac. l. i. et l. nec
creditoris ergo idem p hoc vide tex
in l. si actor. C. de procur. / dicat
dy q dz distingui aut principalis
est legalior / aut no ita notat
glo in dicta l. plane fam. herc.
qui dicit si persona dni e lega
lior no admittitur talis defensor
al sic / facit dicta l. si actor de
procur. / et C. de procur. l. fi.
adde quod eciam si dnus sciret ue
ritatem melius / et esset melius
informatus potius q no esset legalior
no debet admitti / peior vel
l. h ff. defendi et q ibi no. C.
qui cum in possessione ea / ita
debet intelligi illa dy videre
dum p examinacionem huius hois duo

sunt iudenda P^rimo an creditor
cogat' recipe defensorem venie-
tem animo nouandi et de hoc
no intelligit dy et si de hoc in
tellexisset determinacio sua non
eet bona ut s. dicam ¶ Secunda
qo an creditor cogatur admit-
tere defesore q uult defende
taq^s procurator in re sua ita q
contra eum fiat execucio non
animo nouandi et libandi de
bitorem ut l. plancius de procur.
et i isto primo qo procedit determinacio
dy cu adiect^o qua fecit contra
primu sue opi. nam i l. libero
i ff. C. de negotiis tenet q co
gatur huiusm. admittere sz i
l. non solum i pri. circa fi. pe
glo magne de procur. videt tenere
contrariu / et hoc ve. cu p^ttro
l. si mandato ff. 1. C. mandati
hoc tenet pe. et alij moderni
ut Cy C. ubi in rem actio l.
1. Predicta sut vera in defesore
q venit ad defendend' sine man
dato Sz^o. si uenit ad suscipiend.
iudicium aio nouadi idem q. C.
p easdem l. sz si uult suscipere
taq^s procurator i re sua no aio
nouandi tunc ab ipso iudicio pot
creditor eu non admittere ex
causis supradictis Si no e
persona ita legalis sic dns vel dns
sit melius vitare eum sz p^s q eu
admisit no posset repelle eu
ar. l. pomponius §. rati. C. de procur.
¶ Quero utrum p suscepcionem
iudicij qs libatur ipso iure vel ope
excepcionis Old. dicit q ope
excepcionis ut l. post vendi. C. de
pactis et de mixto actio l. qui ex
pte glo dicit q ipso iure libat^r
si ab ut^qz hoc agatur q ista d
no. s. so et lis suscepcio po^nit
ut patria hic et C. ti. 1. l. de
legare et l. si pro pte cra p^ri m
C. de in re vso ita dicit glo ad
contraria Rndit dy (una i l. q ex
pte non agebatur a creditore q
alius libaretur q ipse ignorabat
ee heredem Vel dic q ibi no de
tractabatur utrum libetur ipso iure
uel ope excepcionis / et magis i
nuit ipso iure / ad l. post vendi^cz
dic q aut fuit acceptu iudi
ciu aio nouadi volente credito^re
et tunc no e dubiu q libat^r ipso
iure debitor ut hic et l. deleg-
are C. ti. 1. Aut qz suscipit iu
diciu ut defensor seu procurator
in rem sua no aio nouandi i lite
te aut libellus datur contra pn^cipale
et ille se offert defesioni tunc
nullomo liberatur debitor ut
ut l. si rem C. e. et l. si stiai
i ff. C. ti. 1. / et dici l. si mada
to meo ff. 1. C. mandati / et l.
plancius C. de procur. sm
vnu intellctm Aut qz ego do
libellu ab inicio contra illum
procur. vel defensore taq^s contra
defesorem in rem et tunc pn^cipalis
debitor libatur ope excepcionis
hic e casus i l. post vendi C de
pactis ¶ Quero / qn iudiciu
accipi^t animo nouandi utru sit
neccesse q hoc agatur ex psse glo
dicit q olim psumebatur no-
uacio sz hodie requiritur q agat^r
expsse ut isti qui mo to ob
s ptea / videte dni i nouac q

fit p litis gtes / michil e hodie immu
tatum / nam olim psumebatur
nouacio / sz hodie requiritur q
agatur expsse ut iusti q mo
hoc est noue qualitatis adi
ecio ut fiat de accione tpali ppe^tua
de no transitoria fiat transitoria
in heredes ut l. aliam. C. ti. 1.
et hoc ita hodie sicut olim et
ita olim sicut hodie / sz nouacio
hoc e vnius obligacionis i alia
transfusio no psumebatur nec
olim nec hodie ut dicta l. alia
C. ti. 1. et de re iudicata l. no solum
et C. de iudicijs l. 1. / et ista i
uestigacio est magni effectus
na si eet vim q oli psumeba
ut glo dicit g^o hodie fiet no
uacio ope excepcionis ut no. i l.
ij. C. ti. 1. et C. de nouac. l.
vltima Tene ergo q in nouacione
que fit p litis gtes michil e inoua
tum. ¶ Querit glo qn fit no
uacio quis iurabit de calupnia
dic glo iste procurator i rem sua ut
l. ij. ff sm aut reus. C. de iura
calup Tu hoc examina ut plene
no. i l. non solum i glo magna
C. de procur. ¶ Querit glo.
An ille q suscipit iudiciu p alio re
petat ab illo dicit glo q sic si
accessit eo animo ut repeteret p
l. siquis fun de inofficiosa actio.
Tu intellige qn suscepit iudiciu
p ignorancie seculo si pro iusto sz
eaque dixi i l. stiai ff. ff. C. ti.
1. ¶ Sunt expeditus de glo q^o
dy q actio icertabit contra eu qui
suscipit iudiciu animo nouadi dic
dy vtilis q contra pn^cipalem cpete
bat directa ut no i l. delegare
C. ti. 1. ¶ Item querit dy / an talis
defensor possit constituere aliu
defesorem ante litem contes / et vr
q no ut l. ij / et l. michil C. de
procur. Preterea cu p litis gtes fiat
hec nouacio ut dici l. delegare
/ ante litem gtes. no potest facere
defensore / qz an no e dns litis
/ et no dns no constituit procur.
ut l. 1. C. de procur. ¶ In contrariu
determinat dy p l. ticius C. de procur.
ubi dicit q eo ipso q satis ded^it
loco dni het de hoc i spec de
procur. §. 1. v. sz nunquid defesor
¶ Item querit dy. An iste defesor
post pstitam ista satisdacionem an
litis gtes possit defensore reuocare
vr q sic qz potest a dno reuocari
an litem gtes / procurator qui satis dedit
ve. l. an litem et ibi no. C. de procur.
Contrarium determinat dy p dicta l.
ticius C. de procur. ¶ Quero qualiter
formabuntur acta et sentencia q dictum
defesore Rndeo debz dici ego
ago contra talem defensore tali
defensorio noie pro eo et eodem no
i sentencia condempno talem defesore
tali defesorio noie p eo ita vz
velle tex i l. liberto ff. ff. C. de
negotiis ita no ¶ Sumo i eo. cum
ante fine magne glo extra.
glo. qui filij sunt legitimi ¶ Vlti
quo. An contra dictum defesore fiat
execucio dic ut l. plancius de p
curato C. et ex pdictis hec
declarata hac. l. et eciam l. soluendo
C. de negotiis

Qui defendimus co^r.

¶ Quero utrum inter
x. et x. et xx. sit aqua
dicta glo dicit q sic vi
de glo que incipit i. vna. x. i fi
Ex hac glo determinat quidam Statuto

auerat lucane cauebat q ex hominib
a centum libris supra possz offendi
i pume . nō qdaz hēbat plura bāna
vnu i qnqginta aliud i quadra
ginta aliud i l . vn cumulata ex
cedut cētu sz nullu p se excedebat
bat cētu qrebat an posset i pune
offendi . ego dixi q nō qz l . et
l . nō fuit cētu aliud ē eni l . et
l . ad cētu ut hic . Sz quid si dz
at sma condēpna q cu i duacēt
libris uz i l . p pcussit i facie et
i l . pro pcussit in brachio et sic
de sigl'is an iste dicetur cōdēp
i . cē . si qsideres sumas p se si
gulariter nō eiaras nō ē cōdēp
m . cē . ut hic si cōsideres cumul
p'o nōiatu ē cōdēp i . cē . puto
q, ie cumulus nō dz attendi
ita vz tex cu glo i l . ediles at
i ft . cu sua glo et facit optime
l . lucius . f . q hēbat . G . ad ēbelli

Ex parte vidistis i l . si ex tes tamento . f . i . G . de fide iusso dic ut ibi . No . huc

Si creditor tex qp si pauz pignoris sol uatur creditori uerit ul' ficte debitor libat ficte p acceptula . ul' per stipula . aio nouandi .

Etiam si ex solutio deficiat a'qd ius libacio nō ptinget h . d . ¶ No . q, res petit libat reo heatur de h . p glo . i . l . elegāter . ff . nō solu . G . de dolo / et p dy i . l . huiusmōi . ff . si res . G . de leg . i . et Cy . C . ad exhiben . l . exhibicōe . 2 dicta i . l . vltia . ff . i . G . de v' ob .

Quum stichus Obligacio spētu di p quotas ob . gnis vl' quantitatis diuidi . unde h . d . vidistis de hoc i . l . stip . G . de ver . ob .

Si debitor Oppo . so la oblacōe nō libat . debitor ut . i . e . l . si x . i pn . et C . e . l . obsignat . Solucō h . l . dz i tellig i alterto tumore hec . l . dz i tellig i altero de eby modi sm glo p'o . q, hic obtulit 2 deposuit ut in qrnō sō q, hic obtulit et deposuit tātūz cu ista oblacio fuit facta i iudi . p quaz oblacōem debitor ipō iure libatur ut . l . si rem . ff . si . G . de pigno act / et . l . aliena . ff . sic di torem . e . ti . sz certe iste casus nō placet qz licet p oblac fcam i iu dicio pignora liberentur itaqz post agi pig . tn creditorz nō de tur agi pig . tn creditorz nō deuic gratiuz petitio pecunie debite p sola oblacōem ut . l . accepta C . de usur / fallit in duobz casibus ibi no . sm glo quos cas examina bo . i . e . l . qui x . i pn . Aliomo post legi q, hic pecuniaz obtulit 2 p didit eam absqz dolo et culpa . et sic accor cu l . qui x . et hec post eē bona / et eaa pma . textz opp . glo . ij . mo . 2 dic ut i ea habet

Inter artifices dici hic q, dz facere p se non p aliuz ¶ Quero utrz in dubio uideat electa industria psoe glo q ē hic vz dicere q sic nisi ex qualit psōe aliud appareat / si ei a qd apper libare faciendo p aliu pmu q, in dubio uideatur actu q facia p se

cu pmittit ipe facere pbat i l . fidiq . ff . si . G . de lega . iij . sm probatum in dicta . l . cōmunis . ff . si ab eo ¶ Quero qualit in obligacōe faci di ul non faciendi possit accipi fid iussor dixi i l . cum filius . ff . i . de ver . obli . et . l . siquis p eo i pn . G . de fideiusso et l . nemo ē qui nes ciat de duobz reis / et glo hoc tangit . dic ut ibi ¶ Vlao sagit ad qoem an doctor possit elige p substitui de qua qoe dixi i dicta . l . nemo ē qui nesciat .

Si servus De hoc ha bui i l . siquis suo G . e . ti .

Qui sibi dz hic i pmo dicto q, habz accōm si est euictus q vino nuqz fui libatus ut . l . i . ff . iul' de v' ob et . l . si rē mea . G . e . ti . so . cōcedo cōtrarium et qd' hic dic hz accōem dic . ff . pma q nuqz fuit sblata ¶ Ad sm dictum oppo . de l . si sum . ff . i . de v' obli . so . dic q, hic fuit qmissus hō i qne Ani nō libatur dando statu libe rum sz ibi fuit pmissus i spē / quo casu dz distingui vt ibi dicit hic ē

Quum stichus no . G . et Bo . breuiter hoc dicit G . fco uel ob . rei deterioratē fco debitoris cum nō libat debitor h . d . ¶ Oppo . et vz q, tal' debitor libertur vt . l . elegāter . ff . nō solū . G . de dolo / so . dico q, libatur ab accōe de dolo ab acc' pnia / nō et ita loqtur hic / et sic cōcor cu illa ē vna so . ¶ Cōtra istā so . oppo . de . l . iij . ff . si reddita . G . de oppo . de l . iij . ff . si res G . depositi moda et . l . i . ff . si res G . deposi . so . ibi loq̄r in cōtractib bone fidei i qbz nō libatur a pa . hic in cōtractibz stricti iuris q, dic ut dicta . l . iul' ff . i . de v' obli / et fuit tactum p G . G . e . l . eaa / 2 co soluit . hoc cōm q h nō soluit sz soluere volebat / cre ditor aut noluit accipe inulna tum quia nō offerebatur estia tum quia nō offerebatur estiā deterioracōis ut i glo . et sic in ad qm q creditor ibi recepit hic nō vide glo que incipit hic in i sfortibz casibz ibi uel aliter quā glo tenet uera qz ē casus nō et sz hāc lecturā habes casum lo cū ideo qn vult sibi reddere rē tam deterioratam sine pcio de terioracōis post nō accipe . casus ē hic sz hāc lectura / sol . eaa a ¶ Circa hoc quidz de quo nō curo quid si creditor recepit rē deterio ratā / an postea possit petere pcium deterioracōis / glo hic vz dicere q, sic ita no i dicta . l . elegāt ff . nō solum . G . de dolo / sz Cy . i . l . exhibitio C . ad exhiben . refferendo dicta / pe vidi aliter dicere / in hoc dic latius / aut debitor deterio rauit rem . p dolum et i pncem cōdiccionis et tuc i distracte tenetur de dolo ut dicta . l . elegāter . ff . nō soluz de dolo / si aut nō i pncie cōdiccionis et tuc aut vicium erat latens 2 tc i recipiendo nō vz remittere et post adhuc petere estimacōem ut no . i . l . in hac . G . de tritica . circa pn . ¶ Si uero vicium erat patens / tc aut estimacio deterioracōis venit petenda iure accōis et potest peti / aut iudicis offo mercenario 2 nō potest peti ar . C . depositi . l . iiij . / et de eo q, act loco . l . si ita dz i tellig q, no . i dicta . l . ele ganter . ff . nō solu facit . l . sup iter

ff. cassius de aqua pluv. arc. l. z pe. alt
dicat in dicta l. et hinc dicto

Qui hominem si duo No. tex. ibi qr
eodem casus efficietur
etc. ¶ Adu(er)te q(uod) si vnus
ex duobus reis soluendi recepit to
tum debitum an teneatur alteri
(com)municare glo. que est hic dicit q(uod) sic.
vide ea q(ue) incipit io q(uia) cum sint re.
Idem videtur tenere glo. in l. si a fre.
in p(ri)ma glo. mag. de condicti(one) indebiti
Idem tenet in l. si tecio aut seyo
ff. de le. ij. Id(em) videtur tenere dy. C.
de duobus reis l. i. et auct. hoc
ita ¶ In contrarium v(idetur) ca(sus) in l. i. le
ge falcadia hoc obseruandum ff.
ad l. falcid. dic aut sunt socij
om(n)ium bonorum uel illius obl. et t(un)c d(ebe)t
(com)municari ut hic aut non sunt socij et
t(un)c siquidem sunt duo rei credendi ex
ca(usa) non lucratiua puta q(uia) mutua
uerunt pecuniam suam et t(un)c d(ebe)t (com)municari
ita lo(quitur) glo. q(ue) est in l. si a fre. si
uero sunt duo rei credendi ex ca(usa)
uero lucratiua q(uia) debitor volens
donare duobus p(ro)misit in solidum
t(un)c q(uia) rei credendi t(un)c non d(ebe)t (com)municari
quod exactum est ab vno ca(sus) est
in l. in lege falcadia hoc obser
uandum et io glo q(ue) est in l. si tecio
aut seio. puto se refert ad tex. illi(us)
l. non enim dicat q(uia) ibi sunt rei credendi
ex ca(usa) lucratiua ¶ Ulterius tu habes
q(uod) p(er) lit(is) cont(estationem) factam ab vno ex reis
credendi ipse (com)parat sibi totum debi
tum ut l. ex duobus ff. de duobus reis
¶ Q(uer)o an p(er) p(ro)testacionem p(ro)pter petere appetere
sibi totum debitum v(idetur) q(uod) sic q(uia) lit(is)
cont(estatio) et p(ro)testacio equiparantur
ut l. iij. C. de nouacio(nibus) In contrarium
hetis casus hic licet enim vni sol
uatur p(ost) alteri p(ro)testacionem solui a(liquid) p(er) g
ad contrarium Rnd(eo) q(uia) quo ad a(liquid)
perdit ibi illa equiparacio

¶ **Stipulacio** Hoc q(uo)d hic dicit q(uod) liberatur p(ro)missor Intellige ope exceptionis vt l. fi. §. i. ff. de v. ob

¶ **Si ticium** Hic est no. tex. q(uod) Reuocacio
mandati non nocet debitori sol
uenti in cuius noticiam non peruenit. h.
d. ¶ No. tex. not. ibi nam re
qui etc. ex quo habes q(uod) ille q(ui) facit
procur. ad soluendum recipiendum v(idetur)
mandare debitoribus q(uod) ei soluant
tene menti ¶ Quero quo po
tero ego qui reuoco procur. noti
ficare hoc omnibus debitoribus R(espon)d(eo)
modus est facie(n)do p(ro)ponere edictum
in aliquo p(ublic)o loco vel faciendo fieri
p(ro)clamacionem ar. l. sz et si pu. §. p(ro)ferre
ff. de institori Circa hoc tu dic ut
no. Cy. C. mandati l. mandatum

¶ **Si nullo** No. hanc
distinctionem aut solutum p(ro)curatori permitte
bat qui nunquam habuit mandatum et
debitor non liberatur ut hic aut ha
buit mandatum sz fuit reuocatum et
et tunc distinguitur aut peruenit in noticiam
soluentis debitoris aut non ut vi
debitis p(er) multa l. huius ti.

¶ **Si genero** Hic habes
casum q(uod) so
lucio facta contracte p(er)sone non libe
rat debitorem Q(uer)o enim est mag(is)
(con)iuncta p(er)sona q(uam) pater filie et en(im)
sibi non potest solui certe nullus
¶ Q(uer)o que est sonetas q(ue) d(icitu)r esse
inter patrem et filiam in dote dic ut
no. p(er) glo. et p(er) dy. ff. so. ma. l. iij.

¶ **Si debitore** Quid
glosa

Cum sint maxime ista nimium Et vide
q(uod) inutilis ut glo. dicit sz postea cum
dominus mancipium habet uel peculium recipit
efficitur sua et fingitur sua retro fuisse
et de hoc eam habes glo. in l. si ego
ff. de neg. gest. Ultimo est q(uod) in terminis
pecunia remanet soluentis q(uia) dominium
non perditur nisi ei cum sic tradicio
acquiratur ut l. cum quis §. si debi
torem i. e. ti. et ff. ex quibus causis
maio. l. nec valem et iura guil
in dicta l. si ego No. ob. l. q(uod) meo
§. si a furioso ff. de acquirenda pos. q(uia)
illud in pos. que facilius perditur
q(uam) dominium ut l. siquis in §. dua
ff. de acquirenda pos.

Quidam filium Oppo.
q(uod) non
liberatur q(uia) hereditas mo
nasterio non stat penes filium
ut l. plz ff. de acquirenda pos.
So. ista est vera filius vere est here
et p(ro)p(ter)ea eum p(otes)t ut l. cum filio ff. de
le. i. et illud q(uo)d d(icitu)r q(uod) hereditas
non remanet monasterio penes filium
est verum qn tractatur de iure in
patre et filium secus si in extraneos
q(uia) iure concessum patri non d(ebe)t cedi
in preiudicium aliorum ut l. nec alius
de emancipa. libe.

Qui pecuniam Eadem so.
non potest
pater liberacionem et recipere
acceptilacionem h. d. ¶ Opp. de
l. in nunccupatiuis in e so. ut
ibi

Quod seruus No.
tex. ibi videtur cum voluntate
domini etc. ¶ No. q(uod) ille qui
p(ro)ponitur ad (con)trahendum v(idetur)
p(ro)positus ad solucionem recipienda
tene menti. ¶ Q(uer)o d(icitu)r hic n(isi)
aliqua iusta causa interuenerit ¶ Q(uer)o
io que est ista iusta ca(usa) sz si sit
eius alienatum uel si sit peculium
ademptum, tamen est manifestus
ut ff. de contrahenda empc. l. quociens
et l. si ge(neralis) seruo. ff. e. ti.

Si pater Quero quid
si nemo nas
catur utrum sententia sibi p(re)
iudicet in totum glo. q(ue)
est hic dicit q(uod) sic sup(er)vo
eguisse sz ista glo. vide q(uod) tex. et
ideo dic aut certum est neminem nasci
antequam feratur sententia et t(un)c p(re)iudicabit
sup(er) toto ar. l. si rem §. fi. ff. de
pigno act. aut non fuit certum
et tunc sententia non p(re)iudicabit nisi in
parte casus est hic

Quociens fideiussor
soluens
nomine rei pro parte sua
se solum liberat h. dic
¶ Oppo. et videtur q(uod) so
lucio fideiussoris p(ro)ficit omnibus p(ro)
(con)traria ut l. inter eos §. i. ff. de fide
iussor. glo. ponit hic duas soluciones
neutra tamen ponit veritatem
io dic aut ante solucionem nullus
fideiussorum liberatur ipso iure sed
p(er) excepc. descendentem ex epla sit
solucio ut ff. e. l. inter fideiussores
aut post sol. et t(un)c aut fideiussor
p(ro) parte sua soluit tacite exprimendo
hoc. aut soluit simpliciter p(r)i(m)o casu
pro parte soluta liberatur ipso iure
casus est hic pro alia parte q(ue) respiciat
fideiussores liberatur ope excep. tacita
pacti ut l. sicut ditores C. de pact.
facit ff. e. l. in his §. i. Si uero
soluit simpliciter t(un)c lo(cum) l. in eos §. i.

Cum quis ff. de fideiussoribus
sta l.

l. affirmam io difficil et subtil tota et
p'n. hoc. d. Si condicio adiecti mu
tatur in deterius ei no pot solui. h. d.
Oppo de l. enim qui ita. ff. qui sibi
o. de v. ob. Quidam dicunt ibi po
st mutatam condicionem pot solui stip
ulatore volente / secus eo invito. l
melius ibi mutatur sua condicionem
i melius / hic loquitur qui mutatur i
deterius / hec vera. Item oppo. de
l. stichu ff. de usufr. j. e. so. ut l. vi.
debitis. Qro qd si adiectus ig
dit mosterium an pot solui vi q
sic qr mutatur status suus i meliore
condic' ut dicta l. enim qui ita ff. q sibi
In contrarium determinat oes doc. p
istu tex sunt p adope te na transit
in ptatem alterius cu intrat mo
sterium. na quantum ad estimacionem re
spectu creditoris transit i deteriorem
condicionem licet respectu sui transeat i
meliorem condicionem ita tenuit dy. Ja
de Aren. et Ray. i sua disputacione
Ulterius hec l. facit ad quem
de procur' qui mutatur condicionem
et sit e contra ribald' ul barata
tor seu exbannit'. utru videatur
revocatum mandatum de qua quere
dicam j. e. l. si cu cornelius.

Si debitorem

Hic e vlde
sbal'. ff. et breviter h. d. Post
mandatum revocatum debitor igno
rans solvendo liberatur ipso iure si
ratis solvendo bona animi fuerit / al
ope excepcionis si solvens condic' cred
sit pacis. h. dicit / Hic innuitur i
p'a pte qd p solum procuratorem recipientem
bono aio queratur dnum ei cuius
dicit se procuratorem io contingit liberacio
Contra i. l. si ego. ff. de neg. g.
et l. si cum suus ff. i. ff. de acqui.
pos. Et dicit glo hoc contingit h
pp precedens mandatum ut l. ij. ff.
si a furioso. ff. pro emptore et l.
ff. de r'gu iur. / et l. cu putarem
ff. fam. herc. / Hoc no videt vm
qr minus pot nob queri p proc.
revocatum qd p eu qui nuq fuit
ut videbit ff. e. l. dispensatorem
et l. hic all' i glo hec no probat quia
dicit quedam glo / q e C. de usuris
l. accepta qd in casu huius ff. no conce
dimus creditori licet contingat liberacio
q glo e expresse contra hunc textum ut
apparet in v sicuti et qd' tamen glo ff. e.
l. si quis suo i glo q incipit i
debitori / et hec e veritas qr dnum q
creditori i no obstant contraria / qr
hic spale pp precedens mandatu et
favore liberacionis. Cum enim l. no
luit debitorem liberari p contra no
luit dnum quer condicionem / sed i l. q. ne
nec mandatum precesserat nec erat
favor liberacionis. Ulterius oppo.
ad. v. alioquin et videtur qd nu
mi no remaneat debitoris qr ha
buit anim procedi dnum ff. c.
ut l. qd meo ff. si a furioso. ff. de
acqui. pos. / glo hic solvit / no ad
i dnio ut hic qd' no perditur nisi
aliqd contrarium ut l. nec valem. ff. ex
qui cau maio Aliud in pos. ut
l. contra / ista vera / facit qd no. i
l. vir ux. ff. de donac. inter vi
et uxo / licet aliter sentiat glo et in
ale. ff. e. l. qui hominem. ff. si debi
torem et ibi dixi et l. si ego. ff.
de neg. g. Item opponitur si
pecunia mansit debitoris g. non
licet condicionem furtiva qr nec condicat
re sua ut l. ultima. ff. usufruc.
quemadmo ca. dicit g Intellige
qd hic erat pecunia consumpta / alias
deberet pecuniam vendicare non
condicere. Vel verius qd furti competit
iste due acciones condicio et vendicacio
ut isti. de accio. ff. sic itaque / et l.
si pro fure. ff. de condict. furti.
Nemo ad v. sicuti et oppo de
l. vir uxori i fi. ff. de dona. inter
vi. et uxo / et dicit glo ibi mulier
recepit bona fide credens donacionem
valere sed hic recepit mala fide et
e satis bona Item oppo de l.
iij. ff. fi. ibi ceterum debitore te. ff.
de dona. inter vi. et uxo / solvit
glo eodem modo / ibi mulier recipiens
credebat donacionem valere Tu dic
melius ibi mulier recepit pecuniam
viro presente vel iusso vel soluta ma
trimonio liberacio contingit ut ibi / sed qn
fuit soluta iure abnite. sed illa
distinctio An huic recipiens bona fide
vel no ut l. vir uxori. ff. allegata
Qro si no constat / quolibet aliu
alius procurator huit / utrum debitor li
beretur sed o. sic / na tex iste resistit
qd habuit animum lucrandi sibi Et
te qro q li. probabitur iste animus
sed o ex sequentibus / na si voluit dno
restituere / presumptio e qd recepit
aio lucrandi sibi ut l. sed ut ff. p
ide. ff. ad macedonia Ultimo
qro circa finem ff. dic qd condicio credi
tur mulierem Qro q condicio
dicit glo de condicia furti. quidam
reprehendunt istam glo / qr q uxore
no datur condicio fur ut l. ij. et
ibi no. ff. rer. amo / Unde intelligunt
hic de condicione sine ca / et ita videtur
dicere hic Ja de Are Tu pot dic
qd condicio fur no competit viro qc
uxore constante matrimonio ut l. q.
sed extraneo contra uxorem pot compe
tere quam cedit viro. ut hic et p.
ff. rer. amo. l. iij. i pn. Ulterius
sciag' qd iste ff. e quasi fundamentum
materie l. sed C. de furt. et l. si
procuratori. ff. de condi. ob causam

De peculio

Eadem
solucio
prodest ad diversas causas obli
gacionis tollendas hoc. d. v. et in
agis difficile est aliquantulum difficil
pvit est in lra simile / sed prout ha
betis difficile lra e clara Opp
de l. qui hominem. ff. si. ff. e. ti. so.
eadem solucio prodest ad diversas cas
liberatorias no ad unam obliga
toria ut i contrario / qd' dic ut dicta
l. e. l. in iunacionibus Ultimo
ad finem qro que similitudo est
inter v. primu et fi. cu videatur dis
similis / dic ut i glo et clare.

Cum hominem

Iste ff. eciam est specialis Cum homo
vz in genere solvendo statu liberum
non liberatur / nisi condicio libertatis
eo vivo defecerit / secus si eo m
ortuo hoc dicat Tex ibi qd
si interim. i. antequam creditor agat
vel eo agente ante finitu iudiciu
condicio / ff. libertatis alioquin dixit. ff. et
qd si qd' obstaculum e impediens liber
tatem solucionem oz qd tollatur re ex
istente in rer. natura ut contingat
liberacio / no aut re perempta aliaquin
i. si concurrunt causae impedimentum cessans
faceret retro liberacionem inducere
apparet erit te ut i textu videatur
qz tunc eo mortuo desinit usufr.
alienus ee cu rei interitu fi
matur ut isti de usufr. ff. finit.
et tunc videtur sublatum obstaculum
qd tamen solo liberacioni obstabat de
cessisset na et hic interitu fini
finitur quo q liberacioni obstitit
qd' millonis probadu e ut ff. pc.

dixi Eo quod qui impedimentum ces
sat rei quod erat exitare faciat ad id
quod dixi in l. quociens. C. de nouac.
et plene examinaui in l. si rei q.
ff. de ex ptore. C. de usucapio. Item
oppo. de l. neracius. C. de condicio
indebiti. So. ibi hoc debebat in
specie. hic in genere. Item oppo.
de l. statu liber. inuito ff. de
C. de statu liber. so. ut plene no.
in l. neracius. C. alle. Item solo
queris. utrum hoc sit uerum simpliciter
quod quotiens reus ac ditore pot aduo
cari non contingat liberacio. et
loquor quando in obligacione est res dari.
Breuiter dico sic si res pot ad
uocari re uel ex re racione dominii uel
usufructus quia posset dominium et casus est
hic. et in digesto in l. si ita stip.
ff. l. C. de v. ob. Sed quando res pot
aduocari per aliquam accionem personalem
ut per fauiana uel caluisiana
uel forte per accionem ypothecaria
tunc res tex dicit idem quod non contin
gat liberacio ut C. e. l. si rem meam
quod intellige quando res simpliciter sol
uitur. et de euictione non cauet
et liberacio contingit tex est qui hanc
distinccionem facit in l. fi. C. de condic.
ob causam facit ad hoc ff. e. l. quod
res certa per n. v. aduersum.

Si quis pro eo

Hic est uia sollempnis. ff. sic
aliquis aliud. quod sit in hoc titulo.
Pro eo quod est. queritur pot in integrum
restitucionem postulari pot accedere
fideiussor. et cuius temporis predest
reo principali non prodest reo absen
ti hoc dicit. et diuide primo pot
dicitur. secundo declaracionem dicti ibi
et quidem est. Oppo. de l. si
quis postquam C. de fideiussio. ubi post
liberacionem non pot accedere fideiu
ssor. So. poteris dicere quod hic inter
cessit faciente ibi ignoranter. uel
uerius secundum glo. hic poterat re
stitui actio contra debitorem. quod
non. nam ex hoc habes casum quod
pro eo quod solo iudicio officio pot con
ueniri pot accedere fideiussor. dicitur
in l. i. C. de fideiussoribus. Sed contra
hoc oppo. de l. si a debitori C. de fi
deiussio. nam contra deprecatum pot
actio restitui parti C. de senten.
pass. et resti. Ergo pro eo posset
accedere fideiussor. quod est contra illa
l. Respondeo. quedam est restitucio que debet
concedi ex mera iusticia ex uig
ore l. scripte ut eaque conceditur
ex titulo de minori. et ex qui
causis. et tunc pro tali pot accedere
fideiussor ut hic. Quedam est restitucio
que non pot concedi nisi ex m
era misericordia et tunc pro illo ci
non pot accedere fideiussor ut l. con
traria. Item oppo. hic dicit
quod post dacionem fideiussoris restitucio
non pot peti nisi infra anni spacium.
Contra per dacionem fideiussoris interrum
pitur prescripcio ut l. cum notissi
ff. sed et si quis. C. de prescripcione xxx
an. dicunt quidam hec per illa cor
rigitur. sed certe euitanda est correctio
legum. Alii dicunt quod ibi loquitur
quando fideiussor datur ante prescripcionem
finitam. hic quando datur prescripcione
finita. Ro. quod res facilius contra
quod extinctum resuscitaret. So.
hanc so. quia cottidie habetur l. alle. ad
hoc. et hanc tenet dy. et eum sequitur

Ol. et uera est in se. sed per hoc non
soluitur contrarium. nam pone
inspiciamus accionem principalem extinctam
prescripcione procedit solucio. sed pone
respiciamus officium iudicis per quod
impetratur restitucio in integrum. so.
non procedit. quia illud officium
adhuc non erat extinctum sed pen
debat ut apparet ex textu. et ex
hiis que dixi in primo contrario dat glo.
aliam solucionem quod hic fideiussor inter
intercessit ignorante debitore ideo non
interrumpit prescripcionem. hec est uera in se
sed continet diuinacionem. Dat glo.
terciam solu. nota. in inmediate quod ideo
quod dicitur in l. contraria quod per dacionem fideiussoris
perpetuatur accio est uerum quando per
litis contestacionem non perpetuatur. ut l. fi. C.
de tempo in integrum resti. et est imu
tabilis solucio. et Jo. tenet eam
et est uerissima. Alii dicunt v. solu
ciones. quod hic dedit fideiussor protestando
quod nolebat teneri per hoc in plus
quam appetebat eum teneri. et per hoc
nolebat sibi in aliquo preiudicare.
hec est nota. solucio ad protestaciones
que tota die fiunt sed continet ali
diuinacionem quare teneas solucionem
precedentem. Ex hac ultima solucione
no. quod illud quod dicitur in l. cum notissi.
quod dando fideiussorem confitetur de
bitum. est uerum quando dat fideiussorem
simpliciter. secus quando dat in eo quod ap
paruit eum debere ut hac so.
no. Item opponitur utilis annus
non currit absente eo cum quo
debet agi ut l. i. C. de diuersis tempo
prescripcio. sed hic fideiussor erat ab
sens. Ergo annus utilis non curreret
tex tamen dicit contrarium. huius contrarie
est facta glo. magna que est hic.
dicunt quidam quod in v. et quidam in
consulibus mutat casum. et sic in
in precedentibus male dixit sed certe
non est inusimile quod in male dixisset
uerum non placet hec solucio. Alii di
cunt quod hic dicit quod annus preterit
s. continuus. nam annus utilis non
pot preterire si non est potestas conue
niendi fideiussorem. et hec fuit solucio
azo qua sequebatur. Ol. uide
glo. ibi. Alii ut azo. Ista so. azo
non placet quia secundum hoc hec l. nullum
haberet dubium. quia nemo dubitat
quod si annus ualis non est elapsus
et sic restitucio non pot peti quia fi
deiussor non liberatur. dico ergo sic
quod reus erat presens et ideo currit
annus utilis quia est potestas experiendi
cum eo fideiussor uero erat ab
sens. ideo respicitur fideiussor non currit
quia contra eum non poterat agi
nec cursus temporis poterat contra eum
interrumpi. Sed contra hoc oppo.
quia primo agendo contra principalem uidetur
interrumpere prescripcionem contra fideiussorem
ut l. ultima C. de duobus reis
et sic est quid imputaret. in So.
huius contrarie quidam recedunt ab
eo quod est dixi. et dicunt quod de neces.
dicitur pot quod hic non erat potestas exp
eriendi cum reo nec cum fideiussore.
alias conuencio facta de reo inter
cederet interrupcionem prescripcionis etiam
contra fideiussorem ut l. contraria et
hoc tenet ista glo. magna in fine
et idem tenet glo. in l. si fideiussor
ff. pe. C. manda. Alii dicunt quod
interrupcio facta contra principalem
non interrupit prescripcionem contra fideiussorem

casus est hic

casus e hic sm lectura qua tenui uob.
Nec obstat l. vltia C. de duob. reis
q. aliud in duob. reis aliud i reo
i fideiussore. Jstam so. tenet sequens
glo. que incipit etiam pro fideiuss.
quam vide q. e multum notabil.
nec e alibi et hanc solucom puto
veram p tex illius l. et so hanc
tenet Cy in l. contraria lig. de hac
glo non faciat mencoem Ro. e ie
q. duo rei ten. eadem spe oblig.
secus in reo et fideiussore. nam
fideiussor spe obligatur ubius st
reus aliomo pot teneri Jtem st
dinit in hoc quia vna obligaco
est pncipalis alia e accessoria
st ob. conreoru sunt equales vt l.
st reos de duo rei et l. gnali. C.
de fideiuss. et p hoc ego dico q. in
terrupcio fca contra vnu ex tuto
rib. pindicat aly si contra eu acco
erat iam nata q. tenet eadem spe
obligois vt l. si pupillus et ibi
no. C. de adm. tuto. secus eet
in interrupcoe facta contra vnu tu
torem na no interrupt q. ingratitu
ad quez deueniatur i fideiussore
q. no tenetur eadem spe obligois
vt l. i. C. de magistra quel ita
intelligo decaz l. si pupill. C. de
adm. tuto. Jd hoc dico q. interru
pcoe facta g. eum qui tet dirca
i terium psicpcio q. eu q tenetur utili
reo q. acco util. e dirca vt eadem
ut l. acc. C. de negcg. et e tex i
l. eum hereditatis C. ad trebell. Sed
contra pdicta oppo. na vt contra ca
sum l. vbi dicit q. interpellacoe fca
contra reu pptuat acco contra fide
iussorem ut l. fini ff. sequitur et
ff. nunc videamus C. de v. obl.
Rn no quicq. accio di pptuari re
spectu rei q e in obligacoe vt re
pempta reus no liberetur. i. te si p
petuatur contra fideiuss pncipalez
pptuatur contra fideiussorem. s. q.
ad eadez re ten. ut l. si ita C. de fi
deiusso. ita loqtur l. contraria qnz
loqtur de pptuanda accoe i respcu ipi
accois et obligois i te interrupco
fca q. pncipalez no pindicat fide
iussori q. diuisio accoib. e diuisio
obligati tenetur cas e sitez contra p
dicta oppo quo tractat hic de i teru
pcoe ul pptuacoe cu officium iudic
de quo hic loqtur no incipiat ppe
tuacoem Rn no fateor q. no ppe
hic loqmur de interrupcoe st e q. ca
similitudinez q. si heres pterea exp
iceret cu fideiussore ul no vide
sm pdicta. Jtem contra pdca
oppo. si poima reu liberatu fideius.
potest op. excep. defendat tez exat
pnte C. de fideius. hoc mo conue
mat pncipalez st pncipalez queire
no pot g. ie so. excepco ex aute
pnte non hz locu q. pncipalis
no pot queiri sm ea que dixi sm
dy. i l. marcellus C. de fideiuss.
Jtem oppo. fideiussor potest exp
excepc. cedendar accoez st actor
no potest cedere g. gclurer ut l.
sticum ff. pe. i. e. ti. so. hoc vm n
eu pot fideiuss aliqd imputari vt h
ciat nam posset dicere creditor hoc
contingit michi ppo facto tuo q.
si fuisses pns cessisses t. accoez
st q. no fuisti pns no potui te co
uenire eo tpe quo potui t. accoez
cedere et sic tibi imputes st hoc

hodie creditori non prodest q. fideiuss.
posset dicere etiaz si fuissez pns
no potuisses me pns conuenire vn
imputes tibi quare reu pns no co
uenisti. vn hec l. hodie pcederet
si eet renunciatum bnficio ceden
darum accoimu ul bnfico de fide. uc
gitar sit. Vlteri ad finez huius
ff. oppo de l. si fideiuss. C. de dolo
so. ut in glo et plene dixi i l.
mora. C. de v. ob. Volterius
eet videndum quali in hac restitu
q. impetrauit contra fideiuss eet for
madus libellus quod vide p te et
ex textu collige. Si fidiusor

Qui pro re

debitori suc
cedit obligat fideiussoris extingui
secus in pignore hoc d. et est
singularis casus. Ratio rem
diuisitatis inter pmu casu et st
glo dicit racio e q. ypothecaria
hz suas condic. vt duret donec
debitum sit solutu. ul alias satf
factu ut l. q. gt ff. etia C. de pig
p hoc optie facit l. debitori i pn
C. ad trebelli et l. ex sextante
ff. latinus C. de exc. rei iudica
Jstas aut condicoes no hz fidius.
fidiussoris. hec e vna raco Jc
pignus pot retineri ob pecuniaz
cyrographaria vt l. i. C. etia
ob ciro. obli. Cy pe. nilos mag
potest retineri hoc casu q. io cessat
i fideiuss. st racio ista pcedit qn
pignus e constitutu tradicone
st pma racio e magis gnalis

Si soluitur

Jsta l. diuidit
quinqz ptes Jn pa impuu
creditori culpa i male
eligendo Jn sa impu
culpa appbez retardando Jn etia
imputatur culpa sine ca ob. recu
sando i qrto et inquito casu nulla
culpa sibi imputat. Jl t cu tn m
ibi na te pinde m ibi ingfix
v. ibi huis consequens ee tex ibi
numulariu arte mofidante clz
No q. eleccio mali depositarii
est in culpa et io e piculu eligetes
et io tutum e q. fiat deposicio apd
edem sacra vl apud aliquez q. de
clarauit iudex sm forma l. acep
ta. C. de usur. Dico tn q. si qs
elegit numularium clez de quo oez
diligentes quiter confidissent q. satf
fit ut no possit imputari culpa fac
ad hoc l. cu ff. fi. C. como i e no.
q. obligacio dz sicut congruo loco
et que de hoc habetis i l. mora
C. de usur. facit q. huius i l.
cu filis i fi. C. de v. ob. Racio no.
qn emptor et venditor inter no
qn concordant deueniatur ad depositu qd
consduit intelligat. dicat i fra ie
qualiter i telligat. Oppo. de l. creditor J e. so. ut
ibi. Quero qn emptor i ve
ditor inuicem no confidunt quid e fa
ciendu glo i l. iul. ff. offerri C. de
accio. emp. dicat q. iste pns debz
iplere contractu ex pte sua qui
uult agere st ego intelligo iple
ado q. se no ponat i piculo p
dendi si em e psona de qua no
confidit no dz sibi tradere vt hic
p hoc hetis l. st et si alienac
i pn. C. de fideiuss lib. alibi hetis
tex i q. dr q. emptor ante oia dz i
plere ex pte sua quidqd dz vt
l. ediles. ff. si cu l. se. C. de edili

editio. Intellige tamen implere tradendo
uel deponendo si de venditore non con
fidit ut hic ¶ Quero secundum ista depo
sicione, cuius sit periculum Respondeo si depo
nentur non potest imputari culpa ma
le electionis debemus advertere utrum
sibi alia culpa possit imputari utputa
quia venditor non cavebat emptori
de evictione secundum quod debebat ideo contra
non prestabatur tradicione et est periculum
venditoris ut hac l. ij. § et ead
ratione ad eum venditorem spectaret periculum
rei quia ipse esset in mora, sed quando nulla
culpa posset imputari tunc periculum pec
unie est emptoris et etiam periculum rei
quod spectat ad eum tempore contractus ut
l. i. C. de peric. et commo rei vendi
et l. id quod. et l. necessario et hac l. i. §
¶ Sed oppo. non ut facta deposicione
pecunie est debitor liberatus ut C.
l. obsignacionem et de usuris l. accepta
. Unde est quando deponit causa abdicandi
a se dominium, et quod creditor possit acci
pere quando vult sed hic non deponit causa ab
dicandi a se dominium sed ita demum si
res sibi traderetur unde non habuit ani
mum transferendi dominium ar. l. non omnis ff. si cer. pe.

Si pro me

¶ Oppo. secundum hoc per liberam
personam acquiritur nobis actio
contra l. possessio de acquir. pos
ses. per liberam personam non queritur nobis
actio sed per factum libere persone sequitur
ut creditor iniuste detineat propter quam
detencionem nobis actio competit tex. est
C. l. prohibere est ea parte ff. quod vi aut
clam. Unde ex contractu meo et ex
facto istius detinentis indebite nobis quam
actio propter factum tercii solucionis non
quam ex solucione tercii oriatur actio

Reo

Alienacio necessaria non in
cedit reo cuius hoc d.
¶ Oppo. de l. si. § i ff. de
acquir. here. solutio. ibi responde contra
hic vero apparuerat mag
nus. l. examinavi plene in l. post con
tractum. C. de donacio.

In omnibus

tex. pro
missoris
i. stipulatoris. ¶ Oppo.
de l. et heredi § fi. C.
l. sequenti. C. de pact. Sed
hic loquitur quando liberacio contingit ipso iure
quod contingit multis modis dicit
glo. ut not. in summa de eo et ista quo
modo tollitur obligatio circa fi. ti.

In numeracionibus

Una solucio potest parere
diversos effectus non con
trarios hoc dicit et est notabilis
tex. in fi. ¶ Oppo. quia in principio dicit
in numeracione, et in fine causa non ponit
exemplum de numeracione sed de remissi
one sed unum numeracione ¶ Item oppo
de l. qui hominem § fi. C. e. solu. Pos
sumus dicere quod ibi ponitur regula
quia una so. non parit diversos ef
fectus sed hic ponitur excepcio quod patet
quia in principio dicit alias vel aliter una
solucio potest parere diversos effectus
seu plures effectus simul et ead
dem hinc inde ut l. cum quis ff. de
pecul. C. e. ¶ Item potest parere plures
effectus diversos hinc inde diversas tamen
non tamen contrarias ut hic. sed plures ef
fectus contrarios non potest parere ut liberare
et repetere est in spectatur ut liber tam
solutum sit debitum et repetatur tamquam
solutum sit indebitum ut l. contin.

¶ Uicinio semel habui quod de fo
ren in laudo fuit condempnatus
locavit alicui unam apothecam et in
compromisso erat apposita maxima pena
modo ille locavit et in locacione fuit
apposita modica pena post vero
contra locatorem quererem an contrahatur pena
compromissi vel pena apposita in
secundo locacione, determinavi per hac l.
in fine ibi tamen est quod locando fuit
liberatus a pena compromissi ut hic in fi.
sed ista decisio. habet multa contraria et
difficilia de quibus dixi in l. si fidei
missi in fi. C. de le. i.

Quamvis

Pactum de pignore
dando in solutum non pre
iudicat creditori possi
denti h. d. ista est nota
l. quam non credo esse alibi ¶ Op.
de l. si ticius C. de pig. acci. sol.
glo. hic quando ille qui promisit dare in
solutum possidet ideo sibi non preiudi
cat, ubi quando possidet creditor et sic
tale pactum non valet ad accionem
sed ad retencionem sic secundum istam glo
non possemus aliter solvere contrarium
quod ista promissio fuit hic facta constante
matrimonio ideo in quantum continet speciem
donacionis non valet, et hec solucio
tangitur in glo prima super verbo spo
ponderit, sed ista so. non placet
quia hic non distinguitur utrum matrimonium
fuit solutum morte vel divorcio
quia si morte solutum esset tunc donacio
esset confirmata et tunc non posset
cogi tenere in solutum ideo tene solucionem
precedentem ¶ Contra hoc oppo. de
l. i. C. de pact. pig. quam glo hic
all. pro contrario ubi tale pactum indi
stincte non valet Respondeo ibi pactum
de pignore dando in solutum fuit
appositum ab ipso inicio ideo non valet
quia est simile pacto legis commissorie
hic fuit appositum ex intervallo
ideo valet ut dicta l. ticius de
pigno. acci. valet dico ad retencionem
ut ibi non ad accionem ut hic, et
ideo intelligo hanc l. quando pactum ex
intervallo fuit appositum ¶ Contra
hoc de l. si fiducie § fi. C. de pig.
¶ Huius tenore debetis scire
et nunquam apponitur pactum de dando in
solutum vel de vendendo pignore
creditori iusto precio et tale pactum
in distincte valet ut l. si fiducie § fi.
C. de pigno ¶ Iustum autem precium esti
mabit bonus vir. i. iudex ut l. si
curia fi. C. de iur. dot. competit, quando
apponitur pactum de vendendo seu
de dando in solutum prout dixi et tunc
si apponitur ab inicio tempore contracti
debiti tale pactum est nullum, quia est
simile pacto l. commissorie ut l. i. C. de
pact. pig. et hoc si agitur de dando
in solutum ipsi creditori secus si
fieret ut l. si i. § fi. de contrahen.
emp. et non in dicta l. i. C. de pac.
pig. et per guil. in l. ticius de pig.
acci. Quandoque apponitur ex intervallo
et tunc tale pactum valet ut l. ij. C.
de pact. pig. secundum unam lecturam
valet dico quo ad retencionem ut l.
ticius. C. de pig. acci. non quo ad
accionem ut hic Quandoque fit promissio
de vendendo vel dando in solutum
simpliciter non adiecto iusto precio vel
pro debito, et sic quandoque de vendendo
fiat promissio, vel dicatur pignus

sit emptu. vel similia v̄ba. Intelligi
iusto p̄cio vt. l. si fundus i. ff. de
pigno. Si vero dicit dabo pignus
in solutum. vel habeas in solut̄ tacite
tūc pro debito. et tūc an valeat ut
non recurritur ad precedente dis
tinctionem cas̄ ē hic. ¶ Queto q̄d
si uir faciat pactum de dando
vxori in solutum aliquid nō ob
ligatum p̄ dote. et ē maioris q̄
dos. R̄o tūc illud pactū nullam
h̄z similitudinem cū pacto. leḡ
commissorie. et. iō siquidem fiat so
luto matrimonio valeret vt. l. si di
uorcio. ff. de v̄. ob. Si vero fiet
matrimonio constante cōtinet donac̄
et iō nō valeret nisi morte cōfir
maretur illa donac̄. vt ibi ple
dixi. ¶ Queto que ē ro utru
pactū de dando ī solutū appōt̄
ab inicio vel ex post fc̄o p̄o r̄z.
ab inicio debitor p̄stiterit cōsē
uelle z creditor vt pecuniaz haberet / et
sic q̄si uiolenter ut haberet pecuniaz
illud perisse facit q̄ iō q̄n p̄stitit
ex post facto cessat. ¶ Eō an
illis casibus quibz dixi pactū
nō valere cōfirme. iuri dico dic
ut dixi ī. l. siquis pro eo ī fi. ii.
. ff. de fideiussori ¶ Vltio vi
des hic q̄ pignora p̄nt dari pro
dote reddenda et eodē mō dicūt
quidā q̄ p̄nt dari fideiussor pro
dote reddenda lz nō possit dari
pro dote cōsiuanda p̄ ti. C. ne fi
deiusso dota den. q̄ l' tangit p̄ glo

Si quis aliam

Si spēs p̄ speciē
soluta euincatur in totum
vel in partem liberacio nō
contingit h. d. ¶ Oppo
q̄ debeat agi de euictiō / non
actiōe p̄ma vt C. de euictio. l. si
p̄dium et de pigno actio l. eleḡ
aliter in p̄n. Sō hic nō fuit fc̄a
res accipientis / ibi fuit fc̄a ac
cipientis et fuit euicta p̄ ypothe
cariaz / Nec solucio non placet
lz re. teneat ipsam. C. de sen. l.
libera Rō cōtr̄ nō placet q̄ eod
mō nō libat' soluēs rē alteri ob
ligatā sicut soluens rē alienā
ut. l. si rem meam. ff. e. ti. Alij
dicūt q̄ hic soluit eo pacto vt
a p̄stina obligacōne nō discederet
hoc tangit glo hic / et ī dicta. l. li
bera q̄d' est verissimū ī se / et
ē nō. p̄cūa q̄n tibi aliqd dic̄
in solut̄ appōlac' p̄eā q̄ si contin
gat rē euīcā a p̄ma obligōne
nō discedatur / vz. est. vtile p̄ p̄ fi
deiussor q̄ sūt in p̄a ob. qui forte
nō sūt in s̄a. ¶ Sz̄ ypotheca
aliquorz ī spē / et p̄ multorū tñ
tñ ista solucio sit vera in se
tn̄ cōtinet cōdicōem / q̄re glo
soluit eōmodo q̄ hic solutur
spē p̄ speciē / et ē q̄dā p̄mutac̄
in qua quis tenetur ad danda et
ad rē accipientis faciendā ut. ff. de
re p̄muta. l. i. vnde si rē accipientis
nō fecit nō fuit a p̄stina obligōe
libatus / sz q̄n soluit' spēs p̄ pec
cunia est quedā emp̄c̄ vt. l. iii.
. ff. pro empto et. l. vltia. ff. de bo
auc' iudi. pos. ī qua tenetur quis
ad tradendū / vn eo ipō q̄ tradidit
fuit libatus si euicitur tenet'
vtili ex empto de euict' non p̄ma

Sed cōtra p̄dicta oppo de. l. q̄
res in p̄n. ff. e. glo. nec hic nec ibi
soluit / hoc cōtrarium / dicit dy. q̄
ibi fuit soluta spēs p̄ spē sicuti
hic iō nō ob. p̄dict' ¶ Nec so.
est. cōtra tex. et glo. ibi positum
vnde iacō de Arena vz dicere q̄ pōt
agi p̄stina actiōe vt hic. et dicta
q̄ res ī p̄n. / et ecā vtili de euic
tione ut dicta. l. si p̄dium / et. l. el
egāter ī p̄n. vbi dī q̄ tollit actio
p̄a / iō ad. l. q̄ res. dico q̄ spāle ē
ibi fauore dotis vt spēs p̄ pecunia
soluta liberacōem nō pariat ab
actiōe p̄a simile ī. l. si cum dote
ff. si mulier et q̄d' ibi no. ff. so.
. ma. Contra p̄dicta oppo de. l.
si pro fundo C. de transacti vbi
spē soluta pro spē et re euicta
nō pōt agi actiōe p̄ma / so. q̄q' dic
at. ps. uerit̄as ē q̄ ibi spāle fa
uore minuendarum litium sic ī. l.
cōsiue. C. de trāsaccio vbi licet
transaccio sit contractus ī nōiat
tñ nō h̄z locū condicio ob causā
sz agi actiōne p̄script' v̄bis ut cō
tracts ī pleatur fauore minue
darum litium / et iō ut cōphendaz
quosdam cas' q̄s in p̄dictis nōia
ui Et ut plene ligat hec materia
distingue / aut enim solutum p̄
alio ex cā trāsact / aut ex alia
cā / p̄mo cāu re euicta nō agitur
actiōne p̄ma fauore minuendarum
litium vt dicta. l. si pro fundo / 2°
cāu / aut solutum spēs p̄ speciē
aut genus pro genere / aut spēs
p̄ genere. aut genus pro spē / p̄o
casu aut euicitur ex cā dominij ?
sine dubio pōt agi. actiōe p̄a siue
ab inicio nō fuit fc̄a accipientis
siue ex post fc̄o desinat p̄p̄ actiō
cōdōnis euictum ut hic et ff. e.
. l. at quis. §. q̄ hoiem / et C. de se.
. l. libera. Aut euictum p̄ ypotheca
vel aliqua actiōe p̄sonali. et aut
ille q̄ soluit de euict' p̄misit ? ē
libatus actiōe p̄ma et dz agere
de euict' vt. l. vltia. ff. de cōdic
ob cām / aut de euictiōne nō p̄misit
? dz agi actiōne p̄stina ī qua lib'
atus nō fuit ut. l. si rem. ff. e.
/ si vero dat' genus pro genere id'
q̄z dz agi actiōe p̄ma sm̄ distinc
precedētē ut. l. deferre §. fi. et. l.
. se. ī de iure fisci ¶ Tertio cāu
q̄n spēs pro gnē / aut illud gen'
cōsistebat in pecunia nūata et
re euicta nō pōt agi actiōe p̄ma
sz utili ex empto vt. l. si p̄dium
C. de euictio et. l. elegant' ī p̄n.
. ff. de pigno acti Si uō nō cōsi
stebat ī pecunia et nō pōt eē ē p̄o
iō agetur actiōe p̄a a qua nō fuit
libatus vt. l. qui cōcubinā §. si h̄re
. ff. de le. iii. Quarto cāu q̄n soluit gen'
pro specie indistincte tenetur facere
rem accipientis vt. l. si a sb̄ stituto
§. h̄re de lega. i. et. l. qui cōcubinā
§. si h̄re dele. iii. ideo si nō fecit
dz agi actiōe p̄ma p̄dicta q̄ dixi
q̄ actiō p̄a tollit et agit de euict'
fallunt ī duobz cāubz fauore dotis
ut. l. qui rē ī p̄n. ff. e. Item si eēt
actū ut act' p̄ma nō tollit ut
hic / sm̄ vnā solacōem posset eē vn'
dubitabilis cas' quid si soluitur
spēs pro spē / et pro pecunia sil' et
sel' et spēs soluta euincat' agitabit'

¶ Queritur qn illud qd' e dati i so
lutum euincitur utz debeat fieri
denunciacio ei qui dedit in soluc
sicut venditori de hoc habes tex i
.l. libera C. de sen/ et dicta .l. qui
concubina .ff. si heres .G. de lega. iii.
¶ Ulto opponitur ad hanc .l. et vi
q vna re euicta no debeat agi p
actoe in totum ve. G. de euiccio
.l. cum plures. so ibi fuit ptractus
epcois et vendicois vn tradita re
accio erat extincta qr solu ad en
dendu tenebatur merito no pot agi
nisi p re euicta tantu hic vero acc
pma no erat extincta. ¶ Ulto p
hac .l. determiaui sel vna qoz duo
vendiderut cuidam fundu hoc pacto
ut ille teneatur eis reddere vsqz
ad certum t. epus i. vnus ex uendi
toribz voluit redimere ptez suam
ego determiaui q ille no teneatur redde
ptem qr emptor ille ab inicio no em
isset nisi solidum habiturus fuissz
ut hic pro hoc e tex i .l. q autez
.ff. fi. et .l. se deindiem adiectio/
¶ Sz et siquis iste p pot
intelligi d
uobz modis vno modo cum dolus
fuit adhibitus a creditore q cre
ditor induxit dolo debitore ad
dand' in solu iste modus legendi
no cogrue lre qr si dolus editoris
intercessisset dacio in solutu valet
debitor eet libatus si vellet ratam
he dacoz i solutu ut .G. de dolo .l.
eleganter in pn. et io melius e q
hic intelligatur in dolo adhibito ab
ipo debitore i faciendo estimari
rem vltra q valeret. Qn aliquis
In pupillo ee locuple
tem e ca actz dande uel
denegande tpe litis gtest
inspiciatur et ille d' locu
pletior qui no e paupior h. dicit
Oppo q inspiciatur tpe qo petit
et quo iudicatur et sic vtrumqz tu
dic qn aliquez ee locuplete ul non
e ca actois dande ul denegande ee
inspicie tpus litis gtest ut hic ac sulibz
qntz e ca condempnacois moderand
e ee i spicie tpe sine ut .l. qria et
.l. rei iudic in pn de re iudica.
Tica ¶ In pretorio pignore
fructus extenuant
debitum h. dicit Dici hic
in pn omia pro duo eqt
istum textum inducite
quidaz q si aliqs colligit fructus
ut dns et vsus e re ut dns q
dns psumatur p quo vi texts
i .l. litibz. C. de agricol et ensi d'
quo dic ut dixi in .l. quida i suo
in .fi. .G. de gdicio. inst.
Solutam ¶ Qsia
acceptilatam i. debitum q .l. ppter
q stip' nomen .i. p modu stip.
solucois natural' de quo dixi in
pn. licet glo aliter intelligat.
oppo ad pn. de le. fi. .ff. fi. i pn
.G. de v' obli. so. ut ibi. ad fi.
¶ Oppo de .l. solucoime .J. e. .G.
vt ibi dicam
Sciamaur indebi
tuz so
lutum. faciunt contra a
gentez ex cadez ca ope
exceptois repeti h. d.
¶ No. q dixi in cau et e sile
i .l. eleganter .ff. qui reprobos .G.
de pigno act. ¶ Oppo q faciens
soluit i debitu vidi donare ut .l.

cuius p errore .J. de regu iur./ hic d'
gtinuz dicit glo q ibi dr donacio
est. expone .i. i reuocabilis dacio
quam dicit no ppe donacio. hic pa
ssum an sit ppe donacio examiaui
tibi plene i .l. i. .G. de donacio. io
h' omitto ¶ No gtiu aut qualiter
i tradamus in debitis i sequti. gtio
¶ Oppo indebitu solutu sciente
non repetitur. sz hic solutu fuit
sciente qo no pot repeti. dicunt qda
p viam actoins no pot repeti sz p
viaz exceptois sic/ cas e hic sz
hoc no e bn dictu/ na qncuqz solu
sciente indebitu e vera donacio ut
dixi i .l. i. .G. de donacio. quare
dor dicit q qncuqz pot ee alia
pscripcio p qua animus donandi
desinet ptest hic locu repeticio
ita tangut doctores i .l. flius .C. de furt
in magna distinct qua ibi ifert
Cy. in lectura de hoc tangit .J.
.e. .l. dispensatorem/ tn quantu ad
pposui dico q hic cessat aims do
nandi qr apparet q dedit aio
dyssoluedi obligoz. et io si ex ead
ca agitur ex qua soluit solutu
repetit ope exceptois secus si ag
eret ex alia causa qr tc exceptio
no obstaret ¶ Item secus si ab i
nicio sciuisset nulla cam sbee qr tc
nullomo repetere ut .l. i. .G. de gdici
indebi ¶ Item oppo de .l. si id qd
.G. de v' ob. et de pigno actio .l. i.
.G. ut in qualibz eau dixi ¶ Q
d verum istius erus soluti tras
ferat dnium in accipientem sz no
sic quia consistit est in corpe ut
dicitur .l. i. .G. de pigno actio/
Dispensatori Hac
.l. intel
ligit ut habuistis in .l.
cu qs .ff. si debitore .G. e ca.
Satisfacio Oppo qr
aliud p
alio solui non potest cre
ditore inuito ut .l. ii.
.ff. i. .G. sz ter pe so in
tellige hic creditore vo
lente ut glosa dicit.
Solvere ¶ Oppo .e. de
iure deliban
nec emere et de regu iur.
.e. in uito .li. vi. so. p op
liquit conferturz h. bn si
in tuituz q dic ut no i .l. hoc iu
re. .C. de donaci
Solucois Ista .l. e ali
quantulu dif
ficilis Oppo de .l. soluta
in pn. et i .fi. .G. e. vbi
ubi uerbu solucois no
cphendit accep. hic dr gtiu qre
male dicit dy. Ubu solucois acci
pitur qnqz large et ita hic/ qnqz
accipitur stricte et ita i .l. gtraria
istud dein nisi magis declaret
nullius e effce io dico sic/ qnqz
ubu solu. no pfertur simplr sz cu
adiecto vbi gra Cupimus sol
uere pecuniaz vel dicit statutu si
no solueris pec. a silua/ tc accipitur
stricte et requiritur naturalis solo
rei adiecte aduerbu sol ita loqr
.l. soluta .G. e. qnqz adiungit ubu
oblig' vbi gracia si soluta fuit
obligacio et consequitur aliquid
dic .l. uel pmissio et isto casu if
fertur ad omez omnio liberacoez
ita loquitur hic Id si vbu solu.
sine aliquo adiecto pfertur qr
refertur ad obligoz/ et qncuqz
modo soluta sit obligo sufficit

et hic e cas in l. nra Uiit dy. tu
pmittis michi dare x. si usqz ad k
alendas non solueris illud qd mi
debes interim libero ex p acceptil
an si no solueris naturali in pena
incidas. dicit dy qd non qz v'bum
solucio accipi large ut hic Mar
cat ipe michi ipe non intellexit
hanc l. quare dico ego fateor qd
non incidit in obligacoem seu in
penam qz credicoris facto illud qd
debebatur desijt ee in obligoe et
eo nolente no e solutum ut l. i exc
aut ff. si. e. de v. ob. et l. ij. cum pn.
e. siquis caucio non aut libatur
id qz soluisse uideatur qz i ppoita
q. vb solue fuit appoitum cu ad
uerto .s. si no solueret id qd debz
ideo eius naturalis so. requiritur
secus si fuit appoitum simplr ut
si no soluet vel si ob. no fuit so
luta ut dicam et ista sut nobilia intui

Quid sit ista l. e subtilis
et notabilis ic
Oppo de l. quid id qd
ff. ea lege. e. de do et. l si
tibi. e. si cer peta/ dic g/
so. ut ibi. Jaco de aren i l. fius
dotalis so. ma. soluit vno v'bo
qn soluo illo pacto ut recipia an
trasfertur dnm dic aut ille q e
redditurus nullu e hiturus comod
ex redicoe sibi fca et tuc dnm non
trasfertur cas e hic Aut e hiturus
comod' z tc trasff. ut in origs et
pz in dicta l. fius dotalis e. so.
ma. si velles dicere latius pro
maiori declacoe dicas sic aut sol
uens dz recipere post tempus a' sta
tim primo casu trasffertur dnm ut
l. si tibi. a re. e. de pscp vbis
et e racio qz accipiens qui red
diturus e pot hre comodu me
dij tpris/ sdo casu/ aut ille pp dacis
ex redicoe sibi facta dz remane
obligatus reddere/ aut no/ pmo casu
trasffertur dnm de equitate ut
dicta l. si tibi. e. si cer pe. et l. q
id qd ff. ea l. e. de donac/ rco qz
reddes gsequitur comodu/ sdo casu
aut ille qui stati reddit ex illo
momentaneo dnio gsequitur aliqd g
comodu et trasffertur dnm ut l. fiu
tal. so. ma. Aut nullu gmodu
gsequitur et dni translaco ipedr
cas e hic Contra hoc oppo i
e. l. siquis duos so. pdicta oia
que dixi hnt locum qn ille cui
soluitur tenetur reddere ex pco
sz si statim ipe reddit ex sua li
beralitate traslo dnij no ipedr
ut l. contraria.

Si quis stipulat
Ista est nobil l. et nuqz
credo me intellexisse
eo mo qo nuc Et hinc
l. nesciuz dare concordancia/ nam
l. qs glo allegat pro concordancia
sut contrie Cotestacio litis tollit
facultatez soluendi etiā rē ad
iectā ad soloz et certa psona h.
d. Nota hic duo/ primu/ si sti
puloz x in melle uel i frumto
et silia x sut in obligoe mel l
facultate soluendi Scd' no. q
p lit' gt' qs pdit soluendi facl
tatem et hoc nescio alibi lig. et.

al pro concordia gsiderin l. q re st. gtie
Ad primum dictum oppo et vr
qd possit pmittere soluere spez pro
pecunia uel aliud pro alio/ et e i
obligoe ut l. i. ff. antepele e. de
gsti. pec. et l. si fidus i ff. e. de
pigno/ g. ut arbitror hoc tiore
dixit qd hic vba stip fuerut alr
concepta. qd tex sonet qz fuit dictu
pmittis x. aut mel et ita e contra
sile qd ponitur i fine l. ita dicat
g. quida rphendut hanc so qz
utruqz eet in obligoe et p gns
deberet dari libellus altnatiue
et etia debet snia fieri altnatiue
et posset etiaz post sniam solue
qd vellet ut l. eu qui certaru
ff. si. e. de v' obli Ego sustineo
glo qn utruqz pe alternatiue
est ita sufficienter gpoita qd ad
obligacioz sufficeret utraqz e i
obligoe i tc pcederet gtrariuz
sz qn una pe e recte gpoita
qz cotinet certu/ alia no/ qz
gtinet icertu tc pcedit ista glo
ut pmitt dare x. in x. gsistit
obligo cui additio aut mel in
melle no e expssa gtitas ideo
obligacio e nulla i melle ut l.
triticum de ver ob. et l. ita sti
pulatus cta pn/ et ita dz itelli
gi aut mel si solues p illo x.
qui ad obligoz mel no pot in
telligi adiectum p incertitu et
tc pcedit ex Mr de adiecto/ qz ad
iectu no pot uideri ad obligoz
cu sibi no potuit qn p libaz pm
no uidetur adiectus ad solucoz
et ita loqtur ista glo/ et e no l'
cas Tn qz ista letura gtinz a'qz
dinacoem io glo intelligit hac
l. pro ut lra iacet/ ut expoims
pmitt x. i melle hoc e x. qu m
debes dabis in melle/ ul eoru
sol' facies in melle Aduitatis
ponedo casum hoc mo remanet
gtrariu/ pmo signatu/ qz pot p
mitti solui a? p a? Sz ad gtru
rndeo qz ista vba no fuerunt
adiecta ad ubiu ad obligatiuu
hoc e pmittis facere soloz i me
lle. et silia vba et ita apostilla
bat ibi dns Cl/ q vba multu
placent michi/ tn aliquantulu
facuit uiolenciaz textui/ io itelligo
simplr pout iacet qd a's stipr fuit
x. in melle Intellige mel adi
ectum ad soloz tantu io qz no co
tinet itcc agentis sz magis itcc
rei qd appz iqz mel pmissu e
in gnie Itez qz no e taxatuz
certu preci mellis io debebitur
iusto precio merito no gtinet incertu
l. creditoris aliqd intcc sz solu
debitoris qui facilius pot solue
sz si poneis qd eet pmissa aliqua
certa spes ut pmitto dare x. i
tali fundo/ tc qz mea itcc pot hre
fundu i p iusto precio pp aliqua
affecoz tc totu eet in obligone
s. dare x. i illo fundo ut l. et si
eq. e. de leg. i. ita loqtur g. a. z d'
puto si eet taxata quantitas
mellis utputa pmitto michi dare
x in melle ad racoz vni florem

progl'z cado et q̄z pot mea intēe q̄z ve
cete plus diceretz totu ee i obligōe
ut pall' ḡtrarius pro hoc facit q̄d di
cim⁹ de loco adiecto si pmitt' sol
uere in certo loco q̄z pot mea intēe
solui in loco nō pot mutare locū
ut l. ij. et p totu ti. ff. de eo q̄d cer.
loco facit l. qui rome i pn et ideo
si pmittas tibi dare .c. lb in florenis
floreni nō sut in solucōe tm̄ ymo
eciā in obligacōe Rō q̄z floreni hn̄t
certā comēz estimacōz. vn̄ pmitto dare
tm̄ i florenis fm̄ comēz estiacōz et
de ista estiacōe litiga ḡtigit q̄nz lu
ciari Sz pone q̄d dixi pmitto t dare
centū in pecūia minuta quid respo
nac istud. certe vr̄ q̄d nichil releuet
q̄z i obligōe ē pecūia minuta ut
·l· nūmis de leg .iij. q̄° addi ad so
lucōm illud itēm pmitto tm̄ q̄d ad
opetiiy. nā cū fm̄ ḡsuetudiēz pot
solui pro pecūia minuta ut no. i l.
siq̄s argentū C de donac et dicā
ꝯ. e. paul' ḡpabz illud. C. i pecūia
minuta h°. est nō licet tibi soluē
pecuniaz grossā p illis. sic enī per
lit' ḡt possiū michi pudicare i eo
q̄d ē in facltate soluēdi ita possū
m pudicare p expssioz istoz vboz
Expedito pmo passu venio ad
pm. dz h' q̄d p lic' contes q̄° e p dit
facltatez soluendi aliud p alio
ḡtra ff. de petic' hēditat'. l. itēz
ueniut. §. cū p̄diximus et l. miles
ff. x. de re iudi. ubi dicitur facl'
tas soluēdi donec iudicati agat'
sz hoc sufficit ḡtesto litis fcā sup
p̄ml' istez. q̄° l. que h' all' p glo p
ḡcor. sut diuis contrarie et sic ista
·l· remanet sigularis Ego dicit
q̄daz q̄z in ipa sn̄ia deduci q̄d ha
beat facltatez soluēdi ista so ē vā
i se et no. ḡtra ad illas. l. et pharc
solucōz dico q̄d in instrūs ḡfessionūz
et ḡtinētib⁹ guarēligia q̄ hnt exec
parā sicut sn̄ia si ibi vnū venit
in obligōe aliud in solucōe durat
facltas soluēdi. donec petat' exe
cucio illius instrū. vel magis ppe
donec fiat lic' contes vel q̄n concess.
sup illa execucōe ar. dā. ff. cū p̄di
xim⁹ et ff. x. Item ex p̄dictis
dico q̄d libellus dz formari i casu
nr̄o l. et in certis silibus quecūq'
hoc modo ut petatur id tm̄ q̄d ē
in obligōe. nec hz necē actor adiēe
q̄d ille aliud soluendo liberatur. si ci
illud peteret actor q̄d ḡdēpnaret
ad x soluenda i melle q̄s dubitaret
q̄d eciā post sn̄iaz posset soluē in
melle cū hoc deueniret in sn̄ia. x. q̄°
sut petenda simplr̄ vel siquis vellz
aduersariū reddere cautorez posset
dicere. peto reuz ḡdēpnari ad. x.
z pacis su' r'ape an lic' contes. illa
x. i melle. vn̄ so. p° dictā fcam
ad q̄°a in se vera puto. Ergo
quid si i casu l. ḡtrarie hec i sn̄ia
nō fuisset dictū Rn̄deo idez q̄d
nōre dedicio eēt in solucōe quo
ad quemlibet iudicati ut dictis
·l· et ar. p hoc expssum. ff. de doli
excep l. si fideiussor. eiusd' nō ob.
hec l. q̄z hic loq'tur q̄n vnū ē in
obligōe aliud in solucōe ex dispōe
hois. secus si ex dispōe legis q̄z tc
nō p̄cludit' facltas soluēdi nisi do.
iudicati quiciatur ut p̄dcis l. Ro
horum ē q̄z nnciuis agit cū lege q̄

cū hoie. hoc dicatz in filii i. l. ampli'
ꝯ. rem ra. ha. Et fm̄ predicta in
tellige. l. si vero ff. si. ff. so. ma
sic eciam possemus dicere in ypo
tecaria in qua quis ḡdēpnat'
ad rei r'stōem licet heat facltate
quetitus offerendi debitū pig. te
ut l. mulier. ff. qui ino pig. uel y
sol. Et id' i mlt' silibus quā mea
tene pretuo Tercio hetio q̄d hic
facltas soluendi adiecto tollitur
p lic' contes. et hoc ē clarum.

Si quis offerenti

De materia huius l. di
xi tibi in l. fluis ff. i. ꝯ.
de furtis. No. ex p̄dcis

Si creditor

q̄d p̄r arrog
ator p̄r ratum hr̄e illud q̄d' gestū
est noie filij arrogati ante arrog'
hec. facit ad q̄oz vtrū successor possit
hr̄e ratum id q̄d' ē fcm̄ noie pot'
plati Itez an heres possit ratuz
hr̄e id q̄d' ē fcm̄ noie defūcti de q°.
plene vide dy extra de regulis iur'
. e. ratū r' q̄m p̄r et videbitis
i. l. si is qui ꝯ. re rata ha ꝯ u so
Rn̄deo No. q̄d ego possit meū
hr̄e eo tpe quo nō posset michi so
lui. silr̄ videbis ꝯ. e. l. cū x. ff. ij.
Sz oppo ꝯ. rem ra. ha. l. bonū
so. ut ibi dicā Per ḡsensum

Si ita cap

tollitur facul
tas solucōis adiecto Item
adiecto a filio pot soluere
pater. et q̄d adiecto solue'
pot ḡdicā a dnō h. d. Oppo q̄d
dicā sit ve. l. aliud ꝯ. e. et l. ve
. ff. i. ff. e. Ego q̄d hic dz nil iterest
dic quātum ad ea q̄ hac. l. dicū
sz quātū ad alia bn̄ interest ve. l.

Si quis

Vsucap. q̄° ne.
creditoris pro
solucō liberat debitorē sol
uentem. h. d. vel bn̄ius so.
reconciliatur vsucap. h. d.
que sunt in glo Que ē luc' re

Quociens

nō p̄nc eēt id'
ḡcurrit. h. d. Oppo de
l. si is qui stichum. ff. de
actio z ob Ego intellige q̄d
ibi erant due cē quaz vna nō erat
lucratiua. hic alie erant lucratiue

Dispensatorem

Ista
est
similiz nō. l. et hinc hoc
dicit Debituz i fuitute
ḡtractū minuit peculiu
secus si ē ḡtractū in libtate Itē
q̄d semel reprobaui postea apbare
non possum ad actūz ḡsequēdā h. d.
et diuidi in duas ptes pmo q̄n de
bitores libantur sol. fo q̄n nō libān'.
ij. ibi si vero nō libantur Itez
pma scdum. q̄z q̄nz soluitur actori
reuocato post libertatem. q̄nz ante
libtatem ij° ibi cum vero an' d.
si uero libatur ē no. tex Circa
pmū dictum glo format vnā q̄oz
dicit in tex si debitores libantur q̄ro
q̄n hoc ē vm̄. Rn̄deo q̄n ignorat
creditorez ee mortuū q̄d' dic ut
declāc tex opt. i. l. siq̄s seruo ff. e.
Vlteri⁹ q̄ro. Quid si aliq̄d
sciens mandatum reuocatū ee di
cit q̄. nō pot repeti a dnō sz ille
pcurator recipiens ex act' psois
tenetur i eo q̄d glo dicit dispēsa
torem nō teneri dnō intellige q̄n
nō r'apit noie dnī et sic ab ico
hn̄it maliū aīm. alias posset dns
ratā hr̄e illā soloz fcam suo noie

vt in fi. istius. Item io qd d q iste dis
pensator tenetur exact. psonis solucionib
sciēter. vt contra. l. i. C. de condic.
indebiti q illa qui sciēter soluit īde
bitum non repetit. Ja. de Ra. C. de furt.
. l. filius. circa pn. distinct magis. dicit
q illud e vm q solutum no repe
titur qn animus donandi psumitur
s qn soluitur flo. pcuri animus donandi
non psumitur/ io pot repeti et dicit ipe
q e opinio sua. Cn vt videtis hec
tenet g. hic fm contraria glo. hec
i. l. si procuratori flo. C. de condic. ob
causam. et istam ptem tenet dy/ et p.
p tex. i. qui fundum. ff. si mos meus
v. q si scienter. C. pro emptore. a
. l. q. l. cum pater. ff. meus/ phoc
etiam. C. de condicio indebi. l. si no
sortem ff. si filio/ s ista glo posset
dicere verum qn quis soluit flo
pcuri sciēter hoc acto q ei fa
ceret liberari s siquis soluit sibi
tamq dispensatori seu tamq pcuri
cui sciret mandatum ee reuocatum
ut donare vidi ita loquatur gira
Expeditus de primo pressu venio
ad fm. dr hic q semel reprobaui
no possum postea approbare q i. l.
quo enim. ff. l. j. re rra. ha/ glo sol
optime q semel reprobaui no pos
sum postea pbare quantum ad act
quidam vt hic/ s quantum ad ext sic
vt. l. ga. Ita dicit glo q incipit. j.
rem ra ha. rc/ qua glo no multum
spec i ti. de defensore ff. l. v. s pro
egisti. formae ista qonz si semel
non habui ratum fcm a defesore
meo/ an postea possum hic ratum
et dicit ipe q no quantum ad mei co
modum p. l. ista/ et sic etia q ad exc.
vt q no pficiat ratihitio si semel
reprobaui fm eum/ quid dices hic
passum dimitto/ nunc dicam uob
certas. Vltimo dr hic q rep
bando tollit act neg g. Contra i. l. pop
sebit C. de neg g. So dic act tollit
i. eis natitas impedi i. cessat q
m

S i pupilli

Pupillus
pro obliga.
Sto sito insi qtes e factus
locupletior. hoc. dicit

Si quis duos

Vna res
potest solui
ex duabus causis lucratiuis. Item
i q titatib no hz locum regula de dua
b causis lucratiuis h. d. qua de
disse s econtra potius dedisse q se
luisse ex aliquo pacto pcedente Op
due ce lucratiue no put concurrere
circa idem vt. l. meus. ff. duob. de
lega. q. dicit glo. ibi de stricto iur
h de equitate vel ibi debebatur idē
ex duab causis lucratiuis hic ex
vna/ s certe hic etia put due ce di
ca q quot sut hoies tot sut stip ve
. l. scire debes de v. ob. vel sustinēdo
glo dic q h tantum e vna ca q dixit du
os hoies no dixit sticum et pamphilum
vt. l. si vt certo. ff. fi. C. de leg. i. Ex
instatur si vna res no pot solui ex
duab causis lucratiuis multominus
dz posse solui ex eadem ca quae tenet
prima solonz q id sit vm de rigore. hic
de equitate vt dicit j. e. l. qui. x. ff. sti
cum. Item oppo de dicto ff. du
ob/ so. illa regula de duab caus
lucratiuis non hz locum in q titatib
casus e et plene dico i ff. duob
Item oppo de. l. qui sit. C. e. so.
ibi ex pacto se astrinxit ad red
dendum hic vero dabat ex materia

liberalitatis vt ibi plene dixi. Q. io
quid in dubio qn ego tibi do/ et tu sta
tim reddis utrum in dubio psuma
recepisse ptem quidam q sic ar. l. si
heres pecuniam. C. de statu liberi.
s certe illa l. no facit Et puto
contrarium verum p hac. l. i. si q lo
quid sit psumendum in casu dubio
ex eo q dicit videri Contra tn h
facit l. sed et iul. ff. prouide C. ad
macedo So/ fateor/ q si ego sta
tim reddidi psumitur q ego ab ini
tio huerim animum reddendi no tn q p
sumatur ptem cu creditore/ et ita
loquitur qd dixi. C.

S i seruus

Ista e nobil
l. et breuiter
hoc dicit Condicio consistēs
in dando in psona pupilli
sine tutor uel curator
auctē no impletur secus si in faciēdo
consistat h. d. Oppo. de l. si stipulatus
fuero michi. C. e. So. fm veterem
lecturam ibi pupillus erat adiectus
et ei soluebatur ad vtilitatem alti
no ad vtilitatem ipius pupilli hic vero
soluebatur. ad pupilli vtilitatem
Item oppo de. l. meus. C. de condic.
et demo. So. ibi condicio nullomo
effectualiter poterat impleri hic
sic Quero hic loquitur de curatore
furiosi et tutore pupilli quid de cura
tore adulti de hoc hetis tex no. i
. l. lucius. C. de manu. tes/ dic ut i.

S i homine

Io libru
quis dado
pro nox seruum pignor
atum vel in quo ht usu
fructum vsufructus h. d. ista
l. et e aliquantulum fortis Adl.
ista oppo de. l. si oleum ff. et si tu
. C. de dolo So q ibi dr de dolo
. dic. i. iudicati nomine doli ista so.
no e bona q lex debet intelligi
in dubio de actione de qua tractat
tat titulus sub quo posita e vt
. no. i. l. si. i pn. C. de codici i de
biti pbatur i. l. i pcatorre de i diez
adiecti. igr ibi dz intelligi de ac
de dolo So ibi q reus dedit fium
pro noxa fuit absolutus ab ob
seruacōe iudicij et sic cu no fuit
lata smia condēpnatoria no pot agi
iudicati Oppo q p hac de eo
pendicantur creditori i usufr. no
. et. l. si ex duob ff. fi. C. de noxa
et. l. si noxale e. ti. et glo ponit
duas soluciones accipia vltima dico
q in contrarius creditor et usufru
ctuarius erat pns tpe quo fuit
iudicium agitatum et sententia de pno
merito sibi pendicatur/ hic vero no
fuit pns ista solucio e vera pter
i tex et glo i. l. 16 qui de tap i sec
et. l. si finitu ff. si qua sut iura
et ff. si de uectigalib e. ti. S
gt pdca oppo. de dcā l. si noxale
ff. fi. e. ti. Vbi pendicatur creditori
etiam absenti vt contra eum detur
excep So. ad hoc vadit spe
. so. prima posita i glo/ q id e vm
qn dns agit contra creditorem
vel fructuarium vt aut conferat
ad estimacionem litis aut dimittat
ius qd hz/ hic vero qn q tales
no egit ista solucio no vidr va
q fims dicte. l. si nox loquitur
etiam qn contra eos no e actum et
tunc competit exceptio contra eos. Vn
Ja. de Are. dicit q vm e q excep
competit contra fructuarium et q cre
ditorem. tn hoc no obstante pot agi

iudicati ut hic dr. Ro quia ille
qui debet dare rem pro noxa tenu
rem accipientis facere hic g° licet
accipiens habeat exceptionem donec sibi
dampnum emendetur / non tamen est res
effecta sua accipientis / merito agit
iudicati ac ff. de acquir. poss. l. non
videtur. Contra istud dictum
oppo. quod si habet exceptionem contra creditorem
et fructuarium g° per inde est ac si
illa non haberent actionem ut l. siquis ob.
ff. i. de regulam. Ricardo sustinendo
Jaco. de arenis quod hic non
competit huic cui servus est datus
pro noxa exceptio simpliciter ut possit re
tinere quod posset ille emendando
dampnum suum auferre merito quod
sibi habere non licet potest agere iudicati
ac si traditus non esset. Contrarium
loquitur quando quis habet exceptionem
que omnino perimit actionem adversarii
vel aliter dico quod hic ille cui servus
est datus pro noxa habet exceptionem
contra creditorem et fructuarium
verum est si preterea de delicto contra
eos. nam pro pacto suo contra dominum
ipsis absentibus non preiudicat ut dicta
l. is qui / et l. si finita ff. si quis suum
et ff. si de vectigalibus de damp
no infecto merito potest agere quod dominum
iudicati ne grauetur nouis pro
bationibus et nouo iudicio contra illos
Item oppo. extra. glo. de l. statu
liberum merito in prin. et ff. i. de
de statu libe ubi non fecit proprie ac
cipientis et tamen dando pro noxa
liberatur. So. ibi ex causa erogata probabatur
suum auferri ab eo cui
traditus erat / erat enim qui habebat
consimilem actionem noxalem et ergo do
minium ut libertas quam sperabat.
sed hic non erat talis causa que actiones
noxales extingueret ideo durat
actio iudicati pro hoc facit l. pretor
ff. in prin. C. de noxalibus.

Quod in die.

Oppo. de. l. si ita relictum ff. de legatis
C. de lega. ij. et l. iusiurandum
ff. cum pollicitis
C. de usuris. So. istud cum tempus
apponitur gratia debitoris. Item
oppo. C. de usufructu legato. l. si usufructus
mense in biennium soluit
glo. quod ibi biennium erat taxatum
causa limitande obligationis non causa
differende / so. merito potest agi
ante illam diem satis est bona
ista so. vel ibi tempus non fuit ad
iectum obligationi sed fuit adiec
tum ad limitandum tempore quo us
usfructus durare debebat

Quaeritur.

Noua l. est ista. No. ex hac
l. quietta. l. siquis stip
su. x. in melle in fine C.
e. ti. quod pro propter et liter
non repetantur simile habetur in
l. qui homines ff. i. C. e. ti. quietta
l. ex duobus ff. i. C. de duobus reis
Contra hoc facit C. de nouatio. l.
ult. So. alius casus est diuisa rerum
hinc in quo cogita

Creditor.

Nota quod ratihabitio sequens
post liberationem fideiussoris reualidat
so. factam glo. procurator Sed quod in re
rem ratam ha. l. si ff. si. So. licet si
demissor hic esset liberatus tempore tamen
reue remanebit naturaliter obli-

et sic eo tempore quo negotium ratum
habitum fuit poterat rei nomine
solui et ab eo repeti et sic non
obstat l. bonorum in rem ratam ha.

Item ignorans

Actus medius interueniens sicut homines
qui impediret negotium gestum non
impedit ratihabitionem retrotrahi h.
d. et est nouus casus facit ad predicta
C. e. l. siquis offerenti in fi. Oppo.
de l. bonorum in rem ra. ha. so. ut l.
dicta. Ja. de arenis induxit huic ff.
ad ij. q. prima si tu obligasti rem
meam po. / sic alteri ego obligaui
eidem / ratam habeo obligationem tuam quis
est potior de hoc dicam in rem ra. ha.
l. si indebitum alias incipit cum inde
bitum ff. i. ubi glo tangit hanc glo
quoque So. induxit ad aliam quia ego
habui filium ex concubina postea
duxi uxorem ex qua habui filium
deinde mortua uxore illam gabrielam
duxi in uxorem quo quis tunc primoge
nitus preferetur in regno vel ducatu
tu. an natus ex concubina que po
stea effecta est uxor an natus ex
prima uxore quam quidem disputauit
Ric. malum et postea Jo. an posuit
eam in mercurialibus suis so
ut ff. C. ratihabi.

Quaeritur.

Res cum pecunia post
oblationem debitor
quis liberatur ipso iure et except.
specie debitor ipso iure sed
non debitoris genus ex causa
debiti. h. d. Aduertatis Oppo. de
l. si soluturus C. e. ti. so. ubi non fie
bat oblatio congruo loco et tempore hic
sic. Oppo. C. de usuris l. acceptam
ubi non liberatur debitor per oblationem
so. ibi res oblata non periit sed erat
apud debitorem. hic erat perempta
Contra hoc oppo. de condic. indebiti
l. si. glo. dicit fallit ibi ubi per solam
oblationem debitor liberatur / est enim
ubi non erat debitum sed erat in
condicione soluendi ideo oblatione facta si
ille cui debebat soluti recusabat
habetur pro condicione impleta ut l. iure
ciuili C. de condici. inde. et in de re
gulis iuris l. iure ciuili Ille non cui
debebat solui accepit non habet ut l. siquis
sub condicione C. siquis omissa causa testam.
Item oppo. de l. si ex legati causa
l. si seruum in prin. C. de v. ob. ubi
videtur quod debebat liberari ipso iure
so. ibi erat species debita hic erat
debitum in genere. Sed contra hoc
oppo. de prin. huius l. in v. et sa
ne ibi autem nummos etc. pluries soluere
potuit in glo. ibi Teneas illam quod ibi sit
speciale fauore dotis ut quis facilius
inuitetur ad offerendum / et ista
placet. Vel dic quod ibi pecunia
erat debita in specie hec non placet
quod diminutionem continet. Item oppo.
in e. l. creditor So. ut ibi. Item
oppo. de l. celsus in fi. C. de arbi
so. ut in glo. Voluerunt quidam
hic dicere si ea sine culpa sua periret
Quero per oblationem a qua culpa
liberetur quis. Respondeo si quidem ante ob
lationem quis tenebatur de casu
fortuito ut debitor generis tunc per
oblationem ab illo casu fortuito
liberatur et de omni culpa tenetur
casus est hic. Si vero ante oblationem
tenebatur tantum de culpa tunc per
oblationem liberatur a leui culpa et soluit
de dolo et lata culpa tenetur preter hoc
in textu et glo. in l. si mora C. so.

ma . q̄ ꝑ precio terre menti
Cum michi stipulacio condicional'
animo nouandi tollit effectum more
si res erat p̄ns alias secus . h . d .
et ē no . ꝟ . et forte nō habes hoc
alibi in textu ¶ No . ex hac
. l . idem eē rem offerri et ꝑ stiplōz
pmitti . ¶ Secūdo no q̄ alius pro
debitore offerendo libat . sicut si ipse
met debitor obtulisset et sic ē casus
q . no . C . e . ti . l . obsignacōem qua
dixi . vobis . e . e . ti . l . so . facit C . de
capt' . l . cum postlim . ¶ Vltio nō
distinct' que ponitur hic in tex aut
sciuis ē p̄ns aut ignorās quā nō
habes alibi in textu de qua q . dixi
i . l . quociēs ꝟ . vn̄ marcell9 . C . de
nouacio / et . l . si rem in p̄n . e . ti .
¶ Oppo de . l . paruū . ff . de codici
furti . glo soluit hic vnomō s3 i
dicit melius et i glo illius . l . decla
iste . ꝟ . nā ibi stiplō fuit i ꝑposita
animo nouandi pure hic s3 cōdōe /
ideo hic distinguit / an sciuis fuit
p̄ns an ignorās Item pot hic itē
lligi . qn̄ stipulacō fuit i ꝑposita
stipli nō animo nouandi de quo
dixi in dicta . l . si rem in p̄n . C .
de nouacio
Sticu iste . ꝟ . di . in tres ptes
pria loquitur i obligacōe
alternatiua / sc̄a in obligacōe gn̄ie ē
gn̄alissimi 3a in obligacōe gn̄ie
sbalterni / sc̄a ibi s3 et . nī ibi ac si
ex hijs etc p̄n9 loq̄ in obligacōe al
ternatiua / sc̄m ibi rursum loquitur i obli
gacōe gn̄is . ¶ Contra hoc oppo .
de . l . meuius ꝟ . duobus de . l . ij . glo
dicit ibi . erant due cē lucratiue
q2 duo . hoiem i gn̄e legauerūt . hic
erat tantū vna cā lucratiua ista
so . ē q̄ tex illius ꝟ / dic q° hic q̄
de equitate pot solui / de rigore nō
ut ibi s3 i obligacōe alt'na nō libaret
soluendo / nec de rigore nec de eq̄te
vt in p̄n° huius . ꝟ . ideo q2 i obligacōe
alternatiua sunt due r'gule impedientes
vna q2 vtraq3 res addr̄ ad obligacōz
/ et r'gula ē q̄ res i qua nō ꝯsistit
obligacio nō ꝯsistit solucio vt . l .
si duo rei . C . de ꝟ . obli . Alia regla
est de duabz cāis lucratiuis / meri
to contra illā regulā de equitat' dis
pensatur vt hic / s3 contra hoc facit
tex q̄ dicit iure quidam ipso / et glo
exponit / et ego etiaz dixi . i . ipso
iure s3o nō ē in ꝯtrarium q̄ de eq
tate liberetur ipō iure / dic vt dixi
de hoc plenius in dicta . l . meuius
ꝟ . duobz ¶ Venio ad t'ciū s3m
et oppo . de p̄n huius . ꝟ . dicit ꝯtra
q̄ in p̄n huius . ꝟ . sciuis ille desijt eē
stipl'ator / alto iā mortuo / et sic
obligacōe iam extincta vn̄ ꝯcor ai
vlt' / et hec fuit opi . h . quā i tāt
glo in p̄n huius . ꝟ . Alij dicit q̄ i
isto iij° i casu illi duo sunt mortui
ante interpositā stip / s3 ut glo dē
istud vidr̄ ꝯtra tex / soluas g° sic
p̄n9 loq̄ in obligacōe alt'na ii° fuit
in obligacōe gn̄is sbaltern i q° nll3
adicitur ad obligacōz sic i obligacōe
gn̄is gn̄alissimi vt . C . dixi / et io
in qualib3 cadit so / et hac soloz
vidr̄ hic pone glo h' i fi . s . az . q
. so . ē bo . l3 q° videā dic glo i . l . sti
cū in p̄n . C . de ꝟ obliga . /

Qui hominem Qui soluit
rem quaz
hre creditori nō licet nō libat sec9
si sibi hre liceat quāuis vilez h . d .
¶ Oppo . ad h . de . l . legato gn̄ali
. C . de . l . i . et q̄ ibi no . so . q̄ dicit vers
ptilionez / aut tu rem intellige de
ꝑsona vili / nō aut vilissima ita
q̄ habenti non expediat / tuc enim nō
libaretur talem soluendo vt no . i
. l . contraria .
Promissor Per istum
tex determi
nat de eo q̄ si ego debeo michi dare
oī anno vnū par capponi q̄ debes
dare viuos nec libareris dando
mortuos Tales enim debes dare
q̄ possum ad libtatem eos pducere
si volo / ita determinat p hic tex gul
i . l . q̄ te / si cer peta .
Obligata pecuniaz
redacta
ex vendicōe pignoris
pōt creditor uertere i
quaz cam vult . h . dicit
¶ Oppo . de . l . in hijs et . l . ex mag
. C . e . cū sius concor / dicit glo ibi
debebatur ex vna cā tantū tu
dic q̄ contraria loq'r i pec' soluta
hic in pecunia ex vendicōe pignoris
redacta ut . l . i hijs . ꝟ . i pacc̄es . e . ti .
Id quod pene Opp
de . l .
predia . C . de accio empti
et pro socio . l . si qis a so
cio / et . l . apud celsū . ꝟ . la
beo . C . de dol' exc / so id qd' hic
dr̄ id qd' pene nōie intellige de
pena legali / et sic nō ob . ꝯtra
i p° hec lectura C . de pig . ac . l .
si pig / et . ĵ . de furt' . l . si debitor
Secūdo mō pot intelligi de pena
quēcionali et tē dic q̄ fuit dictū
taco manente pacto ne obsteut q°
Modestinus Dē valz
cessio fa
cta post soloz ꝯtra ꝯreu
piter obligatum nisi ꝑz
de cedendo p'cessit h . d .
et diuidi in ptes duas / pō qn̄
cessio sit post solucōem nullo ꝑ
cedente pacto Secūdo qn̄ ante uel
post p'cedēte pacto sc̄a ibi q̄ si an
¶ No . q̄ post solucōez nō v3
acq cessio ¶ 2° no / q̄ p̄iasūt
aliquid ab inicio fieri / ul' fieri
ex post fcō / si ab inicio pactū de
faciendo p'cessit ¶ Oppo . i v3
q̄ tutor hēat contra tutorē acc
sine aliqua cessione etiā pot sol
. vt . l . i . ꝟ . nūc tractem9 . C . de tu
et . ra . dis . So q°do oppōez q̄ v
tilez h3 a lege / nō aut pot sibi
cedi a creditore / vide glo q̄ i capit
. l . actori / et q̄ dicit in rem vtile
dic accōez vtilez Est enim hec glo
corrupta vicio scriptoris ¶ O
ppo . q̄ ex interuallo possit fieri ces
sio vt . l . si minoris . C . de adim
tuto . So ibi fuit actum tēpe so .
q̄ cederetur et ita ꝯcordat cū i° ca
s3 h' ē dinare / quare dicas q̄ ibi
loquitur de duobz dispiter obligatis
na vnus tenebatur q2 gesserat
tutelā Alius q2 gesserat curam /
hic vero ambo tutelā gesserāt
hec so no . i glo . ĵ . e . l . sticū
aut perplixuz . ꝟ . si mādato et ē
vera so . ¶ So oppo de dcā . l .
sticum ꝟ . si mandato . ĵ . e . ti . so .
ibi soluerat p sua obligacōe tm

et hoc cōſtabat. Iſta ē vera ſoluc̄o / ſ; ē
diuinare / uel ibi actum fuit de ced̄do
/ certe et hoc diuinare ē / dic g° ve
no. in contrario q: ibi loq̄tur ī plib;
diſp̄iter obligat͛ / ſ; hic erāt oblig̅ti
p̄iter et vna actōe. ¶ Item oppo.
de l. dñs ſtico. ff. de peculio lega.
in p̄n. So. dicat q. ſoluit eiſdē
modis. Tu dic q̄ tunc loq̄tur de
duob; p̄iter obligat͛. Ibi loq̄r de du
obus quorū vnus erat obligatus
ali9 non ſ; ex alia actōne ſolueb
at ucp̄uta ex cā condicōis implēde
vel ſi diceres āboſ obligatos / erāt
obligati diſp̄iter. ¶ Item oppo de
. l. alt͛ius. ff. de tu. et ra. diſtra. So
eodē mō ibi loq̄tur in diſp̄iter obli
gatis. ¶ Item oppo de l. pap̄. ff.
manda. So ibi loq̄tur in manda
toribus uel fideiu͛ in q̄b; dic v͛it͛.
hic loq̄tur in plibus tutorib; et
cōreis q̄ tenē p̄n͛. Certe ibi glo
in oib; libris dicat vnū ſtc̄q in
vno / i eo q̄ dicat mandator uel fide
iuſſor ſoluēdo ſiplr̄ p̄imit omnē ob
ligōem adeo q̄ non poſt fieri ceſſio
nō dic. vnū p̄. l. cū iē. ff. de fideiuſſ
nō violando lrām / et p̄. l. ſi filius
. ff. de in rem u͛ſo. Rō diuſitatis ē
q: plurium tutor̄ et correorū vna ē
obligatio licet rei ſint plures ut
. ff. de duob; reis. l. iii. ī ſi. et l. e. ſſ.
ſ; e. ti. / ſ; pluriū mandatorū uel
fideiuſſ nō ē vna obligō nec vnus
ſoluēns vr̄ ſoluere cōtēplacōe al
terius ut. ff. de fideiuſſo. l. ut fi
deiuſſor et ibi dixi / et hoc tz̄ cōit
oēs docto. ¶ Item oppo de l. ſi res
obligata ī ſi. ff. de lega. i. dicat q.
ibi fuit facta ceſſio an ſolucōē. ſ;
iſtud ē cōtra illum tex ideo dicas
q̄ ibi loq̄tur in duob; quorū vnus
erat obligatus alius nō ſ; ſolue
bat cā liberande et retinēde rei ſue
ſ; hic loq̄tur in plib; p̄iter oblig̅t.
¶ Oto declacōe aut materie dy
ponit hic vnā ſuā diſtinctōē bonā
¶ Tu tn̄ magis ſ͛e / ꝛ magis late
dic. aut ſoluēns ſoluit nōie illi9
cōtraquē fit ceſſio vel illius ꝛ al
terius ꝛ tc̄ ceſſio ē inutilis ſiue
fiat ante ſolucōēm ſiue ī ipa ſiue
poſt ipam / interueniente p̄uo vel non
q: p ſolucōem omīs obligō tollit ut
inſti. qui mo. tol. ob. in p̄n / et dca
. l. pap̄. ff. manda. / et hic in p̄n / aut
ſoluit nōie ipius ſoluentis tantum
et hoc cōſtat et tc̄ valet ceſſio fca
poſt ſolcōē nullo īceedente p̄uo q: acco
cōpetētes contra debitores p̄ncipales
nō extinguntur vt. j. e. l. ſticus. ſſ.
ſi mādato / et dicta. l. pap̄. Si vo
dubitatur cuius nōie ſoluit dic a͛
loquimur in plib; obligat͛ p̄n͛ / aut
in plibus quorū vnus ē obligat9
p̄n͛ alius acceſſorie / aut in plib;
quorū vn9 ē obligat9 / ali9 nō / ſ;
ex aq̄ cā ſoluit / p̄mo caū aut ſūt
plures obligati p̄n͛ eadē ſpē obli
gatiōis actōis et ex eodē cōtractu
vel q̄ vt plures tutores ul' correi
et in hijs ſerua diſtinctōem iſti9
. l. aut ceſſio fit ante ſolucōē ul'
ī ipa ſolucōe ul' poſt incōtinenti ul'
ex interuallo p̄cedente p̄uo et valet
ceſſio vt hic. aut fit ex interuallo
nō p̄cedente p̄uo et nō valet q: in dubio
p̄ſumitur ſoluere pro tota obligōe ut hic
in p̄n. Aut ſunt obligati diſp̄iter
quia vnus vna obligōne actōe ali9
alia. vnus ex vno quaſi cōtractu
ali9 ex alio et in dubio p̄ſumitur
ſoluere pro obligōe ſua et valet
ceſſio ſtatim poſt ſolucōem vt. l.
ſi mortis. ff. de admi. tuto. et l.
alterius de tu. et ra. diſ. / Scḋo caū quā
loquitur in plibus quorū vn9 ē obli
gatus p̄n͛ ali9 acceſſorie et ī du
bio videt͛ ille obligat9 acceſſorie ſol
uiſſe pro obligōe ſua ut. j. e. l. ſti
cus. ſſ. ſi mādato et. ff. in rē vſo
. l. ſi filius et dicta. l. pap̄. ff. ma
et iō ceſſio poſſet fieri etiā ex po
ſt facto. ¶ Principalis vō ſoluēs
vr̄ ſoluē p tota obligōe vt. l. cū q̄s
ſſ. de peculio. ff. e. Tercio caū quā
loquimur de plib; obligat͛ acceſſoriē
ſoluēs ī dubio vr̄ ſoluere p ſua ob
ligōe et ideo poſſet ſibi fieri ceſſio
ex interuallo vt dicta. l. pap̄. ff.
manda. et. ff. de fideiuſſ. l. cū iē
nō violādo lrām. Quarto caū
quā ſūt plures quorū vnus ē obli
gatus alius nō ſed ex alia cā
ſoluit tc̄ idē / q: p cā ſua et ad
eā p̄tinēte vr̄ ſoluere in dubio
ut. l. et magis. ff. e. / et iō etiam
ex poſt fco ſibi poſſet fieri ceſſio
ut. l. do9 ſtico in p̄n. ff. de pecul'
. lega. et l. ſi res obligata ī ſi. ff.
de le. i. ¶ Expedimus p̄nt; glo
q̄ tangit contraria. Veniam9 ad q̄
ſtiones et hic hēm9 videre / p̄mo an īt͛
predictos debeat fieri ceſſio / ſcḋo q̄
iure dz fieri ceſſio / tercio quā dz fieri
ceſſio. Quarto in quātum ē faciēda
ceſſio. Quinto quarū actonum / ſexto
quid ſi ceſſio nō poſt fieri. ¶ Pri
mo q̄ro an ceſſio ſit faciēda q̄dam glo
ī. l. vn. cōtrariū ī ſi. ff. cōmodati dic
q̄ ſi ē renūciatū bn̄ficio diuiſionis
nō poſt peti ceſſio. Sed illā glo re
p̄hendit; namque qui r̄nūciat vni
bn̄ficio nō vr̄ r̄nūciare alteri ut
. l. ſi de nis. ff. de ſeruitu. vr̄ p̄dio. iō
qui r̄nūciat bn̄ficio diuiſionis nō
p̄h͛ r̄nūciat bn̄ficio ceſſionis
p̄terea ego p̄bo / inter correos nō erat
olim bn̄ficium diuiſionis / et tn̄ vn9
poſtulat ceſſiōē cōtra aliū ut no
ī. l. i. C. de duob; reis. Vnū dicēdū
eſt q̄ inter p̄dcōs ē faciēda ceſſio
vt hic et. l. fideiuſſ. ff. de fideiuſſ
et. j. e. l. ſticus. ſſ. ſi mandato et C.
de fideiuſſ. l. ij. et. l. cū alter cum
ſimilibus ſi. q̄ ē. l. all'. j. In aliis q.
fallit ſi cōuenitur ex dolo p̄prio ul'
cōi vt. l. ſi plures. ff. de admi. tu.
Scḋo fallit ſi vnus cōuenitur ex
p̄pria culpa vt. l. vn. cōtrariū. ff. como.
Tercio fallit ſi eēt huic bn̄ficio re
nūciatum vt. l. ſiquis in cōſcribendo
. C. de pactis. et ē expſſum ſm vna
lecturā ī. l. ſi ſtipulatus. ſſ. i. ff.
de fideiuſſ. Quarto fallit ſi ſūt duo co
rei ex cā mere lucratiua vt. l. i. l.
falcidia hec obſeruandū. ff. ad l. fal
ci. et. j. dicam. ¶ Scḋo quero quo
iure debeat fieri / et quo iure peta
dy dicit / aut inter eū qui poſtulat
ceſſiōē et eū a quo poſtulat p̄cedit
aliquis cōtractus vel q̄ ex quo poſ
ſit creditor obligari ſoluenti ratiōe
ex illo vt. l. ſticus. ſſ. ſi mādato
. j. e. al'. aut poſtulabi͛ offo iudic͛

vt. ff. de iure fis. l. in fraudem § qui pro
alio et C. de l. i. l. si reus obligatus i fi.
ita etiam refert Cy. C. de fideiuss.
l. cum alter. Tu vero dic clarius quando
cessio postulatur aut solum quando post
po cau aut hic petit a creditore age-
re. ad suum debitum et petit ope ex-
ceptionis vt. l. si fideiussores ff. fi. C.
de fideiusso. aut petit a creditore non
agente et tunc petit officio iudicis
vel condic. ex l. fideiussoribus C. de
fideiussoribus, aut hoc petit post so-
lucionem in casibus in quibus potest peti ut
dictum est et tunc aut processit ex contractu
ex quo creditor posset obligari
soluenti et illo potest agi ut l. stiai
ff. si mandato. ff. e. ti. aut talis
contractus non processit. et tunc aut illud
quod soluebatur consistebat in pecunia
numerata aut qualia spe vel contr.
primo casu potest agi actione ex empto
quia emisse videtur illas actiones vt
hic in fi. et l. cum hic C. de fideiuss.
et l. si dubitetur in prin. e. ti. Si
vero consistebat in alia re tunc non potest
esse emptio sed erit quidam contractus inno-
minatus et ideo puto quod posset agi
actione prescriptis verbis vt l. i. ff. si quis sumi
C. depositi, posset etiam hoc casu con-
dici illud quod est solutum cum sit
solutum ob certam causam que non est
secuta pro hoc habuisti glo in
dicta l. cum hic C. de fideiusso. Et
predicta vera quando loquimur in pluribus
obligatis principaliter vel accessorie non
curo sed quando vnus erat tantum obli-
gatus sed alius pro quo tamen soluit
ex aliqua causa et illi officium iudicis
competeret vt sibi cessio fieret vt dicta
l. si reus obli. in fi. C. de l. i. et l.
in fraudem ff. qui pro alio ff. de
iure fisci. Predicta omnia habent locum
in casu presentis l. quando soluens postu-
lat sibi fieri cessionem contra alium
alias autem ex diuersis causis
et contractibus cessiones postulantur
vt l. si is qui in prin. ff. si postea
C. quod vi aut clam et l. quod sepe ff.
si res C. de contrah. empc. et con-
sequenter etiam queris quando cessionem per con-
sequentiam vt l. cum quis ff. si debi-
torem C. e. et l. si vendidero
ff. si ticius ff. de furtis sed non est
nostra materia. Tercio quero quando
debet fieri cessio Et vt apparet ex hiis
que dixi C. eadem q. Quarto
quero in quantum est facienda cessio
istam questionem disputat hic glo et in l. i.
C. de duobus reis et l. si plures
de admin. tuto. Quidam faciunt differenciam
inter tutores ex vna parte quibus debet
fieri cessio pro parte Ro quia vnus
habet actionem contra alium vt dictum est
et plures correos ex alia parte quibus debet
fieri cessio in solidum, sed glo dicit
quod hoc nichil est et vnum dic quia etiam
correis datur actio sine cessione
inuicem vt C. de duobus reis l. i.
et ibi no. ergo est eadem ratio que est
in pluribus tutoribus Alibi dicit glo
aut est renunciatum beneficio diuisionis
et debet fieri cessio in solidum aut non
est renunciatum et debet fieri cessio
pro parte ita no. in l. si plures C. de
admin. tuto. quam glo reprehendit
quia loquitur in pluribus tutoribus
vel in pluribus correis, nam cum vnus

habeat actionem contra alium pro parte sua non
posset agere in solidum, contra eum quia
posset conuentus sibi obicere quod non
petis solidum a me, quia si soluisset
possem a te partem repetere vt l. do-
lo C. de doli excep. et ita loquitur
l. cum pupillum C. de tu. et racio-
dis. et dicta l. si plures C. de admin.
tuto. sed in pluribus fideiussoribus dy ap-
probat illam glo quia vnus non habet actionem
contra alium vt l. vt fideiuss. C. de
fideiuss. Cy. C. de duobus reis
l. i. dicit quod etiam in fideiussoribus, forte
illa glo non bene dicat nec dicit plus
et vnum dicat vt infra dicam Alia
est opi. Jo. que communiter per glo tenetur.
quod pro parte tantum cessio fiat vt
habet glo per l. all. in ea. doc. tamen C. de
duobus reis l. i. distinguit circa hoc
tamen quia imperfecte distinguit ideo
examino istam questionem per tres questiones. primo
in quantum cedi vnum ex pluribus tuto-
ribus, secundo vnum in quantum vnum ex plu-
ribus correis Tercio in quantum vnum
ex pluribus fideiussoribus vel mandatoribus
Circa primum aut queritur ex dolo
proprio vel communi et non debet fieri cessio
in aliquo vt l. si plures de admin.
tuto. Aut queritur ex culpa et tunc
aut ex culpa propria tantum et in nullo
fit cessio aut ex culpa communi et fit
cessio pro ea parte que tangit con-
tutorem vt C. eodem vno contutore et
l. si plures de admin. tuto et l.
cum pupillus C. de tu. et ita distincta
facit l. cum possessor ff. de censibus
et l. questitum C. de pec. et ad l. ro-
de iac. l. i. et l. ii. ff. egissimus Cir-
ca secundum scilicet circa duos reos reos dic
aut ipsi sunt obligati ex materia
liberalitatis quia nichil ad eos pro
illa obligacione peruenit et tunc in nullo
fit cessio nisi sint socii vt l. in
lege falcidia hoc obseruandum C. ad
l. falcidi. per quam l. hoc tamen quia aut
sunt obligati ex alia causa et tunc aut
sunt plures correi ex contractu vel
quasi in quo venit dolus vel
culpa et de illa obligacione tractatur
et tunc idem dic quod C. proximo dixi
in pluribus tutoribus, aut sunt obli-
gati alias puta quia acceperunt pe-
cuniam mutuo vel quia promiserunt ex
causa empt. vel simili et sic de tali ob-
ligacione principaliter tractatur non de ea
que descendit racione doli vel culpe
et tunc aut negocium pertinet in totum
ad quemlibet et in nullo fit cessio
aut pertinet ad vtrosque communiter et
fit cessio tantum pro illa parte per quam
pertinet tantum ad illum conuentum per
l. C. all. et per id quod no. in glo.
l. vir vx. ff. fi. C. ad vell. et quod
dixi nob. in l. reos in prin. C. de
duobus reis reprobata in omnibus pre-
dictis distinctione glo posita in dicta l.
si plures. videlicet an sit renunciatum
beneficio diuisionis vel non per ea-
dem supradictam. Circa tercium
scilicet circa plures fideiussores dy tenet
illam distinctionem scilicet si est renunciatum
beneficio fit cessio in solidum alias pro
parte puto quod ista distinctio non sit
vera, nam posito quod beneficio diuisionis
sit renunciatum si opinio dy esset ve-
ra ista actio quam creditor habet contra fide-
iussorem habet in se istud onus annexum
quod actio in solidum debetur cedi contra

alios C cu ista q. ca trasiret ad fide
iussores cui facta e cessio vt. l. pop
ff. cum quis. C. de acqui pos. et l.
apud celsiz ff. de auctoris et q. i
no. C. de doli excep. si igr fideius
sor ageret ex ac cessa in solidu
gtra aliuz fideiuss diceret iste so
conuictus cede michi accoem i so
lidum contra alios et sic hret ne
cesse cedere contra se ipm et sic pe
teret p pte sua q restituitur esset
contra l. dolo facit C. de doli ex
cep. et sic e racio eadez i plib
fideiussorib q e in plib tutorib
dico g. q fideiuss gtra pricipale
cedi insolid q fideiuss vo fit ces
sio p pte cofideiussorium vt dicit
i. fi. q. et hoc q sit id i fideiuss
q in tutorib q. tnc glo indicta
l. cu is et l. cu fideiuss C. de fi
deiuss. Quero iuxta hoc pone
q sut tres tutores vl tres fide
iussores et vnus soluit in solid
an saltim p duab ptib ceteror
fiat cessio insolid glo q e hic
dicit q sic et bn vo q tale ius
dz cedere qle e apud eu vt l. si
cum ff. pe. q. e. ti. et l. ij C. de fi
deiuss et hoc eciã tenet glo et Cy
ibidem. C. de duob reis. l. i. Attn
Jaco de arein. hoc intelligit qn aliij
duo sut soluendo nam si alter
eor soluedo no eet tc deberet vnicu
gtari pudz ar. ff. pro socio l. im
ff. si cum tres et C. de admi. tu.
l. si plures sim ictllq Azo Jtm eciã
tenet Ol. et q tangit in dicta l.
pma C. de duob reis. Sz q
ro qn ille cui e facta cessio g a
duos i solid agit cotra vnu i solid
ex ac cessa an dz cedere illi ac
sibi cessam cotra aliu dy dicit
q sic q eciã utilis cessa pot cedi
vt ff. ad trebel l. i. ff. de illo et
l. extesse et ibi no e. ti. et l. ep
tor et ibi no C. de hdi vl ac
ven. Q. ro qnto q acco dz ce
di scindo psonal et ypotecaria
contra pncipalez et gt fidiussi
res C. de fideius l. ij. et l. cu alter
et ff. de fideiuss l. fideiussorib
et l. cu is Jtez dz cedere off yi
iudicis qd cedi pot vt l. si minor
C. de admi tuto et l. q minor
ff. fi. de mino. Jtem puto q de
beat cede in lez obligor tantu si il
la solami hz q et cedi pot vt l. si
ei C. ad trebelli. Sz qro
iuxta pdicta an i hac cessioe re
quiratur ille sollcitates q ponitur
in l. p diuersas et l. ab anasta
sio C. mandati. R. ndeo no vtex
presse dr in textu in dicta l. p diu
sas. Sexto qro quid si cedit
dictas actones no pot cedere Ro
ut plene dixi i l. si stipulatus
ff. si ex duobus C. de fideiusso.

S i alieni

Conmixtioe minor re conciliatur solucio h. d.
Oppo q immixtioe no efficiatur recipiet ut
l. si frumentum. C. de rei vendi et
ms de rem dim ff. si frumentum
so spale e in nummis q singlaria
pcepta ut l. singularia ff. si cer
tum peta. Quero hic loqtur
qui bona fide accepit quid si ac
cepit mala fide R. ndeo gmixtioe
no i cõaliari soloz nec dmm sibi

acquiri ar. l. de eo. ff. sigs. C. ad
exhiben. et l. rogasti insi. C. si
cer. pe. et l. sed et si pater i fi. C.
ad macedonianu.

P ecunia P

Pactz quent dmm rei solute h. dicit

P rout quisq

Q. uelibz obligacio dyssoluit. eo mo q. ligat h. d. Oppo de l. si
cut et l. i omnib. C. e.
So qd hic dic pot dissolui no
negat qn et alys modis possit
dissolui ut puta gfusioe vl q. is

S i stipulatus

mors Jeres adiecti no pot
soloz recipe h. d. Cur
q e ro. So tuc gaz
q morte adiecti vr reuocatu
mandatum q q reprehendit i bn
vt habes in glo. dic g. q ro e
ista q sol. put in psona adiecti co
fertur est inatia scti io ad hrde
non trasit vt l. qui heredi i pri
C. de condi z de. dixi i l. cu q
sibi. C. de v. ob.

Si iusserim

Res indidua quo ad so. pot gbz eiz heredibus solui mandato iudicis h. d. ex e plexi
casus et nimis tenedus q. dicitur
dicit p hic tex q actio de pena
non nascitur nisi dolo gisso
sz glo dicit et melius q acco et
obligacio ad rei i sorem statiz
nascitur sed de posito sz acco roe
doli non oritur nisi dolo commisso
q dic ut habes in glo.

S i cum certius

Pactuz de soluendo tco ex interuallo appositum
idem operatur q simplex
mandatuz h. dicit. singlaris
l. et menti comenda quia nescio
alibi. No tex ibi nec cam
hiisset rc. No q dixi i summa
rio facit ad hoc l. hoc iure ff.
siquis dederit C. de donacio.
Oppo C. e. l. uero pecuniam so.
aliud in adiecto tpe stipois co
tracte aliud in isto pacto ex iter
uallo apposito qd dic vt dixi in
dicto ff. sigs dedit. Jtem oppo C.
de iur. dot. l. ij. et l. cu maritus
ff. fi. C. de pact dota. so. ibi ille
cui debebat solui fuit stipulatus
hic secus. Vlterio ex hac l. no.
duo j Jmo habes hic casu q.
no. C. de pact. l. i. q si pmittis
michi q dabis illi tercio ille
ius gritur. Jtem p fi. hui l.
determinat dy et aly docto q si po
st mandatu sem puocau e sed
gdaz i ribaldus vl criminosus vl
alias gdiciem mutauit i detius
q videtur eo ipo reuocatu ma
datum vt hic et l. cu gs i pri.
C. e. ti. et hoc tz Cy C. de furt
in pma gone.

S i seruo tuo

Qui soluit debitu naturale tantum non repetit h. d.

E rga

Oppo de l. cum qui ille ff. de pecu
lio. C. e. ti. So. itelli
ge in pncipio huius l. q
lus peder vel absolutus

est dns qr in peculio michil erat
uel soluit certam ptem no sufficie
ntez ad debitum fecit si soluisset
totum ut pz contrario

Solidum. Ibi no nimis
quanti q̄
dic dic ideo si offeratur
post diem non teneor
recipe sine interesse sm
Jaco de areni.

Hoc iure. Procuratur litis
non pot solui
nisi ad hoc datus sit h.
d. no. lex. No qr pcu
ratori litis no pot solui
simile i l. sz si tantum ff de pact.
Ii. no. q pcuratori no dat
actio iudicati. Ad pmu dcm
oppo de l. iij. C de nouacio et de
solucio. l. inductum so Jaco de.
areni. ibi fuit datus pcur ad
exigendum qd verbum iptat
ab inuito extorquere vt l. fidei
ff si certum ff de le. iij. io ei pot so
lui hic fuit datus simplr ad a
gendum sm eum q satis plac
Tu q̄ hoc oppo. de l. iij. ff so
luti. et q ibi no ubi ubu exig
endi. no continet q posset recipe
so. in ideo mandatu de exigendo
qnqz sit seruo vl alij qui i iu
dicio ee no pot et tc sn dubio
refertur ut possit solucoz reci
pe. na ad actuz iudicialez non
pot referri qr seruus no potest
expiri in iudicio vt ff e l. siquis
seruus aut refertur ad liberu
et tuc aut profertur simplr aut
cu adiecto / po cau intelli q po
ssit agere et solucoez recipe ut
dicta l. iij. C de nouacio et l. in
ductum de solucio / aut pfertur
cu adiecto et tc aut adiungr
actu expiundi in iudicio vt si
dico facio procurez ad agend
exigendu tc et tc sine dubio
iportat q possit recipe solucoz
alias nichil iptaret aut adiu
gitur vbu recipiendi soloez
vt facio te pcurez ad exigedu
et soloez recipiedi tc et tc
sine dubio vbuz exigendu no
ctinet q posset soloz recipe qr
ps expssioz alterius appz pro
ferretez noluisse sb illo vbo
exigendi copirehendi q posset
solucoz recipe ita loqr l. iij. ff
so. ma. Item oppo de l. cum
quis ff si debitorem et l. uero
pcuratori ff e ti. so. ibi loqtur
in gnali pcuratore omn bonoz hic
loqiutur in pcure ad lites tantu
et io dico q si eet pcuror ad lites
et alias gnalis ei no posset
solui ex vigore illius madati
q hz ad lites sz ex vigore
gnal madati ei posset solui
ut i ciuis hoc i appz i tutore
cui licet litis exercitiu sit ma
datum / tn ei pot solui ex vigore
gnalis administracionis ut. l. q
si forte ff i. ff e ti. Vrio ad
sm. di hic q procur no hz acc
iudicati licet excepcoe repellatur
potes dicere q ibi loqtur de ex
cepcoe facti vel intencionis. Vel
dic q pcuror hz actoem iudicati
directam, vtilis autez cpetat dno

sine cessione. vt l. i ce in fi. ff de
procuratio. et io procur. agens
iudicati exc repellitur / et qd
hic dr q ei iudicati acco no
datur intelligo ope excepconis
et hoc plus placet qr ipso ex
qn procuror e condepnatus qr te
netur ipse directa et dns vtili
vt l. iiij. ff. si ex quene ff de re
iudicata. et ibi no in vltia glosa
ff. et tamen costat q in pcure
acco iudicati no datur vt dca
l. iiij i pn de re iudica. Cot
hoc oppo de l. ij et iij. ff de ad
mi. tuto. so. tutor hz admistre
gnalem no solu ad lites et io
potest intentare actoz iudicati
ex uigore gnal administracois
sibi concesse idem dico i pcure
qui hret mandatu ad lites i
alias hret gnale madatu / na
ex uigore illius gnalis madati
posset actoez madati itentare
et hoc pcetius tene menti na
semel in ciuitate ista dicebat
q pcuror ad lites no pocat pe
tere qz sntia madarem execucoi
hoc tn intelligo dm qn petit
exec sine iqua ipse fuit pcuror
na lata sntia finitu e eius madatu
ita lo hic / et iam noua lis ee
icapit / sz sntias latas an madatu
sibi factum no video quare no pos
sit petere madatu exec vl qr
actio iudicati intentare no posset
cu istud aquo i sntia posset dici
lis / et litis exerciu e madatuz
et idez dico q si eet factus pcuror
ad lites pntes et futuras q possz
pete sntias execucoi mandari et
acc iudicati itentare ex vigore
madati ad lites futuras no ex vi
gore madati simplicis p hoc fac
q no glo et ego clarius dixi i
l. dampni ff. si uis q vicinas ff
de dap infec. et hec sut multaz
vtilia ad formacoz libellz / na pcuror
qui e ad agendu et no pot soloz
recipe dz concludere i libello reu
cdepnari sibi ut l. i. C de sente
ad dadu i solued dno uel alteri
legitime recipienti p eo / na si petet
reu cdepnari sibi ad danda sibi
non pcedet libellus / nisi i cau i
quo posset soloz recipe ut dictu e
ff. Et eode mo qn procuror itentaret
actoez iudicati vl petet execuc
sine / sz si sibi no posset solui
dz petere cogi ad soluedu dno
pro hoc facit q dixi i quieta p
sona vt ff e ti. l. vero pcur.

Quodlibet. Oppo de
l. si is cui
ff. si. q e. ti. So q dic
hic quodlz debitu in
telligr q possit ab eo
exigi. na si e debitu q no possit
exigi no vr mandatu q exigat.

Alie. Ex re pupilli p
extraneu no tutore
sibi no queritur insi i
sgrdiu h. d. et e no. lex.
Oppo de l. q i aliena ff de neg.
ff de negg et l. qui hoiez. ff. si
millo ff e ti. et l. si q offenti
i pn. ff e ti. So dicunt qdam hic

ignorauit debitor soluere istu ee negg
In contrarium soluit, sz certe iste
tex loquitur ecca mfacere vt isti
l. pz Quare glo soluit aliter. q
hic solutum est negg ex postiori
contractu ibi ex precedenti ita dicit
glo. Sz quid uult dicere ista
glo. Rndeo hic solutum e ex post
iori contractu s. celebrato cu ipse
negg ibi ex precedenti q negg. o
g. nis contracto ista e vera solu
quia no. ma de procur alia sibi
posset solui. huius mta spali
in l. hoc iure. ß. e. ti. Item hab
iustio q pcuir dato ad qrendu
pot solui ex uigore illius cotractus
q ei mandat q cotrahat vt man
dare q soluedz recipiat ut ß. e.
ti. l. q pcurus et id quibz madatu
ad uendendu hz mandatu ad so
lucoz recipiedas sz de negg In illa
pte habes expssum sicut hic vt
em solutu negg illud qd aliac
debebatur dno absqz fco sui ges
toris et no pot solui ei ut dicta l.
qui aliena ß. qsq. ß. de negg et l.
q hoiez ß. si nullo ß. e. ti. cu sitib
aut debebatur dno ex contractu ce
lebrato cu ipo gestore i et aut sol
uens ignorabat hoc ad dnm per
tinere i distincte libatur ut hic
aut sciebat et tuc aut i psidiu
desineret gestor ee soluedo et no
liberatur alias secus vt hic i te
xtu et hac doctrina nescio alibi ita
bene sicut tenemus hic ¶ Vltius
opponitur q ista argentarii distincte
tenetur pupille qr ex re pupille
qritur sibi actio p aliud ut l. si
ut pponis C. de rei vendi g. fuit
illi pupille qsita actio i contimenti
quidam hoc fatentur alii dicut et
hoc tz glo hic q illud e vim i ctu
tore p qnis qritur pupille ex re
sua in distincte etiam si pupille no
iis cotraheret sz p extraneu no
qritur pupillo nisi i psidiu h
e casus no. i. l. iiii. hoc etia tz Jaco.
de are. ß. qui ex fco tu. l. ii. et ibi
ipse hoc notat. q tene menti

Si ex pluribz

ista e bona l. et breuiter h. d. Clausula
gnalis restringit ad spe catam si hoc pt fieri salua
rone recti smonis h. d. no. l. ¶ Op.
q clausula gnalis referatur ad
oia ut. J. ti. i. l. plibus so. h pot
referri ad specificata cutu salua
rone recti sermonis ibi secus. ita
dz itelligi q no i. l. emptor. ß. lua.
ß. de pact. et plene dixi i. l. aure
lius. ß. gayo. ß. de lib. le. ¶ Vl
terius qro ista vba. Cofiteor me ha
buisse et hre re quid impta. Vna
glo hic dicit q impta remissi per
pactu et e glo sup vbo gayo. alia
glo in hoc ti. ß. dicit q ista vba
hz vi eydi qfessionis sre spe inua
cionis future et io i sta ttx. dicit
posset oppoi exceptione no nu pectu.
et e vltima glo. ß. quid dices Rg.
et dico q in casu nro ß. no vi sta
spe. future inuacois q appz qr dic
acceptu tulisse cu acceptilac na
est. q qd cofiteatur se accepisse lz
no recepit no pot oppoi excep no

. iii. pe. ca e. J. de acceptilacio. ß. si ac
ceptilatium. et io dici donaco p ac
ceptilac fieri ut l. mortis ca capi
iii h. ß. de donac ca morti secus
eet in alia simplici cofessione.

Lucius ticius

ille q habz mandatum recipiende solue ex cer
ta ca no pot ex alia ca recipe. ¶ Op
q debitor posset eligere in qua ca
vult ut ß. e. ti. l. i. dicit glo illud
verum creditore pnte sz hic mise
rat procur in vna cam tantu io i
aliam cam no pot sibi solui ista
e so. optia. vl hic soluens volebat
eligere cam ex intervallo. qd no lz
Cum eni pcessisset peticio litata
vt solueret incerta cam et fuit se
cuta e determinata so. dz litari sz f
creditoz peticoz ut l. si defensor ß. i.
ß. de interrogato actio et i sti. de
inutili stip. ß. preterea

Lucius

simplex soluens refertur ad cam atq
uoirem si vtraqz e usuraria lz
vna grauioribz pgrauetur usur
h. d. ¶ Oppo. q debeat inspici
ca grauior ut ß. e. l. i. cu l. se Rg
hic ca vtraqz e vsuaria nec attedi
q vna pgrauetur maiori pondere
vsurasum q e no. Item oppo q hic
nulla ca sit vetustior qr quelibet
e contracta eade die vt hic dici
. so. no dz inspici dies obligacoms
contracte sz dies solucoms q tene.

Filius

solucio facta ei heredi integri qui postea p in integru re
stitutus e abstenu libat de
bitore. h. d.

Si debitor

Per nouac debitor i iu
ris et contradicens potest
liberari hoc dicit ¶ No.
q ille. qui pmittit in p a.
ne madante e tutus cotra me doli
excep. tene menti.

Si michi

Mancipio filio est morti. h.
d. ¶ Oppo. de l. hoiem. ß.
de edilici edic. so. mancipio
no e silio morti poia vt ibi
Item oppo. ß. de condicio i sti. l. nera
cius. so. vt ibi.

Si duo rei

Obligo pil. p cofusionez
extinguit accessoriaz secus
in alia puter pncipali Item
cu ad idem. cöpetut due
acciones. dz exprimere qua intedat h. d.
¶ Oppo. de l. si duo. ß. de arbitri.
vbi pactum vnius alteri nocet. sol
hic no erat socii ibi sic q dic vt pl
ene dixi ß. de duob. reis. l. ex duobz
¶ Circa hac l. format quida qon
vtru qui cessionarius agit debeat ex
primere vtru agat utili uel directa
et Vbertus de bobio dicebat q de
bebat exprimere p hac. l. Idem tenz
dy. i. l. si michi et tibi i pn. ß. de
le. i. et assignat roem qr pot ee
q contra utilem. obstaret exceptio
que no obstaret contra directam et eo
l. Hoc vltimu q pot ee exceptio
que obstat directe acti et no utili
et eo pone dy i. e. appiroire de re
gu. iur. li. vi. et no p g. i. l. qcus
circa pn. ß. de admi tuto. pterea
i tex. cu glo. l. cu mancipiu eta
fines. ß. de edilici edic De hac qone
habes. i spec. de procur. ß. seqt.
v. sz si gnr et v. se ¶ Ego tn
sum qsuetus dicere q ego non

Video qualiter hoc possit procedere. nam ille
qui intentat directas/intentat eas pro
curio noie cedentis vt. l. plane. ff. fa.
hers. ille qui intentat utiles licet nar
raciem. fundet ex persona/alterius tn
concludit reus condempnari sibi vel
simplr uel suo noie qd idem e vt
pbatur. C. de procur. l. qui stipendia
vnl no possu videre q ex libello no
appeat appetet tenere opi. predictor
Sz posset qri an. de instro cessi
onis dz fieri copia ante litem contes.
istam qoz disputauit Jaco butrig
et determinauit sic/aut agit directa
noie cedentis/et tunc qz agit procurio
noie dz ante omnia facere fidem de
instro cessionis sicut alius procur
simpx quia alias sua persona no
est legitima/aut agitur utili
noie suo et tunc no dz copiam facere
istam qoz ponit spec. vt in ti. de
cess acto

Si is qui Nunciacio parte
aliene liberacionem
ueniunt obligacionem parit. nisi ea
consumpta uel dno satis
facto creditor tn agendo
ad reliquos tenetur h. d. Oppo. ff.
e. l. si alienam. so. hec supple. per illa
q hoc e verum nisi inuicem eene correi
Item oppo q fideiussor possit agere
ante quam conueniatur qz id sibi abesse
videtur in quo e obligatus vt. l. si
mandatu. §. i. ff. manda. So. id
verum e qn mediante ob. fideiussoris de
bitore liberatur vt. l. g. a et l. si is
qui negocia § pri. ff. mandati sz
hic per talem obligacionem fideiussoris
debitor non liberatur g. ic.

Flauius Solucio simplr
videtur solucio
in causam efficacem et mandatum
de soluendo ad eam efficacem di
rectum. h. d. Ista. l. no. tex.
ibi quia no e uerisile te. No.
q appellacio debiti simplr facta re
fertur ad debitum q pot exigi alt
ud no dr debitum pprie sz abusiue vt
l. fideiussor. §. fideiussor ff. de fide
iuss. Vltimo no. q mandatum
simplr de soluendo refertur ad de
bitum q pot exigi. Contra pmu
oppo. de l. quibus diebus §. dos ff. de cond.
et de. so ibi verbum debiti refertur
ad filium qui no pot teneri ciuili.
vn de necessitate dz intelligi de naturali
Vltimo tex i fi. facit ad qoz de
eo qui mandauit in testo suo reddi
cuique debenti recipe qd ex illo tes
tamento no dz audiri creditor qui
poterat except. repelli forte pscri
ptionem decennij ex forma statu
ti huius ciuitatis per hoc. l. legaui
et ibi dixi. ff. de leg. liberac. lega.

Stichum In obligacione al
ternatiua si
culpa debitoris altera re
perempta in superstite obli
gacionem tantum durat. Ij. dez
si melior pyt cuius fo et per meritum
alterius postea contingente liberatur
debitor admissa sz ad estimacionem perie
vtili conuenitur hoc dicit ista. l. di
pmo qn erat electio creditoris/so
qn erat electio debitoris ij. ibi g
si promissoris rem. Item sa diuidi
in tres ptes pma qn vna ex rebus
debitis alternatiue pyt sine culpa
promissoris/ij. qn pyt promissoris culpa. iij.
qn vna pyt culpa promissoris a. sn culpa
ij. ibi. enim uero iij ibi tn et si aliis
tex ibi non commisit stip. i. no fuit
in mora. Examinemus hoc principium
per particulas ex pro dicto. no. q qn est
electio creditoris vna re perempta illa
que sup est pot peti nisi mora precessit
qz tc mortuus tantum pot peti. Op.
q posset peti etiam mortuus vt. l.
si fundus. §. si. ff. de v. ob. so. ibi loqr
qn decessit post moram sz istud pn
qn ante moram decessit. Secdo
oppo. q qn decessit post moram possit
creditor petere eum qui supuiuit tc
qz licet ei variare vt. l. si ques stip
sit stichum ff. de v. ob. So. dz istud
intelligi qn precessit electio et debi
tor fuit in mora plus qt ita cre
ditori variare no licet alias posset
uariare et eligere viuentem vt. l.
contraria/ Posset etiam intelligi
hic qn aliquis est creditor ex testo
quo casu facta electione variare no
pot vt. l. huiusmodi §. stichum de le. i.
ll. Habes ergo hic qn electio e cre
ditoris aut vna ex rebus pyt an
electionem. et ante moram/et solus qui
sup est pot eligi vt hic innuit/aut
post electionem et post moram et tc aut
creditor habebat facultatem variandi
et tc adhuc potest variare petendo
viuentem vel mortui estimacionem
vt. l. si quis stipulatus fuit stichum
ff. de v. ob./aut no habebat ptatem
uariandi variandi et tc solus ille q
mortuus e pot peti sic si solus fu
isset in obligacione vt in hoc pn. Se
mo ad sam ptem dicitur hic qui supest
peti pot/contra in alternatiis vtrumque
dz peti vt. l. vbi aut. §. qui illud.
ff. de v. ob. so. ibi qn vtraque res
supest hic qn vna erat intempta
Contra hoc oppo. de. l. cum res §. q.
rone. ff. de le. i. so. fateor q ille tm
qui supuiuit dz peti vt dem est
tn ille promissor cuius erat electio
liberatur soluendo mortui estimacionem
vt. l. contraria. Item oppo. et vz
q debitor sit liberatus per mortem cuius
tium absque sua culpa vt. l. huiusmodi
§. stichum de le. i. et. l. statulibu
§. fi. de legat. ij. glo dicit hic/q hoc
est verum qn vna ex rebus pyt ante
electionem debitoris secus si post
vt. l. contrarius. Ad ultimam l. que
loquitur in vltima voluntate qua
electione facta statim fit execucio a
iure et transfertur dnium in legatarium
merito ad eum spectat periculum interitus
sz in contractibus no e sic/et ideo re per
empta dz perire ipsi debitori cuius
e dnium vt C. de pignor acti. l. pign.
facit. ff. de le. ij. l. si is cui. Susti
nendo tamen glo dico q loquitur glo
qn res pyt post electionem debitoris
et moram creditoris/et sic merito ad
eum spectabat periculum. i. pn huius l.
et. l. si fundus §. sequitur. ff. de v. obli.
Venio ad v. enim uero qz in isto v.
est quedam glo. sup isto verbo item
que intricat istum textum qui de se pro
cedit clare et cl plane et ideo de
illa glo. no curo. Oppo ad
tex/ nam sm hoc sequitur illud
inconueniens q si mortuus esset loge
prestior no posset peti eius estimacio
et sic delictum debitoris cederet cre
ditori ad comodum eius qd e contra hoc

pri. in fi. Diriuitur glo. intelligit ut in ea absurditas euitetur, quod eo casu quo mortuus erat maioris precii illo casu potuerit peti, et hoc colligitur ex ratione textus ibi quoniam id pro petitore in pena promissoris est. Ex quo no. quod propter culpam suam debitor privatur facultate eligendi et transfertur in creditorem. ¶ Sed opponitur de l. cum res. ff. qua re. de leg. i. so. ibi res perit absque promissoris culpa. ¶ Sed vero circa istum v. quando mortuus est precisior quid petet creditor. videtur quod posset petere solum viuentem ut hic in tex. ibi quamuis iterum non alius est. secundum hoc sequitur istud inconveniens quod petendo viuum consequitur estimationem mortui. Vel melius dico quod petam mortuum ut eius estimationem consequar. simile in l. si ita in fi. ff. de v. ob. et quod hic dicitur in textu quod potest peti solus ille qui viuit intellige quando mortuus erat vilior et istud planum et si aliter. ¶ Venio ad v. tunc. ¶ Oppo. et videtur quod aliqua re mortua absque sua culpa mero iure possit conueniri propter culpam commissam in prima ut l. si ita ius in pri. ff. de v. ob. Sed illud est verum quando vna res tantum debebatur. hic quando plures debebantur alternatiue. Ex quo no. quod mora commissa in vna ex rebus alternatiue. Ex quo no. quod mora commissa debitoris non videtur commissa in alia re. quod tene menti. ¶ Vltimus ad hunc v. oppo. dicitur hic quod datur de dolo. contra in l. mora. ff. de v. ob. so. ut ibi. et l. si fideiussor. ff. de dolo. Reassumme glo. quando est electio debitoris aut perit vna ex rebus alternatiue debitis aut utraque. si primum aut perit ante electionem aut post. si ante aut absque sua culpa et tunc creditor potest petere solum eam qui superuiuit ut hic. debitor vero potest soluere mortui estimationem ut l. cum res. ff. qua re. de le. i. Si uero sua culpa tunc aut res que perit erat vilior et solum ille qui superest potest solui ut hic in v. cum vero aut erat preciosior et tunc potest peti etiam mortuus ut eius estimationem consequatur ut ex ratione huius erant debite ex testamento et periculo creditoris cuius erant iam facte ut l. huius. ff. sicut de leg. i. et l. statuliberum. ff. fi. de le. ii. et l. apud aufidium de op. lega. Quod intellige nisi debitoris culpa perierit quia tunc tenetur l. aquil. quia rem alienam interimit. Si vero erat debitor ex contractu tunc aut post electionem creditor fuit in mora recipiendi et idem quia perit periculo creditoris ut hic non in glo. Quod intellige nisi debitoris culpa interierit ut dixi in l. quod te. in pri. ff. e. ¶ Si non creditor non fuit in mora tunc perit periculo debitoris cuius erat ut ff. dictum est. secundo casu quando ambe res perierunt tunc aut utraque perit culpa debitoris et tunc transfertur electio in creditorem ut hic ff. et vero aut vna perit sua culpa alia sine culpa et tunc aut fuit culpa commissa in re que vltimo loco perit et illa tamen debebit peti de stricto iure sicut si sola fuisset in obli.

ar. huius l. quicta. l. si ita in fi. ff. de v. ob. Si vero culpa fuit commissa in re que primo perit tunc re secundo perempta casu debitor liberatur mero iure sed actione de dolo tenetur ut hic in fi. ¶ Vltimo vos hetis in fi. huius. ff. quod fideiussor tenetur de equitate quando debitor sine herede decessit. Contra primo videtur quod teneatur de rigore ut l. mortuo ff. de fideiussoribus. So. in hoc est verum iacente hereditate que sustinet personam defuncti. merito de rigore fideiussor accedens tenetur sed hic loquitur quando desiit esse spes aditionis quia cum deberentur bona vacantia nec est persona vera vel ficta in qua obligatio consistere ideo dicitur de equitate teneri ut l. sine herede in pri. de adimi. tuto. et facit ad hoc quod no. per doctores in c. l. intelligere. C. de luitione pigno. ¶ Quid dicitur hic quod quando debitor decessit sine herede fideiussor tenetur. quero an de nouo possit intercedere fideiussor quasi non intercessisset. dic ut dixi in l. postquam in pri. ut le. no. cauea. ¶ **Additio** In isto ff. ponitur effectus aditionis hereditatis, nam quandoque obligatio extinguitur aditione iure confusionis, quandoque eam extinguit iure solutionis, quandoque obligationem confirmat. ¶ Ex primo dicto no. quod aditio extinguit obligationem iure confusionis quod est verum quando per hoc heres non dampnificatur nec est ei necesse ut habeatur loco solutionis ad euitandum dampnum ut dixi ff. de fideiusso. l. in omnibus et l. heres a debitore. ff. fi. e. ti. ¶ Ex secundo dicto no. quod successio extinguit obligationem iure solutionis quod est ideo quia hic tractabatur de ponenda ratione inter heredes et legatarios pro deducenda falcidia vel trebel. et ideo nisi vim solutionis haberet heres dampnificaretur quia naturalis obligatio aliqua effectum habere non potest nisi fiat solutio. merito loco solutionis cedit ut l. si ei ff. de eui. et quod dixi vobis in dicta l. in omnibus. ¶ Ex tertio dicto no. quod quando ille qui tenetur vtilitatis efficaciter succedit ei qui tenetur vtili et efficaciter prima directa confirmatur. sicut enim principali extinguitur accessoria ut l. si duo in fi. ff. e. ti. et l. generaliter de fideius. Ita directa extinguit vtilem ut hic. et l. si heres in pri. ff. ad trebel. Ratio autem quare illa extinguitur est quod cessat eius equitas. ¶ Ulterius no. quod quando mulier creditori succedit. ut pro pri. l. i. c. ad vellei. cum extinguitur Ratio quia cessat eius equitas. ¶ Ad istud oppo. primo quando fideiussori succedit principali extinguitur accessoria et remanet principalis ut l. si duo ff. e. ti. et l. generaliter de fideius. So. intellige quod nihil hic decessit principalis obligationis in se recipiendo ut glo. dicit. ¶ Item oppo. quod aditio non videtur contractum consistere non confirmat ut l. quod initio ff. de reg. iur. glo. soluit. vel melius ut no. per dy. in c. non firmatur de reg. iur. li. vi. ¶ **Quod vulgo** Iste est difficilis et multum et iste ff. diuiditur in x. eius glo. habet duplicem lecturam secundum vna est

ibi vna tantum negacio / secundum aliam est ibi
negacio duplex / putat est vna negacio
iste § diuiditur in duas partes prima lo.
qui fideiussor succedit debitori
efficaciter obligato / secunda loquitur qui
fideiussor succedit debitori tuto
excepcione transitoria ad heredem et
non ad fideiussorem secunda ibi et con
trario / et secundum istam pono casum
et lego literam textus ibi dubitaret
dicat glo. i. omnino scandi ita ut n
ulla obstet excepcio ut i. ff. eius de
glo. Uenio ad § econtrario putat
est vna negacio tantum dicat textus
sic econtrario non potest dici tolli fi
deiussoris obligacionem etc. secundum quam lecturam
ista pars sic diuiditur in duas partes
primo ponit dictum / secundo exemplum
secunda ibi nam si minori etc. et secundum
aliam lecturam putat est hic duplex ne
gacio dicat sic econtrario non potest dici
non tolli fideiussoris obligacionem etc. et
secundum hanc literam legitur duobus mo
dis / vno modo quod loquatur iste
§ econtrario qui fideiussor succedit
debitori tuto excepcione personali non
transitoria ad heredes neque ad fi
deiussores / secundo istud probat persile quia fi
deiussor succedit debitori tuto ex
cepcione personali transitoria ad heredes
non tamen ad fideiussores vt beneficium
beneficium restitucionis in integrum et ista
lectura tangitur in glo. paruula super verbo
defensionem / Alio modo potest legi quod textus
loquatur vno casu et primo ponat
dictum in generali secundo in generali exemplum et ista
lectura tangitur in glo. super verbo conseruare
textus ibi retinere i. conseruare / secundum Jo.
Vel i. impedire quominus sortiatur effe
ctum sicut dicitur in vulgari teneas
ipsum ne faciat etc. quid i. impedi
as ipsum secundum Rug. ita postillabat
dominus O. Et aduertatis prima
lecturam putat est vna negacio tantum
tenet Rug. ex qua no. quod propter benefi
cium restitucionis in integrum quod competit
principali conseruatur obligacio fideius
soris ne extinguatur succedente Co
ntra istam lecturam opponitur de lege
que dicit in fine quod auxilium restitucionis
fideiussoris retinere fideiussoris obligacionem secundum
Rug. exponit retinere i. impedire
quominus sortiatur effectum
ut dixi Item contra istam lecturam
opponitur de lege que dicit in ff. quod
auxilium restitucionis fideiussori competit
dicat Rug. verum si queratur ut
heres sed non si queratur ut fideiussor.
Item contra istam lecturam est alibi
lex a. huius §. putat est hic duplex
negacio Sed ad istam Respondet Rug.
quod non est bona litera Alii tamen propter hanc
literam putat est duplex negacio confirmat
opinionem Ruge et etiam propter verbum
retinere et propter finem huius § et sic
tenent opinionem directe contrariam quod beneficium
restitucionis quod competebat principali non
impedit quin extinguatur obligacio
fideiussoris Ad hanc lecturam oppo.
et videtur quod beneficium restitucionis non tran
seat ad fideiussores ut l. si minor
ff. de procurator. et C. de fideius.
minor. l. i. et ii. Soluunt quidam
quod istud est verum nisi fideius
sor succedat minori et ista opi.
tenet glo. et quasi doctores alii dicunt

quod hoc intelligi in illis casibus in quibus beneficium
transit ad fideiussores vt si dolus creditoris
interuenisset vel aliter vt no. i. l. contrarius sed
ista lectura videtur vera in se tamen non habet
dubium Quid dicemus contra tenetur
opinio glo. Michi vero videtur quod quelibet
opinio potest esse vera in casu suo Nam tu
debes scire quod tunc demum succedere ex
tinguitur obligacio fideiussoris / et l. de
bitor ff. de separacio ad proposito licet bene
ficium restitucionis non transeat in fide
iussores / tamen si fideiussor esset habiturus
regressum contra minorem minor posset
assumere defensionem pro fideiussore suo
et uti contra creditorem in integrum bene
ficio restitucionis vt l. item quia ff. generaliter ff.
mandati et isto casu intellego opinionem
glo. et aliorum qui dicunt obligacionem fideius.
extingui quia per hoc creditoris condicio
non sit deterior / quia semper ut heres
eius posset creditorem excludere ab
accione intentata contra fideiussores / sed si
ponemus quod fideiussor non erat habiturus
regressum contra minorem etc. non posset
minor assumere eius defensionem
et uti suo beneficio vt dixi supra dy.
et l. marcellus ff. de fideiussoribus et
isto casu sit vera opinio Rug. quod fi
deiussoris obligacio non extinguitur / et quod
non habeat beneficium restitucionis vt fideius.
ro. ne per hoc fiat deterior condicio cre
ditoris Reassume igitur sic / aut
fideiussor succedit debitori effica
citer obligato et sine dubio extinguitur
fideiussoria vt hoc § i. primo casu si.
Aut succedit debitori obligato
naturaliter tantum et sine dubio extinguitur
obligacio fideiussoria / quia per hoc non
sit deterior condicio creditoris Aut erat
excepcio que non transit ad fideiussores nec ad
heredem / et idem quia extinguitur ac
cessoria quia per hoc non sit deterior condicio
creditoris ut hic in § econtrario secundum
vnam lecturam Aut erat excepcio que transit
ad heredem non ad fideiussorem vt
beneficium restitucionis et tunc in hoc sunt opi.
que concordat ut ff. dixi Ultimo scien
dum quod fideiussor succedit debitori
efficaciter obligato et fecit inventa
rium / nunc si queritur vt fideiussor
dicat obligacio fideiussoria est extincta
quia successit principali si conueniatur vt prin
cipalis heres dicat hereditas non est sol
uendo et fecit inuentarium quid quid
iuris dicitur posuit hanc questionem ff. de fideius.
l. generaliter / et determinat quod fideiussor
non possit vti ista excepcione quia eius
obligacio sit extincta. nam per hoc fieret
deterior condicio creditoris quod esse
non debet vt dicta l. debitor de separa.
et l. heres a debitore ff. qui si heres fuit
ff. de fideiussoribus / et hoc ff. Decea bene
ficium vni concessum non debet ad
alterius iniuriam extendi ut l. i.
pub. ff. de admini. tuto Hoc idem
tenet Cy. in l. scimus ff. i. generaliter
circa principium ff. C. de iure. delib. et spe.
in. ti. de fideiussoribus ff. i. Nalis

Tancius ob.

obligacio
pacto et iure iurando tollitur ipso iure
quod prodest fideiussori h. d. Oppo.
glo. de. l. de si vnus ff. pactus
ne peteret ff. de pact. Sed penitus
obligatorum quoniam pacto tollitur
ipso iure Secus in pacto liberatorio Ro
gi pro impensis etc. vt l. arrianus
ff. de accio et obligatione Contra hoc ex
glo. oppo. / et videtur quod per ius iurandum
tollatur sola actio obligacio sic per simile

qr eadez ptractasse e ut. l. ij. C. de inr. iur
iurata. l. uit. de cond. sine ca. Go
intelligo ista de iur. iur. voluntario
delato a pte psi et sic hz cossim
facit. l. qui iurasse i fi. C. de iur.
iur. secus in iur. nego qr tuc
tnet eadez rcionem qua hz res iu
dicata. Item oppo. C. p xi.
ubi bnficium restit. no pdest fi
deiussi. Go aliud e in bnficio
restit. ut ibi. Aliud in pco uel
iur. iur. ut hic. et hoc volunt
dicere iur. consul. cu h' ponit huc
ss. post pcedentez qd appz qr hic
etiaz loqtur in minore cui seru
est pactu. Sz qtra hoc fortr
opponitur nam p i integrum restitutioem
aqr q's liberare pupillu et sic
deueniuz ad pactu g. p o'ns fi
deiussz libabr ut hoc. ss. Ja de
Ra et Cy. C. de fideiussz libabr
.iiij. l. ij. circa fi. Variat multu
ni. so. hinc. ss. dicentes qp p istituc
in integ non tolli obligacio sed
psona eximit qp no placet cu
tale bnficium ad heredes porga
tur l. no solu. C. de i integ. rstu.
g. psona tm no eximit. Vl'
dicimus ipi qp hoc cau eicit idez
qp e qn pncipal sine herede dece
dit. quo casu fideiussor tenetur
lis pncipal no sit ut C. e. l. cu
fi. pncipii qdqd ipi dicat tex he
hic g solue hac qrietate dico
qp p rstit. in integ tolli ciuil'
obligacio et remanz nalis. Sz
p perip tolli etiaz naturalis qp
pdest fideiussz et hoc volunt pdic
ista duo. ss. et hoc pbatur i. l. iij.
ss. Sz utrum. C. de mino Et si
dicas cu p rstoz deueniat ad pz
g. ze. Rndeo qp in pacto hoc dz
expmi ne porgatur ad fideius
ut dicto. ss. Sz utru. C. de mino
Et si dicas de hoc dicaz i. l.
et p iuis iur. ss. qui legatoz. l.
ti. l. Itez posses dicere Nonne
bnfim rstois e ex eqtate sic pz
ut l. i. C. de mino Go. illa eq
tas e limitata qte9 se porgat
ad minorem no quatenu9 se por
git ad fideiussore vel ad preun
ita etiaz pactu qn sic liberaretur
no porgitur ad fideiussore vl'
ad aliu Vltimo dz hic nal'
obligacio quero quo iur. sit i du
cta naturalis obligo glo dicit
. l. de iure gentiu Jaco bur. dis
putauit de hoc mstr. de arc i pu.
bliuter pro ista glo hem9 casu
. ss. de r'gu iur. cu aplius i fi. licz
ipse no allt hac glo nec illu tex

Quesitum

Tuc pr por
adiecta a fi
lio ad solucoem cu pri acco no
qrat sz filius indistincte a patre
adicitur. h. d. Circa pmi qro
qn hoc e qp p filiuz stiplantem
no queritur accio patri Rndeo
qn filius in castresi peculio
stipulatur. Quero quid si
filius stip. sibi aut patri i cau
quo patri acqritur Quida dicut
qp stipulacio no valz glo dicit co
trarium et bn ut habes i ea. Itz
qro qn fr stip. filio eo casu q.
patri no pot acquiri an stip.
valeat glo dicit qp non sz no dicit

---

dum9 p'mo illo cum filio acq. utilie
ut. l. qd'cuqz. ss. i. C. de v. ob et di
xi plene in l. qd dicit e. ti.

Usufruc.

Iste. ss. e ali
quantulum
intricatus p'mo loquitur an possz
solui adiecto capite minuto. 2o
an possit solui ul' ca condois
implende dari ei qui represntat p
sona adiecti rone administracois
. 3o. an hoc posset fieri i psona ei9
qui represntat psona adiecti rone
dui9 fa ibi nam si furiosi z
ibi alteru q furio tex9 ibi eru
dari sz g. in id tps pot coferri
g. tal' ca9 supueniens no e dem
odis tollendi ut C. de usufruc
. l. tiro et de usufruc lega. l. u
sufru. utiliter Ad pmu dum
. oppo. de. l. cu qs i pn. C. e. ti. di
cut quida qp hic fuit actu spalr
qp capite minuto possit solui sz
istud e diuinare Itez e cotra
tex. qui dicit stipl. i possum9 zc
no dicit qp sic fuit fcm sz qz sic
pot fieri vl' dicit glo qp e spale
in usufruc ista placet Adu'te
na qn stipulor usufructu in a'tico
ali9 usufruct' ect in psona tcij
ali9 in psona mea ut. l. stipu.
ista ss. siquis ita. C. de v. ob. et
ideo ne aufferat. facultas soluedi
alia rem io durat ptas qr possit
sibi. adhuc solui Itez e ar. co
fortez na usufruc no q. dno
p media psm paur ut. l. qui ita
ss. i. et ibi no C. ad trebell et
io cum stipulor in a'tico usu
fruc. no uideor stip. sibi ut
patri meo io capit dimue ista
facultas soluedi no tolli. vel
dic qp hic fuit minut9 capite
p emancipa. et sic statu suuz
mutauit in meli9 Circa ut
usufruc ua qsti9 tollat capit
diminuc glo dicit qp sic sz
hu. Tu dic ut habes hodie i
. l. corrupte C. de usufruc De
mo ad fam pte Oppo de. l. lua9
ss. tute et ss. fi. C. de adm tu.
Go e aliud soluere tutori de
bitum. aliud e dare ca codicois
iplede vl' ei soluere ut adiecto
Itez oppo de l. si seruus. C.
e. so. illa intelligz fm istam

Si creditor

Sola per
uencione
rem fca ad creditorez non li
beratur debitor nec fideiuss.
. h. d. Oppo qp libetur fideiu
ssor vel debitor saltim ope co
pensacois ut esti de acco. ss. i bone
fidei Qdaz fatetur cotrarium qp
no libatur ipso iure sz ope copen
sacois eo qp illud qd ad eu
puenit apud eu no durauit
sz coactus fuit rstit. zc

Solo

Percepcoe rei
obnoxie libatur. Sz
p cepc' pciy no libat. possor
rei h. d. Ad istaz l. facit C.
de petic. hdi. l. etiaz. ss. pe. qd
dic ut ibi. facit etiaz qd dixi
i l. locaui ss. condempnacio C. de
tabul' exhiben.

Si mandato

Qu
obli
gacoes. sunt dispers soluc etia
ex interuallo pot petere ut sibi
accoes cedat. h. d. et habz multu

de fundamento. l. modestin⁹ h. l. ter in-
tutori qui neglexit conuenire debitorē
pupilli nō q ex interuallo agi ut
tacio cedat. ¶ Secūdo no. q iur
act' cessio petitur q tn plene ex
aminabo in l. modestinus. C. e. ¶ O.
ppo. de. l. modestinus. C. e. ubi dr
q ex i̇tuallo nō pt fieri cessio
¶ So. h' oblōes sūt dispares ibi pes
ista ē vera solucō, z plene i' dīca

¶ **Si creditor** iste §. ē bn notabil'

Si creditor non pot cedere accōz ma
datori uel fideiussori exceptōe cedēdaz
repellit' h. d. ¶ Oppo. de. l. si sti
pulatus §. si ex duobus. C. de fideius
So. ut ibi plene dixi ¶ Qro
dē hic culpa sua/ Rō q si sua
culpa accidit ne possit accōz cede
re. si hoc contingit p snīaz i iusta
quā creditor hz q se idem qr ex
cepc' rei iudicate transit ad fideius
sores et mādatores. ut. l. excep. C.
de exceptio. Non g° dz opponere
excepcōz cedendarum accionu sz
excep. rei iudicate sz si alias sn
sua culpa accidisset sibi tc ei nō
iputaretur plene dixi i dco. §.
si ex duobus.

¶ **Si inter creditores** Glo. opp. de. l. cu
emptio. C. de pscrip. xxx. an. vel xl. an. ut i glo

Pupilli Delectatio tu
tus liberat de
bitorem pupilli ita demū
si fuerit facta bona fi
de. h. d. et ē bona. l. et
eius principiū e sīglare nescio ali
bi. ¶ Oppo. et videtur q debitor
soluens sit ipo iure libatus ut. l.
q si forte §. i. r. e. et l. lucius. §.
si. et §. tutele. C. de admi. tuto.
So. illud vn qn soluit bō fide
secus si mala fide ut hic ¶ Co
tra hoc oppo qr licet bona fide sol
uit debitor sbuēt. pupillo p ti. C.
si aduersus se. Rō dicunt quidā
ibi loq' qn soluit pupillo cū tu
toris auctoritate secus si ipi tu
tori, tunc sic p. l. ecia. C. si tu. ul
curator. vnde fateor contrariū qr lz
ipo iure libetur tn pupillus pot
restitui si ē lesus ¶ Qro in
casu hui⁹ l. qlr sbuēiat. pupillo.
contra tutorē, certe p act. tutele
et hoc sine dubio. ¶ Sed q
ro qlr sbueniatur pupillo g. deb
itorē. Rō. vel ipo iure qr pma
obligō nō sit sblata qn debitor
supueniet dolus uel qn bona fide
p restitōz in integrū. ¶ Tercio
qro qualr sbueniatur pupillo g
creditorē pupilli qui fraudeē
pticipauit, hic dr q sbueniatur
interdcō fraudatorio, sz q iē dcz
istud sic dubitatur, nam quidā
dicunt q hoc interdictum nō repi
tur alibi, et dicunt hoc interdictū ali
sic fuisse glo reprehendit z dicit
hoc repiri in. l. si postulante i pn
C. ad trebelli, licet de hoc alius
titulus nō repiatur. Alij dicunt q
istud fraudatorium interdictū nō
est interdictū p se sz ē titul⁹ ff.
de his. q in fraudem credi. Jo. in
arbore vr uoluisse q istud sit i
terdictū p se, et hinc i' te dicto fe
cit spālem cedulā. Rof. ecia in
libell' suis ponit hoc interdictū
spāliter. Vn ego puto q istd'
interdictū sit spāle nec alibi re
piatur. q hic. Nec obst si dicis q
hic loquitur de interdicto de his

q in frau. cre. qr illud locū hz qn qs
alienat res suas, sz hic tutor ali
enauit rem pupilli. No. de. l. si
postulante, qr fateor q ibi i' eodem
fraudatorium accipr pro his q i' te
dicto de his q in frau cre. z ri
cciam tenere Jaco. de Arena, si g°
vis intelligere hac. l. q creditor
pticipauit fraudem conueniatur
de necitate, dicemus q ē spāle i
terdictum q ē hic et nō alibi i
textu sz i glo. C. si ven. pig.
aga. l. i. C. de in r. fis. l. ij. i glo
magna, sz si velles dicere q ē
diuer. pticipauit fraudem cū debi
tore soluente. tunc qr ille debitor
tore soluente. tnc qr ille debitor
in fraude alienauit res suas po
sset hic accipi interdictū fraudā
torium pro illo de his q i' fraud
cre, et isto respectu illa lectura
peccaret, sz peccat lectura plus plz

¶ **Si cum pupilla** transact' rescissa ex qua i duc
tus est
excepcio tollitur excepcio effectus
p transactōm inducti⁹ h. d. ¶ No.
hic q hic trāsactio facta actuore
hic q hic trāsactio facta auctore
nō pt rescindi a pupilla adulsa
pte iuuita ¶ Scdo no. q ptevole
te. pot rescindi quo ad omes e'⁹
effectus ¶ Aduertatis. oppo q pu
pilla possit istā trāsact' rescindē
ut. l. i. et. l. ij. C. si aduers⁹ transac
solucio. ē verum, si ee lesa, qr
hret r'stōz i integr⁹, sz hic nō fuit
lesa ymo negociū fuit vtiliter
gestū, g°. ē ut. l. nā postea §.
si minor. C. de in in r'. et lz glo
dicat q hic sit io qr ipsa nō fecit
sz tutores, tn ista racio nō ē bō
qr eadem r'stitucio datur siue tu
tor inueniat siue nō ut. l. ecia
C. si tu. uel cu. interue. Dic g°.
ē aca racio qr nō fuit lesa ¶ Ad
sim oppo, q accio nō competit qr
accio semel extincta amplius nō
pot resuscitari ut i' e. l. q res §.
aīea, dicit glo hec accio pma ē
sblata excepc' nō ipo iure, qr si ipo
iure nō posset r'suscitari ut i co
trario, glo mouet hac qōz C. de
transacti. l. si diu sa cōtentio ut
quatis ad casu. l. sponte q glo nō
dicat vm, nam hic ingratus
ex delicto tenebatur z acciones desce
dētes ex d'licto tollitur p pem
ipo iure ut. l. si tibi. §. queram
C. de pac. et. l. si vn⁹ §. pacti
ne peteret e. ti. Dico g°. q tex
directo noluit soluere q accio
vtilis restituitur q prius fuerat
directa, et sic q dicā q accio ex
tincta nō resuscitatur fateor
eadem, sed vtilis sic ut hic, et
videbitis i dicto. §. area. Dic
ergo tua vba qn recedi a trā
sactōe an possit agi act' pma
uel qlr. Dic aut p trāsactōz
sblata ē act' excepcio. ope, aut
ipo iure, pmo casu pot agere
pma accōe ut hic sm istaz glo
que dicat vm i se. Aut fuit sb
lata ipo iure, z tc aut ē talis acco
q nō pot p'ui conuencōe r'stau
rari ut acciones ex delicto desce
dētes et tunc a lege r'stituuntur
pma ut hic, aut pot r'stitui
puā cōuencōe z tc dz agi cōdic
sine ca. vel ob causam ut se r'ponat
i pstina obligōz ut. l. sicus accepto.

ex. qui in ne. C. de condictio ob cam

Sed Detrimentum nois cessi pertinet ad cessionarium h. d. Oppo. C. so. ma. l. si cum dotem §. si similiter. Dicit glo speciale e ibi in dote Tu dic aut loquitur de periculo inopie superueniente post cessionem et loquitur iste. §. Aut loquitur de periculo inopie subsistentis tpe cessiomis et loquitur l. contra quod ple dixi in l. satisdare C. de fideiusso. In noie vero vendito cuius sit periculum dic ut ff. si nomen et l. se. C. de hereditate vel actio vendi.

Cum in eodem Dicit hic quod periculum committitur pro rata in quolibet credito contra C. e. l. in huius §. ipa ... ut ibi et dic ut ibi dixi

Quotiens euicta re pro alio debito in solutione data pma actione agitur nisi dolus creditori imputetur. Item ad liberationem sufficit rem solutam perfecte ex post facto creditoris fieri h. d. valde singulare principium et diuidi in ptes. iiij. Primo quando res data in solutum euincitur et recipienti eam in solidum non potest dolus vel culpa imputari Secundo quando potest ei imputari culpa tertio quando ei potest imputari dolus quarto quando res data in solutum ab initio creditoris non efficitur perfecte ibi ... nec sit tertia ibi huic applicati ... ibi rem aut No ex pro dicto quod euicta re pro pec in solutum data agitur pma actione contra in l. si pdium de euictio et l. eleganter in pn. de pigno. actio. Dinus tenore dicit dy. quod glo que e hic intelligit quod fuit data in solutum res pro re sed hoc videtur contra textum petitum non dicit uerum sed dy intelligit quod dos erat in specie et sic fuit soluta res pro re sed hoc est contra tex Jaco de are aliter dicit ut dixi in l. si quis alia C. e. Tu dic hic esse speciale in fauorem dotis ar eius quod no. in l. si cu dote §. si mulier C. so. matri. Sed dixi quod iste casus e singularis nec credo esse alibi magnum tractatum plenius in dicta l. si quis alia C. e. ti. Venio ad v. diuersum. Oppo quod quis teneatur re euicta ex eodem iure ut C. de euictio. l. minor et l. si cu venditor §. si res Dynus tenore glo intelligit hunc uersum quando libertus donauit alicui fundum ideo re euicta non tenetur de euictione quia fuit donacio ut l. ad res dotales C. de edilitio edicto Certe sed hoc iste v. nullam habet dubitacionem nec faceret aliquid ad pmissa nisi sustinendo glo velis dicere quod donacio hic incipit a pmissis et soluit libertus vnde re euicta non tenetur de euictione ut no in l. aristo in fi. C. de donacio sed quando reuocatur per fauianam de euictione non tenetur et hic e singularis casus Tamen licet hec lectura in se possit sustineri non tamen congruit proposito nam sim hec res que debebat solui sed materia huius l. e quando soluitur aliquid pro alio Jo aliter ponit hic casum quod libertus suo creditori cui debebat x. dedit in solutum rem valentem xx. in fraudem patroni vnde illud quod valet ultra reuocat patronus actione fauiana et tamen

creditor non potest agere actione pma ut hic. Sed contra hoc oppo. de l. si quis aliam C. e. ti. vbi pte euicta agitur actione pma so fallit illud quando euincitur per actionem fauianam ut hic Racio potest esse sed quod dicit dy. quia creditori potest imputari meo culpa quod recepit alibi tamen rem maioris precii pro minori vnde propter suum excessum hoc contingit nam secundo per has condiciones hoc debuit cogitare ut l. qui cum alio de regulis iuris et ideo si cogitare creditori non potest imputari culpa quod per hoc uerisimiliter non debeat credere patronum fraudari tunc durare pma actio re euicta ut dicta l. si quis aliam vel agetur de euictione si e pmissum ut C. de condictione ob cam l. ultima Venio ad v. huic applicatur. Hic heres legitimi minor restituatur non tamen restituitur actio creditori Contra C. de re pu. quod fuit in iudicio in integrum restitu. l. i. et l. in causa el. pmo in fi. et l. se. C. de minori. Dinus tenore dicit contra quod istud quod hic dicit in textu huic applicatur. Applicatur principio l. non proxime precedenti Et sic contraria cessat Et hec non vt de mente uniuersi Est ei violare licitum vnde dic secundum glo quod applicetur precedenti Respondeo ad contra Responso quod hic io quia minor fuit captus dolo creditoris quod non quia per hoc limitatur tota illa materia de repuracione que fuit in iudicio in integrum restitu nec habes huic casum in iuris nisi hic sed idem habes in multis locis ar ad hoc l. si tutor C. de fideiusso. tut. l. ff. Veniens §. ueccas ad syll Venio ad v. ... aut dicit hic quod soluendo re castrensis peculii vel soluit re aliena contra ff. de castre peculi. l. hr dict. §. pater in pn. §. et in fi. glo non soluit Dicit dy quod in pn. illius §. libertas tenetur quod pnus in pnis In fine uero dicit intelligi secundum istam l. Item oppo de l. qui rem in fi. C. de euictio So. ibi in uendicacione in qua non requiritur quod que rem faciat accipientis sufficiat quod tradat nisi esset in dolo ut l. sumus queritur in fi. C. de actionibus emp. Quod uero sint plures casus in quibus ex fructibus in precium estimantur glo multos enumerat dic ut in glo Item quero an interim possit agi ex quo non uocatur dic ut in glo

Michi. Causa leuior uel durior adiectionem non uiciat. h. d. Oppo non potest plus esse in accessoria quam principali ut l. huius quia accessionibus C. de fideiuss et l. greca §. illud e. ti. So. non potest esse plus in accessoria obligacione ut monstraruit sed loquitur hic in adiecto in qua nulla obligacio firmatur.

Qui stipulatur sibi. §. est difficile primo loquitur quando stipulatio e condicionalis et hoc colligitur ex dictione si ... quando e condicionalis et hoc appdret ex mente expressa Tercio quando de hoc nichil apparet quarto potest

vnu casum

V

vnu casum qn adiectus adicit ad
maiorem quantitatem qr principal
is ibi et ideo/ nisi ibi ac nisi nisi
ibi contraria ¶ Oppo ad fine
quia in accessorio non pot esse
plus ut l. grece ff. illud C. de
fideiusso et insti de fideiusso ff.
nec plus ſo ut dixi C. pxi ff.
na hic i adiecto q no apponitur
ad obligacionem ¶ Item oppo
qn alterna cadit inter sumas
ff mior e in obligoe vt l. ie stip
ulatez ff. si stipulacoe et l. si
ita stipulat fuero x aut v.
C. de ver obli ſo ibi eidem de
bebant solui x aut v. hic dui
sis ita dicit glo et bn ro i alte
rnatia sumaz ro minime e in
obligacione qr me sumae no ca
dit affeccio ſz vbi caderet af
feccio vtriusqz eet in obligoe vt
C. ti. l. si ie cu x et ibi dixi
ſz hic rone adiecti pot mea me
esse forte fratalis soluens vni
alti x. qr tibi v./ vel pp affecciz
qua heo ad psona adiecti qui
anqz restituat tibi aliqd comod
faciet vel pp alia ronem/ ſed
ubi e eadz psona ista affeccio
no cadit ¶ Extra glo oppo
ad sum ſz m. et videtur q in
quantitatib no possit pena ee ma
ior forte qr sic eet in fraude us
urarz ut l. cu allegas. C. de
usuris hic dz q tuz qr si no sol
uo v. pmitto dare x. Go io i ob
ligoe dadi mere/ ſz istud non
videtur mera dacio qn q frustr
dacio in psona alterius/ vel
si dicas q sit mera dacio/ tn
hz eadem natura qua hz obli
gacio facti vt iudisne i l liber
homo i ff. C. de ver obli/ et l.
si pena C. ti. et p hoc pnt usu
rary facere fraudem ut dicat
sic/ pmitto tibi dare x. hic
ad pascha/ et si no dedero in
xx. noie pene/ na tuc no vid
adiectu in fraudez usuraz p
hac l. ultima. ſco ¶ Circa po
stq v. sue soluta adiecto illig
v. gnali petetur/ na adiectus
no hz actoz pncipal stiplor no
videtur hre actem qr illa v. ul
tra videtur stipulatus alteri
no sibi ſcundo stiplor pnt hoc
petat qr me est sua ut soluat suo
pcuri cu costat huc adiectu ee
pcuratorem sum qd appar qr eu que
int acce mandati ut l. lib ho
ff. ſi. de v obli. et l. stip isti
ff. siquis insula C. ti. ſz si no eet
pcurator sumus hret manus dun

¶ Qnem rome Iste ſ.
diuidit tres ptes p a loquitur qn i ob
ligacione mixta dandi et faciedi
ſa qn in obligoe mere dandi/ 3a
qn in obligoe mere facti nj ibi
libera retro nj ibi at ubi

¶ Si vnus Hunc ſ. habui
iste in l. i. C.
de stipu servo

¶ Attam Hunc ſ. huiusmodi
expeditiuz i l. iter
stipulatem ſ. sacra C. de v ob
nam hic hes eadem argumenta
et easdem rones qs huiusti C.

L

et hinc hoc dicit E rempus sper debi
te de iure naciua vel cois comercio ob
pmit nec reuiuiscit ipedimto sb
moto i translacio vero incorpus
integrale obligoz no pmit ſz
res ipa dz peti estimacio vo psta
bitur creditori h. d. ¶ No a
est obligacionem extingui aliud ob
ligacoz cessare de hoc dixi i l. ij.
ff. l. C. de v obli ¶ Scdo no.
q extincta obligacio nunqz resus
citat ¶ 3o no q circa pmissa
cu edificiuz e sup ipositu pot pe
ti licet estimacio debeat pstari.
¶ Oppo q si terra e effcta fru
ctil possit peti ut l. si corp ff.
ſi. C. de le ij. So pot peti ex noua
volu no ex pma et ista no. ſe
oppo. q accio extincta resuscitatur
ut l. pupilli ff. i. C. e. et l. quis
ff. si mulier ad velleya. et l. ij.
ff. ſi. C. si ex noxa ca aga. et l. si
cu quis ff. ſi q de furti./ dicit glo
ista e regula/ contraria sunt spalia. tu
dic ut plene dixi i repeticoe l. me
nius ff. duobus de le ij. ¶ Item
oppo de l. seruu filij ff. si aree C.
de l. i. ſo. aliud i legato aree ut
ibi. aliud in pmiss aree vt hic
¶ Vltio qr glo allat hic q da p
contraria q sunt contraria io vide
glo. et ea corrige q incipit pot
determinare et ibi. et i de furtis
l. si cu ff. ſi. dic q istius dicit
io debuit ea ponere cu aliis i
quib fallit regula et ibi de sunt
vba pdio l. siquis edes In istis
duab l. de capit/ dimi. et ca l.
siquis edes/ no fallit regula vn
debuerut poni sb contraria q fa
ciunt regula

¶ Paulus rndit Alias
i capit
creditorem Qro qn p
mitto tibi centum libras
de qua pecunia videor pro
mittere ſco de minuta q currit
necitate eius respcu di solidos et
libra ut l. numms de le ij. ¶ Qz
qro quid si i ciuitate sit duc mo
nete quaz r v di solidus et libra
ut E nummus floreca/ na qnz di
solidus et libra r v florenoz mi
nutoru atiquoz de quib valz
florenus auri xxix. solid ¶ Ite
e alia moneta eoz noua ut fl
orem nouu de qua valz florenus
tres libras/ de qua i telligeretur
si pmitto tibi C. libr ſcundo sum
consuetudine ciuitatis et consili ne
iudicabuntur ista q dico sum co
suetudine ideo dico qr e ibi cosu
etudo q i pamis et i senco apple
solidi et libre r ferur ad flore
nos minutos atiquos In a ys
r b intelligatur de noie flore
nos ¶ Item q dixi ueri sit nez dico
qr si intelligemus appllacoez soli
di et libre referri ad moneta
noua contigeret q res magni p
cij daretur p modico ul econtra
si intelligemus de moneta atiqua
contigeret q res vil pcij daret p
magno/ vn pp debe i spice hac
consili nez ex qualitate rei ut l.
pp in stiploib et ibi no de r g. iur
et facit pro hoc l. impatorce C.
de contrah empe ¶ Go qro vnde
q pecunia intelliga pmissa uiz
posset debitor vna pecuniaz p a
soluere h iur consul. vi velle q no
si creditor e ex hoc sequitur aliqd

incomodu g° a contrario sensu si nullu
incomodu est pensiturus creditor vz
uelle q debitor possit soluere vna
peccuniaz pro alia Sz contra q2 ad
pro alio inuito creditore solui no
pot ut l. ij. ff. i. 6. si cer pe et l.
eu aquo e ti. vn dixerunt quida
ut glo dicit q semp cu creditori
no uult dz sentire i comodu
q2 sit contra uoluntate sua io sibi
solui no potest ar c sta de acquo ff
ptcrea cetere no credo q iuriscsul
sensit hic de tali i comodo pteca
iurisconsultus dicat hic dapnu qd
e diminucio patrimonij ut l. ij. et
l. iij. 6. d' dap. i fec sz licz no cp
leatur uolutas creditoris no tn
p hoc minuitur eius patrimoniu g
ce. vn alij dicit q cogr i capere
si aliquod dapnu no patr ad io
qd dr q aliud pro al° ce Rndeo
q no dr solui aliud pro alio sic
tinius l. vmo idez videt solui lz ea
sit forma ar. l. siquis au in pu
C. de donac et l. i. i fi. et l. tale
aurice de aurio et ar. le. declaro
hec pec dz ee talis q pleat sua
valitate i forma equaliter sic i
matia ve l. i. 6. de contrah. emp. et
ideo si tu debes michi bonominos
de argeto et tu dares michi alia
moneta argetea eiusde ligie hoc
e eiusdem bonitatis i matia lz eet
diuise forme tn idee videris solue
ut l. cum res sz si tu dares mone
ta alterius forme et alterius matie
q no eet eiusde ligie de iure posset
creditor licite refutare q2 aliud
pro alio solui no pot ut dcm e
vn q hic dr in textu i alia for
ma intelligas tn de eadez matia
g° si tu q debes peccuniaz minuta
velles dare florenos vel eu° lia
te posset recusare de iure lz de co
suetudine obseruetur contra i mata
ista et i multis alijs ut no i l. si
quis argetu C. de donacio cui co
suetudini debes stare ut l. i pacto
6. de contrahen empa ¶ Qro
qn moneta approbatur abhns q
apposita sint ardi osten q aliquid
expendatur ¶ Quero cuius expen
dz fieri uel soluens vel creditor
Rndeo expensis omnibus ut l. iij. ff.
i. 6. fini regun ¶ Qro quid
si moneta est mutata de qua mo
neta debebit solui Rndeo hec muta
pot duobus modis contingere ul
q mutetur matia uel forma sz
mutetur eius bonitas i hoc q flore
auri uel alia moneta de argeto
grossior valet plus hodie q con
sueuit pmo mo dicunt doctores mi i
bene siquidez de moneta antiqua
reperitur et eius cursus no e re
probatus potius et debebit de illa
moneta antiqua solui sz si eius cur
sus e reprobatus dz solui exti
macio illius monete antique ut l. ele
gauter. ff. qui reptore. e. de pigno
acco et e expssu i c. oli cauz
de censibus et no p Cy i l. i mor
C inquj cau in mee i sta no e
nona ¶ Scdo mo contingit mu
tacio vt dixi Et hic e aduerted'
siquidez debitor no e in mora
tunc liberatur soluendo illa moneta

absqz dubio q2 natura nulla contingit cum
bonitatem rei intrinseca nam in eadez
forma et matia reddit sicut qd dz
vt l. res in dotem date 6. de iur
do. et l. cum quid 6. si cer peta
sz contingit mutacio rspectu estimac
q non imputetur debitori qui
no e in mora vt l. vinu 6. si
cer. peta. sz si debitor fuisset i mo
ra dicerem tu in contingenti omne de
trimentum inde contingens a tpe
more ptinet ad eu vt dicta l.
vinu et istud e subtile et difficile
videre Aduertatis nam vos scitis
qui qs e in mora i no soluendo ipse
no ce. de intere quod consistit i lu
cro sz qd consistit in dampno vt
l. si sterilis ff. cum p uenditorem
¶ Aduertatis tres dicet detiorari
qn eius estimacio rspectu peius e
vilior vt dicta l. vinu 6. si cer
pe. et io i certis speciebus q estimac
p peccuniam ut l. si ita 6. de fide
iussorib istud e facile videre sz i
peccunia que no estimatur p res ut
dicta l. si ita e videre vtru vna
peccunia p alia estimet Dicunt in
dr q peccunia auri uel argenti
grossa estimetur p minuta et h°
appz quo ad sensum Minuta at nu
q estimatur p grossiore No em
possumus dicere q p florenu esti
metur vnus nummus p unus et
p quinque nec duo nec tres et sic de si
gulis i infinitu Aceruus aut
nummoz vel vna summa nummo
bus posset estimari p florenu sz
ipi nummi singulr considerati no
et hoc patet ad sensum ¶ Itez p ha
illa res dr estimare alia q e co
mutabilis et pmutabilis i eorez
minorez g° p illa estimat ma
ior sz moneta magna no e co
mutabilis i eandez minore g°
p moneta maiore no estimabitur
minor Quodo ad ppositu si debes
michi C. lib' monete minute
dico q peccunia minuta no dr de
teriorata respectu estimac sue
q2 no hz aliquid quo estimet
io creditor dicetur a mulere lu
crum no passum fuisse dapnu
merito hoc no imputabit debitori
ut dicto ff. cum p venditorem
nec ob. l. nummis de i lite iur
q2 licet i nummis remanet interesse
certa rem vini e in eo qd co
sistit in lucro sz si tu ponis q ego
deberem tibi dare. c. florenos
auri in kalendis Januarij et
florenus valebat tc iiij lib' nunc
tpe solucionis valet minus dico q
a tpe more ptinet piculm ad de
bitorem vt dicta l. vinu Racio
quia at florenus estimetur p
peccuniam minutam et estimacio flo
reni e mutata appz q florenus
deterioratus e in estimacione sicut
diximus i vino et alijs spebus
Idem dico de qualibz moneta
grossa que p minuta estima
tur tamen volo te scire q au
gmetum uel diminucio estiacois
floreni uel alterius monete
que modico tpe durauit ut vna
die duobus vel tribus vl v. no e
attendenda vt l. pcia rerum ea si
et q ibi no. 6. ad l. falcid ¶ Sz
quero quid si ego mutuaui tibi

Vel in dotem dedi centu lib in flor mic
ris michi reddere an ego cogar
recipere ul tu dares in eadem esti
macione que erat tue an i ea q est
mi(?) tpe solucionis R(espondeo) ista vba
solue centu libre in florenis
est hoc dicere istos florenos do
tibi in solutum pro c libris ut
l. si stipulacius fuero, v. i melle
§. e. et io no p(ote)st peti nisi centu
libre sicut si alia res esset data i
dotem. pro estimata vel l. ad datē
dotem. pro estimata ve l. ac dare
C. de iure doc' et l. si constante
§. so matri/et dapnu et lucruz
i florenis contingens ptinet ad eu
qui recepit ideo illa vba no opa
aliquid/ sz quid esset in deposito
s. depono apud te C libras i
florenis/ quid teneris reddere
breuiter dicas idez/ na hic ego vi
deor tibi illos florenos vendere
p illis C libris/ et peciam ap te de
ponere ut l. certi condic. ff. si cert l.
ce §. si cert peti facit l. si exp
ao C si cert peti ¶ Sz quid si
fuit dictu depono apud te centu
libras i florenis hoc acto q redd
das, sco si fuit dictum. q reddas
in florenis sb eadem estimacione
tue sb eadem estimacione dz reddi
probatur i l. pe. § si mancipia
§. so matri sz si no esset dictu
i ead' estimacione puto q debeat
reddi in estimacione cui q esset tpe
quo dz fieri solucio ut dicta l.
si stipulacius fuero, x. i melle
§. e. ti.

Quero Solucio ptinet ad illos q habz administracionem loci
ubi est facienda nec loco
constringere obligacionis inspi
citur nisi aliud actu sit h. dicat
Per istam l. fundatur due opi
niones doctorum vna e Mulce
sunt speces prorogacionis iurisdaconis
que ponit i l. y. ff. si iudex §. de
iudiciis ¶ Sz dubitatur an po
ssit fieri prorogacio de loco ad lo
cuz/ doc induciunt hac l. q sic
ita tenet Cy. C. de epi audienti
l. siquis ex consensu et vide gui
de Cu. i deci l. y. ff. si iudex/
¶ Secundo inducit ad aliud ve
stigis/ q ibi quis vr contraxisse ubi
est facienda soluco et ibi pot cone
niri ut l. contraxisse de act. et ob.
¶ Sz dubitatur utrum i loco contractus
possit conueniri/ glo vr velle q no
C. ubi conue qui certo lo. da. p l. i.
et §. de bo. auc. iu. pos. l. iy/ ali
bi glo vacillat i l. cu q. x. § iul
§. de consti. pecu. veritas est ista
q locus contractus no i spicit et ibi
no pot conueniri solu locus solucionis
faciende inspicitur. nisi aliud sit
actu cas e hic/ et hac l. all ad h.
. pe. de bella ptica i l. contraxisse
de actio et ob.

Paulus Solutum quod
pot repeti no
parit liberacionem h. dicat
¶ Paulus Respondit
hoc qd hic dicitur sit vez siue pi
gnus erat obstrictu pro illa nat
urali obligacione siue no/ glo
ponit opi. /ueritas e/ q hic dz i
telligi cu pignus erat obligatum
p illa naturali obligacione uel no
ita vider pbare §. e. l. pupilli/

Creditor Si creditoris
uel tutoris
culpa non processit pictz
pecunie ptinet ad debitorez
vel pupillum hec dicat
¶ Oppo pz obligoz e periculu cre
ditoris ut l. q. x. in pn §. e. so
hic creditor noluit recipe qz co
gruo loco et tpe no offerebat
ista e vera solucio Aly dicunt
q istud e speciale cu res p(ubli)ca aufe
rtur placet ¶ Ista l. educatur
perdocto in al ad q. cottidiana
expulsa e vna ps de ciuitate
illi qui remanserunt exegerunt debi
debitores illorum exituroz u
tr p hoc debitores soluentes
sunt liberati et vr q no p hac l.
et p l. qui hoiem ff. si nullo §.
e. ti ¶ Item quia periculu cas for
tuiti ptinet ad debitore ut l.
secundum C/ si cer pe. vr
q sint liberati ut l. paulo calim
acho i fi. de le. iii. et l. libero ff. lu
cius §. de an. le. ¶ Istu qoz mo
uerunt doc antiqui s. ubertus
de bobio et albricus papiens/ et
dy eciaz ponit et dicit cuiorem
liberari fiat solucione ciuitati p dicz l.
liberto/ ff. lucius §. de an le/ et
. l. paulo calimacho de le. iii. No
. ob. hec l. quia hic fuit accepta
pec. ut debitoris sz i qde contraria
fuit accepta pecunia i iniuria c
ditoris g.o no dz nocere debito
ditoris g.o no dz nocere debi
ve l. si mortis ff. culpe §. loca.
et l. pe. i pn. §. soluto. ma. z h.
qn bona no sunt publicata alias
no esset dubiu p l. bonor de v sig.
ita dicit dy. contra. ponit hac qoz
i ti de ob et so. ff. y. v. illud/ spi
ciam/ et ibi videtur referre/ aut
res p(ubli)ca hebat bona debitoris o
bligata vel no Tu uero dicas sic
aut res p(ubli)ca hebat bona illius cre
ditoris cuius debitore exegit obli
gata ex aliquo contractu uel ex ali
qua ca/ et tc no e dubiu q solo
facta rei p(ubli)ce debitor liberatur ut
. l. nomie C q res pig obli pos Si
uero non habebat obligata tc aut
bona illius creditoris erant publica
ta ex aliqua iusta ca/ et ide qz no
e dubiu q debitor soluens libar
qz fiscus hetur loco heredis ut l.
si debitori depor. §. de fideiussor
et l. y. C ad l. iulia de vi ¶ Si
vero bona no erant publicata uel
erant p(ubli)ca iuste tuc aut res p(ubli)ca
exegit i i iuria debitoris/ aut i in
iuriaz creditoris. aut simplr exegit
no habita contemplacione ad iniuriam ali
cuius/ primo cau est periculu debitoris
ut hic/ sco cau e periculu creditoris
ut l. si mertes ff. culpe §. locati
et l. pe. in pn. so. matri Ita loq
. l. paulo calimacho i fi/ et l. li
bero de an le ¶ Si vero accepit
simplr/ qz accepisset cuiuscumqz fu
isset tunc aut erant species debita
aut quantitas si species e periculz creditoris
si quantitas e periculuz debitoris
hoc p. i l. lectos et l. se/ de peri
et como rei ven/ rei ven. et ibi glo/ id
ad. idem l. si. i fi. de pigno. act.
fac l. lucius §. de euicto/ et l.
item. si liberatum ff. i. §. de rei
. ven. ¶ Item quero. An sit idem si

- 2

si pecunia exigitur ab aliquo priuato Ce
rte non. quia tunc debitor non liberare
racionem colligit ex l. ij. i fi. ar. l. se
c. siquis cauci. Tercio quero utrum
debitor qui habet exceptionem opponere contra eum
quod ipse fuit exactus a re publica de ac
ceptare se exactum per vim. An non suf
ficiat ad excusandum debitorem ostendere or
dinacionem ciuitatis factam super hoc
penale et grauem Certe puto quod suf
ficiat ordinacionem ostendere Est ei
iustus timor ut l. fi. ff. i. et se
c. quod metus causa et l. i. ff. quod honoratis
de c. qui retinet accio non detur. ut
et i summa. facit quod no. C. de trans
ac. l. interpositas Ad idem eptie fa
cit c. qui ex causa. in pos. ea. l. ful
cinius ff. quibus ex causa

Cum de sorte pecunia cedit in causam expressam a soluente. h. d. et at.
No. nouum modum pronunciandi in causam approbata non pronunciauit h.
bene iudicatum uel male factum forma data i. l. eos. C. de appel. Sed alii
dicit ad hoc facit quod dicam i. l. ca. apud sempronium. Ita iudicatum sol.
fac. l. ausidius i gl. c. de le. m.

Paciimis. Solucio in dubio cedit in causam antiquiorem h. d. No.
istum ff. quod ex libro et scriptura re
cipientis solucio probatur i qua causa
ipse recepit si aliud non apparet

Ticius mu. Quod in causam in debitum
est solutum cedit in debitum. h. d.
vide glo que incipit facit. c. ibi
C. de fideiussore. l. i. Sed ibi speciale racione
ultime voluntatis et alimentorum hic
uero in odium usurarum Item ibi. l. a
de item uerso soluc. ibi

Cum ex pluribus
ego dixi vobis c. c. l. i.
quod dixi ibi finiebat istam
materiam Sed ego pro de
claracione plenius materie et eorum que no.
glo. i. l. i. c. c. et que ibi non dixi. ex pro
declaracione eorum que no. C. e. l. i. debes
videre quod quandoque dubitatur in qua causam
debeat conuerti pecunia soluta quandoque du
bitatur de pecunia ex pignorum uen
dicione redacta. Circa primum dico quod
sunt plures cause principales aut plures cause
usurarie aut est una causa principalis
et usuraria in se ipsa. primo casu aut
debitor soluens soluit per procuratorem aut
per se ipsum si per procuratorem aut habebat
mandatum limitatum ad illum sol
uendum in certam causam et in alia non
potest intelligi solutum ut c. e. l. si
ex pluribus ff. i. Aut non habebat ma
ndatum limitatum et tunc idem quod quando so
luit per se ipsum. si vero soluit per
se et tunc aut elegit in qua causam
sol. et creditor consensit uel tacuit
aut non elegit. primo casu siquidem causa
quam elegit continebat debitum i illa
cedit ut c. e. l. i. i prin. et c. l. pr.
i prin. Si uero continebat in debitum
pride est ac si non elegisset ut c.
l. pri. i fi. Si vero non elegit tunc
aut creditor ipse elegit in qua causam
acciperet a debitore consenciente et in
illam causam cedit ut c. e. l. i. ff. i.
et hoc si causa est certa. Sed si electe
cause essent dubia recurrimus ad causam
antiquiorem perinde ac si nulla electio
esset facta ut c. l. pri ff. pe. Si non
prius elegit et alius contradicit tunc
impedit solucio ut c. e. l. i. i fi. a
l. se. et tunc debitor habebit offerre
et consignare in qua causam vult ut libe-

ut l. obsignacionem. C. e. ti. Aut neu
ter aliquid dicit et tunc aut una
causa est grauior altera et cedit
in grauiorem causam ut c. e. l. i
ii. Causa autem grauior consi
deranda est circa quatuor. Nam quedam
causa dicitur grauior que ledit statum
et famam meam. ut causa famosa et
in ista in dubio semper potest intelligi solu
tum ut c. e. l. siquid ex famosa
et l. cum ex pluribus et dico plus
quod si inter istas causas esset una
grauior altera quia per unam solucionem
quis custodit suam famam per aliam cus
todit membrum uel vitam tunc intelligitur
solucio facta in causam grauiorem ar. l.
l. ff. de bonis eorum qui mor. si consti.
Quandoque causa dicitur grauior que respi
cit meum patrimonium ut quia est penal
et usuraria et in ista post precedentes
prius soluere intelligitur ut c. e. l.
cum ex pluribus ff. fi. Tercio dicitur causa
grauior respectu ualidioris oblig.
suppura quia una debetur sub pigno
ribus et ypoth. et alia sine et in ista
videtur solutum post illas ut dicta
l. cum ex pluribus c. e. ti. Idem si
debeo cum fideiussoribus ut l. et mag
c. e. ti. Quarto dicitur causa grauior respectu
afferentis quia in una causa teneor pro me
in alia pro alio. certe in illa qua te
neor pro me solutum videtur post precedentes
ut c. e. l. cum ex pluribus et l. et
magis c. e. ti. Quinto dicitur causa grauior
respectu facilioris exactionis quia
una potest exigi incontinenti quia habet forte
paratam execucionem alia non et in ista
prius videtur solutum post precedentes
ut l. siquid ex famosa et hac l.
Sexto dicitur causa grauior hoc est
grauioris quantitatis et istud non attendi
tur ut l. si in duabus ff. de regul. iuris
Si vero nulla causa est grauior altera
tunc aut una est antiquior et cedit in
antiquiorem ut c. e. l. i huius ff. fi. et
l. cum ex pluribus i fi. c. e. et c. l.
pria ff. pe. Et intelligo causam anti
quiorem non inspecto tempore contractus
sed tempore quo debet fieri solucio ut l. si
ex pluribus ff. fi. c. e. ti. Si vero nulla
est antiquior tunc in qualibet causam pro rata
cedit ut c. e. l. illud et l. pupilli
ff. pe. dum tamen in causam que continet de
bitum naturale tantum in dubio non
videtur solutum ut l. si res quam ff. fi.
c. e. ti. Secundo casu principali quando sunt pl
ures cause usurarie aduerte aut
ex una causa debetur naturaliter ex alia
ciuiliter. primo casu in dubio videtur solutum
in causam qua ciuiliter debetur ut l. i h
uius ff. imperator c. e. Secundo casu quando
quando ex utraque causa ciuiliter debebatur
tunc aut una causa erat antiquior altera
et in illam prius cedit ut l. si ex pluribus
ff. fi. si non erat antiquior tunc cedit in
qualibet causam pro rata ut dicta l. i. de
c. e. ti. Tercio casu principali quando est una
causa principalis et usuraria tunc
si usure debentur ciuiliter et ciuiliter prius
videtur solutum in usuras quam in sortem
Sed si debentur naturaliter tantum prius
in sortem ut dicta l. i huius ff. i pa.
c. e. et l. si usuras C. de usur.
Restat videre de pecunia redacta
ex uendicione pignorum isto casu distingue
aut creditor uult illam conuertere
prius in debitum pro quo pignora non
sunt obligata et non potest ut c. e. ti.

l. paulus. ff. i. et ibi no. et. l. pupilli. ff.
pe. e. Aut uult conuertere i car. p
qua pignora sunt obligata et tunc
aut vna causa e antiquior altera et
in illa dz conuerti quertedo prius
in vsuras q in sortez ut. e. e. l. pu
pilli. ff. pe. Si vero vna ca erat no
antiquior altera tunc aut ipe ce erat
equalis sicut in sorte aut dispis
pro casu cedit i qualibz cam equalz
no attenta dispitate usuraz vt dcm
l. in hijs. ff. impatori. e. e. Si no
quantitates erat dispes et cedit p
rata quantitatis sort ut. l. pupilli. ff.
pe. e. e. ti. Semp tn continuit dicta
quantitas prius in usuras q i sorte
etia si vsure essent debite naturalr
tm ut dcm. l. in hijs. ff. i pari. ¶ Q
ro circa hac materiam. quid de pecunia
qua creditor debet suo debitori an
possit sibi eam compensare in quaz
casz uult Ro siquidem creditor ha
beat bona debitoris obligata et
p quens nomina sumit et per ipe sibi ipi
soluere / et puto q possit i pucare i qua
tu uult / sicut dicimus i pecunia ex
uendicione pignorz redacta Et ide dicez
i pecunia ex acta a debitore debitoris
cuius nomine erat obligatum ut. l. no
me. C. q res pig ob. po. Eade enim e
racio / sz si nomine obligatum no erat
tc illa pecunia no cedit i solucionem nisi
opposita compensac ut no i. l. iij. e. de
compensaci et sic erat in eadem debitor
in qua eam compensacionem opponat

Ante restitutam

¶ Oppo. de. l. si ff. sin
gularz aliarum. C. coa
telega. Ro hic. loqr i alie
nacione neccaria ibi in uoluntaria ad hoc.
e. e. l. vero vel. aliter speale e istud fa
uore dissoluendaz obligcionuz vt. l. ar
rianus. e. de actio et obliga. No

Quod dicimus

tex ibi cum facto ie. dicit hic an
aliquo. ff. tempamento ¶ Q
ro quod sit istud tempamentz
dicit glo q e x. dierum vt. l. si pmissor.
e. de consti pecu. / vel est tps arbitro
iudicis. quod magis intellectu pa
pitur q exprimi possit ut. e. e. l. ta
tum. et. l. i. ff. item. si ita. e. ad
l. falcidi. / et ista e vera / Vn debet
scire q e qdam tps qd i e oblig
et illud pducit excep. sicut ante
diem male agatur. Est qdaz tps
qd iusticiacionis gra i dulgetur soluenti
et istud no i pedit quez age / nec co
pensare ut. l. si cum militi. e. de co
pensaci q tex facit ista distic de i. co
vltimo debes scire q a iure reperitur
limitatum in duobus casibus vl forte
i tribus / po in re iudicata vt. l. vltia
C. de usur rei iudi. et e. de re iudi
l. iiij. ff. siquis condempnatus / sco i consti
tuta pecunia vt. l. si pmissor. e. de
consti. pecu. Tercio i dote ut. l. i. ff.
exactione. e. de rei vxor. acti i ncer
teris casibus istud tps e arbitro iudic
vt hic et insti. de inutili stip. ff. si.
¶ Vltimo p hac. l. et ei rōz nos
dicimus q euentus condicionis no co
stituit quez i mora q2 absonum e
dicere q i eo puncto quo qs obliga
tur teneatur soluere vt hic de hoc dixi i
l. quociens in diez. e. de v. ob. et
supra i. l. ita stipulacio e. ti. i glosa
illa qui stipul. recepit a pce que
q no hebat diem. //

Aliud est

us quitum ex conuen
cione colligitur vnius
ptis reuocacione specialis i mandato
de hoc dixi. e. e. l. vero pciuri
¶ Oppo. ad primum dictum de l. si
quis stip. fu. r. i melle. e. e. ti. Ro
pluriz contest. pot tolli facultas so
luendi adiecto vt ibi / no p simplice
renunciacionem vt hic / nec eciam per
ptis recepc ut. l. cum. x. in. i pri.
e. e. ti. ¶ Secdo oppo. ad ide. e.
e. l. si cum cornelius Rndeo q
ibi loquitur qn queracio de soluendo
alteri fuit facta ex post facto sz hic
qn est in ipo ctu contracte obli
gacionis.

Si qui mandato

Duas ptes habet et ei
sunt est aliquantulum so
rtis i pro cum hz. l. fuit
mandatum alicui q stipularetur et
stipulatus e i iusso fuit madatum
q sibi solueretur nec fuit solutum
¶ Contra primum dictum oppo de. l. si
cum cornelius. e. e. ti. Ro ibi fuit
firmum pactum inter creditorem z debitorez
q tercio solueretur. vnde illi tercio
nullum ius fuit qsitum sz hic ille
tercius fuit stipulatus vn ius fuit
sibi quesitum ¶ Item oppo. e. de
le. iij. l. ac qs ff. i. so. et adu te
q2 e dispicale et vtile quum ibi le
q2 e dispiale et vtile qum ibi le
tercius adhibitus fuit stiplatus
sibi contemplacione legati q sibi fiebat
sibi contemplacione legati q sibi fiebat
testor. / vel contemplacione donacionis cum mo
rtis et io sicut donacio et legatum
pot reuocari sz hic fuit stiplatus
simplr no contemplacione legati uel
donac cum mortis. Et p hoc pot
determinari quo q fuit bononie q
fres predicatores qdaz scolaris
veniens ad mortem hebat pecuniaz
penes cupsorez et fecit ea pmitti
fribus predicatoribus mo ille cum
sit / fres pdicatores uolebat pecuniaz
p eis facit hec. l. i prin. Contrarium
est ueritas q2 eis fuit fca pmissio
contemplacione cuiusdam relicti q scolaris
uolebat facere si decederet quo i tercio
finito fuit pmissio vt. l. cu quis
decedens. ff. i. e. de le. iij. ¶ Cx
Oppo de l.
mo ad fam ptem. Oppo. de. l.
si rex. ff. si ego. e. de iur. do. dicit
glo speale in dote / et dic plenius
ut ibi ¶ Item oppo. e. de do. ca.
mor. l. mortis ca. ff. tricia / glo sol
uit ibi mandatum fuit collatum post
mortem hic uero fuit collatum i vita
et ista e vera Sed contra hoc
vt tex iste ad literam / sz glo legit
tex transpositiue vt verba illa post
mortez meam determinant vbum solue
q. dicat iussi qd sibi solueretur i
vita ei recte no solueretur post morte
meam / et sm hoc no ob / aliud genu
de l. si uero no re ff. si et. l. se e.
mandati ¶ Item oppo. de. l. ac pr
ff. mennius. e. de le. ij. dicit glo ibi
fuit mandatum collatum in vicarium
effectus extendebat post morte io i
eligitur qdaz media via vt ibi
patet qua glo tenet media sz lig
iste so. sine vere i se / tn facit
uiolenciaz litere q2 illa verba post mo
rtem meam videtur declarare vbum
soluere vnde quidam alij dicunt
q licet mandatum conferretur post
mortez / tn morte finitur ad co
trarium Ro. po / ad. ff. tricia / q2 i.
est speale i donac cum mort Et
eodem mo respondeo ad l. si vero no re. ff. si

et . ff . s istę solutiones nō sunt bone / q̄
regula est q̄ mandatum collatum
post mortem non finitur morte ut
l . g̃nis Quare dic q̄ iste tex̄ vo
luit dicere q̄ si mandaui alicui
solui post mortem meam ei nō tñ
soluitur me viuo / q̄d apparet / q̄
finita ē voluntas sicut ī aliis ma
datis sim̄plicibꝰ mandatū finitur
morte / q̄ finitur voluntas et sic
ratione posita ī ff . q̄ mandatum
morte dissoluitur nō cōfertur ad
mandatum de quo . C . pxi dixerat
s̄ sed subauditum . ut dixi . C .

De acceptilac̄ rubrica

Continuationem huiꝰ rubrice colli
ge ex . l . pe . C . ti . i .

Acceptilacio
dr̄ hic p̄ mutua interro
gationem / contra ymo nō
est nisi vna interrogo
et vna rñsio ut l . et
vm ff . i . J . e . ti / glo
dicit interrogatꝰ ī sit in
terrogantis et ī interroga
ti / uult dicere mutua interrogacōem
. i . p̄ mutuam verborum expssiōez
interrogantis et interrogati / Vel dic
q̄ hoc dicit inspecta nouac̄ q̄ re
gulariter acceptilac̄ pcedit et sic
est duplex interrogac̄ vna creditoris
in nouacōne alia debitoris ī accep
tilac̄ / Item dr̄ hic ab eodem nexu
et sic ī nuit q̄ libertur debitor
et creditor . Contra creditor non
ē obligatꝰ q̄ ei nō ꝯtingit libacō
ut s . de v̄ . ob . l . x . et C . ti . i . l .
x . dicit glo In debito ē quedam
obligō qua vnus tenetur et aliu
tenet vnde statī ei libatur ī q
tenetur dr̄ liberari ille qui tenet all̄
l . cū antiquioribꝰ nō facit aliqd
s bene facit alie . l . quas all̄ glo
in . l . i . ff nō aut̄ . C . de exercitoria
et l . quociens ff . sicut de admi . tu .
et eas all̄ azo ī sūma huiꝰ ti aliu
dicit q̄ uterq̄ ī uicem debetur / dicit
glo q̄ hoc non placz / q̄ erunt due ac
ceptilac̄ Jaco de aren dicit q̄ ī
vno debito qlz tenetur / nā debitor
tenetur dare creditor tenetur accipe
ut l . fideiꝰ ff . si re . C . de le . iii . et
isto rspectu pōt dici q̄ uterq̄ ē de
bitor et uterq̄ liberatur

Pupillum Oppo glo .
ei dedit .
rescere procedere obligaco
p̄ aquiliana stipulacōez
quō poterit obligari pu
pillus / dicit glo q̄ potuit obligari
cū fiat ad suū comodū / et sic
nota q̄ pupillus pōt obligari
qn̄ ē ꝯmodū suū / glo tñ vide
alibi dicere q̄ ex tali obligōe pu
pillus obligatur nali tantum
que nal̄ ē insufficiēs ad tollē
das pcedentes obligacōes q̄ nales
postea tolletur p̄ acceptilac̄ ita
nō ī l . obligari in pn̄ . C . de auc .
tu . Oppo pupillus nō libar̄
soluendo ut l . q̄ si forte ff . fi . C .
. ti . i . gō nō p̄ acceptil̄ ut J . e . l .
in diem . Rō q̄ pupillꝰ nō li
beratur soluendo vm̄ ē nisi co
suptione secuta acceptilo g̃o ē pa
soluendo cū solucō secuta est p̄
ꝯstea ꝯsuptio Jta dz intelligi hic

Per procuratorem
Queio qd̄ mandatū
requiratur / Rō quidam di
cunt spāle mandatum
et ista est vera . Alii dicunt q̄ su
fficiat gñale mandatum cū libera
ī ista nō ē vera . nā tutor non
hz gñale mandatū cū libera
vt no . ī l . mandato gñali . C . de
procura / et tñ nō pōt acceptofin
vt . l . et p̄ iuris interpr̄ ff . tutor
q̄ . e . ti . Sz queio q̄ ē rō
q̄ p̄ procuratorem nō pōt nobis
ꝯti liberacio p̄ acceptilacōz dicit
J . e . l . et p̄ ius int̄ ff . tutor . It̄
queio vtrum acceptilacio inuali
da p̄ defectū procuratoris teneat
vim pacti dicam J . e . l . an inutil̄

In diem Oppo de
. c . q̄ in
diem J . e . ti . So . accep
tilo nō recipit diem vel
ꝯdicōem expssam vt hic S
tacitam sic vt in ꝯtrario So
oppo solo pt̄ fieri sb̄ ꝯdicōe vt . l .
sb̄ ꝯdic̄ . C . ti . i . gō eodemō acceptil
q̄ eiꝰ exēplo ē inducta / Aduerte
dicas sic solucio pur̄ ē actꝰ nō
pōt fieri sub ꝯdic̄ . f . quia nō sta
tim soluitur sz effectus libacōis
pōt ꝯferri sb̄ condicōe vt . l . ꝯtra
ita hic vbi acceptilacōis nō pos
sunt eē ꝯdicionalia vt hec accep
tiz q̄ fero si īperator venit ī y
taliam vt glo exēplificat / sz si
dicatur . sic hec acceptiū q̄ fero
pure hec acto q̄ ista acceptilacio
libat te si imperator venit ī ytal
liam Certe edo q̄ ista acceptilo
valeret exemplo solucionis vt . l .
ꝯtraria . Vnde debes inspicē utr̄
ꝯdicio apponatur ipi acceptilcōi
ante effectū vt uidemꝰ ī soloe
nā ipi solucōi vel acceptilacōi
nō pōt apponi / q̄ ē ibi repugnā
seu ꝯdicio q̄ ego emi recepiz
ī pñti uel ī preterito et p̄ hoc rō
pendeat ex futuro euentu ē con
tradiccio / io nō recipit ꝯdicōez
uel diem / sz effectꝰ libacōis huiꝰ pōt
pendere ex futuro vt . C . dixi .
Qiō dr̄ hic q̄ acceptilacō
nō rcapit diem / q̄io utrum accepti
lacio sit nulla p̄ apposicōez diei
an annulletur apposicio diei et
acceptil̄ remaneat valida / dicunt
ꝯdam acceptilacōem rmanē vali
dam exēplo solucōnis Aliqui dicunt
aliud in acceptilacōe aliud ī solucōe
quantū ad hoc / rō q̄ ī soloe cdi
tor hz uere nūo cōtingit libacō
in ꝯtinenti / sz in acceptilac̄ nō hz
vere / et ista placet mihi Rō q̄
q̄ qn̄ ī acceptil̄ appōi dies uel
ꝯdicio ē peccatū in forma q̄ ī ipa
forma ē ꝯdicio vt . C . dixi / ideo
nulla libacōez parit vt J . e . l .
an inutilis in pncipio /

Plures acceptilacio
gñalis refert
ad omia nisi appareat ꝯ
sensum de certis h . d .
No q̄ verba libatoris
ꝯtinalia referunt ad omnia omēs
obligacōes vt hic et dixi C . ti . i .
l . si ex plibus ff . i . plenꝰ dixi ī
l . aurelius ff . stayo . C . de liba .
lega .

Ambiguus. Hic est diff
litera una affirmatiua alia
negatiua et sm utramque
hoc dicit. Et acceptilacio
peccat in forma non habet vim pa
cti et si peccat in materia h. dicit
sm unam literam. hz vim pacti sm aliam
non. Queritur que est verior litera
glo hic disputat finaliter et bn sz
omnes determinat aut acceptil peccat
in sua forma quia sub condic vel in
diem ut iter alterem et non hz
in se tacitum pactum ut j. e. l. ſ.
si accepto ferri et l. si acceptila
tum j. e. Non ergo quod manus
est peccatum in forma quam in materia
Queritur quid sit peccatum in cau ef
ficiente quia factum est per procuratorem non
habentem speciale mandatum. ut C. e.
l. iii. Certe puto quod vim pacti ha
beat, pro hoc in dicto C. de procura
l. quacumque. Bone licet predicta intellige
nisi faciens acceptilac fuit pru
dens sciens quod non valeret non fatuus
si sciret valere et de hoc oppositum quod
constet, nam licet presumatur igno
rare ius, tamen quia ius valet uult
hanc querelam in aliis predictis salua
valere iure pacti presumitur hoc sa
uisse et quod voluisset hoc modo va
lere, patet ualere pot de hoc plenius
dixi C. de v. ob l. i. ſ. sufficit ita.

Servus. Servus communis qui
quirit obligacionem
pot querere obligacionem liberatoriam

Accepto fieri. h. d.
Oppo. de l. si accepto latum j.
e. et l. cum emptor ff. de rescin.
ven. Ergo non pot tolli per acceptil
peccatum acceptil sz vi pacti sic vi
habet vim pacti. Item oppo j.
e. l. et per ius iurandum ſ. et si fide
iussor so. ut ibi. Item oppo.
C. de transactio. l. ut responsum. dic
ut ibi.

Filiusfamilias. Obligo cui tolli
per acceptilacionem
non pretoria item sublata principali tol
litur accessoria undecumque inducte
h. dicit. Oppo de l. sique reum
ſ. idem iur ubi per pot liberari per
acceptilac. Ergo vim est iure pacti
non iur acceptil. Re quia non ciuili
tenetur sz de peculio. Sz quid hoc
oppo j. pri ſ. eo ubi dicitur liberari
per acceptilacionem licet teneatur de pe
culio. Ergo dicitur accepto ferendo si
bi non pot liberari iur acceptilac
sic nec patri ut hic, sz per acceptilac
factam a filio liberato filio qui tenetur
verbis et per consequens quantum libe
ratus ut hic. Item est in prin ut C.
pri. iiio. Item oppo. quod acceptil
civilis tollat obligacionem iur gentium
vel de iur pretorio ut videtur in nouac
C. de nouac. l. i. Ergo nouacio tendit
ad eundem effectum ad quem tendit prima ob
ligacio scilicet ad obligandum, ideo quelibet obligo
potest se primi et nouari per aliam ob
ligacionem, sz acceptilacio directe tendit
ad perimendum, unde non pot perimere nisi
obligacionem que de iure civili est verbis
inducta ita non hic. et ista qui mod
col. ob. ſ. i. Dr hic quod acceptilo
est iur gentium contrarium est iur civil in
troducta aquilio ut l. et vim. ſ. i.
j. e. ti. Ergo dicit quidam est iur gentium
approbata hoc non placet. Non enim potuit
approbare ius gentium id quod non
agnouit. Vel dica dicit glo quod est
iur gentium per pactum quod hz in se ista

est satis bona. Vel aliter est iur gentium per
fictionem, nam acceptilacio est ymagina
ria solucio, sz solucio de iure gentium
est ut C. de curatore fur l. consilio in fine
et C. ti. l. pe. go. e.

Pars. Istam l. et sequentem de
clara ut dicta j. e.
l. et per ius iur ſ. i. Ceterum.

Quod in diem. Oppo de l.
acceptilacio et l. in diem
C. e. Ergo hic habet diem
vel condicionem tacitam secus
in die expressa ut ibi.

Et per iusiurandum. Oppo quod non est contractum
verbis non pot tolli verbis
ut C. e. l. an inutilis ſ. ac
cepto ferri. Ergo obligo iur iurando con
tracta verbis ita dicit glo. Sz contra
arium videtur dicere quod hoc non est verum
quia iur iurandum obligacionem non inducit sz ob
ligacionem iam inductam quis per iur iurando
gitur observare. Dico quod hoc sit verum
in omnibus preterquam in liberto nam libertus so
lum iur iurando obligatur ut plene dixi
C. de fideiuss. l. sique per eo in prin.

Si id quod in stip. legatarius videlicet
ad ſ. cui qui, postea tractat ubi re
gulas per quas apparebit declaracio
istius materie. Oppo de l. loca
l. C. si fundus vendi et l. qui sella
in prin C. de fundo ius. ſ. Ergo ab usu
pot separatim constitui iter ab actu sz
postquam actus est constitutus vel pro
missus non pot ab itinere separari
per acceptilac ut hic. Ulterius
oppo, ad ſ. i. et ut quod usufructus sit pars
fundi ut l. iiii. C. de usufructu. Quod ut
quod per acceptilac possit tolli. Ergo l.
contraria loquitur in usufructu formali
qui dicitur pars fundi, hic loquitur in usu
fructu formali qui dicitur pars fundi
causali quod erat in obligacione qui u
sufructus causalis non dicitur pars, propterea
cum acceptil sit de usufructu formali
potest esse separatus a proprietate, et ille non
erat in obligacione sz erat in obligacione
usufructus cuius. Sz contra hoc
oppo. extra glo C. de fideiusso. l.
si a reo. ſ. si reo ubi fideiussor
pot accedere in usufructu licet principalis
promisit fundum. Ergo apparet quod non est aliud
... Ergo aliud est in actu obligacionis quia pro
missio usufructus. hz respectus ad ca
lem ut vivat cum proprietate quod causalis erat
in obligacione sz in actu liberacionis cum tene
de separacione a proprietate, de necessitate habetur
respectus ad formalem qui in obligacione
non erat. Consimili in solucione ad
de dicta l. iiii. C. de usufructu ut di
ximus quod usufructus est pars fundi scilicet
integri quia ex usufructu et proprietate constat
fundus sicut cementa et paries est
domus ut hic dicitur sz illud quod tex hic
dicit quod qui accepto facit debet totum
vel partem accepto facere debet intelligi
de parte discretiva ut 3a vel 4.
ut C. e. l. pe. vel de aliqua parte
certa nec puta de tali dimidia a
tali parte sic confirmata. Sz contra hoc
videtur quod hic dicitur in tex preterea vel
dicta in eo quod dicitur dietam est quedam
pars discretiva. Ergo videtur quod possit ac
cepto ferri. Ergo intellige de dieta
que per se non consistit nec coheret
solo, itaque parte discretiva non facit
sed magis est quedam accessio seu
superficiem ut vidisti in l. si duo. ſ. labo

C. in fi. possi. Venio ad §. si quem usufru. Oppo de preceden. nam sicut se habet ususfru ad fundum com ita se habet usus ad usufr. ergo ista acceptilacio hic non debet valere sic in precedentibus dictum est. preterea secundum hoc l. maxi fructus sine usu quod esse non potest ut l. pe fin. §. 1. C. de usufru et ha. hiis tamen dicat glo. quod licet tolla. usus per acceptil. tamen remanet eius commoditas. Certe secundum hoc ista acceptilacio nichil relevaret, quare glo. dicat quod ista remissio valet ad hoc quod competitur possit alius constitue usu et ego qui fruc. habeo usufru. hec condicatem usus et ususfruc ideo quod super est alias nichil habebo sine supest et secundum hoc non tenebit usus acceptil extinguetur usus sed magis usus eiusdem permissione permittendo alium conferri in quod satis placet Sed de uno dubito an idem sit in precedentibus ut videatur permittere debitori meo quod alii constituat usufruc. vel iter per acceptilacionem predictas dicunt quidam quod sic, quod non videtur omnino contra mentem tex qui facit expressam differentiam inter ista et ideo Jacobus dicit sic, aliud hic, aliud in precedentibus ideo acceptilo fit verbis ideo ista multum verba attendu. sed qui ego promitto usufru. et postea tu liberas me ab usu saltim acceptilo cum oblig. concordat cum verbis quia usus erat in verbis obli. sicut in verbis acceptil. sed in precedentibus secus, nam si promisisti fundum secundum verba usufru. in obligacione non venit Item si promisisti viam secundum verba Item in obli. gacione non est ita dicit Jaco de Raven.

Venio ad §. si is qui hominem. Oppo de l. si unus §. sed et si generali C. de pact. So. dicunt quidam hic voluit in totum renunciare obligacioni ibi non, alii dicunt aliud in acceptilacione ut hic, aliud in pacto ut ibi, et est vera ratio quia acceptilacio est ymaginaria solucio. unde sicut solucione unius tota obligacio soluitur ita per acceptilacionem ut hic. Item oppo de l. hominem C. de op. lega. sed aliud in repudiacione ut ibi aliud in accep. ut hic per eandem rationem. Ultimo ex predictis in materia acceptilacionis collige quasdam regulas negativas et quasdam affirmativas, prima quod valet acceptil. partis in obligacione deductam ut hic in §. plane Secunda quod valet acceptilacio que fit de certis partibus integralibus ut hic in §. sin autem Item et actus. 3a quod neque accept. si fit de toto integrali ut in §. illud 4ta quod neque acceptilacio si fit de eo quod non est in obligacione tamen potest solui in vito creditore ut in §. si is qui hominem Contra regulas negativas, prima quod non valet acceptilacio partis in obligacione individua ut hic in §. 1. Secunda non valet acceptil. eius quod non est in obligacione ut in §. illud Tercia non valet acceptil. unius partis integralis eius quod non est in obligacione ut de eo. §. 1. In quo tamen distingue, aut accept. concordat cum oblig. saltim verbis, aut non ut C. dixi. Bartholus.

Eum qui fundum

Oppo de l. si unus §. illud C. de pact. So. aut dolus est commissus et potest accepto ferri ut in contrario aut loquitur de dolo committendo et non potest accepto ferri per rationem positam in textu

E

Et quia erat contra bonos mores

Si sticum

Si acceptil. non valet in expresso non valet in tacito Op. de l. si unus §. si stipulatus C. de pactis Respondeo ibi stipulatio erat pura, et sic acceptilacio valet in expresso, hic vero in expresso non valuit, quia in rerum natura non erat tempore existentis condicionis Bar.

Et si fideiussor

Acceptilo interposita super obligacione per contrariam tollit obligacionem alio modo contractam h. d. Oppo. C. e. l. an inutilis §. accepto ferri C. hic consequitur reus per alium quod per se non posset et sic per quem quod principaliter non posset Oppo. ut ibi videbitis Item l. px. §. Item oppo. §. in §. qui ita C. ut ibi videbitis

Si legatorum

Et §. qui ita glo. varie intelligit istorum §. acceptilacio facta fideiussori pendente condicione aut extincta non fingit quem retro obligatum non prodest principali, dicit glo. hic. in persona fideiussoris tamen dicere vult hic fuit actum quod accepti esset persona, nec porrigatur ad reum principalem ista solum tenete. nam in ti. de libe. lega. l. iii. habemus quod si cum quis non vult accep. porrigi ad principalem debet liberare pro non acceptil. sed hic habemus quod etiam acceptil. potest liberari unus ita quod non porrigatur ad alium quod satis planum quia hoc video in solucione quod fieri potest uni, ita quod non porrigatur ad alium vel in tuis §. C. ti. 1. ergo idem in acceptilacione que est ymaginaria solucio ut in l. si ex pluribus et C. de novac. l. si re §. si duo, sed licet ista solucio sit vera in se tamen non congruit huic litere que est hic in §. qui ita Alia ratio assignat l. ne reus liberetur acceptilacione antiquiore quod sit ob. dat glo. aliam solum ut potest hic casus ponit in l. px. C. de fideiuss. sed ista posicio casus non est bona quia secundum hoc acceptilacio esset inutilis quare glo. dicit quod est speciale in legato condicionali videte hoc non edicere ut in l. pxi. §. qui ita so. ergo vera est ista reus non potest liberari per acceptil. fideiuss. antiquiore obligacione sed in legatis quis dicitur obligari existente condicione, nec retro fingitur obligatus ut l. 1. §. 1. C. ad sill. et l. si mi. §. eadem de ex. rei. iudi. Nuto acceptil. facta fideiussori ad reum non porrigitur Idem in §. qui ita Na obligacio que pendet ex condicione potestativa non trahitur retro condicione existente ut l. pocior in prin. et l. 1. C. qui po. in pig. ha. sed hic loquitur de condicione potestativa sed quod tacite condicione tacite spondes centum an hodie sit obligatus reus nec fingitur retro obligatus acceptil. antiquior non potest prodesse quia secus esset in condicione casuali quia tunc retro fingeretur obligatus et liberatus ut l. sub condicione C. de sol. ita debetis intelligere istam materiam et quod non intelligo in e. l. si ex pluribus, ideo assume hic ea verba quando acceptilacio fit fideiussori, aut acceptilacio est nulla et principali non prodest ut l. pe de fideiuss., aut est aliqua et tunc aut tempore facte acceptilacionis principalis erat obligatus vere vel ficte ut quia sub condicione que retrotrahitur et acceptila.

prodest p̄in · ut s. pri § et j. e. l. si
ex pluribus, q̄ intellige, nisi co
ntrarium actum sit expresse ut hic
sim una solucionem Aut nō erat
tunc obligatus vere nec ficte ut
in legatis sub condicione pt̄tātiua
et ad eum nō porrigitur liberacio cum
est hic. ‖ Oppo que ē racio
q̄ porrigitur ad ipm̄ fideiussorem
cui est facta et nō ad ipm̄ diat ob
ligatus, q̄ nō ē tante potencie accep
tilacio respectu eius ad quem solet
porrigi p̄ gnraciam quante ē respe
ctu principalis, et io dic̄ q̄m q̄
principal' liberatur ipso iure, sed ille
ad quem porrigitur p̄ gnraciam ope ex
cepc' ut. l. rescriptum § plane
s. de pactis Item ē io nalis
q̄ actus violentus nō ē tante po
tencie quante ē actus nālis sed ut
fideiussor liberatur liberatur cui est
facta acceptilacio reo ī cum ista
§ an porrigetur ad fideiussorem sc̄o
nd' virtute acceptil' p̄ rocēs p̄dictas
Sed puto q̄ fideiussor liberatur p̄
aliam regulam q̄ fideiussor nō pot
teneri pro eo q̄ nullomo ē oblig̃
ut. l. fideiussor ob in p̄n. s. de fi
deiuss. Cio si fideiussor est
liberatus acceptil' ita q̄ porrigitur
ad reum principalem, an ipse pot repe
tere a reo ac si soluisset, q̄d vr
q̄ acceptil' hz vim solucionis, Ete
de hoc habetis textum qui distiguit
in hoc ut. l. demum § fi. cu. l. se
s. manda Ad reum tu dic, accep
tilacio hz vim solucionis s̄xe. ut
glo dicit ī sili ī. l. si duob, §.
a fideiuss s. de iiii. iur̃ ubi dicit
q̄ iiii^m hz vim solucionis, et io
iiii^m fideiussoris prodest pncipali
et tn̄ nō potest repetere dic ut
ibi ī glo. q̄ ē noto. adhuc in latum

Tutor Et liq̄ potui videre
que io mouit iurisconsultum ad dicendum hoc ‖ Sed
quamuis hoc, q̄ ē io q̄ tutor curator
et consules nō pnt acceptō ferre
cum eis possit solui ut. l. vero
procura. s. ti. i. et. l. q̄ si forte
§. i. e. ti. ‖ Possumus dicere h
acceptilacio est ymaginaria so
lucio et sic ē quedam solucio ficta
alia ficcio ē q̄ tutor et curator
et p̄curator habentur loco dn̄i ut.
s. pro emptore. l. qui fundum § si
tutor Item debes scire q̄ aliquid
fieri pot ad fictionem qm̄ illud fieri
comode pot ar. l. quia ro. s. de co
dicio insti. et dixi hoc ī. l. si is
qui pro emptore Sed ista pnt no
uare, et sic nō erit tot fictiones
merito. l. nō pmittit eius accep
tilac' nisi pnt nouet ‖ Sed
quero q̄ ē racio q̄ tutor et curator
nō pnt liberari acceptilac' ‖ Pos
sumus dicere, q̄ acceptil' est ac
tus ciuil'. ideo alteri p̄ alterum
nō pot queri directo ut. l. ea que
ciuili. s. de acquir. re. do, sed vi
demus q̄ procurator nō querit dn̄o
directo ut. l. rescriptum ī fi. s.
de pact', nec tutor pupillo ut
l. quociens in p̄n. s. de admi
tuto Et ista racio nō plz p̄. l. in
ī fi. s. e. ubi p̄ procura. pot quri
p̄ acceptil' si hz procura. spale
mādatum, et tn̄ p̄ procuratorem nō

pot quri accio ciuilis ‖ Quare potes
dicere q̄ est racio ne due fictiones
concurrant ut s. dixi, sed ista est
racio eadem impediret procuratorem ha
bentem spale mandatum Que g̃
est racio Rndeo, q̄ sic placuit
iuris consulto nam nō video ali
quam racionem ingeniosam.

Ex pluribus iste mus § de
clara ut
dixi in l. ex duobus s. d' duo rei

Nisi consenciat
Si in acceptilacione venit aliud
q̄ sit in obligacione non valz hoc
dicit, de materia hui' l. dic ut
dixi. s. l. pxi. § i.

Si is qui etiam
Adiectio ultra debitum ac
ceptilacionem nō viciat
hoc dicit

Si ex pluribus
Acceptilacio facta uni
ex plurībz reus debendi ce
teri liberantur sicut so
lucione hoc dicit ‖ Oppo. glo de. l.
.v. § si tamen hoiem. s. de v. ob. dicit
glo. hic fuit facta acceptilo ī rem
ibi in psonā, sz tu dic ut ibi q̄ nō
sunt duo rei ut ibi nō. ‖

Si iudicati Oppo de. l. et
per me iur.
§. si legatorum s. e. glo soluit du
obus modis Tu dic ut ibi dixi

Qui hominem Re
uim
ex rebus alternatiue de
bitis pot p̄ acceptilacionem
ab obligacione subduci. h.
d. Aduerte quia est difficil' oppo
q̄ v. solutus ī nulla pte contigat
liberacio ut. l. si stipulatus § q. x.
s. ti. i. et. l. ii. § i. s. de v. ob, et
l. si non sortem § q. x. s. de cō.
ī debi ‖ Diu' tiore hec. l. legi
duob' modis, pmo q̄ hic sit alt
natiua. l. non hoīs, et sic loquatur
ī obligacione simplici nō alternatiua ut
q̄ debebas michi hoiem simpli' vl'
debebas. x. simpl'r, et sm̄ hoc nō ob
stat q̄ra que loquitur ī alternatiua
Aliomodo legitur, et ista congruit ma
gis huic lie q̄ hic loquatur ī ob
ligacione alternatiua, sz glo nō soluit
bn̄ hoc contrarium nec hic nec alibi
ideo dic q̄ aliud in so. ut ī q̄ris
aliud in acceptilacione ut hic Ro q̄
solucio ptis nō parit liberacionem ne
si solueretur p̄s ī alia re seq̄r
inconueniens q̄d ponitur ī. l. ī execuc
§. pro parte s. de v. ob q̄d ī co
ueniens nō pot hīc locum qn̄
quis liberatur p̄ acceptilacionem ut
hic Item ī eo qui a pte absolut
p̄ sinam ut. l. ii. § si tn̄ hoiem. s.
de v. obli, et ibi pe. hoc tenet et ī
dixi.

Et uno ‖ **Et ita**
Io ex hac. l. q̄ oppin
iones in acc' in rem pot
nouari, q̄d qual'r intelli
gatur dicam ī. ti. l. l. i. § i. ‖ Ro.
no. q̄ obligo et acceptilo pot por
rigi ad oēs obligacones qn̄ hoc agit
etiam q̄s quis ignorauit si
hoc agatur ‖ Oppo q̄ h' sint al
iqua v̄ba superflua glo insti. qui
mo. tollit. ob. § i. ‖ Hoc fateor tn̄
nō ē ī congruum q̄ in contractibus apponat
aliqua verba superflua ad maiorem
declaracionem ut. l. que dubitac' ī.
de reg. iuris Sz scenola ī p̄hedit

gallu aquilin de supflui et hui illa
forma testamti quam redit in l. ga
llus. Oppo q res mea no potest
pmitti michi vel l. nemo rem suaz
de v. ob. dicit glo hic no pmitti res
mea sz pcau rei mee. Oppo C. e.
ti. l. an inutil
in pn. so. vt ibi

I acceptil

I acceptilatum

No q ubi appoitur ac
ceptilacio non requirit
nunciacio et ei no pot oppoi
exceptio no numte. pecu.
et adde hanc. l. pro cau. ad id qd
dixi C. ei. t. l. si ex plibus i pn et
ibi adde hanc. l. Resoluta vna pte

I ego. stantes tota con
tet resoluit h. d. Op.
ponitur de l. cum eptor
C. de resein ven. dicit glo
hic no sufgit sola acceptil sz mag
petitate quiescione. Item oppo de l.
si conuenit. C. de pact. So. glo hic
erat res integra ibi no. vel tu dic
bu q ibi remisit pcau no do
nandi hic no et eo dez mo solue cot
ruz de l. si tibi huiuscem. C. locati
Itez oppo de l. sz celsus. ff. si fu
dus. C. de gnen. ep. so. vt in glosa
Vltimo no hanc. l. adqoz ca
uetur statuto q nullus possit eme
firmitni sine licencia official. de ue
dicione n. dr an idem vt statutum
in uendente hic tex cu silibz facit
q sic p hoc C. de indictam. vidui. l.
ff. vbi statutu i mlie intelli de
vno pro hoc vt expssu. C. de cu
pssis et luto ca. l. ij. li. xi. Sinco
itanu facit C. siquis alteri uel si
bi. l. vltima. sz si idem. l. ositeras
tue no e contra.

De pretori. stip. Rca

PRetoriarum

Dec. l. diuidi i ptes
quatuor so pome
diom stiplonm so
qualibz ptez diuis
2sequitur tertio di
cit qualr dicant i
terponi q eto ad cui
iuris spectat cog
nicio sup eis. g. ibi
iudiciales vij ibi stiplonz iiij ibi
q si scit. Oppo. hic ponitur ptoria
vt genus iudicialis vt spes sz iste
sunt spes coeque vt. l. v. de v. ob. et
isti de diuisi stip go male dicit
hic et eodem mo oppo. de coib h9
ti. dic glo diuisione accipi iudicia
les. et coib h' q ibi glo hic et i
dicta. l. v. C. de v. ob. et i sti de di
ui. stip. 2sequtur sum errore. Ro
em bn intellexit diuisi stip vt di
xi i dca. l. v. sz quantu ad ptoriam
dico q eodem mo accipi ptoria stip
hic et ibi. s. que e introducta ab
edicto ptoris. Ad contrariu du dic
go e spes coequa ad iudicialem
Rso q ibi ponitur diuisio stip im
ingne sz hic diuidi soli illa spes
stip iiij ptoriaz et iudicial ibi ac
cipi vno mo. s. i uenta a iur cslto
vel ab aliis ptib iuris no a ptore
sz hic loqtur de iudiciali hoc e de
i uenta a ptore vt iudicium sit ratu
nuto e quedam spes isti9 gnis sb
alterum q e ptoria stip et eodm.

de coi dico. Item oppo. q spes stiplonm
sunt iiij. vt ibi. hic dr q e vna tm
quare male Rndeo ibi diuiduntur
omnes stipul. hic vna tantum.

Iudicialis Oppo ad pn

dictum dr
hic q stipula iudicialis dicitur
que interponitur vt sit ratu iu
dicium ut iudicatum solui et qr
stipula. iudicatu solui interponitur
ut sit rata sna no ut sit ratu
iudicium dicit glo concedo q h
ic accipi pro sna et io omnis sti
pulacio ptoria q respicit effem
sne dz dici iudicialis et io stiplo
de ope no nuncia interponitur de ope
de moliendo quatenus p snam
appebit i iuste edificatum et io qr
respicit effectum sne dr iudi
cialis vt l. stipul. ff. hz autem
C. de ope no nuci. Itez dr hic
caucionalis ic Contra oes stiplo
pot dici caucional vt. J. v. et fa
ciunt So concedo q largo mo
sumendo pot dici caucionalis
sz hic accipi stricte. Quo iq
dr caucionalis a iudiciali Rso
qr caucionales no interponuntur respcu
alicui9 sne sed iudicialis sic se
dr hic q iste caucionales hnt
istar acceptilacoms Quo quid e
hoc dictum dicit glo qr sicut p
acceptilacom agim9 ut quid nob
detur vel fiat et ab inuito vt l. in
uitus excoriqm9 ita istas stipu
lacoes exigim9 ab inuitis fallit
in stipoe rem ra. ha. q no exigitur
ab inuito vt. l. mut. ff. pena. C. de
procura. vbi causatiue cogi caue
q's de rato si uult admitti no
esse dy. reprehendit hac glo na n.
alie stipulaces de qb hic loqtur
exiguntur ab inuito vt pz i stip. de
legatoru qua no cogi pstare
ille qui uult pati missioz in pos.
Idem in stip de dampni infecti
vt. l. ptor in pn. C. de dap i fect
quare dy sustinendo glo dicit
q glo habuit hunc intellcm in oms
stip de qb hic loqtur pnt pn.
peti et io hz instar acceptil ptq
stip rem ra. ha. q no petit pn
sz p modu exceptae quis ea 2seq
ita voluit dicere glo Credo q
glo habuit hunc intellectu Tn ego
puto q sit idem i stip re ra ha.
q i aliis. vt possit pn. peti na
hic no loquimur i stip re ra. ha.
q interponitur i iudicio Illa em vl
eet iudicial qr respicit effem se
tencie vel eet cois qr respicit p
cessu et snam sz loquimur de ca
que interponuntur extra iudiciu
ut appebit ex eadem glo. ne puta
qn soluntur procuratori vl qn
interponitur sup alio actu q fit ex
iudiciu ut appebit ex ead glo
pone contraxi tecu tu cu patre
vel solui tibi tanq procur possu
agere contra te ut caueas te p
cur. vel caueas de rato ca e
hic videt caucio hz istar accois
hoc em pot exigi ab inuito possum
iudicio probare ille qui uendidit
tanq creditor dz docere se cre
ditore esse ut. l. i. C. creditore
euicti pig. no de itaqui 2 hic
vt procur dz ondere se procur
ee et ibi Jaco. buti hoc tenebat
Item ille qui vendidit nomen

Ut creditor dz probare se creditore ee
ut l. si non e ff. de hered. vel actio
vendi. ¶ Item ille qui locat ut usufru-
dz docere se usufru. ut l. si qs domu
ff. l. go eodemodo procuratorem quig hic
ut procuratorem dz docere se procura-
ut hic vel caveat de rato ut hic
et l. i. C. de procur. et ideo no est
dicendu q id q dr hic fallit in
stipu. rem ha. ra. qz eet dicere
q iuri consule hic male dicat. ¶ Ite ¶ Scdo
dicit hic ut sit novacio
que novacio fit p istas stipulaces
dux. e opinio Quidam dicunt q fit
novacio hoc e nove accionis adie
ccio q prima no tollatur sicut
in novacione que fit p litis contesta-
et p sniam ut dixi i l. alia ff.
de novac. Alij dicunt q fit nova-
cio. ¶ Prima opinio e vera. na
iste stipu. q ex neccte imponunt
no novat nisi expsse agatur ut l.
pe. i. e. ptatur i l. sicut ff. si le
gata ff. de novacio ¶ Scdo posito
q e actu q imponat acio novadi
quid novat p istas stipulac.
¶ Et po qro de stipulacone lega
torum quid novat qn hoc agi
tur. novat accionem ex testo i eventu
condic. uel diei ut dicta l. sicut ff.
legata ff. de novac. glo dic ut
q novat in eventu condicionis qn
legatu erat condicionale ¶ Itez
in eventum diei qn hoc e actu
pot enim agi ut obligacio in diem
novetur in continenti ut dixi i dca
l. sicut ff. legata. ¶ Item hec
stipulacio pot imponi sup legato
futuro ut l. hec stipulacio in pncio
et l. eciam ff. ut le. no caue. et te
novaret i continenti sine dubio te
¶ Scdo hoc videamus i stiplone
de tutela quid novet si hoc agi
tur. ista e stipulacio rem pup. sal.
fore q novat accionem tutele q dz o-
riri tutela finita ut l. si pupill.
ff. de novac. q dic ut ibi fuit de
¶ Tercio videamus i sti. rem. ra.
ha. quid novat dicat glo novat
condiccionem indebiti que competeret
contra fnm procuratorem si stipulo no
esset imposita ut l. si sine in pn. i.
re. ra. ha. ¶ Ex hac glo haberes
q no loquitur de solut q fit i iu
dicio iudice paciente na te no ha
beret locum condicio indebiti ut vi
debitis in dicta l. si sine et p
tebitis in dicta l. i. C. de condic. i debi
¶ Quarto videamus de stip. dap
infecti quid novet qn hoc agitur
glo dicit q p hanc novatur interdictu
q vi aut clam competens uel compe-
q vi aut clam competes opus q michi
turum si faciat opus q michi
noceat pro quo illud interdictum
competeret et ista e bona opinio Alij
ut mar. Jo et Azo. et h. dicunt no-
vari accionem l. acquilie uel i fan
que competeret si illa stip no eet i
terposita q no vidi vm na stip
damp i fecti no porrige ad ea dap
na pro quib posset agi lege acq
lia ut l. fluminz ff. i. de dap i fec.
Alij dicunt q novatur queda excep.
q competit dapnu passo qr dnm dos
ruinose ut no aliter domus tollat
nisi omnia collat i de dampno fu
turo et preterito caveat ut l. pen.
in fine et l. se ff de damp i fec ¶ Glo
mirabilem glo sm qua haberes
q novatur excepcio. Examines

Ex. An sit verum Novacio e prim
obligacionis i aliaz transfusio ut ff.
de novacio l. i. gr excepcio no nova
qr no e prim obligacionis i alia tra-
nsfusio glo i l. rescriptu ff. si pro
ff. de pactis dicit q pactum pro
ducit istos effectus nam tollit na
turalez elidit civilem et obliga
quez naliter no peteret ut l. si prim
ff. pactus ne peteret ff. de pactis
modo illa natural obligo q inest
in pacto pot novari ita dicit glo
in l. rescriptus ff si pacto ¶ Adn
tatis, lz illa naturalis oblige pos
sit transfundi in alia obligacione p
terea ponas q e excepcio q no ori
ex pacto sz ex aliq equitate ut l. qui
equitate de doli excep. quo no
videtur ista, videte dico q no potest
ppe novari h e in alia obligoz
transfundi sz pot p stiploz contra
tolli illa equitas que excepcoz
pducebat ut in exeplo posito hic
in glo hebam excep. ut dnus non
tolleret ruderia nisi oia tolleret
et caveret de dapno preterito et
futuro certe imposita stip dapni
infecti tolli illa equitas qua i
ducebatur illa excepcio et ista
dr novacio inde in simili hebat
maritus excepcoz ne conveniat
nisi i quantu facere pot pmittitso-
ma. acio novandi certe tollitur eq
tas q excepc pducebat ¶ Itez in
muliere que cavit pro q pdit ex-
cepc velleya ¶ Idem in herede q
cavendo pdit excepc. l. falcidie
ut l. ulcia ad l. falcidi. Et codem
modo dico in eo q dixi ff. ta. i. l.
et vm ff. i. q officiu iudicis et
rei ven. nova no ppe q sit prim
obligacionis in aliaz transfusio
cu officio iudic et rei vendi no
psupponat obligacionem sz dr novari
hoc e novam accoez induci p qua
illa eqtas uel qua offim induceb.
pimitur. et idem dico in rei ven
Alij vero dicunt q novatur qdda
interdictum q datur ei q dapnu
passus e p quod dnus cogi aut
ruderia tollere aut edere pdelicto
hic quod vo edictum de ruderib
tollendis de quo habes i l. preter
i fi. ff. de damp infec. et ista pot
ee satis bona. ¶ Venio ad q.
conmites te. dr hic q coes stipu.
sunt q fiunt in iudicio sistendi ca
sa. q re vocatur coes, glo videt
tribus modis po qm pti respiciunt
processum iudicij, ptim respiciunt
sniam. ista est bona ut pz ex exe
plo hic posito de iudicio sisti. Alij
dicunt q dr coes io qr interponi tam
ab actore qm ab reo, de hoc possumus
ponere exemplu p autem generali
C. de epi. et cle. et de lit. contest.
auctam libellum Sz hoc no placet
q hec l. exemplificatur p illas qm
ille no sunt eque pretorie a pretore
inducte de quib tractat hic. ta.
Sz possimus sustinere ut dicatur
pretorie qr ab iuriis extorquetur
ut intelligat prima glo huius l.
Alij dicunt q dr coes qr interponi
tam i iudicio qm extra iudicium
sz no placet, qr ille q imponunt
extra iudicium no sunt pretorie de
quib h ti. tractat. ¶ Venio
ad ro sciendi, dr hic ut quis
cautior sit et securior, vides q idez

videtur īportare ista vba facere me
cautum et facere me securū ꝛ sbiā
in textu īposita stip ꝯ. et sic fideius
sorem nō reqrit alibi vbi cauo' cū
fideiuss vt. l. ptor ff. denique. G. de op
no. nūcia / et G. qui sat da cog. l. i.
et ex hoc dicit Jaco. de Are. ī q. i.
si promisi te facere securū liberi
ꝯmittendo p simplicē stip oz q
ūba cauc' in dubio intelligitur
de eo qd' minus ē / sꝫ hic iustificat
ī sola stipulōe g'o ꝛc. habes de h'
glo in. l. si mandato ticij ī ff. G.
mandati bartho.

Stipulacionum Oppo. de. l.
ptor ff. proinde G. de ope no. nu
Go ve ibi. Item oppo de. l. i. in
pn. G. de ripa minu Go vt no.
ea. l. ff. i. Tertio oppo de. l. si
finita ff. de ederis. G. de dap ī fec.
Go q hic dicit de edibus Intelli
ge edibus priuatis secus de pub
licis ut. ī. l. contraria Et io glosa
que hic intelligit de edibꝫ pblicis
vel puatis nō bn̄ loq'. ſm dynuꝫ
Venio ad. ff. Stipu. duc Oppo
q reqratur satisdacio cū fideiussō.
vt. l. si post C. de euictio / dicit g
lo. illud vm̄ qn̄ in limine ꝯtēs
īminet euictio / et sic sūt duo cas
vnus qn̄ hoc conuenit ve hic dic
vnus qn̄ euictō īminet in
in tex. Alius qn̄ euictō īminet in
limine ꝯtract vt. l. si post C. de
euictio / et. l. pe. G. de picu et como
rei ven. Item ē certus cas ꝛc
ī. l. i. ī ff. C. de bo. iur' qn̄ p̄ ven
dit de bonis filij. lꝫ quidā doc alr
intelligāt. Quartus cas ē qn̄ ven
dicio p rescriptum pnicipis cōfirm
at. l. omnisa. C. de pci īpe offer
Quintus cas ē q dꝫ satis dare
si est consuetudo vt. l. q si nolit ff.
quia assidua. G. de edilia edicto
et. l. si plus. ff. i. G. de aqua pluar
Sed quero qn̄ imminet euictio
an debiteru fideiussores tm̄ p illa
euict' que imminet an gnalr q'ācūq
modo euinceretur dy dicit q'cūq mo
euinceretur ar. l. fi. ff. i. G. de rescin
ven. et idem tenet docto ī. l. si post
C. de euictio. licet glo nō declaret
in dicta. l. pe. ff. i. de picu et co rei ve
ſm hoc inuenta ē fraus p quā ven
ditor cogatur satis dare / q' emptor
faciat sibi moueri q. et nō cogetur
emptor sibi soluere pciū nisi sibi
satisdetur pro oī euictōe Sꝫ an
ꝯtra istā fraudem sit aliquod reme
diū dicam cras Vlterius ꝯtr
glo qn̄ imminet euict' vtrū fidiuss
petatur pn̄r / an vero ope excepcōis
ꝯtra petētem pciū / qd' vltimū est
vm̄ vt in glo.

Et si sit aliqua Hic pōitur
tercia pe in qua ponitur cauy sit
inmediccio sup istis stip Et diui
hic. ff. p̄loqtur qn̄ moue ꝯ iusta
tpe stip ōis interponende Et an dēat
interponi ſba ibi sed et siquid Di
hic q sūmatim pretor cognoscat / cō
tra ꝯ mo plene vt. l. iij. ff. si forte
G. de damp ī fec. / dicit glo quidā
dicūt q h' fallit qn̄ sit missio ex
ſo decreto / vel aliter ibi nō ꝯtic
an sit satisdandū vel nō sꝫ q
nō ē satisdatū dubitatur an miss
sio sit facienda / et bona ē ista solō
contra sūmariā tn̄ ꝯgnicōē / dicit ut
no ī. l. iij. ff. sciendū. G. ad exhib
ita dicit glo Sꝫ certe p io qd' ibidē

nullū intellectum h'eris. Dominus Jo.
fagiola de pisis fecit de hoc vnū
pulchrū tractatū quē spec po
nit de verbo ad uibum in titulo
de offo iudicis / dicitis vt ibi dy
dat hic vnā suam doctrinā indu
obiis verbis et dat talē rgula
et dicit q regula ē q vbicūq
agitur de causa sup quā snīa
lata tribuit ius finale et aufe
plenū ius vni et datur alteri
ibi desiderat. plena cē cognicio
sꝫ vbi cōtra nō desiderat plena
sꝫ sufficit semiplena ut. G. ij.
G. quis oz in bon. poss. seruciuir.
et. l. iij. ff. si causa cognita. G. de
bo. pos. sꝫ sufficit semiplena vt ibi
ita dicit dy. Tu dic si lex dicat
ꝯgnosca sūmatiz ī casū in quo se
tencia lata nō pit plenū pudiciū
et tūc sūmatim intelligi tm̄ ī or
dine q' ecciā in probacōe / q' suff
semiplena pbō / forte ecīa p iura
ut. l. thesaurus. G. ad exhiben
et ideo in pmo decreto non rqri
plena pbacio vt no in auctē de
exhiben et intro reis ff. suscepto
Idem dico in cā alimētoru ī qua
cognoscatur sūmatī sꝫ remanet
causa filiacōis / et io' ī silibꝫ
Anq. l. vt' isto vocabulo sūma
tim in cā que plenū pudiciū
parat et tē intelligi sūmatī q
ad ordinem sꝫ pbacōnes rqiri
plene vt. l. de submersis. C. de
naufragijs. li. x. et ita ītelli
c. sepe. de v'. sig. ī cle. et io in
ſo decreto qd' parat plenū p
iudiciū reqritur sūmaria ꝯg
cū probacōes debēt ee plene
ut. l. iij. ff. sed si forte. G. de dap
īfec. et plene dixi ī. l. si fi̅ta
ff. iul' et. l. fuluini' ff. i. qbꝫ ex
cau ī pos eatur / et hoc mo dꝫ ī
telligi. in dicta. l. iij. ff si cā ꝯgita
G. de bo. pos. et. l. ij. G. quis oz
in bo. pos. seruetur Anq. l. nichil
dicat circa cognicōēm. et tē ītellr
de plena ēē cognicōe vt. l. iudices
C. de iudicijs / nisi cēnt ēē breues
C. de senten ex picu recitan.
Ad ſm dictum oppo / et vꝫ q
postq' snīa ē lata iudex ē functus
suo officio / nec pōt addere vel de
trahere vt. l. iudex et. l. paulus.
G. de re iudi. Luxius tiore iste. v.
legē duobus modis Pō q hic
dicatur addi uel detrahi an stip
īterpositaz et ante missiū fem
de ea interponenda et dicat in
nui vel addi ei q ptor mortu'
dixit / et sic nō obstat ꝯtrarium
Sꝫ ad istā lecturā oppon
de. l. inconuencionalibꝫ. G. de v. ob.
Go. verum est q nō pōt addi
vel detrahi scꝫ ab alio q a ptore
sꝫ a ptore sic Vel alr ꝛ melius
nō pt addi vel detrahi eciam
a ptore sic. / vel aliter et melius
vnio / nisi quatenus pcederet de
mente ptoris mortui vt. l. si
finita in pn̄. G. de damp ī fec.
/ et ita pōt intelligi ſo mo pōt
intelligi q hic adderetur vel de
traheretur post missum fem a ptore
ante stip oz interposita Ad ꝯtra
vnde q functus ē offo suo / vnij

est in sma diffinitiua, sz ista e interlocutoria
per quam iudex iubet satisdari, uel
non satisdari. go. ic. vt l. qui iussit
C. de re iudica. sm hoc videtur quod
iste v. debeat intelligi quando satis
dacio petitur incidenter / na si
peter pn. ista ee sma diffi ua
que decideret illam cam. Tn eaa
si ee diffinitiua putarez idem
quia in istis que expediuntur mero
iudicis officio recedunt offm
iudicis postquam semel iudicatum
si sbest equitas sicuti po ut app
hic / et ibi e. l. pe. et dixi plene
in l. qui iussit circa fi. C. de re
iudi. Detractionis pot intelli
quod hic addatur uel detrahatur
post stip. iam interpositam, sz te ob quod
vz quod h. iudex no possit facere
ut l. sed et si quis. ff. si c. si quis
cautio. Go dico quod no pot post sti
pulacoem interpositam nisi vo
lentib3 ptib3. ul nisi ca cognita
propter iustum errorem. vel ex a. in
ista ca ut dicta l. sz et si quis. ff.
si. et ibi e. l. pe. quod no. multum. Ha
bes ergo quod sma interlocutoria pot per
iudicem reuocari antequam sit executioni
mandata ut l. quod iussit sz postquam
e executioni mandata no pot reuo
cari nisi uolentib ptib / uel nisi
causa cognita ex iusta ca. ita no.
hic vide glo que incipit addi an
ea. ibi item quid quod glo no inlui
plenius dixi in l. quod iussit. C. de re
iu. quod hic dr quando interlocutoria e ma
data executioni per hoiem. Sez pu
to quando secum trahit executionem
to quando secum trahit executionem, ut pu
ta iudex pnunciauit te no au
diendu vel no ee te admittendu
ad probadum z silia quod hoies executio
no requirit. Cu em a lege fiat ex
ecutio no potest reuocari nisi sicut
hic ca cognita vel ptib uolentib.
vt l. si ic. C. de le. ii. et l. apud au
fidium in fi. de opcio lega. Certo
pot intelligi hic quod iudex addit
uel detrahit adeo quod dicit aliqua
partem quod sat pot procedere ar. l. de
die in pn. C. qui sat da co. Ce
ro quid si mutata e in alia for
ma qua pretor dixit. Rn tuc no
erit pretoria vt h. dicit glo / et pl
enius dixi in l. in conuencionalibus
C. de ver. ob.

Pretorie. No quod quando
stip. uenit
fcm indiuiduu ad qlz
heredem trasit factum
in solidum ut l. ii. ff. ex
hiis. C. de ver. ob. et l. eadem ff.
fi. et l. in exec. ff. si a spes e. ti.
Secdo no. quod stip quod continet
quatitate diuidi inter heredes pro
missoris vt l. ii. ff. i. C. de v. ob.
et l. eadem ff. fi. et qd hic dr
quiuis possit dici ic adiunctiue
ponitur non correctiue. Op.
z vz quod stip. iudi. solu contineat
certam quatitatem ul l. iudicatu solui
in l. ii. ii. Go. cotinet incerta quatez
an smam sz post smam etiam
quatitas ut ibi. Vltimo no. quod
idem e pmittere solui iudicatu
ut hic sm diuersas lras nam
quida habet iudicare solui et qda
solui iudicatum hoc tenet pe et

Cu. rest. C. vnde legitti l. fi. C. q. pri
Secundus. Iste est
v. sbul
et diuidi in partes tres sm lec
turam ueriorem. et coem in pa
decedit quis rei vendi conuentus
ante litem cotes et quritur quali
hrs. condempnetur insti iudicia
sol. in tcia decedit reus post lite
contes. in rei uendi et querit qualiter
condempnetur heres qui totu pos
sidet in rei uendi sca ibi z quatu
in ibi. sed si lite lectura qua. C.
posui fuit lectura mar et al. Jo
azo et hu. discordant a predictis
et dicunt quod etia post lite cotesta
possessore defuncto ille solus hres te
qui possidet et hunc v. sz si lite i
telligunt in stip in sol io pro ista
qone declaranda uideas rones p
utraque pte / et finalr gcludes id quod
nob videbitur Mar. et alii dicunt
quod si possessor conuentus rei vendi
decedit an lite cotes ille solus hres
tenetur quod possidet si post litez
cotes quilibet tenetur pro hereditaria
portione licet vnus possideat / et
ita i telligunt l. hanc vz pro h. eis
eas in l. si possessor C. de rei uendic
vbi tex notabr dicit ante iudicium
acceptum / pterea h. tex dicit sz
si lite contes ic et sic ponit dicer
aduersatiuam sz cuius natura e
aduersari pcedentib ut l. ii. C. ne
quis eum qui in ius vo. et ibi no
et l. hoc amplius ff. de hiis autez
C. de compensa. i fee. glo i pce. ff. dx
quando decessit ante litez cotes vt adu
sitas sit bona ptea act hereditarie
trasseunt ad heredes pro porcoib her
ditariis vt l. pro hereditariis C. de
here uel acti ven. vn si ptor decedit
ante litem gtes solus ille hres quod possidet
tenetur quia defunctus nulla oblig
tenebat cu nulla oblig sit obli
gatus qui rei uendicatione cuenit vt i
sta de actio. ff. i. sz cu decedit ia lite
gtes. iam incepit teneri defunctus
ex illo quasi contractu qui celebrat
in illa contes. vt l. iii. ff. idem scribit
C. de peculio Merito ad heredes
trasibit pro hereditariis porcoibus
ita dicunt Mar et al. Sz oppo
quod ista ro no sit vera / nam ff. idez se
bit dr quod quasi contrahi i iudicio
per smam no iungi Rn ista glo et illa
dicit vnu / nam p lite gtes quis ob
ligatur et quod in sma deuenit z sic
in vtroque casu quasi contrahi vt
phatur hac glo quecua ac illa quod
no. Certo phant ipsi in eo quod
dolo desiit possidere distinguunt an de
cessit ante litem gtes an post vt
C. de rei vendi. l. cu aut / et heredes
post litem contes tenetur omes licet
nullus possideat go. eadem rone
hic / et illi qui no possident tenebuntur
iste sunt rones eoz. Ad l. in gra
all. sto quod omnes illas intelligo i
eo qui decedit ante lite ut i ista
glo / tn ista rnsio e in pferat ut
ondam allegando istas l. p alia
pte vt i dicam Alii ut Jo azo et
hu dicunt quod etia si decedit post lit
gt ille qui possidet solus te. pro
ois facit. C. comoda l. sz inchi. ff.
hres / dicit mar et al ibi decedit an

litem contes. Ista non est bona solucio
na ibi in heres defuncti erat ob-
ligatus ad rem restituendam ex con
tractu. ergo quilibet heredum debet
teneri pro parte sicut mar. dicit
in eo qui decedit post litem contes.
sed per mar. dico quod illud ibi speciale
in contractibus bone fidei sed rei vendi-
cacio non est de istis. ergo etc. nec obligacio
que oritur ex illo quasi contractu
qui celebratur in iudicio. hoc tan-
git in l. eadem in § fi. C. de ver.
ob. et dicto tangitur in l. pro heredi-
tariis. C. de here. vel act. ven.
Tercio facit pro Jo. l. si plures
C. de vi et vi ar. Dicit mar.
ibi decessit ante litem contes. non vi-
detur ista solucio eadem racione quia
ibi defunctus tenebatur obligacione
et actione personali. hoc est interdicto
unde vi. que debuit transire ad he-
redes sicut mar. et sequaces
dicunt in eo qui decedit post li-
tem contes. sed videtur pro eis per
ea que no. per dy. in l. qui fundum
§ si tu ex parte. C. ad l. falcid.
ubi dicit quod ibi ideo quia actio per
hanc comminacionem rei vendi. et
ideo trahit ab ea ut contra illum
detur in sol. qui possidet. sed nos
non possumus sic hic dicere in
illa obligacione que oritur ex lite
contes. nam ista habet ortum per se
separatum et distinctum a rei ven.
nec oritur simul cum ea. Item
facit pro Jo. et sequacibus quia si post
litem contes. desiit possidere sine dolo
et culpa est absolvendus et econtra
si cepit possidere est dampnandus
et econtra si incepit possidere ut
l. sin autem § 1. C. de rei vendi.
per quod videtur quod heres qui est
eadem persona cum defuncto qui de-
siit possidere nullomodo teneatur
et ille qui cepit possidere teneatur
in solidum. Ad hoc respondet glo. pro
mar. multum notabiliter quod illud quod
dicitur heres est eadem persona cum de-
functo est verum pro ea parte per qua
est heres, pro alia parte dicitur extraneus
ut probatur in l. cum a matre. C.
de rei ven. Sive dicas in suo
qui representat personam domini pro partibus
omnibus pro aliis est extraneus
ut l. servus communis sic omnium. C.
de stipul. servo. et ideo si ad unum
ex heredibus pervenit tota possessio
est perinde ac si pervenisset ad
extraneum pro porcionibus pro quibus
non est heres et ideo ex illo iu-
dicio teneri non potest. unde glo.
tenet contra et al. et idem
dy. hic et cy. in l. pro hereditariis
C. de here. vel ac. ven. sed contra
predicta facit quia si ad unum ex here-
dibus pervenit tota possessio facto
testatoris unde sua culpa de-
siisse possidere quam culpa venit post
litem contes. ut l. si homo. C. de rei
ven. sed si pervenit sine facto tes-
tatoris non videtur quod aliquid
sit heredibus imputandum quia desierit
possidere absque suo vel defuncti
culpa per ea que dicta sunt. C. vi-
dete glo. tua ultimo vero istud applicaret

Michi non videtur quod aliquid sit
heredibus quando res pervenit ad unum
facto testatoris vel heredum
non debemus distinguere utrum
lis fuit contes. vel non. Nam de iure
secundum iura hodierna sed quod per so-
lam libelli oblacionem fit res liti-
giosa ut in auct. litigiosa C.
de litigiosis. et ideo si possessor le-
garet testator unum rem ad h-
uc tenentur heredes ut l. ii. et auc-
tenticae si heres C. de litigio. Idem
ergo si unum ex heredibus prelegavit
quando pro illa porcione dicitur ex-
traneus ut dixi. quando vero pervenit
ad unum absque facto defuncti
vel heredum. tunc fateor quod illi
qui non possident non tenentur nec
possunt conveniri, quia desierunt
possidere absque dolo vel culpa
sed tamen ille qui possidet in solidum
ex eadem instancia in solidum que-
rimur non posset quia illa obligacio ista
actione non tenetur nisi pro hereditaria
porcione ut est dictum est supra ad casum
ergo predicta sic quando conventus
rei ven. decedit relictis pluribus
heredibus aut conveniebatur vel
quasi dolo desiisset possidere aut
conveniebatur quia vere possidebat, po-
tam aut decedit ante litem contes.
et heredes tenentur in factum
aut post et tunc quilibet tenetur
utili ut l. cum autem C. de rei ve-
ndi. l. pre. Secundo casu si possessio
possessio pervenit ad quemlibet ex he-
redibus pro hereditaria porcione non est
dubium sed si pervenit ad unum tan-
tum ad aliquem tunc dic aut ille
reus decessit ante litem contes.
aut post, primo casu aut pervenit tan-
tum ad unum facto testatoris et quilibet ex he-
redibus tenetur ut dicta l. ii. et auc-
tenticae si heres C. de litigiosis.
aut absque facto testatoris vel he-
redum. et tunc tenetur solum ille qui
possidet ut hoc § in prin. et de
rei ven. l. si possessor. Si vero decedit
post litem contes. et aut possessio perve-
nit ad unum facto testatoris vel he-
redum et quilibet tenetur pro parte here-
ditaria ut hac glo. et dicta l. ii.
et auct. nunc si heres. Si non per-
venit absque facto testatoris vel he-
redum et ille qui possidet ex eadem
tenetur pro parte hereditaria tantum
alii qui non possident absolvuntur
ut dictum est. Quod dixi quod
ante litem contes. reo defuncto ille solus
qui possidet tenetur aliquo casu
an super eodem libello procedetur
porrecto contra defunctum videtur quod
non quia pro aliis partibus personam
defuncti non representat ut dictum est
supra In contrarium videtur iste tex. aliter
actor nullam continueret dubitacionem
Quero quod super eodem libello proce-
datur, tamen debebit in processu
litigari quomodo ipse possidet in solidum
licet ipse sit heres pro parte. Et
hoc modo ab eo fiet lit. contes. per
istum textum Secundo quero
dixi quod post litem contes. ipso de-
functo licet quod possidet in solidum condempnatur
solum pro porcione hereditaria ex eadem
instancia Quero quid si
actor velit nova instancia recipere
dy. videtur tenere quod possit In contrarium
facit. C. quo et quando in. aut. quia semel

et stirpe unde sui. Puto dy bñ di-
cere, namque semel accōm pponere
cogitur in ea psistere ḡtra eudez
s; nichil phibet cōtra aliū dirigē
petitōem suam et renūciare pme
ut. l. iii. i. ff. C. de duob. ita ipxito
cum libellū dō q. herede; possidē
tem in solidum dō libellū tanq ḡt
possorem nō tanq cōtra heredem
ut. l. de eo i. ff. ad exhiben. et sic cō
uenio eū tanq extraneū. Ve-
mo ad sm̄ dubiū de stipe ut po
in tex. Quero qualr̄ ista he
redes ḡueniātur ex stipu. Iurecō
sultus hic non determinat. Una glo.
dicit q̄ reus pnl. et fideiussor te
in solidum. heredes vero pro pte
et istud dicit glo. pruula posita
sup u'bo ḡmittatur. Alia glosa
magna i. ff. dicit alr̄. aut possor
decessit ante litē cōtes. et i. q possi
det tenetur in solidū s; cōdēpnatur
p pte. Alij qui nō possidet tenē.
et condēpnatur pro pte sua tantū
post litem uero cōtes. omēs tenentur
pro pte sua tantū et dicit glo q in
hoc omēs cōcordāt. Michi vero
videtur aliter q hec stipo. eatenus
teneat q̄lz ex heredib; quatenus tenet
ipsa actio pncipalis/ et in quantū
in pmo iudicio quilibz heredū cōdep
natur in tantū hac stip. tenetur
ut tex. i. l. penales ff. iul. C. ad
tex. i. in l. fals. idem huius dixi i. l. eadem
l. fala. ff. cato C. de v. ob. faciat. l. i. de
positi. C. depositi. sm̄ hoc totus iste
ff. loquitur in cōuento rei ven. licz
predicta sint vera posset alr̄ i. tel
ligi q hic ff. loquitur sm̄ pcedēcia
q. qui cōuenie batur in edēdo de
ope. no nūci. i. quo venit ire hoc
ope. no nunci i quo venit reo hoc
e operis restitucio. q actō cū sic
in re scripta ut. l. pe. de ope. no nu
eadem ibi dicenda erunt q dca sūt
in rei vendicacōe. Bartho.

Pretorie

Coēr sūt in glo. Quero quid in eo qui tenetur satisdare ex promissiōe et satisdedit et fideiussor est effectus nō soluendo an iterum sat. dare teneatur. Certe puto q sic. quia non qz piculum inopie suppeccatus
non qz piculum inopie supeccante
ptinet ad creditorez ut. l. pupilli
ff. soror. C. de solucio. Aliud ē i
istis pretorijs stipulacōib; q. iurecō in-
officio iudicis/ nā finita pa stie
missione adhuc sbest equitas q
induat officiū iudicis ad faciēdū
eā iterū inpom s; qn promisi sa
tisdare et satisdedi finita pa ob
ligacōe nulla remanet actō p qua
possim cogi ad iterum satisdand.

In omnib; pretorijs

Ex stipulacōib; pretorijs p procuratorē; ḡuitur actio do mino sine cessiōe eā cog nita sicut in contractib; institorijs
hoc dicit. Oppo. et vr q i dis
tincte in pretorijs ḡuitur dno
sine cessione ut. l. in de i. ff. C. de
procur. et. l. si procur. de cō. ēo. di
cit Jaco. de areni. Illud ē uni i
stipulacōib; interpositis in iudicio
secus si sūt interposite ex iudiciū
q te nō dat dno sine cessiōe
nisi causa cognita ita log. hic
Q. io quid veritatur i cā cog
nicōe. Certe intellige si prius ius
copia haberi non possit. ita q
non pot cedere ppter eius absēcia

vel mortē; sicut dicitur in institore ut
l. i. i. ff. C. de institoria. et hic i
ff. et l. dapni i. ff. et ibi no. C. de
damp. i. fec. et C. de act. et obli.
l. i. et sic vides q inter pretorias
stipulacōes interpositas extra iu
dicium; et alias quātum ad acq
sicōem nō ē dīa. Sz q̄ro q̄a-
liter hec stipo. fuit concepta dic.
glo. intellige q procurator fuit stip
dno ad instar tutoris vel cur. se
cus si sibi nōie dnī qz tē i dicti
te sibi ḡritur s; dno cedere tenet
p actōz mandati. videte si sti
pularetur procur. ipsi dno stipo.
eēt ipso iure nulla ut no. C. de
v. ob. l. stipulacio ista ff. siquis
insulam et ibi dixi/ facit q no
i. l. i. C. de stip/ seruo/ sile vides
in sñia q nō valet si cōfertur i
psona dnī absentis ut. l. i. C.
de sentencijs. unde intellige hic
qn procur. ē stipu. sibi nōie dnī
alias non valeret.

In omnib; pretor

Vides hic q licet de natura pretoriarum sit ut cōitta-
ad marees ut. l. ij. ff. i.
certum. C. e. tamen si pena appo
sita ad penā/ nec desinit eē preto
ria/ q pena apponitur loco int. ee
de mente pretoris ut hic et. J. e. l.

Pretorie

Hec lex/ sic legitur in glo. ij. mo. sm̄ una lectu. di
cit. In pretorijs stip nō pot qlis dare pignora
vel depositum facere loco fideiussoz
s; fideiussor tenetur dare/ sm̄ alia
lectu. dicit q nō cogitur qlis dare
pignora vel facere depositū p fi
deiussz s; pot tn si uult. tex ibi.
vult fugi. i. fugi pot sm̄ unaz
lecturā. vel fugi. i. fugi cogitur
pot tn si uult sm̄ aliā lec. O
ppo. ad pmaz lecturā de promissor
ff. ff. C. de cōsti. pecu. Go. ad. cū
pmitto sat. dare et sic teneor ex mea
ḡuencōe ut ibi. Ad. cū teneor ex ed
icto pretoris ut hic. Istam lecturā
tenet pma glo. Istud idem tz
J. de regu. iur. l. inter. ff. nemo p
glo. et C. de lit. q. aut offat
ubi tenet q qlis nō pot dare
pignora uel facere depositū si
uult/ et qui tenet assignat roez
qz pretorie stip sūt ita limitate
et ista certa forma ē eis data
a qua nō ē recedendū et hoc vi
di tenere Jaco. butri/ hec opinio
nō ē vera. p l. i. ff. an pignorib;
C. de colla. bono/ quoū lega. l. ff.
ff. si legatarum q. l. expssit locu.
in pretorijs stiplacōib; pro hoc
vr tex. i. l. hec ff. i. J. de v. sig.
Nec ob. hec l. qz dz expom fugi
i. fungi. cogi/ et istud tenz sa
glo. hic/ et C. qui sat. da. cog. l. i.
et in auten. de exhiben/ et i cō
duce. reis ff. suscepto/ et hoc te
nebat Mar. sy. Ad puto uin
p. l. ples cau. alias plus cauit.
J. de regu. iur. Uterius oppo.
q nō requir. fideiussor ut. C. e. l.
i. ff. stipulacōem. Go. regulr req.
fideiussor. Fallit in casib; ut ibi
Item oppo/ q qn̄ez pignora
de necessitate req. ut ista. de sat
da. ff. si uero aliquis. dicit q dā
ibi speale/ qn dns sat dat. p suo.

pidatur Vel veri. Ibi nichil dicitur
de pignore quod tradatur sed de
ypotheca. vnde bene colligitur quod ob-
ligare bona non est pignori trade-
re hic. ¶ Quero an hoc sit de-
ferendum indistincte quod quis cogatur
obligare omnia bona sua qui fide-
iubet vel dat fideiussorem glo non
determinat / Puto hoc esse arbitrio iu-
dicis remittendum ut C. e. l. ii. i.
dicis remittendum ut C. e. l. ii. in
fi. qui iudex arbitrari debet quis ditis-
pro suo periculo satisdat ut in § si vero
aliquis ¶ Item quod quis non tenetur
nisi ad simplicem caucionem ut
l. filio C. ut le non ca / et hoc in dis-
tincte approbat consuetudo ut ff.
bonorum obligacio inferatur in persone
¶ Quero quid si dat fideiussorem aliquem
qui non possidet immobilia an suf-
ficiat dicit remittit ad non in aucten-
de exhiben reis. § sancimus dic ut
ibi An autem sit idem si alius promisit
cauere ydonee / vtrum autem suffici-
at nuda promissio an ypotheca
bonorum / glo parvula videtur dicere quod sic
in l. si mandato tuo in fi. C. mandati
sed non puto verum quod promissio cum
ypotheca dicitur nuda promissio ut
dicta l. filio / et qui tenetur ad
nudam promissionem tenetur ad ypo-
thecam ut C. dixi / debet igitur ubi
ydonee aliquid operari / aut igitur
illa glo non bene dicit / aut aliter
debet intelligi. Ad euidenciam

Paulus debetis satis quod
quis herede institutus sub con-
dicione pendente condicione
potest petere bonorum posses-
ut l. ii. § si sub cond. C. de bono
pos. secundum tabul. ¶ Oppo. de l. inter
omnes C. qui sat da. co. Dinus
in ore hec lex legitur duobus modis
pro paulus notat approbando quod
sequitur Alio modo paulus notat rep-
bando quod sequitur ut glo dare dicit
que dicit bene in omnibus partibus iste
ibi dinus dicit quod ubi agnouit bonorum
possessionem non satisdat et que glo est
l. inter omnes / nam sine dubio
tenetur satisdare ut ibi.

In stipulacionibus Oppo.
de l. de
die in prin. C. qui sat da.
cogatur dicunt quidam ibi lo-
qui in stipulacionibus in respone-
dis. hic in stipula. iam interposita tu-
de / siue sit stipu. interposita siue in-
terponenda / pretoris est interpretacio / tamen
in hiis que pertinent ad pretoria iu-
dicorum interpretatur pro actore ut
dicta l. de die / in aliis interpretatur
prout ei suggerit equitas ¶ Op-
po. C. de pac. l. veteribus et l.
stipulacio ista § in stipulacionibus C.
de v. ob. Ex aliud in conuencionalibus
stipulacionibus ut ibi / aliud in pretoriis ut
hic ut dicit tex in l. in conuenciona-
libus C. de v. ob.

Valerianus Ista l. est
difficilis
et subtilis / et alias in aps.
si pretor Et hoc dicit In
stipulacionibus pretoriis
interueniente noue persone nouacio non pre-
sumitur ipso iure sed ope excepcionis
hoc dicit ¶ Oppo quod ista stip.
non valeat ut l. qui bis C. de
v. ob. dicit glo non valere alias
quia ex utraque non potest exigi solid
tamen utraque valet et bene essem. Tu
dic veius / ut ibi dixi secundum Ja de are.

quia ista non valet quia continet tantum con-
sensum / hic vero continet aliud ideo vale-
at ista. ¶ Item opponitur de l. iudex
C. de re iudica. Sed hic loquitur in
sententia interlocutoria ibi in diffinitiua
Certe idem puto si ista esset
diffinitiua secundum quod dixi in l. i. in fi
C. e. ti ¶ Oppo et nunc in tro
mani nouacionem quam manum pro-
misi me dicturum hic / et videtur quod
per nouacionem tollatur prima ipso iure
non ope excepcionis prout hic di-
vnde videtur obstare l. i. C. de nouac
et in l. cum in mo tol obli § preterea
dicit glo hic pretor noluit facere
istam nouacionem non contrahentes
neque si contrahentes voluissent pa-
cet ipso iure sublata ¶ Contra
hec oppo quia ymmo stipulator hoc vo-
luit cum interueniente noue persone
secundum ista tempora presumebatur nouacio
ut C. de nouacio l. fi. et in l. quod
mo tol obli. § preterea Sed dicit
glo indistincte tunc cum aut agitur
expresse quod fiat nouacio et fit
aut agitur expresse quod non fiat no-
uacio et utraque obligacio remanet
et non fit nouacio ut l. iiii § si
ex conuencione C. de re iudi Aut
agitur tacite et tunc remanet vtraque
sed prima ope excepcionis tollitur ut hic
nisi sit actum quod remaneat ar.
l. si fideiussor in prin. C. qui sat. co.
contra istud quod glo dicit quod quando
tacite agitur non fit nouacio ipso
iure est contra tex / et glo C. de
nouacio l. i et ii. prout loquuntur
secundum hec tempora / ideo quia de C. u.
dicit hanc glo dicere verum in sti-
pretoriis / nam in conuencionalibus siue
agatur tacite siue expresse fiebat
nouacio / ita non ipse in l. in stipu
§ si pacto C. de pactis quod sic
placet / petrus tamen ut refert Cy. C.
de nouacio l. vltima dicit quod
hoc est ideo quia stipulacio interponitur
cum aliis personis ideo nouacio ipso
iure non presumitur quod non plus quam in-
teruentu noue persone magis de fa-
cili deberet presumi nouacio ut
dicto § preterea in l. cum mo tol. ob.
et l. vltima C. de nouacio / et J. di-
cit ¶ Item oppo quod nullo modo fiat
nouacio nisi agatur expresse ut l.
vltima C. de nouaci. et dicto § pre-
terea / glo que est hic dicit vnum mira-
bile quod in modo faciendi nouacionem
nichil est inmutatum quia tacite et
expresse poterat fieri olim et hodie
sed in modo presumendi nouacionem
fieri tacite est inmutatum facilius
enim presumebatur olim et difficilius
hodie / et hoc tenet Jaco de raue
et dicebat esse suam opinionem ut Refert
Cy. in l. vltima C. de nouac Tamen
quidquid dicat hoc est contra ea
dicte l. vltime et dicti § preterea
et contra id quod tenet glo in l.
ii. C. de nouaci. et ideo dico quod ho-
die est inmutatum quia nouacio non
fit nisi expresse agatur / et ideo pro
declaracione prius materie sciendum
qualiter et quando fit nouacio / aut lo-
quimur secundum iura antiqua ante tempora
pretoris et tunc siue addebatur siue
detrahebatur et interueniente aliquibus
noue persone presumebatur nouacio
/ et de iure isto fit mencio in l. fi.
C. de nouacio / et in dicto § preterea
in l. cum mo tol obli / et ibi glosa
Aut loquimur secundum tempora pretoris et tunc in stip.

fterius no fiebat nouacio ipso iure n
expresse ageretur hoc a partibus ve
rius sed fiebat ope exceptionis Si no
loquimur in stipulationibus quecumque alibus
tius aut secunda continens continet plus
quam prima aut minus aut tantudem
aut aliud prorsus primo casu presu
mebatur nouacio secundo casu no pre
sumebatur ut l. qui usufructum. ff. de
v. ob. et l. si pupillus § qui
actum ff. de nouacio quod intellige
quando secunda continebat minus re Si no
quando continebat minus tempore dic ut di
xi in § i glossa. Tercio casu quando con
tinet tantudem et aut interueniebat
noua persona et presumebatur nouacio
nisi esset actum quod essent duo rei
ut l. iii. i prin. ff. de duobus reis.
Aut non interueniebat noua persona
et non presumebatur nouacio ut l.
scire debemus i prin. ff. de v. ob. Quarto
casu non presumebatur nouacio n
expresse hoc ageretur ut l. fundi
cornelianum ff. de nouacio Sed no
loqueris secundum iura hodierna quod
iure nunquam presumitur nouacio nisi
hoc agatur expresse ut l. fi. C. de
nouacio et dicto § preterea tamen
ubicumque olim presumebatur nouacio
tacite hodie nouacio fit exceptione
causa ut l. ii. ff. de nouacio Pre
dicta sunt omnia vera in stipulationibus equalibus
sed si una esset stipulatio principalis altera
esset penalis an fiat nouacio
dixi plene in l. ita stipulatus ca
ffrancia ultime parte ff. de v. ob.
Quero quid si ego promisi .x.
dare in foro mayi postea promisi da
re .x. in foro augusti an potes
agere ex prima stipulacione dicit glossa quod
nouatur prima ope exceptionis quia con
secunda contineat minus tempore cum prestatur
secunda non presumitur no
in tempore longius quia non presumitur no
uacio ut l. qui usufructum Ro illud
verum quando continet minus re sed si con
tinet minus tempore presumitur i contrarius
longius sed vidi fieri tamen prorogatio
ut l. cum stipulacionis fuerint in capitulo
ff. de v. ob. merito nouacio fit
ope exceptionis. Ultimo quero ac
cedit fideiussores de iudicio sisti
et iudicatum solui postea iterato dedit
alios fideiussores utrum videatur a prima
obligacione recessum ut primi fideiussores
sint liberati et videtur quod sic ope
exceptionis per hac l. sed no puto nam hic
debet intelligi quando obligacio principalis est re
nouata et nouum fideiussorem dati et
io puto quod si ille qui primo vendidit
actum fecit et dedit fideiussorem si ite
rato vendat et promittat et iterato
dedit alios fideiussores primi sunt li
berati ope exceptionis per hac l. sed
si post primos fideiussores datos
alios daret et iterum alios daret
nulla facta mencione prime obligacionis
tunc primi fideiussores non essent libe
rati et si eis accederet ar. l. si ca
ueris ff. de fideiussoribus.

In huiusmodi

Oppo de l. non quitur
ff. de arbitris dicit glossa
quod ista l. continet consilium
quod certa pena inseratur non autem
quod si committeretur stipulacio viderentur
facere ad hoc ff. e. l. in omnibus
el. fo. Querit glossa utrum quis
cogatur promittere penam et arg.
glossa pro et contra multum sollempniter
ut in ea patet finaliter determinat quod que
penam promittere non cogatur nisi
velit ut l. ii. § fi. ff. si quis caucio.

Idem tenet glossa in dictam l. ii. § fi. ff.
qui satisdare cogantur Mar. sil. dicebat
indistincte cogendum certam penam
promittere hodie secundum consuetudinem ut l. quod
si nolit § qui assidua ff. de edilic
edic. et idem tenet Jaco. buttrig.
Alii dicebant distinguendum an hec
stipulacio inponatur super re inestima
bili et cogatur promittere certam
quantitatem ut l. procuratur ad exhib.
§ fi. i. rem ratam haberi et l. iii. i.
de custo reorum Alii ut ol. dicit hoc
totum relinquendum iudici ut l.
ii. i fi. ff. e. ti. Michi videtur quod omnes
bene sentiant unde dico sic an pe
na debeat inseri vel non hoc est ar
bitrio iudicis relinquendum ut l. ii.
ff. e. ti. Hoc autem iudex debet ar
bitrari in casibus primo si impo
nitur super re inestimabili ut dicta l.
procurator ad exhiben. § fi. Secundo
quando sufficit nuda caucio sine
fideiussoribus quia hic fideiussori est fina
le ita dicit glossa notabilis in l. iii.
§ quinto ff. si cui plus quam per l.
falcidiam Tercio quando hec satisdacio
interponitur ad purgandum mo
ram seu ad euadendam aliquam
penam vel obligacionem in qua ca
deret tunc equum est quod certa pe
na promittatur et magna ita
dicit glossa notabilis in l. iii. i fi.
ff. de ali. indi. mu. causa fac. Quarto
nato si est consuetudo ut l. quod
si nolit § qui assidua ff. de
edilicia edic. et l. si pignus i fi.
ff. de pigno. accio et l. si plus
§ .r. ff. de aqua plu. arcen. Secundo
queritur dy. quid si in stipulacione promisi
stare de expensis et interesse
tuo dicto vel tuo iuramento an va
leat et quid operetur talis stipulacio
Certe valet et si arbitrabitur
bene stabitur suo dicto alias redu
cetur ad arbitrium boni viri ut
l. hec vendicio ff. de contrah. empc.
et l. in persona § generaliter i. de iure
iurando Ita dicit dy. in spec. de plac
§ videndum .v. quid si ibi dicitur
vide dicere quod talis conuencio n
operetur dicens C. i l. sique in conscribe
ndo C. de epi. et cleri. dicit quod ta
lis conuencio non valet quia per hoc
quis inuitaretur ad delinquendum
ut l. conuenire ff. de pact. do. Sed no
ob. l. iusiurandum quod conuenit C. de
iure. iur. quia post debitum contractum
bene possum alicui deferre iuramentum
sed de debito contrahendo
iuramentum deferre non possum ar. eius
quod dicimus de pacto l. commissoria
§ an interponatur ab inicio vel ex
post facto ut l. quinus alias sapit ca
lipodius ff. de soluc. Sed no ob.
l. theopompus de dote prelega. quia ibi
in ultimis voluntatibus et hoc est per
Alii dicunt quod id quod dicit dy. quod
reducatur ad arbitrium boni viri non
procedit quod verba stipulacionis sunt promitto
stare dicto tuo vel simpliciter verbo
tuo vel tuo iuramento quod verba important
meram voluntatem ideo non est locus re
ductioni ad arbitrium boni viri
ut l. cum quidam de le. ii. et l. si
de illo § quamquam de le. iii. et l. ul
ultima § i ff. de fideic. lib. Quid
dicemus rebus dubiis et l. fideic. in fi.
ff. de fideic. liber. Quid dicemus puto

q si promitto stare simplici dicto tuo
vel tuo iuramento q istud me nō ob
liget quin ego possim hoc reuocare
antequam tu declares/ eam/ ē i l. sequens ius
iurandum. C. de rebus cre et iur
iuran. ubi erat delatio facta in
iudicio que hz vim stiplōis ut
l. cū condimus. ff. de fideiussori
.bu. et tamē pot reuocari multo
magis si hoc ē factum extra iu
dicium. S3 postquam q̄s declarauit
dico q valet eius declaratio/ tn̄
dz reduci ad arbitrium boni viri
vt l. si libertus. ff. de ope. liber./ et
l. se. ff. de arbi./ et l. si p ea. C. de
dotis pmiss. et q ibi no. p glo
et p docto. Non ob. si dicis q
p hoc inuitatur ad delinquendum
q2 arbitrium boni viri tollit co
trarium. No ob. si dicis q qn̄ co
fertur in simplicē voluntatē nō
hz locū arbitriū boni viri/ q2 sē
intellr̄ dū tn̄ dolus absit vt. l.
creditor § lucius. ff. manda. s3
dolus psumetur si plus debito
arbitratur. g°. et̄. Vltimo hec
l. facit. scdm dy. q sit triplex ītēē
s. ītēē singulare cōe et quecōnale
videtis hic q pmittr̄ certa qn̄
tas pro interesse. Alij dicunt q hic
ē cas° ī quantum. s. q nō est nisi
vnū interesse. hoc autē estimatur
diuersimode/ quia3 estimat singlari
quia3 cōmuni estimatiōe conuenien
vt hic/ et hoc placet/ q̄suerunt et
. C. de sen. que p eo q īterest/ et dy
ponit ī c. mora de regu iur li.
. vi. et glo ponit ī l. i. ī pn. ff.
de actio empti.

Rem pup. sal fore. Rca

Cum pupillo.

Q. uero qn̄ pot
agi tutele act° dic
glo q tutela finita
ut. l. nisi finita
. ff. de tute. et ra
dis. Queso an
omnis tutor teneatur
satisdare glo di
cit q sic nisi sit testamentarius uel
datiti° ex inquisitiōe vt insti. de sa
tisda. tute. cura. § i. Alibi vide
glo velle q indistincte oēs tutor
satisdet ut no. C. de tu. uel cura
q sat da no de. l. i. Alibi glo distig
uit et melius. aut quis ē dat°
ex inquisitiōe a iudice maiore et
nō satisdat/ aut a iudice minōe
z tūc sic no ī auten. ut hij qui abe
. ha. pi. res mi° § pe. de hoc p Cy.
. C. de tu. uel cu. qui. sat. no de. si
. fica. Q. ro q requirantur ad hoc
ut tutor possit administrare di
cit glo. q satisdet in casibus ptac
Item q iuret bene administrare
vt in auten. ut hij qui obli pi
res mino. § fi. Certe 2 alia
plura requiruntur q no. ff. de le.
. tu. l. legitimos/ eo addito q
defensionem prestet scdm forma
. l. vltime ę defensiōes. C. de ad
mini. tuto. et i° de hoc. per doc.

Si pupillus Cum
se. No. melius est ppic
q cōmune/ et io hic stt

vt stipuletur pupillus p se nz p suum
ut sibi querit dtm̄ nā qn̄ stip
ulatur p aliuz q̄ritur sibi vtil
et apd alium est directa. Q. ro
verum ex stiplatiōe notarii detur
pupillo vtilis sine cessione tex.
hic nō exprimit dy dicit q sine
cessione et nichil allegat hec
textum in l. ij. C. de magi. co
uen. Queso cum hoc sit
verū in stiplōibus ptoriis et iu
dicialibus z ex contractu notarii
nob° q̄ritur vtilis. Quid ī quen
tionalibus de quo fuit opi Innoc
ī c. dudum de electi/ quinīga tenz
q hoc nō hēat locū ī quecōnalib3
q2 oēs l. q de hoc loquuntur ī ptoriis
et iudicialibus vt hic. et. l. nō ali°
et l. hius verbis. ff. de adoptio
Idem videtur tenere glo Jo. an.
ī c. quoq° de usuris li. vi. glo ma
vr̄ tenere contrariū q ī distincte
p notarium q̄ratur dr̄ ponit hunc
casum īter alios qbus q̄ritur vtil
vt no. īsti. de ĩutili. stipu. § sique
Alij idem tenet dy. ī l. i. § exige
de magis. quem Idem tenz guil.
de Cu. ī l. nō aliter. ff. de adop.
et all l. quauis. ff. de usur. q. l.
pot facere vnomō intelligendo
quod dicis/ teneo indistincte q
p stipul notarii vel cuiuscumq3 al
terius officialis publici possit
nob q acc̄ vtil de nota° cōstat hic
et l. nō aliter/ et l. huius verbis
. ff. all./ de aliis officialibus pbatur
ī auten. vt sine phi ma. debi
et cerdi § quia vero et ibi no.
ī auten. de hiis q que et reque.
. § i. et ibi no. vnde sumitur quod
libellum. C. de lit. cōtes/ et ibi no.
et in auten. de li. § ad excludē
das/ vn sūi auten. C. de epi
et cle. et ibi etiā no/ et ī auten.
de here. que ab ī testa. § ex hiis
vn sumitur auten. matri et aiue
. C. qn̄ mu. tu. off. fūga pot/ et
ibi etiā no. pterea q idē sit ī co
uētionalibus/ probo/ nam ī modo
acquirendi nō ē diffā int stip.
quecōnales et ptorias ī ptorias
extra iudicium nob q̄r° p notam
vt insti. de sat. dac. § si vero a°
g° idem in conuētionalibus/ et hoc
puto verum. Puto tamē q co
silium sit q si notari° ē pns
faciat tibi cedi q2 ad hoc cogē
vt l. possio § et si possio. ff. de
acqui. pos. Si vero nō posset
hri tūc sine dubio cōpeteret tibi
vtilis sine cessione vt. l. i. ī fi.
. ff. de īsti./ et l. i. C. de actio et obli
et no ī l. tamp ī fec ī fi. ff. de tap
infec. et dix. ff. ti. i. l. ī ptoriis
el. pino. Q. ro qn̄ notarius
stipulatur vtrū ē nccē q dicat
promittis michi notar° tanq p°
pse recipienti noīe oium quoz
interest et̄. Ro fateor q si nō
stipularetur tanq pca psona nō
posset aliis q̄rere s3 ego psumo
q si stipulatur tanq notari°
q psumatur stipulari tanq pca
psona/ et noīe oium quoz ītēst
ut. l. cū post § i. de admi. tu.
et. l. vltima. ff. de institoria

Non quasi illud

No. q hic ea que
stricti iuris sunt exten
sionem non recipiunt na
hic vides q qui pmittit

rem pupilli sal fore, no te, nisi ad
id q deuenit in actione tutele dire
no ad id qd venit i actione utili fa
ar ad hoc l. si pugnans et l. si in
ar ad hoc l. si pugnans. et. l. si m
ce ff. de euicto, et l. no quocuq
ff. si. cu sua glo de le. i. Scdo
no. tex eius q querit d i l. i.
i pn. ff. de admi tuto, cui cogi
tutor gerere, q3 etia no gerens
tutor gerere, qz etia no gerens
tenetur utili, ibi dicitur plures ac
tenetur utili, ibi dicitur plures ac
una habes hic, et ad hoc ut possit
teneri ex stipu rem pu. sal fore.
Querit glo an teneatur utili
ex stipulatione quidam q sic ut mar
glo dicit contrarium. i bn Q
ro quid si tutor qdam gessit
qdam non, an pro no gestis tea
hac stip^{ne} puto q sic qz tenetur
directa ar. l. si tutor i pn ff. de
auc. tu. quecta l. i. i pn. de ad
mi. tu. et hoc ff. tene menti hunc
ff. quia est notabilis. Ro. q tu

Hanc stip tor potest
conueniri demu finita tutela sz
curator statim contra ff. de admi
tuto. l. actus, so ut plene nota.
C. de admi. tuto. l. aduersus.
dic ut ibi plene qz e longa materia

Si tutor Queritur contra
quem agetur
dicit glo contra defensorem eius
uel contra curatorem datu bonis
et hoc multis pz. Id uero qd di
et hoc multis pz. Id vero qd di
de defensore qui venire i iudicio
noie capti ab hoste perdet si ille
captus reuertetur, si no ibi morit
quod gestum est no valet ut l. q
sen. sine appel. i. com l. i. i fi ar.
ad hoc i l. si cois fuius meus
ff. fuius capto ff. de stip seruor

Si quis curator
Oppo. q etiam si non gerit te
neatur. ut l. ii. i fi ff. de cu. bo.
dan. glo dicit aliud i curatore
dato bonis ut ibi, aliud i curatore
adulti ut hic vel dic sm dy. ibi ge
ssit ex voluntate hic ex nccitate. ar. l.
iii. ff. in eo de admi tex ad cura
pti Quero q e racio diuersitatis inter
tutorem et curatorem dic ut i glosa
Quero q e racio hoc dicm in se
reuoluitur, dicite sut opi. una i.
septimus stip committitur ff. quoties ma
le gerit et ista e vera, Alia ut dicam
reuoluitur i. obligacio una i reuolui
i alia vltima vbi gracia pro male
administracione tenebar tibi dare centum
statim cum no exigo illa centum pro obli
gacio comittitur i alia fiam qz no
exegi et sic de singulis sz hoc non
plz qz una actio denolueretur i alia
ita demum si actoris interest ut l. di
uortio de negoci gestis sz hic actoris
no interest qz reus quare tene pa
Sz ad illam opponitur de l.
si duo ff. de arbitr So ibi i m
penali hic in interesse

Seruus Oppo de l. i.
in pn. ff. de
ver. ob. So fallit hic re
glo et dixi plene i dicta
l. i. i pn ff. de v. obli

Et si ad species
Queritur curator datus
ad litem teneatur satisdare
glo dicit q sic per hanc
l. tene menti Sz an teneatur facere
inuentarium glo tenet q no i l. de
creacionibus. C. de epis. audi ar. ad
hoc l. nulli ff. cu aut. C. de epi et

cle. et ar. l. hoc iure ff. de solucio, na
cum curator ad lites no possit soluc
recipere ut dicta l. hoc iure qz no
dz facere inuentarium qz saltim ad eu
puenit ad eu instra ce ar h9 l.
et. l. cirographis in pn ff. de
admi tuto, et l. tutores C. de ad
mi. tuto, et illa instra dz ponere
in inuentario Alii distingunt aut
loquimur in procuratore actoris et tunc
qz ad eum dz puenire instra pupi
lli dz facere inuentarium Aut loquim
in procuratore ex pte rei et tunc q
non hz aliquid aliquid facere nisi
negare et tunc no dz facere inuen
tarium hanc distinctionem ponit ol.
sz no plz qz qnqz ex pte actoris
no se i instra sz soluz testes produci.
et fiunt interrogaciones ex pte rei
sut quandoqz instra sz de consuetudine
no facitur inuentarium et de hoc i
spec. de actore ff. i. v. pubes i v. se.

Cum pupillus
Innuit hic q nomina no
sunt in patrimonio contra
ff. de ver sig. l. bonoru So
fateor q noia sut in patrimonio
sz eaque a debitoribus debet eti
gi no sut in patrimonio et eo re
spectu sic loquitur hec l. C
ro utru usure veniat in hac
stipulacione quida q non Tu dic co
trarium ut in duabus legibus sequentibus

Si postea Cum se. no.
q fideiussor
simpliciter acceptus etc. ad
usuras non venit oppo
iudicatis ex natura ac
cionis de hoc in l. quero ff. loca
cionis et l. centum capue ff. de eo q c.
loco et ibi dixi Hec l. di

Si plures primo ponit
verum dictum q fideiussor
unius tutoris no hz benefi
cium diuisionis, 2° re
spondet cuiusdam tacite obiectioni
qre secus sit i pluribus tutoribus, eadem
fortuit una obiectionem et ei videtur
qui secus in fideiussor aliorum q
ibi nec quintum, ni ibi ceterum, et
est pulchra et no. lex ista. Op.
ff. de fideiussoribus tu. l. si pupillus. So.
ibi erant plures fideiussores diu
sorum tu. hic erat unius tantum
tutoris fideiussor

Iudicatum solui. Rubrica

Glosa continuat Dixit de p
torijs stip in genere et pretoria
est unam speciem nunc prosequitur aliam speciem
Et circa rubricam queritur plura
primo qui dz interponi ista caucio
dicit glo an litem contestatam ut l. de die
ff. si vnus ff. qui sat. da. cog. id
no. i. se. c. ti. ff. si vero q intelli
ge, nisi procurator interueniret post
litem contes. qz tunc etiam post in
terponeretur ut l. ii. C. de procur
eius lit. et no. i. l. pomponius ff. ita
ff. de procur. Scdo quero
aq dz prestari ista caucio, dicit
glo olim a quocumque suo vel ali
eno noie conuenito reali vel p
sonali actione Hodie vero prestat
ab eo qui suo nomine conuenitur
ut est de sat. dan. i pn et. ff.
sed hodie in eo q dicit oli p
stabatur a conuento suo noie psonali

Vendicat vim ut dixi in vers. sim
ex. in l. scimus homines ff. de
fideiu. ¶ Tercio quero utrum
prestetur ista caucio a procure
qui habet mandatum / glo. di
cit quod sic C. de sat. da. l. i. i fi.
et fideiubet pro suo procurate
dns si e. pns / si vero eet absens
procuratori sibi invenit fideiuss
prnum quod dicat sive habeat ma
datum sive non / est verum licet
secus sit in caucione de rato q
non prestatur cum e. certum de ma
dato ut C. de probacio. l. i. / et
i h. i. l. ne sat. datio / idem dic
ut l. non solum ff. qui alieno
ff. de procur. et p doc. i. l. i. C.
de procura. sim quod d. si e. ab
sens dns procur. sibi inveniat
fideiuss dicat dy. est vim n. eet
a dno relevatus p promissionem
factam notario recipienti noie quorum
interest prout consuetudo e. / et tex
dicat insti. de sat. ff. si vero ab
et isto casu dicet dns fideiuss
procuratorem pro absente et ignq
rante pot quis fideiubere ut l.
fideiubere ff. de fideiusso. / et l. ex
mandato ff. i. ff. manda ¶ Sz
etiam hoc queritur an saltem nu
da caucione procurator teatur promittere
licet sic sit a dno relevatus spec
i. ti. de sat. d. ff. expedito circa
fi. ff. / tenet quod non / sz contra hoc
facit quia obligacio fideiussoria
no pot ee sine principali ut l.
fideiussor obligari in pn. ff. de
fideiuss / sz hic no e. pnl. g. d.
nnus no pot dici fideiussor Q. da
volentes sustinere istam opinionem
dicunt quod hic fideiuss accipe sine
principali ut no in l. ii. ff. i. ff.
qui sat. da. co. et ita loq. l. si
barsatoria / sz ista qo loquitur i
caucione iudicati sol in qua i. est
pnl. et fideiuss ut ff. ti. ii. l. f.
torie. Unde alii volentes hoc su
stinere dicunt quod procurator e. pncipal.
quo obligatur p lit. ge. in q. q.
contrahitur ut l. iii. ff. idem scribit
ff. de peculi. et no. i. l. ii. ff. fi.
ff. ti. ii. hoc no e. bene dictum
nam p lit. contes. quis obligatur
instancie / no autem obligatur ei qd
in sma venit qd apparet quia in p
curator no fit exe / ut l. plau
cius ff. de procur. / hic autem
loquitur in cau. iudicatum solui
in qua nullo modo procur. i. pnum
obligatus et sic eet fideiussoria
sine principali Alii volentes su
stinere hoc dicunt quod no e. mirum
quod fideiuss sit sine pnli sic aliquando
quis principal sine herede decedit
ut l. stichum aut pamphilum
circa fine pn. ff. de solu. / et l.
sine herede ff. de admi tuto / sz
hoc no e. bene dictum quia ab i
icio no pot contrahi obligacio fide
iussoria sine principali licet ex
post facto quamvis possit subsistere
ita no. ff. de posite l. i. ff. ide po
po. prolatum i. l. postquam in pn.
ut le. no cavea / dy hic no bn
se firmat dicat tamen / dicit in
hoc e. ar quod procurator ipse debeat ca
vere nuda caucione ff. de usufru
ca. re. que usu. consu. l. thz / et ar.
l. filio et l. sign. ff. i. ff. ut le. no.
cave. dns Cy. in l. i. C. de sa
tisda. movet istam qonem et dix
me audiente quod ista fuit prima
qo que fuit sibi commissa postquam
redijt de Bononia / et declaravit
quod procur. dz cavere iudicatum
solui ut sic ipse sit pnl. dns fide
iussor hoc probat p dictum ff. si
vero ab insti. de sat. da. ubi dicit
quod dns fideiubet pro procur. g.
procur. e. principalis p hoc ff. de p
curato. l. minor. ubi dr minori et
fideiussoribus succurratur g. apparet quod
procurator e. obligatus Jaco. de ar
cangit hanc q. i. e. ti. l. si ad
defendendum. et ubi dicit sic modus
relevandi procur. pot ee duplex
uno modo quod dns promittat p pu. re
suo notario recipienti noie eorum quorum
interest et det unum fideiussorem ipsi
notario tunc sufficienter quia eet
principalis et fideiussor ut dcta l.
si ad defendendum i. e. ti. melius
fuit licet ipse no allegat l. si de fide
ff. de procur. Alio modo releva quod dns
ipse promittit simpliciter nec dat fideius.
tunc no sufficit sz procur. dz ca
vere nuda caucione ut l. i. ff. exige
ff. de magis conve / quod michi
placet ut dicta l. tribus de
usufruc ea re que usu consu. n. et
l. sign. ff. i. ff. ut le. no cavea
hoc sentit glo. i. l. iii. ff. qmvis ff.
sicut plenius quod p l. fala. licet ita sit
de iure tamen etiam in multis ptibus
consuetudo observat contrarium / nec vi
di umquam obtineri sup ista except.
¶ Sic dy. quando promittit dns
et procurator et principal fideiubet
pro eo i. quem pnus fiet exec. di
at dy nunc relevans dns est pnal.
et io contra eum pnus fiet ex
ecuc. / dicat dy reuera dns est
principalis / et ideo contra eum
pnus fiet execucio et contra fideiuss
in subsidium ut in auct. de fideius
in pn. et ff. i. fac. ad hoc ff. de
pact. l. fideiussoris cu. l. ff. et
l. de die ff. qui mulieris ff. qui sat.
da. co. Quod intellige nisi eet
procur. in rem suam ar. predictarum
legum. ¶ Qro quid si dns q
procuratorem suum sic relevavit no est
solvendo / nec possidet immobilia
Rn ideo no videtur ydoneus fideius
ut no in auct. de exhiben. et intro.
reis ff. sanctimus / et salce no pot
relevare procuratorem suum a caucione
de iudicio sisti quia si ipse dns eet
pnus cogeretur eam prestare ut l. sta
endum ff. qui sat. da. cogu. ¶ Q
ro utrum posset relevari procurator
in instris procur. a caucione de defe
dendo spec. i. ti. de sat. ff. expedito
v. item quid. inde dicere / quod no
quia si dns promittit de defendendo
quod debeat facere procur. promittit factum
alienum quod no pot / dz g. dicere
sic promitto me curaturum i. facere
quod defendet et sic procederet Du
to contrarium quia promittendo de defe
dendo simpliciter sufficiat / nam i. pro nomine
stip. talis promissio resolvitur ut
ultra promittere se curaturum et
facturum ut dixi i. l. quociens ff.
de v. ob. et l. stip. ista in pn. e.
ti. ¶ Sz quo utrum ista promissio
facta p procuratorem sufficiat sp. mandato /

ab ipso priuare R o no vt. l. si auce
acceptum. j. e. ti. et ideo consuetudo
est vt dicatur q ipse promittit p
ipso comitte et pro substituto ab eo

Incipit Opponitur de cedere
diem. j. de uer sig. dicit
glo. fateor q dies cedit.
sed non uenit. glo no dicit
verum nam tempus quod datur iudi
catis pro satisfacione gratia indulgetur
soluendi nec impedit diem ob cedere
tere et venire ut. l. cum milit. ff.
de compensacio. sed l. cedere diem lo
quitur de die qui inest obligacioni
Oppo q ante sententiam cedat dies
ut. l. cum querebatur. j. e. So hic
loquitur qn stipulacio committitur ex
clausula q verbum sonat sed cl'a
de defendendo vel de dolo malo pot
committi ante sententiam vt. l. contraria
et proba. j. e. l. iudicatum solui
Queio dicitur hic q extraneo
in tempus rei principali indultum dif
fertur Queio utrum sententia lata
contra principalem posset fieri execucio
contra fideiussores sine nouo pro
cessu glo in l. vltima. C. de usur. rei
iudi. simpliciter dicit q sic idem ia
de arcen. ff. de fideiuss. sine nouo pro
cessu glo. in l. vltima l. siquis pro eo. ff.
si numos. cum sint omnes no hz locu
in fideiuss. contractus sed in fideiuss. iu
dicii et q in fideiuss. contractu non fit
probat in l. grece. ff. si arbitrare. ff.
de pignor. et j. de appellac. l. asiria
in prin. et C. de his qui ad eccle
consu. l. prius. ff. addicientes hoc
tenet odof. et in spec. in ti. de exec.
sen. v. sed numquid hoc tenuit gar
sias et dns Jo. an in c. i. de iur
iur. et damp da. li. vi. et C. i
dicta l. vltima de usur. rei iudi.
et guil. de Cu. in l. ii. in fi. ff. qui
sat. da cogu. vnde teneo hoc pro vero
q in fideiuss. contractus no fit exec
sine nouo processu. sed an in fideiuss.
iudicata de hoc sunt opi. et io hoc
relinquo in dubio. Et quero an in
fideiuss. iudicatum sol. fiat execucio
glo q sic in dicta l. vltima de usur.
rei iudicate et vi tex in hac. l. p
terea. si aliter diceres sequitur
istud q res abiret in infinitum. na
contra fideiussores dares de nouo te
no libellum et ipse vinceret p pri
et daret fideiussores iudi. sol. et rem te
hres nec dare libellum contra illum
fideiuss. et sic de singulis usque in
infinitum et numquam fieret exec. et
ista e vna opi. Alia fuit opi contraria.
q in fideiuss. iudi. sol. ex cl'a q v
bum sonat fiat exec. sine nouo
processu vt hic et dicta l. vltima
C. de usur. rei iudicate. sed ex cl'a
de defendendo vel de dolo no posset
fieri execucio sine nouo processu
quod appz quia no hz expeditam qntitatem
sed committitur ad interesse q e incertum
q secus e in clausula iudi. sol.
el. fio. et hoc dicit guil. de Cu. i
l. ii. in fi. et l. se. ff. qui sat. da. cog.
p illum textum aly sunt qui dicunt
simpliciter q in fideiuss. iudi. sol. no
fit exec. et hoc dicebat Jaco. but.
p l. duobus. ff. ergo siquis iurauit
ff. de iur. iur. ubi ipse dicebat ee
casum preterea pot ee q fideiuss.
hz aliquas excepciones quas no hz prin.
vt. l. idemque. ff. qntalii. ff. manda
et plene no. in l. fideiussor. ff. quedam
e ti. preterea res inter alios acta
etc. et hoc tenebat d. Ray. et dicebat

ee casum in l. ista. vel. ergo q cedit dies
stip. no dicit q sententia mandet exec.
quid dicemus. puto q contra fi
deiuss. iudi. sol. acceptum in iudicio
ex cl'a qd verbum sonat fiat exec.
sine nouo processu. hoc probo per
tex dicte l. vltime C. de usur. rei
iudicate. vbi dicit statim. ex quo verbo
sic arguo. verbum statim significat su
mariam cognicionem absque ordine
iudiciario vt C. vnde vi. l. mome
tanee. ergo appz q non debz fieri no
uus processus ordinarie. preterea verbum
statim seu confessim importat ut non
interpretatur noua sententia ut in auten.
de mensuro imperii ff. i. coll. vi. et
ibi no glo etc. Preterea no e dubium
q confessio facta coram iudice meretur
exec. absque sententia vt. l. i. C. de confess.
ibi na. et soluere cogitur et l. si de
bitori. ff. de iudiciis. sed iste qui in iudicio
promisit iudicatum sol. iam e confessus
se debere illud quod iudicabitur ergo etc.
preterea debitum e liquidum iudicatum
iudicia ergo meretur execucionem vt. l. ii.
C. de exec. rei iudicate. no ob. l. si
duobus. ff. ergo siquis iurauit. no
illud qd dicit q fideiuss. posset hre
exec. quam no hebat principalis. quia hoc
concedo. tamen hoc examinabitur in illa su
maria cognicione que fit tempore exec.
vt. l. a diuo. ff. si sup rebus. ff. de
re iudicata. et sic fideiuss. no ledit
no ob. q dicitur res inter alios acta
quia hoc no e verum indistincte specia
liter qn actum e cum alio te volente
et consenciente vt. l. sepe de re iudi.
Non ob. hec. l. que dicit in stipul. le
etc. quia fateor q sententia lata contra prin.
non mandatur execucioni contra fideiuss.
sed stipulacio qua fideiuss. obligatus est
iudicata solum declarata per sententiam
illa meretur execucionem sicut sententia
vnde iste et iste e casus in l. mea. vn
aduerte modum quo exec. petere
vt pz ex predictis. Queio an
in fideiuss. de iudicio sisti fiat ex
ecucio guil. de Cu. q no in dicta l. ii.
in fi. ff. qui sat. da. co. repu. q d.
Jo. fag. de pysis in questionem sua dis
putata tenuit contrarium p l. sancimus.
C. de fideiuss. quod michi satis plz
duobus concurrentibus. primo q certa pena
sit promissa. si no steterit iudicio
et sic stip. heat certam quantitatem
et liquidam. scdo q sit apposita certa
dies sistendi in iudicio ita loquitur
dicta l. sancimus. qd probo quia tex
ibi dicit statim ergo etc. vt dixi ff.
de verbo statim. Iste textus ibi dicit
omni modo persoluat que verba denotant ex
ecucionem. Si vero hret diem liminata
no tamen hret certam pena sed co
mitteretur ad interesse. adhuc dico
idem q meretur execucionem per tex
quos dixi. ff. in fideiuss. iudicatum
solui quia vz confessus se debere id
esse si no steterit. Et si dicis quo
meretur execucionem cum quantitas no
sit certa. Respondeo in ipsa execucione certifi
cabitur et declarabitur istud interesse
sicut appz qn fertur sententia in certa
in vniuersalibus iudiciis ff. certificabitur
in execucione vt no in l. i. in prin. in pa
glo magna ff. de edendo. sic debz
intelligi l. i. et ii. C. de sen. q
sine cer. quanti. vnde ecia practicatur
cottidie in instrumentis guarentigionatis
seu confessionatis que merentur
execucionem ex forma statutorum ytalie
na si non continet certam quantitatem

inducitur nichilominus execucionem se da
tam plus et limitata quantitate Si
vero non contineret diem sistendi in
iudicio non meretur execucionem ut
infra l. ij. in fi. Roez ibi dicam in
continenti. Item dico de clausula
de defendendo. nam si habet certum
et limitatum tempus in quo debeat de
fendere meretur execucionem al
no ut j e. l. ij. in fi. et ibi dicam
de clausula vero de dolo dicam simpliciter
meretur execucionem ut dicam sta
tim j e. l. iii. in fi. In omnibus ca
sibus predictis in quibus dixi exe
cucionem mereri intellige si sit ta
lis stipulacio interposita in iudicio
coram iudice alias secus ut l. ij.
C. de exec. rei iudi. et l. minor
xxv. an. [illegible] de minor. Ro
quia tunc non est ligdium iudicii nec valet
confessio facta coram iudice. Q
ro quid de stipul. rem ratam haberi an
mereatur exec. dicam j. e. in tra.
l. si sine ff. i. Quid quando fideius
iudicio sol. est exactus [illegible] quia eius
execucionem utrum ipse habeat inde agere
contra dominum via ordinaria an posset
contra dominum impetrare execucionem. Respondeo sic
sine processu ordinario tex. est in
l. fi. in fi. C. de usur. rei iudi. id
quod dixi in fideiuss. iudicio sisti sit
execucio intellige si non stetit tempore
debito in iudicio non si per sentenciam fuit
iudicatus quia per sentenciam liberatur ut
l. grece ff. et post litem. ff. de fideius.

Quum lite || Derempta instancia
liberatur fideiussor iudi
sol. h. d. Queritur glo
lis perierit dicit glosa
lapsu temporis et istam tene. Vl
terius dicit glo quod finita causa trie
nio preacta non valent. Hoc dicas
aut sunt acta pertinencia ad decisionem
cause ut confess. et attestac. et si
milia et tunc non pereunt sed prosunt
etiam in fa[illegible] l. iuliani C. de libe.
ca. et l. cum anna ff. fi. de arbit.
et l. ultra de testi. et no. in l. prope
randum ff. fi. C. de iudic. hoc in at
testacionibus ut ee. vni fin. Ja. de
are. si in prima instancia dicta tes
tium fuerint publicata alias secus
ut l. gesta C. de re iudica. et ita
intelligitur ipse glo que est ß de hinc
que instan. ce. l. iij. extra fine
et ita tenet Cy. C. de iudiciis l.
properandum ff. fi. Immo tamen vide te
ille contrarium extra de testi. c. al
bericus sed in fine dicam Aut sunt acta
pertinencia ad litis ordinacionem ut lib
elli oblacio citacio et fideiuss. da
cio et ista pereunt ita loquitur hic et
ita debet intelligi quod non in dicta l. si
ut proponis C. quo et qui iudex et
ibi per doctores. et hoc tenet In. extra
de testi. c. cum el. primo. Sed
queritur licet acta pertinencia ad litis
ordinacionem pereant an pereant effectus
eorum verbi gracia per lit. contes. quis eff
icitur male fidei. actio perpetuatur
lite transit in heredem Item res
efficitur litigiosa an perempta instancia
pereunt omnes isti effectus glo in l. ij.
C. de fructu. et lite expe. dicit quod
sic sed in l. properandum ff. i. dicit contrarium
et ista est vera quam etiam tenet in dicto
c. cum. probatur quia ex predictis
quod acta pertinencia ad ordinacionem litis

pereunt perempta instancia quo ad effectus
futuros sed quo ad effectus iam perfectos
et consummatos remanent illa acta
et eorum effectus. et ista pro huius
l. lectura scolastica sufficiant
Ut autem predicta omnia clarius
intelligantur Queritur utrum acta
facta in uno iudicio faciant fidem in alio
de quo per glo. et Cy. C. de edendo
l. is apud quem et l. si ut proponis
C. quomodo et quando iu. Tu dic quando queritur
de effectu actus quando de effectu actorum
primo casu cum queritur an actum sit
et acta facta in uno iudicio fa
ciunt fidem in quocumque alio et inter
quascumque personas. Docet enim no
tarius. reduxit in publicum instru
mentum libellum datum sic lit. contes. sit
iusiurandum sic iuratum sic sentenciatum
et similia in quocumque iudicio et inter quascumque
personas de hoc queritur hoc publi
cum instrumentum facit fidem ut C. de
re iudica. l. gesta de probac. l. cen
sus. extra de probac. quoniam contra. in
isto respectu nunquam perempta instancia
pereunt acta. Sed enim probat sic actum
esse. Cum queritur de effectu actorum
et tunc scias quod quedam sunt acta que per
tinent ad litis ordinacionem quedam ad ve
ritatis indagacionem quedam ad litis de
cisionem. Pro causa dico quod dicta acta
habent quosdam effectus qui respiciunt
ipsam instanciam et isti effectus sunt
sunt perficiendi sunt perfecti pereunt per
empta instancia et ita loquitur hic
exemplum dacio libelli et lit. contes.
et dacio fideiuss. et similia habent effectus
quod ex hiis potest perveniri ad diffinitivam
et hic effectus est de futuro et perit
ut hic [illegible] et ob. quod dixi ß de
re iudi. l. cum contrahebatur quia ibi instancia
non periit quia sentencia erat nulla. Item
habent effectum quod amplius dilatorie
vel declaratorie vel declinatorie
non possunt opponi ut l. fi. C. de exc. ß de
ß. de pactis. l. pomp. ff. rati. et in
effectus erat perfectus includitur per
ut l. hos accusare. ff. hinc [illegible]
j. de accusacio. Item habent eciam quosdam
effectus qui respiciunt causam potius quam in
stanciam ut quod actio perpetuetur
quod res fiat litigiosa quod possessor sit
male fidei et isti effectus remanent
ut ß. dixi. cum isti effectus se non
extendunt ad alias personas ut l.
cum notissimi ff. sed et siquis de
prescripcio xxx annorum et ibi no. et
C. de prescripcio lo. te. l. i. Item
non extendunt se ad instanciam que fit ex
alia causa ut l. fiscus in q. i. de iur.
fisci et ibi est cas. et ibi dicam Exten
dunt igitur se solum ad aliam instanciam
ex eadem causa et inter easdem personas
vel que habeant locum earundem. Quedam
sunt acta que pertinent ad veritatis inda
gacionem ut testes et confess. Vi
deamus primo de effectu testium et
dic si non sunt publicata dicta non
faciunt fidem in alia instancia secundum
Iaco. de arena ut l. gesta et ibi
no. C. de re iudica. demittamen in illis
casibus in quibus si essent publicata
facerent fidem ut statim dicam in
illis casibus potest peti etiam a iudice
alterius instancie ut illa dicta publi
centur et ita intelligo dictum Innocencii in
c. albericus nisi sit aliqua iusta
causa impediendi publicacionem extra
de testi. c. constitutus in prima et
ibi est cas. Si vero testes sunt publi[cati]

tur habent duplice effectum. pro quo conside ratur. pro quo alii testes non recipiantur primus effectus durat in alia instancia inter easdem personas secundum gl. C. de eden. l. ii apud quem non inter alias nisi loco eiusdem heredes ut ibi no. Tu dic aut sunt recepti ab arbitro et tunc faciunt fidem in alia instancia ut l. cum antea in fi. de arbi. servata instancia distinctione que ponitur C. de testi. l. fi. Si vero sunt recepti coram iudice tunc faciunt fidem inter easdem personas in causa alia non servata distinctione que ponitur in l. fi. C. de testi. vel l. gesta de re iudicata et ita tenet Innocentius de testi. c. cum in et ita licet glo. videtur dicere contra in l. iurandum in fi. C. de iudiciis et hoc tenebat Jaco. butri. quod intelligo si alia causa tendit ad eundem finem alias dic ut dicam in l. ii. ff. i. de vi bo. rap. et hoc in civili. In causa vero criminali an faciat fidem dicam in l. ii. ff. i. vi bono rapto. Si vero queris an faciant fidem inter alias personas do regulam quod in illis casibus in quibus sententia inter alios lata aliis preiudicat in illis preiudicant ille probaciones est. C. de in integrum rest. sed et si post ff. fi. et l. se et hoc tenet Innocentius extra de testi. c. cum et idem consuluit Dy. ut dixi in l. si minor ff. fi. de exc. rei iu. et idem dico de confessione ut l. iubemus C. de libe. cau. sed contra predicta facit de extraor. cri. l. spadonem ff. qui absolutus et de vacati. mu. l. i. ff. qui ex ideo quidam limitant predicta vera esse in hiis que cursu temporis non mutantur alias eciam inter easdem personas non faciunt fidem ut dicta l. i. et ita dicat Dy. in dicto ff. qui absolutus et Cy. in l. si ut pone quo et quando iudex sed non bene loquuntur quia ibi in primo iudicio probabatur te liberum vivere et ideo si in secundo queritur an illo tempore liberum viveret illa prima acta probarent inter easdem personas ut dictum est sed quia in secundo iudicio queritur an nunc vivet liberum et sic de alio quam fuit dictum in primo ideo in hoc non probat. ymmo et si in eodem iudicio testis diceret quod vidit iam sunt annum vivere liberum non sequitur ergo hodie vivit ut dicta l. sedius effectus ff. an in alia instancia possunt de novo produci super eadem non obstante publicacione facta in prima dicam in vi bo. rap. l. ii. ff. i. quia aut testes producuntur ad eundem finem et non possunt aut ad alium finem et possunt ut ibi dicam. Quedam fuit acta pertinencia ad litis decisionem ut sunt et ideo alius prefuit ut no cavit non est materia hic sed C. de re iudicata l. sepe et C. quorum res iudi. non no. l. i. ¶ Iuxta premissa queritur aliquis fuit de crimine publico accusatus et fuerunt recepti testes ad offensam et defensam deinde perit instancia supervenit de novo ad accusandum quidam qui suam iniuriam prosequitur et dicit se ignorasse an testes recepti in prima faciat fidem in hac. et videtur quod testes ad offensam possint quia condempnatio

si fuisset lata in primo sufficeret huic secundo accusanti testes vero ad defensam non videtur posse induci quia absolutoria lata huic non preiudicaret ut l. si cui ff. hisdem ff. de accusatio. sed dico quod si accusator vult uti testibus ad offensam cogitur admittere testes ad defensam ut l. petendi C. de temporibus in integrum resti. et quia non potest pro parte ratum habere ut l. i C. in principio de procur. et quia debet uti ad minicullo auctoris cui succedit ut l. pompo. ff. cum quis de acqui. pos. ¶ Secundo queritur certum est quod in illis casibus in quibus sententia lata contra unum alius nocet est unum si est lata contra presentem secus est contra contumacem ut l. pomp. ff. meminisse in fi. et l. qui repudiantis de inof. tes. et C. de pe. l. si preses. Pone ergo quod testes sunt recepti parte presente qui iurarunt sed in publicacione pars fuit contumax quid erit in alio iudicio. certe quantum ad easdem personas non est dubium quod preiudicant sed quantum ad alias videtur quod examinacio preiudicet sed non publicacio quia facta parte contumace sicut non preiudicaret sentencia secundum ea que dicta sunt et sic esse necesse quod quo ad istas partes iterum publicaretur quod potest fieri eciam ab illo iudice ut dictum est. et predicta faciunt pone quod cuius interest appellat an poterit iterum testes producere. forte tangam in l. a sententia C. de appellat.

¶ Si quis apud aliquem

ista l. qualiter debeat intelligi declarabitur C. e. l. cum apud sempronium. ideo hic non insisto. ¶ Stip. Iste §. dividitur in secundo dicit quod possunt ista stipulacionem exigere valide procurator tutor et curator. secundo formatur aliquas questiones circa procuratorem. tertio format questiones circa tutorem. quarto format questiones circa curatorem. ii ibi procurem. iii ibi sed et quod de tutore. iiii ibi sed et curatorem. Textus ibi stipulari poterit dic i. exigere utiliter itaque utilem ex stipulatu acquirat ei. cuius personam in iudicio representavit ut C. de procur. l. i cum causa ff. ultimo et l. si procurator et ita dicebat. Al vero in ff. procuratorem v. sed et si ratum. ¶ No quod in illis casibus in quibus per procuratorem quis in eisdem queritur per gestore ratihabicione secuta. Item in v. sed et si forte ibi vir uxoris nomine dic si intervenit et cavit iudicio solvi. recepit non tex. ibi quod cum eius tex. ibi ad cavendum quasi inutiliter fuit cautum secus si verus procurator cautionem accepisset et dominus litem inchoaret nam tunc cum transisset cautio in dominum non esset de novo cavendum ut C. de procur. l. in re ff. fi. et l. si procurator. ¶ No eciam ex isto. v. quod quieta persona non est procurator et sic facit ad id quod dixi vobis quod ei quiete persone non potest solvi ut dixi in l. Verum procurator C. de solu. ¶ De pro. de l. si ante acceptum C. e. ti. Co. ut ibi ¶ ii.

oppo q̄ cōiūcte psone pnt agere sine
mandato gl̄o videtur idem in eis q̄ in
procuratore ut l. ſ et hec in pn̄ . C. de
procur̄ et l. maritus C. de procur̄
Solucio/ licet mandatum nō exigat
cū eox factum nō piudicat dn̄o nisi
mandet uel ratum habeat vt C. qui
rē iudica nō no . l. i. et hic ī tex.
et iō cautio recepta p eos nō tranſit
in dn̄m qd̄ secus esset in vō pro
curatore ut dixi sup tex ibi

Sed et si cui tutor ad
ministrabat . l. administrare poterat
de iure/ et no . nota casum vt ſ et ſi
quidem q̄ illud q̄ facit tutor ē neccē
q̄ faciat tanq̄ tutor ut pupillū teneat
Contra hoc oppo . de . l . post morte
ſ . i . et qd̄ ibi no . C . qn̄ ex fco . tu .
et l . cū post ſ . i . C . de administ . tu .
So qn̄ tutor ignorat se tutore tūc
sine dubio nō facit ut tutor vt . l .
pe . C . de eo qui pro tu nego ges/ ſ
qn̄ scit se tutore datum siquidē
faciat mencōem offij vt q̄ dicat clis
tutor ſ nō dicat tutorio nomine fa
cere videtur tutorio noie vt dca
. l . cum post . ſ . i . de administra tu .
et . l . vltima . C . de isti/ si uo non
faciat mencōz de offō siquidē contra
ctus celebratur sup re ptinēte
ad pupillū vz in dubio facē tuto
rio noie si vero q̄ contractū facit ipz
ee tutorez ut dicta l . post mortē
. ſ . i . et qd̄ ibi no C . qn̄ ex fco
. tu . secus si aliter contrahetū ut
notaret vel aliud expmēt ut h
Tuens gl̄o ē q̄ ſ . in oib; actio
apponatur tutorio noie facit ad
pdicta qd̄ dixi ī . l . i . ſ . pnciacio
ſ . de ope no nuncia . et . l . si ita sti
pulatus . ſ . grisogonus . C . de v .
. ob . In iudice autē an requirat
q̄ sciat se iur dictōm hre/ dic ut
dixi ī . l . mulierē C . de condi . i . de .
Ex V . si tutor No q̄ q̄ . ad
res que non sunt de admi . tu . ipe
heētur vt extraneus facit ad hoc
. C . de admi tu . l . vel ex pte/ et . l .
si duo/ et C . de solucio/ . l . quero/
Contra hoc oppo . de l . p tutores
. C . de admi tuto So . aliud ex pte
conueīri vt ibi aliud ex pte agere
vt hic dicit

Si reus . vsq; modo iur cōs
ultus tractauit
de psoms que pnt istā stip īcipe
quē stiplō h; ī se tres clās vt
ī . e . l . iudicā sol . hic incipit tractare
de pma . ſ . de clausula de defendendo
et de hac tractat hic et ī duab;
. l . se . Oppo . ad ver/ rem fm h .
ista stip nunq̄ cōmittere q̄ ſ ex
isteret aliq̄s qui eū defenderet cū
quib; extraneus admittatur ad de
fendendū vt . ī . e . l . iam tamē . ſ .
ul . So illud q̄ dicat hic existere
pot intelligi . i . existat de fco vt
sic verbuz potest denotet magis
actōz q̄ potēciam . vt . l . iij . ſ . si
quis sic accepit C . de statu liber
vel . aliter et melius/ dico q̄ te
inde bitur nō posse extare qn̄ fca
sollēni requisicōe cōsanguineorū
et amicorum . nullus ē qui eū de
fendat fm forma . l . itez aut pto
. ſ . i . et . l . se . C . ex qui cau mai
et . l . hoc aut . ſ . i . C . qui ex caus
in pos . ea . et hoc sentit glo et
doctores tenent

Si pl̄es Moragissa in
non defendendo
pot purgari vsq;

ad snīam . post snīam vero ul solo
purgari non pot h . d . et iste ē vlā
. no . ſ . et allegat ipm multū forti
ter in materia . l . si insulaz . C . de
ver . ob . tex ī . l . iō aut ibi absolu
dz . dic . ſ . ab obseruacōe iudicij
Item . ī . l . iam tū ibi solutū est
qd̄ ē fīm et iniquū . no pmo q̄ po
st litez contes . mora potest pur
gari. Contra hoc oppo . de . l . si
insulam . C . de v . ob . glo nō sol
uit Dicunt quidā . ibi ingerat; ha
bēc in iudicus/ vel ibi loq̄r ī pn̄ q̄
quendo hic in fideiuss; tu esse sūt
se . gl̄o dicat petrus . et idez seq̄bat
dn̄s . an . de pisis ī repeticō l . si ī
sulā . hic iō q̄ stip . eius cōmittit
q̄ defeatur/ ideo ī alio relevatur
vt vlteriori tpe admittatur pur
gacio hoc declaro qn̄ quis tenetur
ad fcm̄ nō cōmitti stip ad tota
le icee/ nisi cū transierit tantuz
tps quo factū illud pficī potuīt
vt . l . si stipulatus ē eem abste/ et
. l . sti . nō duū . ſ . plane . C . de v . o .
vn̄ hic nō deberet stip . ob rē nō
defēsam . cōmitti nisi transierit ta
tū temp9 quo iudiciū potuit pficī
ſ q̄ istud ē incertū vel forte exs
pectare eēt longū iō cōmittitur
stipulacio ab ipso inicio ad īcee
totale/ et q̄ reus in hoc grauat
iō admittit purgacio lōgiori tpe
Et no . q̄
. ſ . vsq; ad snīam
q̄ fidiussore de defendendo oppo e
nōua īstancia/ nā hic vides q̄ gt
Co
cum fit de nouo lit̄ cōtestō
tra hoc oppo de eo qd̄ dixi vobis
. C . e . l . i . So . hic nō erat limitata
certa dies qua deberet sistere
et defendere/ iō cū casus cōmittat
stip lōgiori tpe admitti purg .
vt dc̄m ē ergo auferatur reo
facultas purgandi morā suā ſ
bn̄ficiū huius l . requirit q̄ de nouo
fiat processus Aufferetur em̄ sibi
si hec stipulacio inter partem excē
ſ si eēt limitata certa dies tē
putaret q̄ inter pati exec et nō
admitteretur purgō vlā lite
qn̄ vt dixi . C . e . l . i . Tercio i
. l . iam tamē in pn̄ . No q̄ facul
tas purgandi moram pimitur
post solucōz factam . et ideo dico
q̄ postq̄ facta ē execucō siue a
iure siue ab hoīe tollitur facultas
purgandi morā vt hic et . l . qui
ob rem . C . de condici in debi q̄ quar
cū ista/ et plene dixi ī . l . si insu
lam . C . de v . ob

In hac stip Stip semel
cōmissa ad it
esse totale vlterius non cōmitt
hoc dicit Oppo . ī . e . l . si . So
intellige hic qn̄ ē cōmissa ex vna
clā ad totale intēe et q̄ totū exi
gatur . secus si nichil exigatur
q̄ pma purgetur . vt . l . iij ī fie
vel si nō exigatur nisi p pte vt
dicta . l . si . ī . e . tē em̄ alia clā potē
cōmitti in alia pte .

Nunc uideamus
No . tex ibi si vero extrinsecus ē
q̄ est no . tex Item no casum ī
. v . q̄ siquis eum rē Quero qn̄
fidiuss venit ad defendendū utrū
debeat sat dare tex vidi hic q̄ nō
et hoc vidi tenere Rug . ī . pr .
. ſ . si ex fideiuss/ glo hic tenet cōm
et etiam ibi qd̄ placet/ q̄ cū fidius

non habet mandatum de defendendo
s; de soluendo ut j. e. l. § in hac, io ca
q̃ᵐ extrinues dz satisdare. Sedo
queto hic tex distinguit, aut offert
se defensurũ cũ sat' datõne aut sine
Queto utrum sufficiat q̃ q̃s di
cat separatim defendere et satisdare
an vero ẽ nete q̃ heat fideiuss
ad ma, et puto q̃ sic nec suffici
at vbo tantũ offerre vt. l. sin9
si. heredi i s. e. de statu libe. et ar.
e. de solucio. l. qui x. §. idem et i s.
§. eca. q̃ dic vt dixi. e. de ope no
nũ. l. ptor ait. §. siqs parus. se
dz hic istius stip. nullaz pte ꝯtti
Queto quare dicat nullaz pte
dic ut in glo.

Si cetad. Qr̃ quid ẽ hoc
dictum. cetera qz
eadem esse. hic sunt tres opiones
vna. h. sa. jo. et quelibz istaz ẽ
vna. h. tertia fuit hug. et illa repro
bata. e. pri. et de hiis tractabi. j. e.
l. si ante acceptum. Iste ẽ notal.

In hac stip. §. et i intellec
tus all' in xᵒ quod tamẽ re, et est
glo intellec legũ, et ẽ male itellect
iudicio eaꝫ meo, no tex. ibi q̃a
iuxta mandatũ re. Or hic q̃
si succubuit repetit q̃d soluit non
tñ repetit sumptus. Cõtra qz eca
illud q̃ soluit dño videtur posse re
petere. nã sñia nõ ligauit dñm
vt. j. e. l. si ante et l. plancius. e.
de procur. et. l. iiij. e. de re iudica
in pri. Sed nõ repetit quasi eũ li
berauit ab obligacõe p̃stina q̃ tene
batur et repetit negoc. vt. l. de q̃ re.
§. fi. e. de iudi. Ita debetis hic itel
ligere. Item. dz hic si obtinu
it repetit sumptus secus si succub
uit. Contra. C. mandati. l. eca. et
e. de procur. l. q̃ pro. §. lit. dicit glo
ibi loquitur de mandatũ hñte
hic de eo qui mandatum nõ habz
Cõtra hoc iterum oppo. qz eciaz
si non habz mandatũ sufficit ne
gocium vtiliter ee gestum vt. l. sz
an vltro §. i. e. de negoc. Sed glo
hic nõ bñ exponit sz alibi dicit glo
aliud in ꝯtractibꝫ, aliud i iudici
js. ita no. i. l. ex pte i pri. e. fami.
hrisc. Petrus vero i dicta l. eca
vr tenere q̃d idem sit in ꝯtractibꝫ
quod in iudiciis, nõ tñ vlcra de
clarat. nos tñ declaremus ista
materiam sic, et pro videas de eo
qui defendit sine mãdato q̃endo
negocia altius dic. quia ꝯstat q̃
vtilr defendit lz succubuit q̃ pot
ee quia interest rei ut sñia ꝯdẽp
natoria detur p' sus de euicc re
l. iiij. e. de rei vendi. et l. at qui
natura §. cum me. e. de negoc. Is
to casu sine dubio sumptus repete.
qz vtiliter gestum ẽ vsqz ad finẽ
vt dicta l. sz an vltro §. i. Iterum
pot contingere si expediebat reo
magis defendere q̃ᵐ sinaz pati
i non defensũ vt in ca. nox. et
damp. infec. Isto casu et simili re
petentur expense vt. l. ptor. §. huius v
bis e. de bonis auctor. iudic. pos. Et
idem dicemus hic si forte erat pe
na promissa si nõ defenderet. longe
maior q̃ sit id q̃d ẽ iudicatum, na
ꝯstat q̃ vtiliter gessit licz suc
cubuit. Quãqz vtiliter gessit ab i
icio, sz inutiliter finit qz succub
uit et hoc pot contingere si ab
inicio p̃posite accõis reus non

debebat condempnari sz pendẽte iudicio
aliquid superuenit p' q̃d reus fuit
iuste condempnatus q̃d ꝯtingit
in casibꝫ no. i. l. nõ pot. e. de iudi
ciis, et isto casu expense facte vsqz
ad id tempᵒ quo utilr gerebat
repetuntur sz expẽse postea facte
non repetuntur. ar. l. siquis i sña
actus. e. depositi. Cũ cõstat q̃
inutiliter cepit et inutiliter finiuit
qz succubuit et tunc expense non
repetuntur. cas9 ẽ hic. et sidict
iste defensor q̃ ab inicio ipse ha
bebat iustam causam ignorancie,
nõ propter hoc dicitur utilr ce
pisse. nam debuit considerare a
teq̃ᵐ ad defensionẽ accederet
diligenter ut l. q̃ i altius j. de
regu. iur. nam licet iste aliu
defendat, tñ finalr tendit ad
eandem ꝯditõez sibi q̃ aliũ, et
ideo debuit ab inicio diligenter
prospicere vt dicta l. qui i al
terius. In dubio q̃. sñia decla
rat ipm nõ vtiliter ab inicio
incepisse et ita loquitur hic. Se
cundum hoc siquis an dicta sit
inter iudicia ꝯtractus, dico q̃
non in effectu, sz i iudiciis ẽ
hoc pl9 qz appz sñia ex q̃ decla
ratur inutile ab inicio gestum
q̃d nõ ẽ in extraiudicialibꝫ. Ex
cludo q̃o de eo qui defendit cũ
mãdato an repetat sumptus li
tis breuiter dic aut iste defẽdit
utlr qz obtinuit et sine du
bio repetit expẽsas cas9 ẽ hic
sz si inutiliter qz succubuit et
tunc aut habuit mãdatũ sp̃ale
ad defẽdẽduz i tali cã. et repe
tit vt l. eca. C. mandati, et l.
q̃ pro §. lit. e. de procur, et e.
mandati l. q. mutuans. §. fi. et
ibi no. et l. i. § si pater. e. si
quis ius dicen non ob. Si nõ
habuit mãdatũ ad soluendũ nõ
ad defẽdẽdũ tc ẽ idem q̃ si nu
llum hret mandatũ vt hoc. §.
Si vero hebat mandatũ ad
defẽdend' et ad soluẽdũ et
sicuti assumpsit ab inicio defẽsioꝫ
iniustam calumpniose et euidenter
sumpt9 lis nõ repetit al' repeteret
vt. l. nõ ẽ ignotũ. C. de admi
tuto. facit. e. de le. ij. l. q. solid'
§. etiam. Rõ qz ex eo q̃ necẽ ha
bebat soluere i cũbebat sibi de
necessitate q̃ iusticia debiti exa
minaretur et sic nõ vider se defe
sidem sic spõte offerre sicut i
p̃cedẽtibꝫ casibꝫ, sz si habuisset
mandatũ ad defendẽdũ gñal
le tantũ, tc puto ee idem q̃ qui
mandatũ non habet, na i hoc
mandato gñali nõ venit ut
inutilr defendat ut. l. si pater
e. de condici. i debi. Sz ad
p̃dca oppo, nã qui vincit recu
pat expẽsas a victo p. l. p̃ adu
§. sin aut reus. C. de iudiciis
q̃. nõ vider posse agere qua
p̃ilez. Sed intellige hic qui nõ
potuit recipere expẽsas for
te qz aduersarius hebat iusta
cãm litigandi. Queto in
casu huius §. qui obtinuit q̃a
acãe expensas repetat glo
i inuit q̃ vtali mãdatũ q̃si fe
cerit iuxta mandatũ licet
mãdatũz nõ fuit vt dicit tex.

q est no. verbu ar pro hoc. C. manda. l. si §. finali.

Si tamen plures Hic est notabil. §. No tertium ibi desiderante §. hoc actore. ¶ No. ex textu ibi eo q dicat desiderante. s. hoc actore, q in his q ptinet ad vtilitatem ptis iudex non dz interponere suu officiu nisi ad ptis petitionem faciat. C. de iudicijs. l. ad peremptoriam pro hoc. ff. de damp. infec. l. iiij. §. hoc autem iudicium. et ibi hinc passim plene ex animaui. ¶ Secundo no q ex pte rei defensio non pot diuidi in plures. ¶ Tertio no. q ex pte actoris actio pot diuidi. ¶ Oppo de. l. om. C. de procur. (so dicit glo mirabiliter) qn ad conueniturus plib actionib tunc pnt interuenire plures defensiones pro qualibz actione. sz si conuenitur vna tm illius defensio no pot scindi i plures ita loquitur hic q tene menti ad quem quam vide de sco vno accusabatur de plib criminibus inter q erat vnu quod i gerebat pena sanguinis quarit procurator iudex pnunciauit ipm no ee admittendum, pp illa pena corpalem sm materiam quam dixi. ff. de publi. iudicijs. l. ix. §. ad crime. Certe male fecit, na debuit eu admittere i alijs criminib q pena sanguinis no i gerebat qr ista defensio pt scindi ar. dicte. l. om. et. ff. ad turpill. l. i. §. si plura. ¶ Secundo oppo. C. de procur. l. siquis cum procurare. §. vin. virinte si iudicium e ceptu cu defuncto coguntur heredes dare vnu defensorem vt hic. alias no videtur defendere, sz si no erat ceptu cu defuncto tc ai p l. xij. tabu diuidit actio inter heredes potius iudicium diuidi vt i. l. quartaria, et ita ibi glo videtur sentire. ¶ Tertio oppo. ad id q dicit de heredibz actoris et oppo q coguntur simul agere vt. C. de edilicia edicto. l. q si nolit. §. q si nolit plures, et fami. hercis. l. si fami. lic. Co. i. vin, nisi natura negocij exigat q p vnu agatur vt i. l. q's vna. l3 glo all. istius. l. procur. ¶ Item oppo de. l. humanior. §. si. C. de. l. i. ¶ Secundo plures heredes no coguntur agere vna actione vt i. l. q. ¶ Volas iste. §. facit q si ex pte rei constituat plures ptitus i solidu ita q si no sit melior conditio occupantis vt moris e q talis procurator no debeat admitti. Circa quod dic vt decretatur hodie p canones i. c. si duo de procur. li. vi. tanga. ff. e. l. si ante acceptum. ff. istam mam.

Iudicatum de re defendenda habuistis expeditam. C. l. proxi. §. pe. et vsqz huc mam de re iudicata capi et statim. ff. l. proxima.

Si ante acceptum Ista est difficil. l. sic aliqua que sit in isto libro Et diuiditur in tres ptes, po ponit vnu dtm bimbre, 2o ponit rationem, 3o ponit duas illationes ex rationibus, 3o ponit duas illationes ex ibi nam ut comitta ius ibi et io et bine hoc dicit in summa. Mutata conditione defensione rei de hmoi mandatum ad no hntez vel contra vel contra rei ipm principalem actorem faciente stipu. iudicatum sol. no potius committi secus actore ignorante h. d. ista. l. est valde notabil et subtil. ¶ Oppo et vi. q postqz p parte fuit satisdatum no possit reuocari qr res no e integra vt. l. si defunctus. C. de procur. Ecco satisdatio impedit reuocationem tacitam q fit morte vt dicta. l. si defunctus ergo ad aliam reuocare no facit res no ee integram. nam satisdacio e quid preparatorium ad iudicia, et preparatoria non faciunt desinere res esse integram ut. l. si pecuniam de condic. ob cam. ¶ Secundo oppo dici hic i principio stipulationem committi contra a dicit aut dicis stipulationem committi ex cla de re iu et mal dicis. qr talis sentia no ligat dnm ut. l. plaucius. C. de procura, et p ons nec fideiussores ab eo Aut dicit committi ex cla de re defendenda et male dicis. qr fuit defensum ut hic di i tex Aut dicis committi ex cla de dolo et male dictu e qr nullus dolus interuenit. ¶ Unus tamen dicere l. ista tribus modis intelligitur quidam vt Bug. dicit q committitur ob rem no defensam Alij q committitur cla de re iudicata. h. ob clam de dolo Iste g. lecture tangit in glo mag. scripta Bug. dicit q hic committitur stipulatio obrem no defensam Nec ob. q hic dicitur q hic res fuit defensa, quia vm e sz mutata fuit conditio psone io non videtur defendi ista opinio e falsa qr extraneus perinde veniens ad defensionem impedit istam stipulationem committi vt. l. iam tn. p. nunc videamus. ff. e. g. multomagis si idez defendit licet qualitas mutetur vnde legitur alio modo sm Jo q hic committatur ex cla iudicatum sol, ad id quod dicit q hec sentia no ligat dnm dicit Jo. hoc e i coduitur reuocatio qui non certiorauit actore ista opinio Jo. plz sz no visio, na hic sentia lata contra clericum procur. reuocatum actore ignorante ligat reum sicut si no esset reuocatus vt. l. si procurator. C. de procur. et ibi no. et. l. i. C. de satisdat. et ibi no. et ista e vera opinio sz oes. ¶ Tertia fuit opinio h. qui dicit q hic committitur ex cla de dolo ad id quod dicit q hic nullus dolus interuenit Bude q dolus e procur reuocare, nec certificare de hoc actore, sz hoc no placet, na hec stipulatio ob clam de dolo competit ad inter ut. l. iii. sol. et ibi no. ff. e. et. l. nouissima, sz cu sentia ligaret eu eomodo quo ligaret si procurator reuocatus no esset vt. C. dixi g. no interest actoris, Preterea cu ista stipulatio committitur ad totale interesse ex cla iudicati vt. C. dixi no pot committi ex cla. de dolo vt. ff. e. l. cu cogebatur. Unde datur alia visio q hic fuit commissus dolus ex pte rei ut pro se daretur sentia nec h multum plz, na hic dolus no habuit effectum si ponimus sz procedere latum ee latam sentiam pro actore. Preterea vo q hic ponitur in tex, na ut committatur re locum no hrent. Teneas g. opi. q hic loquitur

decl'a iudica. Qum expediti de
primo x. Venio ad x. q sequitur. ic
Oppo de p'n hun. Ho dicat Rug'
q qn actor sat stipulacio no ommitt
obitem no defensam. q'mo no defen
datur q: no e illud iudiciu in q.
fideiuss se obligauerut et sic istd
no defendi committitur i alio iudico
q in eo in quo fuit facta pmissio
s3 in pncipio l3 sic aliud iudiciu
tn e quid imputetur reo q procur
reuocauit. ista glo Rug' sequitur
epi'oz sua qua e. reuocauit ideo di
ate q e. in p'n. l. snia tenet cae p
sonas quas teneret si reuocacio
secuta no eet secus in hec x. qn
actor sequit quia tc snia reu no
ligat ideo fideiuss no tenetur Q d
autez velit dicere Rug' ac dicat q
e aliud iudiciu declabo vob' J Ve
nio ad x. nam ut committat. et opp
de p'n hun9 l. ubi mutatur odicoz
psone et tamen stip9 ottr Ho di
cit glo q ista racio no e suffi ns
s3 e racio q: qn actor fuit sacns
re9 qui reuocauit procur non fuit
in dolo s3 in p'n l. fuit i dolo sm
.h. Ista glo proseq' lectu. h. qua e.
reptam Jo dicas q in p'n no ve
mutata odicio petris cu eod mo
reus ligetur p sniam sicut pus Ve
nio ad x. et ideo et oppo e. de hmoq
no. i fa. l. pume ubi e idem iudiciu
et tenet si fideiuss ul procur suc
cedit dno Ho glo no soluit Alij
dicut q remanet ide iudiciu quo
ad p'n les psonas vt ibi no q ad
fideiuss ut hic Tu dic q licet sit
idem iudiciu tn no e eadez odico
psone qd' requiritur ad hoc vt hec
stip9 ommitat' Venio ad vl
timu rursuz et hic pedet totum
Oppo de l. iul. e qui sacdari co.
ubi si otingit mutacio de no ha
bente ad hntem mandatu stip9
no extinguit. Dicit glo s3 qstia
q hic contingit mutacio an lit
qtest qd' proba p tex q dic si a
te acceptu ibi post Et eodmo sol
uit. e de procur. l. i ce. ss. si hec
so. no e vera na post lit qo maior
or dici mutacio fieri q an z io
facilis deberet extingui sm glo
i dca l. iul' j contradicit dy i l. iul'
de petitione fund' et sic appet
q lis no erat otest cu vtarum p
ticipio fuerit tpis s3 erat otesta
ptera hec solucio erat contra censu
l. i. ss. si. e qui mo. pig. vl' ypo. sol.
Soluas g9 istud ottriu eo mo quo
solues j. xxi. Oppo de l. i ce
ss. si ex pte e. de procur et dca l. iul'
Ho ad dictam l. iul' sm qsdam ibi lo
qtur i stip de iudicio sisti hic in
stipu. iudi sol q lectura an sit
vera quatu ad l. illa examinet
vt ibi. tn quatu ad ista l. no est
bona solucio nam caucio de iudico
sisti facilius extinguit q caucio
de iudi. sol. vt. l. grece ss. et p9 lit
e. de fideiusso Vnde si ista extingi
mutacione psone multo mag9 exting
uit illa s3 ut illa l. itellig' i cau
iudi. sol. procedit oppoicio de illis
duab9 l. sol. glo ibi loq' qn otigit
mutacio ex pte rei istam tenz glo
hic et ibi et oes tenz ea s3 vide
redez e difficile glo ponit hic du
as rones Prima q: in l. mea pcea

mutata non defendit ltime In l. co
tiarius legittime est in iudicio. ista ro
est fla p v. et io i eo q loquitur de
procur' qui heres extitit dno Itez
est contra vltimu rusum cu fit mu
tacio de non habente ad hntez ma
datum. uel cum defensor succedit
dno in omnib9 istis casib3 ltime de
fendit et tn stip9 non comtt. vnde
glo assignat aliam roem q: i l. co
tiarius no pot iputari dno vel ex
pcuratori quare itum no exegit
cauc' q: nimis eet graue reo q tn
ens ab eo exigeretur ex fco ipius
actoris s3 hic pot ei iputari na
mutata psona debuit petere cau
de nouo cum mutacio psone otigat
fco ipius rei et sic e quid reo iputet.
ista no e vera nam pro ut hic lo
de morte cum procur reo extitit he
res no e quid iputetur reo qui de
cessit vnde glo i l. iul' ponit duas
alias roes j Prima qn mutacio otigit
ex pte actoris no dz mutacio psona
qn nullu habebat mandatu non
poterat agere et sic iudiciu nullu
merito qd' nllm e no pot mutari
s3 ex pte rei pot fieri defesio ca sine
mandato et ideo valet iudiciu vn
supueniete mandato dz mutari iu
diciu qd' erat aliquod hec ro sic i
tellecta no vidi vera p l. in. ss. si for
te ex liberis e. e. ubi ex pte actor
erat aliqd' iudiciu q: cuiusta psona
agebat et tamen supueniete madato
vel ratihicoe no otigit ut vn no
pl3 ista ro licet glo videatur ea velle
sustine i dca l. iul' dns mar sill' i
tellige ista roem alio mo vt dicas
sic ex pte actoris no pot qs venire
i iudicio nisi actoris noie et ideo
supueniete mandato vel ratihicoe
retrotrahi et fingi negociu sp ad ac
tore pmisisse vel. si pupilli ss. vn
qritur de neg9 mio stip omitt
q: nulla vidi variaco s3 ex pte
rei pot quis venire ad defendedu
aliu suo noie. vn si ueniente mada
to eu defendit alieno noie et sic co
tingit mutacio nec pot retrotrahi
cum eius noie no sit gestu s3 ista
roz sequitur q l. ista no h3 locuz
nisi cu aliquis venit ad defendedu
sine madato suo noie aio nouandi
secus si veniret vt procurator l3 no
eet vel si veniret ad defendenduz
tanq' geres negociu rei q: tc sup
ueniens ratihabicio ul madatu ret
trahetur retro et nulla otingeret
mutacio sm eu qd' tenet gui de
Cu i dicta l. iul' hoc no placet m
p istum tex qui loqt' gnalr' Pre
terea qn aliquis defendit sine ma
dato p sniam otra reu lata ipe so
lus defensor obligatur et p illa se
tencia fideiuss intercessit s3 qn sine
madato snia ligat dnm vt l. plau
cius e. de procur' et pro illa oblig'e
fideiuss no itercessit merito no dz
teneri nec curo si ipe defesor iter
uenit tanq' gestor neg' q: fideiuss
nullu hnit respcm ad illa obligoz
q oritur ex illo negocio gesto s3 solu
ad obligoz q oritur p snaz q muta
ta ps superueniens madatu Dic g9 q
racio vera e quia qn otingit mu
ex pte actoris no mutatur ille
respectus cuius respectu fideiuss iter
uenit na ipe sp pmisit reo iur qd'
est uel erat apud actore et sine iu
diciu exceat p se actore sine per9

procuratorem vel eius coniunctam personam sp-
illud ius actoris in iudicio deducit
sed quando contingit mutacio ex parte rei in
uenitur ille respectus cuius respectu
fideiussor promisit certe in exemplo
l. mite qui habens mandatum dedit
fideiussores dederunt promiserunt fidem
respectu sentencie que ligaret
dominum et fertur in procuratorem secundum
ta reuocacione mandati si iste in specie
non mutatur quia actor ignorauit
non extinguitur satisdacio secus
si mutatur quia actor sciuit quia
tunc sententia non tenet nisi illum
defensorem sine mandato Idem in
alio exemplo quando procurator habens exti
tit domino nam reuocacione est man
datum cum ipse idem rei sue procurator
esse non possit et sic in eum trans
in primum sententia ferri non potest ¶ Idem
in tercio uiso quando dedit fideiussores
defensor sine mandato nam intercesse
runt fideiussores respectu sentencie que
ipsum defensorem tantum ligaret
secundo mandato ligaret dominum et
sic non est illa sententia pro qua intercessit
merito satisdacio extinguitur Ad uni
tamen aduerte quod illa uerba solomis
glo quod in contrarium contingit mutacio
actoris hic ex parte rei sunt bona quod
tamen ad casum legis contrariam Sed tu
potes loqui generalius secundum pe. ut di
cas quod ibi contingit mutacio ex par
te recipientis satisdacio. hic ex
parte satisdantis per hoc uolo dicere
quod si actor dedisset satisdacionem secundum
formam auth. generale C. de episc. et
cleri. et secundum formam auth. libellum
C. de lit. contes. si ex eius parte con
tingeret mutacio extingueretur
dacio fideiussoris quia mutatur in specie
¶ Volens oppo. de. l. iii. ff. si st
ipulos ff. e. Ego eodem ibi ex par
te actoris contingit mutacio hic
ex parte rei. ¶ Item oppo. ff. de iu
dicijs. l. licet ¶ Ego ibi de satisdacio
nichil dicit. ¶ Expeditus de
contrarijs. Venio ad propositum. Et primo questio
dicitur hic si ante iudicium ¶ Certo
quid si post litem contes. contingit
hec mutacio glo tua dicit idem
per rationem que ponitur in tex. Alij di
cunt contra quia prohibere non
pot ita dici in glo prima ¶ Pro
cuius declaracione duo sunt uidenda
primo an post litem contes. possit
fieri ex parte rei ista mutacio Secundo
quando incepit defendere procurator post
litem quia non pot reuocari eo inuito
sine cause cognicione sed eo uolente pot
reuocari etiam ignorante actore
ut no in l. si procuratorem ff. de pau
in fine ultime glo sed quando ab inicio
defendit aliquis sine mandato tunc pu
to quod aduersario inuito non possit
fieri post lit. quia ista mutacio
nam cum ille defensor cepit esse ob
ligatus actori ista accio non pot
auferri ab eo inuito ut l. sicut
in fi. C. de nouac. ¶ Hoc premisso
uenio ad aliud utrum si contingit
mutacio ex parte rei post lit. contes.
liberentur fideiussores dico quod sic ut hic
dicit glo et est textus in l. i. in fi. ff.
qui mo pig. uel ypo. sol. ¶ Certo
quid si dominus satisdedit pro se ipso
in casibus in quibus suo nomine conuentus
dum satisdabat ut dixi uobis
in l. si cum hominem ff. de fideius. si
postea dat procuratorem an fideiussores
teneantur glo hic in ultima parte
l. super uerbo satisdedit dicit
stip. non extinguitur bene dicit quia

non bene dicit quia non mutatur ille re
spectus cuius respectu intercessit
fideiussor nam ipse intercessit pro
sententia que teneret dominum sed sententia la
ta in procuratorem tenet dominum ergo
etc. secus si superuenisset defens
or sine mandato ¶ Ultimo
questio. nos habemus hic in pluribus
glo quod per talem mutacionem muta
iudicium ita no. in prima glosa
magna que est super uerbo contractum
post principium Item dicit in alia
glo que est super uerbo coniuncta que in
cipit quamuis idem dicit ultima
glo magna circa finem ¶ Quid
dicemus. aduertatis ista mutacio
potest pot fieri altero de tribus
modis. et hoc declarant docto.
alicubi. Uno modo secundum quod no. in l.
mutari. ff. de procur. quod omnia acta
de nouo fiant licet uno inomito
sic recipio libellum prout recep
tus fuit et sic litem contestor. Et
sic in uideo isto casu dicitur mutari
iudicium hoc est instancia et hoc
casu extinguitur satisdacio tam
ex parte actoris quam ex parte rei ut
l. ii. ff. e. et l. iii. ff. sed et si for
te ex liberis in fi. Deberet ergo
isto casu ex integro promitti ut
dicit l. Alio modo fit ista mutacio
per cessionem iuris instancie ut no
in dicta l. in cessione ff. si ex parte. ff.
de procur. et racio huius cessionis
est quia ad hoc ut sententia valeat re
quiritur ut precedat libellus et lit.
contes. ut l. prolatam C. de sen. racio
si unus est effectus duus instancie
sententia non posset ferri nisi ad illum
alium pertineret ius instancie racio
fit ista cessio isto casu si ex parte
actoris fiat non extinguuntur
stipulaciones quas ipse recepit ut in
secus in promissionibus quas fecisset
ut ff. dixi sed ex parte rei extin
guitur satisdacio ut hac l. et
dicetur idem iudicium et eadem
instancia Et quod istius glo dicit quod non
est idem iudicium debet intelligi
hoc est non est eadem sententia propter diuersitatem
effectus ut dixi. ff. Tercio modo fit
ista mutacio hoc modo procurator co
petit directum ius instancie domino co
petit utile pot dominus prosequi eadem
instancia respectu iuris sui uti
lis absque aliqua cessione sibi facta
ut l. paulus. ff. de procur. et l.
dominus litis C. de appella. Ex parte uero
rei pot prosequi quilibet etiam si
ad eum ius instancie non pertineat
quia quilibet pot uenire ad defen
dendum ut l. iam tamen ff. uideamus
ff. e. et isto casu etiam dicitur idem iu
dicium hoc est eadem instancia. et
quod hic dicit quod est aliud iudicium
debet intelligi i. alia sententia propter diuersitatem
effectus. ¶ Ulterius questio quid si con
tingat mutacio hoc modo quia procu
rator qui satisdedit substituit
alium an extinguitur stip. Respondeo a
procurator substituit alium ex uirtute
mandati sibi facti de substituendo et
tunc ille substitutus uidetur constitutus a
domino ut l. i. circa fi. ff. de procur.
et ideo sicut mutacione procuratoris
extinguitur satisdacio ita hic sed
si procurator substituat eum ex ui
rtute iuris sui sibi quesita per lit.
contes. tunc non extinguitur sicut quando

reus satisdedit pro se ipso et ipse idem
dedit procuratorem ut no hic in glo. et
dixi. ff. Et ideo dico quando reus dat
plures procuratores hoc adiecto quod
non sit melior condicio occupantis
sed quod per unum ceptum fuit alius
possit prosequi / et si lis fuit cep
ta per unum qui dedit fideiussorem / si presea
fuit per alium renunciata extinguitur
fideiussoris dacio / quia ille alius sup
veniens est datus a domino non a precur
et ideo est satisdandum pro illo superveniente
ti. ¶ Ulterius circa istum materiam quod
mutacio faciat extinguere istam
stipulacionem distingue ut dicam plene
in e. l. cum apud sempronium.

Iudicatum solui

l. Itanc. l. declarat ut in
glosa. bartholus doctor

¶ Ad defendendum

ista est bona. l. ¶ Quid
quando hoc est quod dominus ipse te
neatur satisdare pro suo
pro suo procuratore. Respondeo quando presens est
presens in ciuitate uel in curia secundum glo.
ut. l. et qui in foro. ff. de procur.
secus quando si dominus esset absens ¶ Sed
quid / quid ad proximum. Utrum dominus
satisdet. vel alius. Addite hoc est vi
le. propter dilaciones / nam si procurator cui
mandato peteret dilacionem ad fa
ciendum compareret dominum ut pro eo sa
tisdet dare sibi iste eius si as
sereret dominum esse presentem. alias secus / de
fensor uero sine mandato non potest
istam dilacionem impetrare quod ipse met
debet invenire fideiussorem ita intelligit
hanc. l. Jaco. de aren. ¶ Quid an
sufficiat illa satisdacio quam dominus fe
cit in instrumento procuracionis dic ut
dixi. ff. e. sup. Rubrica.

¶ Seruus

Oppo. glo. de
l. si quis sibi
seruum. C. de euiccione. Sed
ibi decessit ante litem contes.
hic post / et eodem modo sol
uitur. l. si fuerit. ff. de euict. / responsum hic
vide ut no in glo. ff. de rei ven. l. utique

¶ Si reus

Oppo. in e. l.
vir bonus dic
ut ibi videbitur.

¶ Cum querebatur

ista. l. diuiditur in partes v.
primo ponit unam questionem secundo ondit
dubium questionis que facit
unam allacionem in quo q. quarto q. determinat
vo. ponit unam nouam questionem / ibi diceb
bam tria ibi erat enim / iuris ibi perpende
videndum / vel ibi proinde et si for
te. usque ad si. fi. et breuiter hoc dic
¶ Diffinitiua lata contra contumacem
extinguit actionem competentem ob rem
non defensam nisi super ea prius lis
fuit contestata ¶ Item quocumque modo de
terminat actio competere vel lis fuit
determinata stipulacio ob rem non defe
nsam finitur. h. d. ista. l. ¶ No
tex ibi unam clausulam Item ibi una
clausula una verborum concepcio. i.
una verborum concepcionem ¶ Item
ibi committi possit et vide quod non
erat enim re ut sequitur / et iterum tex
ibi cepit non defendendo et ideo cum
non videtur commissa ex clausula ob
rem non defensam constat commissam esse
ex clausula iudicatum ¶ Op
ff. de serui. imp. aut sed et sufficit
so ibi obligacio committi sepius
ad. ¶ Item oppo in e. t. i. l. si
procurator / et l. non quasi si. sicque
tiuatur. ff. ti. i. ¶ Sed supra semel
commissa ad totale interesse non pot
amplius committi ut hic Secus
si esset commissa ad interesse particulare quod
dic ut plene dixi in l. si sic. ff. de
ver. ob. tu. gam primo ut ad presentem
l. pertinet in e. l. fi. ¶ Item oppo. hic
dicitur quod ob rem non defensam stipulacio
committitur cum super ea fuit lis con
tes. Contra ymo committi statim
cum non defenditur ut. e. e. l. iii.
si. ob rem ergo vere committitur sed se
cuta sentencia creditur non commissa secundum
iuris / nisi fuit lis contestata ita
loquitur hic ¶ Sed oppo contra hoc
lite contes. non impeditur ymmo quod comm
missa stipulacio ob rem non defensam
ymo quocumque defendente usque
ad sentenciam extinguitur ut. l. iii.
si. fi. et l. tamen ita. si. nunc uideamus
ff. e. Sed ille in quem fertur sentencia
ex hoc modico videtur competere et se de
fendere quia eius absencia dei re
pletur presencia ut. l. properandum si sin
autem reus. C. de iudiciis / quando eciam
post litem contes. secuta sentencia extinguitur
stipulacio. Sed cumque post rem non de
fensam quis non competet ad defen
dendum vel vere vel ficte et tamen stipulacio co
mmittitur cum effectu ut dicta. l. iii. si.
ob rem ff. e. Quantum competet ad def
endendum ficte tamen extinguitur stipulacio
ita demum si lis non fuit contes. ut
hic Quantum competet ad defendendum vere in
tamen stipulacio ob rem non defensam extinguitur
nisi super ea fuit lata sentencia vel so
lucio facta ut. l. gratia. ¶ Quid hic
dicitur quod requiritur lis contes. quod super
quo requiritur lis contes. glo. vacill
at dic quod requiritur litis contestacio
super stipulacio ob rem non defensam
ut patet ex textu. ¶ Ulterius ad
litem ad unum dicitur in e. e. i. de lite contes.
li. vi. quod exceptio rei finite impedit litis
contes. sed in hac. l. in v. proinde et si
forte colligitur quod exceptio solucionis transactionis et ac
ceptilacionis est exceptio rei finite quia litis
contes. impedit de excep. transact. non
est dubium ut. l. elegantem. si. si post
ff. de condic. inde / et l. fi. C. de tra
nsact. Item puto de excep. soluc. et
acceptilacionis et de qualibet alia per
quam concluditur actori actionem non
competere. hoc probatur primo per istam. l. quod
dicat istas esse exceptiones rei finite / secundo
probatur per. l. si pupilli si. videamus
de nego. ubi dicitur Omne actione
nemo expiritur et impedit quia lex
ipsum expiriri / et sic impedit ne quis
expiriatur ne agat et impedit quia
contes / simile videtis in l. nam postea
in prin. de iur. iur. ubi penitus dicitur
actionem non dabo et dicitur est dicere quod non
patiar eum agere / et ideo exceptio iur
iur. impedit lite contes. Hoc tamen
ita demum est uerum si iste exceptio
precise probatur in continenti Alias si re
quiret altiorem indaginem reseruatur
post litem contes. ita no in l. nam postea
in prin. ff. de iur. iur. Est tamen ad
uertendum in modo proponendi istam exceptionem
nam debet quis dicere, dico non pos
agere quia non habes actionem secus si di
ceret dico quod non fovet iusticia
quia solui / quia tunc non opponeret ad pro
cessum sed magis ad merita cause
¶ Uolo no. hic quod sicut fideiussio

de iudicio sisti extinguitur lata sma
ut. l. grece. ff. et post litem. C. de fide
iussori. ita sidiussio de defendendo.

Si fuerit Mutatio actio
nis. vel rei ipse
die stipulor iudi. sol. committi h. d.
Oppo q postq3 vna actio fu
it semel proposita, no potuit alia
proponi ut in auctentica qui semel. C.
quo et qui iudex. So dicit q ista
stipulo fuit interposita ante lib
ellum vel dic q post libellu pro
ductu fuit interposita et loquitur
hic sm iura antiqua sm q licebat
mutare vsqz ad lit. contes. ut l. edita
actio. C. de eden. Vel dic q non
fuit actio mutata sz fuit alia ac
tio cumulata sm materiaz in dicta
l. edita actio et sup actione cumulata
fuit iudicatum. merito no committi
stipo. Item oppo de l. et an
eadem. ff. de exc. rei iudi. vbi va
riatio actionis nichil operatur. So
dic q hic fuit variata actio et re
rum nec fuit variata actio et causa
lia no reo sm glo. vel verius suf
ficit si fuit variata actio tantum
si sup ea nominatim fuit interposita sti
pulatio secus si stipo fuit interpo
sita simpl. sup ea q te preceder
illud quod dicit glosa. Oppo

Si ex duobus ff. e. l.
ex cla So fateor q q aliz
fideiussor stip committi in so
lidum tn ipsi hz beneficium
diuisionis

Quociens Bonus. ff. e. est
No q qn fid
iussor repetat a dno id qd soluit de
bet eum liberatum vel cauere
de eo defendendo q nota.

Ex iudicatum
No qui paratus e solue
non cogitur suscipe iu
dicium ut hic et l. si res
ff. de peculio. Oiv quid e hoc
dictum Non enim e equum aut iu
dicium. Glo se inuoluit. ista e
veritas ut dicas no est equum iudi
cium astringi s. iam incepto aut ad iu
dicium compelli s. nouum iudicium. Oppo

Ex clausula et ex
q ex clausula doli no committa
in solidum ut i. e. l. nouis
sima So q hic dz i solid
declaratur in tex q pro pte lite potest
committi et pro pte non. Iter dr i so
lidum res fideiuss. q aliz tenetur i solid
licz heat beneficium epl. e. Ut at in
telligas in solidum hoc e ad to
tale interesse q illud no hz locum
in cla de dolo licet heat locum i alijs
clausulis ut vidistis i l. cu quibus
ista e nota

Vir bonus l. Oppo
ff. e. l. pra si reus i. dius
tiore sunt hic plures lec
tura q ibi loquitur qn q e
no cogitur se defendere pruilio p so
nali competenti ipsi reo. Hic vero qn
quis no cogi se defendere pp iudiz
actionis intentate ut quia contra ptez
et proximu intendatur actio famo
sa vel rone rei petite ut q iud
petebat mancipium vanum vel pete
bat liberi improbate lectionis ista solo
e satis bona sm qua no q ista ex
ceptio que competat patri et pro no
ne intendetur actio famosa i pedit
lite contes q tex hic dicit pretor iu
dicium accipere no cogit. Item no
q illa exceptio q opetit contra hitum

vel iuuenem vel contra aliquem petentem
rem quam sibi habere non licet
impedit litem contes sm hanc
lecturam quam tene merito propter
statuta terre que prohibet no
subiectos et no allibratos habe
possessione in territorio. Secdo no
legem q loquitur hic qui lis erat sm
ita transact. acceptil. vel solute
ut l. cum contrahatur ff. pro inde. C.
e. et ita intelligit Jo q no q
sm hoc est expressum hic q ex
ceptio solu. et acceptil. impedit
lit. contes. nam hec glo se refert
ad illos casus qui ponit. C. pro
inde et sic omnes illi casus q
ibi ponitur impediunt lit. contest.
Alij soluunt contrarium aliter et dicit
referre an exceptio superuenerat po
st satisdatione datam et q e debet
defendi ut l. contraria an competeb
at tempore interposite satisdat. et tunc
no debet defendi ut hic De
ista lectura videlicz ad primum m
brum Oppo ff. e. l. hec stip ii qn
cuqz superuenit ca pp quam quis no
dz defendi stipo no committitur So. ibi lo
quitur de ca peremptoria q ius agentis
perimit ut solutio transactio et si
milia sz l. si reus loquitur qn sup
uenit q dicit beneficium tpale et pso
nale Item ad sm mbrum oppo
q si exceptio competebat tempore interpo
site stipulois sat dando videtur renun
ciare q promittit iudicatum solui
et per consequens promittit defende et
sic defende dz al. stipo committit
So glo de hoc dubitat i. qui ap
pellan sit. l. si. An p sat. datam iud
sol. videatur renunciatum exceptioni
fori ut ibi patet veritas e q
non. ut renunciatum nisi expresse quis
renunciet casus e in auct. offerat.
C. de lit. contes. de hoc tangit p Cy
C. de sponsa. l. vltima circa fi fa
cit ff. si quis i ius vo. no ierit
l. i. Quarto mo legit ista l. q hic
superuenit ca in psona ipsius defenso
ris pp quam ipse defendere no coge
batur q ce pont. i. l. mutuz ff. si
cer. l. se ff. de procurat. et de ad
ministratum rerum q ibi superuenit
exceptio in prius psona hic in pso
defensoris Quinto mo legit in
legato q hz ius renondi dominii
ut l. ii. ff. legatis. ff. de iudicis
Contra istam lecturam opponi pos
set q vz p satisdatam hunc be
neficio renunciare sz no e verum
ut ff. dixi Reassume g. m. 3
huius l. sic aut superuenit excep
qua quis non cogatur suscipe
iudicium in psona ipsius defensoris
aut superuenit etiam reo principali
et hoc fo casu aut superuenit
exceptio ex natura actionis inten
tate vel rei petite aut superuenit
ex priuilegio psonali competenti ipsi
reo et hoc fo casu aut de priui
legium cepit competere ex post fa
aut competebat ab initio ut ex pre
dictis patet. Dec. l.

Nouissima diuidi
in tres ptes. p o loquitur
ad q. stipulatio sup
dicta. p o ad quas pso
tertio ponitur declaratio primi de

sa ibi. Itaq; vi ibi No. ut ante. Et hec
dicit Clausula doli committitur pro
dolum commissum ab inicio stip. u-
sq; ad finem iudicii ex dolo prin
cipalis et heredis eius et eam ex
tranei si pena fuit adiecta h. d.
tex ibi factum demonstrat quod di
cit continet dolum futurum ipse co
mittendum vel dic sm Iaco de Are.
demonstrat cessacionem doli presentis
permanentem quasi non nunc n. in
futuro committatur dolus. Item i.
ad principium stipulationis et in lo.
ad medium et ad finem ut sup
dictum est. Oppo. et videtur
quod si hec stipulacio pro uno dolo
sit commissa pro alio futuro commit
ti non possit ut l. cum quaerebatur ff.
e. So. ibi loquitur in stip. ob rem non
defensam que ad interesse totale com
mittitur. hic in stipulatione doli que committi
solum ad illud quod interest ipsi
ti. dolum non esse commissum vnde si
post tantum dolum a quo ipse res est di
latata. vel aliquas expensas fecit
ad illud solum interesse committitur st
ipulacio doli. Vlterius vide
glo. que incipit post litem. sup. ibi
. l. verbum erit. So. hic factum p
teritum erat finitum ut ibi no. p
dy. Item oppo. quod stip simplex in
terposita numquam committitur pro facto ex
tranei ut l. stipulatio ista in prin. ff.
de v. ob. So. ut ibi et i e. l. ff.
fideiussor et ibi dixi et ita intelligas
hanc l. Bartholus.

Cum apud iudicem
pro actor ac
ceptus in prima causa
non tenetur in eo quod iu
dicatur in causa app. nisi
aliud actum sit h. d. ista notabil.
. l. Et hec l. habet pro singulari vi
de tex. No. fiscam esse heredem
in defensorem ut hic et l. libertus
ff. fi. ff. de negoc. gest. et l. i. C. de
. fen. Item no. ex eodem verbo
quod reo absoluto si actor appellat
et fovet iustam causam iudex debet ap
pellationis debet reum condempnare non
debet simpliciter pronunciare male appe
llatum et bene iudicatum sed secundum
. l. eos C. de appellac. hoc ipsa hic
et no. in l. offidius ff. de l. iii. et
. l. si cirographus ff. i. et ibi no. ff.
de admi. tuto. facit ad hoc ff. de
solu. l. creditor ff. i. quod tene
menti. Tercio nota quod caucio
interposita coram iudice ipse esse non
committi coram iudice appellacionis
Queritur ergo pro huius declaracione
quid si in stipulatione non est expressum
nomen iudicis an committatur in
causa appellacionis Mar. Sil. disp
utavit hanc q. et determinavit
quod committatur quia quantum ad ista
que respiciunt dilatorias excep.
causa appel. videtur eadem cum prima ve.
. l. ita demum C. de procur. sed dicit
istos fideiussores respicit excepciones
dilatorias ut l. pomp. ff. ita. ff.
de procur. ergo de ista fuit opinio
Mar. Sil. d. Gui. de Cu. dicit
quod ista l. loquitur quando reus qui sat
dedit fuit absolutus et actor app
ellavit Secus si ipse fuit condempnatus
et ipse appellasset quia fideiussores tene
ne sit in sua potestate se et suos
fideiussores liberare ut l. ne in potestate
. ff. de arbitr. ita no. Gui. i l. iul.
. ff. qui sat. da. co. Dominus glo. ordi.

in l. ii. C. de procur. tenet indistincte
quod in causa appellacionis non committitur
et hoc ibi tex videtur probare quia
simpliciter loquitur hic videtur tex
insti. de satisdaci. ff. si vero aliquis
i fi. ff. probatur per rationem prima
instancie liberantur fideiussores ut l.
. ii. ff. e. ti. sed causa appellacionis dicitur
alia instancia a prima quod apparet
quia post publicationem testes recip
iuntur quod non posset fieri si esset ea
dem instancia ut colligitur ex l. vlti.
. C. de testi. et l. per hanc C. de temp.
appellac. et ibi per doctores No. ob. q.
dicit Mar. Sil. quia quantum ad exce
pciones dilatorias videtur eadem cum ap
pellacione cum principali et hoc fa
teor. Et ideo qui hoc non peciit in
prima non potest hoc petere in secunda sed
non quantum ad ipsas satisdaciones separa
ta enim est excepcio seu peticio sat
dac. ab ipsa satisdac. non obstante l.
ne in potestate quam g. all. quia imputet
sibi actor qui non peciit de novo
satisdari in causa appellacionis licet
defensor non audiretur sine nova
satisdac. ut dicta l. ii. C. de procur.
l. hoc apparet per rationem. nam si iudex
appel. condempnat oritur actio ex iudicato
sententia condempnatoria non ex prima quam
tamen confirmata ut l. fi. ff.
de hered. qui no. in sa. et no. in l. eos
. C. de appellacio. sed pro illa sententia non
satisdedit ergo et fateor tamen quod si
reus victus appellasset et appellacionis
non fuisset prosecutus quod fideiussores
tenerentur quia tunc ex sententia prima oritur
actio non ex secunda cum quia iudex confirmat
primam quia appellacionem non est prosecutus
ut l. fi. C. de temp. appel. Queritur
pone quod coram uno iudice fuit sa
tisdatum iudicavit successor eius an
stipulatio committatur videtur quod non ut l.
. iii. in prin. ff. e. et hic Tu dic breviter
quandoque post interpositam satisdacionem
est recessum a primo iudice et itur
ad alium iudicem alterius tribunal.
tunc stip. non committitur ut dicta l. iii. in
prin. ff. e. Quandoque itur ad iudicem alium
eiusdem tribunalis forte ad collegam
vel successorem tunc est advertendum an fuit
in stip. adiectum proprium nomen
iudicis et tunc stipulatio non committi
nisi esset adiectum qui ve in eius
locum successit ut hic Si vero proprium
nomen non fuit expressum et stipulatio
committeretur quia idem iudex videtur
et idem iudicium ut l. proponebatur
. ff. de iudiciis et hoc videtur tenere
. Specu. in ti. de iudi. dele. ff. exceptis
v. quid si plures. Queritur satis
dedi apud iudicem ordinarium pro
nomine non expresso qui demum causam
delegavit an fideiussores teneantur Re
sic quia videtur idem iudicium ut l. ubi
acceptum. ff. de iudiciis et quod ibi no.
Queritur hic loquitur de stip. iudi.
solum Quid de stip. iudi. sisti an
mutato iudice extinguatur Re id
quod in ista ut in auctentica de hered. que com.
ad appel. coll. vi. tetigi in
. l. gracie. ff. post lic. ff. de fideiuss.
Queritur quid in stipulatione de rato
iudex mutatus iudicio extinguitur
dy. consuluit quod extinguitur nec
durat in causa per l. istam et insti. de
sat. da. ff. si vero aliquis et potest
per tex. dicte l. ii. C. de procur. que l.
loquitur simpliciter de qualibet satisdacione
Queritur posita quod erat accepta stip.
secundum consilium claudii proditum in
fi. huius l. an committatur stip. in causa

appella[cio] ... Ex o ista decreta dum qui ex
in pstate eius locum erit subsistutus
credo q non comprehendant iudice
appellacionis qui est maior nec col
legam sz solum succedentem vel dele
gatum i eius locum positum ar
l. verbis cuiuslibz. ff. de vulga. et pup.
Quero utrum defensor qui satis
dare cogatur adiecere i stipulacione pro
solvere iudicatum p hunc iudice ap
pellacionis. vz q sic. ne aliàs esset fr
ustra consilium suum. l. bz de sbstitucio
ex(?)genui promittere ut i si de sat
dand. §. si vero aliquis sicut nec
cogitur causam appellacionis prosequi ut
l. minutus C. de probacio. Ul
timo q videtis hic q iudicis muta
cione extinguitur satisd iudicis sol.
et de multis alijs mutac. ff. vi
distis. Pro declaracione huius dis
tingue qn queritur quando mutacione
extinguatur satisdacio iudicatum dis
tingue aut contingit mutacio rei
persone et extinguitur satisdacio
ut l. ai querebatur i si. ffm vnaz.
lecturam ff. e. ti. aut contingit muta
acionis persone et tunc aut fuit mutata
accio tantum et non ca/ et tunc aut fide
iussor fuit datus simpliciter aut expresse
i illa act ut dixi i dicto. §. si. Aut
contingit mutacio iudicis et tunc a
mutacio contingit p modum cuiusdam
recessus q recedo ab uno iudice
et vado ad alium. aut p modum
appellacionis/ aut p modum cuiusdam
surrogacionis primo casu stipulacio extinguitur
ut l. in i prin. ff. e. ti. q intelligo si
vado ad alium iudicem alcius conuinat(?)
secus si vero ad collegam primi q re
dic ut dicam i tercio casu qui p
modum surrogacionis. Secundo casu qn
p modum appellacionis. item q extinguitur
satisdacio nisi sit aliud expresse actum
ut i quacumque de hijs qui ingredi ad
appell. i prin. et ibi no. et C. de pau
l. ij. et i si de satisdac. §. si vero ab
reprobata. distincc. Guil. de Cu
et Mar. sil. ut ff. dixi. de quo eciam
tangit Cy. i dicta l. ij. Tercio casu
aut fuit expressum nomine proprium et extinguitur
dacio fideiussoris/ aut non fuit ex
pressum et non extinguitur q idem est
iudicium ut dicta l. proponebatur ff. de
iudiciis/ et l. ubi acceptum et ibi no.
e. ti./ et qd no. i speculum de iudice dele.
§. exagitur. v. quid si plures. Cum
contingit mutacio circa personas liti
gancium et tunc aut contingit muta
cio circa statum persone aut circa qualitatem
primo casu Aut illa persona representat eadem
que primo litigabat. ut q eius heres
vel eius procurator et stipulacio non exti
nguitur ut l. ij. i si. de pro. stip.
et q no. in l. si ante acceptum i glo
sup verbo satisdetur ff. e. ti. Si vero
illam personam non representat tunc satis
dacio extinguitur ut l. iam tamen §.
nunc videamus et §. se. ff. e. ti. Secundo
casu qn contingit mutacio circa quali
tatem aut contingit mutacio cuius racione
fuit satisdacionem ut l. in causa §. si
ex parte ff. de procurat. et l. vel qui
satisdare/ aut contingit circa personam sa
tisdantis et tunc aut ex tali mutacione
non mutatur effectus sine et satis
dacio non extinguitur ut l. si ante
acceptum pro Ro. ff. e. ti. Aut mutatur
effectus sine et tunc extinguitur satisdacio
ut dicta l. si ante acceptum ij. Ro
et ponit alios casus illius l. et
l. i. in si. ff. qui mo. pig. vel ypo sol.

Unquam contingit mutacio i stipulacione
et tunc dacio fideiussoris extinguitur
ut l. ij. ff. e. ti.

Divus l. nisi primo
ponit duo
dicta. secundo inducit cuidam
obieccioni . ibi qui i
divus . et i si. huius
l. firmat se ipsam. hoc modo. Hec
stipulacio ex duabus clausulis con
stituta committitur contra diversos sz contra
eundem non sz prevalet causa iudi
cati. hoc dicit. Oppo de l. ai
querebatur ff. e. ti. Ex tex i fine
vult solvere q contra eundem non
possunt committi iste due clausule ut
ibi/ sz contra diversos sic ut hic/ et io
ut ista materia tibi liqueat distin
gue aut queritur utrum stipulacio iudicatum
solvi semel commissa iterum committatur
aut queritur de iteracione ex eadem
clausula aut ex diversis/ primo casu non co
mittitur amplius q semel ut ff.
e. l. iam tamen §. in hac. fallit
i clausula de dolo ut ff. e. l. no
vissima. et est racio q committitur ad
particulare interesse ut ibi vidistis. secundo
casu/ aut queritur de iteracione commissi
onis quo ad effectum exaccionis exac
cionis/ aut de iteracione q ad ri
giditatem iuris. primo casu aut con
tra eundem est semel commissa et iterum non
committitur ut hic. et l. ai querebatur
ff. e. aut contra diversos/ et tunc aut
est consecutus totum interesse et am
plius non committitur et commissa non exi
getur ut ff. e. l. si ex duobz. §.
quociens/ aut est consecutus partem et
tunc potest pluries committi ut dicta
l. si ex duobz et l. ex iudicatum
et hac in prin. Secundo casu qn queritur
de iteracione secundum rigiditatem iuris
et tunc dico q potest sepius committi
ut hic in fine Sz dubitatur
que prevaleat/ et in hoc est adver
tendum postquam clausula ob rem
non defensam est commissa Aut reus
incepit defendi postquam super illa
clausula est iudicatum vel solu
tum/ aut ante/ primo casu prevalet
clausula ob rem non defensam ut
l. iam tamen. i prin. ff. e. ti. si autem
et tunc post litem contes. aut ante
si post/ aut incipit defendi vere
et prevalet clausula iudicata ut hic i si
et l. iij. i si. ff. e. ti. Aut incipit
defendi ficte et prevalet causa ob rem
non defensam ut l. cum querebatur.
Si vero ante litem contes. defendi
sine dubio prevalet clausula iu
dicata ut dicta l. iij. i si. ff. e.

Rem ra. ha. ee. de

Duas partes hz hec Rica
primo rem ra. ha. secundo dicit de in
terrogacione. hoc est qualiter possit haberi ratum

Cum quis
quando queritur
ille cum ex te pos
teri iudicia ope
teret/ si vero pro
curator exegisset
stipulacionem de rato com
mittitur h. d. Te
xtus ibi p eius
exponit ey. i. de
eo qui stipulatur

fuit de rato dy. Oppo. ad id quod
dicit de confideiussore stipulo ista
committitur ad inter. ut l. si cogis sa
j. e. et j. l. proxima si cum confideiuss
non interest alter fideiussor quemmi
ut l. ut fideiussor C. de fideiuss.
g. hec stip. non committitur. Go. Intellige
q. isti fideiussores erant socii et s-
ic q. i. fi. dz. ex duobus reis ipsa fallit
ad utrumque. vel aliter dicas q. tex et
glo hic habuit respectum q. si fide
iussor convincitur deberent sibi ce
di actiones ideo molestatur ille
qui prius fuit absolutus sz dy. sz
precedens solucio magis placet.
et predicta sunt vera prout noc
poim q. hic q. iste quecius fuit con
depnatus et soluit tunc sine du
bio interest eius ne fideiuss. conve
niat nam fideiuss. convictus haberet
regressum contra principalem debito
rem sz iste fideiussor p. quictus
qui soluit ad hoc ut posset re
petere per actionem mandati dz prin
cipalem debitorem defendere ut
C. ti. i. si ex duobus ff. quociens
et sic eius interest fideiuss. non
conveniri / non habetis hic alia

Stipulacione

Vos habetis hic unam
magnam glo que non
tendit nisi ad positionem
casus et habet hic tex duas le
turas principales sicut ibi contra sicut
glo ibi pro pone casum tu sz prius
expone lre lectu. huius l. variatur
iiij vel v modis Tamen tu tene
sum exponem lre que est clara
et plana.

Quum minor

Ista est
nota
bilis l. et dividitur in partes
iiij. primo loquitur in pro
curatore vero minoris
ij in patre flo minoris iij dat
consilium circa vim procuratorem
iiij dat consilium circa procuratorem
flium pro ibidemque iij ibi et 10
iiij ibi mandato vero ic tex
ibi alioquin si non conveniat / dic
i. si hoc clausula de prestando
interesse si resto petitur non app
oneretur item ibi consenciat i.
ratum habeat Item ibi dum
opportebit / de iure cum minore non
habere ratum. nec petente restit.
Oppo et videtur q. minor non
posset constituere procuratorem ut
l. neque C. de procuratoribus / dicit glo.
dic q. hic constituit cum auctoritate
tutoris vel curatoris vel dic
q. illa in iudicio sz ista extra iu
dicium / dicit glo hoc pot esse veru
si ponis minorem non habere curatorem
nam sicut ipse posset solum reci
pere ut l. si curatorem C. de in integrum
resti. Eodem modo potest ad hoc pro
curatorem constituere ar. l. di
uus et q. ibi no extra de r. sti
spoli c. ex parte Oppo duo primo
quid velit dicere tex Alioquin si
non conveniat ic glo vacillat tu
expone sicut q. dixi contra tex Se
cundo quero An cogatur pater
flius et contra verius cavere ai hac
adiectione q. si minor petet re
stitui in integrum dubit quam
ea res erit Quidam ut ol. dy
cut patrem flium non debere cavere

nisi consenciat ut hic Et sm hoc
verus procurator astringitur plus quam
flius sm eum / sz Rugerius dixit minus
intelligunt qui hec signant quan
di. malus intellectus est q. plus astrin
gitur verius procurator q. flius
Jo vero posuit hic glo suam breve
sic non pono ratum consilium dat
q. dicat Jo. non est ratum pau
ilolente cavere cum non compellat
(Unde glo dicit procurator verum et
flium posse cogi prestare istam cautionem
si minor petet in integrum restit.
ic causatiue ut ei aliter non sol
vatur nisi caveat / predicta vera
nisi debitor non curet caveri si
bi. quia tunc non cavetur nisi
conveniat ic / et ita loquitur in tex
Alii dicunt q. ista est mala lra et
corrupta / glo tu residet i poe ?
sm quam habes notata q. procurator
minoris verius vel flius cogitur
cavere si minor petet restit. in integrum
q. non. q. hec oppones adhuc ad
nulle iusticia / et hoc approbat dy.
et specu. de procuratore ff. ide quorum
constituetur Item q. constituens
Jaco de Areni tenet contrarium / nam
non dz defensor uel procurator cogi ad
illud ad quod non cogetur principalis
preterquam quo ad illam cautionem de
qua loquitur l. sz et hec ff. defende
de procuratore / et l. minor ff. q. m. e.
ti. sz ipse minor non cogetur renun
ciare beneficio restitutionis ymo non valet
si renunciaret ut l. si mera et
ibi no / C. de minore isti / et l. si in
tex cyrurgico C. de minio / et l.
doli v. si diuisum. C. de novac.
Ego puto q. glo ista dicat vir
in casu suo s. in solucione / nam non
cogitur quis soluere procuratori
nisi caveat predicta cautione ro
q. minori posset taliter soluere
q. beneficium restit. cessaret s. solu
endo iudicis auctoritate ut l. ait
pretor ff. permittitur C. de minore
Unde per adventum procuratoris non dz
eius condicio fieri deterior ut in
dicte in l. ij. ff. de fendi C. ex
qui cau in pos ea. sz in patre q.
venit ad litigandum Puto q. ve
rum dicat Jaco de Arem q. non
cogitur prestare istam cautionem quam
non cogeretur prestare principalis
q. dico in procuratore vero Idem
intelligo in patre flo Vltio dy.
inducit hanc l. in ar. q. si minor
compromittat in arbitrum et pro
mittat penam si non parebit sentencie
q. petendo restit. in integrum non ca
dat in pena dico si aliquis
promittit se habiturum ratam sentenciam
arbitri / et eam petit reduci ad
arbitrium boni viri non incidit in
penam / nam ratam hz qui hoc petit
et io dz expresse addi q. non petet
reduci ad arbitrium boni viri. que
clausula quid operetur no per dy
in l. quidam cum flius C. de ver.
ob. et c. sicut de re iud. li. vi
Falsus No. no. tex q.
ille qui appellat
habet ratam sentenciam / ro q. aliqs
non competeret sibi ius appellandi
nisi sentencia esset aliqua ut l. si ex
pressim j. de appellaci. vbi confir
mat sentenciam tamquam sic latam / non
tamquam bene latam facit l. pop. se
bit C. de negocii ges. An autem
appellando videatur quis approbare

sinam nullaz dic ut. l. si expressum
hic cu ad auxiliuz coe ¶ Quid
quid uult dicere auxiliuz coe di
cit glo coe omi contemptatori ul
coe rei et procuratori ¶ Quid qr
si cucurrisset ad auxiliuz spa
le. resti in integr/ glo dicit idez vt
s. proxi qz illud auxiliu e comu
nis. coe/ secus si eet fm ius coe
qz peteret in iudicio ul ext iu
diciuz qz non habuit maliu re
spectum sz vba sua no sut gnali
ideo e aduertendium an aliqd ve
nit contra/ ea ratione qua posset ee
si no probat litigasset/ et non
videtur cpbere vt hic. et in prin
cipio l. secus si venit contra ea rone
quasi verus procurator no sit.

P**rocurator** In hac l. glo.
ponit casum duobus modis ¶ Oppo q cautio de rato
hodie non pot comitti qr
dns iurat de calupnia ut i auct.
principales C. de iuramento calup qr
videtur habere ratu fcm a patre
glo rndet Certe post iuramentu pot
procurator reuocare/ et ei contradicere
ut dic ut no. et melius in l. pro
ponis s. et si is. s. de procur./ vide
glo q incipit qualiter quis ibi.
sz ar. contra sz in omibz e repute
fauorez vel iustam cam ¶ Quod
qn iudicatur dns hre ratu z co
sequenter faciat illud q facere no pot
nisi sit ratum illud q fcm e a
procuratore ut maximo i exemplo
hic posito facit l. pro herede s. pa
pinianus s. de acquiren. heredi.

Q**uitoriez** In causa su
specti tutoris
ex parte rei cogitur ca
uere de rato. h. d. ¶ Op
et vr q ex parte actoris
prestetur ista cautio sz ex pte rei
sufficiat cautio iudicata sol vt
l. non solum s. qui in alieno et s.
se. s. de procur. Go speale e in ca
suspecti tutoris et in qbzdam alijs
qui ponitur i s. statuis et s. se.
in dicta. l. no solum ro qz p cau
iudi. sol. e cautum actori no dz
interponi cautio de rato Quid ei
interest sua/ dns heat ratu ul no
si sibi soluitur/ certe nichil/ sz qn
dno no eet cautu ut in ca statu
uel suspecti ut hic/ tc eciam ex pte
rei dz cauere de rato/ vt hic.

S**i is cui** heres no
potest ragu
hre qd fcm est nomie
defuncti in hoc g ad he
redem non transeunt h. d.
¶ Oppo. de l. siquis offerenti
s. fi. s. de solucio Go ibi i hijs
que ad heredem transeunt hic in
alijs ut no p dy de regu iur. c.
ratum i p. q. et l. panconius s. de
acquir. heredi/ dicit plenius i e.
l. bonor. ¶ Item oppo de dca l.
panconius. s. de acquir. hredi. Go sp
eciale in resti in integr

P**rocur** Positio actoris
contra quam exc
rei iudicata no obstitit si
dns verus egisset no fa
cit stipulationez de rato comitti
hoc dicit dns bartholus.

¶ **Si procurator** hic est
multum singularis. s. et hoc di
cit/ defensor ex necessitate pot excep.
ex sua persona opponere. hoc dic.
¶ Aduerte oppo/ et vide q postqz
dns recepit pecuniaz a patre vide

hre ratum factum ab eo ut l. quaz
s. de euictio/ et l. cum indebitum. C.
de condici indebi/ et sic postea no
potest improbare Go intellige hic
post improbationem facta sibi sol
ucium. ¶ Item oppo q ista excep
doli que competit prin. competat eciam
ipsi procuratori vt. l. quocuqz s.
iul. z. e. So/ dicunt quidam ut ja
de dienis. hoc ee veru q eciam
procuratori competat/ quod michi
non placet nam exceptio doli q
competat ex rati habicione facta postea
post improbationem competit ipsi p
curatori sicut dno vt. l. contra.
et no. i l. dispensatorez eca fine
s. de solucio/ sz hic exceptio doli
non causatur ex rati habicione
z non enim pot habere ratum qz
tum sue mutata vt. l. si i debitu
z e. et l. bonor sz oritur ista exce
ptio. ex delicto nali q ipsi dno no
procuratori competit ¶ Contra hoc
oppo si competit dno non patri
ergo dns q defendit procur. no
potest uti ista excep cum no debeat
ee melior condicio procur seu
defensoris q dni vt. l. si mor
s. qm de procur. s. Ro ibi loq
in defensore voluntario/ hic loqr
in defensore necio/ necessitate tn
cautiua/ qz si procurator no defenderet
procurator hret regressum contra eum
vt hic dicz. vnde pot excep oppo
nere ex persona sua simile i. l.
idemqz s. singulariter aliac ge
neraliter. s. mandati/ et facit. l.
sed et si le. s. item si rem. s. de
petici. heredi. q no. p dy i l. mar.
et ibi dixi. s. de fideiusso. p hoc
ego determinaui q si conuictus meus
petit rem ab extraneo cui ego ve
didi et cui de euictione teneor q
ego competens possu petere q fiat
compromissu ex rigore statuti loquens
de quibus compromittendis inter co
nictos Juncturarum fortiter fa
cit. l. venditor s. de iudicijs q
dic ut in disputatione mea q i cap
consiliu pisane ciuitatis decreuit
¶ Quero dicit hic q stipulacio
comittitur Quero ad quid comittatur.
quidam dicunt ad sumptus litis tm
vt. l. si siue s. cum aut et s. ma
rcellus/ glo dicit q comitti ad to
tam quantitatez/ et ad totu interesse
et hoc videtur velle tex hic/ tu
plenius dicam in dicto s. cu aut
et s. marcellus ¶ Sed quero
certum e q sentencia absolutoria
a vero debito remanet debitum
nale. vtruz ex tali debito posset
opponi compensacio fm glo q e hic
videtur. hic cas q compensacio pos
set opponi i glo sup verbo excepc.
hoc tenebat dy docto mi omis teruz
contrariu p dictam. l. quocuqz et q
ibi no/ ad hanc. l. i ndent q hic
est exceptio doli no compensacionis
nam compensacio e debiti redditi
contribucio/ et sic oportz q actor et
reus inuicez sint debitores et cre
ditores. hic autem e vnu debitu
qd petitur et de quo excep oppo.
ita tenet docto C. de compensaci
l. ex causa/ et ibi plene vide Cy
¶ Quero vtru dns iste posset su
scipere defensionem istius procur
eo inuito/ glo que est hic dicit
q non ¶ Sz contra hoc oppo de l.

sol' ·ff· de solucio. Ro· ibi loquit' qui
stipulabat animo nouandi et no
lente actore eo inuito · secus vt ibi
dixi. Item contra hoc oppo· glo de
·l· si procurator ·ff· de procur· glo non
soluit. dicas quod ibi ambo consentiunt
in iure iam quesito dño hic loqt'
in iure querendo quod procur' inuito dño
pot' queri dño ita intelligatur dña
·Jo· Queritur an isto casu cum pro
curator non patitur dñm defende
possit agere condic' indebiti vel sin
cum contradiuit R· non quia dampnum
istud sentit sua culpa et dampnum
quod quis sua culpa · &c.

Sed procuratore.

No· tex ibi sed labeo &c Op·
quod procurator ex parte rei no caueat
de rato sed ex parte actoris vt ·l· no
solum ·§· qui alieno ·ff· de procur·
So· speciale in causa status vt di
xi ·ff· e ·l· tutorem Oppo quod caue
re de rato non cogatur quod inserere cer
tam summam vt ·l· si ·ff· de pretori stip·
Solucio hic speciale in causa status vt
dixi ·ff· e ·l· tutorem. Oppo
quod in cauc' de rato no cogatur quis
inserere certam summam quia in pretoriis
stip re inestimabili Colliung
no · quod ista stipulacio committi eo ipso
quod dñs interim non habet de quo dicta
·l· e ·l· quo enim ·§· 1·

Actor in hac ·l· iurisconsult'
facit mencionem
de quatuor personis quarum
prima cauere tenetur de
rato tercia non Oppo
de ·l· vlt· eodem ·§· actor ·ff· quod cuiuscumque
vniuersitat' So si constet de man
dato actoris vniuersitatis no ca
uet de rato vt hic secus si no const
et vt in contrario Venio ad
secundam et primo circa actorem tutor'
quero qualiter constituat' R· debet con
stitui sollempniter et cum decreto vt
instituta de curato ·§· sed · et tradicat
hic glo circa prin· sed q· in e glo
circa medium dicit quod modus consti
tuendi est quod precedat mandatum tu
toris et sequatur decretum iudic'
hoc quod tutoris mandatum interueni
at et quod tutor ipse constituat actorem
cum decreto iudicis vt probatur in tex
hic dum dicit actor a tutore da
tus quem ipse tutor dat hoc vt probatur
in ·l· solent ·ff· de tutelis vbi tutor
dat permittente iudice Instituti
videtur quod ipse iudex debeat dare
ad peticionem tutoris vt ·l· si actor
·C· de appellacionibus licet glo ibi aliter
senciat et dicto ·§· sed in insti· de cur·
et hoc sentit hic glo prima super vbo
datus dum dicit ·i· dari petitus quam
iudex det ad peticionem tutoris veri
tas est quod vtraque practica est bona vel
quod tutor ipse constituat actorem et
quod iudex interponat decretum vel
quod iudex ipse constituat ad peticionem tu
toris vt no glo in ·l· iij ·C· de pro
curat' Ex quo autem absente no possit con
stitui vt ·C· qui dari tu· po· ·l· curatorem
Quero quid vtrum requiritur cum in
stitutio actoris dico quod sic vel cum neccessi
tatis vt propter infirmitatem vel absen
ciam necnon vel cum neccessitas volu
tatis probabilis tamen vt propter honestatem
vt in muliere vel alia egregia
persona vt ·l· decreto ·ff· de adminis
tracione tuto et dicto ·§· sed inst· de curato et quod
no · in dicta ·l· curatorem ·C· qui da
tu· pos Hoc premisso quero vtrum
talis actor debeat cauere de rato
glo dicit hoc quod cum constat de man
dato tutoris tantum et non de iudic'
decreto tunc omnino debet cauere Ita lo
quitur hic dum dicit tex actor a tuto
re datus nec aliquid dicit de de
creto si vero de vtroque constaret tunc
non caueret ar· ·l· 1· ·C· de procur·
et ·l· ne satisdacio · et e· ti· Rof in
libellis suis in ti· de act' ex· ti·
rem iu· ha· dicit quod actor omnino
cauere debet etiam si constet de decre
to · et dicit quod hoc tenuit quidam
suus doctor qui fuit vocatus Ka
rolus pro hoc facit iste textus
qui dicit omnino et idem dicit ipse
inter actorem et alios qui hic no
minantur quia actor constituitur a
non domino alii a domino Ol· dicit idem
quod etiam si constet de mandato et
de decreto debet cauere actor · Ro
quia in constitucione actoris requiri
tur ut dictum est vnde si causa esset sur
repticia decretum esset nullum vt
·l· cum vero ·§· sequenti et de fide
instru· liber· et ·l· 1· ·§· hec verba
et ne vis fiat ei vnde ad huc
est dubium de mandato an sit man
datum validum actoris licet constet
de decreto et de mandato innuit
glo· quod si de causa constaret legitime quod
non teneretur cauere et ista sua opinio
placet michi melius Quero de
quo casu cauet iste actor tutoris
glo dicit quod debet cauere quod minorem
ratum habeat et secundum Rog· debet pro
mittere certam summam pecunie si
minor restitucionem petat vt ·l· iij ·§· 1·
·ff· e· ti· de hoc pro dic vt dixi ibi
tamen de hoc dubitatur Et videtur quod no
debeat cauere quod pupillus ratum habebit
sed quod ratum habebit tutor qui eum
constituit vt ·l· ij ·§· 1· ·ff· de cu· bo·
dan· pro hoc facit quia non dicitur ipse
actor agere ymo tutor agit per actorem
ut ·l· 1· ·C· de actore dan· videtur
dubito in hoc Tamen finaliter pri
mo dicerem aduertendum ad modum
constituendi nam siquidem tutor ipse
constituit cum decreto iudicis tunc
teneatur cauere rem ratam tutorem
habiturum ut dicta ·l· ij ·§· 1· de cura·
boni dan· nisi forte esset dubium
de tutela nam tunc sicut ipse tutor
tenetur cauere ut ·l· vulgo ·ff· de
admini· tuto · ita actor constitutus
ab eo quia tantum durat officium acto
ris quantum durat officium tutoris
et isdem modis regula ut no
in dicta ·l· valet Si vero actor esset
constitutus a iudice petente tutore
tunc ipse gerit negocia pupilli et
pro pupillo tutoris periculo tunc pu
to quod ista glo procederet quod caueret
rem ra· ha· pupillum hoc est vale
sare quia quando tutor vult releuare
in ipso actoris actorem ab onere
satisdandi tunc si promisit pup
illum ra· ha· quod faciat actor cum
debeat promittere se ratum habiturum
tutius est tamen quod promittat
se et pupillum ratum habiturum ut
sic comprehendatur tam tutor quam
pupillus Quero quando poterit
pupillus ratum habere Ro factus adultus
ut ·l· si pupillus in prin ·ff· de no
uacio Quero vtrum bona
istius actoris sint obligata pup
illo pro administracione Ro siquidem
est constitutus a tutore tunc ipse quia

contrahere actor tutor non pupillus ut
dicta l. i. de actore a iu. dan. et
ar. l. mandasti C. de negoc. gest.
iđo bona tunc erunt tacite obli
gata sicut bona tutoris ut C.
de admi. tuto. l. pro officio pro
hoc facit C. de prediis curi.
l. tubinus §. i. et quod ibi no. facit
C. de iudici. l. properandum §. i. et
hoc sufficiat circa primum. Ve
nio ad actorem ciuitatis presens quod
ro qualiter constituatur glo. di
cit quod in isto non requiritur solle
mnitas quia dicat decretum supe
rioris non exigitur. Vel si exigitur
presumitur interuenisse quod est no. di
ctum. Videamus primum dicit dicat
quod decretum non requiritur cont
ra no. in l. nulli C. quod cuiuscumque v
niuersi. p. l. i. C. de fundis rei pu.
inabilitud. tenet dy. Guil. de Cu.
in dicta l. i. tenet contrarium scilicet quod non
requiritur decretum superioris sed
sufficit ipsum decretum decurionum
hoc est ipsa ordinatio et constitutio
decurionum ut l. item eorum §. si de
curiones et ff. actor quod cuiuscumque vni
uersita. ita loquitur. ff. de decre. ab ord.
facien. et ff. de decre. decurionum
Preterea dicit ipse ea que requiruntur
ad constructionem alicuius actus req
uiruntur ad destructionem ut in autent.
de defenso. ciui. §. sed interim et
l. si ut proponis C. de nupciis et
de diuorciis auctentica contra si libe.
sed ego video quod in reuocatione actoris
vniuersitatis sufficit solum decretum
decurionum ut dicta l. item eorum §. quod
et in constructione non ob. l. i. C. de
seruis rei pu. ma. quod ibi loquitur in
tractu odioso scilicet in alienatione rei
publice in qua requiritur decretum sup
erioris ita dicit ipse. Et hoc puto
verum quod tenet Jnno. extra de p
curato. c. vlt. et de iure calup.
c. cum causa est magis effectus nam
si superior esset excommunicatus non posset
constitui actor seu sindicus ab v
niuersitate ymo plus quod si interpo
neret decretum suum superior excom
municatus licet non fuit notum de iure
tamen non valeret constitutio talis acto
ris et syndici ut dicto c. vlt.
de procur. et ibi per Jnno. Pre
dicta uera cum constituitur sindicus
seu actor ad ea que pertinent
ad vniuersitatem tantum secus si per
tinerent pariter ad vniuersitatem
et ad superiorem ut no. in specu.
de syndi. §. i. v. item quod est consti
tutus facit extra de rescrip. c. edo
cere. Sed iuxta predicta formo
vnum dubium pone quod est constitutus
syndicus vel actor decreto supe
rioris vel pone in alia materia
quod pupillus constituit procuratorem a
uctoritate tutoris secundum formam
l. uz. C. de procur. an tutor solus
potest reuocare vel vniuersitas so
la gui de Cu. secundum eundem suam
quam C. recitat Cyn. vide quod non po
sset reuocare. pro hoc facit op
timus tex. in l. figulus ita man
ff. si pupillus C. de institori
tamen ibidem dy. dicit aliter
vz quod solius tutoris reuocatio
sufficiat per l. si per explain. C. de
acquir. heredi. et non ob. l. si quis

manu. §. si pu. quia ibi loquitur
in institore cuius mandatum non
finitur. hoc etiam tenet in extra
uagan. de testi. c. ad hec que er
at olim extrauagans posita
hodie in c. presencium de testi. li.
vi. Vbi dicit quod abbas solus potest
reuocare syndicum constitutum
ab eo vna cum capitulo ideo quia in
ipse solus habet exercitium actionis sicut
etiam tutor ut dicta l. si explain.
et ideo in hoc aduerte an ille
qui reuocat habet solus exer
citium et tunc solus reuocare potest et
alias non. Tercius venio ad
secundum. dicitur hic in glo. etiam si
decretum requiratur quod presumitur
decretum dicens Ol. dicat contra
quia est sollempnitas ut l. quecumque C.
de publicis et dixi in l. sacend.
C. de ver. ob. pro ista glo. vide ca.
extra de his que fiunt a prela. c.
ea noscitur ubi dicitur quod illud quod
facit prelatus presumitur facere cum consensu
capituli secundum glo. et Jn. ibi. Tamen au
diui quod doctores moderni aliter ho
die illud c. intelligunt et non pre
sumatur quod satis placet. Possu
mus tamen sustinere istam glo. isto
modo vide satis quod vniuersitas non
debet coadunari nisi de mandato
superioris ut l. ij. C. de decur. et
l. si aliquis et delegatis et l. si
quis in legatis li. xj. vnde si appareat
vniuersitatem esse coadunatam ad
hoc de mandato superioris posset
dici quod decretum presumatur ydo ipsum
coadunare ad hoc et hoc permittere
est ipsum decretum ex dicta l. solet
C. de tutelis. Hoc premisso que
ro an talis actor debet cauere de ra
to vel syndicus. Et non aut constat
de mandato et non tenetur cauere
alias secus ut dicta l. item eorum
§. si actor. An aut in instru
mento sindicatus requiritur nomina constitu
entium dicam vobis in ff. de albo scri
bendo l. i. Venio ad tercium
scilicet ad mandatum vniuersitatis et breuiter
in eo dico idem per omnia quod in actore
et syndico ciuitatis ut l. circa
et quod ibi no. C. si cer. pe. Qualiter
aut posset esse vniuersitas vel ciui
tas vel collegium sine actore tangam
vobis in ff. de collegiis illicitis l. i. Ve
nio ad quartum dicit hic quod curator datus
bonis consensu creditorum non cauet.
Queritur utrum in tali curatore
requiratur decretum superioris glo.
hic in fi. dicit quod non. Jn contrarium vi
detur in l. ij. circa prin. C. de cura. bo. ad.
Eo quod curator datur bonis ab
sentis requiritur quod detur a iudi
ce ut l. ij. de cura. bon. dan. et ibi
dixi sed si datur bonis alicuius qui
cessit bonis tunc potest dari a cre
ditoribus ut dicta l. fi. de cu. bo. da.

Jnterdum dici. hic quod extra
iudicium prestatur ex con
uencione quod dicat in
iudicijs ex necessitate. hoc
vult dicere. Quod extraiudicium ex
parte eius cui cauetur et cauentis
dicitur ex conuencione quia quantumcumque
caueatur de rato non tenetur. vedere
vel contrahere sed in iudicio est quasi
necessitas coactiua ex parte cauentis
quia non auditur nisi caueat
etiam ex parte eius cui cauetur
quia habet necesse se defendere vel pati.

Quo enim Rem
Quero quomodo fiat ista pro
batio/ dicat Rug. non i pro
bare ratihicom par est
Contra istam glo videtur tex i. l. p
curator ad exhibendum. i si. ff. e.
e. ubi non approbare est imprbare
ad idem j. proxi. §. Tu dic sic
quando geritur aliquis actus me
pnte/ et in hoc verum plus videa
consentire vel dissentire non est mea
materia sed de ea hec p glo. i l. si
§. invitus. ff. de procurato/ et. l.
gaius. ff. de pigno. acti/ et p dy i
c. ie qui de regu. iur li. vi/ et p
Cy. et. de procur. l. invitus/ et ego
plenius i l. quod dotis. ff. so matr.
et quando geritur aliquis actus me ab
sente tunc si ego cognovi et taceo an
videar approbare vel improbare est
nostra materia in qua dic sic aut ge
ritur aliquis actus ptinens ad a
cquisicionem et ad mei comodum et tunc
non improbare est approbare ut. l.
si abitus. C. si cer peta. et ibi p
glo et p docto/ et hoc casu pot vim
dicere Rug. quando geritur actus
qui respicit meum preiudicium tunc
quando supuenit simplex scia/ et eo
casu non approbare est improbare
ut. l. si procur. in si. e. ti. ff./ et
j. prox. §. quando supuenit scia cum
aliquo actu ut cum presentacione lrar
vel instri/ et dnus recipit/ tunc non
improbare est approbare ut. l. si fi
lius. ff. ad macedo facit extra de
procura. c. i. et j. sur ad vs. nau
l. i. §. si. Predicta fallunt i l. si
ff. qui et a qui. et. l. in sponsalib
i si. ff. de sponsa. Quero utrum
quis posset ratum hre absente ptc
vendeo sic ut no. i l. pomp. sebit
ff. de negoci gesti.

Cur Oppo. de l. dispensatore
in si. ff. de solucio. So. ibi
quo ad accionem non pot ratum hri
quod semel reprobavit. hic quo ad ex
cepcionem sic quod plene dic ut ibi dix.

S. commissa
Oppo primo videtur quod
mittere non habeatur po
luari ut. l. si sterilis
§. si p venditore. ff. de
act. emp. So. ibi peritur petitur
mitere pp non factum. hic pp male
factum male enim fecit agere tam
quod procur. cum non esset ita no sing
gin. de Cu. ibi.

Si quis vim Hic
habes
quod equipatur stip. rem
ra. ha. et amplius non
peti quo ad ea que hic dicun
quo ad alia tamen differunt ut vide
bitis i l. proxi. So habes hic
qualiter accipe quasi p totum corp
iur ubi dicitur de duobus reis si sunt
socii. nam intelligi in hoc tex si
sunt socii eiusdem obligacionis et quod omne
comodum et incomodum quod contingit
ex obligacione sit come ut hic.

Amplius non peta
Ista est valde sollennis. l.
et est multum singularis
No tex ibi ll dic enim
non petit tc. Et breviter hoc dic
peticio cum contes solucio recepcio
et compensacio stip amplius non
peti committere faciunt secus si
neutrum eorum interveniat h. d. O
ppo. quod sine contes et so. hec stip.
committatur ut. ff. e. l. procur.
i fine et. l. que enim §. i. et §. si. ff.

Sed
c. ti. So. aliud in stip. rem ra. ha. que
actus committi ut in contrarius/ aliud
in hac stipulacione que committitur cardinis.
Nec obstat. ff. l. prima ubi equiparantur
iste stipul. quia quo ad aliud ibi
loquitur. Oppo. quod verbum peti verificetur
p simplicem peticionem statim extra iu
dicium ut. l. si x. cum peticio. ff. de
ver. ob. dicat glo aliud ibi/ et ad
hic exquo non haberes mellem quere
dico sic quando verbum peti refertur ad
eum an ex peticione debeat acquiri et tunc
verificatur ex simplici peticione ext
iudicii ut in l. contraria quando re
fertur ad eum qui ex peticione debeat ob
ligari tunc requiritur litis contes.
et aliter non verificatur nisi ex
lit. contes. vel ex aliquo actu ex hus
que ponit. hic. It. oppo. de tuis
vo. l. quantus. So. ibi libertus tenetur
in ius non vocare unde ex simplici
citacione pena committitur. hic autem tene
batur non petere/ et sic illa. l. quan
tus quam glo all. uere debeat assignari
pro contra. Item oppo. de transactio
l. siquis maior glo dicat so. ut ibi
nam ibi fuit promissum non contrave
nire quo casu stipulacio committitur quocumque
modo veniat contra. hic autem fuit p
missum amplius non peti. Item
oppo. ff. de solucio. l. cum michi. x. §.
j. et §. si. glo non solvit/ dicit dy
quod ibi ignorantes scilicet procur. fili fu
erat litis contes. hic scienter/ ita dicat
dy quod. no. quia sum hoc totum quod dr hac.
l. intelligi i sciente quod satis placet
vel dic quantum ad contrarium quod ibi non
agitur de stipula. committenda quia non
fuit ibi promissio amplius non peti
sed agitur ibi de debitore liberando.
Item oppo. de l. pomp. §. meminisse
ff. de inof testam. et de bo. libe. l.
in fruitures §. petisse/ et. l. qui cum
maior §. accusasse et C. de his qui
ut indig. l. alia In quibus videtur
quod requiratur ut quis persistat usque
ad sniam ad hoc ut incidat i pe
nam/ glo non solvit/ dy d. ille. l. hnt
locum i penis legalibus l. hec autem
in penis convencionalibus Et mira agit
cum lege quam cum homine ut. l. celsus. ff.
de arbitr. Ita eciam dicebat. d. ol.
Quidam docto reprehendunt hanc/ po
dicunt quod durius agitur cum lege quam cum
hoie — hodie ut. l. si libertus. ff. de iur patr.
Nec ob. l. celsus/ quia mitius agitur
cum lege quam cum hoie ministro legis/ nam
ibi loquitur de iudice vel arbitro qui
est minister legis/ et io cum eo agitur
durius quia qui ipse offendit offendit
l. et homo secus in hoie simplici
ita refert Cy. i. l. siquis maior. C.
de transactio/ et. l. mennali. C. de
iur. o iudi Istud dictum non placet
nam arbiter non est minister. l. sed tpa
ff. tex/ cum ex eius snia non oritur accio
nec excepcio/ nec obligacio obstat. l.
si libertus quia debetis scire quod est quedam
pena que respicit annullitatem ipius ac
tionis/ et in hac durius agitur cum
l. qua cum hoie quia facilius. l. potest
annullare quam dispo. hois ut decla. l.
si libertus et quod no. i l. ea. l. C. de
condici ob causam Quedam est pena ex
trinseca/ et i ista durius agitur cum
homine quam cum. l. ut probatur ex
hac. l. et in contrariis/ et sic ideo
solucio dy. Sed contra hoc facit
fortiter. C. de plus petic. l. i. ubi
est pena legal. et tamen petere dr

Usq; ad litem cont. Vo. specialis ca. est ibi
ideo quia delinquit in duobus. s. in
exigendo cum dolo et in plus petendo
Item oppo. ff. de ver. ob. l. stipulo
ista. §. i. ibi sed quatenus &c. ubi
sufficit qualis qualis controversia
So aliud in stipulatione hre licere vel
ibi. Aliud in stipulatione amplius no peti
vt hic. Habes expeditum mag
glo et ideo vt tibi liqueat ista materia
dic latius. Quandoq; interponitur stip. re
. iii. ha. et re qui committi vidistis ff.
e. l. procur. ad exhiben. i. §. et l. quem
em §. i. et §. iiii. Quandoq; quis pro
mittit non conuenire et re committi
conueniendo conueniendo vt. l. siquis maior
C. de transactio. Quandoq; quis promittit
controversiam non mouere et re committitur quo
mo fiat controversia committi stip. siue
ante litem contes. siue post vt. l. diuus
et. l. sed et si §. ante lite. ff. de petic
heredi. et siue agendo, siue excipiendo
vt. l. non solum §. si statuus. ff. de
procura. facit. l. controversia. C. de e
uictio. Quandoq; quis promittit non
petere, et dic vt hac. l. aut verbum
peti refertur ad creditorem aut ad de
bitorem, aut hoc venit in obligatione
legali aut inconuencionali vt. ff. di
xi. fallit in casu. l. i. C. de plus pe
tic. quia ibi est duplex delictum quandoq;
quis promittit q. no mouere et
istud est dubium. nam glo i. l. ii.
et iii. C. fini regun. videtur intelli
gere q. post litem cont. alibi i. l. qui
fidem ff. de transactio videtur intel
ligere quocumq; modo moueat con
troversia etiam ante litem contes. dubito
. finaliter possimus dicere q. quando ver
bum q. profertur a lege re intelligatur
post litem contes. vt dicta l. iii. C. fini. regu.
sed si profertur ab homine re intelligatur
etiam ante litem contes vt no i dicta
. l. qui fidem. et l. lucius §. tres he
redes ad trebelli. Quandoq; hoc verbum
quod in iure aliter assumatur i. domi
num quod. i. dubitabilius proposicio vt
. l. q. C. de fideius. et l. vltima C. de
pact. cum sp. Quandoq; ponitur pro
tortura vt in titulo de quibus, C.
et. ff. Quandoq; quis promittit causam
vel litem no mouere re hec qualiter
intelligatur dic ut C. de transactio. l.
cum et l. i. in prin. de testi. Quandoq;
quis promittit in ius non vocare
tunc committi per solam citacionem vt l.
quamuis. ff. de in ius voca. Quandoq; pro
mittit hre licere re etiam committi per
solam controversie mocionem vt l. sti
pula. §. i. ff. de v. ob. et hic no
in fine glo. Unde intelligas q.
not non sine causa apponit in istis
et promisit non mouere q. litem
uel controversiam &c. Venio ad
§. si vero soluta, dicit hic q. per
solucionem factam extraiudicialem com
mittitur stipulatio hec. Contra per actorem
scientem uolenti non incidit quis in
penam vt l. quamuis i §. ff. de in ius vo
et de regu. iuris. c. facienti li. vi. Im
per solucionem scientem uolenti recipe a vo
lente videtur no committi pena. i. dicta
tum excep. peremptoria et fauorabilis
soluens scienter videtur donare
vt l. i. ff. de condic. indebiti et. l.
ex re. ti. et l. siquis delegauit
ff. de nouaci. Unde iste cum esset
facta promissio amplius non peti
erat tutus excepcione, merito soluens

scienter videtur donare, nec ad penam
potest agere, sed dicit hic contrarium
glo. male. Ho. ad utrumq; dico q.
hic debet intelligi in eo q. solue
bat ignoranter quod apparet ex con
tinuacione. l. precedentis. Ad
cuius declaracionem factam est hec l. nam
ibi fuit factum pactum amplius no
peti vim ex duobus reis et ab altero
petitur. Ita hic intelligo q. ab
alio ignorante soluebatur secus
si a sciente per idoneo procuratore &c.
Queritur pro declaracione, maritus
legauit vxori multa si dotem
non repecierit, modo ipsa recepit
dotem ab herede sponte soluente
et sciente vtrum ista uxor videatur
dotem repetisse et sic ipsa videatur
defecta condicione videtur q. sic per
hunc tex. In contrarium facit quod
modo dixi quia solutum est a sciente
sed no obstat quia quod ff. dixi hic
locum i eo cum est factum pactum
amplius no peti ex quo ipsi re
eo acquiritur excepcio sed hic no
peti venit in condic. ex quo sol
uenti nulla excepcio querebatur
sed adhuc soluere tenebatur, ymo
est quod imputetur mulieri cum
debuerit deuitare se pacta li
berare heredem acceptilac. vel ca
uere de no petendo ut l. mulieri
in prin. ff. de condici. insti. et l. mu
ciane. ff. de condi. et de. Ve
nio ad §. nam et siquis. hic
habes q. ille qui compensat videtur
petere. Iuxta primum quero ego
promisi tibi soluere certam quan
titatem et hoc iuraui, nunc com
pensat tecum an per hoc liberat
a periurio. b. videtur dicere q. no
extra de iure iuran. c. ad nostram
quod iuramentum debet impleri i forma spe
cifica. Ego puto contrarium nam
condicio debet impleri i forma specifica
sicut iuramentum vt l. q. heredi i
prin. et l. meuius. ff. de condi. et
de. sed ego video q. iussus dare
seu soluere implet condicionem
compensando vt l. si peculium §.
. i. ff. de statu libe. &c. i. Dice
rea si ego impedior iusta de cau
sa facere quod promisi no sum periu
rius, consultum vt l. vltima ff. qui
satis da cog. sed si ego no soluo
tibi quod tu debes michi tantundem
ego impedior a te, quia ic tibi
no soluo quia tu no soluis michi.
Unde quasi facto tuo impeditus
no debeo esse periurus hanc racionem
facit tex i. l. iii. circa prin. §. i de
quiritur ff. de statu libe. Ca
sum quero excommunicatus no potest
petere sed potest excipere vtrum posset
compensacionem obicere hic videtur tex
q. non, quia qui compensat petit
pro hoc facit l. qui alexan
. C. de adulteri. hoc tenet Ol.
et Jaco. de Are. et Inno. et
. b. extra de excepc. c. cum inter
. i. Possimus etiam dicere per hac
. l. q. ille qui opponit compensacionem
debiti soluti incidit in penam sta
tuti loquentis de eo qui petit de
bitum solutum vt l. hac probatur.

Si indebitum
Quo qui procur. prius.

item ita . ha dominus . Ad quid possit
agi contra eum . Rndeo siquidem
transiuit tantum tpus quo dns po
tuit habere ratum pot agi ad in
teresse ut l . procurator . i fi . ff . e .
. ti . et l . quo eni ff . iuli . et l . si
comissa et hoc si e certu . Si no
est dubiu tunc pot agi contra pro
curatorem q dns ratum heat / et
tunc lit contes sup hac stipulace
ad interesse / et poterit agi contra
ipm procuratorem ad interesse / et hoc no
pot intelligi hic ut dinosceatur
quid sit faciedu / no q hic sit co
clusio libelli sz venit consecutiue
na si dns ante litem cotes . ra
tu heat ipe conuenitur / alias si no
habebit ratum certum e comissam
esse stipulacoem contra procur .
eode mo pot intelligi ff . de acti
empti . l . iul ff . siquis colludente
ubi tex videtur ponere silez modu
petendi . sm bartholum .

SI PROCURATOR bonus . e . factum
eius qui causam hz a dne cen
setur factum meum h . dicit ista
. l . z . ic q dixi in sumario ic
Queritur quid si dns qui iam
ditatis vendidit postq sm pro
curatoris fcm sz ratum an
ista ratihicio sufficiat vide q
non / nam no dz nocere ei cui
prius vendidit . In contrarium vide
q sic cum ratihicio retro traha .
et no all aliquid / no . ista glo
multum / quia ista . e qo cottidi
ana / et q retrotrahatur no obs
tante actu medio . s . vendic vide
probari i l . siquis offereti . ff . fi .
. ff . de soluc / et l . cum mich i . x .
. ff . i . et ij . e . ti . et ibi . p jaco de
arein tanguitur ista qo . In contrarium
q retro non trahatur facit quia
actus medius interueniens impedit
ratihicoem retrotrahi / na tunc
dz ratu habere cu ille actus
posset celebrari vt . j . e . l . bonorum
et de appellacoe / l . i . ff . i . sz post
q res erat effecta dni alterius
no posset talis actus geri per
dnm in piudicium alti9 g . ic et
ita tenebat Cl . et dns Raym
guil tangit hac qoz in sy i . l . ali
ena in pn . ff . de pigno acti / et de
tuniat idem q ratihicio no piu
dicat ei cui res primo erat vendi
ta uel pignorata vt . l . si pte i fi
. ff . quecadmo ser . a . et . l . pocior
i fi . ff . qui poci in pigno ha . hac
partem teneo ad . l . siquis offereti
et . l . cu mich . x . nemo videt
sz ego videbo j . e . l . bonorum dic
ut ibi . Querit glo quid si
dns vendidisset an sniam lata
inter procurat et eum cui uen
debat / dicit glo idem et bn / nam
idem e dicendum / qd dixi . ff . pri
qone / bartholus doctor legum

QUUM DEBITORE
Oppo de . l . in causis ipsi .
. ff . de procura . ubi no pot
pro pte haberi ratum .
et pro pte non / glo no soluit / di
cit quidam ibi loquitur in vero
procuratore hic in flo vel dic no
pot pro pte ratum haberi inuito
procure ut . l . contraria / sz eo vole
te et ad eius comodum sic vth .

SI PROCURATOR Stipulo
que ad
pstare interesse cōitur .

pot sepius coitti hoc dicit Oppo .
q ratum pro parte haberi non
posset ut . l . eadem ff . catho in fi .
. ff . de ver . ob . glo ponit hic pleo
. so . dic ut ibi . Item oppo q stip
ulacio semel comissa amplius co
mitti no posset vt . l . si duo . ff . de
arbitr / et . l . cum querebatur . ff .
. ti . z . Eo hic comittitur ad pstare
intee ingrius secus / qd dic ut
ibi dixi i . l . si sic . ff . de ver . ob Ul
timo ex hoc textu no q quis re
petit expensas quas fecit i aduo
catis / et hoc pu exponitur aduoc
at . i . aduocatis ministrat . Ite
no q quis repetit id in quo dap
nificatur ex eo q a suis negociis
aduocatur . sm aliam exponem
eiusdem lre bartholus .

NE SATISDACIO Cau
cio de
rato non interponitur cu
est certum de mandato
secus in caucoe iudicatum
solui . hoc dicit Racio est i pmptu
q caucio de rato iterponitur ex pte
agentis . unde reo e cautu cu est
certum de mandato / qui si e ab
solutus possidet et habet exceptioz
secus e in procur ex pte rei / q
licet actor vincat adhuc tn ac
tor vadit contendo qd petit de h
oc p docto i . l . z . C . de procur / z
vide glo i . l . no solum ff . qui dcno
. ff . de procurato . Ultimo no q
procur constitutus apud acta no
dz cauere de hoc . i . l . i . C . de sat dac

SI SINE Hec . l . usq ad
. ff . si procur di
per dy in duas ptes pa
loquitur in procuratore
flo exigente usqz ad . ff .
cum autem / ibi in procure vero
item hec pa ps diuit in iiij . q
primo loquitur de procure flo exi
gente indebitum extra iudicium
sca loquitur de procure flo exige
te debitum extra iudicium / iij de p
curatore falso exigente indebitu
in iudicio / iiij de procure flo exi
gente debitum i iudicio ij ibi q
si procurator / iij ibi q si prpaur
per iudicem / iiij ibi q si debitu
Oppo j . e . l . ff . cum aut Eo q
hic dicitur de procur intelligas
. s . flo vel ad alia constitutus ita q no
liceat mādatum / sz in ff . cu autem
loquitur de procuratore vero ic
Item opponitur q contra paur
inequaz detur codicio indebiti sz
condicio ob cam ut . l . fluc C . de fu
rtis Eo intellige hanc . l . sz dist
inccoz que ponitur i . l . fluc ff . i .
j . de furti . et . l . cu quis ff . si de
bitore ff . de soluc / et no hic i
glo Item oppo q nouac no
fiat nisi hoc exprimatur vt . l .
ultima C . de nouacio q codicio
indebiti no tollitur p ista nouac
quidam fatentur contrarium ut ho
die Tu dic q hec condicio no no
uatur hoc e eius natura ipe
ditur Ista eciam intelligatur . l
. l . post pn . e . de pcari stip et
sic de hac . l . nichil hodie corrige
Item dr hic q agitur ex stipu
lacu . Contra ymo certi condicone
ex stipulacu dic ut in glo Ite
mo ad v q si procurator p iudice
Oppo de textu . ad se ipm na
fo dicit non agi fo dicit contrarium
Eo dicit glo p9 loquitur de ri
gore / fo dicit de equitate sed
est videndum unde descendit iste
rigor / et unde ista equitas / glo . dic .

Rigor apparet ex verbis positis in textu
quia negocium non pertinet ad dnm
ideo non pot ratum habere vt qr non
interest stipulatoris q ratum heat
nam cum sit soluta auctc iudicis
eciā dno ratum hnte non posset re
petere vt l. i. C. de condic. indebi. Eq
tas vero infringit ex hoc qr licet no
habeat condiccom indebiti contra dnz
hntem ratum tamē hret q sine cā
vt l. si fideiussor ff. omnibus. ff. manda
ti / ita dicit glo hic. tenet go ista
glo. q indebitum solutum p sniam
possit repeti q sine cā idem tenz
in dicto ff. oibus et i l. i. de cdic
indebiti Docto tenent contra et bn
qr tuc pot repeti condic sine cā
qn p hoc non infringit snia sz ei9
cā deuenit ad no cām vt l. si
fullo ff. de condic. sine cā nā si
fui tibi condempnatus et solui
quia rem no restituebam si res
postea puenit ad te tuc cā deuenit
ad no cām / et agendo no dico se
tenciam nulla uel male iudicatu
ymo dico bn iudicatu tn cā illa
deuenit ad no cām Idem si dolus
actoris interuenit vt l. si prior ff.
marcellus ff. de iudicijs. Sz si il
la ex p qua agr indebite non
potuit examinari i pmo iudicio
vt dixi i l. i. ff. i. ff. q vi a cla
hoc tenet docto i l. i. C. de condic
indebi l Hoc ē verum probo per
hunc tex. nam si verum eēt q dns
ratum hns tenetur sine cā de ri
gore committitur stipu qr inēe sol
uentis q dns ratum heat. vn i
racio glo no ē vera Que ē ergo
racio istius equitatis Rno qr pro
curator qui obtinuit no pot all
illam pecuniam fuisse indebita
et sic se obtinuisse p iniuriosaz
sniam vt l. si seruus ff. i. ff. de
lega. i. Expedita pn. omisso
R. q si debitaz. Vn uenio ad
R. q si debitam. / dr hic q fide
iussor tenetur i solidu Item dictu
est ff. xxi. R. q fideiussor tenetur
Quero ad quantu glo dicit
in id q stipulator actori pstitit il
circa iudiciu expendiderit qd qui
exponit actori i. procurator flo sz
Jaco de are. et Cl certe ista ex
posicio vera ē in se Tn glo hunc
non congruit quia z. dr q hec ē
opinio Rug / sz exponendo hs mo
eēt contra opi. Rug quā huisse
i l. procur ad exhiben. ff. i. ff. e.
vbi dicatur q solum i expensis
committr stipo. Vn alij exponit ista
glo sic in id q stipulator actori p
stiterit i. dno postea agenti / et sz
hoc posset eē opinio Rug Tn tex
ostendit magis pcedenta opi

Cum autem ff. iste diui
in partes. ij. pmo loquitur qn no
hns ratum factum uero patre
obtinuit sco qn succubuit y.
ibi marcellus et quelibz istaz
partium hz ij lecturas / po qn p
curator verus agit et obtin
uit / sco qn procurator verus agit
et succubuit / dns vero no ha
bens ratum egit et obtinuit.
In istis duobus casibus sba po
similiter hz duas lecturas qn
procurator verus egit et succub
uit il qn egit et succubuit
Antequam intret glo oppo. Tu in
telligis hic ff. in uero patre / contra

verus procur non cauet de rato vel
ne satisdac. ff. e. l. / sz hic dicit q
cauit de rato go rc / Ro sicut hic
eēt verus procur tn dubitabatr
de mandato ideo fuit pstita caucio
/ ita intelligit glo hunc ff. ff. e. l.
procurator ad exhiben. ff. i. et ff.
de iure iuran. l. al Sz oppo.
procuratori de cui9 mandato
dubitatur eciam eic cauet de rato
no pot solui vt in auctā de collato
ff. cos Ita tenet glo i l. no solu
ff. qui alieno. ff. de procur. et C y
C. de procurā i l. i. i ix. q. / sz hic
dicitur q procuratori caueti de
rato fuit solutu go rc / Ro possim9
dicere / q no cogr quis soluere p
curatori de cui9 mandato dubita
batur ut ibi / sz sponte bn pot sol
uere vt hic / ad quod facit ff. e. l.
interdum breuiter istud vidi gl.
pn. hui9 l. in R. q si procur p
iudicem ubi loquitur qn exegit
ab inuito no a sponte soluente
et contra l. iij. ff. i. ff. e. / et q l. p
curator ad exhiben ff. i. / et ideo ē
do. q posset solui procuratori de
cui9 mandato dubitatur / si de ra
to cauet. Non ob. ff. cos qr ibi lo
quitur in exactore pco cui no
dz credi. nisi ondat mandatu et
litas publicas vt l. i. C. de manda.
pn. Nec ob. q ibi i tex dicit ex pri
uatis negocijs rc / qr ibi loq in
exactore pco cui no dz credi nisi
ondat mandatu et litas pcas vt
l. i. C. de manda. pnci Nec ob. q
ibi in textu dr / ad exigendu il
lud quod ptinet ad pblicum uel
ad priuatum. vn mandatu pcu
precedebat / et sic dz intelligi glo
in dicta l. no solum / ff. qui alieo
secus qn pcedit mandatu priua
tu vt hic cum sy. Item oppo.
et nuc intro glo de l. procurator ad
exhibendu. ff. i. ff. e vbi dicit q sti
pulacio comittitur ad totu Ro
sm Rug Illa i telligit sm ista
vt ibi no Sz Jo. dicit aliter et
melius q ibi comittitur ad totu ut
patet i textu. l. contrarie i R. sed
cum debitor: Nec obstat hec l.
qr ibi loqtur in procure flo cui
pot imputari cur exegit ab inuito
/ hic loq in procure vero cui no
pot imputari si dns obtinuit
q hoc contingit vel culpa debitoris
vl iudicis i iuria sed solu litis
impendia prit sibi i putari qr
ista debitor euitare no potuit / q
ro de duabz quibz que sunt i glo
sup vbo hoc casu. po qn flius
procurator egit et succubuit
dns postea egit et obtinuit ad
quid committatur stipulo. dicit
glo ad totum q dns exegit et
nichil all pstatur i l. iij. ff. si
Sedo quo retento eodez thēte
flius procurator egit et succu
buit et dns egit et succubuit
ad quid committr stiplo de rato
contra flm procuratore et ei9 fi
deiussor Jo. dicit q similiter comittr
ad totum interēē qd probat p
tres rōnes hic in glo po sic qn
verus procur egit dns postea
no hns ratu egit tc siue obti
neat dns siue succubat ad tan
dem / committr stipo vt hic i ff. ac
aut. et ff. marcellus go eodm mo
in flo patre / sz constat q si domin9

obtinuisset comitt͡r stip̄ in totum
vt dixi ff. proxi. q. g° ic̄. preterea
sufficit ab inicio interesse vt l.
qui autem ff. 1. ff. siquis cauc͡io ez
pone q debitor in centum statiz
dn̄o agente incipit int̄ee sua i
. e. g° licet dn̄s postea succubuit ad
tota. e. dz agi preterea i iuria fc̄a
vni. alij nō dz prodesse vel obee
vt hic ff. cum autem et l. excep.
ff. de fideiussꝫ / ꝫ hic dn̄s qui postea
egit succubuit p iniuria iudic̄ g°
ista iniuria non dz prodesse pro
curatori ut teneatur ad minus
iste sunt rōnes glo quā glo vid
que incipit. f. cum hic ibi sicut
ergo non ago ic̄ / istud idez tz glo
ff. e. l. procurator ad exhibendum
ff. l. i fi. i glo. magne put ibi
dicat max hoc tenet exp̄sse i l.
al' ff. de iur' iur'. doc͡ contr̄ tenz
contrarium / et bn̄ / nam stip de irato
non cōmitt͡r nisi ad id q̄d interest
ut ff. e. l. si cōmissa et l. in stipu.
ꝫ si ego sum absolutus a dn̄o
et a vero procur' nō int'est mea
nisi in sumptibꝫ ergo solum ad
sumptus comittetur pro hoc vi
casus ff. e. l. si. in pn̄ preterea
si reus fuit absolutus a dn̄o nō
pot dicere se absolutū p iniuria
iudicis ut l. si seruus plurium
ff. 1. ff. de le. i. et q̄d no. i l. sti
pulacio ista ff. q si forte ff. de
v. ob. et sic nō pot dicere alle
gare quia procuratorem sua intee
in toto debito / preterea qn̄ ex post
facto desinit int'ee et cessat cap
nuz de pc̄ito nō sufficit ab i̇ico
interee vt l. si eum ff. q i iuria
rū in fine. ff. / ff. siquis cauc͡ / ꝫ
hic secuta absolutoria cessat cap
nuz de pr̄ito g° ic̄ / et p hoc appa
risum ad omnes rōnes jo. . Ro
enī obstat prima racio q2 nō p
cedit illa similitudo iter patrez
filiū et vir͡ pp diuisitatez rōnuz
. non obstat sc̄a racio q2 nō pot
dicere reus sua intee in toto
debito / q2 diceret cōtra sniam
pro se latam et q2 cessat capitul
de pr̄ito vt dixi Et eodē mō
non obstat tercia racio / q2 non
pt. all' sniam latā pro se ee in
iuriosa ¶ Non ob. l. procurator ad
exhibend. ff. i. ff. e. p quā glo hoc
tenet in l. al. ff. de iure iuran.
quia ibi loq'r qn̄ fls' pator ob
tinuit et exegit ꝫ dn̄s succu
buit / in q̄ interest debitoris i
toto eo q solut procuratori / q° ma
loquitur qn̄ fls' procurator succu
buit / et eciā dn̄s / ꝫ si velles
intelligere q̄dem istius glose
ubi dum dicit que eque i solidu
dz comitti ii. dnī. i iste sup
au ic̄ q procurator fls' ne vin
cerit / tunc ista glo dicet vm̄ p
dictam l. pcurator ad exhibendu
ff. i. Et ideo pro declaracōne
pn̄tis materie debes assumē
quatuor cōbinacōnes i procura
vero et q°s in flo. In vero p
curatore prima conbinacio est
qn̄ uerus procurator p° egit et su
ccubuit dn̄s postea egit et obti
nuit certe cōmitt͡r stip̄ ad ex
pensas lit' tm̄ ut in ff. cū autez

Sed secunda cōbinacio e
qn̄ verus procurator egit et obti
nuit dn̄s postea egit et silr̄ obti
nuit / tunc videtur idem q solum
ad expensas litis comittat͡r sti
pulacio ista ut in isto. ff. cū at
sm̄ unā lectu. Sm̄ aliam lectu. Hoc tn̄ itelligo
qn̄ illi procuratori fuerit solu
tum q2 habebat mandatū ad
solucōem recipiendaz / et sic se
tz glo / alias i nullo cōmittetur
stipullo / nā eciā si ip̄e dn̄s egisset
et obtinuisset nō facta solucōe
nō obstaret sibi excepcio rei iu
dicate ut l. euicter. ff. de exc' rei
iudi / sic non debet nocere si egit
verus procurator et obtinuit / et
sic stip̄ nō cōmitt͡r vt ff. e. l. ff.
si procurator ¶ Idem si soluisset
illi vero procuratori nō hn̄ti man
datum ad recipiendā solucōez
nam tunc hec stipulacio nō possꝫ
cōmitti / racio q2 dn̄s egit / et iu
dicium nel sniam iusta nō hnt
p eādez rōem ꝫ bn̄ pot comitti
q2 nō hz ratam solucōem si si
hoc fuit cautum ¶ Tercia cōbinac͡
est qn̄ procurator verus egit
et obtinuit dn̄s egit ꝫ succu
buit tunc cōmittitur stipulacio
ad expensas litis tantū ut hic
in v. Marc' sm̄ unā lecturā
q̄d intellige si procuratori fuit so
lutum et hebat mandatū ad
hoc alias secus ut dixi ff. Qr
ta cōbinacio est qn̄ procurator verus
egit et succubuit et dn̄s silr̄
egit et succubuit tc̄ nō pot co
mitti stip̄ nisi ad litis expēsas
ut hic in v. marcell. ¶ Pos
sumus addere quītā cōbinaz
qn̄ procurator verus egit et ob
tinuit siue succubuit nō auto
. dn̄s postea egit / nec obtinuit
nec succubuit / ꝫ lis pendet / ut
perempta est instancia vel aliomō
finita rei interitu / isto cāu nō
cōmitt͡r stipulacio nisi ad ex
pēsas ita potest intelligi h' v.
marcellus sm̄ unā lecturā quā
tangit hic glo sup verbo ami
serat ¶ Dicamus de flō. pcur.
et in eo prima cōbinacio e qn̄
fls' procurator egit et succubuit
dn̄s egit et obtinuit cōmitt͡r
stiplō ad totale int'esse ad id
q dn̄o est solutū et inpēsas
ut l. iij. i fine ff. e. ti. et no.
hic in glo / scd'a cōbinacio est
qn̄ fls' procurator egit et obti
nuit / dn̄s egit et eciā obtin
uit / et idem. q2 ad totum int'ee
cōmitt͡r ar' dicte l. iij. i fi. ff.
e. ti. Tercia cōbinacio e qn̄
fls' procurator egit et succubuit
dn̄s egit et simil'r succubuit
et in hoc fuit opi' vi. diuise
sup hac glo / ego teneo q solum
ad inpensas cōmitt͡r vt l. si in
pn̄. ff. e. ¶ Quarta cōbinacio
est qn̄ procurator fls' egit et
obtinuit dn̄s egit et succub
uit / ista subdistingr̄ in duos
casus / aut iste fls' procurator exe
git indebitum et stipulacō de
equitate cōmitt͡r ad totū int'ee
ꝫ de rigore ad nichil vt ff.
fiar. l. x q si procurator p iudi / a'
iste procurator exegit debitum
et tunc sunt opi. in l. procurator

ad exhiben. ff. i. C. e. ti. Veritas
est q ad totum interesse committit.
et ad totum q illi flo procurari
est solutum vt dicta l. procurator
ad exhiben. ff. i. et C. proxi. v.
q si debitam. Quinta conclusio
est qn procurator fluus egit et
obtinuit siue succubuit dns
postea egit nec ad fine litem
produxit/ isto casu siquidem
procurator egerat et exegerat sta
tim committi stipulacio ad toti
qz i toto interest rei stati cu
non heatur ratum ut l. procurator
ad exhiben insi et l. quo cum ff.
l. et ff. iul. C. e. ti. In casu tam
non potest ex ea stipulacione agi nisi
post sniam ut dicta l. procurator
ad exhiben. i fi. C. e. sz si procurator
egit et non exegit tunc stati cu
dns egit committitur stipulacio
ad litis expensas/ et si postea pl9
inpendet uel dns exiget ad pl9
committetur ut. l. si procurator
C. e. ti. quod dixi in dno age
te. Idem intelligas in eo q ab
eo habet cam vt. l. cum indebitu
i fi. C. e. ti. Secus si ageret a
lius qui ab eo cam no habet ut j.
e. l. procur ¶ Restat in glo ma
xima qo procurator verus egit et ex
egit dns siliter egit et exegit
utru dns posset repetere a vero
procuratore illud qd ipe exegerat
glo hic sup verbo iniuria i fi
tenet q non/ qz dns si hoc co
sequeretur a debitore et a procuratore
eet iniuria/ et sic qdaz intelligunt
hunc textum/ ista lectura reprehendi
p l. qui negocia. C. de nego gesti.
et p l. qui pro. ff. procurator ut lectis
C. de procuratio. et p l. ex manda
to. i pn. C. mandati ¶ Contra
omnia predicta opponitur veniunt
contra de facto non facit stip/ co
mitti ut l. continuus ff. cu quis
C. de ver. ob/ sz si verus procurator
egit dns no posset postea age
de iure g° egit de facto/ vn no
dz committi glo hic q e posita sup
verbo ipensa fatetur q hec sti
pulacio e huius nature q committi
eaz si ai solum de facto agit cu
tn videtur q hic no agatur de
facto/ ymo de iure qz res iudicata
cu procuratore no pimit actoni dno
competente ipso iure sz ope exceptois
p° posito q eet actio perempta sol
adhuc agit de iure qz valet et
tenet instancia hz licet no heat
actoz vt. l. cum putare. C. fami
hcis/ et extra de re iu°. c. abbe
sane. li. vi. No tn p hoc i pu
gno qn eciam si agatur de facto tm
ut coram iudice incompetenti vel
ex alia causa q committatur stip°
saltim ad sumptus vt. l. vbi. C.
de transactio z ro ob. l. continuus
ff. cum quis C. de v° ob vt ibi
dixi ¶ Item oppo/ sniam gt sniaz
e ipso iure nulla ut. l. i. C. qn
provo no e nece sz hic si procurator
p° pimo obtinuit vel succubuit
no pot valere snia postea lata
cu dno contra pmam uel eciam sz
pmam sm alios modernos i dicta
l. i. C. qn provo no e. ne. So.
illa. l. i. qn provo no e ne/ dz
intelligi qn excedez i stacia fu
runt due sine qz tunc pma tm
valet/ secus si ex duabz i stacis
qz tunc pot valere utraqz ut hic

et C. de exe. rei iudi. l. duobz et q
ibi no. in glo. ¶ Pro declaracione
huius materie/ queritur duo/ pmo utr
actio descendens ex hac stiplone sit
pretoria vel ciuilis Roff i libe
ll° suis sup hoc ti. dicit q est
ciuilis s. certi condi. ex stip/ et
ideo dicatur pretoria hec stip. qz
p pretorez est inducta eo q q°s co
ceditur eaz pstare no q actio
sit pretoria pro hoc facit. C. de bo
. pos. hr°. pe. l. i. et q ibi no ¶ Vl
timo qro an stiplo rem ra. ha. ha
beat paratam execucoz contra fide
iussores videtur q sic sit isti. de
iudicati. sisti vt dixi. C. ti. i. l. i.
in contrariuz vide q debeat nouo iu
dicio agi ut C. e. l. procuratr ad
exhiben. ff. i. ibi sz cum debi
tor ex stipulatu agere cepit ie et
C. e. l. tutor pn. ibi existimo
agi hac cum eo agendu et sic
innuit nouu iudicium ee incho
andum Breuiter dico aut i ta
stipulo interponitur extra iudi
ciuz et e opus nouo iudicio. ita
loquitur. C. e. l. in pn. nec pot
fieri execucio pro hoc. C. de
re iudi. l. a diuo pio ff. sz si
emptor/ sz si eet interposita in
iudicio tunc puto q habet paratam
execucoz p iura quas dixi i sta
de iudi sisti et silibus.

¶ SI PROCURATOR

Pro eo q sm noie defuncti pt
haberi ratum per heredem. ut
C. e. l. si res cui sc. vt ibi di
xi. et dicta j. e. l. honor ¶ O
ppo/ si iste fuit uerus procurator
stipulo no pot committi nisi ad
inpensas vt C. proxi. ff. So. i
tellige q procurator erat funditus
fluus uel si erat verus reuo
catus morte dni et soluens sa
ebat eu mortuum alias eet li
beratus vt. l. cu quis ff. i. et
l. dispensatorem. C. de solucio.

¶ SI IN STIP.

Hunc sic
intelligit
glo q p inprudenciam stipula
toris committebatur, pmittente
committente dolum/ et intellige q
dolus fuit in hoc commissus q
fuit in stip. adiecta dictio tm
ut lucrum tractatu ratum h
turum. nam si hoc no eet dem
simplex stiplacio de heredibz
intelligeretur vt vidistis. C. de
v. ob. l. stipul ista i pn vn pp
hoc clausula doli no possz committi

¶ SI PROCURATOR

Ro
istaz
reglaz que ponitur hic plerumqz
eni re sm barth°. Mutacione

¶ ET PATRIS

persone ex
tinguitur caucio rem ra. ha.
et in stip. sunt comprehendende
persone ad quas ueri silr dz tra
sire h. d. ¶ Ad euidenciam scias
q ex iniuria facta filio competit
actio iniuriarum patri seu auo
queum habet in ptate/ et ipi
filio i n pr seu auus hz exer
cicium utriusqz actionis ¶ So
scias q patre mortuo uel filio
emancipato instancia istius ac
cionis iniuriarum transit ad filiu
qduis no sit heres ut. j. de in
iu. l. sz si vnius ff. filio ¶ Hoc

premisso pone casum in tertio vt lata patet
No. quod mutatione persone cause-
tis extinguitur cautio de rato et io
de necessitate quia alia persona comprehendi
Oppo. de l. non solum § si pater
C. de procuratore Eo ibi agebat ipse
pater hic alius procuratorio no
mine pro patre de cuius mandato
dubitabatur. ista est vera solo.
Queris circa hanc l. quam actionem
intentabat iste procurator dicit glo. quod
quod intentabat actionem iniuriarum
toriam competentem patri pro iniuria fa-
filio Alii dicunt quod intentabat ac-
tionem iniuriarum ex l. cornelia quod compe
tit ipsi filio primo opinio tenet glo. ii. h.
§ et glo magna super verbo filii. na
cum hic procurator ageret nomine pa
tris, non potest dici quod intenteret ac
tionem ex l. cornelia quod patri non compete
bat secundum istam glo vel verius dico
quod hic intemptabatur actio ex l.
cornelia competens filio sed quia pater illius
actionis habebat exercitium io pater
patris intemptabat illam actionem
sicut poterat ipse pater, et istam puto
veram, nam si iste procurator egisset
actione competenti ipsi patri illius actionis
iniuriarum non transiret ad filium
sed post litem contestatam transiret ad he
redem ante mortuo patre extin-
gueretur ut l. i iniuriarum ff. de iniuri
is, et l. si eum § qui iniuriarum ff.
si quis cautio et io hic intelligitur
quod intemptabatur actio competens
filio cuius exercitium competit patri
ita loquitur glo hic super verbo ad
filium Queritur glo utrum suf
ficeret si in stipulatione diceretur pro rato
rem habiturum eum ad quem ea
res pertinet dicit glo quod non quia
illis verbis solum heredes compre
henduntur et bene dicit glo

Procurator

Ista est nova l. et clara et
breviter hoc dicit. Factum
filii procuratoris non facit
committi stipulationem de rato ab eo
interpositam h. d. No. textum
ibi nam in stipulatione cavere et
No quod dixi in summario Eo
no. formam interponende stipulationis
de rato licet Cy. de hoc disputet
in l. i. C. de procuratore all. bene
hac l. quia tamen in hac forma stip. ad
dicta doli clausula quod promittat
dolum malum abesse abfuturumque
que ee ut ff. l. pen. § i stip. Item
quia addita generaliter persona alterius ad quod
iudicium pot pro simpliciter transire
ut l. proxi. § fi Queritur hec
glo. utrum hoc casu saltem hec
stipulatio committatur ad expensas glo di
cit quod non et aliud est in vero pro
curatore ut vidisti ff. e l. si sine
§ cum autem Bartholus

Bonon.

Dec. l. deb
eret sibi litte-
ram istius breviter hoc in
tendit. Si superveniens de
fectus ex parte ratum habentis
ratihabitio impeditur secus si ex parte
gerentis h. d. 2 No. bene l. 2 no.
bene et menti tene v. an aut re
Oppo. de l. qui mihi x. § i ff. de
solutio glo non solvit Tu dic ibi
tempore quo ratum habere poterat geri
negotium, quia poterat solvi pro reo
obligato licet sedisset esset liberatus.

Sed oppo. C. ad macedo. l. si et
l. si filius, et de omnibus l. quod dicit
ratihabitionem retrotrahi et mandato
comparari Eo dicit dy. hic et in c. ra
tihabitionem de regulis iuris li. vi. et
Cy. in l. ultima C. ad macedo, quod
istud est io quia post huiusmodi ratum habenti
imputatur culpa tacite repudiationis
nam tacendo per x dies videtur repudia
re ut l. i § ita autem ff. si ta. tes.
nulle extare ut l. i. § ita aut fac
quod non in l. si ego ff. de negoti. ges.
istud non placet Quid enim si
mortuus est iste cuius nomine petita
erat bonorum pos. Certe nulla cul
pa potest sibi imputari, et tamen he
res non potest habere ratum ut l. si re
cau. ff. e. preterea hic sunt duo, primum
est ius petende bonorum pos., et de
hoc loquitur dy, quia videtur tacite re
pudiare, secundum est agnitio facta per
istum gestorem et ista numquam fuit
repudiata quia de hac non dicitur Con
stat enim quod si semel repudiasset
non posset ratum habere postea ut l.
dispensatorem in fi ff. de soluti.
sed ego video quod quis expresse repu
diavit primum ius super quo actus
est celebratus non impedit ratihabitio
ut l. cum mihi x § ii et l. si
quis offerenti § fi ff. de solutio. quia
hic non impedit ipsa tacita repudi
atio Eo ergo quantum ad contra
signata dico quod ratihabitio retrotra-
hitur quia ratum habere tempore quo nego
cium potest geri, secus si defectus sup
veniat ita loquitur hic Sed
contra hoc oppo de dicta l. cum mihi
x § ii et l. si quis offerenti § fi.
Eo licet dubitem hic superveniat
defectus ex legis dispositione ibi ex di
spositione hominis ratio quia in hiis que re
spiciunt nullitatem ipsius actus diri
gitur cum l. quod cum homine ut l.
si libertus de iure patro. et dixi
in l. amplius rem ra. ha. ff. e. ti.
Et ideo pro declaratione huius materie
distinge quandoque superveniat defectus
ex parte gerentis quandoque ex parte ratum ha
bentis, quandoque ex parte rei. primo casu rati
habitio non impeditur ut hac l. ii. secundo
secundo casu aut superveniat defectus
ex legis dispositione et ratihabitio impe-
ditur hac l. secundo Reo. et l. se in fine a.
superveniat defectus secundum hominis et tunc
aut nulle quis ratum habere in prin
dicium eius qui gessit illum actum
qui ratum habetur et tunc non impedit
ratihabitio ut l. cum mihi x § ii.
ff. de solutio. aut in preiudicium tertii
et tunc aut ille tertius fingitur
una persona cum gerente et idem
quia potest ratum habere exemplum in
duobus reis ut l. si quis offerenti in fi.
ff. de solutio Aut est persona
extranea et in eius preiudicium non
potest ratum haberi ut l. si prem. § fi
ff. quemadmodum servi amittunt et l. pro
cior in fi. ff. qui poti. in pig. ha. Ita
intelligatur quod dixi in l. cum in
debitum § fi. ff. ti. i Tertio casu
quando superveniat defectus in re super quo
aliquid agitur ratihabitio impeditur
ut l. nam § quod si pendente ff. de
peculio et commo rei vendite, et l. cum qui
ita § fi. ff. de ver. ob. et l. quecumque
ff. de novatio Sed quero quid
si defectus impediret ratihabitionem

supueniit et postea cessauit an impedia
ratihabicio. Dico non. Sufficit enim
extrema esse habilia non curo de
medio ut l. existimo ff. de v. ob.
et l. sed et si incendio §. solemus
ff. de heredi insti. facit quod dixi
in materia sicut translacione i. l. si
is qui pro emptore ff. de usuca.
et per hoc possumus declarare quod ab
huit concubinam et filium ex ea po
stea accepit uxorem que mortua
est nunc uult accipere concubinam in
uxorem an matrimonium medium impe
diat legitimacionem filii pro nati
et ius predictum vide dominum quod no. et
ita uidetur ponere pro questione
in quadam sua disputacione Rycha.
malu. quam disputacionem pono
in mercurialibus sive tercia.
Quero utrum factum nomine defuncti
posset haberi ratum per herede dy. tenet
in. c. ratum in pri. de regul.
iur. li. vi. et ibi determinat quod aut
fuit gestus actus qui non solet tran
sire ad heredem. et non potest per
heredem ratum haberi ut l. si le
cau. ff. e. et ar. huius l. in pri.
Aut est actus transitorius ad he
redem et potest per eum ratum habi
ut l. si is cui ff. e. et l. si sine
§. si procurator. ita dicit ipse ibi.
Quero utrum gesta nomine alterius
possit haberi rata per abbatem monasterii
in quod ingressus est postea. Dico
sic sicut diximus de patre arroga
tore ff. de solu. l. siquis §. si
creditor. Quero utrum gesta
nomine prelati possint rata haberi
per successorem in prelatura dy. dicit
quod sic in dicto c. ratum in ultima
q. si fuit gestum nomine prelati tamquam
prelati et sic contemplacione ecclesie. ut du
bitatur ar. contra quod ff. diximus
de herede qui repetitur defunctum
ut l. annua §. annua §. ultimo
de an. le. secus si nomine prelati
tamquam private persone. quia ratum ali
quis non potest quod eius nomine non est
gestum ut l. sed et si pupilli §.
sed si ego ff. de nego. ges. quod sa
tis plz. Quero ultimo dy utrum
gesta nomine unius canonici possit
rata haberi per can. qui ei postea
successit. Et ymo dicit quod non nam
in iuribus canonici succedit capitulum
licet alius succedat in prebendam
ita no. per Inno. de electi. c. quod sicut
in glo. super verbo pro bonis quod est no.
non habetis hic aliud.

Pater Ista est notabil.
l. et breuiter
hoc intendit. Quando quis
succedit ei quem pro
misit ratum habiturum
successio pro ratihabicione habetur. h. d.
no. l. et menti tenenda. et facit
ista l. ad ea que dixi in l. cum vir
cum. ff. ff. de usucap. Defensor
Procurator supue
niens ex parte ratum habiturus ex l.
disposicione impedit ratihabicionem h. d.
et est aliquantulum difficil. lo.
hic ar. secundum glo. quod tutus prescriptione
xxx annorum si soluat repetere
potest ar. ff. de admin. tuto. l. si
pupillus. ubi dicit quod prescripcione
filius est soluenti/ contra liberatus
tempore adhuc remanet obligatus
naturaliter ut l. obligamur. fere

ff. plag. de acci. et ob. et ff. residuis.
l. ubicumque et ibi no. et ff. de
negoci. gestis. l. atqui natura
in pri. et ibi no. quod soluens
non repetat. Sed dicit dy quod
licet tempore non tollatur naturalis tol
litur tamen omnis eius effectus
et sic potest repeti solutum ut hic
Idem tenet Cy. C. de iur. et
fac. igno. l. cum quis/ sed guil.
de Cu. in l. i. in fine ff. quod cuiusque
uniuersitatis videtur dicere simpliciter
quod remaneat naturalis cum su
is effectibus/ specialiter tangit de
hoc de prescrip. § i. x. i. michi
videtur circa hoc dicendum. Quandoque quis
liberatur tempore ex conuencione quia no
luit esse obligatus usque ad tempus
tantum non ultra et tunc ista conuen
cio habet vim pacti ut l. cum qui ita
ff. de v. ob. Merito tunc naturalis
obligacio tollitur ciuilis remanente
sicut per pactum. ut l. si unus §.
pactus ff. de pactis. Quandoque quis li
beratur tempore quia tenetur accione temporali
et tunc dico quod tollitur ciuilis tantum
et remanet naturalis ut dicta
l. atqui natura in pri. et quod
ibi no. de negoci. ges. Quandoque quis
tenetur accione perpetua sed liberatur
prescripcione xxx uel xl an. tunc dico
quod liberatur a ciuili/ naturalis non
remanet quam ius ciuile tollere
non potest ut insti. de iure natu. gen.
et ciui. §. sed naturalia quidem
tamen tollitur omnis effectus ipsius
obligacionis naturalis ut l. sicut
et l. omnes C. de prescripcione xxx
an. ubi dicit. sit plenissima mu
nicione securus. et sic omnis effectus
naturalis obligacionis tollitur
et hoc ultimum tenet ultimo
tam et refert Cy. in l. ultima
C. ex qui. cau. maio. nec predictis
obstat l. siquis prius ff. de fide
iusso quia eam intellige ut ibi
dixi. Qualiter ergo hanc l. intel
ligemus/ dico quod possumus eam intel
ligere secundum primum modum quando liberatus
est tempore ex conuencione tunc cum tollatur
naturalis non impeditur ciuilis
sed competit repeticio. Sed contra
predicta opponitur quia actus me
dius impediens superueniens ex
homine non impedit ratihabicionem ut
dixi ff. l. prima. Sed quod ibi dixi
habent locum quando superuenit actus
medius post celebratum actum
de quo ratum habendo tractatur. hic
factum hominis hec est conuencio ipsa
precessit illud quod postea secutum
est solum et ex unius effectu. Secundo
dico non potest intelligi hic quando quis
liberatur tempore accionis temporalis. Sed tunc
contra quia tunc remaneat naturalis
obligacio ergo impedit repeticionem
indebiti soluti ut l. error C. ad
l. falcidi. et l. cum quis C. de iur.
et fac. ig. Dico hic ideo repetit quia
fuit solutum falso procuratori cum in
ullo modo debebatur. et ideo credo
quod si dominus superueniret et defensor
istius procuratoris sibi soluentis
susciperet posset doli excepcionem op
ponere ut l. procurator ad exhib.
§. i. ff. e. Tercio modo potest intelligi
quod est liberatus tempore prescripcione xxx.
vel xl an. tunc potest repeti cum

omis effectus naturalis obligonis sic
sublatus et hoc pro ut hētur i ṡexcs
ad iura hodierna Tamen hec lec
tura non congrua bn̄ huic legi
quia sm̄ hec tpa. ff. pscriptio. xxx.
. an. erat in aginta vt no i l. qui
occidit. § i. ff. ad l. acquili. et l. vlt
alias incipit nō solum ff. exqui
cau maio et in auten vt ecclia ro
gau pscriptio. xxx an. § i. facit
q dicam in l. in omnibus ff. de
diuersis et tem pscriptio nō sc alia.

De priua delic. rca

Ac continuat Dictuz est sup
de obligacoib. descendentib. ex con
tractu, sequitur videre de obligib.
descendentib. ex delictis Item qr ex
delictis oriuntur quedam acciones et ob.
ad priuatam vtilitatem iam orūt
accioes publice primitur hic de priuat
delictis quia maiorez cōformitate
hnt cum pcedentib. in sequenti lib.
dicat de publicis iudicijs.

Ciuilis quod

Hec lex diui.
in tres partes pn
cipales prima loq
qn actio ex delco
trāseant cōtra
heredes scdo qn tr
anseant ad he
redes. tercio qn
transeant cōtra
eundem. mutata
condicōne ij ibi heredes tercia ibi
non tamen. hec pma ps sbdiuid
in duas po loq de accōe penali
ij de persecutoria ij ibi sed quis ic
Oppo ff. de naufragi. l. si ṡo
ubi de actionib. penalib. q descēdu
ex contractu. hic vero ex delicto
Secdo oppo de l. ex cōtractib. ff.
de acci et obli. So dicit glo hic
loquitur qn delictu comittit circa cō
tractu, ita dicit glo aduerte, videte
glo C ex delic defuncto. l. i. q ponit
q̄stam cas spales i qb. dicit acc
descēdentes ex delicto nō dari cōtra
heredes licet dolus comittatur i
cōtractu seu in delicto, idem no i l.
si hoiem § datur ff. de po. dicas e
ista siquidez delicij venit purgād
per accōem descendentez ex cōtractu.
trāsit cōtra heredem ita loq l.
ex contractib. et l. ex depositi ff.
de acci et obli. et dicta. l. si hoiez
§. datur cum sij Si vero dolus
deuenit purgandus p alia accōem
extra contractu tunc sive dol.
sit comissus i cōtractu sive extra
nunq datur cōtra heredem ita
loqtur i sti de pp et te, ac. §.
alij, et omis cas enūati i dcā. l.
. l. C. ex delic defunc, et i dco § da
tur. Item oppo et videtur q
da. cōtra heredem. cas vo C ex
delic. defunc. l. i. So. post litē cō
tes nō detur nisi de eo qd ad eu
puenit, et hoc mo loquitur hic
et sic cōcor cum illa Sz cōtra
hoc oppo. ff. ad l. iuli repetund
. l. ij. So. fallit ibi sm diuersas
lecturas Item oppo de. l. si pr
o. fure. i si. ff. de condici. fur. ubi glo
dicitur etiam in eo q nō puenit
glo dicit ibi q condicio furtiua
non oritur ex delicto sz ex variis
figuris cāz q est ffm̄ ut. l. si mu
lier § si. ff. rerum amo et. l. si
ambo § quociens. ff. de cōpensa
Dicendum e ergo q fallit ibi
pp frequenciam furtor ar. ff. de
penis. l. aut facta § si et hoc
tenet dy. Jaco de are et oes
Item extra glo oppo. ff. ad
sill. l. grauis So dicit q cāz ibi
loqtur qn delictuz comittit in
non faciendo te pena trāsit ad
heredes. hic qn delictu cōtte fa
ciendo Ergo puto q sit truffa
qr hoc nō sz idem qre ius
est ista, ibi pp nō vindicatam
mortez defuncti fuit i flicta pe
na ipo iure qd apparet qr possz
pot congemi i a fisco petere, hedi
vt. l. i. C. de hiis qui vt indig
et no i l. in cognicōe ff. ad sill
et sic nō agr ad pena iponedam
sz ad exigendum pena iposita
a iure, merito trāsit cōtra he
redem sile hēs i l. comissa ff.
de publica. et. l. ij § q aut ff.
q cōsoz iuris et io rectissime
breuiter aut pena iposit ipo iu
re a l. et trāsit contra hedem
ut dictu e, aut apponitur ab
hoie et tunc aut delictu cōmittit
circa cōtractus aut extra cō
tractuz, si circa cōtractu, aut
purga. p accōz descēdentez ex cō
tractu, aut p aliaz vt dcm̄ e
si extra contractu tc a lis e
contes. et datur cōtra hedes vt.
. l. i. C. ex delicto defunc fallit
in l. ij. ad l. iuliam repetun
sm vna lectu dut lis nō e cōtes.
et tunc datur contra herede i id
quod ad eu puenit et nō vlt
fallit in condic fur Item fallit
in dicta. l. ij. ff. ad l. iuli rpe.
sm alia lectu Tn̄ in hoc e dra
qn lis nō e contes. cōtra defuncti
. siqdem acc que cōpetebat cōtra
defunctu erat ciuilis illa eadez
debe cōtra herede vt. dicta. l.
si pro fure i si. Si nō erat p
toria siqdem acc de nōiabat
a delicto vt vnde vi. vi bono
. rap. et sij et nō tribuitur cōtra
heredes ille acc, sz acc in fcm
vt. l. ij. i si. vi bonoz rapto et
vnde vi. l. i. i si. sz si denoian
a contractu tc datur cō hedes
in id q ad eu puenit p dcam
. l. i. C. ex delic defunc Cca
hoc hēmus qrere aliqua dixi
q nō datur accio penalis cōt
heredes in accōib. descēdentib.
ex qn delicto, quid in descēdentib.
ex quasi delicto, Rō idem vt ff.
de iudicij. l. si filius i si. cu. l.
. se. Quero quid in delicto
q purgatur p offm iudicis
qd deseruit accōi in re dic vt
ff. de rei uen. l. si i rem actio
Quo, utrum detur cōtra su
ccessorem plati ista accio penal
videtur q non, nam hic dicit
cetereos cōtra successores, tc veri
tas e ista siquidez platus ten
ebatur ex delicto suo noie nō
noie dignitatis vl placōis, puto.

q͏ͥ in sequentem non detur nisi quaten⁹
ad eum puenit et quaten⁹ ē locuple
tata sua flaiūm vt l. licet. §. si ex
causa ff. de petic̄ ſʒ si placuis te
nebatur noīe dignitatis et similiter
teneb'r in sol' qz ē eadem dignitas
ita intellige extra de of. deleg. c. cū
dilectus et q͏ͥ ibi no. p Immo ꝯtra
dicit hic ciuilis cōstitucio hic.

Q͏ͥro quid de iure nāli dicit
glo idē. Cōtra hoc vi' q͏ͥ de iure
nāli teneantur heredes satisfacere
de delicto defuncti vt extra de rap
tori. c. i. Set quedam sūt actiones
penales ex utraqʒ pte et ille nō
trāseunt cōtra hr̄des aliquo iure
nisi sm̄ distinct' p̄cedentē. Q̄dā
sunt actōes penales ex pte rei ſʒ
rei psecutorie ex pte actoris cuꝰ
hoc casu dēt ius ciuile actiōnem / na
de iure ciuili nō datur nisi qͣten⁹
ad heredem puenit ſʒ de iure can
datur in solidum vt dicto c. i.
et q͏ͥ ibi p doc no /

Jtē q͏ͥro
dixi ubi lis sit cōtes. cū defuncto.

Q͏ͥro quid si fuit cōfessus in
iudicio certe videtur idem q͏ͥ etiā
si eēt cōfessus in iudicio c̄minali
ita tenet speculā i ti. de accusa.
§. i. v̄ quid si latro / qd̄ satis
puto verū in cōfess' verū ſʒ in
cōfessiōe ficta secus (contrariter) ut
l. eiꝰ quidem. ꝯ. de iure fisc. fallit
in casu legis .ii. in p̄n. ꝯ. de bonis
eo. q mor. si. ꝯsci.

Vlteriꝰ q͏ͥ
ro. utrū de iure ciuili heredes
usurarij teneantur ad restituendas
usuras / vi' q͏ͥ nō / nisi qͣtenus
ad eos puenit / qz ex delicto agit̄
vt hic. Cōtrarium ē verū / nā us
ure nō repetuntur p act' descendēte
ex delicto ſʒ p cōdic' indebiti ul'
sine cā vt l. si nō sorte in p̄n
ff. de condic. indebi. et no p In
nocen. extra de usuris c. mich
ael.

Vlterius q͏ͥro quid si
nō ē lis contes. ſʒ processū est
cōtra cōtumacē ad p̄mū dec
tum. an heat h'. vim q' ut
faciat act' trāsitoria cōtra he
redes videtur q͏ͥ nō ut l. i. i fi.
ꝯ. de requir. rei ſʒ ibi loquitur i deli
ctis publicis i quib' nō suff'.
contes. ſʒ requiritur sniā vt l. ex
iudiciorū ꝯ. de accusa. ſʒ i accu
sacōib' ciuilib' puto q͏ͥ sufficiet
ad faciendū actōē trāsitoria ꝯtͣ
heredes vt l. ii p̄ficiis C. de an
nali excep / vl' saltem ad faci.
q͏ͥ posset petere restōz i integrū
q͏ͥ p defunctū stetit quo minꝰ
lis fuit cōtestata vt l. i. ff. ex
qui cau maio /

Vltiꝰ i x.
ſʒ quāuis dr̄ rei uendi. tenebr̄
de exhibita. et sic simul q͏ͥ actō
ad exhibendū dʒ p̄cedere rei ve
dicacōem nec possunt ppom in
eodem libello de quo dic. ff. ad
exhiben. l. i. / et l. qui de cōsso
in fi magne glo. ff. de i of. tes.
et l. i. de in terrogati. actio. et p
Cy. C. de rei uendi. l. ordinariū
i pri. q. de. nō heres alia.

Heredes autem

Q͏ͥuero que est racio dr̄ie inter
actōem iniuriarū et alias glosa
dicit q͏ͥ actio iniuriarū nō i ītelligi
in bonis mris an lite cōtes. vt
l. iniuriarū actio ꝯ. de iniuris.
Sed quare nō ē in bonis mris

sicut alie penales. Rndeo qz cōpe
tit ad vindictam ſʒ alie penales
sequuntur rem familiarē nō vindi
ctam. Quomō autem hoc cognos
catur dicetur ꝯ. vi bo raptorū
l. ii. §. i. ubi de hoc p dy. Cir
ca istam regula dicas sic q͏ͥdā
sunt actiones penales que cōpete
bant defuncto tanq͏ͥ cuilibz de
populo et ille nō trāseunt ad he
redem n' lite cōtes. vt l. si cui ꝯ.
de v. sig. Quedam cōpetebāt
sibi tanq͏ͥ p̄pe et ille siquidem
cōpetunt ad vindictā nō trāseunt
ad heredes nisi lite cōtes. ut hic
in fi. et l. iniuriarū de iniuri.
Si vero cōpetunt ad rem famlia
rem tunc regula ē q͏ͥ trāseunt
ad heredes vt hic et i sti de p̄pe
et temp actio. §. i. fallit i l. h
et actio ff. de calupni. / Posses
hic querere quid de iure accusādi
c̄mīaliter ex delicto p̄uato utrū
transeat ad heredem vidistis i
l. ex iudiciorū ꝯ. de accusacio
ſʒ an trāseat ad heredem dicā ꝯ.
e. l. fi. bartholus.

Non tantum

Q͏ͥro
inq͏ͥ sequuntur noxa caput. Rō ut q͏ͥ
cum agitur illa act' apud q͏ͥ
seruꝰ ē vel contra ipsum eundē
si liber eēt effectualis vt insti de nox
§. ſʒ in c̄mīnalib' qn̄ cōtingit
mutacio psonarū de vno sta
tu ad aliū dic ut l. i. ꝯ. de pen.

Siquidem

hec ē vna
notabilis.
l. et glo hanc diuidit
in duas partes p̄o ponit
reglam s̄o probat eam
iiij exēplis / ſʒ in veritate nō
ponit iiij. exempla ſʒ vnū
dicti ponit hic q͏ͥ nō ē exemplū
regule ſʒ ē vnū dictū ē(c)ontra p(re)dcā
io diuide in iiij. ptes p̄mo ponit
regula s̄o probat eam iiij. exē
plis / 3o. formac vnā q͏ͥōem circa q͏ͥ
predicta quarto redit ad r'glā
et eam probat t'bus aliis exem
plis i s' ibi q͏ͥm hōiem / iiij ibi ītē
q͏ͥstum / iiij ibi idem siquis.

Cir
ca istam materiam intendo tenere
hunc ordinē. Q͏ͥnq͏ͥ plura delicta
cōmittuntur ex pte inferentis et re
cipientis circa psonā / et de hac m̄
tractabo hic qn̄ plura delicta cō
mittuntur ex pte comittentis circa
rem de hoc non dicam hic p̄nalr̄
ſʒ dicam ꝯ. ti. i. l. i faciendo §. i
fine. Q͏ͥnq͏ͥ cōmittuntur plura de
licta verbo de hoc dicā i l. item
apud labeonē §. cōuiciū ꝯ. de i
iuriis. Q͏ͥnq͏ͥ comittitur vnū delictū
ex pte inferentis ſʒ ē pluralitas ex pte
recipientis vt si aliquē p'cucio
cum bidente uel forpice de hac
dicam ꝯ. arbo. fur. cesa. l. si ge
mina. Q͏ͥnq͏ͥ committuntur plā delicta
p̄ plures psonas committentes de
hoc dixi. ꝯ. de sicca. l. si i rixa.
Q͏ͥnq͏ͥ comitt' vnū fcm̄ tantū
ex quo resultant plura c̄mīa de
hoc dixi i l. senatus ꝯ. de accus.
et l. si adulterium cū incest. ꝯ.
de adulteri.

Nō ad ppositū
deniqꝰ qn̄ sunt plura delicta ex pte
inferentis in psona.

Oppo. C.
de mō / mul. l. fi. ubi dicit q͏ͥ non
potest inponi pena. nisi ter. di
cit glo ubi in extraordinariis
c̄mīb' / hoc non placet. na crime

furti de quo loquitur. hic primit ex
ordinem et crimen iniuriarum et quasi
omnia priuata delicta ut. ff. l. pri
et ff. ti. i. l. fi. et l. fi. ff. de iniur.
unde dicit glo alibi q ibi loquitur
in multa. hic in pena. hoc dicit
glo i l. quicumque C. de serui fugi. et
illam tenet iaco de are ro. q in
multa si iudex habet largius ha
benas. posset preter multam condempnare
dy vero aliter sol. et dicit ibi lo
qui in delicto qd no vertit ad alicuius
iniuriam sed hic tantum coherctionis mor
iaco. de bel. i quadam sua dis
putatione dicit aliter q ibi intelli
gi qn contumacia continuatur circa
idem. tunc iudex pot multare ulterius
ter. secus si circa diuersa hinc l. ar
et ideo si iudex facit citari aliquem
q compareat in iudicio ad videndum
positionibus sub certa pena et venit et
iterum facit citari non potest imponere
penam nisi ter sed si ex diuersis cau
sis fieret citationes quotiens delinquit
posset imponere penam. iste tres solutiones
placent michi si coniunctim acci
piatur ut dicere sic ibi loquitur in
multa que imponitur pro delicto q
no vertitur ad alterius iniuriam
principaliter que no pot imponi nisi ter si
illud delictum committitur circa idem
ita loquitur ibi alias quotiens delinquit
totiens punitur ut hac. l. Sed
opponitur de l. nemo ex his ff. quo
tiens. ff. de re. iudica et l. qui sine
et l. plura. ff. de acti. et obli. so.
hic plures actiones descendunt ex diuersis
factis. ibi ex uno facto ideo una tantum
agi pot. Contra hoc oppo. de l.
cum ex uno. ff. de acti et ob. et
l. i. ff. vi bo rap. Sed qd dixi ex
una tantum agi intelligi pot nisi qua
tenus plus est in alia. ita dicit glo
q an sit verum dic ut dixi i l.
i. ff. dixit a. ff. de public. et ibi
plene p dy. Item oppo. ff. loca.
l. si vulneraverit. et de actio. et
ob. l. qui servum ff. si. re. glo solu
it. q ibi est una ex delictis altera
ex contractu. hic ambe ex mero de
licto. preterea ibi ambe sunt persecu
torie. hic saltim altera est penalis.
tu dic verius q ibi dantur ambe
ex eodem facto. hic ex diversis fa
ut dictum est in solu. precedentis co
trarii sm dy et ci. Item oppo.
de l. infitiando ff. infans. ff. ti. i. so
dicit glo. ista. l. loquitur qn sunt
diverse species delictorum. secus
si sunt plura delicta eiusdem speciei q
non punitur nisi pro uno ut i glo
contrario dictum glo reprehendit p dy
p l. quicumque C. de servis fugi. et ff.
ti. i. l. inter omnes ff. fi. quare dic
ipse qn sunt diverse species delicti punitur
totiens quotiens delinquit ut hic. Sed
si sunt eedem species ita demum pot agi
pro qualibet vice si sepius agendo
interest ut l. quicumque et l. inter omnes
i fi. al generaliter ageret pro una vi
ce tantum ut dicta l. i fitiando
ff. infans. Michi videtur q dy
et glo dicat contra illam l. i fitiando
ff. infans. nam ibi est unum furtum
tantum/merito pro uno furto
agitur. sed si essent plura furta
etiam si essent mille pro mille agere
ut hic et l. inter omnes i fi et l. q
cumque/ sed pro dy et glo. q hic sint

plura furta ut tex. i l. quamvis ff. ti.
i. cum pn. ti. Pro quarum legum
solutione debes advertere sicut in
contractibus sunt quidam contractus
innominati ita in delictis sunt quedam
nominata/ et quedam innominata ut no.
ff. qd turpilli. l. et in pretoris. Quedam
enim delicta habent nomina a iure ut
furtum. nam ex animo lucrandi
et ex contrectatione tollitur qd appel
latur furtum. Item homicidium ex per
cussione secuta contaminatione vo
catur homicidium. Item de adulterio
nam ex illa fornicatione hiis vel sponsi
ad matrimonium tollitur hoc nomen
quod appellatur adulterium. Alia
sunt delicta innominata ut percutere
vel fregisse domum in tronte i silia
ut l. lex cornelia ff. de iniur. ista ei
sunt nomina actus non delicti q po
ssum percutere etiam sine delicto et
ingredi domum sine delicto sed
non possum committere furtum vel ad
ulterium sine delicto. Hoc premis
so licet pluries ego contractem rem
tuam accipiendo furtum punit est nomen
iuris unum furtum est/ ita loquitur l. i
fitiando ff. infans/ sed si tu acci
pis furtum p contrectatione sola
fateor q sepius contrectavi/ et hoc
modo intelligitur fieri sepius furtum hoc
est sepius similes actus a quo sequitur
furtum/ tum q animus est magis contin
uatus q iteratus ideo dz dici unum
furtum/ ita dz intelligi l. quamvis
ff. ti. i. Item oppo de l. sed et si
surripuerit ff. ti. i. Sed ut ibi
Item oppo. ff. ad l. aquili. l. i
ff. fi. Sed dicit glo. hic fuerunt co
missa plura delicta ex intervallo
secus si simul et semel. vide glo hic
que esset notanda si esset vera ista
glo si esset vera destrueret totum
mundum. nam si aliquem percuterem pluribus
percussionibus simul no tenerer nisi
de una qd est contra hunc tex i pn
ibi dum dicit plura delicta con
victa quamvis fuerint simul facta. Ad l. ergo
Respondet dy et bar q ibi plura de
licta tendunt ad unum finalem ef
fectum. hoc est plura vulnera ad
unum homicidium/ secus si qdlibet
delictum per se tendit ad suum effectum
ut percussisti aliquem pluribus percussio
nibus. nam ex pluribus percussionibus te
nebis/ ita dicit dy et bar. Re
mo ad finem prterea et oppo de l. qui
servum i fi. de actio et ob. Quidam di
cunt hic q hic pot agi l. aquil.
in eo qd plus est in ea q in condic
furtiva Alii ut hu. dicunt q hic agitur
in solidum ex utraque q ex diver
sis factis descendunt precedens opinio
quiter tenetur ut no i ista sequenti pau
se. di. et l. idem q ff. fi. ff. nau
caupo sta. Sed oppo et videtur
q in contradictione sunt i speciali contra
plurimum furtum a tempore furti facti ut
ff. ti. i. l. i fitiando. ff. infans dic
ut in glo. Nemo ad agendum quotiens
qn plura delicta committuntur
ab eadem contra eundem in persona
dixi q si tendunt ad eundem effectum
una pena tantum imponitur exemplum
in pluribus vulneribus ex quibus sequitur
homicidium/ hoc dein glo intelligit
si fiat ex tempore secus si ex intervallo
lo contrarium dicit q glo bene intellexerit
sed male locuta est/ vo demum di

ccix Aut omnia ista fient eodem impe
tu. aut non ut dicta l. illud ad
l. acquilia. Per hoc concludo q
si ego vulneravi te ex proposito
videns plus facere tibi propter aliquod
dictum vel factum a te superve
nit impetus propter quem te occidi
tenebor de vulnerato et occi
so quia non eodem impetu in con
tinenti. et econtra si te vulne
ravi et prosecutus sum te per plures
horas et finaliter te occidi te
neor de occiso tantum licet ex
intervallo quia et eodem impetu
ut l. quod ait § fi. ff. de adulteriis
et sic debes intelligere omnia ex
empla istius l. Circa
hoc quid si volo te accusare
de vulneribus non de occiso. di
co quod possum facere ut l. pretor
ut l. pretor edixit § i. ff. de in
iuriis. tamen iudex non debet hoc pati
quia si esset punitus de vulneribus non
posset postea puniri de occiso et
ideo puto quod si esset maior pe
na de vulneribus non enim delicti
quam de homicidio ut plures conti
git in civitate ista tunc iudex
debet pati quod accuset de vulneribus
Non enim delicto ob aliud del
ictum debet minuere penam ut hic
in principio. Secundo pone exemplum
quod tendit ad eundem effectum ut
in insultu et percussione. nam non
punitur nisi de percussione tantum
ut no in l. qui de crimine C. de ac
cusatio. et dicte l. illud In
ista hoc quero. utrum secuta per
cussione declaretur ex insultu
accusationem natam non esse an nec
fuit nata sed fundatur cum percussi
one. videtur quod non fuit nata ex
insultu ut l. viii. ff. ti. i. sed certe
ubi non fuit nata actio furti quia
ad illam requiritur limitatus animus
lucrandi qui ibi non fuit sed ad
accusationem sufficit simplex ad
esse animus iniuriandi et ideo statim
facto insultu nascitur actio ini
uriarum que tamen confunditur secu
ta percussione tanquam accessorium cum
suo principali ut l. generaliter C. de fi
deiussori. Et ex hoc dico quod si
de insultu esset maior pena quam
de percussione quod posset puniri de
insultu nam principale non extin
git accessorium in eo quod accessorium
affert plus utilitatis quam ipsum
principale ut l. heres absolvere
§ quod si servius C. de fideiusso
et l. debitor C. de separatio. Pu
to quod hoc posset fieri eadem instan
tia vel diversis quia si est ac
cusatus de insultu potest accu
sari de vulnere in eo quod plus
est quia in eo non est facta confu
sio. Dices tu Hoc est contra id
quod dixi quia siquis punitus est
de homicidio puniri non potest de
vulneribus vel econtra. Respondeo si
punitur de homicidio puniri non
potest homicidium tanquam genus com
prehendit omnia vulnera precedencia
accidencia ideo non punitur de acce
et si est punitus de vulneribus non
punietur de homicidio quia homici
dium non est nomen actionis simplex
separati a vulneribus sed de vulneribus
omnibus est iam punitus quod il
la vulnera amplius iudicium

cedua non punit sed insultus est separatus
a percussionibus merito licet pena
sit secuta ex uno potest ex alio sequi
quatenus non est facta confusio. Pos
sent dari plura exempla. puta
siquis coadunavit gentem et in
secuit ad aliquem locum certe cum
ista actus tendant ad eundem effectum
non punitur nisi ex uno ut l. iii.
ff. ad l. iuli de vi. Sequitur
videre quando sunt plura delicta te
dencia ad diversos effectus Cir
ca hoc quero si aliquis percussit aliquem
uno ictu vel simul pluribus alapis
vel pluribus percussionibus an debet pu
niri pro omnibus an pro una
secundum glo. hic videtur quod pro una
tantum quia sunt plura delicta
eiusdem speciei ut no. hic in glo
magistra circa fi. sed illam glo repro
bavi ideo de ea non curo. pro
quod una tantum pena infertur
videtur velle alia glo que hic
est super verbo acciderit que dicit
aut fit hoc eodem tempore aut ex inter
vallo sed illam glo ut dixi repre
hendit dominus et ideo dicit ipse quod
cum ex istis pluribus delictis sequi
plures effectus quod plures pene ve
niunt imponende ut l. iii. ff. de
tutore moto. No. ob. ff. de in
iuriis l. pretor § si mihi quia
recte intelligendo facit pro. nam
debet illas plures iniurias iungi
in eodem libello tamen ex qualibet
pena per se imponitur ut l. non est no
vum C. de actio empti et dicit
in dicto § si mihi plures pro
hoc l. si adulterium cum incestu
ff. de adulteriis Si ex uno
enim facto sequuntur plura delicta
punitur ex quolibet ut ibi in
textu magis si ex pluribus factis se
quitur plura delicta Nec ob. l.
i. C. ad legem acquilie ut e.
responsum est quia ibi plura facta ten
debant ad eundem effectum et ita te
nebat dominus Iaco. de arena dicit
aliter in l. item apud labeonem
§ convicium ff. de iniuriis ubi dicit
ipse advertenda esse verba statuti
nam aut dicunt puniri pro quolibet
vulnere et pro aliqua alapa
seu pro aliqua percussione et tunc
facerem dictum domini aut dicunt si
quis alapavit vel siquis percus
serit et tunc pro omnibus imponitur
una pena quia est unus actus ala
pandi seu percuciendi licet sint
plures alape ut dicta l. apud
labeonem § convicium ubi ex pluribus
verbis est unum convicium ego teneo
opinionem domini. pro una allego pro eum. Nec
ob. § convicium quia ibi nostra loquitur
in legibus vel statutis que puniunt
delictum sub nomine alicuius actus
ut pro percussione et pro vulnere
et seu siquis percussit et non cu
ro sed § convicium loquitur in quodam
delicto quod recipit nomen a iure
Appellatur enim convicium aliqua cro
seu vociferatio significativa iniu
rie alterius ut ibi unde omnia
verba ibi prolata tendunt ad
eundem effectum secus si tenderent
ad diversos effectus ut ibidem
circa. Non ob. racio que movit
eum quia statutum dicit siquis

alapauit vel si quis percusserit quod vna
sit percussio vel in veritate sunt
plures percussiones sed simul facte vt
l. tercia. ff. de v. signi. ad quod fa
cit l. sicut debemus. ff. de v. ob. et ac
sius si et hoc obseruat consuetu
do predicta uera nisi per impositionem
vnius pene alia pena consumeretur
ut puta si essent duo crimina simul
commissa et ex quolibet illorum deberet im
poni pena mortis. Non enim pos
set occidi nisi semel ideo semel
tantum punietur vt l. vulgaris
in prin. ff. et l. et ibi dicam Ceterum
aut pertinencia ad hanc materiam
dicam in locis consuetis.

Si quis ex una

In hac l. non sunt contraria
sed quero de quibus maleficiis
ista loquatur Respondeo de pri
uatis de publicis autem non est
dubium quod quis se constituit ut l.
sicut in prin. et l. libellorum in prin
et § 1. ff. de accusaci. Quero an
pro furto posset agi criminaliter
glo dicit quod non nisi contra fure
nocturnum sed contrarium tenet glo
de furtis ff. l. 1. et bene nam contra fu
rem nocturnum augetur pena vt
l. aut facta § tempus ff. de penis
tamen de vtroque pot accusari vt ff. ti
l. l. fi. Quero hic dicitur ad ius
ordinarium remittendum sed quid est istud
ius glo dicit quod id quod olim erat in
titulo de formulis Vel dic ad ius
ordinarium i. ad penam ordinariam
dupli vel quadrupli Tu dic et
verius i. ad ordinem qui est in publicis
iudiciis Quero in criminibus iniuri
arum et in aliis in quibus non est certa
pena apposita que est pena ordinaria
dicit glo arbitrio iudicis vt no.
in l. in iniuriarum estimacio ff. de i
niuriis Et puto quod sit ordinaria
pena illa que pro illo delicto con
sueuit imponi vt l. quid ergo § pe
na grauior ff. de his qui no i fa
et l. hodie ff. de penis Quero
quomodo cognoscam vtrum sit iudicium ci
uile vel criminale Respondeo aut quis agit
ad penam applicandum sibi et est iudi
cium ciuile Aut ad penam appli
candam fisco vel inferendam poenam in cor
pus et sic est iudicium criminale
ita no. hic et l. iii. in prin. ff. de sep
ulchro vio Quero qualis fi
at ista subscriptio dic vt dixi in l.
si cui in prin. ff. de accusaci Quero
an ciuilis accio collatum preiudicale
dic vt dicetur in l. 1. ff. vi bo rapto
Quero vtrum de istis criminibus
priuatis possit accusare quilibet ex
traneus glo que est hic videtur dicere
quod non. Dy intelligit istam glo
quando pro delicto venit imponenda pe
na pecuniaria alias quilibet de
populo posset accusare ita dicit
Dy ita no. glo ff. de popula actio
sup rubrica et no etiam in l. vltima C.
de litigio quod qualiter intelligatur dicam
sup dicta rubrica de popula acti.
Quero dicit ista glo quod extra
nei non admittuntur quero qui dicuntur
extranei Respondeo ego intelligo
quantum ad propositum quod admittantur
omnes illi qui propter illam iniuriam
videntur iniuriam pati vt consanguinei
et affines qui ponuntur in l. lex
cornelia circa prin. ff. de iniur. et quod
ibi no. in glo. vel dic aliter omnes

admittuntur qui in eum inuiti testimonium
dicere non coguntur vt l. ii. et quod
ibi dixi ff. de accusaci Et ex hoc
apparet soluta questio An ius accu
sandi de priuato crimine transeat
ad heredem et dico quod non transit
ad heredem ut heredem quia non
erat in bonis defuncti ut l. i. in
iuriarum ff. de iniuriis sed bene pot ac
cusare heres causa persona sua que
est et que prosequitur propriam videtur
cum prosequitur iniuriam defuncti vt
l. 1. § ii. ff. de iniuriis Quero
glo. An pro dampno dato vbi habet
locum accio l. aquil. possit quis
accusari criminaliter et ostendit quod
si dampnum est datum per vim habet
locum accusacio l. iulie de vi priuata
sed quod inde intelligi quando dampnum
est datum leuissima culpa que ve
nit in l. aquil. vt l. in l. aquil.
ff. ad l. aquiliam tunc posset
accusari criminaliter Cy. in l. si
quis non dicam rapere certa fine C.
de epi et cle. videtur tenere quod non
sed huius contrarium no. in l. respi
ciendum § delinquit ff. de pe
nis ibi dixi nobis probatur in l.
l. ff. de le. ibi sponte uel igno
rancia etc. et quod ibi no. in glo.
Quero an pro rapina habeat locum
accusacio de vi priuata de priuata con
stat ff. ad l. iul. de vi pu. et pri
ua. glo. non declarat istud. ve
rius est ista quod in casu potest esse
pro rapina accusacio priuata
ut l. si quis ex domo ff. ti. 1. et
no. in l. in fine ff. de publi iudic.

De furtis Rubrica

Dixi de priuatis delictis
in genere sequitur videre in speci
e sed quia delictum furti frequencius com
mittitur ideo de furtis premittitur.

Furtum

Ponit tres deriuaciones furti prima
est a re fia est
ab animo tercia
est ab actu cor
poreo v. sola co
gitacione pone aut Quero vtrum ex
sola cogitacione quis
committat furtum videtur quod sic quia
furtum dicitur a fraude et sic ab animo
Ins. consule decimat contrarium. No.
quod cum ab ethimologia vocabuli
non est validum. et pot esse incon
grua hunc repugnat diffinicio sequens
sicut in l. 1. ff. de tutelis et l. ii.
§ appellata. ff. si certum pe et insti
de testamentis in prin. dixi in l. 1. ff.
de testamen. in v. fur. ponitur di
ffinicio furti Dicit hic quod fur
tum est contrectacio Quero quid
est contrectare Respondeo de loco
ad locum mouere vt l. rei §
si tamen de acqui pos Item dicit
hic lucri faciendi quod si non cre
dit lucrari sibi sed alii Respondeo suf
ficit vt l. si quis preferenda in prin.
ff. e. ceterum circa hanc diffinicionem
dic vt in glo.

Furtum manifestum

Ex hac l. no. q delictum dr ee ma
nifestum qn quis dephenditur
in ipo delicto vel in aliquo actu
pinquo ad delictu ita vide hic
si dephenditur quis cu re fur
tiua licet non fuerit visus fu
rari est manifestus fur Idem
dico si aliquis dephenditur
in domo alien ubi pulchra
mulier e certe facit hunc adu
lterium manifestu ita dz intelligi
l. capite qnto ff. de adulteriis
Idez si aliquis furibusus fuge
cum gladio euaginato et repe
aliqs mortuus certe ex hoc est
homicidiuz maifestuz q tm feat
Sz qro an ad hoc q fur sit
maifestus requiratur dephensio
seu captura quidam q sic per
hanc l. Sz contrariu est veruz
qr sufficiat q fuit visus cur
rere et gen euz clamatu ut
l. siquis in fpiture §. i. ff. e.
et no. p Cy. C. de furt. l. fle
in iij. oppo. Ista l. facit ad
q. diat dectalis q no valz
testimonium usarij maifeste.
Queo quis dicatur usari
maifestus vide q requirur
apphensio vel clamacio contra
eum in ipo actu vt hic glo tn
dicit aliter extra de usuris c.
usurarum et c. q q li. vi. ubi
dic q ille e maifestus usurariu
qui tenet aliqua pannum ad in
usquadium vel de hoc e ofessus
uel conuictus de hoc dicas qn
qritur vtru qs dicatur delinqns
seu peccator maifestus vt fur
usurari uel aliomo r. certi et
limitati delicti et tc requiritur
apphensio ul clamacio contra eu
in ipo actu delinqndi vel in hys
q sunt prima delicti vt i ista
l. Sz qritur vtru aliqs
sit maifestus peccator alicuis de
licti ingnere et tc no sufficit q
faciat semel aut bis illud de
lictum sz requirer q stet p...
tus ad illud delcm faciendiuz
ut facit metrix in postribulo
uel usurarius ad banchum
vt l. palam in pn. ff. de ritu n
upciar et q no. in dicto c. usu
rarum Item si no facit ita pa
lam sz quasi ut puta mutuat
in camera sua cuilibz uolenti ar
dicte l. palam et l. iij. circa pn. ff.
ad macedon Ita intellige istaz
materiam famosus aut fur qli
intelligatur vidistis i l. capi
taliuz §. famosus ff. de penis
et sic e dria inter famosu et
maifestum. Vlas no. i l.
prius illud qd dicit glo sicut
appellatur illud totale tpus
quo durat ad locu destinatu
istud facit ad qoem dicit sta
tutuz q potestas teneatur aliquid
facere seu aliqua inqsicoem
in pn. sui officij hic v. glo
q pn. intelligatur pma dies
vt hic et l. qd destinauerint
ff. e. et p hoc vide tex ff. de ag
cocti et estu. l. i. §. estate et §.
se. In contrariu vide q pn. di
catur usqz ad mediu officij
a medio vltra dicatur finis vt
no. e. siquis ius dicen. no obte.

l. i. Puto cum sint sic q pn
dicatur pma ps rei et io si res
de qua agitur hz dioz et dispnes
partiz intelligo in pn. i. i pma
pte vt C. de iudicij. aute ad
hec nam iudiciuz diuid i tres
ptes pn usqz ad cont i clu
mediuz usqz ad coclusioez
cause post conclusioem usqz ad
finam. intelli finis. Vn in pn. i
telligitur i. in pma pte facit
l. siquis i pn. testi ff. de le. iij.
nam ibi intellr in pn. i. in
pmo capitulo eode mo siquis
diceret in pricipio seculi i telli
geret de pma etate q fuit ab
adam usqz ad noe qz sic e di
uisum scdm p etates sz qn res
de qua agitur no hz ptes ut i
casu pposito vt qz fit furtu ul
quato tpe fiat furtu ignorat
et quato tpe duret fur cum
furto ignoratur ideo intellige
de pma die ad ppositum cu sta
tut dicat q potestas teneatur
facere i pn. officiu et officiu
potestatis durat sex mesibus
intelligam in pn. i. in pmo
mense quia hz sex pn. ptes
Idem si durauet anno intelli
gerem i pn. i. i pma pte i. in
pmo mese qz annus hz xij ptes
Sz quid dices in re corp
ali ad quaz rfertur hec appe
llacio pncipij rndeo quelz res
corpalis diuid diuisioe legali
li in ptes xij vt l. fini §. here
ditas ff. de heredi i sti ideo di
cam fieri i pn. illud qd fit in
pma pte platee ea diuisa i xij
et i fi. dicam fieri id quod fit
in ultima parte pdicti vern
insicadie vsus loquedi alr se ha
beret q certa ptem appellaret
pncipiu et finndiu e cu usu
vt l. i. circa pn. ff. de flu Sz
quero a qua pte facies pncipiu
certe a parte supiori Inferi
or autez ps ad quaz descendit
cursus aque dr finis ar l. i.
i fi. ff. de aqua plu ar Vl
tio oppo. ff. l. xxi. so. vt ibi vi
debimus bartholus

Si quis in fuitute

Hic ponitur nouus ca
sus sm glo Oppo
ad pn. ff. l. xxi. ubi vi
q sufficiat aliquez ca
pi tota illa die qua ad locu
pferat destinatu dies sue solu
vna lar. hic qn quis mutauit
statum isto medio tpe et hoc
dicit glo. i l. pcedenti Alij di
cunt q istud pncipiu cor q...
P. v. idem. Pas ita dicit glosa
et hanc so. tenet Dy. qz mutacio
condicionis psone nichil rele
uet vt l. i. ff. de penis l. Dissu
sustiere glo ut illud qd facit
mutacio diei facit mutacio sta
tus psone Non ob. l. i. ff. de pe
nis qz ibi loquitur in pena iam
comissa in qua no nocet mutacio
status hic in pena comittenda seu
alteranda Vltio oppo. de l.
in oibz causis ff. de re iudica
glo no soluit dicit Dy. hic pot
aduersario inputari culpa qz
fuit nimis timidus ibi no uel
ibi ius infertur ab alio q hic
fur no facit Vltimo nota.

fuerit .ii. l. ubi quilibet nasceris &c.
Ex quo habes quod quilibet potest con-
currere ad reprehendendum delinquen-
tem iudicialiter .C. e. l. iii. Iuxta
hoc quero utrum laicus possit ca-
pere clericum delinquentem puto
quod sic ut eum ducat ad iudicem
non ut ipse eum detineat ar. l. a
non ut pretor ff. si debitorem. C. de his
que in fraudem cre. et l. capite v. quo
.C. de adulteriis et quod no. in sti. de
accusatione circa prin. hoc tangit Immo.
i. c. infame de feri. extra. Ultimo
ex hoc tex dico quod quilibet potest iu-
uare et defendere aliquem offensum
nam si quilibet potest me iuuare ad de-
fensionem rerum ut hic dicit textus
Multo magis potest me iuuare ad
defensionem persone.

Si qui furti Hec est mul-
tum notabilis l. et dividitur
in tres partes primo ponit
unum dictum secundo aliud po-
nit s. quod sit officium iudicis
quando primo agitur contra furem rei uen-
dicatione quod sit officium iudicis quando fu-
it prius actum condictione furtiua et nunc
agitur rei uendicatione ubi secundum si
causa iii. ibi quod si ex condictione tex
ibi decreuisset i. decrescendo per-
uenisset seu permansisset secundum Iaco.
de are. de pre. cognoscas s. s. aequa
licet iudici quod ex arbitrio equitatis
videbitur decernere ut insti. de
actio. ff. preterea ibi quod si ex con
dictione / ubi nullum iudex potest
exercere arbitrium cum non sit ar-
bitraria et sic non cogit petitorem
ad remittendam rei ue. ibi secus si
tulerit nunc autem conuenitur rei
uen. que est arbitraria in ea erit
officium iudicis quod sequitur ut
aut &c. Oppo. ad prin. de l. iter-
onice ff. si. et l. si dominus .C. e. so-
lue intellige secundum illas s. non tenetur addo
minium sit remissa uel dominium muta-
tum Item uidetur quod res in sentitura
extinguatur condictio ipso iure ut
.C. e. l. si pignore ff. cum furti. so-
lum est si quis consecutus fuisset rem se-
cus si estimationem ut hic. Ul-
terius opponitur et uidetur quod ista ca-
uatio sit superuacua seu remissio
cum habeat excessum ut in glo. Ul-
timo oppo. ad fi. l. de l. emtio rei
.C. de rei uen. ubi uidetur quod ille qui
soluit litis estimationem efficitur dominus
adeo quod non posset conueniri rei ue-
so. hic in furem et sic in male fidei
possessore qui non habuit causam ab ac-
tore ubi secus intelligo hic quod
tempore solute estimationis non erat res
penes furem. alias secus ut no.
de dy .C. e. pro porte de regu. iuris
li. vi. in v. q. Uel si dicas quod erat
penes furem intellige actore igno-
rante ita intelligit Iaco. de are-
na no. pro Cy. in iiii q. de condic. fur.
dixi in l. litis estimatio .C. de peric.
Ulterius querit glo. Teneas
quod feci tibi pactum de non agendo fu-
rti utrum ex noua contrectatione
contra te oriatur actio furti. videtur
quod non ut hic. Contrarium determinat
glo. quia non est noua actio uel est
noua et sublata est pacto sicut ut
l. si dari .C. de v. ob. secundum si ab initio
non esset nata nascitur actio fur.
ex noua contrectatione ut l. i. C.
de noxali et l. sui et filii .C. e. et

l. iii. rem anno .C. &c. Preterea
pro hoc videtur casus in l. si quis
uxori ff. si quis iurauit .C. e. ita
dicit glo. Contra istam glo. uidetur
alia glo. in l. eum qui ff. in pla-
rib. C. de iure iuran. et l. qui in
rasse ff. q. e. ti. et l. si acte de ex
cep. rei iudi. dicit quidam hanc
glo. dicere ueritatem secundum alias glo. esse
falsas. Tu dic istam et illas esse ue-
ras h. nam hic loquitur quando post
factum pactum interuenit noua
actus contractionis et animus
lucrandi merito actio furti na-
scitur secundum contrarie glo. loquitur quando
nullus actus de nouo superuenit
secundum dicat quod antiquus erat Ideo hoc
induco dictum ff. si quis iurauit.
Ultimo hec l. facit ad quesitum
quod si aliquis facit ad quesitum furtum in
ciuitate florencie et hic deprehen-
ditur cum furto quod hic non possit pu-
niri quia assidua contrectatione ac-
tio furti non nascitur prout quod in-
principio nata fuit dicta .C. e. l. domini.

S. cuius Istam relationem
allegat hic in
l. iurisconsultus in l. sequenti
secundum glo. limitat hanc re-
gulam et declarat in
l. manifesti .C. e. in prima glo.
vide ut ibi

Itaque fullo No. quod ex
iniquitate
sua nemo consequitur
actionem Oppo. de l. i.
ff. si pred. et l. bona fi-
des ff. i. C. depositi et l. ita ut si
fur. C. comoda. glo. soluit quod ibi
ex contractu suo non ex iniquitate
et sic non est causa proxima actionis
secundum remota i. causa iniquitatis Item
oppo. de l. i. ff. qui ui. a me C.
de ui et ui ar. glo. mira nobiliter
soluit et sic innuit quod rapina ubi
violencia est delictum quod committitur in
personam furtum uero non committitur
in persona quod no. de quo plene di-
co in l. licitacio ff. quod illicite C.
de publi. Istud dictum licet sit
uerum in se tamen secundum contrarium non est
uera quia etiam est in uiolencia quod in
furto ut l. ii. ff. generaliter .C. ui bo-
rapto ideo glo. in dicta l. i. ff. si
pedo. dat aliam solutionem quod licet ha-
beat apparentiam tamen non congruit rei
ponite hic s. ne ex improbitate
sua consequitur &c. et ideo alibi sol-
uit aliter et sic quod in ff. q. ui
a me agitur furti ad possessionem que si-
bi ablata est ui quod potest nec hic ac-
tionem ex improbitate sua secundum au-
ferentis hic non potest fur agere ac-
tione fur ad duplum uel quadru-
plum quia actio furti datur ad in-
teresse agentis ut in l. contrarius
secundum hoc interesse non est sine sua im-
probitate .C. &c. et ideo si fur uellet
possessionem repetere actio competeret
posset ut l. ii. C. de tritica. et
ita intelligunt quandam l. consciacio
ff. infame .C. e. et ibi ad itaque
hanc so. ponit glo. C. de re iudi. l.
cum pater ff. i. Cy. tangit et non
ita clare .C. e. l. fi. in prin.

Is cui ex stipulatu
No. quod id quod dicitur
.C. e. l. is cuius interest
intelligitur si interest rei
possidere uel iure realis secus
si idem actionis personalis ut in
illa l. glosat l. ista uerum ac
hic debitor actionem cedendo liberatur

dicit ut in glo.
Emptor qui Dicit hic quod
emptor fur-
ti acto no habet contra quod
sua interest non furi
pl ergo ic ut. l. ig aut
interest. c. e. so. hic. interest ide in
personalis no ide in iure realis
possessionis ut dixi. c. l. pri. 2º
oppo ad fi. l. de l. si ex stipu. c.
c. de acquir. poss. ubi dr quod no
licet accipere rem ppa aucto. etiam
precio soluto sol concedo quod no h
accipere et no dicitur bone fidei pos
sessor ymo p do ut ibi / tu fur
ti acto no tenetur quod no interest
venditoris ut hic Item dicit hic
quod emptori dz cedi acto quod eius
periculum e venditoris dic ut. l. vendi
tor i fi. c. de herdi ven
Item contra oppo quod colonus no fit dns
fructuum ut. l. si apes. s. fi et l.
fullo. s. fructibus z. e. dic glo
hoc e verum postquam fructus sunt p
cepti et separati a terra ut i colonis
ante sectis ut hic / et hoc dicit
glo. i colono partiario et i colo
no qui colit nummis / quod an sit
verum dicit z. e. l. si apes. s. fi.
Is autem apud Cui res
tradite
ergo sua depositarius acto furti no
consequitur / quod. z. e. l. qui vas
s. si ego / glo dat duas so. ha
est vera quod hic depositarius committit
furtum vendendo rem ul i ter
vertendo possessionem dni p usum
eius In contrario commisit furtum
alii concedendo ita quod dno possessionem
retinebat ista e verior ut dicam
in contrario Quero cum deposi
tarius teneatur de lata culpa et la
cion ut. l. quod nerua. c. depositi
et. C. depositi. l. i / an illo casu
ipse habeat actoem furti vide quod no
quod dolo comparatur Contrarium est
veritas / nam verus dolus fu
ris preponderat culpe depositarii
ut. l. item si obstetrix. c. fi. c. ad
l. acquili. ita tenet Iaco de are.
Sed Pap. Do quod i odium fu
ris inspiciamus i
quod eueniente pot h uerisiliter
res non tendat ad hoc facit. l. di
uortio. c. so matri brocar istud
plene solui i. l. iter stipulantes
s. sacram. c. de ver. ob.
Item R Circa hunc s. nr
querit glo de hoc
quod creditor poterat agere furti
actone / quero ad quantum utrum du
plabitur creditum an estimacionem
rei subtracte glo circa hoc dis
tinguit hic plene vide eam quod
incipit insolidum et nota eam
So querit glo quod pot hic a
gi actione furti ad x cum x erant
debita vel quod debeat agi ad xx.
glo fatetur quod qui petit xx pe
tit. x. vel dic quod furius valebat
tantum x. io agebatur ad x.
acto furti nam illud quod dicit
quod dz duplicari debitum e verum
quando res subtracta valeat plus
quam valeat debitum et ita videtur
sentire hic oldra / idem dicit O
ppo quod occasione cuiuslibet agat in
totum ut. c. e. l. s. pomp So
hic simul fuit factum unum totum
dicitur furtum unum ita dicit glo quia
no et menti tene No quod
si plures res sil subtrahuntur dz

Unum furtum quantum ad actionem
penalem et hoc facit p statuto quo
cauetur pro primo furto fustige-
tur pro so amputetur auricula pro
tercio suspendatur / quod si simul
plures res furentur quis totum
hoc dicatur unum furtum Ut
terius querit glo quare no comparatur
in s. pap alter retentus quantum
hic alter omissus ut pro parte
ibi agatur So glo quod ille qui re
mansit remanet periculo credito
ris hic vero transit in periculum
furis / ista racio no e satis vera
quod periculo creditoris perit ita
demum si perit sua culpa vel si hoc
esset actum uni idem assigna quod
ponitur i tex s. pap Quero quid
Item pomp si comoda
tarius non fuit in dolo utrum
habeat actionem furti dic quod e el
ectio dni contra quem agat ut. l. si
s. v. C. e. ti.
An pater No ubi inter
uenit obli. pro
mittis quis furti actionem non hz
ut hic et. c. e. l. in pri et. c. l.
pri So no quod pr comparatur fi
deiussori ut hic et h est in l. ai fi
liusfamili. i pri. c. de v. ob.
Si filius fa Oppo pr
non habz
in filium dnium nec possessionem
quia liber homo non possidetur
quod. re ut. c. l. prima Ideo dicit
glo huius timore quod hz actoem fur
ti pr hoc e actionem criminalem
no ciuilem ita no i(n)st de oblig
que ex delic. s. interdum / ista
so. e contra ipsum tex qui expresse
dicit de actione furti Ad contrarium
r(espo)ndit sic pr no hz dnium ul pos
sessionem concedo s hz quasi dnium co
tatur vendicacio patri ut. l.
i. s. p hac. c. de rei ven. Item
oppo quod no possit agi furti cum
liber homo no recipit estimacionem
ut. l. liber homo. c. ad. l. acquili
quo no reperitur quid duplicetur
vel quadruplicetur / dicit quidam
duplabitur illud pro quanto iu
rauerit se nolle carere illo fi
lio / et istam so tenet glo i. l. no
tantum de furio corrup / tu hic re
probat eam / et bn quod in actione
furti no habetur racio furti ut
dicit glo / quare solunder aliter
quod duplabitur estimacio opar
perditarum a pre pp furtum / istam
so. h dy istam etiam tenet Cy. C.
e. l. si quis servo et istam teneo
Item oppo. z. e. l. mr so. mater
non pot agere furti ut ibi sed
pater sic ro e diuersa quod mr non
hz ius potestatis i filio It matri
ope no debetur / secus in patre
Non solum Querit
glo utrum
posset per condic incerti comoda
tarius repetere illam sua de
tencionem dicit glo quod sic hoc quod
dicit de condicione incerti reprehen
dit p glo C. e. l. fi. s. s cum i so
et illa verior / dixi i. l. acq
lis. c. de donacio. et. l. rem que nob
c. de acquir. pos. Iste s. facit ad
questionem / si uendo tibi equum an vi
deor vendere frenum sella et
silia / et hic videtur quod sic ut. l.
ediles aut i pri. c. de edil edic.

ex p̃ Vim. de Eu. i. l. sint certo ꝟ. vlt. ad eo. C. comodati

Si ep̃la No. tex. ibi et si custodiam i m. v. fuge te. ¶ No. q̃ d̃r in prin de d̃nio ep̃le ad quē p̃tineat cuncꝫ sicut in glosa ¶ Sc̃o. no. m̃. v. ꝗ et si inf̃sint q̃ quis pot ee uncaus in re ꝓp̃a / na hic vides q̃ quis porcat l̃ras ad suam utilitatem hoc tangit p̃ Jaco de are. i. l. l. ꝟ. inciacio C. de ope no nu͂c et ego dixi i. l. iuste C. de acq̃ pos. ¶ Tercio no. q̃ ille qui accepit rem p̃ferendaꝫ tenetur de p̃iculo rei in duobꝫ casibꝫ. ꝟ. si suscepit custodiam / et si accipit p̃cium ita vides hic ¶ Contra h̃o oppo q̃ mandatarius teneatur de leuissima culpa vt. l. a procuratore. C. mandati Sc̃o q̃ q̃dicat ista e veritas / qm̃ i mandato venit aliquid qd̃ requirit exactissima diligenciaꝫ ut face. procurare ad iudicia et procuratenetur de leuissima culpa qꝛ videtur asserere se paratum ad illa i illa p̃icia q̃ in iudicio requirun̄ suscipiendo mandatum ita loquitur l. a procurare et q̃ no p̃ dy t. c. p̃icia d̃ regu iur. li. vi. Q̃nꝫ mandat̃ a͂d qd̃ requirit diligenciā no tantum et tunc teneatur de lata et leui quia ita diligentē se videtur asserere put illa res cuius mandatum suscepit requirit. l. in re mandata. C. mandati Q̃nꝫ mandatur ad q̃ nulla requirit diligencia quia quilꝫ sacere sciret ut portare unaꝫ ep̃laꝫ ul aliud de uno ad aliuꝫ et tunc non tenetur nisi de dolo et lata culpa. nisi p̃ciu suscepit ul custodiam i se suscepit ut e simile in mandato qd̃ vꝫ fieri fideiussori q̃ soluat / na fideiussor no tenetur nisi de dolo et lata culpa ut. l. fideiussor circa p̃n. C. mand. ita debes intelligere hac lege

Creditor ¶ **Oīs** No. q̃ dicit quasi pignoris loco ¶ Contra hoc. quis si cadat a possessione utrum habeat ypothecariam certe non quia tex. dicat quasi pignus no pignus ipe ad quod facit. C. de le. i. l. si do minus la p̃icola cu. l. sequenti.

Sed et si filio Opp. q̃ sit ciuilis constitucio vt insti. de ꝟ. liqui / so. ut in glo / ¶ Itē oppo. de l. siquis uxori / ꝟ. q̃ si filius. ꝗ. e. So. ibi i castrensi ul quasi

Seruı et filıȷ Videō q̃ non pot agi furti ciuiliter / sꝫ an pot agi criminal̃r dic ul l. respiciendum. ꝟ. furta domestica. ꝗ. de penis

Fullo de gestu Iste ꝟ. legitur duobꝫ mōis i glo / p̃o i bone fidei possessore ꝗ̃ ideo ista le. in fa cuit multe. so. contrarie / p̃ h̃o facit tex qui dicit de usucap. q̃ usucapio no h̃ꝫ locum in d̃no vero Sc̃o modo legitur q̃ loquatur in vero d̃no pro qua facit tex.

qui expresse in d̃no loquitur **Vnm̃** q̃o cursum vt l̃ra iacet / et i contrarijs expediemus. ¶ Oppo. C. e. l. apud antiquos. ꝟ. sin aut desinat So hic loquitur in bone fidei possessore qd̃ apparet ex eo q̃ dicat de usucap ibi vero loquitur i vero d̃no / et qd̃ hic d̃r i textu plibus locis d̃no expone. i. bone fidei possessori ita intelligunt q̃ omnes glo hic pōite sꝫ put intelligeres i uero d̃no hanc. l. ad l. apud antiquos s̃c̃o put hic dicit in sc̃a So. quasi ibi furtum fuit postea reuersus apud ventum d̃nm hic non. ¶ So oppo. C. ad l. acquiliaꝫ. l. si seruus s̃uus. ꝟ. s̃uu suo s̃c̃o so. glo hic unomo q̃ aliud in acquil. / aliud i actione furti p̃ r̃onꝫ quā hic assignat ibi soluit aliter / et melius io tene illa so. ¶ Itē oppo. C. e. l. i p̃n. vbi d̃r q̃ d̃ns no h̃ꝫ actoꝫ furti pro furto s̃uu / So. put intelligis hic i bone fidei possessore ꝛ. No. ob. contrarium put intelligis in vero d̃no tene g̃ solu. q̃ hic intelligatur i furto qd̃ comisit dum erat ap bone fidei poss / tunc em̃ cu͂ d̃ns no possit eum s̃uu cohercere cessat racio que ponitur in p̃n. e. l.

In acc Nō modum formandi libelluꝫ qualiter res certa dꝫ poni in libello ¶ Oppo. C. depositi. l. i. ꝟ. si quis argentum / dicit glo a. in deposito vbi deponens potuit sibi prouidere qd̃ no e i furto ¶ Sꝫ tunc oppo. quō potuit duplari uel quadruplari si nescit pondus alicuius vasis. S̃c̃o q̃ hic dicit sufficit quātu ad dandu libellum, no quātu ad ꝯdep ferendā. nisi postea i p̃cessu declaret. deponderere vt no i de. ꝟ. siquis argentum / et hic i ultima glosa i p̃n. sup v̄bo. peteret i dicto q̃ licꝫ in act. depositi procederet / q̃ dꝫ estimari contra furꝫ probato furto de estimacōe stetur iur. actoris vt. l. si qn̄. C. vnde vi / dica i. l. quidā tabulariū. ꝗ. e. ¶ Voltius q̃ro cu͂ materia argentea sit diuisarum speciū / alia e em̃ legā pisina / a. lega senensis / alia lega venetiuꝫ vtru͂ debeo ponere in libello de q̃a lega sit s̃c̃o q̃ sic ¶ Hoc em̃ totuꝫ p̃tinet ad declaracōm materie / et si hoc ignorat. no pot sciri estima. vt. l. cu͂ auru͂. C. de auro ꝛ arle. ¶ Vltiō notetis qd̃ hic d̃r i tex / aureos tot ples ve q̃ admittitur libellus q̃n pono aliquid certu͂ et adicio clām illam et plus / tn̄ ista clausula ples ve / nichil opera nisi postea p̃betur aliquid certuꝫ vt. l. cu͂ furti. C. de in litē iura.

Qui rem ¶ Oppo. de. l. si rem. ꝟ. si. C. de p̃scrip. ver / et l. si vendidero i fi. ꝗ. e. ti So. hic d̃r no possidebat intellige si antequā tpre creditor cepit possidere / debitor tn̄ postea rogauit a creditore p̃cario / et sic creditor saltē ciuilr̃ possidebat / Alij ut hu. dicunt etiaꝫ si nunq̃ creditor possedit comittit furtum debitor q̃ pot p̃dere q̃n res sp̃alr̃ e obligata vt indubitꝫ. ꝗ. e. l. si is qui i p̃n.

Omnes ões Fib

Casum no. in quo fit fur-
tum et cõpetit actio furti
et non est furtiua res
de hoc vide glo i. l. sequitur. §. si re
. C. de usucapio. ¶ Oppo. de. l. si
de eo §. si. C. de aqui pos. So. ac-
casu loqtur ita dicit glo qd' de-
clara, nam ibid' q' rei ppe q's no
est possor clandestinus, nec e cla
destina possio ita hic non dic' f
urtiua possio nec res furtiua
et ideo si conueniretur uti possi
detis vel utrobiq; iste dns no pos
set sibi obici q' possio ista sit cla
destina s; bene tenetur furti ¶ O
ppo. de. l. ij. §. hac act' z vi. bo.
rap. So. ibi nõ fit in dolo q' pu
tauit sibi licere ¶ Oppo z. c.
. l. qui iniuria §. fi. so ibi hẽbat
ex causa lucratiua ille cui res
est subrepta ita q' sua no interest
si res erat subrepta secus si sua
interesset vt ibi patet ¶ Vlti'
hic oppo q' usucapio hic fit itin
pta p naturalez iterrupcoz ve-
l. naliter. C. de usucap So hic
non interripitur usucapio q' res
sit furtiua s; p interrup. possois
q' posset de nouo icipe usucape

Vulgaris ista. l. di
uiditur
i tres ptes pmo poi' q'
so res iur' cõsult' auc
toritas hui'. l. et phacio
p exempla ij'. ibi offilius z a. ibi
s; verius no tex ibi nãq auriclaz
¶ Pro declaracõe hui' tex q'ro q
liter iste. v. nam et siquis i duce
ad phacdem determinacõis iur' q.
so q' sim q' sentit glo. et dy-
ci iste tex dicat eiusdem rei ma
nifestus fur erit et no maifesty
videtur dicere q' de aliis no e
fur vt. l. cum pror C. de iudicij
¶ Oppo de dicto §. offily ad
dictu vlpiani So glo offilius
loqtur de rigore s; vlpianus
loqtur de equitate ¶ Dico q' of-
filius no dixerit verum nec de
rigore, nec de equitate ¶ Nec
ob. ro sua quia aure aliã teti
git ic q' illud loqtur i toto i
tegrali qd' cõsistat vno spu seu
vna elemetacõe, nec diuidi' s; ppo
nita loqtur in toto qd' cõsistit
in partibus separatis, et qd' di
uiditur vt aceruus frumti. Ad
idem oppo. de incen. rui. nauf. l. ij.
§. senatus So, ibi e alius casus
pterea ibi totu pnt duo vn' de to
to intest ¶ Item oppo de hic
i fi. q' eiusdem rei est fur mai
festy et no maifestus Cõtra
ymo ex pa cõtrectacõe tm tenur
vt. l. ei qui. C. e. dicat glo fateor
q' ex pa tm cõtractacõe tetur s; ae
ti furta furta sut, na ex qlz cõtra
e vnuz furtu, sic plura sut adul
teria, si plies accedis ad vxore
alteri', tm vna pena tm i poi'.
ita dicat glo q incipit ro vide q'
tm ex pa cõtractacõe ic' z ista so.
dicit duo, po q' plura furta st
s; istud e cõtra casu l. i fisciado
§. i fine. z. e. ¶ Nec obstat. l.
quamus. C. e. vbi dici q' sepe fur-
tu fit, q' intelligo. i. sepe cõtrac
tat tm vnu furtu e vt dixi
C. ti. i. l. nuq' dicam i §. i fine
¶ So dicat glo q' si plies accedis
ad vxorez alteri' vna tatu pena i
poitur Contra hac hes glo i. l.
si mariti §. vi. mensiu z. de adl
teriis, et. l. sig' dutius no z de
penis ¶ Ro fateor q' ex quolz coi
tu nascr accusacio. l. iul' de adul
teriis, q' nuq' plura ic' vt. C.
ti. i. l. nuq' s; q' pena no e rei
terabilis, qm pena capitis i poi'
pro adulterio vt. l. q'uis i fi C.
de adulteriis, pro tanto dicit glo
q' vna tm pena di' i poi ita deb;
intelligi ista glo, lz igi' ista glo i ista
pte dicat verum, tn so. i se ad
contrariu no e vera vt p; ex p
dictis. vn glo so. aliomo. l. ei q'
dicit q' assidua cõtractacõe no
nasci actio furti. vni e, nisi res
itiu reuertatur ad dni ptatez vt
z. e. l. e. iter omes i fi s; hic fuit
cõtractatio fca et res dimissa
in dni ptate postea iteru cõtrac
tata merito ex qualib; nascat'
actio furti ar. l. seq'. C. de usucap
et hoc tetur p dy, et hoc voe te
neatis. ¶ Oppo. de omes res
hic fuerut contractate g'. p oib;
cõpetit actio furti, cu furtum sit
tc' ut. l. i. i fi. C. e. Ro. lz oes res
fuerint cõtractate, no tn fuit ai'
lucrandi nisi i vna re tm s. i
exportata ut. z. l. xxi §. i. ¶ Q
ro statutu e in ciuitate q' siqs
pcussit aliquez cu sagine i pla
tea amputetur sibi manus, mo
aliquis pcussit aliquez multis p
cussioib; cu sanguie i platea an
debeant ei aputari plẽs man'
habui hanc qoz de fco, ista glo
facit q' no s; intellecta vt dixi vo
bis q' hoc ideo sit q' pena no rea
pit reitacõm no facit qm man'
sut due vita aut e vna, vnde
vr' dcm siquis, statutu dicat a
putetur ma' simplr et i definite
nec dicat que ma' s. dextra ul' si
nistra tc' poterit aputari ambe
sicut em ge' gnalissimu vt pena
que e i quatitate recipit mlip
licacõm, ita hoc ge' sb altim'
recipit multiplicacoz donec du
rat ar. l. i ivo §. diligeter. C. ad
l. falcidi s; si dicat ma' dextera
hic e aduertend', siquidez ille
plura delicta pcesserit anq' de
aliquo fieret cõdempnacio tuc
sufficiat amputari illa manus
pro omib; sicut hic di, et ar ei'
q' dici, q' si vnus seruus cõmitit
plura delicta vna dacõe illi' i
diuidu dns liberatur vt. l. siquis
a multis. C. de noxal, et. C. ti. i.
l. nuq' plura v. s; si fuius, Sz
si po eet fca cõdepnacio de vno
delicto postea comitteret ille ad
delictum posset iudex altare pe
nã ut aputaretur alt'a manus
cu illa pena aputacõis man'
terrere no possit aplius i poni
vt. l. hoc accusare §. oib; z. de
accusacio.

¶ Siusqui iste. §. differt
a precedenti
quia. C. fuit exportacõ tm in
pte hic fuit exportacio i toto tn
animus lucradi fuit in pte. ¶ O.
ppo z. l. xxi. §. So. vt statim vides.

¶ Si quis es qr' in §. si
quis es q'
inspicit pcca' iuitas q' opio, s;
in. §. pcedenti et se dr cõtrium
q' inspicitur opinio pcca' quaz

ritas ... dicit dicit doc hic i
§. siquis eis inspiciatur potius ve
ritas/ qr e circa eadez rez In §.
pcedenti et se inspicit poci9 opio
qr e circa diuersas res/ ita dicit
doctor. C. ad. l. iuli de adulterii.
l. qui mulierem/ dixi i. l. diuus J.
de sicca vel sim glo magis ronā
biliter in hoc §. sine error circa q
litatez qui error no facit cessa
re aiu lucrādi sz i. §. pce. et seq
ti fuit error circa dnm et facit ce
ssare aiūi furandi ¶ Cum
hoc oppo de. l. in ac. . e. Eo/ ibi
sciebat ius alienu ee lz suaz
crederet et eod mō Ro. . l. pxia
i fi. ¶ Item oppoi de v. sz si an
nexam ubi error i dnio no i ex
dit furtum Eo ibi loqtur i toto
i tegrali no diuiso p se nec p sine
ideo ps cedit et error i dnio ex
cusat ab illa pte/ et ideo e aduer
diz pro declaracoe materie Qnz totu
qtrectatur sz ps exportatur tc
illi9 ptis tm fit furtu/ siue sit
totu qd osistit ex ptibz sepatis
vt hac. l. in pn/ et hic in v. sz
et si de nauu/ siue sit totu i teg
rale osistens ex ptibus cohen
tibz vt. J. l. pxi i fi. Qnz totu ex
portatur sz aim9 no e i toto tc
aut ai9 erat in qli tc rei et toti9
fit furtu vt i §. siquis eis Aut e
rat totu in dnio 2tc aut erat
totu i tegrale et tota9 fit furtuz
vt i v. sz si anexa Aut illud
totu osistebat ex ptibz sepatis et
illi9 ptis tm in qua e aim9 fit
furtum vt in istis. ¶ Oppo q
¶ **Qui furti** delictu fea
pro p so vt. l. siquis non dica supe
C. de epi et cle Eo in illa ma s.
piritur affectus et si no seqtur
effectus lz locum quatu ad accu
sacoem crimalez vt in contrario no
no quātuz ad ciuilez ac vt hic
ita no. Jaco de aren et pe vt i e
fert. Cy. in dicta. l. siquis no di
cam in .a. oppo/ et. l. siquis a se
m. aii. q. C. ad. l. iul de vi. tn i
hoc casu no crederez q posset pu
niri i furto cialr qr no hiut affz
furandi aliqua re pase sz i tra
iuit aio furandi simplr io puie
ex.... tag de exor cime vt. l. pe.
i pn J. de extra. or cri.
¶ **Item siquis maior**
glo i telligit q totus e fur qn
otractauit vt omes tolleret Ista
expositio dr qtra tex ibi licet
soluit ut singulas tc / i Dutog.
dicere vim et q dicat lic soluit
intelligo vt tolleret singulas
hoc e sigillatim quālz rem
no omes simul/ forte qr si omes sil
portaret videretur tc
¶ **Si duo** Simile hetur i
.l. ita vulnatus
ius. . ad. l. acquili.
Si apes ¶ **Si aster**
Oppo de. l. cum in plebs
§. mensem . . locati. h9
timore glo distinguit
inter colonu qui colit numis
et colonu partiarium vide glo
que incipit hoc e ibidum dicit
ipe solus dic ut . . diximus i eo
q glo dicat q fructus pcepti a
fure sunt colom qui numis colit
dicit male/ na tales fructus ita
demu efficiuntur colom si sut pcepti
ab eo ut alio eius noie vt. J. e. l. si
seruus cois. §. locaui/ sz fur non
percipit ure colom g. tc §. tea
fructuarius hz plus iuris q
colonus/ et cum fructus no ef
ficiuntur sui pcepti a fure g.
nec colom vt. l. si fur. . de usu
fructu Ex hoc sequitur q ta
lis colonus condoz furtiuaz
no hz/ et sic male dicit/ g. no
. ob. iste tex. qr hic no dicitur
q fructus pcepti a fure sint
colom sz dicit q colonus hz ac
coez furti qr sua ite Intest at
colom s hoc q si fur no accep
isset eu p'mu fructus fuisset p
cepti a colono vel ab alio eius
noie fuisset suu vn e ipedit9
colon9 p fure/ et istud e sua
intee et ista e vera racio tex
quā tenet Ja. de Arem In eo
vero q intelligit glo de eo q
oduxit ad no modicu tpus
dicat vm/ qr ille hz utile dnm
Item i eo q glo intelligit §.
messem i colono patiario hic/
et ibi/ no dicit veruz qr ibidz
q agitur ex locato g. locatur
in eo q colit numis Partiari
enim ageret pro socio vt. l. si
merces. §. vis maior. . locati
et. l. cu duobz. §. si i secunda
. . pro socio J Preterea glosa
alibi no facit driam inter colo
nu partiariu et eu qui colit nu
mis ut. l. cu quis §. pterea. . e.
sz illa glo non dicit veru i eo
qd dicit fructus qui pcipiut
p furem effici colom. ¶ Pro
huius declaracoe debes scire q repu
colom quadruplex tpis/ qdaz
oducut ad no modicu tps et
isti sine dubio hnt odoz furtiuaz
et accoz furti qr hnt dnm vtile
quida oducut ad tps modicuz/
et isti qui colut numis qui
dant pensioz in alia maria ut ta
tum frumentu vinuz vl olm/ no
i specto eo q pcipit de fundo.
Qnz e colonus patiari9/ et iste
istos e dria qr pimus agit lo
cati/ sius pstapcie verbis quai
ex contractu i noiato licet qnqz
appelletur locatio vt. l. si olei
C. locati Terti9 agit pro socio
vt dco. §. vis maior Item duo
pimi i colonio faciunt fructus suos
nisi ab eis vl eoz noie sint
percepti vt. l. si seruus §. locaui
J. e. ti/ et io si surripiatur no
hnt odicoz furtiua qr no effici
untur dni/ sz ac furti/ qr sua i
test vt hic Tertius eodem mo tn
dr a pcedentibz qr no hz ac fu
rti nisi pro pte sua qr p illa
dimidia sua intest Alij habz
actionem furti in solid
Qui tabulas
No. tex ibi q si ia
erant inanes qr so
luit/ tc pro declaracone
.l. et glo Pro primo quid intelle
dit tex circa pn. dn dicit et si
tanti interfuit Rx o dicit qdaz
forte qr ps debiti erat soluta
et sic pro illa pte sua i test.
hoc e fsm qr ecuz toto debito so
luto dr intee vt in v. q si ia
Dicedu e g. q hoc ideo dicit
qr si forte alie pbacoes ecut de

de toto vel de parte non interesset in
tantum ita intelligit glo. q anfit
vni dicat in continenti in sequenti
§. Quero qn debitum e solu
tum quid duplatur glo. R et bu.
q totum q possit e sua intee
in totum q ibi continetur ut j. e.
l. fullo §. sartinator. Hec p
misso habes no. p pmo si notarius
sciberet instrum i tabulis de lig
no uel de cera q faciet. fidez ut
hic in pn. et l. i. j. n pn de bo poss.
sm ta. et l. in comodato §. sic
ff. comodati. et ibi p glo de cu.
So no. hic ar. ad statuta qie
parisy quo cauetur. si qe lz
instrum. donatoie testamenti ul
codicillo a. x. libr. ff. si certa
quantitate est promissa uel le
gata no inspecto utrum debitor
sit soluendo uel no soluendo ut
in debitis hic. licet em debitori
soluendo no eet possibile e q p
ueniet ad pigniorez fortuna. et
sic verum e q istrm e de tanta
quantitate quanta ibi continetur.
Tertio habes q hic debitor
potest petere a creditore sibi re
ddi istrm debiti soluti ut hic.
et l. dissolute C. de odic. sy
ca. Ex hec habes casum contra
dco. qui dicebat q actor no edit
reo. ad exc fundandam ita no. i
l. i. §. editi. ff. de edendo. et l. si
C. de eden. Certe hic e casus q re
petit ab actore sibi reddi istrz
debiti ut possit fundare excep
sua s. se soluisse. Vltio ha
bes hic q instrum qq cancellatu
et inane probat debitu pcessi
sse. na hic ideo retinet creditor
istrm ut possit probare fuisse
debitu ut videbit j. e. l. fullo.
ac sartinator. Quero circa
hanc materiam qn debitor petit
sibi reddi istrm debiti soluti
et creditor hidet ipm ad quid co
dempnabitur creditor. Certe ut
eum liberet p acceptil. ut l. ab
oibz §. i. ff. de leg. i. Vlo
qro qn creditor reddit instrz
debiti utruz possit agi debitor
faciet instrz p qd appareat debitu
pcessisse et debitum soluisse credo
sic. alias eet captio creditoris
ut hic pidetis probatur. C. de fide
instru. l. plures.

Inde potest queri
in h. v. forma cum dz est. ff.
proxed q duplatur illud quod
continetur in instro si mo tantu
interfuit inde qro re. No. g.
q si sut alie probacoes de debito
no videtur interee. Contra
hoc oppo q alie probacoes puit
deperire g. in totum vider itee
uel. eiz §. pap. ff. e. dicit. h.
ista verba inconsulta q dnt sz
michi vider re q male sibi re
ita dicit h. Roes ergo facte
sut ueriores Aliy ut pla dicut
q tm vider incst et quidz
dcm e. s. e dem ptice et dis
putado hic no declarando s. in
vi. re. dy. et ol. vnt tenere
opioz hug. Colo. tz opioz plac.

hic et in ij glo. Sed ego credo
glo dicere ueritatem p'mo p tex
huius l. 2o per casum in l. quida
tabularum. j. e. vbi e expressum
q si tpe furti eent alie pbacoes
non videtur interee. Nec ob
§. pap. l. eii. ff. e. q ibi loqtur
de estimado iure qd hr i re
hic de estimando iure qd hr extra
rem. preterea ibi ispicitur qd eu
enire pot s. mors serui que po
test contingere sine culpa creditoris
q hz i sua ptate agere 9 suu
debitorem. Qro quid si ha
bebat istrm et testes. obtinuitz
est istrz qd habebat parata exec
p in forma statutoz vel saltz
parata probacoz de iure cois. nonne
creditoris interest Certe puto
q sic q dz estimari suu itee q to
minus vendetur illud nome ppl
las probacoes obtinetas ar. l.
l. §. si heres ad trebellianuz.

Sed et siquis Dicit
hic q
qui corrupit tablas tenetur act
furti Contra ff. ad l. aquili. l. q
testam in fi. So. dicit Hug. sbauter
hic q non. admonuit. s. tantuz
et hanc tenet dy. Alij dicut quz
qs delet istrz aio lucrandi sibi
qui erat obligatus i illo istro
vel aio lucrandi alij que dilige
bat ut l. siquis pferendum j. e.
tunc tenet furti q delecio illa
pot fieri sine 9trectacoe sz si no
facit aio lucrandi sz aio iniuriadi
et nocedi creditori tc no tenetur fu
rti sz dapni ex iniuria ita ita de
bere itellige ista em e vera pu
to etia q siquis sine cotrectacoe
deleret. vel quia eiceret oleuz
vel aqua i loco vbi instrz iacet
q tuc no tenetur furti sz l. aqli.
pm precedentem solu. So d. hic
delendo nichil ad pena adiicit
Contra ff. ti. i. l. nisi Solut
glo duob modis et bn Po hic
duo fuerut facta eodez momento
ibi separatim qd satis placet q
illa duo tendut ad vnuz et eud
effectum. vel dic q nichil adiicit
s. ad penaz vni tenetur noua acte
s. ex l. acquili. et est etiaz bona
solucio Item habes hic q pot
agi interdicto quoz bonoz Cot
iterdictum quoz bonoz no cpe
tit contra debitorez ut l. vltia
ff. quoru bonoru. So expone q
dic quoru bonoz i. interdicto de
tabu. exhib quod e ppatorium
illius interdicti.

Tabularum Aliac
quidaz
tabularum. Ista est
notabilis l. et plena
et in hac l. habes ca
sum expressum q si tpe furti fa
sunt alie probacoes no dicet in
teresse Quero qn deletuz
est instrm in quo erat debitum
condicionale. utru agereetur ad
totuz et an fiet extimacio stati
vt ut l. i. l. acquil. si debitu
deleatz ff. ad l. acquili. et dixi
in l. locum §. condempnacio de
tabu exhiben. Quero nuq
sunt alij modi probandi i tesse
q illi qui ponunt hic et l. ar
gentarius §. cum aut. ff. de eden.
Ro. in l. acquili. si ponm dap
num ee tantu culpa Ro puto

q sit alius mo probandi q illi qui
ponitur huius .l. sz qn furtum est
factum uel dampnum ee datum
dolo eius credere, q probato fur-
to probaretur interesse p unanimitu
ue no .i .l .1. §. hoc interdicto .ff.
de vi et vi ar. et C. unde vi .l. si le
gis que probacio aduersus pnale
debitorem no sufficeret ¶ Ista

Is qui opem est
notabilis .l. Aduerte ut
tu intelligas / ar. q fuerat
hic iurisconsultus debes
sic intelligere actio furti maifes
ti est pretoria vt insti. de ppetui
et tem. acti §. 1. et edictum req̄
ut quis teneatur illa acte q sit
fur maifestus ymo q plus est
uniuersus e fur / qz no contractat
vt hic dicit glo / et probatur isti
e. §. i tercium / mitto nuius potest
teneri furti maifesti / dico etia
q si condempnatur in illo actu
pstandi ope / q no e maifestus
ymo nec fur vt dixi io illa acto
contra eum no competit ¶ Nec ad
hoc oppo. de .l. hec verba .ff. de ad
ulteri .ff. o vt dixi verba edci
sunt concepta in psona ut fur
maifestus teneatur illa actone
furti maifesti / No aut dicebant
illa uerba pro furto maifesto / sz
dicebant fur maifestus sz pre
stans opus no e fur .ff. de / fa
tut .l. aut qui alr §. si q vi
aut clam .l. si finit §. admonendi
de acqui here / Merito ille q pstat
opem no punitur illa actoe sz aq.
et ex hoc sequitur q ille qui pst
at opez homicidio no e hoicida
¶ Item qui pstat opez pcussori no
est percussor lz teneatur de p
cussione no expsse / pbatur i glo
huius .l. Canones tamen quatuz
ad repellendu aliquem a ministio
altaris appellant hoida illum
qui pstat opem homicidii qd ex
plorens ab eis ¶ Quo circa
hanc .l. in casibus in quibus pstans
opez / qphendi ul quibus pba ecle
scripta in rem. ul hoc ecce .l. expssu
qualr punatur pstans opem tu
gitur p C. v. C. de nisi ageri no
compen. .l. 1. et ibi nichil determinat
Tamen refferunt qdaz dy / consuluisse
se q ope pstans teneat media
pena eius qua pimetur pncia
p hanc .l. q determinacio e mala
p .l. is cuius opem .ff. de adulter
et .l. nichil .ff. ad .l. corne de sic.
facit .l. 1. §. i nadit .ff. ad turpil.
Ray dicebat / aut agitur ciuilr
et e verum dictuz dy ut hic
aut agitur criminaliter tc idez
pena puniatur eadem ut dictus
.l. et .l. si quequa. C. de epi t cle
q no placet / pe in casu inre .l.
q pncipalis fur no fuit depre
hensus / certe in tantu tenetur ope p
stans in quantu pncipalis ut .l.
sepe circa .ff. de v. sig. ¶ Quod
ergo dices / videte dm ego di
co q regula e q pstans opez
punitur eadez pena qua pncipal
vt .l. e. all / fallit i casibus .l. rap
toris .C. de raptori vir. et dc
.l. 1. C. de nili age. no rn. q sic
est ibi expssum / Itez fallit qn
qualitates pp quas pena dz augi

vel minui sunt diuerse in psona
facientis et opem pstantis vt
hic Qd tu intellige ut statim
dicam ad hoc ut cessent q a. ¶ p
huius declaracione debetis scire q
qdaz sut qualitates ex quibus
pena augeatur q supuenerut
exter ppositum ex post facto ext
ipsum delictum vt dephensio de
qua hic dicit / et ex quibus pu-
nitur q illa qualitas i est i eo
vt hic / pp quod dico si pncipal
offendens est condepnatus i plus
q no condepnabitur i plus pp qua
ciaz pnl. qz i eo iste qualitates
cessant Quedam sut qualitates
que insut ab ipso inicio tpe delicti
pz, ppositum delinquencium exemplu
pncipalis occidens erat filius
opem pstans punietur i plus pp
qualitates inherentes ipsi filio pu
ut .l. utrum .ad .l. pomp de par.
Et io dico q si pplaris pstaret
opez nobili qui punitur i plus
scdm statuta huius ciuitatis / vel
ciuis pstaret opez forensi q punir
i plus pp qualitate i herente pnli
delinquenti / quedam sut qualitates q i ist
tpe delicti rone loci vel temporis vel
psone eius in quem delinquitur ex gra
ego pstiti tibi opem stando ad
tuam securitatem extra plateam
vel extra eccam et tu comisisti
i ecca vel ego pstiti tibi arma ad
homicidiuz comittendu de die
tu comisisti de nocte / ul ego pstiti
tibi opem hoc e arma ad occidend
ticiu qui erat priuatus tu occidi
sti eum. qui erat in dignitate
positus vtrum ope pstans puniat
i plus pp illas qualitates inhere
tes ipsi delicto / questio iacet i hoc
qui pstans opez obligatur ex de
licto vtrum tunc cum opez pstat an
tunc cum delictuz pficitur / certe tc
cum delictuz pficitur vt .ff. e .l. qui
furo .ff. ple pomp / et .l. siquis vx
§. neq. xbo. .ff. e. ti. / et vide .ff. velle
glo alibi q obligetur ex illo de
licto pp mandatuz seu pp opem fac
dentem. ita sentit glo i .l. 1. §.
psuadere .ff. de fruo corrup. et i
sti .e. §. opez / si g° tunc obligat.
ergo in pstante opem i sut ille
qualitates q de nocte incepit
obligari ex delicto et i platea
et in hoie in dignitate vt deliqsse
sicut pncipalis et io equali pe
na tenetur / de hac opinione dica aqua
.ff. e. l. i fanti. §. ope et .l. q fuo §.

Si quis pferendo ¶ fr.
Vide hic q si duo delin
quunt circa idem et i vno
subest qualitas augme
tandi penam in alio cessat in vno
augmentatur i alio non ¶ Oppo.
et videtur q ille qui accepit rem
pferendam no tenetur furti qz no
facit aio lucrandi g° tc / vt .l. a.
§. 1. .ff. e. Go no facit aio lucra
di sibi sz alii. vnde sufficit q fa
ciat aio lucrandi alteri

Qui seruo Qui pstat
opem fur
to in regulari no tenetur
furti nisi furtum regulariter
sequatur ¶ No. tex
ubi tamen tu incipe teneri ¶ Ad
primu dictu oppo. de .l. neracius §.
gplius .ff. de seruo corrup. dicas
glo q ibi secuta fuit fuga / hic
no / Hoc no e vnu ut pz in .ff. p
lures pomp / Victas e q ibi fuit

secuta fuga et ille qui psuasit recepit servum fugitivum an furtum regu
lare comisit retinendo eum merito fu
rti tenetur ar. l. eos. C. e. Item op
de l. consilii ff. de ser. cor. So. glo te
de malo consilio q̄ obligatur de dolo
qui nō cadit in spale nomen. malefi
cii. et interest. cuius aut consilium ē datum
sꝫ hic nō interest eius qꝛ fuga nō est
secuta / et si eēt secuta daretur ꝗ
actio spalis. ff. servi corrupti. unde
nō competit de dolo i eo qꝛ glo dicit
hic qꝛ fuga nō secuta dicit male
ut pꝫ in ꝟ. plures pomp. So gl. sic
ibi loquitur qn ipse cui datū ē consi
lium malum vult agere contra dantē
hic vero qn vult agere alius contra
principalē datū ē consilium. faciat ad
hoc l. si quis servo ff. de dolo. Item
oppo / servus fugiens facit furtum
sui. ergo ille qui psuasit videt pstitisse
opem furto et sic ob. l. i. C. de servis
fugi. glo solvit eb. modis pō uno ē
qꝛ servus fugiendo facit sua furti
sui si alius eū adphendit alias
secus Cum enim nō sit qui pn̄r. tē
nō pōt teneri quis accessorie tanquam
pstans opem ista so. nō ē vera i se
ꝶ ff. item placuit ꝫ. ꝟxi illud tn̄
qd glo dicit qꝛ pstans ope teneri
accessorie qualiter procedat dici i
se. ff. So. mō solvit qꝛ fit furti ad
usucap / nō quo ad alia Tertia so
est qꝛ hic servus nō affugit / et sic
contrectatio nō ē secuta io nō fit
furtum. hoc reprobant qꝛ fuga fuit
secuta ut in ꝟ plures pomp quare
so dn̄s Jaco de Ra. qꝛ servus fugien
facit furtū sui / tn̄ hoc nō est furtum
regulare qꝛ inter furem et rē subtractā
dꝫ eē diversitas sꝫ i servo fugitivo
ē unus et idem fur et res furtiva
io furtum irregulare ē et io qui ei p
stat opem nō te. furti. secus si eēt
furtum regulare ut in ꝟ. sꝫ si alius
et ꝟ plures pomp. ubi dicit qꝛ ille
qui psuadet vel mandat maleficiū
committi nō obligatur. nisi tē ac ma
lum committit facit l. si quis uxori. ff.
neqꝫ ubi ꝫ. e. qd tene menti Q
io qn quis psuadet alicui qꝛ fu
giat / qn ē nate qꝛ heat aim qꝛ capiatur
ab alio / nō dicit ab alio certo sed
ab alio incerto ita intelligit glo
ꝫ. l. pen. et l. in furti. ff. ope ꝫ. e.

Item placuit

Dicit qꝛ licet
principalis non teneatur tn̄ puniatur
pstans opem accessorie et tenetur
ut habes. ff. in pn̄. l. et probatur. l.
nō eo minus. C. de accusat. / si sic
ergo nō pōt teneri. nisi teat pn̄s
ut. l. grege. ff. i. ff. de fideiuss. So.
quātū ad hic ff. dico qꝛ principalis
tenetur nisi obli. ut. l. sꝫ si dapnū
ff. sive aut et ff. se. ff. de pet. quia
pōt accedere. ob. ut teneatur quis ac
cessorie efficaciter ut. l. si pupillus
ff. de ꝟ. ob. et hoc vult velle tex i
l. si quis id quod ff. ff. de iur. om. iu
dici nullomodo pn̄r. tē. et tn̄ tenetur
pstans opem. Item dicitur hic dicla
delictis scire qꝛ pstans ope dicitur
teneri accessorie / nō qꝛ obli. accedat
ad obligationem quia quelibet obligo ē
per se principalis qꝛ appꝫ quia uno sol
vente alter liberatur ut dicta. l. si
quis id quod ff. ff. et l. sed et potest
unus teneri i plus qꝛ alter ut
l. is qui opem. ff. e. / sꝫ dr teneri ac
cessorie quia factum accedit facto quando
enim quis pōt pstare ope alicui facto
nisi illud factum fiat ut. l. fur qui
ff. si tu tutum ꝫ. e. ti / et io unicuique
sufficiat principalem fecisse illud factum
ad hoc ut pstans opem teneatur. nec
requiritur principalem eē obligatum.
Non enim accedit obligatio obligationi
sꝫ factum facto Juxta hoc pone qꝛ
in committente maleficium ē quedā qua
litas ppter quā pena ē minor. i pstante
opem ē quedam qualitas ppter quam
pena ē maior exemplum nobilis psti
at opem pupillari delinquenti. ul forte
sic pstit opem cum tenetur ne in
minus pstans opem certe nō ꝓ
qualitas q̄ ē in psona eius sepe
inspicietur / nec minoratur pp p
sonam pn̄l. delinquentis ut hic / et l.
si quis id qꝛ i fi / et probatur. ꝫ. ad
l. pom. de parri. l. i. ubi si aliquis te
quietis psonis mactaverit ex neo
ut interficeret quietā psona sibi
tenetur de parricidio ut ibi patet
cū dicat eius ne dolo malo ꝛc̄. et
differt ista quo ab eo qd dixi heri
i l. is qui opem quia ibi dixi qn pn
cipali delinquente erat qualitas q
augebat / hic qn in principali ē qualitas
que minuit tene ista menti.

Plus pomp

Oppo de pn̄.
huius l. Re hic aufugit cum rebus
et sic ē secutum furtum regulare
quia aliud est contrectatus / et aliud
res contrectata / et hoc ē qꝛ dicit tex.
qꝛ opem et consilium contrectatori quilibet.

Si duo

Ꝛo nobles ꝛc̄
ff. qꝛ quis tenetur
de ope et auxilio i incerto pstito fa
cit ad quod duo interfecerunt hominem
committitur utrumque quilibet tenetur de ho
micidio et eadem de auxilio incerto
pstito / et hic vide tex ee qꝛ sic. Re
iuter ego de terciam p huc modum
Cum plures committunt unum ma
leficium ut unum homicidium ul unum
furtum. ut omnes simul scrabhedo
trabem et qlꝫ te. ut pn̄l. ut. ff. e.
l. vulgaris ff. pe. et l. ita vulnera
tus circa fi. ff. ad l. aquil. / et
io nō pōt teneri accessorie ut. l. g
eneralr. ff. de fideiuss / et licet possit
dicere sua fuerunt duo et homicidium
et auxilium oia ista tendunt ad
unum effectum / et io una pena impoi
ut. l. illud i fi ad l. aquil. Cum
plures committunt diversa maleficia
quia furantur diversas res, ul unus
facit unum vulnus i capite alius
in brachio tē pōt teneri ut pncipalis
de vulnere ul furto alterius hic ē
casus i mō. ff. Adverte tamen hoc fo.
casu qualiter formetur accus. ul inq
sicio / nam si ego dicam Ticius per
cussit servum in capite et martius
in brachio et ad pdicta committenda
pstiterunt invicem auxilium et fa
vorem ex hac accusatione nō possꝫ
seq condempnacio de auxilio quia
non exprimitur qualiter pstitit aux
ilium ul favorem / et io ea verba de
beant intelligi in incertum pte
ut. l. si pses ꝫ. de penis Intellige
qꝛ percutiendo pstitisti michi aux
ilium et ego tibi pstiti auxilium
percutiendo et sic actus meus fuit
auxilium tibi et tuus michi sꝫ de i
actu ego puior ut pn̄l. nō puior
tanquam pstans opem sꝫ dꝫ dicere
accusatio ul inquisitio qꝛ unus
pstitit opem alteri assistendo vel
alia ut huius committere / ꝫ sic p
stat opem p actū aliud qꝛ p illud
de quo pn̄r. accusatur quod ꝛc̄ / ut hic

sed si in accusatione vel inquisitione dicatur
prestat auxilium consilium et fau
orem ex eo quod dicit consilium possit
puniri tamquam committens eciam quia committere
videtur et presupponere consilium est
prestare operam ut perpetratur per tota
ista l. licet textus videatur inter opem
et consilium facere differentiam ut j. e. l.
in furti §. ope et §. consilium et ibi
diciam et istud consilium de necessitate
presupponit aliud actum quod illud de
quo accusatur immediate potius puni
ri ita debetis intelligere tenementum

P assione In autem
requiritur quod ille qui persecutus est
fieri possit enim quod accepit
dic ut in glo et dixi
e. l. proxima §. item placuit

N ater De materia huius
l. infra et l. si filius
dic ut dixi. e. e. l. eius quod
§. si filius

C eciderat Dicitur hic
quod est ipsi
quod animus non factum
continetur e. e. l. vulgaris
§. si quis eos eo ibi preter cum
sium incidit in eadem speciem deli
cti et graviorem quam cogitaret ideo
impreciatur eventus. Sed vero in
cadit in aliam speciem delicti ut
dixi in l. diu ff. de sicar. ¶ Sed
oppo. glo. de l. fullo §. quod adulterium
j. e. Dicendo dicitur ista est ve
ra hic erat meretrix ibi non
ideo hic causa quare istud fa
ciebat licet esset mala tamen a iure in
punita quia coitus cum meretrice
a iure est impunitus ut l. i. de co
cubi. ideo si facit vilem cum abusu
darent operam rei illicite tenebitur.

¶ Queritur pro rebus subtractis
non tenetur furti Cur non an actione
l. aquilie tenetur Dico quod sic quia
videatur dedisse occasionem dampni
ut l. qui occidit §. in hac ff. ad
l. aquili. hec l. facit ad tria
primo quod ille qui rapuit meretricem
per vim non tenetur pena illius et de
rapto virgin ut no. in l. i. in prin.
C. de rapto vir. ¶ Secundo facit quod si
fecisti pacem cum aliquo et pro
misisti non offendere eum et po
stea commisisti adulterium cum ux
ore eius an incidas in penam qui
de sic. deliquit quod non per hanc l.
quia non facit animo iniuriandi sed
causa libidinis et sic non facit causa
vindicandi seu retractandi iniu
riciam iam sopitam sed si faceret
causa vindicandi quia forte ipse esset
passus simile iniuriam de qua facta est
pax tunc sine dubio incideret in
penam contra istum de tractatorem facit
x. coll. que fuit prima causa feudi
amit. §. preterea et §. se ubi va
sallus perdit feudum si adul
terium cum uxore vel filia domini
sed ibi in vasallo qui promittit
fidelitatem domino sed hic vero petente
pacem non promittitur nisi
solummodo non offendere occasione
precedentis brige facit quod dixi
in l. aut facta §. causa j. de
penis ¶ Et eodem modo facit si aliquis
facit furtum ei cum quo fecerat
pacem quod non incidat in penam
quia non facit animo vindicandi
sed animo lucrandi pro hoc facit
quia licet furtum sit iniuria seu of
fensa non est offensa in persona ut
no. in l. itaque fullo ff. e. et dixi

plene in l. litigatorio §. qui illicite
ff. de publica. ¶ Item facit hec l.
quod si aliquis liberam mulierem ten
uit causa libidinis non possit
accusari de plagio seu de privato
carcere sed hic loquitur de meretrice
sed in alia muliere libera per vi
detentam putarem adverte nisi
detinuerit eam per xx horas vel
non ut l. capite quinto j. ad l. iul. de adul.

Q uinimmo Glo querit
si sit furtum quid du
plabitur vel quadruplabitur
utrum precium rei an pre
cium usus hic sunt opiniones quidam dicunt
precium rei alii dicunt precium
usus et ista secunda opinio est vera
et glo tenuit eam hic et ista
e. in prin. pro hoc facit quod no. e.
de condic. fur. l. qui furtum cum fine
glo et hoc tenet glo C. de servis
fugi. l. i. in prima que ¶ Cur
tamen res efficiatur furtiva
videtur quod non quia non fit furtum
rei sed usus ipsius preterea res
non desinit esse in potestate domini ergo
non incipit esse furtiva ut l. seq.
§. labeo ff. de usucap. quia per ipsum
commodatarium dominus possidet sed si
postea interverteretur primo inciperet
res furtiva esse et non procederet
usucapio ut dicto §. labeo

S ervius Dicit hic
quod actio est
vulgaris formula con
tra insti. de actio. in prin
dicitur ibi quod tamen et ita
ibi dicat tex. aliud erat olim
actio aliud hodie quod non est verum quia
actio erat idem olim quod hodie ut
l. nichil ff. de ac. et obli. sed solle
mpnitas et forma experiendi est subla
ta hodie per tot. C. de formulis
l. i. respectu illius solempnitatis ita
actio appellatur vulgaris for
mula. ¶ Item oppo. quod actio desce
dens ex delicto non datur de pecu
lio l. i. §. cum servus ff. de his
qui deie. vel effu. hic dicit contrarium
ex hoc habes intellectum huius l.
debes scire quod ex edicto nau. cau.
stabu. nascitur actio quando quandoque ex
recepto et sic ex contractu ut
quando est perditum aliquid absque
facto exercitoris navis vel caupo
nis et ideo tunc datur actio de pecu
lio quia durat per annum eciam servo in
commisso ut hic Quandoque illa ac
tio descendit ex delicto ut si res
est perdita facto naute vel caupo
nis et non datur actio de pecu
lio sed noxalis que actio sequitur
caput servi ita loquitur hic et pro
batur predicta. ff. nau. cau. sta.
l. licet §. postremus.

H actenus ista l. in sin
principio est
subtilis ¶ Oppo. de
ticiullo certo de condic.
indebiti ubi solvens
per errorem habet condic. indebiti
et sic transfertur dominium quia neq.
rem suam condicat dicit glo
hic debet intelligi quando se labitur
in persona asserebat enim se esse ti
cium cum non esset ut j. e. l. si quis
uxo. §. cum ticio dicit dy. ista
solucio non est necessaria primo sive
labatur in personam sive non
numquam transfertur dominium in falsum
creditorem scienter ut hic et l.
quam in prin. ff. de condic. fur. Ro.

ob. ti. de condi. indebi. Nam nemo
vindicat rem suam pretereꝙ a fu
re ut l. si. C. de usufru. quadmo. caue.
ſ; contra furem degnat ois actio
et sic contra furem poterit dari
condicio indebiti ſ; glo. que tenet
q̄ prius dixi vt hic no. et dicit
l. qui ꝯ vicini vidi sic dicendum
Quandoque fluus creditor simulat se
creditorem et sic suo facto inducit
debitorem ad soluendum indebitum
isto casu facit furtum peccũe ut hic
dicit tex. et dicit l. qui in p̄n de
condici. fur. vel ei soluere sibi credit
si e creditor Quandoque ipse nō simulat
se sed debitor errat absque facto cre
ditoris et soluit ei debitum sua spon
taneꝰ creditoris suggestione isto
casu vult soluere pure et simplr et
transfertur dominium et hoc modo po
test intelligi loqui alia opinio et sic
intelligatur totus titulus de condicti
indebiti Vltimo vide glosa
que incipit videtur enim sic quadra
re i. l. q̄ meo ꝟ. i. so. vt ibi et dicit
l. si me in vacuam

Falsus l. Hic e no. ꝟ. contra
de l. qui mihi do
natꝰ C. de donac. So vt ibi patz
Quero qui fiant nummi procur.
glo. que e hic dicit duo. casibꝰ
primo quando credo eum procur. ꝓ rez
suaz/ iiᵒ qñ agitur vt sui fiant
et ipse faciat me liberare/ et ex isto
glo in l. si procur. C. de condicio
ob. et l. fluis C. e. distingue sic
quandoque soluitur flo procurati vt ipse
portet creditori tūc sine dubio
sit furtum creditori contractando
vt hic/ et isto casu hz locum actio
furti et condicio furtiua Quandoque sol
uitur flo procuri cr̄edēs eū procur.
in re suaz et tūc hz locū condicio inde
biti vt. l. creditorꝰ. C. de condic. i
debi. Quandoque soluitur flo procurati
vt faciat liberari debitore et tūc hret
locuz condicio ob causam/ et ita intellige
l. si procuri flo/ istam distinc. verum est
i se. Tū q̄ hic sit intelligere illi
l. si procuri no e vera. Nā hec dis
tinctio loquitur qñ datur condicio ob causaz
ideo q̄ nō fecisti me liberari sicut
q̄ promisisti/ ita loquitur ista dis
tinctio ſ; l. si procuri loquitur qñ quis
sol. procuri flo ut procurati simplr
quo casu vide agi inter soluente
et procur. recipientez q̄ debitor sentit
liberari si recipiens e procur./ uel
q̄ dñs heat ratum et sic liberare
intelligēde nec transfertur dominium in
procuratorem ſ; creditur ꝑ procuratorz
transfertur in dominium ut. l. qui mihi do
C. de donac./ io ratihabicōe nō se
cuta competit contra procur. condicio
ob causam q̄ nō fecit dominium ratum
hre sicut q̄ tacite conuentum fuit
Item pot agi furti q̄ illa pecuniaz
siuie debitore contractauit ita lo
quitur l. si procuri flo Oppo.
de l. ii. ꝟ. ii. C. pro empto So ibi
soluit flo procuratori sciēs eū eū
flm quod examina vt ibi et l. dis
pensatorem. C. de soluco Ceterum
pertinentia ad hanc materiam nō dico
hic/ plene dic ꝑ docto. i. l. fluis
C. e. et in dicta l. si procuri flo

Falsus l. Quero q̄ e io hoc
l. dicit glo q̄ hic
in manu re. vide enim soluti ipi
creditori qui soluitur alteri eo
mandante et sic vide ipse contrac
tare q̄ tene meti ista autem ficto
nō pot hre locum contra absentez
vt. l. qui x. ꝟ. idem sz. C. de solut
sac q̄ no. i. l. singularis C. si c. pe.

Si quis Vxo. de l. si
quis vxo. ꝟ. ci
ticio. z e. ti. So. ibi inetitius e cita
dum ꝑsone. hic circa qualitatez
Item dicit hic i fine si alia actio
non sic Contra ꝓ e alia actio
generalis vt certi condicio vt. l.
certi condicio in p̄n. C. si cer. pe.
So/ non intelligit de alia actione
generali ſ; de alia spali. Item
opponitur quia competit alia actio
s. certi condicio spalis ex mu
tuo d. ꝙ pot ee q̄ nō competit ut
in suo et filio Alii dicunt q̄ nō re
petitur certi condicio spalis ex mu
tuo/ q̄ dic ut solet dici. C. si c.
pe. i rubrica et ꝑ docto C si cer.
pe. in Rubrica.

Qui alienum
Quandoque res aliena iacet in pu
blico ſ; custodia ꝑdita casu ut
hic ꝟ. Quandoque iacet in publico
proiecta sponte ut in ꝟ. si quis
Quandoque iacet proiecta uoluntate co
acta ut ꝟ. si actum No tex
ibi nec enim furtum sit re. ſe
no tex. ibi nec hic vide. No
in p̄n C. pro statutis diuisio
q̄ dicit si quis inuanit uel occu
pauit rē alterius q̄ nō e nccē
q̄ quis sciat dominum Sufficiat ei
scire q̄ res sit alterius facit
ad hoc l. si is qui in p̄n ꝟ. si
quis cogitat q̄ vi aut clam
So no q̄ rei que nō hz dominū
nō sit furtum q̄ repugnat di
ffinicio/ cū non posset fieri i
uito dño/ Tertio no q̄ su
fficiat q̄ quis putet nō fecisse
dominum Racio est q̄ tūc contractacio
nō e fraudulosa ſ; istū tex i
tellige q̄ quis dicat se putare
motiue aliqua rōe/ alias ei nō
creditur/ cū iuris presumpcio sit contra
eū vt C. vii vi l. cū contrahatur
dicta. ꝟ. e. l. ꝟ. si iactum Vl
terius no q̄ ille q accepit reddi
turus nō tenetur furti Ex
tra hoc quero/ quis si nō repit
cau reddat/ an pot sibi licite
retinere eam Rō siquidem
putat eam hitam ꝑ delicto
vt. C. pro derelicto ꝑ totū Si
si hoc nō putatur dz dare eā
pauperibz pro aīa eius cuius fuit
ar/ in aucta omnes peculii C. co
munia de suc. Vlterius ha
betis hic de libello qui ꝑponitur
q̄ ꝑ protestacōez manifestat aīꝰ
Vltimo habes hic q̄ quis nō
potest petere p̄mū inuencōis
q̄ no. Contra hoc vide text
i l. idem si ꝟ. si tibi ob in
diciū C. de condici. ob. tur. caꝰ
So quandoque res ꝑdita est iā inue
ta et tūc nō possū petere p̄
mū inuencōis vt hic Cū ei dō
facit gratis accipiendo premium
turpiter facio vt l. ꝓ. C. de
condicio ob tur. causam Si uero nō
e inuenta ſ; inueniendi tē possū
petere p̄mū inuencōis vt l. ii.
C. ad l. ro. de iac. et dō. ꝟ. si
cui ob indiciuz/ Dico etiaz
q̄ si ꝑ re tua inuenta aliquid
expendi in terris ad illud re
dendum actio negocio gesto/

Si iactum l. vo. l. ꝟ
ipse e no.

v. lc. ex isto. f.

No. ex isto. §. q qui sac rem
quam proicit pitiuram videtur
habere pro derelicto ¶ Oppo
ad hoc. ff. de acqui. re. do. l. quar
acde. §. si et. l. qui leuande et. l.
.ij. §. i. ff ad. l. ro de iac. So glo
no. hic ex qualitate proiciendi
apparet aim⁹ vtpute q proicat
librum apertum s si proieceasset
inuolutum i panis coreis non
psumitur huisse illu aium q d' te
ne incti q est multu no ¶ Jt
oppo. rei que no possidetur no fit
furtum vt. l. rei hereditarie.
.j. e. s res ista iactata no possidet
ut. l. rem que nob' de acqui. pos.
g. re So rei que no possidetur
nec vmq fuit a dno possessa
no fit furtu ut. l. rei hreditarie
ut ibi s hic dnus huit ia pos
sessioz licet uere no heat ad hoc
facit q no p docto. i. l. si abducta
ff. e. ti. ¶ Vlt no. fi §. ib p
ucano te ex quo no q si aliqs
itrogatur quid cogitasti pu
tasti ne rem habitam pro derelco
vel non hutum potero r'ndere ca
hoc michil cogitaui qd e no. ad

S J. Socius

nulla ¶ Oppo
de. l. merito. ff. p socio
So. dic q in dubio
non presumit. face fur
tum rei coie licet hoc possit face
hoc qd' dixi q non psumitur e
verum qn utitur re ad eu usu
ad que e destinata secus si ut
eret alr ita q socio psumit co
moditas ptis sue ut dicta. l. m
erito et ar. l. sabinus et. l. q.
edes et qd' ibi no. cor. dnu

J Nter omnes

Actio noxalis no exti
nguitur licet ex post
facto desinat interesse
hoc. d. ¶ Aduertatis Oppo. et
vide q si desinat i teresse exti
nguatur actio vt. l. vbi. ff. de
edendo et. l. qui autez in pn. et
qd' ibi no. ff. siquis caucio So
hic in accoib mere pealib ibi
in accoib q datur ad interee ¶ O
ppo et vide q no sit silis manis
sio et mors ut. l. si hoiem. ff. de
edilic. edic So quo ad quedaz
sue silia quo ad quedaz dissilia
¶ Jtez oppo et vide q no sit id
in odio fur. ut. l. si. §. fi. et. l. et
ideo. ff. de condi fur So q hic
dicit in tex re extincta durare
codic. furti. intelligas siue fo
dni furtum passi alias secus
ut in contrario ¶ Vltio oppo
de. l. si fullo. §. sarcinator. j. e.
So vt in glo

Si seruus

Iste §. vsqz
qd. §. recte
hoc dicit i plurib copetit acto
furti si plurium interest. h. d. g
lo oppo vide eam que incipit
et si pluribus. e. l. si plures exp
one ut ibi

Recte

Iste e §. notabilis
et b interp hoc
dicit in delictis licet allegare
ignoranciam ad conmodum ignor
antis non ad incomodum. h. d.
qd' tene menti ¶ Oppo. de. l.
siquis psuaserit. ff. e. So. spa
le in casu illo ¶ Jtez oppo de isto
tex. ad se ipm dicunt quidam
q pomp. corrigitur p fine mi
et hec placet. Alij dicunt q
pomp. loquitur in casu dicte. l. q
non placet q illa est contro noua

qua pomp ignorauit ut p. i sti. e. §.
placuit Alij dicunt q furtum fit
s non hz locum actio furti nec hoc
placet q repugnat diffinicio No
eni fit i uito dno g. no e fur
tum licet glo hec teneat ista oppo
et male s melius dicit i sti. e.
§. placuit ¶ Qro circa hac. l.
pro de uolutate dni utrz in dubio
psumitur volens vel contradicens
dicit glo et bn q in dubio pre
sumitur contradicere vt. j. e. l. q
vas. §. vetare. ¶ Juxta hoc q
ro iudex inquirit contra aliq de fu
rto comparuit dnus rei subtracte co
ra iudice. dicit ipso factu fuisse
eo volente utrum p hoc ille li
beretur ab act furti vide q sic
p hunc tex. et hoc disputando te
nuit Jaco butri et dicebat sic
officium iudicis inquirentis succe
dit in locu ptis ut. l. precedenti
§. et siquidez. C. de iudic et. l. si
cu eam. C. de euictio s furtu e
delictum priuatum. vn no posset
accusare aliis i uito dno ead
rone iudex q representat psona dni
no potuit inquirere dno inuito et
contradicente b interp quicquid ipse di
cat uos debetis scire q ex eo q
sit priuato contrarius rei p. ce ad vi
dictam ut. l. licitacio §. q illicite
ff. de public sicut ex fco sui et
filij contra pri et dno vt. l. ne
luti. ff. de iusti et iur et. l. post
liminiu §. fi. j. de capt Modo
video ego q confessio sui ul filij
in hijs q dependent ex facto eoz
no nocet pri uel dno nisi appeat
alia iudicia vt. l. qro i fi. ff. de edi
edic. et. l. cu probacio de probatio
et ibi no. facit q no. i. l. ij. ff. si ex
nox ca aga. ita confessio istius dni
no piudicabit p. nisi appeant alia
iudicia de suo consensu. et q erat si
bi cognatus vl amicus et res erat
parua uel consuetus erat alia concedere
et silia alias quis de facili euadet
omni furem qd' eet absurdu ad id
qd' Ja. butri dicit q iudex i quirens
assumit officium ptis concedo no offz
partis priuati iniuriati vt dixi i. l. ij.
§. si pcce. j. de adulteri ¶ Qro e
ca uolutatem furis Quid si fur
dicat se putasse dnm concessuru glo
dicit hic q credit fur quatu ad
hoc vt liberetur ab act furti s
ad hoc vt teneatur ca act ipsi q
dni debuisse credere pro hac glo
facit q no. i sti. de act. §. alie. nisi
in hijs q dependent ex volu. te ma
status ai sacramento deo mo sup
hoc. nisi q puniretur aliqs fur de
furto q se diceret credere dnm
pmissurum br glo i sti. e. §. pla
cuit dicit melius dicit aliqs huit
rem ab i cio dni volutate vt q dns
sibi comodauit equu vsqz ad villa
te de facili pot credere dnm pmis
suru i iter loguis s si ab i cio
subtrahit dno ignorante no e credd
furi. hoc ratio multu placet.
tam b inter possumus dice q
fure e psumpcio iuris q ipse credid
dnz no pmissuru cu nec p sua
iactare rem sua vt. j. e. l. qui vas
§. vetare et io nisi fur ondat
aliqua iudicia uerisilia p q sit
credendu ipm putasse dnm pmis
suru no credere. et Nec ob. glo
i. §. alie q illud est vm in ill
in quib no est iuris psumpcio ge

assentez ar. C. de iure iuran. l. si non comiecy

Ob hunc ĝ. allego ad duo multum notablia Primum e tu interfecisti aliquem bannitum q licz occidere. vtrum habeas pote dicere te sciuisse ipz ee exbannitum tpe quo occidisti puto q nõ / ymo etiã si ignorabas / puto q ignorancia ista et credulitas tua nõ licet tibi allegari ad incomodũ tuũ cas est hic et isti e ĝ. placuit fur. l. et ideo C. de hijs qui no. ifa. s3 ego pot ad comodum tuuz allegari dicendo putabã eũ ee exbannitum cũ ibi nõ sit q dic ve. l. pe. ʒ de adulter.

Scdo dicebaz p hac. l. q i maliciis nõ dz i-nderi postqa p credit uel nõ credit s3 dz inderi de ueritate sic e vel nõ e / nã vides q in malijs cedulitas nõ i spiratur ad comodũ accusat s3 veritas ut dicit tex hic ibi se facere sciuit et ibi p ozũm ie / et sic dz i-ndere de ueritate non de credulitate / de hoc dic plene i. l. martellus C. re. amo.

Si furtiua

Oppo. C. e. l. ei qui co ibi fuit assidua contractacio non interrupta hic nõ fuit interrupta.

Si dominium

interuentu noui diij assidua contractacõe nasci actio furti h d.

Oppo et vr q assidua contractacõe nõ nascatur actio furti vt. l. ei q. C. e co. dicunt qdaz. hic io qz ex prima cõtractacõe nõ habeat actõz et sic hec. l. procedit clare i legatario / pro ut uero loqtur in herede et bonor possessore ex pre adoptiuo nõ hz actõez ex noua contractacõe s3 ex ueteri ita i telligũ Bug hic cum opi tenet glo. in. l. si abducta. C. e. s3 ista oppo. in. est contra mentem huius l. / et glo reprehendit eã hic / et etia in. l. s3 nec legatarius C. de ĝdic. fur.

Ad contrarium rndeo assidua contractacõe nõ nasci acto furti noua. Vñ est nisi cõtingat mutacio dnij vt hic. ista e vera. habebit gº heres bono pos. et pr duas act furti p eadẽ re vnaz pro contractacõe facta i vita defuncti / aliaz pro ea que e fca postq ad euz puenit dnium / et istud e vlde notãdu

Aduerte aõ fecat furtuz florencie reptitur hic cũ re subtracta potuit ne hic puni. Cõtter dicetur q nõ de iure / qz assidua contractacõe nõ nasce acto furti / s3 cõtrarium dico tibi p hanc. l. / nam sicut mutacõne dnij noua actio nasce furti sic mutacõe territorij / et iur. dicõe noua nasci actio seu accusacio furti ad vidlam; p cõ p hac l. nolez. gãcr. l. qui furez C. de seru. fug. me ti tene

Oppo rei nõ possesse nõ sit furtum Rndeo qnz qcr nõ possedit vnqz re fco furis et tñ non i peditur nasci acto furti ut hic et. l. si abducta C. e. / et ibi glo Quãz nunqz possedit io qz non apprehendit abpq fco furis et tñ nõ nasci acto furti ve dca

[Ultimus]

l. heredez / Ultimus dy. indicit hanc. l. in ar. ad q. q si arbitratores icepiut cognoscere tãq arbitri et postea assumpsut tertium q interueniente noue psõe uideatur nouum cõpissũ / et ideo pñt redire ad viaz arbit uel arbitratorie et aliaz viaz eligere procedendi / s3 ista dicit mitius a lege. de hoc ponit dy et ibi dici i. l. iij. C. de testa. mi. et i specu de arbi ĝ. sequitur. x. q s3 cõpromissum. verũ aut assumedo tertiu uideatur ee nouũ cõpromissũ / debetis scire q qnqz tcius assumitur ab ipis arbitris uel a iudice et nõ e nouũ cõpromissũ. Certe nec ille tertius est arbit s3 e quidã tcius assumptus ad concordandũ eos ad q ipse nõ dz sniare / s3 arbitri cogũtur sniare s3 suũ cõsiliũ ut dicta. l. nõ distingemus ĝ. p. C. de arbi. et qd no. in glo / et clarius i spec de arbi. ĝ. h. v. s3 nunquid iste tertius

Si vo ille tertius assumetur a ptibus. et satis puto q ille tertius sit arbiter / et nouũ cõpromissuz uideat. ut. l. pedius i fi. C. de arbit / facit ad hoc C. de iustic et iur. l. ius ciuile. hoc e vñ de iure cõi

Iura tñ municipalia i qbus dicit loco dic assumedũ tertiuz arbitruz et q ius municipale appellat cũ eũ arbitrũ / dicedũ e q e arbiter et cogetur sniare /

Quiuis

Oppo et vr q duo auferendo rem pdiderit ius suuz ut. l. extat q metus cã / et. l. siqs in tantaz C. vnde vi. / glo dat multas so. s3 ultima solucio e vera / nã hic dicit q nõ obstante violencia dicat furti actõe condempnari ad penã / certa quaz nullũ delcz cõsũz e auferendo re s3 secus eet i cõtõe furtiua cũ qua delictũ fuit cõmissũ aufferẽdo re / qz cõtracio furtiua e ex re / et io aufferẽdo rez amisit ius suuz / s3 acto furti e extra rez / et hac oppõz tz Cy i. l. siquis i tantaz

Op. q qs nõ teneatur dicere pondus ut. l. fac. C. e. / so. hic dic spõte

Ex hac. l. nõ duo / p'mũ est q si qs dicat re maioris poderis et i probatur minoris meliorisq dicat sequi cõdempnacio pro re petita sicut cũ peteret .x. et non probat nisi de .v. dz i pte cõdempnari et i pte absolui ut. C. si aduers. re iudi. l. i. et qd' ibi. no.

Scdo qn e cõtencio de aliq vase utrũ actor posset petere ut illud vas exhibeatur ut testes illud recognoscat et videatur de pondere vasis / et qualis metex iste faciat q sic / cũ dic ut di. i. l. sicut exhibuissent. C. d. p'fluo

Qui furem

Queritur q liter teneatur celãs furez. Aduerte qñz qs celat furem hoc e suuz fugitiuuz et tuc nõ e dubiũ q tenetur furti / ac distinctio tu q e ʒ. pri. ĝ. facit. l. i. i pri. C. de seruis fugi / qnz quis celat aliũ furez et tuc aut celat eũ cũ re furtiua et tuc tenetur furti tãqz prestãs furto opem vt l. eos.

S

ſ. e. Sz ſi celat eum ſimplr no te
furti ſz teñ pena illius ti ſ. de
receptorib. Vlt̃ inde ſ. hic q ge
non cogitur indicare furem h.
eſt ſuit uerũ q non cogitur a
pte uel alege vt hic ſz iudice
poſt cogi ut no. i n. ſ. ciuilez. C.
e. et l. idem ſ. ſi tibi ob iudiciũ
ſ. de condi. ob turpem cauſa

Vetant Non cõtetur
ergo eſt ver
re iſta materia tangetur p glo
et plenius i. l. filius ſ. inuitus
ſ. de procuratori. plenius p dy
in c. qui tacet de regu. iuris
et p cy i. l. inuitus. C. de pau.
et dixi plene i. l. que dotis ſ.

Si ego l. Oppo de ſo. ma.
l. eum ſ. re apud
quez ſ. e. et ſ. idem penu ſ. glo
nititur ſoluere ſic tu dic ut
ſtatim dicam Item oppo
nan cuius ſta. l. ſz ipſi ſo glo
vnomo tu dic aduerte q quiz
res puenit ad furez cõtra dñi vo
luntatez et ic nichil hz actoz furti
occaſione illius rei ut l. itaqz fu
llo ſ. e Quz puenit ad furem
ab inicio dñi voluntate ut qz eſt
ſibi comodata uel locata ul ſilr
modo cõceſſa et tunc aut ipſe eſt
fur eiuſdem rei reſpectu ꝓprietatis
qz dñm priuare voluit et ic furti
actoz non habet et ita loqtur l.
eũ ſ. re apud ſ. e. ſz ſi eſt fur
reſpectu uſus ut qz aliq comod
aliter tunc poterit agi furti ca
eſt hic vo qz hoc ſo caſu como
dando non priuat dñm poſſidẽ
ut. l. q vniuſas ſ. fi. ſ. de acq.
quir. poſ. ita tenet doc C. e. l.
fi. circa pn. facit qd no i ſu. e.
ſ. furti Oppo dicit hic idez
in peculib contra peccoꝝ fetus
ſtatim efficiuntur bone fidei
eptoris ut i. ſ. xxi v. ex ſuitis
ſz illuz v. id in peculibus re
ferre non pinu ſ. no ad pri. ſed
caſum Item oppo de. l. ſi ali
ena ſ. fi. ſ. de uſucap. Sed q dy
dicunt q illa corrigitur p iſtã tu
dic q ibi fuit conceptus apud hũc
qui erat bone fidei. hic fuit cõcep
tus apud ipm furc. Cro q
e vo qn partus e natus apud
bõe fidei poſſeſſorez ſz cõceptus apud
furez e furtiuꝰ ſz no naſcit acto fur
ti. Ro quia in vtero quãtũ ad
ſui comodũ hr pro nato ut l. q.
in utero. ſ. de ſta. ho. ſz de com
ode partus e q no poſſet uſuc
api et ſic dñm no mutat vt
l. gnaliter ſ. fi. ſ. de fideicõ lib.
ideo e furtiuꝰ et a fure erat cõ
tractus ſz q acto furti gtetur
hoc no e ad comodum ptuero
quãtum ad acõem furti no vi
getur ceteta pertinencia ad hanc ma
die plene p glo in l. ſi ego ſ.
partus ſ. de publi. et C. e. l. an

Cum fur Oppo l. ille
de. l. res
ſ. de iure. do. glo no ſoluit dicit
qdaz ibi ſpale ul ibi ponitur cauſ
e. tu dic q in vniuerſalibus
iudiciis preciuz ſuccedit loco rei
ſicut in petic. hẽditaꝰ et fideicõ
vlibus vt l. ſi rem et preciũ et q
ibi no. ſ. de pet. hẽdi. et l. i. p
ator ſ. fi. cum l. ſe. ſ. de le. ii. ſz
dos eſt quid vle ſicut hereditas
peculiũ et ſilia ut l. qd dr ſ. de
iuru et ibi no. dixi plene ſ.
ſo. ma. ſuper rubrica in q. illa
quid ſit dos.

In furti Oppo de. l.
ſiquis fur ſ. qui lancez
et l. qui tabulas ſ. e. glo
dicit ſubaudi hic tãtũz
quaſi dicat ſit in electione actoris
quid dupletur tu dic q duplicat
intẽe ueri et eõe no ſinglare h.
eſt affect. Pro cuius rei gra
debetis ſcire quiz quis uult a
gere furti rõne dñi rei ſubtrcte
et tunc fit duplicatio uel cõdup
latio reſpectu veri dñi ut hic ſe
reſpectu intẽe ut l. qui tabulas
et l. ſiquis vxori ſ. i. et l. ſi ve
didero in pn. Aliqz quis uult
agere furti reſpectu alterius ie
eſſe et tunc cõe duplat. uel cõdu
platur illud intereſſe vt dictã
l. ſi uendidero ſ. i. Sz ſi cõtratur
qd e intẽe qd duplatur Vo no
loqimur de intẽe ſiglaris affcõ
nis ut hic ſz de alio intẽe ext
rem et cõſiſtente in lucro ſiu
alterius iniuria qz bene venit
duplandu vt dicta l. ſiquis
vxori ſ. pe. lz quedã opi ſit hic
in glo q iuuit cõtrariu et male

Op Ad id qd hic dicit
iuriduzum tãtu
ſine cauſa Oppo de. l. qui iniu
rie i. e. ſo. ubi faebat alios fa
cturos furtiz ẽtoe uel intẽe
no curo hic ſecus ſil̃r hui ſta
ſ. e. l. qui ſeruo ſ. plerſ pop et
l. pauonez. Contra l. iſtaz cõnt
gerenda duo pro de conſilio ſo
de ope mãm de conſilio poit
dy i. c. nullus de cõſilio cõ
de regu. iuris li. vi. et glo i. l. cõ
ſily i. de regulis iuris plene i l.
no ſolum ſ. ſi mandato i. de
iniuriis de auxilio et ope dicam
hic aliqua Aduerte debetis
ſcire q puniri quiz opem et
auxiliuz ſimplr dans alieni no
contemplac. certi actꝰ vt puta di
as ſtatutũ quicũqz dedit opem
et auxilium bãnito priuatur in
tantũ quiz puniri auxiliũ r. cri
actꝰ vt puta qz dederit auxiliũ
ad maleficiũ cõmittendũ pro cau
auxiliuz intelliget uſitũ late p
quolibz adiutorio ſiue inuitu
pecunia ſiue piter aſſocietur ſi
ue quodcũ aliud faciat qd ad
eius vtilitatem ptineat hoc pla.
in l. iiij. poſt prin. i. ad l. iulia
maieſ. ibi cuiꝰ ne opa re Tamẽ
circa hoc e aduertendũ qz quiz
prebetur tale auxiliu ſcilꝫ ſupiore
implorãte ſimplicẽ miſericordia
vt ſi procaliq hic q a e ex bã
niatur iſtud e licitum regulr
ut. l. ſi fuit. ſ. de rebꝫ dubiis
et l. in metallum. i. de penis
et l. diuus fallit in eo qui
eſſet dãpnatus pro crĩne leſe
maieſtatis. pro quo no licet
ſupplicare vt l. quiſquis. C. ad
l. iuli maieſ. Cum aũtz hoc ſit cora
ſupiore in iura iuſtitie vt qz
pecto pniciari bãni nulluz
vel pcto caſſari allegãs a qua
cãm iuſticie Et ponẽ q ſucũ
bo an ego qui ſum procur ul
aduocatus in curia videar p
ſtare auxiliu ad hoc facit q
ponit iuno. extra de ſen. exco.
lic in glo mag. Cũ aũtz pſtat.

auxilium circa initiatum ignorante
superiore ut mittendo periculum uel
aliud adiutorium et tunc punitur
ut dicta l. iiii. ff. ad l. iuli. ma
iesta. et hoc de primo. ¶ Secūdo
ad scim. Et debes scire quod quicū
que prestat auxilium aut ma
leficium ut si prestat ferramenta
uel scalam causa faciendi furtum
uel perditam causa ar
asinum uel domum ubi fiet adta
lia faciendum et similia et tunc
uidetur prestare opem maleficio ut ff.
e. l. si pignore. §. ferramenta et
l. uerum ff. ad l. pompeia de pa
ricid. et ff. de adulter. l. qui do
mum/ et ipse punietur eadem pe
na qua punitur principalis delinquens
habita distinctione in qualitate sed
ut dixi i. l. io qui opem. ff. e.
¶ In accusatione tamen que fiet
de tali auxiliante non est necesse
quod ponatur tempus illius auxilii a
te prestiti sed sufficit tempus delicti
et locus delicti quia illo se obli
gatur ut ff. e. l. qui suo/ et ibi
dixi/ et ff. e. l. si ipse uxori. §.
neque uerbo. Cum quis prestat au
xilium in ipso actu quo maleficium
committitur assistendo malefactori ut
habilius committat et tunc idem punitur
tamquam prestans opem/ et eadem pena
sed cum distinctione qua dixi i. l. io
qui opem probatur i. l. i. C. de
rapto. uirgi. que est nobilis. ad ista
Quando prestatur auxilium post ma
leficium utputa quidam prestat auxilium
ad euadendum homicidam. uidi
aliquos asserentes puniri illos
tamquam prestantes opem homicidio ar.
dicte l. raptores quod michi non
placet. nam si bene respicis
hanc l. requiritur quod prestetur au
xilium ad committendum ipsum auxi
lium sed in quo non fuit ad co
mittendum sed ad euadendum io
puto quod teneatur ex illo ti. de
his qui latro. re. l. i. et ii. Vel si
impediret familiam capere tenetur
l. iul. de ui. ut l. l. iulia ff. ad l.
iuli. de ui pu. et in auct. ut oes
obe. iudi. §. pe. dixi i. l. ii. i fi. ad
l. corne. de sica. hoc probat l.
raptores que punit aliter istos
qui prestant auxilium ad euadendum
quam eos qui prestant auxilium ad
maleficium committendum l. Nec tamen
nisi precessisset consilium ante
puta facias quia adiuuabo te
ad euadendum quia tunc illa promis
sio dat auxilium ad committendum
maleficium ut hic dicit ¶ Quo
utrum ille qui dat auxilium pre
tare uideatur opem de. tex. in
l. qui suo. §. idem pomp. ff. e.
uidetur dicere quod sic/ sed hic uidetur dicere
contrarium. breuiter largo modo sumendo
de omni qui dat consilium dat opem
Est enim quoddam adiutorium et
quedam confortatio ista talis im
pulsio consilium/ sed stricto modo
loquendo differt consilium ab ope ut
hic et l. sepe de u. sig. Alia pla
cita opem. dic ut dixi i. l. io
qui opem. ff. e. et l. qui in suo [illegible]
totam l.

Si quis uxori

¶ Op.
hic quod uxor tenetur
rerum amo. Contra C. e.

l. si. §. si ¶ Non intelligo re amo
hoc est infectum per res amotas
secundum iaco. de arem/ et no. i. l. quod.
¶ Item oppo. de l. et io fo. ideo ff.
re amo. glo. uidetur quod filius non
commisit furtum qui erat bone fidei
ideo tamquam prestans opem mulieri
non potest teneri/ hic uero fecit fu
rtum. ¶ Item oppo ad id quod dicit
de filio et uidetur quod tex. sibi ipsi
contradicat. Ergo quidam dicunt quod
sequens uersiculus corrigit precedentem.
Vel uersiculus primus loquitur quando filius
castrense peculium non habebat secundo quando
habebat ¶ Oppo. quod in presenti actio fa
mosa non detur. Ego fateor quod non
datur furti actio. nec alia actio fa
mosa sed datur actio in factum ¶ Vl
timo tene menti distinctionem hic po
sitam in glo. et l. sequitur. §. si re
ff. de usur. Circa quod uide C. ui. i
uiii. oppo. C. de serui. fugi. l. i. et
quod dixi in dicto §. si rem ¶ In
cipiunt huius l. inducebat quidam
ad q. quod qui pro furto imponitur pe
na corporalis priuatur filius contra
hens patri qui habet unde soluat.
si corpus suum sic et habet castrense
peculium. sed de hoc uide huius i. l. respi
ciendum §. furti ff. de penis

¶ Si sulphuratione

Circa materiam huius §. dic ut huius
ff. e. l. si apes. §. i.

¶ Apud latronem

Hic est singularis §. nec alibi in
uenitur. Circa l. materiam queritur utrum
iste uenditor siliginis liberetur ce
dendo actionem/ quidam dicunt quod sic
nec aliud allegant ut Ro. super
eo all. dy. C. e. l. cum qui in pri
et l. cum quis. §. si debitorem ff.
de solutio. et l. si quis seruo. Alii
dicunt contrarium. Nam si iste siligi
narius erat debitor in genere quod
non liberatur interitu ita dicit glo
ad contraria uidet dy. quod i. l. cum
qui erat debitor in specie merito
liberatur si sine culpa desiit pos
sidere. ad. §. si debuiret/ et ad. l.
si quis suo sed quia ibi fuit speciale
mandatum de soluendo certe persone
hic autem fuit mandatum generale ut
quia non fuit designata certa persona
cui solueretur/ ista est opinio glo et
dy/ et hoc satis plene ar. pro hoc ff.
de solutio. l. si hominem. §. si nullo
¶ Vlterius ista l. inducitur ad
ar. pro scolari ut si aliquis qui fa
miliaris suus uadat pro libro et ipse
bidellus sibi tradidit non liberatur
bidellus/ ita dicit dy/ et non dicit
plus/ sed certe hic §. loquitur in eo qui
est debitor generis sed bidellus est de
bitor speciei certe/ et ideo est aduertendum
quia scolaris quando recedit assignat
librum bidello specialiter et tunc uidendum
est cui bidellus reddidit/ aut ei
dedit familiari consueto ita quod sibi
culpa non potest imputari et non te
ut l. cum qui. §. si et l. argentum
ff. commoda/ et idem puto eadem ra
tione si reddidit alteri persone a quo signum
cui deberet bidellus uerisimiliter credere
sed si librum non assignauit bidello
sed simpliciter posuit in scolis an
teneatur bidellus tex. uidetur quod sic
i. l. i. in fi. ff. nau. cau. sta./ sed tex.
ille ti. loquitur contra nautas et spe
cialiter contra ius ce. ut l. iii. in
fi. e. ti. et ibi no. et huius ti. no.

ß. e. l. qui vas. §. si ego. Unde ar
bitellus non sit de illis de iure cor
non tenetur, sed magis dicere in eu
debere dari actionem secundum distinctionem
l. domus horreorum in prin. ß. locati
et l. ex diu. C. locati. Hic ex-

Si fugitiuum est bonus
et singularis §. Et ideo adiuerte circa
l. istam, ymo non quod custodes carceris
qui aliquem dimittunt de mandato
rectoris non tenentur sed tenetur rec-
tor cuius mandato dimittitur sed si a-
liqua actio dari debet, dabitur contra eum
qui fecit dimitti ut l. necesse
de ad. re. Ulterius dic hic quod
datur actio in diuersos vnde ut ipsi
cedant actionem contra ymo actio compe-
tit ipso iure ex supplere istorum
officialium sine cessione ut l.
i. §. exigere. ß. de magis. quem-
admodum dicit glo. concedo de vali-
dis hic loquitur de directa doc-
trina et bene quia l. contra loquitur
quod officiales supplantur nomine
alterius et ad utilitatem alterius
secus si supplantur ad caute-
lam et defensionem sui et nulla actio
competit nisi cedatur ita loquitur hic.
Sed quero que cautio fuit
ista quam duumuiri receperunt glo.
dicit quod fuit cautio de rato por-
rigendo quod fuit cautio de conseruando
duumuiros indempnes uel de defen-
dendo eos ut l. cum idem. ß. de pe-
titione hereditatis quam glo. all. et l. si
is a quo. ß. de rei vendi. et sed
hoc habes hic satis pulchrum,
tamen tu habes quod qui iudicio de-
derit aliquid uel sibi promissit ut
habeat sententiam pro se incidit in
penam falsi ut i. ad l. cor. de fal.
l. i. §. i. et §. ii. sed istud debet intel-
ligi quando promittit aliquid pro quo
sibi acquirit ita loquitur l. i. et
l. ii. ß. de calump. sed si promittit
tantum defensio de conseruando eum
indempnem tunc non incidit in
crimen falsi ut hac l. Tercio
nos habetis hic in fi. quod si duo
uiri non receperunt fidem quod ipsi duu-
uiri nullo modo tenentur, contra qui
mercede dimittit suum aliquem
retentum in carcere tenetur ei cuius
est ar. in l. mancipia circa fi. C.
de seruis fugi. et l. fi. in fi. j. de
cu. re. Sed debes hanc l. intelligere
quod iste seruus ut fugitiuus tenebatur
in carcere et ignorabatur cuius
esset ut l. liminarche. ß. de fug-
fugi. et sic cum dominus reposceret
fuit redditus tamquam suus cum aliis
contradictor ut dominus non apparet
quod non pro rectore quod qui reperit
aliquem in carceribus nec repititur
causa quare sit ibi si factus
bamnicus non repititur aliquis
qui faciat detineri posse eum li-
cite relaxare ut hic et ego pl-
uries iam fieri feci.

Si quis de manu
Quod hic dicit alius intellig-
as siue alius sit ab eo sub expo-
situs siue non ut l. i. furti sup-
posite ß. e. et ibi dixi.

Si quis massam
Que erat ratio dubitandi
dicat glo. ro est quia uidebatur quod

desisset esse due per specificationem sed
hoc non est verum quia non specifi-
cauit bona fide et ista racio est
generalis ad totum §. in massa
et poculo est alia racio quia pot-
est reduci ad aliam rudem materiam
ut l. adeo §. cum quis ß. de ac-
quiren. rerum do.

Neque verbo Quod po-
nit casum per l. si ideo cum simulabat. j.
e. de hac l. vidistis. ß. e. l. qui
suo in prin. et §. plerisque propter tene.

Si quis asinum commo-
dandi actio i. non soluendo quod pro
tali usu consueuerat dari.

Cum tercio Hoc est
verum si labitur in personam secus in qua-
litate persone ut l. fle. §. si quis in-

Si mar mea ß. e. Sane
ma. hec ß. de dolo. l. arbitrio
§. dolo.

Si aliena In hoc quod dc
de margaritis quod debet dici numerus debet
intelligi de margaritis generis
que venduntur ad numerum sed de in-
dignitatis minutis debet dici pon-
dus uel mensura sicut in vino
frumento et sic quia est eadem ro.

Si quis iurauerit
intellige hunc §. secundum eaque dixi
ß. e. l. et qui.

Si seruus Hic est bo-
nus §. Oppo. quod
pro actione furti non habeatur racio
lucri ut l. si is cui. j. e. glo. hic
sol. multum notabiliter non spectari
racio lucri capiendi ac alteri
iniuria ut in contrario sed hic capi
siue iniuria alteri hoc tenet Dy.
ß. de dap. infec. l. prouallus et dic
et sic glo. que est in l. illa. C. de
sen. que pro eo quod inte quod dicit quod
hodie indistincte habetur racio lucri
non est verum, ymo hodie distingui-
tur sicut olim.

Si statu liber Oppo.
de l. i. de oper. in prin. ß. e. ß. do. hic ex-
tat condicio ante adita heredi-
tatem et sic non potuit committi
furtum, et hec est vna lectura
huius l. sed non habet dubium, ideo dicatur
aliter quod hic fuit res subrepta po-
st aditam hereditatem, ante tamen
quam adeat condicio iudex condicio
extitit, uel periit res morte
et sic ob. contrarium, sed glo. dicit quod
hic extinguitur furti actio i. con-
dicio furtiua, sed l. contra loquitur
in actione penali. Alii ut Cy. sequendo
vltramon. dicunt quod hic loquitur quando
desiit interesse ex causa que ventu-
ra habet, ibi uero secus ar. pro
hac so. l. si uendidero §. titius
j. e. X. quod si pecunia ita non per-
ficeretur. C. de furtis. l. fi. circa prin.
hoc non placet, quia in legatis con-
dicio existens trahatur retro
ut l. si mater §. eadem ß. de
exc. rei iudi. et l. i. §. i. ß. ad
sill. ideo tene secundum glo. Item op.
de l. si uendidero §. cum autem j.
e. Sed fateor quod consideratur vim
precii rei, sed vim precii est quanti
res vendi potest hodie qui scit conditionem
et qualitatem eius ut hic et l. in mo-
rtis causa capi. §. fi. ß. de do. cau. mor.

Si quis ex domo

Hec eſt ſingularis .l. nec tꝫ contra
Oppo .j. vi. bo. rapto. l. i. et iſti vi
bo rapto in pn. ubi gl'a rapuit te
furti. dicat pla ſo. ſpale in iſta ra
pina que committitur ſine violencia
perſone cum perſona no inveniretur. hec
non placet glo. et ideo dic q hic di
act' furti tolli intellige p exceptione
que e facta p act' vi bo rap. alias
ſecus. Item ſcias q pla p hac .l.
fundat vna ſua opi q raptor no
te' furti manifeſti eciam ſi deprehe
datur, ſꝫ ipe dicat contra caſu .l.
ſi venditor. ſ. cu raptor. j. e. Vlt
ſcias pro glo q hic eſt cas' ſpal
i quo rapina e crime puatu
ita huiuſ no. j. de publi iudicii
l. infamem.

Quum in iurie Oppo. ff. de .l. in furti. ſ. ope. C. e. Solu ubi habuit animum ut furaretur re ab alio certo uel incerto ut ibi dici. Alias ſecus

Si ſeruus Hec .l. eſt aliquantulum difficilis. dr hic q euanescat act' furti ſi deſierit intereſſe. Contra. C. e. l. itero ones in pn. dicit glo. expone furti act' .l. condic' furtiua. iſta expo no poſt ſubſtineri. nam condo furtiua datur ſoli dno no comodatario vt .l. i. C. de codici furti. et .l. ſi. ſ. ſꝫ et ſi i ff. a. C. e. Dicendum e prout no i .l. contraria qꝫ ibi loquitur qn agit actione furti ipe dnus, ſecus ſi ipe alterius intereſſe vt .l. fullo. ff. ſi act' .j. e. rꝫ aut diuerſitatis cogitetis p vos. Hodie aut iſtud procederet ſine ſcrupulo cu comodatario no dect act' furti niſi conueniatur comodati vt dicta .l. ſi. C. e. vnde ſi dns e paratus actionem remittere merito videtur nata actio furti comodatario.
Item oppoitur q iſte act' iuicem tolli debeant quatenus concurrunt vt .l. i. et ij. C. de compenſac'. Solꝫ hic ex utraqꝫ pte debeatur quantitas tn ex vna pte eſt dacio pro noxa in ſolutum et io quodammo ſpes vi deberi, cu ſit in electione debitoris merito compenſacio no poſt obici. Vide glo que incipit .l. contra ibi ſꝫ gra. Contra hoc videtur tex i .l. ſi ſeruus comis. ff. i. j. e. ideo intellige hac glo vt ibidicitur circa ſim iuſt. Circa glo que e racio q ex contrectacione ſerui comodatarij no naſcatur actio furti, ſꝫ ex contrectacione ipſi' comodatarij oritur glo no indꝫ, ſꝫ dic q no poſt ee ſꝫ. docto. qꝫ qn comodatarius contrectat e perſona que poſt obligari comodati cu dacda e actio, ſꝫ qn ſeruus contrectat no eſt perſona que poſſit obligari comodatario dno ſuo cu tuc daret actio. Certe iſta ro no pcedit ſim hec iura hodierna cu no debeat actionem comodatario ſꝫ ipſi comodanti ſi vult vt dca .l. ſi. C. e. Dicendum eet hodie obligari comodatarium ex perſona ſerui

Qui ferramenta De materia huiuſ. ſ. dixi C. e. l. in furti. ſ. ope. bartholus

Quum creditor Hec eſt eciam notabil .l. Contra hanc .l. oppo. C. vi bo rap .l. iij. dicunt quidam hic loquitur in dubio ar. l.

merito. C. pro ſo. ſꝫ ibi loq' in au certo quia conſtabat q hebat animum lucrandi videte iſta ſolucio eſt vera in ſe quantu ad accoꝫ fur, q in dubio no videtur auferre animo lucrandi ſibi, ſꝫ ut incubat pig. ſuo ſꝫ quatum ad penam .l. ſiquis in tantum vel ad pena edicti diui marci i .l. extat. ff. q metus cauſa, et .l. creditores .j. ad .l. iuli de vi pri. Iſta ſo. no e bona qꝫ licet no ſibi lucrandi cere ecia vt pig. i cubat, igitur glo dicat q hic accepit ex que [illegible] ul iudicis auctore et hac ſo. tꝫ. Cy. i .l. ſiquis i tantum i vſ° co ſtario C. vnde vi.

Interdum Q hu iſte eſt nobilis .ſ. et no eſt alibi. Habeo hic licet capere furem et ducere eum ad iudicem. Contra nec dꝫ ſibi dicere ius vt .l. extat q metus ca et .l. ſiquis in tantum C. vnde vi. et .l. vltia. ff. de exhi. re. So. ſpale e hic. qꝫ ſi no liceret cape ipe auffugeret p hec ſtat. ff. e. l. ſiquis in ſeruitute ſ. ſi. et .l. capite quinto .j. de adulte. l. aut pretor. ſ. ſi debitore. ff. de his que in fraudem cre. et C. de iudei .l. nulla. Iſta e vna ſo et vera.
Alij dicunt q hic fuit datus a dno. vel ipemet ſe dedit ſi erat liber ut eum torqueret et crimen inquireret no q daret in iudicium ſꝫ ego dedi ut .l. cu ſeruus. ff. de eo dicio ob cam. In quantu glo dicat de ſuo .vm. dicat p dicta .l. cum ſeruus, ſꝫ i quantꝫ dicat de libero hoie videtur mirabile q iſta glo tenet qꝫ liber no poſt ſe dare alteri ut eu torqueat ad crime inuemendu. na vt conſtꝫ qꝫ no e dnus mbrorum ſuoꝫ vt .l. liber ho. ff. ad .l. aquil. q poteſtas torquendi e meri imperij vt .l. defenſores. C. de defen. ci. et in auct. de teſtib. ſ. ſanguinis q tꝫ guil. de Cu. i .l. i pu. ff. de iur. o. iudi. ſꝫ ea que ſe mei ipij no pnt priuatoꝫ concedi vt .l. priuatorum. C. de iur. o. iudi, g. male dicat glo pterea quis non poſt committere ſe priuato ut ſibi faciat iniuriaꝫ vt .l. i. ſ. vſqꝫ adeo .j. de iniurijs et ibi dicitꝫ. vnde in libero hoie puto q i ta glo no dicat veritatem.
So hetis noire q p criminalem accionꝫ tollitur ciuilis contra C. qn ciuil' accio cri. preiudi. l. i. glo dicat ſpale in caſu huiuſ. ſ. qn ſit ciuiliter et extraordinario modo duxit ad iudicem, ita tꝫ glo hic et ibi dicam i .l. ij. ſ. i. j. vi. bo. rap.
Tercio hetis hic dr q pecunia ſubrepta fuit reſtituta de mandato iudicis hoc e preſidis uel pfecti vigilum, in quatu loquitur de preſide e planum, ſꝫ i quantum dicit de pfecto vigilum videtur contra qꝫ de re ciuili cognoſce no poſt ut .l. iij. ſ. r. ff. de off. pfec. vigil. Ro pro hoc e mirabilis q iſte q iudex maleficior cognoſcat de re ciuili que de re ciuili cognoſcere no poteſt.

ut. l. solemus. § latitudator. ff. de iu
dicijs. Tamen incidenter poterit cog
noscere de ipse ciuili dependente ex
eodem facto de quo criminaliter cognoscat
iubendo rem restitui hic est tex h.
et l. iiij. § si dicatur. ff. fi. regun.
Et per hoc dico quod qui formatur
libellus seu accusacio de rap da
to uel de robaria facta dicendo
peto eum puniri et condempnari et re
michi restitui seu dampnum emen
dari quod talis libellus procedit nec
videtur intemptari ciuilis et criminalis
in eodem libello contra l. medium
ff. de publi iudicijs sed videtur inten
tare criminalem tantum et imploratur
officium iudicis ut incidenter faciat
michi rem restitui seu dampnum em
endari secundum formam huius § et dicta
§ si dicatur. et sic intelligo. l.
mediante ff. de varijs et extraor.
cog. et l. pe. ff. de calup. et l. quod
euitandi. C. de condi ob turp
causam cum materia similibus faciat ad hec quod
no. per Cy. C. ad l. iuli. de vi pu.
l. si quis a se fundu Sed quod
hec oppo de l. defuncto ff. de pub
lica iudicijs. Solutio contra ymmo teli gl. ex
contra quem iudex maleficiorum potest cri
minaliter cognoscere contra eundem potest
cognoscere incidenter in ciuili ut hic
sed quod tertiam personam non ut l. contra
quod tene menti.

His qui rem. Oppo. de l. in
act. § si rem. ff. e. glo
non sol. Solutio ibi habebat
retencionem ob aliquam
causam occasione debiti Item
oppo. ff. e. l. cum eis § sed ibi
habebat causam ab alio quod a fure
secundum dy. preterea ibi intererat sua
retinere propter actionem de euictione faciat
quod no. ff. e. l. qui i iure § fi.

Si servus cōis
Hec lex diuidit in
vi. partes. Primo loquitur
de seruo communi sub
ripiente. secundo de suo pignorato. 3o.
de suo redibito. iiijo. de suo cer
to empto mandato alicuius. quinto de
suo deposito. sexto de seruo co
modato. Vnde ibi huius etiam iiij ibi
item dicendum iiij ibi quod vero
ad mandati actionem v. ibi idem quod
euidencius. vi ibi certa comod
atum usque ad § locaui No.
tex ibi cum dicimus continet te
tex ibi communi dicimus continent te
quia non est tex Oppo de l. fle
§ fi. ff. e. quia actio furti non nas
citur ymmo nata extinguitur si ac
dominus efficitur partis ut l. contraria
sed nascitur actio communi di. ut hic Contra
hoc videtur iste tex in vo. iniuso ubi di
cit quod partem suam alienauit et actio
remanet Solutio intellige quod alien
auit partem suam socius non ille cu
erat furtum factum nam si ipse alie
naret non haberet communi diui actionem quia al
ienauit nec haberet actionem furti quia
fuit dominus partis ut dicta l. plus

Hys etiam illud
Hoc est verum nisi sciens de
derit ut ff. in vo quod si sciens.

Item domini No. tex
ibi qui i
ius que amplius sit Aduerte

Oppo. de l. si heres generalis. ff. de
lega. i. glo dicit aliud hic quia
obligauit heres se sua sponte
aliud in contrario quia obligauit
se ut heres de necessitate sed certe
idem est ibi quod hic ut ibi nota.
Quero quid uult dicere du
citur nisi quem i huius tex Ad
cuius declaracionem debetis scire quod
quandoque in extimacione dampni uel tante
pro noxa est plus quam sint fructus
quia seruus ualet plus quam sint
fructus tunc non cogitur restituere
fructus opposita compensacione idem si tan
tum sit in sola noxe dedicione quantum
sunt fructus plus est in dampni es
timacione Si uero tantum sit in
estimacione dampni quantum est in fru
ctibus minus autem est in noxe dedicione
tunc non potest obicere compensacionem propter
facultatem quam habet dominus dandi pro
noxa ita dicit glo hic Contra is
tam glo et tex videtur alia glo in l.
qui i iure § i. ff. e. Possumus
dicere quod illa intelligatur sed istam
videlicet quod noxe dedicio tunc impe
diat compensacionem quando in estimacione
serui est minus quam sit debitum
Certe istud non videtur verum
quia specie ad quantitatem non admittitur
compensacio ut l. si conuenit de pig
actio et ideo non est curandum quantum
sit in estimacione serui siue mo
dicum siue multum Consequenter Ja
de Aren dicit quod ista glo non di
cit verum simpliciter et quod hic dicitur
in textu nisi quod in huius amplius
exponit In hijs § negocijs
quia sciens fure dedit uel fure non
esse promisit ut ff. seque. Ita intel
ligit Jaco. de are. Videtis quod ista
glo possit sustineri quando ex vna
parte est debitum quantitatis simpliciter
ex alia parte est debitum quantitatis
et speciei alternatiue vel est debitum quan
titatis sed est species insolidum ut in
casu noxali siquidem quis uult
obicere compensacionem simpliciter et
uult compensare inuito tali de
bitore non potest ita loquitur glo in l. in
iure § i. sed si uult obicere compen
sacionem condicionaliter hoc modo
si eligeres michi soluere quantitatem
oppono compensacionem tibi tunc potest
opponi et ita loquitur ista glo hec
probatur per duas l. no. ad hec
prima est in l. si debes ff. de compen
sacio. ubi loquitur in debito alter
natiuo et C. si maior fact
ratum ne ha. l. v. ubi loquitur
in debito quantitatis quando species
est in sol. Nota tex

Quero ibi insuspitie
cum tex. Et pro no quod officium
suum nemini debet esse dampnosum
Ad hoc oppo glo C. de dolo.
l. i. Solutio ut in glo Secundo
no. et tene menti quia alibi no
reperies quod in actione mandati contra
venit leuissima culpa Ter
tio habes hic quod in actione depo
siti contraria que datur deposita
rio contra dominum venit leuissima
culpa quod alibi non reperies et quod
uenit leuissima culpa apparet
quia tenetur dominus ad id ad quod
tenentur homines diligentissimi
Istud autem ut satis est leuissima
culpa et plene dico in l. quod

nerua ꝯ· depositi· dicam in· l· contract⁹
j· de regulis iuris. ¶ Certo no· q in
actione comodati contraria no veit
nisi dolus tantū sicut hic et hetis
in l· pe· ꝯ· comodati· hec· l· induc·
in ar· ad qōem de ambasiatorib·
qui fuerit capti uel in itinere
mortui, an qui teneatur ad eme
dacōez· hec qō fuit Bonon de facto
in psona dñi Jo· an· tpe legati
q missus ad curia in reditu fu
it captus et derobatus et tunc le
gatus voluit scire uerū de iure
teneatur emendare dāpnuz· ꝯe
dōtto· direxit q sic de curialitate
non de iur rigore ut· l· si cāo
ꝯ non omia· ꝯ· manda· et ibi no·
ꝫ alius āntiquus doctor repitur
qui tetigit istam qōz mľtuz sol
lempniter ut Jo· fa· de pusis cun
additiōes habui de libro dñi
Cy· et dicit pmo vidr q nō de
beat fieri emendatio de iure ut
vt· l· inter cāe· ꝯ· nō oia· ꝯ mā
dati· pterea ābasiatores hñt ctū
salariū g° rē vt· l· idemqz· x·
ꝫ si vectās ꝯ· manda j· d· tca
cū deat facere istas opas suo
sūptu et suo piclo vt· l· suo su
mptu de ope· liber· pterea debu
it cogitare hoc posse euenīre ut
l· susine domu ꝯ· i· Jn ꝯrium
facit q² officiū suū nō dz esse
sibi dāpnosū vt hic et· l· sique
asignatorib· q² cadino tes· ape·
pterea officiū legacionis est
munus ncēm vt· l· i· ꝯ· i· j· de mu·
et ho· et· l· muneru ꝯ· legati
go° pō dz ei eē nociuū in aliq°
vt· l· post legatum ꝯ· aduocatu
ꝯ· de his qui indig· et· l· cū po
stulassem· i· fi· ꝯ· de dap infect·
et p hoc videtur rñsum ad oia
inita ꝯria q locūt· de procur/
ciuis officiū ē volūtariū· sing
liter distingūt sic d· Jo· aut il
la ambasiata fuit procurata
et tunc non debet sibi emedari
sicut nec procurī ut· l· iter cāos
ꝯ· nō oia/ pro hoc induc· ꝯ· de
extri· cu· l· tria pueria ibi nō
affectata et qd ibi no· Si uero
non fuit procurata ista abasi
ata tunc aut portat res nō necias
ad ambasiata ut puta pp pompa
sua duxit· plures equos q debet
vel alias res ⁊ tc nō dz sibi eme
dari vt hic/ q² ē quid sibi īpute·
ut hic in x· hec ita puto vera
Si vero portat res necias ad
ābasiatā tc iste dz sibi emedari
ut· l· cū duob· ꝯ· dampna et ꝯ·
quidaz sigrīam pro so/ qui tex
probat istaz distinctōez ita declarat
ille sollemṅs doctor· hec ē veru
si dicte res pierit nō al' pique
secus si al pitura fuisset vt
vt in dictis· l· probatur ꝫ eūd
dnm Jo· fa· de pusis

¶ Locauit Sollemṅs ꝯ· e
iste Oppo· dr
hic q conuenit vt fructus eēnt
pignori Cōtra ymo eciā sine
conuencōe sūt pignori vt· l· in
prediis ꝯ· in q b cau pig tacit
Contra/ so· dicit q'daz q ymo
est q fructus tacite sūt oblig
p mercede/ ꝫ tamē ista tacita
obligacō nō sufficeret vt ei⁹ ca
dns furti hēet accōez Requiritur
eni q res fuit expsse obligata
vt· l· si is qui· j· e· / et ideo hic
ponit q fuit expsse conuētū/ glo
hic reprehendit/ et dicit q tacita

obligata ad hoc sufficiat ut cpetet
actō furti ut· l· qui seruū· ꝯ· si
is qui· ꝯ· de act· et obliga/ et
q hic dicit conuenit· s· ca dubi
tatōis tollende Jdem tenet in
dicta· l· si is qui Cōtrariū vidr
tenere· ꝯ· e· l· in act· ꝯ· fi· s· q
requiritur expssa· ob· et ista opi·
puto ueraz predicta· l· si is q
in pn· / et q tacita nō sufficia
at/ est tex· ꝯ· e· l· interdū accidit
ubi appet q vxor non habet act·
furti pro re dotali lz sit sibi
tacite obligata· Non ob· l· si
furiz ꝯ· si is ꝯ· de act· et ob·
vbi dicit q colonus surripuit
aliquid ex fundo et tenetur fur
ti· nā ibi intelligo q surripuit
aliquid aliud a fructib· ptī
nes ad dñm quod appet q² sibi
sbiat de· l· aquil· que dno non
tare· pro fructib· qui eēnt ef
fecti colonī/ ita intelligo· l· illa
fm hoc/ ista glo que dicit taci
tam sufficere ad actōz furti et
glo g e· j· e· l· si is qui in pn· no
tat· vim· ¶ Jtez oppo dr hic
in v· ꝫ si tn q si emptor pcip·
fructus incadit i cāz furti Contra
emptor pcipit bona fide et iusto
titulo g° nō facit furtuz q² nō
ꝯtractat aio furādi/ et sic fructus
nō sūt furtiui ¶ Maior tiore dicat
quedā glo hic· hoc dic vt ꝯ· e·
l· fluis ꝯ· ꝫ si is· vult dicere q hic
emptor pcepit pnte colono/ et
sic colonus ipse vidr pcipe vt
dicto· ꝯ· ꝫ si is ¶ Hoc non placz
q² fm hoc tam i nō pp casu q i
pō fieret furtuz ab ipō colono
l· v· pignoris/ ꝫ tex et glo hoc
nō uult q² i pō casu ē furtū
respectu pignoris· i pō i· v· dñm
Dicendum est ergo q iste eptor
sciebat fundū locat· et fructus
obligatos/ ita intelligit Jaco de
are· ¶ Tercio oppo dicit hic q
colonus pcipiendo fructus facit
eos suos· ꝯtra nō soluto pcio
vel mercede nō aufferre· dñm
vt īsti· de re· diui· ꝯ· vendite
Sed intellige q hic pciū erat
solutuz· ul fides hita de precio
ita dicit glo quā vide eo bn
no· Vnde videas an ista glo di
cat vm i se Ego an dicat vm
quo ad ꝯ· i se Jnnuit q non
solū i ꝯtractu emptōis ⁊ ven
dicōis ꝫ i aliis ꝯtractib· debeat
eciam eē pciū solutū· vel fides
de eo hita vt hic vides Jn co
tractu locōis fm jd i ꝯtractib·
noiatis· tenet glo in· l· cū ppo
nas· C· de dolo in glo sup v̄bo re
mansit Contrariū tz pa glo· C·
de pactis· l· traditoib· et C· de
re pmuta· l· i· q solū i con
tractib· empcōis et vendicōis
hz locum ꝯ· vendite all' i glo·
Jn aliis eñ ff· dñm pcio nō
soluto· vl' fide de pcio non hita
Puto istam glo dicere uitate
reprobatis aliis p tex· i· l· in
de pig· act· vn si reddit res
pignorata nō recepta sol' ul'
hita fide de ea nō remittit pign⁹
et sic nō trasfertur ius qd e
rat apud dītez / Nō ob· ꝯ· ven
dite q² i tellīgo ibi uendicōz
pro qualz cōtractu ex quo dz
trasferri dnm et sic large ut

.l. statu liber a certis. ff. si. §. de sta.
liber. ad predicta facit .l. procurator
ff. plane. §. de edicto. et q no. p
doc. in .l. incivile. C. de rei uen.
¶ Sed videamus an ista glosa
dicat verum quo ad. ff. et in quantum
glo dicit quod mercede sit soluta non di
cit verum quia illo casu iam dominium non
nitebit et sic non habet furti actionem sed
in eo quod dicit vel de precio fides habita
dicit bene quia dominus permittebat colo
no fructus percipere antequam sibi pensionem
solueret. et istud permittere est ha
bere fidem de precio seu de mercede
ut no. in dicto ff. vendite et dicto
ff. plane. ¶ Quarto oppo. de hic
quod qui fructus percipitur ab alio quam
a colono non efficitur coloni contra
§. e. l. si apes. ff. i. ubi fructus per
cipiuntur a fure et efficiuntur coloni
Sed dicit glo. hic alius percipit ex
voluntate coloni ibi contra volun tatem
videte sine hoc colonus efficietur
actius dominus quam fructus percipiuntur
contra eius voluntatem quam qui percipiunt
eius voluntate quod est absurdum ideo
dico quod in .l. si apes fructus non ef
ficiuntur coloni ut ibi dixi ¶ Quinto
oppo quod fructus efficiantur emptoris
nam cum colonus habet ius percipiendi
et faciendi eos suos post hoc in alium
transferre ut .l. in edibus ff. i. §.
de donac. et .l. in vendicionibus in prin.
de dona. et ff. i. §. de bo. auc. iu. pos. Sed dico
illud est verum quando colonus habet ius
percipiendi fructus simpliciter et certe
mercede soluta non videtur quod ha
beat potestatem vendendi fructus
alteri cum debeant remanere in fu
do obligati domino pro mercede ita
debetis intelligere istam .l.

Furtum

¶ Oppo. §. de
seruo cor.
.l. i. in prin. et ff. persuadere
glo dicit intellige quod hic
fecit modicum dominum vel ut eius
iram euitaret non ut seruus auffugeret
truffa est hec. Quare dic quod hic ideo
quia hoc scilicet auffugere est furtum irre
gulare ideo prestans opem huic furto
irregulari non tenetur furti nisi
furtum sit subsecutum ut §. e. l. quod
seruo. et facit iste tex ad id quod
dixi §. e. l. in furti ff. ope quod ille qui
prestat opem ad aliquem euadendum
non videtur prestare opem maleficio
iam facto sed contra videtur .l. cogi. C.
e. v. receptauit eum post furtum
factum et tenetur tamen prestans opem Sed
illud quod dixi habet locum in delicto
iam consumato perfecto et finito sed .l. cogi
loquitur in furto quod delictum licet
sit consumatum tamen adhuc durare
videtur quia fur semper furatur donec contrec
tat ut .l. inficiando ff. i. fans
actus ut .l. in ficiando ff. i. e. Ro. recipiendo furem cum re
dat opem furto quia illo tempore cum
furem recipit sit furtum ideo tenetur

Non poterit

Hoc in
tellige
nisi causa cognita fuerit
pena aucta uel minuta
ut .l. quid ergo ff. pena gra
uior. §. de his qui no. infa. ¶ Quid
an sententia sola sine causa infamet glo
tangit hic et in .l. si. in fi. ff. de pub. iu.
dic ut ibi. consueuit queri. ¶ An
condempnatus ex .l. municipali uel
ex inquisicione sit infamis dic ut
dixi in .l. infamem ff. de publi iudi

Actio

No. quod dominium rei
legate recta uia
transit in legatarium. ¶ Con
tra hoc oppo. de .l. cum pro
ff. si. §. de fideico lib. Sed
ut ibi ¶ Item oppo. §. de furtu .l. pa
pini dicit glo. Sed sit ibi quia ibi
testator legauit rem heredis
non ipsius testoris tunc enim non
transit dominium in legatarium nisi
tradicione facta ut ibi et .l. si quis
inquilinos ff. seruus §. de leg. i.
et no. in .l. si hereditas seruus e. ti.
et ibi plene dixi licet glo ali
dicat in .l. ii. C. communia de lega tamen
reprehendi per doctores ¶ Queritur
dici hic dominium recta via transit
in legatarium ¶ Certo a quo tempore
Ro. ficte a tempore mortis ut .l. i. et
ii. C. communia de le vere a die adite
hereditatis ut .l. si tibi homo ff.
cum seruus. §. de le. i.

Qui ea mente

Qui tenetur ex de licto
actione originali penali non
liberabitur penitencia. h. d. in .l. si
quis non dicam. rapere. Doc solebat
tractare de hac materia ego hic trac
tabo an sit locus penitencie. ¶ Oppo
de .l. sequitur. ff. item labeo. §. de u
sucap. dicit glo ibi vendidit non
tradidit et sic non contrectauit
unde delictum non fuit ibi perfectum hic
sic hoc est satis quantum ad illam
.l. dic ergo ut ibi no. quia ibi ex
penitencia purgatur vicium rei quia desinit
esse furtiua si redit in dicionem potestate
non autem liberatur fur ab actione penali
furti ¶ Sed oppo. §. de fure fu
giti .l. i. ff. i. Sed glo ibi ignorauit
eum esse fugitiuum qui recepit et sic
fuit in culpa hic in dolo hoc est contra
casum huius .l. ubi dicit quod est fur ad hoc
dicit quod ibi loquitur in multa hic
in pena quod non placet quia cum ibi sit
certa quantitas statuta non potest proprie
dici multa ut .l. aliud ff. de v. sig.
Quare dic quod ibi delinquens quem
maturius a re super qua delinquitur
quia seruus fugitiuus iuit ad eum
ut eum retineret Et ideo dicerem
quod si in domo tui scolaris venerunt
pulli alieni et tu retines eos
mala fide animo comedendi. postea
ductus penitencia reddis quod admittitur
penitencia ¶ Item oppo. §. de iniu. vo.
.l. quamuis Sed speciale ibi ideo speciale
quidam dicunt est quia pater vel promis
non ledit. Vel melius ideo est ista ca
statuatur ibi aliud speciale contra
filium uel libertum facilius admittitur
penitencia. ista potest esse ideo ¶ Item opp.
de .l. si conuenit. §. de iur. o. iu.
Sed illa .l. nichil ad propositum.
nam ibi loquitur in facto inualido
in quo locus est penitencie hic non loquitur
in delictis perfectis et consumatis
¶ Item ulterius oppo. de .l. i. C.
de cri. stelli. glo que est hic dicit
fallit ibi Tu dic hic melius
quod ibi non fallit sed sequens penitencia
facit cessare presumpcionem precedentis
doli. nam prius uidebatur decipere
nunc cum omnibus satisfacit apparet
quod non habuit animum decipiendi
¶ Oppo de .l. si adulterium cum
incestu ff. i. de adulter. Sed eodem
modo ibi penitencia sequens declarat
ab inicio delictum non fuisse ut ibi
dixi ¶ Item oppo. C. ne tu uel
cur. vel con. .l. i. Sed eodem modo ibi
penitencia sequens facit cessare presumpcionem
doli in preterito uel aliter ibi sta
tutum est specialiter contra tutorem
aliquid ideo facilius admittitur
penitencia ut §. dixi de filio et liberto.

pena tamen placet. Item oppo. de. l. i. §.
si fecerit. ff. de publi. dicit glo. fal
lit ibi. Hoc satis placet. Racio fal
lendi est quia remanent alie actiones
per quas actori est consultum uel act.
ex illo edicto de publi. non est ab ori
gine penalis vt patet. Item oppo. ff.
quod metus causa. l. cum exceptione. §.
satis clementer. dicit glo. fallit
ibi. Tu dic quod ibi loquitur in actione
que ab origine non est penalis et ideo
satisfaciendo et penitendo potest
quis facere ne in penam incidat. hic
vero actio est ab inicio penalis
et est commissa commisso facto. Item
oppo. de. l. cogitacionis. ff. de penis.
Sed hic loquitur in delicto perfecto
et consumato. ibi in eo qui cogi
tauit tamen et non perfecit et sic non
est iura mafia. Item oppo. C. de
su. tri. epistola inter claras vbi d.
quod ecclesia misericordie claudit gremium
redeunti. xo. dy. i. c. petrum ext.
de regu. iuris. li. vi. dicit quod ad.
de iure diuino in foro consciencie
ad. de iure nostro in foro seculari
racio dicit dy. quia de iure diuino de
facilius delinquitur. §. sola cogita
et deliberacione et ideo quia facilius deli
quitur facilius eciam remittitur sed de iu
re nostro quis non delinquit cogitando.
Item oppo. C. de apostatis. l. hij
qui sanctam. Sol. licet ibi loquitur in
delicto etc. tamen ibi loquitur in delicto
puniendo in foro ciuili non in foro
consciencie merito ibi non admittitur
penitencia. Ceterum debes scire
quod aliter accipitur penitencia hic aliter
in foro consciencie nam hic accipitur
penitencia quando res potest reponi in pristinum
statum sed in foro consciencie accipitur
pro sola contricione sed penitencia de qua hic
loquitur non habet locum in l. hij qui sanctam
ubi res in pristinum statum reduci
non potest. Item oppo. de. l. ex
hoc edicto §. pe. ff. de ali. iu. mu. cau.
fac. Sol. ibi loquitur in exercitio ca
. dic ergo quod ibi actio que oritur
ex delicto oritur ad interesse sed quia
ex penitencia desinit interesse merito penitencia
admittitur. hic loquitur in delictis
ex quibus oritur actio ad penam. Item
oppo. de auct. vt iudices sine quoquo
suffra. §. si tibi coll. ix. glo. dicit
ibi quod ibi fallit. Michi videtur quod ibi
sit speciale. nam ibi dicitur quod nisi ad mo
niti non emendent puniuntur. vnde
ubi delictum non est perfectum nisi ac
admoniti non emendauerint me
rito est locus penitencie. Oppo. C.
de non nu. pec. auctentica contra qui
propriam. et in corpore vnde sumitur de tri
et se. Sol. eodem modo dico quod delictum
ibi non fuit consumatum nec in penam
incideat quia penituit antequam per
agrauaret probacione. Oppo.
ff. de in of. tes. l. pap. §. meminisse
et l. aliam. C. de his qui ut in
dig. Sol. eodem modo ibi delictum non
est perfectum antequam sit deuentum
ad sentenciam merito est locus penitencie
hoc probatur in l. qui cum maior.
. §. accusasse. ff. de bo. lib. et l. in
seruitutem §. petisse. ff. e. ti. sic debet
intelligi. C. locati. l. conductores
et. l. non ab re. C. vnde vi. Vl
timo oppo. C. de pena iudi. qui male
iudica. auctentica sed nouo iure. Sol.
hic est speciale racione quia illa delicta
corrumpendo iudices committuntur ita
cauetur quod expedit rei publice concedere
veniam alicui ut ea producat in lucem

Et eodem modo. Sol. ad l. edicto. ff. de
iure fis. C. de his qui se de fis
p totum. li. x. Reassume ergo
breuiter quantum pertinet ad mate
riam in delicto perfecto et consumato
an sit locus penitencie distingue aut
loquimur in iure diuino et consciencie
aut humano. primo casu est locus
penitencie vt in epistola inter claras
et per dy. in c. petrum. et hoc in dis
tincte. sed contra non ne dicit apostolus
qui peccauit in spiritum sanctum
nunquam ei remittetur. ergo et in
foro consciencie est aliquod quod ex pe
nitencia non remittitur. Sol. dicunt
theologi et eciam magister sentenciarum
quod peccatum in spiritum sanctum est nunquam
velle penitere et sic est vltima de
speracio merito non remittitur cum
nunquam peniteat. secundo casu aut ex
penitencia declaratur in preteritum non
fuisse delictum et admittitur penitencia
vt l. i. C. ne tu vel aur. ve co
du. et l. si adulterium cum incestu
§. i. ff. de adulteriis. Si vero non
declaratur et tunc aut est delictum quod
per penitenciam non potest reduci in pristinum
statum ut homicidium et similia et sine
dubio penitencia non admittitur vt h. l.
l. qui sanctam. C. de aposta. Si vero
potest reduci in pristinum statum aut
quis delinquit incitatus a re si
qua delinquit et admittitur penitencia
vt l. i. §. i. ff. de seruo fugi. aut
deliquit aliter et tunc aut ex illo del
icto oriebatur actio ad interesse aut
ad penam. primo casu locus est penitencie
si per eam desinit interesse vt l. ex hoc
edicto §. pe. ff. de alie. iudi. mu. ca.
. fac. aut oriebatur ad penam et
tunc aut illa actio erat penalis
ab origine et non admittitur penitencia
vt hic cum similibus fallit in l. communes
ff. de iniis vocan. et in auctentica no
uo iure. C. de pena iudi. qui ma
le iudi. vt dixi. ff. aut actio
non erat penalis ab origine et locus
erat penitencie vt l. i. §. quod si fecerit
ff. de publica. et l. si cum exceptione
§. satis clementer. ff. quod metus
ca. et predicta in delictis iam consu
matis. In delictis vero non consu
matis dic ut dicit per Cy. l. si quis
non dicam rape. ff. de epi. et cle.
Sed an in contractibus sit locus penitencie
dic ut per Cy. in l. sicut. C. de act.
et obli. in vltimis voluntatibus dic
ut plene dixi in l. si quis in princ.
testamen. ff. de le. iii. et per dy. in c.
quod semel placuit ex. de reg. iur. li. vi.

Si is qui. hic specialiter
Quero utrum ad actionem
furti requiratur specialis
ob. vidi quod sic vt hic. et
l. si abeo. C. de seruis pig. dato
mu. Alij dicunt quod sufficit generalis
obligacio et hic hoc tenet glo.
et quod hic dicitur speciali paccione expone
expressa et hoc placet tacita autem
non sufficeret ut dixi in §. Loui
ff. e. l. si fundus commune. barthol.

Si is cui dic plene in
l. si dominus. ff. e.

Si tu tamen videtis
hic quod ille
qui accepit non est in dolo. ille
qui facit accipi non tenetur fur
ti. Contra hoc oppo. ff. de iur.
o. iudi. l. si quis id quod §. fi. Sol.
est ista vt alias dixi furti est
nomen iuris quia est contrectacio rei
aliene etc. et ideo nisi sit animus
furandi in faciente non est furtum

ſi furtū nō ē fcm̄ / non pōt dici opē
pſtitam eſſe furto / ſꝫ in contrario
eſt nomen actus reputa ſi quis
corrupit album pro· rc̄ / nā ſiu̅
dolo fuit ſine dolo albū cor
ruptuꝫ ſit / vere corruptum eſt
et ideo pōt quis teneri tanquā
pſtans dolum ad corrūpendū
albū uel tanquā faciens corrupi
licet pncipalis faciens nō ſit in
dolo ¶ Contra hoc oppo· ad· l· cor
neliam· de ſicca· inchil cū ſua glo· nam
ibi homicidiuꝫ ē nomen iur̄· et
pncipalis faciens ibi nō fuit in
dolo· et tamē tenetur tanq̄ pſtans
opem / Ro licet ibi faciens nō ſit
in dolo / tn̄ nō impedit q̄n ſit hōi
cid / ſꝫ hic pp̄ defcm̄ doli ipedit
q̄ nō ē furtum / vn̄ nō pōt q̄s
teneri tanq̄ pſtans opē / nā ut dixi
nobis ille qui pſtat opem tetur
ratio q̄ꝫ ē nece q̄ fcm̄ accedat fō
licet ob· obligōi nō accedit / di
ri· ꝯ· e· l· qui fuo ¶ Item oppo
de l· qui fuo ꝑ· item placuit· ꝯ· e·
et· l· ſiquis vxo in pn̄· ꝯ· o· l· co
mittit furtum· lꝫ nō naſcat̄ acco
vel obligacio furti / vnde pōt teneri
tanq̄ pſtans opem / hic uero furtū
nō cōittit ¶ Vltio ex iſto ꝑ· no·
i practica maleficiorū q̄n pcedit
contra aliquē q̄ pſtit opem uel a
uxiliū ad aliqd̄ maleficiū oportꝫ
q̄ pᵐus conſtet de maleficio pn̄li
/ et oportꝫ q̄ conſtet in proceſſu q̄
ſit contra auxiliante / lꝫ ei pncipal
ſit cōtumax· ul̄ aliomō contra ipm̄
de maleficio conſtet· Tn̄ hec nō noꝫ
auxilianti vt· l· denunciaſſe· ꝑ· ſi·
de adulter̄ / et ibi dixi Tene menti

¶ **Stipulatus** vidiſti ꝯ· e· l·
aliquantē et· l· itaqꝫ fullo et· l· ſe·

¶ **Inficiando** Oppo· ad· ſi et vr
q̄ requiritur contracta·
bimo ut· l· iij· ꝑ· ſi rem·
ꝯ· de acquir̄ poſ· So fa
teor contrariū / Et q̄ hic dr̄ inficiando
pro ſuo herede deſtinauit Intelligo
et contrectauit / Hec eſt ſo vera
alie ſo· dantur in glo / q̄ ueritate
nō continēt / et contra dictum ꝑ· ſite

¶ **Sicut** In actiōe furti hec
ratio intereſſe qd̄
eſt extra rem· h· dicit / de hoc dixi
in· l· in furti in pn̄·

¶ **Infans** Hic ē bonꝰ
ꝑ / pro toto ipſe
vnūꝫ furtum eſt / niſi fuit poſſio
interrupta Item in actiōe furti i
ſpicitur quanti plurimi res fuit
a tpē furti· hoc dicit iſte ꝑ· ¶ Op
po· ad hanc· l· et vidi q̄ plura
furta ſint vt· l· quamuis ꝯ· e· cū
pn̄· / et glo i· l· uulgaris ī pn̄ ꝯ·
e· Ro plura furta ſunt hoc eſt
plures contrectaciones tn̄ i uei tē
vnū ē furtū cōtinuatū p plura
tpa ut expreſſe patet in hoc ꝑ· i pn̄·
ī fi· et ideo ſemel tantū pōt agi
¶ Item dicitur hic q̄ duo furta pla
ſūt q̄n poſſio fuit interupta ab
alio fure / et tamen ſemel tantū
pōt agi furti / Contra· ꝯ· ti· i· l· nūq̄
plura Ro ſcm̄ ueritatem ſūt pla
furta quia uere fuit poſſio i̅terup
ta· ſꝫ fictiōem poſſioꝫ nūq̄ vr
pdidiſſe quia eam poterit recu
perare vt· l· ſiquis vi in pn̄· et
· l· nō vr· ꝯ· de acqui· poſ / et iō vr
vnūꝫ furtū p̄ inito pōt ſemel tm̄
agi ſꝫ in contrario ſūt plura delca
ueꝛe et ficte ¶ Iuxta hoc quero
dixi q̄ fur poteſt recupare poſ
ſeſſioꝫ ab alio fure ¶ Queio q̄
iure tex̄ hic dicit q̄ eam rcupa
uit ab alio fure / nec dicit quo
iure glo· j· e· l· qui rem ꝑ· i· dicit
q̄ recupauit de facto Ego dico
q̄ eciam de iure pōt recupare
ut ibi dicam mō circa iſtuꝫ ꝑ·
q̄ꝫ uos vidiſtis hic q̄ cōtinuacōe
tpīs nō ſeq̄ pluralitas delictoꝝ
Ideo quero circa hanc· l· q̄n fuit
delicta certa extra pſona q̄n poſ
ſum cognoſcere an ſint plura
delicta uel vnūꝫ / et ſic an ueniant
plēs pene uel vna Circa quod
debes aduertere quia quedaꝫ
delicta committuntur negligendo
q̄da faciēdo / circa pmūꝫ ſciās q̄ i
delictis q̄ negligendo cōittitur
ſiquideꝫ pceſſiſſet diſpō ſeu p
ceptum de faciendo / et ſi nō fiat
iponatur pena tunc dicit cōiſſa
neglīa q̄n ē elapſum tantū tpīs
q̄ comode pōt explicari / ſꝫ ſi ca
peret ſtatutuꝫ in diſpōſcōe ul̄
ſi non eſt appoſituꝫ q̄n ē elapſuꝫ
tm̄ tpīs qd̄ comode pōt explicari
ſꝫ ſi incipit a condicōe tūc dicē
cōiſſa neglīa q̄n deſijt poſſe.
dari nel fieri ut· l· iſta ſtipulo
ꝯ· de v̄· ob· et· l· ſi ita ſtipulatꝰ
cēm a te / et· l· i̅ſulaꝫ et· l· conti
nuꝰ ꝑ· iteꝫ q̄ i̅ſula ac ſỹ· e· ti·
hoc tenet Inno extra de pben
c· exſtirpande / hec eciā pbabūꝰ
p iura i̅fra ſcpta l· Vñ pmiſſo
dico q̄ ſi aliqs fuit negligēs p
longiſſimū tpīs totum hoc eſt
vna neglīa / et meretur vnā penā
niſi ex pl'alitate tpōꝝ i̅ducerēt
plures neglie / pbo pmo aliquis
negligit vindicare mortē def
uncti vel negligit petere ſcetur
patri furioſo totum hoc ē vna
neglia ut· l· i· C· de his qui ut
indigni / et C· de epī et cle / aucē
ſi captiui / et de epī audi auē
liberi furioſi / et iō ſi ſindicus
cōitatus qui tenetur denunciare ma
leficia ſtaret p plures meſes nō
dicent̄ tot neglie cōmiſſe quot
meſes fuerūt ſꝫ vna tantuꝫ
neglia Dixi pdicta uera niſi
pl'alitas tpīs ex ſtatutoꝝ a·
i̅duceret exemplū i̅ auctē cēden
tes C· de heretic / ubi p pma cō
tumaciaꝫ excōicatur poſtea ſi fuit
cōtumax p annuꝫ plus punitur
ſiliz in miſſiōe in poſſioꝫ q̄ fit
in actiōe reali / nā pro pma cōtuma
cia fit miſſio ſi eſt poſtea con
tumax· infra annūꝫ nō audit
poſtea niſi de ppetate ut· l· ſiqē
ꝑ· ſed et ſiquis C· de pſcript̄ xxx·
anno· et ideo ſi p indicem ul̄ l·
cēnt ſtatuti diuerſi tmīn ad ad
faciendum pro quolꝫ tmīo poſſit
dici vna neglia et vna cōtumacia
et pro qualibꝫ i̅ponitur noua pena
Quandoq̄ cōmittūr delicta pl'a fa
ciendo Vñ hic ē aduertendum
quia q̄da ſūt delicta momentanea
quedam ſūt delicta ſucceſſiua
momentanea exemplūꝫ alīs prod
uxit plures teſtes falſos / ul̄ eu
ulſit plures ēmīos / punietur ne
p oībꝫ dy· tangit hoc in· l· nūq̄

plura. ff. ti. l. et ibi dicit sic sigde
ples testes producitur ad vniz
effectum vna est productio et
pro vno delicto tantum puietur
ar. in l. illud ff. ad l. aquili
et qd' dixi in l. iniqua plura
ff. ti. l. Si producitur ad di
uersos effectus pro quolibet pu
nietur ar. l. agraria ff. de ter
mo. et dicta l. iniq. plura
Idem dico si testes plui dixit
super diuersis articulis si illi
articuli tendut ad vna coclu
conclusioem et vna uictoriam
vniz delictuz e/ si tenderent
ad diuersos effectus eent plura
Idem dico de euellente terminos
siquidem eent plures lapides
in vno loco vnius tm' diceret
euulsus cuc pro vno tantuz
puniretur quia tendut ad eudez
effectum sz si illi lapides eent
in diuisis locis tunc pro quolz
puniretur qz tenderet ad diuisos
effectus vt dicta l. agraria
qdaz sut delicta q hz cam sue
cessiua Et hic aduerte istoru
delictoruz quedam sut in quibus
animus plenum opatur ex m in
heretica in dicta auctea credentes
Item exemplu in furto ubi
requiritur animus lucrandi Itez ex
emplu i retentoe possessionis
ubi requiritur animus ut l. iij. i pn
ff. de acquir. pos. in iustus p toto
tpe vnu maleficiuz e/ arg c hic
nisi pro interrupta ad illud facit
ff. de acquir. pos. l. si is qui p
emptore ff. pe et l. qui bona
fide ff. h. e. ti. Et ideo si ego ac
cusare te q tu occupasti et te
nuisti p vim aliquaz meam pos
sessionez uel retinuisti aqua
citatez uel castru contra dnm
uel retinuisti fluui meu si pl
ures anos tenueris vnu delz
est nisi ista retencio eet itiru
pta ut hoc ff. et l. quecuqz ff. de
fluius fugi. Qdam sut in qbus
animus no tantu opatur sz ma
gis actus corporeus ut portare
arma uel uestes uetitas et sy.
et que actum psone mere concer
nut/ tuc puto q ista naturali
interrumpitur et tuc debemus
dicere q pro quolibz die sit
vnu delictum ut l. forma ff. de
pu urb. pdio/ facit ff. e. ti. l.
quod destinauerit et de ope
liber. l. i. Quedam sut actus
qui hz quadam sucdem ex re
iteratoe uerbigra prohibitu
est ne vnu uendatur ultra oc
to denar' pro qualibz solutta
tota vna die vendidisti contra
statutu certe puto q qt psons
vendidisti et quot mensuras
singulariter uendidisti tot sut
delicta ut l. cum mancipium
ff. de edilici edicto et l. fare de
lemus ff. de v. obli Sed
pro huius declaroe quero dicit
statutu siquis lusit ad azar
dum puniatur in tantu/ modo
lusi vno sero cu pluribz et
pluries uici et perdidi an ui
deantur plures ludi et plura
delicta Rndeo ex pl'alite vincendi
et pdendi no fiut plura delicta
sz puto q totuz id' dicatur vnus
ludus donec sit habitus p ople
to et absoluto recedentibus lu
soribus ut l. contractus C. de
fide instru. nec enim pt dici p
fecte vicisse donec ludus non
sit pfecte copletus qz adhuc
superest spes pdicas. Multa
enz pt accidere p q pecuniaz
qua vici perdam et recedat a
me ut l. naturalem et l. in laqu
ff. de acqui re do. facit l. qui cu
ma. ff. accusasse ff. de bo. lib'.
et l. in fructu ff. petisse. e.
ti. et ideo e aliud hic q diximus
ff. in uenditoe vini qz ibi in
psona cuiuslibet et in qualibz
psona mensura e pfecta uenditio
nec superest spes rescissionis
illius uenditionis. Item circa
ludum dico q ex pluralitate
psonarum cu quibus vna sil' ego lu
do no dicuntur plura delicta/ na
ille psone cu quibus ego ludo no
leduntur sz magis res publica
offenditur ideo vnu delictu est
ut l. si plures/ arbo fur ce. Ead
roe dico dicit statutu nullus
possit ducere ultra tres famulos
a's duxit xx. certe vnu delz
est/ no aut pro quolibet famulo
vltra nim ducto e vnu delz
sed pro omnibus vnu qu ipsi no
offenduntur ex tali ductoe sz ma
gis res pu ca. que e vna offendi
ab vno ducente contra num Ead'
roe/ si statutu dicit q nemo pos
sit habere ad conuiuium ultra
x. psonas sl' certa psona Certe
si habuit xxx. uel xl vnu de
lictum e pro omnibz ut dictu e
Iuxta hoc quo de qoe quaz
vidi de fco pisis/ dicebat statu
tuz ad nupcias no posset inuitari
ultra xij dnas/ modo qdaz du
cebat vxorez ipe et filius simuz
utrum possint inuitare xxiiij.
dnas tanqua sint due nupcie
an xij tantu Rndeo licz duo sint
matrimonia/ et isto respectu posset
dici due nupcie/ tu qz fit vna
simul quo ad sollemnitatez vnice
nupcie dicuntur ut l. patris et
filij. ff. de uulga et pu et qd' ibi
notatur

Hereditarie

Non
hret quis p aliu quod
p se habere non potest
hoc dicit cum seqnti
Contra l. cos C. de usur. glo
hic dat duas so ut in eq hers
aliam so dat glo in l. labeo i
fi. ff. de usucapi/ de hoc p. dy.
in c. q aliu no licet de regul'
iur'. li. vi. Quo que e ratio
q rei hereditarie no fit furtu
nisi i istis casibus Rndeo furtu
est contrectatio rei aliene i
uito dno re/ sed res hereditaria
non hz dnm sed in istis casibus
e psona comodatarij et creditoris
et usufructuarij qui represntat p
sonam heredis ideo fit furtuz
hijs casibus rei hereditarie

Si is

Oppo. de l. releo
minus ff. p soa
et l. qui seruuz ff. si is
ff. de actio et ob Sol. q

hic dicat furti dic. i. condic furtiua
nam actio furti penalis no tollr
p persecutoriam licet hodie forte secus
ut glo dicat ¶ Queritur que e racio
q actio comodati tollitur p condicio
furtiua ipo iure s; condicio furtiua
p actionem comodati ope excepcionis
Ro quia condico furtiua e plenior
ut glo dicit. Hic e notabil

Eius rei s. et est glosa
multarum legum ¶ Oppo de l.
cum eos s. i. ff. e. So bn pot age
act furti bone fidei possor s; no
q estimetur dampnum ac si us
ucepisset ¶ Item oppo q hea
racio lucratiua l. siquis uxori
s. pe. ff. e. So ibi loquitur i luc
qd percipitur sine alterius iniuria
secus in lucris qd percipi cu al
terius iniuria ut usucapiendo
ut hic qd est multum no

Sempronia ¶ Ore quid
continebant isti libelli
due sunt glo prima dicit
q erat libellus repudij
dicunt alij q erat libellus q con
tinebatur quitas debitor sempronij
qui postea fugit p istam leccionem
ista s;a placet ¶ So quo vnde
nascatur ista actio furti glo dic
ex eo q legit istum libellum hoc
no e verum ut l. siquis uxori s.
neq; uerbo ff. e. dicendum e ergo
q ista actio furti nascatur ex fur
to et contractacione ipsorum libellorum

Qui rem ¶ Siquis
dicit hic q fur prior
non pot agere contra l.
infitiando s. infans
dicat glo ibi recuperauit de facto
uacandum ante dim vno fur pos
set recuperare de iure ff. de condic
cti. l. ij. et circa hoc vide q no
p C y. C. e. l. si. circa prin. ibi
sequitur ex honesta re ¶ Ulterius
dicitur hic i si q pot agere cond
quecunq; condic furti contra. C.
de condic furti l. i. sol glo et
dicit q hic dz distingui. an
prius fuit consecutus rem a po
prius fuit et non tollitur condco furtiua
contra aliu; aut prius fuit conse
cutus estimacio; et condicio tol
litur Cum uide glo que incipit
alterius iniuria rc ista glo est
corrupta uicio scriptoris et u
ult dicere totu; contrariu; et uult
dicere sic. aut prius fuit consecutus
estimacio; et non tollitur condicio
fur aut prius fuit consecutus re
et tollr

Qui saccum ¶ Oppo. furtum
non committitur sine aio
ut. l. i. s. i. ff. e. hic dr
contrarium qr male Ro
licet hic non sit animus prin fu
randi saccum accessorie tamen
est talis animus sic hetis ff. e. l.
eum qui. s. non solum et ista l.
hetis canonizatur. l. di. c. sacri
¶ Ultio no cas i quibus no com
mittitur furtum

Si debitor Puto cir
ca hanc l. q si debitor
antequam condempnetur pat
sit soluere debitum li
beretur ab accione furti ut l. ful
lo s. si ancil. j. e. et l. qui i in
iure s. i. ff. e. bartholus.

Si uendidero ibi
ait autem no quis agit actione
furti rem dnij estimatur dnim qui a
gitur rei interesse ipsi interesse estimat
de hoc plene ff. e. l. infitiari. Hic

Quum raptor est ter
casus et singularis furti
s. manifesti ¶ Quo uidetur
dis raptor sit fur mani
festus quidam dicit q sic qr pce et
manifeste rapuit ueritas est in
contrarium qr ad hoc ut sit fur ma
nifestus requiritur ut dephendatur uel
post eum clametur nec sufficiat
sola uisio ut ff. e. l. ij. et l. siquis
in seruitutem vn raptor ita demum
erit fur manifestus si contra eum
concurratur ¶ Ulterius hic
dr q ille qui prestat opem rapture
no tenetur furti manifesti contra j.
vi bo rapto. l. i. dicat glo fateor
q tenetur furti nec manifesti l; pla.
dixerit contrarium s; furti manifesti no
tenetur nisi dephendatur istud
ult q glo dicit no e verum nam
etiam si dephendatur opem prestare
no e manifestus fur ut dixi ff.
e. l. is qui opem. Iste s. e no

Si actus So loquitur
qn filius procurator recepit i deb
itum So qn recepit debitum h. o. s.
ponit quasdam q. circa predicta ij.a
ibi q si pecunia. iij ibi filius aut
hic dicit q noie quitatis eiusd
hz locum condicio idebiti et condicio
furtiua Contra condco idebiti presup
ponit dnim ee traslatum ut l.
si. ff. quemadmo usus ca. ubi nec
condicit re sua rc ut ibi dr s; co
dicio furtiua presupponit dnim no
ee traslatum ut l. i. ff. de qd fur
So condicio fur. fuit nata tpe so
quo soluens erat dns s; condicio
idebiti nascitur tpe ratihicionis
quo desinit ee dns ¶ Contra
hoc oppo si desijt ee dns g ex
tinguitur condicio furtiua ut l. et
ideo ff. de cond fur ¶ So hic de
sijt ee dns absq; suo facto g
no extinguitur condicio fur ut dicta
l. et ideo ¶ Item oppo dicit hic
in So Ro q p ratihicioem extin
actio fur Contra in l. inter oes
in prin ff. e. So hic desijt i ee
ex ca que retrotrahitur ibi no rc
¶ Ultio circa materiam l. hu
dic ut l. filius. C. e. et l. si pauit
flos ff. de cond ob causam

Quem tacita Nota tex i dnius
nz possio ¶ Oppo q ille qui no
hz dnim uel possioz heat hac
actioz furti ut l. si is qui i prin
ff. e. et l. qui rem i splicendam
ff. e. So fateor q hic tex dz
suppleri q no heat ius i re n.
ad eum ptinebat piclz rone
custodie ¶ Ultimo quo hic
dicat q hz locum condicio indebiti et
condicio fur Quo ad quid dent
iste condiciones Azo i summa de co
dicio idebi s. tacito dicat q co
dicio idebi datur ad possione
q statim fuit traslata i illum
filium procuratorem s; cond fur datur
rone dnij ipi soluenti et sic
diuisis i effectibus iste condiciones dantur

Nullo ¶ Quamuis
de hoc dic ut l. uerum
ff. e.

Qui tabulas No. q̃ ex huiꝰ debitum. tc̃ Ex quo habẽs ꝑ p instrm̃ cancellatiꝫ pbat debitum solutũ. Q̃ro an ẽ h̃. uer. R̃o ſiquidem tabule cancellate repiuntur penes c̃ditorẽ ille tabule probant debitum ꝑceſſiſſe et ſolutum eẽ hoc mõ poſ ĩtelligi hic/ ſꝫ ſi repiuntur penes debitorẽ/ ſi debitor eet domeſtica ꝑ ꝗ. creditoris non probaret debitũ ſolutũ niſi pbaret ſibi redditũ ut. l. i. ꝰ. ille autẽ. C. de lati. libertã tolle/ ſꝫ ſi nõ ẽ domeſtica pſona probaret debitũ ſolutũ ut l. cirographu. ff. de probacio/ et no. p Jac. de are. et Cy. ĩ. l. ſi de poſſeſſ. C. de pbacio. Eadẽ rõne ſi instrm̃ cãcellatũ repit̃ penes tẽtiũ pſumitur debitũ preceſſiſſe ĩ ſolutũ eẽ facit. ff. e. l. qui tabulas/ et p hoc iam dixi duo ulta pȯ ego ſolũ pro tacio cõdẽpnacõn et repit̃ cõdẽpnac̃ cancellata et pſumitur ſoluta pecunia ĩ camia cõis certe licet ſit cancellata cõdẽpna. ꝑ tamẽ pſumitur debitũ ꝑceſſiſſe. ꝑterea in curia epi ꝑ iſtã cãcellatũ r̃ddituꝫ debitori ꝑtur debitum ſolutũ. bartholus.

Si quis ex bonis in fine ibi una facti. i. iudiciũ facti ſup furto ſil' comiſſo

Si autem Et ſi q̃ dicitur hic qui habet actõẽ ex teſtamento nõ hꝫ actõẽm furti. Contra. ff. e. l. ſi dñm et l. ſi re. qui. ꝰ. i. ſo. Intellige hic q̃ res ſibi erat legata ſub condic̃õe. vel nõ erat res hereditaria ut no ĩ. l. ſi is. ꝰ. i. ff. e.

Si libertus ꝫ no q̃ qn̄ iſta domeſtica furatur nõ oĩ actio furti qd' ẽ verũ ſi res domeſtica al' mõ dica ſbtrahitur ut. l. iſpiciendũ ꝰ. furta domeſtica. j. de penis.

Creditori Hoc dic ut hũiꝰ plene no. in. l. eũ qui ſ. i. ff. e.

Fullo Hoc dic ut. l. inter oẽs et. l. qui in iure ꝰ. i. ff. e.

Nemo Ex in pũcĩ glo. p. l. impuberẽ ꝰ. i. ff. e. Conſ. ĩ. de pari. l. ult. R̃o hic dꝫ itelligere in eo qui nõ facit furtum nec poſ facere ꝑ defectũ cõſcaliũ et intellectus/ et io nõ poſ teni tanꝗ pſtans opem furto q̃ nõ ẽ talis pſona que poſſit fingi q̃ faciat furtũ/ ſꝫ ĩ cõtrario alia rõne nõ poteſt cõmittere parricidiũ.

Meminiſſe Het ẽ bona. l. ex qua habes q̃ ꝑ furto agĩ ciuiliꝰ et qualit' iponatur iſta pena ciu... inquit vidiſtis. j. de penis. l. capitalium. ꝰ. famoſos.

De tigno iuncto. Rubrica.

Hec lo cõtinuat Rubricã/ dic ut habes in ea intendit glo q̃ hec rubrica ponitur familiariter/ vel potes dicere et addere de furto pro tigno iuncto/ et hec uerior ut pꝫ ex pn̄ᵒ. l. i. j. e. q̃ ẽ utale ff. ea. que. j. dicam.

Lex xij tabularum Oppo. de pn̄. hunꝰ. l. ad ſi. R̃o non poſ uendicari res tanquã a poſſidente ut in pn̄ ſꝫ tanꝗ ab eo qui dolo deſijt poſſidere ſic ut in ſi. Item nõ poſſũ te cõueniri ut oĩo reſtituas ut in pn̄ᵒ. ſꝫ ut cõtra te iuretur ĩ litẽ ſic ut. l. qui res ĩ ſi. ff. de ſo/ Q̃ro quot act' dantur cõtra iſtũ q̃ dolo malo ĩiūxit tignũ alienũ edibꝫ uel vineis ſuis/ glo dic. v. ſ. actio furti q̃ fur eẽ de tigno ĩiūcto et act' ad exhiben. et rei uendi. Sꝫ quero an an una iſtarũ ꝑ alia tollatur dicam. j. l. prima.

Sed ſi proponas Oppo. ff. e. l. proxi in pn̄. R̃o non poſ uendicari ut eſtimat' ut ibi ſꝫ iuretur in litem ſic ut hic et. l. qui res ĩ ſi. ff. de ſolu/ 2ᵒ. oppo/ extra glo. q̃ ꝑ act' tigni iuncti tollatur rei uendicatio ut ĩ ſeq. de re diui. ꝰ. appell/ glo ibi ſol q̃ hic fuit actũ nõ tam exactum/ et ſic nõ tollit' electõ una iſtarũ act' ꝑ aliã ſꝫ ꝑceptio. Q̃ro cũ v. actõn cõpetat cõtra iſtũ ut audiſti. ff. e. l. pri quo tollitur una ꝑ alia/ glo ĩ. l. ĩ rem. ꝰ. tignũ. ff. de rei. uen. ubi tractat plenꝰ iſtã mãꝫ quã alibi et eaꝫ in dicto ꝰ. appellõꝫ dixit q̃ rei uen. et act' ad exhiben. et condic' furti tolluntur inuicẽ q̃ ſunt rei pſecutorie Item tollit' act' tigni iniuncti ex eo q̃ ĩ iſto duplo cõtinet iſta re nõ ĩ penã/ act' uero tigni ĩiūcti tollit pſecutorias ꝑceptio cũ ĩ illo duplo ĩ ſit res ut dꝫ ẽ/ act' uero furti nõ tollit' dicte act' rei pſecutorie/ nec act' de tigno iniuncto act' furti niſi ĩ eo ſimplo qd' ẽ penalis/ eod' mõ actio furti cũ ſit mere penal' nõ tollit pſecutorias ſꝫ tollit act' tigni ĩiūcti ĩ eo q̃ ẽ penal' ſꝫ de bel. ꝑtica. ĩ hoc q̃ dicit de iſtis act' penalibꝫ/ dic c̃ glo. nã qñ ſũt due actões penales q̃ hꝫ ſe ut geñꝰ et ſpes tẽ viri dicerẽt glo q̃ una tollitur ꝑ aliaꝫ quatenus concurrit ut. l. i. j. vi bo. rap/ ſꝫ qñ ſe hꝫ ut excedẽtia ĩ exceſſa tẽ una ꝑ alia nõ tollitur ĩ aliquo ut. l. i. ꝰ de tutela. ff. de tu. et ra diſtra/ et. l. ſi adulteriũ cũ ĩ ceſtu. j. de adulter/ et dixi ĩ. l. i. ꝰ. dixit aliquis. ff. de pb'hõ ſꝫ act' de tigno ĩiūcto ad act' furti hꝫ ſe ut excedẽtia et exceſſa. nã poſ eẽ tigni ĩiūctũ et furtũ nõ cõmiſſũ/ et poſ eẽ ſi iſtũ cõmiſſũ et nõ tigni iūctũ. ita dicat ipe. tu tene glo.

nam ista actio no e ꝯposita nisi p tig.
furtiue iuncto seu pro furto de
tigno iuncto ut pz in pn. hui9 l.
et in glo. sup rubrica et sic se
habent ut genus et spes nam fur
tum e gen9 furtu tigni i iuncti
est spes ¶ Sz contra hoc oppo
nam ego uideo q qui iunxit bona
fide et sic non commisit furtu et tn
quis hz iunctu tenetur ut no. hic
in glo. et dco ʃ. tigni. q. no e
uni. q ꝯ requiritur furtu factu
seo de natura act tigni i iuncti
sm uerba l. xii ta. requiritur furtu
factu ut hic pz et illud qd glo.
notat est ex extensione et interptacoe
ff alias l. no ex ubi l. xii. tab.
decem ecr hanc maam dic ut no
in dicto ʃ. tigni. ¶ Quo quid
si tignu pot a domibz uel vineis
separi sine deformitate ul sn cap
an posset agi ut seperetur peti
dicit q sic q cessat ro hui9 l.
q. ic ut l. adigere ʃ. qlus. ff. de
iur patro Michi vr contrariu
ut ff. e. l. pri ʃ. tigni v. tigni
applone continet tegula et quis
dubitat q tegula posset accipi
sine deformitate et alia poni et ete
nemo ad eodem sua ac dicit ces
sat ro dico q no cessat Est eni
alia racio qz tegule p se no cese
ut l. rex mixtum ff. de usucapio
et l. eum qui edes e. ti.

Si quis testa. lib
esse iussus fu. rsa

¶ Glosa continuatur In ea ru
bro item dicit glo q hec rubrica
non ponatur inaliter sz sigificative
uel ponit uerba edicti hoc no plz
ut j. e. l. i. ʃ. ne aut vel ponit su
ingrum ti. de istis duabz tene q
ius ut dicto ʃ. no autem

¶ S. de dolo ¶ Hec
S autem Quero que
est ista actio
dicunt quidam actio in
factu que descendit ex quolibz
edicto ut l. iiii. ʃ. an tinue ff. de
damp i fect et l. fi. ff. de eo p q
factu erit Alij dicunt q e condicio
ex l. ut ff. de condic ex l. l. i.
q no placet qz illa l. intelligi
qn actio introducitur noua l. si a
luli secus si ptoria qz tc sp co
petit actio in factu in dubio ut
dictu est ¶ Quo ubi est ptoris
edictum In hac matia dicunt
quidam q est in rubrica q no plz
ut dixi sup ea Alij dicunt q no
hentur uba edicti sed eius mente
vt hic in pn. qd satis placet is
¶ Quero dicitur hic q p tali fu
rto cessat actio furti ciuilis q
de actoe furti maifesti q e pto
ria glo dicit idem licz mar de
ceuit contrariu ¶ Ultimo
nota istu tex contra dnum p
fectum de urbe romana qui co
tonat impatorez nam impator
de cesse ut. sol. tuc omibz credi
toribz suis et eum a debitis
liberat et ipse pfectus qui sentit
aduentu pncipis audacior sco
contrahit multa debita ꝑ spez
liberacionis fiende ut ab istis debit

no dz liberari Item facit eciaz iste tex
contra eos qui senciunt patez priuileg
andam de proximo et ꝑ hoc fes
tinant ad delinquendum ꝑ spez
immunitatis.

¶ Non autem No.
textu ibi sz culpa dolo rc Ex quo no.
q lata culpa equipatur dolo in
maleficijs ¶ Sz contra j. ad l.
corne. de sicar l. in l. cor ¶ P
hui9 declaracoe sunt glo contrarie
vna e in l. in act. ff. de i litez
iuran. q dicit q ubi tractatur
de pena corporali lata culpa non
equipatur dolo ut l. q alias
secus ut hic ista no e pfecta so.
nam eciaz ubi tractatur de pena
pecuniaria lata culpa no eqpatur
dolo ut ff. ne vis fiat ei l. i. ʃ.
siquis ideo et qd ibi no. et j.
vi. bo. rap. l. ij. ʃ. hac act. vn
glo. in dicta l. in l. cornelia di
cit q in criminibz lata culpa no
equipatur dolo In alijs secus
ut ibi cu similibz. No plz illa
glo qz eciaz hic in crimibz lo9
licet agatur ciuiliter ad idez
l. i. ʃ. i. ff. si mensor fal. mo
dix et l. fi. ff. de eden. vn glo
alibi dicit ueritatez i l. mag
na neglia j. de v. sig. quaz
glo insequens cu glo dicte l. in
actoibz et dicas sic vbi tracta
de pena corporali lata culpa non
equipatur dolo ut l. in l. cor
j. ad l. corne de sicar et no. i
l. in oibz ff. de in litez iuran.
ubi uero tractatur de pena pe
cuniaria siue sit criminalis ac
cusacio siue sit ciuilis actio
Dic aut l. expsse requirit do
lum et lata culpa no eqatur
dolo ut j. vi. bo. rapto. l. ij. ʃ.
hac act et l. ij. i. ʃ. siqs ideo
ff. ne vis fiat ei et no in dicta
l. magna negligencia Aut
l. expsse dolum non requirit
et tunc lata culpa equipatur dolo
ut l. i. ʃ. i. ff. si messor fal.
mo. dix ¶ Sz hec so. vr contra
istu tex nam expsse hec l.
regrit doluz ut pz in rubrica et
eciaz in pn eiusdez l. et i pn
eiusdez ʃ. et tamen lata culpa
equipatur dolo So. dico q no
hemus uba hui9 edicti in hoc
ti. et q in ubis edicti no fiebat
mencio doli lz iurisconsulti referendo
mentez edicti dixerunt hoc alias
oportet te dicere q hec pcedit
ex extensione iurisconsultorum mag
q ex natura verborum edicti.
¶ Iuxta hoc quo qn p aliquo sto
ꝑstitutu pena imponitur vtrum p
illo facto requirantur dolus
vel sufficiat lata culpa Reo
si statutu facit expssa mencioz
de dolo no sufficeret lata cul
pa idez si tractetur de pena
corporali vt dictum e sz si loquitur
simplr hic e aduertend nam
quedam sunt vocabula que important
dolum utputa dz siquis fecit
furtu uel falsitatez et similia q
hz in se doluz vt l. i. ff. de dolo
et l. nec exm C. de falsis tunc
lata culpa no sufficeret Quedam
sunt uerba q no importat doluz i se

Et hic aduerte Aut statutu punit
actu qui infertur p hr in psona
ut siquis pcussit aliquem tc re
quirit dolus qr talis iniuria no
pot inferri in psonam sine affcu
iniuriandi ut l. iij. ff de iniuriis
Si uero punit actum qui fit
in rem tunc puto q lata culpa
equiparet dolo ut hic et l. i.
§. i. ff. si mensor fal mo dixe
cum si et p hoc dico in accusa
destitutata possione inducta ex
forma statutorum an debeat qs
absolui si doceat se ingressum esse
aliqua rone ita q dolus malus
absit assessores coiter dicut
siue iustis siue no iustis rbus
absoluendus e qr cessit dolus
ut l. i. i fi de ambi et l. qr §. i.
ff de libe cau sz in ill l. io est qr
requirebatur dolus ideo puniez
aduertenda vba statuti na si di
cat siquis turbauit aliqm i pos
sessione sua uel molestauit aliq
uel p similia vba q denotat il
latum actum in psona ut moles
tiam uel turbacoz illata i aliq
tunc requiritur dolus p ea q ss. di
xi et tunc veniat absoluendus
nisi probetur dolus sz si punit ac
tum illatum in re vt puta si
quis ingressus fuit possioz alterius
uel si qs occupauit possess alicuius
uel turbauit possez alicuius tunc
no requiritur dolus sz sufficeret
lata culpa p ea q dixi ss. p hoc
fa vi bo rap §. quia tn et p
l. siquis i tantaz. C. vnde vi A
liud e qz dicere siquis tur
bauit aliquez in possioe sua
et aliud est dicere siquis turba
uerit possioz alicuius et io tc no
excusaretur si no eet motus
iustis rbus

Hic itaque Hic est pulcher
ter 2 no hic in x quod tum
q actio introducta i subsidiu
no habz locum contra eum qui iur
ordinario pot cohercere Et io
puto q de iure coi dns non
posset concedere represalias contra
vniusitatez sibi subdita qua
pot iure ordinario cohercere
eadez rone no pot ciuitas concede
represalias pp fcm subditi q pot
iure ordinario cohercere In ar m
iduco non determino

Si seruus punit Ad hanc l. contrario .ff. e l. i. fi. So. ut
ibi indebitus Contrario i fa. de
nota. §. si seruus So contra dnz
non pot agi actoe ordinaria sz
hac actoe sic Item contrario acto
no e inducta nisi contra eu qui
liber ee iussus e ut hac l. i
pn. So eam contra eu qui e leg
atus iducit p extensioz iur
cessionem ut hic

Ante adita Supra exposita
fuit vba siquis testo liber ee iu
ssus e nunc exponunt vba ante
aditam hereditatem

Hec actio No tex ibi na
et si in locum re Quo uerum
hoc sit uerum indistincte q actio
subrogata i locum alterius sapiat eius

natura nam istam materiam tetigit Jaco de
are. in l. qui id q in pn ff de
donacio et modicum dixit dns
Cy. tangit eam C. de rei ux. ac.
l. i. §. iij Glo aliquantulum
dicit in l. certi condicio. ff si ce
peta. in pa magna glo cca fi.
Quidam alij extinior doc ea
distinxerunt Michi vr latius
et clarius dom sic quiz vna
actio subrogatur in locum alterius
p modum supplec q act pdue
ta certis casibus no competebat
vnde suppleretur alia in illis casibus
non competebat loco deficientis acto
Quiz hoc fit p modum subrogacois
qr in locum actionis extincte a
introducitur Quiz fit p modum
cumulacois qr actioni iam inuente
et nate alia nacio al actio cumu
latur in eodem casu et ad idem
primo casu aut queris utrum sapi
at eandez naturam certa id q ac
tio trahit ex natura efficientis
seu introducentis ea et tunc ita
demum sapit eadem nam si sunt
idez efficientes secus si diuersi ex
in hac. l. ista actio e introducta
ad supplendum act furti ciuilez ut
ff. e. l. i. §. i. cum ista e pretoria
ut hic illa ciuilis et hec pariter
diuersos effectus pp inuentores
varios na vna est ppetua al a
temporalis id i silib l. allegandis
Aut queris an sapiat eadem naz
quo ad alia et dico q sic naturaliter
vt hic et l. pe. ff si qua pau
fe. dicat et l. quemadmod §. ma
gistratus ff ad l. aquil et C.
e. a. l. de precarib fallit po in
hijs pp q pa actio no competebat
ut apparez in hac l. cum si na hec
l. habet locum in casu i quo no ha
bebat locum acto furti Item fallit
in hijs q in acto subrogata spa
lit sunt expssa ut pbatur hac l.
et ff e. l. §. i. cum sua glo na
hic spaliter e statuta pena dupli
io na habet eam naturam quaz
acto hz furti ut si deprehendatur
sit pena quadrupli qua pena
hic spaliter e expssa ut no i §.
a. i glo sup vbo ciuilis q no.
pp multa statuta po casu pnli
qu act subrogatur p modum substi
tutois i locum actois extincte
Hic aduerte aut ista substitucio
fit a lege aut ab hoie po casu
aut fit contra ius coe et non
hz eadem nam spaliter quo ad vitia
ut apparez in act uali resassoria
restituta ut l. ij honorius ff
sz qu rescissa. ff. de act. rob.
et l. fi. ff ex qu cau ma sic
intelligite l. i et ij. C. si aduersus
transac Aut substituitur secundum ius
coe et tunc aut ad idem et sa
pit eadem naturam ut C. de rei ux
acci. §. i. ij et iij. et i fa. de
actio. §. fuerat ibi circa diuersita
tem et tunc no sapit eadez naz
sz rei diuersitas diuersitatem idez
inducit l. cum infundo. §. si fundus
ff de iure do. Aut substituitur p
hoiem et tunc aut queris an sapi
at eadem naturam quo ad execucionem
et dico q no sapit eadez naturam
si prima habebat execucionem paratam
vt C. de ex rei iudi. l. iiiaz
et l. iiij. §. si ex conuencoe ff. de
re iu. Si vero queris quo ad
alia dic ut dixi i l. aliaz ff.

de nouacio/ Lectio aut pri. qui sb
rogatur p mod' cumulois sic
aut cumullatiu accessorie aut pri.
p'o casu sapit eius naturam ut l. si
eius. §. q militaru. ff. siquis cauc
et. l. i. § siquis sb condic ut le
no. cauca. Aut accumulatur pri.
et tunc aut ex diuersis principiis
tunc no sapit eadem natura v'larie
et diuersa principia intelligo sine
oriatur ex diuersis fctis ut l.
iiij. § idem scribit. ff. de pecul/ et
l. tutor. ff. de fideius. siue ex
eodem facto/ tn diuersis oblig.
ut. l. rei cois. ff. pro soci/ et l. si
duobus. §. si colonus. ff. de iure
iuran. cu silib. Dr dca vero qn
ista cumulacio fit p l. idem si
fiat ab homie ut. l. idem mela.
§. q additur. ff. de consti. pecu. et
dicta. l. iiij. §. si ex aduentu. ff. de
re iudic/ et l. si creditori dele. i.
et. l. fideius. §. plerumqz. ff. de le. iij.
fallit in l. qui id q. ff. de don
ne ex liberalitate sua re ut
l. ne ex libalitate de re iudi Di
uero descendit seu accumulatur
ex eisdem principiis tc a' vna ac
cumulatur pp alias/ aut qlz p se
pri. p'o cum illa q pp alteram ac
mulatur sapit eius natura ut l.
et tutu in pri. ff. de ser cor/ q
itelligo de vera. qua ipsa ac
primordiale hebat no de ea que
supuenit ex accidenti ut l. ite de
minor §. cu prediximus ff. de pet
here. Item pteq quo ad i famia
ut no. i l. certi condic i pri i fi.
prime magne glo ff. si cer peta
Si uero qlz pp se pri. cumla
tr nulla sapit natura alterius
ut l. cu filius §. variis de le. ij.
et l. i. et ij. C. coia de le/ et isti
de le. §. vera aut vbi tres ac cu
mulatur pro re legata pri. et
qlz hz ppam nigautam Dictum

Sceuola ait

est. ff. pr
quatum ad v. q ista ac ptinet
ad furta/ mo queritur utrum pp'e
ad furta ptineat/ et videt in
tex Oppo. qr rei no possesse
no no fiat furtu ut l. flus. § si
actum. ff. de fur. So ut ibi Et
oppo q adicio trasferat possio
in heredem ut l. cu miles. ff. ex
qui cau mino So. ut ibi Item
oppo de l. de l. qui a suo i fi. ff.
de acq. et ob. So ibi hereditatem
no possidem ppe sz in ppe q dic
ut dixi. ff. de usucap. l. si uo q
emptor sup v. q si seruus
Qro utrum ista accio heat locu
in commissis post aditam heditatem
ante apphesam possionem hic vr
q sic quis e liber cu statim
seruus sit liber heditate adita
ut. ff. e. l. §. ante adita/ qd' est
veru si libtas sit relicta pure
secus si sb condic ut. j. e. l.
fi. §. sz si fideius. Volio qro
ad quid sceuola hoc dixit hic
No q dictu e. ff. ista ac ptinere
ad furta sz hic declarat q i
ppe dixit furta vn mag ppe
dixisset ptinere ad intercepta
qm iacete heditate no fit ppe furtu.
l. Latro Oppo. C. pxi.
l. si paulo an

So. ibi diu stetit in fine post furtu
factum. lz dns ignorauit/ hic st
atum fco furto puenit ad libertate
Qro dicit statutum q potestas
pt procedere de maleficiis qmissis
retro p annum Contingit q fuit
qmissum qdam maleficium oc
tum nepuit fuit fcm unu istm
flm secrete qd in noticia venit
post annum an de hoc possit pce
di/ tex vider q sic i l. annus. C.
de calup/ et ff. q vi aut clam
l. ff. §. hoc interdictum Jnquam
vite. hec l. prox pcedens q sic ia
pit si paulo ante pro quo facit
ff. de diuersis et tepo pscripci. l. fi. i
fi/ ubi ignorancia no impediret
qcurrere pscripcione In hac qone
dubito et e de facto modo i hac
cunis dimitto nunc qr uolo meli
cogitare. Ad unu tn aduerte
qr an ignorancia excusat a q
a pena. de hoc no e dubiu q sic
ut dixi in syndico i dco. §. hoc
interdictum/ sz an ignorancia co
seruet ius alicui de hoc loqtur
qstio nra/ et de hoc e dubiu.

Furti aduersus nau. caupon. Rubrica

Olegrit. q e dria inter hunc
ti. et titlm. ff. nau. caup sta qda
ponit hic vnam driam qua glo
rephendit ut habes in glo. sz in
rubrica illius ti. glo ponit aliq
tres drias Prima qr ibi tractat
de ac in factum q e ex qtractu
s. ex recepto/ et de ea q e ex qsi
maleficio/ hic de ea q e ex qsi
maleficio tantu/ hec e bona dria
p. ibi loq qn agitur fcm ecte
psone ut. l. pe. §. pe. e. ti. hic qn
factu certe psone no arguitur
Item ibi totum duplum est pena
hic i isto duplo simplum e rei pse
cucio/ ita dicit ibi glo/ sz certe
puto q glo potius noluit dice
qtrarium q hic totu sit pena ad
instar accois fur/ ubi i vno dupl
lo qtinetur simplum Roff i libell
suis sup hoc ti. dic q inter istu
ti. et illum nulla e dria Et si dicas
q facit duos ti. Ro qr hic trac
tabat de qbzdam furtis spalibz io
uoluit facere ti. spalem q i illo ti.
poni incidet Nec opio mlrum
michi placet sz opi glo tenetur
tenetur Qro q accio oritur
ex hoc edicto quidam dicunt acco
furti manifesti uel no manifesti
aduersus nauta et de v et Rof
intelligunt hic q agatur accoe i
factum aduersus nautas caupo.

Tractos

Primo hec
ponit me
litem edicti iesez ibi
nauigandi Qro
que est ista accio/ di
cit glo p'o cum qn ipsi
furtum faciunt est accio ciuil qr ex
eodem facto conueniuntur/ p'o cum qn
conueniuntur ex fco aliorum e acco p
toria ex quasi delco ut isti de
obli. ex quasi deli. §. fi/ glo dic
In in se q accio furti ciuilis

pos viri adversus nautam vel eum qui
convenitur ex suo furto sed si quis
ex hoc edicto velit agere ff. eius
pretoria ar. pro hoc. l. i. in prin.
et §. dixerit a. e. de publica
et e. naute caupo sta. l. idem ait
§. ex hoc edicto. Glo signat viam
SERVA contineretur dic ut
in glo. no. quod de facto viatorum
caupo non tenetur contra l. i. §. sed
et l. sicut e. nau. caup. sta. So
ibi recepit salvum fore hoc est
sibi fuerunt assignate et ipse re
cepit. hic non So. no. hic
quod non impetrat approbat quod dic
ut dixi in l. quo enim §. i. e.
rem rat. ha. Item de hic quod
quis non pot replere et agentem
contra l. i. i prin. e. nau. cau. sta.
ubi dicit quod e in eorum arbitrio
non recipere So dicit gui. de Cu.
quod ab initio est in eorum arbitrio
non retinere hospitium vel stab
ulum vel silia ut l. contraria non
enim cogitur quis recipere hospites re
gulariter nisi in casu advenientis
multe militie ut l. i. C. de me
ta. li. xii. et facit C. de epi. et cle.
l. i. sed postquam quis cepit tenere
hospicium et posuit signa hospicij
tunc hospites cogitur recipere ut
hic facit l. in commodato §. sicut
e. como. nisi ex causa recusaret
ut propter multitudinem hospitantium
sicut diximus de notario qui licet
cogatur facere instrumenta ut C. de fu
patri. l. placuit li. xi. Tamen excu
satur propter multitudinem occurrentium
ut in auctentica de tabellio. circa me
dium coll. iiij. Quero quid
si hospes intrat hospicium et in
mane dicit subtractas sibi pec
unias et alias res et probatio
non habet hanc questionem et sequentem ponit
Roff. in ti. nau. cau. sta. et
guil. in l. i. e. nau. cau. sta. licet
non allegat Roff. sed Iaco. de Ra.
et dicit ipsi quod in quibusdam partibus
est consuetudo quod credatur hospiti et
tunc illud est servandum sed qui con
suetudo non apparet est videndum
de conditione hospitis si est ho
mo male conditionis vel non et de con
ditione hospitati si est quidam pe
grinus qui vadit romam vel ad sanctum
Iacobum et de quantitate pecunie
quam dicit se amisisse vel de mo
dica est ex contrario suo iuramento
stetur procedens presuppositis Est enim
verisimile quod tantam pecuniam portavit
quod sibi sufficiat pro eundo et rede
undo ar. l. admonendi. e. de iur
iur. et l. in bone fidei. C. de iur
iur. Michi videtur quod hoc non sit
verum nam caupo vel nauta non tenetur
nisi de furto suo et eorum qui sunt in navi
vel caupona habet qui non recepit
salvum fore ut hic. Unde posito quod
sint omnes ille presumptiones tamen
nulla presumptio est quod magister hoc
fecerit caupo vel alij familiares
sui quam alij viatores Unde contra
eum non video quod possit deferri
iuramentum quod autem sit remedium
dicam. j. So quero quid si ho
spitatus tradit cauponi vali
giam vel fardellum et in mane

dicit hospes aliquid sibi subtractum
de valigia dicit Roff. si quidem
valigia fuit data signata et
sigillata redditur non habet hospes
de quo conqueratur Si vero
non fuit sigillata vel recepitur
non sigillata et eodem modo recuperatur
est ad presumptionem ut e. primo plus
hoc casu cum constat de male
ficio stabitur hospitis iuramento
ar. l. si quis C. unde vi. ita di
cit Rug. et guil. hoc sentit
et ar. l. semper §. hoc interdicto
e. quod vi aut clam Michi non
videtur quia valigia redditur
sigillata quod ipse dicat verum
cessat enim omnis suspicio quia
signa non sunt mutata vel l.
iij. C. de edic. di. adri. tollen.
qui reddit dissigillata et tunc
non credo quod stetur eius iuramento
nam l. si quis et l. ff. §. hoc interdicto
loquitur in eo qui dolum commisit
et hoc constat ut probatur ex tex.
quod in eis ca. c. ultimo sed hic non con
stat an convincatur ex furto suo
vel ex quasi maleficio ex furto
alterius. vij. l. ille non habet locum
unde dico probari recte quid
sit in valigia ut l. i. §. si
cista. e. deposi. ibi no. Sed
qualiter poterit fieri hec probatio in
hoc dico quod datur consultum a. l.
quia iudex habet potestatem super hoc
tormentandi familiam domini et alios
qui erant in domo et procedendi super
hoc sumarium ut C. de naufragi.
l. quotiens et l. de submersis et
ita de facto observavi cum presi
dens occurrisset de facto

SI FAMILIA FURTUM FECISSE DICATUR. RUBRICA

Ut evidentiam debetis scire quod
iste ti. nullam actionem inducit sed
est quedam adiectio per quam pena
minuitur ut j. videbitis.

TALIUMMUM
Oppo. de l. familia et
l. quotiens in fi. j. e.
ubi dominus delinquit
et tamen habet beneficium
huius edicti. glo. non solvit. So.
hic loquitur quando dominus delinquit
cum ipsum maleficium commisit ibi
quando ex post facto delinquit de
sinendo dolo possidere. Item
oppo. de l. ij. §. i. et l. si ex du
obus e. de noxali et l. iiij. §.
cum dominus e. ti. so. ut ibi. Circa
hanc l. quero pro qua dominus sa
lus verum ipse teneatur suo
nomine et eadem nomine suorum ut l.
ij. §. i. et l. si ex duobus e. de
noxali. dicit servum tantum et te
suo nomine non tenetur sed tenetur nomine
servorum nec habet beneficium huius
ti. ita loquitur hic hoc intellige
nisi in illis casibus in quibus ex sola
scientia eius punitur de quibus
vidistis ad l. pomp. de parri.
l. utrum in fi. Quero hic loquitur
de furto et damno quid de in
iuria illata in persona certe vi
detur ut l. si familia in fi. e. de

iiii. c. iii. vel uerius idez i iniuria ut ibi patet et tex exponit ut ibi q hic tenet dy. Queritur extra glo quid si vna familia hominu liberorum deliquisset an sufficiet tantum pnum quantum si h3 libertatem feciss3 dy q sic ut ipse no in l. ss. §. i. ff. q vi aut clam. Contrarium dico q istud edictum e statutum i fauorem dominorum. vnde in liberis hominibus qui no h3 dominu cessat ro huius edicti. hoc etia appz q si essent plures fui diuersorum dominorum p quol3 deberet pstari solida pena ut. j. de iniur. l. si plures et no. in dicta. l. si familia i fi. mag glo. ff. de iur. o. iudi. Queritur utrum ista. l. habeat locum qn plures serui de vna familia accusatur criminaliter. Et vo q non p tex dicte. l. si familia. na qn agitur ad vindictam publicam no h3 locu illud edictum ubi dz. Secundo p r63 accusacio ex qua p[illegible] pena pecuniaria no cadit i fiun ut. l. hoc accusare. §. oib3. j. de accusacio s3 deberet illa pena alt ari in corporalem q cadit i diuisi fium ut dco. §. omnibus i fi. s3 qn tractatur de pena corporali no h3 locum illud edictu q e itroductu in fauorem dni ne cogatur nimium soluere ut sic v. de sol no tractatur no h3 locum. Ex predictis etiam apparet q qn p[illegible] hoies liberi accusantur criminaliter non habet locum istud edictu qz agitur de vindicta pca ut dcm l. si familia. Tu habes hic qn dns scit et iussit tenetur suo noie pro vno iussu. Queritur econtra si plures iusserit vni ut faceret aliquod maleficiu an dz vna pena pstari ab eis. q vo p tex i dicta l. si familia s3 certe ibi loqtur tm in familia fuorum s3 si plures liberi iusserint vni quilib3 tenetur in solidum nec vnus sol aliu libarent ut. l. si plures fuius et i. no. ff. de noxalibz.

Cum plures si fam ita se h3 ad pnuz q condepnatoria lata in pro et exact secuta tollatur in differtum et cumulacio ipedi. h. d. Et no nouam regulam ipedi eude cumulacoe quia dixi i sum ario quia dy no pomt i. c. nullus. plib3. nec pe. i. l. edita. C. de eden de hac regula feci mencom i l. iiii. §. inchil cde. ff. de acqui pos in repeticoe quia feci de illo. Et to dz hic pene noie duplum et to dic simpli. Queritur quid si familia fecit furtum manifestu. dic glo dz prestare quadruplu sicut si lib ho fecisset ex hoc tex cu glo no. qn vna pena iponitur re spectu ad alia intelliguntur cu oib3 qualitatib3 illius pene ad quam fit relo et per hoc citat hoc ibi. ff. qd dic statuitum q nobil puniatur pena quadrupli eius i quo puniret plarius contingit q nobil delinquit de nocte uel in platea queritur utrum debeat quadruplari pena simpliciter malefici an uero pena maleficii sic qualificati quadruplicatur et hic vr casus q pena maleficii sic qualificati quadruplicetur qz ad illa refertur cu oib3 suis qualitatib3. In contrarium facit. l. in furti i prin. ff. de furti de hoc plene scripsi in l. sanctio legum. j. de penis.

Quaerens hec. l. est difficilis et diuiditur in duas partes. pmo an solucio dni prosit heredibus cam a dno. Secundo an solucio heredum cam a dno prosit dno. et ibi q si pmus. Argu legum istarum l. q no caret in labore. Oppo. et videtur q solucio dni no prosit manumisso qz h3 ti. lucratiuam ut l. sequitur. j. e. So dicunt quidam q hic fuit manumissus data pecunia certe non pl3 qz fuius cu ex suo facto et delicto ouicia no pot habere regressum contra dnm et io no video quid operetur dacio pecune vel no aly dicunt q sic v idemq3 erit restitu ad casum fraudatur quasi dicat solucio dni prodest emptori duntaxat fraudi no donatario et q sequitur idem erit i manumisso fraudi q in donatario et in hoc glo residet. Tu potes dicere q pmus loquitur qn dns soluit cuius solucio prodest manumisso Secunda pe. l. loqtur qn manumissus soluit cuius solucio no prodest dno. Sz q hoc facit q dz in hoc prin. q prodest emptori duntaxat qz dicit no heredi cam lucratiuam g s3 manumissus h3 cam lucratiuam g. etc. vnde sic dicere aut dns soluit antequam alienaret et tunc cu illa solucio oes fuit liberati et prodest postea manumisso ul alienato quocumque titulo Si vo dns soluit post alienacom tunc no prodest nisi emptori duntaxat ita intelligo hanc l. no eni fuit dm prodest ei qui h3 cam ab eo si ipius dm no interest ut no i l. re aliena. ff. de pig acti. Venio ad secundam partem Oppo q so. manumissi prosit dno ut ff. de noxali. l. de illo i fi. et. l. se. So ibi cu vnus fuius delinquit. hic qn deliquit tota familia ro qn vnus delinquit aliquo casu soluatur illius persone noie delicti contemplac soluitur secus qn delinquitur a familia ita loquitur hic Et eodemo ro ad l. si fuius pauez §. fi. ff. de furti ad quod facit l. qui fuit. ff. de interog. ac. Oppo de l. i. §. pe. ff. de petic here vna glo dicit hic So ve ibi alia glo magna mitit i vnam distinc. satis longa Tu dic huius glossa q nec clare nec bn expedit Tu dic quando quis tenetur ad rem et ad penam promissa ex conuentione tunc an soluta vnius tollat ob altius no e nostra materia hic s3 glo tangit s3 plene examinaui in l. ita stipulatus. in contrarius vltie pe. ff. de v. ob. Aliquando vnus dz rem et alius penam uel alius estimacionem ex dispositione l. et ista e nostra materia in qua dic aut e actio realis vel mixta illa qua utroqz tenetur et tunc aut pmo consequor rem et non possum postea agere ad estimacionem ut. l. stat. §. telum. ff. de solu. et. l. nec nulla §. pe. ff. de peti here Aut pmo consequor estimacionem ab vno et tunc aut ille a quo

exact' est fuit conuictus et exact' rōe
doli. aut conuictus rōe doli ſʒ non
exact' aut exact' rōe doli ſʒ non
quict' aut neqʒ conuictus neqʒ
exactus rōe doli/p°o casu qui fuit
conuictus et exactus rōe doli puta
q̄z dolo deſijt poſſidere fuit quict'
et exactus/tē aut poſſor qui po
ſtea quireretur est hītuꝰ regreſſu
contra ipʒ ſoluētē/ et iterū ad
rem nō potiſt agi ar. huiꝰ. l. et
nō. in dicta. l. nec nulla de petic
here. aut non eſſet hītuꝰ regreſ
ſum et poterit agi ad rem ꝯtra
poſſ pt dicta. l. nec nulla. C. de
peti heredi/et. l. furtum. ff. dolo.
C. de ſolu. S°o casu qui fuit quic
tus rōe doli ſʒ non exactus ex™
egi contra euʒ q dolo deſijt poſ
ſidere nō fuit exactus ꝑ ſniām
ſʒ deuenimꝰ ad trāſact' vel pa
ctum et tūc proderit poſſori ut
non potiſt conueniri ſi hʒ cāʒ a
me ſiue eēt habituruſ regreſſu
ꝯtra me q̄z emptor ſiue nō q̄z do
natariuſ ut. l. ſi it. ff. pactuꝫ
quietuꝫ. C. de pact'/Si vero nō
hīet cāʒ a me tē ſecus ut. l. ſi
vnus. ff. ante omnia. C. de pact
et. l. nam poſtea. ff. ſi. et. l. ſe.
de iure iuran. Tertio casu qui
est exactus rōe doli ſʒ nō quict'
ex™ egi ꝯtra poſſorēʒ et ſic fu
it quietus rōe poſſiōis/ ſʒ q̄z nō
reſtituebat fuit ſcd̄a exacto eſtia
tōis/et ſic fuit exact' ꝑ doluʒ
et tūc nō potiſt agi ad rē ut di
cta. l. furtuʒ. ff. dolo. Q'rto casu
qui nō conuentus nec exactus
rōe doli. ſʒ forte ſoluit
vel alia/et proderit poſſori
ſi habet cauſam ab eo/alias
ſecus ꝑ dicta iura ē vnqʒ ꝯtigit
ꝑ accio qua vterqʒ conuenitur
est accio ꝑſonalis/ et tē aut ꝯ
petit ad ſpēm et eadem ē ad
hibenda diſtinctio ut no. C. de
condicti furti. l. i. ꝑ glo/licet
. ex. aliter ibi dicant. Aut ꝯpetit
ad ꝗtitatēʒ/et tūc aut ꝗtitas
debetur ſimpl'r/aut reſpcu ſcie
ſpēci. p°o casu a quocūqʒ ſolua
nō pot ab alio peti ut. C. de re
iu. l. ſiquis dolo. ff. i. quo casu
aut ꝗtitas debetur reſpctu
vnius ſpēi deſtinate et ſolucō ſca
ab vno liberatur oēs vt. l. de illo
i ff. C. de noxali/et. l. ſi ſeruꝰ
naue i ff. C. de fur/Aut debet
reſpectu plurium ſpēcium ut vni'
familie/et tūc aut queris an ſo
lucio ſca ab vno ꝓſijt alij et hʒ
locum materia. l. nrē in qua dic.
/aut ille aliꝰ ꝯtra quē vis agē
est euſdēʒ condicōis cuiꝰ erat ꝑ
mꝰ ſoluēs/vtputa q̄z ē aliꝰ dñs
ſocius ignorans ſicut ꝑmꝰ et
illi proderit vt. l. ſi familia. J.
. e. et ibi videbitis. Aut nō ē eiꝰd
condicōis/ut q̄z ē aliꝰ dñs ſociꝰ
qui ſoluit ſciens/lʒ ꝑmꝰ fuit
ignorans et dic dicta. l. ſi familia
/aut est aliꝰ hñs cāʒ a dño et
tē diſtingue/ aut p°o ſoluit dñs
q̄z eum alienaret et manumitteret
et prodest oībꝰ hītibꝰ cāʒ ab eo
etiāʒ ſi hīet titulūʒ lucratiuū
ut hac. l. in p̄n. ꝟ idemqʒ erit
/aut ſoluit poſtq̄z alienaret uel
manumiſerat et tē nō pdeſt niſi
ei qui hīet titulum non lucrtiū
vt hac. l. i p̄n°. Si vero p°o ille

ſoluit qui hʒ cāʒ a dño quā ipē
dñs tunc aut ſoluens erat tal'
qui hʒ regreſſum contra dñm et eiꝰ
ſolucio prodest dño aut nō/et tē
ſecus vt hac. l. ꝟ. q ſi pꝰs Quī
contingit qꝰ vnus ad eſtimacōēʒ
est conuictus et exactus accōē
ꝑſonali ꝯtra aliū uult agere
ad rem accōē ꝑſonali et tē aut i°.
qui conuenitur ad rem hʒ cāʒ a
p̄mo conuento et nō pōt conueniri
vt. l. illicite. C. de reb' eoꝝ. Aut nō
hʒ cāʒ ab eo et tūc ſecus ex™ ſi
egi contra comodatariū et habui
eſtiacōēm poterō agere ꝯtra poſ
ſeſſorem rei licʒ poſtea hīta re te
neatur illi reddere eſtimacōem
ut. l. ſi fullo. C. de condic' ſn̄ ca
et. l. comodato i ff. C comoda et
ꝑ. in. c. pro poſſore de regu. iur
li. vi. et in glo magna ē quam
glo corrupta uigo ſcriptoris/uide
eam et corrige ibi in nō ſociꝰs
ſi ab vno rem peto dicere debet
ſi ab vno pena peto/ab alio re
nichilominꝰ peto

SI. **familia** ſcd̄a. l. di.
i tres ꝑ
tes/p̄mo loq'tur qui fami
lia plurium delinquit
vno ſciente nō tn̄ iubēte
ꝯ qui delinquit vno iubēte iiꝯ. re
petit qd' dixit in p̄n/et circa illud
tetigat vnāʒ qōʒ ij ibi/et ſi ſeruꝰs
. iij. ibi ſi ergo ꝟ. q ſi ille legit
i glo duobꝫ modis Tene quā
vis q̄z vtraqʒ ē bona ¶ Oppo.
ad p̄n. et vr' q ille qui ſciuit
nichil repetat a ſocio vt. l. ſi
ex duobꝫ. C. de noxal/So. ibi
loq'tur i iubēte/hic in ſciēte
ſimpl'r ¶ Vero ad ſcd̄am ꝑtem
dic hic ſi vis cū eo ex l. aquj
lia vel ex. l. xij. tabu. agi pōt
¶ Q'rto utrūʒ agēs cāʒ poſſit
ſeruus delinqre quo mō agat.
in dūm ſociū ignorāte glo hic
ſe inuoluit circa hoc et ponit mul
tos caſꝰ et nō loq'tur ſic dut i°.
qui ē ignorans nō poſſidet nec
dolo deſijt poſſidere et nō tenetur
vt. l. quociens. ff. prior. C. de nox.
et iſto casu ſi ſoluiſſet repetit
q̄z ſpōte ſoluit nō ex neccitate
Aut poſſidebat eū et tūc aut ſ
uus deliquit coactus ab alio
dño inuitus/ita q alr' facē nō
poterat et tūc dñs ignorans
nō tē° q̄z nulli ē delcʒ ſeru
Aut poterat aliter euadere q̄z
tūc aut delinquit delicto leui
et idem q̄z alr' ſocius nō tenetur
ac ſuꝰ in hoc deberet dño pa
rere ¶ Si vero commiſit delictū
atrox tūc tenetur ſocius q̄z de
linquit ſeruus/qui parere nō de
buit ſeruus in hoc vt. l. ij. ff.
ls qui. C. de noxali. Jta hic col
ligitur ex glo nrā

¶ Textor fur. ceſa. Rea

SI. **furtum** hac. l. de
clara per ea que dicta
ſunt in. l. i. ff. dixit
aliquis. C. de pblica.

tangam. l. ti. i. l. i.

Queritur vide glo q incipit
s; qualis ibi sit
enim pretor / dic vno fu
it lex. xij. ta. ut ff. e. l. i.
et. l. furti. s. e. s. siqs radi
ces arbor. vide glo ibi / s; cete pretor
intelligebat Ro. istam glo
q licet l. vtatur uerbo pn̄tis te
pis in puniendo actuz i telli. de
tpe preterito plus q pbo

Is cui Oppo de l. ite
mela s. si. ff.
ad l. aquilia So ibi hz vtilem
et ita hic usufructuarius hret
istam accionem valem So te oppo
de eo q hic dic de emphite. Ro
in ephiteota qui hz vtile dmm
hz istam accionem dictam qd tene
menti q act. l. aquil directa
et ista accio directa cpetat ephite
et feudatario et silibz q nota.

Si plures No. fin. dy.
q ex plalite
delinquenciuz pena delicti mul
tiplicatur q dic ut plene
dixi i l. si in rixa ad
l. cor. de sicca. et dixi ff. ti. i. l. i.
So no q ex pluralitate eor
in quos delinquitur pena no mul
tiplicatur q non dico hic q hora
no patitur. dicam i. l. ij. s. si
ad plures j. de sepulch. vio.

Si radiacibus Circa
hec de
istis radicibus dic in l. i. C. de
interdicti. facit q dixi in l. de p
upillo. s. meminisse. ff. de ope no.
nu. Ad finez hui. l. oppo. ista
de re. diui. s. si vicinus. et l. ad
eo s. si ff. de acqui. re. do. glosa
ponit multas so. tene prim l. solum.

Faciendo No. hunc
tex in pn.
per hoc dicebam in quadam
q. dicit statutum castri
plebis q si alicui e dir
upta domus q sibi dampnu emen
detur / modo quidam cui erat domus
dirupta probauit domu ee dirup
tam item probauit q domus tantuz
valebat / ego dixi q ille no pbabat
quantu erat dampnu s; illud quod
super est deducto valore soli et de
duct cementis dici dampnu ut hic
et habes silez tex in l. cu pretor
s. si ff. de damp. infect q nota ad
formacionem articulorum.

Si gemma Cir.
glo
quare fuit facta ista lex
dicat glo hoc est utile
scire propter l. saltu, da
tam ut pro arbore subscisa cta
pena prestetur quid uult dicere
p. l. saltui datam / dic hoc e ppter
statutum factuz sup saltibz seu
pdijs et isto vocablo vti. l. ij. C.
de noxa Ueio ad tetendum
vnam materiam qn ex pte inferetis
e vnus actus ex pte recipientis
resultant plures ictus, ueiat ipso
necia vna pena uel plures exeplu
siqs pcussit te cu bidente ul cu for
pice / an puniatur vna pena uel
pluribz / et vidz q p hac. l. i q
videtur q plibus qz actus seu
ictus dz cpideraru respectu i recipiet
ut. l. i. i fi. j. de adulte / et. l. qui
multa facinora. C. ad l. iul. de
vi. p. si resultant plures effectus
ergo pro plibus puniur ut. l. nunqm
plura. ff. de priua. delic / So lic

dubitem. Tamen est aduertendum
Quicq lex seu statutiz puit actu
non illatuz i alterum s; put fit
ab agente seu agi ab agente
v bi gra statutum dicit siquis
sagittauerit i ciuitate puniatur
in x. et siquis amenauit alicui
puniatur in xxv. tunc si vno se
mel aliquis sagittaret plures
sagittas. vel si vno ictu ame
naret cum bidente vnus eet act
et pro vno puniretur q sol acto
agentis. l. respiciat / ar ad. hoc. l.
tria onera. ff. de excusa tuto.
qnz puniuntur actus a. l. put i aliu
infertur ut dicit statutu siquis
pcusserit aliquez / in hoc e dubiu
pp opi. Jaco de are. de qua feci me
cionez i. l. nunqm plura delicta. ff.
de priua. delic. qui distinguit / aut
statutu dicit pro pcussione seu
pro uulnere et tunc quot sunt u
ulnera pro tot puniretur / aut di
cit siquis pcussit et puniretur p
vno tantuz / qz vnus e actus pcuci
endi Sz ego puto q puniatur
p plibus qz cu. l. puniat actuz
qui infertur i alterum no potest
cpiderari ex pte agentis qn eam
cpideretur ex pte pacientis et io
pro plibz puniretur p iura ff. alle
facit ad hoc. l. ticia. s. si. ff. de
v. ob. et l. plib. in pri / et pdicta
vera si ista fiunt vno ictu s; si
fierent successiue ut pcussi ali
quez in capite et descendit in
brachium postea in crure pla
sunt facta successiue lz vno mom
ento ar. l. ter emxta. j. de v. signi
et. l. cretusa. ff. de sta. ho. i fi.
Item dico si vno ictu pcussit i
plibz digitis. na ex diuersitate
locor dicitur pcussiones diu
se vt. l. de pupillo. s. siqs ni
se. facit. l.
ciat. ff. de ope no nu.
si fuis seruus. s. rupisse. ff. ad
l. aquili / s; si pcussi aliquem
in vno loco et fregi os et os
fractu i alia pte fecit uulnus
an puniar pro vno uulnere
vel pro duobus Ro sunt duo
vulnera vnuz pmo aliud cpse
cutuz ut. l. si seruus furti. s.
si nullus ad. l. aquili et hoc
si agatur de uulneraco secus
si de osse fracto ageretur qz
tunc non posset puniri de uulne
ribus qz uulnerari pcedentia
tendunt ad illuz effcz s. ad
frangendu os / et io de solo
illo puniretur vt. l. illud ff.
ad l. aqui Quero quid si
te fugam et dum fugeres
cecidisti et cadendo uulnerasti
te i aliqua pte an teneor qz
uulneraueri Ro no s; qz
uulnerari fecerim ut l. qua
actione s. proinde et. l. si obste
trix. s. si seruus / et. l. si ex
plagis. s. si ff. ad l. aquili
qd no. Quero. quid si ego
pcussi aliquez in cervelleria
et repcussio cervellerie fecit
uulnus in fronte an uideor u
ulnerasse puto q sic ut. l. ite
mela in pri. ff. ad l. acquil. qd

appꝫ qꝛ teneoꝛ directa acquil Oꝫ
quero quid ecomiſo perꝯſſi aq
bis ineodeꝫ loco cū cultello vno
impetu an puniāꝛ pro duobus
uulneribꝫ uel pro vno Rō cō
ſideranda ſunt uerba ſtatuti q̄
ſtitutum īponit pena p̄ uulne
et tc uerū ē q̄ vnū uulnꝰ ē
et vna ſaſſura lꝫ ampliata per
ſam ꝑcuſſioēꝫ aut īponit penaꝫ
pro ꝑcuſſione et tc quia plures
ſūt ꝑcuſſiones et pleꝰ ictus
pro pluribꝫ punietur ut l. nīgi
plura ff. de priuatis delictis Q
ro quid ſi accuſacio dicat q̄ ꝑ
cuſſit plibꝫ ꝑcuſſioībꝫ de quoꝛ
intellꝰ de duabꝫ ad mīꝰ ut l.
ubi numerꝰ ff. de teſtibꝫ nec poſ
ſumꝰ intelligere de plibꝫ ut l.
ſi preſes et l. īterp̄tacōe ſ. de
preben. ſꝫ ſi dicet plibꝫ et plibꝫ
ꝑcuſſionibꝫ punietur ꝑ iiij. ac
daiꝫ l. et hec comūꝛ obſeruatur
vn tn̄ ꝓꝑꝰ modus loquēdi eēt
ut diceretꝰ ꝑcuſſit pleꝰ q̄ ītellr̄
de diuerſis ictibus

Qui agrum

vide glo
q̄ capit
de arboribꝫ ī ſi. / yo di
cas q̄ ibi competebat ac
cio de dampno futuro
ideo tranſit ad emptoreꝫ / hic
pro dampno preterito ante vē
dicōem io remanꝫ pēs vēditoreꝫ /

Vi bonorum raptorum

Qui rem

Qn̄ duo de
licta ex eodem facto
deſcendencia ſe hn̄t
ut genus et ſpecies
pene tollūr inuiceꝫ
quatenus concurrūt
h. d. Oppo q̄ pro rapina agaꝰ
furti manifeſti ut ff. de furti l.
ſi uendidero ſ. cum raptor ſꝫ h
ic dicꝰ ꝯtrariū quare male Sō ī
tellige hic q̄ in rapina nō fuit
deprehenſus uo q̄ cucurrit coadu
natis gētibꝫ ad domū aſtinꝰ
et neieꝫ inuenit ut l. ſiquis ex do
mo ff. de fur. p̄qua l. dz poni
caꝰ hic Item oppo de l. ꝑtoꝛ
ſ. i. ſ. de iniuriis Sō ibi qꝛ
accio ꝯpetebat ad vīdictā vnde
vna ꝑ aliaꝫ tollr̄ ſimplr̄ / hic
uero utraqꝫ ꝓſequitur reꝫ fa
miliareꝫ quod plene dic ꝑ dy.
in l. i. ſ. dixerit ff. de publicꝰ
et plenius ibi dixi Cum
ſtatuto cauetur q̄ pro homicidio ſit
pena c. modo aliquis ē punitus
pena ſtatuti utrum poterit accu
ſari l. cor. de ſicar. ut puniatur ī
eo q̄ plꝰ ē dy ponit iſtā qōeꝫ
hic Cy ponit eam ī l. qui ſep
ulchra C. de ſepul. vio. kiniti
iſta qō habꝫ duo dubia / pō an
p. l. nova ſ. an ꝑ ſtatutū ſit
ſublata pena iurꝰ coīs q̄ q̄daꝫ
dicāt ar. l. cum vnus ſ. qui poſt
deſp̄ in fi. ſ. ſ. de re iu. et
ar. ff. ad l. aquili. l. i. x ꝑ l.
aquili. fuit omībꝫ l. āterioribꝫ
derogatum / ita hic fiat ꝑ ſtatu
tum ſꝫ ꝯtrarium ē uerius ut
l. quociēs ff. de acti. et ob. No
enī vr̄ receſſiſſe a lege niſi neiātꝫ
ſit dem. facit C. de nouacio. l. ſi
idem ſi appꝫ aliqbꝫ preſūpcōibꝫ
tacite uoluiſſe a lege antiqua
recedi quia tunc accuſacio ex
l. atiqua tolleretur ſaltꝫ ope
excepcōnis ut h. uiſi ff. de no
uacio. l. ij. facit ff. de an. lega
l. iij. et ideo cum in multis
ciuitatibꝫ ytalie ſunt ſtatuta
q̄ dicāt q̄ ubi pena nō ē deteꝫ
minata ſtatuto procedā de ſilibꝫ
ad ſilia et ubi non reꝑiū ſile
recurratur ad ius cōe Ex hoc
appꝫ qꝛ uoluit pena iuris coīs
in ſubſidiū īponi. vnde puniēꝫ
tuꝰ pena iuris coīs eē ſublataꝫ
ꝑ legeꝫ nouā inqua expſſe pē
nam imponit Sedm̄ dubiū ē
utrū poſtq̄ impoſita ē pena ꝑ
ſtatutū poſſet imponi pena iurꝰ
qōis et in hoc oēs ꝯcordāt q̄ no
nā cū utraqꝫ accuſacio tendit
ad vindictaꝫ indiſtincte vna tol
litur ꝑ aliam ut l. ꝑtor edixit
ſ. i. ſ. de iniuriis Nec ob. hec
l. cū ſy q̄ iſte accuſacōes ꝯſequū
tur familiareꝫ ut dixi

Prętor

Quero quot
capita habet
iſtud edictum Rō tria
duo ponūtur hic / terciū
in l. ꝑtor ſ. e. Quo
que eſt dīa inter iſta capita
Rō dīam inter p̄mū caput
et ſcḿ dic ut hic ī glo tercium
differt ab iſtis manifeſte Q
ro utrū in quadruplo inſit ſi
plū Rō ſic indiſtincte lꝫ q̄daꝫ
aliter dixerunt

Hoc edictum

In hoc
ſ. iacet
tota lectio iuris. pō ponit vniꝫ
dictū ſo ponit opioꝫ q̄rūdam
circa vnūꝫ dubiūꝫ deſcēdēs ex
dicto / tco ponit definicōeꝫ illꝰ
dubij ꝗt̄ ibi neqꝫ debere ius ibi
ſed utilius et legē iſte ſ. ī glo
tribus modis ſ. ꝯtrarium pō lec.
jo. tūq̄ veriorem ſm̄ qua legitur
h. d. Qn̄ ex eodem facto ori
tur ciuilis et criminalis prohibe
quis eas ſil intentare ſꝫ vna ꝑ
acta potiſt ad aliaꝫ redire et po
ne caſuꝫ Queſitum fuit quare
ꝑtoꝛ fecerit hoc edictū cū ꝯtra
raptores ꝯpeteret accuſacio
l. iul. de vi. Rūdetur q̄ ꝑtoꝛ ꝑ
hoc edictū itroduxit actoꝫ ci
uileꝫ lꝫ ꝯpeteret ei cuiꝰ bona
ſūt rapta accūc criminalis ꝑ l.
iul. de vi Item x. iꝫ debere Q.
utrū ꝓpoſita accōe ciuili īpedia
quis ꝓponere criminaleꝫ accōeꝫ
quidaꝫ dicūt q̄ nō in x. ſꝫ ut ī
ꝯſil. ꝯtradet q̄ interī dum
pendet accio ciuilis nō poſt quis
intentare crialeꝫ tamē poſt la
tam ſniaꝫ ſup ciuili nō ꝓhibe
intētare accōeꝫ criminaleꝫ hoc
dicit vide tex ibi ꝯſuluit ꝑ
toꝛ dic act ciuileꝫ inducēdo
lꝫ accōc criminalis ante ꝯpeteret
ut ſtati ſequitur iteꝫ ibi expri
dic ſ. criminaliter iteꝫ ibi neqꝫ
debere ꝑꝰ iudicio dic q̄ eſt
caꝰ dati vide tex ibi preiudiciū
dic etiam interim ibi fiat pri
uata dic ſi itm̄ pendēte accō
vi bo rapto. ꝓpoſita ibi denegādā
accōeꝫ dic i. accōeꝫ ibi priuata
ꝓſeq. dic i. acto vi bo rap
ciuileꝫ et hoc ea finita h. jo.
Oppo q̄ eligendo ciuileꝫ itum

no preiudicatur in crim. ut l. rex
amota actio. ff. rerum amo. Se-
cundum dy. hic loquitur qn civilis
et criminalis descendunt ex eodem
facto ibi qn ex diversis. Hec non
videntur vera per l. i. C. qn civil. ac-
cri. preiu. prout loquitur de libero
qui convenitur civiliter de operis
et accusatur ex l. miscelia q
iudicia ordinaria ex diversis factis
et contra l. p̄ses C. de plag.
dicere possumus sustinendo dy.
quod ille l. loquitur qn sunt duo
facta se invicem contingentia ita q
sententia lata in uno pariat exceptionem
rei iu. in alio. sed so. dy. loquitur
qn sunt duo facta penitus separata
videtur dum civilis et criminalis
prohibetur proponi eodem tempore ideo
preiudicium quod absolutoria lata in
uno pot parere excep rei iu. iacobus
Ita intelligit dy. in c. nullus plu-
ribus de regulis iur. li. vi. et infra dicam
et isto respectu verum dicit dy. quod
qn oriuntur ex diversis factis separatis
ista regula non est impedimento quin
libetur etiam concursus civilis
et criminalis ratione maioritatis
ut l. pro minorem. ff. de mi. et l. fi.
C. de or. iudici. Et isto respectu
non dicit verum dy. quod aliis ratio
non possunt concurrere ut dicit l. qui
crimen ubi simul et semel pe-
to quem puniri et condempnari in
ad expensas et sic proponitur criminalis
in eo quod venit pena applicanda
fisco et civilis in eo quod pene veniunt
applicande parti ut no. in l. ii. infra de se-
pul. vio. Sed dicit quidam ibi
loquitur qn civilis et criminalis ori-
untur ex eadem l. tunc possunt simul in-
tentari alias secus. et ita dice-
bat dominus iaco. buttr. hec so. non
placet. nam cum regula sit quod ex generali
maleficio possit quis accusari criminaliter
de eodem possit agi in factum civiliter
ut l. qui nomine infra de fals. et ff. pro
socio l. nec quicquid. ergo sequitur posset
proponi civilis et criminalis quia ex
eadem l. per predicta ratio quia absolu-
toria lata in una pot parere preiu-
dicium in alia et etiam ratio maiori-
tatis locum sive ex eadem l. sive ex
diversis. unde dic sicut alias dixi
si aliquis vellet simul intentare
civilem actionem et criminalem actionem
non pot ut hic et l. interdum infra
de publi. iudiciis. sed si velit inten-
tare actionem criminalem principaliter et petere
restitutionem rei ablate incidenter per officium
iudicis vel restitutionem expen. bene pos-
set. ita loquitur l. qui crimen C. qui
accusa. non possunt et l. interdum
§ qui furem et dixi ibi ff. de furt.
et l. quod civitandi C. de cond. ob
causam et l. iiii. § si dicatur ff.
fini. regu. et l. pe. ff. de calūp. et
l. medicus infra de vari. et extra. cog.
sed si quis vellet principaliter intentare ci-
vilem et criminalem accessorie non
posset cum in ea requiritur probationes
luciores ut C. de probatio. l.
sciant. Voluimus oppo. de hic quod
peracta una pot ad aliam rediri
contra in l. pretor edixit § i. infra
de iniuri. Sed ibi utraque competit
in vindictam s. civilis et criminalis
hic vero civilis prosequitur rem famili-
arem quod ibi intelligit. dicam ibi

Dimus expediti de lectura Jo.
Venio ad lecturam pla. secundum quam
breviter hoc dicit absolutoria la-
ta in civili parit exceptionem rei
iudicate in criminali. Secus econtra h.
d. In prima parte non mutat casus
sed in secunda et tertia est variacio. Di-
cere est ne vera lectura placen.
Certe non. nec reperio aliquem
qui eam teneat quia est contra omnem rationem
nam si absolutoria lata in civili
parit excep rei iudicate in crimina-
libus eam multomagis absolutoria
lata in criminali in qua fit examinacio
plenior parit excep in civili et
sic magis deberet econverso. Tene-
as ergo lecturam Jo. Tamen pro declaratione
lec. pla. Queritur utrum sententia lata
in una pariat preiudicium in alia
sed aut utraque tam civilis quam
criminalis tendit ad vindictam
et sententia lata in una parit preiu-
dicium in alia sive fuit condempna-
toria sive absolutoria ut l. pre-
tor edixit § i. infra de iniur. Si
vero civilis actio prosequitur rem
familiarem et tunc aut super una fer-
tur absolutoria super facto quasi
crimen non sit commissum aut super
iure quasi non sit probatum aut pro-
lata est absolutoria simpliciter. primo casu
ob. exceptio rei iudi. per illum textum
l. p̄ses C. de plagi. secundo pro ratione quia
quicumque istud sit examinatum et de-
cisum in uno iudicio venit exami-
nandum in secundo ob. excep rei iud.
ut l. si quis cum totum § pla-
ne et § si ancillam de excep rei
iudica. et hoc tenet dy. in c. nullus
pluribus de regu. iur. li. vi. et etiam
alii doc. Si vero absolutoria
fertur super iure quia non sit probatum
non ob. excep rei iu. ar. ff. de re
iudi. l. duobus § a fideiussoribus
et § si quis iuravit et l. se. et
fi. et hoc etiam tenet doctor in dictis
locis dy. in dicto c. nullus pluribus
et Cy. in l. i. C. qn civil. actio
preiudi. cri. Aut dubitatur et tunc
inde presumpta facie iudicatum esse super
facto ut no. in l. fi. ff. de iur. iur.
et l. i. § si fideiuss. ff. quarum
re. actio non datur. sed contra ille le-
ges loquuntur in iure iurando tamen
in sententia michi visum est quod in dubio
quis videatur absolutus quia non
probatum per l. ult. in fi. et quod ibi
no. ff. de condi. in debi. ubi vide
casus et l. procur. ad exhiben. § i.
ff. rem rati ha. et l. si inter me
et te in fi. ff. de excep rei iudi. ideo
dicere inter ius iurandum et sententiam
est primo quia ius iurans ut vere solvens
quod non est in sententia secundo quia ille qui iurat
iurat de eo quod scit et de facto
suo. unde pot recte scire et iurare
non esse factum vel esse factum vel esse
contractum vel contractum non esse. Iu-
dex vero iudicat de facto alieno
et ideo non posset plane dicere esse
factum vel non factum vel esse contractum
vel non contractum ar. l. cum heres
ff. de acqui. heredi. Si non sequitur
sententia condempnatoria super una tamen
nullo modo prohibetur redire ad aliam
casus est hic secundum lectu. Jo. et verum
et C. qn civil. ac. cri. preiu. l. i.
Predicta vera qn iudicium est finitum
sententia diffinitiva. sed si esset finitum abo-
licione nullo modo impeditur intentare

al' de iur. iur.

alium accusem ut l. i. ff. de gene. abol. facien. C. de fide instru. l. ij. et l. si vacierit. C. de fal. ¶ Quero absolutoria lata sup facto parit excep. rei iu. in alia accusacione ut ff. dix. ¶ Quero an hoc sit verum etiam alio agente seu accusante videtur quod sic ut l. denunciasse § si ff. de adulteriis ibi specialis casus est in marito unde contrarium puto alio accusante ut hic est casus et C. de accusacio. l. qui crimen ac glo. sua et eo quod permittit quod accusacione intentata ab uno sup uno crimine potest intentari accusacio ab alio sup alio crimine ex eodem facto non ab eodem Ro. quia quod ab eadem absolutoria lata in prima potest parere excep. rei iudi. in sa quod non habet locum quoniam ab alio et illa est racio illius l. ¶ Quo ad ultra probaciones facte in una instancia eadem possunt in alia. Distingue aut probaciones sunt facte ad absolucionem et possunt in alia ut l. proces. et l. i. C. de plag. aut sunt facte ad condempnacionem et tunc aut probaciones sunt facte in causa civili primo contra delictum et non possunt in causa criminali ita glo. tenet in l. si quis a se simi. du. C. ad l. iuli. de vi priuatur in l. iij. § idem divus ff. de testi. ibi testibus non testimoniis id est quod in criminalibus requiruntur probaciones luce meridiana clariores quod dico quod non faciunt fidem intelligo scilicet plene etiam tamen adminiculatur arg. l. quero § si ff. de edili. edicto et l. capite quinto ff. de adulter. Aut probaciones sunt facte in causa civili sed aliquo adminiculo ad crimen ut supra dixi et facit fidem in civili ut l. i. et l. proces. C. de plag. Aut probaciones sunt facte in civili et tunc possunt in civili, quod intelligo inter easdem personas ut l. is apud quem et ibi no. C. de eden. et l. cum a tea eciam si C. de arbi. Item inter alias personas quibus preiudicatur sententia ut dixi in l. ij. ff. iudicatum sol. ¶ Sed videtur quod debeat distingui an secundum iudicium tendit ad eundem finem cum primo et faciunt fidem an ad alium et tunc non faciunt fidem nisi de novo examinentur ut extra de testi. c. veniens et no. per glo. et immo de ordi. c. cum dilectus. Ubi probaciones facte sup excep. non possunt sup articulis nisi de novo producantur. Dico quod illa distinctio an ad eundem finem tendit an ad alium in non plus in presenti questione Sed puto sic dicendum an probaciones prime fuerunt facte in causa ubi sufficiat summaria probacio vel sunt facta non servato iuris ordine ut ante litem contes. si aliqua dilatoria et tunc non faciunt fidem in alia causa etiam inter easdem partes hic est casus in c. veniens et ita potest intelligi quod no. in dicto c. constitutus quia ille excepciones fuerunt dilatorie Secus puto in probacionibus factis sup excepcione peremptoria probat quia et victoria sup excepcione quandoque facit statum in causa ut dixi in l. qui rome § duo fratres ff. de v. ob. Et ita videtur intelligere immo de ordi. cog. c. sup. questionem circa fi. glo. magne ¶ Quero quid si ille qui produxit testes in una causa velit eosdem vel alios producere in a-

causa sup eisdem articulis. Inn. sed audiui videtur quod non invito eo contra quem producuntur ut l. si C. de testi. et l. properandum circa fi. C. de iudicii. Adverte in una et eadem instancia post divulgata testificata non possunt testes produci sup eisdem articulis ut in auct. de testi. § quia vero Si vero est alia instancia siquidem est sup eadem et ad eundem finem tunc aut testes fuerunt primo recepti coram arbitris et est locus distinctioni l. si C. de testi. Si vero fuerunt recepti coram iudice ordinario tunc indistincte primis attestacionibus est standum remissa distinctione l. si C. de testi. quia dicta talium testium semper faciunt fidem ut l. gesta C. de re iudicata et ita tenebat Iaco. butri. et immo tenet extra de testi. c. cum in tua licet glo. aliter senciat in dicta l. properandum in fi. C. de iudiciis Si vero alia instancia tendat ad alium finem ut in causa legis iure tunc indistincte potest quis producere novos testes et etiam testes antiquos sup eisdem articulis ut extra de testi. c. veniens et de c. cum in tua et ibi no. per glo. et immo. ¶ Venio ad terciam lec. antiquam secundum quam biniter hoc dicit potest (tenet /.) si agi civiliter non potest agi criminaliter h. d. Ista lectura ponitur in glo. sup verbo putant et hec lectura non applaudet lre. per lex videtur velle indistincte quod quis posset eligere quam vellet vel plus civilem vel plus criminalem ut l. i. C. quando civil. actio crimi. preiudi. et l. interdum ff. de publi. iudi. ubi plus civil. potest intentari et sic ista lectura non videtur vera ¶ Sed contra quia prima lectura videtur casus in l. pretor edixit § i. ff. de iniur. Ideo quod secundum quod glo. ibi exponit textus nil facit, vel dic quod speciale est in l. cornel. de sicca. Tamen non posset fieri preiudicium pactorum civilem criminali ut ibi dicitur ¶ Item pro ista lectura videtur casus in l. i. in fi. et l. ij. ff. de carbonia. et C. ubi de fiscal. l. i. Re hic loquitur quando civilis et criminalis competunt contra eundem delinquentem quo casu possum eligere quam volo, sed contraria loquitur quando volo intentare civilem contra alium quam contra delinquentem quo casu non possum uno delinquente [illegible] de are et no. Cy. in l. ultima. C. de fide instru.

¶ **Homines** No. hic § est facit quod quoniam in instru. dicitur testibus vocatis et rogatis. et non dicat ad hoc quod non valet quia debent esse rogati ad hoc sed dico quod presumuntur esse rogati ad hoc ut scripsi in l. stipulandum ff. de v. ob. Item facit ad hoc l. de his ff. de transactio. quod dicit quod non potest transigi nisi inspectis et cognitis verbis testamenti debet intelligi ad hoc et hoc examinavi in l. qui rome § duo fratres ff. de v. ob. quod est notabile ad multa.

¶ **Sed et si unus** No. ar. sed dy. quod si statuto caveretur si quis produxerit falsos testes etc. habeat locum etiam si unum testem tantum produxit ut hic et ff. e. l. quod ait pretor et ff. de negociis gestis l. iij. in eo quod dicat negocia i. negotium

faciat. ff. de lib. et post. l. iii. § quid
ergo et de le. iii. l. qui concubinam
§. si unus. sm. dy.
Doli mali No. hic q ge
ntinet i se
suam speciem nam dolus e genus
et continet dolum qui fit vi et
qui fit sine vi. No. sō q ad
positionem gnis sequitur positio spei
sz ad positionem specieí sequitur po
sitio gnis ut. l. siquis § i exemplis
ff. de le. iii. et. l. inter agitatos. ff.
unde legittimi.
Si quis homines.
No. q ille qui est pncipalis et
homines coadunavit tenetur de
dampno qd dedit ipse et de dampno
qd dedit alius. Item no q i.
qui est inter coadunatos tenetur n
de dampno qd dedit ipse no de
dampno qd dederunt alii qd te
ne menti in foro cosciē et sic di
cit glo hic e ar. q comes albus
no teneatur de dampno dato
a bannitis si ipse no dedit vō q
ipse no coadunavit sz dedit eis
opem Voltio glo. oppo de
l. iii. § sed et qui. ff. ad. l. iuli
de vi. pub. dic q ibi e factum tm
q sufficit ad natura illius actio
nis sz hic no e factum tm qsu
fficiat ad nām istius edicti. fi. dy.
In hac actione istud
qd dr
q interesse non quadruplicat, in
telligas de interesse affectionis ut
l. insu. ti. actiōe. ff. de furtis con
iuncto § et gnalr. ff. e. tres
Hec actio et. § se. i.
e. § exa
minata ut in glo No. textu
Hac actione ibi sz alr
multetabitur ic facit ad id q di
xi. ff. siquis testa. li. ee ius. fu. l.
i. § pe Item facit ad opez de
bannito cuius bannu no tenebat
ut licet quis extingueretur a pena
homicidii aliter multetabitur
dixi i l. pe. ff. de adulterii In
hac actione hic e medicto sive cs
bona rapta tc cns qui ut
gemitus cuius denotet dnm et
hoc hic intendit imperatorsulcus
Ex quo no q gnus de necessitate
no signat dnm habes de hoc
in l. ii. ff. de relig. et sup. fu.
et. ff. nau. caup. sta. l. ii. i pn et
§. q aut, dixi de hoc. ff. de ope. no.
nu. i rubrica. Sō no. dicit
inter in bōis et ex bonis. de quo
habes i l. recor. i bōis. ff. de acq.
re. do. et isti. e. § hac actione.
Et generaliter glo sig
nat unu ar. in contrarium, dr hic
plus delinquit qui facit palam
hs qui facit clam contra i l. fi.
ff. de ritu nuptia. et l. pupillus
§. sane. ff. de aucto. tu. et l. no
intelligit. ff. de iure fis. et l. non
existimo. ff. de admi. tu., glosa
no solvit, dy dic, aut id qd fit
e oīo phitum p l. ut furtum et si
milia et tunc magis punitur pa
la faciens ut hic, aut no e oīo pro
hibitum ut maioris et vendicio, et
tunc magis punitur clam faciens
ut in contrariis. sm dy. Tu dic la
tius ut no. ... C. de sū. tri.
l. nemo clericus i fi. Oppo.
hic innuit q p re deposita com

si non interesit habet locum actio vi bo.
rap. licet ibi statim in v. siquis ergo.
innuit q ad hanc actionem requiritur q
interesit agentis saltem modice, cuius
tiore iste § ibi utilius visum e ic
legitur duobus modis, primo q hic
loquatur qn actio furti cessat
pro re deposita qz no interest ad v. si
quis igitur Rō. dum dicat interest
sua. vel modice subaudi interesse
ista e una lectura i glo Sō
modo leg. et dicit in isto v. utili
tamen si cesset actio furti ob rem
depositam intelligas. i de psone
ut qz libertus vel familiaris qui pro
modico furto no pot conveniri furti
sz actio vi bo. rap. pot conveniri p
modico interesse ista sa e vera sim
sz prima posset ne sustineri, videtur
q no qz si no interest no e quid
quadrupletur et ista actio dat
ad quadruplum ut. ff. e. l. i. i pn. g.
no competit si simplum no repitur. Dz posr
sumus dicere q simplum est estimacio
rei ut. ff. e. l. § hac actione nec pot
quis tunc referre actionem qz dnm ut
l. siquis emptores. § sz hoc super
hiis. C. de pscrip. xxx. an. et hoc
modo procedit ista lectura Dz si po
neres q actor confitetur re sibi de
posita et no interest sua no video
qualiter ista actio posset competere sibi
Hec actio No q ac
cio ex de
licto que denotatur ex ipso delicto
no datur contra heredes etiam i eo
q ad eos pvenit qd dixi i l. i.
ff. de priva. delictis.
Si servus Qn actio una
nino datur
contra diversos neglia
adhibita contra primum pju
dicat q alium h. d. Nota
textus ibi qz cum q tuqz ic. Sō de
hic si actum e cum dno no ptagi cum
manumisso, an hoc e verum sive dns
fuit condepnatus sive absolutus dicat
glo si dns fuit condepnatus et sol
vit sine dubio hoc e verum q dic
ut dixi i l. quotiens. ff. si fa. fur.
fecisse di. Item si fuit absolutus
ut. l. licet. § fi. ff. nau. cau. sta.
Oppo. C. de inof. testa. l. qm
maiores, glo no solvit Tu dic ibi
no erat negligens sz prosequebatur id
ius qd credebat sibi competere. pterea
erant plura remedia. hic unum tantum
licet contra diversos Sō oppo
de. l. item i pn. ff. de alie. iu. mu.
ca. fac. ibi neglia contra unum no
pjudicat contra alium Cinus tiore
dic tria verba. Cn nqz e una et
eadem actio nimis q competit q di
versos tunc neglia adhibita contra
unum pjudicat contra alium ut hic, qnqz
sunt actiones diverse et tunc aut co
petunt contra diversos ex dispone contra
cum, aut ex dispone legis pro cau
utrum neglia adhibita contra unum
pjudicat contra alium, dic ut dixi
in. l. cum quis. § siquis pro reo
ff. de solucio. ho casu aut neglia
contra unum tollit illud qd erat
causa dande actionis contra alios
et tunc contra alium pjudicat ut l.
fi. C. de hiis qui a no dno fue
ma. Aut no tollit illud q e ca
dande actionis contra alium et non
pjudicat ut l. item i pn. ff. de ali
iu. mu. ca. fac. et ibi p glo. Ex
hoc patet q sla e glo. C q interest

ca. l. iij. que dicit q si emptor subiect' est prescriptioe no potest agi contra metum inferentem. z tam ca dimin non sit causa inferende actionis q metus causa s; metus no d; tolli actio q metus ca pscptioe dimi ut dicta l. item. et ita tenet dix in dicta l. iij. et bene.

PRETOR Hic poit tcium caput edicti pretoris. No quot hoies faciut turbam ¶ Op. de l. neratius. ff. de v. sig. So. ibi loquitur de collegio qd' fit ex trib; hic loqtur de turba ¶ Oppo insti de iur. pso i si. glo non soluit tu dic q hic exponitur quid sit turba ibi no expoi quid sit multitudo q potest ee maiorib vel minorib nisi ut ibi no ¶ Qro quot hoies faciut cetum. Certe hic habes i tex q idem e dicere cetus hoim et turba hoim ¶ Qro q't homines faciut cogregacoez glo q e extra de elect. c. i. dicit q duo hoies faciut cogregacoez ¶ Qro quot hoies faciut pplm. Credo q ad minus requiritur x. ita no glo extra de elect. c. i. pro hoc ista lex. et l. oues ff. de abigeis co nicta l. rex mixtum. ff. de usu capio ¶ Qro q' de gente quot hoies faciut gentez. iam video q de fto i ciuitate ista dicebat statutum siquis coadunauit gentem. Credo q e idez q pplus q probatur. ff. de iusti et iure l. ex populi quicto. §. omnes ppli isti de iure natu. gen. et ci. na i vno loco d' gens i a. d' pplus et ponitur p eadez g° ic p' Dico tn q siquis coadunauit hoies et eq'tes mior, nuo dicetur gens forte quat' uel qnqz ar dicte. l. oues ff. de abigeis

Hoc autem edicto. No ad illud quod dixi tibi q dz inspici locus ubi maleficiuz est cōissu. no loco ubi q's mandauit comitti maleficiu ut hic. facit. l. si ut proponi. ff. de fideiusso et ibi dixi dicitq i. l. no solum. §. si mandato ff. de iniur.

Hoc edicto Or hic. fiti tn st turbam sic te. Contra. ff. §. ubi sufficiat eciaz si e absens glo. m' dicit q turba pot cotinere magn' spaciu. vn' requir' q q's sit i turba licz no sit eo loco ubi dampnuz datur. ¶ Aduite et tene meti. dicit statutum siquis coadunauerit gentem. requiritur ne q omnes sint coadunati i vno loco ul in vna domo uel in vna cca. Credo non sufficit eni si sunt coadunati i vno loco uel in vna ecca lz distat p magnuz spaciuz. ita video in hac glo. et io si vnus famul' stat in vna domo et aliq i alia et sic de singul' cet coadunaco lz sint in diuisis locis. s; lz glo soluit istud cotrariu mltuz no biliter. Tamen Jaco. de aren soluit istud cotrariu aliter. et sic. ff. p'ximo. §. loq'a de eo q q misit doluz i coadunacoe t be hic cu eet in turba dolo fecit

ut capmuz daretur. Fateor tam q ibidem locus no d; sic strete capi pro eodem pucto ut. l. i. §. ex incendio ff. ti. i.

¶ **Siquis aduentum** No iplic' misericordiam clamare offeso dicendo et clamado succurrite succurrite ¶ Item no. qn plures determiacoes respiciut vnuz uerbu quelib; p se determiat vbuz. nec derianqu in iucem iste determiacoes declaro dicit in edicto ptor ait cuius dolo malo in turba damp'ny q'd datuz fum ve ee dicetur istud capitulu datu uel fum ee lz istas duas determiacoes q sit datuz in turba et q sit datum dolo malo no tn requiritur q turba sit coadunata dolo malo ut hic quod tene menti ad multa.

¶ **Cetera dicta** No hic q dicta in p'cedenti capite in sequenti no itelliguntur repetita: la ubu cocepto hoib; no intelligitur repetitu ut hic. ibi uel raptuz. eciaz no co act' ic. Cotra. ff. ad. l. aquil. l. quemadmod' i fi. et ista ad. l. aquili. §. hoc tam capite Credo dicta i p'cedenti capite q ptinent ad. l. dispoez i sequenti intellir repetita ut i cotrac' stuz sclus i hijs que ptinet ad fti narroz ut hic Contra hoc oppo q ecia ea q ptinent ad fti narrucoz intellir repetita ut ff. ti. i. l. i. in pn. quicta. l. iij. §. q ait p tor. e. ti. et dic breuiter qnqz lex disponit cca plura i diuis ordib; tuc dcm i vna orde no intellir repetitu i alia orde cca fti narroz ut hic Qnz lex disponit circa plura in eadez orde ita q oia illa regantur ab eode vbo tunc dictuz in vno itellir repetitu i alio ita loq'r. l. i. ff. ti. i. quicta. l. iij. §. q ait ptor na cu oia ab eodez vbo regant qlitas q respicit illud vbu respicit ipsu vniformiter q° ad oia. ita debetis intellige hic. ar. p hac so. ff. de sup istructo. l. seye §. gayo Et lacius ego in ista matia distingo sic utrz dicta i vno capite intelliga repetita i sequenti dic aut est vna lex habens plura capla aut sunt plres. l. separate et distincte. primo cau aut querere de hijs que ptinet ad facti narracoz aut de hijs q ptinet ad iuris dispoem. primo cau. aut illa pla capita iseruntur sb diuersis ordib; et no itellir repetita i sequentib; ut. l. ij. i pn. ff. e. et hoc. §. Aut inseruntur sb eadez orde et intellir repetita ut. l. i. i pn. quicta. l. iij. §. q ait ptor ff. ti. i. ar. l. seye §. gayo ff. de fundo instruc. ¶ Sc'do casu qn qris de hijs que ptinet ad iuris dispoz tunc aut dicta in p'cedentibus sut contra ius coe et exorbitat a iure coi et no intelliguntur repetita i sequentib; ar. l. ad hoc l. iij.

§. vxori de le. iii. q̄ not. glo i l. ta
lis scriptura in fi. de le. i. facit
extra de regu. iuris. c. que a iure
li. vi. et qd̄ in l. i huius. ff. de
le. et p̄ hoc posset decidi q̄sto
quā disputauit ia. de bel. in
vno capite in statuto ciuit.
q̄ hz locuz in pītis et futuris
certe hoc exibitur a iure cōi
cū natura legis sit dare forma
futuris negotiis ut l. leges
C. de legi. q̄ in seq̄ntibus non
intelligeretur repetita et ita
dicit iaco. de bel. lz p̄ alias p̄
bacōes et eius disputacōez sūer
i auct. ut cū de appella. cōa p̄n.
Si uero a iure cōi nō exorbitat
tunc aut q̄rimus utrū intelligatur
repetita in seq̄ntibz capl'is p̄ris
et i̇telligitur repetita ut l. q̄ ad
modū iū. ff. ff. ad l. aquil. §. h
oc tamē capite et ista ad l. ac
quili. §. hoc tamē capite et j.
de adulter. l. mariti. §. hoc q̄nq̄
Aut q̄rimus utrū intelligatur repe
tita in aliis capl'is distātibz me
diatē a plibz aliis capl'is et non
intelligitur repetita ut i̇sti. de
rer. diuisio. §. itez lapilli et ita
ibi no. p̄ glo. quā no bn̄ et hoc
v̄m nisi p̄ut statī dicā i diuis
legibz sep̄ati. Sed p̄nīt aūt q̄n
diuerse l. seu diuisa statuta c̄
vna lex p̄cedit p̄ modū regule
et in oībz aliis d̄. intelligaē repe
tita ar. l. regula eā ff. ez. C. de
iur. et fac. igno ex̄. t. l. de vno
q̄z. ff. de re iudica. vbi po' ita
q̄ i vno q̄z iudicio dz p̄s curare
supplemēt. l. ij. C. de sen. ex p̄i
re. q̄ tradit forma qualit̄ ferat̄
sn̄ia et nō repetit de cetacōe p̄tis
certe illud intellr̄ repetitū q̄r i
alia l. p̄ modū regule ē traditū
et p̄ hoc disputauit Ol. vnaz
q̄z dicebat statutuz q̄ iudex te
tare q̄lz sn̄iaz cū cōsilio sapientū
deinz alio statuto dicebat iudex
in q̄stiōibz debebat procede su
marie certe intelligāt repetituz
q̄ iudex det sn̄iaz cū cōsilio sa
pientū q̄r illud p̄imū statutū p̄
cedit p̄ modū regule et tē aut
vna lex venit ad interp̄tacōez alti
et tūc omnia q̄ dicuntur i l. i̇t̄p̄ta
ta intellr̄ repetita i l. i̇t̄p̄tāte
ut l. inciuil. de cond. ac ēma
libe. eius et in auct. de filiis
ante dota i̇stru. nat. §. i. Si
uero vna lex nō procedit ad in
terp̄tacōez p̄ime tūc dicta i vna nō
intelligitur i alia repetita ut l.
i. ff. meminisse et §. quid tn̄ de

Hec actio

ueniet i sp̄i.
Adducitur glo. in hac l. signat ar.
contrariuz et nō soluit. vide glo
q̄ incipit sic. j. ibi. §. ar. contra
Sed hic agit̄ de dn̄o ibi de re
alterius iuris qd̄ quis hz ex re
uel iure ar. ff. de furtis. l. si ve
diderō §. i. non habentiz alia.

Docet

facit ad ea que dixi in l. detun
ciasse §. quid tn̄ j. d' adulte. dic.

Non procedit

fuit i de hoc dic ut l. qui ea mente ff. de furtis.

Quod du

Oppo et dicatur q̄ sufficiat tenerit im
petracoz uiolētiaz p̄ussi

ut l. cetere. §. i. ff. de precari et ibi no.
so. intellige q̄ ibi fuit vi possessuz
aliquid mobile. itaq̄ cadit i viaz
furti alias secus ut in q̄tarus.

De incen. ruina nauf.

Pretor dicit̄ hic d. p̄nu
re dedisse dicit
Cicero. utrūz sufficiat
dicere tantū. uel req̄
ratur probatio. Ro. q̄
dicat dicatur scandi
et probabr̄ ut no. ff.
ti. i. l. p̄tor in p̄n. et l. i. i p̄n. ff. si
qua pau. fecis. dicit q̄d ē v̄m et me
ti tene ad multa.

Ex incendio

No. q̄ dicto ex. hic sig
nificat causam remotā q̄ dicitur em ex incendio. i. p̄p̄
incendiuz regulr̄ ē q̄nz
q̄ denotat causaz proximā ut l. no
dubiū C. de legi. et l. i. C. si ser
ex' et l. eo ope i fi. ff. de peculi. f̄
de dicacōe de. ut l. i. §. nūc videas
ff. de condicōe. et c. eman li. eius
Sile in dicacōe de q̄ notet cām re
motā. ff. de cap. infec. l. si finita.
§. i. ibi de eo ope tē cū glo. sua
licet regulariter denotet caz p̄riaz
ut. ff. dixi. Vltimo iste t̄x. q̄ ad
modū cōsueuit i̇duci ad q̄ōez
de equo uulnerato in bello qui
postea moritur in ciuitate an debeat
emendari stituti si esset mortuus
in bello sm̄ pactū factū cū stipe
diariis. et hic ē ar. q̄ sic facit
l. aut lex. ff. ad l. acquili. et l.
huic scripture e. ti. et l. dapnū
infecti §. sabini. ff. de dap. i̇fec.
ita dicit dy. Vltimo vide q̄
sup̄ isto t̄x. si suspicio q̄ capit
no. q̄ re. ibi §. is quoq̄. Sed dic
ut ibi q̄r ibi i odiū denūciatoris
supuenientis Item ibi. §. quod de
so. dic ut ibi Item ibi. l. siquis
et l. quamuis. ff. ibi ē legis sus
picio. hic hoīs nō hn̄s adminiculū
iuris ut j. de penis. l. absentez
dy. Item ibi sed si solues. dic
q̄ ibi loquitur in accusacōe crīnali
hic in actōe ciuili bartholus.

Item aut pretor

in fi. eiusdem l. se. No. q̄ q̄n ad aliq̄ actuz
requiritur certus locus et certū tp̄s
dz illud probari ut hic q̄ tene mēti

Quo nau.

Excide No. q̄ ablatiuū absolutū
licet sint p̄teriti tp̄is ve
rificatur in p̄nti. nād
hic itate naue expugnata et tn̄
sufficiat si fiat dū expugnatur
qd̄ tene mēti

Si enim adiect

No. q̄ i̇ q̄ recipit
exbānitum ignoranter pena
statuti nō tenetur ut hic p̄ hoc
j. de receptac. l. ij. et j. de pen.
l. incitodaui. et q̄ i dixi

Quod aut pretor

dixit §. in
telligatis sm̄ q̄ habuistis in l. siquis.
§. ē et alia. ff. q̄ vi aut clam.

Senatus

vide glo. que incipit tunc

Pedius

Quid p̄
No. tex ibi neq̄ autez
durius. No. ex hoc §.
q̄ maleficiuz estiat
quātū et leuius respectu rei rapte

Item r̄spectu rei rapientis ¶ Oppo. c̄a
pmū q̄ plus puniatur nobilis q̄ igno
bilis ut. l. ꝓspiciēt C. de epi. ꝛ cle.
glo nō soluit. Tu dic ꝑ Cy C de
suma tri. l. fi. et dicitur ꝗ. de peīs
l. quemadmodum. ¶ Q̄ro qualis
est processus contra istum rapientē
ex naufragio q̄ abstulit rē tale
et de tali valore nō apparet q̄ pe
na erit imponenda quare cōstat in ē
q̄ rei valor pona in processu ut
sim⁹ certi utrū pena maior uel
mior debeat īponi. ꝛā si nō appo
nitur rei valor tūc assumim⁹ pena
q̄ ē minor ut. l. ꝓfes et. l. īꝑp
tac ꝗ. de penis et. l. hoc em̄ ß. de
suspec. tuto. qd' tene menti ꝓp
statuta hui⁹ ciuitatis q̄ lymitat
penā actionis furti s̄ȝ valore rei sbiecte

Aquis Iacente
¶ Ro. hinc. ꝟ. Tu habes
q̄ ex naufragio dicitur fieri
qd fit trepidacōe naufra
gii. et sic parum ante naufrag
iuȝ ut ß. l. proxi. Itē q̄ fit in
ipō naufragio vel statiȝ post ut
hic et eādem intellem hic ista
uerba inte naue expugnata. hoc
ꝑcipiuȝ ꝑtinēt tpris. et tn̄ req̄r
q̄ fiat in ipō actu vel modicuȝ
ante. vel modicū post ut hic qd'
ē mirabile. non dico nūc plus
ista sufficiant nūc ad pns.

Nequid ex. In ꝑma
ꝑte hui⁹
rescripti dicit q̄ possores
locoruȝ ubi fit naufragiuȝ
nō dȝ aliquid recipere ꝛ
ab eis pōt repeti. ¶ Q̄ro in
quātuȝ cōtra eos detur istud in
dictuȝ. glo dicit q̄ in quadrupla
si ipsi rapuerunt ut ß. e. l. i. ī pn.
¶ Q̄ro quid si illi quoꝝ opa ute
bāt coloni et alii positi ad custo
diam illi⁹ agri ul' recipiunt qualē
dni locoꝝ tenebuntur. glo dicit q̄
forte eodem mō ar. ī sti. de ob. q̄ ex
quasi delic. ꝟ. fi. Istud plȝ michi
nā dni nō tenentur ex delicto suoꝝ
familiaꝝ. nisi qn̄ ipsi delinquūt ī mi
sterio in quo eoꝝ opera utebantur
dn̄s ut si publicani ꝓposuit familia
ad exigendū vectigal tenetur nō
de alio ut. l. i. ꝟ. familie ß. de publie
Item ille q̄ ꝓponit aliq̄ cauponeȝ
tenetur de delicto fcō in caupona
sicut illud deliquid ꝑ titlȝ furti
aduer. nau. vnde puto q̄ de fcō
colonorū nō tenetur dn̄s. sȝ si ponens
aliqueȝ eē ꝓpositiȝ ad custodiaȝ
totius territorii ne committatur fur
tuȝ et robaria tc̄ tenetur de fcō istius
rapientis q̄ȝ deliquid circa id ad qd'
ē ꝓpositus ¶ Sȝ q̄ro an dn̄s
loci teneatur de robaria ibi fcā
ꝑ extraneuȝ. glo dicit q̄ sic si
fuit sciens tenetur ī simplū q̄ȝ dn̄s
tenebatur ad custodiaȝ sui loci ut
l. i. ꝟ. i. C de fal. mo. et de hiis
qui la. l. i. ꝟ. dm̄ etiā pdioꝝ. vi
de glo q̄ est multū nobil' ¶ Re
uoco in dubiuȝ utrū dn̄s teneatur
de robaria facta ī suo territorio
¶ Itē q̄ro de uilla uel de ca
stro cōmitatus an teneatur. tex et
glo. ī aut. ut nulli iudice ꝟ. qm̄
uero coll' ix dicit q̄ nō et ibi
hoc videtur tenere dn̄s ꝗa de bel
Angiuȝ v̄r iste tex glo hic vide.

distinguit mirabili q̄ sciens teneatur
in simplum ignorans nō quasi tenea.
ad custodiam ut dictum ē q̄ exa
minem⁹ primo ī eo q̄ dicit dnm̄
teneri de quo dn̄o loquatur hic
an de dn̄o possessionis vni⁹ dcy ꝗ
forte rustico an de dn̄o ville ut
de dn̄o castri uel ville. vel de
vniusitate ipā tex hic vidr̄ dicē
de dn̄o agri dū dicat ī c̄ta fines
agri et ꝗ. sequitur a dn̄o q̄ po
sset tc̄. Credo q̄ de utroq̄ȝ posset
intelligi de dn̄o agri si ipse est
sciens. intellige et prohibere va
lens ut. l. i. ī fi. ß. si famil fur fe
dica. et ideo si ipse erat hō ita mo
dice potēcie q̄ hoc prohibere non
poterat nō tenebit. Eod' mō dico
de dn̄o vniusali castri uel ville
uel de ipā vniusitate si sciui ē sciētib⁹
et prohibere ualētibȝ q̄ teneatur
ī simplum ut hic no. q̄ ē mirable
q̄ alias sola sciencia nō facit q̄
teneri de maleficio nisi ītueniat
iussus ut ß. si famili fur fe di.
l. i. et ibi dixi. et. l. si sacte de pa
ricidiis. facit ad hoc C de heretic
auct si vero dn̄s tpalis et ī eccl
liqo vniusitatez. hoc scire qn̄ ma
lefiiciū ē factū ita palā q̄ ma
ior ꝑs vniusitatis scivit ut. l.
q̄ maior ad municipal et. l. a.
ꝟ. refertur de regu iur. ¶ Sȝ tu
dicis qualr̄ iudex ad tex qui di
at ī c̄tra fines agri. R̄o agri. ī. ville
si ī. l. sciendū. ij. r̄o. qui sat' ag
vel accipiat ꝓpe et sic agruȝ ueniȝ
dico. vides ergo qualr̄ tenetur de
iure cō. sȝ ī multis ptibȝ sunt statuta
de hoc q̄ tota comunitas teneatur
emēdare dampna data in eoꝝ tirto
rio. ¶ Q̄uero tūc qn̄ agr̄ q̄t vil
laȝ uel tōtā dnm̄ q̄l' ꝑbabitur
dāpnuȝ cōtra eū dicit quidā per
imitatiū ut. l. si qn̄. C. vnde vi. dic
determinant ꝗtrariuȝ. q̄ȝ illa l. loqr̄
qn̄ agitur cōtra ipsm̄ deliquētem
secus qn̄ ali⁹ conuenitur ex q̄ si
maleficio ꝓp alteri⁹ delictū ut ß. qn̄
ex fac tu. l. i. et ibi ꝑ dy et ꝑ Cy
ī dicta. l. siquādo C. vnde vi. dixi
uobis ī. l. i. ß. aduersus nau. ꝑ
babitur ergo eod' mō que ibi dixi
¶ Q̄ro qn̄ tenetur villa. utrū tea.
quilibȝ. de villa ī solidū tenetur
videt. q̄ sic q̄ȝ in delictis quilibȝ
ī solid' tenetur ut. l. siquis id q̄ ꝟ.
fi. ß. de iur. o. iu. eū sy. dy te
tiamit ꝗtra q̄ȝ vno soluēte omēs
liberantur q̄ȝ ex delicto alteri⁹ tenetur
ut. l. ex maleficiis ꝟ. ut q̄ȝ ß. de
acti. et ob. ¶ Sȝ q̄ro ī vniusitate
dȝ īponi collecta pro soluēda ista
ꝗdempnac. qualr̄ īponetur an īpo
netur ꝑ solidū et librā. an ꝑ ca
pita. et vidr̄ ꝑ capita q̄ȝ vni⁹
cui⁹ q̄ȝ par delictū ē ꝗ tc̄ ut. l.
siquādo C de epi ꝛ cle. ¶ Cōtrariuȝ
q̄ īponatur pro quantitate patrimonii
facit. C. de pri. l. i. li. x. et de mu
l. fi. xi. li. et hoc dicit dy ee ve
Itē vr̄ tenere spe ī ti. de rap. ꝟ. i.
v. sȝ pone vniusitate Tetigi ī l.
aut facta ī fi. ꝗ. de pe. plenius exa
minaui ß. de re iudi. l. iiii. ꝟ. si
actor. ¶ Nūc ad v̄. de iis ac
et oppo. de l. pediuis. ß. e. ti. R̄o
ibi loqr̄ ī eo qui semel tantū ta
le delictum ꝗmisit. Ille v̄o q̄ plures

puietur tamqz latro vt hic et .l. capi
tolium §. famosos .ff. de penis Pre
dicatur hic facilior sit probatio de
hoc apud pfectos testari Quero
qualiter fiat ista testacio dicit glo
quia dz hoc coram testibus notificare
hec exposicio nō videtur vera quia per
notificacionem factam presentibus testibus
maleficium nō probatur ut C. de
metu ad l. metum nō iactacione sed
tex hic dicit hoc debere fieri ut
sit facilior probacio ideo alii intel
ligunt hic testari id est apud eos
testes producere et sic erit casus
specialis quo testes produci ante lite
contest quod satis placet ar. C. de nauf
.l. de submersis. vbi dicit. quod iste
cause dz examinari leuato velo
hoc est summarie Dic hic vel
victi vel sibi fideiussi ad presidem in
mittitur Quero de quo preside
hic loquitur dicit glo de preside
cui subest actor et sic est casus special
in quo reus sequitur forum actoris
doctores dicunt contra istam glo quod re
mittitur ad presidem eius loci in quo
deliquit secundum Jaco de Are et pe.
et Cy. refert C. vbi de cri. agi
oportet. auctentica qua in prouincia in
ini. quest. quod magis placet Cy.
tenendo lecturam glo. allegabat
istum tex ad questionem Ciuitas ista
facit statutum quod grauiter offendit
pusillum inquantumqz per te mundi
possit puniri hic an valeat tale
statutum determinauit quod nō quia fa
cit statutum de eo quod ad suam iuris
dictionem nō pertinet fallit in casu huius
.l. secundum lecturam glo. facit quod no. per
Inno extra de foro compe. c. signi
ficasti Tu dic prout dixi plene in
.l. auctores prolocuturis. C. de summa tri. in
repeticione mea. Oppo. quod de dap

12 Reus nō preciso teneri
nō debeat cum nō fuit
in culpa sed hic fuit ca
sus non pot puniri ut
.l. contractus .ff. de regul. iuris
gen. re. So. hic consequitur retinendo
quod iure actionis consequi non possit
secundum Dy. facit quod no. in l. celsus
§. sed et si retentio. ff. ad exhiben
et est racio quia cum quilibet sit in
pari causa pocior est condicio re
tinentis ut .l. si seruus §. sequitur
ff. ad .l. acquili Volt est
mar. l. ista. quod si inueniero pecus
tuum dans michi dampnum in meo
quod possum ipsum retinere sed de hoc ha
beo casum quod nō pot retineri in .l.
quintus. ff. ad .l. acquili et est ro
quia dno prohibitum est consultum alia actione
quam per retencionem

Qui edes Oppo. ff. e. l.
si fortuito So
intellige hic casum culpa
tamen precedente Cir
ca materiam huius .l. qualiter
imponatur pena incendiariis Cy
pone distinctionem satis longam
in .l. data opera. C. qui accusa. nō
poss. So quod pro culpa imponitur
pena criminalis dixi in .l. in spici.
§. deliquit .ff. de penis

De iniuriis et fam. libell.

Iniuria Iniuriarum
Oppo. quod actio ex delicto pro
oritur. ex re nō ex verbis
ut insti. de obli. que ex delic
nascun in prin. So quod ibi dicitur
ex re dic id est ex ipso maleficio
Et si forte Nota quod quandoque
infamiat defunctum est iniuria heredis
Usque adeo Oppo. quia iniuria fit
in volentem ut .l. i. C. de rapto
virgi. ibi siue volentibus et So
ibi ideo quia presumitur seducta et
decepta ut no. per Dy. in c. scienti de
regul. iur. li. vi. Quero pone
quod iniuria est remissa per patem
utrum potest accusari criminaliter vel
iudex inquirere ut imponat penam
applicandam fisco videtur quod non
ut .l. nō solum §. i. ff. e. ti. et in
.l. si de iniuriis §. fi. ff. ad syll. l.
iii. In contrarium est veritas presentis tex
quia remissio prodest tantum quo ad
actionem competentem ipsi remittenti se
cus quo ad vindictam publicam
facit .ff. ad .l. iulia de vi publi.
.l. qui cetu § qui vacantem et de
pactis .l. integer. §. si pacisca
et ita tenet Dy. Sed quero
prout dixi quando iniuria est remissa
quero quid si ab principio in ictu se re
cepit alapam vel aliam percussionem
volutarie an potest quis hoc accu
sari ad penam applicandam fisco
videtur quod nō quia in volentem nō fit
iniuria ut hic et .ff. e. l. iii. In
contrarium facit iste tex in prin. Vi
dete ista est veritas quia sicut quis pater
inferri in corpus suum id quod de iure
pati nō pot ut aliquid per quod corpus
suum scinditur vel os frangitur
vel simile hoc enim sibimet fieri
puniretur ut .l. fi. §. siquis autem
.ff. de bo. eo. qui sibi mor. Eodem modo
nō pot alii hoc permittere quia nemo
est dominus membrorum suorum ut .l. liber
homo ad .l. acquili isto casu po
terit criminaliter accusari ut hic et
ar. dictarum legum. Quandoque quis permi
ttit id quod licet sibi permittere ut
sibi detur alapa vel aliud per quod
corpus nō frangitur neqz destruatur
et tunc nullum esse maleficium et
ideo nō posset accusari ad vin
dictam publicam ut .ff. e. l. fi. sed consue
euus sibi preiudicat quo ad ciuilem
actionem iniuriarum et ita loquitur hic
Dimisit enim filius se se hic
tueri quod nō poterat facit quod no.
Gui. in .l. si unus §. pacta que tur
pem. ff. de pact. Dicta vera si
voluntas adest tempore quo patitur
Sed quid si ab inicio adest volu
ntas sed tunc cum patitur abest
voluntas verbi gracia permittit tibi
rusticus quod si eum inueneris in
vinea tua possis eum verberare
certe tempore verberacionis nō adest
voluntas ideo tale pactum non
valet ut .l. nō est singulis .ff. de
regul. iur. et .l. generaliter ff. de
v. obli. quando continet turpem §. quod ma
leficium posset committi Et per hoc apparet
quod questio consilii que est presens est
contra ius valet quod offendens dz se
ponere in manibus iniuriati et quod in
imicus posset ei facere signum
in vultu nam nō pot se de iure

comittere in manibus tiranni et
pati hoc in corpus suuz de hoc est
expressum extra de sen. exco. c. cogitat

Denique iur opp. vel po. insti. de ppe
et tempo. acti. si no auc occe hec iur

Item aut no. q licet i glo
filia famil. siet nupta adhuc remanet in ptate pa
tris ut hic. et. l. si uxorem. C. de
odia inser tamen transit enim in ptate
mariti quo ad opa et officia ma
rialia ut no. i. sa. ad tertull. ff.
ii. Queritur quid si fiat iniu
ria clerico an competit actio epo
uel si fiat iniuria ciui an compe
tat actio ciuitati videtur q sic
qz dni iniuriaz patiuntur p cleos
ut extra de re iudica. c. ad ap.
et ibi glo sup vbo offende. li. vi.
In ptum vero decidendum q aut
fit iniuria famulo in contumelia
dni / dico in contumeliaz epi vel
ciui in contumeliaz ciuitatis et
tunc dno competat actio iniuriaru
ciuilis quasi pro iniuria illata
sibi ut j. e. l. item apud labeonem
ff. pe. et si. ff si no fit i contumelia
dni tunc secus ut ibi / criminaliter aut
bn posset dns accusare qz sua
interest Item si fiat iniuria co
lono de hoc p Juno extra de appel
lac. c. dilectis. i. de sen. exco. q appel.

Illud No. ex ibi cu
enim re. Item no.
ex ibi aut cum certa
re istam. l. habes ca
nonizatam xv. q. i. c. illud
No. hic licere hoibus inuicem
certare et hec i. l. si fur fructus
ff. si quis in colluctacione. ff. ad
l. aquili. Queritur glo utrum
in dubio presumatur fieri proiiciu
glo q non nisi probetur hec i
l. si non conuicii. C. de iniuriis.

Si quis No. huc casum
et est racio quia
non habui animum percuciendi te
Item qz dabam opam rei licite qz p
cutere uolebam fuuz meum Sz
quid si uolens pcutere illum
quem no licebat michi i pcutere
percussi te cogitabitis

Ex corne. Oppo. q ha
bebat locum
actio iniuriaz in istis
casibus ut j. e. l. ff. i. d
glo fatetur contra q i ita
et illa actio habeat locum ff et oppo.
qz ista est superflua ut in prima
constit. C. ff. quibus So. ista non
e superflua qz inter istam et illam
multe sunt dries ut glo dicat Vl
vemo ad sm caput. ad v. qua.
l. dic hic pprius. ve eorum contra
l. no facile ff. gradus So q hic
dicat pprius. ue eorum no refert
ad affines in qua no e gradus
ut dicat glo. Item oppo. ff. de
iudiciis l. et in priuatis et de
arbitri. l. qm etiam So. dicit
quidam hic in criml ibi in ciuili
Certe ista actio etiam e ciuilis
ut videbitis j. e. l. preter ff. i.
Dic ergo q hic loquitur qn a
git de delicto qsso circa psona
quo casu siue ciuilr siue cria
liter agatur no pot ee iudex co
sanguineus vel affinis ut hic
ibi qn de tali delicto no agit
et e racio / fm glo qz qn fit i
iniuria vni de cognacione toti co
gnacioni videtur fieri p qua glo
facit ff. de lib. ca. l. prima circa
fe q no Et p hoc dicunt q licz

consanguinei possint ee testes pro
consanguineis ut no. i. l. pa
rentes C. de testi. et l. l. iuli.
C. de testi. tamen in tali crimine tes
tis ee non potest qz videtur esse
testis in causa sua / qz oibus vi
detur iniuria p hunc textum co
tn dicat fieri iniuria toti co
gregacioni cognacioni ut p hoc
cuilibet competat actio iniuri
arum ciuilis / qz no competit nisi
ei qui eum hz in ptate ut. ff. e.
l. i. i fi. ff q propter hoc adimit
teretur ad accusandum criminaliter
licet crimen sit priuatum / teci
gi in. l. vltima. ff. de priuatis
delictis Oppo de l. senatus
ff. de off. presi. So ibi i sub
sidium usq ad litem contest pot
ee iudex ne actio peat. Vl
timo facit hec. l. q ptate non
posset ee iudex de iniuria facta
familie qd dic ut dixi j. de
penis. l. qui forte ff. i. Ali
autem formetur libellus in
actione iniuriarum ex l. cornelia
dicam j. e. l. iniuriaz estimat.

Domum Dicit hic hos
picio quam j.
pri. in fi. So intelligatis hic
receptus non tamen ad mo
mentum ff ut ibi habitaret
p tps Ex quo no. q no soluz
dns domus hoc e principalis ha
bitator domus et caput familie
ff quilibet de familia pot aliq
prohibere ne ingrediatur domum
et contra ingredientem eo iniuro hz
actionem ex l. cornelia Oppo
ad id qd dicit de colono. j.
pri. ff. So hic loquitur qn co
lonus habitabat in fundo conducto
secus si non habitaret ut l. pri. ff.

Situm in fundum
ille. ff. dicit pro ponit dictum la
beonis / pro ponit reprehensionem dicti
tercio ponit vnam detractionem ge
neralem contra pfissa sua ibi Ego
puto / iij. ibi tamen age Primo
oppo. ad dictum labeonis et vi
q quis possit hre domicilium
in pluribus locis vt. l. assumptio
ff. viii. j. ad municipal. et. l.
si quis a pluribus So dico q
labeo qui dixit quem no posse
hre domicilium p oes villas su
as / intellexit de habitacione qz qs
no pot habitare in pluribus villis
no intellexit de domicilio, put
accipitur in ti. ad municip. Vl
si de illo intellexisset male
dixisset / et de hoc fuit reprehensus
vlpi. ut pz i exemplo de eo qui
e rome ca studiorum Item si in
tellexisset de habitacione simlr de hoc
reprehenditur ut pz i fi. Ad
primum dictum sum oppo et vide
q male reprehenditur labo qz
dns fundi locati no hz actionem
ex l. corne ut. ff. prox. ff. So
dicit quidam / hic fundus celebrat
p operarios suos quos mittebat
in fundum dicat hi. ff. celebrat
p colonum pretium vel ibi loquitur
de colono partiario / hic de eo
qui nummis colit / et iste solu
ponit. in glo sup vbo celebra
que solum pro habent in se com
munem dicunt q labeo reprehendit

in re sua / non in dicto. Alij dicunt
q hic dns colebat p se. C. prox. p
alios et iste alie so. poni. in glo
sup uerbo non posset. Tu dic sm
Jaco de aren. no refert p que co
lebatur. sz C. prox. loqtur qn co
lonus habitabat in fundo. ideo
sibi competit ista actio. sz hic loqr
qn colonus no habitabat in fundo
sz ibi dns quoqz habitabat. ¶ De
nuo ad v. domus et oppo q sco
laris habeat domicilium ut. l. ij. C.
de incolis. Co dicit glo contrarium
loquitur qn scolaris stetit p de
cennium. Dy dicit q hoc no e vm
q etiaz si p mille annos stetit
scolaris qr hz animu reuertendi
ad domuz / et sic nuqr ad locu
studij uidetur constituere domi
lium ar. de le. iij. l. qsitu. §. i. et
l. nichil. ff. de captiuis. Videte
spec. vr tenere glo maxie i ti.
de reo. §. i. v. porro scolaris in
dic quiz e certum q scolaris figit
sedes suas nec hz animu recedendi
et sine dubio constituit ibi domi
liuz ut. l. domicilium. ff. ad muni
cipal / quiz e certu q hz animu
recedundi tunc si p mille annos
steterit non contraheret domicilium
sm Dy et bn. Cu nz e dubiuz
et tunc ex cursu x. annorum psumi
q inde uoluit recedere / et ibi
domiciliuz contrahat / et hoc tenet.
¶ Vltius venio ad vltimu dictum
et vide q in vltimo dicto lalo
bn dixit. nam habitatio perpetua non
pot ee in plurib locis / sz hic requi
habitatio perpetua. hoc e no ad mo
dicum tpe ita exponitur. C. furti
aduersus nau. l. i. §. fe. Ex h
concludo q si i qbusdam locis habitat
in estate / i qbusdam in hyeme et
in qbusdam i vno anno / et i qbusdam
in alio et sic incidentr i illam
habitac hz actio ex l. corne. ¶ Op.
qz istud vide contra id q hic di
cit q ad meritoria uel stabula no
ptinet qz in hijs q habitat ad tpe
Ro. in meritorijs i stablis no re
qs stare ca habitandi et gescendi ibi
sz magis ca lucrandi et laborandi
to reassume sic. Aut eiz e domus
in qua quis perpetuo habitat / et
pisti sine dubio hz locu l. corne.
ut in §. domuz v. et si domus
competeret tn ista actio alti ibi
habitanti colono vel sitr ut ibi. Aut
daz e domus i qua quis habitat ca
laborandi et querendi no tn ibi
quiescat cu familia sua gescat
aliter lz no tunc gescat / tn ibi e in
troitus / et hz locu ista actio ut
§. isto. ¶ Vlt ista ma induc
in. ar. ad duas qstiones / pa dicit
statutum si qs fecerit insultum ad do
muz alterius puniatur certa pena
certe domus intellr ut hic dr faciat
l. qui domu. ff. de adulterijs / et. l. i.
§. domu. C. de alea. Sa qo est
pitter i qbusdam a iur et etiam a
statutis ut citacio fiat ad domu
mo quit uarii citaco fca ad sta
cionez ul apothecam valeat. hic vr
tex q no in v tm igr ad introitu
et e tex expssus i l. i. §. i. C. de
libe agno. ¶ In contrariu facit. ff. e.
l. apud labeonez §. conuiciu uero
sz ibi soluam. ¶ Haec. l. Qro utrz re q
sit hec insinuat

sibi delatum referre vr q no in. l.
marcellus. C. de iurim amota. So
quedam sut delicta de qbz pot ee
certus reus et non actor ut de fur
to / et isto casu reus et no actor pt
de furto referre actori ut l. in
marcellus / quedam sunt delicta in qb
vterqz pot ee equaliter certus ut
i iniuria fca de die in facie i tc
pot equaliter referri ar. C. de iu. iu.
l. delata sz si dicetur iniuria fca
de nocte uel de retro ul p proiectioz
lapidis / et sic a longe / ita q actor
no pot ee certus de hoc ut i
in criminalibz possit iuramentu deferri
no. p glo. l. in. C. de iur. iur. / et
l. maritus. ff. de qoibz. ¶ Vltio
hec. l. facit q in criminalibz certat qs
i udere posicoibz tetigi i l. in crimi
omnes §. recte. C. de furtis / plenius
dixi in l. maritus de amo /

¶ Si quis libellum

Hic ponitur de sa pte rubrice
po ponuntur vba senatusconsulti
so exponit aliqualr illa vba i l.
q senatus. ¶ Oppo. i §. isto dicit
q de ea re agere liceret / et sic
innuit q e actio al sz i l. q sena
tus dicit q e accusatio crialis
So. expone hic agere i. accusare
sm Jaco. de Are. ¶ Queo circa
istum §. si qs liber / dicit hic ei q
iudicasset datur premium / qle dz qs
iudicare / sufficit ne ire ad iu
dicez vl ad notariu / et dicere sibi
certe no / na iudicare dr qs accu
sando ut. l. iudicasse. ff. de v. sig.
q tene menti pp multa statuta.
¶ Ad. l. q senatus oppo / dr hic
q e publica accusatio ex hoc sena
tus consulto. Contra qz no numeratur
i l. i. de pub. iudi. So. ut ibi dixi
¶ Item oppo q actio ciuil p crialem
no tollr ut. l. vlti. C. de ord. iu.
So. ibi intemptata. uerissim hoc
est vna ab vno alia ab alio. sz
hic utrz ab vno e. ¶ Item oppo
C. qn ciuil actio cri preiudi. l. i. et
l. ij. §. i. C. vi bo rap. sm lec. Jo.
So. hic loqtur qn ciuilis intentata
ptinet ad vindictam / ibi qn ciuil
psequitur rem familiarez probi. ff. l. pr
§. i. et ibi satis dixim. ¶ Vltio
ex hac. l. no. q quotiescuqz e crimen
qd no committr in certa psona te accu
sacio competit cuilibz de pplo si dic
statutum q cuicuz male dixit deo
vel portauit cultellu ul iuerit
de nocte ul silia q no committur i certa
psona dixi in l. i. ff. de pub. iudi.

¶ Pretor. Oppo. q precedens
libellus inceptus
vt. C. l. pri. fallit ibi
ubi no cogitur dicere
psonaz passi iniuriaz sz
psona inferentis iniuriaz dz expdici
ut hic ista e natura. Alij dicunt
ibi in actione / hic in actione ciuili tru
ffa est. na multo magis in actione
criminali dz quis ponere certu vt.
l. libellorum. ff. de accusac. Alij dicunt
q dz hic certuz §. genus iniurie q
in idem recidit cum prima. ¶ Q
ro utrum qn de delicto agr ciuilr
debeat inseri locus et tpus sz for
ma. l. libellorum de accusac. Ros
qn formatur libellus sup actione iniu
riaz no ponr locu et tpe sz qn
format libellum in actione l. aquilie
spec in ti. de iniurijs et damp da.

ci formas libellu in acte iniuriaru
ponit locu et tempus s3 cu format
libellum in acte legis aquilie
de dampno dato non ponit due hy
in l. si non conuicii C. e. ti n. et
in l. si non conuicii de iniurijs
tigit ubi ponit mam de i iuriis
Tu dic qncuq3 agitur ciuiliter
aliqua acte que infamat tuc
debeo ponere certum ponendo tpus
et locum ut hic et l. idem exigit
ff. de dolo et in c. tue extra de pro
cura et intelligo si infamat de
iure uel de facto hoc dico p yma
q includunt q eciaz in exp cotinetibz
delictu inferat locus et tpus ut
extra de testibz c. prium li. vi ad idem
in l. i ff. de excep s3 sic actiones
alias no infamat tuc no cogitur
quis dicere loci et tpus qz cessat
racio hui l. et l. idez exigit ff.
de dolo nam tex dicit qz qui fa
mosam acto' re et sic e eadez
racio qz no e famosa q i aliis ci
uilibus descedetibz ex cotractibz i
qbz non insitur locus et tpus ut
l. i i prin. ff. de edendo et q ibi no.
in glo magna Et ex hoc seq
q cu actoes descedetes ex qsi ma
lesicio non i famet no e ncce q
inseratur locus et tps pro forti
verum e q psona delinquetis i
seratur in libello hic quasi agr
ex delicto non cogor certaz psoz
delinqntis exprimere ut l. licet ff.
pe. ff. nau caup sta et q ibi no
faciat ad hoc l. sicut excep. ff. in
hac acte e q metus ca.

Si dicatur bon9 e. s. i. te et sollemis
et diuiditur in ptes quatuor
po ponit duas qoes et rnsioz
se opponit et soluit tcio ponit
alias qoz et rnsiom quarto silr
ponit alias qoz et rnsioem ii ubi
cogn in ibi quid ergo de l. iu
ibi quid ergo siquis pma pe lo
qt vnomo sm glo aliomo s3
Jaco de Are. ut ii et tertia pte lege
vniformiter sm oes In quarta pte
legitur duobz mois s3 glo iu
mo sm Jaco de Are et sm glo
Iste s. hoc dicit Si actuz e
acte ciuili que copetit ad
vindictaz tollit accusaco crimal
secus si ad rem familiare ciuilr
sit actuz h. d. Oppo ff. vi
bo rapto l. ii s. i. et C. qn ci
uil actio cri pudi. l. i. Sed ha
betis in tex hic loquitur qn v
truq3 copetit ad vindicta Ibi qn
altera prosequitur rem familiare
dy ff. l. proxi dicit sic no est
dubiuz q oes actoes crimales
sut prodite ad vindictaz vel li
tigacio s. q illicite ff. de publica
et l. vlti ff. de pcari pena de
lic et de furti l. vltia et I. e.
l. vlcia s3 de actoib, ciuilibz du
bitatur Sed dic aut agitur
p delicto circa re estimabilez com
misso et non dicit prodita ad
vindictaz s3 ad psecucoz rei uel
dampni rei familiaris lic pone
delicti detur ut in acte vi bono
rapto et l. aquil et furti aut
agr p delicto circa rez i estiablez
comisso et tc dicit prodita ad
vindictaz ut i acte iniuriaz
ut hoc s. et ff. l. pxi et l. pe
nales ad l. fala ita dicit dy hoc
dupliciter in po mebro vidz qt
casuz huis s. nam hic agr de

delicto circa sum3 comisso Et tn
si agitur iniuriaz dicitur petere in
vindictam Item displicet in so
membro qz pro furto filij pot agi
actoe furti ut l. cum qui s. si
ff. de furtis et tn costat q ac
cio furti psequitur rem familiarez
ut ff. vi bo. rapto l. i. Cot dy
etiaz facit de libe. ho exhib. l.
iii. s. i. Dicas ergo ut dicit g.
nra nobilis in l. ii. s. emancipat
filius ff. de collac. na quiz ago
ad estiacoez cotumelie i iurie
qz dico pro tanto nollez ee passus
talem iniuriaz et tc dicit podita
ad vindictaz Aut agr ad estiacoz
dapni simplicez. vl peto illaz
estimacoez duplari uel quadr
uplari et tunc dicit prosequi
re familiarez hoc pbatur expsse
hic in v. quid q. de l. na cu
dapnuz sit diminucio patrimonij
et rei familiaris ut ff. de dampno
infec. l. dapnuz cotendo q. psequi
emendacoz dapni prosequitur
rez familiarez. Oppo ad v.
quid ergo et videtur q i acte
iniuriaz veniat estiacio dapni
ut C. e. l. dam Solue ut di
ca J. e. l. itez apud labeonez
s. siquis seruo ista e lectura
qua glo tenet in ult. Ro h
s. glo ponit vna aliaz lectura
quaz no prosequor qz nullus
est effectus ista lectura glo
licet in se sit vera tn no app
laudet lre na lra no querit utz
si actuz e vno iudicio possit a
gi alio ymo pro constanti ponit
q no possit actio agi alio s3 p
vnuz alteri preiudicari s3 q. tex
e an pretor debeat hoc pmitte q p
ponatur accusacio iniuriaz
p qua puidicatur accusacoi le
gis corneliae et ideo s3 Ja. de A
re. b inter ista l. hoc intendit
no dz ptor pmittere actoez ci
uilez ppom p qua pudicetur
accusacoi ex l. corne de sica.
descendenti hoc dicit s3 eu v. at
cu solemus In hoc v. pot legi
vniformiter sm omes ut dixi
Item pot intelligi prosequendo lec.
Jaco. de Arena et sic pone casu
Rone est licitum intentare
pmo q iiult ciuilez uel cri
minalez ut ff. l. pxi et l. ii.
s. i. ff. vi bo rapto et C. qn
ciuil. ac. cri. pre. l. i. Ad hoc
induit Iul consultus in textu vi
de tex. ibi pu. exec. l. ad vin
dictam hois occisi Ja. de Are. in
v. quid ergo de l. no mittat
cau Oppo et vidr q possz
intemptare pmo q iiult ut
l. ii. s. i. ff. vi bo rap et C. qn
ciuil. actio. cri. pin. l. i. Ro.
ibi qn ciuil no pudicat in
viceim. Contra hoc oppo de
l. proxi Ego dico spale e i l.
corne. de sica et veneficiis ut
ptor no debeat pmittere itemptari
actoez ciuilez p qua ei pnidicet
secus si eet alia accusacio crial
et hoc probatur expsse hic i si
istius s. ubi i nuite q alij ac
cusacoi possit pudicari ptr
accusacoi le. corne de sica et hac
lecturaz puto veram i iuiussiaz

Nro declaracione. po no. an ille ti. C.
qui actio cum eo prem. habeat locum
in priuatis eo. hic tex facit q no
sed dic ut no. in dicta l. i. C. qn
ciui. acta eo pu. ¶ Quero que
est differencia inter accoz l. aquil. et
accoz iniuriaz glo dicit differencia
est in forma libelli qz qn ago
l. aquil. debeo exprimere etiam
quantitatem dampni. sed qn ago
accoe iniuriaz no debeo etiam
quantitatem exprime vide glo que
incipit et ideo cessat quaz no si
ista glo esset vera in ista libelli de
similitudine eius in eis dicatur
peto michi dampnum emendari
cuiuz dampnum no estimetur in li
bellis, videte id qd dicit de accoe
l. aquili non puto verum de natura
na accio legis aquilie competit
ad iterire, et qui agit ad interesse
no cogitur certam quantitatem exprime
in libello ut l. certi condiccio. ¶ i
no. C. si cer pe. et ego teneo i
l. quidaz et in l. stip no di sed q
di de accoe iniuriaz an debeat ex
primi certa quantitas dicam j. e. l. i
iniuriaz estimac. ¶ Preterea no.
hic in v. nec ferre eum ptor quo
iudex pot istuz libelluz sua aucto
ritate fiat. C. de iure do. l. si ex
neus et l. si finis. C. de his q
ad ecc. confugi. Item no q ista es
timac extra q iniuria no e a
ccoe pot opponi ante litez contes
¶ Circa finez huius. §. quero quid
si pr filio in ptate fecit accoe
iniuriaz. Certuz e q no pot agi
ciuiliter ut hic sed an criminaliter
poterit accari, puto q sic ar. l.
respiciendum. §. furta. j. de penis
et j. ad. l. pomp. de parri. p totu.

Qd autem

Ro. q alicui accoe
induat incertitudinem ¶ Ro no.
q incertitudo uiciat libelluz
¶ Oppo. q valz stipulo alternativa
ut l. ubi autez §. qui illud de
v. ob. et l. inter stipulantez §. si
stipulante e. ti. illud verum in
his que procedunt ex volu. contra
hendum. idem in legato qd consis
tit ex mera voluntate legantis. hic
in libello q datur inuito ¶ Ite
contra qz libellus et sentencia alternativa
admittuntur ut l. eu qui etiaz
in fi. C. de v. ob. et insti. de acci.
§. curare. Sed illud qn actor
no pot exprime ut l. ubi aut §. q
illud C. de ver. ob.

Si michi plures

¶ Oppo de l. non est nouuz. C. de
accib empt. glo non sol. Tu dic
q cogor omnes pponere in uno li
bello, tn ex qualibz sequitur con
dempnacio ac si pponeretur in
diuersis libellis ut de l. no e
nouuz et qd ibi no ¶ Oppo. de
l. illud. C. ad l. aquili. Ro aut
ex plibz accoibz sequitur vnus effectus
et ille solus punitur ut ibi, aut
sequuntur plures effectus et tunc
ex quolz punitur ita loquitur hic, et
p hoc §. iste induciz ad illa que
de eo q dedit alicui simul plures
alapas de qua dixi in l. pugi
pluria. C. de priuat delictis ¶ Qn
ergo aliquis est accusatus in vno
libello de plibus delictis an cui
libz delicto sit attribuenda distinc
ta summa in condempnacoe an pro
omnibz vna summa Cy ponit hanc
questionem C. e. l. si non conuicii i xij.
q. breuiter quicquid ipse dicat
puto esse verissimum q utrumque pt
facere hoc probatur expresse i l.

l. §. i. que sen. sine appel. re. ¶ Sed
quero q cum plures iniurie essent
simul facte tamen vna quarum e p
secutus postea vult prosequi in
aliaz, an possit, videtur q omnes i
iniurias cogatur ponere i vno
libello. hoc faciendum e reo po
stulante, sed si reus nichil dicet
tunc iudicium procederet in
diuersis libellis hoc posset pete
ar. C. pro hoc. C. iudi sol. l. ia
tamen §. pe.

Rem ait occidam

Or. hic
in fine si vulnus illatum sit quid
dicatur vulnus. Ro vulnus di
qn fit scissura seu separacio in
corpe. hic e tex ad lram. C. ad
l. aquili. si seruus seruum §. ru
pisse ¶ Sed quero, quid si solus
est tumor seu tumefaccio utrum
dicatur vulnus. Ro siquidez tu
mor cum ea sit facta scissura seu
separacio intrinsecus licet no app
eat. vel oportet q rupta q fiat
saniez tunc etiaz vulnus dici ut
dicto §. rupisse.

Sz et quouis

No. hic
tex q qn scinditur vestimentum di in
iuria fieri in corpus contra C. de
his qui deie vel effu. l. i. §. hec ac
verba. So. in illo edicto requiritur
q sit nociuuz corpi q no fit sci
ssis vestimentis. hic aut sufficit
iniuriaz fieri corpi q fit scissis
vestimentis, de hoc plene dixi i
l. licitacio §. q illicite. C. de publicanis

Non solum

Ro. q
i. e. que fa
cit mandato alicuius non
teneatur ut C. ad l. aq
uili. l. lib. ho. So. ibi in
psona que habebat necesse pere et
delictuz erat leue. dicam statim
j. in §. si mandato ¶ Quero utrum
iste qui mandauit alicui pati te
neatur iniuriaz ex l. corne. vel te
neatur iniuriarum pretoria. glo dic
q tenetur pretoria qz no facit di
recto sed p consequenciam ut l. lex corne
§. i. e. ti. no. glo q si statutum
loquitur de faciente no porrigitur ad faci
entez, quidam tn reprehendunt istaz
glo p l. sed si vnus §. seruus meus
j. e. ti. et Cy. tractat hoc C.
de accusac. l. no eo minus i. v. q.
dico q ista glo no dicit verum qz
primo tenetur directa l. cor. nam si
verba legis cor. respicias sunt scrip
ta i rem ex pte offendentis, in
psonaz ex pte offensi, sed i eo q
dicit pulsatum i personali acco
q e i rez ex pte offendentis vel.
aut qui aliter §. pe. et si j. q
vi aut clam. et l. hec verba j. de
adulteri. sed ex pte iniuriam passi
no continetur qui pati iniuriaz
p consequenciaz vt l. lex cor. §. illud. C.
e. ti. dicam tamen de hoc plenius
in l. no solum §. si mandato j. e.

Iniuriaz accio

Or. ti.
q accio iniuriarum sit ex delicto no ex bo
no et equo et dicas q ex pte rei
est equitas q ipse puniatur, et p hoc
dico q in obligacoe ex delicto est
obligacio naturalis. vel e de iure
gen. quod approbatur qz ex bono et equo ve
hic vides ¶ Oppo. q no suffi
ciat remissio pacientis tacita sed re
quiratur vtriusque consensus vel. l. po
ponius scribit. C. de negocg. So q
hic dicit e verum ab ipso inicio quo
tempore sufficit dissimulacio sola no
renouatur ad animum. Ex postfacto
uero requiritur remissio alterius
§. cum preciam pns. ita no. ist. e.

citra si vel aliter sicut ex aliено et
equo est inductum Ita eadem equitate
sola remissione et dissimulatione eius
sive presencia partis tollitur actio i
iniuriarum ab inicio uel ex post
facto Ita videtur velle textus hic
et per hoc dicit glo i sti e ti §
si quis si ais in testamento remisit
iniuriam et postea convaluit Q
non potest agere actione iniuriarum Q
ro contra hoc ego conveniens actione
iniuriarum facio ad mei defensionem
talem posicionem quod tu post illam iniu
riam receptam fuisti confessus tanquam
fidelis xpianus penitentia. tu confiteris
hoc an ex hoc sit probata remissio
iniurie Guil de accusacion i l si
tibi § quidam e de pactis dicit quod ille
litis est quod non videtur remissa actio
iniuriarum quia de necessitate ad salutem
anime sue non tenetur remittere actionem
iniuriarum sed bene tenetur remittere ran
corem quem habet in animo ad offendendum
ita dicit Gui. ego repperi in libro
summarum dicit in oratione dominica dicitur
nobis debita nostra sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris etc. ex hoc tollitur quod
sicut michi non dimittitur nisi petam
ita non teneor dimittere inimico meo
nisi petat Tamen hoc verum sit utrum
uel non, non affirmo, tamen si esset verum
esset determinacio predicte questionis quia non teneor
tibi remittere si a me non petis

Ultimo facit iste § ad quod Ista
officiales esse consueverunt facere
pacta et conuenciones cum rebellibus
redeuntibus ad obedientiam hoc modo, liberamus
et remittimus omnia delicta et omnes sententias
et penas temporales et spirituales que in eu
incurrit usque in presentem diem, hoc acto
quod si de cetero in similia inciderit recida
tis in omnes istas sententias Q utrum
ista adiectio valeat videtur quod non posite
sit indictas sententias remanere quia
oblig ex delicto bene possunt tolli pro
sed non possunt renuisca pacto ut hic
ut l. si unus § pactus e de pact
vide de hac magna questione non ex
animo modo

Si mandato iste est notandus
§ et di
in partes quatuor primo loquitur in eo quod
mandavit extraneo quod delictum committeret
in conducente, in secundo
loquitur in mandante sed dicitur sibi personam in iiij in
mandante sed dicitur sibi personam iiij ibi
persuadere iij ibi proculus iiij ibi
attilicinus Op
ponemus iiij ibi attilicianus
et videtur quod nec mandans nec conte
nens teneatur quia rei turpis nullum
est mandatum vel nullus est contractus
ut l. si vero non remunerandi § rei tu
rpis e manda et l. si a reo § fi
e de fideiussoribus Sed nullum est man
datum uel contractus quoad actionem pa
riendam inter mandantem et mandata
rium conducentem et conductum sed quo
ad actionem pariendam ei in cuius preiu
dicium mandatur vel aliquis conducit
sic ut hic. Oppo inco quod dicit
de filio de l. liber homo e ad l. aq
quil. Sed ibi in levibus, hic in gra
vibus. dicam j. Item oppo de
hic in fi. alias velociter Contra i
l. i. § persuadere e de servo cor
Sed dicit quidam, secundum h max.
Alii dicunt. hic loquitur in delicto
quod sola corrupcione animi committitur hic
in hoc in quibus requiritur factum quod
satis placet quantum ad l. civiam j. di
cam plenius Vero ad mandatum
§ et pro eius declaracione circa que
sit differencia inter mandantem et conductorem

et persuadentem de quo glo l. te § Mandato
mandator dicitur ille qui mandat
delictum committi per se ipsum ad satisfactionem
sue voluntatis nulla data pe
cunia Conductor dicitur ille qui fa
cit data pecunia Persuasor dicitur
ille qui persuadet alicui per ipsum
cui fit persuasio, et ideo non curo quibus
verbis utatur sive mando sive
rogo sive quibuscumque verbis si
hoc fit gracia eius cui fit persua
sio seu mandatum istud non dicitur
mandatum sed dicitur persuasio seu con
silium ar. pro hoc e. manda l.
ij Hoc premisso quero circa man
datum seu circa personam mandantis
quid si aliquis mandat nec secutum
est maleficium an teneatur videtur
quod non j. e. l. item apud § si cura
uerit et j. de v. sig. l. sepe in fi.
et quod ibi no. i sti. de oblig que ex de
licto § ope. In contrarium videtur quod
sic j. de extraor cri. l. i. contra per hoc
uiter aut est delictum atrox et
tunc ex solo mandato quis tenetur
ut extraordinarie puniatur ut l. i. j. de
extraor cri, non ut puniatur ex
ipso delicto quod mandat fieri Aut
est delictum leve et tunc non tenetur
ut dicta l. item apud § si curavit
et ibi per dy Sed quero quando secu
tum est delictum an teneatur man
dans Ro certum est quod tenetur ita ipse
qui mandat quod ille qui mandatum
suscipit ut hic, nisi ille qui manda
tum suscipit excusetur Ista autem
excepcio contingit quandoque ratione persone
eius cui mandatur, quia mandatarius
non putabat delictum, quandoque ratione persone
mandantis cui debebat obedire con
primum dic. aut id quod mandatur
poterat esse simpliciter licitum et man
datarius excusatur ubi quando man
davi tibi ut laborares in tali fun
do uel in domo quam tu putabas
esse meam conscientie excusaris ut no. i. l.
i rem § tignum e de rei vendi, quandoque
id quod mandatur non est licitum nisi
certe persone eius privilegio utputa
maritus potest occidere adulterum
uilem inventum cum uxore Certe cum
hoc sit ex privilegio concesso persone
non potest hoc mandare alteri nisi
forte filius suus Circa primum
quando mandatarius pretendit excep
quia habebat necesse parere. hoc est verum
in levibus Secus in gravibus ut
l. liber homo e ad l. acquil. et
quod ibi no. et l. si servus e de ac
et ob. Sed hinc quia quero que
dicuntur levia delicta et que gravia
glo. tangit in dicta l. liber ho
et l. auxilium § in delictis e de
minori et j. de accusa. l. levia et
de regu iur. l. fere in omnibus et
l. ad ea e. ti. Tamen non clarius dic
quod quedam sunt delicta levia quedam
gravia quedam graviora quedam gravissima
Levia sunt delicta in quibus non
requiritur dolus ut dampnum iniu
ria datum ut dicta l. liber ho
et ibi no. et e. hac e. l. in prin
et ibi glo. Item est delictum leve
in quo requiritur dolus, tamen committitur
circa modicam rem ut furtum rei
modice ut l. ad ea et ibi no.
e. de furti. et de penis l. i. § ad.
§ furta domestica. Sunt etiam
crimina levia de quibus ponit exemplum
j. de accusaci. l. levia. Quedam
sunt delicta gravia ut crimina pri
vata que requirunt dolum et
magnum preiudicium pariunt et

Nota an confessio
iudicialis remissionis
actionis iniuriarum

Utrum appositio de rein
cidendo penis remissis
valeat

merētur magna pena vt furtū rei
magne ut dicta . l . respiciendū
§ . furta . condicti et l . auxilium
§ . in delictis de minori / et no . i
dicta . l . eadem de regu . iur . Idem
puto de qualitate iniuria que i ferri
in psonā quod dicatur grauis
ut hoc . § . In eo qd' dicit tem
filium l . obediat patri Ex quo
sequitur q̄ ē maleficium graue
p quo facit / q2 q̄lz iniuria plus
est grauior quam realis ut c . l .
de penis . l . in suo in fi . / Ceterū
sunt delcta grauiora ut delca p̄ca
p q̄b, no ipoit pena mortis
Aliequidem sunt delicta grauissima
ut delicta p̄ca p q̄ ipoitur pena
mortis et in istis duob, loquitur
glo i dca . l . auxilium § . i delcis
ff . de minorib, . Quero / dixi q̄
tenetur mandans et mandatarius
quero an teneantur eadem . l . et sit q̄
delictum utriusque de hoc tetigi ff . e . l .
in pn . dicam i . l . s3 et si vni9 . §
fuis meus . J . e . ti . Quero vn
oritur obligacio qua tenetur ma
dans an ex mandato an ex delcto
postea secuto / videtur q̄ ex ma
dato ad similitudinem contractuū ut
i toto ti . ff . mandati ad idem i . l .
l . § psuadere . ff . de suo corrup
In contrarium ē ueritas . ¶ Pro
cuius declaratione debes scire q̄ nos
no loquimur hic de obligatione que orit
inter mandantem et mandatarium
q̄ nulla ē vt ff . dixi in contrib, et
ita ti . manda . nichil ad ppositū
s3 hic loquitur de obligatione qua q̄b
tetur ei in cuius puicie mandat
ut sicut cū mando cū aliquo qtin
celebrato contractu illi obligor ex
contractu pp mandatū no ex ma
dato . ita hic obligor ex delcto
pp mandatū no ex mandato . hoc t3
glo in . l . i . § psuadere de suo
cor . p quā app3 vero ad illū § .
Idem tenet . insti . de obli . q̄ ex de
lic . § . ope / hoc pbatur . i . l . siquis
uxor . § . neq3 verbo . ff . de furtis
et . l . qui seruo § . i . e . ti . vbi app3
q̄ tunc tenetur cum maleficium est co
missū Et ex hoc sequitur q̄ in
accusatione d3 poni locus et tps qmissi
malefici / no locus et tps ma
dati . probatur i . l . pretor . § hoc
aūt edicto . ff . vi bo rapto / sic eci
i spicietur tps et locus delicti
comissi quo ad penā delicti auge
dam et minuendam vt dicto § .
et app3 q̄ ibi d3 puniri ubi de
lictum est comissum ut dixi i . l . si
ut pponitur . C . de fideiuss . Quero
quid si mandaui tibi vt aliquē
mandares . an tu tenearis dixi i
l . i . § . incidit . J . ad turpil . et . l .
aut qui aliter § . pe . ff . q̄ vi aū cla
Quero mandaui tibi vt delinqueres
et diu post tu comisisti delictū
an ego tenear . Inno ponit istā qōz
extra de homicidi . c . ad audiam
et dicit q̄ no tenetur mandans
nisi mandatū sit renocatū expsse
uel tacite ut quia fecit pacem cū
inimico suo uel pentelam ar . ff .
de adi . le . l . iiij . et hoc sufficiat
circa mādati // Uenio ad
conductorem Quero utrum inter
conducentem et mandantem sit aliqua
dria Ro pma dria ē q̄ i cond
uctore datur pecunia in mandato
non tamen quantum ad eius psona

inquam attingitur nulla dria e sicut
dicimus in mandato licito si ego tibi
mando aliquid non interueniente
mercede est mandatum et actio man
dati inter te et me si interuenit p
cium ē locacio et conductio / et actio
locati et conducti inter me et te ut
ff . mandati . l . i . S3 quantum ad eu
cum quo agitur nichil ad ppositū cod
mō obligatur p vnum sicut p aliū
et eodem mō acquiritur vbis p vnū
sicut p aliū vt . l . naturaliter . § .
pe . et ancepel . ff . de pscpti verb'
In hoc tamen ē plus / q2 qn aliquis
facit uel fieri facit mediante pecunia
dr delictum magis atrox et pp
hoc pena posset augeri et de facto
videmus augeri i istos qui inuulg
ari dnr assassini ar . J . de penis
l . cicero . C . qn puocare no ē ne .
l . venales / et videtur expsse hodie
i . c . i . extra de homicidi li . vi . Vn
hoc excepto oīa q̄ dixi . ff . i man
dante et mandatario i telliguntur
repetita in conducente et conducto .
Uenimus ad psuasorem et quo
uem dixit a mandatore certe sic
vt si dixi in pma qōe . nā psuader
ē pp ipm an sit psuasio Quero
utrum in psuadente debeamus distinguere
an ille cui facta erat psuasio erat
alias facturus alias non . glo hic
videtur tenere q̄ no / dum scribit
hic maxime Idem J . de eqūuum
l . consilii Idem dy i c . nullus ex co
silio de regu . iur . li . vi . In contrariū
no . insti . de obli . q̄ ex delic . nas .
§ . ope / et ff . de ser cor . l . i . § per
suadere et l . fere in fi . J . de v .
sig . Quid dicemus . quidam dicunt
in maleficiis leuib, d3 distinguere
vtrum alias erat facturus ul
non . et ita loquitur hic textus et
glo ē all . In grauib, secus et
ita intelligitur dictum dy / et g
hic ¶ hoc non placet q2 hic loquitur
in maleficiis grauib, qd' appet
q2 iussus pris no excusat filiū
et io no ē bonus iste i tellectus Alij
dicunt Aut loquimur i maleficiis q̄
qstituitur circa rem ut in furto et
tunc heat locum dicta distinctio erat
alias facturus uel no et ita loquitur
glo qrie . aut in maleficiis q̄ con
tinetur circa psonā et ista distinctio no
heat locum et ita loquitur ista glo
q̄ hoc videtur psupponere vide
glo q̄ incipit alias nolenti te ibi
dū dicit vt in furto et sic psu
ppomis q̄ in furto illa distinctio sit
adhibenda In aliis no / ita vide
setur glo Ego tenerem distincte
opi dy . q̄ ista distinctio erat alias
facturus vel non . / no heat locum
illud pbatur J . ad turpilli l . i .
§ . mandat . ibi aut q̄ istigat te
et J . de adulter . l . hec vba ibi
suasit te psuadere et dare co
silium ē opem pbere vt . l . q' suo
v . plus pomp . ff . de furt / s3 i psta
te opem absq3 dubio no adhibe
dicta distinctio g° te predicta vba
qn psuadetur illud qd' cadit in
delictū Si vero psuasio siue co
silium fieret circa illud qd' i delco
no cadit tunc adhibetur illa dis
tinctio / aut fecit dolo / aut non
et an alias erat facturus vel no
vt . l . si cum sciret . ff . de dolo et
l . ii . in fi . ff . mandati / et . l . si re
munerandi § . si tibi . e . ti . Ista

aliter distinguo erat alias fenus vel
non. nō habet locum ī mandatore qr
pro certo p̄supponitur q̄ nō erat fu-
rius nisi cum mandatis vt ē dix
Quero an puniatur e. l. facies
et p̄suadens seu dans cōsiliū dicā
ī e. l. ꝫ si vnius ff. seruus meus
Q̄ro qualiter ista p̄suasio ⁊ istud
consiliū possit reuocari videtur ma-
datum sola volūtate et prohibicōe
reuō qr ē uisile cum gratia mei
faciās q̄ statim cessabis cū pro-
hibeo ꝫ p̄suasio et consiliū fit g̃-
cia tui et ideo si ex meo et mea
p̄suasiōe solum cepisti hoc facere
opp̄ꝫ q̄ tibi p̄suadeam contrarium q̄
sim certius te mutasse p̄posituꝫ al'
debeo minare ei in cuius p̄sona
maleficiū dꝫ committi q̄ se custo-
diat ne offendatur ita tenet Jnno
extra de homicidio c. ad audiaꝫ
Q̄ro vtrum aliqua dr̄ia sit inter
p̄suasiōem et cōsiliuꝫ instigaciōeꝫ
et instrugacōem et silia cōe nō
Omnis enim actus qui fit verbis tm̄
et fit gratia facientis nō cōn cōsu-
lentis seu instruentis potest dici cōsi-
liuꝫ vt probatur ē de furtis l. in
furti ff. cōsilium ꝫ cum p̄uenitur
ad actum tunc dꝫ quis p̄stare
opeꝫ et auxiliū vt dicā l. ī furti
ff. ope et ibi dixi de ope et aux-
ilio Predicta vera cum tractat'
de aliquo puniendo de maleficio com-
misso mandato vel p̄suasiōe p̄cedente
ꝫ si tractaretur de punienda ipa
p̄suasiōe tunc distinctio et opi p̄dcā
nō habent locū ꝫ simplic̄ puniē
vt l. i. ff. p̄suadere. ē de ser. cor.

Quamq̄

Statuto cauetur qui non soluerit collectas nō au-
diatur neqꝫ in ciuili neqꝫ ī cīli
Modo contigit q̄ non soluens
fuit percussus de qua percussiōe iu-
dex inquirit querit an possit
q̄ videtur qr statutuꝫ denegau-
it sibi audiam nō denegat iu-
dici cum sequitur ac. pro hoc ē.
e. l. i. ff. vsqꝫ adeo. Jn contrarium
videtur casus h̄. nam si nō potest
ipe conqueri nec respon̄ cogi po-
terit et ita disputando determinauit Ja. bu.

Iniuriarum

nō q̄ id q̄ fit ex p̄textu iudicis
nō cadit in actōe iniuriarum

Que inueptitatis

no. hunc tex Oppo ē e. l.
siquis p̄ iniuriam Sol ibi loquitur
de parte que procurat ac̄o ī iu-
riandi ut aliquis vocetur ad tri-
bunal iudicis vel alias ibi cō-
stabat q̄ iudex ibi faciebat ac̄o
ī iuriandi Jn dubio nō p̄sumitur
vnde dꝫ conueniri actōe in factum
ex quasi maleficio nō actōe in-

Si quis

decto. iniuriarum dicit q̄ p̄ vio-
lencia turbatiua non est p̄dicta
aliqua actio publica ita dicit
Jaco. de Areni. J. de regu iuris l.
hoc. iure ꝫ actio iniuriarum ciuil'
et caꝫ criminalis vt hic. Vlas
in l. sane si maris Nō proke-
netis qui longa consuetudine sedi-
cunt hīc iiii. dic. in mari corūꝫ
Nō etiam q̄ cum aliquis tur-
batur in iuribus et iurisdic. suis
cōpetit sibi interdictū uti possi.
vt expresse dicitur in textu.

Item apud

Si quis pl

no. hic de amenacōe q̄ teneo me-
ti. quia nescirem forte tibi dare
contra dicitur hic utili iniuriarum
Quero qua actōe p̄toria uel
ciuili glo que ē hic dicit p̄toria
certe p̄toria tenetur directa. vn̄
deberet exponi utili i. efficaci
vel dic ipē q̄ tenetur utili ex le-
ge corne. q̄ p̄tinet ad omeꝫ in-
iuriā manifestam vt l. lex corne
apparet fm̄ Jaco de are

Et quod addicit

no. hic q̄ licet sit verborum plu-
ralitas tamen vnaꝫ vociferacōeꝫ
et vnuꝫ conuiciuꝫ facit sicut
multa verba faciūt vnā stipu.
vt l. cicia ī ff. ē de v. ob. ita
dicit Ja. de Are Et p̄ hoc dico
cum aliquis dat plures alapas
sil' debemus aduertere qualiter
statutuꝫ loquatur vt recitaui
tibi ī l. nuqꝫ plura de p̄na de-
licti Q̄ro huius declaracōe pre-
stāquam dicit q̄ pro quolibet
uerbo iniurioso quis puniatur
in certa quātitate quid ītelligatur
iniuriosum Ad p̄mū dico q̄ ver-
buꝫ ītelligi vna orō significatiua
casus ē hic. et ē e. l. i. ff. verbis
et ideo puto si illa oracio idem
significans plures repetatur
q̄ vnū verbum sit ut ē de testa.
l. vnuꝫ et l. cum filius ff. cum
ē. de lega. ii. et C. de testa. l. te-
stamenta ꝫ si sunt diuerse oraciōes
significantes diuersa tunc dicuntur
plura verba iniuriosa vel si est
vna oracio cōtinens plura te-
dencia ad diuersos effectus vt.
l. cicia ff. si de v. ob et J. plib̄
in p̄n. e. ti. Idem puto quoqꝫ si
apponitur vnū nome tm̄ significatiuū
ut nomē meretrix vel latro dicē-
dꝫ ītelligi tunc est vt l. i. ē de
heredi insti. et l. verbum volo. C.
de fideic. ꝫ si ī orōe apponitur
aliqua dictio ad qualificacōeꝫ
alterius nō credo q̄ faciat verbū
iniuriosū reputa dico q̄ si dice-
ret aliquē proditorē vidēa q̄
sit verbum iniuriosū Reo quicūqꝫ
inpropero aliquod maleficiū p̄ te co-
missum vel aliquid crimen cōmissum
vt probatur ī l. i. ī ff. ē de ob-
sequiis. pa. p̄s. Item si tibi re-
improperetur aliqua iniuria ī te
vel in tuos cōmissa ut l. si inimi-
cicie et ibi no. ē de his q̄ ut
indignis et hoc puto verum
siue exprimat maleficium vel
iniuria. siue in genere dicatur latro
homicida fur et silia ut no. pi.
l. iii. ī p̄n. ē de libe. et posthu.
et ideo puto q̄ si dicatur tibi
tu mentiris quod verbuꝫ ē iniurio-
suꝫ qr tibi re improperatur ma-
leficiuꝫ An tamen hic sit distinguendū
an id quod imp̄peratur sit verum uel
non dicam J. e. l. eum qui nocēte
in p̄n. Quero vtrum inter
blasphemare et maledicere
sit aliqua dr̄ia Re. puto ista ver-
ba referuntur ad deum et ad
sanctos dei omne maledictum de eis
est blasphemia vt p̄bat̄ extra
de clerico male c. i. et ī euangelio
cum princeps sacerdotum scindit
vestimenta sua et dixit Audiuistis

BL blasphemiaz qz filium dei se dicat
sz put ista uba referuntur ad ho
mines in usu maledicere e dicere
aliquod maluz de pterito vel fu
tur blasphemare est optare m
aluz i futuro et iste est cois
usus loquendi ¶ Sz quo iuz
blasphemia e uerbum iniurio[s]u
puto q sic quia dicit contra bon
os mores ciuitatis vt hic Ite
ps hinc textuz qui dicit ad i
famiam vel invidia alicui
spectaret in eo q dicit ad i fa
miam loqtur de eo qui dicit
malum de psenti uel pterito sz i
eo q dicit ad invidiam loqtur
de eo qui optat maluz de futuro
ps invidiam quam ei habz

¶ **Conuicium** dicit hic
ad domum Quero qualiter in
telligatur ad domuz Certe no
debes intelligere q domuz in
trauerit qz tunc tenetur lege
cornelia no pterea acone iu l.
lex corne e e sz sufficit q ve
nerit iuxta domuz et p hoc di
cit jaco de Are q statuta q di
cunt de faciente insultum ad do
muz verificatur in eo qui venit
in ptinencijs domus ut e q
vi aut clam l. si vicem ff. qui
ad iamua facit ad trebelli l.
quisiluz ff. l. glo alibi vide
dicere q illud fit ad domuz
q sic ppe p v pedes ut no. i. l.
quidam yberus e de seruitu
vrba predio facit ad hoc ff. q
sint ptinencia dom l. vltia e.
fi. regim Decartiste tu habz
vnu decretu quo continetur q
de articustacie ecce e xxx pedes
circa eccliam ¶ Venio
ad finez ff. in eo q dicit de sta
tur facit q valeat citacio fca
ad stacionez eius contrariu tibi
dixi i. l. lex corne ff. si tamen
e e ti. Racio quare citacio e
facienda ad domu i qua habitat
qz e verisile q ibi sit familia
que ei referret q id cessat in
stacione sz hic siue ei fiat conui
ciuz in domo siue ad stacionez
eadez racio e qz no dz ei denu
ciari

¶ **Cui non sit** No si co
uiciuz no fit certe psone non punitur ytm
e e l. lex cor ff. fi. Eo ibi in
famoso libello. hic in conuicio
puto tamen q si apperet q
diceret de aliquo q intelliget
de alio et hoc apperet punire
vt dicta l. lex corne ff. fi. bar

¶ **Si curauerit quis** No q ex solo mandato non
secuto effectu quis non tenetur
qd e verum in leuioribz secus
in grauioribus ut l. i. de extr
or cri dixi in l. no solu ff.
si mandato e e. ¶ Vlterio
vide glo que incipit no suffi
cit i l. ij. ff. sufficiat sz ibi in
quasi contractu. hic in delicto
¶ Item ibi g ti. l. l. i. sz hic in
delicto levi ibi mandati vt e
dixi bartholus

¶ **Siquis virgines**

¶ **T**alis quis ee presumitur in quali
habitu repitur hoc dicit ista l.
facit q ille qui verberat clericuz
quez credit laycum qz uadit i
habitu laycali q no tenetur et no
e lociti l. si ignorans et e tex
qui allat hanc l. extra de sen
exco in audiencia

¶ **Aliquid est** No tex ibi assidua enim
frequencia etc.

¶ **Hoc edictum** No tex ibi ea
enim que notabiliter etc.

¶ **Si quis libello** No q ai
ci pponis libellum contra aliquem
in quo contineatur delictum
alicuius pposicio libelli e infam
are eum tene menti

¶ **Idem ait** No q iniuria que fit officiali
vt officiali potest vindicari p
se ipm tetigi in l. lex corne e e
ti. vide ibi

¶ **Si quis bona** No q pro vio
lencia ablatiua vel eciaz turba
tiua pot agi acone iniuriarum ita
eciaz indistincte e e l. iniuriarum
ff. siquis Item aduerte cu ista
iniuria de qua loqtur hic heat cau
manentez cu semp retinens re
meam michi facis iniuria venit
in acone iniuriaz resto rei per
quadam qncaam qz dz ab iniuria
desistere sicut in interdicto reti
nende poss p quadam qncia venit
restitucio ut no in l. clam pos
sidere ff. qui ad nundinas e de
acqui pos. et l. naturali ff. vel
coe e ti. et no p Immo ext de
sen exco c. contingit ¶ No vbi
¶ **Si quis sic fecit** video
referri ad oculum intellectus
e s delega ij l. si ticio et mich
et l. videamus in pn e de usur
et de in litem iuran l. videamus
eum sy et e de acqui poss l. cum
pe. circa finez ¶ Item no distinctoz
huius ff. aut qui vberatur in
iniuria dni dic i iniuriaz ipsa
¶ Item allat quidaz hunc ff. q iu
dex de oi iniuria pot inquirere
p officium suu vt hic ibi uulem a
pretore vel inqui etc et j. ixxi
eciaz dicit ibi iudicez debere igit
etc in dic ea hoc vt dixi i l.
ij. ff. si publico j. de adulter

¶ **Si seruo** Oppo et vide
q in accusacone
iniuriaz habeatur racio dap
ni vt l. qui fini j. de acci. et ob
So. ista intelligitur fm illaz
¶ Item oppo de l. si colonus e ar
bitr cesa So vt ibi ¶ Item oppo
C e l. dum So dicunt quidaz
q ibi loquitur de acone iniuriaz
i qua separatio venit damp qd
glo reprehendit quia te agendo
vna repelleretur alia Dicendi
vero vide q in acone iniuriaz
heatur racio dampni tu dis
simode quantu in acone legis
acquili. nam si iniuria hz causam
manentez heatur id dampni qz
alias no pot desistere ab iniuria
vt dixi e e l. ff. si p iniuriaz
¶ Item si no habet cam manentez
pot haberi racio dampni per
quadaz qncaam. na cu hec acio
detur ad estimacionem iniurie hoc

patronis clericus
incidentis et laicus
non tenetur

est ad id pro quanto quis nollet esse passo
talem iniuriam in hoc potest consi
derari damnum, videlicet intrinsecum ut
debilitacio servi et expense facte
in curando servum, sed in actione l. ac
quilie venit etiam plus quam pretium
dampna extrinseca, puta si here
ditatem amiserit ut l. inde ne
racius § idem iul. ff. ad l. aquil.
et l. si cum dicitur ff. de condic.
furti. et ideo licet sit actum actione in
iuriarum potest agi lege aquilia in eo
quod plus est ut l. qui servum ff. de
actio. et ob. ubi est casus. Ultimo
glo. oppo. ff. de acqui. heredi. l.
illud. ubi eligendo unam innis
alii renunciare. So. ibi sunt iura
prorsus contraria hic diversa.

Item liberum. Quero
si fuit facta iniuria procuratori
vel gestori negociorum vel filiam
meo libero an competat actio in
iuriarum. Roff. tangit in libellis.
Cy. in l. si non convicii C. e. t.
.iiii. q. et primo in c. dilecti de
appella. alias de accusacio et in
c. contingit de sen. exco.

Si servus. Oppo. istis e. §.
si tibi glo. ponit
plures so. sed so. vera est, aut sit
de sigillis dominorum et loquitur l. contraria, aut non sit de sigillatis
dominorum et loquitur hic. facit ad id quod
dicam. in l. i. § si ad plures. ff.
de sepul. viola. bartholus.

Sed et si vim. Sed
Oppo. dicitur hic in fi. quod
agitur de dampno dato
quod in actione iniuriarum non
venit dampni estimacio ut l. item
apud. § siquis servo ff. e. So. in
tellige hic in fi. quod agitur l. aquil.
Nota scias quod quidam dicunt
quod hic est casus contra glo. quam
habuimus ff. e. l. non solum in prin.
ubi dicit quod ille qui fieri facit non
tenetur, et sic tenetur pretoria, quod vi
detur contra hanc l. in eo quod dicit quod agi
inquantum equum iudici videbitur
et sic est ex l. cornelia. ut l. consti
i fi. ff. e. Si enim ageretur inquantum
pars estimaret ut no. in e. l. iniuriarum
Veritas est quod agitur pretoria quod
apparet quia hic agit dominus non iniuriam pa
ssus in se ut l. lex cornelia § illud ff.
e. ad id quod dicitur quia et debeat agi
inquantum pars estimaret dicam in e.
l. iniuriarum. Quero circa hanc l.
utrum ille qui mandat aliquid fieri
secundo ipse dicatur vere facere
vel dicatur facere interpretative
videtur quod vere faciat, sicut ille
qui aliquem percutit cum pila vel sa
gitta vere percutit ut l. item mela
in prin. ff. ad l. aquili. quod apparet quia
tenetur directa aquilia ut ibi
ita eadem ratione ille qui per alium
percutit vere percutit. pro hoc vide
tex. ff. de vi et vi ar. l. i. § quod
igitur ibi ceterum si iussit ipse vi
deiec. licet glo videatur illic tex
destruere. pro hoc ff. de manu
vind. l. pater in fine ibi certum
ipse manumittit, pro hoc in l. siquis
id quod certa sic ff. de iur. o. iudi
expresse extra de sen. exco. c. mu
lieres. In contrarium facit ff. de vi
et vi ar. l. i. § deiecisse ibi fac.
vide et l. si pater de his quod in
fiunt. ere. et ibi no. expresse. ff. ad
l. acquili. l. item si obstetrix in
prin. et § i. ubi ille qui facit per
alium non dicitur facere sed dicitur preberi

causam. Aliud dicemus. Ista materia
alias tetigi in repeticione l. si is
qui pro emptore ff. de usucapio.
in questione illa de ficcione translativa
de persona ad personam, tamen modo latius
et intelligibilius dico. Quidam
sunt qui non possunt expediri per
instrumentum separatum ab ipso corpore
ut adulterium, tunc qui facit per
alium ipse vere non facit. et hoc
voluit dicere glo in dicta l. i. §
quociens ff. de vi et vi ar. C.
de cadu. tol. l. i. § ne autem in
testatarie potest committi per alium
ut ibi dixi. Idem dico in falso te
stimonio. Cum enim requirat actum
persone testificantis non potest ipse com
mitti per alium eadem ratione. Quedam
sunt facta que possunt expliciari per instrumentum
separatum a corpore ut percussio homi
cidium et similia que possunt perpetrari
sagitta vel lapide emisso. et hic
adverte, quoniam illud instrumentum quo
mediante tales actus perpetrantur
agit de necessitate nec potest non
agere et tunc qui facit mediante
tali instrumento vere facit ita loquitur
l. item mela in prin. Quandoque illud
instrumentum quo mediante perpetratur
actus agit in virtute libertatis
sue ut si mando homini habenti
intellectum percucias vel occidas
tercium tunc ille libere occidit, immo
ipse vere facit sed ego qui mando
dicor prebere causam, quia mandatum
meum non est necessaria causa illius actus
ita loquitur l. item si obstetrix in
multe alie l. ff. ad l. acquili.
Modo ad propositum quoniam ego mando
tibi aliquid quod postquam suscepisti man
datum tu habes necesse facere necessitate
civili quia es obligatus ad hoc
reputa si mandatur tibi aliquid
quod est honestum, vel si dominus mandat
servo aliquid quod non cadat in gra
ve delictum tunc ille vere facit cum
mandato sit quoniam instrumentum quod mediante
agit de necessitate agit dico necessi
tate civili, hic est casus in l. pr. in fi.
ff. de manu. vindic. et ff. quod quisque
iuris l. iii. § si procurator. Licet
verba illius edicti loquantur in
personam quod quisque iuris statuerit
tunc, tamen habet locum in eo qui
impetravit per procuratorem. Cum enim
mandatum de impetrando sit licitum
ille procurator de necessitate impetravit
et sic dominus vere impetravit. Per
hoc dicebam in questione de facto assisij.
Statutum dicebat siquis produ
xerit excepcionem aliquam contra instrumentum
confessionatum nec probaverit
punatur in tantum. modo quidam
produxit excepcionem contra instrumentum
per procuratorem habentem ad hoc manda
tum, nec probavit dico quod ex verbis
statuti dominus punitur quia vere dominus
produxit quia procurator tunc instrumentum
hoc fecit de necessitate scilicet civili nec
tunc debet inspici utrum verba statuti
loquantur in rem vel in personam
sed si mandatum non esset licitum
et ideo ille per quem quis facit non fa
cit de necessitate nature quia liberum
arbitrium habet, nec ex necessitate le
gali quia rei turpis nullum est man
datum tunc ille qui mandat vere

nō facit ſʒ interpretatiue ita loquitur
. l. i. §. deiecisse de vi et vi ar. l. si
pr. de his que in fraude cre. et l. item
si obstetrix et omnes. l. q̄ hoc dicit
debent intelligi ſm modū p̄dictū
non obstat. c. mulieres de sen. exco.
ubi dicit q̄ vere facit / dicit quidā
canoniste vere facit quātū ad pctm̄
uult dicere q̄ canoniste cōsiderāt
magis animū q̄ actum ut. no.
p̄ dy. i. c. peccati de regu. iur. l. li.
. vi. et io quātū ad pctm̄ morta
le in foro cōscientie ille vere facit
q̄ cōsistit in animo ſʒ i ſpeciali actu
quē nos inspicimus uere nō facit

Queritur utrū mandans et fa
ciens sit idem delictum numero
in ista qōe cōsueuit dy. dicere et
determinauit q̄ sic. Cy. refert i. l. nō
eo minus C. de accusaci. et l. i.
. C. si reus. vel accusa. mor. fue.
Michi vr̄ dn̄m q̄ ista q̄o pōt cō
siderari p̄o sic. utrum sit idē delictū
hoc ē utrum ex eodem delicto teneat
mandans et faciens. et dic facia
ens immediate fieri faciens media
te ꝑ mandatū vt dixi. §. e. l. no
solum. §. si mandato

Scd̄o mo
pōt intelligi utrū sit eadem obligo
et hic R. o. q̄ non. nā tot sunt obli
gaciones quot sunt ꝑsone delinquētes
ut. l. si plures. ȷ. e. ti. et. l. si id
qd̄. §. fi. de iur. o. iudi. ac si Ter
cio pōt intelligi utrū sit idem
delictum hoc est utrū eadē acōe
uel accusacōe puniatur / et hic est
aduertendū. aut loquimur i casib;
in quib; ille qui mādat fieri vere
facit et tūc sine dubio eadē. l. priu̾
nō attento utrū v̾ba sint scripta
in rē uel in ꝑsona Aut loquimur in
casibus i qb; ille qui fieri mādat
non vere facit et tūc distingue aut
v̾ba sunt scripta in rem ul̾ in ꝑsona
vt. l. hec v̾ba de adulter. / et. l. in
i fi. §. q̄ vi aut clam / et. l. si seruū
§. admonere. §. de acquir. heredi.

Queritur utrum ille qui mādat
fieri teneatur vt principalis vel ut
opem p̄stans hanc qōeʒ tangit. Cy.
C. de accusaci. l. nō eo minus fi
naliter nichil ē dictū. nā faciens
ē princ̄al. mādans tenetur ut mādās
p̄stans opem tenetur vt p̄stās ope
et oīa ista sunt separata et dis
tincta ut dixi i. l. nō solū §. si
mandato. §. e. Et aduerte q̄ ob
ligōib; quib; isti tenentur quelib;
ꝑ se ē principalis. nec obligo acce
dit obligacōi. lʒ factū accedat fco
q̄ dic ut §. de furtis. l. qui fu̾o
§. i. Sʒ quid de eo qui p̄stat ope
an uideatur facere vere / dic ut dix
in. l. is qui opem. §. de furtis.

Quecūʒ iniurie

q̄ inspicimus ꝑsonaʒ facie

Cum serui

in iniuria
q̄ ipso ēē q̄ ꝑ
atas sola sit in obligacōe noxe te
diao est insolutū ut. l. miles. §. ac
. x. de re iu. §. qo. nō est iudicium p̄tate
eum tradere uerberandū / dic glo
hoc ē verum actore postulante Ali
bi habes glo q̄ indistincte tʒ q̄ i
qualib; acōe noxali sit i p̄tate
dn̄i tradere suū v̾berandū ut li
beretur a noxe dedicōe ita no. §.
de minori. l. q̄ si minor §. si sui
ſʒ azo in summa C. e. ti. dicit et
melius q̄ in qualib; acōe noxali

q̄ prosequitur vindictam dn̄s ſʒ ea
p̄tatem. de qua hic dicit. s. tradē
eū uerberandum ul̾ dare p̄ noxa
et hoc uult iste textus dum dic
ſʒ in arbitrio dn̄i rē. Si ei igit̾
q̄ actor hoc peteret nō eēt iudiciū
arbitrio dn̄i In alijs uero nox
acōib; que nō prosequitur vindictā
ſʒ rem. familiarē nō hʒ illaʒ p̄tatē
ſʒ debet dare uel soluere pro noxa
vt dicta. l. miles §. cum x. §. de
re iudi. et sic glo q̄ ē in dicta. l. q̄
si minor. §. si seruus non bn̄ dicit
Habes ergo notare inter acōeʒ
q̄ datur ex fco serui noxal̾ ad vi
dictam et aliam noxalem duas
drias / pma ē illa de qua mō dixi
Scd̄a dr̄ia ē q̄ in alijs noxal ab
sente dn̄o puenitur ad ſniam et ſʒ
decretum vt. l. ij. §. si ex noxali
cā. In ea vero q̄ prosequitur vidictā
absente dn̄o puenitur ad ſniam dif
finitiuaʒ vt. l. ſʒ et qui. §. si actore

Dicitur aut

nota. §. e.
q̄ iudex dr̄
vir bonus vt hic et. l. contingit §.
cū ita. §. de v. ob. et no. i. l. si so
cietatem §. arbitrorū. §. pro socio
iste. §. ē in ar. Cōsuetudo ē ꝑfis
q̄ ille qui fecit alicui iniuria ponit
se i manib; i iuriati vt de eo su
mat vindictam eciā i ꝑsonā que
cōsuetudo lʒ de iure nō valeat vt
. l. i. §. usqʒ adeo. §. e. Tamē puto
q̄ valeat si ille excessit modū
i vindicando pōt puniri q̄ arbitrio
boni viri dʒ hoc facere vt hic i tex.

Si ante iudicem

formati
ſy ca
lem qōem hic fecisti michi furtū
deinde posuisti te in manib; meis
et restituisti michi rem an p̄ hoc
tollatur actio furti i duplū uel
i quadruplum certe nō vt. l. q̄ ca
meute. §. de furt. Nō ob hec. l.
quia hec actio prosequitur vind
ictam illa prosequitur rem familiare

Filiofa

In pmo dicto habes q̄
furiosus loco absentis
habetur Contra. §. de procur. l. ij.
§. i. So. vt ibi. et. §. solu. ma. l.
. ij. §. voluntate

Veniō ad v̾ pla
ne Ex isto v̾ no q̄ pr̄ pōt remittē
iniuriam factam filio q̄ nō ꝑ sta
tuta huius ciuitatis que minime re
naʒ ꝑ pacem seu concordia

Opp.
q̄ pater nō posset remittere in p̄
iudiciū filij vt l. i. C. de bo. mat.
. So. ibi ideo / q̄ videt̾ magis iniu
riaʒ pati pr̄ q̄ filius vt. l. isti qdē
§. q̄ metus cā

Item opp. §. de i
offi testa. l. pap. in pn̄. So ibi erat
in iuriatus socius filij q̄ nō tran
sibat ad pr̄em / io p̄ pr̄em nō pōt
remitti Et videte certa hic. §. q̄
no. p̄ glo. §. de pactis l. in ꝑsonaʒ
p̄ pmo de sen. exco. c. nō dubiū

Venio ad v̾ Interdū / nota q̄
qn̄ pater ē vilis nō pmittit̾ ei
q̄ remittat iniuriā filij / p̄ hoc ego
dicebam. i. l. ij. §. de vulga. et pu.
in materia substi. pupil / q̄ qn̄ pr̄ ē
vilis nō pōt filio pupillariter sb
stituere sicut eciā ei aufferetur
administracio bonor filij in vita
ita in morte vt hic / et. l. vlcima
. C. de sen. pass.

Venio ad v̾. si
pr̄ / dr̄ hic q̄ transfertur iudiciū
de ꝑsona pr̄is in filium

Q̄ro
An sup eadē i stancia dicat̾ p̄dicti glo

Determinat q sic vt. l. tam ex contractu ff.
de iudicijs. l. i. §. videamus de rei vxo
actio / et bene dicit p hunc tex. et l.
sacerdotum. ff. de actio et ob. ¶ Item
ad §. glo intelligit hunc tex. qn filius
fuit emancipatus post iniuria sibi
factam ¶ Queritur quid si erat fa
cta in iniuria tempore quo erat emancipa
tus utrum ex tali iniuria competat
actio patri glo videtur q sic ista
ff. §. patitur Cy. hoc tractat in l.
si non conuicij C. e. ti. in glo. hoc
¶ Procuratori. No. tex.
cum alijs iu. No. q procurator omnium
bonorum pot agere licet in mandato
non sit dictum ad agendum et de
fendendum ff. vt hic / et l. iij. §. i.
ff. iudica. sol. et est cas. ex. de procur.
c. qui generali. li. vi. facit ff. de procur.
l. qui proprie. §. fi. et de pacti l. nam
et nemo / et p Inno. de fideiuss. c.
fi. circa prin. mag. glo / de hoc in
specu. de procur. §. i. v. pe.
¶ Q autem tene mecum
hoc. satis
q propter absentiam aduocati dat
dilacio parti. vt. l. item ait pretor
§. fi. ex qui. cau. maio / hoc at
intellige si aduocatus est reuisurus
de proximo ut hic secus si esset
longo tempore absuturus et deberet alium
sibi querere ar. huius tex. pro hoc j.
de ex. tu. l. pe. §. fi.
¶ Deniq. No. tex. ibi ad
alios in quo offi
ci / et in v. idem Jul. no ibi omnibus
cum qui etc.
Cum qui nocentem
No. tex. in hui. tex.
et p hoc dicimus decreto q
si non expediret reip. ce
lare que p iniuriam dicitur ma
infestari deberet proferre clia v
ba pueri nec bigamia aliquis dix
alij cecus cecus vel claudus et tu
actione iniuriarum tenetur q reip.
non interest / sed quid si dixit alicui
tu fuisti inuitatus pro flo ul
ex spurius. Certe puto q si est ce
rum non teneatur q interest reip.
q infamia illius manifestetur
ne admittatur ad testimonium item
ne spurius admittatur ad dig
nitatem quarum non est capax / cer
te hoc vide Cy. C. e. ti. l. si non con
uicij in q pe. vm.
¶ Si iniuria Q. si iniur
ia inferat
in aliquem principaliter uerteret i
spicit potius est opinio et cur
infertur in aliquem p consequenciam
inspiciatur opinio pocius q ve
ritas. h. d. ¶ Oppo. j. proxi. §.
Solu. huius in summario Item
oppo. de l. illud. §. fi. ff. e. ti. Sol
ibi non habebat animum inferendi
iniuriam alicui hic sic ¶ Item
oppo. sic. ff. qui ex cau. in pos. ea
l. fulcinius §. si aduersus / glo
non sol. Sol. ibi latitacio non erat
fraudulosa contra illas personas quas
fraudare nolebat sed hic erat animus
iniuriandi contra eum cui fecit i
niuriam. ¶ Item oppo. C. de here
ticis insti. l. si pater / glo non sol
uit. Tu dic licet ibi testator erra
uerit heredes instituendo nulli passus
est dampnum. vnde contra proprium tes
tatoris agere non pot. sed hic non lic
inferens iniuria errauerit tamen
iniuriatus passus est dampnum et
iniuriam et ideo agit ne alias erit etc.

sit sibi dampnosius. Item oppo. de
ini. rebus. iudi. l. si per errorem / glo
sol. ibi loquitur in actu in quo requiritur
consensus duorum hic non ¶ Ite
mo ad §. At cum aliquis et
oppo. de. l. item apud labeonem
§. interdum. ff. e. glo dicit a
in seruo ut ibi aliud in filio
vt hic / nam in suo requiritur q
quis sciat eius seruus sit. Q. e
verum si dominus uult agere tanquam
sibi facta iniuria / et est ideo q ad
hoc ut domino competat actio suo nomine
oportet q ad iniuriam domini suus
sit pulsatus ut ff. e. l. item apud
labeonem §. si quis fecerit / sed si in
iuria fecerit fiat filio vel vxori
eciam si non fiat ad iniuriam patris
vel viri / patri vel viro competit actio
suo nomine Bartholus.
Iniuriarum facit
hec l.
ad ea que dixi j. de pe
nis l. i. Item facit q in li
bello debeat inseri quantitas
proferre iniurie, dicit glo q aut a
gitur pretoria et sic estimacio p in
iurantem actoris debet agi etc.
et sic estimacio officio iudicis ut
j. e. l. constitutus §. fi. Istam opinionem
tenet glo ff. e. l. lex corneli in
prin. et insti. e. ti. §. pena Idem tenet
Roff. et Cy. C. e. l. si non conuicij
in x. qone. Contra hoc vr expresse
ff. e. l. sed si vnus §. seruus meus
ubi agitur pretoria et tamen estimatur officio
iudicis. Sed qui volet hanc opinionem
sustinere dicat q in pretoria estimatur
iniuria p iurantem actorem tax
atum tamen p iudicem / sic dicimus in iure
in litem vt. l. videamus cum alia ff. de
in litem iuran. Azo tamen in summa
huius ti. videtur dicere q idem sit
in pretoria q in ciuili / et ista opi
nionem veriorem de iure p dominum
l. sed si vnus §. seruus meus et
p. l. item apud labeonem §. ait pretor
¶ Sed quid retenta opinione illa q
estimetur iniuria p iurantem actorem
vtrum actor debeat se referre ad
dampnum hoc est q dicat prius volu
issem esse passus tantum dampnum q
tantam iniuriam. vel debet referre se
ad lucrum ut dicat voluisse esse lu
cratus tantum et passus esse iniuria
dicunt quidam q non debet referri ad
lucrum p l. si sterilis §. cum per ue
nditorem de actio emp. sed non obstat
quia enim hic agatur pro maleficium
tenetur inicio cuiuscumque interesse eciam
intrinseci. vnde teneas glo ¶ Te
rcio quero utrum certa quantitas debet
exprimi in libello cum agatur iniur
iarum / quidam q sic p hunc textum
cum glo sed glo habuistis contraria
ff. e. l. pretor edixit. §. i. in glo. si
vero sauciatur / breuiter puto q sic
dominum in eo casu quo debet fieri estimacio
p iudicem non debet poni certa quanti
tas in libello / quia pars non debet ponere
pro certo id q non est in ea sed si
estimacio debet fieri ab ipsa parte tunc
in libello debet poni certa quantitas
vt. l. continuus §. qui illud ff. de
ver. ob. et l. i. §. aut ff. quorum
lega. Vel vide glo que incipit
alia actio ibi mandati sed ibi actio
datur ad interesse / quo variato va
riatur et actio / hic vero agitur ad
vindictam que non variatur ex
varietate persone. Item ibi §.
cum filio sed ibi ex augmentacione

rei crescat estimacio iniurie ig fe.
Si statuas. Oppo. l. de sepul.
vio. l. ij. So. ibi erat in
monumento. hic iuxta
monumentum et sic p̄ni.
in. pro iuxta. et sic nota. q̄ cū eiu
sancte ecclesie p̄. ponitur p̄
iuxta. et ideo facit ad concordiaz
testium quorum vnus dicit hoc fuit i
hostio alius dicit iuxta hostium de hac
dicitur in. plene dixi in. l. gallus
§. ille casus de lib. et posthu.
Iniuriarum actio. Opp. q̄ sic
in bonis nris. q̄ eam ex
erceri per procur. ut. § e.
. l. sed et si vnus. §. idem ait
et si nepoti. So. quantum ad trāsmiss.
nō est in bonis nris sed quantum ad
alia sic. et sic actio iniuriarum potest
cedi ut hic. no. et no. i. l. si nomē
§. de heredi. uel acti. ven. et. l. vlti.
C. de here. ven. p̄ g. et Cy. etiam i
tangit. ¶ Sz oppo. illud q̄ nō ē
transmissibile nō ē cessibile ut
. l. si ex pluribus. §. de admi. tu.
sz actio iniuriarum nō ē trāsmiss.
g° nō ē cessibil. So. l. ḡtra loq.
in eo qd' nō est trāsmissi.le simpl.
sz hic loquitur in eo q̄ fit trās
missibil' per contes.
Nec in magistratibus
Oppo. C. ad. l. iuli. re
petun. l. iubem⁹. So. quidam
sunt migratus sola di
gnitatis sue admi. ut quidam qui
vocantur comites marchiones
et sy. et isti sine dubio p̄nit
guerunt ut. l. ij. C. vbi sena
vel cla. Quidam sunt habētes dignitate
cum administra. et isti siquidem
delinquit in offo p̄nit conueniri ut
. l. iubem⁹. C. ad. l. iuli. repetun.
et in auc. ut iudi. sine quo suf
§. necitate. aut nō delinquit i
officio et tunc distingue ut hic
de hoc p̄ doc. i. l. si p̄ses. C. de
epi. audi. et plenius i. l. senat⁹
§. de officio presidi. bar. doc.
Quod in publice
pone exemplum in manitate
in iniuriatis obfuscatez.
Si plures. No textū
ibi vno ca
sum. Oppo de. l. si fam
lia. § de iur. o. iudi. So
intellige hic. q̄ii erat
seruus plurium dnorum si
cum eēnt vni⁹ dm̄ tunc habent bn̄
ficium. ta. §. si famili fur. fe. di
qd' dic ut dicta. l. si familia.
¶ Vlt' no. tex. ibi dū dicit sil'
acciderunt q̄ dicit fieri simul
q̄ fit successiue vnū post aliud
q̄ facit ad dicta testium. et in
telligitur actu successiuo ḡtin
uato tn̄ ut. l. antique. §. si p̄s
here. peta. et C. de testi. l. testiu
et ibi p̄ Cy. de hoc in. v. ḡone.
¶ **Si quis iniuriarum**
¶ Quero utrum debeat ad hoc fi
eri vnus processus tantū uł duo
ut sic ferantur due sine Snia
in qua fit condemnacio pecuniaria
sa in qua conuertatur pecuniaria
in corpalem. io q̄ soluere non
pot' fustigetur. pro. hoc. C. vide
in. l. nō ab re. et l. conductores

. C. lata de hoc p̄ Cy. C. e. l. si
non conuicy in xv. uł xvi. q.
Si filius nominē
Quero que est ro huj⁹
l. q̄ pater et eius filius
cogitur satisdare dicit
glo. q̄ pater nullū usufructū
habz. et per hoc dico q̄ in casib⁹
in quib⁹ patri nō ḡpetat usufru.
nō est lectim⁹ auctor filiorum
dicit in. l. sz. §. si. §. de v. obli.
Consistit. ¶ Eciam
de hoc ver. dic ut dixi
§. e. l. iniuriarum.
Diuus. Oppo. de. l. et
si seuerior et
l. si possidentē C. de his
qui no. infa. So. ibi fu
it pena minuta cā cog
nita. hic sine causa. et p̄ hoc di
cimus q̄ si iudex reseruauit no
tario ius faciendi instrā. si quidē
fecit cā cognita ualz. al' sz sine
cāe cognicōe tunc non valet. p̄
hoc in. l. siquis i p̄n⁹ testi. §.
miles. §. de lega. iij. et. l. ex
militarj. C. de testa. mili. ceī
Cum iniuriarum. p̄ Cy
q̄n
agitur criminaliter actio de
iniuriarum que ē pena
et videtis q̄ hic pena
ponit' alternatiue sz qualitatē
psonarum ex qua. l. conuicta. l. vl
tima. C. e. ti. no. q̄ vbicumque po
ssibile ē pena corpalem ipom
non admittitur procurator. Quero
vtrum ad penam que infertur
alicui ad vindictam publi. q̄s
dicitur obligatus. dicit i sequenti
lectura ad hanc quest. videtur q̄ no
quia illa pena infertur officio
iudicis ut insti. e. §. i summa.
et sic nō sz iuppoint ob. vt. l. q
p̄ collusionem. § de actio empti.
et. l. cum postulassez i p̄n de da
mp. infec. Vin tamē largomo
sumendo oblig. pot' dici obligtus
et ita no. in glo. l. restitutum i
p̄n. §. de pact. in glo sup̄ vbo. ypo
thecas.

De extraord. crimi. Rubrica.

¶ Glo continuat rubricam duob⁹
modis ut habes in ea.

Solicitatores
Oppo vno dz puniri
quatenus si pfecissz
ut. l. siquis nō di
cam rapere. C. de epi.
et cle. licet glo all'
eam p̄ ḡtra. So. sm̄
pe. ibi puenit ad actum facti hic
pūenit solum ad actum verbi
et sm̄ hoc glo que ē hic q dicit
q̄ puenit ad colloquia uł ad
basia. male dicit i eo q̄ dicit
basia q̄ tunc puenit. ac si eēt p̄
fectum delictum p̄ l. siquis non
dicam rape quia puenit ad actu
facti. ¶ Item oppo de. l. qui ante
in p̄n. de his qui no. infa. So
ut ibi. Item oppo. de. l. i. ī fi.
§. q̄ quisque iuris. dicit glo.
hic in atrocioribus ibi i leuiorib⁹
v

Vel aliter ubi loquitur in eo q no
continet delictum / circa hoc vide
Cy. in l. siquis non dicaz rape
in sa oppo. ¶ Item oppo. j. de
penis l. cognitionis So ibi no
pveniat ad aliquez actuz sz hic
pvenit ad actum verbi ¶ Vel
distingue ut distinguit docto. i
l. siquis no dicam rape

¶ **Qui puero** Oppo. et videt
q pro stupro mulieris non sit
pena capitis ut insti. e. §. itez
l. iul So intellige q hic int
venit aliqua violencia in pel
lando uel conducendo eam uel
committendo / alias secus ut ibi
singulare de dreme. ¶ Phac

Sub pretextu l. pu
to q pstiue et capitan
ei tenetur pnt inde sin
tutia et ordinantia l. coz
disciplinatz / et si ibi repuit ali
quid q non spectet ad religiuz
put illic collegium dissoluere

Quius Oppo. videt
q teneatur
l. pomp de paricidis q
filiuz filiuz interfecit
ut j. ad l. pomp de pa
ricidi. l. i. So dicit glo / aut
hoc fuit factum antequam partus
eet animatus / et procedit hec l.
et j. ad l. corne de sicca l. si m
ulierem / qd' intellige nisi hoc
fecisset p pecuniam q tunc capi
te punietur ut l. acero j. de
penis Si vero post partu am
matum te tetur l. pomp de pa
ria ut j. ad l. pomp de paricid
l. i. istam distinctio. de partu an
imato hec extra de homicidio
c. sicut ¶ Quero in quanto tpe
dicatur partus animatus / glo
hic videtur dicere post xl dies
qd' est vm in masculo partu
alias audio q prius dicit
animatus post lx. dies hoc re
linquo naturalibus ¶ Quo q

Annonam est pena
hominum locupletium qui
frumentum nolunt uen
dere / dicit glo ulla / nec
enim uendere cogitur nec puni
untur si no uendunt Alij dicunt
q hoies locupletes no puniunt
si no uendunt precio iniusto ut
l. annona j. ad l. iul de annon.
sz precio iusto coguntur uende ut hic
et l. i. §. cura carnis ff. de offi
prefec. vr. et si precepto no pa
rerent possent puniri Et hoc pu
to verius de iure ff. de adulte
rinis stateris / dic ut no. i. l. ar
bitrio ff. de eo. ff. de dolo

Sacularij Ex fin.
hui⁹ l. no
q ille qui expendit falsaz
monetam non punitur
l. cor de fals sz punitur
pena extraordinaria. casus e hic
scdm unam lecturam Qd' e verum
nisi in casibus enumeratis i l.
lege corne. et ibi dixi j. de fa
lsis Ex sa pte l. no q ille q
vadit animo furandi et no furat
lz ciuiliter no teneatur ut l. iul
garis ff. qui furti ff. de furtis
tamen extraordinarie punitur
casus est hic. //

Sunt quedam No. ter.
dicit inspectis proconsul ic / no
in hoc. §. q delicta debent puni
ri scdm morem provinciarum ubi
delictuz cmttitur / no scdm morem
loci ubi de delicto cognoscitur
ut hic habuistis p dy. i l. si
cui § si j. de accusa p Cy. C.
de su. tri. l. cunctos populos i l. qone
/ et ego plenius in repetitione illius l.

De sepulch. vio. Rca.

Si sepulchra Opp. de l. si statu
as. ff. de iniurijs So
ut ibi bartholus /

Pretor ait.
Oppo. q di
cta pena sit
x. pondo auri
ut. C. e. l.
qui sepulchra So. dicit glo ibi
cum agitur criminaliter ad pena inse
rendam fisco hic qn ciuiliter ad
penam inferendaz parti ¶ No
ex hac glo q tunc dicitur agi ciuiliter
qn parti dz applicari id qd' pe
titur sz qn dz applicari fisco tc
dicitur pena criminalis Alibi vr
dicere glo q dicitur agi ciuiliter
qn imponitur pena pecuniaria / cri
minaliter qn pena corporalis
ita no. i l. siqua p calupniaz
C. de epi et cle. et l. qui sepul
chra C. e. l. i. C. qn ci. ac. cri
prejudic. i glo sup verbo civi
et l. fi. C. de hiis qui ex pub.
rat. et l. ordinarie § proconsul
in fi. glo ff. de of. procosul et
le. Alibi vider velle glo q qn
cunqz agitur de crimine siue ad
pena applicandam pti. siue ad
penaz applicanda fisco dicitur agi
criminaliter qz de crimine agitur
ita no. i. l. lex cor. circa prin. de
iniurijs. licet ibi reprobauerit
sz veritas e q hac glo dicatur
et omnes tenent hoc / et pro hoc
extra de procur. c. tue ¶ Iaz
aduerte / q hoc e verum qn pe
na infertur alicui ex actu et si pe
na applicatur fisco / secus si fisci
nomine aliqua actio moueretur
ut peticio hereditatis et similia qz
tunc diceretur ciuilis ut l. i. C.
de hiis qui ut indig / et l. i. et
l. deferre et quasi p totum. ti. j.
de iure fisci.

Siquis in herediu
No q testator pot iura
sepulchrorum uni heredi
applicare facit C. de
le. l. monimentoz

Quius No. v. quod
tamen. no q
lex generalis tollit statutum speciale
precedens / ad idem facit C. de
testamentis l. fi. licet illa cum
violencia ad hoc inducatur
Ibi enim dicitur q rustici obser
uent eorum consuetudines i testamen
tis ordinandis quasi innuat
q per l. hac consultissima
esset consuetudini derogatum nisi

spaliter eet pro ea statutu Contra ho-
tame vide ca9 extra de consti. c. i. li.
vi. So. istam qom examinat C. y. i
l. fi. C. de testamen. et C. que sit lo
consue. l. ij. in ultia qoe. pin ca
pn. Coiter tem9 q tem9 intellige
q hic imperator spalem mencoem
facit de illis statutis ut no. i deo
c. i. de consti. li. vi.

Qui sepulchri Oppo. et vr
q ista actio no datur ad interesse
sz ad vindictam ut. j. e. l. ostitum
So. no datur ad interee sz dat
ad vindictam pp id q interest

Si ad plures glo hic format
vnaz qoz quam solue ut i glo. per
l. istu ego dico q licet in actoibus
publicis no admittatur plures ut
l. si plures. j. de accusaci. Hoc e
vm nisi plurium intersit equalr
p hunc tex. Item dico q si plures
accusaverint et no fuit opposita
excepcio q accusacio procedit ut
l. si accusatoribus et ibi no. C. de
accusacio Iuxta hac l. qro qn
delictum committitur i plures utrz
quilibz posset agere ut pena i se
latur in sol ex psona vniuscuiusqz
hic videtur tex et glo q no sz i
ter omes vna pena facit, p hoc
ff. ar. fur cesa l. si plures in pri.
Michi videtur sic ddm. quqz de
lictum committitur pn. i iniuriaz
eoz in quos comittz et tc quilibz p
se hz accoem in solidu ut l. i. i fi.
ff. de iniu. et l. cu qui nocetem
§. si nupta. e. ti. Ang. delez qutz
pn. ea res et tuc omis quoz i
terest habitur loco vni9 ut hic et
dicta l. si plures ar. fur. ce. et
l. item apud labonem §. fi. eu. l.
se. de iniuriis p hoc reduca9 i
petica diat statutu plures sue
poss vni9 fundi aliquis i gditur
poss illa et coturbat illa poss
itu quilibz ex dictis possorib
posset agere p se vt i ponatur pe
na in solidum ex psona cuiusqz
puto advertenda verba statut
aut denotat actu pur i fertur psoe
seu in psona q diat statutu
Siquis aliquez turbavit i poss
essione sua vel siquis turbavit
alicu possioz tc et tuc cu vni
sit quelibz ee turbatu quilibz
poterit accusare insolidu sic cu
vnus servus vberatur i iniuria
pluriu dnoz. quilibz accoe i iniu
riarum agit noie suo vt dca l. ite
apud labeonem in fi et ibi no. ff.
de iniuriis Si vero statutu de
notat actu pur i fertur in rem
no hito respectu ad psona quia
diat statutu siquis turbaverit
possiom tuc omes dni vni9 psoe
vicem rpntant vt hic et l. si
plures ar. fur cesa Circa q
ecomiso qn plures inferunt iniu
riam vni certe sine dubio omes
tenetur ut l. si plures. ff. de in
iuriis q plene examiani i l. si
iuxta. j. ad l. cor de sicca. Q
ro quid si plures pluribus fecerunt
iniuriam et pono exemplu x. ho
mines fecerunt i iuria cotra x.
hoies pucientur ne i sultatores de
tot insultib quot sut psone i
sultantes Credo q sic qz certuz
est q quilz insultatiu fecit in
sultum cotra quelz eoz qui fuit

insultati vt dicta l. si plures de iniu-
riis coniucta l. siquis in gratum §. si
omes. ff. ad silleianum.

Si iis cui9 No. q admittz
pena ante litez
contest Contra. j. de adulte. l. si ma
ri. §. si negaverit So. ut ibi Ite
oppo. C. qui accusa. non pos. l. accu
sacio et l. si ea veritas e q ibi de
sistat postq accusacoem apposue
rat. vnde postq desistit no potest
postea accusare ut l. qui desistit
. j. ad turpili. Hic vero accusacoz
no pposuit Item oppo C. de pact.
l. postq litem So ibi litem inchoa
uit et ei expsse renunciavit. hic at
solum dixit se nolle accusare It
oppo de l. no solum. §. i. ff. de iniu
riis So diat glo aliud i act in
iuriaz q finalius remittitur No
pz qz ecoz mo tollitur acto i iniuriaz
sicut alie accoes ex delicto ut l.
si tibi §. qdaz ff. de pactis Non
ob. l. 9tra qz fateor q actio i iu
riaru tollitur dissimulacoe. l. ei9 na
tiuitas ipeditur sz postq e nata
tollitur sicut alie accoes cimnales
ut ista e. §. fi. Querit glo utz
siquis renunciavit expsse huic
act an tollat Jo. q no ymo po
stea volens agere auditur vt l.
iur. gen. §. si paciscar de materia
hui9 §. ff. de pactis Alij dicunt
contra quos puto verum dicere
qz actio i iniuriaru no gpetit pn.
sz ad pvatuz comodu et sic non
ob. §. si paciscar De materia hui9
§. dic plene vt dixi in dicto §.
si negavit Vlt iuxta glo
que incipit sine diat i fi. ibi ar.
contra. ff. de fur. l. qui ea mete
et vi. bo. rapto l. no prodest So
ibi i delictis ne malicia rmane
at in punita no e locus pne ex pte
delinqntis. hic ex pte eius q petit
punri. Item vide glo ibi §. fin.
ibi statim fuit ius qsitu ex sola
electoe. hic non nisi secuta rnuciatoe.

Timur No. ista glo
que incipit. i.
artiuncis ul ambitus tc
q si cui est concessa secu
ritas veniendi ei est etia
ocessa securitas recedendi et hoc
puto verum Nichil em iuvat se
cure ille qui non potest recede
ut l. sciendum §. i. j. de legatis.
et l. de etate ff. tad tex de hoc te
tigi. j. de penis. l. relegati

Sepulchri violati Oppo q absens reversus
posset iterum accusare si
doceat se ignorasse vt. l.
si cui §. hijsdem j. de accusacio
So. ibi loquitur qn reus absolut9
fuit Hic qn fuit condempnat9
et solvit Hec l. e ar. q si de ma
leficio ats est gdepnatus i nuni9
pp aliquaz qualitatem omissaz et
solvit q occasione illi9 qualitatis
de novo accusari no posset q
pz quia ista actio datur ad plus
qn datur dno q qn datur extraneo
ut ff. e. l. iii. §. qui de sepulcri
et tame hic simplr dno denegat
si semel facta e condempnacio
de quo plene dixi i l. senatus
j. de accusacio Item e ar ad qz
in qua plures cosulunt aliquis
prius sinis commisit maleficiuz
in ducatu pvocetur ibi cotra euz
et est condempnacio deinde accusa. hic

quit an possit ista q̄o sꝫ duo puncta
p̄mo an pendente p̄mo processu pos
sit procedi hic in loco originis seo
an lata sn̄ia condempnatoria ubi
contra contumacem obstet hic exce
ptio Circa p̄mum ē videndum an
exceptio lit' pendent' uel p̄uentionis
posset opponere ip̄e reus contumax
et dico q̄ non Cum enī coram eode
iudice coram quo contumax est
ip̄e nō pot uti illa instancia nisi
suā contumaciā purget et expēsas
refitiat ut l. sancimus. C. de iudi
ciis Multominus poterit uti bn̄fi
illius instancie coram alio iudi
ce et sic nō pot uti bn̄ficio illius
l. ubi acceptum. ff. de iudicii p̄
si hoc eēt / sequeret' q̄ eēt i eius po
testate penā eludere q̄ hic nō possꝫ
conuenti q̄ processus ē alibi
ceptus ibi mi̅q̄ cōpareret et sic
penam eluderet q̄ eēt absurdum
ar. ff. de arbi. l. ne in p̄petuum. Se
cūdo ē uidendum an istam exceptionem
posset opponere iudex qui p̄mo
incepit ut dicat ꝓ sm̄ nō posse p
cedi cū ip̄e p̄uenerit Ro iudicib̄
est concessit iurisdic̄ suā defendere
ut l. i. ff. si quis ius di. non ob.
et si quis turbatur et l. in sua iu
risdictione. hꝫ interdictum uti possi. ut
dixi in l. ultima. ff. uti possidetis. fa
cit. ff. de iniuriis l. sane si ma
ius / et extra de of. dele. c. i. / Un
si per processum s̄i iudicis p̄essum
p̄mi quoquomō i p̄pediretur ip̄e
posset opponere et i p̄pedire simpe
timentum aut ē manifestum de
iure coī s̄m q̄ sit remissio reorum
ut in autem ut nulli iudi. ff.
si vero quis op̄hensor / et l. si
cui ff. si. J. de accusatio / sꝫ sꝫ cō
suetudinem ytalie / s̄m quam remissio
nō fit / nō video q̄d i pedimentum
p̄mus iudex paciatur / ꝯ sic p̄mus
iudex nō posset impedire Libere
enī procedit / nō obstante processu
s̄di ⸿ Tercio ē videndum an reus
qui coram p̄mo iudice accusatur
posset exceptionem istam opponere
coram s̄o iudice ne coram eo pro
cedatur cum coram p̄mo i accu
sando p̄uenit Rn̄deo idem q̄ ff.
si per hoc processus eius q̄ coram p̄mo
impediretur hr̄et exceptionem ista
alias secus ar. ad hoc J. de
adulterii. l. ii. ff. si cui. l. se Sꝫ
nō video ad quid processus eius
impediatur cū in p̄mo iudicio
ille sit contumax Fateor tamē
q̄ si reus in p̄mo iudicio cōparet
et contumaciam suā purgaret possꝫ
eam opponere / q̄ cessarent rōnes
predicte / et q̄ interest sua ne de
eodem delicto contra eum cōnatur sep̄
ut l. pe. ff. si ff. nau. cau. sta.
et l. senatus de accusatio ⸿ Circa
s̄m q̄ n̄ ē lata sn̄ia contra eum tanq̄
contra contumacem an posset pro
cedi corā s̄o iudice istā q̄onem dis
putauit Jabel et eam ponit i
sol' q̄stionum. C. ubi de cri agi
oppor. l. i. et determinauit q̄ pot
iterum procedi et condempnari ar
huius l. ubi dicit q̄ lit' exceptio
estīma. s̄tulit Sed q̄ p̄mam
condempnac' sol' hr̄et ex ea
sꝫ ille qui fuit ut contumax condēp̄

non soluit condempnationem ex ea q̄ in
p̄ io hoc etiam J. de custo ꝯ ex
hi. l. diuus. ff. sicut et diuus
ubi apparet q̄ nō obstante q̄ q̄s
sit contumax ex bannitus pro
maleficio nichilominus de eodem male
ficio iterum cōstare sꝫ ibi loquitur
de iure coī s̄m q̄ absens nō pot
cōdempnari in criminibus grauioribus
ut l. absentem. ff. de penis / sꝫ
de iure municipali s̄m q̄ absens
hetur pro cōfesso nō eēt nece fa
cere nouum processum ut ibi dixi
tamē deficiente dn̄i iaco. puto ve
ram p̄mo p̄ l. euidenter d' exce
rei iudi. ubi nō prodest exce rei
iudi. ubi nō prodest exce rei iudi
nisi ei qui condempnatus soluit
seo ar. l. qui repudiantur. ff. de
mor. tes. ubi sn̄ia lata contra ab
sentem nō pot p̄iudicare alteri
nisi absenti. hic p̄ hac cōdempnationem
nō p̄iudicatur alteri iudici
qui nō possit procedere et ita
de facto pluries iudicarum assi
dendo et consulendo ⸿ Quid
iuxta predicta quid si ī duobus
fuit cōdempnatus de eod' maleficio
an poterit cogi utramque cōdempnationem
soluere / puto q̄ sic / et imputet
sibi cur hoc passus ē ar. ad hoc
ff. rem ha. ra. ha. l. si sine. ff.
cum quis in eo qui condempnatus
ē duo et procuravi ut ibi dixi

Qvesitum fuit ad
cōsilium filius fecit pacem de
morte patris acceptā pe
cunia utrum p̄ hoc vi
deatur adire statutum hereditatem
vel pōe / statutum huius ciuitatis
cauetur q̄ occidens condempnetur
in certa quātitate cuius medietas
applicetur filio / an filius acci
piendo illam medietatem videa
adire / et hetis hic textum q̄ non
et l. pro herede ff. si. ff. de acqui
heredi. ubi ē idem casus

Rei lex ⸿ Oppo q̄ puniat
in x. pō do au
ri ut l. qui sepulchra
C. e. ti. So quia p̄ sepl
vio. agi ciuiliter quam
criminaliter / q̄ dic ut hic et
l. qui sepulchra. C. e. ti.

De concussio. Rubrica

Dissimulato
glo ponit exemplum in
iniuriis coīs Quo
quis teneatur hoc
crimine dicat glo
quicumque qui concussionem
intulit hūc officii
vel etiam sine officio ut J. l.
pri. ⸿ Queritur quāto tp̄e durer
hec accusatio Certe quidem hꝫ
hic in textu oī tp̄e et tūc ē hic
specie q̄ ista accusatio ē ꝑpe
contra regula positam i l. querela
C. de fli. Alii hn̄t huiusmodi tp̄e
et tūc nullum cōtineret speciale
tenere p̄mā s̄m quā habet
ad singularitatem ⸿ Querit glo q̄

sit pena huius criminis dicat glo. que est pena extraordinaria. Tu dic quod est pena secundum modum quo dicetur infra l. pri

Concussionis

glo. ponit duas lecturas. una est azo. io. hu. et aliorum. glo. alia est acursii et est contra opinionem acursii quam nota quia in paucis locis invenies suas contra opinionem. vide glo. in l. hunius l. que incipit si statutum puniat aliquod maleficium pu. utrum accusacio ex illo statuto sit publica vel privata. secundum azo. videtur quod sit publica. secundum acursium secus ut dic ut l. i. infra de pub. iudi. et ibi dixi. Quot modis prevaricatur qui hoc crimen commisit dic ut hic in glo. et plenius in l. i. C. de calumpnia.

De ambigeis. Rubrica.

Quidam habent de ambigeis. alii habent de abigeis et isti melius. descendit enim ab abacto abagis i. subtraho subtrahis.

De abigeis.

Oro. Quamquam. Videtis hic quod (?) ignobilis punitur ignobilius quam nobilis quod dic ut l. predictis C. de incendi. ruina. nau. et l. quidam si. infra de penis.

Qui pecora. Quero quare si iniuste glo. dicat idem ar. ff. de li. ca. l. C. ff. ii. Ad hoc oppo infra vi. bo. rap. ff. pe. et quia tamen. So. hic ideo quia ista accusacio requirit dolum ubi secus et dic ut dixi in l. i. ff. i. C. si quis testa. liber esse iussus.

Oves pro minio. Oppo quod subtrahendo unum non est abigeus ut C. e. l. i. ff. i. So. Quandoque quis subripuit totum gregem et tunc abigeus est ut hic. quandoque subripuit unum vel alterum animal. et tunc aut subripuit sepius quasi artem de hoc faciendo et abigeus est ut hic et l. i. ff. i. C. e. aut non subripuit sepius et tunc aut subripuit unum ex animalibus grossis ut equum vel bovem et tunc abigeus est ut hic aut subripuit unum ex animalibus parvis et tunc non est abigeus ut C. e. l. i. ff. sed qui porcum. Vel tu nota quod in omnibus x. faciunt gregem iii porcis. quandoque faciunt gregem in equis non dicitur hic sed glo. dicit idem quod iiii vel v faciunt gregem. quod tene menti ad id quod dixi. C. vi. bo. rap. l. pretor edixit ff. i. quod iiii vel v homines faciunt turbam. sed in pecudibus requiritur plures ut ibi dixi. Voltis non habetis l. contrariam l. i. ff. sed qui porcum C. e. et statuta que distinguit bestias minutas a grossis. ita videtur quod porci minutas inter bestias minutas. bartholus

Receptatores. Oppo. infra. i. l. i. So. ut ibi dicam.

De prevaricatoribus. Rubrica.

Prevaricator. Quidam procurator florentinus promisit prestare patrocinium in quadam causa et pro hoc accepit certam quantitatem pecunie et vidit omnia iura partis sue demum adivit aliam partem et omnia secreta prime partis revelavit huic parti et fecit pacto de quota litis cum eo qui in veritate non fovebat iusticiam et fuit cum eo palam contra iudicia et contra eo petitam dictavit et producta fecit et suam obtinuit contrariam. Querit iste advocatus conscilium et tenetur falsi dicebatur quod non sed crimine prevaricationis. Consulium contrarium nam crimen prevaricationis est quando quis tuetur cum una parte corpore cum alia non ut hic et l. athletas. ff. prevaricator. de hiis qui no. infamia. sed in quodam proposita in totum prima partem dereliquerat et erat cum suo animo et corpore. ergo non est prevaricator sed crimen falsi commisit propter tria. primo quia pecuniam accepit ut faceret falsam acusacionem cum sciret se non fovere iusticiam ut l. i. ff. i. infra ad l. cor. de fal. Secundo quia fecit de pacto de quota litis cum sciret eum non fovere iusticiam fecit scienter in negocio innocentum quod cadit in l. cor. de falsis ut dicta l. i. ff. i. ad l. cor. de falsis quod vide hic locum sive hoc fiat in accusacione criminali sive in civili accusacione ut l. ex senatus. infra ad l. iuli. de vi priva. l. contra hoc faciat C. ad l. iuli. repetun. l. iii. facit ad hoc quod no. in l. i. ff. i. C. de calup. ubi glo. eciam disputat an hoc sit verum sive ista sic fiat in accusacione civili sive in accusacione criminali. Tercio incidit in crimine falsi quia revelavit secreta partis ut infra ad l. cor. de falsis l. i. ff. hac qui deposita. et de penis l. si quis aliquid ff. si quis instrumentum. item incidit in l. cor. de falsis in l. si quis obrepserit infra de falsis.

Prevaricacionis. Oppo. quod accusator qui est prevaricatus in primo crimine. Crimine periculum alias est prevaricatum. Item non quod super replicacione prevaricationis dicitur (?) iniciari. Oppo. super sacramenti non prevaricatur ut l. i. C. de ordi. iu. hic dicitur contrarium. ergo male dicat glo. hic speciale quod super incidenti prevaricatur. Tu dic quod ista non est incidens sed emergens. Item oppo ad processum. Cum enim me accusas ego excipio non esse procedendum si accusatus sit absolutus de eodem crimine. Tu replicas quod fui absolutus per prevaricacionem. unde hic disputatur an sit procedendum vel non. Ideo enim disputatur de merito est sed de processu. hic est unus modus quo de prevaricacione cognoscitur. s. per modum replicacionis. Item est alius modus per accusacionem hoc modo. Tu accusas me ego

excipio q fuit absolutus Et dicu
me fuisse absolutum; p pruriat;
et vis accusare primi accusatore
de pruaricatione Certe pendente illa ac
cusatione pruaricat supsedebit sup
ista accusatione sicut j. C. duos modos
pone glo q incipit hic e specale.

Quero qui primo accusat de p
uaricatione et conuincit utr hic reo
pruaricat reo q no nisi ipse fuit
citatus vt illi iudicio ad est vt l.
denunciasse ff. j. de adulter. p
hoc optime glo in l. cu miles §.
ex quib cau. maio pro hoc q di
cim q snia lata q notarium
de flo ne pruaricat pt. si non
fuit citata vt l. si decius C. de
fide istru. al. ad l. cer. de flie
p hoc q no. p Cy C qui ac non
pos. l. i. i vltima q. et fac q no
p Cy i l. i. C de acnos dni iii
et p Cy i l. siquis hominem. C.
de accusatio Quero quid si primo
accusator de pruaricatione fuit abso
lutus glo dicit hic in distincte si p
uaricatione no pruaricatione fuit sup
replicatione sine sup accusatione de cetero
no potest retorqui de pruaricatione ita
dicit glo et nichil allat de hoc seco
casu. C. de collu. deteg. l. fi. i prin.

Si reo q's Duobus mo
dis legitur
hic. q. Ro q cinen prouum non
e nisi aqua l. caueat. Facit ad
q. si aliquis accusat ex aliquo fact
vir dicitur accusatus de cine
p vel no de quo dixi j. de pub.
iudicia. l. i. Scdo no q pena
turpull est per auctor Certa j.
de custo. re. l. iiii. So ibi loquitur
de pena conuenctionali contra eu qui
reu no exhibuit hic de eo q desis
tit So oppo de l. qui cum C.
qui accu no pos So ibi lo i eo
q no opuit i eo statuto iudicat
hic i eo qui renunciauit expresse
Item oppo. C. vt i sta certuz tps
q. cri. cer. l. vlti. So ibi i eo qui
passus e labi tps tacite no ue li
quieat ista maiam distingue aut
quis no accusauit et nullomo
pnt ut hic fz prima lec. fallit i
casibz i quibz certuz vlcisci morte
defuncti vt l. i. C. de his qui ue
niciq et j. de iure fis. l. cu mor
te cu filibz aut accauit i te a
expresse destitit no i pertinentia abo
licione et punit pena. v. lib auri
ut hic. aut tacite et tc aut paci
endo labi tps statutum aut ipe
et punit excor ut l. qui cum C.
qui ac no pos aut paciendo la
bi tps legale et punitur pena
posita i l. i. C vt i sta certu tps
cri q. c. punitur eo quia pena co
uencionali vt l. iiii. j. de custo. reo.

De receptatoribus R.

Pessimum genus. oppo de abigeis l. ultima dicit glo specale in recipiente abigerum. hic i eo qui alios furiro recepit. vl dic
q istud p inde non iudicat quoddam
similitudinem quasi dicat sicut pruniter
delinquens, ita receptator no tn eade
pena qd e notandum dicit statut
qui fugit ante familiam pruiat.
p inde ac si uictus fuit cu arme
et statutum dicat q pene dupli
centur de nocte. utrum huic fugienti
de nocte pene reduplicabuntur. vz
q non ut hic q dicto p inde no
refert et qualitates ut eodem mo pu
niatur Tamen hoc no puto ver
q iste dictio i ferm ad omnes
qualitates vt l. asilio ff. pr. C. de
aliunde lega. no obstat hic q
hoc e verum cu colleude qirecto
si de dictione p inde habes i l. sac
legii ff. hno aut j. ad l. iuli. pe
culatus et ibi glo mag dat plures cau

Impuni. No q in duobus
casibus q's cs.
si no apprehendit latrones cu
possit videlicet si accepit pecunia
vel ptem rerum subreptarum Sed
quid si gratis dimisit eu uideat
dicit glo tunc secus contra glo in
tellige in casibus i quibus quis no tc
defendere territorium suum p ea
q dixi i l. nequid ff. i. de ican
diu nau. Idem i tellige in eo
qui nullomodo receptauit q tc i
tenetur q receptauit p l. i. C. de his
qui latro et e. pri. In prin
l. dimisi vna q hic in fin. ha
bes q receptator tc Quero an
hoc sit v in i sciente et ignorante
dicit glo i sciente tantum qua glo no
et p ea e cas i l. ij. § si eorum
ff. de icendi rui nau et j. de pe
nis l. metodor Sz quomodo probatur
q receptator hoc sciuit. dic glo
q hoc probabitur si e notorium p
contrarium. q no. simile habes in
l. pe. C. de pact. tuto qd tene men
ti. pro statutis loquentibus de re
ceptatibus exbannitos

Eos. Aduerte dicat sta
tutum qui i cep
tauerit exbannitum puia
i certa quia tc an teneat
locum in receptante exba
nitum cognatum uel agnatum suum
et hic videtur q non. videtur si qd e
exbannitus e talis qui pot ipune
occidi ex forma statuti tc dr ho
stis ciuitatis et sicut perdit cum
ciuitas ita perdit eu agnati et cog
nati ut l. postlim ff. filius j. de cap
tiuis. facit qd dixi. j. de adulte
l. si adulterium cu i cest. ff. libeo. sz
si no pot ipune occidi et sic no
e hostis tc siquidem statuto e det
minata certa pena illa pena e i
ponenda. nec ob ista l. q hic loqr
de iure cui quo no e limitata certa
pena illa pena e ponenda possz
tam iudex si vellet uti arbitrio p
l. sibi concesso § l. quid g. ff. pena
grauior v. de hus qui no i fraudi
cognita posset penam minuere

De furibus Balneariis

Fures nocturni. hic habes duplicem litteram vno mo extra ordinem audiendi fur

hec est et officium iudicis. Datis autem q. l. dum dicit extraordinem intelligitur officio iudicis ut l. sicut. C. de condi. et demo. secundum hoc habes quod contra fures nocturnos et balnearios potest iudex ex suo officio inquirere. Venio ad l. ij. dicit hic quod remittit ad ius ordinarium quid est dictum dicit glo. i. ad actionem civilem ut puniatur in duplum vel quadruplum sed an etiam puniatur criminaliter dicit glo. quod sic ut l. ulti. C. de priuat. delicti. Tu dic plene ut dixi in l. capitalium. §. famosos ff. de penis

De effractoribus et expilatoribus

De his expilatoribus textus ibi durius etc. quod que pena non est limitata sed iudicis remanet imposita officio iudicis quod tene menti. Oppo. quod nullus sit improbior fure quam raptor ut vi bo. rap. in prin. et C. ex qui cum in fa. ure. l. si de eo fatetur et debes scire quod quidam est fur improbus ut simplex fur, quidam est improbior fur ut ille qui expilat hereditatem ut hic, quidam est improbissimus ut raptores ut l. contraria. Contra quod l. imponit plures res alternatiue dz esse electio. hic videtur text. dic quod sic electio iudicis. Contrarium videtur tenere ff. ul. quicumque C. de servis fu. Cy. variat. nam aliud dicit in l. quicumque et aliud in l. si fugitiue. C. tu vero dic sic quandoque verba l. sunt directa ad iudicem et est electio iudicis. hic est tex. in l. si fugitiui. nam tex dicit. aut pede debilitato afficietur aut alia pena afficiatur etc. et sic verba referuntur ad iudicem. Si vero referuntur ad reum tunc est electio rei ut l. quicumque cum redeat in sic referuntur ad reum. Aut verba sunt simpliciter plata et tunc dubito. nam hec l. videtur velle quod sit electio iudicis tamen circa est contrarium dicit debere eligi. Videtur in dubio esse electionem rei ar. ff. de penis. l. interpretatione. Similem distinctionem facit glo. in l. lucius. C. de le. ij.

De crimine expilate hereditatis

Si quis alienam. Questio que est pena expilantis hereditatem huiusmodi. C. ti. pri. l. i. §. expilatores. Contra quod vero pro isto est sit inducta ad quam alia actio glo. hic dubitat. veritas est quod sic saltem actione in factum ut plene no. C. e. ti. l. fi.

Rei expilate. ipsi l. ff. pre. sumitur in glo. bar.

Res heredi. Oppo. quod ergo saltem uno de heredibus non presumit nocere alteri ut l. ulti. C.

qui res iudi. non no. et c. fi. ex. e. de re iudi. dicit glo. verum est quod alius prodest quo ad presumptionem non quod habeatur pro plena probatione et assignat mirabilem rationem. Sicut enim tibi producenti testes non prodesset nisi fuissent, ita illa dicta non potest alteri prodesse alii dicunt quod prodest quo ad plenam probationem quod possit esse verum si ponatur ista causa esse de re que pro parte expediri non potest. tunc enim quilibet socius potest insolidum rem in iudicium deducere ut l. si onices. C. de negot. gest. et l. si servus. C. si ex noxa causa agatur. et l. heredes. §. item si unus. C. fa. hercisc. et ideo facta per unum heredem alii coheredi prodessent quod saltem in hoc habet mandatum a lege. Bartholus.

Hereditariam. No. bonum casum: de tex. ibi et nihil mutat etc. facit ad q. ego interfeci excommunicatum quem poteram occidere impune an dz distingui utrum ego sciverim vel non et dic quod non nam mea scientia non dz attendi. dixi in l. inter omnes §. recte C. de furtis.

De crimine stellionatus

Stellionatus. Oppo. ut l. quid quod ff. C. de his qui no. infa. Solue ut ibi.

Stellionatum. Contra. Oppo. ut l. si duobus ff. de falsis. Solue aliud si duobus vendidit quod tunc incidit in falsum ut l. contraria. aliud si duobus obligat vel promittit ut hic

Si quis. Dicit hic si quis in possessionem quid est hoc dictum dicit glo. i. bonis viris mendacia imposuit hoc non placet quod est generaliter iniuriarum quod infamandi alterius causa hoc fecit. Tu dic .i. imposuit precium alicuius rei nam ibat in platea et promittebat de frumento plus debito ut alii sic emerent vel in aliqua promissione promisit plus debito indefinito alicuius rei intelligo hanc. l. quod est no.

Si quis merces. Op. l. si is qui rem in prin. C. de furto. intellige hic merces non esse obligatas generaliter et eas non tradiderit creditori, alias incideret in crimen furti. ut l. quam.

De periurio. Oppo. quod solum deum habeat ultorem ut l. ij. C. de reb. cre. So. hic iuravit a quo non deferret ut alium non reciperet sed l. contraria loquitur in eo qui iuravit a quo non deferret ad liceis dationem quod dic ut ibi per Cy.

De termino moto. Rca

Divus Oppo. de l. si quis id q. d. doli. § de iur. o. iu. So intellige hic fortuito q. in hoc fuit casus fortuitus qd' ignorabat illum lapidem esse t'mi' habebat animum furandi i. ideo extraqualitatem rei no accedit opinio ut .§. ti. y. l. fi. Aly dicut q. illud q. hic dicat ignorantia i. fortuito dz itelligi negligentia et culpa precedente ut l. qui edes .§. de incen. ruy. nau. // ne dicat q. h' puniuntur splendidiores q. illi puniuntur aly qui sut iferiores Rndeo iste tex pt legi du obiectiue uno modo ut distinguit .ex. uno splendidior hoc fecit ca' sui vel ca' gerendi negocii alti' et tuc de alys hoibz iferiore codicis nichil hic dicit. Sz hec lectura no placet q. castigatio et cede v'bis e pena remota a nobilioribz ut l. i. § i. .§. de effractor. et l. pedi' .§. de incen. ruy. naufra. Legat q' istam l. aliter ut in illo x'. Di' vero aly incipiat loqui de psonis inferioris gradus et ap' stilla sic tex ibi si vero aly .s. ferie no spledidiores et sic aly e ca' noiatim placis negocii s. pdictum occupandorum finium q. sequitur in tex e clarum

Agraria Oppo. z vi q. nulla sit pena pecuniaria statuta ut .§. l. i. So ante hac l. nulla erat statuta pena pecuniaria sz post hanc l. icepit pena ee statuta. Item oppo. C. de accusatio l. i. ubi dicitur id q. pena pecuniaria no erit. So dicit glo siquis euulsit t'minos inter edes et edes nulla e pena pecuniaria statuta tpre antiquo licet p. l. agrariam q. loquitur solu' de agris ut ibi/ sz si euellantur t'mi inter agros tc sit ut hic. Aly aliter dicut ut refert Cy. i. l. i. C. de accusaa/ et io distingue ut ibi pcu /et hic in ultima glosa

Quero cui applicatur ista pena l'. agrarie. vi. q. fisco q. tex hic dicat i pco dare j n o'iu vz q. pti/ q. hic dicat accōem et acco e ius psequedi i iudicio videtur q. pti q. sibi debetur g' pt petit q. debetur sibi. tenēo q. debet fisco ut dicitur hic. Ad i'pem in o'iu iudebo i q'muntu Quo qn l. ipoint pena simplr' cui applicatur ista pena vel pti vel fisco/ et vi' q. parti. ut in omibz pplaribz actoibz ut l. si cui ex pplaribz .j. de ver. sig. et de sepul. vio. l. iij. cca pn. et no. i l. siquis id qd' de iur. o. iu. In quada glo pua et vt tex i l. ulti'a .§. de religios. In c'otrarium q. applicetur fisco vi' tex glo. i l. iubemus § hiis iudicibz C. de sacro. sanc. ec/ et vz tex. i l. multaru C. de mo mul/ et. x. coll'. q. sine regalia e. i. et hic Alibi vi' velle q. medietas applicetur pti alia medietas fisco ut l. iij. § hoc aut .§. de his q. delecta/ ut et l. lex cornelia .§. ad sill' et tagitur hic i glo dico sic Qnz l. iponens pena introducit acco/ qnz introducit accusaco'nem qnz simplr' loquitur/ p'mo casu regula e q. applicatur pti ut l. si cui de v. ob. et l. iij. cca pn. .§. de sepul viola. et l. si quis id quod .§. de iur. o. iudi. fallit si aliter i l. exprimeret. ut hic et l. fi. .§. de lic' et le lege cor' i fi. ad sill' Qnz i'troducat accusacoz et tuc applicatur fisco ut dicta l. multaru C. de mo mulcta. et x. coll' que sine regalia .e. i. facit ad hoc glo in l. iij. cca pn. .§. de sepul vio/ n' aliter exprimeretur qnz lex simplr' et tuc dico puto q. in dubio introducat accusaco'em et penā fisco applicādā ut l. iubemus § hiis iudicibus. C. de sacro sanc. ec. et l. multaru de mo mlc'tarum/ et dicto .c. i. q. sine regalia

Ulterius dy. indicat hac l. q. si aliquis produxit plures testes falsos q. pro quolibz punietur. Tu distingue an plures testes pducantur ad vnu' effectu an ad diu'sos ut dixi i l. inficiando § infans .§. de furtis et l. nung' plura .§. de priua delicti.

De collegiis illicitis.

Querit glo. quot constituat collegium videt q. iij. ut .j. de v. sig. l. neratius/ et dicat bene/ vide tn' q. dixi i l. pcor' post pn. .§. de rubo. iap So querit glo q' differentia sit inter collegium et corpus So collegiu' dicta ppe qui simul h'itant q. sic dictum e quasi simul colligant Corpus dici' siue sil' h'itet siue no h'itet/ etiā ex corpore ne alia noīa hemus. nā qda' collegia appellātur societates ut .§. q. cui q' vinusi. no. l. i. cca pn. Quedam appellātur sodalicia ut l. i. i pn. vnde illi de collegio dicuntur sodales/ hntur etiā alia noīa q' consuec' ei attribuunt scdm diuersitatem regionum no sunt alia.

Mandatis Io q. ad offi' iudicis spectat ne sint ista collegia prohibita et ex hoc appet q. collegia sut so istis iudi et hoc tenet Inno' in c' dilecta extra de excess. pla. i fi. glo mactha So no. q. militarēs no pnt facere istas collegationes et societates in sil' Contra hoc oppo/ qz vino sut legiones et alie milicie ut hec plene p l. ij. de his qui no i fa So no pot fieri sine mandato ducis belli cū eius mandato

Sed permittitur Io q. in sicibz principibz concedi facere collegiu' tā pauperi ea vnde dz viuere ad alia Effectus huius collegii extendi ne pot. dicit .j. e. l. fi.

Sed religionis Io q. ca' religionis collegia sunt pmissa de iure coi ut hic et .l. i. cca pn. q. cui q' vinusi no. et ibi no. vna collegia disciplinator/ et ista collegia misericordie et filia q. pietatem respicius ad regimen ciuitat' i similia sut approbata de iure coi

2° no. q. i tex hius no deletur ra'. q. respiciut ad regimen

ciuitatis et silua/ et si hec fieret punire
ut. C. de extraor. cri. l. ij. et dicam j.
e. l. ultima.
Non liceat No q quis
no potest esse
in pluribus collegiis q quali ratione
ligatur dicam j. e. l. ultima. So
no q id q est uniuersitatis est singlorum
q apparet quia quilibet recipit partem
suam. Ad hoc contra. ff. de rerum
di. l. in tantum. § uniuersitatis. et
l. sed et si ac. § qui manumittuntur.
ff. de in ius uocan. dicunt quidam q quod
que sunt uniuersitatis sunt singlorum
Nec ob. contraria q in quibus illarum
statutum est propter magnum impedimentum
q alias esset ita dicunt quidam ut glo
refert. Sed ista opinio non est uera
nam quod est uniuersitatis non est singlorum
quoniam uniuersitas est persona representata
ut l. mortuo. ff. de fideiusso. Nec
ob. iste tex. quia fateor q quando dis
soluitur uniuersitas quo ad omnes
uel quo ad unum tantum tunc res que erant
uniuersitatis efficiuntur singlorum ut hic
Queritur et reuoco in dubium quando
quis recedit de uniuersitate de quibus rebus
sed dicit hic potest/ glo tangit hic dicam de
hoc. j. e. l. ultima
Quisquis illicitum
No q illi qui faciunt illici
ta collegia et sunt auctores
eorum tenentur l. iulii ma
iest. hoc fecissent ut hic dicitur in tex
Item hec est pena auctorum q autem
et glo. Item tenentur l. iulia de
vi. pu. uel quasi hominibus armatis
et coadunatis hoc fecissent ut hic
dicitur in textu Item hec est pena a
uctorum Que autem sit pena illorum de col
legio. v. debiti. j. l. prox.
Collegia No q licet
auctores col
legii puniantur tamen homines
de collegio non puniuntur alias
nisi quia collegium dissoluitur
So. no. quando dissoluitur collegium
et res que sunt in collegio diui
duntur inter eos. dicam j. e. l. ulti.
In summa no regula omnia
collegia sunt
illicita nisi reperiantur permissa
Seruos No q serui po
ssunt esse in col
legio domino uolente non alias et
intellige q sit tale collegium cui
statutum seruilis non repugnet ut
hic uides.
Sodales Primo ponit
qualiter uocen
qui sunt de uno collegio
secundo dicit quid possunt facere
inuicem collegiati tertio
dicit. unde predicti inuenit originem
ff. al. salon greca quarto ponitur
interpretatio illius l. greca sed ibi ist
aliter 3a ibi. sed hec l. mi ibi si at
plures No q illi qui sunt de
eodem collegio uocantur sodales
uocantur etiam confratres ut hic in
ultima parte dixi. e. sup. rubrica
Item no ex secunda parte q collegia po
ssunt facere statutum et l. inuicem
ut dicam j. Tertio no extra
particula q predicta q predicta sup
serunt originem ex l. greca Sed
quero/ quid est hoc q dicitur in textu
ibi nam illicita est eadem Glo
dat plures expositiones quidam dicunt
illicita est eadem. s. illis lex uel ta
lis societas. uel si habes in accu
satiuo casu s. illicitum esse eadem
intellige. l. uel societate/ et q
dicit illicita dic i. ualde licita ut.

l. gallus. § ille casus de liber. et posthu.
Vel dic illicita i. non licita quia
esset contra predictas leges Ex ul
tima parte no q simul habitantes
possunt facere collegium licitum et sic
possunt facere sindicum/ et per
hoc habes casum illius questionis qua
format glo. in l. ij. § i. ff. q
cuiusque uniuersitatis. no utrum tres
uel quatuor scolares faciant col
legium certe sic ut hic dum dicit
simul habitantes Item q permitta
tenuioribus pro eorum uictu hendo
ut. ff. e. l. i. ij. R. et hoc puto
hec hic in litera sit habitantes alii
habent q multa simul habitata sunt
expone q omnes qui habent simul
multa facere et tractare possunt
facere collegium approbatum de iure
qui ut hic et ista Inno all. ext
de extes. prela. c. dilecta Re
mo ad materiam/ primo quero quot per
sone constituant collegium dic ut
dixi. ff. e. sup. rubrica So quero
ex quibus causis possunt constitui col
legia/ regula est q omnia collegia
sunt improbata nisi appareat permissa
ut. ff. l. pa. § i. in summa Videa
mus ergo ex quibus causis possunt constitui
collegia regula est q omnia collegia
de iure communi collegia sunt permissa
propter eorum euidentiam debes scire q quod
collegia sunt permissa de iure gentium
quedam de iure ciuili De iure gentium
collegium quod appellatur populus
unius ciuitatis castri uel ville ut
l. ex hoc iure de iusti. et iure. ibi
edificia agros terminos posite et et
hoc tenet glo q cuiusque uniuersi. l. ij.
§ i. Inno tamen in c. cum ab ecclesiarum
de off. or./ uidetur tenere q non ga
udeat priuilegio ciuitatis castri uel
ville nisi approbetur a superiori
sed non puto q ista approbatio sit
necessaria cum de iure gentium sit permissum
Item a iure ciuili non est reprobatum
nisi quando illa edificatio collectio
tenderet ad emolumentum alicuius
ciuitatis ut l. opus. de opibus publicis
et l. pe. prius. C. de edificiis priua.
Ista uera quantum ad hoc ut
dicatur populus quantum uero ad hoc
ut illa edificatio collectio sit ci
uitas uel castrum seu villa re
quiritur auctoritas superioris nam in
ueritate non appellatur ciuitas nisi
episcopum habens/ sed episcopum habere non potest
sine superioris auctoritate/ dicatur tamen
castrum terra seu communitas secundum
diuersum modum loquendi et plus
esset/ seu collegium licitum fatetur tamen
Inno q tale collegium castri uel
ciuitatis uel ville esset gloriatur eo ipso
q superior scienter sibi tanquam ciuitati
castro uel ville/ rescribat ipse tamen
ut puto nulla confirmatio requiritur
quedam collegia approbantur de iure
ciuili ut collegia que fiunt causa reli
gionis ut. ff. e. l. i. § sed religionis
unde collegia disciplinatorum col
legia misericordie et collegia
iuuantium confessores et silia sunt appro
bata de iure communi Sed contra ho.
oppo. extra. de religio. c. religionum
diuersitas. li. vi. ubi nullum collegium

religionis pot institui sine auctoritate
summi pontificis Si aut quis uult
instituere collegium cum religionis
ita q remaneat persone seculares
ut sunt collegia disciplinatorum
et alia de quibus ff. c. cepta inenceres
et sunt permissa de iure com ut hic
aut quis uult instituere collegium
cum religionis ita q persone efficiant
ecclesiastice istud non pot fieri sine auctoritate
summi pontificis ut in continuo Item
e approbatum de iure ciuili colle
gium doctorum et scolarium ut C. ne
filius pro patre auctentica habita et ff.
de preciptis c. cum pelle et de priui.
c. super hiis Item sunt approbata
de iure comuni collegia plurium fa
bricatorum unam artem in una ciuitate
vel loco ut hac. l. fi. adeo q dicit g
losa in. l. i. ff. q cuiusque uniuersitatis
q omnes ille artes q indiguerint ipse
l. ulti. C. de iure immunitatis hinc col
legium approbatum permittitur etiam de
iure communi pauperibus personis facere
collegium simul ad sustentationem
eorum vite dum tamen non conueniant plus
quam semel in mense ut ff. e. l. i.
ff. i. omnia alia collegia omnis a
secte religionis sunt prohibita et ideo
iste secte que fuit in ciuitate q non
fuit super hiis q habent simul tenere
Item iste lige q fiunt inter ciuitates
et inter principes et barones non ua
lent. ita tenet Inno. in dicto c. di
lecta de exces. prelato. Nec ob. l. non
dubito ff. de captiuis ubi dicit
q ciuitates inuicem federantur q
illud e verum q ciuitates alie non
amice vel libere federunt. populo ro.
no. habita imperium sed plures ciuitates
vel barones qui essent sub uno re
ge domino vel principe non possent facere
istam federationem ista enim sunt soda
licia et collegia prohibita ut ff. e.
l. i. et ex istis colligitur q ciuitates
tuscie q in temporalibus de facto non recog
noscunt superiorem possunt sibi federari
tamquam libere sed plura castra uel uille
q essent sub una ciuitate uel domino hoc
non possent ut dictum e. Quis per
quas personas regentur ista collegia
premissa. Ad uestram declaratione
talis scire q de esse collegium non e q ha
beat rectorem Nec enim esse sine rectore
seu potestate Ita no. Inno. extra de ele.
c. cum non tamen si uolunt possunt sibi i
nuicem rectorem facere ut l. ulti.
C. de iur. o. iu. et ff. de pactis
l. tamen ingenita et ff. l. pe. ff. fi. ibi
curatores. hoc corpus ite et hac
l. ideo q permittat inuicem facere. l. sed
certa hoc dubitatur si e collegium col.
clericorum et laycorum simul ut e uniuer
sitas scolarium et iste uniuersitates
disciplinatorum an possit fieri rector
laicus. videtur q non q nulla pot ha
bere iurisdictionem i clericos ut in auctentica
statuimus C. de epis et cle. et ex
de fo. compe. c. si diligenti Sed debet
scire q quedam sunt collegia quorum recto
res habent iurisdictionem ut rector scola
rium et rectores artificum ut i dicta
auctentica habita et l. ultima de iur. o.
iudi. In istis non pot effici rector
laicus. ita hoc habeat iurisdictionem i clericos
qui sunt de collegio ut dictis iuribus
fateor tamen q si laicus eligeretur rector
eet In illis clerici essent alicuius iuris
dictionis exempti et ideo non cogitur
imitare uel obseruare mandata
eius q non possunt se subiecere eius iuris
dictioni. nec est nouum q aliqui de col
legio sint excepti et priuilegiati ut
ff. ad municipa. l. i. et ibi continetur
in glosella Quedam sunt collegia
quorum rectores nullam habent iuris
dictionem sed magis habent quandam
preeminentiam spiritualem ut sunt iste
collegiis q cum religionis celebrant
nam potestas eorum non possunt ad iure
aliquem eorum cathere i iuditium sed
corripiunt ipsum uolentem et si non uu
lt obedire non pot ultra grauari
nisi q expellatur de collegio ista
potestas e similis illi potestati quam habet
frater maior qui dicitur dominus domus ut
l. pronunciatio. ff. familie. ff. de verb. sig.
Item ex eis i collegio tenuiorum q
ad sustentandam eorum vita faciunt
collegium tamen rector illius collegii
habet illam curam ut congreget et ut due
mat pro aliis In istis dico q
etiam laicus potest esse rector et preesse
clericis delinquentem non enim eum
punit vigore iurisdictionis sed magis
more fraterno ut dictum e. Quero
coram quibus conueniri ista collegia
et corpora Respondeo coram superioribus in
diebus festiuis si sunt collegia secularium
ut ff. e. l. i. i prin. uel coram iudice
ecclesiastico si e collegium clericorum ut dicta
auctentica statuimus et auctentica clericus lite
pulsatus. C. e. ti. Si collegia
clericorum et laicorum simul Dicere
attendendum si quidem maior pars e lay
corum dicetur collegium laicorum quia
maior pars trahit ad se totum ut l.
q maior. ff. ad municipa. et ideo
possit conuenire coram iudice laico
hoc dico si conueniatur pro rebus
temporalibus nam de spiritualibus se iudex
laicus non intromittit secundum iura ca
nonica Si uero essent equales ul
etiam equalis eorum potestas ut e in ca
ista collegium misericordie quo regitur
hospitale ubi tantam potestatem habent
clerici quantum laici tunc puto q de
beret conueniri coram iudice ecclesiastico
q pars clericorum dignior trahat
ad se partem laicorum ar. l. quidquid
ff. cum in partes ff. de acq. re. do.
et l. q religiosis ff. de religiosis
Quero que persone possunt esse in
collegio Respondeo omnes masculi et etiam
femine si tamen illud cum quo col
legium celebratur statum mulierum
non repugnet. nam in collegio de
canonicis non posset mulier esse uel
in collegio doctorum ut l. femine ff.
de reg. iur. Est enim docendi et iu
dicandi officium eis interdictum secundum
apostolum sed in collegiis que celebrantur
ut dentur elemosine optime possunt esse
sicut etiam videmus sunt collegia mu
lierum religiosarum. Quero utrum
monachus possit ingredi aliquod
collegium sine licentia superioris Respondeo
non sicut nec filius sine licentia
domini ut ff. e. l. proxi. i fi. et q hoc iustis
no. ff. de reg. iur. l. ex penalibus
et dicit ff. de stip. ser. no. l. i. Que
ro an aliquis posset esse in duobus
collegiis tex. ff. e. l. i. ff. non licet
videtur dicere q non Tu dic quod
sunt collegia q scalenantur ad
inuicem. et hinc se ut totum et ps

seu corpus et membra ex[m] i vniversitate
nostra e. tota vniversitas q diui-
ditur in membra uidelz vniuersitas ulti-
morum et citra. et diuiditur etiam p
nationes isto casu pot quis ee in
toto/et in vno membro illius
totius/sicut pot quis ee de vno
populo et de vna prouincia uel
de vno burgo sub vna ciuitate
i similia Q. dz; sunt collegia q hz
se ut spes separate In istis e ad-
uertendum. aut queris utruz
quis posset ee in vno collegio nato
et in alio uoluntario/et pot/ex[m]
tu es ciuis istius ciuitatis origine
et sic es de collegio istius ciuitatis
nato. arte poteris effici alterius
ciuitatis vel collegii uoluntarie
ut j. ad municipales. l. origine
et. l. assumptio/et. l. nichil Q. In ho-
q̃rās. an possit ee in pluribus colle-
gijs uoluntarius/dico siquod exercitium
eius ad quod vnum collegium sit
e impedimentum ad exercitium alterius
ad qd' aliud collegium celebratur
tunc no pot ee in pluribus collegiis
ut dicta l. i. §. no licet. G. e. ti. to
Si uero exercitium vnius no e impedi-
mentum exercitio alterius V. gratia tunc es
de collegio vnius artis quod plurium
qd sic de collegio discipulorum
certe no uideo. ar. j. ad municip.
. l. assumptio §. iur. prudentibz/et. l.
libertus §. principia. e. ti. fac. C.
de postulan. l. quisquis/et de ass. l.
ultima Q. Quero utrum quis possit
ex ire de collegio quod intrauit
et intrare sine consensu aliorum qd sic uideo
i collegijs istis uoluntarijs potest
libere ingredi et pera. seu. l. colle-
gij q eent de admittendis/tn ex-
presse et no ultra eent. l. i. probatur
ut C. de monopolijs. l. i. i. fine
hoc fieret ex causa legittima vt
q: vellet ingredi aliquis rixosus
uel turbulentus ho vt. l. si. G.
de off. procons. cessat hoc; ergo
pot qs libere vt G. e. l. i. i. fi.
Q. Quero super quibus q possunt facere
statuta seu leges talia colle-
gia Rndeo super hijs q ptinent
ad artem suam/no super alijs
vt. l. ultima de iur. o. iu. et ibi
no/et hac. l./itaq; q no facere
. l. p qua alij puidicatur uel iura
. sic faciunt. l. ut certe psone tantum
possint illam artem exercere/et no
alij/et q quibusdam doceat et q
alijs tamen no Q. Item si faciunt prem
ut opus ceptum ab vno alius
no pficiat iste eorum l. sta i probatur
vt dicta l. i. C. de monopolijs
Q. Item possunt facere sindicum et eorum
coadunatores pro eorum iustitia
consuetuanda de hijs q simul hz
facere ut no. i. l. i. G. q cuiusq;
vniuers. eius no. de alijs no ut
dez e Q. Quero qualiter collegia
dissoluantur Rndeo quedam e dis-
solutio q fit omnibus de collegio uo-
lentibus ut G. e. l. i. i. fine. vel omnibus
mortuis nullo remanente ut. l.
sic inutiles. G. q cuiusq; vniuersi.
et q no. i. l. eius i. fi. j. ad munic.
Quedam e dissolutio inuita
que fit mandato superioris ppter
aliquod delictum collegiatorum ut si

protextu collegii licita conitutur
illicita ut G. l. xxi. in prin. et. l. i.
. ii. G. e. et G. de extraor. cri. l.
senatus Q. Quero quid fit de
rebus collegii dissoluto collegio
Rndeo quedam sunt collegia q possunt ha-
bere in commune et nichil in particulari
ut collegia religiosorum et in
istis dissoluto collegio remanent
apud superiorem uel cui ipse concessit
et ita fuit obseruatum quando fuit
destructum collegium templariorum
per summum pontificem sunt enim bona
uacantia et sic debentur fisco ut. l.
i. de bo. uacan./et l. i. j. de iure
fis. Quedam sunt collegia q possunt
hre aliquid in particulari et in communi et
hic e aduertenduz q quedam sunt collegia
q hz aliquid iure mercede laboris
vt collegium vniuersitatis clericorum hz enim bona
propter officium et propter laborem quem sustinz
pro ciuibus et parochianis et tunc
dissoluto collegio siue totum siue
quo ad vnum recedentem bona eorum
no consequuntur sz remanent apud sup-
eriorem Cessante enim labore dz
cessare premium ut. l. seruo i prin.
. G. de annuis. le. facit ad hoc q
no. i. dicta l. sicut municipum
. G. q cuiusq; vniuersi. Q. Quedam sunt
collegia q hz aliquid no propter se/sz ut distri-
buant inter alios ut collegium
mendicantium qd' hz bona ut nutriat pu-
eros et alant infirmos et tunc etiam
destructo collegio no remanent
apud eos. et si aliquis exit inl.
inde extrahit. no enim habet hoc propter
eos sz magis ad utilitatem p̃dz
ciuitatis ut. l. ciuitatibus G. de
lega. i./et illi de collegio sunt quasi
iure nudi ministri/apud quos nullum
debz remanere comodum ut. l. si
quis tutelam de le. ii. Quedam sunt col-
legia que habent aliquid propter se
principaliter et directo ex[m] in pecunia
quam sibi conferunt temporibus ut de-
cimatum aliquid ad eorum uictum
vt G. l. xxi §. seruos. et G. e.
. l. i. ii. Rndeo/tunc si aliquis recedit
uel collegium dissoluitur dz recta
pte de illa pecunia pro ut eum p rata
tangebat ut G. e. l. i. i. fi./et in
casu isto intelligitur illa. l. i. i. fine
eodem modo dico/si erat in communi
aliqua res deputata ad proprium usum
uel ipsa i fi. uiuitate discipulorum
e uestis ad cuius hz propterz usum de-
putatam Certe qui recedit debet
illam uestem sibi hre ut dicta l. i.
i fine. G. e. Si uero hz aliqua
ad comoditatem vniuersitatis nec
respiciunt comoditatem singulorum principaliter
ut sunt redditus et predia pascua
et nemora q habentur ab vniuersitate.
ex quibus onera vniuersitati incumbentia
psoluuntur isto casu si aliquis inde re-
cedit nichil inde dz hre/no/q:
tex i. l. i. i. fi. G. e./dicit q dz acci-
pere illud qd' ei competit ex ratione/sz
hic ex ratione nichil sibi competit
sz competit vniuersitati ipsi/quo ratio et
ad hoc facit. l. in tantum §. vniuer-
sitatis. e. de re. diui. et. l. sz si
hac lege §. qui manumittere. G. de iure

Lorum. et ita ostua de fo Si no
vniuersitas dissoluatur in toto i isto
casu dz diuidi inter eos de vniuersitate
ut ff. e. l. iii. i pri. et io quando vniu
sitates qui aliquis ingredi specialez
quietem faciunt ut si contigerit
eum inde recedere nichil possit pe
tere vel vendicare de rebus illarum
vniuersitatum. Sz quo isto ca
su quo bona debent diuidi inter
eos. utrum dicat per capita an per
solidum et libram. Rndeo quedam
sunt bona que vniuersitas hz ex
collectione eorum contra. et tunc dz diuidi
hito respectu ad comodum sz quez
contulerunt ut dicta l. i. i fi. ff. e.
et q ibi no. In glo facit istud per
spem ff. illud C. ueteri st bo hnta
ex largitione eorum qui legauerunt
uel donauerunt et isto casu debz
fieri diuisio s in eum modum sz q
desuiebant oneri vniuersitatis
ut l. maxla. J. ad mun. t ca ar.
ad hoc ff. ad trebelli. l. no imp.
et dicto s. -ie. isti. pro socio. Sz onei
vniuersitatis desuiebat illa pro solido
et libram que eis collecte pro libra i
ponantur ut l. omes C. de ope pub
lic. et illa bona minuebant ona
collectarum quo apparz q pro solidum i
libram desuiebat vniuersitati. quo eo
mo fiat diuisio Si vero no appa
reat vniuersitas huit dicta bona
presumendum est q fuerit hita ex ea
largitione. ita tenz Inno. de testi
e. relatum. Quid destructo co
llegio an pereant priuilegia ipsius coll
egii Rndeo qui collegium destruitur
per superiorem propter ipsius collegii
defectum et perdit oia ipsius priuilegia
ut l. si iniustum ff. qui mo. usu
amit. Videtur em pati maximam
capitis diminutionem et sic eius iura
totaliter consumitur ut l. cognitione
ifi. ff. de vari cogni. Q iz col
legium no destruitur sz dissoluitur
ui quadam vniuersitatis huius stu
dii tempe mortalitatis totaliter recessit
ita q nulla erat vniuersitas stu
dii parisiensis. Vl pone per aliu
casum collium vel vniuersitatem re
cedere isto casu priuilegia et iura
non perdit. ymo ipsa iura dni reti
nent per illum locum a quo denominabat
vniuersitas sz opio moysi no i glo
l. sicut municipum. ff. q cuiusq
vniuersitatis facit ad predicta q no.
per Inno. extra de no o nuncia
e. ii. et de v. sig. c. abbe in
ultima glosa.

De popu. actio. Rca

Queritur glo utrum actiones populares
sint persecutorie vel tendant ad
vindictam. dicit glo q tendunt ad
vindictam et bene. Quare glo quare
dicuntur populares. dicit glo quia compe
tunt cuilibz de populo. Ctio
quo utrum pro pena imponenda ex tunc
priuato admittuntur quilibz actiones
dicit glo aut agitur ad penaz
corporalem imponendam et tunc no admittitur
quilibz sz ille tm admittitur cui int e
aut agitur ad penam pecuniaria tunc
quilibz admittetur sz si plures

venerunt admittetur ydonior q no. ml
tum pro statutis q imponit per de
lictis penam pecuniariam ut admit
tatur ad accusandum quilibz de populo
quod tene menti ar. ad hoc. C.
de sepul. vio. l. qui sepulchra. sic
J. de iure fisci. l. i. ibi ab actione
recessum est conuicta. l. iii. s. fi. ff.
de priua. delic. facit etiaz dicta l.
i. J. de iure fis. ibi uel aduersus
l. ie. et ibi uel rem litigiosam re
quieta. l. fi. C. de liti. et ibi glo
q tenz dicit q ista z rec ob q
no. ff. de priua delict. l. fi. qz illa
glo intellige sm ista ut ibi dixi
i. rec ob. si dicitis quo est actio prca
q competit cuilibz de populo q
no est vm ut dixi J. ti. i. l. i.
Quid au applicatur pena qn
agitur actione poplari dic ut dixi
ff. ti. ii. l. agitur a. ceterum q sunt
in hoc titulo consequere per te ipsum.

De publi. iudi. Rca

Glo continuat rubricam ad precedentem
dicens est ff. de accusationibus q pecuniariae
mouentur nunc sequitur de accusationibus
que mouentur in corpus quod licz hic
de actio alii habent de accusationibus si
habent de actione tunc dic ut ff. dix
qz dictum est ff. de actionibus pecuniariis
nunc de actionibus corporalibus sz ista con
tinuatio non est bona qz etiam i precedentibus
dictum est de accusationibus q
mouentur in corpus ut l. diuus
et l. ultima de furt. et de ex. cr. ar
per multas l. Item et J. e. l. ii. tunc
de actionibus pecuniariis et corporalibus
vnde hec continuatio non est bona.
quare alii habent i glo de actionibus
et ista est melior qz dictum est supra
de actionibus ciuilibus q intentantur ad pro
prium effectum nunc sequitur videre de actionibus
criminalibus q mouentur ad vindictam
Et si dicas supra est etiam dictum de
actionibus criminalibus Rndeo ff. no dz de
actionibus pro. sz accessorie sz hic i toto
isto libro dicitur de actionibus principaliter. Item
dat glo aliam continuationem. dictum est
ff. de delictis priuatis sequitur hic
de delictis seu iudiciis publicis ut
i toto hoc libro. Queritur quare
ista iudicia dicuntur publica Rndet
glo dicuntur publica qz competunt cuilibz
de populo ut insti. e. i pri. et l. iii.
s. consequens ff. de suspecti tuto.
hoc declarabo J. e. l. i. Quid
glo dicit iudicia cum hoc ti. no
tractatur de iudic. hoc est de in
stancia sz de legibz quibus iudicia
intentantur Dicit glo expono
de iudiciis. hoc est de legibz publicorum
iudiciorum. vel aliter hoc est de ac
cusationibus publicorum iudiciorum. et ista est
bona expositio Sicut em in
iudiciis ciuilibus sunt prodite
actiones q sunt ius persequendi ut
insti. de actio. i pri. ita i criminalibus
prodite sunt actiones hoc dic tex i
insti. e. i pri. Tractat quo iste liber
de actionibus q oriuntur ex delictis publicis
seu de legibus quibus delicta publica puniuntur
Vltio sciendum q dicit alibi i prima pars
q iste liber est terribilis Terret
em homines ne delicta committant ut

l. ij. §. septim. C. de serui. cum
non habemus aliam circa rubricam

Non omnia

Nec lex diuidi-
in duas ptes. p°
ponit regulam
seu quedam vba
ex qb9 colligit
regula. s° ponit
exceptionem a re-
gula. ptes p se patet
et bimter hoc dicit/ oia delca p-
uata sunt exceptis quib9 da hic
enumeratis/ tex ibi yemus/ p inde e
ac si diceret omia delicta sunt puata
nisi ea q ex legibus te dy
No. q dixi i summario/ et pli
hec regula et excepc hic/ et ff.
de puarica. l. puar/ et i sti e p
totum Oppo et videtur q
sunt alia p ca iudicia q ea que
enumerantur hic/ ut. l. iul de sac/ et
residuis ut j. de sacrilegiis et re-
sti. Rnet glo fin pla q ac dic
de leg iul maies comphendit
etiam de resid q sat plac Sol-
ues etiam dicere q etiam omia p ca
iudicia hic no sunt nuata Sed
oppo q l. iul repetund/ et l. iul
de annon. no sunt iudicia pubca
sz sunt iudicia extraor. vt. l. i. j.
ad l. iulia repetu. et l. lex iul
§. hodie et ff. de extra cri. l.
i annona Rso non repugnat
qm sunt p ca vt hic/ et q pea ex-
or. ponantur ut ibi hoc vult dic
glo sup vbo repetundarum. lig no
iull Extra glo oppo. et vr
q sunt alia iudicia p ca ut. l. q
senatus. ff. de iniuris Sed
dic vr tene. q iudicium illud
de famoso libello sit pblic/ et
hec. l. suppletur p illa/ et ita se-
tit glo. j. ad turpill. l. ab acco
§. fi. Sz dns Azo intellit melig
et dicit sic q iudicia dicunt p ca
qnz q ex leg pcoz iudicioz desce-
dunt/ et hoc modo sumitur hic. Ad-
dunt iudicia p ca omia q ad vi-
dictam p caz ponuntur/ et hoc mo-
ois criminalis accusacio pt dici p ca
iudicium/ et hoc mo assumitur vl. q
senatus/ ita tenet Azo in summa isti
de pbli iu. i pri. Ins expedi-
tis venio ad oppem. hic dicit q lex
cor. de testib dicit publicum iudicium
Incido quid de alio i stro fabia-
no glo. dicit placen. q tc no e pub.
iudicium/ hoc probat p hac. l. q se
restringit ad. l. cor de testib. Item p-
bat p l. paulus. i. rx j. de falsis/ et
e publica accusacio ut i sti. e. §. ite
l. cor. de falsis et ff. de consissio
l. ij. i. Rso/ et probatur C. qui ac-
cusa no pos. l. senatus/ et l. si ut
ppone. C. si reus uel accu mor. fu
/ et. l. si acc. C. de falsis/ et plene
no. C. de falsis l. eu qui/ et ibi glo et
doctor tenet istam opionem et bene No
ob. hec. l. quia supple et de aliis i
stris vt dicit Azo Item no obstat
l. paulus vt glo dicit Ite q
glo. quid de lege fauia de plag
et uisaella et de turpill/ et de
crimine suspecti. tu. vtrm sint p ca
vel puata Examinez de quolibet

p se Et iudicemus p°. vtrum l.
Fauia sit publica vel puata/ pla
q sit accusacio puata qz hic no-
nominatur. Azo contra p l. plagij
C. ad l. fauiam de plagi. Sz plac
Rndet q ibi loquitur tantum qm
liber ho plagio adducitur/ secus i
aliis/ sz Azo dicit melius p cuius
insti. e. §. pe. q eam appz qr illa
l. fauia ponitur in hoc libro q
liber appellatur publicorum iudi
cioz ut. l. ij. §. post originem C.
de ue. iur. enucle. Non obstat qd
dicit placen q hic no enumeratur/ fa-
teor q hic no enumerantur oia p ca
iudicia/ qr alia sunt Circa
de l. uisaella quida dicunt q est
p ca accusacio quia i C ponitur
inter pca iudicia ut C ad. l. iul.
uisael. Alia dicunt q no e pu ca
accusacio qr no ponitur hic/ hac
scaz ptem videtur tenere dy/ sz
ia. de Rauen. videtur tenere q
sit p ca acca. nam rei p e i terest
ne dignitatis ordo turbetur q
respicit l. iul visaell ut l. i. §. pe
ff. de venetr i ppia/ et. l. de statu
C. de qdomb. Ego puto q sit p ca
iudicium. na l. visaella punit li-
bertum qui tamq ingenuus dig te
assumit vt l. i. C ad. l. iule visel
sz assume dignitatem qua q no pot
hre est crime fli vt. l. eos §. fi. ad
l. corne de fls g° rc/ et sic appz
q illa l. punit crimen p ca/ et licet
illa. l. sit noua lex separata a le-
ge corne de fls/ tn non desinit
ee accusacio p ca et crimen p ca ut
j. latius dicam. et hoc vidit sentire
glo. C. qn ciui actio cr piudi.
l. i. ubi soli furti dicit ibi pot
ut puatur crimen. Circa uero
accusacio ex senatus consulto tur-
pillia sit p ca/ quida q e p ca et e
turpissa tex e q e puata i. l. iij.
i fi. ff. de puaricatio Sz oppo-
sicione quilibet pot accusare de sus-
pecto tutore qui cadit in turpill
ut. l. i. de iure fis/ g° e p ca accu°
ut dicta. l. iij. §. qms de suspec-
tuto/ et dixi sup rubrica Rso
hoc no e uerum ut dicam i sequenti
qone. Circa uero accusacio suspecti
tu. sit accusacio p ca uel puata/ dicit
glo q e publica vt i sti. de suspec.
tuto. §. consequens et. l. iij §. qms
ff. de suspec. tu./ et in hoc resid
glo/ i qrimz facit qr pot i illo crie
interuenire procur ut. l. ad solu
i fi. ff. de procura. g° no e p ca
crimen ut j. e. l. p. §. ad crime
Breuiter quatum ad hoc ut
possit interuenire procur et qualr
dicam i §. ad crimen/ sz quatum
ad ppositum dico q accusacio sus-
pec. tu no e pu ca accusacio qr nulla
l. repitur q sit p ca g° rc vt. l.
iij. i fi. ff. de puari/ et qr ndeum
numeratur hic/ et e expssum j. ad
turpill. l. i. §. suspec. No ob.
§. qms/ qr ibi loqtur de accusac
suspec. tu. ciuili qn agit ad re-
mouendum no de criminali qn agit
ad puniendum ut dicam i §. ad
crime/ pterea no sequitur quilibz
pot accusare g° iudicium e p ca
Item circa declaracoe debes facere
q iudicium dicitur pu ca tribus mois

Publico nomine largissime ut omne iudicium quod fit ad vindictam seu utilitatem publicam. dicatur publicum et isto nomine accipitur. j. e. l. interdum et l. quod senatus. ff. de iniuriis et l. licitatio ff. quod illicite. ff. de publicanis. Alio nomine dicitur large quod quilibet de populo potest accusare. et hoc modo accipitur in ff. consequenter in ti. de suspectis tutoribus et l. quod senatus. ff. de iniuriis. Circa quod do tibi unam regulam quam nota. Omne iudicium quod non respicit offensam certe persone privati. de illo potest accusare quilibet de populo exemplum dicatur statutum si quis iuraverit per corpus Christi puniatur in centum et similia. in hiis non respicitur offensam certe persone privati. sed malos mores et quilibet potest accusare et ita loquitur l. senatus ff. de iniuriis. Ratio autem iste talis punitur pena infamie sicut condempnatus de publico iudicio assumpto stricte. Tertio modo accipitur publicum iudicium stricte et hoc modo accipitur hoc libro et hac l. et ista sunt iudicia de quibus dampnati statim efficiuntur infames ut l. i. ff. de hiis qui notantur infamia. unde non sequitur quilibet accusare potest ergo est publicum iudicium publicum accipitur hic ut fiat infamis et sic strictum publicum iudicium et ita secundo modo in summa in ista ti. Et si dicis ego reperio quod dampnatus de crimine suspecti tutoris est infamis ut l. iii in fi. et l. hoc enim. ff. de suspectis tutoribus. Responsio non est infamis ex edicto pretoris posito in l. i. ff. de hiis qui notantur infamia. quod patet quia in multis casibus dampnatus de crimine suspecti tutoris non efficitur infamis ut ibi dicatur. ¶ Quero quid de l. agraria an est publicum iudicium plane in summa de publicis iudiciis dicitur forte quod sic quia hec actio competit cuilibet de populo ut l. agraria ff. de termino moto. Sed veritas est in contrarium quia ex lege agraria non est introducta accusatio sed actio ad penas persecutionem ut ibi vidistis et crebius sed nos loquimur de publicis iudiciis que introducta ad vindictam publicam et ideo non est ponenda in hoc titulo sed in ti. de popularibus actionibus differt enim popularis actio a publicis iudiciis. ¶ Quero quid de l. remmia dic ut j. ad turpilli. l. i. ff. i. Quero quid de crimine prevaricationis dic ut l. iii in prin. ff. de prevaricatione. ¶ Quero quid de crimine quod punitur per l. si quis in hoc genus C. de epis. et cle. dicunt quidam quod illud est crimen publicum et per illam l. illud addi huic l. et ita dicit Jaco. de aren. Sed ego dico quod hoc non est verum quia per illam l. illud addi huic l. et ita dicit Ja. de are. quia per illam l. punitur quoddam crimen sacrilegii sed crimen sacrilegii est enumeratum hic ff. l. iul. maiestatis ut glo. hic dicit et apparet j. in processu libri gl. sed quod nullum novum publicum iudicium addi huic legi per l. illam. ¶ Ulterius quero statuto alicuius civitatis est alterata pena homicidii et furti et similium delictorum an desinat esse delictum publicum et iudicium publicum et huius questionis effectus est magnus per l. pe. ff. ad crimen j. e. ti. ¶ Item propter infamiam quam incurrit captus de publico iudicio Jaco. buttr. disputando

una questionem determinavit quod non desinat esse crimen publicum. licet per statuta sit alterata pena et hoc probat sic. alterata est pena l. iul. de adulteriis per l. quamvis et autentica sed novo iure C. de adulter. et tamen nemo dicit quod desinit esse crimen publicum adulterium licet eius pena sit alterata per l. illam. Preterea alterata est pena l. iul. peculatus ut l. iii. j. ad l. iul. peculatus et tamen nemo dicit quod desinat esse crimen publicum. Item alterata est pena l. iul. repetundarum l. iul. ff. hoc et tamen non desinit esse crimen publicum. Item probatur per l. si quis in hoc et que ibi posita C. de epis. et cle. Sed contra hoc videtur casus in l. prima quod illa dicuntur iudicia publica que ex l. peculiarium iudiciorum descendunt. sed nunc videtur quod non accuset pro homicidio ex l. cornelia descendit sed ex illo statuto. Preterea contra Jaco. buttr. videtur casus in l. i. ff. de concussione secundum opinionem glo. sed secundum opinionem azo. est casus pro eo. Quid dices. Advertere quia per statutum seu per antiquam l. novam efficitur aliquod delictum quod prius non erat delictum exemplum dicit statutum si quis iverit de nocte puniatur in centum isto casu ille qui accusatur accusatur accusatione descendente ex l. municipali. Quandoque per statutum seu antiqua nova l. inducitur nova species delicti et novum nomen delicti et tunc ex lege illa nova ipse punitur. hic est casus in l. i. ff. de concussione secundum lecturam glo. ibi enim dicit quod auctoritas statuti imposuit novum nomen scilicet concussio et ideo non est publicum iudicium ut ibi nota. Quandoque statutum non imponit novum nomen delicti sed solum penam alterat et tunc non accusatur ex statuto seu ex l. illa nova sed ex l. antiqua publicorum iudiciorum cuius pena per statutum est alterata. probatio huius regule hic videtur in iure municipio si aliquis iniuriam fecerit uti se emisse seu locasse datur actio ex illo contractu non ex iniuria ut ff. de iniuriis l. si duo promi. ff. idem iul. et ff. se. sed si iniuriam informiter tunc datur actio ex iniuria. ita in proposito si statutum disponit super certo delicto nominato agetur ex l. antiqua non ex statuto alias agetur ex illo statuto. Preterea si lex disponit super certo contractu ut circa emptionem locationem et similes contractus ex illis contractibus agitur ut in ti. de contrahenda emptione et de actionibus empti et in ti. locati et similibus. sed si lex novum contractum inducit agitur ex novo contractu condictione ex l. exemplum in contractu emphiteotico ut l. i. C. de iure emph. et in ti. locati. Preterea adeo Cille dicitur tot in l. ii. C. que sit lo. consuetudo. Item consuetudine. Nam dicitur aut consuetudo disponit formiter aut informiter sicuti in iure pro hoc habes expressum in ista e. ti. ff. item si l. iul. de vi et ff. se ubi apparet quod lex raptus virginis puniatur per l. raptores C. de rap. vir. Tamen dicitur publicum iudicium in l. iul. de vi cuius pena alteratur per l. raptores. Ratio quia non inducit novum delictum nec novum nomen delicti sed penam tantum alterat super eodem delicto. nunc ad propositum si statutum alterat penam super homicidio.

no accusatur accusacõe descendēte
ex statuto sz accusabr ex l. pom
iudiciorum. ff. ex l. cornē testam
cui9 pena est alternata per statu
sz si statutum induxit nouum no
delicti et noua spem ut puta qz
statuti ipomit nome barattaria
seu motobilus sic accusatur ac
cusacõe descendēte ex statuto et
tangitur no efficientur ifames
qz no ē dampnat9 pro iudico. Q
ro. quid si per statutum seu aliaz
l. restringitur accusacio ex aliqua
l. publica iudicij ut no omēs sz
certi possint accusare. desinet ne
ee pub iu. Breuiter dico qz non
cas9 ē ij. de flis. l. lex cor. §. de
partu. et l. quāuis. C. de adult
¶ Ex hoc apparz vsicatur id q. e.
dixi qz no est bona gnīa quibz
pot accusare g° ē crimen publicum
qz no ē verum ut ē dixi accipe
publicē stricte prut accipr hac l.
et i toto isto libro. nā multa non
pnt accusare et tn̄ ē cime p
¶ Quero in statuto dz qz qlz pos
sit accusare. vtrū ex hoc qz dic
et qz possit accusare sequitur qz c
men sit publicum accipiēdo p ut pue
hic dicit tex. videtur qz sic ut
l. iij. i §. ff. de prauaricat. Cotrium
puto qz ex hoc no sit publice iudic
quātum ad effec pu. iudi. de qb
tractatur in processu ro qz hoc
non dicit hic nec i toto isto libro
tituli sz ē crime priū quātum ad
alios effectus assumendo priū a co
mū. ff. dixi item qz dixi de i fama
dicitur latius i l. i fame alias i
apit nā ex omnibus ē. bartholus.

P Ublicorum illa sunt iudicia
capitalia ex quibus perditur
vita libertas vel ciuitas
alia non. hoc dicit. Et
diuidit hec l. in tres partes. primo pos
dicit binebrium. scd̄o prosequitur primum
membrum. tertio prosequitur scd̄m
dicitur ij ibi capitalia ij ibi no
capitalia ¶ Nota qz siue sit
mors naturalis siue ciuilis dr
crime capitale ut hic et l. edicto
§. rei capitalis. ff. de bo pos. et
l. sz et siquis. §. rei. ff. siquis
caut. et l. rei capitalis. ij. de pe
nis et l. capitalium. ē. ti. ¶ Op
po qz exilium no sit mors ut l
nemo i §. C. de epi. audi. et l.
auxilium exilium de interdictis et
re. dicit glo ibi. dr exilium i ppe
¶ Oppo de hac l. ad se ipam na
dicit in §. qz cohercio in corpus
no ē crime capitale sz mors ē
cohercio in corpus g° mors no ē
crime capitale. So. qz dic in §
cohercio. dic. s. modica al' ē crime
capitale ¶ Ius expeditis
redeo ad primum membrum. s. ad crimen
capitale ¶ Quero hic dicatur
qz ex genere pene crimen dr capi
tale. uel non. ¶ Quero quid si
p crimie iponūtur due pene alternatiue
vna capitalis alia non. vtrum
i dubio dicatur crime capitale
Respo. sic qz vnā ptem alternatiue
qz hoc continet. Sicut enim legatum
dicit cōdicionale qñ vna ps alternatiue
ē pura altera codicionalis ut
l. cu illud. et. l. cu ita qn dies
legati ced. Ita hoc crimen erit totum
capitale cu vna pena sit capi
talis. facit. l. si ex toto i §. ff. de le
. i. ¶ Sz quero Quid si no ipo
pena alternatiue sz codicionalr qz dic

statutum qz per homicidio qs puniatur
in v. libris et siquis non soluit
infra x. dies puniatur in capite
an est crimen capitale. dy. posuit
hanc q. hic et quidam habent
ij. C. l. pe. §. ad crimen. et dic
qz ē capitale. ro qz pecunia no
soluta remanet caput in obli
ut. l. i. de penis. l. et et. l. i. §.
item si ita ad l. faladi. ita dic
dy et ita alij per transeunt. Contra
hoc videtur tex. expsse i l. i. ff.
de in litem iurando. videte pu
to dy. dicere veritatem. No et
l. i. ff. de i litem iuran. qz ibi lo
qn illa augmētacio venit ex officio
iudicis non ex natura obligacionis
principalis sz in casu nro pena ca
pitis venit ex virtute eiusdem
l. et eiusdem accusacionis vn ex
eadem l. venit no iudicis officio
probatur hec solucio per l. certum
capud. ff. de eo qz certo loco ¶ Pro
huius declaracõe hec videre ro qn cog
noscemus vtrum augmētacio pe
ne fiat ex vigore eiusdem legis
et actionis seu officio iudicis Circa
hoc do vobis hanc doctrinā quādoqz hoc
exprimitur i lege qz hoc fiat iudicis
officio et tunc no ē dubiu ut l. quādoqz
. C. de seruis fugitiuis quādoqz hoc non
exprimitur i lege et tunc siquidem
ista augmētacio pene inducitur ex ea
l. g° ex illa ex qua inducitur pena
tunc hec prima pena dz inspici no
hz qz pot augeri uel minui ar
ad hoc. ff. de iniurijs l. siquis iniu
riam. et dicta l. i. ff. de i litem
iuran. Si vero inducitur ead' lex
et tunc aduerte siquidem pena primo
loco imposita transfunditur i scdam
ita qz prima perimitur et i scdam trans
funditur tunc est verum qz dic dy. qz totum
qd sequitur ē pena delicti cu prima
pena sit nouata et in scdam trans
lata ut l. i. de penis. l. et l. i. §.
item si ita. ff. ad l. faladi. et l.
obligacionum fere §. fi. de acti. et ob.
sic est i casu proposito si no soluit
amputetur caput. sz si prima pena
non perimitur sz augetur ex iudi
cat statutum. puniatur i tantum et
si no soluit infra x. dies puniatur
i quarto plus istud quartum plus erit
ne pena delicta vel pena contumacie
qz no soluit. dico habes considerare
hic verba statuti. nā quādoqz debet
soluere infra certum tempus venit i dis
ponere ex. quādoqz venit i codicione
tantum non in dispone ex. i dis
ponēde dicit statutum puniatur
in tantum et qz debeat soluere infra
x. dies. et si no soluit puniatur
in quarto plus tunc quartum
plus ē pena maleficij qualificati
cu hac codicione si no soluit ij. x.
dies. quod apparet qz cu no sit
iniunctum soluere ij. x. dies no
pot dici deliquisse ille qui ij. x.
dies no soluit. qz illud qd est
in condicione no ē in obligacõe
aliqua ut. l. siquis sub condicione
. ff. siquis omis. cā tes. Est g° pena
maleficij no pena contumacie ar
ad hoc. l. i illa stip. si ka quie
ta. §. si homo mortuus de. ver.
ob. Hoc habui examinare isto
vicario et maxime tuderti na
tuderti fuit condempnatus quidam
i certa qua ... tate et i quarto plus

si non soluit ista x. dicc. Et di
cebat statutum si puenit i fortia
coīs amputet sibi lingua / mo
ille uenit in fortiaz coīs et no
lebat soluere sine quarto et
euadere linguam et remanere
i carcere pro quarto / qrebat.
utrum possit / et sic qrebatur
an illud quartum eet pena
malefitii uel coīnage. Item dic
statutum hic pro flutage no pos
sit fieri expositio i apodis
mo q. an possit fieri ex illo
quarto plura / et tercia hec
ex predictis / Vlterius qro
aliqs ex rigore statuti pp ali
quod delictum pot i pune offe
di. exemplu dicit statutu si
qs delmauit iurisdcoz ptatis ul
capitanei possit impune offendi
an est pena capitalis ex eo q
pot ipune offendi vide q no qr
tenqs viuit caps no eximitur
de ciuitate qr pot ire p ciuitatez
si ab eis no offendit g. ic vi
dtur dr Contrariu puto / q sit pe
na capitalis nam illud qd hic
dic. pp quod caput eximitur
de ciuitate hoc e ab his q st ciui
ciuilis sz p ista pena q possit in
pune offendi pdit ea q st illi
ciuitatis qr non obedit ciuitati
ut l. amiss. §. quia deficiut de
capiti dimi / g. erit pena capital
et hoc intelligas ut j. dicit Q
ro utrum exsiliacio sit pena capit
glo videtur dicere q sic i §. me
dia inst. de capi. di. ubi dr q
exsiliatus equipatur deptato
Contrariu dico p textu extra de
sen exco. c. cum medicinalis. li.
vi. ubi illa pena exsiliatio dr me
dicinalis non mortalis et ideo
dr medicinalis qr illa pena no
iponitur pptuo sz ut adelicto de
sistat et emendet qd fecit / sic
dicem si p statutu ciuitatis ut sole
let fieri exbanitus a cetu libs
supra pot impune offendi / erit ne
pena capitalis. certe no qr i
ponitur ut delictu purget et eme
det soluendo pena et sic e pena
medicinalis non mortalis / sz qn
pena iponitur declianti iurisdcoz pe
e ppetua et nd pot purgari io e
pena capitalis Quero a e
e dapnatus ad ppetuu carcere
an est pena capitalis / et licet
de iure iure quis no debeat dap n
ad ppetuu carcerem ut l. aut dap
nu §. soler j. de penis / tn si dap
natur ad ppetuu carcere uel in
ppetuis vinculis erit pena capi
talis quia eparatur dapnato i me
tallu ita tenz dinus i. c. quali
et qn extra de accusac Quo
quis erat dapnatus ppetuo ad
opus publicu ut erat quida
bonon qui erat dapnatus ut ad
dapnatus ad mortez ipse auciat;
an e pena capitalis. Ro aut
hoc fuit ipositum i pena i ppem
aut ad tpus / p mo casu equipa
dapnatis in metallu et e pena
capitalis / 2o non ut i l. capita
liu circa pn. et l. quida sic j.
de penis / et hec sufficiat circa
istam pma ptem Nemo ad
sam ptem hic dicit q no capitalia

sut ex quibus pena pauciaia aut
deleccio in corpus infert. Ce
ro exemplum que sunt pur ca
iudicia in quibus e pena pecugnia
ro habes exm i l. ij. §. i. ad l.
iuli. de amno / Sed qro
utrum membri absisio sit
pena capitalis vel non, vz q
non / qr tantum illa dir capi
talia ex quibus infertur mors
naturalis et ciuis ut h dr sz
p mebri absisioz iferatur corr
cio in corpus et sic no e eme
capitale In contrariu deciat dy
qr mbri absisio eparatur morti
all. §. ad hoc i aut. de collacionib
et no a l. ij. C. de of eius q vicez
al tn. obti. Alii dicit qrum p
hanc l. / ne ob . unica all p dy qr
loqtur quo ad iudicem ppetencia;
ille enim pot auferre uita vidlz
qui hz meriu impium no tn e ca
pitalis pena et ita p trasente.
Michi videtur q membri ab
sisio no sit pena capitalis pprie
loquendo / qr p hoc capus de ciuitate
no eximitur ciuli. ut dixi. §.
q patet qr ille cui amputat ma
nu pres pot facere testamentu ut l.
qui manus C. de testam, Cu g
no pdat ea que iuris ciuil sut
g. pena capitalis no e sz logo
nio loquendo pt dici q e pena ca
pitalis qr lz no inferatur mors
toti corpi / tn moritur mebr quod
abscinditur i hoc respectu pt dici
dici pena capitalis impppe et ideo
tanta auctc et ptas requitur i
iudicante sup membri absisione
quanta rqritur in iudicante sup
toto corpe qr requitur meru im
pium ut l. all. p dy. Sz qro
quid appelletur mebru utrum
digitus sit mebru / et vid q no
textus cum ca glo i l. no sunt
liberi de statu ho. probat q di
gitus e officiu membri no me
brum ad idem l. idez offili. §.
de edili. edic. ubi pot alteria ua
iter digitum et mebru g. sut
diuersa / ua em quice e ut ca
dat inter diuersa ut no i rica
de iur et fac ignor. et l. si ieq
diuersa in pn. §. de reb, dub.
ad idem facit l. quatum §. si digit
de edili edic In contrariu facit
l. quitur qr eadez rone dicimus
q nec lingua nec oculi sunt me
bra q sut ps capitis et officiu
capitis pstant / q tn vr qtra l.
is cui lingua de edilic. edic
Quid dice / ad hoc facit extra
de corp. vicia. c. i Aducite dico
sic Membru dicit a meciori
metiris q e partiri et diuide
unde membru dici qr corpis
ps ita dicit hu. sup vbo meciori
modo si largo non assumimus
membr pro qualibz pticula corpis
qlz lapis e ps domus ut no.
in l. eum qui edes de usucap.
ita in pposito quelibz ps corpis
pot dici membru largo mo su
mendo sz ppe loqndo illas appellam
ptes rei que distinguntur per
ptes offoru seu misterior ubi
gra domus hz plures ptes camera
cognaz aulam i vna manducat
i alia coquitur et iste ppe dicu
ptes domus ut l. si finita §. ex
hoc edicto §. de damp. i fecto.
v. sz. si in plures ad idem facit
l. ij. C. de edifi. priua. ibi edificies
et cenaculus modo i pposito illa

p̄pe dicitur membra q̄ hz diuisa of
ficia ut pedes ad ambulandū
aures ad audiendū. oculi ad
uidendum. manus ad palpandū
et silia. ista alia que coadiuuat
officium mēbri p̄pe appellantur
officia non membra p̄bat̄ i auc
sz nouo iure. C. de seruis fugi.
ubi manus appellatur mēbrū
I' dicta uera. nisi de mente
disponentis aliter appet ut al
dixi in bigamia. dicit statutū
qui absciderit alicui mēbrū
sile mēbrū sibi abscindatur
modo si abscindit digitū silis
digitus dz sibi abscindi ex
relacōis qualitate ar ad hō in
l. nō minus ad trebelli ¶ Cum
hoc q̄ro utrū debilitacio mēbri
sit pena capitalis R̄o q̄ nō ille
enī qui debilitatur nō morit̄
ut l. qua act̄ §. siquis seruū
ad l. aquili et l. ita uulneratus
e. ti. ¶ Sz q̄ro quid ē debilitare
de quo cottidie loquitur statuta
R̄o mēbrū tūc dr̄ debilitari qn̄ of
ficium membri aliqualit̄ i pedit̄.
ut l. item offilius. §. d' edili. edic.

Publica

Quidā hz
in lr̄a p̄mi-
alibi habent p̄mittit̄
sm̄ p̄ma lr̄a z hec q̄ m
bitulo accusacio uel ac
cusata accusacio extinguitur sm̄
alia lr̄am dicit q̄ reo seu accato
uel rea defunctis accacio p̄mittit̄
et sic duratur et sic iste l̄re sc̄ ḡ.
sm̄ p̄mam lr̄am examinabo. i.
s. e. l. defuncto sm̄ s̄am lr̄am
examinabo. i. e. l. accusatore.

Interdum

pendente
iudicio
sup actōe ciuili nō p̄ p̄
poni accusacio c̄minalis
sup eodem c̄mine h dic
ista l. ¶ Oppo. de l. y. §. hō edco
§. vi bo rapto et. C. qn̄ ciui. ac.
cri p̄iu. l. i. ubi pactū ciuile nō
p̄iudicat̄ cri¹ li. §o. i tantū p̄iudicat̄
quia pendente uno iudicio nō p̄
mittitur aliud ut hic. Secus co
finito ut ibi. plene dicā i l. y.
§. hoc edicto. §. vi bo. rap. et per
glo et decto. C. qn̄ ci ac. cri. p̄.
l. i. ¶ Item oppo. et uid̄ q̄ p actū
ciuilē nō p̄iudicet̄ cri¹ li sz ecōt̄.
ut. l. fi. C. de ordi. iudici R̄o ibi
loquitur qn̄ adiuersis ptibz p̄pō
nuntur ab uno ciuil ab alio
c̄minal' hic uero loq̄tur qn̄ abe
odē p̄pō ciuil' et c̄minalis ¶ Itē
oppo. extra glo de l. rem amo ac
ob. adulte. ic̄ §. rem amo ubi illa
que ē ciuilis nō differtur p aliā
q̄ ē c̄minalis dicit dy q̄ ibi loq̄t
qn̄ iste accōes ciuilis et c̄l' descen
dūt ex eodē c̄mine ut hic secus
si ex diuersis c̄minibus ita dic dy
hic et ibi. Ego consueui ad illā
l. aliter rn̄dere ut plene dicā i l.
y. §. ex hoc edicto. §. vi bo. rap.
¶ Item oppo. extra glo. §. de curi
l. p̄tor edixit §. i. ubi dicit̄ q̄ iu
dex nō dz p̄mittere q̄ p ciuilē
p̄iudicetur c̄li R̄o sm̄ exponem
quā ibi facit glo illa l. nō ē ḡt̄.
sz concor. sz sm̄ lecturā quā ibi
ponit jaco. de arem ē sp̄ale i l.
cōmē de sicar. ut ibi uidebitis tē
¶ Uenio ad aliā glo et oppo
et dicit̄ hic furti tē. Contra ex fur
to non descendit p̄uiū iudiciū ut
l. ultima. §. de furtis g̊ p actō
furti nō pōt fieri p̄iudiciū iudi°
publico q̄z ex ea non descendit
publicum iudiciū z hic ut q̄riūs
quare glo dicat intelligas hic
de tali furto ex quo oritur c̄men
publicum ut in plagio ac̄ius
serui et bn̄ dicit Sz pōt dicē
q̄ hic iudiciū p̄uiū accip̄i lar
gius. s. p quolz iudicio pu. q̄d
ad vindictā p̄uiā p̄ponitur ut
dixi §. e. l. i. Maciam aut
hui⁹ l. dicemus. §. vi bo rap
l. y §. ex hoc edicto ¶ Ista l.

Isquitus

ē ita
difficilis sicut aliq̄ q̄
sit in hoc libro ꝛ m̄ḡr
uidi eam q̄ nō uidē
michi difficil' et diuit̄ in duas
ptes. p̄ma loq̄tur utrū accusatus
possit accusare suū accusatorē
pendente iudicio scd̄o utrū posset
accusare p̄ssu poss sn̄ā sz ibi
illud item sz sc̄ diuid̄z i alias
duas ptes q̄z p̄a loq̄tur utrū
post condempnacōem posset reac
cusare de nouo sa an posset p
sequi accusacōē iam i choatā
sa ibi inchoatas plane et lr̄
hoc intendit receptus ī r̄ reos
nō pōt suū accusatorē reaccusare
nisi fuit cōdempnatus pena q̄ au
ferat ciuitatē ul' libertatē pōt
tn̄ accusacōes inchoatas p̄ficē
h. d. R̄o tex ibi ysticem. Itē
notabilia sunt clara ¶ Opp̄o
ad p̄mā ptē et uidē q̄ possit
quis reaccusare suū accusatorē
ut l. i. C. qui accus nō poss Sol
glo non pōt eum reaccusare de
pari c̄mine uel minori sz de maiori
c̄mine posset ut l. contraria uide
glo que incipit §. accusatorē suū
Ad istud oppo. lenocinium ē maius
adulterio ut l. athletas §. qui
ptor. e de hijs qui nō i fa. sz ac
cusatus de adulterio nō reaccus
at de lenocinio ut l. y §. si ex
reus ꝛ de adulter g̊ scd̄o p̄cedēs
ē fl'a R̄et glo. Sō p̄cedēs dz i
telligi ante nomē rei receptū
inter reos post enī nō pōt re
accusare eciā de maiori ut dco
§. si ex reus et hic intelligit
g̊ glo una q̄ nullomō reaccu
sat quis accusatorē suū post
nomen rei receptū int' reos ita
eciā sentit glo magna i dicta
Rug̊ ibi pōita. Sz inter dm̄ nō
ē dubiū q̄ l. ista loquitur post
nomē rei receptū inter reos q̄z
tex dicit hic is qui reus tē
sz tn̄ l. i. C. qui ac nō poss nō
dz distingui sz demū dicē sic
ibi loq̄tur qn̄ accusatus reaccusat
accusatorē suū de c̄mine p̄iudiciali
¶ Ad p̄mū q̄ pōt incidente. hic
uero loq̄tur qn̄ reaccusat de c̄ie
nō p̄iudiciali i° qn̄ c̄me p̄iud
iciale p̄ponitur ex eo resultat
q̄dā excepcio p̄emptoria ut i tex
glo pōito i dicta l. i. C. qui ac
cusa nō pos et pōito hic i glo
ultima sz excep p̄emptorie p̄nt op
poni quandocūqz ante sn̄ā ut l. si
maritus §. p̄scripc ꝛ. de adulteri
g̊ tē et istud teneatis quidqd
dicat p̄e et Cy et eciā Rog
hic. Tercio oppo de l. neganda
i fi. C. qui accu nō pos ubi idē
sicte p̄mittit̄ reaccusacio. Sō. si
quidē uule accusare suū accu
satorē ut p̄cedatur sup accōe

non pot ut hic Si uero uult
accusare ut differat efficiens illius
accusacionis hoc pot vt l. contraria
q post dampnacionem potest eam prosequi
et hic in fi. hec dicit glo. ij
i fi. Veniamus ad alias glo que
tangunt primam partem et videtur
quod indistincte accusatus possit
reaccusare suum accusatorem vt l.
i. C de calupni seo. ibi non accusat
sed officium iudicis implorat ut pu
niatur ille qui calupnie accusauerit
ita dicit glo et optime hic et l.
i. C qui accusa non pos. Vel dic
quod ibi accusando de calup prosequitur
suam iniuriam sibi factam in accusan
do calupniose quod pot vt l. negand
vel dic quod ibi loquitur quando vnum
crimen quod refertur est connexum crimini
opposito quod pot fieri ut statim dicam
quare istarum solucio est vera. Quinto opponitur
de l. ij. § si pu. ff de adulteri
ubi refert crimen etiam post nomen
inter reos receptum glo magna
dicit ibi non accusat sed excipit et
ita non etiam in l. negand Ista
solucio non est bona nam excepcio
est pro accionis exclusio vt l. ij.
ff. de excep sed in § si p. illa ex
cepcio opposita non repellit accusatorem
sed facit eum punire quia magis
vim accusacionis quam excep dicit pe.
et bene quod ibi loquitur quando crimen
quod refertur est connexum crimini pro
loco opposito sicut est adulterium et le
nocinium eius de adulterio et hoc vi
detur sentire glo l. ij. § si extraneus quod
placet Sexto opponitur de l. nega
da C qui accu non pos. ubi indist
incte permittitur accusare accusatorem
suum de crimine maiori Aduerte
quando intelligatur illa l. in nulla parte
est declaratum sed iste glo declarans
eam l. illa negand pot intelligi
duobus modis quando accusatus uult
reaccusare suum accusatorem tunc so
lum contrarium est hic loquitur post nomen
rei receptum inter reos quo casu non
pot reaccusare etiam de maiori
ibi uero loquitur ante nomen rei re
ceptum inter reos et ita intelligit
ea glo huius l. in fi. Secundo modo legitur
l. illa quod ibi loquitur quando accusatus
uult reaccusare extraneum quo casu
distinguitur de maiori vel minori
ut ibi hic loquitur quando uult re
accusare suum accusatorem ista le. in
ponitur in glo sup verbo inchoatus
ibi porro et potest esse vera et
secundum hanc lecturam habes quod accusatus
pot reaccusare extraneum de crimine ma
iori non distincto vtrum nomen sit
receptum inter reos uel non Contra
hoc videtur tex in l. reus C de penis
propter quam l. quidam dampnat hanc opinionem
sed in ueritate ista opinio est vera
nam suo nomine etiam accusatus re
ceptus inter reos pot accusare secus
si alium uellet defendere vel alieno
nomine accusare proba. in l. p ff. ti. i.
Pro declaracione istarum glo quia
doctores istam materiam non bene summant
ut hec materia tibi liquat distingue
aut accusatus uult accusare alium
ante nomen receptum inter reos aut
post nomen receptum inter reos ante
sentenciam aut post sentenciam primo casu pot
secundo casu non pot accusare ut precedat
sed pot accusacionem proponere ut differat
vt dicta l. negand et in omnibus tri
cubus in quibus dicam quod post nomen
rei receptum inter reos pot reaccusare

In illis pot reaccusare an punitur quod
in proxima dicam. Secundo casu aut uult
reaccusare suum accusatorem aut extraneum
primo casu aut reaccusat implorando
officium iudicis aut excipiendo aut
principaliter accusando primo casu pot ut C. de
calup. l. i. Secundo casu aut est excepcio
peremptoria et pot proponi aut dilato
ria et tunc secus ut l. si maritus § si
sepe ff. de adulterii. Tercio casu di
cunt quidam quod indistincte non pot re
accusare ita sentit glo hic et pe
et Cy C qui accusa non pos. l. i.
et ibi no. Tu uero distingue aut
crimen quod secundo refertur est preiudi
ciale ad primum et pot vt l. i. C qui
accusa non pos racio quia ex hoc re
sultat quedam excepcio peremptoria
vt supra dixi Aut non est preiudiciale
et tunc aut crimen quod secundo proponitur
est primo crimini annexum et pot accu
sare vt l. ij. § si pe. ff de adulteri
et no. in § si extraneus e. l. aut non
est connexum primo et tunc aut uult re
accusare ut preueniatur et indistincte
non pot ut hic nisi suam uel suorum
iniuriam prosequatur vt l. negand
C. qui accu non po. Aut uult solum
se in ferere vt differatur post sen
tenciam et pot vt dicta l. negand
in fi. Si uero uult reaccusare ex
traneum tunc statim distinct. l. negand
Aut uult reaccusare de maiori
et pot indistincte Aut uult reac
cusare de pari uel minori et non
pot nisi suam uel suorum iniuriam
prosequatur pot tamen accusacionem proponere
ut differatur vt dicta l. negand
Expedicius de contrarijs. Ve
nio ad quod dixi quod pot reaccusare
suum accusatorem si suam uel suorum
iniuriam prosequatur. Quero quid
si frater accusator suam prosequitur in
iuriam an frater potest reaccusare
suam iniuriam prosequendo glo hic sed
quod non dicit sed glo C e. l. negand
et Dy. et Jaco. bel. tenent contrarium
quod indistincte accusatus pot reaccusare
suum accusatorem prosequendo suam iniu
riam all. l. q. cum maior § liberis
de bo. lib. et l. siquis in carcerem
§ utrumque ad sill. Hoc etiam ten
uit qui de Suz dicens quod non est
contrarium quod per l. assiduis que loquitur
in contractibus et sic in alijs de
termiatur iura que loquuntur in cetalibus
de repe. in quibusdam addicionibus
quod tenuit glo in quibusdam quod tenuit
contrarium za. de rauen et pe. tenet
glo vt refert Cy. in l. negand quia
sicut quando neuter prosequitur
suam iniuriam et sic sunt in pari
causa non permittitur reaccusacio
ita eadem racione quando vterque prosequitur
suam iniuriam quia in pari causa
remanet Communiter seruatur contrarium
per omnes partes ytalie maxime
bonon Tercio aduerte quando crimen
quod secundo obicitur est connexum primo
quia tu accusas me et ego
te de criminibus factis in eadem rixa
et tunc non est dubium quod reaccusacio
admittitur quia propter vnitatem temporis
videtur vnum factum et vnum
delictum ut no glo C. vij vi. l.
i. in fi. glo magne et ff. dixi
quando crimina sunt connexa indistincte
permittitur reaccusacio sed si crimina

cent separata vel q̄ accusato te de crimine
commisso hodie / et tu me accusas
de crimine commisso ante et ita lz
locum p̄dicte opi. Finaliter tamen ego
credo q illud q̄ consuetudo
obseruat sit verius q̄ opi. glo
et sic Jaco. bel / et odof. dicunt
verum p. l. p eos all. A d q̄
respondeo / et primo ad l. assiduis q̄
ibi q̄ fo tacetur denegaretur
primo / ideo primo non auffertur s;
in q̄one p̄posita utrique conceditur
q̄ posset accusare et nemini aliquid
auffertur / s; ibi alteri auffertur
si fo concederetur / cum no posset
utrique concedi ad id quod dicit q̄
remanet in pari causa ut dicunt
Jaco. et pe. et Cy. Credo q̄ pa
ritas ee q̄ñ uterque p̄sequitur sua
iniuria no lz eadem rom q̄ e q̄ñ
neuter prosequitur / qd p; q̄ quilibet
p̄sequitur vindictam p̄pe iniurie
et io q° damno p̄prium interesse p̄seq
et io admittitur reconuentio sicut
in ciuilibus ut l. pap / et auct. et
consequenter C. de sen. et in l. o. iudi
z Nec obstat si dicas qui pot ap
pellat pot agere. q̄ credo q̄ fuit
determinabitur p̄ma q. fa. s; sup
utraque simul procedetur z poterit
utraque accusatio eadem die tracta
ri p̄ mam conuentionis et recon
uentionis ut l. pap / et auct. consequenter
et no. i. l. qui pot de iudiciis
Dicit hic post nomen rei receptu
inter reos ❡ Circa qñ nomen
rei dr receptum inter reos glo
videtur dicere q̄ recipitur post
litem contes. et ita no. ff. de adult.
l. si maritus § p̄fe / et C.
de adulter. l. adulteram. Ego
vero vidi dicere q̄ hoc sit per
lit. contes. Sicut enim in ciuilibus
facta contestatione non pot p̄pom di
latorie excep. ita i criminalib
ut l. penultima C. sen. r. sen.
non pos. S; hoc no videtur verum
q̄ reo absente eius nomen reci
pitur inter reos ut l. miles. §
ij. ff. de adulter. / et l. adulteram
C. de adulteri. g° no fit p conteſ
litis q̄ requirit p̄ntiam A. d.
ut Jaco. de arena dicit / q̄ tunc
dicitur recipi iter reos qñ incipit reu
incipit ee aliqua p̄sumpcio / ita q̄
se habet necesse purgare / s; etiam
pot ee q̄ contra e contraria aliq
p̄sumpcio usque ad sniam. Dy. no
dicit q̄ ita sunt contraria. vnum an litem
contes / aliud post litem contes. j° ad
recipi inter reos qd pt fieri et
tali tpe quo recipi inter reos
quod pot fieri absente parte
qualiter aut et qñ fiat hoc no
dicit / pe dicit q̄ post lit. contes fie
bat quoddam p̄conium ex quo pateat
omnibus q̄ talis accusatus erit
et litem contestatus e et dicit q̄
hoc p̄conium e recipi inter reos
et dicit q̄ si no fiet p lit. contes
dicetur recipi inter reos / s; di
uinare e. Ja. buttr. dicit q̄ pos
t q̄ accusatio et notarius ponit
i filtia et omnes citationes q°
ac reus compar reo comparere pot ei
in libro reorum et omnes citationes
scribit in libro accusationis et oia acta
et tunc dr recipi inter reos / s; n
est q̄ multi notarij statim scribunt

in libro reorum. et omnia acta ❡ Quae
ritur q̄ posita accusatione p̄ponuntur
omnes exceptiones dilatorie vid;
q̄ accusatio non procedit / uos
no estis iudex / et similia et tunc
discutitur an sup accusatione sit proced.
et tunc non dicatur recipi inter
reos s; si pronunciat iudex ee p
cedendum et dicitur recipi inter
reos et pot recipi absente eo
et ita loquitur hic et in ſ. p̄xime
et de hoc e textus in l. accusacione
C. de adulter. et no. ol. l. adul
teram. C. de adulter / q̄ itelligo
aliter q̄ glo videlicet q̄ ibi i
choata erat accusatio p accu. p̄po
sitam sicut in fine huius l. et
erat reus absens inter reos recep
p pronunciacionem de qua e dixi
Fateor tamen q̄ si dicta pronunciacio
no p̄cessit contes. lit. lz diu recep
inter reos. ❡ S; circo quo ait
e. dixerim q̄ lit. contes no sit p̄nte
absente Quid e hoc q̄ tota die vi
demus q̄ accusatus compar et iudex
accusacionem absente p̄te et postea procedit
ad q̄ dz fieri p visionem et inter
rogacionem utriusque p̄tis ut l. j.
C. de lit. contes. Ego in criminalib
sup processu iudex pot assumere
si uult p̄tes accusatoris et eius
p̄tes sustinere ut dicit ff. e. l. pe.
in fi. ita hic qñ iudex itrogat
reum sustinet vices accusatoris
Unde ex interrogacione iudicis et re
sponsione p̄tis vr facta lit. contesto /
pro hoc q̄ no refert i lit. contes
i itroget iudex uel p̄s / glo e
ber extra de dolo et contu. c. p
ut. et ideo assessores / qui q̄ p̄nte
accusator faciunt iurare q̄ no
p̄posuit aio calumpnie et facit si
bi dari licenciam expediendi pro
cessum eo absente et eadem licencia
faciunt sibi dari a reo / s; si no
ee data ista licencia iudex posset
interrogare absente p̄te ut dicit ff.
e. l. pe. ❡ Circa quid si ista
exceptio ee omissa q̄ reaccuso
meum accusatorem / et ipse no ex
cipit an valeat processus / glo dicit
q̄ sic in l. iterum C. de procura
torem in fili no. i. l. ij. C. coniu.
et l. si mancipiu § i. ff. de e
uictio / non habetis alia causa p̄ma
partem ❡ Venio ad sacram p̄tem
et oppo. hic dicitur q̄ si p̄ sinaz
no p̄diderit cum & et libertate
p̄nt reaccusare de nouo ❡ Op
ille qui e dampnatus publico
iudicio e infamis ut ff. e. l. i
famen / g° no pot accusare aliu
nisi accusatorem suum / aliu non
nisi suam uel suorum iniuriam p
sequatur ut l. qui cum maior §
si libertus de bo. lib. ❡ Oppo.
ij. Ille qui e calumpniatus semel
no admitti iterum ad accusandum
ut l. si cum § idem ff. ad t. l. So.
ibi loquitur qñ e calumpniatus
accusando l hic qñ e calump cu
se defendendo te no prohibetur
ab accusando ❡ Venio ad
aliam glo / dr hic inchoat accusatio
pot prosequi contra p̄mo dic tex
q̄ ex electu iudicium appellant
utrumque possunt. quasi si fuit co
depnatus no possit inchoatam
prosequi ut l. l. C. qui ac no
pos. So. hic et ibi sunt mlte opi.

illa vera e q ibi ciuen flo. lao p
positum eccit ad aliud piudicia
lale exemplum ponit glo / et ista
est uera flo. et omes ea sequnt.
Item oppo. quod potest psequi
accusacio pos. ichoatam si pdidit
vitam ul libertatem uel ciuitate
glo dicit e videndu an pena sit
differenda uel no ut prosequitur
accusacom inchoatam / glo arguit p
et cotra / finaliter glo dicit / aut
ipoitur p snam. pena mortis
et no differtur pena vt. l. sicu
reis. C. de penis et io accus no
psequatur / et de hac sna hec. l.
no loquitur / aut no ipoitur pena
mortis et tunc aut e crime q pt
prosequi p pcur. et no differt
pena / aut e tale crime q no pot
prosequi per procure et differtur
et ipe stabit ad psequedu. Qm
go quero / utrum post snam accus
atus possit reaccusare sui ac
cusatorem sic distingue aut fuit
reus absolute reus et sine dubio
pot reaccusare nisi p aliud i
pediatur vt hic in pn. et. l. q
accusare. j. ti. i. Aut fuit cdepnatus
et tunc aut illa condepnacio ifa
miam non irrogat et idem ut
. l. qui accusare / aut irrogat ifa
miam et tunc aut uult accusare
exrieiu et no pot nisi sua uel
suorum iniuria prosequatur ut
. l. qui accusare. j. ti. i. sz ichoa
tas pot psequi ut hic et. l. negata
ta C. qui accu no pos / Aut uult
accusare suu accusatore et pot
ut hac. l. / non obstante q sit i
famis. Aut pena ademit ei vi
ta ciuitatem uel libertate et tc de no
uo no pot accusare iaccusacoe an
tea inchoatis distingue. aut ac
cusacio qua fuit codepnatus
erat piudicialis ad alia et no
potest illam prosequi vt. l. i. C.
qui ac no pos / aut no erat p
iudicialis et tunc si e pena per
quam pdit ciuitatem ul libertatem
potest prosequi p se uel p pcure
vt hac glo. dicitur. Aut ipoitur
pena mort et no potest psequi
vt. l. si cu reis et. l. si vendica
uerit C. de penis s glo. Sz dox
i hoc passu des discordat qr
Ro. qreadem ibi p qua differtur
deportacio que e mors ciuilis
p eadem dz differri mors nalis
non ob. l. si cu reis / et. l.
si uendicauerit qr cum ibi
dicit q mors no dz differri fa
teor / nisi ex ca ut pretacta i. l.
. i. C. de bo. dapnato et. ff. de
pblic. l. fi. i pn. et. l. pcanalis
ff. de penis / et Jnno. tz Ja. de ra
ue. et Cy. et R ay. et omes et
hoc puto verum. Venio
ad opem cotra glo. hic in vltia
glo ponitur exm q te accusabo
pro delicto comisso tali die Quo
aim in accusac de necitate non
debeat poni dies comissi crimis ut
. l. libellorum. j. ti. i. aliquis posuit
diem / et no probauit diem an de
beat succumbere vidi q no quia
dies de necitate no debuit ap
poni ut. l. libellorum. Contrariu
determinauit Rich. malu. Im
putet ei sibi qui se ad diem
astrinxit ut. l. stebat in pn de
nistr. pro hoc quia variaco diei
facit videri diuersa rem ee p
pris narracionem ut i c. abbate

sane an . tunc de re iudicata li. vi. fa
cit ar. l. si non sortem. ff. libertus
de condici inde / sic facit uidere
aliud maleficium. go. tc vt. l. de
iniciasse. ff. quid tamen de ad
ulter / et. l. pretor. ff. docere. j. bi
bo. rapto / et hoc puto verum
Sz quid cu in accusacone
non debeat poni dies crimis
de necitate qn reus ponit pro
bare defensionem suam ut qclu
dat exm tu accusas me q e
go uulneraui te tali mense
ego uolo me defendere q tu fe
cisti isultum et sic uolo probare
p meos testes q feci ad meam
defensionem / uel dico q feci ad vi
dictam i cotinenti cu statuta hoc
pmittat / et produco testes ad
probandu mea defensionem quo
testes mei poterunt probare mea
defensionem cu testes tui accusatoris
probent q ego te uulneraui / et
testes mei dicant q ego feci ad
mei ad defensionem / Potest enim
ee q i vno mense fuerunt plures
rixe / et uulneraui te insultatus
a te / et alia vice feci no isultatus
a te vidi quosdam aduocatos qui
petunt q uulneratus debeat exp
mere diem et horam comissi ma
leficii ut reus possit se defedere
pro hoc quia libellus dz ee ita
certus q reus sit instructus ve
lit cedere uel contendere ut. l.
. i. in pn. ff. de edendo / et ar eius
q no. e. l. ff. edicones. ff. q dz
edi. dies i consul / qn quis uult
redarguere de flo circa diem
et consulem. et ar ecia. ff. q
vi aut clam. l. aut qualiter
. ff. i. et hoc satis puto equum q vbi
equitas mouerit iudicem q ipe
faciat talem interrogacionem / ar. l.
. fe. ff. de iterrog. accio / ar ecia. l.
certum. ff. de confessis / et. l. pretor
edixit in pn. de iniuri / et dz
iudex hoc facere / qr i illo dz ex
pmi ca p que defensio no aufertur
reus uel m. ff. i. ff. de eo q cer
loco. Si in aut iudex accusatore
nollet cogere ad hoc tc siquidem
delictum pbat p mea cofessionem
tunc incenao rei cofitentis e optie
fundata / qr eius cofessio dz ad el
ligi sm intencionem suam vt. l. sigs
intencionem. ff. de iudi. / et io dz
intelligi. ipm ee cofessum de illo
uulnere q postea pbauit se fecisse
ad eius defensionem. Si uo crime
probatur cotra reu p testes tc
si reus uult q eius excepcio co
cludat dz ee cautus in formado
articulos / ut qcludat sic dicedo
q vna tantum rixa interuenit iter
me et te i qua affuit pntes ta
les testes. In accusacoe adscripti
q in illa rixa ego fui pro isul
tatus a te. Testes q pmi ex pte
accusatoris hoc de facili pbabunt
. s. uulnus ee factum / si vm est
et alii testes potuerunt pbare
defensam ut dicto. c. ca Jo. de
fide instru. In dubio aut si no
appareat de prioritate i psterioritate
quid iuris sit iter reos dixi i l.
non solum. ff. sz ut probari. ff. de
ope / no / nu. Item dicitur hic ichoa
tas / quo qualr dicatur prima accusacio
inchoatam / dicit Ja. de are. hic p
lit qu tanto puto satis ee ichoata

pbarum i tpe

pstum insere ut l. neganda in fine
C. qui acu. non pos. uel inscripto qua
punitur illa l. nichil operatur. Et
tenuis quidam determinaui p hanc
glo. s. ultimam hui9 l. no. q. Quidam
exbannitus est de ciuitate ista i ps
accusatur de aliquo crimine de no
uo tunc uenirem uidet posset sibi li
cenciam dare ueniendi. quedam di
cit de hoc est casus i autem de man
dat. pnci. s. nec aut homicidium
coll. iii. s3 illa l. nichil facit quia
loquitur de fidancia q datur a parte
s3 hic loquitur de ea q dat a iudice
preterea ibi loquitur qn datur
fidancia ut effugiat cognicionem
delicti qd no pot fieri hic no de
fidancia que datur ut cognoscat
de delicto et io uidetur q possit
dari p hunc textum cu glo q dicat
q ille qui debet depurari diffura
cis pena ut possit accusare et
pmittitur ei stare i ciuitate. Ol.
disputaui hanc qonem et determinaui
sic aut est tale crimen i quo no
admittitur procurator et dz dari fidancia
ut l. i. s. remouet. C. de postula
ubi depurarus remouetur a postulando
nisi compareat se pt. plac. p istam glo
Si uero est crimen i quo pot inter
uenire procurator no pot dari fidancia
p hanc glo probatur i l. pampo.
exuli. ff. de minori. Si enim ibi
esset certus casus desidencia. te
i. e. in consil. qui rephendit aliu
de insufficiencia deberet eciam ipse
rephendi de insufficiencia cu tantum
posuit eciam duos casus i qbus
aliu in consulam rephendit de in
sufficiencia. Dico tamen q fidancia
fidatur est finanda. iudicat ipse
uis dari non debeat ergo at dico
q iudex indistincte pot dare fi
danciam si uult ar hui9 l. cu
sua glo nam in inuestigando
crime pnicia pone multum facit
qua expediaiur e quo multu loq.
et l. de minore. s. tormenta ff. de
qonibus et io cum sint queda que
p procuratorem no pnt expediri iu
dex si uult pot dare fidanciam
p hac l. cu sua glo. Nota.
habes ex hac glo q in casibus
in quibus fuus pt esse in iudicio
in illis casibus pot procuratorem da
re, nam uides q ille q ammisit
libertatem pot dare procuratorem ad
accusandum p hanc gnalitat
q quicunq hz actionem ea pot
constitutis procuratorem siue sit fui9
siue liber facit l. si dom9 s. pe.
ff. de iniurii, pro hoc eciam ff. te
in ha. l. in. captiui. Ad idem fac
extra de i9su. spo. c. ex parte sec
p hanc glo habes q ille qui
detinetur in carceribus q uis pp
aliquam condempnacionem si citatur
ibi et non compareat imputet sibi
cu possit procuratorem mittere hec tam
tum i l. ii. cod. ti. de custo. reo.
Nota facit l. ini i ar. ad
qonem aliquis accusaret aliquem
pendente accusacione accusatore
exbannitus an dz sup accusacione
procedi. hic tex facit q sic
ubi inchoatus ex dicat i l.
diuiniq de fideiusso. Nota
uide glo sup uerbo inchoatus
et dic ubi infamatus primo et

si fuit infamatus cu accusacio
fuit inchoata ante dampnacionem
ut dictum est ff. e. g. qn accusa
bat accusatorem suum contra istud
qd dicatur q pot contra alium
insequere accusacionem an dampnacionem
dicat pt. est uera an dampnacionem
et anqua sit in causa conclusu
qd satis placet pro hoc i duco
c. pastoralis extra de eo qui pos.
et spectans et circa hoc dixi i
l. natalis s. nichil commune ff.
de acqui. pos. uo hec hic alia.

Defuncto

Defuncto. q de
functo reo est extincta
pena. sile huiusmodi ff.
e. l. in. put e ibi lra
punitur. Oppo. de l. ex iu
diciorum in prin. ff. ti. i. So glo
hic loquitur reo defuncto an
sentenciam. l. contra loquitur i reo de
functo post sentenciam te ei i uinam
pena pecuniaria In qbusdam i ca
sibus eciam mortuo reo an se
tenciam durat pena qui casus
in illa l. numerantur. Item opp
et uidetur q pena duret i dif
tincte ut l. defunctis C. si reus
uel accu mor. fue. et l. fi. ff.
de bo. corum So hic loquitur i
eo qui moritur cum Contraria
loquitur i eis qui se occiderunt
uel mortem sibi consciuerunt. Op
ppo. et istud contrarium est i sequenti
s. et uidetur q pena pecuniaria
i distincte duret ut l. fi. C. si
reus uel accu mor fu. et l. iii.
si pende appell. mors interue Ad
ue circa hoc sunt opi. quidam ut
Hug fatetur contrarium q hec
l. dz intelligi in pena corporali
ubi i pena corporali pecuniaria
Alii ut Cyprianus contra glo
dicit q hic dz intelligi i pena
corpali et pecuniaria, glo hic
no tenet se firmat, s3 ff. ti. i. l.
ex iudiciorum i fi. tenet expresse opinionem
Cyprianum Cy tangit hanc qonem
C. ex delict. defunc. l. i. et ibi
dicit multa uerba et finaliter nichil
concludit Ergo teneo opinionem Cypri
quam tenet glo ff. ti. i. l. ex iudi
ciorum i fi. q hic intelligatur
de pena corporali et pecuniaria
quod probo p l. ex iudiciorum
i prin. ff. ti. i. que dicit q ex pub
licis iudiciis pena no transit ad
heredes, nisi fuit condempnacione
s3 in iudicio est publicis est qnq
pena pecuniaria ut ff. e. l. ii. et
ff. l. ii. ff. ad l. iuli de anno ff.
p3 q contra heredem pena pecuniaria
no transit. p. cas est recte intelli de
i l. eis qui delatorem ff. de iur.
fis. Non obstant l. contrarie
uidelicet l. ulcia C. si re. uel ac
mor. fuit, et l. iii. C. si pe den
appel. q ille l. intelligitur qn iam
lata est sentencia a qua est appellatum
sile habetis in l. iii. s. idem scribit
ff. de peculi, ubi ex delicto no
datur accio de peculio nisi co
dempnacione secuta Ro q secu
ta condempnacione iam incipit teneri
ex qu contractu, ideo transit
contra heredem

In quacumque ff. de
pone casum reus principalis est
est mortuus volo agere contra
heredem ex hoc edicto an de
beo agere coram iudice crimi
civilium sed videtur in consultis quod
debeo agere coram iudice ci
civilium Oppo si crimine est
extinctum ergo de eo non debet cog
nosci ut .C. e. extimo So non debet
cognosci criminaliter sed potest cognosci
agendo civiliter contra heredem
in casibus in quibus potest agi contra he
redem ut contra defunctum vel
si contra heredem aliquid pervenit
ut l. i. C. ex delic. defunc. So
extra glo oppo quod iudex malefi
ciorum debeat cognoscere de re re sti
tuenda ut l. interdum ff. qui
furem .C. de furtis So. qui prin
delinquens vivit tunc iudex ma
leficiorum cognoscit principaliter de
delicto secundario seu incidenter
de re restituenda ut hic et l.
solemus ff. latrunculator. .C. de
iudiciis Tene menti

Infamem Dampnatus
publico iudicio est in
famis secus si privato
nisi sit tale crimen
cuius civilis actio infamaret ut h.
d. et dividit in partes duas po
ponit unum dictum in publico
iudicio secundo aliud in iudicio pri
vato secunda ibi itaque et est l. multum
notabilis No quod condempnatus
de maleficio sit infamis Con
hic dampnatus publico iudicio sit infamis
Contra .C. de ritu nupc. l. palam
ff. siqua dicit glo ibi est infamis in
veritate sed non habetur tamquam infamis
quo ad matrimonium et bene dicit se
oppo. ff. e. l. si ubi dampnatus de privato
iudicio non est infamis So specialis
casus est ibi in patre Item oppo de
hic quod condempnatus de crimine privato
non est infamis Contra dampnatus
de crimine privato cum iter cohercetur
in corpus ut l. ultima .C. de iniuriis
et l. ultima de furt. ergo videtur infa
mis ut l. ictus .C. de his qui non
infa. dicit glo quod hic dicit dampnatus
intellige non punitus tunc enim esset in
famis ex genere pene Adverte vi
dere sed quis sit punitus et ex
punicione sequatur ictus fustium vel
alia cohercio in corpus non tamen
est infamis nisi causa precedens sit
talis ex qua infamaretur si ordi
narie condempnaretur ut l. ictus
in tex et glo Unde hic non curo
an sit punitus vel non quia ictus fustium
non infamat nisi sit causa talis ad
infamiam inducendam Item de hic
nisi tale crimen ex causa actione et
sic innuit quod crimen ex actione de
scendat Contra ymo actio descendit
ex crimine ut insti. de obli. que ex de
lic. nasc. in rubro et nigro et
l. ex maleficiis de act. et obl. Ius
nove glo exponit hic duobus mo
dis ut in glo habetur Item op
dicit hic veluti furti vi bo. rap.
iniuriarum innuit quod actio vi bo.
rap. descendat ex privato crimine
Contra ymo descendit ex crimine publico
cum rapto sit crimen legis iul. de
vi pub. vel priva ut ff. ad l. iul.
de vi pu. et de vi priva. dic
glo intellige de eo rapina que non ca

dat in crimen publicum ut l. siquis ex domo
ff. de furtis ut si aliquis venit ad domum
causa rapiendi et neminem invenit etc.
His expeditis venio ad que
glo Quero dicit hic dampnatus de
crimine privato est infamis Quero an
sit verum sive civiliter sive cri
minaliter agatur cum in crimine po
ssit agi civiliter ut l. qui nomine
ff. de falsis dicit glo sive civiliter
sive criminaliter condempnetur semper est in
famis ita dicit glo quidam rep
hendunt hanc glo quia cum in iudiciis
publicis agatur actione in factum
civiliter ut l. qui nomine ff. de falsis
Actio in factum non infamat ideo
datur contra patrem vel patronum
que non infamat ut l. non debet ff.
de dolo et ideo si civiliter condempne
non est infamis ita dicit Ja. de Ra.
Videtur actio in factum que datur
contra patrem vel patronum tractat verbis
de bone fidei mencio fiat ut l. non
debet in fi. ff. de dolo qui dicit
que patrem excludi per mencionem bone fi
dei quia bone fidei non congruit ut
ipse cum aliena iactura locupletetur
ideo non infamat sed actio in factum
que non temperatur verbis sed directo oritur
ex delicto alterius infamat quia suf
ficiat quod habeat causam publici iudicii ut hic
dicitur licet non sit publicum iudicium ideo glosa
bene dicit Item dicit hic nisi est cri
men ex quo actio civilis infamat
quere que sint crimina ex quibus actio ci
vilis infamat et que non hec glo.
hic que ponit exempla clarissime Ex
tra glo procedo et quero utrum sit
aliquod crimen publicum quod non infa
met glo vacillat de l. iul. de vi
priva. finaliter determinat quod infamat
ita no. in l. si proses ff. de penis
Item quero utrum dampnatus ex inquisicione
sit infamis glo ff. de suspect
tuto. l. iii. ff. preterea ut tenere quod non
et Dy. ibi dicit quod illa glo non est
alibi sed idem tenet in l. ultima C. de
suspec. tu. et l. ii. C. de mo. multa
Cy tenet oppositum Dy. in dicta l. ultima
de suspecti tu. tali racione quia iudex
transgit reum plus debito videtur secum
infamia dispensare ut l. quid ergo
ff. pena gravior. C. de his qui non
infa. sed inquirendo iudex gravat
reum qui de maleficiis non debet sine
accusatore cognosci ut l. rescripto
ff. siquis accusatore ff. de mu
ner. et ho. ex hoc concludit quod non sit
infamis Contrarium videtur tenere
Ol. et an. de pisis ideo quia non debet
inspici ordo procedendi quia si hoc esset
verum nullus hodie dampnatus esset
per accusationem esset infamis quia cessat
ordo antiquus ut ff. l. privata Ego di
co aliter sic quando quis dampnatus est
ex inquisicione et punitus aliqua
cohercione que eum infamat et tunc est
infamis ut l. ictus fustium Unde
illi qui mitrantur hodie puto quod
sint infames licet mitrentur ex inqui
sicione Si autem non est punitus sed solum
condempnatus Adverte quando in questione
permittitur tamquam iudicium per se separatum
a publico iudicio exemplum in l. nullum C.
de testi. et quod ibi no. in ultima glo
ubi dicitur quod ille qui tulit falsum
testimonium dampnatur oppositum iudicatis
quia alteris iudicio offendit non
autem l. cor. de fal. sed solum quia al
teris iudicio offendit oppositum iudic.

puniuntur tunc non infamatur. Ro quia non
est dampnatus publico iudicio ergo
non est infamis ut hic. Si vero inqui
sicio succedit directo in locum accusa
cionis publici iudicii tunc dampnatus
est infamis probo per textum cum glo.
in l. athletas § calumpniator ff. de
his qui no infa. videbitur j. e. l.
ultima per locum a speciali. nam ibi est spe
ciale in patre quod non efficiatur infamis
le in patre quod non efficiatur i fam.
quod in contrarium est ius commune. Preterea
verba edicti pretoris dicunt dampnatus
publico iudicio est infamis ut l. i. ff.
de his qui no infa. sed dampnatus
ex inquisicione est dampnatus de publico
iudicio ergo etc. Succedit enim inquisicio
in locum accusacionis ut l. ij. § si publico
j. de adulter. Non obstat contra
ff. l. i. si cui n. ges. quia ibi non dicit
quod non sit infamis. Non ob. glo in
contrarium alleg. quia debet intelligi secundum
hanc distinctionem. Non ob. quod dicitur
quod propter gravamine iudex dicitur dispe
sare cum infamia quia gravamine consistens
in ordine procedendi non dispensat
cum infamia ut j. e. l. ordo. ¶ Ul
terius quero utrum dampnatus pena
alicuius statuti sit infamis. Cont.
advocati dicunt quod non quia condicio
non infamat ut l. cessat de acci.
et ob. sed in condicione composita dampnat con
dicione ex l. generali etc. Et istud dicunt
quidam doctores sic tenuisse Adiuten
ut alias dixi. Regula est quod dampnatus
publico iudicio est infamis ut l. i. ff.
de his qui no infa. et probatur
hac l. Si ergo aliquis dampnatur
ex forma statuti videndum est an
sit dampnatus publico iudicio, de hoc dixi
ff. e. l. i. et si repperis dampnatum publico
iudicio est infamis alias non. ¶ Q
uero utrum confessus de crimine sit infamis
si non est secuta sententia glo in l. reus
videtur tenere quod sic et idem azo in summa
¶ Idem videtur tenere Inno. extra de pe
nis c. super his, quod videtur probari per
l. quid de his qui no infa. Inno. in
de tex. in l. si reus ff. de preuar. ubi
videtur dicere in tex. quod confessus de crimine
non sit infamis ¶ Adverte confessus
de crimine extra iudicium in duobus
tantum casibus est infamis, primus si post
confessionem secuta est castigacio ut
l. ictus fustium cum sua glo. Secundus
si hoc paciscendo de crimine confitetur
ut l. quid et videtur colligi ex verbis
pretoris in l. i. de his qui non infa.
que dicunt dampnatus pactus ne
aliter secus. Si vero confitetur in iu
dicio non est infamis, nam edictum
pretoris requirit ad hoc ut aliquis
sit infamis quod sit de crimine dampnatus
ut l. i. de his qui no. infa. modo
in accione civili confessus de crimine
non est dampnatus nec habetur pro
dampnato ut l. si confessus j. ti. ij.
ergo non est infamis sed in civilibus autem
confessus habetur pro convicto et
condempnato ut l. i. C. de confessis
dicentem eum infamem, et sic intelligo
glo predictam si possit ad hoc
adaptari, alias malediceret
non ob. l. si reus C. de preuari.
quia aliud est confiteri aliud sol
vere. Ille enim qui confitetur vel
confitetur ut dampnetur vel ha
pro dampnato, modo cum sit dampnatus
efficitur infamis ex edicto pre
toris, sed si vult solvere et non con
fitetur ut dampnetur vel pro dam
pnato habeatur sed ut propter solucionem

iudicium evadat, et iste non est infamis
quia non est dampnatus sed magis vi
absolutus. Absolvetur enim ab in
stancia iudicii ut insti. de perpetuis
et temp. acci. § fi., et ideo remedium
est si quis dicitur dampnari quod solvat
comunem condempnacionem, ut iudi
cium evadat et sic absolvetur
quia solvit et non erit infamis
ut dicta l. si reus ff. de preuar.
tene menti hanc practicam ¶ Ite
super hic dicitur dampnatus de crimine
in iuriarum est infamis, quero
utrum dampnatus de crimine iniu
riarum pro modicis verbis iniu
riosis sit infamis. Videtur tex. vult
quod sic in c. ad te extra de re
iudicata vel in c. ex parte et ido
tunc ne aliquis sit infamis est
remedium quod solvat ante condempnacionem
et tunc absolvetur quia solvit ut l.
si reus. ¶ Quero quis posset
super infamia dispensare, et tex.
dicit solus princeps vel senatus
ut l. i. § pele de postul. et idem dicas
de papa in terris ecclesie quia potest cum
infamibus dispensare et idem in collegio
cardinalium vacante pastore
secus in regibus et principibus. Idem
tenet Inno. in c. c. ad te de re
iudicata // ¶ Quero utrum civitas una
possit infamiam irrogare vel super
infamia dispensare. Videtur quod non
quia civitas una non potest facere
statutum super hiis quod non est sue iu
risdiccionis ut l. ultima et ibi no.
ff. de iurisdic. et l. cum unus § pe.
de bo. auc. iudi. pos., sed cum infamie
non est de iurisdictione civitatis cum sit
reservata principi ut l. i. § pe. ff.
de postul. ergo etc. Ego dicere cum qualibet
civitas ytalie hodie precipue in
tuscia non recognoscat dominum in se
ipsa habet liberum populum et habet merum
imperium in se ipsa et tractam potestatem
habet in populo quantam imperator in
universo ut l. hostes et ibi no. j. de
capti. An autem tales infames
possint confiteri istam dicam alibi

Ordo ¶ Licet varietur
ordo procedendi
non tamen variatur po
testas. l. tene menti

Sciendum
. Hic non habetis
aliqua //

Inter acta diffi
cilis
l. est et habet duas
lecturas in glo, secundum primam l.
ista dividitur in duas
partes, primo ponit unum dictum secundo
ponit aliud dictum distinctum et
separatum a primo dicto et secundum istam
pone casum, et secundum hanc lecturam
no. primo quod quilibet admittitur pro
absente ad allegandas causas
absencie de hoc dicam in § ad crimen
ideo hic obmitto ¶ Secundo no. quod
una citacio non sufficit ad faciendum
aliquem condempnari et secundum hanc
lecturam habetis in littera nec ¶ Secundum
aliam lecturam hec l. dividitur in
duas partes, primo ponit unum dictum
secundo ponit effectum illius dicti, et secundum
hoc debetis habere in littera ne per
contumaciam etc. et ibi est secunda pars. sed hanc
lecturam no. quod absens post trinam citacionem

no condempnatur si ca allegat cas
absencie secus si no allarit cas ab
sencie / vides g° q hec sa lectura co
tradicat p'me Quare pro declaracione
quero que istaru sit vera / quidam
tenent vnam / et quidam aliam / et glo.
se non firmat Tu vero dicas sic
Si quid intelligas d. l. nimirum q acc°
est potita de crimine cuius pena est
a relegacione supra in qua absens
no potest dampnari et prima lectura
procedit sine scrupulo q post
trinam citacionem no dampnabitur re⁹
vel accusator Si vero intelligis
in crimine cuius pena est a relegacione
infra in qua absens potest dampnari hic
aduerte / aut tu vis reum absentem
condempnare solum ex illa causa q
ter citatus no comparet et tunc no potest
fieri et hoc modo procedit pa lectura
Si vero velles eum dampnare q ci-
tatus no comparet et iudex contra
eum absentem de maleficio plenas
probaciones inuenit tunc absens potest
dampnari ut l. absentem ff. de penis
nisi ca excusator iustas cas ab
sencie allegaret q tunc expectaretur
vt hac l. / et hoc modo procedit
sa lectura ¶ Procedere dr hic
nec post triduum per singulos di
es etc. / quero qualiter fiat ista citatio
tres sunt opiniones quidam dixerunt
q citatur tribus diebus ix vicibus
s. per singulos dies ter Alii intelligunt
q intelligantur de ix diebus et per
singulos dies citatur semel et
ita videtur sentire glo vide glo q
incipit al' nec Tercia est opinio
Iaco. de areni qui intelligit hanc
l. al. s. q per ix dies citetur tribus
vicibus / et sic tribus citacionibus / et
post singulas citaciones expectetur
per tres dies et sic erunt ix dies
et tres citaciones / et exponunt tex
sic nec post triduum s. expectatus
per singulos dies etc. / et hanc opinionem
videtur etiam tenere spec. de accusacione
§ i. v. sed qualiter citetur / et hec
placet michi q l. absentes ff. de re iud
dicit q ad instar preparatorum iudi
ciorum fit citacio in criminalibus sed in
preparatoriis fit citacio illo modo s. per
tres denunciaciones C. quorum et quando
iudex vel vna pro omnibus ut l.
ad peremptorium cum l. se ff. de iu
diciis / et l. tres denunciaciones
C. quo et quando iudex / facit etiam hec
sunt consilia / ad predicta facit quod
no. C. de accusacio l. si accusatoribus
¶ Quero vtrum ista dilacio trium dierum
sit hodie ampliata ut dicat ce. x
dierum vel xxx sicut in ciuili ut l.
properandum § i. C. de iudiciis et in
auctentica qui semel C. quo et quando iu.
glo q est hic videtur tenere q sic
Aduerte / istud no videtur verum / na
ex ypamptate no inducitur l. cum re-
ur probatur. C. de appella. l. fa
pinus / et l. si vero ff. de vul. et
so. matri / no l. aucten quas actiones
C. de sacro s. eccle Cum g. dilacio
sit mutata in ciuilibus no dz in tel
ligi mutata in criminalibus sed sit
eadem mo. Ro dico hanc glo dicere
veritatem nec sit mutacio per hominem
sed per l. antiqua q dicit q eodem mo
dz dari dilacio in criminalibus sicut in ci
uilibus vt l. absente ff. de penis
sed in ciuilibus datur xxx dies g° et
in criminalibus ad hoc facit q no. in l.
qd' vero ff. de lega. q dicit q l.
sequens suo C. de furtis q est lex
noua trahitur ad silum per leges
antiquas ¶ Pro declaracione

que quando citatur reus ad quid debz
citari vtrum debeat sibi mitti
tenor accusacionis vel inquisicionis
videtur in ciuilibus verum libellus
debeat mitti cum citatorio est quod sa
tis prolixa quam Cy refert in auten
offerantur / et aliter tenuis q no
et idem dico in criminalibus nam dico
q dz quis citari ut veniat re
sponsurus accusacioni / nec est necesse q
mittatur copia seu tenor accusacionis
probatur extra de accusa c. lic.
Heli pertro ¶ Sed quero ubi debet
citari iste reus dicit quidam q dz
citari personaliter ita q ad eius noti
ciam perueniat et hoc refert spec. te
nuisse oldr. ut refert in titulo de
accusacione § i. v. sed nunquid sufficiat
veritas est q sufficiat q citetur ad
domus vel alibi / ita q verisimile sit
q ad eius noticiam perueniat hoc probatur
ff. de requir. reis l. i. ¶ Item quero
vtrum sicut in ciuilibus requiritur q
in quolibet termino actor representet se
et rei contumaciam incusset ut reus
sit contumax / ita eodem modo sit necesse
in criminalibus Ro q secundum consuetudinem ytali
e ubi iudex recipit licenciam ab
accusatore et ab accusato procedendi
processus et sic iudex sumit locum
accusatoris ut dixi in l. is qui
reus no est necesse q accusator se presentet
cum ibi est iudex qui eius personam re
presentat sed alius est necesse q se presentet
cum in istis proceditur ad instar iu
diciis ciuilium ut dicta l. absentem
¶ Vlterius quero / accusato no
comparente quid faciet iudex Ro si
quidem est crimen in quo imponitur pena
a relegacione supra tunc iudex no pro
cedit ad condempnacionem sed procedit ad
annotacionem bonorum ut l. i. ff. de
requir. reis In criminibus vero quorum
pena est a relegacione infra iudex exa
minabit testes et procedet ad con
dempnacionem habita fide de maleficio
ut dicta l. absente ff. de penis
sed fm statuta ytalie etiam elapso
termino banni in districte hr pro confesso
et tanquam confessus condempnatur / pre
dicta in accusato absente sed quid
fiet absente accusatore breuiter dico
q primo duo quero pro quo quid fiet ab
sente accusatore contra ipsum accu
satorem / 2° quid fiet absente accu
satore de ipso processu Ad primum dico
q accusator absens legitime citatus
contra eum potest procedi ad penam
de qua dicit tex in l. qui crimen
C. qui accusare no possunt Potest etiam
cognosci de eius calumpnia / et de cal
umpnia eum condempnare si est pena
a relegacione infra nec allegacio pro
eo iusta allegatur q tunc expectetur
ut hac l. / sed si pena a relegacione
supra tunc fiet annotacio bonorum sicut dictum
est in reo ff. ¶ Si vero quis
quid fiet de processu Aduerte / dic
processu iudex potest reum absoluere
ab instancia iudicii non prosequente
si vult et absoluere vel condempnare
reum prout reperiet eum culpabilem ut
C. l. pe. dicitur plene ff. ad l. iuli
bellorum in fi.

Seruus. Dicit accusacio in ff. ad crimen
Quodlias diuiditur hec l. in
duas partes Primo loquitur
qui debent adesse exami
nacioni reorum / 2° loquitur
quo tempore dz fieri examinacio

reorum ha ibi et feriatis Oppo
p'o ad pri et videtur q consuet hec
non obseruet q conuocetur aduocati
qui examinantur rei / dicit glo intel
lige q vocetur patronus cause no ad
defensionem ipsius rei / et ita obseruatur hodie
nomine / ita dicit glo / et dicit verum
q olim obseruabatur istud dictum
glo videtur contra . l . si postu . ff .
qom j . de adulteri ubi dr q aduo
catus ipsius rei debet adesse qom . hoc etiam
tenet glo in . l . legis virtus . C . de
legibus Breuiter intas est ista et
ita obseruat cois consuetudo q examinato
reorum hoc est disputandum an sint ex
aminandi et torquendi bn teneri sine
aduocati / ita intelligo . l . si postu .
ff . qom / sed ipsi qom et examinacionem
no debet interesse / ita tenet glo in
auctentica de testibus . ff . quia vero in glo
sup verbo reorum sequitur dum dicit aduocatum
tum no debere partem instruere . hoc
etiam probatur ad similitudinem testium
qr partes assistentes nisi testium no exa
minacioni que fit in secreto / et hoc puto
verum et consuetudo obseruat Ce
rto quid si isti aduocati ad hoc no
fuerint adhibiti an propter hoc vicia
bitur processus vel sententia puto q no ar
guendo q no . in . l . cum sententiam C . de sen
tentia q no in . l . j . C . de sen / aduis
sis lat . Venio ad secundam partem
et oppo q diebus feriatis non de
bitur ciuitas ut . l . i et ij . C . de fe
riis . So glo intelligit h' volente reo
vel aliter illud q ibi dr loquitur in
personis no detentis in carcere q propter
possint occupari circa messes vel vi
demias In istis detentis in carcere
iste ferie no obseruantur propter se nisi
forte dicemus obseruari propter aduocatos
et alias personas que debent adesse
. tamen istud erit speciale hic . q volente
reo etiam accusatore in inicio procedet iste
diebus feriatis Item oppo . C . de feriis
. l . si feriatis So hic intelligo de fe
riis inductis ob necessitatem hominum
non in honore dei . nisi in aut in . l . p
uicianc . C . de feriis sed hodie sed sta
tuta ytalie generaliter ferie messium et
vindemiarum ad causas criminales no pro
rrigantur Vlterius dicit hic q
istis diebus feriatis inuecatis ci
uitatis nocentes differat . Quero
q est racio huius diuersitatis Ro forsan
racio est qr cum ista examinacio fiat
volente reo et aliter no ut . C . dixi
istis feriis et dilacionibus potest renun
ciare ad suum comodum ut absoluatur
sed ad suum dampnum ut crimine condempnetur
no potest renunciare / ysti g qui dampna
ad mortem no ve q possit istis
dilac' induct a . lege seu a statuto
renunciare ut hic . Pro hoc . l . non
tantum j . de appel / no tamen h' p eo dico

Accusatorem hic
habentes tres lineas secundum vnam
habens iudicaute Alij h'
inchoata / alij iudicata sed
duas primas secundum duas primas lineas
hec lex dicit q accusatore defuncto
iudex potest processum prosequi et ipsum
finire et determinare Contra hoc vide
expresse j . ti . i . l . libellorum in fi . et ibi
dicit / secundum tertiam lineam habes q reus
iudicatus ab alio potest execucioni man
dari per presidem etiam accusatore def
uncto et no petente / Hoc enim fa
cit ex suo officio vide glo q in
cipit al iudicante

Ad Crimen hic
diuiditur in duas partes prima loqui
tur de eo qui venit ad prosequendum
crimen publicum ibi secunda loquitur de
eo qui venit ad allegandum causas
absencie ibi . sed expedio istam
secunda pars diuiditur in partes . ij . po pone
dictum ibi effectum illius dicti ibi
et si iustam . Item prima principalis
subdiuiditur in duas partes prima loquitur
de procuratore ex parte actoris secunda de
procuratore ex parte rei ibi multo
magis / et breuiter hec dicit
In crimine publica iudicium no potest
interueniente procuratore ad allegandas
causas cause sed ad allegandum causas absencie
admittetur . h . d . nobilia habes
ex hiis q dixi in summario Ve
nio ad declaracionem materie q est
multum profunda et habet multas
opiniones et habet modicam . l . Quero
primo an quod opponant / q iste procurator
no admittatur ad crimen prima iudi
dicit glo . In reo potissime est racio
qr procurator debet dampnari ut . l . i .
C . de pen . et ideo no esset conueniens
q procurator dampnaretur ad mortem
vel ad aliam penam . hec racio
ideo est bona / namque dr q procurator
actor dampnaret vel absoluet
est verum quod in procuratore potest ca
dere sententia al no ut . l . vltima C .
de iniuriis / et plene no in . l . nl .
C . de procur . / q g'o est racio / vide
ex parte rei assignatur iste racio
per dicto iudicia no debet esse eluso
ria ut . l . si procurator C . de iudiciis
in prin . si procurator interueniret ex
parte rei iam sequeretur iudicium
elusorium qr reus si videret se
dampnari numquam compareret et ab
sens no potest dampnari ut . l . ab
sentem j . de penis Item alia racio est
ne maleficia remaneant impunita
ut . l . ita vulneratus ad . l . ac
quil . Addo aliam racionem / ideo no
admittitur procurator etiam ex parte rei
qr ipse diligencius defendet causam
suam quam procurator ut . l . i . in fi . C .
ad curbo Videamus racionem ex parte
accusatoris dicebat Jaco buttrigarius
racio est quia crimen est publicum et sic
accusacio competit cuilibet de populo
no potest constitui procurator qr hec ac
cio pertinet ad procuratorem sic ad
constituentem ut . l . lig et ibi no . C .
de procur / hec racio est bona no
tamen est generalis qr concludit quando
accusaret tamquam quilibet de populo
Sed pone q accusator accusaret
prosequendo suam iniuriam ista racio ces
saret ut dicta . l . licet Quid
g'o dicunt alij racio est quia accusator
si in puritatem in calumpnia condempnatur
in similitudine supplicii item accusa
tor detinetur in carceribus sicut accusa
tus ut j . ad turpil . l . i . § i . et
C . de accusac . l . fi . vnde sunt hee
racionis in accusatore q in accusato di
cte sunt / sane hoc placet de iu
re / sed cum hodie de iure statu
torum no puniatur accusator in pena
talionis nec ponitur accusator
in carceribus sicut accusatus iste racio
cessat Sed est alia racio qr in se di
ligencius aget causam suam per se q
per procuratorem qr quis proprio dolore
mouetur ad agendum diligencius
causam suam q alienam ut . l . ij . ff .
si . j . de adulter . / et sic eedem
raciones habent locum ex parte accusatoris

peste ...

et accusari ¶ Qui pro in crime sus
pec. tu. potest intervenire procura
tor. l. non solum ff. si. C. de procura.
sed crimen suspec. tu. est publ ut
no. C. e. l. i. et probatur in l. iii.
ff. quis. C. de suspec. tu. quomodo male
dicat iste ff. huius ti. dicat glosa
tamen intelligi de tali crimine pro
cuius pena sic a relegatione supra quan
tum ad procuratorem. ¶ Dico quod hec solo
non sit bona. namque aliquis ac
cusatur de suspecto solum ut remo
veatur. et ista causa dicitur civilis non cri
minalis quia per eam nichil applica
tur pene. ut. l. iii. C. de sepul viola
¶ Item agitur ad utilitatem privatam
s. pupilli quare est civilis. sed si in lo
quitur quando criminaliter accusatur que
et hoc quod sit verum quia illa causa dicatur
civilis cavo dicitur hic expressius quod nec
causa est i. e. tuis de procur. li. vi. et
de test. c. ex parte et ibi glo. Sed si
ponemus quod tutor accusatur sus
pectus ut puniretur esset criminal
quia agitur ad vindictam ut. l. i.
C. de suspec. tu. et l. se. et l. i. ff.
solent de off. pfec. ur. C. de admis
tuo. l. ii. et l. liberti tuis ista quan
non admittetur procurator sic in causa
iniuriarum et sic nec in aliis acc
sationibus procurator crimini ut j. vide
bitur ¶ Sed oppo. de l. sed et hec
ff. i. C. de procur. ubi libertus acu
vt ingratus ut revocatur in servi
tutem et admittitur procurator dicat glo
eodem modo ibi pena imponitur in relegatione
hic supra hoc non placet ad l. illam
quia ibi imponitur pena. C. relegatione
quia fuerunt quod est mero ut l. ii. C. e.
et. l. capitalium. j. de penis et l. fi
niuntur et l. quod attinet de re
iudi. quare dic quod ibi quando actio est
civilis quia ad partis comodum re
digitur in servitutem hic loquitur in cri
minalibus ¶ Tertio oppo de l. f.
sum quamquam ff. de proc. ubi
dicitur quod ubicumque absens potest dampnari
admittitur pau. sed inquilinis criminibus
potest dampnari quis absens ut l. absen
tem j. de penis quare ic ¶ Duo
timore glo stat in soloecismo quod hic
ff. restringitur quando in criminibus pena
venit imponenda supra relegationem
secus si infra relegationes ar. l. i. j.
an per alium causa appellationis vide ll.
la. l. ista opinio tenet glo in hoc
ff. ad crimen et lacay in ff. p. de
et j. l. i. an per alium causa appellationis
et hanc opinionem tenet jaco. de are.
odo jaco butri et gui. de. Cu.
d. Rap. et quasi omnes Ja. de
ravenna vidi tenere contrarium et eum
sequitur pe. et mar sill quod jaco
dixit quod in crimine publica iudicii
vel non publica non audio non posse
intervenire procuratorem nisi quando causa est
pecuniaria. unde si imponetur
pena relegationis non posset intervenire
procurator et illud verumque quod ponitur in
l. i. j. an per alium causa appell. ponit
inclusive sed in contrario et per illum tex
hanc opinionem probat et quod ponatur inclu
sive probatur ibidem dicitur capital
causa est que adimit vitam libertatem
vel civitatem ut C. e. l. ii. et di
cunt ipsi si utrumque ponetur exclu sive
ille. x. sed si ea nichil operaretur
quando causa dixit capital causa ei
comprehendit ita dicunt ipsi. preterea pro
batur per hunc tex qui generaliter loquitur
de crimine publico iudicii prescripto nec
dicat de qua pena item probatur
per l. ii. C. de pen. cum dicat item
pecuniaria etc. tamen si non est pecuniaria
non potest intervenire ¶ Preterea di
cunt quod casus est in l. ultima. C. de
iniur. ubi est speciale in personis
illustribus quod admittitur pro
curator in crimine iniuriarum quod in cont
rarium est ius commune sed in crimine iniuriarum
potest imponi pena relationis. vel alia
j. releg. quod ic ut. l. ultima. C. in
iur. ita dicunt ipsi. Cy in l. reos
C. de accusatio non dicat plus
nisi quod opinio glo servatur per consuetudinem
italie ad ff. publice videntur quod
ille ff. non dividitur in tres partes
prout glo legit sed totus ille ff.
loquitur in eo qui venit ad alleg
causas absentie. ista eorum opinio replicat
a meis modernioribus nam l. ff. p. de
dicit innocentiam excusatem et sic
loquitur de eo qui venit ad excusand
innocentiam non ad allegandas causas
absentie sed ad alleviandas causas etc.
et ita dicebat jaco butri ad. l. i.
j. an per alium causa appell. videbatur
la. de arem. vide illum tex dicit di
at capitalis et exponit sic stricte
accipe pro ea que vere ingerit penam
mortis vel sanguinis ut C. de acus
act. l. transigere ¶ Postea addit
de aliis capitalibus que continet dampnationem
in metallum vel deportationem in ir
sed si ea ita dicebat jaco. de are.
et ol. et omnes alii quasi opinionem
glo. et ob ff. ad crimen qui loquitur
generaliter quia distinguit per alias l.
eodem modo vide ad l. ii. C. de procurat.
non ob. l. ultima. C. de iniuris quia ad
illam videt gui. de Cu. sic eo quod d.
in glo mea quod quando imponitur pena a
relegatione infra potest intervenire procurator
Intelligo in pena privativa ut relegationis
vel remotionis ab ordine et a ordine
et silium sed quando imponitur pena afflictiva
in corpus ut ictus fustium in silia
tunc non potest intervenire procurator ita lo
quitur contraria Et si dicis quod in
l. ultima. C. de iniuris Cumque imponi
pena exilii vel alterius in vel dece
decem. sufficiat quod posset imponi pena af
flictiva et quod sic dubium et ideo cum
in crimine iniuriarum posset imponi pena
afflictiva arbitrio iudicis in du
bio non potest intervenire procurator Quid
dicemus communiter tenemus opinionem glo mea
et minime mutanda sunt que interpre
tationem habuerunt et sic iudicare et
quidquid esset tenendum gratia disputationis
et forte de iure j. dicam ¶ Sed
primo quero pone quod in casu ubi est
pena mortis absens potest dampnari
sicut est in illis casibus unus est infra
ad l. corn. de sica. l. l. cor. x. et
qui hoc crimine Alius. C. de penis
l. ne diu expresse in quadam constitutione
henrici imperatoris quam ipse fecit
in civitate pisarum in qua statuit quod
crimine lese maiestatis potest dampnari
potest ne tertium intervenire procurator. dicens
tu. casus est quod sic in ff. p. de ¶ Adverte
quod quis potest condempnari absens
et quilibet qui vult allegare pro eo
causas innocentie admittitur ut in. ff. p. de
ipse etiam iudex si nemo allegaret
et esse debet querere de eius innocentia
ut l. i. in fi. j. de quibus et l. si non
defendatur j. de penis et est ista
regula. ubicumque potest fieri dif. fini
tiva in absentem tunc iudex potest su
pplere de facto et querere eius defensionem
ut in auctentica qui semel. C. que
et quando. et l. ab hoc de appel.
licet glo dicat ibi quod est speciale in

ca appell. et male dicit qr e hoc ina
comune et hoc etiaz sentit Jnno i. c.
veniens extra de accusatio Ego hoc
dixi plene in .l. iiij. §. hoc at iu
dicium. ff. de dap. infecto i repeti
cione mea. tamen licet quilibz ad
mittatur all pro eo cause innocentie
iste no e procurator qui hoc faciat
sicut dicitur i .l. nd tantum .j. de
appella. Si enim vellet facere aliquem
actum per quem fieret preiudicium reo
absenti no posset id. qr ad cinem
publica iudicij sinistram procuratore i cu
enit ut hic. et i. §. proximo. no loquitur
de procuratore sz generaliter de quolibz. nam
si esset procurator posset preiudicare do
mino. quod tamen nulla lege reperitur.
et quod hoc sit verum probatur i .l. i.
.j. an per aliu ca appel. nam in ca
appell. sententia pot ferri absente parte
vt .l. fi. §. illud. C. de temp. ap.
tamen in ca appellationis i crimine capita
li procurator no admittitur. dico ergo quod
in hoc proposita no admittatur procurator
qui possit dno obesse et prodesse ca
e hic. et .l. i. .j. an per aliu ca app.
sz posset venire tamquam quilibz ad alle
gandum pro absente cause innocentie crimine
vt i. §. proximo. hoc permisso i quoe q e
inter vlam ino dicat melius quod illo
quod i criminibus no possit intervenire
procurator nisi vbi imponitur pena pe
cuniaria. et illud verum poitur in
clusine ca e ibi. et qr generaliter loquitur
hec .l. ad §. proximo. Ro quilibz pot in
venire concedo quod pot intervenire ad
excusandum eum. no tamen tamquam procurator
vt posset dno obesse et prodesse. et hoc
gratia disputationis sit dictum. preterea
ca e ff. de iniuriis .l. fi. quieta.
.l. fi. C. de iniuriis. Ro ob. ronem
gui vt dicam .j. i sequenti gloss. ¶ Op.
de .l. reos. C. de accusac. Ro. ibi loquitur
de eo qui venit ad allegandum cause
absentie sm glo. ¶ Item oppo. ff.
e .l. inter accusatorem Sol. eod mo
qr ibi venit ad appellandum cause ab
sentie ¶ Item oppo. de .l. licet. .j.
de appella. et .l. si cuiusdam. C. de ac
cusac. et ff. e .l. siiuus. et .l. sacri.
. So dicunt quidam in ill. .l. admitti
dns. ad defendendum dnum suum
pro suo interesse. fateor hanc so quod do
minus admittitur pro suo interesse. Eade
ratione pr. pro filio. abbas pro monacho ar
ad hoc. ff. de libe ho exhi. .l. i. quod
e notandum pp statuta quedaz civitatum
q dicunt. si quis accusatus vel inquisitus
de crimine declinavit iurisdictionem potestatis
vel capitanei possit impune offendi
Quid ergo faciet clericus si quis
no declinabit ipse. sz abbas vel
prior. et eod mo pr declinabit pro
filio pro suo interesse et sic penam evi
tabunt. penam evitabunt. Posset etiam
dicere alio modo et verum et approbat
consuetudo sm accursium ponitur i videlicet
et i vinculis enim agunt ut j. ti.
.y. l. y. Modo qn quis e i vinclis
admittitur procurator pro eo ad al
legandum cause cause. ergo i crimine
capitali. per .l. ff all ¶ Item preter
ronem qr omnes rones supradicte ces
sant. qr iudicium no erit elusorium
¶ Item per alios et per se maturius de
fendet causam suam quam per se tantum
qr alij magis poterunt adesse
lo potius intervenire procuratorem etiam
in crimine capitali. et hoc e verum
et consuetudo approbat. dicit Odof
dixit enim ¶ Cito dicit hic pr

iudicij. sic quis est in actione prima
ti iudicij. glo arguit pro et contra
finaliter dicat item. et sic tenz g.
idem i privatis. dum mo i ponitur pe
na. ff. relegac et ita tenere consu
lendo qr consuetudo suadet hoc. sz
gratia disputationis dico et hoc consi
. ff. quod si imponitur pena relegacionis
procurator no pot intervenire ca. e i
.l. vltima. C. de iniuriis consulta. .l. vl
tima. ff. de iniuriis. no ob. Ro guil
de Cu. qui dicat sufficere quod sit pole
quod imponatur pena afflictiva. nam
qn pena imponitur pro delicto arbi
trio iudicis pena illa videtur de
terminata q pro tali delicto consuevit
imponi ut no i. §. pena caviior i .l.
quid ergo de hiis qui no i fa. vni
pot esse talis persona q dz relegari
et tamen no pot intervenire procurator
quod pena releg. e quiaz vt q e debeat
certo loco morari vt .l. relegatorum
cta pn .j. de interdic et relega.
ergo eadem ro eet in releg q eet i de
portac qr nunquam rediret vt ponitur
i certo loco ¶ So quo vtrum ad
vnum articulum tantum posset consti
tui procurator i ca capitali et i.
quod e in glo hic dy vidi tenere
quod procurator posset constitui ad
omnes articulos preterquam quo ad sententiam
excepto tamen de procur. §. i. x.
sz nunquid. et e glo ordinaria
extra de accusac. c. licet. et Jnno.
ponit i. c. veniens e ti. extra hic
inter puto si ille e in carceribus
pot constituere procuratorem ad omnes articulos
preterquam ad sententiam ut dixi. Sz si
no e in carceribus no posset con
stituere procuratorem etiam ad vnum ar
ticulum per regulam qr a quo removetur
genus et quelibz eius species vt .l. i.
i ff. de sine et leguti ¶ Ra hic
in districte dicitur ad criminum persecutionem in
dicium persequendum no pot intervenire procurator
sed examinatio vnius articuli
e examinatio criminis ergo etiam ad vnum
articulum tantum no potest procurator con
stitui. ¶ Cito extra glo quid si
pro homicidio imponitur pena pecu
niaria per statutum an potest in
tervenire procurator Breviter ex ge
nere pene iudicatur crimen capita
le vel no. plene dixi. ff. e .l. y.
Cum ergo sit pena pecuniaria po
terit intervenire procurator. itaque
. dy. Hoc verum ex parte rei sz an
ex parte accusatoris possit intervenire
procurator e videndum an sit crimen
publicum vel no vt plene dixi. ff. e.
.l. i. et si e publicum no pot intervenire
procurator simpliciter sz nisi sm distinctionem
.l. licet. ff. de procur. ¶ Cito quod
si in defectum pene pecuniarie imponitur
pena corporalis Ro ut dixi. ff.
. e. l. y. ¶ Cito et intus mandatum
iure .l. et iungo fam pecuniam dicit
hic quod ext absentia re ¶ Cito
quod e officium istius excusatoris
quas excusationes proponit. Jnno i. c. ve
niens extra de accusac dic sic quia
e similis excusator sine mandato
et iste no pot proponere ext nisi
certa facti vt qr e i firmitate et sim
ile impedimentis et similia. et de tali ex
cusatore loquitur hic. et .l. item ac
cusatorem. ff. e. et .l. si liber ho i
ff. de neget gest Excep vero causa
uis neputam no venit qr no tenetur
venire et tu es excusatus i silentio
excep. certe ille no pot proponere per
simplicem excusatorem sz oportet
quod habeat mandatum probatur in
dicto c. veniens. et de dolo contumac

c. cum dilecti. Aduerte ad cautelam premitte q talis excusator qui non hz man no tenetur sic mulier uel minor vt no. i. ff. publice Item non tenetur cave de rato ita no i. l. in eo q ff. i. de re. iu. et Jnno. i n. c. veniens Dico ergo sic q q daz sunt excep coes. nace q i pedivit venire re um velit nolit utputa i infirmitate vel e incarceratus ab a. uel no pot transire piter iste ce pnt allegari p quelz nec r q ritur q caueat de rato qz velit nolit absens pur sit Queda st excep probabiles q eu excusant a ueniendo probabilr] posset tam venire si vult utputa qz i illo loco hz inimicicias et sic excusatur a veniendo vt. l. de eccle ad tbel et dele l. saciendum. ff. i. Tn si u ult venire pot tn tal simplx excusacio no admittetur sn madato ad allegandu tlem excusacom qz nescit quid ille absens velit Queda sunt excusacoes mere voluntarie utputa Tu no es meus iudex hoc cau reus si vult pot prorogare iurisdicom io excusator non pot pponere sine mandato cu hoc osistit i voluntate absentis ita debet intelligi p dca capla et dictu Jnno.

Vidi q p dictaz excep quam possunt pponi sine mandato q du no quo procur habens mandatum quas excusacoes potest pponere i crimie p9 iudicem

Aduerte q da e excep dilatoria q nullomo e men tangit utputa dico q libll9 no procedit Tu no es me9 iudex accusator no pot accusare vt p totu tit. qui ac. no. po. Ista pnt pponi p procur p r. lam. l. i. ff. cu sus de procur. Nec ob. iste ff. qz loqtur tm in hijs excep p gluas crimen examinatur quia st excep q lz opponatur ad pcessu tn tangit crime ubi q ctra opponitur excep rei iudic no pot procedi qz de hoc crime iam e ondempnatus vel absolutus uel no pot accusare qz i te potat ex cidi ex forma statuti tc quid iuris sic aduerte ista qoz disputauit Jaco de are et finalz sic determinauit dur e notoriu illa excepcoz ee nota r procur admittz alias secus ar ad hoc i l. fulani9 ff. si actus quex cau in pos. ea. quicta l. eo ipe de petic. et qd dr in sol' quicta cau. l. ar p hoc l. quici maior ff. si libertus de bo lib. hoc eca tz Cy i. l. reos de accusac. et hoc tenz Jaco. bel. i quada qoe qua disputauit et ita qsulim9 psie. d. fran Cy et ego et eca qsului i ciuitate ista et addidi tlez racoz. hiu9 ro e qn e noto9 q no dz procedi iudex ex se dcie petete dz reu absolue vt dicta. l. qui cu maior. ff. si li bertus et q ibi no. de bo. lib. et q no. C. i. l. ubi petin de tinsacti. sz qn e dubiu te procuor no admittr ne fem paur posset reo nocere ut e. vidisti Si uero eet excep peptoria te procur sine dubio no possi[illegible] interuenire qz discutit crime qz p inciat. sup crime no sup ea vt. l. i. C. de or. iudicia.

Uero quid si e dubiu de illa ex cepcoe ff ius no ff fem dubiu

Est an quis sit ex bannitis de iure An posset interuenire procur ad examinacoem illi9 excepc et ad examinandum illud dubiu Rō non. Sicut eni cum e dubius sup facto no pot interuenire procur ut e. dixi ita no potest i teruenire si e dubiu sup iure proto p. l. cum prolatis e. de re iu. et qd no. e. de legi. l. no pnt et C. de legi. l. cu de nouo. et i pma consti C. e. qlz ubi ex q ipe dicitur dubietas siue qeratur dubietati sicut fco et ibi no. i glo

Quo quid si ista excepcio dubia qua dixi no posse examinari p procur. ueit examinanda a crimie separati. ista e q. de inna cgese q fuit it diz Ja. bu. ex vna pte et Ja. bel ex alia. q talis est Quida ia nagese nome fuit interfect9 filiq suus accusauit occisores illi excipiebat q poterat occidi qz erat exbannitus re publica cu el latus de banno sz erat dubiu an cancellario valeret qz iudex malefiacoz modicu scie hut qsi luz ciuitatis osistit examinacoez illi9 excepcois tm collaterali qr an posset i teruenire procur coram col laterali Jaco bu disputauit hac qoz et determinauit q sic et io si nalis qua ipe facit e talis ex cepcio que tangit crime quauz ve nit examinanda separati a crimie in ea pot iteruenire procur ut l. i. et l. si pses. C. ad l. fauu de pla. sz ista excep venit examinanda separati a crime qz tm de ea cognoscit collateralis Ja. bel. disputauit contrariu et io po tissia fuit ista Jllud qd dicit q qn excepcio q tangit crime ve nit examinanda separati a crimie pot i teruenire procur est vm qn ex aminatur ad aliu fine q ad ex aminacoem et decisiom crimis ita loquitur l. i. et l. si pses C. ad l. fauu de pla. sz qn qo examiat ad aliu fine q ad examinacoez separatim a crimine tam tendit ad excludendu crime seu tendit ad decisiom crimis vide. vna tn et vnu iudicium cu crimie et coram eodez iudice dz examinari vt. l. arbitro et. l. ab arbitro e. q sac dacogu. et J. aquilib ap no lz l. si pro hoc C. de iudici. alit. ad hoc. ita fuit obtentu et determinatu qd satis mich placz et pro ista pte in lta qsilia deuenit

Queio quid si procur non debuit admitti et fuit admissus Rō. hac qoz formiat glo i. l. q ius. C. de adulterii et in hac qoe dubito ego osueui dicere alias. aut procuor fuit admissus ex pte accusatoris aut ex pte rei si ex pte accusatoris valz pcessus racio qz ps et iudex pot i mittere accusatori pena caluip et soluz ipe pena calup erat q deberet admitti pncipalis Si vero ex pte rei tc no pot sustinere nisi post e oclusione vt. l. quius. nec dubito te forte eet melius dictu q pcessus no valet qz vnadz icuby quare procur accusatoris no pot interuenire e qz diligencius agit cam cam sua p se q p aliu Jtm eni in decimz rei publice q ppter procuratorem sem re9 absolue.

q pro hoc iste. §. qui dicat ad crimen
pu. im. frustra tc. et sic nullo modo
pot intervenire Secus si posset
inclinere si no repellitur excepc
qz tuc no cet frustra et hoc insi
post ce conclusionem ut dicta. l. q
ius no habetis alia certa huc. §.
qui ff. fuit repetitus p dnm bar
tholu de saxoferrato die xxii. me
sis octobris

Generi Snia iniusta pa
trem proseqte(n)tez
necem filii no infamat. h.
d. 2 Ro q pater accusat
de morte filie sine metu
calupnie So no. q i iusta snia
presidis patrem no infamat Ad
primu no. Oppo. de l. si pater. § de
adulter. So de euidenti calup cet.
vt ibi alias non ut hic. Vlco
no. q accusatus de furto q no co
misit no infamat glo in contrariu
quitaru et dic plene ut i ea no
tatis habes et vide dictam glosam
Quero dicas q pr tetur de eui
denti calup Quero q dicatur eui
dens calupnia Rdeo illa que appet
ex actis uel legitimis psumpcib
probatur i. l. licet de lega i. vbi
dicit euidens q ex psumpcoe et coie
tiuris pz facit. l. siquis locupler
de manu tes. g° snia fuit mala
Item induco i ar ad qoz §. actis
q seruus no infamatur qz fama
no habet ut l. ff. de va et extr ordi
cogni eodem mo dic siquis accusat
fuit et calupniose de pro crime i fa
matur vt habes qz hic e spale
in pre. g° in contrariu e ius coe

De accusa. i iglia.

Cotinua Rubricam sic dcm est
§. de publicis iudicii. verum qz pca
iudicia exercentur p accusacones ido
ponitur rubrica de accusacionib Item
quia in accusac ponitur inscripcio
ideo sequitur de inscripc de qb
inscripcoibus. hetis j. e. l. libellorz
et l. si cui in prin. Bartholus.

Non e permissu
quia lex ista glosatur
p sequentem ideo indi
dico
Mulieres No
hanc
no. l. No by
textum ibi ue
luti si mortez
te. Oppo.
dicit hic q mulier non potest accu
sare nisi i istis casibus Cotra i.
. l. iii. q. j. ad. l. iuli maies So.
q hic dicatur q mulier no pot ac
cusare fallit in casibus hic positis
Item fallit in aliis casibus pp in
mamentes cimis q cas ponitur i
glo p ordinem quaz vide Et sede
dicatur hic et de testo p in libri Sz
quid ad positum i Rone de quolz
testo pot mulier accusare vt e. pri
g° ad quid fuit posita iste X. So
hic ro alia videbatur i pedire mu
lierem qz contra eu cogi i vita no po
terat dicere testimoni g° eodem mo
videbatur q no posset accusare qd h
remouetur | Nec ro no e bona si
em no pot dicere testimoniu g° ma
gis videtur admitti ad accusandu
vt in prin huius l. quare dicit Sz
Iaco de Are q hoc senatusconsultiz

non fuit necessariu quia non solum
potest accusare ex hoc senatus
consulto sz etiam ex prin. l. de in
re qi ex precedenti regula Q
ro vtrum mulier possit accusare
de morte mariti Rdeo q sic na
de morte socem pot ut i prin h
l. quecta lege. lege iul. §. de testi.
g° multo magis de morte viri
qz e coniunctior vt dca. l. lege
iul. Item vos videtis hic
et §. l. px q si psequitur sua
vel suorum i iuriam pot accusare
et textus dicit de liberis i po
testibus Queroquid de fi
lia naturali uel spuria utrum
admittatur ad vindicandu nece
parentu binceri hanc qonez tangit
Inno. i. c. nulli de i respci eccia fi.
et ibi finaliter no se firmat Ego
dico q filia uel mater naturalis
vel pater naturaliu admitter
ar. l. iij. §. de libe ca ubi videtur
tex. Sz de spuriis pot dubitari
qz filii spurii no sut nominandi
ut i aucten ex complexu. C. de i cestu
nuptiis et i corpore vni sunt It
pt dubitari de filio sacerdotis l
monachi qz illi sut nepharii
et no pnt demonstrare prez ut
l. vulgo et ibi no. §. de sta. ho.
finaliter credo oes istos admit
tendos tamq p deuociores qui cu ppe
sione doloris ad hoc accedat ar. l.
. ij. i fi. j. de adulter pro hoc qz
ego uideo q ad mi(ni)onnid isti
tales nles et spurii dicitur cosan
guinei et affines vt no. i. l. no
facile §. affines §. de gradib.
Preterea l. loquens de hac
ma loquitur quodaz vocabulo filii
s. parentu et liberoru vt hic sed
qm. l. istis vocabul vtr no atte
tendimus dispoicoin iur ciuilis
vt l. cutelas de capiendi. P
terea iure naturali oes liberi
et legittimi nascebantur ut i
auten qui mo na. effi sui. §. lz
Cu g° lex vtatur vocabulo
naturali ut hic pz et l. cugi
las g° tales liberi admitter
ar. pdictorum iuriu So q
ro quid in aliis crimib no mortis
vtrum possit accusare de pro cui
gisso in prez uel siles psonas
| Dic eni no loquitur nisi de mo
rte et testo Certe puto q idez
ar. l. i. et. l. se. §. de libe ca co
iuncta l. l. iul. §. de i iuriis te
Quero cu dicatur i. l. sz hec
t. de procur q cuncta psona
admittatur p cuncta ad agendu
sine mandato qualiter itellige
cuncta psona intelligetur ne
prim istius l. Certe satis videtur
facit ad hoc q no. i. l. si feia
. l. ad turpillia. Tamen immo
vl dicere q cuncta psona itelli
gatur vsqz ad illum gradum
quo pot succedere ita no. ipe
i dicto c. nulli de i respci ec
fere tenentur

Pupillus vides
q pu
pilli possunt accusare de morte
patris cum consilio tutoru
ut hic uidetis Oppo q
non pupillus accuset sz tutor
vt. l. ij. C. qui accu no pos glo
dat plures so sed illa e vera
Aut pupillus e maior infante

et potest accusare cri anc. tutoris te
alias tutor accusat ¶ Queritur
glo. quid de adulto certe dicunt
quidam quod adultus potest accu
sare. cum non prohibeatur nisi
pupillus Sed contra hoc videtur
l. in testimonium ff. de testi. ubi
minor xx. annis ad testimonium non
admittitur in causa pu. iudicii
hoc fatetur quod non admittitur
nisi sit xx. an. hoc tenet Jaco.
de rauen. et pe. ut test. Cy. in l.
ij. C. qui accus. non pos. et Ja. but.
et omnes et spe. in ti. de accusa
tore § quid de accusatore ¶ Quero.
hic permittitur exequi de morte
avi et de testamentis patris quid
ergo de teste avi et de morte fra
tris dicas glo. idem et mi. co. mag.
¶ Extra glo. quero dicatur quod tutor
accusat ¶ Quero qui accusat tex.
in l. ij. C. qui accu. non pos. videtur
dicere quod accusaret nomine suo non
nomine pupilli contrarium videtur
in l. polla C. de his qui ut in
dignis ubi videtur dicere quod ac
cusaret nomine pupilli, sed glo. ista
in dicta l. exponit quod accusaret
nomine pupilli i. nomine suo ad uti
litatem pupilli Ego dico quod tutor
potest accusare tutorio nomine pupilli
cuius est in l. polla et l. tutorem no
ob. dicta l. ij. quia fateor quod se in
scribit nomine suo, tamen nomine pupilli
accusat Simile quod unus accusat
alter se inscribit ut l. ulti. C. de
iniuriis Et istam opinionem tenuit Ryc.
malub. Ad puto unum de iure
Quero quid ergo faciet advocatus
cautus qui tutor accusat pro
dicet Talis tutor accusat non di
cet tutorio nomine et ex hoc salva
bitur utraque opinio Si enim debet
accusare tutorio nomine certo quod di
cat tutor intelligitur tutorio nomine
ut l. cum post. ff. de admi. tuto.
et l. si post mortem in prin. qui ex
facto tu. sed si non posset accusare
tutore nomine intelligetur proprio no
mine ut per ¶ Quero quid si tutor
accusat tutor pupillorum
consanguineus talis defuncti an admi
ttitur talis accusacio et est sic
sed ad peticionem convenit tenetur eli
gere quo iure accusat quia in test.
non tenetur nisi de quadam calum.
ut l. tutorem et l. polla fall.
tenetur de calum. sicut quilibet extra
neus De quo intest. conveniri debet eligere
ut l. si duo ff. de solu. fac. l.
ff. de admi. tuto ¶ Ultimo quero
utrum Sindicus pro universi
tate possit accusare ubi consulunt
hic quidam et determinant quod sindi
cus non potest accusare sindicario no
mine sicut nec tutor tutorio nomine nam
equiparantur sindicus et actor ut
l. i. ff. quod cuiusque universi. no.
¶ Item equiparantur actor et procu
rator ut l. licet eorum ff. actor. et ibi no.
Sed per procuratorem non potest quis
accusare ut C. ti. ti. l. pe. ff. ad
tamen quod re. Ego vero interpretatione
ad contrarium puto quod sindicus
possit accusare nomine universitatis
sic tutor nomine pupilli ut C. di.
xi. ar. ad hoc l. orphanotrophos
C. de epi. et cle. et pro hoc in
terra

citum collatores C. de re milita.
li. xij. sed illa l. loquitur magis
in syndico universitatis accusante
quod accusantis

Libellorum vidistis
de materia
qui accu. non possunt hic
incipit de materia accu.
¶ Opp. ij. mo et pe.
quod debeat inseri dies et
hora ut l. aut qui aliter ff. quod
vi aut clam glo. non solvit
dic ut ibi ¶ Sed oppo. quod persona
non sit inserenda ut l. iij. in prin. ff. de
appella. glo. non solvit Tu dic ibi
non debet inseri ibi persona quia ex actis
persone apparet persona et qualis et
nota. hic vero non apparet persona
quae accusatur nisi in libello appo.
¶ Quero utrum debeat scribi annus
domini et nomen imperatoris glo. pri.
velle quod sic ut hic et no. in l. in
causis C. e. ar. in auc. ut pro
nomine impe. in prin. Veritas est quod
textus hoc non dicit, nec utimur
ista sollennitate, sed annum domini et
nomen imperatoris scripti in prin. quoniam
non videntur hic repetita nos
tamen utimur illa sollennitate
Dicit hic consul. quero de quo consu
le loquitur hic Ro. dicit quidem de co
sule apud quem accusacio producitur
hoc est falsum ut apparet ex textu ubi
accusacio producitur coram preside
vel preside et tamen nomine consulis
apponebantur quare dic quod hic loquitur
de consulibus populi romani quod hodie non
sunt in usu ita dicit glo. ¶ Quero
de qua die hic loquitur Ro. de die
dati libelli non de die commissi criminis
nam ille non debet inseri ut hac l.
sed dies dati libelli in criminalibus debet
inseri ab accusatore In civili a
iudice ut in auten. de exhi. reis
ff. sufficeat Tamen ista sollennitate non
utimur sed notarius ipse scribit diem
in qua accusacio porrigitur et id
sufficiat. ¶ Quero extra glo.
hic dicitur quod ponitur locus sed
et pro. ¶ Modo quero utrum
in accusacione debeat poni locus loci ut
in tali domo in tali camera an
sufficiat solum dicere in tali domo
videtur quod sufficiat dicere in tali
domo, quia aliud est domus et aliud
est camera ut l. i. ff. e. auc. testo
ad sill. Et tamen hic non dicitur nisi
de domo, breviter dico sic Aut
factum de quo quis accusatur est uni
formiter publice inquantum pertinet ad
loci ut hic, sed si non esset publice
tamen fiat tunc sufficit ponere
domum, nec debemus ponere locum
loci ut hic, sed si non esset publice
uniformiter ubi generaliter potest hoc in grandi
palacio civitatis in aula in fieri
In aula superiori non sine pena tamen
si quis vellet accusare me de intimo
palacii debet dicere quod in intimo in certa
parte aulam, et sic debet ponere locum
loci ut concludat ar. l. de pupillo
ff. qui migrat de ope. no. nunc.
¶ Sed quo debet dici civitas, quero
quid si sunt duo castra vel due
civitates eiusdem nominis utrum debeant
expresso nomine demonstrari, breviter
dico sic siquidem tantum civitas una
pertinet ad iurisdictionem iudicis coram
quo fiet accusacio intelligetur
de illa civitate castro vel villa
que ad eius iurisdictionem pertinet, hoc
probatur in l. quae condicio ff. si
de condi. et de. Sed si alio castra
vel civitates equaliter spectant
ad iurisdictionem illius iudicis ubique

In ducatu sunt duo castra et quodlibet
vocatur gualdu et in isto comitatu
sunt plures ville eiusdem nominis sed
distinguntur per agnomen tunc debet de-
clarari et certificari ita quod sit certus
libellus de qua villa vel civitate
sentiat. alias libellus non valet tamquam
incertus et obscurus ut l. ita si
dei certa si de iure fisci ¶ Quid
dixi quod debet inseri domus quid qualiter
debet certificari communiter advocati dicunt
quod debet poni locus maleficii etc. po-
nendo duo confinia ut l. forma .ff.
de censi. Quod puto verum nisi ille
locus sua demonstratione esset ita certus
quod alia demonstratione non indiget ut
si dico in palatio potestatis vel capi-
tanei vel ecclesia, nam tunc non eget alia
demonstratione ut l. i. circa finem .ff. de
dote preleg. ad idem l. si fundo de
quatuor empcio in fi. ¶ Sed quid
aliquis percussit titium in platea qui
postea moritur in alio loco accusatur
de homicidio quid quis locus debet
inseri dico locus percussionis non locus
ubi moritur quia ibi videtur interfectus
ubi est percussus ut l. aut. l. .ff. ad
l. aquili. et l. i. §. incendio de in-
cendio ruina et nau. et ex hoc statim
sequitur ad multa. nam si maior pena
imponitur in platea quam alibi, certe lo-
cus ubi quis percutitur inspicitur
non locus ubi moritur. ¶ Ultimo
quero quid si aliquis existens in platea
cum balista percussit aliquem extra pla-
team quis locus inspicietur petrus in
sili. C. ubi de pos. agi. op. l. i. vult
tenere quod debeat inspicere locum ubi
erat percuciens ar. dicte l. aut .ff.
ad l. aquili. Certe michi non vi-
detur hoc esse verum. nam in homicidio inspi-
cimus locum ubi quis percutitur quia ex
actu percuciendi quis punitur ex
quo sequitur postea mors dicitur enim ho-
micidium a cede seu cedendo ut
l. ita vulneratus .ff. ad l. aquili.
ideo inspicitur locus ubi quis percuti-
tur sed in hoc attenta debemus attendere verba
statuti. nam aut statutum punit sa-
gittantem ut siquis sagittaverit
contra aliquem puniatur in tantum
/ tunc dicat verum petrus quia actus sagittandi
fuit factus in loco ubi erat percuciens
scilicet in platea ideo ille locus inspicia-
tur. Si vero statutum punit percucientem
quia dicit siquis percusserit puniatur in tan-
tum actus percuciendi fit extra pla-
team licet sagittacio fiat in platea
Percutere enim est tangere ante
quod fit extra plateam, ideo ille actus
inspicitur et ille actus locus ubi
quis percutitur punitur ideo ille locus
debet inspici ¶ Puto tamen quod de cau-
tela sit quod utrumque casum utrumque locum
inseratur ¶ Item quero dicat sta-
tutum huius civitatis siquis miserit
gentem contra aliquam terram vicinam
puniatur in tantum accusacio fit contra
mittentem gentem in quis locus confir-
mabitur si confirmabimus locum un-
de mittitur esset nimis durum. si con-
firmabimus locum per quem ivit gens
adhuc esset durum, quia forte ivit gens
per plura loca, si confirmabimus locum
ad quem ivit forte ideo est locus
delicti. verius est quod locus ad quem
mittitur confirmari debet, quia in istis que
habent causam successivam tempus et locus
perfecti delicti debet inspici ut l. Pap. .ff.
amplius .ff. quod vi aut clam ¶ Quid
volo aliquem accusare quia occupavit
aliquam civitatem quomodo formabitur
accusacio, ita quod procedat credat
inseri civitas et deinde Reo quando male-

ficium respicit uniformiter totam civitatem
non puto quod sit necesse quod demonstraret
locus particularis civitatis ar. l. de
pupille .ff. qui nunciat .ff. de ope
no. nun. ¶ Predicta in maleficiis
que committuntur faciendo ¶ Sed quid
in maleficiis que committuntur negligendo
seu omittendo qualiter ponetur
locus. Ego reperi quod dicetur
in uno consilio quod in maleficiis ne-
gativis non debet apponi locus, et nichil
allegat, breviter puto sic dicendum
negationes seu privationes non consistunt
nisi respectu habitus, ut l. x.
de solucio. et l. x. de v. obl. et de
iustitia et iure l. manumissiones, aut
quero id quod est omissum seu neglectum
debebat fieri certo loco ut sin-
dicus civitatis debet denunciare ma-
lefitia in curia potestatis et male-
factores ibi presentare vel aliquis debe-
bat facere custodiam in tali loco
et non fecit tunc debet inseri locus
ubi debebat fieri quia ibi est obmis-
sum et neglectum ubi debebat fieri
et non alibi ar. ad hoc .ff. de re
mili. l. desertorem §. qui stationis
et §. se. Si vero illud quod debebat
fieri non habebat locum determinatum
tunc non debet inseri locus, quia non est,
nec ob. l. illa. quia ut videbimus
statim .ff. e. l. ubi ¶ Sed si aliquis id
quod dicitur de loco et mense et sic in-
telligitur in adulterio et maleficio
sine peccato secus in difficili ut
ibi videbitis, et hec sufficiant quo-
ad locum. ¶ Circa tempus quero
hic dicitur quod mensis non dies debet
inseri, quid an est verum simpliciter
Reo aut scimus de quo quis accusatur
est uniformiter punibile quacumque
parte mensis tunc non debet inseri dies
sed si in aliqua die illius mensis id
factum non est punibile tunc debet inseri
dies vel qualiscumque circumstantia ita
quod concludat illud esse delictum ubi
quia, nam quedam sunt delicta in fe-
sto sancti Ercolani que in aliis temporibus
non sunt delicta tunc debet inseri
¶ Item dico in hora quia per statuta
terrarum quedam sunt delicta aliqua
hora que alia hora non sunt del-
icta ideo hora debet inseri, alias
non concluderet quod sit delictum ar.
per hoc l. cum actum et quod ibi no.
in l. non solum .ff. de nego. ge.
et l. iii actio .C. de probatio. et quod
no. in l. non solum §. sed ut probari
de ope. no. nun. et extra de re-
scripti. c. si .i. cle. ad idem facit
.ff. de incen. ruin. et nau. l. i. §. fi.
Ego tamen casu quo dixi quod quis
non cogitur diem neque locum inserere
in actione concedo quod ad petitionem
partis iudex potest cogere declarare
de qua die intellexit ut reo sit
defensio ut dixi in l. ... q. reus
.ff. ... non tamen per hoc actor
cogitur ad probandum diem sed co-
gitur declarare ut reus possit se
defendere, et hoc est quod dicit textus
neque autem diem neque horam continens
comprendet etc. ¶ Quid aliquis aliquem
percussit uno tempore ex quibus percussuris est
mortuus alio tempore certe debet inseri
tempus percussionis non mortis ut l.
campum §. sabinum de dig. in fect.
et l. huic. scripture §. i. ad l.
aquili. et sic. ¶ Sed quid aliquis
insultavit aliquem de die et fu-
gavit illum per magnum spacium

itaque cum percussit de nocte post pulsa-
tionem campane quod tempore ponitur
in accusatione glo in l. qui decimum
C. e. videtur velle quod insultus
consumatur cum percussione et idem
ibi Cy. qui ponit hanc questionem ut si
comprehendatur tempore percussionis. Ego di-
co quod debemus inspicere verba sta-
tuti qualiter dicat. Siquidem di-
cat statutum siquis percusserit et
inspiciatur tempore percussionis. Sed pone quod
dicat siquis fecerit insultum contra alium
et secuta est percussio puniatur in tantum
cum isto cum insultus ponitur prin-
cipaliter sed aggravatur propter percussionem tunc
debet poni locus insultus et tempus
insultus non locus et tempus percuss-
ionis ar. eorum que s. dixi. Debet enim inspici
quid puniat l. seu statutum ¶ Que-
ro aliquis percussit aliquem per aliquos
dies ante festum nativitatis domini
percussit accusator per aliquos dies post
festum nativitatis et dixit sic talis
accusat talem de eo quod hoc anno
et presenti mense decembris percussit quia
cum annus mutetur a die nativitatis
an libellus iste procedat ita quod com-
prehendit maleficium commissum ante
nativitatem. Videtur quod non quia non fuit
hoc anno. Jac. buc. posuit questionem
hanc infra de accu. in prin. et ibi dixit
ipse. Debetis scire quod duplex est an-
nus legalis qui est ccclxv dierum
ut l. cum heredes §. Stichus de sta.
liber. et l. ita vulneratus ad
l. aquili. et hoc modo loquendo quidquid
est factum infra istos ccclxv dies
potest dici factum hoc anno. Quidam
est annus communis et vulgaris qui denotatur
a nativitate domini et isto respectu non
potest dici maleficium commissum hoc anno
Cum ergo verba libelli debeant intelligi
secundum intentionem proferentis ut l. [illegible]
mentem et de iudicii intelligi debet de an-
no legali ut comprehendat maleficium
Tamen istud non videtur esse verum, nam
cum in accusationibus debet inseri annus domini
secundum intentionem et opinionem glo. ¶ Et
nos dicimus quod annus domini qui po-
nitur in prin. quatinus ponatur
in locum annorum qui debent inseri
in accusatione de necessitate sequitur quod
si dicatur hoc anno debet intelligi
hoc millesimo qui millesimus debet
inseri in prin. accusationis et est insertus
in prin. quatinus ideo puto quod
libellus illud maleficium non
comprehendat ¶ Sed pone quod aliquis
tenuit occupatam aliquam terram per
unum annum, ego volo accusare
eum l. iul. maiestatis quia tenuit
contra principem. Sufficit ne dicere
quod tenuit per annum? An debeo etiam
dicere mensem? Videtur quod debeo dicere me-
sem ut hic. Sed credo quod hoc quod hic dicitur
de anno et mense debeat intelligi
de maleficiis momentaneis, sed
in maleficiis que habent causam continuam
et successivam credo quod sufficiat
exprimere annum vel mensem secundum quod
tenuit ipse ar. C. de hereticis
aut credentes, et aut si non
dicatur talis [illegible] expediri de
tempore ¶ Certa persona quero qualiter
debeat exprimi dico quod persona ita ex-
primi quod reddatur certa per duas de-
monstrationes ut petrus talis de tali
loco, vel si esset ita singulare nomen
quod redderet certam sufficit ut l. hac
consultissima et ibi no. C. qui test. fa.
pos. ¶ Quero utrum est necesse quod ac-

cusator formet libellum in persona prima
seu tertia persona ut ego talis
accuso vel talis accusat etc. hic
est tex. cum glo. quod non est curandum
ita dicit glo. super verbo lugas
et etiam in l. pe. C. e. ¶ Ultimo
no. ex l. ista quod non videtur quod sit
necesse quod in libello criminali persona conclu-
dat aliquid iudici quod dicat quare
peto talem puniri etc. Sufficit ei
quod dicat talem commisisse maleficium
pro hoc facit ff. ad turpill. l. i.
§. i. ¶ Ultimo est videndum
quid de inquisitione. An debeat con-
tinere ista de hoc dicam ff. de ad-
ulter. l. ii. §. si publico ubi de
inquisitione tractabimus.

¶ **Quod si libelli** ex hoc
§. quod qui libellus est non bene
conceptus absolvitur accusatus
ab instantia iudicii et secundum quosdam
videbitis videtur hac l. quod non sit
necesse quod reus hoc opponat. Sufficit
enim quod libellus sit male formatus
et ita observatur ¶ Quero
quid est dicere aboleri? dicit glo.
id est quod cancellatur et ista cancella-
tio fit a notario diversis modis, vel
dic quod aboleri est illa pronunciatio
qua iudex pronunciat non esse pro-
cedendum propter ineptitudinem libelli.
An autem illa absolutio ab observatione
iudicii sit interlocutoria vel di-
finitiva videbitis ff. e. l. cum tacita.

¶ **Iter subscribere**
Adverte ista subscriptio non requiritur
sed notatur per quodlibet accusante secundum sex.
Qualiter autem debeat fieri ista subscriptio
glo. dicit hic, dicam ff. e. l. si cui.

¶ **Sed si aliud.** Iste §. le-
gitur duobus modis. Primo quod
formetur sic quod ¶ Quero id quod
dixistis in accusatione adulterii
quod debeat fieri cum illis sollemnitatibus
an habeat locum in aliis criminibus? dicit
iurisconsultus quod sic, et secundum hanc lec-
turam bene h. d. Eodem modo debet fieri
libellus in aliis criminibus similibus
sicut in adult. Secundo modo legitur
aliter et hoc dicit non solum de crimine
adult. sed et de pluribus aliis similiter
quis poterit accusari h. d. ¶ Circa
hanc secundam lecturam quero. Utrum quis
possit accusare simul et semel quem
de pluribus delictis glo. que est hic
vacillat et dicit quod ac dicat quod
de diversis delictis potest de uno
non ut l. qui de crimine. Vult dicere
de diversis delictis descendentibus
ex diversis factis potest quis accusare
unum simul sed de diversis delic.
ex eodem facto descendentibus quis
non potest unum simul accusare ut
l. qui de crimine. Doc. tangunt
et glo. in l. qui de crimine et non
bene declarant quid dicemus. Ad-
verte, quemlibet alicui obicere plura
delicta que puniuntur eadem l. et
de omnibus potest accusari simul ar. l. non
est novum. ff. de accu. Emp. et l.
cum duobus §. simplex ff. pro socio
et famil. herc. l. heredes §. de
pluribus. Ad idem ff. de iuri.
l. pretor §. si cum plures. Si non
ista delicta puniuntur diversis l.
tunc bene fateor quod potest de omnibus
accusari simul hoc est eodem tempore
sed non eodem libello ar. ad hoc
l. non est novum et quod ibi no.
de accu. extra. Et predicta que ex
diversis factis oriuntur secus si
ex uno ut dicta l. qui de crimine
et ibi no. ¶ Iuxta hoc quero

Quiat statutum q quicumq vult desi-
stere ab aliqua accusacione soluat ta
tum commu et possit desistere crdo-
quero accium aliquis de plib cri
minibus vno libello et volo desiste
an quia vnus libellus soluaz pro
vna accusacione an pro plibus q tot
sint accusacioes quot crimina/ biut
dns Jaco. buti. consuluit hanc
qonem et dixit sic/ et multu in
hoc vocabulum accusacio pot su
mi duob modis/ primo sumi q acci
pitur in iure et sic accusacio est
idem q ius accusandi/ sic accio
e idem q ius psequendi et agendi
i ciuilib ut i sti de public iudicia
in pri/ et hoc modo quot sunt delic
tet sunt accusacioes sicut quot sunt
res i ciuilib tot sunt acciones et ob
ut l. sicut certe ff. pe. de v. ob. et
l. si plibus e. ti. Alio modo accipitur ac
cusacio pro libello seu carta i qua
accusacio describitur et sic dz accipi
pro vna accusacione/ et sic dicat ipse q
pro desistens dz probare q cois vsus
loqndi sit q ipsa carta i qua scribitur
accusacio dicatur accusacio lz sint
plures accusatores/ tn appella
vna/ et hoc usu loqndi probato
soluet pro vna accusacione/ alias tot
dicentur accusacioes. quot sunt crimina.

SI ACCUSATOR Accu
satore
defuncto, uel aliter impedito rei
nomen abolet et q. xxx. dies re
peticio conceditur textus ibi accu
petitio concedimus textus ibi accu
sare. i. prosequi accusacionem. iste est
difficilis. ff. et glo ipsum non decla
rant. Offe. C. de abolicio. l. i.
ibi post factam abolicionem non concedi
repeticio So glo optie qua est abo
licio priuata q postulatur ab accusatore
et i illa non pmittitur repeticio rei
aliquo tempore vt l. contraria Quedam
e abolicio generalis q fit a principe
vel legalis q fit a lege ut i cau
sa ff. et i l. abolic ac l. se. j.
ad turpilli et pmittitur repeticio
q. xxx dies Vero ad alias
glo Quero pone q nomen rei e ab
olitum q libellus non erat bn co
ceptus j. quantum tempus pot repeti
dicit glo j. dies. xxx. vt hic
et hoc uult dicere textus ibi a
q causa. s. libelli male concepti et
sic referantur ad omnia glo tz contrarium
et bene Aduerte ista l. q limitat
finitum xxx dierum ad repetendum
loquitur qn tenuit pa accusacio vt l.
aut priuatim ff. i. et ibi no j. ad
turpill sz qn accio fuit nulla tc
pot repeti ex integro. hoc est i ista
tempus tantum. i. quanto durat ius
accusandi vt l. querela C. de falsis p
batur p tex. l. accusator j. de adulter.
qd videtur sentire glo. e. e. l. vlti.
q si libelli/ et etiam hic Vltimo
quero quid si nomen rei aboletur
i. pnunciatur non esse procedendum
ideo q accusator accusare non pot
quid iuris/ potest ne repeti reus
quid iuris/ potest ne repeti reus
tenere j. xxx dies vel ff videt
q tantum j. xxx dies vt hic/ ibi
q quocumque accusare possit Co
ntrarium e veritas/ nam ut dixi
ista materia de repetendo reo j. xxx
dies tz locum qn accusacio tenuit
sz qn quis non potuit accusare
accusacio non tenuit glo. ergo et io
debes exponere q hic dicit q omnibus
accusare possit. i. accusacionem prosequi ut
dixi sup textu Dic hic q p
nunciatur non esse procedendum postu
late reo Quero quid si reus hoc non
petat/ q erunt ptes iudicis/ dicunt

quidam q et iudex non potest abolere
eius nomen. arg huius l. a contrario
sensu Veritas e in contrarium/ nam
vt dixi in criminalibus etiam reo non
postulante iudex pot sumere ptes
rei et eius defensionem ut l. si non
defendat j. de penis et l. i. T si
j. de qonibus/ non potest iudex si uo
let pronunciare non esse procedendum
Item quero an iudex si uult pot
cam istius accusacionis prosequi et
ad finem producere. videtur q sic
ut l. ij. C. de abolicio In contrarium
facit hec l. et ita tenent quidam
Alij dicunt ut Jaco. de Are. q hoc
non est verum/ q abolicio de qua lo
quitur hic e abolicio legalis ut
l. aut priuatim. ff. i. j. ad trebel
turpilli In hac questione iudex solum
declarat abolitum/ non aut abo
licionem/ facit ar. l. ipsa abolicionem
faciat Cito si iudex uult pronunciare
non pot ar. l. faciat abolicionem de
reo ut l. aut priuatim ff. i. Non
ob. dicta l. ij. C. de abolicio. Ibi
enim loquitur i actore desistente ab
scz ar iusta. mito l. abolicionem non
fiat/ ita dicit ipse j Quero contrarium
q iudex posset prosequi hanc
cam/ pro hoc huius textus sz
vna limitat i l. pe i prin. e. ti. l.
Non ob. hec. l. et silens vt j. di
cam. Sed quero quid e hoc
dictum q j. xxx dies tantum iste
reus pot repeti Nonne accusacio
regulariter durat xx annis ut
l. querela. C. de falsis Quomodo g. fi
nitur xxx diebus/ glo non decla
rant pe. ut refert Cy. C. e. l. qui
de crimine, i fin qone dicit sic q id
q dicitur hic de xxx. diebus
loquitur de abolic impetrata a prin
cipe et ab eo concessa Secus si
principe non concessit et pot accusare
j. tempus j. q durat accusacio vt l.
querela Sz certe hic non loquitur
de abolic concessa a principe nec hoc
dicitur in l. aut priua. ff. i. ad turpil
quare Jaco de Aren dicit sic quia
repetere est ad pristinam accusacionem redire
Ita intelligit glo j. ad turpil l.
aut priuatim ff. famina dies/ aut
ergo quis uult repetere reum
hoc est pristinam accusacionem prosequi
et hoc pot facere tantum j. xxx.
dies/ ita loquitur hic/ et l. si quis
repetere j. ad turpilli/ et dicta
l. aut priuatim ff. xxx dies Si
vero vellet de nouo accusare priu
et p se tunc pot j. tempus j. qd du
rat accusacio vt l. accusatorum
j. de adulter. ita dicit et bene
Nec mireris qualiter fiet translatio
instancie inchoate p vnum i alium
q sile videtis e. de iniurijs. l.
sed et si vnus ff. meminisse. et. ff.
fi. Sz contra vr fortiter id qd
habetis. e. ti. i. l. p quam pater ibi
e in lra pmittitur i instancia Ro
ibi loquitur in reo defuncto/ hic i
accusatore Accusatore g. defun
cto non pmittitur instancia si alius eum
j. xxx. dies repetere uelit/ et
p hoc apparet esse verum qd e. dixi
in iudice q iudex pot hanc ac
cusacionem pficere si uult ut l.
accusatore e. ti. l. hoc q dixi de
iudice puto esse verum maxime sz
tenorem p c. i. et ij. extra de coll
usio/ et etiam secundum opionem quam teneo
q vbicumque maleficium innotescat

iudicati potest iudex postea ex suo offo
per inquisitionem procedere videbitur
in l. ii. § si publico ff. de adulter.
Procedens ulterius dr hic accusatore
defuncto vel alia causa impedito. quero
de quo impedimento debeat hoc intel
ligi. glo. l. aut priuatim § i. intelli
git de tali impedimento per quod duo
ni labatur credo sic esse dicendum
aut est impedimentum insolubile recessum
de proxima et tunc abolicio rei non
permittitur Aut est impedimentum durature
incerssibile lege tpe et permittitur abolicio
de qua hic loquitur probatur ff. e. l. pe.
§ fi. Qro hic loquitur accusatore
mortuo durante causa i sta Quero quod
si accusator moriatur pendente ap
pellacione post latam primam sniam dicit
glo quod idem quia instancia ap permitti
tur ne ff. e. ti. i. l. pa Vitans est aut
pendebat ap. quia reus erat condempnatus
et appellauit et tunc dicit glo. aut
pendebat app quia reus erat absolutus
et accusator erat condempnatus ad pe
nam talionis Eadem distinctio fiunt
in accusatore quod in accusato an prima
ademerit bona etiam expresse vel
non ut huiusmodi e. ti. i. l. defuncto
et dicta l. publica.

Is qui iudicio

Clara l. est Oppo et
videtur quod dampnatus de pri
mo iudicio posset alium ac
cusare ut C. ti. i. l. is qui reus
So. ibi dixi et etiam hic dico ac
cusac inchoatas inchoatas pot
prosequi Item similiter accusatorem pot ac
cusare ut ibi. exiuen non nisi sua
uel suorum iniuriam prosequitur ita dic
glo hic et ibi Item oppo quod infa
mes possunt accusare ut l. famosi
ff. ti. ii. So infames possunt accusare
in quibusdam casibus exceptuatis de quibus
videbitur ff. e. l. qui accusare fallit
si est infamis ideo quia est dampnatus
primo iudicio et non pot accusare ni
si mortem suorum exequatur ita dic
glo quam tene menti an uero di
cat non dico modo. Ex hic iudi
catus fuit Oppo quod non est necesse quod sit
iudicatus sed sufficit quod sit conuictus
ut l. testium § pe ff. de testi. So
illud est uerum si tractatur de re
pellendo aliquem a testimonio tractatur
de repellendo aliquem ab accusando
Vel dicit glo. eadem est equitas
ut quemquam repellit a testificando re
pellatur ab accusando ita dicit dicta glo
et optime et quod dicit iudicatus
scilicet audi uel conuictus Ad idem facit
quod huiusmodi e. e. l. ii. § i. et vide
bitur ff. e. l. qui accusare

Seruos

Quia talis lex
ponit. v. casus
ideo non sumo et habetis bonum
unum nos in x. sed qui pro
hibetur No. notabilem
casum quod ille qui prohibetur accusare
liberum prohibetur accusare similiter de
crimine g. licet sit infamis. hoc est si in
famia tamen pot alteri obicere
non potes me accusare quia tu es se
ruus tu es infamis tu es mulier
et ex hoc sequitur si exbannitus accu
satur ab alio exbannito potest
dicere non pot me accusare quia es
exbannitus nec ille pot replicare
contra accusatum et tu es exbanitus
textus est hic Idem in excommunicato nam
excommunicatus pot se defendere a me
si accuso eum et potest dicere
tu non potes accusare quia es excommunicatus

Nec ego potero replicare contra eum
dicens non potes excipere quia es ex
communicatus ut hic est casus in c. cum
dilecti extra de exceptio. licet fa
ciat in contrarium glo in l. iii.
§ l. iul. ff. de testi. quod exa
minaui plene in l. cum mulier
ff. solu. matrimo

Leuia

ista l. est aliquantulum difficilis
pro declaranda hac l. po
quero que sint leuia
crimina. glo que est hic
dicit leuia sunt ut plurima l. iul
de annona Est ne uerum vi
dere crimina dicitur leuia uel atro
cia secundum qualitatem pene ut l. i C.
ti. i. sed quamquam in accusacione l. iul
de annona imponitur pena grauior
ut l. in annona ff. de extra. cri.
ergo non est crimen leue. sed dic quod
in l. iuli de anno. imponitur aliquando
pena leuis et aliquando grauis
ut dicta l. in anno ff. de extra.
cri. et l. ii. ad l. iul. de ano.
et secundum hoc saluabitur glo quia intel
ligetur in casibus ubi imponitur
pena leuis Item ponit exemplum
glo in priuatis criminibus quod sint
leuia l. hoc exemplum non est vni
simpliciter. nam quamquam pro priuatis deli
ctis homo suspenditur ut pro furto
ut l. capitalium § famosos ff.
de penis quamquam amputatur manus
ut in auct. sed nouo iure C. de
seruis fugi. quamquam grauius punitur
ut x. coll. de pa. iu. § fi. § sique
furtiue Tamen sustinendo glo intel
lige in priuatis criminibus ubi leuior
pena imponitur Item dat g. exemplum
de crimine de nauibus submersis ut l.
de submersis C. de naufragiis
hoc non videtur bonum exemplum nam pro
tali delicto imponitur pena grauis
ut l. pedius § i. ff. de icen. ru.
nau. et Sed potes intelligere hic
quod quis abstulit modicam rem
et sic erit crimen leue sed dista
l. pedius Item ponit exemplum
glo in crimine abigeatus ut l. i. C.
de abigeis Hoc exemplum non videtur
bonum generaliter loquendo ut l. ii. ff.
de abigeis ubi imponitur pena
grauis Item dat exemplum quod sit crimen
leue scilicet cognicio custodie ut l. vnus
§ fi. ff. de quibusdam hoc non videtur
bonum exemplum ut uidebitur ff. ti.
ii. l. non est facile sed intelligatur de
custodibus hoc est de custodientibus
nisi pomis quod aliquid facile
fecit circa pomis custodiendis
ut l. i. C. de custo. reo. Idem si
dicas de personis custodientes si co
mittitur aliquid leue quia erit
crimen leue Item ponit glo exemplum
in crimine lenocinii. hoc exemplum non
videtur uerum. nam leonum grauius est
adulterio ut l. adeleriis § at
pretor ff. de his qui non infa. sed ad
ulterium est graue crimen ut l.
auxilium ff. de minoribus ergo etc. Sed
sustinendo glo pot dici quod intelligitur
de lenocinio cuius adulterium non
est perfectum Vel de lenocinio vili persone
et sic est crimen exordi ut l. i. ff.
de extra. cri. Item dat glo exemplum
in l. nec quidquam § de plano de of
ficio procon. et le. ut si filius patri libe
proximo non est obediens istud est crimen
leue et de plano cognoscitur et est
bonum exemplum. Potes etiam ponere
exemplum de iniuriis leuibus ut l.
non solum § quamquam ff. de iniuriis
Vel ponas exempla cottidiana que sunt

in ciuitatibus Aliquis est reptus cum cultello uel reptus ire de nocte uel reptus ludere et silia ista talia sunt leuia cri. de qb; iste loq^r Dene menti ¶ Sz quia hoc facit qd appello crimia leuia ex leuitate pene Nonne iter fustitium est gravior pena q̄ crimis pecuniaria ut l. in seruor; ff. de penis No q^o ex leuitate pene debent intelligi leuia/ sz aliunde sol. itellige l. vnum/ qn fustigacio fit in locum pene pecuniarie q̄ reus no pot soluere ut l. qui edes ff. de incen. ruin. nau. et ff. de iniur. siquis iniuriam/ uel dicat tal' specifique cum illa fustigacio media pena est ¶ Qro quomo dz itelligi de plano/ glo q̄ e hic dicat de plano i. sine libello. uel sz alios. sy. inspectione insufficiente cum libello. si glo dicat q̄ d'oib; e in istis ¶ Aduerte textus facit exposi. huius verbi de plano i. e. sine fi. mngit de v. sig. in cle. et dec. i. l. nec quid q̄ s. de plano/ et bo est exposicio glo Ego sic petebam hanc. l. i istis leuib; crimib;/ q̄ faciebam solū scribi q̄ talis erat reptus ad ludendum/ et statim p^o q̄ hoc fuerat confessus/ precipiebam q̄ solueret tantum. et si no potestat soluere q̄ fustigetur No enim dz fieri processus in istis casib; minorib; ut in auten. nisi binores de sepe. ex pica. reis/ et p hoc fecit absolui hic quendam capitaneum dicit statutis q̄ nulla condempnacio fiat capitaneo nisi prius fiat de positum a reo pro pena. l. lib. no positum a reo capitaneus condempnauit aliquem in xx. sol. no facto prius deposito a reo postea i sindicatu agebat contra capitaneum ad penā. l. lib. ex eo q̄ no fecit fieri depositum a reo antequam reum condempnaret/ ego dixi q̄ non poterat agi contra capitaneum q̄ in istis crimibus leuib; no dz fieri processus nec requiruntur iste sollempnitates q̄ requiruntur in grauib;/ et fuit absolutus p hanc. l. bartholus

S

Si qu. Qro utrum e dicta iter ista et scripcionem glo dicit q̄ sic. gui. de suz. reprehendit hanc glo dicens q̄ non est poria inter inscripcionem et subscripcionem. binter glo dicit veritatem q̄ inscripcio e ipse libellus accusatorius continens crimina ut l. libellorum/ sz subscripcio e q̄ fit in fine in qua se subscribit reus ut hic et l. libellorum v. item subscribere Tamen vnum quamquam pro alio ut l. i. C. qui accu. no pos ¶ Sz qro que dz ee forma istius subscripcionis/ glo tractauit i. l. libellorum v. item subscribere ¶ Sit tenenda in hac glo et in. forme ponuntur de subscrip/ prima q̄ qs se subscribat perseuerare in crimie usque ad finem ut hac. l. Alia forma e q̄ quis subscribat se iam esse confessum sicut scriptum e ut l. libellorum v. item subscribere Tercia forma est q̄ se profiteatur se uelle sustinere similem pena si i probacione defecit ut l. ij. C. de fide istru. et l. ultima C. e. ¶ Glo no firmat se hic/ sz vult sustinere penam talionis q̄ hoc itelligitur etiam si no sit dictum tex. extra de preuari. c. tue

Ponit duas formas ut qs profiteatur se perseueraturum usque ad finam et se uelle pati similem pena. facit c. si. hic de accusacio et hanc formam se Specu. in ti. de accusac. Tamen sibi q̄ sue. q̄ no utimur ista subscripc. sz in curia romana forte e in usu. ¶ Querit dy. utrum ille qui opponit crimen p modum excepcionis debeat se ad pena talionis subscribere videtur q̄ sic q̄ ille contra quem excipitur agit ut l. i. ff. de excep/ contra p h^o. vr. tex. i. l. ulcia C. de fide i strum ¶ In contrarium q̄ accusacionis verbo no continetur excep. vt l. vbi opponebit ff. act. de v. sign/ preterea qui qn crimen opponitur in modum excepcionis quis no punitur vt l. si cuius de hns. qui no infa. et l. ij. ff. si p^o C. de adulter. et hanc partem dy tenz et Cy C. qui accu. non pos. l. iij. i. a. et ij. q. No obstat l. vlcia de fide instru. q̄ ibi opponebatur falsum i modum accusacionis ipse concludit Ad videtur sic dom/ quia excepcio criminis opponitur solum ad repellendum aliquem et non dz quis se subscribere sz qn opponitur no solum ad repellendum vt in cau. l. ij. ff. si certus dz se subscribere sicut i accusacione eadem ro probatur i c. super his de accusaci. Et eodem modo si q̄ veretur qn crimen opponitur p modum excepcionis veruz posset interuenire pro distinguam Aut crimen curatoris q̄ dz distinguam Aut crimen opponitur ad aliquem repellendum et pot interuenire vt videmus i crime suspecti tu. Aut opponitur ad aliquem puniendum et no pot interuenire procurator ut extra de accusacio c. sup his in fi. hoc de tigi. i. l. pe. ff. ad crime in pe et fo contrario ff. n. i.

Certus

Certus Absolutus no pot de eodem crime accusari ab eodem uel ab alio nisi fuerit ignorans et suā iniuriā prosequitur Item idem accusator no potest ibi de alio crime accusare n suā prosequitur iniuria secus i filio eius hoc d. usque ad ff. idem imperator ¶ Veniens ad primum dictum/ dic hic q̄ absolutus ic/ Qro q̄ sit ista magna causa glo dicit/ magna causa e si doceat de preuaricacione primi/ ho no videtur verum q̄ preuaricacio sufficiat ad tollendum excepcionem rei prius iudicate ut l. iij. ff. de preuaricac. dicit glo hoc q̄ dixi e verum si i capias ab ignorancia q̄ requiritur duo/ sz si i capias a preuaricacione sufficiat vnum tm sufficiat ita tz glo. ff. de libe. ho. exhibe. l. iij. ff. si tamen et idem dy. ibi et hic hoc est probatum ff. de adulte. l. si maritus i fi. et facit q̄ no i. l. qui de cie C. e. Sufficiat g^o q̄ vel probetur preuaricacio vel ple. ignorancia ab eo qui suum dolore prosequitur et q̄ hic dicitur i textu ex magna causa s' baudi maxie sm pua opinionem posita in glo et e verum ¶ Item dic hic doceat q̄ se ignorasse Qro quomo poterit docere de sua ignorancia dicit glo ignorancia probatur eo ipso q̄ no probatur contrarium ut l. super serius. C. qui inuli no pos q̄ quilz ignorare presumitur ut l. verius de probac/ vel doceat de ignorancia suo sacramento teneo mea hanc glo ¶ Qro ipse dicit se ignorasse et mint Ego uolo plure

q̄ sciuit Quomo(do) pot(est) p(ro)bari R(espondeo) hoc
p(ro)bando p(ro)bando q(uod) ciuis, p(ro)ximus et vi
cinus in loco q(ui)a ex vicinitate loci p(re)
sumitur sciam ut i(n) c(apitulo) i et ij ext(ra) de p(re)
sumpc(ionibus). uel p(ro)bando p(ub)licam famam
q(uod) erat publica fama de hoc in
loco vbi co(n)uersabatur hoc no(tatur) in
glo(sa) i(n) l(ege) v C(odice) de p(er)iculo tu(torum) q(uod) tene
menti. Querit hic loq(ui)tur de ab
soluto p(er) inquisicionem utru(m) h(ab)eat lo
cum distinctio hui(us) l(egis). R(espondeo) sic q(ui)a i(n)
quisicio succedit in locum accu(sationis)
vt dicam in l(ege) ij ff(.) si p(ro)c(urator) j(nfra) de ad
ulteri(is) p(ro) hoc ex(pres)se facit textus
et q(uo)d ibi dici(tur) p(er) Inno(centium) i(n) c(apitulo) cu(m) dil
ectus circa finem extra de electio(ne)
Q(ueritur) q(ui)d de absoluto p(er) ex
cepc(ionem). R(espondeo) aut excepcio fuit p(ro)po
sita ad eundem finem ad que(m) p(ro)ponitur
accusacio ff(.) q(uo)d p(er)imendi i(n)t(entione)m p(re)ued(ens)
sicuti hic et l(ege) q(uod) in diem ff(.) si
& de (com)pensacio(ne). Si vero p(ro)ponitur
ad aliu(m) finem tu(n)c secus ar(gumentum) l(ege) ven
dicantes eo(dem) l(ege) se(cunda) & de euicti(onibus). Q(ueri)
ro q(ui)d si aliquis e(st) absolutus ciuis
ac(cusatorem) glo(sa) remittit ad nota i(n) l(ege) tra
sigere dicam i(n) l(ege) si maritus ff(.) si
neguerit de adulteri(is). Q(ueri)ro
quid de absoluto p(er) ui(n)m(?) glo(sa) re
mittit ad notata in l(ege) eu qui ff(.) i(n)
p(o)pularib(us) de iur(e) im(munitatis) dicam i(n) l(ege) ma
ritus j(nfra) de eod(em). Vezo(?) ad fa(ciendum)
p(ro)p(ter)em dic(itur) hic qui semel e(st) malus
s(em)p(er) p(re)sumitur e(ss)e malus et eciam co(n)tra
Sed contra i(n) l(ege) eu de C(odice) de p(ro)bac(ionibus)
R(espondeo) ibi loq(ui)t(ur) in hijs q(ue) solo cursu
t(em)p(or)is mutantur ut i(n) etate ar(gumentum) ad
hoc i(n) l(ege) spadonem ff(.) q(uod) absolutus
et q(uod) ibi co(n)sueuit dici & de extu
tu(ri)s. In aliis vero q(ue) solo cursu
t(em)p(or)is no(n) mutantur debet dicere
sic vt(ru)m de p(re)terito p(re)sumat(ur) i(n) p(re)sen(ti)
t(em)p(o)re q(uo)d(am) sunt q(ue) de facili p(ro)ducitur
et mutata voluntate ut possessio i(n) hoc
dic vt C(odice) de p(ro)bac(ionibus) l(ege) sine pos
sessione q(uo)d(am) sunt q(ue) no(n) p(ro)ducitur ita
de facili et tu(n)c siquidem p(re)sens q(uod) i p(ro)
(com)p(ro)missio ier(?) h(abe)t se co(n)tra id q(uod) p(re)s(umi)
sunt i(n) p(re)terit(um) tu(n)c dic vt plene
dixi i(n) repeti(tione) l(ege) si p(ro)us de op(eris)
no(vi) nu(nciatione). Si vero p(re)sens q(uod) i possessio
no(n) h(abe)t se m(aius) tu(n)c loq(ui)tur l(ege) ma(ritus)
et q(uod) no(tatur) p(er) dy(num) i(n) c(apitulo) semel ma
lus de r(egulis) iu(ris) li(bro) vi. Item
oppo(nitur) d(icitu)r hic q(uod) delictum p(at)ris no(n)
nocet filio. Item oppo(nitur) d(icitu)r hic
q(uod) delictum p(at)ris no(n) noc(et) filio Co(n)
tra i(n) l(ege) quisq(ui)s C(odice) ad l(egem) iuli(am) ma(iestatis)
glo(sa) no(n) soluit dic q(uod) ibi e(st) casus
sp(eci)alis. Dic(itu)r hic no(n) facile
Q(ueri)ro quare dicat no(n) facile R(espondeo)
q(ui)a si p(ro)sequa(tur) i(n)iuria(m) uel suorum i(n)iu
riam admittetur ut l(ege) hui(us) in
i(nfra) s(equenti) (?) Item vidi q(uod) de
preterito p(re)sumitur in p(re)sens. Q(ueri)ro
antequ(am) de p(re)s(en)ti p(re)sumatur i(n) p(re)terito
fuisse qualis e(st) nu(n)c dic plene
i(n) l(ege) i ff(.) de migra(n)dis & de magis
quem.

Idem imperator

Ubi d(ebe)t quis puniri ubi deliquid
Querit dy(nus) s(e)c(un)d(u)m quas l(eges) punitur
an s(e)c(un)d(u)m l(eges) loci ubi deliquid an
s(e)c(un)d(u)m l(eges) loci vnde e(st) dy(nus) decidit
q(uod) d(ebe)t puniri s(e)c(un)d(u)m l(eges) loci ubi deli
quid ita determinat hic, de hoc
p(er) Cy(num) i(n) l(ege) i C(odice) de su(mm)a tri(nitate)
ibi hoc dixi i(n) repeticione mea.

Cum sicut (?) …

Unius d(ebe)t s(e)c(un)d(u)m processu(m) expedire
an(tequam) reum etiam p(ro) maiori c(ri)mine
ad iudicem alterius remittet h(oc) d(icit).
Oppo(nitur) q(uod) iudex no(n) cogatur re
mittere reum ad peticionem alteri(us)
iudicis q(uonia)m par in parem no(n) h(abe)t
imp(er)iu(m) vt l(ege) nam migra(n)tis de
ar(bitris). et l(ege) ille a quo ff(.) tempestiue
ad trebelli(anum) dicat glo(sa) sp(eci)ale i(n) duc(atibus)
calibus (?) j(nfra) d(e) i(ncendio) i(n) naufragio ut
l(ege) nequid de iure(?) i(n) iu(?) naui. Ali(as)
ca(sus) e(st) hic. S(ed) certe qualis i(n)telli
gatur l(ege) nequid ibi dicta s(ed) q(uo)tu(m)
ad l(egem) nam dico q(uod) hic no(n) e(st) sp(eci)ale
vel dicat glo(sa) hoc facit iudex ex ur
banitate no(n) ex necessitate Cy(nus) seq(ui)do
pe(trum) i(n) auc(tentica) qua i(n) p(ro)uincia in ij q(uestione).
dicat q(uod) e(st) trufa q(ui)a iudex hoc facit
ex necessitate q(ui)a tex(tus) in ff(.) siq(ui)s co(m)p(re)
hensoru(m) et ponitur i(n) auc(tentica) si no(n)
c(ri)mi(n)is C(odice) de adulteri(is) qua(m) all(egat) glo(sa).
ponit xbi(?) i(n)ue(n)i(tur) q(uod) e(st) n(ecessi)tatis
xbi(?) et hoc puto verum. S(ed)
q(ue)ro p(er) q(ue)m potest cogi vnus iudex
ad remittendu(m) alteri. vi(detur) q(uod) no(n) p(er)
aliu(m) iudicem q(ui)a par i(n) pare(m) (etc.) et
ita sentit glo(sa) S(ed) Cy(nus) seq(ui)do pe(trum) dic(it)
q(uod) par cogit eu(m) q(ui)a e(st) maior i(n) hoc
S(ed) hoc non placet q(ui)a tex(tus) i(n) corpe(?)
dicat q(uod) d(ebe)t adiri imp(er)ator cui(us)
auc(torita)te puniatur iudex si no(n) r(e)mi(serit)
sit malefactorem et sic cogetur p(er)
imp(er)atorem. Q(ueri)ro delictum a(liqui)d
e(st) s(e)c(un)d(u)m mecu(m) an d(ebe)t punire iudex
laicus vel ec(clesiasti)c(us) Certe iudex laic(us)
nec d(ebe)t fieri remissio ad ec(clesiasti)c(u)m iu
dicem vt l(ege) siquis i(n) hoc C(odice) de ep(iscop)is
et cle(ricis) p(ro) hoc optime ex(tra) de i(m)mu(nitate)
eccle(siarum) c(apitulo) i(n)mu(n)itatem. Q(ue)ro q(ua)n(do)
aliquis e(st) captus p(er) iudice(m) ciui
vicine in territorio hui(us) ciuitat(is)
an pot(est) repeti talis ho(mo) p(er) ciuitatem
istam cu(m) no(n) potuit capi p(ro) q(uo) fac(it)
ff(.) q(uod) no(n) potuit capi l(ege) quod sit
fugitiuus ff(.) idem tertuli(anus) & de
edili edic(to) dico q(uod) pot(est) repeti ut
i(n) c(apitulo) ex p(ar)te extra de v(erborum) sig(nificatione). Ul
tio facit hec l(ex) q(uod) si petatis aliquem
d(ebe)t reco(n)me(n)datum i(n) aucteris p(ro) a(liqu)o
delicto q(uod) capitaneus pot(est) facere
eu(m) ibi reco(m)mendari p(ro) a(liqu)o delicto
Ita tamen q(uod) processus p(er)teritis p(ro)ut
inchoatus no(n) i(m)peditur ut hic videt(ur)
q(uod) tenetur r(e)mittere expedito p(ro)
processu c(ri)mi(n)is de quo cognoscit
dixi i(n) q(uesti)o(n)e qua(m) disputaui tanga(?)
j(nfra) ti(tulo) i l(ege) ij i(n) fi(ne). Obmisi hic b(ona)
na(m) q(uestione)m qua(m) formar dy(nus). Q(ue)ro
si vnus fecit vnu(m) maleficiu(m) i(n)
ciuitate ista et alibi co(m)misit plura
maleficia. vtru(m) possit hic i(n) ci(uitate)
ista puniri de maleficiis alibi co(m)
missis videtur q(uod) no(n) p(er) istu(m) tex(tum)
et ita tenet dy(nus). Istud d(ictu)m dy(ni) i(n)
telligo e(ss)e verum nisi i(n) c(ri)mine ist(ius)
ciuitatis qui r(ati)o(n)e originis pot(est)
hic puniri de delicto alibi co(m)misso
vt l(ege) i C(odice) vbi de c(ri)mi(n)e agi o(portet).
Item dictu(m) dy(ni) intellige q(uod) de
lictum co(m)missu(m) no(n) pot(est) puniri
p(ro)pter hic s(ed) pot(est) aggrauare pena(m)
delicti co(m)missi hic. na(m) fures p(ro)p(ter)
et famosi suspenduntur vt l(ege) ca
pitalium ff(.) famosos j(nfra) de penis
Modo si a(liqui)s alibi fecit plura
furta et hic vnu(m) tantu(m) tu(n)c p(ro)pter
furta alibi co(m)missa hic acri(us)
punietur q(ui)a suspendet(ur) na(m) furta

alibi commissa qualificatur furtum fem
hic ut actiue primarum vt. l. in
certi ff. C. de epi audi et. l. furtes
c. ad l. iul. de vi. et. l. i. ff. de in
re patrona.

Qui accusare

Qui accusare
Crimine vno de communi
cognoscitur aliud et
communionem eadem est
disciplina vel aliter omnes regula per
sunt accusare nisi persone hic prohi
bite. No. textum ibi vt sunt qui
minus etc. ex quo habes quod pau
per dicitur qui non habet. l. aureos in
bonis. Circa hic aliqua dub
ia. dicitur hic quod mulier ab accu
sando repellitur an est verum si
per se ... si sua vel suorum iniuria
prosequitur. ... accusare vt. l. i. et
ii. ff. e. alias non vt hic / nisi in ca
sibus notatis hic in glo. et no.
ecclesia. ff. e. l. ii. Item quero de
pupillo an est verum in distincte
Respondeo alias admitti ad accusandum
cum tutore auctore vt ff. e. l. ii.
in fi. et ibi no. alias non vt hic tex.
Sed quid de adulto Respondeo potest
si est maior xxv. annis vt no. ff.
e. l. ii. ff. fi. et etiam no. hic. al.
non admittitur vt hic. No. ob. l. qui
cum maior. ff. Sed si minor de bo. li.
et. l. post le. ff. si certum de hijs qui
ue indig. quod intelligo de minore x
xv. maiore tamen xx. Item dicitur
hic de infamibus An est verum
indistincte quod repellantur Respondeo quod quidam
sunt infames de iure quod condempnati
publico iudicio et isti non
admittuntur nisi suam vel suorum
iniuriam prosequantur vt hic. Vel nisi
in casibus exceptuatis vt. l. mulier
ff. e. et. l. famosi ff. e. ii. et nisi
sunt accusatores quod tunc dampnatus
publico iudicio admittitur ad accusandum
suum accusatorem vt. l. is qui reus
ff. e. l. i. Infamacio vero de facto
non reperitur quod repellatur ab accu
sando et de istis infamibus de fo
tragit speculum de accusac ff. i. v. sed
quid de hijs. Item hic dicitur de eo
qui habet plures accusatores hoc
examinabo in. l. hos accusatores
ff. i. ff. e. Quero vtrum sint
alij qui repellantur ab accusando
quam numerantur hic glo ponit plures inter
quos numerantur socios eius dem criminis
vt. l. filium de libe ca. et bene dicitur
Sed qualiter potest opponi excep
tiones socius criminis / nonne si hoc
vult excipiens confiteri crimen / de hoc
habes glo quod hoc declarat in l. di
cta. filium / et extra de testi c. i. li.
vi. circa fi. per jo. an. et plures alios
qui repelluntur ab accusando
vide in speculum / de accusatore Item
dicitur in. l. nullus quod pauper est qui
non habet. l. aureos in bonis / et tene
mentum ad modum probandi paupertatem
hoc plene examinatum in. l. si constat
te in prin. ff. so. matri. et repetitur qua
ter. Venio ad. l. hij tamen oppo
ad eam ff. e. l. ff. i. Respondeo fallit in
liberis et libertis et ibi videbis
Item oppo. de l. si maritus
sit in prin. ff. de adulter. Respondeo quod ibi
etiam fallit quod non potest accusare pro
sequendo suam vel suorum iniuriam vi
de glo. que incipit vt mulier

Liberi libertis

Oppo. ff. e. prin. Solo. fallit in
istis sicut quosdam Alij dicunt et ec
ca in grauibus criminibus contra
eos commissis possunt accusare vt. l.
ff. C. e. quod glo mihi non placet excep
to crimine maiest. et adult. Iaco.
de Are. videtur dicere quod hoc est verum
indistincte vbicumque accusat pro iniuria
in istis personas inferuntur vt mutila
cio membri vel similis vt. l. si a
dul. cum incest. ff. liberto ff. de ad
ulter. Quero vos videtis
quod quidam persone sunt que repelluntur ab
accusando Quid si non sunt eis op
positum an valet processus Respondeo
de hoc dicam ff. ad turpil. l. i. ff.
accusac. sed ibi videbitis textum.

Ab alio

Ab alio De hoc quali
accusatus posset ab alio accusari videbitis ff.
e. l. senatus de eo cuius nomen est
abolitum qualiter posset accusari
vidistis. ff. e. l. libellorum ff. fi.

Hos accusare

Hos accusare
Vidistis qualiter accu
sacio debet formari Item
que persone possint accusare
et que non Hic autem incipit dicere
que persone possunt accusari et que
non / textus ibi legatum proconsule
ff. de proconsula missum ad curiam
romana seu ad principem Oppo
quod ille qui est in officio possit accusari
vt. l. si adulterium cum incestu ff.
fi. de adulter. Solo potest accusari non
vt procedatur sed vt differentur donec
desinat esse officialis et tunc ca
uetur ista potest possent accusari non
vt procedatur sed vt differentur quousque
desinet esse potens Quero
quid si ista exceptio non possit ac
cusari sit commissa vtrum processus
remaneat validus Respondeo ista est
exceptio dilatoria tunc non potest obici
nisi vsque ad litis contes. seu quousque
nomen est receptum inter reos vt
l. si maritus ff. excep. ff. de adult.
et patitur ... per. i.

Hoc beneficium

Hoc beneficium
iste est valde notabilis ff. ego di
xi. ff. e. quod ista exceptio ego non
possum accusari / oppone cum nomen
rei receptum inter reos non potest
Quero gratia quid si istas excep
tiones ego non opposui cum nomen
meum receptum inter reos, deinde
facta nouis recept. nomen fuit aboli
tum et alius vult me repetere / sicut
l. libellorum in fi. et ff. l. contraria in fine
An contra repetentem potero istas
excepciones obicere Videtur michi quod
quod sic / hoc dicit no. / quod post nomen
rei receptum inter reos iste excepcio
quod quis non possit accusari non potest
opponi nisi absque abolicio sit facta
et de nouo repetatur Oppo
de. l. siquis repetere ff. ad turpilli
dicam quidam hic loquatur excepcio
repetentes ibi repetente pro accusatore
Alij dicunt quod hic loquitur in dignitate
superueniente post nomen receptum
inter reos ibi vero in dignitate
que competebat ante nomen rei receptum
inter reos. vnde imputetur sibi si non
excepit ante / quod sed istam solo est verum
et tunc coniunge eas sil. et hec est hac
doctrina satis bona an dignitas
ex qua oritur ista excepcio declinatoria
seu dilatoria concurrenter
superueniat post litem contes. seu
post nomen rei receptum inter reos

et tunc iudex stricte pot opponi ista
exceptio ut hic, secundum unam lecturam
et ar. C. de consorti eius lit. l. ij.
Si uero ante nomen rei receptum
inter reos erat illa dignitas et
non fuit opposita excep. tunc aut
uult opponere eam in eodem iudicio
et non pot ut l. si maritus §. per
tot. ff. de adulte. Aut uult ea
opponere cum repetitur post abo
lit. concessam et tunc aut primus
accusator repetit et non pot opponi
ut l. siquis repetere ad turpill.
Aut est extraneus repetens et pot
opponi ut hic secundum hanc lecturam
et secundum predicta uidetur hic casus
vel si post litem contest. quis est effec
clericus vel prespiter quod pot oppone
excep. declinatoriam iudicij ca. que est
hic secundum illam lecturam quod dignitas
superuenit post lit. contes. sed hoc non
examino hic sed examinabo in l. i.
in fi. ff. de penis. Quero quando sit
fiat receptio inter reos. dicit glosa
post litem contes. dixi plene in l. is
qui reus .e. ti. Item hic loquitur
de repetito, quero an loquitur de repetito
ante xxx dies. uel post, quidam de re
petito post. xxx. dies. sed tunc nullum
esset dubium. quia tamen non posset repeti
nisi super nouo processu ut dixi in l.
libellorum in fi. .e. Intelligit
glo de repetito ante. xxx. dies

L. iiij. Oppo. fortiter quod
posset quis conueniri
de duobus ut .e. l. quod accusare
ubi alij propter turpem ubi inuenit
quod duo possunt accusari ab eodem
tres sunt so. prima quod unus non
pot accusare duos vno libello
pluribus sic alij dicunt quod nec diuersis
libellis possunt duo ab eodem accusari
non ob. l. contraria quia ibi fuit forum
sed fieri non debuit Ex hac solutione
no. quod si duo accusantur ab eodem
sed non posset fieri valet iudicium si non
opponatur ad id facit quod no. in l. si
accusatoribus. C. e. ti. et l. i. C. si
reus uel accusator mor. fu. Ter
tia so. hic de diuersis criminibus ibi
cum so. hic de diuersis criminibus ibi
ex vno qualiter debeat intelligi hoc
dicam in continenti. Oppo. quod vno
libello possunt accusari duo ut l. quod
pupilla. ff. e. et l. vim passam
ff. in casu incestu. ff. de adulteris
glo sol. ibi et intelligit ibi in
diuersis libellis, hec est truffa
ueritas est aut quis uult accusare
plures de vno delicto quia aliquid
simul fecerunt tamen etiam si essent mille
possunt accusari vno libello et lacius
ut dicta. l. vim passam. ff. in casu
et l. qui pupilla in fi. et. C. si re.
vel accusa mor. fu. l. i. et intelligo
vnum delictum etiam plura simul facta ut puta
si percusserunt plures vnum diuersis per
cussionibus simul vnus cum gladio
alius cum baculo. uel duo se inuicem
percusserunt, totum hoc reputo
vnum factum ad hoc quod vno libello
possint accusari tex. ut C. e. l. si
quis homicidij, ar. ad hoc quod no
C. unde vi. l. i. in fi. magne g.
Item intelligo vnum factum scilicet mandantis
et facientis tex. est in. l. nichil.
ff. e. ti. ff. de adulter. facit C. si re.
uel ac. mor. fu. l. i. et quod ibi no.
dec. licet multum se inuoluat, di
cam in l. nichil. fallit quod .e. di
xi in crimine adulterij ubi duo non
possunt simul accusari masculus et femina
ut. l. si maritus. ff. e. ff. de adulte.

et. C. de adulter. l. reos. et id col
ligitur ex. l. denunciasse ff. e. ff. de a
dulteris Si uero uult accusare
diuersos de diuersis criminibus diuersis
temporibus commissis tunc duos pot ut. l.
cum reis. C. e. et. ff. e. l. qui ac
cusare. nisi suam uel suorum iniuriam
prosequitur ut. l. et l. ac reibus
tene ista menti. Quid quid
si plures accusantur vno libello
cum non possint accusari. nec est oppositum
an procedat iudicium, glo hic secundum
vnam solutionem tenet quod sit, ad idem
facit. l. si accusatoribus. C. e. et qui
no. In contrarium facit. l. si maritus
ff. e. ff. de adulterio. ubi uidetur
ubi uidetur quod nullum omnino sit
iudicium. So. pot dicere quod in illo est
nimis est speciale, non habetis hic alia
dicenda.

Si seruus Oppo. de l.
domitianus
ff. ad turpilli. et. l. ij. ff. ti. i. So.
in custodia carcerali fallit. Item
oppo. C. de adulterio l. qui Sol. g.
fallit in illa exceptione lenocinij
quam liber pot opponere et non seruus
breuiter exceptio lenocinij si op
ponatur ad grauandum accusatorem
non pot opponi per seruum ut ibi sed si
opponitur ad defensionem tunc pot
opponi per seruum ut hic, et. l. seruos .e.
.e. ti.

Omnibus Iste. §. scolaribus
uidetur difficilis
et clarus, et diuiditur in tres partes
primo quod quia pena non cadit in seruum
ideo quia non pot priuari bonis
que non habet, quia pena non cadit
in seruum quia non pot priuari statu
quia non habet Quinque pena non cadit in
seruum quia in eum uerba. l. non cadunt
istis ciuibus loquitur ff. l. ij.
ibi idem quia dominium et cetera ibi ite no
l. pas. Quarto cadit ad primum
item item cornelia, quinto consul
uit in omnibus predictis ibi sed durior
et sic. v. particulas habet adu
te uidetur quod iste pene cadat in
seruum qui habet aliquid scilicet peculium
ut. ff. de pecul. per totum So. pe
culium non aufertur domino ut ibi et
l. si filius. C. de bonis proscrip. So.
oppo. hic dicit quod serui l. iul. de
vi pri. non possunt accusari Contra ad
l. iul. de vi. l. seruos et. l. si enim
So. non pot accusari seruus ut priuatur
in bonis sed ut priuatur corporaliter
sic. et ideo est inspiciend conclusio quia
si dicas quare peto priuari in tercia
parte bonorum non concludens Si uero
simpliciter peteres eum priuari intelligeretur
de pena corporali prout dicitur predicte
l. e. all. Item dicit hic quod pena
capitalis non cadit in seruum ut hic
in fi. Sed contra in prin. de seruo So
quidam habent in litera conuenit Quidam
habent non conuenit in litera conuenit
glo dicit sic. Pena capitis quantum
est ad penam corporalem cadit in seruum
sed quantum est ad ademptionem bonorum
non cadit in seruum. Item oppo
quod pena relegationis cadat in seruum
ut. l. ij. C. qui et aqui, et. l. ij. C.
de sepul. vio. So quantum ad penam
corporalem cadit in seruum sed non quantum
ad ademptionem bonorum Pro
declaratione quero quod vtrum pena capi
talis ad delictum loquendo uel membri

absconsionis cadat in filium. Rx sic ut
hic et l. si fugi. C. de seruis fugi
et auct. sed nouo iure et l. si cri
mis ad l. iuli. de vi. et l. et in fi.
de pub. iudi. ff. item l. iul. cor. de
falsis. Quero vtrum pena q
dam pu[n]acionis in metallum cadat in
seruum videtur quod non quia per penam
dampnatur in metallum quis perdit ci
uitatem et libertatem sed filius familias
non potest perdere ciuitatem vel libertatem
ergo et contrarium est veritas ut l. si
fugi. C. de seruis fugi. et l. auc
tum p. ff. si. 3. de penis. Et si di
cas quid facit dampnacio in metal
lum filio. Respondeo quia est magis astrictus
et affligitur in corpore quam omnes
metalli. Item perdit spem libertatis
consequende a domino quia est seruus pene
Item quero vtrum pena deporta
tionis et relegacionis cadat in fi
lium. Respondeo quantum ad hoc ut perdat ci
uitatem vel libertatem non cadit in
eum quia non habet et hoc vult dicere
iste tex. Sed quantum ad hoc ut perdat
ciuitatem iste perdit spem inde ciui
tatis vel libertatis cadat in eum
ut ff. qui et a qui. l. ii. et l. ii. C.
de sepul. vio. Quid vtrum pena
pecuniaria cadat in filium. Respondeo quedam
est pena pecuniaria per respectum ad bona
serui ut tertia pars bonorum publicatur
et ista non cadat in filium ut hic in
fi. Quedam est pena pecuniaria in genere
illa punitur in C libris uel cc. et
ista pena non video quare non cadat
in filio quia filius potest habere pecuniam quam
dabit comunicantibus oculis domini uel
alius dabit pro filio ut l. iiii. in prin.
et ff. i. et ii. ff. de manisso. Et
idem dico in monacho quod licet pena pe
cuniaria respectu bonorum omnium vel quo
te partis bonorum non cadat in eum quia bona
non habet tamen pena pecuniaria in ge
nere in eum cadit quia alius potest sol
uere pro eo. Hoc tangit in spec. de
reo. ff. l. v. Sed an monachus
et Inno. alibi videtur velle quod omnia
iura que locuntur de filio possint tra
hi ad monachum ut extra de postule.
c. cum olim. Sed contra predicta militare
facit iste tex. qui dicit idem esse dominum
in ceteris l. quibus pena pecuniaria
irrogatur. Sed ego intelligo pecunia
ria scilicet publicatio bonorum omnium vel cer
tis partis secus si imponitur certa pecunia
ria pena simpliciter non per respectum
ad certa bona. Si enim filius potest
se redimere quare non potest redimere
penam non video. Item de hic non
pot. deport. Oppo. quod cadit
in filium nam filius potest habere preciun
et mittitur ut l. iii. ff. de libe. ca.
et de cius. vo. l. penates. Ro. de
bes scire quod ista nomina pater et in
pubes accipi dupliciter vno quod sunt sig
nificatiua cognacionis quae est de iure gentium
et isto modo non cadit in filium quia non
habet cognacionem ut C. si fi. de fui. cog.
in prin. Secundo potest accipi ut sunt
significatiua ut pater dicatur generator
filius dicatur genitus et isto modo
cadit in filium ita loquitur hic textus
no. Et autem ista verba pater et in
sunt significantia nature et nulle
personas designent probatur in l. tu
telas ff. de capi. di. et si hoc
facit optime ff. iste ad id quod dixi

ff. e. l. ii. § quod filius spurius et filia
spuria admittuntur ad accusandum
et hanc l. ibi aduige. Vl
timo ibi sed durior vero mirabilem
casum quod quando pena que imponitur a le
ge non cadit in filium tamen officio iudicis
alterabitur pena quod propterea tene me
ti ad q. statutum dicat quod qui fe
cerit sanguinem in platea amputetur
tetur sibi manus dextra. Quid
si non habet manum dextram certe non
cadit in eum ista pena et ideo punietur
extra ordinem arbitrio iudicis casus
est hic. Doc. tanquam in auctoritate sed
nouo iure de seruis fugi. Sed
licet alia pena arbitrio iudicis imponitur
quero vtrum erit accusacio ex il
la lege antiqua vel erit noua
accusacio extra ordinaria Respondeo
erit accusacio ex illa l. casus est in
l. si cirinis. C. ad l. iuli. de vi. co
iuncto hoc ff. et l. filios. e. ti. fa
cit quod dixi ff. e. ti. i. l. i. Hec est

Senatus

vna sol
lempnis l. prop declaracione
quero ex iii. l. glo. ponit
exemplum in eo qui
occidit filium tenetur ei l. cor. de
sic. et l. pompeia de parricid. in nul
la vtraque lege teneatur. vtrumque
tamen lege non punitur et quod g.
dicat non tollere vetus per nouam
verum est quo ad originem quia per
vtramque lege tenetur. Sed quantum ad
execucionem tollitur ut dicit in tex. Ad
hanc casus posicionem oppo. tex. dicit
ob idem crimen. Sed casus posicio
loquitur de duobus criminibus scilicet homicidio
dio et parricidio licet ex vno facto
oriantur ergo ista posicio videtur fla
qua quando ex vno facto oriuntur duo
crimina ex utroque punitur ut l. si
crimina adulterium cum incestu 3. de adulter.
Sustinendo hanc lecturam possumus
dicere quod textum applaudet nam quod
dicat ob idem crimen intelligo scilicet ob
idem factum ad l. si adulte. cum in
cestu ff. et aduerte quando ex
vno facto resultant duo crimina seu
duo tituli criminis que se habent ut
genus et species ut homicidium quod
est genus et parricidium quod est species
homicidii isto casu non potest puniri nisi
vna l. tantum. hic est casus hoc no.
fm. hanc l. et ad idem l. preto
edixit. ff. i. ff. de iniuriis. Si vero
resultant duo crimina que se habent ut spe
cies separate et distincte tunc ex utroque
puniretur casus est in l. si adulterium cum
incest. 3. de adulterii. Exempla de
hoc possunt esse plura. Pone exemplum in
delictis nominatis aliquis interficeat vnum
hominem in ecclesia et sic vno actu homicidium
dum committitur quia occidit hominem in
ecclesia et sacrilegium quia turbat diuina
officia ut l. siquis in hoc C. de
epi. et cle. tunc resultant duo crimina
distincta et separata et ex utroque
punietur. Item pone exemplum
in delictis non nominatis ut quia ex
trahendo tibi cultellum de manu
tua vulneraui te et derobaui te
tunc ex vno actu resultant duo crimina
separata et distincta et ex utroque
venit puniendus nec habet locum
hec l. Secus si illa duo crimina habent

se ut spes et ge9 ut hic Alij po.it
ex9 in eo qui accepit pecuniam fe
cit sententiam contra innocentes
qui tenetur. l. iul de vi pu. et l. cor
de sic. sm quosdam quod ex ing.
reprobat ut i eadem habes te
xto pot poni exemplu in eo qui acce
pit pecuniam ob negociu faciendu
qui tenetur. l. iul repetun. et l. cor
de sic. hoc exemplu e optimu q
ex eodem facto no resultat pl
ures q. criminis si unu quod
pluribus. l. pot puniri. vn vna. l.
tantu pot puniri et accusari ut hic
dicit l. Ins sic permissis ang. ve
niam9 ad alias opposi Oppo
de. l. cum ex uno de act. iob. Ro
ibi loquitur qn agr civilr hic qn
criminaliter ad vindictam illo ca
su qc civiliter agitur. pot dy.
distinctionem plenam in. l. i. §. dixit
ff. de publ Item oppo. C. e.
l. q de crime. ij. Ro So dicit qdam
adversis psonis pot quis accusari
diversis. l. vt. l. qui de crimine ad
ssu/ no ab una et eadem Iudic.
l. qui de crime loquitur qn ex eodem
facto oritur plura crimina seu plures
te crimis que se habet ut specie
separate. l. hic qn ex eodem fco pla
crimina non oritur. vel si plura
oritur habet se ut ge9 a spes
ut dixi Item oppo. C. qn ci
uil actio cri. l. i. So ibi vna acco
erat civilis aa criminalis hic utraque
criminalis Item oppo. C. ad. l. fa
de pla. l. i. Ro ibi oritur diversa
crimina s. plagiu et rapina C.
ca hac. l. quer. utrum ista excep
tio sic de hoc crimine accusatus
impediat processu accusationis fco loco
posite et sic e dilatoria an vero
est exceptio peremptoria et veniat
examinanda et tractanda p diff. uas
sniam/ i glo sut in opi. vna q
talis exceptio processum impediat.
et ista e vera p tex qui hic dic
neque ob id crimen. pluribus legibus
reus fieret/ no dicit no puniat plu
ribus. l. q te i sp... condepnacom
sz hic dicit reus fiet/ et sic no pot
accusari et processu impeditur. ad
idem. l. i. i fi. ff. naut. caup. sta.
ubi dicit q no dz de delicto eodem
hois sepius qri/ et sic impedit p
cessu et sic modus. ponendi tale
exceptionem ad processu est talis dico
q hec accusacio no est admittenda
nec e procedendu qr fui ab alio
accusat9 Alij dicunt q hec excep.
processu non impedit sed procedetur
sup utraque accusac/ sz facta condepnacoe
sup vna tolletur accusacio sup
alia Hoc no e verum/ qr contra
tex huius. l. n impedit processu cum
dicat q ista exceptio processu impe
dit contrarius pene concurrit sz no
concurrens pena vmq. l. aliam exced.
ut. l. p. de actio. i ob. et. l. id
p. nau. caup. Istorum opio e fla
qr in accusacoibus q dantur ad vin
dictam no inspicit. utru sit pl9
in una q i alia. sz supra vindicta
ex una lege alia lex no pot pu
niri ut. l. ptor edixit. §. i. de i
iuriis. Unde pa opio e vera qr
processum impedit ut hic/ sique in
eet ita stultus q no opponeret
eam ad processu sz ad condepnacoez
dicens talem no ee condempnandum

de hoc crimine. qr e ab alio accusatus
tunc procederet sa opinio et iudex
procederet sup utraque vellet/ sz
facta condempnacoe sup una no
posset condempnari sup alia Ex
trahitur crimina glo Extra glo
qro si uno iudicio est omissa vna
qualitas an possit pr illa qualitate
inchoari novum iudicium ex9 Ti
es accusatus q vulnerasti titium
sz no e ibi dictum q vulnus e
tale q remanet ... /an pr
... posset novum iudicium
inchoari. vel fuit dictum i pa ac
cusacoe q maleficium fuit commissum
de nocte/ sz no fuit dictum q ex
illo vulnere ille moriebatur
R ogo q advertas qr iste pa
ssus est in difficilis. na quique
sa accusacio cum illa qualitate
producit p9 pma ai nome re
cept inter reos et iudex dz au
dire sm accusatorem/ que sa ac
cusacio pma Iusta em ca e ad
mittendi poti9 sm qua pma. vn
magis ponit veritatem ut videbis
j. e. l. si plures/ et j. de adulter.
l. ij. §. fi. cu. l. se. Quique illa
sa accusacio supvenit post nome
receptu inter reos sup pma accu
sacoe/ tunc idem/ qr supsedebit sup
pma/ et procedetur sup sa q gravi
or e et pindicialis et ideo enim
debet fieri pindicium p minorem
maiori ut. l. minorem. ff. de iu
dicus/ et. l. i. C. qui ac no pos
Quique si venit ista nova ac
cusacio post snaz latam sup pma
Hic e advertendu/ quique
pma snia fuit absolutoria et
isto casu loquitur. l. in delictis
§. si de eadem. ff. de noxa. et quid
iuris sit tunc dicam i. l. denuncia
asse. §. quid tamen. j. de adulter.
Quique pma snia fuit condepnatoria
et h videtur dicere Spec. q no
debeat admitti accusacio sa lz adi
ciatur illa qualitas ultra Ita
tenet i ti. de accusatore. §. i.
cca pn. p unam columpnam/ all.
l. ptor edixit. §. i. ff. de iniu. iu.
ubi si actum e iniuriaru no pot
agi de occiso. videtur p ista sua
opi. videtur ca9 i. l. qui furtum
i fi. ff. de act. et ob. Contrariu
vr ca9 expressus i. l. unde qritur
i fi. ff. commoda/ sm eundem literam
Quid dicem9 crederem q pos
sit accusari de novo pr illa qlite
obmissa in p9mo iudicio et ac
cusabitur de toto crime cu adiectione
illi9 qualitatis. ar dicte dicte. l.
unde qritur i fine et ar. i. l. iul
§. i. de v. ob. et de soluc. et ca
de leg. i. l. huiusmodi. §. ideo
et qd no i. l. eleganter. ff. de
dolo Preterea ego video q
factum procuratoris colludentis no
dz nocere dno ut. l. eleganter
§. si procur. ff. de dolo Eadem
racione factum accusatoris omittentis
illam qualitatem no dz nocere fisco et
rei pu. qr qr sequitur vindictam
sua. Preterea si de toto crimine
eet absolutus et post. ...

Iterum posset

Iterum possz accusari sine dubio ut
l. ij. C. de preuaricacio / sed eadem ide
si e preuaricatus in ista qualitate ta
pro hoc qz priuilegium est q qui i
talia omittitur fraude et dolo p
sumitur omitti ut l. ij. ff. l. j. de
iure fisci Quod maxime puto ve
rum si ille secundus veneris qui addit
illam qualitatem et prosequitur sua
uel suorum iniuriam et primus pers
sum ignorauit ut l. si an. ff. l. C.
e. ti. Non ob. l. pretor edixit ff. l.
C. de iniuriis Et aduerte qz ego
intelligo illum tex qn in prima accone
iniuriarum fuit expresse dictum q erat
atrox et sic qualitas fuit expressa
in primo iudicio. Sz vindicta erat minor
p accoem iniuriarum q p l. cor
hic vero in primo iudicio quali
tas fuit omissa Vel dico eciam
si ibi illa qualitas no eet expressa
i primo iudicio sz solum fuit dictum
q talis percussit talem q no pot
accusari iterum prius adiectionem qualitatis
qz ista qualitas mortis de iure eciam
no debebat exprimi qz illa l. corne.
de sicca no requirit q percussus mo
riatur sz sufficiat q quis percussit
aio occidendi ideo illa qualitas de
occiso si postea addatur nichil ad
dicitur sz secundum formam statutorum que
requirunt q aliquis vere occiderit
eet necesse q in primo iudicio de illa
qualitate eet cognitum / ad hoc q iterum
no posset agi seu accusari / ar ad
hoc q no. i. l. j. et ij. C. si ex falsis
instrumentis. Circa quod si sa accusacio
admittitur propter adiectionem illius qualitatis
q erit officium iudicis sup sa ac
cusacione Aduerte siquidem pena impo
sita in prima habet se cum pena impo
nenda i sa secundum minus et plus
ubi gratia pro vulnere simplici i
ponitur pena centum Cum p vulnere
cum cicatrice imponitur pena. cc. tunc
officium iudicis erit punire eum p sa
i tantum i quantum fuit omissa in
prima ar. l. vni. contrarium i fi. ff. commo
dati et l. iiij. ff. si is. de v. ob. cum sy.
Si vero pene predicte diuerse specie
puta pro vulnere simplici e pena
C / cum cicatrice e pena manus
tunc officium iudicis erit condempnare
ex sa integra i prima aut pena si
no e soluta no soluetur qz deue
nit condempnacio i no causam / vel
si e soluta repetitur p condicionem si
ne causa ut l. si fullo. ff. de condic. sine
causa et. l. in commo. i fi. ff. commodati
Sz si fuerint iste pene diuerse i prima
condempnacio exacta no posset re
peti puta pro vulnere simplici
dz fustigari sz cum cicatrice e pena
manus si no e facta execucio prime e
clarum sz si e iam facta execucio
quid habebit facere iudex pune
re iste de eodem vr absurdum i
hoc e cogitandum. Quero
quid commiso aliquod factum e ded
lictum in primo iudicio p modum cer
qualitatis. vtrum de eadem qualitate
possit prius accusari si de ea resul
let crimen p se dicas j. e. l. p
xia. Vlterius circa accusatur
aliquis de eodem crimine aduersa
tamen e ista diuersa q vnus nominat
locum vno modo alius alio. vel vnus
ponit quantam latera alius ponit alia
quod erat faciendum. vel pone q ma

leficium est irritabile nonne pot ee q
bis eodem mense percussi te i eodem
loco / certe istis casibus ego consulo
q tu qui formas causam declares
i excepcione tua et facias articulos
ad probandum quomodo talis locus
sit latencius i prima accusacione et
locus latencius in sa accusacione e
vnus et idem locus / et. quomodo dies
rixa de qua fit mencio i prima accusacione
et in sa e vna et eadem. et hoc
modo facienda iuncta ista tu reus
posses absolui. Bartholus

Incam no cogitur aliquis o
mittere accusacionem ciuilem
et proponere criminalem descen
dentem ex eodem facto.
Oppo de iniuriis pretor edixit ff. l.
Soluitur secundum opinionem g. ubi ponitur no
contradicit sz secundum Jaco. de aren
contradicit Sz videtur q e pressa
le i l. corne de sicca et ideo eum dz
permittere iudex q per accionem ciuilem
preiudicatur actori. l. cor. de sic.
q punit de occiso Est enim ma
li. exempli Circa quod commissum e
maleficium i iniuriatus no vult
accusare an iudex pot eum cogere
q accuset Spec. ponit i ti. de
accusacione ff. i. v. quod si nullus
et ibi videtur dicere q no pot
cogere de iure p. l. i. C. ut nemo
inuitus etc. Sz dicit q bene facit
et iudex si coget / breuiter dico
q iudex no pot cogere / casus e hic
fallit ut puto i crimine homicidii
in quo iudex pot cogere accusare
ut l. pretor ff. i. ff. de iniuriis
sz lec. ja. de are. et textus e ex
pressus si glo no destrueret ipsum
i l. siquis homicidii C. e. ti. p
bo per racionem Ego video q lex
pellit eum s. heredem si no accu
sat qz perdit hereditatem defunc
ti. si eius mortem no vlciscatur
ut l. puta. C. de his qui ut
indigni / et per plures l. illius ti.
ergo iudex pot eum cogere accusare
ne delinquat Item e q si iudex
videt q tu vis delinquere pot te
cogere ne delinquas ut l. i.
circa fi. ff. de offic. pref. vr.
et l. congruit de off. presidis Sz
in aliis casibus no puto q quis
possit cogi accusare Quero pone
q ego accusaui te q tu dedisti
michi dampnum hominibus coadunatis
Istud q dixi hominibus coadunatis
venit ut qualitas ad qualifi
candum delictum qz dedisti dampnum
/ an potero te accusare de coadu
nacione tantum quod e contra l. iul. de vi
pu. ut l. vltima. C. ad. l. iul. de
vi. / et videbitis j. ad. l. iul. de
vi. l. i. An potero te accusare de
hoc q e deductum i primo iudicio
p modum augendi qualitatem / breuiter
puto q no qui enim egit de toto
q fecit dampnum hominibus coadun
atis / no pot postea agere de parte
ff. de coadunacione ut l. siquis cum
totum de excep. rei. iudi. De hoc
ff. l. proxime. de eodem delicto quis bis

excep

de alio bis /

priuatur Nō hēns hic alia.
S. plures. Do tex a
ibi. ius a. a.
iusta de causa ¶ Oppo.
de l. i. §. si ad plures. e.
de sepul. vio. vbi plures
admittitur So ibi plurium ītēat
pn. nō plures admittuntur. ic
si ēent plures filij vni9 prīe
occisi. oēs sil' ad accusandum
admittētur q2 cui9lz interest pn.
sz qn̄ duo veniūt et nullius
pn. interest tūc iudex eliget
vnuz q2 tantum interest vni9
quātū alterius. et ita loqūtur
hic ¶ Queo quoque intelligi
hic si plures existāt an ē nāe
q̄ veniāt plures simul. vel ē
nāe q̄ vnus veniat Ro hy dz
intelligi si plures veniāt ante
nomē receptum rei īter reos. l.
ca. no. i. l. qui de crimē. C. e. ti.
¶ Quero quid si plures accu
satores vellent dare vnū pcur.
an pnt Jmo q̄ sic i. c. olim
extra de accusac. Sz nō plac.
q2 aut omn̄ interest. et tc̄ quilz
pōt accusare Si vero nulli9
interest tc̄ nulli9 pōt dare pcu
. ut. l. licet. ff. de procur. ¶ Quero
quid si plures accusatores vellet
dare vnū procuratorem an pnt Jmo.
q̄ sic i. c. olim extra de accusatio.
sz nō placet q2 aut omn̄ īterest. i.
tūc quilibz pōt accusare Si vero
nulli9 īeest tc̄ nulli9 pōt dare pro
cur. vt. l. licet. ff. de procur. ¶ Quero
quid si plures accusaūt vnūz n.
fuit except. Ro si nō fuit excep
procedit iudicium vt. l. si accusatorib9
et ibi no. C. e. ¶ Item dr̄ hic
iusta cā. quero q̄ erit iusta cā Ro
iusta cā. quero q̄ erit iusta cā Ro
si vn9 pomt magis oēs iustas
circūstātias maleficij quā ali9 iu
sta cā erit magis admittēdu
istū q̄ aliū vt. l. ij. §. si. ad. l.
iu. de adulterijs
T[erc]iam Hec ē sollēnis. l.
et in glo legit
duob9 modis. p'o in glo.
magna. So in glo pua
et fm p'ma lecturam
pomt casum tercia accusauit aliquem
q̄ actus falsificauit testam̄ fris. et
libellus nō fuit bene conceptus
accusatus fuit absolutus ab
obseruacōne iudicij. deinde iudex
statuit termini tercie ut accusaret
īfra certū tp̄us si vellet q̄ non
accusauit ideo iudex pnūciauit
nō ēe admittendū. q2 cū tercia
nō appellauit a iudic. pnūciac
an iterū possit accusare et dr̄
q̄ non ¶ Ex hac. l. no. q̄ iu
dex pōt statuere tp̄s accusatori
īfra qd̄ possz accusare ¶ So
no. q̄ iudex elapso t'io pōt p
nūciare eū nō ēe audiendū
¶ Tercio no. q̄ ab hac sn̄ia pōt
appellari ¶ Quarto no. q̄ si non
appellauit talis sn̄ia transit ī
auctoritatē rei iu. visis hiis
venio ad examinacōm glo. et sz
istam lecturā fuerūt date due
sn̄ie ¶ Oppo. a sn̄ia interlocutoria
nō appellatur vt. l. pe. q̄ rē op.
nō re. et l. ij. ff. de appell. recip.
hic dr̄ contra. quare male In glo.
sunt tres opi ¶ Prima q̄ hic fuert
due sentencie et quelz diffinitiua
¶ Contra hoc oppo. due sn̄ie dif
finitiue nō pnt fieri circa idem
So. verum ē ex eadem īstā q̄
due sn̄ie contrarie diffinitiue nō
pnt ferri circa idem sz consonātes
sic Certe istā opiōm nō tenet iu
dex. vel aliter due sn̄ie nō pnt
ferri circa idem. verū ē ex eadē
īstācia sz ex diuersis sic vt. l.
duobus. ff. de ex. rei. iu. Sz an
sint diffinitiue vel nō ī fra dicā
Alij dicūt q̄ iste fuerūt due sē
tencie. et quelibet interlocutoria Ad q̄.
. ff. ab interlocutoria nō pōt appellari
. Verum ē nisi habeat vim diffinitiue
sz hic habet vim diffinitiue q̄ re
et ista ē opinio al. et satis bō
Sz an sint interlocutorie. Infra
dicā Tercia fuit opinio q̄. q̄ hic
fuerūt due sn̄ie quarū p'ma fuit
interlocutoria ab obseruacōe iudicij
pp̄ libellum. male conceptū. et ab
illa nō pōt appellari ita dicit glo
nr̄a pro examinandis istis opi
nionib9 examinare duo p'mū cū hic
due sn̄ie sint ambe absolutorie
ab obseruacōe iudicij. p'ma absol
uo te ab obseruacōe iudicij pp̄ li
bellum male conceptū. Scd̄a abs
oluo te q2 accusator te nō pōt ac
cusare. q2 īfra terminū nō accusauit
quare nō ē vna diffinitiua sic alia
¶ Vnde p declaracōe quero an sn̄ia
absolutoria ab obseruacōe iudicij
sit diffinitiua uel interlocutoria Ro sn̄iaz
ēe diffinitiuā pōt sumi duob9 modis
vno modo que cū sollēnitate ē. C.
de sen. ex piculo reci. et isto respectu
sn̄ia absolutoria ab obseruacōe
iudicij nō ēet diffinitiua q2 nō requirūt
ille sollēnitates. nec ē necesse q̄
feratur ī script9. et isto respectu
ē interlocutoria vt dicit in hac glo
. et. l. hanc. ff. si fin. ren. et l.
iul. ī fin. magne glo de adic
in debiti. ad idē. l. iurandū. §.
sz et siquidem. C. de iudicijs vbi
dicit q̄ si liquet ex actis abs
oluit diffinitiue al' ab obseruacōe
iudicij. facit. l. diui. ff. de lib. ca.
. S'cdo modo pōt videri an sit diffinitiua
hec ē que diffinit causam ī ponēdo
finē. ita q̄ de cetero nō agatur
isto respectu q̄dam ē diffinitiua q̄d
interlocutoria Jnterlocutoria ē qua
lata pōt iterum accusari vt absoluo
te pp̄ libellū male conceptū. vel
pp̄ absenciā accusatoris nā pōt
iterū accusari ita loquitur hic glo
et l. iurandū. §. sz et siquidē C. de
iudicijs Quedā ē interlocutoria ab ob
seruacōe iudicij q̄ īponit finē causis
vt de cetero agi nō possit vt ab
soluo te q2 soluisti. vel q2 acci
sus poterat ī pūne occidi. et isto
modo pōt dici diffinitiua q2 finē
causis īponit ita loquitur Bar. g.
faciat ista. de pe. et temp. ac. ī fi.
¶ Quero verum a sn̄ia absolutoria
ab obseruacōe iudicij posset appellari
glo videtur hic dicere velle q̄
non. nisi qn̄ ē talis interlocutoria
q̄ causam diffinit q̄ de cetero non

possit agi ita dicit glo. dirime i q. in
glo. dicit posse appellari dicit ymo
ut hic inquantum negat ab interlo
que no diffinit eam totaliter per
se appellari michi displicet q. ita
est q. ab interlocutoria perpetuo no
grauiter diffinitiua posset appellari ita
est tex. hic put habes in lra q.
ita tenet glo. i auten. hoc ita C ne
filius pro patre pro hoc l. aut
prer ff. pmitti. ff. de mino. et l.
mina util. c. et. pretera ab illa
interlocu. pot appellari qn grauam
illatu p eam non pot repari per
appella. a diffinitiua ut l. arbitro et
l. ab arbitri. qui satis da cogit
et l. ij. j. de appel. rea. ubi plene
dicam et dicta l. ita utile Sed
qn alia diffinitiua no fertur tc non
pot repari p appellom a diffinitiua id
grauamen illatu p interlocu. q
g. ab ista interlocutoria potit ap
pellari. ¶ Qro de duab. q. prima
dixi q. absolutoria ab obseruacoe iu
dicij no e diffinitiua respectu sollei
quod si iudex uult sollempniter
procedere et finam i scriptis pferre
Ro. pot et erit interlocutoria diffinitio
modo prolata. ¶ Qro utru qn
fertur sna absolutoria ab obser
uacoe iudicij debeat reus citari p
aduertere quia absoluitur reus ab
illo termino no citato actore ut l. et
post ff. curie dicitur C. de iudicij.
Sed qn absoluitur actore iudicio
tc e nece q. ps citetur ut no. jmo
i. c. consuluit extra de of. dele. dic
ut ibi. ¶ Nomo legi hec lex q.
hic fuerit due sine tales pria qua
iudex statuit tmi ad phandu
tmi i ista fuit prima interlocutoria
Sa sna interlocutoria fuit q. iudex
pnuciauit post tmi no ee procedendu
hec lectura colligitur ex quibusda
glo. pluribus vide glo. in marterru
ze alia sup ybo compleuit et per
ee bona. ¶ Qro utru iudex
possit statuere actori tmi ad
probadu seu ad accusadu ita q.
de cetero no audiatur glo hic
q. sic et l. si ea C qui ac no pos
dy hic et i. c. i dultu de regul
iur. li. vi. videtur dicere q. ac
cusatori pot statui tmi sine ca
cognicoe Reo uero no pot statui
tmi ad sua defensiom nisi ca cog
nita ut l. ij. de r. b. du Rye. mal
videtur uelle q. nec cca actori pre
liminari tps n ca cognita. et hoc
videtur tenere glo in l. i. C. ut
nemo inuitus q. plus placet fac
l. siquis i stitinatur ff. de hered. isti
et l. mancipioru de opa. le. et l. i.
de cur. bo dan. Est aut iusta ca sta
tuedi tmi si eu vadio mei
fatigado ego accribo illu tale de cli
ente vel peta tale possiom tc e
iusta ca statuedi tmi i fra q.
accusare posses alias no audieris
ut l. diffamari C. de i genu ma
et hic du dicit arguere minatore
te et hoc tenz jmo i. c. quarte
i fa glo extra de of. or. Ite sr
alie ee ut no glo. i. l. i. C. ut neo
inuitus sz si iudex statueret i
tmi sine ca cognicoe tc possz appellari

et p appellom resoluendum ¶ Illud
no. ex l. ista q. interlocutoria p
stq. non sequitur diffinitiua trasit in
auctem rei iudi. secus i a
interlocutoria ut no. i. l. q. iussi
ff. de re iudicata et in c. cum ces
sante extra de appella. In

O ju fiatres

prima
pte no. q. si instancia
accusacionis e criminalis
non transit ad heredes
accusatoris An aut possit heres
tanq. quilibz extraneus admitti
dic ut vidistis ff. c. l. libellorum
i fi. Item dicit in fa pte q. no
compellitur quis accusare plures
an e hoc verum indistincte Ro
ut dixi ff. c. l. i eu qui i cre hoi
adu e gnale ut si plures sut con
scios compellitur quis accusare
omnes ut ibi dixi

E x iudiciorum

bona lex est et diuidi
primo ponit una regla
de accusacoib. sco. ponit
excep. tercio ponit una decl'acoz
dubij dependentem ex pdcis quarto
et ultimo ponit una regulaz
i ciuilib. n ibi excep 2a i. adeo
in ibi ex ceteris vero sic sut
iste quatuor ptes ita qualibz
ptem p se examinemus ¶ Circa
primaz ptem quero quid si lata se
tencia est appellatu et pendente
appellacoe decedit reus certe de hoc
tex e qui distinguit i. l. iij. C.
si penden. appel. mors interue. et
l. fi. si reus uel accu mor fu.
¶ Sco quero quid si reus decessit
post lata snam. i. x. dies q. dantur
ad appellandu no tamen est i terpo
sita appellacio dicit glo id et
forte ista q. no reperitur alibi et
ipam simplr tenet dy. vid. glo
que incipit q. secuta ibidem si
appellatu no e tam i. tps ap
pellandi q. no q. hoc alibi no
inuenies ita dicit dy Jaco. de Ra.
e in contraria opioe dicit ipe
si reus decedit i termi. j. tps. quod
datur ad appellandu et ipe no ap
pellat verificatur pn. l. ure q.
decedit lite cot et condempnacoe se
cuta. ad hoc ergo ut heres ha
beat hoc bnficiu dz appellare et
appellacom prosequi ut dicta l. iij.
C. si penden. appell. et C. hoc re
fert i. l. fi. i fa qre C si reus uel
accusa. mor. fue. qd satis placz
¶ None quero q. sm statuta yta
lie profertur in absencia extra
nitum sna diffinitiua lite no contes
ex solo banno utru mortuo reo
pena ad heredem transeat vr q.
non q. tex requirit duo copula
s. q. lis sit contes et secuta sna
sz in pposito lis no fuit co
g. tc. dy. no dicit plus bnuerit
meditaturi e ueritas q. suffi
cit condempnacoz secuta ee io cm
hic ponitur de lit. contes. q. sz her
iura aliter no pot fieri condempna.
probo hec Ego video in cuibz
in qb. infertur pena ab y a l.
ipo iure sine condempnacoe q. pea
trasit ut l. comissa ff. de publ.

Vlt nec hec lex respiciat et requirit
quod pena cum defuncto incepit quod sit
regulariter lite contestata et secuta sen
tentia Sed si ponemus casum in quo
non requiritur contestatio sufficiat sima
dez si reperimus casum ubi non re
quiritur contestatio nec sententia ut in
casibus in quibus pena ipso iure infli
git dixi ¶ Venio ad secundam partem videlicet
quod in crimine lese maiestatis non tran
seat pena ad heredes ut ff. de pub
lica iudicia l. ii. So. hec dicit intelligi
sicut illam scilicet in duobus casibus scilicet contra
principem vel rem publicam ¶ Con
trarium sunt alii casus in quibus pena
transeat ad heredes mortuo accu
satore Ro. sic, et glo. enumerat
Sed quod glo. dicat de septimo casu
ff. de l. lucius, dic ut ibi no.
¶ Item quod dicat glo. de quarto casu absen
tem quod alio casu loquitur de
cat uetum Item adde ad glo.
ibi item alius ff. i. de bonis eorum
l. fi. Item est alius de adimen
legatis l. pe. §. sera. ¶ Venio
ad tertiam partem et oppo. C. de
solutio. l. reo sol. glo. ibi lo
in alienatione necessaria hic in alienatione
voluntaria ut no. in l. quod pene
de manum. ¶ Item oppo. de l.
qui pene C. de manum. vindicta
mani hanc qualiter posset fieri
alienatio ab accusato, dic plene
in l. post contractum C. de donatio.
et ibi dixi ¶ Venio ad quartam
partem, dicitur hic quod malus pena in
cipit ab herede lite contestata ¶ Ce
ro nunc sit verum sive civili
sive criminaliter agatur opi sic
in glo. Sed veritas est quod iste ver
sus de intelligi quando civiliter
agatur ita intelligit glo. C. ex d.
l. defuncto, et ibi plene examinavi

Capitulis ¶ Oppo. de l.
terminum C. de
prevaricato So. fallit hic
favore fisci ad alias
cum utilitatem causa
agere non posset ¶ Quero quod
est dictum suspenso crimine quod
quod quia criminalis causa per istam
dilationem differatur lis alias
cum criminalis faciat differri ci
vilem ut l. fi. C. de ord. iudicio
tamen hic econtra civilis fa
ciat differri criminalem favore
fisci quod probo, quia eius faciet
differri penam et executionem pene
ut in dilationibus iam inchoatis
sicut in accusationibus ut l. dif
ferre certa parte i. de iure fisci
quieta l. is qui reus C. ti. i.
et quod ibi no. in ultima glo. Et
hoc tamen ego puto verum nisi iu
dex viderit quod causa differendi pro
poneretur ipsa dilatio tamen et iu
dex non deberet admittere ut l.
sicut reis C. de penis, et l. ii.
C. de falsis contra de iure fisci
C. suscitatam bartholus

Ab alterius
¶ Oppo. ymo videtur
quod miles debeat remitti
ad eum sub quo militat
ut l. prima i. de re mili.
So. dicit glo. intellige in milite
qui commisit crimen communi iure. Secus
si commisit delictum militare quia
tunc remittitur ad eum sub quo mili
tat ut ibi.

¶ De custodia et exhi bitione reorum Rubrica

¶ Dictum est C. de accusatio. l. viii. quod
accusati custodiantur et exhibeantur
et ideo ponitur hic ista rubrica.

De custodia

Reus autem custodiatur
arbitrio iudicis
causis inspectis
que hac lege po
nitur hoc dicit
Oppono et vi
detur quod debeat statim mitti in vinculis
ut l. iii. i. e. dicit glo. aut accu
satus confitetur de crimine et sta
tim ponendus est in vinculis, aut
diffitetur de crimine tali aut est val
de grave scelus quod dicit et po
netur in carcere custodiendus ut
i. e. l. divus, aut non est grave
valde et tunc adhibetur distinctio
que ponitur in hac l. ¶ Adverte
quomodo est istud, cum nos videamus
cotidie quod pro quolibet crimine
ex quo venit inferenda pena
in corpus quis carceratur. Iaco.
de are. intelligit hanc l. aliter
et intellectum suo applaudit con
suetudo, casum forte et l. ut dicamus
sic quandocumque venit aliqua pena
inferenda corporalis quis debet personaliter
detineri, ne aliam penam illu
deret, sed in hoc est differentia quod si ipse
confitetur crimen non solum ponitur
in carcere sed ponitur in vinculis
ut cathenis vel cippis ut i. e.
l. si confessus, idem si non confitetur
et est grave scelus ita loquitur l.
divus i. e. Si vero crimen non con
fitetur nec est scelus ita grave tunc
potest poni in carcere non quod vin
ciatur vel committatur custo
diendus militibus, vel committitur
fideiussoribus qui eius fideiussores de
stando in certo loco, i. quod accu
satus stabit et inde non recedet
non autem eius fideiussores de rep
resentando ista dicam carceris
vinculorum facit textus in l.
verum est i. de v. sig. dic quod libet
quod causa ex qua venit imponenda
pena corporalis detineri debet sed
in modo detinendi est differentia ut C.
dixi ¶ Quero quid si venit
imponenda pena pecuniaria et in de
fectum venit imponenda pena cor
poralis utrum tunc debeat personaliter detineri
puto quod sic, quia possibile erit pena
illa imponi ex hoc delicto ut dix
C. ti. ii. l. ii., et ideo tenendum
est eo modo quo C. dixi ¶ Sed
quid si velit dare fideiussores
ydoneos vel velit facere depositum
de illa pecunia de qua venit con
dempnandus an tunc est relaxandus
reus sed non est relaxandus
cum ei pena corporalis debeatur
solum in defectum si solvere non potest

pena pecuniaria. po. est q fideiuss
efficeretur interim no soluendo
vel pecunia deposita forte puree. a
sic si ille reus no eet psens pe
na deluderetur. et p hoc appet
appet rnsium ad l. nemo dubi
tat. ff. de regu. iur. qr fateor
q ille qui facit depositu vl dat
fideiussorem e solueto te cum
dat eos. sz no est tertium dut e
soluendo tpe facte odepnacoins
quis ergo erit modus si no uult
detineri illo casu Ro q soluat
pecuniam fisco transferendo i eum
diuz sz hac condicoe si odepnidz
ut l. si sb condic. C. de solut. tuc
em no pot accidere q pecunia no
sit soluta qz no e deposita i spe
sz iam soluta inquantu et sic pe
tere no pot ¶ Vltime p exam
nacoe qro vtru confessus de male
ficio semel sit nece q itez ofite
at. Dicit glo q sic hic. et l. si
quis. C. e. breuiter sum. accur.
eciaz hoc tenebat sim. Azo. i sua
C. de confessi. dicit aut quis confi
tetur crime sponte et sufficit vna
confessio. aut confitetur metu tor
mentorz et requiritur q pseueret
i confessione hoc probatur. ff. e. l.
si confess. probatur etia ff. de qonib.
l. i. ff. qom et ff. siquis vltro. ita
etia sentit Cy. i. l. siquis mea
C. e. et ita tenet gui. de Suca
et odef. et ita obseruat consuetudo

Si quis seruuz

in causis capitalib. fi
lius q vinculis cum
dicit ut pro eo dns ul
extimens satisdederit ad qd ad
mittetur etiaz postqz seruus fuit
vinculatus hoc dicit i ff. solet
poniuitur leuius cas ¶ No ex
l. ista illud q dixi i sumario.
¶ So no. x. illuz indubitanter
augeri q abolicio gualis no re
feritur ad eos qui sunt in carcerib.
q psidit ar. ad qom q qn sit
statutum q exbannita possit exbn
de banno soluta certaquatitate no
porrigitur ad exbannitos qui
sunt capti i carcerem dicit de hoc
ff. ad turpilli. l. dominanus ¶ Ite
oppo. ff. e. l. proxi. Ro q dr de
fideiuss. no hz locu n e gdie facul
¶ Item oppo et videtur q filii
non possint accusari de crime ca
pitali vt l. hos accusare. ff. omib.
C. ti. i. So. vt ibi dixi ¶ Item
q hic dicit de satisdacoe. Intellige
de satisdac. de sistendo in certo loco vt
dixi. C. l. proxima

¶ Qui exhibendi

Hic est valde notabilis. ff. qui
pp vnuz crimen detinetur. vl ad
iudicium vocatur pp aliam causa
euocari non dz hz. d ¶ Oppo de.
l. sz et siquis. ff. illud. C. siquis
cauciao. So. pro crime ante comisso
no pot citari vt hic. Secus in
crimine comisso postea vt l. contra
Cum em ex suo delicto et sua cl
pa accidit q citabatur de nouo
ad iudicium e quod sibi imputet.
¶ So oppo de l. qui de crime
C. de accusacio. duo pnt ee sol
vtraqz e verissima. prima citatur
ob vnaz cum no pot citari ob aliaz

pro illo eadem tpe vt hic et l.
qui id q in pn. C. de in ius vo
sz pro alio sic. vnde vna die rn
debit alteri cause q pot fieri
vt dicta. l. qui de crimine. ita i
telligit glo et bn. vel aliter i
loquitur qn citatur coram eodez
iudice. hic vero qn citatur coram
diuersis iudicib. et e vera solo
¶ Item oppo. de. l. contra pupi
ff. qui ad manus. C. de re iudi
Ro ibi loquitur qn vnu tribunal
est maius altero te ad illud
dz accedere. hic vero loquitur
qn ista tribunalia sunt equalia
vide glo que incipit. ff. ante ac
cusacoem. te et vide glo q incipit
ff. cum in prima ca. ¶ Dico hz
declaracone sz alias dixeri in
l. contra pupillu. ff. qui ad manus
tamen et hic distinguitur qn
quis citatur pro duab. causis
vtru pro vtraqz debeat rndere
dic sic Aut cal causa aliqua pp
qua citatur emergit suo facto
post prima citacoem tuc iputet sibi
q i vtraqz rndere tenet. vt l. sz
et si quis. ff. i. C. siquis cauc.
Aut vtraqz ca emergit an et
tuc aut citatur coram eode iu
dice. aut coram diuersis. po cau
in vtraqz rndere tenetur. vt l.
qui de crime C. de accusac. ¶ So
casu. aut vnuz auditoriu e maius
altero te dz accedere ad maius
auditoriu ut l. contra pupillu
ff. qui ad manus. C. de re iudi
Aut auditoria sunt equalia r
tuc aut vna ca e tpe prior vel an
non. et ad illam dz opere vt
hic. aut nulla ca est prior
tpe et tuc aut vna ca est maior
et grauior altera et ad illa te
rndere vt l. contumacia ff. i. C.
de re. iu. Si vero ee sunt equales
tuc siquidem citacoes processerunt
successiue vna post alia dz opere
coram primo vt hic et l. q ad
qd. de iure voca Si vero pces
serunt citacoes simul te est locus
preuencioni qz dz ad vna prius
accedere q uule ar. l. sicq i gen
ff. si plures. C. ad sill. vbicuqz
aut dixi vna causa pferenda
intelligas no ut alia ca simpliciter
relinquatur. sz pendente narratione
prime citac non rndeat alteri.
ita dicit glo hic. et l. qui de crie
C. de accusacio. ¶ Circa hoc qro
quid si iudex coram quo talez q no
tenebatur ire. processit contra eu
quasi contumacem An valz processus
vel sit ipo iure nullus Ro si
quidem iudex coram ista facta
tuc processus e nullus ipo iure
alias deberet irritari p appell
ita no. p glo i l. quicum C. de
re iudica et ibi exigit fuac q di
xi i l. contra pupillum. ff. q ad
maius ¶ Vlterius qro vtru potest
in carceribus ex vna ca possit
ex alia ibi recomendari pro qua
qoe examinanda faciendu e q
quicqz quis ponitur in carceribz
ad exec. crimis faciedaz Qnqz
quis ponitur in carcerib. ad pro
cessuz donec processus expedia
¶ Circa primuz est aduertendu

quia utraque exec. debet esse corporal. Et
hic aduerte quia causa propter quam
est primo carceratus hec extinguit
execucionem sic cause verbi gratia po-
est carceratus propter unam condempnacionem
capitis sed carceratus propter unam
condempnacionem furtarum et isto
casu debet aduerti utrum exec.
fiat propter illud crimen quod erat grauius
et ideo illa recomendacio preuale-
bit que fit propter grauius crimen
probatur in l. ff. ff. j. nil noua
appel. pende. nam execucio facta ex
sua causa non absorbet execucionem
que debet fieri ex sua quia primo est re-
comendatus propter unam condempna-
que requirit in amputacione manus
sed recomendatus propter condempnacionem
que requirit in amputacione pedis
tunc etiam prima recomendacio preua-
lebit et prius execucio illius condemp-
nacionis fiat Item secunda valebit
ut facta execucione condempnacionis
prime fiat execucio secunde condempnacionis
etiam si fiat adiunsis iudicatus
ut l. si cui in fi. ff. ti. l. Quandoque u-
na execucio est pecuniaria alia corporal
verbi gracia recommendatus est aliquis
in carceribus quia condempnatus in ca-
pite alius facit eum ibi recomendari
pro pecunia vel ut reddat racionem ac
administracionis tunc isto casu siquidem
hic tam modicam dilacionem execucionis pene
corporalis posset esse consultum illi
qui petit execucionem pecuniariam concedere
ista dilacio ut l. i. C. de bo. dap
fiat l. fi. circa prin. ff. de publi
Quandoque utraque execucio est pecuniaria
uerbi gracia unus facit aliquem
ponere in carceribus pro debito a-
lius facit eum recomendari pro
eodem debito. Vel ex forma statu-
ti vel de iure com. secundum l. i. C. qui
bo ce pos. et isto casu sine dubio
utraque recomendacio tenet Non
enim est aliquid quod repugnet Si-
cut enim in una re possunt mitti plures
creditores et una obligari plu-
ribus ut l. si finita ff. si plures
ff. de dap. infec. et l. cum unus
ff. de bo. auc. iu. pos. Ita eadem
racione hic videamus ergo quando recome-
dacio fit ad processum seu propter pro-
cessum Et hic aduerte quia vel
processus est criminalis et hic pre-
valet recomendacio prima ut supra
ea procedatur etiam si esset crimen
leuius ut l. si cui in fi. ff. ti. l. Re
comendacio vero secunda valebit ut fi-
nita prima causa procedatur super secunda
ut hic no. secundum glo. et l. qui de
crimine C. de accusac. et hec siue
fiat ab eodem iudice siue adiuncis
iudicibus ut l. si cui in fi. ff. ti. l.
Quandoque utraque causa est pecuniaria tunc
dicas idem quod ff. dixi in execucione
verbali Quandoque una causa est pecunia-
ria tunc dicas idem quod ff. dixi in
execucione verbali Quandoque una causa
est pecuniaria alia corporalis et est
criminalis tunc preferitur criminalis ali-
ut l. per mortem ff. de iudicia et l.
fi. C. de or. iudi. quod intellige
nisi causa pecuniaria esset pre-
uentiua ut hic in fi. ¶ Certio est
videndum quid si una recomendacio
est facta per execucionem alia est facta pro
processu utrum secunda recomendacio

impediat primam execucionem Breuiter
absque dubio ut dixi utraque re-
comendacio ualet quatenus inuicem
se non impediunt Sed si inuicem
se impedirent ex eo pro pena capitis
est quis recomendatus et accu-
satus de alio crimine ex quo imponi-
tur pena capitis certe execucio prima
differetur si causa super qua debet fieri
cognosci erat delictum grauius
quam esset primum delictum ut l. i. in fi.
ff. nil no. appel. penden. quod tene
mente quia poterit esse vobis utile quando
voletis facere differri primam ex-
ecucionem Modo habes quid quando potest
in carceribus recomendari et ex quibus
causis et ea que dixi per alios non dixi
in dicta vera quando una carce-
racio fuit facta iuste Sed pone
primo fuit carceratus iniuste an
postea propter aliam causam iusta recome-
detur ibi videatis in disputacione
mea que incipit lapus.

Dominus prius Istam
legem
intelligas de fideiussore
de non separando se
de loco ut dixi ff. e.
l. i. et ibi plene dixi.

Si quis. Hec est bona
l. l. ex ibi pe-
na pecuniaria plectetur
dic que erit quanta fuit
promissa vel quanta est
consuetudo vel quantam iudex
decreuit ab inicio vel arbitrio
iudicis ut j. i. d. sed si neque quod
hic nige textus ibi statuet
et hec quando sine dolo Si vero
cum dolo tunc secundum locum d. pu-
nime te que hic in fine l. ha-
bes. vides ergo l. istam quod ponit dis-
tinctionem suam perfecte qualiter ve-
nit puniendus ille qui non exhi-
bet reum quem promisit ¶ Con-
tra hec oppono quod debet puniri
dus in similitudinem supplicium qua
pena debeat puniri ille qui debebat
exhiberi ut l. ad comentariensem
C. e. l. milites Sed hic loquitur in
fideiussore qui se obligauit quod ex
suo contractu non potest se obligare
ad penam mortis ut l. liber homo
ff. ad l. acquili. Sed contraria
loquitur in officiali quem l. ad
hanc penam obligat ¶ Item oppo.
de l. n. C. ad turpilli Re. illa
debet intelligi secundum istam. ¶ Circa
l. istam formatur aliquid quia usque ad
quod tempus tenetur fideiussor re-
presentare istum dicit glo. usque ad
sentenciam non post ut l. grege ff. an
ergo ff. de fideiuss. Ita dicit g. ergo
ego puto quod glo. dicit ueritatem
quando fideiussor est simpliciter receptus
de iudicio sisti lata est sentencia non
est necesse quod amplius sistat sed requiritur
quod talis fideiussor sit in mora
ante sentenciam ut l. contrarius Sed
quando fideiussor accipitur de presentando
eum quocumque curie placuit tunc in eo
casu non est simplex fideiussor
de iudicio sisti Cum ergo pro qua
reus causa post sentenciam requiritur quod
in eum posset fieri execucio certo
quod teneatur sistere aliam tenet
pena que hic ponitur sicut dicas
in eo apud quem reus deponitur in sequestro

qr teneatur sequester ad illa q̄ re red
ea cui iudex iudicauit vt. l. si oīm
. § de dolo / et. l. ꝑpe. §. depositi. et. l
. se. et. l. ei apud ff. in sequestrum
. e. ti. ¶ Queio vtrum fideiussor
iste cogatur ꝓmittere certa pene
quātitatē. dīn. ꝯ vr̄ dicere q̄ no
vt. l. i. §. de ꝑtor. stipu. bñ licet
in istis causis vbi iuatur pena
corpalis cum ibi nō cadit estia:
interesse dz quis ꝓmittere certā
penā vt probatur ꝑ tex̄ te. in ha.
. l. procur̄ ad exhi ff. ti. ¶ Sed
quero quāta erit ista quātitas
nō pot excede modū positū in. l.
eos C. de modo multa. ¶ Itez
quero cui applicabit ista pena
hic repitur q̄dam additio dy. q̄
vr̄ dicere q̄ applicat̄ actori si
sint pns et sine stipulacōs vt. l.
si ꝑcurator. §. si quis cauci. sz cō
suetudo obseruat q̄ iste pene
applicētur fisco sicut q̄n ꝑcurator
stipulatur et applicat̄ dn̄o / et cō
hentur ad ꝑsonaz dn̄i r̄spectu ut
. l. si procur. C. si quis cautio ¶ Q̄
ro infra quātum tp̄s iste fideiussor
cogitur hunc exhibere dy dicit q̄
post vi menses vt. l. sancimus C.
de fideiuss. Videte illa. l. loquitur
de fideiuss. de iudic̄ sisti / sz hodie
ista fideius. fit aliomo q̄ ꝓmittit
rep̄sentare ꝑtem statim et renū
ciat ex̄ p̄e bn̄ficio. l. sancimus
et aliis bn̄ficiis q̄ fideiussorib;
competūt. et ita cōsulo q̄ faciatis
¶ Quero vtrū ista pena debeat
exigi ab isto fideiussore dato sibi
libello ꝑ syndicum cois et seruata
sntia / uel si iudex hoc faciat ex
suo officio. hic vide īferre q̄ iu
dex faciat ex suo officio / et sat
puto ēē verum. facit ar. q̄ no.
in. c. ad nr̄am ex̄ de iure iu
vbi dicit in querendis bōis fis
calibus pōt iudex ex suo officio
procedere ar ad hoc C. de bonis
vacan. s̄m bartolum.

S. confessus

vide hic q̄ confessus de crimine non hetur pro condēpnato. Contra. C. de confessis
. l. i. Ro ibi in ciuilibus hic i cri
minalibus ¶ Item oppo de. l.
pro inde. ff. §. ad. l. aquilia
. So ut ibi. Ita dicit glo. Dz veri
tas ē quātuz ad onus faciend
probac̄ aduersario hetur ꝑ cō
uicto. ut in ꝯtrīo / sz nō quo ad cō
dempnac̄ / dz eni condempnacō
sequi ut hic ¶ Itez oppo. e. de
ꝯfess. l. iiii. So ibi extra iudiciū
¶ Circa hanc. l. formo tibi vna
notabilem qōn / ponaq̄ q̄ ꝓcess9
ē inualidus rōe accusatoris / uel
alia rōne. reus ē cōfessus crime
vtrū ex sola ꝯfessioe pōito q̄ ꝓ
cessus sit īualidus possit cō
dempnari Glo ma iur̄ ciuil'
videtur dicere q̄ nō in. l. si fi
. C. de libe cā Immo tenet expsse
contrariū extra de accusac̄ c. q̄lr
et q̄n. Veritas ē q̄nq3 quis cō
fitetur extra iudiciū et tūc ex i q
cofess. nō p̄cedēte ꝓcessu nō pōt
condēpnari vt videbit̄ ī. l. ca
pite quinto. ſ. de adulter fac̄ q̄ no.
in. l. ictus fustiū. de his q. no
infa. / ad idez ſ. l. ꝑroxi ī. fi. Sz
si confitetur in iudicio tūc ad
uerte. aut confitetur delictū ꝑn̄:

et ꝑse Aut cōfitetur delictum ꝑ
quandam cōsequenciam inadvertē-
ꝑmo casu pōt condempnari / ca9
hic ē. et q̄ no. Immo indicto c.
qualiter et q̄n extra de accusacio
Scd̄o casu non pōt condempnari
nisi p̄cedat processus ita loq̄
glo. l. si filius. C. de libe ca. ad h̄
facit q̄ dicam in. l. ii. ff. si ꝑbli
. ſ. de adulteri. videlicet q̄n aliq̄s
ē cōfessus crimen sup̄ excepc̄
vel aliter conuictus an debeat
condempnari.

Omnis

Hec ē vna notabilis. l. Denunciacoib; nō ē at tendum quo ad cōdēꝑ nacōez sz ex eis potest procedi ad inquisicōez
et veritate cōꝑta absoluet uel
condēꝑnabit denunciatū vl' denū
ciantez. hec lex diuiditur ī tres
partes. nam in ꝑ̄ma dicit q̄ de
nunciacio nō prodest ad cōdēꝑnōz
et hoc probat duobus exēꝑlis
ꝑ̄o dicit q̄ denunciacō ꝓdest vt
ꝑueniatur ad īquisicōz / et h̄ ꝓbat
duob; r̄scriptis Tercio dicit q̄
le dz ēē iudicis officium sup̄ ꝓces
su quez faciat sup̄ inq̄siac̄e. ii ibi
post. cap. iii ibi / et ideo cū quis
ex ꝑ̄ma pte. l. hēas q̄ ex ꝯfessōib;
factis corā officiali remittēte
nō pōt quis cōdēꝑnari ab eo cui
remitti q̄ facit ad m̄ra q̄ oc
iuit corā die sp̄ali facit ad vnū
dubiū abbas sancti petri cepit
monachos suos qui cōfessi s̄t c̄rime
coram eo deinde eos remittit ad
legatū q̄rebatur an ex illa cō
fessiōe eēnt ꝯdēꝑnandi a legato
dictū fuit q̄ nō cas9 ē hic / Sed
dicetis vos nō ē dubiū q̄ iste
cōfessiones nō ꝓsuīt ad aliq̄ cō
dēꝑnadū cas9 f̄ce corā iudice
nō ꝯpetēti ut. l. ii. C. si a nō ꝯpe
iudi. et extra de iudici. c. ac
si clerici ¶ Sz posset dubitari
quid de cōfessione facta coraz
iudice ꝯpetēti ex9 īquisitor
h̄etice ꝑuitatis processit ꝯ q̄dā
et cōdēꝑnauit eū de heresi et
eū tradidit iudici secłari an iu
dex secłaris debeat credere illi se
tencie et illi processui et sic exe
cucōem facere An uero de nouo
debeat formare processū / tex9 vr̄
q̄ debeat execucōm face ſ. e. l. nō
dubiū Gui. de Cu. tāgit hac
qōm ī l. ingratis C de iur9. o. iu
Finaliter veritas ē ista q̄ cas9
ē q̄ iudex nō hz necce illi ꝓcessui
cōsentire sz pōt de nouo facere
processū et de nouo crime exami
nare et s̄m q̄ sibi videbit̄ potest
eū punire vt in auctn̄ de sanctis
epis. §. si vero crime coll. ix ¶ Vl
terius vos. videtis ī. x. sic ꝓdim9
pius q̄ annotari nō debet habi
ꝓ condempnatis sz dz ex integro
q̄ri. ꝑ hoc dicit dy nō q̄ nūquā
alibi īuenies q̄ exbānita nō dz
stati puniri cū capiuntur et hentur
pro cōfessis nisi cōtineat̄ in l.
municipali sz dz q̄ri de crime qs
de re integra / sz multū facit cōtra
eos fuga. ¶ Videte dn̄i. quid
operatur fuga. non dico hic.
sz dixi ī. l. lex cor. §. ad sill.

et si ibi non dixi. alibi reperta que
tangit hoc dubium i. ti. de accusac
§. sequitur. v. sed pone et ibi vide
dicere idem/ que verba sine dubio
vera sunt secundum iura co(mmun)ia sed secundum statu
ta civitatis ytalie secundum que extra
ma. habetur pro confessis et sing
feritur in eos etiam contra confessos
tus cum sunt capti post condempnacionem
non est opus novo processu sed so
la execucione et hoc pluries petiani
quod exbannito producto coram te fa
cias reponi bannum/ et facias constare
quod est ille talis qui ponitur exbannitus
et condempnatus pro tali crimine tempore tali
et postea facias execucionem quam vis
Ulterius de istis denunciatoribus
queramus aliqua. Primo quero quis
possit constituere istos denunciatores
Et dico quilibet iudex vel universitas
que habet merum et mixtum imperium
nam isti possunt istos denunciatores
constituere ut ff. de of. prefec. vigi.
l. i. §. quies/ et facit C. de decuri.
l. i. li. xii. facit ad hoc ista l. et
l. ab accusatore. §. denunciatores
j. ad turpilli. et l. ea quidem C.
de accusa. Secundo quero qui possint
constitui denunciatores. videtur circa
hoc do unam regulam quod quicumque non
potest esse accusator ille non potest esse denun
ciator. unde illi qui non admittuntur
ad accusandum qui ponuntur ff. ti.
i. l. qui accusare/ illi non admittuntur
ad denunciandum hoc potest tex.
et glo. bo. c. c. in omni extra de testi.
Tercio quero que sit effectus de
nunciacionis/ et vide quod denunciacio
habeatur pro plena probacione Cre
ditur enim nuncio et eciam officiali
in officio ut l. siquis decurio. C. de
fals./ et l. magis puto §. non
tamen ff. de rebus eorum. In quantum
videtur textus huius l. in pri. ii.
Ro. et C. de decuri. l. i. et l. ea
quidem C. de accusaci. bene quod qui
ad proditum ista est veritas quoad sint
maleficia gravia. et in istis de
nunciatori non creditur nec alii
iudicia coequali creditur ut ff. dixi
ut probatur hic et l. i. C. de decuri.
et fall. l. ea quidem Quedam sunt
maleficia non gravia/ et hic advertere
quod ponitur denunciator ad denunciandum
illud quod re ipsa invenit et vidit/ et
illud quod ipse videt ex officio mittitur adeo
ad scrutandum pro inveniendum ludentes
et portantes arma et similia levia et
in istis creditur tali officiali refe
renti se sic invenisse/ ita loquitur l. i.
§. qui eos ff. de of. prefec. vigi. fac.
ff. ti. i. l. levia Si vero officialis
non mittitur ad referendum id quod
videt sed id quod reperit exauditum
et fama aliorum tunc istis officialibus
non creditur sed sufficiat ad inquirendum
non ad puniendum ita potest intelligi l.
ista et similes ff. all. Quantum vero
ad inquisicionem faciendam super denunciato
tunc talis denunciacio prodest ut
hic Quarto vero utrum ille qui denunciat
debeat se subscribere sicut ille qui
accusat. videtur textus hic quod non in l.
ea quidem C. de accusaci./ et extra de ac
cusacio. c. super his Sed dicet
lex. hoc est contra hanc. l. in fi. ubi
si non probat punitur idem dicit in
l. ab accusatore. §. denunciatores j.

ad turpilli. Ego fateor quod denunci
ator qui non probat punitur quod
debet assistere ad probandum denunciata
ut hic et l. ab accusatore. §. denun
ciatores sed non punitur ad penam
talionis sed punitur extra ordinem
ut hic dicit hoc probatur extra
de calump. c. fi. et quod ibi no. Ul
terius quero quod sit officium
iudicis super denunciacione Ego dico
quod iudex super denunciacione potest pro
cedere duobus modis. uno modo super
denunciacione simpliciter procedendo et
in isto casu possent opponi que acta
torem. §. sed talis non est legitimus
denunciator et sic/ ut dixi ff. po
test eciam iudex procedere per inquisicionem
quam faciat per illam denunciacionem
tunc ille excep. contra personam denun
ciatoris cessaret hoc probatur per
tex. extra de symo. c. licet heli Ul
terius quero. utrum absolutoria la
ta. super accusacione ut dixi in l. si
cui. §. hiisdem ff. ti. i. Textus
hic videtur velle quod non si bene re
spicias textum Si iudex non reperit
veritatem malefici sic pronunciare
debet illum denunciatorem non bene de
nunciasse. non dicat quod debeat reum ab
solvere ut hic dicit Menarcham
minus retulisse. etc. Finaliter cre
do idem iuris esse sive quis absolvatur
super denunciacione. sive super accusacione
sive super inquisicione ut dixi in dicto
§. hiisdem. Non obstat iste tex.
quia iste tex. loquitur tantum de pronun
ciacione que fit respectu ipsius denuncia
toris ut sic ipse veniat puniendus
vel non sed respectu rei denunciati
tex. iste non dicit Ulterius circa
l. in quantum quero quid si talis denunci
ator non denunciavit quia malefacto
res ignoravit videtur recusatus est
ut l. si ideo C. de his qui ut indig.
Sed quid si non denunciavit in
tempus sibi statutum/ quia maleficium
fuit commissum occulte et clam Ro
non venit puniendus ut l. amus
ff. de calumpnia et l. i. §. occasionem
ff. ad sill. et l. semper §. hoc est
dictum ff. quod vi aut clam Que
ro quid si talis denunciator non
denunciat preventus ab alio forte ab
universitate accusante Certe si non fuit
negligens non punitur ut l. edicto
§. cum ante j. de iure fis./ et l. i.
§. eleganter. ff. de lib. agnosc.
Ulterius quero/ an denunciatores
isti teneantur denunciare delictum
illud de quo non venit imponenda
pena de hoc dic ut dixi ff. de publ.
l. i. §. divi fratres dixi in l. sigis in
gratum. ff. ad sill. Item quero
utrum isti denunciatores teneantur
denunciare omnem personam delinquentem
Ro. o. indistincte quod non quia illam per
sonam quam denunciator non potest accu
sare non tenetur denunciare ut l. pe.
in ultima C. qui accu. non pos./ et per
milites. l. istius tam. et eciam il
las personas in quas in vice testium
non dicunt non possunt denunciare quoniam
denunciacio habet vim accusatoris testes
tacionis ut dicto c. in omni extra
de testi./ et ex hoc quod dicit denun
ciatores habent vim testis si iudex
procedit super crimine denunciato per
inquisicionem post dictum denunciantem

admittere in teſtem quod nō ē in
accuſatore vt in .c. licet hely ext.
de ſymo. ¶ Volūo no. ex hac .l.
ſim jaco. de Areni. q̄ delictum non
poſt probari p̄ i ſtrm de quo dicaz
plene in .l. ſenatus cum ſn̄ .ꝧ.
ad turpillia. vidiſtis plene i .l.
ſenatus cum ſn̄ .ꝧ. ad turpilli
vidiſtis plene de denūciatore
i .l. ſolent / de hac remiſſ. dic
vt dixi .c. .ti. .i. .l. ſi cui iſt.

De militibus

vicistis .c. .ti. .i. in .l. vl
tima in fine et videbi
m .l. .i. et .ii. .ꝧ. de re milit

Non dubium

vide glo q̄ue incipit al
conſtituitur ibi .i. pro
miciatum ē. iuſt di
cere prolatum vel iuſt
dicere pronunciandum et ſʒ lin
ſim qua videtis q̄ remittitur ex
ecuc / facit q̄ iudex ſecularis cui
traditur condempnatus ab inqſi
tore debeat ſolum exequi ꝛ punire
ſine alio proceſſu vt dici i .l. di
uus in ſn̄ .c. .c. Sʒ poſt videri
q̄ hoc ē verum reſpectu iūitteꝛ
na remittens ſolam execuc iitetit
ſʒ ille cui remittitur nō liʒ hoc
facere nec ſʒ poſt de nouo facere
proceſſu vt ē expſſum in auct. de
ſanctis epiſ. .ſ. ſi vero cīmē / de q°
plene p̄ gui .c. de iur. .o. iudi. .l.
magiſtratibz / et hoc i ciuilibz
In ciuilibz aut dic vt .l. aduo
pro .ſ. .i. .c. de re iudi.

In iudices

no. caſu ex quo
in delicto cauſſo
ſine dolo quis punitu
ad mortem.

In eos

vos huiuſmo
.c. qualiter
puniuntur pſone q̄ nō
cuſtodierunt bene nūc
ſequitur vide de pſonis cu
ſtodientis Et no. .l. hac
q̄ illi qui ex ruptis carceribz ef
fugerunt puniuntur de effractō
carceris illa pena qua puniretur
ſi uere illud maleficiū pp̄ qd̄
ſunt in carcere conſiſtent videbit
.c. de effractori .ſ. .i.

Non est facile

no. hac
.l. et tene menti et no. ꝯ.
incerdum q̄ ſi vinus de
cuſtodibus fugit qī p
ſona cuſtodita patitur alti rem
anenti. cuſtodire /

Ad legem Jul. maie.

¶ Dixit .c. in q̄ue .ſ. de pblica iudic
iūc ſequitur in ſpecie et p̄mo icap
dicere acriminibz grauioribus

Primum

no glo que incipit
.l. eos qui acceperint
re et ponit hic du
as lectū. et utraqꝫ
ē notabilis ut ſtu
dicam. ¶ Tu hec
hic q̄ crimen leſe ma
ieſtatis ē illud quod
ſit aduerſus ſecuritatem ppli rom
Contra hoc expo. q̄ i ꝑune hoſt ppli
rom poſſint offendi. Et fides data
hoſti non eſt ſeruanda ut .l. .i. .ſ. no
ſunt .c. de dolo / Ro fides data a
priuato hoſti et inimico ciuitatis
nō ē ſuāda vt ibi / ſʒ fides data
a ciuitate vel a magiſtro exercitus
ē ſuanda vt hic et .l. conuētoni
in ſn̄ .c. de pact. ¶ Circa hac
.l. qro. de qua ſecuritate loqt.
hic / Ro. debes ſcire / q̄ da ē ſecu
ritas q̄ datur de iur. gen. vt
legatis et abaſiatoribz / et iſti
de iure gentiū hn̄t ſecuritatē
et nemo impune poſt eos offen
dere ut .l. ſi .ꝧ. de lega. et .l. ſao
.c. de re. diui. Quedā ē ſecu
ritas que datur p̄ iura ciuilia
exemplum q̄ aliqꝫ vadit ad nu
dinas nō dʒ inquietari vt .l. .i.
.C. de nudi. et iſtiꝯ ſecuritas que
datur p̄ iura ciuilia nō porrigi
ad hoſtes vt .l. mercatores .C.
de commerci. et m̄ca / et io lʒ
ſtatuto huiꝯ ciuitatis detur ſe
curitas venientibz ad nundinas
nō tamē poterunt venire exba
niti huiꝯ ciuitatis ex vigore
illiꝯ ſtatuti niſi expſſe ſit ac
tum q̄ poſſint venire et ita
poſt intelligi hic q̄ ſi a populo
romo datur expſſe ſecuritas
hoſti ē ſuanda fides ¶ Quo
ſuit data ſecuritas alicui et
ſocijs ſuis ſeu venientibz / mo
cū illo veniebat qdā iudeus
et ſuit captus et derobatus
an illa ſecuritas porrigatur
ad iſtum / et qualiter intelligat
et ſocijs ſuis. nō dico nūc. qꝛ
pendet de facto. ſʒ tu gra i .l. ite
apud labeonē .ſ. comite .c.
de iniuri̇s ¶ Tercio qro ſi ē
data ſecuritas alicui veniēdi
an videtur data ſecuritas re
cedendi iſtā qōm tangit nobis
.C. de ſepul. viola. .l. vltim. dic
vt ibi. ¶ Quarto qro / data
ē alicui ſecuritas eūdi et rede
undi an intelligatur iſta ſecu
ritas pro vna vice tantū. an
pro pluribz. Dns ol. diſputauit
quādam qōm in ſili et ex illiꝯ
ſolucōe poſſumꝯ ſoluere hāc qōz
ſic qnꝫ ſecuritas fuit deſiate
petita et deſiate data tūc qō
nō ſuet dubiū qꝛ ſtatimꝯ ē to vt
.l. continuꝯ .ſ. cū ita .c. de v. ob.
Qñqꝫ ſecuritas fuit deſiniate
petita et indetiniate data tūc in
telligitur illa indetiniata cōceſ
ſio ſm petitōe deſiniatōe vt iſti
de inutili. ſtip. .ſ. p. et .l. ſiue .ſ.
qui interrogat. .c. de inutiv. actio.
qñqꝫ fuit indeterminata peticō ſed
ſuit deſiata cōceſſio tūc ſtatimꝯ
qceſſioni deſiate vt .l. .i. .c. de ſol
ſicut iudex qui i deſiatū iur.
taxat et limitat vt .l. .i. .ſ. pele
.c. de i lite ꝫ iuram Eſt enī i ptā
te. iudicis limitare i deſiatā
peticōem item ē in ptāte eiꝯ cō
cedere vl nō. Si vero fuit i deſta
petito i idetiniiam conceſſio tūc
intelligitur pro pma vice tm
vt .l. bone .ſ. hoc ſmōe .ꝧ. de
ver. ſig. cum ſilib. Ita dicit ol.
Pdicta intelligo vera nī q̄ceſ
ſio ſit fcā pro certa cā ut quia

i tem

concessa e securitas veniendi et re deundi pro pace fienda tūc dz itelli gi q possit ire et redire donec pen det iste tractatus pacis ar. l. cōtinuus §. qui insulaz. ff. de v. obli. facit l. veteres ad l. sequenti. ff. de itine actuqz priua. et hec sufficiant circa p̄ma sequritatez. Itez pot intelligi hec. l. in securitate hoc e qn̄ due ciuitates faciut pacez in simul. et cōcordiaz. hec e lōga materia qn̄ q̄s offendit aliquez de ciuitate cū qua est facta pax vt q incidat ī. l. iul. maiestati. vt hic dic̄ sꝫ q̄r longa e materia. non dico hic. Item dicit hic q̄ ar matur homines. q̄ro aliq̄s congregat gentez in alia ciuitate q̄ ī ciui. te romana an incidat ī. l. iul. ma iestat. dicit glo. nō habet locū ī a. ciuitate q̄r cū hic dicat de vrbe intelligit̄ de ciui. romana nō aūt intellr̄ de alia. et all̄ su. ad. l. Sed aduerte q̄ qui facit co gregacionē gentis ī alia ciuitate tenetur nō. l. iul. de vi. Vlte no. q̄ illi qui inciunt̄ iniciū vl̄ hūanū hostibus ī cadit ī hac legez

Lex xii t.

No istos casus q̄ sunt casus singulares coꝛe. et ex hoc q̄ habes hic dic cum eccīa romana condempnat istos et omnes q̄ di cunt se reges Ytalie cū nō fecerit reginam liceat incidit in l. iul. ma. So no. q̄ ille qui p̄rat exercitū sine iussu superioris incidit ī l. iul. maies. Sed hodie ciuitates y talie licet prōr p̄parare exercitū cōtra subditos et inimicos su os cū dn̄m nō recognoscat vt in l. hostes. ff. de capti. vis postlimi. Itez no. q̄ nō solum q̄ facit sꝫ qui facere curauit tē. hac l.

Quisquis

No. q̄ quicūqz dat auxiliuz hostibus et fauorez tē. l. iulia maies. Itez no q̄ quicūqz mutuat pe cuniam dr̄ p̄stare auxiliū ī fa uorem. ex quo habes q̄ si statutū dicat quicūqz dederit auxiliū et fauorē tali puniatur ī tātuz. siquis mutuat pecuniaz illi dr̄ p̄stare auxiliū et fauorē de hoc auxilio et fauore q̄liter ītelli gatur requirit magna ītraglez dicit ī. l. in furti. ff. ope. ff. de furti. Item no tex. ibi Itez qui cōfessus ex quo hec q̄r dz ille puniri qui abstulit a fami lia aliquez condēpnatū vel cō dempnandū cū eet de c̄rie cōfess̄ incidit enī in l. iul. maies. vt hic quod tene menti Si vō aliq̄s eripit aliquez nō condēpnatū vl̄ cōfessum habetis casū spa lem q̄ debet puniri ad mortez vt ī eam l. fi. C. de male et mathema. In aliis aūt casibus qualr̄ puniat eripiens hēs ī corp. vt omnes. obedi. iudi. pui. ff. eri piant. Sꝫ si q̄s interficiat captū a familia reum qualr̄ puniatur dy tangit in l. in l. i lagū ff. de acqui. re. do. Jaco de are hic disputauit Tāgūn ī. l. ī lagūz. et l. eiꝰ. ff. fi. ad l cor. d. sic.

Non contrahit

No. q̄ aurifex vl̄ artifex qui refecit calicem iam cōsecratū vl̄ eciam iam consecratam nō inci dit in l. iuli. maiestati si e cōse cratus vendere non potest vt l. sancimus. C. de sacro s. eccle.

Famosi

Vides hic q̄ infames ad mittuntur ad accusandū in hoc crimine. sꝫ an admitterentur ad testi ficandum. ff. vo sic ut j. e. l. pro xima ubi incōtinenti dicam.

Hoc tamen crimine

No tamen textuz ibi nec lubri cum. tē. No aūt q̄s delinquid contra principem verbo et hꝫ locū l. i. C. siquis impa. male Aut q̄s delinquid aliquo facto vel tractatu et tē si ē de capitulis expssis. ff. l. i. ii. iii. et iiii. tē dz puniri vt ibi Si vero nō ē de illis capitulibus tē dz puniri s̄ speties qualitatib. q̄ ponitur hic Vlterius no. ar. vtrū mine alicui ī ducūt iustū metum etē ex qualitate psone minati inducit iustū metū vel non vt hic et l. i. C. siq̄s impe ratō maledi. et qui no. ī. l. metū C. q̄ metus causa.

In questionibus

Vides ergo q̄ illi q̄ ad accusandū vel ad testi ficandum nō admittūt̄. tamen admittitur in hoc c̄rie Quero qualr̄ dz intelligi q̄ famosi et alii. et qui non habēt ius accusandi vl̄ testificandi ad mittuntur in hac cā. ff. vo. de testi monio. q̄ q̄daz ē causa q̄ repellit aliquez a testificando. q̄r lex timet ne dicat mendaciuz contra reuz forte q̄r ē suus inimicus et isto casu nō admittatur etiā in istis c̄rimibus exceptuatis. q̄daz sūt qui repelluntur a testio. p̄pter aliquā cam q̄ nō respiciat. sicut est inimiciciaz et odiuz accusati et illi admittentur. hac distinctionē facit. c. p̄ tuas extā de symo. Item dicitur hic q̄ in c̄rie le se maiestatis admittūtur iste psone Quero vtrū admittātur ad probandū q̄dā alia admīcl'a ex q̄ in ī c̄rie lese maies. volo p̄ bare q̄ rector puinc nō admisit succēsorez venientez ē tē bn̄ admitte. q̄r testes q̄ ille voluit admitte Sꝫ an admittūtur isti ad pbādū admīcula. s. q̄ ille qui venit erat legittimus successor certe nō ad mittitur q̄r admittūtur ad pbādū ea que r̄spiciūt tm̄ delictuz. nō aūt ad probandū admīcl'a. ita dicit. c. p̄ tuas. extā de simonia qd̄ p̄o tene menti.

Eorum

Oppo. C. de bo. li. l. i. et l. iii. ff. de interdic ī re legat. So. vt in glosa hic. et dicemꝰ ī. l. iii. ff. de interdic et relega.

His qui in reatu

qualr̄ aūt feratur se tentia contra mortuū in c̄rie lese maiesta. et si ples hēs insti. de succes. ab intes. ff. per contrariū bartholꝰ doctor.

Ad legem Iulia. de adulteriis Rubrica

Continua rubricam. quia crimen adul
terij est crimen grauius quam omne
committitur extra corpus fornica-
tor vero committitur in corpus ut pa
ad corinthios vi. ca. et ideo sine se
ponitur hec rubrica ad l. iuliam
de adulterijs Circo quod conti
nebat l. iulia de adulter. Ro. et
precepta et capitulia habes in § de
minorib. l. aurelius

Hec lex Oppo. et
videtur quod si
hec est vera quia ab
auctore debet denomi
et sic debet denominari
l. augusta non l.
iulia. Cui autem
actor suus vocatur
diuus augustus
quod dicitur ut ista de
actio. S. alie So. ut in glo duobus
modis. vel dic et ista est vera quod
ille qui hanc l. inuenit vocabatur
iulius. Nec ob quod hic dicitur quod quilibet
imperator vocatur diuus augustus
de hoc per Cy. C. e. ti. sup. rubrica.

Lex iulia ista l. tractat
quasdam ex-
ceptiones que opponuntur contra
crimen adulterij et
primo ponit de quadam
except. de qua videbis. i. e. l. de
iniuaasse in secundo textu ubi peregissent

Marito De hac fuit
exceptio ut
debitis. i. ad turpilli. l. qui destitit
et l. abolitionibus C. ad turpil.

Lenocinij Hic loquitur
de tertia
exceptione. s. lenocinij et in hac l.
ponit due species lenocinij vnum ma
nifestum quando dat operam ut vxor
sua adulteretur ut i. de ad l. iul.
tetur. Secunda species lenocinij qui vxo
rem adulteratam retinet et de his
duabus speciebus loquitur hic. § et hic
quidam habent non affligitur. Alij
habent confligitur Oppo. de vna litera ad
aliam. So. ut in glo.

Qui hoc crimine
Oppo. de l. si vxor. § iudex et. §.
si. i. e. So. ille § intelligitur secundum
quod post nomen rei in receptum inter
reos non potest obici hec exceptio.
Item oppo. e. so. matri. l. cum
mulier et l. si maritus § preterea
i. e. et C. e. l. ita pudor. Fiunt
ista exceptio lenocinij est dilatoria
non peremptoria ideo oportet opponi an
nomen rei receptum inter reos ut
in dicto § preterea. Cetera circa hac
excep. dicam. i. hac lege § si pro

Si publico Exceptio
lenocinij
opposita a muliere inter reos re
cepta maritum non repellit sed
eum puniri facit sed si obiciatur
ab extraneo nichil impetrat hoc dicit
ista l. et ideo hic § et eius ma
pro rubrica et diuiditur iste § in iiij.
partes. primo ponit vnum dictum secundo il
lacionem ex dicto tertio determinat vnam
questionem dependentem ex predictis iiij.
ponit aliud dictum. ij. ibi lenocinium
iij. ibi vnum quia potest. iiij. ibi extraneus at.

Oppo. et videtur quod exceptio leno
cinij maritum accusantem repellat
ut l. ita pudor. C. e. et l. cum mulier
§. so. matri. So. illud verum quando
exceptio hec obicitur ante nomen
receptum inter reos secus si postea
Item ad idem oppo. de l. viro
atque vxori. C. so. ma. So. ibi loquitur
quando agitur ciuiliter et enim illa
exceptio lenocinij vel replicatio
est peremptoria. merito post litem con
testatam venit examinanda ut ibi sed
hic quando accusatur criminaliter similiter
tunc exceptio lenocinij est dilatoria
et debet proponi ante nomen rei recep
tum inter reos quod autem hec ex
ceptio hic sit dilatoria. ibi sit
peremptoria ex re ipsa prendas
quia ibi perimit hic differt Ve
nio ad textum. Si extraneus Et
oppo. et videtur quod quilibet extraneus
posset opponere exceptionem lenocinij
ut. C. e. l. quam alexandrum glo
soluit duobus modis. primo hic op
ponebatur hec exceptio post no
men rei receptum inter reos ibi
ante. et ista est vera idem dixi
S. Dat glo aliam so. quod lenocinium
potest opponi simpliciter. vel quod maritus
consensit vxori adulterare vel
post adulterium ipsam retinuit
et ipsius vicium approbauit et hec
exceptio non potest opponi ut in contrarius
Item tertio modo oppo. quod dixit vx
orem condempnatam de adulterio tunc
potest opponi tantum ante nomen rei re
ceptum inter reos. Ego miror mul
tum de hoc secunda so. quia est contra hunc
textum. nam precedens solutio §.
loquitur de crimine lenocinij quando vir
consensit vxori adulterare et tamen
extraneus non potest hanc exceptionem
opponere post nomen rei receptum
inter reos. Iterum est contra hunc §. quod
loquitur quando vir retinuit deprehensam
et dampnatam in adulterio et tamen hec
exceptio non potest opponi ab extraneo
contra tenentem precedentem so. Item oppo.
de § si pro ad. § si extraneus So. ad
i. nisi obiecte marito aliud in
extraneo. Ro. de re est ista si mulier obiciat
marito lenocinium quod eius voluntate
fecit prosequitur mulier seducta a ma
rito vel l. raptores. C. de rapto
virgi. ideo tanquam prosequens suam iniuriam
admittatur ad hanc exceptionem quod habet
vim accusationis. quam ex ea maritum
puniri et hoc etiam post nomen re
ceptum inter reos ut plene dixi
i. l. ij. quod reus. C. de publici iudi
et l. neganda C. qui accu. non
poss. l. Hoc autem in extraneo non
potest dici quia ex hoc extraneo non est
illata vlla iniuria si maritus
fuit leno vxoris sue § Dicerem
si nos diciamus de alia exceptione le
nocinij qui vxorem adulteratam
retinuit. adhuc potest obici a mu
liere ad maritum puniendum quoniam
hec duo crimina se inuicem contingunt
quia vnum ab altero descendit ideo
admittitur mulier ad hoc proponendum
ut dixi in dicta l. ij. qui re. et
est istud crimen commissum inter easdem
personas quoniam illa mulier quam accusat
est illa que ab accusatore est rece
ta sed in extraneo non possumus hoc
dicere quia licet illa crimina se inuicem
contingant. tamen inter diuersas personas

committit qui lenocinium recipiat ux
orem et eius iniuriam. et ideo pot
opponi a muliere et non ab extraneo
accusato. Cum eius personam non re
spiciat ¶ Pro declaratione huius
distingue. aut exceptio lenocinii
obicitur marito agenti adulterii
aut obicitur et accusanti ciali
po casu pot semper opponi ut l.
vno atque vxori. ff. solu. ma. Se
cundo casu aut obicitur an nomen
receptum inter reos aut post po.
casu pot obici a quolibet extraneo si
sit seruus accusatoris vt l. qui
alexandrie C. e. Aut obicitur
post nomen receptum inter reos et tunc
aut obicitur ad repellendum ma
ritum accusatorem et tunc non
pot fieri vt hoc ff. Aut ad ipsum
puniendum et tunc aut a muliere
et pot aut ab extraneo et opponi
non pot. ¶ Oppo. dicitur hic quod sine
accusatore sunt puniendi Contra sine
accusatore nemo dampnatur vt l.
rescriptum ff. si quis accus. [?] de
mune. et ho. dicit glo regula
est quod sine accusatore nemo puniatur
fallit hic. et in aliis casibus no.
in glo quam vide ¶ Pro decla
ratione glo habemus duo videre
po quomodo crimen possit puniri per
modum inquisitionis ex officio. Secundo quomodo
possit puniri per modum exceptionis.
Circa primum communis doctrina glo est
quod regulariter de crimine non pot
inquiri. fallit in casibus no. hic Id
no. in l. iii. ff. preterea. C. de suspec.
tutori. Idem sentit Spec. in ti. de
inquisitione ff. ii. Idem sentit Dy. hic
et communiter omnes doc. Ego tamen
in hac materia vidi vnum dictum domini
Nyco. de Mat. in quadam sua dis
putatione qui videtur michi quod contingit
magis veritatem huius materie
quam alii. ideo sequendo eius doctrinam
et addendo aliqua debetis scire
quod quedam inquisitio fit ad priuatam
vtilitatem. et ista aliquando fit ad
crimen inueniendum. aliquando ad crimen
puniendum. Ad crimen inueniendum
fit [?] primo faciendo denuncia
tiones et alios officiales qui de
nunciant maleficia que committuntur
de quibus vide istud ple. ff. ti. ii.
l. diuus. et l. i. ff. quies. ff. de
of. prefec. vigi. et l. i. C. de de
curio. li. xii. Quandoque fit ista in
quisitio per inspectionem oculorum
Vadit enim iudex personaliter
et inspicit quedam vt l. fi. C.
de custo. reo. et l. iudices. C. de
epis. audi. Tertio modo fit per inqui
sitionem generalem in qua inquiruntur
latrones et alii male conditionis
et fame vt l. congruit ff. de of
presidis. Ista tamen inquisitio ge
neralis potest fieri tribus modis
generaliter. primo modo generaliter quo ad
personas et quo ad delicta utputa
iudex inquirit a testibus si est
in ciuitate ista aliquis homo male
conditionis vt fur latro homicida
etc. Quandoque est generalis de persona
de delictis vero est singularis
vtputa si est in ciuitate aliquis qui
fecit tale crimen. et de ista inquisitione

Spec. pot intelligi l. i. C. de priuat. carc.
et l. fi. C. ad l. iuliam de vi.
et ad l. iuliam peculatus l. iiii. ff.
i. ff. Potest etiam esse generalis quo
ad delicta specialis quo ad per
sonas exemplum inquiro contra tu
torem de suspecto et interroga
tur an commiserit in administratione
dolum vel culpam vel negligentiam et
sic crimine non expresso Ita pot in
telligi l. hec enim et quod ibi no.
in glo. ff. de suspec. tu. et c. fi.
extra de purgat. ca. Isti sunt
tres modi ad inueniendum male
ficia non ad puniendum quia ex neutro
istorum sequitur condempnatio sed
solum crimen inuenitur. Quandoque fit
inquisitio ad maleficium punien
dum. et hic aduertendum est ad
glo. et Dy. hoc teneat quod regulariter
ista inquisitio non pot fieri In
veritate aliter se habet quia ea
que hic ponuntur vt casus speciales
faciunt regulam vt I. dicam. nam
sicut quod non permittitur alicui de fa
cili accusare vt l. si cui in prin. ff.
de accusatio. ita non permitteretur
de facili iudici inquirere sed in
hiis casibus in quibus permittitur accu
satio sine metu calumpnie ex hiis
non tantum inquisitio de facili permitte
do ergo regulam. Verum est quod
iudex possit inquirere per offic
ialis denunciationem vt l. diuus
ff. ti. ii. et l. ea quidem. C. de ac
cusatio. et de decuri. l. i. ex sy.
et l. i. C. de cu. re. Ratio huius
est quia sicut tutor excusatur a ca
lumpnia ratione officii si est instig
atus a matre et ab aliis vt
l. tutorem. ff. de his qui ut in
dignis Ita eadem ratione iudex excu
satur a presumpta calumpnia per offi
cialis denunciationem ¶ Secunda re
gula est iudex pot inquirere per in
cidentem cognitionem. Regula enim
est quod vbicumque iudex incidenter cog
noscit de crimine de illo crimine ipse
pot punire casus est et probatur
optime in l. i. C. si aduersus sub
simile videtur quod per incidentem declarat
crimen quis excusatur a metu
calump. vt l. qui cum maior ff. si
libertus de bo. lib. ¶ Tertia reg
ula est iudex pot procedere per inquisitionem
per precedentem generalem inquisitionem. vb
icumque enim iudex in generali inquisitione
inuenit aliquem deliquisse in eodem
casu pot ad inquisitionem specialem procedere
et illum reum condempnare et ita
debet intelligi l. congruit tex per
expresse in l. iiii. ff. i. in. ad l.
iul. peculat. ita pot intelligi in
auct. de collat. ff. iubemus. vide
simile in accusatore si accusator re
perit in teste eius cum est lectus
quod talis fecit tale delictum ex
cusatur de presumpta calumpnia si
accusat illum de quo testor dixit
et hoc per notificationem testoris
vt l. qui cum maior ff. fi. ff. de
bon. lib. et l. mater. C. de calump
ita hic et in precedenti. Alia regula
per notificationem famam iudicia pri

Veritate cognitionem vel per generalem inquisitionem
potest inquirere et descendere ad
specialem inquisitionem. Quarta regula
est propter magnum dolorem seu magna
offensa. Ubicumque enim crimen committi
coram iudice. de illo iudex potest
per specialem inquisitionem procedere. hoc
probatur in calumpniatore. C. de ca
lumpnia. l. i. et in ff. de teste ut. l.
nullus. C. de testi. et falsa carta
ut. l. p. C. de probatio. et idem in
aliis delictis si qua delicta coram
iudice committuntur de quibus tangitur
in l. eos. ff. de fideius. vide simile de ac
cusatore marito de adulterio uxoris
et matre de morte filii et similibus per
sone coniuncte sine metu calumpnie accu
sant propter nimium dolorem ut. l. fi. ff.
de publicis iudiciis. et l. matri. C. de
calump. cum similibus. Quinta regula est
propter immensitatem criminis. Sunt enim quedam
crimina ita enormia in quibus potest quis
accusare sine metu calumpnie et admi
ttitur accusator in illis potest iudex in
quirere. facit. l. siquis in hoc. C. de
epis. et cle. ita debetis intelligere
et sic iudex inquirendo habet magis
laxas habenas quam accusator et hoc
de iure communi. sed de iure municipali
in quamdam terris sunt statuta quod
iudex indistincte possit per inquisitionem
procedere. ‖ Quero utrum in inqui
sitione debeat poni annus locus et mensis
et alie solempnitates que ponuntur in
libello. ff. ti. ii. glo. in ff. de publicis iudi
ciis pri videtur dicere quod non. Immo
expressisse dicat quod delicta particulariter
non sunt exprimenda in inquisitione nec
locus ita dicit in c. fi. extra de purga
ga. cano. et dicit aliud in inquisitione
aliud in accusatione. Dominus Jaco. butri.
in ff. de accu. circa pri dicit quod eadem
sollempnitas requiritur in inquisitione
que requiritur in accusatione preter quod in sollem
pnitate inscriptionis ad penam talionis
quia illa cessat ibi. et ita loquitur in ff.
de publicis iudiciis in pri. et ita dicit
ipse. nam cum ista inquisitio succedat
in locum accusationis et iudex vices ac
cusatoris sustineat. muto eius eadem
nature eius est accusatio ut. l. i. ff. hec
actio. ff. siquis testa. liber esse ius
ad dictum immo non contradicit quia de co
non facit mentionem. Ego hoc dominus
Jaco. butri. puto verum. Non ob
dictum. Immo. i. c. fi. quia ibi loquitur
quando inquisitio fit specialis quo ad per
sonam generalis quo ad delicta et fit
ad aliquem removendum non ad puni
endum criminaliter. et hoc idem est de in
remio ut dicta. l. hec enim cum sua
glo. ff. de suspec. tu. nam eadem est ratio
ne quis in tanto crimine vagetur
cum alieno dispendio ut. l. preter
cepit in pri. de iniuriis ‖ Tertio
quero utrum inquisitio debeat habere con
clusionem. Respondeo non est necesse quod in inquisitione
ponatur conclusio sicut nec in accu
satione ut. l. libellorum. ff. de accusat.
Consuetudo tamen observat quod po
nitur et concludunt sic super quibus omnibus
intendit procedere et punire reperi
culpabilem secundum formam iuris vel
statutorum quod non quia sic in accusatione
potest inveniri nova lex. ita in inqui
sitione quia potest dicere intendit punire
repertum culpabilem secundum formam iuris
civilis vel statuti ‖ Queritur

verum contra iudicem inquirentem
possint opponi ille exceptiones que pos
sunt opponi contra accusatorem. puto
quod sic excepta illa exceptione quia ma
gistratum habet Cum enim ideo per
mittatur inquirere quia habet ma
gistratum non debet esse idem cum
admissione et expulsione ut
l. cum hiis. ff. i. ff. de condi. in debi
et l. qui hominem. ff. fi. C. de solu.
Idem puto quod illa exceptio quod ha
beat plures reos delicti. de quo lo
l. qui accusatores. ff. de accusa.
non habeat locum in iudice inqui
rente. nam propter officium in eo cessat su
spicionis suspicio ut. l. i. ff. de off. presi.
et l. fi. C. ad l. iuli. repetundarum
Alias que exceptiones puto inquirenti
posse obici. pro hoc optime extra
de ele. coniuga. c. dilectis. et quod ibi
no. ubi dicitur quod inquirenti potest opponi
quod est inimicus sicut potest opponi accu
satori vel testi. ‖ Ulterius quero
utrum in inquisitione testes possint exa
minari post publicatam testificationem
vel de novo produci. Immo teneo
quod sic c. e. cum clamor extra de
testi. quia cessat metus subornationis
cum propter iudicia testes fuisset aperti
Ego plus dico quod in qualibet causa criminali
iudex ex suo officio etiam post aper
turam testium potest de novo testes
recipere tam ad offensam quam ad defensam
ut l. i. C. ff. q. de quesmibus et ibi an
gelum. ‖ Ulterius quero an in inquisitione
iudex assumat partes accusatoris
prosequentis suam vel sua iniuriam
vel singuli simpliciter partes accusatoris
cuiuslibet. Respondeo cum inquisitio non primitam
ad privatam partis utilitatem ut
ff. dictum est non potest assumere partes
accusatoris prosequentis suam vel
suorum iniuriam. nisi quando suum officium
primo est offensum ut in ff. de teste et in
calumpniatoribus et in similibus. Hoc
autem scire est magnum effectus propter
multa. ad que admittuntur illi
qui prosequuntur suam vel suorum
iniuriam alii non et hec sufficiant
de inquisitione. nam specialiter de hoc mo
dicam tractatur ‖ Ultimo sciendum quod quando
crimen est notorium iudex potest in
distincte procedere per inquisitionem
ut l. ea quidem. C. de accusat.
et quia hic dicitur. Et materia de notorio
crimine dic per Spec. in ti. de noto.
cri. tangitur aliquid in l. ab ac
cusatore. ff. de munciatores. et ad
turpillia. ‖ Ulterius quero utrum
supervenientem accusatore cessat inquisitio
dicam in l. iii. in fi. i. e. ‖ Remo
ad summam materiam de exceptione criminis
‖ Queritur utrum quod hic dicitur de
exceptione lenocinii quod ista exceptio
probata puniatur maritus sic
vere in aliis exceptionibus criminis ut fla
carta et similia dicit glo. quod non quia
exceptio lenocinii tollit accusationem
lenocinii sed exceptio fili non tollit
accusationem fili Criminis contra hanc glo.
dicit dy. sic quod per exceptionem fili non tollit
accusatio fili quod videtur probari per l. si
et si agitur exceptio ff. de eunucho facit
facit pro glo. quia hic tantum de leno
cinio dicitur. Et ut. l. si uxor. ff. de
uiro ff. so. ma. sed contra glo facit
C. de probatio. l. iubemus et de
fideius. l. ubi et ff. de fideius. l. divus

puris Sz pot dici fm glo. Jo. q i
in modum ordinarie accusacionis
proponebatur exceptio fli/ qd videtur
bene dictum ad l. ubi pot videri
plenum que e/ ibi neq3 accusavi tm
tc ad l. divus s puris pot videri
q loquatur in eo flo q sine ac
cusatore punitur vt in fl. a cav.
vt dictum e Si em nemine oppone
te pot puniri/ multo magis aliq
opponente in modum exceptionis Con
cludo ergo sic aut crimen i mod
exceptionis obiectum et probatum
poterat puniri sine accusatore a
non Ex predictis patet vt di
cat dy. pe. aliter dicat vt ref
cy. i. l. ubi C. de flis ubi recitat
ista opi./ Dicit em ipe q excep.
pot opponi quo3 ad repellendum ac
cusatorem Quoz pot opponi ad
eum puniendum po cau inq. pu
nire: ille contra quem exceptio est
ar. ad hoc i. l. lucius s. de his
qui no infam/ et qd no hic glo
Si vero opponitur ad eum condempnand
et potius eum condempnare ita loquitur
hic. Vnde dicit ipe q ista exceptio
que opponitur hic opponebatur ad
hunc finem vt condempnaretur ita i
tellige hunc textum in l. ii. C. e.
dictum ipe. no e verum p l. qm
alexandrum. C. e. ubi dicit q ser
uus no pot opponere exceptionem lenoc
inii racio e/ q2 servus dnum no
pot accusare eadem rone/ nc. excep.
opponere ex qua dns veniret pu
niendus Sz si hec exceptio simplr
opposita no faceret dnm puniri posset
opponi a servo sicut a libero vt. l.
servo. e. de accusacio q tm illa. l.
omnino prohibet Concludo g° q q°
cunq3 modo sit opposita ista excep.
lenocinii faciat accusatorem puniri
Quid dicemus hic nos hemus
de hoc textu in iure canonico
extra de excep. c. i. et ii. ubi dz
q si crimen qd obicitur crimen contin
git de qua agatur q tc ex eo pt
iudex punire Alias secus Intel
ligo autem istud crimen contingere cu
si respiciat illud idem factum de
quo principaliter agitur/ et easdem psonas
verbum testis dicit flm i has ca
supra me/ exceptio q e flius
testis Itez q produxisti flm
uisterz contra me exceptio q istz
e flm/ vel dico q feci adulteriu
te nolente Cum g° exceptio contingit
id de quo agitur/ et easdem psonas iu
dex pot punire vt hic/ secus si
diversas psonas contingeret vt
hic in x. extraneus Tunc em iudex
ex vigore eiusdem exceptionis no pos
set punire sz fateor q ex hac ag
mede inita posset i quirere iterum
et sup inquisicione punire ex no
uo processu hita observacione Al
terius quo pro declaracione glo. vtrum
exceptio proposita sup eodem facto
tollatur accusacio sup eodem facto
Similiter ista quo pot intelligi tripl
Vno modo vtrum exceptio tollat accu
sacionem pendente iudicio/ et hic
puto q non/ sicut inquisicio no
tollit accusacionem vt dicit i. l. si ma
ritus i si. Ita nec exceptio vt
ibi dicam/ facit. l. sz si ante e.
de excep. et qd ibi no/ So pot
intelligi vtrum excep. tollat accu. ex

postq absolucio secuta e sup excep.
ad quod Ro vt dicam in l. cu
obiis. e. de excep. rei iudicate. Ali
quantulum tango i s. duo sunt
Tercio mo pot intelligi utrum
exceptio tollat accusacionem postq
obtentum est sup exceptione/ et
hic/ dico q sup exceptione potest
obtineri ii. mo. Vno mo q ac
tor simplr repellatur et isto casu
non preiudicat in actione/ qm ad
aliu finem tendit/ na sic cilis
et crimalis no tollitur excep. res
pam una aliam no i pedit vt
l. v. C. qui accu. ac. pu. cu/ qnz
e secuta victoria sup exceptione
q2 punitus e actor/ tc glo vi
detur q exceptio no tollat ac
cusacionem vt hic/ et. l. nullum cau
finem. C. de testi. Sz glo ubi rep
hendit ab doctoribus/ et bn Cu em
ista sint duo iudicia ad vidend
tendencia. Vnu indistincte tolli
aliud no Attento utrum sit plus
in uno q in alio vt. l. pretor. s. i.
e. de in iuriis Circa predicta ta
guntur multa q faciunt ad hoc ex
de pugna cano. x. pe Qrio
vtrum qn opponitur crimen p modum
exceptionis vtrum debeat poni locus
et similia Dic i. l. i. e. de excep.
Item An i exceptione criminis debeat
quis se in scribere dixi in l. si
cui i pri. e. de accusacio/

Si simul No. hic q
id qd dicit
e. de accusacio/ q pluribus simul
concurrentibus pretor elegit ydoneore
dz intelligi pluribus venientibus an
nomen rei receptum i ter reos
vt hic in x. in textu/ et i x. sz
et quociens Item i. l. si plures
dicitur q iudex ex ca pfert vnu
alteri certe ca ponitur hic q si
respicit vnum colludere vel esse
infamem pfert alium/ Et ex hoc
dico q si propinquior accusat ora
sores simplr alius accusat illos
adiecta aliqua qualitate p qua pu
niuntur magis tc iudex pot pferre
ulteriorem propinquiori si appz iu
dici illam qualitatem ee veram Jt
no. q si accusor a plibus ego hco
exceptionem sine dubio vt no pos
sum accusari pluries de eodem crimine
vt. l. si cui s. hiisdem. e. de ac
cusacio et. l. qui de crimine. C. de
accusaci. Sz nunquid prius accusator
pot dicere/ posterior accusator no dz ad
mitti Sz certe hic videtur tex q
sic vt hic ibi igitur pot te dicat la
cius. J. l. priori. Item dicit hic
probacione insistere Qrio q
liter probatur adulterium Ro no
pot probari directo alia rone q2 si
vides duos in camera vel i lecto
nescires tunc quid faceret. sz dico
q probatur ex presumpcionibus vt in. c.
p. extra de testi. de presumpcio. c. lus
et. c. tacio loco Teneas mea pdicta.

Si maritus Ad eiu
dencia
huius. l. debes scire q
glo dicat hac eadem. l. g
. l. s. que sint tpa accu
adulterii. No. pu. huius l.
ad materia q qn duo pnt admitti
ad ad. donec unus pcaulperit/ vrgz
cedant tpra. et sic facit ad materiam

l. eu qui. et l. contra maiores. l. de
inof. testa. q anteq tuaz actoez i
tentare incipiat ex utraqz cur
runt tpa fiat eaa ad qoni/ duobz
sunt concesse litte de pbenda vacan
quam infra mensem duxerit ac
ceptanda. A quo tpe incipiat i
mensis/ facit ad hoc C q adm
ad bono pos. l. fi nam debemus
sic distinguere aut admittur
ordie successiuo et loqtur dca
l. fi. aut admittit pariter. lz locus
sit comparacoi et hz locu l. ista.
non hetis hic alia.

Si aut extraneus

Hic est notabilis tex Aduerte i i
f. no. duo. po q admittit maritus
superueniens pendente processu sup
accusac inchoata ab extraneo.
S'o. no. q etiam maritus sup
ueniens post absoluccoem sententiaz
admittit racio qr suaz i iuria p
sequitur. ideo sufficiat si dixerit
se ignorasse de po. pcessu lz de f
iusticio no doceat lz probat hoc
textu/ et dixi i. l. sicut ff. huisdm
ti. de accusacio Offo ti. de se
pulch. vio. Ro ibi reus accusatus
fuit condempnatus i po iudicio et
condempnatus soluit/ no alis si ue
q psequitur suaz vel suoru iniuria
repelli ne de eodem delicto bis pu
niatur l Hic vero in pmo iudicio
fuit absolutus Ulteri i ta
. l. indicatur p dy. ad qoez q i cho
ata inquisicione superueniente accu
satore an lata snam cesset iq
sicio/ istud tenet dy. i. c. actu le
gitime extra de regu. iur. li. vi.
et ita etiaz hz gdaz hic p eu Alij
hz p dy i. l. in prouinciali ti. de
ope. no. nuncia. qdaz hz p eu i. l. pe.
ti. de suspec. tu C y. C. de accusa
in. l. eaqdez i fi. vide tene cum
pa ro e ista qn auxiliu e extor
dinarium introductum ca adiuuandi
ordinarium l mi p aliud no colli
vt. l. i. ff. p hanc ti. de rei vendi.
lz istud est huiusmoi. gl. tc Ro.
et dico q illo cum ordinarium
no collit extraordinarium quantu
ad originez lz qtu ad execucoez
secus. ff. Differt enim auxiliu or
dinarium. hoc appet ex notis i. l.
cu in fio. ti. de in iusto rup. ir. tes.
. Scda ro quam poit cy est talis
qn sunt duo auxilia q tendunt ad
eundez effectu non refert qualiter
fiat vt. l. gallus ff. si eius ti. de
libe. a posthu. et. l. cum filius ti.
de v. ob. Ro dico/ q accusacio et
inquisicio no tendunt ad eundez ef
fectum scdm opi mltor q dicut q
p inqsicoem no infamatur dap q
scdm aliaz opi. illor qui dicunt q
dapnatus p inqsicoz i famat sic
dampnatus p accusacoem Ro vt
statim prox dicam. Tercia ro e
qr. l. magis considerat de iudice q de
parte gl. tc/ Sz ad istam roem
Ro q vbi e accusator erit hoc
plus qr erit accusator et erit etia
iudex qui pot defectum accusac sup
lere vt. l. y. C. de abolici Ita i
pcedenti roe videtur dicendu q no te
dunt ad eundez effcm. Tu heas hic
plus. s. accusatorem et iudicez/ et sic
roes. Cy. no ob. dy Certo pro
st mltr vt dicendu sic Siquidez
inquisicio est inchoata ad peticoz

accusatoris superuenient vel ad eius
instigacoem. Vel est inchoata
accusatore negligente et retar
dante. et tunc non admittitur accu
sator superueniens ar. huius l. et
ti. e. l. y. i fine ad hoc facit q no.
in Spec. de inquisic. ff. pe. et fi.
Si vero ista non pnt opponi accu
satori superuenienti siquidez accu
sator superueniens psequitur sua
iniuriaz pfertur vt hoc ff. et. l.
si cu ff. huisdem ti. de accusacio.
nisi iudex videat q accusator sup
ueniat ca transigendi vel colluden
di sup crimie vt ti. l. pxi. Si no
suam iniuriaz no psequitur te silen
dio accusatorez ce pferendu pen
dente iudicio p illaz rocin. sup
ueniente ordinario auxilio cessat
extraordi. ut. l. i prouinciali ti. de ope
. no. nuncia/ et qd p dy no. i c. ac
tum legittime extra de regul
iur. li. vi. nisi et hic appareret in
dicia accusatorem uenire animo col
ludendi uel transigendi ut ti. l. pr
et ideo putarem in istis casibz q iu
dex licite posset de hoc interrogare
accusatorez an intendat illi accusacoi
terminare q est forte lz statuta
terrarum/ et si hoc reperit no admittit:
vt ti. l. proxia. ff. Predicta vera
de iure cor/ lz qn p formam statu
tor quarumdaz ciuitatu inquisicio sit
auxilium ordi. qr indistincte pmittit
iudici inquirere etiaz no existentib
illis causis quas dixi i. l. y.
ff. si pcs ti. e. te dicerem accusatorez
superuenientez no tollere inqsicoez
pcedentez sic nec alia accusacoez legitie
institutaz Quero reus potest
absolutus obicere ista excepcoez
non pcedat sup excepcoe qr sup
uenit accusator vt hac. l. et l. sicut
ff. huisdem ti. de accusacio Sz an
poterit opponere eam accusator cuius
vt q sic sup. l. pxi Certe no vt
dubium qn iudex volet admittere
sup accusacoe lz vt qo sit dubia
pone inquisic/ fieri a capitanio
accusacoem porrigi coram ptitate
vni ptitas admittit accusatore vtrum
ille accusator possit oppone cora
capitanio ne pcedat sup iqsicoe
videtur q no qr sua no interfit
cu sup accusac no admittatur Co
trarium puto/ nam si capitaneus pun
illu reu puniret te obstaret illa
accusatori excepcio rei iudicata vt
. l. sepul. q. de sepul. vio et accusator
ex sua accusacoe no posset reportare
snam ideo sua i terest Idez puto
in iudice q iudex ipe coram quo
pposita e accusacio pot oppone alii
iudici inquirenti. ne pcedatur
sup inquisic/ qm illa ca pendet
coram eo Interest enim sua vt de
fendat sua iurisdictoem ut. l. i. ti.
siquis ius dice no ob/ facit c. si
dubio extra de of. ordi.

Iacet uxoras

Querit glo que e pena
adulterij Certe pena
adulterii est C. e. l. qua
uis i auctent ibi posita q e vni
scdm iura noua lz scdm iura antiq
alia pena erat vt. l. siquis vi
duam ff. de qomb. Item quo q
pena est stupri et que incestus
et que lenocinij/ dic ut i glo.

Si filius

Ro. gl. in
hac. l. casu

contra glo q est in .l. fi. §. necessitatem C. de bonis que lib. q in publicis accusationibus filius admittitur sine consensu patris vt hic et in .l. ple. §. si filius. C. de his qui ut in digni. et hoc tenz dy. q in his que publici iuris sunt no auctoritas patria prestatur vt .l. namque ff. ad trebelli. Spec variat/ na in ti. de accusatio. videtur tenere istud idem in ti. de accusatore videtur tene istud q(ui) [illegible] et illi qui dicunt contra dicunt q hec .l. corrigitur vt hic/ tangitur p glo. fin. vnam opinionem. Verius est q iste §. non corrigitur. nam tunc est verum q patris consensus requiritur cum agitur de rebus in quibus pri contra vsufructus/ alias secus vt no in dicto §. necessitate secundum vnam et veram opi. p qua est hodie tenetur i. c. fi. ex. de iudiciis.

Maritus

Maritus Quid si in quo est dictum/ qui ea causa non cedit in iudicio ic/ Ratio quia suam iniuriam prosequitur. g. e. i. c. l. hoc accusare. §. 1. de accusac. Eo. Io vtrum ex eadem causa eodem libello possunt accusari plures glo hic videtur tenere q no/ sed dicit q requirit plures libelli. hoc etiam tenz .j. l. proxi. i fi. Contrarium est verum vt no glo. C. si reus vel accu. mor. fu. l. i. et probatur .j. l. xxi. i fi. et .l. vim passam §. fi. .j. e./ et hoc tenet dy p rationem arguendo de contractibus ad delictum vt .l. omnes C. de iudiciis et i auc. vt omnes obe. iudi. provin. §. et hec considerantes et .l. y. §. fi. ff. de custo. reo. Sed in contractibus videmus q plures obligati eadem obliga. possunt conueniri eodem libello vt i auc. de duobus reis. §. si aut/ et. C. de duobus reis auct. ibi posita/ ergo idem i delicto/ et hoc dixi i .l. hoc accusare. §. i. ff. de accusatio.

Qui pupillam

Qui pupillam nota tex. ibi desponsatam ut destinatam ic. facit ad statutum quod dicit q mulier dotata non succedat/ quod intelligitur de dotata a patre vel si est tradita nuptui vel desponsata vel destinata secundum certam dotem/ vel si dos est constituta in testamento vt hic/ pro hoc facit .l. cum in plures §. i. ff. de ad.

Incesti

Incesti Et dicit simul intelligere eodem libello vt dixi. ff. l. proxima in fine.

Qui domum

Qui domum no q dicitur in fine q appellatione domus comprehenditur habitatio quod facit ad statutum quod dicit/ si fecerit insultum ad domum ic. quod intelligitur siue sit propria siue sit conducta vt hic/ et .l. cor. §. domus. ff. de iniuriis et insti. de iniuriis. §. domum barth.

Etsi alio

Etsi alio Sed si no. causam casuum istum et facit ar ad q. q si aliquis tractauit hic et ordinauit q aliquis interficeretur qui postea interfectus fuit florentie q de isto tractatu et ordinatione potest puniri hic et intellige q punitur de ordinatione et tractatu alias aliter q in mente sua q sola cogitatio non punitur .l. Hic autem specialiter in mandatore venit puniatur in loco mandati vel delicti/ dicit in .l. non solum §. si mandato ff. de iniuriis/ Sunt predicta vera in eo qui ordinauit cum aliquo vt ab alio quis occideretur. Sed si ipse ordinauit hic q occideret alium ipse met et alibi occidit q pena tenetur/ ipso sequente homicidio sit extincta vt .l. illud i fi. ff. ad .l. aquili. et ar. eius quod dicimus de insultu percussione secuta vt .l. qui de crimine/ et ibi no. C. de accusacio Sed pot videri/ et no male q istud est verum si de homicidio esset punitus et condempnatus/ vel posset puniri et condempnari. Sed si esset commissum in loco homicidii prescripti itaque q ex homicidio pena non potest habere effectum/ et satis probabiliter potest dici q extincta statu remaneret puniendus tunc enim principale extinguit accessorium qui principalis habet effectum. Inde alias secus vt .l. heres a debitore §. si seruus ff. de fideiussore. No. tu no q ille qui prestat domum aliquibus ut comode possit loqui de maleficio committendo videtur dare auxilium et fauorem ad illud maleficium committendum ut hic quod tene

Mulier

Mulier Que tu commenti glo utrum propter hoc eximatur pena adulterii propter quod est publica meretrix vel lena in nupta/ dicit q non sed eximatur pena stupri/ dicit .j. e. si vx. bar.

Miles

Miles Eaque Ver istum §. dicitur quod q receptio inter reos sit aliter q per lit. contest. quam absens inter reos pot recipi ut hic/ de hoc dic ut dixi i .l. is qui reus. ff. de public. iudic.

Socer

Socer Ipso et vide q isti .l. nullam recipiat dubitationem. nam qui semel destitit iterum accusare non potest vt ff. e. .l. y. §. i. So. fateor q sed hic non dedit libellum et .l. loquitur qui dedit libellum in quo dicebat se velle accusare in fu. non q accusaret/ modo ita dicit dy. Voluerit dicit hic q maritus non inique repellitur. Eo aque repelli dicat glo q repellitur ab accusando si hic lecturus no q ab accusando repellitur non solum qui destitit ab accusatione sed ille q destitit ab illa professione qua est professus se accusaturum quod est no. An autem qui destitit ante litem contestatam incidat in turpilliana/ q tangitur hic et dy/ dicam in .l. etiam senatus. §. qui pp. .j. ad turpilli Jt pot intelligi q hic dicitur non inique repellitur .s. a petitione dotis/ et hoc videtur contra i tex. et hoc est verum/ quia in vna accusat et se in se habet dotem non lucratur vt in auct. vt liceat matri et aue. §. quia vero plurimas coll. ix. et no. i .l. consensu C. de re iudicata. Quidam No. q dies quibus quis est in custodia non computantur Et hoc ideo est verum q ista causa propter procurando potestate agitari alias secus ut .l. pap. exuli ff. de mu. no et quod habuist no. in .l. is.

qui rei s. C. de pub. iudici. Barth.

Sexaginta ibi quin de cer-
te plano q3 Oppo glo. C. si
quis in ius voca. non ie. l. i.
§. si dicat glo speciale hic. et
sic no. casum mirabile q libellus pot dari die feriata quod
intelligunt docto. ee veru etiam
in causi ut no. in Spec. de ferijs
§. sequitur. v. ij. ibi. item libel
lus &c. ad hoc facit C. de ferijs
l. i. Et per hoc ego semel ha
bui de facto cum causa erat agi
tata die feriata pronunciatum
fuit processum ee nullum usque
ad datoem libelli no teneretur
Item plus dico q sicut libel
lus pot dari die feriata vt. l.
no. dy ff. de regu. iuris. Ita ad p
ponendas exceptoes no pot dari
die feriata. Ulterius fi-
lius. §. all. dy. ad que3 Maritus
dedit uxore3 in testo tutricem
filius suus postea cassauit illa
illa pticula. utrum uxor possit
admitti ad tutela tamque legitima
hic videtur q sic. nam l3 exclu
datur a testamentaria tutela tn
remanet illud ius. ff. q sit
legitima ar. huius tex. et all. etiam
l. v. §. quib3. C. de successio. edicto.
contrarium determinat p. l. sacr.
opp. §. i. C. de cura. da. ab his. et. l.
cum his. §. cum lis de transacti.
et. C. quando rex. agi. no datur.
l. i. ff. de excepto. ego puto dy
dicere veritatem si facto illa p
ticulam cassauit volens i testat.
decedere quantum ad illam pticla3
s. quantum ad tutelam illa3 tunc
secus ar. l. cancellauerat. C. de
his que in test. delentur. Et quid
in dubio collige ex ibi notat.

Queritur istam. l.
inducit dy. ad quem. hos satis
q si aes contraxerit spon
salia uel matrimonium
cu minore. xij. an. ea pubescente
tacite matrimonium confirmat.
vt. l. si uxor. §. si minor. ff. C.
Sed pone q sponsus. anteq puella
pficeret xij. an. duxit aliam q e
mortua. queritur an illa puella
pubescente matrimonium conualescat
dy. q no. q2 illud e veru3 si sp
ae primi matrimonij no fuit finita
pro quo facit q no. C. de codicio.
ob cau. l. q seruus. Sed p s̄m ma
trimonium fuit spes primi mrimonij
finita. ergo numquam reconualescat vt
l. qui res. §. aream. C. de solutio.
ita determinat dy. Oppo. C.
Defuncto de ventre
in pos. mitten. l. ampele. Ro. vt
plene no. C. de falsis. l. i. et C.
de Carbo. edicto. l. i. §. pretio.
Volente Uxor no
repudia
ta non pot de adulterio accusari
h. d. Oppo ff. C. l. viij. pns
sam §. nupta. So. ut ibi So.
oppo C. e. l. quamuis Claudius dicunt
q ista p illa corrigitur. Alij di
cunt q ibi loquitur maritus prouie
Quidam alij dicunt q illa fm
istam dz intelligi. hoc e post
matrimonium solutum. et quod
ibi dicit connubia dz intelligi
so contractum. tene quia vis. Ite
oppo. in aucten. ut licet matri &

aucte. §. q2 vero primas posita. C. e.
aucten. nouo iure. dicit glo q p
illam auctenticam corrigitur ista. l.
q etiam constante matrimonio
potest de adulterio accusari vt ibi
Licet ea Adulteria dicit
so mulieris non
potest accusari nisi prius quis
de adulterio. hoc dicit.
Mulier ij. hic est. §. sa
tis vero fama
excusat a dolo. nisi habuerit or
iginem ab eo qui p famam se u
ult excusare. h. dicit. Ro. ex
hoc §. q fama publica excusat
que3 a dolo. pro hoc facit. l. i. C.
de arbitr. et q ibi no. et ad. l.
fam. de pla. l. si plagij. Tn ad
hoc ut fama hic que excuset. vi
requirere hec. l. duo. primo q fa
ma ista fuit longo tpe ut hic. ibi
longo tpe &c. et glo dicit in x ul
in xx. an. Hoc aut quanto tpe
debeat durare fama dicit ff. de
condic. l. de morte. §. cetinenta ce
ciqi vobis anno C. l. labeo de
suppel. le. Tn quantum ad pronun
spectat. quanto tpe mulier debeat
expectare virum dic plene. C.
de repudi. aucten. sed hodie. So
videtur §. qr ad famam q no sit
fama procurata seu imissa ab
alijs psonis fide dignis vt hic di
cit. dictum i dicto. §. tormenta.
Reum Non videtur in
culpa qui dimi
tit eam quam quam retinere
non potest ut hic Induat dyn.
hic. §. ad quem Quidam relinquit
fratrib. pdicatoribus centum si eum
sepeliret i tali loco in ecclesia. ille
occidit se ipsum. uel e reptus exco
icatus. ita q no pot sepeliri in
sacro. an fres debeant hre legatum.
l3 ibi eum no sepeliant deter
minauit dy q sic. cum facto deficien
et eius culpa hoc accidit ut
hic. Ite ob q no e impleta co
dicio sub qua legatum e relictum
q2 illa e condicio impossibilis q legata
tum no viciat vt. l. obtinuit. C.
de condi. et demon.

Hec verba Hec e sol
lemnis. l. Ro. q hic dicit lra. hec
uerba ptinent ad eum
qui suasit et sic innuit
q ille qui suasit mandauit fieri
tenetur ex ppia verborum sigfice
no ex interpretatoe. Contra hoc
ergo oppo de. l. i. §. deiecisse de vi et
vi arma. ubi dicit q ex. interpretatoe
tenetur ille qui fieri fecit. So. ista est
q qns verba legis sunt scripta i tem
tus p ppam sigfiacoem ophenditur
etiam eum qui fieri fecit ut hic
dicit em adulterium stuprum ve
factum iudex no inpunitum relinquit
et sic. l. respicit finem. et factum pu
nitur Et qnq verba legis sunt scrip
ta in psonis rbi gra si quis vi
fecerit tunc ille qui vim facit
fieri no ppe facit Sed ex interptacoe
vt. l. i. §. deiecisse. C. de vi et
vi ar. Hanc distinctoem facit tex
in l. aut qui. §. si. C. q vi aut
clam Jaco. de Are. tetigit i. hoc
i. l. si prius §. amouisse. C. de ac
quir. hered. Item no hunc tex
in eo q dicit si iussit. et sic i
nuit q suasio facta etiam ei q
erit aliae. frustra uetat puien
dum. quod dicit i. l. no solum §. si
mandato. C. de iniurijs.

Siuior Circa primum
in suum Ro.

q accessus ad concubina alteriꝰ
est punibilis qn illa concubina
est talis que nomen matrone
hꝫ ē honeste mulieris nō per
debat vt qz erat concubina pa
tri sui/alias ē coitus impunitus
sicut in alia meretrice/nisi po
nas q violēter fuisset factus co
itus ¶ Querit glo vtrū isto
casu patronꝰ possit accusare de ad
ulterio vel de stupro/quidā dicūt de
adulterio/alij de stupro Et hoc
puto verū qz adulteriuz pprie co
mittitur in nuptam vt .l. inter
liberos .ſ. i .ff. e. ¶ Uenio ad
sm̄ rusum/dicitur hic mulier
siue iusta siue iniusta ¶ Q
ro qualiter intelligitur de iniustā in
iusta . glo hic dat tres expositiões
et quelibet ē bona Tamen aduer
te qz sm̄ terciam expositiōem sꝫ
quaz exponit iniusta .i. nō legit
timaz . dic q nō posset accusare iu
re mariti sꝫ iure extranei vt .j. prox
.ſ. ¶ Uenio ad terciū rusum
dicit hic q vir qui hꝫ vxorem
qui fuit vulgaris pot accusare
de adulterio Contra C e .l. q
adulterium/et .l. si ea . Glo . dat
tres solutiões . vna q ibi nō erat
vxor/et ista aliter tenetur ibi Aliaz
solutiōz ponit hic . et hec plus plꝫ
et multi doctores tenent ipsam q ibi
loquitur in ea/q lꝫ eēt vxor/tn̄
constante matrimonio erat meretrix .
l. hic vero legitur ī ea q lꝫ fuit
meretrix tn̄ facto matrimonio incipit
eē bona mulier ut hic ¶ Uł
no . ex hoc tex in fine q illa que
semel fuit vulgaris si postea
stat nupta sine viro . accessus
ad eā ē impunitus sm̄ hoc re
manet impunitum . delictum ¶ Al
d quod oppo glo de .l. ita vulne
ratus .ff. ad .l. aquili Ro . ppter
vilitatem vite delictum hic habetur
pro non/delicto sm̄ bartholū

¶ **Omnis** No q dicit
neqꝫ ppter adiid
qd plures dixi/nā plures ī iustio
dr̄ remisit omne ius qd habeat
et habere sperat Quid ē dictum
sperat Certe ppter pprie dicitur ex aliq c
cā de pn̄ti vel que habeat dependen
ciaz de pn̄ti Sic hic sperat matrim
dicitur qn̄ sponsalia sunt contracta de
pn̄ti secus si nō essent contracta
sponsalia/nā tunc nō dicitur sperat
matrimoniū ut j . e .l. si q vxo .
p hoc .l. q seruus .ff. de cdicc
ob cām . pro hoc optime ī .l. i .
.ſ. i .ff. de stat . vnde illa vba
remittit omē ius quod habet
vel habere sperat deberet intelligi
habere sperat .ſ. ex cā de pn̄ti qd
tene menti . et hoc plures consulu

¶ **Sed et si ea** No
q qn̄
accusas aliquez de adulterio ad
hoc sufficit te probare q illa mu
lier habebatur et tractabatur
ut uxor . Non enī requiritur
q sit uxor vere/et hoc qn̄ accusas
iure extranei/sꝫ si vis accusare
iure mariti oportet te probare
q vere sit uxor/alias nō potes
accusare iure mariti jta dic iste tex
quez tene menti . Tamē aduerte
eo ipso q probas q ipsa habebatur
et tractabatur vt vxor presumit
vxor . ut .l. in xl̄ .ff. de ritu nup
et .l. concubinatꝰ .ff. de concubi .
Si q° ex alia pte .ſ. ex pte rei accusati

fieret probacio ad probandū q illa
non poterat esse vxor . non rele
uat qn̄ non condempnare . de adul
terio sed dꝫ probare q nō amari
bat . nec habebatur vt vxor/et
hoc probato reus absoluetur . In
sciās facere articulos tā ad pro
bandum adulterium q̄ ad defen
sionem . Tene menti

¶ **Iudex** vides ergo q excep
cio lenocinij a
grauat maritum non mulierem
releuet . quod ē verum post nomē
rei receptū inter reos vt vidistis
.ff. e .l. ij .ſ. si publico an nomē
vero receptum inter reos dico q
excepcio lenocinij repellit mari
tuz ab accusando . non tn̄ mulierē
liberat vt videbitis .j .l. proxima
.ſ. i . et .l. si maritꝰ .ſ. p̄ sup̄ .j . e . et
ibi dicam/bartholus

¶ **Si quis uxor** Ex
isto
.ſ. no . q ad hoc vt q̄s accusaret
iure mariti oportꝫ q tpe adulterij
commissi eēt maritus/et io sic debet
poni in libelli q tpe adulterij cōmissi
erat uxor eius ¶ Sed no q co
firmacio sequens nō operatur vt de
tpe antecedenti posset accusare Contra
hoc facit .l. si quis plane Sꝫ Ro
ibi loquitur de ea que ab hostibus
ē reuersa/et sic fictio postliminij
fingit eam retro fuisse in ciuitate
sꝫ in istis terminis casibꝫ p̄missis loquitur
qn̄ fictio nō vendicat sibi locū
Contra hoc oppo . et nō vidi bn̄ dc̄
. nam qn̄ concubina nupsit amas
sio retro fingitur fuisse vxor et
filij legitimantur ut ī stā . de nupcij
ī fi . et .l. pe . et aūt . licet ia
. So . hic trahitur retro quo ad le
gitimacōem liberorum . nō quo ad a
¶ Item oppo ad .x̄ . i . in filia Rati
habicio sequens retrotrahitur vt . C
ad macedo .l. si/g° filius consensu
debeat retro trahi Ro illa regula
q ratihabicio retrotrahatur loquitur
in hijs q̄ suo noīe gesta sunt Sꝫ
hic matrimonium contractuz p filia no
mine patris contractū nō fuit
. vnde illa regula q ratihabicio
retrotrahatur ad hunc casum nō
porrigitur . vel aliter ratihabicio
retrotrahitur Uerū ē existētibꝫ
rebus integris Secus si alia
mutacio superuenit ar .l. bonū
.ff. rem ra ha Et hoc indicat
dy . in arguē ad q . Si as fe
cit pacem pro se/et suis cōplicibꝫ
fuit confessus anq̄ ratificaret
q ratihabicio sequens nō potest
ad delictuz cōmissū ante ratihabiciōz
. hoc nō extenuando modo ¶ Ultˀ
volo te scire vnū Aliquis vult
accusare aliquez q p vi cognouit
quādaz mulierez/qualiter dꝫ
vba concipere . vidi quosdā q sic
dixerunt q cognouit talez violēter
Certe nō bene dicunt qz verbū
violēter pot intelligi actiue et
passiue . Nā pot intelligi q fecit
violenter/uel qz fecit vim illi
vel qz fuit passus vim ab ea/nā
ista noīa verbalia pn̄t intelligi
actiue et passiue vt .l. filius
.ff. de testamen . et .l. ij . et ibi
no .ff. de duobꝫ reis j dez si di
ceret Cognouit talez p violēcaz
ideo dꝫ dicere in libello expres
se q talis cognouit talez pas
sā ab eo vim ī committendo adultn
vt dr hic .l. vi passā .j . e //

Si minor illa q̄ est
minor vij. annis excusando se
nec maritum. in etate legitima incipit
eē uxor. Quod intellige nisi spe̅
sponsaliorū eēt soluta ut dixi. ff.
. e. l. miles § quesitum. ꝫ lo tex
in fi. ubi adolevit etc̄ rē/ bartho/

Idem dicendum
ꝫ lo tex ibi sed cum accusat rē/

Is cuius opere.
no glo q̄ isti mandato
res istarum pactionū il
licitarum tenentur eadem
pena qua tenentur ipsi facientes q̄d
tene menti

Si vir vide glo. q̄ lenocinium
mariti non excusat
mulierem. licet ista exceptio ma
ritum repellat ab accusando si
opponitur ante nomē rei receptum
inter reos Et ex hoc patet q̄ ista
exceptio ē dilatoria nō peremptoria
licet glo dicat contrarium ꝫ. l. pri
§ prescrip. et ibi dicam. Oppo

Iure mariti et vide
q̄ ille qui accusat iure mariti tenea
tur de calumpnia ut. C. e. l. quamus
et. l. iure mariti. et. l. auxilium
ff. de minoribꝫ. glo dat plures
so. breviter iuge p̄ma cū ultima
et erit vera. Aut accusat post lx.
dies et tunc tenetur de calumpnia ma
ritus q̄z nō accusat iure mariti
sꝫ iure extranei ut. l. miles § lx. ff. e.
Aut accusat infra lx. dies et tunc nō
tenetur de calumpnia presumpta ut in
contrariis/ sꝫ de evidenti calup tene
tetur ut hic. Quero q̄d si plures
hēt p̄r et maritus/ dic ut i. g. a hn/

Si maritus
tene menti istud p̄n
q̄n duo habent equale
ius et est locus preveni
endi si unus est impeditus i
peditur socius. ita vides hic q̄ ē
notandum. Quid ergo dicemus in ca
inter ista potestas et capitaneus q̄z
habet equalem iurisdictionem i male
ficiis ē locus preventioni Itē i
qb̄z terris vidi ut pisis q̄ duo
dñi hn̄t iurisdictionem videlicet q̄ ille q̄
occupaverit ille sibi hēat cognitionē
de maleficiis. vacante g° officio potestatis
hic/ potest ne preoccupare capitaneus
hic vide tex q̄ nō cogitabitur tn̄

Legis iulie Aut ē ab
sens ca
rei p̄ et et in alia provincia/ aut in
eadem. p̄mo casu aut fuit absencia
procurata et sibi nō prodest alias
prodesset ut contra eum non procedatur
S°o. casu pot contra eū procedi ut ab
hic dicitur/ et hec ē una de allegationibus
que possent fieri p̄ excusatorem
ut dixi i. l. pe. § ad crimen. ff.
de publi. iudi. Item no in hac. l.
aliud ē quē absentem eē/ aliud
vice absentis haberi ut hic/ et aliud
est meretrix/ aliud haberi loco me
tricis ut. l. meretricem. j. de v. sig.
et aliud ē remissio/ et aliud vi
ce remissi haberi ut. l. pretor § i.
ff. de ope no nuncia. et hoc facit
ad qōnem q̄ aliud ē civē eē aliud
aliud loco civis haberi. Ad
verte q̄z in hiis q̄ sunt facti vere
aliud ē tale eē aliud haberi
pro tali ut hic. aliud ē eē absentē
aliud haberi pro absente ut hic

dicit. **Non** enim posset facere lex q̄
ille qui est p̄ns eēt vere absens
sꝫ pot facere q̄ habeatur pro absente
ut. l. in libello. § facte j. de capti.
et postli. re/ sꝫ in hiis q̄ sunt iur
idem ē eē tale vel haberi pro tali
nisi ratione contrarietatis aliud di
citur. circa quod vide dicat sta
tutum q̄ filia nupta in oībꝫ ha
beatur ut sui iuris q̄z statutū
pot hoc facere ut in auctentica constō
que de dignita p totam constōem
et in auctentica sꝫ ep̄alis digitas
. C. de epis et cle Et idem dico in
omibꝫ q̄ sunt iuris n. l. dicat q̄
factum non habeatur pro nō fco
q̄z vere nō ē factum quo ad id
quod iuris ē/ q̄z obligatio nō na
scitur ut. l. nō dubium C. de le
gibus/ sꝫ si ex eo resultaret con
trarietas tc̄ ē aliud eē tale. vel ad.
haberi pro tali ex̄m filiusfam.
i castrensi peculio hr̄ ut p̄rfa ut
l. ij. ff. ad macedo/ nō ē vere
p̄rfami. q̄z nō pot eē pro pte pr
fa. pro pte filiusfa q̄z sic resulta
ret contrarietas q̄d eē nō dꝫ ut. l.
si pariter i fi. ff. de libe ca. hoc
dico plenius i. l. si is qui pro
emptore. ff. de usu. Ad propositū
si statutum huius civitatis dicat
q̄ aliquis habeatur pro cive quid
importent ista verba l hic est
videndū duo/ p̄mo an ex hoc ille
sit vere civis et ex precedentibus
pot colligi et dixi plene i. l. si
is qui pro emptore/ sꝫ nunc nō ex
animo. Sed° ē videndū. posito
q̄ nō eēt vere civis/ quid importet
hri p civē Dic o in hiis q̄ civitas
ista posset concedere civibꝫ habetur
pro cive. et tractabitur ut civis
sꝫ in hiis que habent cives istius
civitatis aliunde q̄ ex concessione
civitatis videlicet ex rescripto prin
cipis ut pape tunc non habetur n.
tractatur pro cive Hoc probo p
. l. codicill. § fi. ff. de le. ij. ubi
dixit testator q̄ volebat voluntate
sua haberi pro legato fctā illa v
ba importat in hiis que pot testator
s. ut valeat iure codicill. non
aut importat q̄ sollemnitas testamenti
videatur dimissa q̄ veniebat auctoritate
legis ut. l. nemo pot. ff. de le. i.
ideo cum civitas ista hēat privi
legium a summo pontifice ut cives
huius civitatis nō possint trahi
ad iudicem extra civitatem istud
privilegium nō trahitur ad cives sub
ditos q̄z cives habentur p civibꝫ
huius civitatis/ sꝫ hꝫ locum tantū
in veris civibꝫ huius civitatis.

Si negaverit Iste
habet duas le. principales p̄ma
in eo qui renunciavit ante accusatiōem
propositam/ Secunda in eo qui renunci
avit post accusationem propositam
Oppo. dicit hic q̄ ille qui ne
gavit nō accusatur postea/ et sic
innuit q̄ pactio de nō accusando
de adulterio valeat Contra i. l.
transigere. C. de transact. di
cit glo. hic nō fuit transactio
nec pactum sed fuit quedam illi
cita repudiatio et ē ratio q̄z
repudiando actor videtur dicere
se non hr̄e ius ut. l. si cadusari

C. de fide instru. quod non sit p
transactio Videte dn̄i ista so
non placet michi. nā ista rō bn̄
concluderet inter remissacōem et
transactōem sȝ in pacto simplici
est eadem racio que in remissacōe
paciscēdo sine pecunia reus nō
videtur crimen cōfiteri vt. l. fur
ti. §. si pact'. ff. de his qui no i
fam. sȝ l. trāsigere dicit trāsi
gere uel pacisci et sic loq' de p
acto simplici et de transact. Q
uid ergo dicemus/dico pro ut. l. ita
intelligr' in eo qui negauit post
accusacōem ppositam Rō q' hic nō
auditur/eo q' desistendo ē in
famis ut. l. qui destitit. ff. ad
turpillia et. l. ij. §. i. ff. e. C
qui accusare n̄ pos. l. accusatis/cū
dic' tamen nichil valuit vt. l.
transigere. vnde nō ob. illa. l.
sȝ prout hec. l. intelligit' ī eo q
destitit ante accusacōz ppositam
Rō. ut diximus ī/ proximo q̄tro
Oppo. de. l. iiij. §. si is. ff. de
sepul vio Sō plures dantur
vna est q' ibi distulit. hic aūo de
stitit ista ē bona in se. Vel alit'
hec intelligitur sm̄ illaz q' nō
auditur. §. si est ab illo pueni
et hoc intelligēdo q' dixit se no
lle agere ante accusacōm ppositam
/et sm̄ hoc nō ob. l. trāsigere Alij
vt Jo. dicūt sp̄ale in cīmīe adl'tij
vt qui dixit nolle se agē de ce
tero nō audiatur Hac opiōz
puto uerum. probatur p casum
. l. miles §. socer. ff. e. Itez ptr
p rōem. Ille eni qui negligit
vindictā domine sue quodāmō
ī cīmīe lenocinij incidit ut ha
bui(st)is in. l. ij. §. ij. ff. e. Sedm
hoc videt' ad. l. trāsigere q' nō
valz trāsactio cum ille qui trā
sigit repellet' non ex uigore
transactōis sȝ q' ē suspectus
ī ista accusacōe Vlterius op
po. de. l. qui destitit. ff. ad turpil
Sō. illa. l. facit pro Item oppo
de. l. si quis libellus. C. de app
ellac. Rō ibi sunt iusta pena
hic īiusta. Eodēmō videtur
ad. l. nemini. ff. de collac. bo.
Viso iuris q̄ro de tribus
q̄onibȝ primo q̄ritur/utrū istud de
sistere seu remissare processu in
iam inchoato ipediat iudicez
psequi crimen sup eod' pcessu
Rō. aut ē crimen sup quo licz
trāsigere et tc̄ ipedit iudicez
prosequi crimē sup eodēz pro
cessu/et hic ē casus in. l. trā
sigere/et. l. fi. ff. de puaricac.
Si uero nō licet transige tūc
iudex sup eodem processu potest
crimē psequi vt. l. ij. C. de abolic
Sō q̄ro utrum istud desistē
seu remissare et transigere fa
ciat reū haberi pro cōfesso Rō
aut sunt casus in quibȝ licet
transigere et nō hetur p con
fesso reus ut. l. fi. ff. de puari
cac/et dicta. l. trāsigere Aut
sūt alij casus et tūc aut desistit
accusator accepta pecunia a reo et
hetur reus pro cōfesso alias se
cus ut. l. athlethas §. fi. et. l.
se. ff. de his qui no. i fa. Ter
cio eēt uidendū An istud desistē
seu remissare faciat incidere in
sc̄tm̄ in turpilli. desistentez Et
hic esset uidendum aut remissa
uit ante accusacōm ppositz/aut
post accusacōem. ante litez gtes
aut post litem contes. desistit/pō
casu nō incidit in turpillia. ut
. l. miles §. que post. ff. ad turpilli
Quarto est uidendum/utrū
ille qui desistit seu remissauit
admittatur aliterius accusandu
et hec ē vna materia ī q̄a distig'
Aut loqur' in casibus ī quibus
licet transigere et de cetero non
admittetur vt. l. transigere/aut
in casibȝ in quibȝ nō licet trāsige
et tūc aut remissauit anq' ac
cusacio pponeretur/aut post/pō
casu si quidez ē ab alio puentus
et non admittitur ad accusandū
iterūz ut. l. iij. al' iiij. §. si is de
sepul viola/si nō ē puentus
admittitur ad accusandū ut ibi
fallit in cīmīe adulterij ut hic
et probatur ī. l. miles §. socer
. ff. e. Sed cum qui desistit
post accusacōem ppositā tūc de cetero
non poterit accusare nō audit'
nō q' pactio illa de desistendo
valuerit sed repellitur pp' sus
picōem et pp' infamia vt. l. qui de
stitit. ff. ad turpilli/et. l. accus
. C. qui accu. non. pos. Vlteri'
quero. vtrum hoc sit uerū de
iure cōi/dic de hoc ut no/p Jnno
extra de coll'. c. ij. dic vt ibi

Lex iulia Minor nō
potest accusare
de adulterio. nisi de cōmisso ci al' amor.
uxore sua/et in eo de speciali ca
lupnia nō puniu'. h. d. Non in
pena pte q' minor xxv. annis
nō potest accusare de adulterio. et
ē sp̄ale in hoc crimine/alias de
ql'ibz crimine pōt accusare si ē
maior xx. an. vt. l. ij. et. l. qui
accusare/et ibi no. ff. de accusac
Sō hetis q' sua iniuria pse
quens nulla obicitur exceptio
Contra. ff. e. l. ē pn̄. vbi obicit'
ei. q' ē ingratus Cuius racōe dic
glo. q' due excepcōes. §. etatis
et lenocinij nō obiciuntur minori
sȝ cetere excepcōes sic Adūte
istud qd' glo dicit q' excep. le
nocinij nō obicit' minori/ē vrī
sicut nō obicitur maiori. §. post
nōie rei recepcī meret reos sed
eo casu quo pōt obici maiori pōt
minori obici q' ē doli capax/et
ī eo cadit delictū q' in hoc de
licto puenitur vt maior vt. l. ipu
berem. ff. de falsis et. l. auxilium
. ff. de minoribȝ. Pro decla
randa hac glo aduerte. q' dā sūt
excepcōes q' mere respiciunt psonaz
accusantis et iste nō opponitur ī
iniuriaz suaz psequenti. cuius ē hic.
fallit ī illa excepcōe. §. si ingrā
tus vt hac. l. in pn̄. Racio q' in
gratus pōt reo eē terribilis/et
eciā q' hoc rei p' a' puidicaret vt
. l. qui accusare. ff. de accusac. Queda
sūt excepcōes q' respiciunt ipm̄ delic
tum tantū vt excepc' pscripc'. vel
alia que delictū respiciat/et ista pōt
oppōni cuilz accusatori/ut dicit glo.
et bene Quedaz ē excepcio q' re
spiciat psonā accusatoris ī accusati
mixtiz vt qui filius vl' libertus
accusat prēm uel patronū. Vl' fu'

dumi. et iste exceptiões pnt obici sim.
q vidistis in l. hij. tamen ff. i. ff.
de accusatio. Si quitem vulteris sa
re in quibus casibus minor xxv.
annis tamq maior admittitur
in iudicio vide primo extra de resti
spolia. c. ex parte in glo sup vbo
iunior. ¶ Ultimo in ff. minorz
vide glo que incipit ff. sit ff. de
mino. l. iii. et ibi ar contra So
ut no. in l. iii. ff. minorem ff. de
minorib. bartholus.

¶ Dilatationes

Hic est textus ff. multum oppo.
c. sen rescin non pos l. peremtori
as glo dicit fateor hoc esse vim
in exceptoib. dilatoriis. In peptoie
vero possunt oppom usqz ad snam
sicut in ciuilib. hec e vna opio
Alij dicunt q in criminalib. pep
torie dz oppom qz ante nomen re
ceptu inter reos. hoc no placz
qz idez modus procedendi i crim
est sicut in ciuili ut. l. absente
ff. de penis. Iterum defensioes rei
requiritur quoqz post snam ut. l. i.
i fi. ff. de qoinbz. Multo mag
ante snam qz etiam appet qz in
criminali dantur plures dilac
q in ciuili ut. l. in pecuniarijs
ff. de feriis. Io tene prima So. Sz
contra hoc oppo. de l. ij. ff. si pp
ff. e. So dicit glo speale e i leno
cinio q exceptio lz sit peremptoria
tn post receptu nomen inter reos
non pot oppom. hoc no e bn dcz
qz exceptio lenocinij no e pep
toria qz p ea delictu no pimit
sz accusator ab accusando repellit
et sic tantu post receptu ut ff.
l. pxi. ff. i. et l. si uxor. ff. vxor.
iudex et sic no e pemptoria sz
dilatoria io dz oppom an nome
receptu inter reos ¶ Item oppo.
dixi eodem modo opponitur excep.
in criminalib. sicut in ciuili Cot
i ciuilib. exceptioes dilatorie
opponitur tantum an litez otes.
ut. l. excep. C. de probatio. et l.
fi. C. de exceptio. et l. pom pp. ff.
tuta ff. de procuratio. sz i criali
bz opponitur post litez contes. que
ad nomen. recipiendum iter reos
qd fit post litez otes. ut no. hic
et ff. e. l. ff. i. et l. absentem
ff. de penis et l. adulterium C.
e. et l. hoc accusare ff. i. ff. de ac
cusatio. go. appz q dilatorie op
ponitur post litez otes. Dy fa
tetur q hoc e plus i crimnali
bz q usqz quo recipitur nome
inter reos pnt exceptioes di
latorie opponi Videte ista qo
pendet ex illa qn dicatur nom
recepi inter reos de qua dixi
in l. is qui reus de pub iudi
nam tenendo opi. Dy ipe dicit
veritatem sz tenendo alia opi
quam tenui ibi dicitur idem ee
in crimalibus quod in ciuilib.
de hoc dixi ibi Io hic no insisto

¶ Si quis adulterium

Hic est textus ff. et bonus
casus et plures me fecit du
bitare. ¶ Oppo. ff. ad turpil
l. i. ff. accus. dicit glo. verum
est q nichil agit sz inde hz repete

abolitionem. de hoc dicam i l.
contra. sz quantum ad propositu
hoc speale puto in adulterio
q iste libello no procedit etiaz
si non opponatur. Sz in alijs
puto q si non opponatur p
cederet iudicium ut. l. si ac
cusatoribus et ibi no. C. de
accusatio. dixi ff. de accusatio
l. hoc accusare ff. i. Barthol.

Quamuis

Quamuis dudum de iure civili. l. sequitur primo point primi
dicitur. So circa illud
fecit v. qoes prodiez
usqz ad requiritur in l. de
nunciasse et ista e sollemnis ma
et l. denunciasse e glo. l. q uxo
ori. ¶ Notandum q sufficiat denun
ciationem seu protestationem fieri
extra iudicium qd tene nictu
idem no p glo C. de v obli.
l. qui rome ff. coheres in glo p
ma sup vbo testamento idem
no. in l. fideiussor ff. si ff. de
fideiusso. in glo sup vbo reus fa
cit C. de liber agno. l. i. circa pn.

¶ Quid ergo

Quid ergo: q libellus non hz vim denunciationis
et ideo si aduertis bene omes
l. que tractant materiam more
dicunt q ut pcedat mora i capit
teneri de interitu a die litis
otes. non dicit a die libelli dati
ut no. i. l. mora. C. de usuris
et. l. q te. ff. si cer pe. et. l. vi
nuum. e. ti. et l. in hac. ff. de tri
tica. et pot ee ratio qm ante
litez contes. no dr quis petere
sed petere velle ut. l. amplius
ff. rem ra. ha. libellus enim tibi
offertur ut deliberes utru ve
lis cedere vel contendere ut in
auten offeratur C. de lit otes. et
l. i. i pn. ff. de edendo So habes
hic aliud no. q licet quis sit
certus tamen dz ei denunciari
quod faciat ad qom qua ponit
glo. i l. emptori C. de euictio
utruz venditori scienti. licquid
dz denunciare qua qoz tractat
Cy ibi multuz leuiter et Dy i
c. eu qui certus extra de regu
iuris et ibi Dy post multa di
cit sz quoqz denunciatio e de sba
et tunc simpliciter scia no sufficit
ita loqr hec l. Qn sz sola scia
e de sba no denunciatio et te in
istis casibz denunciatio no e neca
ria. l. i. i fi. de actio empti et
ven. et l. i. ff. intelligi ff. de
edilicio edicto In dubio dicit
Dy psumendum vr potius sciaz
esse de sba quam denunciatoz an
denunciatio fiat ut quis certificet
et in isto casu dubio loquitur illa
regula ff. qui e certus aplius
certiorari no oportet licet ista
verba videantur multuz polch
habent tamen modicum saporis
In isto casu dubio tamen dico inspi
cienda ee verba legis Qn uqz
denunciatio fit soluz ad hoc q
quis sciat ad qd e de pnti ne
fiat aliud de nouo. isto casu
requiritur denunciatio. casus est
hic. nam maritus dz denunciare

brori ne nubat et abstineat a nubendo quia intendit eam accusare ut hic dicitur. nam ex sola sciencia q vir vult accusare uxorem suam non inducitur illa denunciacio ne nubat. Modo ad propositum in materia de emp et ven. l. i. C de pericu et como rei ven. dicit q emptor debet denunciare venditori q venditor veniat ad sustinendum iudicium. i. ad eum defendendum non quod sit denunciacio solum ut sciat sed ut aliquid fiat propter illud quod sciatur ideo denunciacio requiritur. casus est hic quia ex sola sciencia venditoris q litigium movetur non inducitur denunciacio q venditor veniat ad defendendum prout dicit. l. i. C. de peri et como rei ven. ideo denunciacio requiritur.

Quid igitur No. q in denunciacione seu protestacione requiritur causa nec videtur q sit necesse q specificetur causa sed generaliter proponatur fallit in nunciacione no. ope ubi non debet inseri causa nisi petere vt. l. i. in prin. et ibi no. e. de o no. nunciacio. Due passus de ista cause tractabo cum tractabo materiam protestacionis. Ulterius in hoc. §. dicit dy q glo hec est corruptam que incipit quod non decet ibi vero admitti denunciacionem et dicit q est corrupta vicio scriptoris quia debet dicere verum non admitti sed nos possumus dicere glo dicere veritatem. nota admittitur denunciacionem sine causa s. expressa et specificata quia sufficiat q in genere fiat mencio de adulterio sed si omnino omittetur tunc non valet ut dicit tex. Item vide glo ibi sed ar. quod tex. de actio. emp. l. i. in fi. sed hic prima gacio est de scia dixi in prec. §.

Quid tamen Hoc casu ego indico q sufficiat q causa insinuatur in genere. Sed quid si in denunciacione inserunt cum limitacione dixit enim q accusat talem de adulterio commisso cum tali dicit Iurisconsultus q tunc sed illam prosequi nam nec pot prosequi aliam ex vigore denunciacionis illius hoc dicit iste §. facit q non debeat iste indice in accusacione vt. l. libellorum. e. de accusa. Tamen si accusator insistit diem dz illum probare vt hic dixi in l. is qui reus. e. de publ. iudi. Iste §. inducitur ad quod cottidianam aliquis accusavit aliquem de percussione cum sanguine vel de percussione de nocte vel de alio delicto cum aliqua qualitate quae qualitas non probatur sed tantum probatur delictum quia probatur percussio sed non cum sanguine vel de nocte utrum de illo delicto possit sequi condempnacio per hanc. l. et l. pretor. §. docere. e. vi bo. rapto. Guil. de Cu. post eam. in l. qd quod s. pena graviorem de hiis qui no. infa et ibi vidi dicere q posset sequi condempnacio ar. l. bovem §. alii. e. de edilicio edicto. Alii convenerunt dicere q illa qualitas dz detrahi pendente iudicio et hoc modo sequitur condempnacio de delicto vt. l. in delictis §. si detracta. e. de noxal. Michi autem videtur dicendum sic. Unquam illa qualitas que non probatur. facit cessare accionem seu propositam accionem

et tunc debet sequi absolutoria ita loquitur. l. pretor. §. docere nam nisi homines sint coacti. vel sic fuerunt in turba non habet locum illa accio. Quandoque illa qualitas non facit cessare accionem propositam et tunc quando alterat formam seu crimen quia faciat ipsum esse aliud factum et nisi qualitas probetur non potest sequi condempnacio casus est hic. Quandoque non alterat factum et ex eodem processu pot sequi condempnacio. Tamen hic est advertendum quia si effectus condempnacionis est diversus propter illam qualitatem debet detraccio qualitatis fieri pendente iudicio alias non pot sequi condempnacio vt. l. in delictis §. si detracta. e. de noxali. Nec ob. l. bovem §. alii qua all. quia ibi ultra petitur prius adaptatur ad redibitoria sicut ad accionem quanti minoris nam q minus est minus est vt ibi patet. Ad detectius intelligere hanc materiam Circa predeclaracionem oportet nos videre que sunt illa que immutant delictum et alterant accionem. Advertite bene. Primo quero utrum variacio temporis vel loci faciat videri aliud delictum videtur q sic. C. de testi. l. testium et q ibi no. in glo faciat ad hoc. e. de medio. iiii. nau. l. i. §. fi. In contrarium sic duo rei no pnt constitui si trahantur ad diversa ut. l. si eo. e. de duobus reis. Sed diversitas loci vel temporis non impedit constitucionem duorum reorum vt. l. ex duo lo. pot. et. l. eadem in fi. e. de duo reis g. Ideo quoddam est tempus in quo aliud fit et istud facit videri esse diversam rem et videri diversum sicut vt dicit l. testium et dicta. l. i. in fi. e. de in cen. iiii. naufra. Quoddam est tempus in quo confertur effectus et istud non facit videri rem diversam. Idem dico de loco per eadem iura/ mic ad propositum si ego dicerem q Ticius interfecit seu tali die et planetur de alio non posset sequi condempnacio quia alia res est nec posset fieri detraccio quia esset nova rem in iudicium deducere non esset autem addicere vel detrahere qualitatem primo. Sed si ego posuissem in libello accusatorio diem effectus q ex tali vulnere die est mortuus post tunc diem istud possum mutare quia non facit videri novum delictum nec alterat ipsum per iura fall. Et idem dico in loco per ea que dixi non denego quin loco mensis est tantum propositus posset declarari dies illius mensis quia illud non est mutare tempus sed magis declarare et limitare. Deducat posset fieri dixi in l. is qui reus. e. de publi iudici. An videamus utrum adiecio vel detraccio qualitatis immutet accionem. qualitas non minuitur formam sed an accio immutet vt faciat videri nova accionem dubito. Sed tu adverte quando lex disponens super certa qualitate delicti imponit penam per se non respective ad penam que ibi imponitur pro delicto simplici et tunc inducitur nova accio et nova accusacio vt exemplum pro percussione simplici est accio iniuriarum. Pro percussionibus factis hominibus coadunatis est accusacio legis iulie

de vi que e alia pena ut l. iii. C.
ad. l. iuliaz de vi. Illa gº quali
tas cvadimatis homib; i duat
actoz nouaz Idem in parricidio
qr punit homicidium sb illa
qualitate qr filium occidit et
est noua actio ut huiste in
l. senatus. ff. de accusacio. sz si
pena pp illam qualitatez augetur
uel minueretur respectiue ad pena
que iponitur pro delicto simplici tc
no eet noua actio ul accusacio sz eet
addicio qualitatez ueteri actoi ex in
legis aquilie datur ad simpluz
et contra negatez ad duplu ei
quod erat pº qm pena i poitur
respcu ad pma non pº se simplr
Item alio exm pro delicto serui
tenetur dns tn si fuit sciens exige
in solidum sz si fuit ignorans por
liberari de pena dando seruuz p nox
iste qualitates no disponunt p se sz
respiciunt pma pena io dicitur ad
diciones ut. l. in delictis §. si detrac
ta. ff. de noxali. Idem in contractu
p contractu serui dns tenetur act ex
contractu et si possit teneri i solidum
sa actoe qr iussit si no iussit tenet
de peculio. si no eet peculiu tenetur
quatinus e in rem uersum et sic
iste qualitates disponunt circa pma
actoem circa exactoez eius qd veniebat
in pma actoe et io no dicun
noue actoes sz addicoes pori ac
conuz ut. l. sz et filius i fi. ff. de in
rem uerso et. l. iii. §. cui cogruit
. ff. de pet no. iu. l. iii. i fi. ff. de
exercito Modo de predictis hes
pendere statuti veruz statuta pp alq
qualitatez iponat pena vt si no
bilis interficiat pplarez puniatur
in tantuz tc eet accusacio Si vero
dicunt statuta pena quadruplicet
tc eet addicio noue accusacionis et
ista qualitate probata uel no sa
es quid hes facere detrahere uel no
Quero quid si absolutoria e
secuta pp qualitatez adiectaz ul pro
bataz an por de nouo iteruz accu
sari detracta illa qualitate et vide
q no vt. l. in delictis §. si detracta
. ff. de noxali Ingenuz q sic i. l.
hebat in prin. ff. de institu. breuiter
dico sic siquidem absolucio eet se
cuta sup sto qr fim no erat ptinu
tunc concedo q de nouo no pot ac
cusari pp qualitate vt. l. si qs in
totuz. §. si ancilla. ff. de ext rei iu
et. l. egit r. ti. sz si pp illa qlita
tem fuisset secuta absolucio ac
factum de se vm eet tunc siquidem
alis conuenitur ex delicto altius coce
do q iterato no pot accusari vt dco
§. si detracta sz si conueniretur ex
delicto ppo tc valde bn posset ac
cusari de illo facto ar. dicte. l. ha
bebat et. ff. si fam. fur. fe. di. l.
. l. §. l. ad hoc facit q no. i dicto
§. si detracta Ulterius qro
pone q qualitas in pmo iudicio
no fuit ppoita. vtrum pp illa qlitez
posset de nouo accusacio intentari
certe si ex pmo iudicio sup sto
simplici eet secuta condepnacio
dixi i. l. senatus de accusari sed
si ex pmo eet secuta absolucio hic
est aduertendum siquidez ista ta
lis adiectio q de nouo sit alterat

delictum q qn sit patet ex hiis
que supra vidistis tunc sine du
bio potest accusacio de nouo pponi qr
alia res e ut. l. cum qritur. ff.
de ext. rei iu. sz si no altcat de
lictum sz alterat accoem seu accu
sacoem condepnacionis. et adulte
vt dixi. ff. aut fuit secuta ab
solucio qr no e sem et no pot
de nouo accusari aut ideo fuit
secuta absolucio qr illa qlitas
q erat necia no fuit pposita
tc pot de nouo accusari vt. l. ha
bebat in prin. ff. de insti. et. l.
. l. §. l. ff. si fa. fur. fe. di. fallit
si ex delicto alterius queciatur
ut. l. in delictis. §. si detracta
. ff. de noxali. bartholus.

Sed et si procuratr
veruz denunciacio seu protestaco
possit fieri per procur et in eo qd
requiratur spale mandatum
. dy. tractat in l. de pup. lo. §. nu
ciacoem. ff. de ope no nu. et c.
. l. §. qui procur. et ibi hoc tetigi
facit. l. aut qui aliter. §. l. ff.
q vi aut clam et. l. i. §. l. ff. de
libe. agnos.

Queritur Oppo. q mulier
non sit absoluta de adulterio vt. ff. l. pri i fi.
. So. absoluta est donec durat
nupta ut ibi dicitur Vole tene me
ti. l. nram. pº q in maleficiis
ita connexis et ita coniunctis ut
e adulterium inter adulterum et
adulteraz tn condepnato uno
no e condepnatus alius ex quo
habes q licet producentes sibi tes
tes q ipi sint fili et eodem mo lz
notario condepnatus sit de falso i
stro no preiudicat dno ad que spec
tat instrum. uel si e condepnatus
de falso vnus ex correis stipulandi
no preiudicat alteri vt. l. si docius
. C. de fide instru. Ulterius hes
hic casum spalem de sna absolu
toria que lata pro vno no prodest
socio eiusdez criminis i qlitez fallit i
muliere vt hic quod facit ad
qm quam dicam. i. l. pri. §. si
eo tempore bartholus

Adultera Vide glo
sup vbo
pena alia dicat g. ut re
legacionis uel silicis imminet
ergo ista glo q releg
non pot conuenire in eo loco. vnde
releg e q facit p bannito q no po
sit conuenire ibi vnde ex bannitus
e sz contrarium e veritas que dic
vt no. in l. eius in fine. i. ad

Si eo tempore Innuia
tur in ar. q cu priuilegiu superue
nit lite pendente no prodest illa protestatio
sistens ab inicio et sic facit
q citatus superueniens no excusset
reum de quo dicam uob. i. de
penis. l. i. So. facit ad qoz
quandaz qua ponit dy. i c. iam
hic extra de regu. iur. li. vi. vtrum
absoluto malefactore videat ab
solutus mandator ibi distinguit
dy. aut absoluitur io qr pnuncia
delictum no ee commissum aut ab
soluitur qr pnunciatur ipm no
fuisse in culpa pmo casu prodest ma
datori sio no all. dy de iur. iur.
. l. duobz. §. a sideiuss et §. si ci

Istud dictum dy. in eo q dicit si
absoluitur q2 non erat in culpa
et sic pronunciatur sup iure no
sup facto/ dicit bn̄ plaquit ꝛ. ad
l. corne desicca. l. nichil interest
et qd ibi no i glo. nam lz fideiuss
absoluetur nichilominus mandator
tenetur/ sz in alio mebro q̄ dic
pnunciat absolutoria lata super
facto prodesse mandatori male dic
sm Richar malū qui hoc determina
uit in publica disputacione p hac
l. nam hic video delictum ita con
nexum sic ē adulterium inter ad
ulterum et adulteram/ et tn̄ ab
solutoria lata pro vno no pdest
alij/ nisi i casu spali in lite nupte
qre quo elig adulteriū vt hic
dic/ no ob. l. duobus. ff. de fideiuss.
q2 ibi loqtur in iure q qd lz vi
solucōis vt ibi dicitur. ad. i sna
q2 sna lata pro fideiuss no pdest
pncipali vt. l. aduersus. C. de
ad arbitr[ium] jta dicit Rich. et bn̄
Nupta
No q cessante
causa cessat
effectus istiz tex inducit dy
in ar. ad qoz quadaz Scolaris
iniunxerat a rectori sic no rece
dere sine eius licencia de studio
qui scolaris huit licenciam a rec
tore. eidem iniunctam iuit et
reuersus ē vtrum possit de nouo
recedere. et dy dicit q no ar
hui9 l̄re/ q2 illa licencia videat
consumpta q dm̄ illud ipe et redi
re fiat no vltra. ad hoc facit
l. plane. ff. de ope lib Tu uero
distinguerem hac qōe ut dixi i
qōe secunitatis i. l. i. ff. ti. i. Se
cundo inducit p dy ad aliaz qoz
aliqs fiens ē monachus pp qd
liberatus ē ab oibus debitis et mo
nastiuz tenetur p aucaz ingressi
. C. de sacro. s. et. Queritur si mo
nachus exeat monastiuz an redea
dic an obligacōem vr q sic q2
illa liberacio sibi prodest q diu
manet monachus ut hic Tam
qo determinatur p dy. p l. finis
effectus et qd ibi no. ff. de actio
Patri
Quero/ et ob
quid est dictū
simul cu filia ff. g.
y. modo et utraqz expo
sicio ē bona Item i. l.
sic euenerit No tex ibi i sua
eni ptate ic. No q appllone
patris no continetur auus l. hoc
tn̄ videtur verum in ista ma sic
concessa al qmz sic suitur primas
vt. l. iusta. de x. signi. et sic
facit. ista. l. q. f. cosquis. C. ad
. l. iulia maie q legitur in pre
no heat locum i auo Vero
ad. l. sic euenerit Et oppo q fili9
fa. posset hre aliquē in ptate
q2 pot eē tutor vt isti. de legi tu.
ff. fi. sz tutor lz ptatez in pupil
lum vt. l. i. ff. de tu. g° ic Sol
quis in ptate alterius no pot hre
alteriz i sua ptate Vnde in
sua ptate eius dez spēi sz in ptate
separata ab illa inquā ipse ē bn̄ pe
hre vt. l. contraria Vltimo
hec l. facit ad qoz si pr ingdit
monasterium an filii efficiantur
sui iuris. puto q sic q2 ipe effi
citur ptatis alterius Totalr q°
aliuz hre in ptate no pot. et efficiat.

eius ptatis alterius eiusdem speciei
vino maioris q2 quidqz qrit q
monasterio et velle suis possit
in uelle monasterij. No tex
Nec mea
hic sz dom9.
Item no. v. sz qui occide
Item no tex ibi q p
leriuqz ic. No qualr
intelligat dom9. s. pro habitacōe
et ideo sufficit q in domo hitet
licet no sua sz conducta ul gte
concessa vt. l. lex cor. ff. donuz
ff. de i iuriis Item non sufficeret
domū ee ppam nisi hitaret ibi
vt. l. proxi. ff. i. Sed no q is
qui pot occidere multo magis
pot cotumelijs afficere. hoc est
notandum ad statuta q pmittut
tuc aliquos i pune occidi. na si
pnt impune occidi/ mlto mag
pnt impune verberari et cotume
lijs affici ut hic q tene menti.
Quod ait lex
Tex ibi omqz. i. no
sine causa vel sine mi
nisterio fui. Jaco. de are.
et sic hes quid sit vbum occisu
Queritur glo que dicit. rees
veneris. glo i nāc multū bene
In ciuitate ista ē statutuz q liceat
at viro occidere adulteriuz depre
su cu uxore sua Certe intelligit
deprehensus si reptur cu vxore
in camera in istis rebus veneris
Item nota ista talia preparatoria ve
neris q2 p ista verisimilia plac
adulteriuz ut dixi. ff. e. l. ij i
fine et dicā j. e. l. capite quīto.
Qz ait lex
No hunc
textum i si
gna est valde notabi q in ma
leficijs dicatur in continenti fieri qd
fit vno impetu lz durat p homs
illa rixa Sed o noxa q isspici
mus quo ad locum et quo ad
tpus/ nam vides hic q patri p
mittitur occidere domini sine tantum
vel gnm suo vt. ff. l. pxi. ff. ius occi
dendi Jtez in continenti tm lz occi
dere. et tn hic habes q si illo fu
giente p horas alibi iteficiat. vr
in illo loco et illo tunc. i. illo tpe
itersfect9/ sz contra oīa ista pecca
ad hoicidiu cofunditur cu hoīa
dio et homicidiū tamen inspicitur
vt. l. illud i fi. ff. ad. l. aquili et
ideo vr q dicamus inspicere locu
homicidij no locū ul temp9 icepte
rixe et dixi i. l. libellorz. ff. de ac
cusacio Ad hoc inedo q ista sūt
vera qm vtrūqz iniciū et finis fue
runt illicita. na tūc inspicimus
finez/ et hoc fauore rei ne de utroqz
puniatur/ sz qm pn9 ē licitum et lz
tam licitaz tc illud pn9 inspicim9
vt hic/ pro hoc facit optie. l. ad mai
or ff. i. ff. de bonis libe et hoc fa
cit ad multa Pone aliquis
cepit aliquez ad psonam i platea
et portauit eu extra platea et
ibi percussit eu an puniatur tanq
pcuciens in platea/ et iste tex fa
cit q sic Tamen contrarium est
verius vt apparet ex pdictis
Item si aliquis insultauit aliquē
in platea et fugauit eu vsqz ext
plateam et ibi eu pcuteret non
pcutere videtur eu in platea sz
pone aliū casum cauetur statuto
hui9 ciuitatis q quis possit of
fendere aliū ingredientez i possoz
suam. in ipa posssioe sine pena

modo agredior ingredientem i possessio
meam/ et illum fugientem pseq̄r extra
possessionem meam/ et ibi cum pcucio c
te licite percucio seu occido ut hic.
Ro/ q2 inicium fuit licitum/ tene p
dicta menti. Queritur utrum patri

Illud liceat occidere ingre
tum intentum cum filia/ dicunt quidam
q non/ q2 ingratus no pot accusari
iure mariti ut. l. si maritus i
pri. s. e. et. l. hos accusare. s. de
accusa. Et ego dico contrarium nam
q2 ingratus no pot accusari/ verum
e/ nisi accusacio est tpe pitura et tuc
cessat ut dicta. l. hos accusare/ et. l.
senatus. s. de of psi. Intantum q
licet ea q contum no pseuerauit
agetur causa usq2 ad sinam ut no.
i. l. si restituatur s. h. si ea. s. de
iudicijs/ nunc ad ppositum ius occidendi
adulterum e tpe pitura. na nisi
ille occidat no pot occidere postea
ut. s. l. proxi. i. fi. et j. l. proxi. Sic
ut g°. pot accusare si accusacio e tpe
pitura/ ita poterit interficere si ius
ius occidendi sit tpe pitura/ p dicta
vera i pre/ marito vero no l3 ma
gistratum occidere q2 no e turpis
psona ingratus. Queritur si uxor
est ignominiosa vel ducta contra le
gem an liceat occidere adulterum
marito uel patri/ videtur q no q2
non pot accusare iure mariti ut. l.
si uxor. s. plane/ et s. h. si ea. s. e.
g°. no pot occidere et hoc e verum
l3 glo dicat contra/ et male. j. ad
municipa. l. p. s. si. Queritur quid
si ipse maritus e vilis ho ul pater
vtrum liceat adulterum occidere.
Ro non. q2 sicut vilis psona no pot
accusare iure mariti ut. l. iii. s. e
et ibi i glo/ g°. no licet ei occidere.

Capite quinto

Cum ipso q testimonium de
quo loquitur hic no rele
uet aliquid nam testis
non poterit dicere nisi q vidit eu
captum et dicebatur q erat de pche
sus in adulterio/ et sic erit testimonium
de auditu qd no valet ut. l. testium
s. de testi. Ro dicunt quidam qd specialiter
hic q testimonium de auditu valet.
Jo. de la. dicebat hoc testimonium no ml
tum approbo ut. l. metu. C. q met
causa. glo dicit q testes dicunt q
viderunt eum captum et q audierunt
eu confitente q fuit captus q2 fu
it comprehensus in adulterio et
sic confessio sua extra iudicium val3
ut possit poni ad tortura no q fa
ciat plenam probacoem quod tene me
ti. Tenet g°. glo q confessio facta
extra ius e sufficiens iudicium
ad torturam qd placet/ ar. l. queri
l fi. s. de edi. edic/ fac q no i. l. fu
lemnus. s. l. s. qui ex eau i pse
ca. Circa. l. intantum quero q sint su
fficientes pbaciones adulterij/ glo
hic dicit et bene q si sit inuentus
in rebus venereis. Ro g°. q
si testis dicat q eum inuenit i rebus
venereis ut q2 inuenit eu i camera
solum uel osculantem vel tangente
q ista sufficiat ad probacoem
adulterij ut hac glo cum hic
expssis extra de testi. c. preterea et
de psumpcio. c. litis. et. c. tertio loco
Ulterius no. hanc. l. ad aliud

qn aliquis vocatur aliquis detinere
in priuato carcere de quo habes
ti. C. de priuati carce breuiter
circa hoc aduerte ad tria verba
quidam priuati sunt qui habent
ius capiendi et detinendi ut do
minus suum et pr filium ut. l. i. et
ij. C. de patria po. et s. de lib.
exhiben ho. l. iii. s. i. et ij. Et
ista sine dubio priuatum carcerem
non committunt. tangitur i. l. i.
de priua carce. Quidam sunt q hz
ius capiendi no tamen detinendi
et ista ita demum videtur committere
priuatum carcerem si ultra xx.
horas retineant hic e cas i. l.
ista. vnde si aliquis capit fal
satorem monete ex forma. l. i.
C. de fal mo. uel si capit fure
ex forma. l. itaq3/ ad. l. acquili
et. l. siquis in seruu cum fine. s.
de furti. et silib3 casib3 no pot
detinere ultra xx. horas/ alias
dicitur committere priuatum car
cerem i dez dies de eo qui cap
it debitorem fugientem ut. l. aut
ptor. s. si debitorem. s. de his
que in fraudem credi. ad qd facit
q no. insti. de actio. i pn. Quidam
sunt que no habent ius capiendi
neq3 detinendi Inistis e aduer
tendum. ob quam cum aliquem ca
piunt si eum capiunt vulnerant
et occidunt incontinenti i spiritu
tamen solum illud delictum
q qd capiebat ut. l. illius.
s. ad. l. acquili. Sz si ex inter
uallo occiderent tunc de utroq3
tenerentur de priuato carcere
et de occiso ut. l. iiij. s. de
priuat delict. Quid utrum
detinere aliquem in priuato car
cere sit offensio in psonam dic
de hoc p Innoc de sente ex. c.
miser in prima glosa.

Si postulauerit

Cum ipso/ hic innuit q
seruus e accusatus
de adulterio/ dum di
at seruo adulterij accusator ing
quiradiat alium esse accusatorem accu
satum. du dicit tantam pecuniam
adulterium rc/ h3 duo accusari
simul de adulterio no pnt ut
l. iros C. e. et. l. si maritus i fi.
s. e. g°. male. Sed Jun tiore
legitur hec. l. duobus modis/ et
hec lex ponitur in fi. glo q ac
cusatur mulier de adulterio
et suus accusatur de auxilio
seu consilio q pot ut i. l. mchyl
in fi. Alia lectura e q hic solu
extraneus accusabitur et no suus
h3 qd hic in lra dicitur in suo ad
ulterij accusacio. lego sic ut puc
tetur post dicoz suo et qd dicit
adulterij accusatio/ dic s. aliqs a°.
Alij habent lram. ut hic sit ad
ulterium. q lra nullomodo cogruit
ideo glo no prosequitur eam/ re
tento ergo hoc q suus no fuit
accusatus tunc oppone q ille qui
eum in testem producit solus debeat
soluere condempnacoem ut. l. qm
C. de testi. Quidam fatetur co
trarium. q tantum debeat solue

accusator si succubuit quantum accu
satus. ff. qui ipse succubuit et ille
qui succubuit debet soluere pro hoc
facit. j. e. l. §. penult. ista lectura est
vera saltem respectu ad finem ff.
ipse diffinitiue siue in qua victus
victori condempnatur in expensis
etiam in causa criminali sed
opinionem ueram puto esse contra j. l. fi. C.
de fruc. et li. expen. facit l. qui
ciuem. C. qui accusare non pos. de qua
opinione dicam in materia j. ad tur
pilli. sed secundum legem me constitu
tum quis debeat soluere illo casu
cum petitur torqueri. Quidam alii
dicunt quod quilibet soluit totam con
dempnacionem. s. accusator totum pau
periei et accusatus totum pauperi
ei quod est contra casum j. e. l.
i. §. fi. Alii dicunt quod vterque soluit
dimidiam. et hanc lecturam tenet
glo. j. e. l. i. §. pe. et fi. et. C. e.
l. verba. Ad. l. qui non videntur
tu uero videas sic aliud est in
productione testium aliud cum seruus
petitur torqueri racio quia in pro
ductione testis ille soluus prebet eas
qui producat sed qui quis petit ali
quem torqueri prebet eam vterque tamen
producens quod contra accusatus contra
quem expedit quod compareant ad quam in
dicia antequam peruenitur ad tor
turam ut. l. i. in prin. et per multas
l. j. de questionibus pro hoc facit op
time. l. iiij. §. i. C. si. regum.
ubi expresse mensuratorum debet solui
de com. et ideo quando committitur questio consu
lenda sapienti cuius expensas debet
quod certa. et distingue aut iudex
sentiebat per vna parte et ad pre
petit consilium petit sapientis
tunc debet committi expensas illius qui
petit consilium quia ille soluus pre
bet causam huius commissionis. Si vero
iudex visis allegacionibus vtriusque
partis super questio dubitat tunc si questionem
committit consulenda sapienti debet
fieri expensis communibus quia vterque pre
bet causam commissionis et idem dicas
in consilibus actibus qui fiunt in iudicio
per ea que dixi. C. et facit. l. ge
neraliter. §. huius de pscribus. C.
de iure iurando Teneas menti.

Sed si respiciam

Datur hic quod bone fidei possessori
et creditori datur hic contra ff.
l. i. §. i. C. ad sill. et de edilic.
edicto. l. faciendum. §. deinde. glo
non soluit Sed dic ibi loquitur
de domino hic de eo ad quem ea res
pertinet que verba sunt lacciora.
Item oppo. de. l. non solum. §. generaliter.
C. de procur. Ro ibi accio competit.
per hominem hic uero datur per. l. It
oppo. et videtur quod ista pena de
beat diuidi inter dominum et fide
missorem ut. l. fur. C. de fur. glo
que est hic concedit contrarium sed illa
que est contra istum tex. in quo totum
tuo est contra istum tex. in quo totum
tribuitur domino dicendum est quod
ibi loquitur in eo quod est merita pe
na unde vtrumque duplatur pe
ut sua interest l. hic vero loquitur
in eo precio rei quod totum bone fidei
emptori datur ut hic quod intel
ligo quando hic non apparet dominus quia
tunc ipse preferretur. ut. l. bona fides
C. deposita Istud autem quod hic
dicitur quod soluitur creditori intelliga
tur creditoremus ut. l. inter oes.

in fine. C. de furtis Bartolus

Si liber homo

Queritur ad quid detur ista accio
utilis Ro. ad estimacionem operarum
amissarum et amittendarum quia
liberum corpus non recipit estimacionem
ut l. ex hac. C. si qua pau fecisse
dica. et l. qua accusa. §. i. C. ad
l. aquilia. Item dicitur hic da
accio utilis. Queritur quomodo sic ista accio
utilis dicit quidam condic. ex
lege ut. j. l. proxi. Sed quomodo cum
condic. ex lege habet locum quando in l.
non est expressum de alia ut. C. de condic.
ex l. sed in l. est expressum quod ex sententia
iudicis datur accio in factum seu
iudicati ut. l. iiij. per totum. l. C. de
re iudica. dicit quidam quod hec con
currit cum illa Alii dicunt quod sunt
casus diuersi diuersi et hoc probo
si enim iudex precepisset pecuniam tunc
locum haberet accio in factum sed hic lo.
quando iudex non precepit vel si esti
mabit istum liberum tanquam seruum
et sic sententia iudicis non processit.
Ex hoc no. quod ex sententia in eloquto
iudicis oritur accio in factum ut
plene dixi in l. adiuro pro. §. i.
C. de re iudica.

Haec usque

Huc usque habuistis
qui petitur torqueri seruus extranei
hic qui petitur torqueri seruus
ipsius accusati et etiam qui petitur
torqueri seruus extranei. Oppo.
C. quibus et a quibus l. prospexit. Di
cunt quidam quod hic dicat de serui
extraneorum habentem quidem est verum
si et ipsi sunt traditi ad usum mu
lieri. Alii dicunt et melius quod id
quod illud quod in l. prospexit defe
cit de seruus extraneorum suppletur
hic. Vel l. prospexit loquitur quando
ad impediendam libertatem non ut
possint manumitti quod in seruus extra
neorum non habet locum sed solum
in propriis. et hoc puto verum glo. sum
mat hanc materiam. C. e. l. vlti.

Questioni

Qualiter aduocatus
debeat interesse questioni dixi
in l. custodias. C. de publica iudicii
quia debet intelligi hoc est examinacioni
an debeat torqueri Et eodem modo
quod hic dicitur quod patroni possint in
terrogare intelligo i. interrogatoria
facere secundum que examinetur iste quem cir
ca tesis productus de istis in terro
gatoriis habes ex. de testi. c. i. li.
vi. et in Spec. in titulo de teste ad hoc
quod aduocatus et partes debent in esse
examinacioni testium. facit iste tex
sed consuetudo seruat quod iuris sint
presentes partes non autem examinacioni
quia illa debet fieri in secreto ut. l.
signi. C. de testi. et ibi no. et ita
seruatur Item allegatur ista l. quia
videtur posita pro parte debeat esse presens
aduocatus sed in quibusdam terris hoc
seruatur in quibusdam non. vnde sua
consuetudinem sed michi placet
quod aduocatus debet esse presens seruata
tamen consuetudinem.

Et eo quoque

Oppo. et videtur
in isto §. quod seruus alienus dicatur
esse in quo habet usumfructum vel ei bona
fide seruit Contra in l. i. §. q. sunt
C. ad sill. et eadem l. i. §. seruum ap
pellacione et. §. sed in eo. Ad utrumque

Ro. ibi tractat de pena inferenda
seruo et ideo significat dum restingit
hic vero loquitur de ueritate inda
ganda et ideo significatio dum extendit
Iubet dicitur hic quod publi
cabitur. Queritur
glo an fiscus dabit precium ser
ui publicati dic quod sic vt in glo
Ulterius iste ff. facit ad questionem
de filiofamilias delinquente utrum publicatur
peculium eius quod habet et facit quod sic
idem si publicantur bona patris
vt publicatur proprietas vsusfructus
quem habet pater in bonis filii ergo
hanc questionem lacius examinaui in l. si
finita ff. si de vectigalibus ff. de
dampno infecto.
Sed et si negauerit
No. quod licet testis antequam torqueatur
dicat vnum et postquam torquetur dicat
aliud est ei credendum quod tenere menti.
Sed o. no. ex hoc textu vbi videtur
casus expressus quod testis posset corrigere
dictum suum vt si dixit mendacium
primo postea possit dicere ueritatem
glo tamen in auctentica de testi. ff. quia vero
videtur dicere quod possit corrigere
dictum suum incontinenti sed si inter
et loquitur cum partibus non possit
postea corrigere dictum suum ita no.
ibi. et ita communiter obseruatur sed
illa glo loquitur de correctione dicti quod
fecit testis sponte sed si metu tormen
torum uellet corrigere dictum suum
puto ei standum saltem ante publicationem
et hunc textum cum bonis assessoribus fa.
quod non repetitur nisi vnum dictum scilicet
illud quod dicunt post tormenta.
Si uiuus Casus quod si fiscus
soluit precium in sic
estimari non debet vt non in ff. iubet
Ro. fiscus soluit precium suum quod est
post torturam et ideo fit estimacio
vt seruus quantum valebat plus ante
torturam Ulterius no. hic quasi
casum quod in criminalibus victus vic
tori debeat dampnari ad expensas
et ad alia dampna sicut in ciuilibus vt l.
non ignorat C. de fruc. et litis expen.
et facit quod dixi ff. e. l. in primis
et vide textum sine vna lectura in l. fi.
C. de fruc. et liti. expens. facit l. quia
crimen. C. qui accu. non poss. bar.

Quod ex hiis No. quod ci.
de condici. ex l. habet locum in
l. istis antiquis et tamen l.
l. de condi. ex l. dicit quod
si ex noua l. causatur obligacio
habet locum condictio ex l. et sic iste l.
ff. dur. l. noue dic vt ibi

Maritus Hec l. corrigitur
hodie per auctentica vt
liceat marito et aliis ff. si
adulterium probatum C. e.
auctentica nouo iure. bar.

Questum Iste ff. facit
ad questionem ali
quis est hospitatus aliquem
semel tantum ille talis
semel receptus aliquid perdidit
queritur an ille hospitator
teneatur ex illo ti. nau. caup. sta.
glo de sic tenet quod sic per hunc textum
ego consueui dicere contrarium quia ista
nomina verbalia que sunt significatiua alicuius
officii quod quis assumit sua auctoritate
vt mercator et hospitator et similia
non uerificantur ex actu vno sed re
quiritur assiduitas vt l. i. ff. i. de
tributoria et ideo non tenetur illa ac
tione directa sed utili sic ut ibi dicitur

dixi plene in l. legatis seruis in pri. ff.
de lega. iii. et ibi videatis sed iste
nominibus que sunt significatiua delicti
vt effractor raptor expoliator
et similia vno actu uerificantur
vt hoc plene dixi in l. legatis
seruis in pri.
Sex mensium ff. iste le
gitur
duobus modis in glo ponit casum
aliqua commisit adulterium postquam
fuit dimissa a viro suo quia vi
menses a quo tempore incipiunt currere
videtur siquidem ista repudiata
durauit vidua incipit currere
a die commissi criminis si uero nup
sit secundo a die diuertii hec lectura
ponitur circa principium glo vide glo que
incipit de adulterio et ibi in a
dulteria dominus hic incipit ponere ca
sum et ibi dedit i. proxi. ff. dic
hec eadem lectura ponitur i. e.
glo. vel uerius secundo modo loquitur
ista l. vt ponat casum sic. queritur a
quo tempore incipiat currere tempus vi
mensium et in ista consil. quod siquidem
fuit vidua illa que commisit crimen
a tempore criminis commissi si fuit nupta
a tempore diuertii hec lectura ponitur
in glo ibi. vel forte loquitur de stu
pro quod in vidua et hec lectura
non placet glo et bona racio est quia in
accusatione filie vidue non sunt statuta
tempora vi mensium in quibus vir accusaret
i. lx dies iure mariti et infra
alios quatuor menses iure extranei
ut l. nec mea ff. i. ff. e. Item
glo quod si aliquis fecerit in adulte
rium continuo per tempus quo tempore incipiet
tempus vi mensium dicunt quidam a primo
vt l. ei qui. ff. de furti. Alii dicunt
adulterio et sic videtur dicere glo
quod de quolibet adulterio posset ac
cusari no. bene hanc glo que glo
videtur contra id quod no. in l. uulgaris
ff. de furtis.
Hoc quinquennium
No. quod tempus statutum in hac l. vide
quod porrigatur ad omnia capitula l.
de hoc tangam ff. vi bo rapto.
l. preto. ff. si quis aduentu.
Quinquennii
No. ex l. ista quod prescripcio statuta
actionem criminali interrumpitur
per solam exposicionem libelli et sic perpe
tuatur ad quod facit i. pro. x.
uel postulat dies prima et ff. e.
l. minor miles ff. sexaginta. quod se
cus est in ciuilibus vbi requiritur
citacio vel litis contestatio quod est notorium
Item ex. v. Sed o. no. quod ciuilis in ter
rupcio que fit per dacionem libelli non
prodest nisi terminu ripetitur plene no
in l. sicut ff. illo C. de prescrip. xxx.
an. Contra hunc ff. ergo contestatione
accusacionis alterius prodesse alteri
accusanti vt i. e. l. quinquennium
solue ut ibi dicam. bartolus
Eum autem Queritur post
quinquennium
an debet accusari l. iulia de adulte.
vel debet accusari l. iulia de vi pu.
vel priua Ro. quidam dicunt l. iul.
de vi. sed glo dicit l. iuliam de a
dulteriis et hoc innuit ista accusa
tiua dumtaxat dicit enim accusare
Item quod no. ex hac glo. no. quod significa
tiuus accusacionis autem est accusari vel
l. hoc amplius ff. de his que aut. ff.

de damp. infecto et eius natura e ad uersari huic que sunt ei d' gnis ut hac glo/ et io si diceres sic scolares legunt. petrus aut currit intelligitur petrus .s. scolaris vt adiuerseretur huic q sit eiusdem

Preter Oppo d' gnis. l. fi. C. de publi iudici So intellige hic de euitanda calumpnia ut plene dixi in l. hmoi ex. s. fi. C. e.

Sexaginta dies dicit hic .lx. dies ad diuortio ff. e. l. pri. s. sex mensium d' a die diuorcii. et sic e idem dicere ex die diuorcii. et a diuortio et sic vi q in vtroqz numeret tpe de momento ad momentum vt l. i. s. bi duum. et s. se .j. qn appell sit quod tene menti pro statutis

Quinquennium Io q istud quinquenniu est continuum quo ad processum ff est vtile q ad mcium. Oppo C. l. proxi. v. hoc amplius vbi tps actioni mis altri no continua. Solut. ibi loquitur qn sedus accusator no detulit accusacon pim/ vo ab accusando eu remouerit fecit hic vero loquitur qn accusacon pmi detulit. ipse tamen postea no est prosecutus vel e preuaricatus.

Nichil ibi no tamen reddy consuluit v nam qom an producere flos testes et eas ipi testes possunt eodem libello accusari et determinauit q sic p l. i. C. si reus uel accu mor fue et ibi p. Cy. de qua qoe vide ca/ hic facit .j. de falsis. l. athlethas ad hoc facit glo. l. si p' mpti. C. e. in fi. magne glo.

Si quis adulterium Io dicit Ja. de are q sicut ante litem contestata non debent recipi testes ita nec dz torqueri quis ante litem contest. in preiudicium alterius accusandi Quero q inde dicit tex in preiudicium eius glo dicit vnomo et bn' Jtez exponit so modo et male i. l. fin' s. fi. C. de accusacio/

Si quis adulterium Oppo hic dicit' diuorcium factum dz sentencia durare Contra .j. de penis l. si no ppetuo So ibi tepus p' impletum fuit obnyssie vt ibi dicitur/ facit ad qoz ciuitas uel castrum fuit dampnatum q destrueretur muri et fuerunt destructi an possint reponi dicat dy q fuit determinatu q no/ qr sm qd dicit hic/ dz intelligi q sint destructi ppetuo/ facit l. si uus. C. de penis. C. de penis vbi ppetuis dampnatus in vinculis stare intelligit ppetuo ob contumacia. et ibi Cy hoc ponit Contra hoc videtur ij. e. ex lris extra de consti. So si pena iposita ob contumaciam te cessante contumacia cessat pena vt dicto c. ex lris et ibi Jnno/ tenet ff si ob aliam cam pena iponitur tc loquitur

precedens determinacio barthol.

Accusatur Hec e bo. l. et hoc dicit ppter porrecionem libelli male concepti non interrumpitur pscripc. adulterii. h. d. Oppo C. de arbitri l. qui arbitrium et l. si is cui C. de le. ij. glo no soluit Sz inde ibi totum ius suum conseruat ille qui volebat mutare et variare. Hic vero secus. Alteri q'o dicit hic ff pscripta laicalia queio de quib, pscriptionibus loquitur hic glo dat tres responsiones pima q loquitur de tpe statuto a iudice vt l. licita C. de accusacio. et hec e satis bona Alia q loquatur de tpe .xxx. dierum de q' loquitur l. libellorum i fi. ff ista e falsa et reprobatur in l. libellorum i fi. Tercia soluacio e q h loquitur de tpe quinquenniy de quo loquitur l. quinquennium C. e. z ista e bona Sz contra hoc oppo q p porreccionem libelli fuit ista accusacio ppetua. l. marita s. quinquenny. C. e. So ibi libellus erat conceptus hic male Sz contra hoc oppo/ ego video q pscripc interrumpitur p sola citacionem ut l. cu notissimi C de pscrip. xxx. an. q' multo magis p tacitem libelli lz male concepti circa hunc passum hecas glo in aucta offeratur et ibi so non bene firmat et ponit varias opi. io dico sic Queda e pscripcio que p libelli oblacionem interrumpitur et in illa inspicitur vtrum libellus sit bn conceptus uel no ca'q e h. coniuncta. l. marita s. quinquennium C. e./ Queda e pscripcio q p sola citacionem interrupitur ut pscripcio .xxx. anno/ et in illa inspicitur an citacio sit bn facta no curo utrum libellus sit bn conceptus vel no ut l. cu notissimi. C. de pscrip. xxx. an. et ita loquitur opi illorum in auct. offeratur. Queda e pscripcio que p sola lite contest. interrupitur vt l. ij. i fi. C. pro empto et i ista inspicimus an lis sit bn contes vt in auct offeratur ff aliam opioz et l. si pr C. ne de statu defunc

Filium fam Io q in public' iudiciis pot ee filius familias sine voluntate patris vt hic z hmoi in l. i ex liberis s. si filius. C. e. et ibi dixi.

Si adulterium Hec e bona et singul' et difficilis l. Si quis: adulterium cu incestu mulier punitur ut vir id' si comittatur stuprum et incestus ff ab incestu excusatur ppter ignoranciam q ponitur i muliere minore et etati pemictere h. d. usqz ad s. spacioris/ et diuiditur in quinqz ptes primo loquitur qn comittitur adulterium cu inces tu/ So qn comittitur stuprum et incestus a masculo Tercio qn comittitur stuprum et incestus a muliere sub colore matrimony/ q'to quando

masculus aliqualr accusatur/quo
qn matrim liberatur. ff ibi stupr
iij ibi qn mulier/iiij ibi nonnisi
v. ibi fires demq3. ¶ Oppo. ad
pina ptem. pmo aliter pünitur m
ulier qm vir ut in auctea sz hodie
quicta. l. qius. C. e. So. In. ad
ulterio simplici hec. l. e correcta
sz in adulterio cum incestu n.
est inouatum p illa auta ar. ad
hec. j. l. prox. ff. pstatupe et ff. in
cestu. ¶ Querit glo/q e pena
incestus/glo dicit/e eadem pea
incestus que e adulterij vt hic al
liquam et huiusti no. i. l. iter libris
ff. i. e. e. no heris qlia cera par pte

¶ **Stuprum** Hec e sia pe
cifficalis. ff. et
legr duob, mois et po q, hic logr
finaliter deadulterio et incestu
so mo q, loquatur de stupro et
incestu/et q, hec. l. loquatr de ad
ulterio et incestu pmo facit tex
qui dicit an adulterij pena suffi
ceret/Dunc lecture applaudet.
glo sup verbo concurrit. So legi
mo. hoc ut dixi. de stupro et in
cestu pro hac lectura facit tex q
dicit stuprum. huic lecture eadz
applaudet glo sup verbo adulterij
/et glo sup verbo dup et glo su
verbo errore. ¶ Qro q. q istaz
lecturaz sit vera Ro hic loquit
de stupro et incestu de adulterio
em et incestu de adulterio/et et
incestu no pot loqui quia i nupta
nulla cadit excusacio ut. j. e. l.
v. fires// ¶ Vlterius qro p decla
racoe verum de utroq3 delicto puna
f. de stupro et incestu vel de adul
terio et i cestu. glo dicit q, sic et
bene/et hoc uult dicere tex hic i.
qz multum interest vbi soluit hac
qom. qz videtur velle qn facit sci
enter puniatur de utraqz fac. l. q.
de crimie C. de accusaci ¶ Ad h.
oppo. de. l. senatus. ff. de accusaci
So. ibi dicit ob eademne/Dicuo
sut diuersa delicta. lz ex eod fco
descendant// ¶ Cotra hoc oppo de
dicta. l. senatus. pnt legr i pari
cidio et homicidio q sut delicta di
uersa. et tn no pot quis puniri
de utroqz Ro Illa delicta habet
se. ut genus et spes sz delicta igr
hic loquitur hz se vt excedencia et
excessa seu ut spes separate ¶ Sz
contra hoc oppo. de dicta. l. senatus
pnt hic loquitur de stupro et i ces
tu/nam stuprum videtur genus
ad omnez coitum illicitum Ro no
e verum/ff stuprum e spes sepa
ta qz no comittitur nisi i vidua vl
virginez. sic huiusus. ff. e. l. stupr
ff. i. et l. inter liberas ff. i. dixi q
teneatur de utroqz ff. de adulterio et
incestu seu de stupro et incestu u
¶ Quero quid releuat/teneri
de utroqz/si em e equalis pena qz
e pena capitis nil releuat teneri
de utroqz/cu semel tantu posset
decapitari vt. l. vulgaris in fin.
et ibi. dixi. ff. de furti. Ro istud
e utile pmo qz si sequitur absolutio
sup vno potest ab alio sup alio
crimie accusari vt. l. qui de crime
ff. de accusaci. Item si sequitur
condempnatoria prodest in hoc qz sz

hec ipsa no erat pena capitis sz
minor vt no/i. l. filius. ff. mil
ess. ff. de his qui no. infamia. et l.
siquis vidua. j. de qoib,/et
j. de re milita. l. qui cu vno
ff. adulterij/io prodest etia scire
q, statuta ciuitatis q hodie
minorez penam iponut p adul
terio Item qn ista delicta sut
simul iucta vnius pena augetr
ff. aliud ut. j. l. prox. ff. si.
¶ Item dicit hic an errore re
quero de quo errore loqtur h'
dicit glo de errore facti iustissi
Alij dicut de errore iuris/et te
dic q, loquitur de errore q decla
rabitr i ferius. ¶ Quero q
uult dicere qtuicta iuris &
qtumelia sanguinis Ro uult
dicere q, sciebat ius et sciebat
parentelaz et utrumqz contempnit
non habens alia causa hac pte
¶ Sequitur tercia ps q incipit
qn mulier Ex hoc ff. no. q, si
mulier contrahit matrimonium qtra
ius gen. punitur sz contra ius ci
uile excusatur// ¶ Oppo et vi
q, etia qn contrahit cotra ius
gentium excusetur mulier. j. e. v
fires ¶ So hic hoc fecit sciet
volens contrahere matrimonium sed
i v. fires fecit ignoranter contra
hendo matrimonium/qd se credebat
licite contrahere/et h' eod'mo
de ea q ignoranter facit dz i telli
gi v' na si sola q pcientur hic ut
infra dicetur. ¶ Expeditis de
tercia pte. venio ad quartam que
incipit no nunquaz/hic no hetis
alia/nam eius materiam dicam
.j. prox. ff. ¶ Sequitur qrta ps
que incipit fires/et di. i ptes.
.iiij. pmo ponit i spetu qn quis
excusatur ppt etatem. so ponit
illud respectum. qn quis excusa.
ppt penitencia ostesa p diuorciu
tercio ponit aliud i respectu qn
quis excusatur ppt puniam oste
sam p supplicationem/quarto ut q
reassumit ca pcedencia ij ibi
idem i paribus/iij ibi idez polici
.iiij. ibi. i testium auc ¶ Oppo
de. l. qui qtra. ff. de incestu nup.
[D]iuis timore glo distinguit
hic dicens q, ibi errauit i fco hic
i iure/et amittit glo vnu verbu
q, in incestu siquis errauit i
iure naturali vel gentium nullo
mo excusatur. lz aliqualr releuet
hoc dictum no placet michi p
tex i. v. i paribus/na matrimonium co
tractum cum nouerca e illicitum
de iure gentium/qz illa matrimonia
dicunt de iure gentium illicita q
sut phibita roe consanguinitatis vel
affinitatis. Ita i telligit Azo i
summa de i cestu nupcij/et i summa
de interdicto matrimonio i pn./Et
io pro declaranda hac ma uolo
uos scire q, hetis duo glo i hac
materia/vna e hic/alia i l. qui
qtra C. de incestuo nup Alia q
est melior et pfectior i aute de i
cestu. nupcij. ff. i. coll. iij. sz tn no
bene declarat Io pro hui, decla
racoe uolo te scire q, quicqz coitus
fit sine colore matrimonij isto casu
punitur indistincte iste tal' coitus

Et puer q puniretur p̄m illud q
erat in veritate non p̄m illud q
putabat si erat consanguinea pune-
de incestu. sz si nupta puniretur de
adulterio qui dabat ab initio opa
rei illicite et erat in dolo ar. ff.
de furt. l. vulgaris § siquis ex
et ff. de iniur. l. cum qui § si
iniuria. Quandoque iste talis coiverit
sub colore matrimonii. et hic
est advertendum. aut enim quis vtrumque
ipse punitur. l. iulia de adulteriis
de stupro et incestu. Aut enim quis
an punitur ex constitutionibus q puniunt
contrahentes incestas nuptias. po-
tius aut ipsi sciverunt ius et factum
et puniuntur vt hic. ubi contraria
iuris et sanguinis q puniuntur de
stupro et incestu vt hic dicitur. aut
ignoraverunt vtrumque et sunt ex-
cusati vt l. quicumque C. de incestis
nuptiis. et hic puer dicit errore
matrimonium contrahere. Aut ignorab-
at factum et sciebat ius. et tunc idem
q excusetur vt hic prius dicit
errore. et dicta l. q erat C. de
incestis nuptiis. Aut econtra sciebat
factum et ignorabat ius. et isto casu
siquidem est mulier excusatur vt
hic in ff. qui mulier et ff. si res
si erat masculus et tunc aut minor
et excusatur vt dicto ff. si res. aut
maior. et tunc si statim cum cognovit
eum penituit q pena eximitur p
divortium vel p supplicium et pa-
tur si mulier vt hic in ff. idem
imperatores et in ff. idem polliciam. a
statim non penituit et tunc punitur
sz mitius vt in ff. non nuptias. aut
dubitatur verum sciverit vel ig-
noraverit. et tunc aut matrimonium
est contractum clam et presumitur scientia
vt l. vltima. ff. de ritu nuptiarum.
et l. i. C. de incestis nuptiis sz
intellectum q ponitur hic et ibi
aut fecit palam et tunc presumitur ig-
norantia vt dicta l. vltima de ritu
nuptiarum q maxime presumitur in mulie-
re minore. et in eo que statim re-
mittit sed divortio vel supplicium ex-
poneretur vt vidistis hac l. Si non
queris qualiter quis punitur
illis contractibus q puniuntur incestas n-
uptias. est advertendum q in hoc est
ad triplex pena vna est q matrimonium
non valeat et ista indistincte habet
locum nec excusat ignorantia vel error
vt l. i. C. de nuptiis incestis. et hic
ar. l. v. si res ubi omnino precipitur con-
iunctionem distrahi. Alia est p quam a
in uxoris lucro seu a lucro repellitur
et in hac distinguitur aut fuit
sciens et habet locum illa pena. aut
ignorans et tunc aut fuit ignorantia
iusta et tunc a pena excusatur. aut
iniusta et non excusatur. vt l. q ff.
C. de incestis nupt. Et ex hoc se-
quitur q si erat in iure cum esset ignorantia
iniusta non locus tenetur pena illius
l. quicumque C. de inces. nuptiis.
Tertia est pena p quam punitur in persona
et in bonis. et illa pena non habet lo-
cum nisi clerici nuptias contraxerint do-
lose et scienter et ideo quandoque ignorantia
ab illa pena excusaret vt loquitur
autentica incestas. C. de incestis nuptiis
et in autentica de incestis nuptiis § i.
et q ibi no. ¶ Queritur glo. quid
si vnus sciat alter ignoraverit dic

ut no. hic et l. qui contra q in fac-
to habet locum. vt ff. dixi et ig-
norans etiam excusatur vt ff.
dixi. ¶ Ulterius ex hac l.
no. ii primo qualiter vnus error
probatur et habes quod probatur
ex istis qualitatibus q fecit pa-
lam et statim cum fuit sibi dictum
dimisit. vel erat minor ex istis
presumitur error iuris vt hic in
v. si res. et § incestum plene dicit
in l. ii. ff. de his confess. ¶ Secundo no.
q non sufficiat q appareant presump-
tiones sufficientes ad probationem
erroris nisi error allegetur
vt hic dicit in § nobilis ibi vtique
si error allegetur etc. Vnde me-
mento q facias positionem erro-
ris q pro penis tenet multi vlt-
posses etiam dicere q ille qui facit
exceptionem de presumptione erroris et hoc
faciendo videtur allegare errorem
sicut dicitur in libello vt l. omnes
§ lucius. ff. de his qui in fraudem credi.
¶ Oppo. hic videtur q ex prima questio
sequatur in penalitatem delicti contra
ff. de furt. l. q ea mente So. hic
prima ostendit et declinat in facto
non fuisse dolum. ibi vero secus
¶ Ulterius quero ego video q pro-
pter ignorantiam quis excusatur sz an
puniatur alia pena extraordinaria. videtur
q sic vt l. i respiciendum § delinque
j. de penis. et l. ii. § hac actione ff.
vi bo rap. Contrarium est ista l. in
in an vt ff. dixi. Sz videtur q de
liberis non committit in iniuriam alicuius
preterea si cessat dolus nulla pena
venit imponenda vt hic. secus si ali-
cui iniuriam imponeret preterea vt vi-
distis j. e. l. pene. et ibi dicam

¶ IMPERATORES. Tene meti
hunc casum quia bonus est.

¶ Libertio. do. tex. ibi nam cuius fame etc. Di-
cit dy. q ar. hinc § pot dici q si
contineatur in statuto q exbannitum
quis posset occidere q non ideo eius
vigore filius potest occidere patrem ex-
bannitum sicut nec libertus patronum
nec vasallus dominum pro hoc fa-
cit in auten. de incest. nupt. §
i. et de obsequiis patro. pres. l. pe.
fac. l. multi § manete ff. de iur.
do. ¶ Sz advertatis ista quo fu-
it sol. de sco bndigni. et cum esset co-
missa auctam collo fuit consultus
q filius potuit patrem impune occide-
re nescio p quam iura. et hoc puto verum
q filius hic posset patrem occidere
impune. nam hic hz libertus recipiat pa-
tronum in adulterio remaneat patronus
et habens iura patronatus sz non sic
in exbannito q efficitur hostis reipublice
suita equitatis vt l. amissionem § q
deficiunt ff. de capi. di. et sic per-
ditur civitas ita perditur filiatio
vt l. postliminium § filius j. de
cap. et postli. re. ad quod facit l.
vos in fi. j. de re milita. et est cas-
expressus ff. de religi. l. minime

¶ Cum pastor ¶ P lege
Hic est notabilis § facit
ad quem que fuit dispu-
tata bononie legitur habuit

pratem dispensandi cum spuriis et incestuosis similibus / modo quidem erat spurius et incestuosus simul et semel natus ex consanguinea vxoratam / an posset dispensare hic videtur quod non · quia ea que dicuntur in sequentibus non habent locum in silentiis vt hic dixi in l. ij. in prin. C. de v. ob. et l. si ita C. de libe et posthu ·

l. Incriminis. Oppo. quod in criminalibus dentur plures dilaciones vt l. fi. C. de feri / dicit glo. specialis est in adulterio ut nulla datur vel saltim datur vna tantum secundum istam lecturam · glo / habes ex hac l. casum quod probaciones facte non data dilacione ad probandum valent / nam hic vides quod in crimine adulterij nulle datur dilaciones ad probandum. et tunc in eo sunt probaciones vt l. ij. in fi. C. e. et l. capite quinto ff. e. glo. appz quod probaciones facte sine dilacione date valent / pro hoc all. Jaco. de are. j. de quest. l. vnius ff. cognituris. ad hoc facit quod no. in specu. de dilaci. § videndum v. vnius / sed secundum istam lecturam. quero vsque ad quantum tempus poterit probare accusator vel reus quod possit probaciones inducere quo ad durat instancia de criminalibus hoc est infra totum biennium vt l. i. vt j. eo. tempore C. · nisi ex causa vellet iudex dilacionem statuere vt hac l. dicitur et hic. potest esse vnus modus legendi / alias si aliter diceres ista l. contineret absurdum Alij vero timentes · absurditatem huius l. quam absurditatem in hoc consistere Si enim per totum biennium posset probaciones inducere / gl. esset adulterij esset longior sed l. faciunt causam adulterij breuiorem ut l. quinquennium ff. e. quicta l. querela C. de fals. ¶ Ideo isti legunt hac l. quod hic non loquitur de dilac. que datur ad probandum sed de ea que datur ad accusandum sed secundum l. tricia C. de accusaci. et l. sicut C. qui accu. no. pos. et ponunt casum sic quod ad accusandum seu ad proponendum accusacionem nulla datur dilacio sed tamen sufficiat dilacio legalis / hoc verum nisi iudex statuerit ex causa aliud hac lecturam ponit pe. quia ex / resp. C. de dilac. l. i. ibi modo accedunt re. / et breuiter lectura est bona Jo. dicit hic in dilacio detur ad exhibendas personas. que est ista dilacio / et Ro. quod est dilacio que datur p. l. ij. C. de exhiben. reis · Ro. quod illi

Sithys q̄. qui impetrauerunt ius aureorum anulorum habentur vt liberti Contra hoc tamen facit. C. de ex causa tutorum l. cum exoracione / glo. non sol. / sed ibi appz solucio si bene inspicies ·

Si ex lege. Hec lex com die affar: hic in fi. Est duplex lectura littera. vna est siue ne alia cum ne ro renuero in dubium hanc litteram. aliquis sa ens aliquam repudiatam non iuste duxit eam uxorem · vterque committunt adulterium / et secundum vnam litteram committit · adulterium secundum aliam litteram non / sed glo. concedit / istius litteras vt si heres non committit. dic verum est vt puniatur ea pena qua puniuntur alij adulteri sed mitigatur quia sub colore qualiscumque matrimonij factum fuit si heres huius affinatiuam et idem sed non puniatur tamen pena quanta puniretur si sub colore matrimonij non esset factum ¶ Ex hac l. allegatur ad quem de eo qui nesciat non legitime exbanitum / et dicit quidam. si scienter hoc faciebat et puniatur secus si hoc ignorabat per hac l. ita dicit dy. pro hoc quod sciens puniatur. l. iiij. ff. condempnatorum C. de re iudi. et ibi hoc voluit dy. pro alia parte quod ignorans non excusatur quia deceptus est auctoritate publice scripture. facit optime C. de ven. in specia. l. i. ff. ceterum / et ibi etiam hoc ponit dy. / et l. de etate ff. si ex causa C. de in integrum restitucio et l. quid sit fugitiuus ff. ap. l. latrones C. de edi. edic. Michi tamen videtur vt alias dixi nobis quod in casu in quo scivit dicat verum dy. sed in casu in quo ignorauit dico quod non puniatur etsi de homicid. fuisset dolose sed quia fuit in culpa quod non vidit bannum adhibendo consilium virum banni fuit recte datum tunc ex ista culpa puniatur vt l. ij. ff. hac acceptum C. vt in re imp. et j. ad l. cor. de sicar. l. leg. cor. / et quod ibi dicit et l. respiciendum ff. deliquit j. de pen. Maxime cum ignorancia seu error iuris sit lata culpa vt l. liberorum ff. notatum / et ibi glo. C. de his qui no. infa. Preterea si ille qui contrahit cum alio est in culpa non diligenter exploret potest condempnari vt l. qui cum alio j. de regul. iur. Nullomagis quia alium occidit propter eius condicionem debet de hac condicione esse certus per hoc optime facit l. qui in alterius j. de regulis iur. / vbi ille qui agit quod est in culpa nisi de suo iure bene delibarat / etiam si agat ex persona alterius /

Ad le. jul. de vi pu. l. prima R̄ica

l. Lege iulia. Tractatu hic de armis ideo formo tres questiones primo vtrum liceat habere arma / textus est hic quod non liceat habere nisi racione itineris vel venacionis. Iodie vero indistincte non licet habere arma vt in auctentica de armis per totum illam collacionem sed illam constitucionem vsus communis non approbat ¶ Secundo quero · vtrum liceat portare arma Ro. hic est triplex ius. nam de iure ff. siquidem aliquis portare vult extra ciuitatem arma eundo peregre potest vt hic ibi itineris · aut vult portare per ciuitatem vel in aliquo loco in quo fit adunacio gencium vel in aliquo loco vbi sit forum iudiciale / et hoc non licet vt hic et l. iij. ff. i. et j. e. l. qui dolo ff. i. Sed ad hoc est aduertendum quod istud ·

est verum de armis offendibilibus nam
iste leges prohibentes non loquuntur
nisi de telo quod est ad nocendum ut
leis apparet sed arma defendibilia
non reperitur quod sint defendibilia
prohibita portare per hec verba
ymo etiam offendibilia potest por-
tare ille cui expedit ut j. e. l. pe.
§ fi. et hoc de iure ff. sed de iure
C. indistincte non licet arma portare
nisi de principis licencia ut C. ut
armorum usus l. i. li. xi. de iure
vero autem exprimitur plus quam ex-
primitur etiam arma defendibilia
ut scuta et similia in auctentica de armis
§ pe. fallit in gladiis puliis
qui non sunt in usu nocendi et quibus
quis in prelio non utitur sed sunt ad in-
cidendum panem vel calamum ad
temperandum et sic ut in auctentica de ar-
mis dicto § pe. ¶ Advertendum
est in hoc ne fraus fiat ne quis
dicat se portare cultellum aptum
ad incidendum panem cum sit ad
offendendum quia talis cultellus
armorum appellatione continetur cum
sit talis qui nocere potest ut j. e. l. ar-
matos et l. pe. § telorum sed per sta-
tuta civitatum non punitur ille qui
portat arma nisi cum eis sit in rixa
de qua in rubrica dixi ff. de acqui.
pos. l. i. in prin. et tangitur d. e. i. l.
licet C. de acqui. pos. ¶ Tercio est
videndum utrum liceat vendere ar-
ma. tex. hic videtur quod sic il-
licite pu...tur sed hodie est contrarium
quia nemini licet facere arma vel ven-
dere nisi personis deputatis ad
hoc ut dicta auctentica de armis et
no. C. de fabricensibus sup. l. ii.
cum consuetudo fere que vidistis hic
non approbat ¶ Ego vos vidistis
hic quod qui homines huiusmodi in armis
hac lege tenentur. ¶ Ergo v-
trum posset puniri iste de duplo
§ quod homines huiusmodi in armis et quia
habuit arma puto quod non quia ista
duo tendunt ad eundem finem nam
arma non habentur nisi ut habeant
homines in armis quod est ut. l. i.
in fi. ff. ad l. aquilia et quod no.
in l. nunquam plura ff. de pri.
delicti ¶ Ulterius quero dic
statutum dicit tradita quod dampnatus
pro violencia non appellare potest
aliquis fuit condempnatus quia habuit
homines congregatos in armis nunquid
dicatur condempnatus pro violencia
tex. videtur quod sic hic et in l. fi.
C. e. nam ut videtis continetur l. ult.
de vi. Sed puto contrarium quia
ad hoc ut violencia sit facta corporis
requiritur cui resisti non potest ut l.
ij. C. quod metus causa sed hic nullus
corpus fuit sunt in aliis quia non
potest dici violencia Est tamen quid
preparatorium ad violenciam ideo punitur
hac lege.

¶ **Eadem lege** Tribus mo-
dis fit iniu-
ria michi extra in domo vel
in castro meo primo expellendo
me per vim et hoc vult dicere cum
dicit deiecerit Alio modo dando
michi plus licet me non posse intrare
et hoc vult dicere expugnaverit
Tertio modo faciendo aliquem indemni
dicendo depredabor te ut dederis
michi tantam pecuniam et hoc vult
dicere concussit hoc est per vim pecuniam

extorsit ut. i. ff. de concussi. nam
omnes isti talia facientes et qui ad-
hibent homines ut hec fiat hac
lege tenentur et hec l. facit contra
parisinos qui mittunt gentem
ad talia facienda et qui ad-
hibent extra civitatem quod tenentur
hac lege ut hic ibi homines conducit.

Quicumque ¶ **Sciatis**
Oppo. quod hoc sit superfluum
quia idem dicit in prin.
et fi. glo. solvit quod imperator
rescripsit ad alterius postulationem
postea declaravit proprio motu ¶ Item
oppo. quod sit in arbitrio actoris
eligere prius civilem vel criminale
accusacionem ut l. i. C. qui ac. accu.
non pos. Quidam fatentur con-
tra sed hic textus sic dicit quia accusacio
de vi prius erat instituta vel
dic sicut dixi quod hic proponebatur
criminalis actio ab uno et iudi-
cium civile ab alio ¶ Item oppo.
C. de appellatio. l. i. ubi dicit quod
cum proprietatis et possessionis simul agi
non possunt hic dicitur contrarium So.
quidam dicunt quod ista duo vi-
delicet possessione vel dominio pro uno
ponuntur ut glo. dicit dominio id est
proprietate et quod dicit pro possessione
id est iuris possessionem ut usufructus et
emphiteosis et similes ¶ Item oppo. de
l. ordinarii C. de rei ven. et de
interdictis l. uncta So. eodem modo
vel possumus intelligere et erit
alia lectura et concordat cum illa
ut dicamus quod hic dicitur quod si
de vi et possessione hoc est de vio-
lenta possessione seu violenter tur-
bata quod sequitur vel dominio id est proprietate
et sicut hoc ponit hic ordinem pe-
titorii et possessorii ita legitur glo.
ff. de iudiciis l. si de vi. Tertio modo
potest legi quod cum aliquis queritur
interdicto recuperande possessionis
vel interdicto retinende possessionis ut
interdicto uti possidetis opponebatur
excepcio domini Certe dicit hic quod prius
debet cognosci de vi seu violenta pos-
sessione quam de excepcione hoc autem qualiter
debeat intelligi quod excepcione domini
repellet agentem possessorio dixi
in l. naturaliter § nichil commune
ff. de acqui. pos.

¶ **Quicumque** ¶ **Eclipse**
Quero utrum remissio facta per principem
valeat dicit glo. dic ut l. si ma-
ritus § si negaverit ff. ti. i.
sed certe ibi dicitur de adulterio
non de raptu ¶ Quero utrum
valeat transactio facta de raptu
glo. movet hanc questionem in l. transi-
gere et ibi ponit opinionem quidam quod
sic alii quod non et quilibet allegat
l. i. C. qui pro sen. lib. acci. sed dominus
ibi tenet quod non potest transigere de
raptu quia prius transigens punitur
ut l. i. § pe. C. de rapto virgi-
num non licet transigere Ego puto
contrarium per l. transigere ubi non
excipitur nisi adulterium quod licet
transigere ¶ Item probo per l. i. C.
qui pro sen. lib. accipi inducendo
eam prius inducatur ideo per rationem contrarie
non potest transigi de adulterio est
cum frequenciam quod ratio cessat in
rapina Non ob. l. i. § pe.

Ex tempo bugi . q; fateor q' tra
sigens punir ex pte accusatoris q;
iniqs sibi pmittitur . sz ex pte ac
cusati bene lic; trasigere . bar . doc

Lege iulia de vi m
Tene menti istud pn .
q; isti tales officiales
qui non admittunt ap
pellantes ten; hac . lege et a cō
dempnati erunt infames . So
no . tex ibi aut qui in collu; sicut
q' qn aliquis mittit aliquē ad
iudicem seu ad esm cu minia
in capite q' tenetur hac . l . Ter
cio in x . item ad legatos . no .
q' si aliquis verberat aliquē
non est crimen . pu . nisi i eb
citib; pmo qn aliquis est aba
siator ut hic . So qn appellassz
vt hac . l . Item qui hoc factum
eet hoīb; coadunatis vt . j . e . l .
qui dolo . ff . ee . j . ti . i . l . y . C . e .
l . in . Item qn aliquis fecit hoīatio
occidendi licet non occiderit vt . j .
ti . n . l . i . ff . i .

Qui dolo No est pri
ores hui ca
uitatis qui minantur re
ctoribus ne iudicent sicut
debent quia pen hac . lege

Lege iulia Cu lege
arma
tos dicam j . e . l . ee . s .
telorum . bartholus . R

Hy qui cetus Cesto
dicunt quidā q' appellac
armorū continetur tantū
arma offendibilia p hac
legez / sz nō ē verū / q'
hic dicat telorū et fateor q' ap
pellacōe telorum nō continetur
nisi arma offendibilia ut . l .
armorū ; j . de v . sig . et dicit
in auctē de armis expresse . bar .

Ad leg. iuli. de vi. priua. rica.

Te . in Oppo q'
qui aliq
aufert ex nauf
ragio teatur lege
iulia de vi pub .
ut ē ti . i . l . y . i .
ff . So ibi cū ar
mis / hic sine ar
mis . Sez quo
niū; ista publicā
bonorū fiat i ppli
ie vel p sinam . / dic sine opicōe
Sz puto uerum illā oplo; q' p sinā;
non cū dicat tex publicatio sit
sz dicat publicatur q' denotat p
sinam vt . l . in criminali . C . de iur .
o . iudi . Quo dicit hic . i . eius
ordinem sedeat re / dr hic q' dap
natus hac . lege nō pot ee iudex
Queio qd de hac exceptioe
que oppōitur iudici q; nō pot
ee iudex q; infamis . So ut dixi
i . l . quidam cōsulebat de re iudi
Quero si hoc non oppōitur an
procedat iudicium . dic ut no . in
Spec . de iudice delega . ff . excipi
v . sz inquid infamis bartho
doctor legum .

Ne ita ire est No ar
gumentum ibi nec
minus . re ex quo ha
bet q' conuocati tenet
hac . l . et eodemo teneat
sicut ille qui conuocauit . So
no . q' qn dimittitur vis abla
tiua non requiritur q' hoīes sit
coadunati . secus i expulsiua
vidi ut j . e . l . siquis aliquē

Legis iulie No bene
hanc legem . nā cota
die de fto occurrit . nā
ille dicit cōmittere vi
priuatā qui facit coadunari
gētes ne aliquis producatur
in iudicio sile in auctē ut cōē
cte iudi pronu . ff . arripiat sz
qn aliquis arripit aliquē con
dēpnatū ad mortē tenetur . l . iulia
maiesta . vt . l . cun; q; i ff . e ad . l .
iulia maie / facit . l . additos C .
de epi . audien . An liceat ac occi
dere ex bānitum qui producitur
i iure . dy ponit i . l . in laqu . e .
de acqui re . do / dicit . j . ti . i . l . in .

Creditores hec lex
hic lex habz
eundē textuz que; hz . l . ex
tat . e . q' metus cau / et
ibi hoc decretū plene de
claratur . Oppo . c . de furt / siqui
vis cum pu . So vt ibi . Ite
oppo . de his . que in frau credi
l . aut ptor . ff . si debitore et . l . iu
llius C . de iudicis . So ibi nō pote
rat haberi copia iudicis . Erat ei
piculi si expectauerit q' iret ad
iudicem ideo pmittitur q' sua au
ctoritate faciat . Vltimo oppo . de
l . i . ff . redigitur ē quorū lega .
So . vt ibi vidistis q; ibi loquitur
in re vacante a nemine possessa .
Itez oppo . de l . siquis in tantā . C . vn
vi . dicit glo illa ē magis gnal
q' ista . Item oppo C . vt bo . imp .
l . in . dic ut de hoc dicā i . l . credi
tores . e . de furtis . Itez oppo
de . l . an aliter C . de iure . So . spāle
le ē ibi qn nō pot copia haberi
iudicis . Queritur glo / quid si
aliquis accepit aliquā re sibi nō
debitā . glo de hoc disputat i . l . ex
tat . e . q' metus cā dic ut ibi . Ex
tra glo quo de duobus qribus So
ad hoc ut hēat locū istud decretū
verū; sufficiat probare q' tenuit
possessionem tantū an hēr necē q' p
bet q' tenuit et q' aio possidendi
tenuerit . pro pō tex . i pn vide
ce q' sufficiat q' probet solu tē do
itum . Sz puto q' dicat i elligi
eaa; de possidere vt possideat vt
appet ex v̄bo decreti . ibi tene et
possidere . So quo uerū i ēin
dolus vt hēat locū istud decre
videtur q' nō q; textus dicat tene
temere / Et dicta ē inter temitate
et doli seu aliq' vt . l . i . ff . quem
pot . j . ad turpill . Vltio quo .
dicit hic iure credita non hz / quo
verū ad hoc requiritur sinā ue
quis pdat iure crediti So puto
q' ex hoc decreto quis hēat excep
ipso iure . Item hz excep . ne iure
crediti pueniatur / pro hoc induco
l . meni . ff . sz q' ptor . e . q' met cā

Si creditor Differt
hec lex
a precedenti q; ibi loquitur
de pena que i ponitur cre

ex decreto. hic legitur de pena q ipsi
criminaliter.

Ad l. cor. de sicarijs

L Egem cor. Circa ha
nc l. qro
q̄ est dictum q quis
falsum iudicium cōsti
tuerit dicit glo. i. vt
proferret falsam sniam
sm hoc habes hoc habes
si vnus magistratus
ut puta potestas faciat
cum iudice suo vt fe
rat malam sniam
tenetur l. cor. de sica. Item si potestas
hoc faciet cum potestate vt falsam sniam
ferat qr tenetur hac l. ite tenetur l. iu
lia de vi pu. ca. vt. ff. ti. i. l. qui dolo
malo. Alij exponunt q quis fecit iu
dicium persequeretur. i. falsum testimonium
proferret et sm hoc habes casum
contra potestates et rectores tiranos q co
gunt testes p tormenta vt dicant falsum
q tenentur hac l. cor. de sica.

Diuus no. hunc. ff. qui
ponit duo dicta
ipsius ibi et ex re et ibi in a. ex re
ponit qualiter fiat probacio cum al
ter ibi circa q̄ e quedam pro forma
vt C. ne milli. li. i. fic. auc. i. po.
l. i. Contra hunc ff. oppo. de consuetu
quia hoc nō obseruat per totam ytaliam
Ad hoc vide specula. lz l. causantu
tū consue no fuatur ut no. i spec.
de accusacio ff. i. v. sz quod si primo
Jac. de Rauen. Re aliter dicit cum q
l. corne tenetur Tn melius pūnitur
qr nō ē secutus euentus qz euent
considerantur in delictis vt. l. aut
facta ff. euentus. j. de pen. Dm
quidam ipsi dicunt veritas ē ista p
italiam maleficia pūniuntur sz sta
tuta nō sunt leges et ideo cum sta
tuta dicunt siquis occiderit etiam
statutum illud nō verificatur nisi
morte secuta ideo animus occidendi
nullomodo attenditur sicut videtur i
l. aquili. vbi dicit siquis occidit
vt. l. ij. ff. ad. l. aquili. si quis non
occidit sz mortis causam al' prebuit nō
tenetur directa. l. aquil' qr vba hec
nō sonat vt. l. item si obstetrix i
pn. ad. l. aquili. et videbitur no.
j. c. l. nichil sz i. l. cor. de sicarijs cāt
expressum de eo qui huius animo occidendi
mentes ista. l. tenetur ita debetis
intelligere istam l. Sed quero q
liter animus occidendi probabitur
dicit tex. hic ex qualitate percussi
ita proba. etiam C. e. l. i. et l. iij.
Debemus enim inspicere pro pro
situm vtrum hoc fiat ex proposito an
fiat i rixa vel ex quodam impetu ut
hic appet Item si i rixa fiat debe
inspicere cum quo percussit an cum gla
dio an cum bastone vel lancea et si
cum lancea aut cum ferro aut cum ha
sta vt glo dicit et si cum bastone an
percussit in capite vel in alia parte
corporis. ita no. glo i. c. sig. sicut i
ff. extra. de homicidi. li. vi.

Item Diuus de maria
hijs ff.
vidistis in l. si marito. ff. de adul
ter. et l. si adulterium. ff. i patre.

I Nauditum Cio quod
vult dicere tex. inauditum filium di
cit glo inauditum. i. filium suppositum
itaque non est filius et sic pot eum
accusare et dicere q nō erat filius
intelligere si erat doli capax qui fu
it suppositus vt filius qr forte pr
erat absens hec ē vna exposicio
glo aliomodo exponit. i. audituri. i.
non actitum. ul' inauditum committere
aliquid inauditum. i. graue sce
lus contra prēm Sz contra hec
opponitur q quis non possit accusare
psonam ita coniunctam vt. l. hij ff. i.
ff. de accusa. So. si quis an
filius possit accusare prēm dic ut
dicta. l. hij ad sz si qris an pr pos
sit accusare filium et siquidem delz
est graue et commissum contra ipsum prēm
pot ipsum accusare vt hic sz si delz
eēt leue vel commissum contra alios pr
accusare nō possit vt. l. pr et. l. ma
gnum C. qui accu nō pos. Item oppo
q patri liceat occidere filium vt. l.
nec i ea i fi. ff. de adulteri So. in
casu illo licet occidere i alijs secus
sz hec causa lz olim i distincte licebat
occidere vt. l. i suis de lib' et posthu

Adiectio vides q triplex
est spēs veneni
ut in textu apparet p totam. l. que
tractat de medicamentis et vene
nis Oppo. de. l. siquis aliquid
ff. qui abortionis. j. de penis vbi
ille qui dedit tenetur et punitur vltio
supplicio So. hic a prin. dedit medi
camentum cā concepcionis et sic cā rei
licite sz ibi cā abortionis et sic cā
rei illicite et hac. l. de qua opposui
glo all' pro concord'. barthol.

Transfuga vides ff.
q transfugas et hostes qs licite pot oc
cidere Statutum ē q possit ex
bannitus inpune occidi et fuit ca
ptus a familia Cio ueniam in
manibus familie possit occidi i pre
dy. ponit hanc qōm i. l. in laqueum
ff. de acqui re do. et ibi bn nō se f
mat finaliter videtur dicere q me
lius est q ipse priuatur qr hoiez de
familie manibus arripiunt ut i aucta
vt omnes obediant iudi. prouincia
ff. arripiant. et. l. liuilia ff. ti. i.
qr q priuatur de occiso. qz extra
mitus erat Jaco de Areni. dispu
tauit hanc qōm et determinauit sic
q nō possit occidi et hoc probat
sic p casum huius. l. hostes lz occi
dere ut hic sz postquam hostis ē cap
tus nō dz occidi sz dz seruari vt
l. et seruorum. ff. de statu ho. ergo ex
bannitus postquam ē captus nō pot
occidi. ita dicit ipse cuius determina
probz michi primo qr hoies positos
in carceribus nō lz occidere vt. l. si
ff. de custo reo. sz iste qui ē a
familia detentus ul' dicitur positus
in carceratus vt. l. qui neqz. j.
de re. sig. Item ff. Preterea ille q
venit ad ciuitatem de necessitate
dz habere certam securitatem
a lege vt in legatis dicimus
vt. l. fi. j. de le. et ff. de iudicij.
l. ij. ff. legatus vt etiam dicimus
in testibus q testimonium causa i iu
dicio notantur vt dicta. l. ij. ff.
eius qui testimonium sz iste q du
citur a familia venit de necessitate
ergo debet hīe securitatem. Ille g.

qui occidit ipsum facit contra securitate
datam a lege et sic incidit in l. iu
lia maiestatis. facit ad hoc l. fi. C.
de maleficiis et mathematicis/

Legem cor[nelia]. Vides ergo q
hic l. permissum
non sic q tenere qui tor
quent testes vel reum con
tra iusticiam ut ex hoc aliquis
moriatur tenetur hac lege ut hic
et etiam in instit. de e. l. i. § p[re]n. et

Eum quidam. § i.
de hoc intelligitur i. e. l. in lege

Et qui hoc carmen
i. fo. hunc ex. videtur glo que
incipit qui non venit et glo non
dicit verum. ymo punitur lege
cornelia de sicariis. et hic est casus specialis
in quo absens dampnatur in
pena que est ultra relegationem. et
quod pena sit ultra relegationem aperte
ex precedentibus et etiam j. e. l. i. c.
§. alium casum habetis. C. de penis.
l. ne diu. hemus hodie talem ca
sum in quadam constitutione henrica im
peratoris qua promulgatur pro pace
in qua continetur q pro crimine lese
maiestatis absens potest dampnari.

In lege cornelia. in verbis cor
poralibus lata
culpa non equiparatur
dolo/ sed mitius punitur
h. dicit. Oppo. e. e.
l. lege cor. §. i. Item eos qui hac
l. non punitur ut hic sed puniendum
extra ordinem officio iudicis mitiori
pena ut ibi et l. respiciendum
§. delinquitur. j. de penis. So.
et videtur q nullo modo punitur propter
latam culpam ut l. si adulterium
cum incestu. §. nonnunquam et §. si pa
ter eius. So hic loquitur de delicto quod
pertinet in quo alter consentit. l. vo
contra loquitur de delicto quod personam
alicuius pertinet non respiciat/ nam propter
stuprum vel incestum non debet offe
di aliquis pertinet. ut l. nec mea
§. i. de adulteriis. Item oppo
de l. i. §. i. C. si mensor falsum mo
dum dixerit. ubi lata culpa equiparatur dolo
So. ut glo dicunt hic et i. l. i
atque talia pertinet. de in litem iurando.
et ponit etiam i. l. si culpa. C. so
lu. ma. Tamen veritas est prout dixi in
summario q penis corporalibus lata
culpa non equiparatur dolo. In ma
lis autem quid iuris sit dicam i. l.
i. §. i. ff. §. siquis test. lib. esse
iussit fuerit/ bartholus.

Si mulier de hoc
dicit pl
ene per glo i. l. divus
§. i. j. de extraor. cri.

Fuerit. Oppo. q indis
tincte possit oc
cidi diurnum cum clamore testifi
catur ut l. itaque e. ad l. aquil.
dicunt quidam q hic dicitur q
si parte rei. id est sub audi maxime.
Alii dicunt q illa l. loquitur sed ri
gorem legis xii. tabu. hic secundum
equitatem que equitas prevalet.
Alii dicunt et ista est vera opi. q fu
rem nocturnum possum et diurnum oc
cidere si non possum eum dimittere
sine periculo persone vel rerum/ sic
q res licet hominem occidere/ et
hoc in fure nocturno/ sed in fure di

urno non est tantum periculum quod si ego
eum cognoscere potero eum reha
bere/ propter hoc dicunt doctores mei
attenta ratione ista quod si de nocte
cognoscerem furem non licet ipsum
occidere et econverso. Si de die non
cognoscerem eum tanquam furem noc
turnum liceret occidere. Jam tenemus
textum C. e. l. si ut allegas. l. va
lere quod ex l. ista quod pro defensione
rerum mearum ego possum hominem in
terficere/ propter hoc al. dixi et dico
tunc dicit i. l. i. C. unde vi. q
quis potest defendere vi vim cum
moderamine inculpate tutele
/ quomodo intelligitur cum moderamine
inculpate tutele/ glo ponit ibi
multa verba. sed tex i. l. scientiam
§. qui cum aliter C. ad l. aquil.
hoc declarat. dicit enim sic/ cum
aliter defendere non posset tunc
dicitur inculpata tutela. hoc autem
intelligo sic/ cum aliter defendere
non posset a periculorum rerum vel persone.
unde non debeo pati quod me dampnifi
ces in aliquo si dampnum esset irrecu
perabile aliter secus ut hic. Et
ex hoc sequitur aliud quod si non
possum effugere quin me percucias
nisi ego te interficiam possum te
interficere per hac l. cum similibus/ ro
est/ cum enim quelibet iniuria personalis
est maior quam est reali ut l. in
furiorum i. fi. j. de penis et ff. i
iniuriam realem irrecuperabilem
possum occidere/ quod nullo magis
personali quod tene menti/

Divus. Io declarat
in hac l. quod
quomodo et tria exempla
possunt poni/ primo qui
aliquis non habuit
animum delinquendi/ tamen deliquit
tenetur iste tenetur ut hic et i. l. i.
§. divus. C. e. l. Sed tamen an puniatur
mitius propter culpam/ et qualiter dicam
vobis. C. e. l. in lege. et videbitis
j. de penis. l. respiciendum §. delinquitur.
So modo potest poni exemplum de eo qui habuit
animum delinquendi tamen non perficit de
lictum/ nam punitur secundum animum non secundum
effectum ut C. e. l. i. § divus. Sed con
tra hoc oppo. glo j. de posi. l. cogi
tationes sed glo ibi stetit in sic co
gitationis. hic pervenit ad actum
Item oppo de l. i. C. fi. C. q. consp
ir. So ibi loquitur in levioribus/
hic in gravioribus. vel aliter im
petrare rescriptum non est delictum/ io
non facit ad propositum. Item oppo
de l. qui flam. j. de falsis. So ibi
potuit delictum perficere et noluit
hic non potuit/ hec contraria tan
guntur in glo et materia ista expe
ditur per multos in l. siquis non di
cam rape. C. de epi. et cle./ et tangitur
C. de extraor. cri. in l. i. et ibi di
cam. Tertio potest poni exemplum
de eo qui noluit delinquere/ tamen de
liquit plus quam vellet ut cum vellet
tantum percutere interfecit/ vel aliquid
aliud quod maius sit/ et glo hic
nec alibi tangit/ doctores tangunt i
l. qui multa facinora. C. ad l.
iuli. de vi. quia materiam volo expe
dire per plures questiones. Primo q
ro/ quid si aliquis deliquit plus
quam cogitavit/ circa res distingue
tres casus/ aut delictum quod facere
proposuit ad hoc tendit in se deli
ctum inspice seu eventus non animus

vt. l. qm. C. ad l. iuli. de ui/ et ideo
ibi uiolencia punitur secundum euentum quia
uersilis illud delictum tendit ad
uertendum hereditatem et filiam. vnde si a
liquis presumpsisset mittere incendium
in domo vna/ et propter hoc cetere domus
se plures alie tenetur de omnibus
quia incendium ad hoc tendit. ideo
alie tenetur de omnibus vnde quod domi
contigue comburantur. simile ut
l. i. ff. ex incendio. C. de incen. rui.
naufra. Si vero delictum non tendit
ad hoc. et tunc aut delinquit in plus
circa eandem rem/ et inspicitur euen
tus vt l. vulgaris. ff. siquis ex
C. de furti. et ideo siquis furatur
vas existimans eum putaret non esse
tantum tunc inspicitur quod est secutum
non quod putabat. Si vero deli
quid in plus circa diuersas res
tunc inspicitur animus non euentus
Secundo quero/ quid si delinquit
circa personam offensam hic est
aduertendum. nam quedam l. vi
delicet quod inspiciatur casus vt l. ite
apud ff. siquis virgines C. de iniu
riis et quod no. in l. siquonis C. lo
cati. In contrarium vt l. eum qui no
centem. ff. pe. C. de iniuriis/ et ista
vltimam partem puto veram quod inspi
ciatur euentus: Non obstat. ff.
siquis virgines quia in nullo ha
buit animum committendi aliquid pu
nibile. Credebat enim illas virgines
esse meretrices quas appellare non
est punibile/ sed contra quod loquitur in eo
qui ab inicio presumit delinquere/ no
ta l. siquis ignorans. C. locati
quod illud intelligo esse vim in penam ex
cessus seu quamuis alia pena spi[ritua]li.
vbi animus et cogitacio magis inspi
citur/ sed in pena temporali euentus in
spicitur. In contrarium vero quando deli
quit quis in plus circa ipsam personam
quam primo offendebatur/ sed si delinquit
in plus circa alias personas/ istud
potest esse duplex. vno modo quod vtramque personam
offendit vt cum vellet percutere vnum
percutit duos et de vtroque tenetur vt
l. sciam ff. qui cum aliter. C. ad l.
acquili. facit dicta l. eum qui ff. pe.
C. de iniuriis. Si vero non offendit
alium tangendo eum sed per consequentiam
quecunque vt puta facit iniuriam filio
vel uxori per consequentiam facit iniuria
patri uel marito. et tunc videtur de
bere inspici animus percucientis quam euentus
secundum quod dicitur in l. eum qui nocentem
ff. pe. C. de iniuriis. Sed de v
no posset dubitari Quid si non
appareret de quo cogitauit quia percus
sit quedam. nec aliquid apparet/ et
ita cogitauit de patre vel de viro
uel neutrum sciuerit h[ic]. s. hunc percussit
patrem uel maritum. Quid in dubio
Respondeo sufficiat de hoc non cogitasse
vel hoc nesciuisse vt dicta l. eum
qui nocentem in fi. et facit optime
in l. fluius. ff. si iactum in fi. Ite[m]
quid si delinquit in plus incidendo
in aliam partem delicti. Dic aduerte
siquidem delictum quod primo facere
presumit tendit ad illum finem qui
secutus est tunc inspicimus euentum
casus est no. in l. fi. C. de cri. expil
heredi/ et extra de homicidio. c.
fi. li. vi. facit l. qm multa fa
cinora. Si vero ad hoc non
tendebat delictum primo quod facere
presumpserat tunc non tenetur. vt l.
verum de furti. Tene menti./

Nichil interest Oppo. de l. item si ob
stetrix in prin. ad l. acquil.
aliud in l. corne. Respondeo
est/ quia l. hec punit
expresse eum qui habuit animum
occidendi. licet non occiderit/ sed in
l. acquilia dicitur expresse siquis occi
derit/ quod verba non verificantur
in dando causam quod tene menti
Secundo quero exemplum eius qui
mortis causam prebuit/ dicit glossa
pone exemplum in eo qui posuit
gladium in manu furiosi vt
se uel alium occideret ita dicit
glossa/ Sed oppo. cum enim furi
osus non teneatur vt l. infans
C. e. et. J. ti. i. l. fi. et l. diuus
de offi. presidis/ ergo videtur quod pre
stantes operam non possit teneri
vt l. huius qui. ff. si cum tanti. C.
de furti. Dic vt C. dixi et no. per
glossam in l. siquis id quod. ff. pet.
C. de iuris. omni iudici. Oppo. de

Quarreat l. quod decuri
C. de penis. vbi vane
voces populi non sunt ex
audiende et ibi. propter tu
multum non occidatur ille qui
non est culpabilis vt l. cum
sed pena bene potest accelerari
hic est casus.

Si in rixa videtur
quod oportet
contemplari ictus vnius
cuiuslibet a cuiusque vt
ille qui occidit tenetur
alii non. ad hoc allegatur Op
quod ictus non sit contemplandus
sed animus vt C. e. l. ff. diuus/ et
C. e. l. diuus glossa dicit quod idem
responsum dicit hic casus in rixa
quia si iniissent proposito occidendi
omnes tenentur licet vnus tantum percus
sit/ ita dicit glossa tua in fi. Intel
ligis ergo ut vides quod hic non
fuit ex proposito/ sed contra hoc fa
cit quia dicit in hoc collectoris glossa in
quod ad hoc fuerint coadunati et
ex proposito fuit factum. Respondeo intel
ligere collectorum in hoc ex quo dicitur
accidenti non ex proposito vt euenit
in rixa vita debet intelligi Sed adhuc
obstat contra/ licet enim propositum non
precessit per tempus/ potest esse quod illo
tunc quilibet habuit animum occidendi
/et ideo non debet inspici ictus vt
in pall. l. Respondeo dico quod ictus inspi
citur ad hoc vt videas quem ani
mum quis habuit occidendi vel
non vt dicta l. i. ff. diuus. C. eod/
Aduerte istud dictum glosse
videtur verum de iure com. in l.
corne. qua habetur plus respectus
ad animum quam ad actum sed in l.
acquili. que respicit magis actum
quam animum inspicitur vt videamus
ex quo ictu secuta est mors/ non ut
uideamus animum primo vt l. item
mela. ff. si plures C. ad l. acquili.
Querit glossa Quid si non potest
apparere cuius ictu periit/ dicit glossa
omnes tenentur. vt l. item mela. ff.
si plures/ sed ibi dicit glossa contra
s. quod in dubio debent absolui per
l. absentem. J. de penis. ff. y. i. c.
in obscuris circa finem regule. sed
istam glossam Alii doctores moderni di
cunt quod siquidem maleficium fuit

animus

factum ex proposito. legitur glo. ista il
las si non. ex proposito loquitur glo.
contraria. vt si non appareret cuius
ictu periit omnes absolui debent
et hoc verum in l. corneli de sic.
que requirit dolum. sed in l. aqui
lia in qua venit leuissima culpa
omnes tenentur tunc ut dicta l. item
mela § si plures. et hoc sed Cy. C.
ad l. iuliam de vi. l. qm in illa
q. istud dictum satis procederet
de iure com. sed quod punitur animus
licet homicidium non sequatur. sed
secundum iura municipalia que puniunt
homicidium tantum secutum ista v
ba sunt valde dubia. ¶ Ideo pro
declaratione huius materie de pluribus delin
quentibus ad euidentiam debetis scire
quod plures delinquunt quandoque tenentur
de puniendo aliquem propter illos delinquentes
tunc omnes illi committentes vnum
delictum reputantur pro vno ve
l. sicuti exhibuissent §. fi. C. de
publica. et l. i. et per totum ff. si fa
mi. fe. di. fallit in casu l. si fa
milia C. de iur. o. iudi. et per hoc
possumus determinare quod cum villa de
capere malefactorem tenetur etiam de
nunciare et si non fecerit certam
penam soluat contingit quod plures fe
cerunt vnum homicidium. villa non
cepit eos tenebitur ne pluribus penis
pro quolibet homicidio vel vna tantum
Dy. determinauit quod vna pena tantum
teneatur non per rationem per dictam
sed per aliam quia statutum quod loquitur
indefinite equipollet vli et ideo cum
dicat si non cepit malefactores re
soluitur. i. si omnes malefactores
non cepit quod re. vt l. si plures
ff. de leg. iii. et l. si pluribus dele
ii. Ita determinauit Dy. ¶ Secundo fa
cit ad aliud vnus prestitit aux
ilium duobus committentibus homicidium
punietur ne pro quolibet homicidio
pena sua quasi cuilibet per se pre
stitit auxilium et sic prestiterit
duo auxilia et consuluit Dy.
quod vna tantum pena teneatur
per eadem rationem quia statutum quod dicit
siquis dedit auxilium malefactori
resoluitur in vniuersalem. i. ma
lefactoribus omnibus. pro hoc in facit
regula quam supra tradidi quia
cum tractatur de puniendo aliquem
propter maleficium commissum a pluribus
illi plures puniuntur pro vno vt
ff. dixi. sed contra hoc facit ff. si
fa. fur. fe. di. l. i. § i. vbi si
dominus fuit sciens tenetur pro quolibet
suo non tamen pro vno sed iste pre
stans auxilium fuit in dolo quare
ideo illa l. facit pro. Si ei
dominus conueniretur suo nomine pro
suo iussu vnus est iussus et vnum
maleficium reputatur sed si conue
niretur nomine suum teneretur pro
quolibet suo pro hoc facit quod ha
buisse ff. ti. i. l. iii. vbi coadunans
non tenetur nisi vna l. pro
vno delicto. non autem tenetur pro quolibet
coadunato et per hoc potest solui
quod quod siquis mandaret pluribus
vt facerent homicidium vel ad
delictum vt sit simpliciter vnum delictum
per ea que ff. dixi. Secus si ma
daret vt facerent diuersa delicta

et tunc pro quolibet delicto tenetur ne
est intra nostra materia. ¶ Quandoque tr
de puniendis ipsis pluribus delin
quentibus et tunc quandoque isti plures
delinquentes habebant officium
publicum tunc omnes hi pro
vno et vna pena puniuntur vt
l. si multi. ff. de publica. et l.
tres tutores. ff. de admini. tuto.
et ibi no. in l. Angelum not. in l.
sacrilegii capite. ff. ad l. iulia
peculatus § i. et ex hoc semel vi
di in ciuitate ista cum commetur
enses qui fecerunt curtenibus que
extorserunt aliquam pecuniam
indebite secundum formam statuti de
bebunt condempnari in quadruplo con
tra omnes debebant condempnari in
vno quadruplo non quilibet per se
vt ff. vidistis. ¶ Quandoque plures
delinquentes et committentes vnum deli
ctum non sunt officiales. Et hic ad
verte siquidem omnes equaliter deli
quunt omnes equaliter puniuntur vt l.
ita vulneratus in fi. ff. ad l. aquili
et l. si plures. C. de iniuriis et l.
si plures ff. arbo. fur. cesa et
l. iii. ff. ti. i. Si vero delinquunt
inequaliter quilibet punitur secundum
qualitatem delicti sui et ad hoc
facit vim. contrarium. quod de contemplaciis
vt hic et l. item mela § si plures
ff. ad l. aquili. Datis hiis regulis
ad questionem propositam accedamus plures
percusserunt vnum et ille mortuus
est. dicunt doctores aut ex proposito et
omnes tenentur alias secus sed vt
dixi vobis propositum secundum statutum per
talis non ita attenditur sic secundum
vnio debemus dicere sic. Quandoque apparet
cuius ictu decessit isto casu supra
inferens vulnus mortale percussit
primo alii inferentes alia vulnera
percusserunt isto tunc quilibet tenetur de
homicidio seu occiso nam ista vul
nera sed in homine sano non essent
mortalia tamen in homine iam debili
tato propter primum vulnus mortale vulnus
est vt l. qua actione § siquis
seruum egrotum ff. ad l. aquilia. ad
idem facit l. ita vulneratus in prin.
e. ti. Si vero percusserunt plures il
li qui intulerunt vulnera non
mortalia tunc tenentur de occiso tamen
ille qui intulit vulnus mortale nam
ex illius ictu periit vt hic et dicta
l. item mela § si plures. Tamen ad
uerte quia ille qui secundo percussit po
terit puniri tamquam prestans operam homi
cide assistendo sibi ad maleficium
committendum vt l. in actione § ope
ff. de furtis quod potest etiam puniri
quasi coadunatus ad hoc. s. homi
cidium committendum vt ff. ti. i. l. iii. et
sufficit etiam si vnus solus est
ad hoc coadunatus vt l. ii. § sed
si vnus ff. vi bo. rap. Et per hoc
scies qualiter debes formare
inquisitionem et accusationem. Si
vero non potest apparere quis primo et
quis post percussit. dic vt infra di
cam. ¶ Quandoque non potest apparere cuius
ictu decessit et hoc potest contingere
duobus modis primo quia nullum vul
nus per se erat mortale sed vul
nera vtraque simul iuncta erant mor
talia isto casu omnes puniuntur de
homicidio quia omnes occiderunt vt
l. item mela § si plures etc.
ff. ad l. aquili. et l. ita vulneratus

in fi. e. ti. ar. 6. aux. tur. cesa. l. si pl
ures. et hoc tenet Inno in c. signifi
casti extra de homici. Quãqȝ nõ pot
apparere cui⁹ ictu perierit et igno
ratur quis eorum illã percussio
fecerit. Constat enĩ q̃ oms percusse
rũt sȝ nõ constat quis eorũ illã
percussionem mortiferã fecerit. nec
constat de priori vel de posteriori. te
illo casu dico q̃ omnes presumitur
nã omnes psumuntur simul uul
nerasse sicut alibi cũ de ordine
non apparet psumuntur simul oẽs
decessisse ut. l. si intervenitu. et. l.
si de illo. ɛ. de reb. dubi. et io oẽs
teneri ut. l. item mela. §. si plẽs
trabem. et. §. sȝ et si plures ho
mo. et. l. ita uulneratus. i. fi. ɛ.
ad. l. acquili. et qd' dixi. ɛ. pxio
membro qñ nullũ uulnus erat
p se mortale. sȝ hinc insurgit du
bium an h' sit uerũ in statutis
nã. l. item mela. §. sȝ et si plẽs
dicit q̃ si nõ apparuerit oẽs qui
occiderint tenentur. gº nõ tenẽt
de occiso. cũ dictio quasi sit
nõ diminuẽs et hoc dẽ videtur
tenuisse i quodã suo consilio
Michi aut hoc non placet
sȝ dico q̃ dictio quasi ẽ expss
siua ueritatis ibi. qui uerũ est
omnes occidisse. cũ oẽs simul p
cusserit. et percussisse simul pre
sumatur ut. ɛ. dixi. et quod istud
sit verũ appȝ ex dicto. §. sȝ et si
plures. i. sc̃o. ubi dicit q̃ i⁹ cui⁹
ictu decessit qⁱ occiderit tñc ẽte
illud quasi est ueritatis expssiuũ
ut ibi in sc̃o uer̃o Debetis ergo
eẽ instructi qñ format accusãtes
uel inquisitionẽ verbis acceptis. vnũ
de homicidio alios dedisse auxiliũ
et fauorẽ an vero dicatur oms
homicide simul commisisse vt ex p
dictis pot pcedi ∥ Quero qre
quid si als percussit aliquẽ qui
postea p interuallũ decessit vtrũ
ex illis uulneribus psumatur
decessisse. ɛ. g. C. de ina. §. l. i.
videtur dicere q̃ in dubio si sur
rexit. et ambulauit post tẽpus
non videtur decessisse de illis u
ulnerib; tex⁹ ẽ etiã ext̃ de cle
percusso. c. ij. q. dic q̃ ex diuturni
tate tẽporis nõ psumitur decess
isse ex illo uulnere. Ista possent
eẽ vera i dubio In casu cũ sta
tem⁹ certo In hoc casu i cõplexe
percussione eẽt recurrendu ad iudiciũ
medicor̃ vt. l. si semel. C. de re
militari. li. xij. et. l. i. §. i. de
ven. i spi. et. l. cũ patris. C. de
fide instru. et expsse in hoc casu
extra de homicidi. i. c. significasti
et si plẽs media non inheserit
stam⁹ dicto vni⁹ vt in auten
de non aliena. §. qd' aut coll. ij.
Habetis gº expedicionẽ materiã
de pluribus delinquẽtib; Materiã uo
i quos delictum committit dicam
i. l. si plures ar. fur. cesa. Ma
teriam vero de plib; delictis ab
vno commissis vnico actu huiꝰ
tractatũ in. l. senatus. ɛ. de accusa.
et. l. si adulteriũ cũ incestu. ɛ.
de adulteri. Sed materiã de pli
b; delictis commissis ab vno plib;
actib; dicã in. l. nunquã plura
ɛ. de priuat. delicti ∥ Predixi que
dixi in plib; delinquẽtib; i hac. l.
intelligas gº ad criminalẽ accusationẽ

sȝ quo ad actionẽ ciuilem. dicã. ɛ.
q̃ vi. aut clam. l. semp. §. ij.

Ad leg. pomp. de parricid. Rca

Lege pompeia
§ de. l. diuidit
in v. partes vt p
dicat de eo qui oc
cidit ascendentes
sc̃o. de eo qui occi
dit collaterales t
cio de eo qui occi
dit affines. qrto
de eo qui occidit
descendentes ibi fratrem. tertia ibi
uxorẽ. misi ibi patruum. v. ibi sȝ
et si mulier ∥ Oppo dicit hic
q̃ pena tenetur que ẽ l. cor. de sic
contra. ȝ. e. l. fi. C. e. l. i. et i sc̃i de
publica iudi. §. alio. glo q̃ ẽ hic
dat so. multas. sȝ illa so. in placet
de iure antiquo qui occidebat as
cendentes puniebatur pena spã
li. alij puniebantur lege cor. de
sic vt. ȝ. e. l. fi. q̃ lex distinguit
et declarat ista. hodie vo indi
stincte oib; imponitur vna pena qⁱ p
in dicta. l. i. ɛ. e. et i sc̃i de pub
iudicii. §. alia. ∥ Vltimo no. textu
hui⁹. l. i fi. q̃ ille qui emit venenũ
ut daret alicui lȝ nõ dederit puni
p inde ac si dedisset q̃ no gº illos
monachos qui dicuntur voluisse
venenare abbatẽ sc̃i petri

Frater ∥ No casum i qº
ex sola scientia
quis punitur hoc decla
rabo. ȝ. e. l. verum

Consciencia
No. bene hunc textum
q̃ licet faciat mencionẽ
de hijs qui sunt vlteriori
gradu nõ refert se ad eos
qui sunt in gradu ppinquiori sȝ
uerba hec nec sm mentẽ seu sen
tenciã nisi extendatur p uu⁹ constitu
tionis auctẽ extendendi. ita dicit
glo quã no. istud dictũ glo q̃ di
cit q̃ ante martianũ non contine
batur illi qui sunt in pari vl ppi
quiori gradu ex sniã. uo plȝ m
nã nõ possẽt facẽ iuris sui. cũ nº
imperator. qd' illud qd' pmo nõ con
tinebatur in sniã nũc contineat.
sȝ bene pot extendere si uult nõ q̃
in sniã illa contineatur. ut. l. iij. i
fi. ac. l. se. ɛ. de legib. tu. faciat ad
hoc. ɛ. de usu cap. rerũ q̃ vsu cõsu.
l. ij. Dico gº q̃ ante continebatur
ex sniã q̃ sentencia p marti ẽ de
clarata ∥ Quero gº inquid illa
qui occidit eas psonas q̃ cõprhn
dũt ex sniã nõ ex vbis accuse
tur. q̃. pop de parrici. an accusabitur
ex. l. ista marciani sc̃o ex. l. pom
peya. quia illud q̃ ẽ ex sniã l.
ẽ ex. l. vt. l. nois et reis. §. vbis
ex. l. ȝ. de v. sig. aliud ẽ gº eẽ
ex. l. et aliud eẽ ex vbis. l. et io
in statutis i qb; sm quosdã nõ
recedim⁹ a verbis iste psone
que cõphenduntur ex sniã non co
tinetur q: nõ contient uib' sȝ sniã. z inte

Cum pater ∥ Hec. l.
continua
cum pcedenti et pomt
vnã vocem dñi. In pcedenti

l. Et pone casum sic queritur qui ex sponsa continetur ex sma l. Respondetur ei hoc sit q pater et mater sponsi continetur appellatione socerorum sicut sponsi uel sponse filiorum continetur appellatione generum Eadem g. ipse appellatione ux continetur sponsa ¶ Quero utrum hoc sit ex proprietate significationis verbi uel ex interpretatione Respondeo ex interpretatione ut l. non sine. C. de bo que libe. et l. lex iul. de fundo do.

Occisus Nota tex in si ibi. nam patria potestas ¶ Oppo q pater debeat totaliter excusari ut. l. marito ff. de adulteriis So ibi loquitur qn eum inuenit in rebus veneris ¶ Oppo q debeat excusari indistincte ut l. in fine. ff. de libe et posthu ¶ So. hic ist fecit ut latro non ut pater ita dicit glo. vel verius. illud verum de iure antiquissimo quod iure est hodie sublatum ut l. ij. ff. de his qui sui sunt uel alie iuris. Item videtur q debeat puniri pena l. pomp que est maior deportatione ut j. e. l. fi. et vidisti ff. e. l. i. ab illa pena pater excusatur propter filij adulterium filius g. qui adulterat uxorem patris sui perdit priuilegium filij ¶ Item habes in auctentica ut cum de appella cog. § causas. et quod ibi dr adulter nouerce idem de illo filio qui commisisset actus in gratitudinis propter quas pot exheredari ut perdat priuilegium filij. nec propter eius mortem habet locum. l. pomp. Item probat alia ratione quia propter illas causas perdit ius petendi alimenta ut l. siquis a liberis. § siquis ex his. ff. de libe agnos Et denegare alimenta est necare ut l. necare ff. e. ta. g. patet q propter omnes illas causas pater excusatur a pena parricidij ¶ Idem puto si pater committeret aliquam causam propter quam pot a filio exheredari q pater eius perimitur et filius occidens patrem non teneretur pena parricidij Idem dico in collateralibus

Utrum Nota textum ibi perinde etc et vide glo que incipit ple puniuntur etc ¶ Quero quomodo est hoc. l. dicat quippe alium faciat etc ut. l. i. § deiecisse ff. de ui. et ui. ar. sed et si ipse occidisset non tenetur. l. pomp. de parricid. Quomodo g. tenetur hac pena hic glo hic innititur et ista de pub iudicij. § alia et azo. in summa huius ti. et do cum admiratione na est quedam fictio qui per alium facit per se ipsum facere videtur et in fictionibus requiritur extrema habilia ut no. in l. ij. C. de i[n]of. do. et pe. ff. ad l. aquili ¶ Hinc sequitur Cum g. non pot facere parricidium per se quomodo pot fingi fecisse per alium Ro. q fictio requirit extrema habilia. s. in genere suo non in casu illo de quo loquimur Sufficit g. q ille qui mandauit uel fuit conscius potuit committere parricidium in genere in parentes ut plene scripsi in l. si is qui pro emptore ff. de usucap circa fictionem translatiam et ista l. in parte ista induco ad questionem Si popularis mandat nobili q faciat homicidium vel prestet ei auxilium punietur pena qua punietur nobilis licet sit popularis ut hac l. causa est hic quia inspicitur qualitas que est in faciente non qualitas que est in mandante uel auxiliante

Hunc passum de diuersitate qualitatum inter facientem et auxiliantem et similes dicam in l. is q opem ff. de furti ¶ Item dicitur hic q conscius tenetur de parricidio Contra quia de scientia sola quis non debet puniri ut l. culpa caret. ff. de regul. iuris et c. non est sine culpa. de regulis iuris li. vi. glo huius timore dicit conscius scilicet particeps et nichil allegat forte mota est per illud q no. in his l. contra hac glo. vide casus in l. ij. ff. e. ¶ Solutio dominus si uolumus sustinere glo dicamus sic q ex sola scientia quis non debet puniri nisi qn maleficium debet committi in personam illius cuius potestati est subiectus ut si seruus est sciens de morte domini ut l. i. § si fuerit ad syll. uel in filio si fuit sciens de morte patris ut ff. e. l. ij. Et idem in vasallo si fuit sciens de morte domini eadem ratione Ideo de eo qui fuit sciens de turbatione ciuitatis sue uel de alio malefitio commisso in ciuitate sua uel in principem ut l. quisquis in fi. ad l. iuli maiest ¶ In aliis aut videtur q non sufficiat sola scientia nisi sit particeps delicti ut no. hic et in dicta l. culpa caret et in dicto c. non est sine culpa. Sed contra hanc glo videtur fortiter tex. ista de publi iudi. § alia ubi ponit de consciis per se et de participibus per se sed possumus eam intelligere secundum distinctionem precedentem licet uideatur violenta fieri illi litere Bartholus

Pena parricidij Hic possumus formare questionem de dormiente qui dormiendo aliquem percussit dicam alibi et videtur q teneatur ut l. si seruus seruum § si fornicarius ad l. aquili In contrarium videtur q non quia parcendum est vitio naturali ut l. flumi. § vicinum ff. de dampno infec. So. secundum Gui. de Cu. nam aut iste talis sciebat hoc euenire sibi et tunc sibi debet prouidere ut iaceat solus uel nemo sit in camera sua et si non facit est in culpa et propter culpam tenetur sicut putator arboris qui non admonuit transeuntes ut l. in lege ff. ti. i. et l. si putator. ff. ad l. aquili. Si vero hoc nesciebat sibi euenire tunc ei parcitur nam dormiens equiparatur furioso ut l. i. § i. ff. de acqui pos. et ibi no. sed furiosus non tenetur ut l. infans ff. ti. i. g. etc.

Si fecerit Nota hac l. q qui mutuat pecuniam et ista talia videtur dare auxilium et fauorem simile habuistis in l. iij. ff. ad l. iuli maiesta. ¶ Ultimo no. glo que dicit nota ar. q proxenetas etc. secundum bartho.

Ad l. cor. de sicariis Rubrica

Pena diuiditur in tres partes primo loquitur de eo qui uere sicarium commisit et

in hoc ponitur vij vel viij casus
po. loquitur de eo qui commisit quasi
f.. tertio ponitur pena fli et qui
falsi. ij. ibi ad testa. iij ibi pena
et dic prima ps loquitur in scri
bente fla/uel in eo qui credidit
dicta testiuz fla iudici de flo te
ste/dicam j. Quero quid si qs
accepit pecuniam ut dicat testioz
verum/dic tenetur pena fli sicut
dicimus in iudice qui accepit pecunia
ut veraz sniam det vt. l. ij. C. de
condic. ob caum/tenetur/ro/qz tes
tes debent facere gratis no ob
pecuniam ut j. proxi. §. g. te/
Na quicquid dz fieri gratis/si
fit p pecuniam turpiter fit ut no.
in. l. iiij. §. si tibi. C. de cdi ob
tur cau.

Sed et si qs habes hic q sine iu
dex accipiat pecuniaz ob recipiendu
uel remittendum testioniuz tetur
l. corne de flis et ideo si aliqs
facit q testes non ueniant ad
deponendum testioni tunc tu as
sessor facias processum q testes
q accepit pecuniam ob testionm
no dicendiz qz te potius eu con
dempnare l. cor de flis et huius
timore ductus ueniet ad testifi
candum.

Qui in racoibz ..
..am. l. debetis intelligere qn
aliquis commisit flm in aliqua re
scriptura uel consignacoe q aqua
fidez faciebat ut probacoz salta
semiplenaz ul indicium al' secus
ut no. in. l. tantus. C. e. i glo.
sup verbo puatas

Is qui depolitar ..
No. bonu casum. nota contra no
tar/ aduocatum uel procur qui
instra unius ptis ondit alteri
ut teatur crimine fli

Ad test Hic incipit ba
pars in qua cap.
tractare de crimine fli ad
uerte Oppo. q milites pos
sunt testari quomo velint et q
modo possit vt. l. j. C. de testam
milita. gs pot ibi alius sibi
ascribere Ro priuilm tantu mi
liti non hz locum nisi in hns
que p ipsm militem sunt expedie
ta Ad ea vero q expediuntur p
alium priuilm militis se no exte
dit ut hic. et. l. in fraudez §. si
quis se de testam milit.

Inter filiuz Oppo
del. fi
.. et. l. diuus §. l. Huius ti
more glo distinguit plene vt ha
betis in ea Item oppo q filio
paratur indistincte vt. C. e. l. ij.
dicit glo. So ibi ut ibi notas est
Ibi legatur in hereditate q erat
filio delata etiam nullo codicis tes
tamento j. Dic no loquitur de leto
vni si filius de hreditate plus sibi
ascriberet q ei debeteur ab i testo
eet eadez ro que in legato Ite
dicit q subscripcio fit qnz gna
qnz spalr Qro q dicatur
subscripcio spalis. vtru e nece
q exprimat psona legatarij et
res legata/an sufficiat simplr
noiare psona dicendo q tiao
legatu/approbo/glo se no firmat
Vitas e q sufficiat noiare si
pliciter psonaz legatarij. hoc p
batur hic/dictam et recognoui
approbo/lz glo dicat contra Sz
e contra hunc textu ibidu di
cit dictaui et recognoui. te/Sicut

stat enim q psona simplr nominetur
secus si generalr diceret/q i tes
tamento dictaui/approbo i cfirmo
qz e gnalis j. Dubitare tame qn ita
gnalis subscripcio hret vi spa
lis subscripcoins/qn testm hret p
nuz solum capitulum vt. l. i. C.
de libe i posthu Tene meti hanc
glo ad qom in casibz qui dz hre
procur spale mandatu Qualr
dz intelligi spale mandatu an
dz exprimi ca et psona ad qs dz
lis contestari agitari/an suffi
ciam exprimere simplr. Pdta fa
ciut ad hec q dixi anno i. l. si
quis in bona. §. iussum. C. de ac
quiren. pos. et scripsi i. l. si quis
fili fami. C. de donacio/et docto
ponuc i. l. i. C. etiaz p procu. re
sa. pe. ro.

Ex illa quoqz legit
duobz
modis vnomodo q sit. §. aliomo
q non sit. §. et glo legit hunc tex
duobz modis Qrit glo vtru
pena scribentis se in testo ha
beat locum i testamento nucupatiuo
glo qrit et non soluit Adute
ergo/teneatur q non/na testamtu
nucupatiuu coraz testibz pmulgatu
et omnes testes sciunt qd i eo co
tinetur. vnde ita de facili i eo fal
sitas commicti no pot Hoc tangt
spec. i ti. de i stru/edic. §. i stez
v. quid ergo Cy. determinauit in
ar. j. e. l. diuus et l. inpuberez. j.
qui codicillos ubi apparet q te
ille qui sibi ascribit in codicillis/
nec ibidicet q sine celebrati i
scripto/pro hoc facit C. de testam
l. dictantibz. ubi vidz pmissuz
dictare qz scribere nullomo e pmissu
Preterea etia i testo nucupatiuo
subsit racio flitatis sic i testo i
scripto sm opiom consuete appbata
que dicit q testamtu pbatur p
instrum ut no. C. de fideicomissori
l. fi. et. l. i. C. de testam Cy i. l.
i. C. de his qui sibi ascri. in testo
videtur tenere idez dicendo sic/si
quidez e testm nucupatm qd pba
p instrm tc e eadem racio q i tes
tamento in scriptis Secus si eet tes
tamentu nucupatm qd pbaretur
p testes/qz tunc cessat racio q e in
testamento in scriptis ita dicit Cy.
quod plac/et ita uult dicere dy/
et ideo concludo q si heres scripsit
totum testamentum manu sua et
ipm tradidit notario qui de hoc
fuerat rogatus tunc heres i pena
fli no incidit/qz testm no pbat
p suaz scripturaz sz p scripturaz
notarii/et pena fli habet locuz
qn quis scribit sic q illa scriptura
probet et fidem faciat ut ei stetur

Quero Heres scripsit testm
defuncti/et tradidit notario no
tarius i eadez cedula scripsit se
dicens actum tc/demu morit
notarius/et fm e statutu illo
tpe mortalitatis q ille cedule
alioz manu scripte/et subscripte
a notario publicentur/na heres
pot petere istam cedulam publicari/
videtur q non/nisi sit filius quia
tunc talis subscripcio no valz ut. e. §.
inter filiu Vn ipe vide i cadisse
i penaz fli/qz ex illa scriptura pro
dit uigore illius statuti pbatur
testamentum Contrarium credo
nam illa scriptura ab initio no

fuit fca

fuit fca ut ex ea probarit testm. nec
ut ex ea agerētur/ lex ergo supueniēs
que illam scripturam ualidat non dz
scribenti nocere ar. pro hoc optim
ff. e. l. de ea § fi/ facit l. iubemus
in fi. C. de testamentis/

Tutores Hic ponitur de
alio quasi fls.
Ille ergo qui est obligatus pupillo
si racōm non reddit punitur pīde
ac si flm commisisset.

Si ad alios Quero
quid im
le dicere textus excepe admisisset
sz fraudem exclusisset/ glo in prī
ponit duas exposicōes/ alia ponit
in fine/ et illam terciam teneatis
ut dicas sic princeps nō admitt
excusacōem a tutela qz quis est ob
ligatus fisco sz excludit fraudez
que eēt si obligatus pupillo co
traheret cū fisco. Qro an ille
qui contrahit cū fisco hēat pp hoc
excepcōm a tutela/ glo arguit p
et contra/ et finaliter tenet q nō
et hic ē cās/ ad idem l. colonus. C
de excusa tuto/ 2 Nec ob. l. i. C.
ne tuto uel cura ue. cōdu. ubi hi
Glo no. q hic ē magis priui
legiatus fiscus qz pupillus ut i. g.

Sed et si iniuriis
here incidenti huius casuz. dicat
statutuz hic q nobilis nō possit
accipe cessionez contra pplarem
et habz. ti. ne lice. po/ Sz quid
si succedit nobilis in aliqua acce
ne hereditario contra pplarez
certe nō incidit i statutū Ca
est hic.

Pena fls. Hic ponitur
tercia pte de
pena fls et quasi fls. Oppo q
sit pena condempnacōis i metal
luz ut j. de penis. l. siquis aliquid
§ si vini So q hic dicit de depor
tacōne hz locuz i homine nobili i
dignitate posito i quo ē pena de
portacōis sz in alio plebeio ē pena
dāpnacōis in metallum in suo est
ultimuz supplicium ut hic Oz h
fls uel quasi fls. Qro quid ē istd
quasi flm/ dicit quidaz qz flm ē
qn quis nō facit flm istz sed
utitur eo Ista exposicio quātuz ad
hanc. l. nō ē bona ut j. e. l. fls. §
ordine qz pro illo minor pena ipoi
pro illo inīr sz i se ē vera expoi.
qn exemplum pot ēē de eo q se ad
scribit in testo ut vidisti s. i ff
ad testamētaria et j. e. l. diuus/ vel
e exemplum de tutoris vel curis
ut dixi s. e. bartholus/

Qui testm Dicitur
hic ille
qui recepit tenetur pēa
fls Contra j. e. l. fls § i.
So. intellige istaz h illa
q inicius puniatur. Item oppo
j. de penis. l. siquis aliquid. § tes
tamentum So ibi testamentum quod
fuit subtractum erat nullum ipo iur.
Item hic dic q ille q designa
uit testm. i. sigilla apperuit hac
l. tenetur Quero/ quid ē de
eo qui apperuit alias lrās Rō
siquidem alias lrās aperuiret
et aduersario intencōis ondiret
tūc incidit in penaz fls ut s. l.
proxi § ne qui deposuit si appe
ruit ut ipemet vidit et nō ali
ondit tūc nō puto q incidit in
pena fls/ quod appz/ qz ē spāle

in eo qui apperuit testm sz punie
aliter extra ordinē crimē stellionat
pro hoc facit optime extra de of
dele. c. cum olim magister

Quiq ignorans
de hēr utrum ille qui p
duxit instrm possit po
stea dicere nullum vel fa
lsum/ dixi plenissime in l. post le
gatum in prī et § i. s. de hijs
qui ut in di./ hic vides si testes
produxit possit postea dice flm l
nullum/ dic plene ut ibi barthol.

Si quis cū Vo. hic
turpia
lucra ēē extorquenda
ab heredibus cōcordancie
sūt in glo.

Si quis legatum
Hec est hoda. l. Si leg
atum est inualiduz rōe
rei legate vel alterius
vicij inuisibilis asc̄bens
pena fls tenet. secus si viciū eēt
visibile. h. d. nō prī. nō tex ibi
nā id flm testm ēē dicatur O
ppo ad prī q si delictum nō hēat
effcm nō sequitur pena ut l. i. § i.
q cū qz ommisum So ibi i leuio
ribus sz hic i atrocioribz Ite
videtur q interdictum de tabul
exhiben. habet locum pro quolibz
testamēto quātumcūqz nō. uel non
iure facto vel in pfcō ut l. i. §
i. s. de tabulis exhiben et l.
ij. § j. quemadmod testa ape/ di
cit glo illa l. dz intelligi sz
istam qz ibi loquitur ex testo
nō iure fco. vel inpfcō quātū
ad pteritacōem vel exhredacoz
cum testamentuz hoīs debita
forma testamēti f. sollēnitatz
testiū et sig/ ul interdictū de
tabu/ exhiben nō hēt locuz
ista. l./ nec i terdictū de tab
exhi Alij uero aliter dicunt
de testamēto flō et in pfcō/ q
si vtrūqz concurrit non hz lo
cuz ista. l./ nec interdictuz de ta
bu exhiben ut hic/ sz qn testm
eēt flm et pfcm uel verum
et inpfectum habent locū vt
rūqz ita dicunt quidaz Michi
vidēr q dicam9 dicere sic/ qnz
testm ē inpfcm in pfcōe volu
tatis quia testator incepit
facere testamētuz/ et nō pfecit
morte puentus uel alia ca
tūc nō habz locuz/ nec ista
l. nec etiaz iterdcm de tab ex
hiben. Ita loquitur h textus
facit. l. si is qui/ et qd ibi no.
s. de testamētis Qnqz testm
est inpfectum ppē defcm solle
nitatis/ tm uoluntas pfecta
fuit/ et isto casu si qd ē ascribi
i pfcm utputa iter liberos ut
l. hac consultissima § siquis
autem/ et in casu l. fi. s. de
reb. eorz/ et in casu l. i testo
s. de fideico liber./ et i casu l.
i. C. e. fideic. Et in relictis ad
pias cās fm canon ut i. c. re
latum extra de testam/ et i casu
isto Dico q habeat locū in
terdictum de tabu/ exhi et ē
hec. l./ qz quo ad hoc habetur
pro testo ut dictis. l./ et hoc

casu pot loqui l. i. §. hoc interdictu. ff.
de tabul. exhiben. et l. ij. §. fi. ff. quad.
testa. aperi. quia cum ille actus
contineat interesse, opz q illud
q petitur mea intersit exhiberi
Si uero illa voluntas in pfata
nichil continet valid' ad aliqs
tunc non habet locum hec l. in
interdictum de tabul' exhiben. Et
hoc modo pot intelligi hic Si vo
fuit voluntas pfata sz e testamtu
inualidum non ex defectu sol
lempnitatis sz ex defectu exm
seco ut ex ca pteritionis vl' exhe
dationis uel alterius testamenti
ul' p capitis diminucom testatoris
tunc hz locum interdictu3 de tabu
exhibe et etia hec l. vt pz hic i
pn. et l. contra ff. ‖ Ter pnnsso
hec l. inducitur p dy ad qonm
notariꝰ fecit instrum flm, quod
istrum p aliud viciu3 erat nllz
qritur utrum notariꝰ posset de
flo puniri, et hic in x letteru3
est ar. q non et j. de peni. l. si
quis aliquid. §. testamtu, ad
idem j. e. l. impuberem. §. i. et §.
si ei pro Contra q sic. ff. de excu
tu. l. i. tu sy et hac. l. in pn. la
tabellio ueniat ad aliquez actu3
et ad pfacem istri qmo sit i
utile, nec ex eo posset aliquid
peti. et sic dz puniri ex quo fact
fabricauit et hec e ipa ueritas
dicit dy, vult ergo dice ipe q
licet delictum no sit pfcm, tn
sufficiat q inchoauit, ac hoc sit
de delictis atrocioribus, solz dici i
l. si qs non dicam rapere C. de epis
et cle. Cy. formar hanc qoem
C. de sepul. vio. l. i. et no stat i
determiacoe dy Sz dic sz vltimo
aut uiciu e visibile et notariꝰ
non punitur de flo. Aut uiciu e
inuisibile et tunc de flo puniu
p hanc. l. sz hoc non videt bn
dictu3 p pn. uice. l. vbi potuit
de uicio visibili q legauit re
sacra ul' fundu albanu na fatu
ex ipo legato hoc e visibile et tn
punietur Quid dicemꝰ Richar.
in alia disputauit hanc qoez. et
dixit sic Aliqz e pctm in materia
non in forma vel substancia et p
hoc instrum redditur nullu et fa
bricans flm instrum tenetur hac l.
in pn. et facit l. i. C. de sepul. vio.
Aliqz e pctm in sollempnitate instri
et tunc quedam e sollemptas instri
qua cessante instrum no hz suaz
formam exm si ibi no e dies et
consul sile isto casu no punitur q
de flo et h' e casꝰ hic, pur loqtur
de testo in pfco no signato Si vo
est ibi aliud uiciu3 extrinsecu pote
no interuenit tutoris auctas i sy.
tc notarius punietur de flo p hac
l. pur loqtur de testo defectuo cu
perfectione Ista verba sunt satis
bona, sz p hoc no appet ipse ad
roz dy. qui dicit ex eo q incipit
licet no pficeret dz puniri cu sit
de delictis atrocioribus io ego
vtor aliis vbis recedendo in l'tr
a pdictis Vos debetis scire q
instrm continet quedaz que ptinet
ad notariu et ista e sollempnitas
instri Quedam sunt q ptinet ad p
tes et ista e sollempnitas contract.
Aduerte appello instrum ipaz car
tam continentem id qd' ptes fa
ciunt vt emptor et vendit, et locat
et silia: Non aut appello contractu3

ipm instrum seu cartam Aut ergo
instrum est inualidum hoc e co
tractus qui continetur i instro
est inualidus. sz i istrum i se hz
debitam formam et suas sollempnitates
et tunc indistincte notariꝰ co
misit flm siue defcus iste sit vi
sibilis siue inuisibilis casꝰ e
hic in pn. Perfecit enim ipe no
tarius i eo q e in se Aliqz i
strum e nullum p defectum ipiꝰ
instri et siquidem e nullu ita
q ex eo nullu pudicium posset
alteri pari tc no punitur de flo
casꝰ e hic prout dicit de testo no
signato, ideo, q notariꝰ no p
fecit, q noluit cu posset pficere
gꝰ no punitur vt. l. qui flm. j.
e. sz si ex hoc posset aliqd' pu
diciu3 parari vt q licet no eet
publicu eet tale q posset peti
q publicetur, vel si proce(de)ret
ad qpacom uel ad aliquid ad
tunc notarius punitur hic e tex
cum glo C. e. l. diuꝰ ‖ Iuxta
hoc quero quid in testo qui depo.
flm testimonium tamen eiꝰ dictu
no valet utrum puniatur Richa.
in dicta sua disputacoe dixit id'
de teste q in instro. Aut ei dctm
suu e nullu3 ex defectu forme v'
bi gra testis no deponit de ueritate
sz certu3 quedaz notario dicit scbe
q ego testificor sic tc i isto casu
no punitur ar. huiꝰ. l. q testiom
istud no e testiom ad qd' facit
q no. i. l. hac consultissima. §. pe.
C. de testamen. Sz si dictu teste
heat debitam formam sz aliaz eet
inualid' tunc punietur vt hic ‖ Ce
ro. pro huiꝰ declaracoe testis de
posuit no iuratus, dicetur ne
hie debitam formam videtur q no
ut l. iur' iurandi C. de testi. Co
trariu dicit idez Richar, nam
iuramentu pot remitti a ptibus ut
no. ff. de feriis. l. i. gꝰ appz q iu
ramentum no e de forma ul' sba
testimonii pterea dicit ipe iura
mentu no e inductu in fauore
iudicis sz ptiu qd' appz q si in
fauore iudicis eet inductu3
ptes no possent remittere, gꝰ tes
tes dedit flm testiom. lz no iuratus
etia aures iudicis offendat vt
l. nullus. C. de testi. gꝰ inito punitur
‖ Quero quid si testis deposuit
ad extra articlm et p hoc non
valet. utru3 istud testiom dicat
peccare i forma Cy. tangit i l. i. C.
de sepul. viola. sz no examiat
‖ Dico q no peccat i forma, q
dictum testis extra articulu3 ideo
no valz q i eo depone videtur
no iuratus, io e eadem racio
que est in qoe pposita.

Sed si patronꝰ

Oppo de l. i. C. e. Do. ibi in fi.
hic in patrono ‖ Hereditas enim
patris est magis debita filio
q hereditas liberti patrono Ex
hoc habes q filius equiparatur
vero creditori, no patronus, vn
de glo que incipit Secus i filio
in fi. q, de hac q dixi uob' i
l. patronus. ff. de donacio Tn qdam
glo e i l. iij. C. de iur' et fac ig
que dicit q id q dicit q here
ditas pris e debita filio dz ex
poni i quasi debita p tex l fi. C. de

cum furiis. et ibi no. et etiam tex. i. l. et quia plerumque. ff. pro socio. bartho.

Quicumque. Oppo. C. de falsa mone. l. i. et ii. glo. q. est hic non sol. b'uiter si ac. falsat monetam ciuitatis punitur ut ibi. si falsat monetam principis aliter punitur ut C. e. ti. l. ii. Item qui alias tradunt uel cu dunt seu tingunt puniuntur ut hic dic. extra de iniuri. c. iii. bartholus

Lege cornelia. Nota contra artifices qui faciunt aurum et argentum mortaliga quod ciuitas requirit ut primam de flo. id quod dicit hic conflauit. i. de nouo fecerit. Aliomodo conflauerit. i. fro. e bonos destruxerit hoc modo pot. puniri de flo. si fecit dolose ut illos minimos occultet. Tertio habes quod qui pot prohibere et no prohibuit tenetur hac pena. Racio pot esse quia qui facit nummos adulterinos ledit prin. rem p. cam. et ideo co. sci. de iudicatur alias puniuntur. sm. ea q. dixi ff. e. ti. i. l. utri. Vel dicamus specialem in istis actoribus ciuibus ut l. iulie maies. ut l. quisquis in fi. C. ad l. iuli. maie. Et in crimine parricidii. ut dicta l. utrum et in falsa moneta ut hic qd dixi in l. utrum magis placet. Quero utrum ille qui expendit falsam monetam teneatur crimine fal. hic uidetur quod sic ut hic. Ibi eadem l. caue. Tu credo quod tunc demum committit fal. et incidit in l. cornelia de fal. qui expendit nummos notatos hoc est plumbeos uel stagneos. alias no incidit in l. corne. de fals. sed punitur extraordi. ut l. sacculary. circa prin. ff. de extraordi. cri. Item dicitur hic dolo malo. Quero quare dicat dolo malo. Respondeo quod pot emere quis bona fide cum calculandi ratione et tunc no tenetur lege corne. de fals. Tunc illi numi causa calculandi no debent esse forma publica percussi. bartholus

Qui in delatorem. No. hunc s. contra sindicos comitatus qui accepta pecunia aliquem dimiserunt de flo. Item contra ciues qui faciunt aliquem dimittere de flo. ut teneatur pena istius. l. quod tene menti. Barthol.

De eo. s. filio uel seruo. et dicit glo. punita ratio. et dic. s. patri uel dno. dicit quod committitur in l. sed per quem an per filium uel per patrem. Dicunt quidam quod filius et seruus incidunt in pena quia filius ascribendo acquirit sibi cum dicatur quodammodo bonorum patris dominus. unde est sui commodum. Item seruus ex hoc patris commodum. Alii dicunt quod tenetur illa pena pater uel dns. ad uertere ista est veritas. prima opinio habet locum quando pater uel dns no iussit ar. ff. e. l. impuberem. s. item no ob. C. primo magis. Secunda opinio habet locum quando pater et dns iussit sm. Jaco. de are.

Illud constat. Hic est notabilis casus et menti tenendus pro eo. Oppo. ff. de decuri. l. ii. s. in filiis glo. no so. b'uiter hic tractabat de odio ibi de fauore pista. l. decianc

doctor. unam notabilem quom. Quidam notarius fuit rogatus de quodam instro. cuiusdam sempronii deinde notarius qui est rogatus successit illi sempronio an notarius ille qui modo est heres possit illud instrm conficere. dy. dicit quod sic et illo instro. uti pot. ita dicit dy. phanie. l. Sufficit enim quod ab alio fuit rogatus pro alio ut hic qd tene menti. Bartholus.

Si pater h. Per hanc l. dicunt doc. quod si pater est tabellio quod potest facere instrm pro filio emancipato sed an possit conficere instrm pro filio in potestate existente in aduenticiis uidetur quod sic sicut pr. in castrensibus ut hac l. Contra hoc tamen dic ut ff. e. l. impuberem. s. i. Sed contra hoc oppo. de l. parentes C. de testi. Respondeo et dico quod licet pater no possit pro filio testificari pot tamen notarius instrm filii scribere. Racio quia hoc instrm scribitur de mandato partium. et sicut partes consenciendo possunt patrem in iudicem et arbitrum eligere ut l. quin etiam. ff. de arbi. ita possunt patrem in notarium eligere. Quero an ergo filius possit esse notarius et instrm scribere de contractu patris. dico uidetur quod non. ff. e. l. proxima in prin. Et est uerum in filio in potestate ut uidistis de quo per dy. in l. quidam. s. fi. ff. de aucto. tu. et in specu. de instru. editio. s. postea uidetur quid est domesticum.

Et cum matre. No. casu quod filius pot conficere instrm pro matre. ratio quia non est in potestate matris.

Falsi nominis. Oppo. C. de mutatio. no. l. i. Respondeo debetis scire quod nomina imponuntur ad homines recognoscendos ut C. de ingenuis et manu. l. ad recognoscendos. Aut ergo ista mutatio nominis fit fraudulose ad alium decipiendum et tunc mutans nomen punitur l. corneli de falsi. Aut fit ob aliam causam no fraudulose et tunc fieri pot ut ibi. nam quando quis mutat statum et mutat nomen sic puta quando efficitur miles uel doctor. Tene menti.

Ordine. Oppo. quod tanto tempore debeat uacare quanto tempore pena durauit ut ff. ad municipal. l. i. in prin. So. dicunt quidam hec intelligi sm illam. Alii dicunt quod aut fuit condempnatus de crimine qd infamat aut de alio. glo. istam reprehendit quando l. cornelia cum sit par in dictum infamat ulterius so. et dicit sic glo. ad nouum honorem no pot quis aspirare nisi tanto tempore uacaret quanto tempore durauit pena sed ueterem uacantem in contineti recuperat. cum pena cessauit. Contra hanc solucionem uidetur textus in fi. ubi loquitur de honore creando de nouo Respondeo quod licet possit creari decurio intelligo tamen quod debet uacare et tanto tempore quanto tempore pena durauit. ita intelligo l. istam. Sed oppo. si iste est infamis quia nullomodo pot eligi ad dignitatem ut l. ii. C. de dignita. glo. quod est in glo. l. quid ergo. s. pena grauior intelligit quod pena fuit correcta uel minuta. ita quod uidi cum infamia dispensatum ita intelligit hunc textum glo. ibi.

Filius No. quod filius emancipatus non excusatur propter iussum patris sed filius in potestate existens excusaretur et econtra secundum dinum j. e. l. § si. vidisti s. e. l. i. § inter filium.

Sequens gloss. Hic est notabilis textus quod quis aliquis ascribit sibi et ticio legatum utrumque acquirit aliquid ticio et non sibi. Et hic non dicat glossa ut quod sic quod acquirunt sibi et ticio porcio sua et porcio alterius partis plus accrescendi iure et istud est verum, nam textus ibi loquitur quod legatum non valet quando propria illa in quantum pertinet consistit lex ibi subducatur tamquam falsa sed quando quis ascribit sibi et ticio personatim non subducatur tamquam falso scripta et ex hoc habes solucionem multarum questionum notarius scripsit instrumentum quod pertinet ad eum et ad alium hoc est ad commodum eius et ad commodum alterius stabitur ne illi instrumento. Secundo autem cum instrumentum respicit directe personam notarii et ponitur ad alium porrigitur et tunc in illa parte valet utputa si stipularetur fructus fundo cum vel aliquid aliud facere ex quo commodum deberet habere solus non esset notatus sed si notarius ascriberet notatum sibi et ticio tunc quod instrumentum subiatur in se et in alio pertinet tunc quantum ad se non valet sed quantum ad alium sic casus est hic. Secundo ad quod facit quam vidi de facto quidam notarius scripsit se et alium in solidum esse obligatos ticio. Quererunt an huic instrumento credatur. Certe in quantum istud instrumentum facit pro ipso notario ut ipse notarius ex eo possit agere cum conveniret istud instrumentum nullum effectum habet ut hic et ut videbitis j. proximo.

Maritus Hic est differencia alias § in textu et dividitur in v. partes, primo ponit thema et questionem. Secundo ponit duo evidencialia ad solucionem. Tercio ponit solucionem questionis. Quarto ponit unum dictum contra solucionem et illud solvit et quinto ponit aliud dictum et illud determinat 2a ibi R. tercia ibi quarta ibi an ideo, v. ibi ideo. Ad evidenciam premitte quod si maritus manumittat servum dotalem valet manumissio, tamen soluto matrimonio tenetur mulieri reddere quidquid eius occasione ad eum pervenit vel dolo malo fecit quominus perveniret ut l. dotalem ff. so. ma. et l. si vero § j. et l. si dabis c. ti. ita dicat dy. Oppo. ad primum et videtur quod filius emancipatus se instituens teneatur ut s. e. l. i. § fin. Dominus timore v. et filium emancipatum. l. legitur duobus modis, uno modo quod filius emancipatus ascribens se heredem per petere bo. poss. sed tamen et in hoc differt a patrono ut hic et C. e. l. i. licet quidam habeant ea pro sua et ad pri. huius l. respondent quod ibi loquitur in legato, hic in hereditate que erat sibi debita si alius non instituatur unde secus prius si hereditas sibi debita non esset. Nec ob. quod dicat quod filius potest petere quamlibet possit petere tamen ab intestato succederet patri. Item intelligo quod sibi ascribit illam partem tantum quam ab intestato

heret. Alias inanis est l. sic quis sibi legatum ascriberet eadem racione item legitur secundo modo, ut et sic loquatur de bonorum possessione que datur filio patroni in bonis liberti de hac lectura non curo teneat primam. Item dicas istum quod ille qui sibi ascribit cum onere fideicommissi non potest petere legatum. Contra s. de inof. tes. l. pap. § meminisse et l. legatum ff. de excu. tuto. et l. i. § fi. et si legatum ff. si quis aliquem tes. pro. hi. ubi legatario datur peticio ut alii restituat. Secundo ibi delinquens legatarius non fraudabat legatum pro non scripto sed fraudabatur ipsum legatum ut indignus que indignitas non attenditur cum alii debeant restituere sed hic legatum efficitur pro non scripto. Sed tunc opponitur quod pro non scripto remaneat cum onere apud heredem contra l. i. § in primo C. de caduc. tollen. Respondeo veritas est hic legatum primum est pro non scripto quia presumitur testatorem hoc non dixisse sed in l. contraria legatum erat pro non scripto ex defectu persone legatarii non ex defectu voluntatis defuncti.

Divus ista l. tota tunc tracta de isto qui falso. Ex isto primo quod ignorantia non parcatur in hoc delicto. Contra hoc oppo. C. de hiis qui se ascrib. in testam. l. ix. Respondeo ibi fuit ignorancia in sexu mulieris. Item oppo. de l. ii. C. de hiis qui se ascrib. in testamento. Secundo ibi in filio emancipato in quo est speciale ut vidistis s. e. l. xxi. in fine. Tercio oppo. sic filium requiri dolum ut l. nec exemplum C. e. quod per ignoranciam non debet excusari ab isto dolo ut l. si quis in ignorans ff. si quis ignorans ad sill. et l. si quis id quod ff. dolo et de iur. o. in. glossa sol. dicit cui non liceat ignorare istud edictum sed ista l. sic non est dicere quare dic in l. nec exemplum C. e. ubi dicit quod filium requirit dolum quia verum est in eo quod est vere falsum sequens in eo quod est quasi falsum ut hic et l. i. in fine ff. e. et sic appare, remissum ad alia, nam ignorancia excusat a delictis in quibus verus dolus requiritur sed in isto delicto non requiritur verus dolus. Glossa. Item de hoc per dy. in c. ignorancia extra de regulis iuris et ex hoc habes quod valet statutum quo cavetur quod quis non possit allegare ignoranciam statuti sicut hic.

Scribere Dicens glossa quod qui sibi ascribit per filium vel servum tenetur hac l. Hoc est verum quando filius vel servus ascribit eo mandante ut habuistis non est e. l. deceo in pri. Sed oppo. verba edicti sunt scripta in persona glossa eius qui facit per alium non apprehenditur ut l. aut qui aliter ff. quod vi aut clam et dixi in l. hec verba ff. de adulter. Respondeo possumus dicere quod ista verba huius § scribere sunt verba edicti domini claudii et hoc videtur sentire glossa que est super verbo dari in X. nota generalem que dicat quod usque illuc durant verba sed hoc non est in textu inserta.

incipit hic scribere a. l. c. R ḋ. oriuz
video prīt facere p se qui facit p aliū
s. per scīam. non aūt q ḋbis ̄ppre
hendatur ut in contrariis

Plane vides q spālis
subscripcio
prodest ad euitandam penaz et ad
capiendum relictum sꝫ generalis
subscripcio prodest tantū ad pena
euitandam

Item senatꝰ No. q
gnālis
subscripcio prodest quo ad oīa sī.
uel seruo scribente secus extraneo
scribente qꝛ nō prodest nisi ad eui
tandaz penaz Jstud prodest ad īsi
nita/aliquis scripsit vnā cedulā
in qua continetur quedaz facta ad fa
uorez sui et in fauorez mei Ego sb
scripsi me dicēs omīa pdicta appro
bo/et mea voluntate scripta eē dico et
cōfirmo/valꝫ ne ista cedula cōt me
Rō non/ sꝫ dꝫ sequi subscripcio spāl
hoc modo dicendo q factū ē de cli
contractu inter me et talez Jsta eē
dicit spālis subscripcio vt dixi. ō.
e. l. i. ꝑ. inter filiū Jtez qn̄ notariꝰ
ē multum impeditus et ipe nō
pot scribere pot alii scribendū cōmitte
re. l. i. ō. de of. eius cui man.
ē iur/et C. de iure delibe. l. fi ꝑ. sin
autez dubius ibi vel scribere i ped
ītus rc/ Certe si ille notarius
ī fine se sbscribit dicendo q oīb
q supra scripta sūt ipe interfuit
et de eis fuit rogatꝰ dꝫ facere sbscrip
spālez dicendo omīb que supra
scripta sūt inter talez et talez/nō
aūt dꝫ facere gnālez p hac. l. n.
committeret filio suo ve p hac. l. Jē
facit ad aliud q qn̄ notariꝰ in
fine instrū facit vnaz sbscripcoem
dicendo q supra rasū uel cancel
latum rc fm forma. l. i. de his
qui intes dele. Certe ē utile et
forsā nam qd̄ faceret sbscripcoez
spālem aliās sbscripcio gnālis
nō porrigeret ad ea de quib eēt
dubiū an eēt manu sua fcā per
hanc. l. fm bartholum

Cum tamen dꝫ
Pone casum Quid si aēs ascrip
sit sibi de mandato testoris
puta filius uel fimus qui ei neēe
habeat parere an ista neccītas ob
ediencie eum excuset Rn̄ iusta
excusacio et honestas et excuset
a pena. non tamen habebit lega
tum/textus ibi subsequendi. i.
obediendi neccītas qꝛ nō sit neccītas
quasi dicat satis ē q excusetur
quo ad penaz sꝫ nō capiat legatū
ut probatur C. e. l. fi. et ō. ꝑ. px
et ō. l. pxi ī pn̄. et no. ō. e. l. i.
ꝑ. inter filium/

Matri Cū sequenti ꝑ. Ex
hoc ꝑ. vos habetis
q excusatur a pena fīi qui sibi
ascribit pp gnālez sbscripcoem et
spālis nō sufficeret etiaz quo ad
capiendum vt. ō. ꝑ. plane Jē
pp neccītatez obediendi Jtez pp
iuꝰ errorem in muliere et hic
in masculo Secus vt dixistis
ō. e. l. in pncipio/

Siquis duobus
Oppo. ō. e. l. i. ꝑ. ad testamentū
et C. e. l. in pn̄. Rō hic loquitur
in eo qui sibi ascribit sb condicōe
Jn contrario sibi ascripsit pure
Sed contra hoc oppo J. e. l. pupilꝫ
ꝑ. i. Rndeo hic in eo qui sibi as
cripsit sub duabus condicoibus
ideo parcitur sibi quo ad penaz
et quo ad capiendum Jbi vero
ascripsit sb vna condicōe tantū
et hec ē vera Omīs alie solūcōes
que in glo ponuntur dānacōes cō

Paulus Vides/tenet
hic in pn̄.
q qui subtrahit instrū
non incidit in penaz fīi
n̄ in testō sꝫ siquis furatꝰ
et corrupat instrm/ponit emz
in ignez vel aliomō destrui
tur pro quoꝫ instrō subtracto
et ita destructo incidit in fals/ita
loquitur fi. Jtem uides in hoc ꝑ.
q qui celat aliquid vt uerū nō
appeat incidit in crīme fli/hoc de
bēs intelligere in eo qui celat ad
simplr̄ ut nemī appeat/secus si
celaret coram vnā psonā tantū
vt. l. iii. ꝑ. siquis dolo. ō. de tabu.
exhiben. Jtem dicit hic resur
gerent. no q quicūqꝫ detruncaret
bullas de lris papalibꝫ vel de
aliis lris in penā fīi incideret
vt hic/no habes alia Bartholus

Cum quidam
gꝰ istud instrm remanꝫ
apud heredes cum onere
suo de quo dic vt. l. fiꝰ
in fi. ō. e. bartholus/

Cum No dicit hic dy
ex isto pn̄ q vir
tabellio pot cōficere in
strm pro vxore sua si
nō potest eē testis tanq
domestica psona idem dicere in
testem et notariū. dixi. ō. e. l. si pr

Qui se Hic ē notabilis
casus i. no textu
ibi qꝛ consensisset rc/ no. ar. ex
. l. ista q testis qui vltro se offert
sit suspectus et eius dictū non
valꝫ vt hic ibi q vltro tutela rc/
facit. l. que omnia. ō. de procur.
dixi ī. l. plegatum ꝑ. hus no.
ō. de his qui ut indig So
no. ar. q dicat glo q si aliquis
ascribit se fideicōmissarium et executore ī
testamto/nō postea potest illaz
fideicōmissariam recusare sꝫ hoc
ille qui se ascripsit fideicōmissariū
erit executor datiꝰ nō testamꝰ
de quo datiuo executore loquitur
. l. iii. ō. de ali et aba le Vl
timo no q ille qui sponte se in
gerit pīuriū suspectus/cū nō
est psūpcio iur et de iur/qꝛ ad
mittitur probacio in contrarium
casus ē hic. Jbi si ydoneꝰ apple
tene menti.

Qui falsam No q ille q
vocatur ī schod
iut delinquere et nō pficat
quia nolunt excusatur se
qꝛ si non pficat qꝛ non
potuit de hoc p docto in. l. siquis
nō dicam rapere C. de epi et cle
dixi ī. l. quicea meuere. ō. de fur.
Vo que dicatur moneta fla
Rō illa que fit ab eo qui nō hꝫ
auctem faciendi ne al dicatur
moneta flā et adulterina Jtem no
i. c. iii. extra de iure iur. dicit q
moneta debet eē talis in forma
qualis in materia deduc expresse
cudendi et hoc obsuat cōsuetuꝰ
sꝫ tex. l. videtur dicere cōtra
qꝛ moneta dꝫ eē talis in forma
qualis in mā nō deducit expresse

cidendi debeant fieri de pub. ut. l.
l. certa pu. et ibi glo. ff. de off. epi.
Quero utrum aliquis cogatur
recipere moneta pro ea estimacione
qua taxata est a publico casus e
hic q sic, et si no recipit puniendus
est. C. de ueteri numismat.
pot. l. ultima. li. xi.

Qui duobus. Oppo. ff. de
crimi. stellio. l. iii. §. biit
ibi uendidit rem alteri
obligatam, hic uero uen
didit rem alteri uenditam Et
aduertatis ad istam. l. ego intel
ligo stricte prout iacet q quis
uendidit rem duobus diuersis co
tractibus, secus si duobus putarez
si duobus in diuersis contractibus
rem donaret uel alios contractus
faceret, na licet incidat i crime
stellionatus ut. l. iii. C. de crime
stellio, no incidit in cime fl, et
qd dicit de aliis contractib, q
non incidit in crime fl Est ue
ruz si non dixit aliquid de re
pina uel de oblig Secus si i
rogatus dixit se no donasse
ul obligasse alteri prius et me
titus est qz incidit in crime fl
ut j. e. l. si adebitore, et ideo ad
uerte si in instro e posita clau
sula illa q de dicta re nei ius
dedit q preiudiciu fieri posset et
tunc si alteri donauit prius uel
obligauerat punitur pena fl ut
j. e. l. si adebitore.

Impuberem. Oppo. de l. pu
pillus ff. de iure. immu.
Ro. hic in eo pupillo
qui non e doli capax
nec proximus pubertati. Quero
an pupillus possit ee notarius
et dicunt quidam q sic p hac. l.
Dy. et alii docto dicunt contrariuz
nam officium tabellionatus e publ
officium ut. l. gnali. C. de tabul.
sz impuberes ad talia officia no
pnt admitti ut. l. i. §. i pubes
de iure immunitat. et. l. ii. i fi. de
regul. iur. g. et R. Con. ob. hec
l. qz hec l. loquitur de eo q ad
hibetur ad scribendum no ad
publicandum ad quod pot adhi
beri seruus ut. l. seruus de tes
tam. et j. e. l. ii. no cont. Itez
mulier pot adhiberi ad scribendu
ut ff. e. l. diuus. §. ite i filia. Que
ro utruz pupillus possit eligi no
tarius ut post pubertatez possit offz
tabellionatus exercere Ro tex ui
detur uelle q tpe quo eligit qs ad offz
debeat ee ydone ut. l. excusat.
§. i. ff. de excusa tuto et ex de
rescripti. c. si eo tpe.

Si ei filio. Oppo q
non inspicia
euentus sz sufficiat adscriptio
ut. l. siquis legatum impu. ff. e.
Dicunt quidam hic illud legatuz
erat qn condicionale ibi puruz
Et nichil est, quare dic ibi as
cribebat sibi directo. hic p obliquum
et ideo qn ascribit sibi directo
soluz inspicitur q sibi ascribit
no curatur utrum ei queratur ul
non, sz qn sibi ascribit p obli
quu, secundum no inspicit ascript qm
sibi no ascripsit sz inspicitur
euentus, an ei queritur uel
non. Uenio ad sum hic dicit

q filio emancipato pr pt ascribere
Quero utrum possit ascribere
filio in ptate constituto i aduenticiis
cum patri non queratur proprietas
quidam q sic, glo q non, qz
saltem queritur usufru. pri, qua
glo signa Contra hanc glo ui
cod no ff. de auctor. tu. l. i. ubi
uidetur dicere q ualeat quo ad
pprietatem no quo ad usufructu
q quidam dicunt, sz no puto uni
cuiuis nomen filii quasi filius
subducitur ut. l. filius. §. sequens
ff. e. nec ex illo legato pot de
beri a'eau ut ibi, pro hoc facit
tex j. e. l. si dns ubi ille qui
ascribit nullo modo comodo suo
dz aspicere Fateor tame q si
pater ascribendo filio dixisset
itaq ipsi patri no queratur usufructus
tc excusaretur pater qz eet ead
racio que in emancipato. Ue
nio ad u. et si ei et oppo q inspi
ciatur animus no effectus ut. l.
diuus. ff. de sica. glo no soluit
Ro hic loquitur de quasi filio qd
non pot committi ascribendo Alii n
ascriben contra et io cu ad pfectionem
delicti requiratur effectus ascripcionis
ideo inspicitur euentus no animus
sz in. l. contraria ad pfectionez illius
delicti animus sufficit cu aliquo
actu ut ex ubis. l. colligit.

Si quidem et de filio. Casus dicit hic q quedam mulier
habens generum, et ex filia pre
mortua nepotez instituit nepote
heredez iste genero patre istius
nepotis scribente testamentum et
addidit in fine q testm scrib
ad sum cuiusdam sapientis et i eod
testamento illum nepotez isti
heredez, iste gener accusabat
de fl qz ascripsit hereditatez
filio suo dicit Dy. dedisse consiliu
q pp illa ubia posita i fine testi
pater qui scripsit testm addidit
illa ubia q filiu instituebat sb
condicione si emancipareturab eo
pre et sic pena euasit pater as
cribens j dicit Dy Aduerte
michi i uidetur q cu ipse pr p9
incideret in q flm Dy. dedit
sibi consiliuz q incideret i rex
flm, namq illa ubia q testm
scriberet ad sum sapientis ista ex
trinseca no prit addi ut plene
dixi in. l. illa isto p de hered. i sti
et. l. ex ea pte i pu. ff. de u. obli
et no. i. l. si mandato tuo. i fi. ff.
manda. et io apponendo illa ubia i
cideret i uerum flm, sz iretrus eo
filiu eet q ipse emanciparet filiuz
suu ante aditam hereditatem et sic cu
sibi patri nichil queratur punietur
et hoc uult dicere tex hic eadez
de filio postea emancipato 7c.

Cum codicillos. Oppo. p confirmacionem codillorum
nil queritur michi tu codicilli
remaneant firmi ut isti. de rex
diu. §. sz tn So. hic loquitur
sm iura antiqua sm q codicilli
antea facti erant nulli n expresse
confirmaretur hodie uero cu p
confirmacionem ascribenti queritur
non incideret in cime fli. Ue
nio ad u. hec ita. Quero quid
uult dicere, et oppo q sine uolete

testatore illa ascripcio nil valeat
ut. l. prim⁹. C. e. Quidam dicunt quod
iste. x. hoc ita. non debet esse hic. nec de-
uatur et vident ad contrarium
quod ista talis ad emptio libertatis si
est facta sine testatoris voluntate
servus non nocet et incidit in penam
ascribens/ sed sic facta cum domini volun-
tate valet quo ad preiudicium servi non
ad comodum ascribentis. Hoc tamen
placet si de voluntate domini ascribetur
aliter quod per illam ascripcionem ac
illa ascripcio sed ducatur ut falsum non
potest prodesse ascribenti nec alteri
ut l. filius ff. sequens. C. e.

Qui liberti Quid vult
dicere quod
non tenetur verbis sed ex senatus
senatus c. glo. dicit quod verbis te-
netur illi qui ascribit res ext-
estimabiles/ sed libertus non est res
extimabilis ergo etc. Contra hoc facit
l. proxi. ff. ubi ille qui ascribit li-
bertatem tenetur. sed libertas sit res
inestimabilis ut l. libertas de regu-
lis iuris. Responsio ergo aliter in senatus con-
sulto incidit ille qui ascribit in testamento
legatum uel fideicommissum uel ad
pertinens ad ultimam voluntatem/ sed as-
signacio liberti non proprie pertinet ad
ultimam voluntatem/ sed assignacio
liberti ut l. assignare. ff. de assi-
gnacione liber. ergo etc./ et ideo dicerem
quod si aliquis ascriberet in testamento con-
tractum pro se quod ipse incideret in
penam falsi ex se ex senatusconsulto/
non ex verbis ut hic facit quod non in
l. heredes palam in fi. ff. de testamentis.

Si testatur⁹ **Quid** **dat**
Queritur quomodo non tenetur verbis
nomine aliquid sibi ascribit. Responsio ter-
in l. i. ff. ad testamenta. C. e. et
l. divus in prin. C. e. loquitur de eo
qui sibi ascribit legatum uel fideicommissum
sed exheredacio non est legatum uel
fideicommissum ergo etc. principium nam eius tacitum ascri-
bat sibi etc./ est ut significet per modum
acquisicionis sed ille qui ascribit ex-
heredacionem non ascribit ad post-
tivum quod acquiratur merito non
continetur verbis nec sententia **Ulterius**
no. ex hoc textu dicit Dy. quod notarius
posset instrumentum scribere quo ipse obli-
getur alteri/ non quo alter obligetur
sibi facit l. uxori ff. i. C. e. et l.
non putavit. ff. siquis sua manu
de contratabul/ et quod contra se est
adhibenda fides ut l. publica ff. fi.
ff. depositi An autem pater notarius po-
ssit scribere instrumentum pro filio/ dixi ff.
C. l. si pater/ et tangitur per Dy. in l. quod
dicimus in fi. ff. de aucto. tu.

Quid sit falsum Dicas
et tunc est plana aliter committit
tetur et tunc expone quod co-
natur facere litteras eadem
forma qua facit alius et subscribere
nomen suum secundum Jaco. de Are. Op.
omnis mutacio veritatis est falsum ut
in autentica. de instru. caute. et fide capi-
tulo pri. Responsio falsum quandoque dicitur largissime
et istud est omne quod non est verum
sive dolose dicatur sive sine do-
lo. et hoc modo sumunt dyaletici
et probatur in l. si is qui duce-
ta. ff. verum. ff. de rebus dubiis
Quandoque dicitur falsum large omnis
mutacio veritatis que in se habet dolum
ut in dicta autentica de instru. caute.
et fide certa prin. facit. l. nec ex-
C. e. et hoc modo loquitur de omni
qui committit dolum possit dici quod
committens falsum sed hoc non est verum quantum
ad accusacionem de falso Tertio modo dicitur
falsum stricte et tunc illud tantum
dicitur falsum quod incidit in aliquod ca-
put l. cornelie de fal. casus est hic. unde
non puto quod pro quolibet dolo commisso
deceptione quis incidat in falsum ut
puniatur. l. cor. de fal. ut in capi.
expressis in hoc titulo et puto
quod statuta que dicunt quod condempnati
pro falsitate non admittantur ad of-
ficia et similia intelligo de con-
dempnato pro falsitate de aliquo ca-
pitulo quod innumeratur in hoc titulo

Accusatoris crimine
falsi potest
quis libere desistere ante
sentenciam secundum glo. et
in hac. l. Dy. ponit casum
sic Quidam instituit duos in
xxi. unciis/ filiam in una attulerat
reliquid libertatem **Item** duas
uncias dandas ab illis heredibus
cetera sunt clara. **Oppo. de.**
l. post legatum. ff. an libertas
ff. de his qui ut indignis. Ubi
tulit testamentum l. Dic vero dixit
quedam verba. ff. se probaturum
quod tamen non fecit **Item oppo.**
ad turpilli. l. i. ff. incidit Responsio
dicit glo. speciale in hoc crimine ut
ante sententiam liceat desistere ista
est verius/ sed glo. videatur aliter dicere
in l. licitus ad turpilli. et ibi di-
cam. **Item oppo. de. l. post legatum**
ff. sunt qui putant de his que ut in-
dig. Responsio l. istam intellige quod ibi
pervenerimus usque ad sententiam hic non
Ex hac. l. no. primo/ quod hic videtur
esse casus illius quomodo dicit mandans
et fieri faciens possint simul
uno libello accusari et hic videtur casus
quod sic/ quia inscribit simul et scel-
contra scriptorem paulum
coheredem pro hoc. l. nichil in fi.
ff. de adulteri. et per doctores l. i. ff.
si reus uel accusator mor. fu. **Secundo**
no. quod instigacio servi non relevat
accusatorem a pena/ quod teneo
menti/ secus esset in eo qui accu-
saret ex necessitate officii et ille
instigatores eum a calumpnia rele-
varent ut l. tutorem ff. de his
qui ut indig. **Item** puto quod secus
esset si iste instigaciones fuissent
facte a personis quibus deberet ve-
risimiliter credi ut l. qui cum maior
ff. pe. et fi. C. de bo. libe. et ista
no. pro sindicis communitatum qui
denunciant maleficia ad aliorum
instigacionem/ debet enim eis instiga-
tibus credi uel non credi secundum quali-
tatem personarum **Tertio no. in hac.**
l. casum illius quod dicit statutum
qui non probaverit accusacionem
condempnetur in x. lib. utrum in
eadem sentencia qua absolvitur reus
posset iudex accusatorem condempnare
casus videtur hic quod sic ibi pronun-
ciavit maxime ille etc./ ad quod facit
C. de calumpnia. l. i.

Qui nomine Nota contra nuncios fa-
cientes falsas relaciones
et falsas citaciones pronunci-
ant hac. l. **Secundo. no.** quod ex iudicio
publico oritur actio in factum ci-
viliter ut hic/ et. l. nec quicquam
ff. pro socio. hic non fuit alia

Siquis pr̃is No. dic glo. q̃ ppter delcẽ p̃ris auferat̃ hereditas nepoti ar. ptr. dicat glo. ẽ. de senatori. l. emancipatum i fi. et ẽ. de iniu. vo. l. adoptiuu i fi. glo nõ sol. dic ut no. ẽ. de iure patro. l. diui et p dy. i c. nõ dz aliquis de regulis iur. bartholus.

Eos qui In hac l. diui in tres ptes p̃o loquitur de eo qui dixit varia et diuersa testiõnia eod' tp̃e et corã eodem iudice et in ead' cã. s̃o loquitur de eo cuius testiõum variat ab eo q̃ dixit extra iudicium t̃co de eo cuius testimoniu ab eo variat qd' alias dixit i alio iudicio. no. ibi. etiam eu qui cõtra signi. ic. n̄r ibi. de inprudencia ic. op. q̃ tercium v̄rsum sit superfluu cu dicat idem q̃ in p̃mo. glo uult dicere q̃ in p̃mo v̄rso dixit testimonia uaria et diuisa p ead' pte sup diuersis articulis. sz in tertio s̃o dixit uaria z diuisa testiõnia pro diuisis ptibus s. pro actore et reo i ead' tam instancia. vel dic ut dixi dicte. l. p̃n loquitur qui dixit varia testiõnia et diuersa i ead' causa inter eas'd psonas. sz tcius v̄rsum loqui varrauit ic' diuisas psonas i diuersis causis seu instanciys qd' ẽ no. q̃z licet acta facta i vna cã no faciat fidẽ i ca. cã int' diuersas psonas vt i. l. is apud quez. C. de eden. tu dõa vnius testis i vna cã faciat fidez contra eidez testem testificãtez i alia cã q̃ tenet Jnno. extra de testi. c. veniens. Ad sz iu sum cõtra q̃ dẽat stari vl'ao dicto vt. C. de adulter. l. si postulauit s. ro. v. sz si negauit bñ ibi vlt dictu ẽ scm cu tormẽtis io illi vlt dco statur. hic vero idez ipse sine tormẽtis uariauit. Jtez opp. ad idem testi. lz se corrigere incontinenti ut no. i auctẽ de testi. s. quia uero i glo magna et ẽ cã extra de testib. c. pterea. Ro. q̃ testis pt se in cõtinenti corrigere si quam iusta erroris et correct allegat et hoc iudici videatur. sz qñ simplr' dicit diuisa nec dicit hoc se facere aio corrigendi tuc h̃etur testis vt uarians io pinitur. ita debetis itelligere. l. infam. Ad id opp. et videtur q̃ dẽat stari p̃o dco et dictu s̃m nõ enervet n̄c tollat p̃mu ut. l. gnalr. C. de non nu. pecu. et extra de testi. c. sic. R̃o. ibi s̃m dictum testis fuit dcz post publicacõz et extra iudiciu nõ i forma testiõnij. lex uo in alleg. hic qñ vtriuqz dictum fuit i iudicio et i for' testiõnij. Et io p declaracõe p̃ntis marie debetis reassumere. hic sic Quiqz testis variat in eadez cã i'ter eas'd psonas et tuc aut s̃m dictu ẽ cu tormẽtis et statur s̃o. aut sine tormẽtis et tuc aut dicit hoc aio se corrigendi aut nõ vt patet ex p̃dcis Quiqz testis variat i iudicio ab eo q̃ dixit extra iudicium tc aut p̃mo testificatus ẽ i iudicio s̃o dicit cõtrarium extra iudiciu et tuc statur p̃mo dicto vt. l. gnali. C. de non nu. pec. et c. sicut extra de testib. Aut p̃mo dixit cõtrarium extra iudicium et postea dixit cõtrarium in iudicio et tuc puniet. ut falsarius ut hic in s̃o v̄rso. Aut profert varia testiõnia et diuisa i'ter diuersos et tuc pinitur ut falsarius vt. hac. l. in. s̃o. et ita intelligatis. Queio q̃ dicit testiõnia diuisa quidaz dic. i. falsa vel dic q̃ varia vl. i. aduersa ita dicit glo. plenius declaracõe debes scire q̃ falsa testiõnia dic̃ qñ cõtra veritatez qñ quis dic. falsum dolose. Varia testiõia sunt qñ vnũ dicit in vno articulo. i alio articl'o dicit aliud. Et intellige q̃ ista varietas sit circa ip̃m negocium p̃ncip. vl' circa c'cũstancias ip̃ius negocij p̃ncipl'. nã si ipsa varietas ẽet circa aliquas demõstracõẽs vt circa p̃nomine siue agnomine vnius ex ptibus. ul' circa locum originis vnius ex ptibus nõ dicetur p̃p̃ hoc varius testis ar. l. huius v̄bis i fi. de h'edi insti. et. l. pe. de rebus dub. Sz tuc dicetur varius qñ variaret circa locum contractus. ul' etiã circa tp̃us cõtractus seu delicti ad quod no. C. de testi. l. testium. aduersa et cõtraria dicere dicit' illi qui dicit incõpassibilia ut puta i vno articulo dixit vnu i alio articulo dixit aliud qd' ẽ i'possibile cõcurrere cu p̃mo fac ad hoc q̃ no. p Jnno. extra de testib. c. pterea in fi. et i specu de teste s. i. v. item q̃ ẽ varius. et. v. ite q̃ a'd. Q̃ro p declaracõe testis deponit semel sup vno articulo producitur in alia cã sup eodẽ articulo. an sufficiat sibi dicere dico me tantu scire quãtu dixi i alia cã an valeat tal' testiõnium vel dixit dico q̃ dixi i tali alia cã. bñ uidetur hic puctu nõ i'p̃rio tactu. sz puto q̃ sit i arbitrio iudicis admittere istam testificacõnem si uult sic alias testor testim qd' an secat i validum pt cõfirmare sn a'q'a expssione v̄borum cõceptoru i testo ut. l. i. s. filius famil. ẽ. de le. iij. l. quaz ex lib. s. teste ẽ. de bo. pos. sm. ta. et. l. querebat. de testam. milit'. sz si iudex vellet tale testimoniu admittere q̃ pt si uult vt ipse uideat quã trepidacõe et q'a cõstancia loquitur vt. l. de minore. s. tormẽta. j. de q̃onib. tuc de cõsiliu testi ut ipse petat illas testificacõẽs p̃us sibi exhiberi vt de dicenda ueritate possit informari ar. l. si exhibuisset. ẽ. de publica. i. m. qd' ibi dixi. Sz quid si testis quod p̃o dixerat nõ ẽ adhuc publicatu s̃o hoc nõ obstante pot ipsi testi. ondi. q̃z quatu ad ip̃m teste eius testiõnium nõ ẽ secretu. sz s̃c fuit publicatu sic dicimus de iudice inquirẽte vt i c. cu clamor extra de testi. et dixi i. l. ij. s. si publicos de adulter. Cõsulo tn testi. q̃ i s̃o testio ista v̄ba apponat q̃ ipse dicat p̃ut sibi v'nõ Et si appuerit aliter dixisse i a'q cã ex nuc corrigit hoc dictu s̃m. et r'ducit ad dictu p̃mu qu illo tp̃e melius recordabatur. Vlterius nõ. bonu cõsiliu ex hac. l. s̃o v̄rso qñ h̃es testez qui dicat extra iudicium ego dico hoc tantum et non plus facias

scribi dictum eius/ vel facias dici cora
coram testibus/ q si aliud dicet i
iudicio puietur de flo/ tu hoies cau
ti dubitantes ne producantur i teste
cum interogantur/ videntes qn eo
in iudicio dicam id qd' m' videbitur/
et bn dicet/ ne postea incidant
in flm/ Item scias q l' q dicat
tex. q diuisa inter se testioia rn
non itelligatur de diuisitate testi
iter vniuz testez et aliu qz diuisitas
reduatur ad concordia. vel statur
dignioribus vt. l. ob carmen i fi. ß.
de test. sz itellige q testioia vni
et eiusdem testis cum i e se diuisa
et varia. tuc em fz locum hec. l.

Qui se pro mit

No. contra eum q appellat se
doctorem cum non fit doctor.

Si a debitore

glo pont
exemplum plurib modis
et vlt' magis placet sz
pot ee utriusqz bonu. C
ro quid si dixit simdm ee nemi ob
ligatum/ et si apperet contrarium pro
misit eum disbrigare. mo appz
contrarium/ tenetur ne cum e fli certe
non puto si luat ante sniam al'
secus/ ar. C. de cri stel. l. i. et C.
rem alie geri. l. i. bartho.

Siquis obrepsit

dicit siquis obrepsit p
sidi michil ag' Contra po
sinia valet sz opz i stoie
rescindi vt. l. diuus. ß. de re iu.
So ut ibi dixi et no i. l. si pcor
ß. marcellus. ß. de iudiciis. C
ro aliquis produxit flam cum qz
vtrumz ex hoc possit accusari. l. cor
de flis/ quidam doctor dicit q non
sz dz accusari tanq calupniator vt.
ß. ad turpilli. l. i. ß. i. glo vide
dicere contrarium. ß. de calup. l. i.
circa pn. et ß. de concuss. l. ij./
et pro glo videtur cas hic. i fi. br
dico q diuersus e modus accusandi
na in accusat' tua tu potes cocludere
q accusaui te calupniose de flo cie
et no vero q no probaui et tc e
pena calupnie q e ex. l. remia. fi.
ß. i. ß. ad turpilli. no e ppe. l.
cor de fals. Ita locu predicti doc.
sz si uelles accusare te q tu pduxi
sti flam accusac' contra me/ pp qd'
obtinuisti a pretore me citari
et contra me procedi. et sic p ob
repcioz a ptore i petita tc e pena
fli/ tanq e hic. C So qro de qone
quam habui de facto Contra poe co
suetudo e in qbdaz ptibz q ptes
dant notario cedulam qualr ipe
debeat mittere in act' vt e flore.
et Tuderti/ qdaz ps dedit notario
quadaz cedula continetez flm/ et
notarius credens sic bona fide fui
pt illa cedula in actis scpsit pblice
ex hoc ps obtinuit sniam p se au
ex hoc posset puniri de flo. dicite
aut accusatur iste talis de flo. hoc
e q fieri fecit flm instrm/ et hoc
no e verum. nam cu notar' q scpsit
non fuisset in dolo ipe no fecit
flm instrm gc nec ego feci fieri
vt. l. si is qui. ß. si tu tetuz
ß. de furt. dat tu vis eu accu
sare/ eo q obrepsit ptori et p
obrepcioz huis sniam p se et
tuc de flo puietur. tanq e hic/ et
e flm tu qz obrepsit ptori tuz

etia ex eo q flam scptum porrexit/
notarius ut eam registraret
et scriberet inter veras, vt extra. e.
c. licet ad regimen. V. illeg quoqz
Sz contra hoc vr tex. C. plus
valet q agitur. l. fi. So ego fate
or q illa cedula qua qs dedit no
tario e fla sz q instrm q scpsit
notarius bona fide sit flm hoc
no e verm/ et de hoc cocimus/ et
ideo istud qd' in dicta. l. fi. ponitur
flm alibi dicit q e quedaz decep.
vt. l. ij. C. de rebus alie no alie.
Ista sut vtilia qz i statuto ciui ci
uitatis tuderti cauetur siquis
fieri fecit flm instrm puietur
magna quatitate pro aliis
flitatibus punitur minori qtitate
aliud ergo e si accusatur de obrepc
fla/ aliud si accusatur qd' fieri fe
cit flm instrm vt dixi. C Qro
cu pars dictaret notario qdaz
acta scienter et dolose omisit
facere qdam necia/ et notarius bona
fide scripsit instrm C Qro vtz
iste teneatur qui fieri fecit flm
instrm hanc qonem et superiorez
habui de fco. videtur q non/ qz
notarius no e in dolo vt dixi
ß. Contrarium e veritas/ na ea q
dixi ß. habent locu in facietie
plus. uel aliter scribere q. sit/ vn
cu scptura pncipalis fit a notario
merito si ipe no facit flm ille q
fecit fieri scpturaz no facit fieri
falsum vt dicto. ß. si tu tetuz/ sz
questio nra loqtur i omittente
qui actus omittendi pnr radicat
in ipo dictante et io ipe dr facere
omitti/ pp quod i strm e flm. hoc
e no continet totu verum/ et io
cu e in eius psona radicatum pnr
eius tanqz psona inspicitur
et ipe puietur no notarius/ ar
ad hoc i. l. psbri. C. de epis et
cle. fac. l. eaque gmendandi
ß. de contrah. empci. C Qro vtz
iudex ex officio suo poterit punire
istuz qui p obrepcioem ad i petiur
dr hic tex q non h' m fi ibi si
accusat' tc et etiaz i pn. ibi si ac
cusatur C Ingrum facit. l. ij. ß. si
publico ß. de adulteris et regula
quam dedi tibi ibi qz de delictis
factis coram iudice ipe pot igre
et hoc puto verum C Circa
quod debetis scire q qnz delcz
fit coram iudice et offenditur
iudex no in actu iudiciario inpu
ta sidu sibi uerecundia. ß. si per
cutitur ipe uel eius familia ipe
no e actus iudiciarius/ tc an
iudex possit procedere ex suo of.
videbitis in. l. leg' corn. cca pn
ß. de iniuriis C Qnz in actu iu
diciario fit aliqua i iuria seu
delictum cora iudice uel apte. vl'
a notario/ uel a teste. vel ab ad
vocato et tuc iudex ex suo offo
potest punire vt. l. i. C. de calup.
et. l. attiler. ß. e. et. l. fli. ß. i.
ß. e. ad quod bn facit qd' no.
p Inno. extra de penis. c. pe. et
ante. C Sz qro quid si tale
delictum fit coram iudice ciuium
ciuilium, verum ipe potest punire. l'
dz ad iudicez maleficiorum remitte

videbitis stati j. e. l. diuus.

Lege cornelia.

Intelligatis in eo qui
fecit sigillum adulte-
rinum dolo malo vt. l.
nec exempla. C. e. ti. et in auri-
fices qui faciunt sigillum in quo
imprimitur signum publicum vel
quod est auctoris magne te stati
illud signum imprimit in cera
et imprimit in carta et omnibus
ostendit ut appareat quod bona fide
fecerit.

Omnis Oppo dicitur
hic que vera
probare non potest con-
tra ymmo vera in dubio
presumuntur si non probetur
contrarium vt. l. cum probatur C. de
probacio. Sed instrumenta prima facie vi-
debantur falsa vt. l. ultimus. ff. de
probacio et l. preteritus. C. e. Quero
in instrumentum quantum tempus potest docere iste
qui per errorem talia instrumenta pro-
tulit. Ro vsque ad sentenciam vt. l.
error C. de iur. et fac. ign. Io
est practica quod tu aduersarius
contra quem talia instrumenta producuntur
protestaris et quod si ipse vtitur tali
instrumento accusabis eum de falso tunc
aut ipse desistet ab usu et illi
instrumento in quantum adhibetur fides
vt. l. si veteris C. de fide instru.
Aut ipse non desistet et tunc ipse pu-
nietur vt. l. si falsos C. e. ti. Sed
quero quid si ille cum sic talis protesto
dixit ego vtor isto instrumento quatenus
appareret esse verum quatenus autem non
appareret esse verum protestor me non
vsurum. Ro iudex debet statuere tempus
ad deliberandum an velit uti illo
instrumento vel non vt. l. licita. ff. de
accusacio. et l. mancipiorum. ff.
de opa. le. quod dixi de istis
Idem dico de attestacionibus vt si post
publicacionem attestacionum appareret quod te-
stes falsa dixissent et producens
dicit se nolle uti illis attestacionibus
et penam falsi euitabit cum pro solo
usu tenebitur pena falsi vt hic et. l.
si falsos. C. e. Istud quod dixi quod si
abstinet ab usu excusatur a pena
est verum nisi promiserit vt falsum
diceret vt. l. si falsos C. e. Vl-
timo quero verum quilibet iudex coram
quo sic talis falsitas possit punire
textus in l. nullum C. de testibus
videtur dicere quod sic ibi contra consis.
In contrarium videtur tex. hic quod
ille demum possit de tali falsitate
punire qui causas habet auctoritatem puniendi
alias debet remittere ad maiorem
iudicem vt hic et hoc puto veri-
us in auct. de testi. i. sancimus pena
facit quod no. in quis pro primo ex
de penis c. pe. et auctor.

Magnus falsus

No ex hac l. quod qui
allegauit falsas leges pu-
nietur pena falsi facit. C. de iusti.
con. l. i. s. fl. Quero quid
est dictum in illo auctore dicit
glo quod illa constitucio nunquam
fuit facta vel est facta sed est corrupta
ita dicit glo. Ro hanc l. et
eos qui allegant apostillas et
dicta gratia alicuius doctorum que
tamen non sunt et hoc quoniam in quantum
ab aliquo fuit sed si publice di-
cebat in scolis quod erant dicta talis
doctoris tunc talis allegans excu-
satur. Item oppo contra l. abro-
gatas et correctas quis possit
allegare et producere vt in auct.
vt enim de appel. cog. circa prin. Ro.
aut quis vult allegare l. correc-
tas et ad decisionem causarum que habentur
causam de preterito. sed tempore quo leges cor-
recte vigebant et potest allegare
vt ibi aut ad decisionem causarum futurarum
et tunc aut vult eas in ar. inducere
tunc siquidem inserte sunt in corpore
iuris tunc potest fieri hoc vt in c. quia e-
de preben. li. vi. vbi papa all. l. cor-
rectas in ar. aut non sunt in corpore iuris
inserte et tunc non licet assumere ex
eis ar. vt. C. de lati. lib. tol. l. i.
post prin. et allegans tenetur pena
falsi vt dicto s. falsi C. de iusti. codi.
confir. Si vero quis vult all. l. co-
rrectas ad decisionem causarum tunc
tenetur pena falsi vt hic hoc no-
contra eos qui allegant et ostendunt
iudici statuta et reformacies correctas

**Ad legem Iul. Repetun-
darum.**

Actum Oppo.
et vi-
detur quod ex publicis iudiciis
non teneantur here-
des vt. l. ex iudiciorum
ff. de accusacio. So
fallit in l. ista ut
ibi no. Item opp.
j. e. l. s. hodie.
So. ibi loquitur de
pena quam agitur cri-
minaliter hic quam ciuiliter hec
due opi sunt in fine glo. Quero
glo que est ista actio que datur
contra heredem glo dicit quod est actio
in factum vel condicio ex hac
l. prima magis placet quod ex vtilibus
publicis iudiciis ciuiles actiones
in factum dantur vt. l. qui nobis
ff. ti. i. et l. nec quidquam ff. de pro-
secio. Sed quero ad quid da-
tur ista actio Ro infra annum ad qua-
druplum post annum ad simplum
vt ff. de calumpnia. l. i. Sed
quero cui applicatur dic vt in
glo. Tercio quero quando incipit
currere iste annus Ro a tempore
deposita officii vt. l. pe. ff. e. licet
quidam aliter dicant In herede vero
incipit currere tempus a die quo heres
esse incepit vt hac. l. Quero
pro quibus delictis datur ista actio
Ro pro delicto commisso per ipsum of-
ficialem principalem et pro de-
licto commisso per eius comites et
socios vt ff. l. proxi. et j. e. l.
in comites Et aduerte quod pro eo
quod acceperunt comites et socii in fa-
miliares non solum ipsi accipientes
puniuntur vt. l. in comites j. e.
sed eciam ipse officialis punitur vt
C. e. l. i. Tamen exhibendo illum ac-
cipientem ipse debet liberari vt. l. si
cum exhibuissent ff. de publicanis
et ibi dixi Vlterius quero

qualiter ista actio detur contra heredes. Ro
tripler est opinio. Dicit glo. na quidam
dicunt dari in ista actione contra he
redem si lis fuit contestata cum defuncto
et sic est specialis hic. tamen regulariter
debet dari penitus ut l. i. C. ex delictis
defunctorum. et l. ex iudiciorum in fi. ff.
de accusationibus. Secunda opinio est quod he
res teneatur in ista actione in solidum
si ad eum nil pervenit. et secundum hoc
erit hic speciale quia regulariter talis
teneri non debet ut l. i. C. ex delictis de
functorum. et l. i. ff. de privatis delictis. Vi
des ergo quod iste due opiniones que contra
dicunt sibi adinvicem quia in prima
est ut minus teneatur heres in fa
ut heres teneatur in plus quam pervenit
nerit. Tertia est opinio Azo. qui
dicit quod semper tenetur heres in ista ac
tione etiam de eo quod ad eum pervenit
et sic erit speciale cum deberet teneri
penitus. et istud est tollerabilius.
Dicit glo. ista opinio Azo. ut puto
debet intelligi generaliter ut teneatur in ista
actione de eo quod pervenit. et de eo quod
non pervenit. et sicut est speciale contra
eum ut teneatur de eo quod non per
venit et sicut est speciale pro eo ut
de eo quod pervenit teneatur tantum
in ista actione non post hoc satis planum
ad istam lecturam Azo.
michi. et opi. Hug. Op. secundum hoc sequitur
ista inconveniencia quia tenetur in lo
giori tempore heres quam defunctus ut in
glo. Ideo glo. et concedit oppositum.
Ulterius oppo. C. ut omnes tan
tum qui milit. l. i. ubi dicitur quod lis
debet determinari infra xx. dies. Ideo et
est non. so. illa l. loquitur quando conveniatur
in patria in qua officium exercuit se
cus si in domo propria conveniatur
hec est una so. et clara bona
et secundum quam hec quod officialis fore
sis in civitate ista hec non possit con
veniri nisi tempore syndicatus tamen ad
domum suam potest conveniri propter
et quecumque pro debitis et excessibus
secundum naturam actionis ut hic. Alii
dicunt ibi de his qui administrave
runt in provincia aliena. hic de eo
qui administrat in provincia sua
et est etiam bona. bartholus.

In comites glo. in
telligit
hanc l. duobus modis
primo in comites. i. con
scios et socios hoc est communis
bene dicit conscios et socios quia
si essent conscii tantum regulariter non
tenerentur ut l. iurum. ff. ad l.
pomp. de parricidiis et ibi vidisti
et l. lege cornelia ff. ti. i. Alii di
cunt comites. i. socios in officio.

Hactenus Hac l.
Queso utrum dampnatus hac
l. vel simili possit esse notarius
et publica istrumenta conficere.
Advertatis siquidem notarius de
liquid in officio notariatus faciendo
falsum instrumentum vel aliam falsitatem circa
officium tabellionatus tunc eius
instrumentis non creditur ut l. si ad
. C. de suscepto et auctentica li. x.
et no. in l. siquis ex argentariis
. §. i. ff. de edendo. nec curo utrum
esset infamis notarius vel non
ut pura dampnatus ex inquisitione
secundum opinionem quorundam vel ex forma
statutorum de qua opi. dixi in l.
infamem ff. de publi. iudi. Ratio
satis est quia sacienter et dolose falsum

commisit in officio. Si vero non commisit
falsum non in officio notariatus tunc
immo videtur dicere quod iustia per eum
facta valeant ut ipse notat in c. fi.
meatis extra de hereticis. tamen
ego puto tunc idem quod dicam
statim de aliis infamibus. Q
ro ergo simpliciter utrum notarius dam
natus ex aliqua causa que eum faciat
infamem possit conficere instrumenta. Et videtur
videtur quod non. nam notarius vicem
tamen testis. l. dominicus ff. de tes
tamentis. sed infamis non potest testificari
ut hic et in l. iii. §. l. iulia ff. de te
stibus. ergo et cetera. pro hoc l. ii. §. miles.
ff. de his qui no. infamia et ibi in
glo. que dicit quod infamis repellitur
ab omni dignitate et ab omni officio
publico. ergo et cetera. pro contrario dicitur in l. i. C. de
manda. princi. quod tabellionatus est
dignitas. sed infamis repellitur
ab omni dignitate ut l. ii. C. de digni.
ergo et cetera. In contrarium facit quia alibi
dicit quod officium tabellionatus non
est dignitas sed est munus ut l. fi. in
fine C. qui militare non possunt. li. xii.
et ibi glo. prima. sed infames non
repelluntur a muneribus ut l. neque
infames. C. de decur. li. x. et C.
de his qui in ple. sunt. l. i. et in ti.
de infa. l. i. li. x. Item tertia video
quod infamis potest esse procurator et arbiter
ut insti. §. fi. de exce. et l. pedius
ff. de arbitris. Item potest esse tutor
vel curator secundum Azo. in summa ti. libri
. C. sup. dicto. ti. de infami. et est
expressum ff. de postu. l. i. §. sed et est
equissimum et §. fi. ubi infamis ad
mittitur pro suo pupillo. et ad
illos ad postulandum. ergo eadem ratione
poterit esse tabellio. Preterea infamis
potest esse curialis et membrus curie
ut decla. l. neque infames. et l. i.
de infami. ergo et cetera. Quid dicendum. probatur
etiam textus quadam glo. et tex. l.
iii. §. qui potest. ff. de suspec. tuto.
ubi vult quod qui est suspectus propter de
lictum commissum alibi quam in officio ta
bellionatus debet removeri ab isto
officio seu munere propter logidos. du
bito in hac questione. tamen finaliter dico
sic ante omnia sciatis quod tabellionatus
officium non est dignitas sed munus ut
l. fi. in fine. cum sua glo. C. qui mili
tare non pos. et l. i. C. de manda. princi.
loquitur de notario principis assump
to ad negocia scribendi principis
tunc ille notarius qui eligitur per
principem est in dignitate. Dico ergo quod
infamis non potest exercere officium
tabellionatus quod habeat in se
dignitatem ut l. ii. C. de dignitatibus
vel quod habeat officium aliquod in
iunctum ex publico ut quod esset notarius
ad banchum et similia ut no. in l. ii.
§. miles. ff. de his qui no. infa.
sed si ipse a partibus volentibus assuma
tur faciat publicum instrumentum non video
quod repugnet cum dicitur privatum munus
et est simus publicus quod infamibus
non remittitur sed eis magis competit
et sicut potest assumi arbiter
a partibus volentibus et non opponentibus
valet eius iudicium ut dixi in l. quidam
consulebat de re iudicata et no.
in spec. de iudice dele. §. excipitur
v. item numquid privatus et infamis

et .v. se. Hec aut maxie puto ee vera
qn̄ non obstante infamia est ipse in
possione notariatus et bone fame. et
ps multitudine gestoru p eu debz
valere ut l. barbarius. ff. de of. pre.
et ff. de sen. l. ij. nec obstat q i
famis nō pōt ee testis q3 i testiōm
quis vocatur ab vna pte a. s. in
ta. s3 nos legimur i qtractu qui ce
lebratur vtraq3 pte mandante.
Volenno eet intendu uteru ex
geratus posset facere qficere estr3
irrogabis canonistas

Lege iulia

fisi. vtraq3 posset ac
cipe tou3 dicit i. l. prox. s. l.

Lex iulia Capere

Quo et videtur q i nullo
modo l3 acipe vt in aliam
scriptis3 exemplar p tota
costoni bo. glo q e in l. plebi
scitus de of. psidi et dicit q iste
l. que aliquid pape pmittit cor
rigitur guil vidz velle qco
rrigatur prorsus ptq quo ad
esculenta et pocullenta, na illa
licet acipe et hoc vide hodie
detimatum i.e. statutu ex de r
script. li. vi.

Hodie

No. tex ibi q
enim de

Quod contra l.

no: istud est vicium q
reale quod impedit usuca
pionem vt l. vicia C. de
acqui. pos. et l. pop. s. aigs. ff. de aq. pos.

Ad leg. Jul. de Annona. Rca

Constituit

l. Hic est cas pēal
in quo sumus pr
acusare dmm
hic non habetur
alia.

Lege iulia

In fine alia est
pena l. iuli de
annona. quaz
iudebitis i. l. a
nona. ff. de ex
or. cri.

Imperatores

Adverte uides hic q ci
uitas non potest statue
pcium frumento Cōtra
ff. de of. psec. vr. l. i. s. cura car
nis et l. i. C. de episcopali. Ro q
nō pōt statuere pciu nō iustu
ut hic justu aut pciu pōt statue
vt in cōtrariis bartholus

Ad l. Juli peculatus et de sacrilegis et de resid uis Rca

Lege iulia

V ne quis ista l.
est in ar. cōtra il
los officiales q
habz flores in
sigillo et in illo sigillo a quos flores
non bonos inmittunt.

Peculatus

Dicit Dy q
ista l. est ar. q bānitus
ex eo malesicio exquo
deberet sequi deptacio
non possit esse arbiter. nam i a
verba arbitratu de ius sig'fi
cant vt l. illa v'ba ff. de v. sig.
s3 deportatus amittit p'stina
iura vt hic ergo de dicaz i. l.
illa v'ba de v. sig.

Lege iul. Condicit

Hic est notabilis tex
in quo hes q pō potest
fieri inquisicio gnalis
tam de delictis q de delinq'tibus
postea pueniatur ad inquisicōm
specialem de eo qui invētus est
culpabilis in inquisicōe gnali
vt hic, dixi i. l. ij. s. si pu co
ff. de adulteriis.

Non sit locus

No.
tex. q enim sepelire de

Omnis

Contra pmo sa
crilegium fit
nam locus facit sacrilegium
ut l. aut facta s. locus
ff. de penis dicit glo sub
audi. fuit tantu qi dicit etiam
sacrilegus e. et ad hac expe
tar glo multas concord. Alij di
cunt aliter et hoc cōiter tenetur
q locus facit sacrilegum. vetu e
si sacrum inde auferatur vt hic
et l. cōtra duo. g. eo optet ccurre
ut sit sacrilegium videlicet q sacrum
auferatur et de sacro loco sed
fm canonistas secus e, q3 suffi.
vnu tamen all glo xvij q iiij.
c. quisquis s3 iura mea sit q
vt iudetis Jtez q glo dicit ar
gua. C. de epi et cle dic ar. q
s. cōtra canonistas s3 ar iur b.
iuris concordat

Sacrilegij Capitalis

No hunc textum hic
tenetur pinde ac si eet
condempnandus furti
manifesti. Contra ille qui pstat
opez furto nō tenetur condicone fur
tiua vt l. pinde ff. de cōic' furtis
s3 fur manifestus tenetur cōde
furtiua q e pinde condempnado
dicit glo pinde condepnādus s.
crimaliter non civiliter. et ista est
bona ul dic pinde condempnatur
nō tamē p omnia et ad ista ex
posicōm dat glo multas cōcor
dantias quam glo nō ꝯstituit
et etiā legibz vbi dicit q p'cede
habeatur. Qd' i tellige, non tn
p omnia. videlicet si e aliud sta. tuz
in eodem volumine q illa pdiceret
nō tamē de3 p illud restringi vt
hic et i oib, pter i glo allatis
tene menti Hic dicit q tetur
in quadruplum ff. de iur. fisci. l.
aufertur. s. qui aliquid Ro ie. qui
accepit pecuniam iam i corporatam
i fiscum tenetur indistincte in qua
druplum nō distincto cla ul pa
lam accepit vt hic et l. aufertur
in fi. de iur. fisci et. C. de hiis q
ex pu. ta. l. qui i contractibus
et l. defensionis et l. defensionis
facultas de iure fis. li. x. Sz
qn accepit pecuniaz nō i corporatam
in fiscum reputa adhibendu fiscali

in fraudem fisci tunc tenetur in duplum
ut l. contraria

Qui tabulam Nota contra
eos qui scripturas publicas in
muro aliquid continentes
destruunt

Sacrilegii Oppo. dr
hic quod sa
crilegii capite puniuntur
contra. C. e. l. i. § mandatis
. . . omnis pena quae ibi imponitur
est pena capitalis. ¶ Que-
ro quotuplex est sacrilegium glo.
dicit quod est triplex primum est qui accipit
sacrum de sacro consecrato prout
ut hic dicitur. Secundum est quod appellatur
quasi sacrilegium cum accipitur
sacrum de aliquo consecrato privato
ut hac l. ij. in fi. Tercium genus
sacrilegii ponitur in glo. de quo dicitur
in l. i. ij. et in C. e. ¶ Circa ista
l. quero quae sunt res consecratae privatae
privatim glo. dicit multa. Ubi tu
dic res consecratae proprie dicuntur
quae est consecrata ad publicum usum
omnium sunt etiam quaedam ecclesiae privatae
ut oratoria quae nobiles habent in
domibus eorum et firmitates etc. et ista
dicuntur consecrata privatim quia pro se tantum
non ad usum aliorum.

Lateo vidistis superius
determinatum quid
est sacrilegium hic iurisconsultus
consultus querit quid est pe-
culatus et adducit differentiam
laborem. Ex hoc habes quod magistratus
communis non tenetur l. iulia
peculatus sed tenetur lege iulia de re-
siduis si quid apud eum remansisset
de pecunia communis hic dicitur quod ille qui
crimen peculatus committit cum periculo
rei non fuit et sic ab aliis qui
officiales non fuerunt et ideo quilibet tenetur
in solidum ut l. i. ff. de condictione furti
et l. siquid id quod. § fi. de iur. o-
mni. sed si essent officiales qui pecu-
niam publicam subtraherent et sic tenentur
l. iuliae de residuis. ut ff. e. l. l. iuliae
§ le. iulia et omnes tenentur una
pena ut l. si multa ff. de public.
et ff. de admi. tuto. l. tres tutores
dixi. C. l. fi. ff. ad l. cornelia de sica.

Cum eo Alias est § la-
teo et est bo-
nus modus exigendi
a debitore fiscali non quod
dicit corpus retinendo
ex hac l. no. quod ille qui accepit pe-
cuniam debitam fisco ut det fisco
non tenetur l. iulia de residuis nisi
post annum et ex hoc appare solutio
contrarium ff. e. l. § eodem capite
nam ibi non accepit pecuniam ut
deferret fisco sed accepit pro se tamquam
se creditore fisci ¶ Ite. no. quod de-
bitor potest personaliter capi pro debito
fiscali ¶ Circa quod quero utrum
et quando quis possit capi circa quod
dico siquidem queris an possit
capi a privato pro debito pecuniario
regulariter capi non potest ut l. no. in singulis
ff. de regul. iur. fallit in casu l.
aut pretor § si debitorem ff. de his
quae in fraudem cre. Item pro crimine non in
ipso actu criminis ubicumque capitale
crimen committitur ut crimine quod inge-
rit penam corporalem potest quis libere
capi a quocumque privato ut C. de
rapto virgi. l. i. et l. si quis in ser-
vitute in fi. ff. de furti. et l. ca-
pite quinto ff. de adulte. dum tamen
ducatur ad iudicem infra tempus

statutum in dicta l. capite quinto
ad idem facit C. de male-
et mate. l. fi. et l. ij. C. de falsa
mone. ¶ Si vero queris an pos-
sit capi a iudice seu iudicis au-
ctoritate pro causa criminali in
distincte potest capi et etiam de domo
extrahi ut C. de offi. diver. iudi.
l. i. no. in l. nemo de domo ff. de
regu. iur. et quod no. in l. plerique
ff. de in ius vo. fallit in muliere
ut dicta l. i. C. de off. diuso in-
et auctoritate ibi posita ¶ Si vero queris
an possit capi pro causa pecuniaria
tunc adverte aut est debitum fiscale
et potest personaliter capi et ita legitur
hic non tamen in carceribus ponitur
ut l. nemo carcerem C. de exac-
tributo li. x. nisi persistat in con-
tumacia ut ibi. Si vero pro debito
privato tunc si a quo tempore fuit in
iudicio et desistendo iuri promisit
et non stetit debet capi ut in auctentica
de exhibe. reis § si vero quidam
et C. quo et qui iudex l. contu-
meum et ibi no. sed si in iudicio mictus
sint et cautionem non dedit tunc iudex
non cogitur eum facere capi nisi
eum prius citet ut dicta l. contu-
maciam et ibi no. Potest tamen si
vult facere capi ut veniat non
ut in carcerem ponat ut in dicta
l. plerique ff. de in ius vocan. dum
tamen de domo non extrahat ut ibi
dicitur ponere vero in carceribus
non potest pro debito iudex sed eius
contra privatus est ut l. i. C. qui bo. ce-
dere possunt a quibus carceribus liberantur
cedendo bonis ut ibi dicitur et
ideo est consilium quod debitorem
tuum non potes facere capi quousque
erit de domo quod tu facias eum con-
dempnari de contemptu mand-
ati et sic criminaliter fisco tenetur
et potest etiam capi in domo quia
pro criminali capitur ut dictum est
in dicta l. plerique ff. de in ius
vocan. et no. in l. nemo de domo
ff. de regu. iur. et sic potest in
domo capi et eum ponere
in carceribus potest ibi pro debito pe-
cuniario in carceribus remedium
sum mandatum quam dixi in l. ij. in
fi. ff. de custo reo. ¶ Quero
iuxta predicta an in causis fis-
calibus bonorum cessio admittatur
istam questionem tangit Cy. C. q. bo.
cede pos. l. i. in prima q. et ibi
dicit si quidem fuit contumax
in solvendo tunc non admittitur
cessio bonorum alias sic ut
dicta l. nemo carcerem C. de exac. tribu.
li. x.

Ad leg. Iul. de ambitu. Rca.

Hec lex No. ex
hac l.
quod in curia roma-
na cessat l. iu-
lia de ambitu quia
hec omnia pertinet
ad ipsum papam
et hoc quo ad ipsam

papam sed bina hec observauit quod ad ipsos
qui sunt adherentes pape, et ió
sciatis quod decretiste fecerunt multas
questiones tamen in tractatu de symonia
que est idem quod ambitus nullam
nouam questionem fecerunt Ratio quia symo
nia non punitur ut dixi. Oppo
quod liceat dare pecuniam pro hono
honore ut l. hoc iure . ff . de donac.
et l. i. § . i. ff . de pollicitacione glo
dicit dare palam licet sed clam et
secreto non ut hic istud tene me
ti. istud est verum pro honore
sine administracione quia tunc licet dare
pecuniam palam sed pro honore
alias administracione nullo modo licet
dare ita loquitur ti. ut iudices sine
quoquam suffra. per totum. Querit
glo. utrum palam liceat petere
honorem vel quid si aliud dedit
pro me ignorante pecuniam, dic ut
in glo. Ultimo tene menti
quod dicit hic quod qui conuicerit
alium restituitur in integrum quod est
utile scire ad multa quia multas
infamatis qui sunt etiam ista sunt ut co
uincendo alios releuentur et ad
restituantur ad honores si ex ista
causa sunt infamati.

Oppo . ff .
ad l. iul.

Item is qui

de vi publi. l. fi. sed ille qui insti
tuit nouum vectigal et si non exe
git tenetur hac l. et concordat principio
cipium positis. C. ut noua vecti
galia non pos. l. fi. sed si instituit
et exercuit tunc etiam tenetur
l. iulia ut l. contraria. barthol.

Sed siquis reus

Habes hic tres casus in quibus
l. iulia ambitus habet locum, queritur
an sit aliquis alius casus, glo
addit alium casum ut C. e. l. i. dic
ut ibi. Quero que sunt ista
l. iudiciaria, dicit glo. quedam l. que
fuit facta ad instar facta legis iul.
ambitus. Quero que sit pena
huius l. Ratio dic fuit pene centum
tum aureorum de qua loquitur hic
alia est pena quadrupli ut l. fi. C.
ad l. iuli repetun. tamen una exacta
tollitur alia. cum utraque competat ad
vindictam ut l. prętor. § . i. ff . de in
iuriis. Quero utrum hoc sit
verum indistincte quod ingrediens
domum iudicis hac l. teneatur Ratio
non. nisi quis intrauit studiose
ut cum eo captet familiaritatem
ut ei faueat, quod tene menti.

Ad legem fauiam de plagiariis rubrica

Si liberum
hominem quis emptor
et venditor sibi
hominem tenetur
hac lege. Quero
ciuitas fecit sta
tutum quod quicumque duxerit
talem hominem cap
tum in forcia co
munis habeat
tantum agi. An ualeat statutum
videtur quod non, quia est contra bonos
mores et est delictum emere uel
vendere liberum hominem ut hic, et h.

e bonum, nisi ille sit hostis ciuitatis
quia tunc potest statum perimi ca
pienti ut l. non omnem in fi. ff . de
re mili. Bartholus.

Lege fauia

Quero
qualiter
faciunt isti cardinales
seu magni domini qui unum
bonum cantorem siue unum
aptum seruitorem sibi in piccam do
nant An incidant in hanc l.
Ratio non quia non donat eos ut
eos sua libertate priuent sed donat
ut ita sint liberi et libere stent
apud alium sicut stant libere
apud donantem et sic illo volente
et sic cum non faciant dolo malo
non tenetur hac l. ut ff . de lib.
ho. exhiben. l. iii. § . i. et § . se

Non statim

Ratio
in hac
l. quomodo cognoscatur
plagiarius a fure Circa
hoc sunt due opiniones una est
glo. in l. si abducta. C. de furti.
que dicit quod ille est plagiarius
qui habet consuetudinem faciendi
hoc . s. seruos alienos subtrahere
et sibi habere. Alia est opinio ff . e. l.
l. et azo in summa huius ti. dicit
aut habet animum celandi domino et tunc
dicitur plagiarius aut non habet animum
celandi domino sed tantum sibi uult
habere et tunc non est plagiarius
sed fur ut hac l. et hec opinio communiter
tenetur

Lege fauia

qui eum liberum
hominem
celat et subtrahit dicitur plagiari
us et ex quo etiam hic in studio
fuerunt quidam condempnati lege
fauia de plagia ex eo quod unum
iuuenem subtraxerunt.

Ad Turpilli. Rubrica

Accusatorum
primo dicit accusatores
tripliciter delinquere
secundo illa tria delicta
innumerat, tercio
illa tria delicta pro
sequitur per ordinem
prima ibi calumpniari
tercia ibi calumpni
atoribus et ibi
usque ad § . preuaricatorem ponit de ca
lumpniatore et preuaricatore ab
inde usque ad § . siquis aut ponit
de preuaricatore in § . siquis autem
ponit de tergiuersatore usque ad
finem l. et illa pars que incipit ca
lumpniatoribus diuiditur in tres partes primo
dicit calumpniatorem puniri, secundo post
modum procedendi tercio modum et
effectum pronunciandi ii ibi sed non
utraque tercia ibi nam siquidem, in § .
quia post. i. do tertium quod aliud est
calumpnia aliud temeritas . ff .
Circa l. istam quero utrum accusa
tio l. remia sit publici iudicii glo
que est hic videtur dicere quod publica
iudicii est, dy videtur reprehendere
istam glo dicens quod licet ex publico
crimine descendat tamen est priuata
ut l. iii. § . fi. ff . de preuaricat. sed
certe illa l. non loquitur in calumpni
atore sed loquitur in desistente
sed pro dy contra glo vide casus
expressius in l. palam § . siqua
calumpnia. ff . de ritu nupcia.

Sed glo ibi videt q non vidz dapnatu
publico iudicio quantum ad impedi-
endas nuptias sz quantum ad aliud
sic et ita dicit glo / quam glo puto ee
verum. nam cum pena calupnie
sit silitudo supplicij et silitudo pe
ne si no e publicum iudicium sic
punium no esset qualitas pene. ¶ Sed
qro que e pena calupnie et glo dicit
qro que e pena calupnie et glo dicit
bene silitudo supplicij in hijs q hnt
penam ordinariam in hijs vero q hnt
penam extraordinariam tc est p iudic
motu ut l. si. C. de accusac. cum silib.
¶ Venio ad secundam ptem circa quam qro
quis est modus procedendi in cse
calupnie. et hic aduertas circa hoc hic
sunt multe glosselle / sz veritas est
q vnus e modus procedendi pricia
accusacoe ordinaria et iste modus
ponitur in sa glo hnius § que incipit
est ergo pca in si. et hoc no e dubiu
alius est modus procedendi q iudex
ex officio suo mercenario an sniam
latam sup crimie pncipali cognoscat
de calupnia / et de ipa pronunciet in
ipa snia cum pronunciat de pncipali
iste modus ponitur in l. i. C. de calup
et iste modus tangitur in glo hic hnius
§. sup verbo incipit ibi uel absolu
to. reo. § destinat ¶ Tercius mo. pro
cedendi est q post reum absolutum
iudex inquirat de calupnia ex suo
officio nobili et de calupnia cognos
cat q hoc sit verum probatur per
hunc tex qui hoc dicit clare et conti
de no calupniando tex probatur p
racionem / q cum istud delictum comittatur
coram iudice merito de hoc ipe potest
inquirere sm regulas quas dedi
in l. ij. § si pco ff. de adulte ¶ Sed
circa hoc qro infra quantum tempo
iudex poterit hoc facere / glo vr dicere
in continenti / no ex interuallo. ita dicit
glo. que incipit in continenti et michi ac
vidi q dicas sic dicere / siquidem queris
de modo procedendi et pnunciandi ex
officio iudicis mercenario / et tunc
fateor q dicit glo. q in continenti
iudex dz hunc facere condempnare s.
eadem die ut. l. paulus ff. de re
iu. Si queris de alio modo s. per
p accusacoem / tc ego puto q ista accu
sacio durat tanto tpe quanto du
rabat delictum pncipalis seu accusacio
pncipalis sup qua calupnia est
commissa / cum ista ad eius silitudinem
descendat vt dictum e. ff. ¶ Ultius
procedo / et qro / qualiter probabit
calupnia in hoc sunt opi / na quidam
dicunt q eo ipo q no probat est
probata calupnia et hoc probari
videtur in tex. C. de calup. l. q no
probasse. Nec obstat l. q dicit
q qui non probat no psumitur ca
lupniari. q2 hic loquitur in casibus
et psonis exceptuatis scilicet Jo.
cius opi glo sequitur hic / et in dca
l. qui no probasse Alibi glo dicit
et melius in l. athletas. § calup
mator. ff. de hijs qui no. in fa. vt
dicam sic. in casibus exceptuatis q
hic in glo ponuntur no psumitur ca
lupnia contra no probantem e p
sumpcio calupnie / sz tamen no e p
sumpcio iuris et de iure q2 admittitur
pbacio in contrarium et hoc e qd di
cit hic textus Potest enim ee q
onder errorem iustum ¶ Duo aut
q sit iustus error pub. ca fama
uel l. miles. § mulier. ff. d' adulter

Vel si ei eet dictum a psonis
fidedignis vt dixi in l. athletas
ff. de falsis. et hoc puto verum no
obstante qd Cy notat C. de aduo
diuerso. iudi. l. i. in iij. q. vbi de
hoc tangit et io iudex anteq con
dempnet de calupnia dz dare pti
tempus ad faciendum sup hoc sua
excusacoem ¶ Venio ad terciam
ptem dicitur hic q si iudex pnun
ciat sup delicto q lex pnunciat
de pena / quero utrum hoc sit verum
simpliciter Ro / et aduerte bn / quedam
sunt delicta que hnt nomen a iure
et ex vi nominis comprehendit delcm
ut furtum. falsum / calupnia / plagium
et similia / et in istis siquidem
a iure e imposita pena certa su
fficiat iudicem pronunciare delictum
ee comissum. et ita loquitur hic
nam tunc succedit lex q pnunciat
sup pena q communiter consueuit imponi
pro illo delicto ut no. in sili in l. q
quis § pena grauior de hijs q no.
in fa. et in l. hodie ff. de penis
Quedam vero sunt delicta. innominata
ta vt si iudex pronunciat te per
cussisse ticium vel te incidisse arbo
res ticij uel obussisse domum / ista
talia sunt magis nomina facti q de
licti / quoniam potest ee q tu vulnerasti
sine delicto incidisti arbores sine
delicto combussisti domum sine delicto
ista sunt magis nomina facti q de
licti. et in istis si iudex pnunciat
sup delicto q2 hoc de necessitate de
lictum no includit / et io magis
ees absolutus q condempnatus
nisi iudex adiceret penam diceret
dolose et culpabiliter te percussisse
et hoc probat iste textus ibi dum
dicit pnunciaque no probasse pe
nitus / na no probare potest esse
cum dolo et sine dolo et io videtur
absoluere in dubio / sz si dicit
calupniatus es tunc cum calupnia
de necessitate includat dolum et in
dubio videtur condempnare ita p
bat iste no. tex. / tex in lcu no iam
enim vidi hoc deduci in practicam
ppter ignoranciam assessoris cum eet
dubium de delicto q pena eet ipo
nenda pnunciat aliquem deliquisse
no tamen penam imposuit / et sic su
ccedit lex in pena Qualiter at illa
pnunciacio debeat fieri. ff. vidisti
¶ Sz contra pdicta videtur q2 no
est in ptate iudicis iudicare vel no
de necessitate vt. l. nam ff. iudicandi
ff. de minor. in ho. / glo soluit q in
ptate iudicis e donec cognatur
vel aliter et melius iudex habz
in ptate sua absoluere vel condempnare
no aut hz in ptate sua penam sta
tuere / q2 illa statuitur a lege.
¶ Sz contra hoc oppo q2 in ptate
iudicis e penam augere vel minue
vt l. quid ergo § pena grauior ff.
de hijs qui no in fa. Ro an sniam
e in ptate iudicis augere penam
vel minuere / post sniam hoc no pot
ita debetis intelligere hanc l. et c
¶ Sz iuxta hoc quero quid si iu
dex statuit minorem penam q de
buit utrum lex suppleat maio
rem penam Ro. quedam e pena
q infligitur a lege ipo iure vt
infamie et silium et in ista nichil
valet dispensacio iudicis nisi co
gnita vt ff. de furtis l. no pot
ee de iniurijs l. diuus Quedam

est pena q̄ imponitur fco̅ ḣois. et i ista
iudex ante sniam pot augere uel
minuere Post sniaz vero functus
est officio suo et amplius no pot
se intromittere exigendo maiore
ut l. iudex. ff. de re iudi/ et q no.
hac l. ¶ Tamen in hoc ē adu
tendum q si eā cognita minuet
tunc no faceret litē suā nec pu
niretur ipse eā dicto. ¶ pena cōtu
mor/ alias secus ¶ Sz quero
quid si iudex apponit in fine snie
istam clām quas condepnacoes
taxamus et proferimus sm formā iuris
et statutorum/ et si in aliquo excederent ul
tra uel infra penas aliter statu
tas ex nunc ad formā statutorum
et iuris reducimus/ an hec clausula
aliquid operetur Jaco. de bel. dispu
tauit hanc qōnem/ et ego tibi scripsi
in l. iudex de re iudi. ¶ Venio
ad 3. pot quri p hunc textum pot de
tinari illa qō/ an sacramentum ca
lumpnie excusat ab expēsis/ et glo
vr̄ dicere q sic in auten. de iu
dici. § oport. facit q no. C. de iu
dici. l. properandu. §. sin aut reus
et ibi p docto/ et in auten. generalr̄
C. de epis et cle/ tangitur p giul
i. l. ij. §. ij. ff. de iur. iur./ bijerit
veritas ē ista iuramentum calumpnie
excusat a presumpta calumpnia ut
dca. l. ij. §. ij. ff. de iur. iur./ et
ff. si mulier vent no. in ca. ee di.
l. ij. §. i. Aut qro quis uult con
depnari i expensis ppr calumpniaz
et tunc no pot q: ppr illud iuramentum
excusaretur ut dixi nisi de euide
ti calumpnia appareret/ aut uult
condepnare aliquem i expēsis ppr co
tumaciam sm formā l. sancimus. C. de
iudiciis. et dicte l. properandu. §. si
aut reus. et pot/ q: iuramentum no
excusat a contumacia sz solū a ca
lumpnia/ aut quis uult cōdemp
nare aliquem i expēsis ppr temeritate
quod videtur posse fieri ut l. eū
quem temere ff. de iudiciis/ et i ist.
de pena teme. liti./ et tunc vider q
possit q: iuramentum lz excuset a ca
lumpnia/ no tamen excusat a teme
ritate q̄ ē separata a calumpnia cuius
ē hic ¶ Juxta hoc quero quid
si appareret euidens calumpnia i pte
iudicii et in pte non, vt puta post
productos testes vel i strā a reo
actor manifeste recepit se no hre ius
quid fiet Rō Quedam sunt casus
in quibus quis pot desistere qn uult
i renunciare iuri suo vt in ciuilibus
et criminalibus quibusdam vt huiusmodi
ff. de falsis l. atilicius et istis
casibus pro eo tpe quo fuit i eui
denti calumpnia cōdepnabr̄ i expēs
p anteriori non ut l. si qs i sicū
ff. depositi Debuit enim incōtinenti
desistere ut l. si adulterium cū i
cestu §. i. v. idez pollioni ff. de
adulteri In casibus vero i qb
no lz desistere ut sunt fere oēs cri
minales accusacōes vt videbis statim
i §. accusat et p totum istum ti. tunc
no imputatur sibi quare no desi
stit/ qm no licet desistere sz debz
impetrare abolicōm/ et sine cōdē
sibi sive no ab expensis excusa
retur/ Sz si abolicōm no impetret
tunc est presumpcio calumpnie vt
dicta l. si adulterium cū incestu §.
i. ff. de adulteri/ sm ista g° con
cluditur q in criminalibus fiat co
dempnacio in expensis ¶ Quo
modo hoc sit ueniz coiter/ dr̄ q sic
vt l. qui crimen. C. qui accus. no
pos. Jaco. buti. disputauit hanc
qōm. et determinauit q expēse no
veniunt refiaende iudicis officio
mercenario in criminalibus/ licet pos
sint via ordinaria peti p actionē i
factum et mouebatur istis rōibz
non est dubium q refectio expēsaz
succedit in locū decime ptis litis
que olim p̄stabatur vt insti. de
pena teme. liti. §. i. sz p̄stacio
decime partis no hēbat locū i
criminalibus/ g° no p̄stacio expē
sarum que eius loco succedit
Preterea dicat ipse vr̄ casus i l. no
ignorat C. de fructi et li. expen.
et glo. hic videtur tenere i pro
hemio inst. ubi p legittioes tra
mites calumpniancium insaniaz
expellat in glo. sup verbo tramites
in fine/ q eciā persuadebatur tali rōe
ciuilis et criminalis no potest simul
agitari ut l. mercedum. ff. de iudiciis
sz si de calumpnia cōdepnaret crialr̄
et condepnaretur i expēsis ciuilr̄
simul et semel/ g° simul i sel
procederet iudicium ciuile et criminale
no obstat. l. qui crimen C. qui ac
cusa no pos q: ibi sit condepnacio
i expensis rōe contumacie no rōe
calumpnie/ et ita intelligit glo.
i l. si. C. de accusacōe/ ita dicit ipe
Aduertas/ contrarium dicunt communiter
q expense veniant offo iudicis
et de hoc vider casus sm. hanc
lecturā/ et i l. si. C. de fruc. et li.
expens. et de hoc p canonistas
extra de penis. c. calumpnia/ et vr̄
tenere 3 mod. i. c. cum oporteat
in fine magne glo/ extra de ac
cusacōe/ q hoc sit verum probo. iu
dex qui de crimine cognoscit potest
ex suo offo condempnare criminosum
ad restituendum rem sue dampna
q alias venirent in actōe ciuili
vt. ff. de furtis. l. mercedum. §. si
furez et ff. si. regun. l. iij. §. si
dicatur/ et de varij et extra. cog.
l. medicus. et. C. de condic. ob.
cam. l. q eiurandi cum similibus
dictum i l. i. tecdu, §. q fure. ff. de fe.

¶ Prevaricatore

Primo de primo. § de calump
niatore videamus de sco. § de
prevaricatore ¶ Quero vtrum
crimen prevaricacōis sit cri
men publicum/ dic ut in l. iij.
i pn. de prevaricac. ¶ Scdo quo
qualiter puniatur prevaricator
Rō extraordinarie vt l. ij. ff.
de prevaricac. ¶ Tercio quo
qualiter p̄mittitur/ sup prevaricat
Rō tribus modis primo incidenter
p modum replicacōis utputa
si ego accuso te de crimine de quo
es absolutus excipio de snia
absolucoria. ego replicabo de
prevaricacōe vt dictum l. iij. ff. de
prevaricacōe/ sed eciam pot de hoc
cognosci pricipaliter accusando ut dca
l. iij./ et hic ¶ Tercio pot cognosci

inquirent b qd appz / quia hec delein
committitur coram iudice ut sic sm
regulas datas in l. ii. § si p q
C. de adulteriis. Quero qualis
probetur preuaricacio sed modo
clarius esset probare p testes q
dicant accusatorem colludere cum
reo. verum tamen puto q si iu
dex videt accusatorem cum reo
ut et conuersari cum eum q isto
ut sit sufficiens iudicium q iste sit
sit preuaricator / probo q2 extra cu
preuaricatori / probo q2 extra cu
sacione conuenerint ouri cer acc
accusatorem et accusatum inimicicie
capitales ut l. si inimicicie C. de
hne qui ut indig / et l. iii. §. fi.
C. de admin. le. si ergo reus
ex hac accusacione non indignat
presumitur collusio / sicut viri presu
leno qui ex adulterio uxoris sue
non indignatur ut l. mariti le
nocinium in pri. q sili. C. de
adulteriis. bartolus. Hic

Siquis autem capit
tractare de tercio § de tergiuer
sacione. Quero utrum accusacio tur
pilli. sit pena uel priuata dixi in
l. i. C. de publica iudiciis / et q sit pena
turpilli. dic e x. libra auri vel
iii. i. fi. C. de preuaricato. Sz contra
hoc oppo / q desistenti i pona pena
extraordinaria ut l. qui crimen
C. qui accusa no poss. So quicz
aliquis desistit expresse et mani
feste punitur pena turpilli ut hic.
et hoc e qd dic tex i l. i. e pri. C.
e. ibi in vniuersum destitit et l.
i totum / quicz quis no expresse desti
tit sz tacite / et hoc est mois co
tingit. na quz terminus statuitur
absenti. et ipse no venit et punie
pro contumaciam pena extraordinaria
no pena turpilli ut l. q crime
C. qui accu. no pnt. Cumqz sta
tuitur tins pnti ad prosequendum
et no prosequitur et tunc ut desi
stere et punitur pena turpilli ut
l. si ea C qui accu. no pos. Cumqz
nullus terminus statuitur a iu
dice sz ipse accusator i fra tpo sta
a lege no prosequitur § i. biennium
tunc punitur illa pena illius ti. C.
ut infra cer tempus crimi. qo time

Abolicio de hoc videbis
in l. abolicio
et l. se. i. e. ti.

Si plura Iste § facit
ad questiones mul
tas. vna est tal utrum de pluribus
criminibus quis possit accusari
vno et eodem libello. Item facit
ad aliud / si statutum dicat q vo
lens desistere soluat tantum p qualibet
accusacione. utrum i tellegatur q libet
accusacio p se pro quolibet delicto ul
vna accusacio intelligatur. i. vnus
libellus. lz i eo contineantur plura
delicta / de his duabus dixi i l. li
bellorum § pcle C. de accusac. Item
facit utrum examinatus plib exa
minacionibus debeat plures ex aminari
vel sufficiat vna examinacio pro
omnibus examinacionibus dissort hanc
questionem hic dixi. de hoc i l. de pup lo
§ si in pluribus C. de ope no nunc.

Accusac primo ponit vnum
dictum / secundo ponit
dictum pap quod videtur sibi
aduersari tercio ponit aliud dictum
pap / quod videtur sibi consonare. iuris. poit

terminacionem et conclusionem omnium predictorum
ii ibi ac qm. tercia ibi ac quid
quarta ibi merito. Vlo. qui
desistit ab accusacione in alia cadit
in turpilli. excepta muliere i nuore
Oppo. de l. si seva C. e. So. ut
dicam i. e. l. mulier. Item oppo
de l. querebatur i. e. So ut ibi. It
oppo. C. de minori. l. auxilium glo
soluit hic. et bn ibi valebat re
stitui ut possit accusare sine metu
calumpnie qd no lz qm restituetur
aduersus dolum presumendum i futurum
sz hic inuale restitui q2 desistit qd
pot fieri qm i restituitur aduersus do
lum presumptum in preteritum ad hec fac
quod no. p glo et p dy. i l. i. § aduer
sus C. de ope no nuncia. Circa
l. istam extra glo. quero si persone
prohibite accusare q ponitur i l.
qui accusare. C. de accusac. accusant.
an accusacio sit nulla eciam si no ac
cusatur. Vl e opus excepcione opponi
ter hic in v. accusaci. pap ut velle
q debeat excepcio opponi / dicit ei q
ista accusacio potest hic esse / p hoc
eciam facit / q2 uel videtur necessaria est
abolicio et sic videtur q accusacio te
nuerit Et hoc puto verum iste enim
sunt excepciones q dz opponi an lit ot
de quibus loquitur l. si maritus § p
scripciones C. de adulteriis Eodmo
dico qm quis accusatur de crimine de q
no pot accusari pp tpis cursum na dz
opponi excepcio ut hoc § in pri ibi
prescripciones poterunt submoueri et plenius
in dicta l. si maritus § prescripciones
Item dixi tibi qm accusantur plures
eodem libello procedit iudicium si no
opponatur. ut l. si accusatoribus. C. de ac
cusacio. et qd ibi no. sz contra ibi lo
qm plures accusant vnum cui no pos
sint an tunc procedit iudicium si no
opponatur glo e q sic. et tetigi i l.
hoc accusare. § lege C. de accusa
/ et no. eciam sm vna opi q e eciam opi
glo. C. si reus ul accu mor. fu. l. i.
Fallit in crimine adulterii ut l. si ma
ritus sit i ingressu. § fi. C. de adul
Iste § facit ad questionem de qua plures
dixi uobis committitur in amicitatum ma
leficium ex quo nulla pena dz i poi
an syndicus debeat denunciare et iste
tex i pri. ibi contra modum fac q sic
q2 qualecumqz sit maleficium i cognicione
iudicis est an mereatur penam vel
no / no i cognicione syndici ut hoc
§ in pri qd tene menti / de hac q
dixi et dicam i l. i. § diuus C. de
public. Item facit ad aliam questionem
aliquis reus compet i iudicio i iurius
accusator et audita accusacione videt
et negat se esse culpabilem / dz ne
iudex admittere istam i iurisdictionem So
no / q2 reus dz videre super facto utrum
fecit uel no fecerit id super quo ac
cusatur. nam illud verum sit cul
pabilis uel no spectat ad iudicem
ut hic / et no. C. e. l. i pri / pro hoc fac
optime extra de purgacione ca. c. fi.

Suspecti Accusacio dz
tantum a p
sic examinari et desistens ab
ea. vel ab accusacione turpi i hoc
senatus no incidit. h. dicit. Ad
uersitatis contra hanc l. op. de su
specto tutore possit cognosci a
quolibet delegato ut l. cognicio. C. de off.

et' cui e man iur'di et l. i. s. que aut
de suspecti. tu. glo dicit post multa
verba in l. contrarius q' p'ses sol'
p'nunciat et nullus alius excepto
legato proconsule et p'tor. et sic
illud qd' hic dicit p'ses. p'uinc p'
large ut co'p'rehendat etiam istos le
gatos pro co'sul' et p'tor'. Jaco. bel
dicebat alr'. quedam e remocio.
que fit a iure eo ipso q' quis postu
latus suspectus. et de hac pot cog
noscere quilz delegatus ut l. cog
nicio i p'n. C. de of. eius cui man.
e iur'dicti. Quedam remocio e que
fit p' diffinitiva sniam et illa pot
facere solus p'ses ut hic ista opio
Jaco. de bel. dy. tenuit semel cum
legeret pro Jhan. a'cur' p'dam l. cog
nicio. dns Jhan. i sequenti die legit
ti. de iur'. o. iudi. ubi revoluuntur
eadem materia mea et inveni i p' y
et tenuit glo patrus sui tunc q'dam
scolaris recessit de scolis et ivit
ad dy et dy in co'tinenti misit per
scolas et volebat disputare illa
q'om et tenere opio Jaco bal. et r'
probare opio glo istam dissensionem
audivi ore tenus a cy. et
refert ipse i l. fi. C. de suspec. tuto
in lectura Supplemus postea mar.
syll. qui tetigit veritatem huius q.
no tn' p'seat usque quaque veritas e
vos debetis scire q' accusacio susp
ecti fit ad duplicem fine qua fit ad
removendum tutorem Quandoque fit ad
puniendum accusacio q' fit ad r'mo
vendum bn' pot demandari quo ad
cognicionem ita loquitur l. cognicio i p'n.
C. de of. eius cui man. e iur'dict.
Sic remocio aut e duplex ut dice
bat Jaco. bal una que fit a lege
eo ipso q' postulatur suspectus ut
l. q' si forte s. i. ff. de solu. et C.
de suspecti. tu. l. cum quem et istam re
mocionem posset bn' iudex delegatus
declarare q' l. ipsa facit Alia est
remocio que fit p' sniam. et illa no
pot fieri a delegato. nisi sit delegatus
pro co'sul' et pretor' ut dicta l. i.
s. que aut. ff. de suspec. tu. Quandoque
fit accusacio suspecti tutoris ad puniend'
et de ista accusacione solus p'ses p'uincie
cognoscit ea' e hic nec de hac potest
cognoscere delegatus p'toris vl' p'
consulis qui etiam ipse p'tor de hac
no cognoscit sz ad p'fectum vl' pre
sidem remittit ut l. i. i fi. cu' l. se.
de suspec. tuto. et l. i. s. solent. ff.
de of. p'fec. vig' et q' iste s. debat
sic i'telligi app'z ex materia i'quantum
iste s. e situatus ff. i accusacionibus
c'minalibus ad vindictam penam et ita
est veritas Ulterius pondo
di' hic qui desistit a crimine suspecti
no incidit in turpilli Contra crimen
suspecti e publicum iudicium ut l. iii.
s. co'sequens. ff. de suspecti. tu. g' desi
stens i'cadit in turpilli So. nego
p'mam q' no e iudicium publicum et io
non punitur Turpil. sz al extraordi
ut l. et in p'uat. et l. siquis s. i.
j. e. et q' no sit publicum iudicium dic
ut dixi i l. damp'm i fecti. ff. de dap
i fect Dic' hic qui desistit ab
accusacione turpi' no incidit i turpil
Contra. ff. e. l. s. i. ubi desistens
ab accusacione simplr' incidit i turpil
l. Huius timore quidam variat lectura

huius l. et fatentur contrarium q' incidit
in turpillianum. et q' hic dicit contra
desertorem ic' intellige desertorem
milicie. hec opinio e falsa q' turpil
e crimen privatum ut l. iii. i fi.
ff. de p'uarica ideo desistens a tu
p'i in turpilli non incidit ut hic
et j. e. l. et in p'uat. Quero
dicitur hic qui accusat hoc sedatus
consult' no e accusator quid est
hoc dictum dicat glo no e accusa
tor ut desistens incidat i turp
illia sz bene e accusator al' sz
possemus forte aliter dicere q'
accusat hoc senatus co'sult' non
e accusator sz magis e delator
deferens in fiscum causam civilem
et pecuniariam hoc vide p' bar
in l. i. j. de iur' fisci

Incidit

Hic e nobil' lex. vides g' q' tres puniuntur s. mandans et ille p' quem factum e mandatum et mandatarius et etiam puniuntur instigatores et submittentes. Oppo glo de l. actilenus ffus de falsis So ut ibi Item oppo de l. ob hoc ff. de his qui no. infa. So ut ibi Item oppo extra glo de l. aut qui aliter s. fe. q' vi aut clam. ubi iste p' quem p's mandavit no tenetur So hic loquitur in delictis g'vibus ibi in levibus de hoc dicam plenius in l. no solum s. si mandato ff. de i iur. Iste contrarius expeditus ex hac l. no. et menti tene q' crimine ca lupnie et turpilli tenetur no so lum falsus accusator sz omnes isti submittentes et instigantes ic' So no q' isti instigantes et mandantes possunt prosequi accusacionem etiam principali accu satore desistente q' no qd' app'z ex eo q' instigator vel mandans incidit in turpil si no p'bat et prosequitur ut hic Dices tu i' ter hoc no dicit ymo incidit in crimen calupnie vel turpil p' calupnia ut desistencia ipsi' veri accusatoris ut dicit hic ter n' s'bornat' accusator p'bavit sz certe hoc no obstante dico q' pot prosequi ca' e in l. senatus i p'n. j. e. quod tene menti ic'

Ultimo illud qd' dicit de isto nuncio p' quem tale mandatum est factum no. contra nuncios p' quos fiunt isti tractatus malefi ciorum ut puniantur et sic e casus pro glo que dic' no ar. contra prosenetas ut l. facte ff. de parricidi No. q' p' appllo

Reus

extingitur princ ipalitatum Op. glo q' no extig uitur sz suspenditur ut l. fur s. i. ff. de his qui no infa et de tempo appel l. fi. s. illud glo dicit illud est verum fieri iur' alibi tenet glo contrarium s. q' vere no extinguitur sz suspendi ut l. tale pactum s. qui provocavit ff. de pactis pro qua facit l. q'o niam multa C. ad l. iuli de vi et l. papinius ante medium C. de appel. Veritas e q' i totum extinguitur quod p'mit hic ut apparet quia secunda se tencia co'tempnatoria erit acco ex s'nia co'firmate no ex p'ma ut

no. C. de appell. l. eos i pn. Et q̄ totum extinguatur tenet glo hic et dicam l. furti et l. i. C. de re iudicata. Ultimo vides hic casum q̄ accusator d3 p̄seq appellationem p hec consiliu sel in curia dicatus aliquis con dempnatus appellauit vtru ad p̄sequendam causam appellationis de beat cogi procurator fisci et vide q̄ sic q3 fisco e coequatus contrariu determinavit p hanc l. nam accusator ipe d3 p̄seq causam appellonis vt hic et l. in C. si reus vel accusator mortu fue. Unde crederem l. sensisse talez accusatorem syndicum et procur fisci ad istam cam p plurimu per eo. nam inter fiscum et p̄ iuatum e iudex preses ciuitatis s3 inter p̄uatum et p̄uatum e iu dex p̄ses vt C. ubi ca fiscales p totu s3 ca criminis l3 tractetur de pecunia applicanda fisco d3 cora preside tractari vt l. i. C. ubi ca fisca et sic p3 q̄ tractatur inter p̄ uatos et hoc e veru. Quo vtru iudex a cuius sententia appella d3 citari qn appellatur a ta e minali vt iudex veniat ad defe dendum sententiam suaz Jnno ponit in c. cu speciali extra de appellati. dicat in materia de appella

Qui desistat l. ista h3 du as lecturas et vna est bona alia melior no ex vna lectura q̄ qui desistit ab actione ciuili no ad mittitur ad accusandum crimi naliter sup eodem facto q̄ tene menti p̄petuo

Etiam priuatis. Queo quid vult dice in priuatis et extraor dinarijs criminibus criminalo ponit plures expositiones tene p̄mam et priuata p̄ciatur nominata ex ordinaria dicit. i. no minata

Mulier. Oppo. de l. si femina C. e. Plures solutiones tantur in glo tu potes dicere et tenere de du abus vnam vel q̄ mulier hic desistit p̄cato In contrario desistit p̄mia uel alr hic loquitur de crie fl. i(n) quo l3 desistere vt l. atti letus et ibi no de falsis et vtraque solutio e bona

Post abolicionem Oppo. J. e. l. si quis repe 80. hic loquitur i abolicione priuata secus in publica.

Quesitum Oppo. et vide q̄ desistens ante litem contestatam teneatur crie turpilli. ut J. e. l. i senatus. §. igr qui post l. Jnu. contrarij timore fuerunt opi it Jo. ex vna pte et hu ex alia dicit Jo q̄ desistens an lite contes incidit in turpilli vt dicta l. i senatus. §. qui post. H. u. dicit contrariu pro hoc all. l. istam s3 Jo ad istam r̄ndet q̄ tenetur vbis no s3 pena s3 pro hu q2 an lite contes. no dicitur quis agere s3 agere velle vt l. amplius non peti. C.

item ra. hac. Ad lex pr. iudex q̄ uerum e in ciuili secus i crimi nali Jtem pro hu facit l. miles §. socer. C. de adulteri s3 ibi li bellum non dedit Jtem facit pro hu. C. de inue rerum. l. libertus et l. quamuis s3 ibi loquitur in casibus in quibus licet desistere Jtem facit pro hu. l. sine metu C. de adulteri s3 ibi loquitur in personis in p̄sonis que pnt desiste ut l. senatus. §. eos. J. e. Quid dicemus glo contrar tenet opi Jo. in dicta l. miles. §. socer. C. de adulteri et l. i. C. ad turpilliam et dy. causam s3 Cy in dicta l. i. C. ad turpilli dicit q̄ post datu libellum et post datam fideiussionem de p̄sequenda lite incidit in turpilli. ut ibi secus ante litem contes qua opi refert glo i l. i. C. vt J. cer temp cri. q. ter Michi aut vi dendum sic quidam sunt casus i qb3 l3 desistere ex qualitate p̄sone ac cusatoris vt C. e. l. i. §. aggat i fi. et J. e. l. in senatus. §. eos Quidam etiam st casus in quibus licet desistere ex qualitate delicti vt l. attiletus §. iiii. C. de falsis et de istis no e querendum an i cidant in turpilli. et hoc modo pot intelligi hic Quidam st casus in quibus no l3 desistere et tunc est aduertendum de tpe quoddam e tps post litem contes et tunc nullo modo licet desistere vt J. e. l. in senatus §. qui post et hoc s3 omnes quoddam est tps ante litem contes. post tn fideiussionem de prosequenda lite et tunc etiam no licet desistere vt l. i. C. ad turpilli et q̄ no. i l. i. C. vt infra cer tem. cri. q. ter Quoddam est tempus an datum fideiussionem illam post p̄ductam tamen accusationem et hoc e aduertendum an iam reus e citatus vel non vt reo citato nullo modo l3 desiste vt i auctentica qui semel. C. quo et qn iu. conuicta l. absentem J. de penis Ante citationem vero rei li ceat desistere s3 q̄ in ciuilibus licet Quoddam e tempus an accusationem ppositam cum postquam ps e minata se accusaturum l3 de hoc dederit libellum principi vel presidi. §. q̄ vo lebat accusare no q̄ accusabat et tunc indistincte licet desistere vt C. de adulteri l. miles §. socer

Ab accusatione desistit. i. expresse deposuit p actum accusationi contrariu ut l. quesitum. C. de ad ulteri et J. proximo. §. i Doctores etiam ponere exemplum J. §. tacite

Desistere vr. Circa hunc §. dic ut dixi. C. e. l. i. §. si quis aut

Nunciatores. Notabil. §. est pro sindico co minatus Quero ex hiis l. glo ponit in curiosis et aliis officia libus qui sn inspectione hnt denu ciare vt l. eaquedam. C. de accus et C. de curiosis. l. i. Ego certa l. nam cum q2 h' e duplex lra quidam habent assistere quidam h3 absti nere q̄ lra e verior Ratio p hui declarationis p̄mitto nobis q̄ ista sindici et ceteri officiales q̄ de nunciant ex necessitate officij no tenentur

No. no.

nisi de euidenti calumpnia vt l. tu
torem ff. de his qui vt in dig. et
l. post legatum. §. aduocatus e. ti.
¶ Hoc premisso siquidem habes
assistere tex stat pre. q dz probare
crimina que intendunt alias pu
niretur de euidenti calumpnia si
habetis abstinere simpl'r predic
qr pot abstinere / nec punietur
de presumpta calumpnia ¶ Quo ql
puniantur isti sindici / punietur
ne crimine turpilli / glo vi velle
q sic Sed veritas est q no pu
niuntur turpilli sz premiu ex or
dinem vt l. diuus. §. fi. ff. de custo
reo ¶ Dicitur hic de notorys
quo que dicuntur crimina notoria
tractatum de criminibus notorijs
non habemus bene in iure nro / sz
canoniste habent tractatum loquuz
et Specu ponit in titu. de notorio
crimine / et est modus procedi p se de
notorio crimine / qd dic vt p spec.
in dicto. ti. de notorio crimine / et Cy
C. de accusa. l. ea quid / tangit ali
qualiter tamen quantum ad propo
tum sm doc iuris notorium proprie
dicitur illud qd hz cam permanente
illud vero qd hz cam momentanea
dicitur magis manifestum q noto
rium vt l. diues et ibi no C.
de appell. hoc probat tex i aucten
qui semel. C. quomodo et qn iu.
vbi ponere edca pot / facere tm
sit aliquid i notorium qr hz cam
permanentem / sz vox preconia pauis
innotescat qr hz cam momentanea
facit q no ff. qui sa da cogu
l. si vero. §. qui pro rei / sz ca
noniste dicunt aliter ¶ Sz circa
hoc instatur si crimina notoria sunt
denunciata Ro potes intelligere no
torium pre. i. valde manifestum et
tunc hz necesse assistere vt probet
esse notorium Item pot intelligi no
torium ut dicatur notorium p. a in
nunciacio q induat crimine i noto.
et tunc dz assistere vt probet crime
et iste due exposiciones tanguntur
hic in glo prima. plene in glo super
sup verbo assistere. ¶ Oppo

¶ calumpnie

et vi
q teneatur crimine iniuriarum
non de calumpnia ut l. lex cor
§. siquis. li. et l. q senatus ff. de
iniurijs / glo fatetur q punitur
crimen iniuriarum no crimen
calumpnie / sz sm hoc facit ad
huc titl'z ideo glo dicat q in
titulum facit adhuc titulum quam
dicat / ille qui in illa accusacione
calumpniatur crimine calumpnie
punitur / et sic apparz q id e crimen
pectz / sz certe ego dixi in l. i.
ff. de publica iudi. q crimen
de quo loquitur l. q senatus / no e
publica iudicij / eo mo quo appellan
p'ca iudicia vt l. i. ff. de publica
iudicij / sz tn hec. l. no pbat q i
l. q senatus illud crimen sit p'ca
qr etiam qui calumpniatur i p'ua
to crime punitur de calumpnia ut
no. i. l. i. §. fi. ff. e.

Stellionatus

Vides q in priuatis cri
minibus no hz locum
senatus consultum tur
pilli. sz punitur officio iudicis
extraordinem vt hic et l. et in
priuatis ff. e. et l. i. §. suspecti

ff. e. ¶ Querit glo aliquis egit
contra me ciuili accione calumpniose
an possit conueniri iniuriarum
videtur q non qr in ciuili in
iuratur de calumpnia et p hoc tollitur
actio iniuriarum que competit
pro calumpnia ut insti de pena
teme. liti. §. i. In contrarium vi
qr etiam in criminali iuratur de ca
lumpnia vt C. de iura calump. l.
i. / sz i criminali quis pot de ca
lumpnia accusari gr etiam i ali
sto q accione iniuriarum pot conue
niri casus e i l. item apud labeonem
§. siquis no debitorem ff. de
iniurijs et l. si creditor et l.
si i iure. de iniurij. Non ob. q dr
de iuramento calumpnie / qr fateor
q excusat a calumpnia presumpta
no ab euidenti / et dixi ff. e. l. y.
§. queri pot

Siquis repetere

hoc habuistis in l.
libellorum. §. fi. ff. de
accusacione et videbitis
statim in l. aut priuatim. §. fi.
qr post abolicionem impetratam lic
repetere reum infra. xxx. dies
modo queritur vtrum tpe quo reus
repetitur possit obici excepcio
que ante obici no poterat / et
rndeo vt hic in textu. Contra
hunc textum habuistis casum
ff. de accusacio. l. hoc accusare. §.
hoc bnficio Ro vt ibi dixi. hic
non repeto.

Abolicio

Hic ipius
tituli i capit
tractare sm petrum rubice
C. de abolicione no id qd
dicit tex q triplex e
abolicio / p'ca legalis et priua
ta / xxx dies ¶ Quero an per
abolicionem priuatam recedatur totum
a prima instancia / glo hic vi
dicere / q no qr ista repeticio
sit redeundo ad primam instanciam
nec enim totaliter accusacio pe
rimitur. vide glo que incipit
licencia ibi et no. ic. Cy. i. l.
l. C. de abolicio dicit q ista
glo e falsa p l. libellorum ff. q si
libelli ff. de accusaci / dicat ei
q abolicio nichil e aliud q rei
nomen abolere inter reos et eu
a iudicis instancia absoluere
et hoc vidz probari j. e. l. si
interueniente certa fine / pro hoc
etiam diffinicio abolicionis q
ponit glo. C. de abolicio no. ro
et tn hoc no obstante. puto
glo dicat verum / nam rei nomen ab
oletur p priuatam abolicionem et lega
lem / tn licencia redeundi ad
accusacionem j. xxx dies et sic cum
licencia repetendi / no e gr abo
licio simpl'r sz condicionata / me
rito ad eandem instanciam pot
redire / hoc probat hic tex et
glo / dixi i l. libellorum ff. de accusacion.

Quererbatur. rc.

qn quis accusacionem no
prosequitur qr iudex
excepcionis obstare p
nunciat in turpilli no incidit
hoc dicat sm veram lecturam
¶ Oppo. de l. i. §. accusatus ff. e.
dicit glo plures so. breuiter te
neatis istam q hic omisit p
sequi eam / qr iudex pronunciauit.

illam exceptionem obstare et ista prin
cipalis sed vim abolitionis. merito
in turpillianum non incidit.

Si interveniente

Qui tamen non repetit prin.
abolitione interveniente in sen
atus consultum non incidit
hoc dicit. hic videtur tex. quod per abo
litionem instantia extinguitur et quod re
a iudicio eximatur. sed ut dixi in
bis i. l. aut precium in prin. ff. e.
ista exceptio fit sub conditione ut
infra xxx dies repetatur

Quamvis vide glo. que incip.
non nomine. et vi
des hic glo. que dicit tutorem
non posse accusare nomine pu
pilli. sed ego tenui vobis con
trarium. ut l. ij. ff. de accusa. tamen ex
hac l. habetis practicam ut tutor di
cat se accusare causa pupilli et pro pupillo
licet non dicat nomine pupilli

In senatus No.
tex.
qui dicit. hoc autem verbum su
pergesset. dz ergo accusatorem
pagere non solum qui accusat
sed etiam instigator ut hic et dixi
ff. e. l. i. ff. incidit. ¶ Circo (?)
vult dicere tex. ibi quinque cirographis
glo. exponit duobus modis. primo mo.
quod loquatur in cyrographo in quo
continetur se daturum pecuniam si
accusaret. et iste instigator etiam
punitur ut ff. e. l. i. ff. incidit. et
aliomodo dicit glo. cirographis in quo
continebuntur probationes per quas de
lictum poterit probari. ita no. hic
in prima glo. in fi. Ex hac glo. no.
quod instigator dicitur qui parat accu
satori probationes. vidistis ff. e. l. i. ff.
incidit. ¶ Sed no. secundum hanc lecturam
ex ista glo. quod delictum potest probari per
instrumentum. hanc questionem disputavit Ja.
de arena quam Cy. refert in l. i. C. de
probatio. et quod per instrumentum possit pro
delictum videtur casus hic. et no. in l.
contra negantem. C. ad l. aquil.
et C. quorum ap. non reci. l. ij. In
contrarium videtur tex. in l. divus. ff. de
custo. reo. ff. de testa. l. iij. ff. idem divus
ubi testibus non testimoniis esse
credendum. dic breviter. quoddam est
maleficium quod committitur contrahendo
et illud potest probari per instrumentum ut hic
facit ff. de his qui no. in fa. l. quum
et C. de sepul. vio. l. i. Si ei facio
societatem ob aliquem accusandum vel
non accusandum. certe potest probari
ista societas per instrumentum. Quedam sunt
delicta que aliter committuntur et tunc
si volo producere instrumentum ad probandum
aliquod adminiculum circa delictum
ut quia volo probare quod dedisti depositum
in re mea ad probandum dictum producto
instrumento tunc possum. Item ad probandum
adulterium induco instrumentum quo promissum
matrimonium hoc potest fieri ut l. cont.
negantem et quod ibi no. C. ad l. iuli.
sic posset intelligi l. ij. quo appel
non recipi. l. hoc etiam modo potest
intelligi hic. Si vero volo probare
ipsum maleficium directo per instrumentum
ut quia cum tu parates aliquem dixit
notario scribas quod talis me percussit
tunc delictum per instrumentum non potest
probari ut l. divus. ff. de custodia
reo. et l. iij. ff. idem divus. ff. de
testa. quia iudex dz audire testes
qui dicant hoc ut in auc. apud

eloquentissimum. C. de fide instru.
et dicto. ff. item divus.

¶ **An ad eos** Circa istam
l. queritur de
duabus questionibus. Prima an contra
iudicem inquirentem de maleficio
habeat locum senatusconsultum turpil.
et hic videtur quod sic. ibi extraordinem
cognoscunt. sed glo. volens hoc eva
dere exponit cognoscunt i. cognoscenda
postulant et sic non loquitur de iu
dice. Quid dicemus. breviter iudex
inquirens ex necessitate officii a calumpnia
presumpta excusatur ut patet ex omnibus
regulis quas dedi in l. ij. ff. si pu
blico. ff. de adulter. quia excusa
a pena turpilli nisi sit in evidenti
calumpnia ut supra proxime ¶ Secundo queritur
an ille cuius instigatione iudex inquirit
teneatur pena turpilli. et hic est
tex. quod sic ibi extraordinem cognoscunt
i. cognoscenda postulant et sic isti clerici
condempnabuntur in expensis sic per le(?)
accusatores ar. ad hoc ff. prox.
et ff. e. l. i. ff. incidit. Item no. ex
hac l. argumentum illos qui hodie ex forma
statutorum accusant incidere in crimen
turpillianum

¶ **Eos** Oppo. C. de adulterii
l. abolitio. Item oppo.
C. l. qui cum maior. ff. sed si mi
nor. C. de bon. li. Sed predicti ut
maritus et patronus excusantur
a calumpnia nisi sit in evidenti
calumpnia ut vidistis ff. de adulte.
l. si uxor. ff. fi. Ita hic si sunt
in evidenti calumpnia qui desistunt
quia evidenter constat quod pro plures
maleficium et desistunt per pecuniam
et sic per calumpniam et sic incidunt
in turpillianum. ut l. contrarius. Alias
secus ut hic. Respondetur tamen alii ut
accur. legunt hanc l. aliomodo respo
ndetur in fi. glo. que lectura est va
in se. modo tamen convenit litere. quia tex.
non querit utrum possit accusare vel
non. sed utrum incidat in turpillianum
vel non.

¶ **Si propter mortem**
No. ex hoc tex. quod accusator
etiam post mortem rei dz prosequi
crimen. propter bona quod est in casu
in quo non tollitur crimen morte
quos casus invenies ff. de accusa.
l. ex iudiciorum. ¶ Ultimo vide
glo. super verbo non ideo ibi. sed ar. contra
ibi. ff. si homo. Sed ut no. per dy.
in l. i contrarium ff. de in pres. in re dom.
fac. et per Cy. in l. ad comprandas. C.
mandati. Bartholus.

¶ **Qui primo** Hic vi.
tex. quod ali
quem contra desistere quis non pos.
nisi sit impeditus. Sed hic fraudav
dit maxime alii non fraudavit dic
ut dixi ff. e. l. quesitum

¶ **Quaquam** Hic est bonus
et nobilis
casus. hic ff. consuevit allegari pro
casu in quo pulcherrima statuta sunt.
hic quod committens homicidium condemp
netur in mille et stet ad confinia
per x. annos a die sue condempnationis
contingit quod unus fecit homicidium
et pendente primo decennio iterum
aliud homicidium commisit querit
decennium secundum utrum incipiat ad
le finiti decennii primi an a die con
dempnationis late super secundo dicunt quidam
hic est tex. quod a die condempnationis
late super secundo non inspecto primo decennio
ita dicunt quidam. hanc questionem vidi
disputatam ter. primo quidam antiqui
disputaverunt et postea disputavit

cam Jaco. butri et Ray. de for. in
diuersis tinime sz punctus erat id
Vos debens scire q̄ spēs nō re
spicit duplicacōem vt. l. lucius
in impuberem. ff. de le. ij. et l. pl
ane §. i. ff. de le. i. Modo ad
appositum illud decennium quo q̄s
debet stare ad confinia per poī quīz
ut spēs verbi gra stet ad confi
mia p. x. annos a die sue cōdemp
nacōis et tunc ponitur tps vt spe
cies. loquitur enim de illo decen
nio itaq̄ nō de alio et p̄cedit.
dicta determinacio q̄ a die cōdēp
nacōis sō sue currat suum decenni
nō obstat q̄ primū decenniū nō
sit finitū cessz ei aliud decenniu
vt. l. si vsufructus mihi i bi
ennio. ff. de vsufruc. lega. sz si
tps appōitur simplr et i decriate
imputa stet ad confinia p decenniu
nec dicit de quo decennio tūc vide
q̄ debeat incipe nouū decenniu
a die finiti primi decenni. Itē q̄ a.
nō computetur illi tps ar. cōtra hoc
in l. seruus qui i testo §. i. ff.
de sta. libe. ita videtur michi videtur.

Domicianus.

Habui de facto semel
hanc quōnem factum fuit
statutum i ciui te pysana
q̄ exbanniti liberetur a ban
no soluēdo certam quātitate taxa
tam sz qualitatem maleficij p quo
erat exbanniti. Modo quidā exba
nitus erat ponitus in carcerib; q̄
rit ex vigore illius statuti de
beat relaxari. ego dicebā vr q̄
non p casu hui l. Et idez vide
ter in l. ij. ff. de custo. reo. Pu
to q̄ veritas sit in cōtrarium
Dicō cuius cuiusq̄ debetis sci
re q̄ ista generalis abolicio crime
non dimittit q̄r ex eo crime pot
repeti ab eodez vt. l. si quis repe
teret. l. aut priuatim. §. fi. ff.
e. et io carceratū nō relaxatur
ne iudicium simatur q̄r si rela
xaretur forte fugeret et sic iu
dicium esset frustratorium q̄r postea
nō posset repetī. hec ē racō hic.
Sz pone in spāli abolicōe. postq̄
quis nō pōt repeti vt. l. mulier
i fi. ff. e. et l. i. C. de abolicio.
certe illa abolicio spālis porrigē
ad carceratos vt. l. fi. circa fi. C.
de abolici. ita dico i proposito cū p
tale statutum exbannitus soluēdo
certā quātitatē dimittatur de bano
et ei dimittitur crimen ita q̄
ipse amplius repeti nō pōt. merito
talis reformacio porrigitur ad eū
exbannitū carceratum. sz si eet
facta reformacio p qua quis
totalr de bano non eximitur
ita q̄ delictū nō remittitur sed
differtur. vl' i grācia tps guerre
e factum statutum q̄ exban
niti heant securitatem durante
guerra tunc talis reformacio
ad carceratos nō extenditur
p hanc l. Ratio diuersitatis
est ar. l. ista q̄ si cauetur sta
tuto q̄ soluēs i fra. x. dies ha
beat bn̄ficium quarte ptis q̄ istud
ad carceratos nō porrigitur. Cō
uenitur ē in cōtrarium vt dixi. ff.
q̄r bn̄ficia p que pena tollitur
ad carceratos ptinet. secus in
bn̄ficiis p que pena differtur
vt. ff. dixi.

Laus Deo

.i. Unus In crimi-
-nibus in quibus
ex utraq; pte incubit
onus probandi abolicio
nō pōt. gr. h. d. Op
de. l. si interueniente. ff. e. ubi
quis non cogetur repetere ac-
cusacōem post abolicōem. So. ibi
loquitur i criminibus inquib; abo-
licio se extēdat. hic secus. Sz
cōtra hoc videtur q̄r i crimine fīli licet
desistere etiā sine abolicōe ut
l. athletas. ff. de falsis. Ro. q̄
duas so. possumus dare ibi est
spāle q̄r loquitur de crimie fīli. s.
testamēti vt ibi. vl' alr. ibi loquitur
i eo qui nō accusauit sz q̄ dā verba
dixit. s. probaturum se. et ista so-
lutio ē melior. nam reli. regl'r. vr
q̄ in crimie fīli nō admittatur de
sistencia quod appz. in q̄bi dā ppōie
est spāle ut possint desistere vt
ff. e. l. cōsiceris. et l. mulier. et l.
mulier. et. l. i. §. accusator. X. ad
Turp. ff. e. et istud putare ē vm
vel aliter possumus dicere susti-
nendo hanc opinionē quā. ff. dixi
Modo omnes. l. que dicit q̄ i
crimie l; desistere sūt vere quātū
ad hoc ut nō perdat emolumentū ex
illo testamēto. vel septimā quā di
at sūm vt. l. athletas. ff. de fīlis.
et. l. pap. §. meminisse. ff. de i off.
tes. l. alia. C. de hiis qui ut i
dign. sz quātū ad penā turpilli
non l; desistere sine abolicōe co
cessa de certa scīa. ut J. dicam.
Item oppo. C. de fal. l. si
doctiores. dicat glo ibi ex certa
scīa fuit cōcessa abolicio gnal'
vl' spālis vt porrigatur ad crī
men fīli aliq̄s secus. Q. io
quid de abolicōe spāli. Ro. idez
q̄r nō pōt in istis criminib; cōncedi
vt. l. fallaciter. §. i. C. de
aboli. sūm hoc habes ar. ymo
ē q̄ casus q̄ statutū quod sit de
carceratis relaxandis nō por-
rigitur ad carceratos de crimie fīli
nisi sit spālr dictum. vel hoc se-
ruint statuentes vt. ff. dixi. Et
si sit statutum de aliquib; de
bannendis vt nō porrigatur
ad exbannitos ob crimē fīli.

Imperatore

Videtur hic in pn̄o q̄ abo-
licio spālis nō potest
peti nisi cā cognita et
aduersario cōsciente. q̄ dic ut
l. fallaciter. C. de abolicio in pn̄
timo. §. habes q̄ impetrata spāli
abolicōe tamē cōceditur repeticio
contra. ff. e. l. mulier i fi. et l. i.
C. de abolicio. Ro. hic loquitur qn̄
abolicio spālis fuit cōcessa absq;
cā cognicōe et ita intelligit hic
glo. ibi uero fuit cōcessa aboli.
spālis cā cognita. bartholus.

De requirendis et absentibus dampnandis. R̄.

Continuacōem sic. dictum ē
ff. de variis et diuersis delas.
Item dictum ē. ff. qualr pcedatur
contra accusatorem nō psequētē
vel psequētem calumpniose. sequitur
videre qualr pcedatur cōtra reum

ß qz qnqz reus e cotumax io pmitt.
qualiter procedatur cotra reuz cotu
macez vt hoc ti. quiqz vero qr reus
est pns pot qualr procedatur cot
reuz ad cimis examinacoem ut. j. i
ti. de qo. Post maleficium vero
inuentuz pot qualr procedat contra
reuz ad pene iposicoem vt. j. i ti.
de penis.

Dum seueri Sin aut
pro certe no aut poitur
hic aduersarie dz hic
in pn. q absens cdep
natur cotra de penis. l. absentem
so. ibi i penis a relegacoe j. hic
in aliis penis a relegacoe sup
ut dixi i. s. ad crimen. Sz ff.
C. de penis. l. ne diu bo. i. gli.
absens de cime capitali no cdep
natur fallit ut ibi i e aliq cas
in l. s. et qui h. 6. de sicca. hic
cas e i cime lese maiestatis vt
in costoe extrauagatum hec ra ipa
toris. Cio quis erit mod. p
cedendi ad dipnacoz bonorum scdm pn
sum forma. l. iter. 6. de publi iu
dic et ipo exnte i cotuacia te eius
bona scribuntur anotatur i fiscum
vt hic sz post anotacoz hoc sibi
notificabi ut j. proxio. et si venie
infra ami bona recupat. post a
nu vero no. tn pro confesso hetur
de delicto ipo sp veniente debebit
delictu examinari ut. l. diui.
ff. et diu. 6. de custo. reo. hec
st vera de iure coi sz ex forma
statutoz ciuitatu ytalie cotumax
et exbannitus pro cofesso hetur
et postea de cime no audit vt
dixi i dicta. l. diuus. ff. sic zdiu

Presides hic ff. po
nit post
qz facta annotacio debeat absenti
notificari textus ibi anotacoe
loquitur de notificacoe q sic post
anotacoem. iam fram. et no qz di
at sz et lras tc. qz e pulchri
cas. no. hic q post anotacoz deo
dz anotacio notificari et sic e ar
q tmnus banni sicut hic annus
currit a die notificacoe no a
die anotacoe zn hoc tn sua co
suetudines et statuta ciuitatu. Sed
qro modum citandi eu qui e in
aleno territorio q scribatur lre illi
iudici i cuius territorio reus e ut
ipe iudex illi reo notificet. h e
tex no hic ibi sz et lras tc. facit
ad qon illa. vtru iudex ystius ciui
tatis possit citare aliquez extra ter
ritoriu suuz existetez p sua nuciu
uel p lras decretalis dicat q non
extra de sen et re iudica. c. pasto
ralis i cle. vbi papa reprobat
sniaz ipatoris lata prisis vbi per
edicta citauerat regez Robertum
existez in tris ecce. et sic i aleno
territorio. dicit em papa q ipe
papa debeat requiri ab ipatore
vt citaret regez i suo territo
rio z non aut ipe ipator potuit
citare Cy disputauit ista ista
qoz semis et dicit q ista citacio
que fit verbo vel p edicta potest
fieri de eo qui e in aleno tirtorio
vt C. de epis. et cle. l. omes. s.
si vero. appariator vbi vidi cas
et. C. de of. pfec vr. l. ij. Citacio
vero realis capiedo psona fieri
no posset vt i auct. vt nulli iu
dicu. s. si vero quis cphensoru

porta C. de adulteri. auct. si vero
crimis sz ad illaz decretalez dicit
ipe no pot dari rsu in pace sz
ptranseat cum aliis erroribz ca
nonistaru. ita dicit ipe Ego co
sueui tenere illam decretalem
tamq existes in terris ecce dices
ea vera ee de iure z ra decretis
facit q qnqz sunt ples iudices ha
bentes iur dicioes separatas. Tn i e
iur dicoes habent dependenciaz
ab vno pncipe ut diuersi psi
des diuersaru puinciaru costitu
ti a pncipe ul ab alio rege et
vnus pot citare in tirtorio altius
verbo ita loquitur. l. omes. s. si
vero appitor cu silibus qr hoc vi
deatur pmissu ab illo pncipe q
eos constituit facit ad hoc. l. q
ro. ff. de solucio. et ff. de adm. tu
. l. tutor. s. tutores. Qn aut sunt hntes
iur dicoes separatas et distinctas ita
q vna ab alia no dependet. nec
sut sb eodem dno vt papa et ipa
tor vnus no pot citare i tirtorio
alterius alterius. ita loqr c. pastoral
sz dz requirere illu iudicez i cuius
territorio e vt illuz citet vt hic
dicit et hoc put tene. illa opioz
qua tenuit dantis i vno libo que
ipe fecit qui vocatur monarchia i
quo libro disputauit tres qoes
quaz vna fuit an ipiu depedet
ab eccia et tenuit q non. sz post
mortez sua quasi fuit p hoc dap
natus de heresi. nam eccia tenz
q impiu depedeat ab eccia pul
cherrimis roibz quas omitto. tenedo
istud q impiu dependet ab eccia
Credo aliomo et dico q vnus iu
dex pot citare i tirtorio altius
iudicis cui no subest vt i. s. si
vero appariator cu silibus sz i tir
torio illius iudicis maioris aq
bz iur dicoem pp eius reuerenciam
no pot citare ar. ff. de dampi i fec.
. l. iiij. s. si tam vicinus. et qr i dixi

Si prouincie Ro.
q si
exbannitus coparet infra tmuz
bam bannuz extinguitur. Sed
no. q exbannito mortuo infra tm
bam bannuz tolr extingitur casus
est notabilis hic.

Anni spacium hac
maz
de pscripcoe. v. annoz cot
fiscum dic plene i. l. iu
oibz. ff. de diuersis. et tep
pscrip.

In summa Hec e vin
de iure cor
sz aliter obseruatur p statuta
ciuitatuz ytalie. ff. e. l. i. i pn
et. l. diuus. ff. sic et diuus de custo

Mandatis dicit hic
bona ob
signari. Quero quid e
hoc dictum. qdaz dicut
. i. obsignari in publ.
Alij dicut. i. sub sigillo poni
ut no diminuatur. p hac. l. pos
sumus dicere vnu voc. s. q
regulariter sequestracio e prohibita
an igitur interim potest fieri de
scripcio ne bona pereant et e casus
e hic q sic et. l. i. s. fe. ff. de re
m pos mitten. nec obstat. l. defe
sionis facultas. C. de iur. fis. li. x.
ubi inuenitur cotrarium q no sit faci
descripcio quia ibi loqt i descripcoe
q est idez q publicacio vt desc
bere extra. uel pone arma cor
extra Alia e descripcio seu inuaco

que fit a nõtrio p modu cuiusdã iue-
tarij et ista potest fieri vt hic. et. l.
i. ff. ff. 6. de ventre in pos mitte

Et intra annum

No. casu qui sit sequestracio uel
capita tenuta ex primo decreto cuius
rei que sine piclo suari nõ pot
et sine magno icomodo q̃ res
dz vendi et preciuz seruari ut
hic/ et. l. is cui. ff. qui pot vt i pos
legato/ et. l. liberis. C. de agri
et censitis. li. xi.

Euitandu

No q̃ ex bannito
non potest solui diutinitatio bam-
cay est h̃ no. Oppo de. l. reos
6. de solucio. So. ibi loquitur i
reo coparente/ hic in reo absente

De questionib. R[ubri]ca

Continuacõm rubrice colligo
ex hiis que dixi supra proxima
rubrica. bartholus.

Tu criminib[us]

hec lex diuidit prin-
m in tres ptes po lo-
quitur puematur ad
qõm seu torturam
2o loqtur q̃ psone
debeant torqueri
et que non 3o de
effectu qõis seu
cõfessionis habite
per tormenta ibi diuus adria-
nus ibi itez seuerus. Item quelibz
pars i plures diuidit io pseqtur
p pticulas et in ista prima pte po
iur cosultus dicat quedaz gnalia
postea descendit ad spẽm. No. duo
primo q̃ nõ ẽ inchoandum a tortura
So no. q̃ tormentum nõ ẽ vsq̃z q̃z
credendu. adhibendu scilicet
vt ei credatur. Et no. qd' ly dicit
in spẽcie qd' ẽ incipiendu a tormen-
tis qñ precedũt iudicia et dicit
qualr. s. q̃ debem9 icipe a suspe-
tissimo. Oppo/ ad primũ q̃ de-
bem9 incipe a tormentis vt. l. pũs
6. ad syll. So i[n]tellige ibi pũs
s. q̃ aly nõ pũs q̃ habeant iu-
dicia. Aly dicunt q̃ indicta. l. pũs
erat spale/ et ita tenet dy. Ul-
terius dicit hic q̃ debem9 icipe a
suspectissimo contra vnu[m] vide-
q̃ incipiamus ab eo qui e magis
debilis vt. l. vnius. inprĩ. 2. e. So
prius debem9 incipe a suspectissio
vt hic Si vero omnes sũt eqlr
suspecti tũc dz incipe a debilior
vt. l. cotraria vel aliter debe9
incipe ab eo qui verisilius dicat
veritatem/ Sz qñ nõ ẽ magis ve-
risimile de vno q̃ de alio icipias
tũc a magis suspecto vt hic/ sz
precedens so. magis placet. Ce-
to qualr̃ sunt rei isti torqbat.
hic Ro duobus modis pot i[n]telligi
glo. vnomõ vt torqbãtur testes
contra aliu[m]. Aliomõ q̃ torqbatur
tanq̃ rei prĩr. accusati sz 2a opio
videtur verior p textu qui dicit
q̃ ad tormẽta seruorũ ita demu
puenitur cũ suspectus ẽ reus
et sic innuit q̃ alius ẽ re9 q̃ seru9
sim. hoc habes q̃ ad tortura tes-
tiuz nõ puenitur/ nisi precedat a-
iudicia contra reuz hoc pbat l. te.

tex Vtrum aut contra ipsum testem debeat
esse aliqua iudicia anq̃ torqueatur
vt testis, dicam. j. e. l. ex libero i prĩ.
de iudiciis uero que haberi debent
contra reu[m] pncipalem, dicã i. l. vl-
tima. j. e. dicam in preseruacõe tituli

Ad qõem

No. tex ibi
nec facile re
No/ q̃ nõ dz torqueri domesticus
pro domestico habetis. C. de testibus
. l. etiam So no m. x. nec facile re
q̃ qñ reus hz aliqua iudicia p se
debet ee iudicia magis grauia cõt
se ita q̃ psonderent vt possit pueni-
ad tormenta/ q̃ tene menti. Ul-
terius no. practicam quã faciut ad-
vocati tota die faciũt eni[m] primu ar-
ticulu[m] de filiacõe q̃ talis fuit filius
talis aliu[m] articulu[m] de quasi posse
filiacõnis q̃ pr̃ habuit et tractauit
eu[m] ut filiu[m] Certe ex hoc so. s. ex
probacõe quasi possessionis psumitur
q̃ sit filius. nisi probetur contrariu[m]
vt hic. et. l. nõ nudis. et. l. nõ epi[stu]lis
. C. de probacõe.

Item cornelio

vides
hic q̃
dicto vnius serui non creditur et
sic innuit q̃ dicto pluriu[m] credet
sz contra. e. e. l. i prĩ. vbi plibus
seruis nõ creditur sine alijs in-
dicijs/ glo facit. contrariuz/ Sz qñmo
procedit hoc/ nõne dicit glo q̃ vnu9
testis facit sufficiens iudiciu[m] ad
torturã ut no. i. l. siquis. C. ad. l. iu-
liaz maies/ et j. e. l. maritus/ et
hic dicit cõtrariu[m] So dictum vnius
testis i[n]tegri/ facit sufficiẽs iudiciu[m]
ad torturaz vt in cõtrarijs/ sz ille
erat seruus uel i[n]famis vel vilis
nam vt dixi totuz istud principiuz
loqtur in hiis iudicijs q̃ dz precede
anq̃ fiet tortura. Item oppoit
nõne duo testes sufficiũt vbicũqz
vt. l. vbi numerus. C. de testi. So.
eodemõ duo testes i[n]tegri faciũt fi-
dem sine alijs argumentis/ sz testes
ista viles quibz sine tortura nõ
creditur nõ dz torqri nisi precedat
indicia/ et io si essent torti sine idi-
cijs eis nõ crederetur vt dic glo
ad qd' facit j. proxi. ff. et. l. ma-
ritus/ et. l. pe. j. e./ et qd' ibi dicaz

Ultimo vides hic casu ante
dictu[m] vnius testis cũ alijs i[n]dicijs
faciat plenã probacõem. hic vide
casus q̃ sic/ glo hetis in. l. ij. ff.
. i. 6. de excusa tu. pro hoc optie
extra de testi. c. de testibus. et. l.
instrũ. C. de probaci/ sz cõtra pre-
dicta facit qd' dicim9/ q̃ nõ psunt
singula nec multa iuuãt vt. C.
qui nu. tu. l. i. et qd' ibi no So
breuiter/ qñz plura tendũt ad pfi-
ciendu[m] vnuz totum tũc que nõ p-
sũt singula multa tam iuuãt ex[em]
pli. paries p se vel tectu[m] p se nõ fa-
ciũt domuz sz simul iuncta sic. Itez
i[n]strucio sine testibus et eõuso
nõ faciũt testm̃ sz sil' iuncta faciũt
testm̃. ita hic/ cũ oiã ista tendũt
ad faciendu[m] vnu[m] totum. s. ad fa-
ciendu[m] fidez iudici/ tc/ q̃ nõ psũt
singula multa iuuãt. Cũqz pla
nõ tendũt ad pficiendu[m] vnu[m] to-
tu[m]/ et tũc q̃ nõ prosũt singula. n̄c
multa iuuãt/ ex[em]pli materiale pa-
ries vel domus iuncta cũ testibz
vnius testi/ nichil ad ppositum Ita
loqtur. l. i. C. qui numero. tu.

Item una tutela et duo liberi nō
faciut unā excusacōm qr ad diuisas
excusacōnes faciendas tendit. Ro
hec dicendū eet q dicto uni9 testis
cum pu cā fama deberet credi ten
endo opiōm quā tenet glo. ī l. iij. §.
diuus. ff. de testi. q fama faciat se
miplenaz probacōm / et q no. ī. l. i
bone fidei. C. de iur iuran. et l. ad
monendi. ff. de iur iuran. et q no.
p glo extra de appella c. i. Tamē
an hoc sit verum q fama faciat se
miplenā probacōm tāgam. j. e. l.
de minore. §. tormenta. bartholus

Diuus Hic incipit pa
rs que tractat
de personis que debent torqueri et
que non. No q testis qui nō d;
examinari examinatus nō facit
iudiciū. videbitis. j. e. l. §. ātonin9
seuerus et videbitis ī. l. mait9. j. e.

Diui fr̄es Opp. j. e.
l. §. siquis
dicatur. So. nō d; torqueri vt hic
nisi p'us cōstet an vendicio fuit
ymaginaria vt ibi / eaaz dicā ibi
dic ut ibidicam.

Seruū No. q. vniuersitatis
de vniuersitate
potest ferre testimonium de vniuersi te
seu in causa vniuersitatis qd' dic
vt ī. l. in tantum §. vniuersitatis
de rerum diui. et ibi p docto. C. v.
tangit in l. parentes. C. de testi.

Si seruus Ro. bonū
tex. ibi addi
ta Ex quo habes q ī eum ī que
quis nō cogitur dicere testimonium
liuius in eū nō pot torqri / et sic
forte tortus nō faceret iudiciū

Seruū Contra hoc oppo
glo. ff. ad syll.
l. i. §. si vir / glo non soluit.
Tu dic hin dy hic / et ibi fauore
ampliande probacōis statuitur
contrarium / ad hoc facit l. si fruo
et q ibi. no. ff. de statu libe.

Item numero Queritur aliquis ē meus
famulus cpe celebrati contractus
nūc cum debuit testifi. debuit de
sit esse meus famulus queri
vtrum possit testificari pro me Ro
qm̄ licet desinat quis ee meus do
mesticus tamē remanet debita
reuerencia vt fuius maius qui
remanz libertus vl' filius q' est
emācipatus et ad testificādū nō ad
mittitur ut ff. ē. p'rio. ibi. sz nec li
bertus. et. l. iij. §. l. iul. ff. de testi
Ariz desijt ee domesticus et nulla
reuerētia remanet debita tū pot
pro me testificari cas9 ē hic. et. l.
serui9. C. e. Sed quid cum tpe
contractus nō erat michi domesti
cus / nūc est domesticus / de hoc di
caz. j. proximo. §.

Si seruus Ad eundē
caz deberes
scire q liberi homines non debet ita
torqueri de facili sicut serui vt
j. e. l. ex libero. Ro. hic casu 1d
eni quod dicitur in l. iij. §. l. iul.
ff. de testi. et ibi glo quod ī spicit
condicio testis que ē tpe quo te
ponit / est verum n' condicōez sua
testis mutauit in fraudem testio
nij cas ē hic ī utroqz. §. qd' no.
ad multa vos scitis q socij et
participes crīmis nō admittuntur
ad testificandū. C. de libe. causa.
l. si filiuz / et vidistis. ī. l. qui crīmē

ff. de accusacio. Item dō aliquis vt
a testimonio sb ducatur fecit se
eodem crimine accusari Certe hoc nō
nocebit quia nichil'omnus testi
ficabitur. ar. huius l. et j. e. l. §.
cum quis. Item posses ponere
multa exempla formando vnā qoz
Aliquis tpe contractus nō erat
meus domesticus nūc ē effectus
meus domesticus an possit testifi
cari pro me / hic vidit tex q sic
in contrariū allegatur dy ff. de testi.
l. iij. §. l. iul quia d; inspici p'us
tpus et l. peto. §. fratre. ff. de leg
ij. et. l. si cognatis. ff. de rebus
dubiis Breuiter ista ē uitas
/ qm̄ testis mutat condicōz suaz
absqz ope alicui9 ex ptiby tūc
inspiciatur tpus quo testioniū
profert vt dco. §. l. iul. et l. nemo
§. insidiarum j. de v. sig. Quiz mu
tat condicōm suā fco alicui9 ex
ptiby / tūc em cui9 facto codicōem
mutat non pot prodesse tal' mu
tacio vt hic ī eo qui emit aliquez
fuū / et fecit fieri eū suū fuū
hoc nō posset sibi prodesse / nōqz
aut bene posset sibi vt dco. §. l.
iul'. Fateor tamen vnū q si qua
litas supueniēs eet qualitas q
possit mutari de facili deberet
fieri mutacio qualitatis Nā si eet
factus fuus dm dns cogatur
euz vendere vt l. postulauit. §.
iubet. ff. de adulter. Itez dicaz
si īpetrasti iudicem delegatuz
illiuz quez hebaz testez qtra te vt
sic in causa testificari nō posset
tūc possum petere vt detur ali9
iudex qr illum volo in testē p
ducere cas ē hic / et in c. dilecto
extra de testibus.

Si quis dicatur Oppo / q solū vnā excepcō īped
iat testis examinacōm. l. si dicā
esse inimicicie capitales Alie ex
cepcōes nō impediunt excepcō exa
minacōm sz reseruatur postea vt
no. ī. l. iij. §. i. ff. de testi. et est
tex ī auctā si dicatur. C. de testi.
So. ī teste quidz examinari sij
tormentis anz oia sunt examinande
oms excepcōes ne testis torqa
tur sine cā casus ē hic.

Item seuerus Hic ponit
tertia pars in qua dicit de effectu
qōnis seu cōfessionis hite p tormēta
No. q testis qui nō d; examinari
examinatus nō faciat iudiciū vt
ff. e. §. diuus. videbitis. j. e l. in
aritus.

Diuus seuerus No. q non statuitur confessioni
facte in tormentis Contra ff. de q
stio reorum. l. si cōfessus / et l. q.
p sinam. C. de penis. dicit glo. in
tec si pseuerent. alias nō vt hic
et j. §. siquis p'cto. Vl' aliter
ibi loquitur de cōfessione fcā spō
te et sine tormentis / hic vero de cō
fessione facta cum tormentis hec
placet iucta cū pma Itez opp
C. de cōfess. l. i. So eo'cum mō ibi
sponte / hic formidine tormentoru
ideo non statuitur nisi pseueret
Quero que cōfessio dicatur fca
per tormēta. Ro si eet facta adh
ibita tortura. uel ē facta p tor
turā aliquo ligato et pēdentibus

imminis deponendo ad torturam Non autem quelibet levis terricio faciat videri confessionem esse factam formidine tormentorum sed debet esse per minas in ro rinetis vel ductus ad ea sicut si esset in carcere in quo de fame et frigore multum paciebatur/ nam tunc formidine tormentorum videtur facta ad hoc ff. de iniuriis l. ite apud labeonem § q. facit ff. de vi et vi ar. l. iii. § siquis aut visi bus dicat sufficiat terror armorum

Sed quid/ qualiter dicatur perseverare in confessione huius passus declarat tex. C. de custo. reo. l. ii. § oportet quod post confessionem factam in tormentis reducatur in loco publico iudicii et coram notario et personis publicis confiteatur ut ibi in textu

Sed quod dixi et postea debet reduci queritur quomodo debet intelligi illud postea. puto quod debet intelligi arbitrio iudicis quidem arbitrari equum ut reducant eum illo tempore quo cessaverit dolor tormentorum Si enim statim reducerent eum ad banchum instantibus huius doloribus totum hoc videretur dictum formidine tormentorum ar. l. quod ait. § fi. ff. de adulteri

Quero quid si ista confessio fuit facta non precedentibus indiciis. dicas ut i. e. l. pe. Contra hoc oppositum posset quod dic ut dicas in § questionum

In ca[...]ibus

iste § breviter legi tribus modis. Uno modo dicas sic Servus cuius est obmissa professio potest torqueri contra obmittentem etiam si sit servus rei publice. Secundo sic Servus rei publice potest torqueri contra obmittentem professionem alicuius alterius rei Tertio sic Servus potest torqueri si ipse dicatur obmisisse professionem alicuius rei et per omnes istos casus intellige esse obmissa ista professionem in causa tributaria et sic servus est capitaliter puniendus

Oppo. de l. licitatio. § si servus ff. de public. Sed intellige hic de alio servo rei publice quam civitatis romane

Qui q.

Vides hic quod servus tortus non debet interrogari de aliqua sed in proximo § dic contrarium ubi servus tortus potest interrogari de persona certa/ quando sit inquisicio generalis quia constat homicidium esse commissum sed ignoratur a quo tunc debet fieri tortura ut hic in § qui q. sed quando sit inquisicio vel accusacio specialis contra aliquem et torquetur tunc non debet interrogari utrum sit ipse vel alius ut § divus. Sed opponitur quando sit inquisicio generalis/ quomodo potest fieri tortura cum contra eum non appareant indicia/ et l. noluit neminem torqueri nisi appareant indicia contra reum ut l. i. § i. ff. e. Sed in hac inquisicione generali debet prius constare maleficium ut hic/ et l. si is qui § si tamen c[...]um/ ff. de furtis Item debet esse aliqua indicia contra testes quod debeant hoc scire vel quia ipsi vacillant vel quia alii dicunt ipsos interfuisse ut l. ex libero in prin./ et l. unius. § de testes i. e. nec ob. l. i. § i. ff. e. quia ibi loquitur in inquisicione speciali

Cura sim qui torquetur testis certam personam sed de illo interrogetur sed de aliis circumstanciis non debet interrogari ut puta interrogato eum nominatim de modo/ si dicam qualiter fecit istud/ et quando/ et in qua parte corporis percussit non autem interrogato eum lisinuitate percussit sic vel sic/ quia istud esset suggestio ut hic dicitur in textu/ et hoc est verum in illis qui examinantur per torturam Alii vero testes qui sine tortura examinantur/ examinantur limitate super articulis productis ut in c. presentium extra de testi.

Divus

Insignes non habetis § debet intelligi cum fine precedentis valet quod hic sunt istam lectionum dictum eius qui dicit ultra quod fuit interrogatus/ sed contra de petic. heredita. l. siquis. li. in fi. et l. si duo patroni. § ii. ff. de iureiur./ no. in l. montanee. § qui lex pro so. Unde veritas est ista Quando testis interrogatus dicit ultra interrogationem suam aliqua prorsus extranea/ et ad causam non facientia et tunc dictum eius non valet/ sed si dicat aliqua facientia ad causam licet sit extra articulum/ tunc siquidem ipse inraverit dicere veritatem super articulis illud quod ultra dicit non valet quia illud deponit non iuratus ut l. iur. iur. C. de testi. sed si iuraverit dicere veritatem super tota causa valeret dictum eius in hiis que adminiculantur ad causam ut in c. preterea et ibi no. extra de testibus/ et tamen facit hic/ quia testis hic generaliter interrogatur/ et id quod dicit in tota illa generalitate illud facit fidem et hoc probat iste textus ar. § precedentem § ut dixi ff. in glo. tamen videtur eum referre ad proxi. ut interrogatus de se dixit de aliis consociis sed hoc istud erit verum in aliis casibus in quibus quis de sociis interrogatur qui ponuntur in l. ultima C. de accusa.

Questioni

No. quod fragilis est confessio facta per tormenta contrarium confessio que habetur per tormenta debet esse validior ut in auctenti. de testi. § i. et no. in l. cum probacio ff. de probac. Sed tres casus sunt quamquam quis torquetur in se tantum et tunc est validior confessio sine tormentis quam cum tormentis ut ff. § divus et hic/ et in § siquis ultimo/ quamquam quis interrogatur de alio tantum et tunc est validior confessio cum tormentis ut dicto § i. de testi. et l. cum probacio Quandoque torquetur in se et in alium simul tunc debilior est confessio cum tormentis ut hic § preterea.

Quero quid veritatis in eo cognicione dicat glo. debes advertere an sint inimicicie parve vel magne ut in glosa habetis No.

Cum quis

quod si sociis criminis ducit alium socium ad iudicium sibi prestet hoc non partitur causa est hic. In contrarium facit l. non omnes § fi. in fi. de re milit. Sed ibi plurimi intervenerint/ nam ibi confitebitur sponte

se reum et cognoscebat demaz qr alios pro
ducebat l. hic ueio non dicebat / nec
allegabat se reum / ymo inocentem
preterea ibi demonstrauit plures
et cepit plures / hic unum tantum
ztez ibi cepit transfugas et hostes
ciuitatis / hic alios malefactores q
adhuc hostes ciuitatis no erat
ego vidi in ciuitate ista cum q
dam non haberet contra eum in
ymmo testem vidi fieri hac ma
liciaz qr dedit reus unaz alapa
illi testi / postea cu ille testis pdu
ceretur contra eu opponit q erat
suus inimicus contra ista malicia
habetis remediu hic / na i ymma
cia superueniens facto eius contrari
producitur testis no repellit test
tem omnio / sz hoc iudicia coitituu
ita vides tex. hic i fi. faciat qd dixi
nob. ff. e. s. si suus /

Si quis ultro

Hic. f. multu est notabilis.
Si post sniam ex prima confe
ssione latam de innocencia rei
constiterit dz condempnatus resti
tui a pncipe non ab inferiore. hoc
dicit. et cum dicat hac epla loq.
iur consultus. hic dicit iur consultus
ee no q seruus post sniam addiz
ptinet sz contra oppo. de l. aut dap
na s. siuus j. de penis et l. siustra
C. de sen. pass. So. hic fuit restituc
hoc e in pristinu statu repositus ibi
vero indulgencia no concessa / ita sz
glo / ex qua no. vna cu certu q il
la verba pot itaqz decreti gratz fac
lie no sonet indulgeciam ul restitom
in dubio presumitur resto / ita itellig.
iur consultus / et glo in hoc respto
q no. qui dicit statutu q banni
rebannient: an videantur restitui
vel habere simplicem idulgenciam
et h videtur q restitucio presumitur
de hoc consueuit dici i l. fi. C. de sen
pas. dicimus j. de sen pas. l. fi. hic
dicit q preses no potest restituere
contra de l. in cause. s. fi. ff. de
minori So. ibi rone etatis resti
tuitur / no alia / est alia so. q ibi
in ciuili / hic i crimali / sz truffa
est Jo. dicit Quedaz e resto q co
ceditur p iudicez ex edicto pretoris
mortui / vel ex ca etatis vel ab
sencie / et situm / et illa pot concede
preses ut i contrario / Quedaz e q fit
ex sola misericordia et istaz concedit
solus princeps ut hic In hoc nota
tria mirabilia. pmo no. i q. qua
disputatam An iudex maleficioz
possit ex suo officio examinare
testes a pte non productos. et dixi
q sic p l. ij. C. de abolici. et hoc
vbi iudex querit de ptis inocentia
pte non postulante p hoc l. si no
defendatur j. ti. i. / de qua feci me
cionem. i. l. iiij. s. hoc aut indiuimus
de damp. i fec. Sc̄o. no. q in
causis maleficiorum pnt recipi tes
tes etiaz post conclusioz cae / et etiaz
post publicacom ut hic. Et audio
q Jo. an. hec tz / i c. fi. ututis ex
de testi. Tercio. no. ad qom
disputatam p Ryzar an defensioes
facte pro reo prosint mandatori
vel econuerso. et dicit / an reus
recipiebat testes pro utroqz / et
tunc utriqz prodest ut hic. Aut ut
ad certiorem de se confessus pueniret

pro uno tantum. et tunc no prodest ali
ut. l. denunciasse s. fi. et qd ibi di
xi de adulteriis. Item no. ad
aliud q certa die constiterit si aliqs
in carceribz condempnatus e / et ante
execucionem sine constat de inocencia
certe ptas qui eu condempnauit
no pot eum absoluere. tn cetur
dare peticom commi ut absoluat
ut hic in fi. ibi pncipe rc / nam
cu sit condempnatus / qr hoc pot fieri
et loqtur de ciuitatibz q principem
no recognoscunt. No. hoc etiaz
ad aliud contineatur i actis q ta
lis sponte confessus e / et veru est q
e confessus p tormenta erit ne no
tarius falsus. et hic videatur q non
i ph. ibi siquis ultro rc / et j. seq
ibi cu tormentis constitit rc et sic
dic sponte confessus ille q i tor
mentis e confessus / et sm hoc debemus
exponere constiterit s. de confessione
illius serui. et si dic quo dicat spo
te confessus cu dicat p tormenta
dico q pseuerauerit i confessione
ut ff. e. l. s. diuus seuerus / et l.
ij. C. de custo. reorum. vel aliter
si e confessus in actu torture. hic
no pot dicere no / nec obstat ibi co
stiterit rc / qr expone constitut s. de
inocencia et sic no refert se ad co
fessionez sz ad sui inocenciam ut
hic pz / et nota bn omia pdcta /

Hereditary

Oppo. de l. ff. pro. s. si quis dicatur / ubi dz prius examinari ad quez ptineat angua / torqueatur. hic dicit econuerso. ibi erat in possessione serui rc contra quez petebatur. torqri. io possio contra eum faciebat psumpcom / alias secus. Modie etiam si constaret aliquis ee seruus possit seruus torqri i capite dni ut l. fi. C. e. Jta dicit glo.

De incestu

de hoc vi debitis i l. proxima et l. se / et vi distis in l. si postulauit ff. de adulteriis.

Si quis uiduā

Oppo. de l. fi. C. de adulteri ubi no deputatur ps adulterium / q daz glo dicunt q alia pena erat oli alia hodie. ita no i l. ij. s. mulier ff. de infamia et l. qui cu vno s. ff. de re mi. et l. claudius. de his qui ut indig. alia glo dicit hic q in crimine adulterij fit variacio pene sm condicionem psone q aliter punitur nobilis alr ignobilis. et hac opioz vidi tene. C. v. i. l. contraria.

Patrem cuz de falso

de hoc bene habuisti ff. e. l. hereditary

Questionum

Or. hic qonis modum rc / simile j. e. l. de minore s. tormenta. sz quid si iudex tantu torsit aliquez q mortuus e ut l. aut dampna s. i. j. ti. i. videtur iudicem teneri bruiter dico sic si iudex excessit modu consuetu i modu qui debeat adhiberi sm qlitatem psone certe tenetur / secus / hoc ac cidit michi qr du viderez iuuenez robustum torsi illum et fere statim mortuus est. et io inspiciendu e an possit iudici imputari culpa.

et similiter in dicto § i. et per C. j. l. gracius C. de adulteriis No. no.

Edictum quod debeat poni quibus ad torturam sed aliter fieri et cum non sufficiat ad tormentum perueniatur, et ideo no. quod ad tormenta perueniatur et ideo no. quod ad tormenta perueniatur in subsidium, cum aliter veritas explorari non potest. Item no. tormenta requiri in causis grauibus qualiter autem in causa pecuniaria perueniatur ad tormenta videbitur j. l. fi.

Diuus pius No. quod in subsidium in causa pecuniaria deuenit ad tormenta seruorum. Quid quod sit differentia quantum ad tormenta inter causas pecuniarias et capitales et graues. Dico quod in causa pecuniaria torquentur tantum serui non liberi neque statu liberi ut hac l. in fi. sed in criminalibus et in grauibus etiam liberi torquentur ut C. e. l. i. Item non ita de facili peruenitur ad tormenta in causa pecuniaria sicut in causa capitali et graui ut hic

Ex quibus tex ubi indicia sine tormentis vel aliter C. dicitur, quod deposuit hic seruus contra dominum super ipso facto. hic No. quod qui super aliquo iudicio testis qui non debet examinari examinatus non probat nec facit iudicium ut l. i. § diuus et § idem seuerus C. e. dicam j. e. l. maritus

Reo Quorum mentes legi primo quod queritur est deportatus an filius qui ante erat eius possit contra eum torqueri et dicit quod non isto modo ponendo casum esset contra l. i. § item nu. ino C. e. ubi seruus dampnati torquetur contra eum ideo non procedit. Secundo modo potest poni casus quod filius non dominus fuit dampnatus et tunc non potest haberi quod in dominum ut hic, et est bona ista lectura per l. extraneo. § fi. j. e. Tertio modo potest poni an deportatus in insulam possit ut filius torqueri et dicit quod non quia remanet liber homo et tunc dicitur, et tangit hic glo. in fi. ubi. vel dic in libero et potest esse satis bona.

De minore Oppo. quod minor torqueatur ut l. j. § i. puberes C. ad silley. So. non potest torqueri ea tortura qua torquetur maiores sed debet ferulla vel habena cedi ut in grauiis et no. de hijs qui ut in dignum et ad sill. l. talis in prima glo. Sed quero ad quid torquetur minor in causa criminali cum non posset esse testis ut l. in testimonium C. de testi. Ro. et dico quod torquetur ut faciat iudicium et sic erit casus ubi is qui non debet torqueri, tortus tamen pon. faciat iudicium de qua dicam j. e. l. maritus.

Tormenta No. de modo tormentorum et de eorum moderamine ut dixi in l. j. omnis C. Item no. quod de domino rei non debet in eius probacionem assumi ut l. minimis C. de testibus

Et plurium No. ex hoc soll[emniter] eiusdem, § primo id quod dicit nos. ipsi ex quibus collige quod si iudex uult quod testis veniat personaliter ad iudicium quod non sufficiat mittere, paucis quibusdam instructis quia presentia persone et cognicio vocis requiritur dixi j. § ad crimen. So no. quod j. dicit cognitionis subtili diligencia ex quo collige quod iudex potest

interrogare pro inuestiganda ueritate de circumstanciis quibuslibet remotis ad quod facit quod no. C. de testibus l. testium. potest etiam fingere se velle facere quod non uult ut uideat quem actum faciat reus uel testis qui examinatur, et qualiter se gerit hoc probatur extra de presumptionibus c. afferte et ista est cognitionis subtilis diligencia Item sequitur quam quia constancia et trepidatione et sic uides quod constancia et trepidatione iudicatur aliquid iudicii, ex hoc dicit Inno. extra de probatione c. cum causam. quod ille qui examinat testes habet debet facere scribi in actis hoc dicit trepidando et balbuciendo et similia Item tamen speculator in ti. de teste no. recordor in quo. § et ex hoc habes quod etiam ubi alia iudicia extrinseca non procedunt ex eo quod reus facit coram eo loquendo trepide pauendo et variando possunt haberi iudicia sufficiencia ad tormenta ut vides, et ideo iudex examinator debet esse cautus ut faciat dicta eius sic varia et diuersa scribi in actis et faciat scribere trepidationes et similia ne ei possit dici quod fecit ponere ad torturam, aliis non precedentibus iudiciis iudiciis, de hoc dicam latius j. e. l. fi. Item dicit hic cuius estimatio id est exponit glo. i. fame ex quo habes duo. primo quod fama alicuius est iudicium ad torturam ut hic. Secundo quod dicit in ciuitate sua ex quo no. quod ut quod debeat esse fama in ea ciuitate de qua ipse est de hac fama dicam in hoc § de hijs iudiciis, dicam j. e. l. fi. cum ista iudicia faciunt ad illuminandum ueritatem ut hic dicit Verum quia ad intendum de fama et de hac fama modicum tractatur per glo. nisi quantum ponit in l. iii. § eiusdem C. de testi. ex quo etiam fecit unum tractatum in quo dixit modicum boni quamquam quod est doctus dominus Thomas de Py. de Bon. et ubicumque ipse aliquid dicit ego dicam vobis Spec. etiam in ti. de notorio criminis ponit etiam de fama et modicum et non clare, pro declaratione quarum debetis scire quod est diuersa fama una est fama hominis alia fama est inter homines Fama hominis dicitur in bona parte et in mala In bona dicitur fama In mala parte dicitur infamia de qua fama et infamia habetis in ti. de iure et extra de cognitione l. cognitionis § i. et in ti. de hijs qui non infamia C. et ff. et de illa nichil ad propositum Quedam est fama de uno homine magnae bonitatis et malicie. nam fama est quod est bonus vel malus quod est fur vel latro et de ista fama loquitur iste tex et l. capitalium § famosos j. ti. i. et l. non omnes § a barbaris. j. de re militari. ac similibus Quedam est fama de aliquo facto perpetrato ut quod tale quid sit vel quod non sit de quo loquitur dicta l. iii. § eiusdem quoque C. de testi. et alia multa quae j. allabo, de istis duabus videamus hic Et primo quero, quid est fama Ro. fama est communis opinio voce manifestata ex suspicione proueniens, quia dico communis opinio. ideo ad differentiam opinionis singularis ut l. cum quedam § quod dicitur C. de acquirenda heredi. et l. labeo de suppellec. lega., quare dico voce manifestata ideo quia aliter non esset fama sed staret in nomine communis

Na

sui .s. opinio comunis . Na qui comunis
opinio manifestatur usu ut l. labeo
de suppell lega. et rebus ipis et fac.
vt l. de qbus i fi. ff. de legi. et ea
no dicitur fama sz dicitur estimacio
vel cois opinio fama em dicit sz
hu. a fando .i. aloquendo / et hoc
ponit ipse sup verbo famulo . vn
nisi sit locucio non dicitur fama
illud ergo q dicit multi doc et
tho. de py q fama e cois opinio et
cois estimacio voce manifestatur
alias secus vt dictu e qd dixi ex
sufficie puemens hoc dixi ad dif
ferenciam manifesti / nam si diceretur
aliquid qd eet ceptum vt in
sium a populo istud eet manifestu
vel notoriu non fama vt l. ciues
C. de appellaci et l. si vero .s. q pro
rei ff. qui satisd co / et q dixi i l.
ab accusacione .s. in actores ff. ti. ij.
et hec sufficiant circa diffinicoem

Cirto so in quo loco dz ee fama
hic fama de aliquo hoie in gne dz
ee in loco sue originis vt hic p
ut dicat in ciuitate sua vel i loco
in quo conuersatur vt l. ij. et ibi no.
C. vbi de cri agi opz / et l. no oes
.s. a barbaris .j. de re milita. exp
ssius extra de elecci c. iiij. Sz fa
ma alicuius rei uel facti et pom
exemplum i delictis / qz i istis plurim
qritur de fama videtur q deat
ee in loco delicti vt l. j. C. vbi de
cri. agi oportet / et auctu qua i p
uicia / et l. sicut .s. pe ff. de accus.
breuiter michi videtur q fama
de necitate non requirat locu / na
illud qd dixi ff. q fama e cois
opinio / dz i telligi cois .s. eoru q
hoc scire dz et ad quos spectat
de hoc scire vt no p glo i l. ac
quidaz .s. q dicit ff. de acqui hered
/ et probato statim / nonne possem
dicere fama alicuius rei vt i ista
vniusitate utru aliqs scolaris al
studet uel male vl utru fecit fu
rtum alicuius libri ul no / et tn
ista vniusitas non hz certu locu
hoc pba i l. iij. s. qd uulgo ff.
ad l. falcidi. et l. filius .s. serui
uulgarem de le. i. et l. uulgaris
i prin. ff. de furtis. ubi dicit q uu
lgo dic et in quo uulgo dicat id
dico inter sapientes et int studentes
qui h scire dz Item e qd vulgar
i. uulgi. h e inter studentes de ne
cessitate / g no reqrit locu et vbi
cuq repieus locu ibi no ponitur
locus vt significet locum sz ut sig
nificet vniuersos qui morantur
in loco vnde cum dico / fama est
in ciuitate ista. h e inter hoies h
ciuitatis. uel fama e i vicinia
hoc e inter hoies illius vicinie
ad hoc facit l. inter omnes i pri
ci sua glo ff. qui satisd. cog. It
exeo q dixi q dz ee cois opio
iter eos inter quos spectat hoc
scire non attento loco appz q si
ciuis aliquis huius ciuitat mor
tuus e vltra mare du eet i exer
citu contra sarracenos uel i aqua
milicia in pte longinqua suffi
cit q sit fama i terra sua i qua
sunt hoies ad quos spectat scire
de morte ipius ut in auct hod
ie C. de repudi / et ff. de adult
l. miles .s. pe / et l. ultia ff. d hered

Cz

insti Item ex eodem fco vbo q dicit
cois opinio eorum ad quos spectat
scire hoc habes qn requiratur fa
ma tocius ciuitatis reputa si eet
mortuus vnus magnus homo
vel qn fit aliquid valde magnu
sz in negocus pruis sufficit fa
ma vicinie seu contrate ut dici
l. cum quidam .s. q dicit in glo
et extra de psumpcio c. illud et
qd dixit thomas de py. l. l. no
allegat Item ex eo q dixi cois
opinio eor ad quos spectat / hec
aliud .s. q hoies faciut fama / ma
debetis scire q illud qd dicit cois
opinio dz i telligi oim ul maior
ptis illius vniusitat ad qua spect
at ut l. q maior .j. ad municipal
et l. aliud .s. refertur .j. de r. iu.
iuris / et ideo considerato numero
psonaru que sunt in ciuitate cast
villa uel vicina i qua dicit esse
famaz Item ex eodem vbo habes
q no requiratur q dicat hec pe
maior eorum que sunt in ciuitate mu
lieru uel pueror et silit sz sufficiat
q dicat hec maior ps melior hom
.s. decurionu et consiliariorum
ad quos spectat regimen ciuitat
ut l. municipes .j. ad municipales
et l. municipibus c. ti / et illud
videtur michi q ponat Inno i c.
venies extra de v. sign Quo
tamen q in istis q no spectant ad
istos princ qui regunt ciuitate sed
magis ad alios peculiares sunt
faciat ee fama in vicinia seu ir
mulieres vel ad maiore pte mu
lieru que conuersantur ad quas spe
ctat hoc scire vt dicto .s. qd dicit
Tercio quero a qbus psonis dz ori
ri fama / dicunt doc q dz oriri a
psonis ysta non maliuolis nec ma
lefices sz a fidedignis vt in c. qli
et qn .ij. extra de accusac Istud g
puto verum. hoc videtur probari
p tex i l. miles .s. pe ff. de adult
et ibi dixi vob ss hoc tm i telligo
qn fama habet originez solu ex di
cto psonaru quia populus eo credit
et ideo dicit q tales dixerit Oppz
eni illos auctoritatis ee tales qbz
debeat adhiberi fides ne i ppendit
eor psone vt l. siquis decuro. C.
de falsis / et C. de repudij aucta
hodie vbi dz exploratur a magro mi
litum / sz qn fama haberet origine
ab alio actu q a dicto psonaru
tunc pot origine habere a vilibz p
sonis ut dicam j. proxi q Cer
to quero ex quo tpe fama dz oriri
videtur q fama dz oriri tpe co
missi malefici / alias fama e su
specta sicut suspectus e testis qui
ex interuallo reuertitur ad cor gredi
dictum suu ut in auct de testi .s.
qz vero / dicam .j. c. l. repeti / et dixi
in l. eos .s. pri. ff. de falsis / et illud
posuit Albertus de gan / hoc est
triuffa E go dico q fama pot hre
originem tpe contincti malefici
et post ante accusacoem sm qd
manifestatur ca ex qua populus ul
vicinia in suspicoem uel credulitate
deducitur / ex qua credulitate po
stea dicitur / qd dictum vocat fa
ma / dixi q pot hre origine tpe
ptincti malefici Quid eni si q
furem iuenit in domo exitus dne
uel famul p platea cadendo obuiet

furi/ et ex isto actu/ s fuge illi⁹ et i
secucionis alterius oritur fama i isto
ciuitate q talis fecit furtum et i
casu videt q fama potest hre ori
ginem a vili psona sz ut ne3 me
loquor non a vili psona habuit
originem sz magis ab illo actu
ex quo populus in suspicione3 ded
ucitur hoc probatur. ff. ad. l. ac
quili. l. ita3/ sic pot intelligi.
l. capite ff. de adulteri3 ubi quia
aliquis visus e et dephensus/ et
dicebat⁹ q erat dephensus in
adulterio ex illo actu insurgit
fama in ciuitate q talis iniit
adulterandu3/ potest etia oriri
fama tpe comissi. maleficij ex
causa antecedenti ex qua q aliquis
erat pinius homo maledicus
et fame consuetus furari. et
silia facere/ et q habebat nota
domu3 ubi factum e furtum
statim facto furto incipit cotra
eum rumor et furti fama pot
etia3 ex post facto insurgere fa
ma ex aliquo actu manifesto ex
quo incipit quis credere q fecit
furtum q reptus cum rebus
alicui⁹ defuncti et devolutis
ex illo actu icipit rumor t fa
ma q talis occidit illum et eu
derobauit et probatur in sili i
. l. si adulterium et ibi sile no i
glo. C. de adulteri/ et ista e ppe
fama ex suspicione puenies qn
iusta causa suspicionis pcessit
istam fama et istum rumore/ al'
si iusta suspicio no pcessisset mo
dicum operatur ista fama ut
dicta. l. miles §. pe. ff. de adult
et j. dicam ista eni fama est
illa que dicit vana vox popli
qn non pcedit iusta causa hu⁹
credulitatis ut C. de pen. l. de
curionis/ et q ex istis actibz
prodetur iudicia et fama pro
batur i. l. iij. ff. ad maced. ibi
sic agebat. sic gerebat. sic mu
neribz fungebatur &c/ ita ex istis
verbis psumitur q sit ho suis iu
ris ⁋ Queris qualr pbabitur
fama/ glo in dicta. l. iij. § eide3
quoq3 principis/ dicit q sufficit
pbari p duos testes qui dicu
maiore3 ptem. populi hoc sentire
in hoc q dicit p duos testes
hoc placet michi nisi p forma
statuti requiretur plures/ sz illud
q glo dicit q testes h3 depone
q maior ps populi hoc sentit
intellige prout dixi i eo q dicit
sentire an sit vm pot dubitari/
nam deponit de eo q no pcipitur
sensu. Q eni populus sic intellige
bat sensu non pcipit/ g. vide q
testimonium no valeat ut. l. qui tes
tamento i fi. ff. de testam/ et. l. i. i
pri. ff. de his que in test. delen. et
q no. p inno. i. c. cu causam extra
de testium/ sz pro glo videtur ca⁹
i. l. si arbiter. ff. de probaci ubi
videtur dicere tex q d3 testis
deponere aliquid qd pcipiat
sensu. cuius e opinio Finaliter
ego credo q testis debeat de
ponere aliquid q pcipiatur
sensu ut dictis. l. et ideo ut tes
timonium platu sm glo salue

oppz q reddat causam sui dicti. s. di
co maiore3 ptem ppli hoc sentire
q audiui maiorem ptem popli
hoc dicere ita intelligo dicta3. l. si
arbiter/ et qd no e i dicto c. veniens
alias no eet probata fama/ na
maiore3 ptem populi hoc sentire
posset coprehendere ex alio q ex
voce et sic no eet fama ut dictu e
. ff. et probatur in. l. labeo. ff. de su
ppelli lega. ⁋ Queris quid si tes
tis dicit q hoc audiuit dici a m
aiori pte homi seu gencium istius
ciuitatis/ certe pbata e fama q
ex hoc collige q maior ps populi
hoc sentit t nemo eni psumitur
dicere ni q agitauit in mente
ut. l. labeo de suppellec lega/ sz si
non addiceret illa vba ciuitatis
istius sz diceret audiui a maiori
pte populi an sufficiat vide q
sic q d3 intelligi i dubio de ppo
illi⁹ ciuitatis i quo fert testiom
ut. l. que condicio. §. fi. ff. de condi
et demo/ et. l. si cum dies. §. si ar
biter Contrariu puto veru q
dictum testis d3 de necitate oclude
ut. l. non hoc C. vn legi/ et extra
de probaci. c. in pntia 8z istud
dictum no concludit de necitate
ubi fama illam g. &c/ Sis g ca
utus q testis dicat q e publica vox
et fama interrogatus quo scit R
det q publice d p ciuitate3 a maiori
pte populi huius ciuitatis Certe
non probat/ q no reddit causam p
aliquid q pcipiatur sensu i non
e dicat se audiuisse a maiori
pte populi sz dicit q sic dicit sz
quid si dixit q audiuit publice
dici Ro. non sufficit/ q potest
esse q vnus ho p se dicebat. debet
ergo dicere audiui dici a maiori
pte homi huius ciuitatis ⁋ Q
ro si testis interrogatur a qbus
psonis audiuit istud dici vtru3
de hoc debeat interrogari. t ipse
de hoc debeat rndere pmo dicit
q sic/ nam cum fama debeat hre
originem ab honestis psonis no
posset sciri an habuit origine3
ab honestis psonis vel no. nisi ille
psone manifestentur ita ponit i t.
qualiter et qn de accusacio et specu.
in ti. de inquisic. §. nunc tractem⁹
ubi ponit vba inno. ad lra3 addo
q si testis nemi3 nominaret sz dicit
no se recordari eius testiom no
valeret/ sz d3 testis nominare aliquem
et postea dicere et audiui a pluribz
aliis de quibz se dicit no recordari
/ nam no d3 de hiis omnibz recorda
ri/ cu memoria homi sit labilis
ut. l. pegre i pri et ibi no. ff. de acq
pos. 8z quid si testes diuisi dixeri
se a diuersis audiuisse q vnus no
minat aliquos/ alter alios Vel
quid si diuersificant i loco/ q vnus
dicit se audiuisse i platea alius
in burgo Vel quid si diuersificant
in tpe q vnus dicit tali die/ alius
dicit de alio die Ro ppter hoc no vi
ciatur probacio ut. l. ob carmi i fi
et q ibi no. C. de testi/ et inno.
et specu. tenet i locis ff. allatis
⁋ Q. ro utru3 possit probari
fama negatiue vtputa ticiu3
non fecisse Ro sic/ nec dicor ne
gatiua probare sz affirmatiua3
q publica vox et fama e ticiu3 no
fecisse ut dicta. l. si arbiter. ff. de pro
bacio/ Quid g si probaci e fa
ma ab vna pte affirmatie et ab
alia pte negatie Ro stat testibz

digmoribus. Vel si testes eent equa
les statur illi probacōi seu illi fame
que processit ex uerisimilioribus pre
sumptis ar. ff. de testa. l. ob carmen i
si. cum sua glo/ et quod no. per specul.
et Inno. in fallatiis locis/ et i tit. o
de notorio crimine. §. fama. et qd' no.
extra de spon. c. cum in tua / Dic
dum procedit qn probata est fama
eiusdem loci et temporis. ¶ Sz quid
si probata est ab vna pte fama
comissi maleficii vno tpe ab alia
est probata fama innocencie alio tpe
que prevalebit. Rndeo fama ē ex opi
vt ff. dictum ē sz opinio pot mu
tari et finalz vltima vt ff. de cap
tiui et postl. l. qui bona. §. qui stipulatus
i fec. l. qui bona. §. qui stipulatus
ita hic prevalebit vltima fama
et ē cas. ff. quis ordo in bo pos. §.
l. ij. circa pn. ¶ Qro quid si pro
bata ē fama contraria diversorum locorum
vtputa i castro comitatu vbi gessi
ē maleficium ē fama q sic ē cum ce
ista est fama q non cui stabitur
magis. Rndeo ibidem denuo i spice causas
ex quibus fama procedit vt sciatur
qbz magis sit credendum / alias si
eent oīa equalia putarem q iste per
bacōe se inuicem derogaret / et neu
tri adhiberetur fides vt dca. l. ob
carmen. §. fi. et C. de fide instru. l. septie
facit extra de probac. c. lz. ¶ Q
ro / quid si testis interrogatus est sr
articulis et sup quibusdam testific
atus est / sup quibusdam dixit sen.
scire sup vltimo de fama dixit
q eius publica vox et fama refer
fertur ad ea de quibus dixit sen.
scire / dic ut no. i Spec in dicto ti.
de notorio crīe. §. fama. v. fi. ¶ Vl
timo qro pn. Cuius sit effectus
fame. de hoc hemus glo varias /
nam quedam vidi dicere q fama
faciat fidem plenam ut no. ff. de n
egoc. g'/ atqui natura. §. fi / et C. de
probaci. l. iiij. / de iure deli. l. vbi
adhuc / et alibi glo videtur velle
q faciat semiplena probacōem
vt dicta. l. iij. §. eiusdem quoqz
principis. ff. de testi. / et l. admone
di. ff. de iure iuran. et extra de app
ella. c. i. / facit q no in l. ij. §. i.
ff. de excusaci. tuto / et qd' ibi per dy.
Alii videntur dicere q fama nullo
modo probet / sz probacōes iam factas co
firmat. vnde si ex vtraqz pte eent
probacōnes equales et altera haberet
plus de fama illa vinceret vt dca
l. iij. §. eidemqz principis re. / ibi co
sent' fama cōfirmat / et io dicunt
isti q vnus testis et fama nō fa
ciunt plena probacōem / qz fama
hz cōfirmare probacōm iam factam
sz dictum vnius testis nō ē pbacō
ideo nō pot a fama cōfirmari
hoc tenebat Jaco de Aren / et an.
de Ysie / et Jaco. butri. Jo' pe. q
in causis breuioribus ar. C. de sen
ex piculo recit / aucta nisi breuiores
sz dy in dicta. l. excusatur. §. i.
ff. de excusaci. tuto / dicere videt
q fama cū vno teste faciat ple
nam probacōm i ciuilibz et nō in
criminalibus in quibz requiritur
pbacōes luce clariores. hoc id' tz
Cy. in. l. vltima. C. de qōibz / et id
videtur tenere i dca. l. iij. C. de
probaci. Michi aut videdum sic
quedam sunt inquibz sufficiat sic
famā ee. lz in ūitate nō sit tunc
sufficiat probacō fame vt. l. barbari⁹

ff. de offi. pto. et. l. i. C. de testa.
et. l. si arbiter. C. de sen. et Iam
in decis. l. non requiritur ūitas
sz sufficiat fama q sic reputaba
ad idem. ff. ad macedon. l. iij.
qnqz requiritur probacio ūitatis
q ita sit / et tunc quedam sunt i qbz
ipsa fama seu cōis opinio ūitatē
facit et inducit et tc sufficit p
bacio fame vt. l. i. §. i. ff. de flu.
facit. l. labeo. ff. de solucio. et. l.
cum telamonis. §. asinam. ff. de
fundo instruc. cum sy. Quedam sunt
inquibus ipsa fama seu cōis opio
non inducit ueritatem / et hoc
dico q siquidem ē fama probata
solum ex voce populi nō pbata
aliqua psumpcōe ex qua dicta fa
ma et opinio originem traxerit
dico q ista non probat sz magis
diceretur vana vox populi q
nō ē exaudienda vt. l. decurionum
C. de penis. Sz licet nō pbat
tn coadiuuaret probacōm iam
factam ut dicta. l. iij. §. eiusdem
quoqz principis. ff. de testa. Si nō
ista fama eēt probata q traxit
originem ex aliquibus psumpcōibus
legitimis pcedentibus tunc dicam q
in quibusdam casibus facit plena pro
bacōm utputa i causis leuioribus
et modici piudicii zta i telligo
glo i. l. vbi adhuc. C. de iur' dot.
vbi sufficiat probacio fame qr ē
cā modici piudicii vt plene di
cā i. l. si cōstante in pn. ff. so. ma.
i. l. i. ij. et iij. q. ¶ Item dico q qnz
habet effectum q transfert onus
probandi i aliam ptem vt i casibus
in qbz cōis opinio seu fama co
stituit aliquem i possessionem alicuius q
litatis libertatis uel seruitutis. z
sy vt. l. si mater. C. de statu de
func. / et. l. ij. C. si seruus aut lib.
ad decurio puen. li. x. vl' alias
illa fama non facit plenam pbōm
sz an faciat semiplena itaq pbet
cū vno teste / dico q debes cōsid
erare illa iudicia et illas psump
cōnes ex quibus fama traxit ori
ginem / qualr vigeat / et sz qualitatem
illorum dico istam fama facere pbōm
semiplenā vel non facere ita dz
intelligi glo i. l. excusatur. §. i.
ff. de excusaci. tuto. et dca. l. iij.
§. eiusdem. ff. de testi. Et ex hoc
etiam habes ppendere utrum fama
sit sufficiens indicium ad tormenta
vl' non. ¶ Qro statutum huius
ciuitatis inqbz dam casibus dicat
q sufficiat probare maleficium
per publicam famam / qualr i telli
gam de pu'ca fama Rndeo intelligam
de fama que traxit originem ex
probabilibus causis q inducunt hōīes
ad se credendum et dicendum / alias
nō eēt fama sz vana vox populi
que non dz exaudiri ut. l. decurio
nu. C. de penis / et io iudex sit ca
utus / nam nō credo q sufficiat
famā probare simplr / nā dz in
telligi de fama legitima. ¶ Vl
timo quero vtrum sit differentia iter
famā publicam et priuatam Tho.
de py dicit q non / qz eo ipso q di
co fama i tellige de fama pu'ca
alias nō eēt fama vt pz ex dif
finicōe fame quā ff. dedi / secus
in comuni opi / et comuni estimacōe
que pot diuidi in pu'cam et priuatam

ut. ff. dixi
In causis Oppo. de l. quiz ff. fi. et l. ca
seruus em de seruis fugiti | de
timore dicit glo q quo hr. iii. no
vide glo ff. bartholus.
Si quis de intellectu
hui l. dic ut ff.
ff. siquis dicatur
Certe hoc dic plene i l.
si postulauerit ff.
de adulterio
Statu libero Oppo
de l. statu liber a ceteris in pri ff.
de statu libe. So ut plene
dicam de intellectu h. l.
Ex liberto hec e bona
lex. no q
qui non uacillat no pot
torqueri liber homo al
secus. quero vtrum hoc
habeat locum i causa ciuili glo
q sic ut l. diuus i. pro ff. e. Pro
hui declaracione quero an liber homo
productus testis possit torqueri
Circa hoc debetis scire quida st
liberi hoies positi in dignitate cli
cali et isti no possut torqueri sz a
liter de flo puniuntur ut l. presbiteri
C. de epis. et cle. Quidaz sut alias
positi in alia dignitate vel nobilitate
uel officio seculari et isti pnt tor
queri pro testimonio i vno casu tm
s. si vacillant. et sic aucte iudic
offendut ut l. nullum in pri ff. de
testib. Quidam sut aly testes i di
gnitate no positi. et tuc siquidez st di
uites et bene cpi no pnt torqri
nisi in duob casib. primus e si
vacillat ut hic. Secdus si conuincit
de mendacio eo ipso q asserat se
no interfuisse negocio et ab hui
conuincatur q interfuit ut l. viii. ff.
testis z. e. Quidaz sut liberi hoies
viles artifices facientes viles ar
tes obscuri et ignoti forsa et isti
sm quosdam nuq admiguntur
nisi cu tormentis ut in auctn de
testib. ff. si vero ignoti. et ff. si
vero huiusmodi et ibi glo. qd videt
tenere azo i suma. C. de testib. et
in suma autc. Michi vr q hoc
no sit bene dictum p l. diu ff. fi.
ff. e. vbi deportati in insula et
eciaz statu liberi no torquentur sic
aly hoies si constat illos ee viles
et obscuros. preterea tex i dco. ff.
si vero ignoti. ad hoc ut torqueantur
requirit duo q sut viles z ignoti
simul q attemptent corrupere veritatem
tuc pnt torqri. Et io dico q isti vi
les hoies admittuz ad testimonium sine
tortura. no tn adhibetur tanta fi
des sicut alys ut l. ii. et iii. ff. de tes
tib pnt tamen torqri hiis casib. pro
si vacillat ut hic. et dicto. ff. si
vero ignoti. Sedo si conuincitur de
mendacio ut l. viii. ff. testes z. e.
Tercio qui sponte vadunt ad testimonium
dicendum ut dicto ff. si vero ignoti
in vbo festinantes et probabitur
v. q. v. ff. hy qui de minore Op.
ff. ad syll. l. i. ff. impuberes So
minor no pot torqueri ut ex dicto
eius aliquis condempnetur ut hic
sz ut ex eius dicto sumatur iudicium
per qd ueritas inquiratur bn pot
torqueri hoc e ferula vel habena
cedi ut no. i. l. talis in pa glosa
C. ad syllevanum. Oppo. de l. viii.
Repeti ff. i. z. e. So ut
ibi dicam. et ibi apperebit
intellectus hui l. Ul
timo glo inducit hanc l.
in ar ad reuisionem testiu. vide glo que

incipit ar. ad repeticonem. De repeti. de
testium debes scire breuiter Quandoqz
testis repetitur a iudice reputa ut
dictum suu declaret. et racionem dicti
sui reddat. et hec pot iudex ut ext.
de testibus c. cum clamor. et no
in auctn. de testi. ff. qz vero i glo
magna ar huius l. Quandoqz testis re
uertitur suo motu. et tuc si reuertitur
incontinenti auditur secus si ex in
teruallo ut no in dicto ff. quia vero
et extra de testi. c. preterea. et dixi
vobis ff. de falsis l. eos. Oppo de
Is qui eos l. prius
ff. ad syll. glo dicit q hec e re
gula q de alys no debet interrogari
qui confitetur de se ut hic. et l. vltima
C. de accusacio. fallit in casib qui
ponuntur in dca l. vltia. C. de accusac.
et fallit in dicta l. prius ad syll.
sz istud dicere fallit e leue. Sz michi
videtur q debemus dicere sic quedaz
sunt delicta que no committuntur pncipal.
i offensam alicuius vel odiu sz pp comodu
committencium ut falsare monetaz
seu fabricare moneta. Flam. Jtez
latrocinia facere. nam latrones no
oduit aliquez sz diligunt res alterius
et i isto casu pot interrogari de so
cys ut pbatur in l. diuus ff. de custo
reorum. et l. prouinciaru ff. de fery
et l. vltima. C. de male et mathe.
ita intelligo l. vltiam qui uult
i. tu. ita intelligo l. vltiaz. ff.
ad exhiben. Quedam sut delicta
que committuntur pncipalr i odiu et i iste
confessus de se no dz interrogari
de alys ut hic. et l. vltia C. de ac
cusacio. fallit in casu dicte l. si
prius ff. ad syll. Ex predictis dico
q fures pnt interrogari de socys
et de receptatorib et silib ar. de
l. diuus de custo. reor. Racio predce
quia delictum committitur i alterius i iuria
est qz alios delinquentes pot accusare
sz non ita i delictis q no committuntur
i alterius iniuria io magis pmittitur
iudici inquirere. Nota q sinus
Ergo hoc cois torquetur
pro vno dno contra aliu dnm
facit ad qonem. vtruz aliqua coniuncta
persona possit esse testis pro persona
coniuncta contra aliam personaz eque
sibi coniunctam. et hic vide q sic
et l. h. qd placet. C. e. ti. et vi
textus in l. no solum ff. i. ff. de
ritu nupcia. in Specu de testib
Ex seruo Oppo. ff. i.
de. l. i. ff.
item in vno ff. e. So ibi desinit
esse dni delicto ipsius dni. hic de
licto serui. no sunt alia.
Unus de hoc dic
ut l. i. ff.
i. ff. e. ti. non sunt hic
alia. Hic e bonus ff.
Reus Oppo ff. e. l. re
petiz in fi. So illa intelligitur sm
istam ut ita demu possint repeti
tormenta si superueniunt iudicia
de nouo euidenciora primis. ita itel
ligit hanc l. Jaco de Arem. et Cy.
C. e. l. fi. i fi. et ita tenebat dns
Ray. sm hanc lectu. habes casu
hic q etia post publicacom testiu
in ca criminali pnt repeti testes
ad offensam qd appareat. na primo
precedebat iudicia pp q fuit torte
illa iudicia no poterant apparere
nisi pub. testib cu sup hiis iu
dicys debuit disputari ut in
distis in l. custodias ff. de publi

iudicij. cu de nouo supuenerit iudicia
ergo de nouo fuerunt testes examinati
ad defensa. no est dubium q post pb
lic testium testes pnt de nouo recipi
ut iudicis. ff. e. l. i. et videbitis sta
tim j. § argumentum j. e. l. licet illa
lex sic uera tn ꝯsuetudo no obser
uat. ymo repetitur indistincte cum
iudicia videtur / et ideo intelligo alio
mo l. iuuam / et ita practicatur. Cu
apparent contra reum indicia sed
ia no multum manifesta / nec mici
viiiencia te qd de eo no dz repeti
quia contra reu apparent indicia ma
nifesta et euidencia et multu urge
cia tunc si in pma tortura in re
nichil dicat et stat durus. potest
iterum torqueri et repeti vt hic
et l. repeti. ff. e. sz hic q hic dicat
euidencioribz argumentis q sint
alia argumenta leuia quia ꝯsue
uerit apparere quia ideo sz sm pma
lectu. expone euidencioribz argumentis
§ q fuerint pma argumenta ꝯtra
reu habita ¶ Qro. dr hic ma
xime si in tormentis corpus corp ꝯ
durauerit ¶ Qro qn durus
i tormentis animus et corpus. Ro
qn pp tormenta nd hz animu ꝯfite
di nec ꝯfitetur / sz qn ꝯfitetur
et non pseuerant tunc no durus
animus ic / et tunc pot repeti i qone
qd appz ex eo q tex dicat maxime

¶ **In ea causa** dicat. hic no
facile / et sic innuit q quis ad
tormenta procedr no pcedentibz indiciis
q pot ee in casu. l. si pues. ff. ad syll
regulariter contra vt hic et. ff. e. l. i.

¶ **Iudex** dicatur hic n § l.
cum facto i cuenisse
dicatur. Quero a quo dz dici istos
testes interuenisse Ro vt sit locus
torture Ro dz dici ab huis testibz
vt j. l. proxima, sz qro vtru suffi
ciat dici ab vno tm ex testibz. puto
q sic si ille vnus e dignior isto ꝯ
q se int fuisse negabat. qm vnus tes
se faciat sufficiens iudicium ad
hec tortura vt dicit j. e. l. maritus.
¶ Sz quero vtrum in huis iudiciis
ꝯ requiruntur ad torturam seu torqndu
testem debeat hri illa disputaco ꝯ ea
iudicia que requiruntur ad torqndu
reum vt dixi i. l. custodias. ff. de pu
bli. iu. Ro qdam veniunt exami
nanda pro tortura testis ꝯ cam pn
cipalem de qua agitur et no tangunt
veritatem an sit seruus vl ser liber
¶ Item an vnus sit ex litigatoribus
an non / et ista i dicta pus examin
natur et excruciatur vt. ff. e. l. si
quis dicam. Que tam sc iudicia
que ꝯphenduntur ex pdictis ꝯ
cam pncipalem tangunt circa illa
no dz haberi disputaco cu ad
notatis sz coiter iudicia ita debz
intelligi hic / et j. l. proxima / et i
auctentica de testibz. § si vero ignoti
et C. de testibz. l. nullum /

¶ **Seruus in caput**
facit ar q ille qui fuit domesticus
alicuius no possit in causa eius
ee testis et examinari lz desierit
ee domesticus. de hoc dic vt dixi
ff. e. l. i. § si seruus.

¶ **Cognituri** Iudex
dz dare
terminum ꝯpetentem ad faciendu sua de
fensionem lz possit fieri defensio
sine termino hoc dicit. no q iudex
dz dare tm ad faciendas defen
siones seu statuere diez ad audien

das defensiones seu statuere diez
ad audiendas allegaciones / facit
C. de iudiciis auctentica iubes. Sz
no. q defensio valet sine tio
vt hic in. § quamuis ¶ Tercio
no. ex eo q dicat quotiens tpe
q ad defensam eciam post publi
cacionem pnt recipi testes vt hic
et l. i. § fi. ff. e. ti.

Si an ibi nisi aliorum qo
mbus intelligo q
p alios de mendacio cui
catur et dicam i e fuisse
facto vt dixi ff. l. proxima
§ iudex.

Maritus Testis qui
non debet ex
aminari pp partis re
uerenciam examinatus no
facit iudicium nz pcedz
hoc dicit i No. tex ibi et testimon
vnius hois ic. ¶ Oppo et videtur
q debuit deferri huic actori iu
ramentum qui habebat pro se vnius
tantum testem vt. l. in bone fidei
C. de iure iuran. et. l. admonendi
ff. de iure iuran. So. hic maritus
no poterat scire veritatem de
negocio qz alieno noie agebat
ex psona alterius / et ex eo q
erat factum eo absente vt dicit
glo q in se satis placet. Alia
solucio e q h loquitur in criminalibz
sz l. contrarie in ciuilibz / hec no plz
qz ad l. istam qz eciam hic loquitur
in ciuilibz sz an i criminalibz sit
locus delacioni iuramenti vel no di
cam statim. Tercia solucio e et
ista e vera q ex dicto vnius tes
tis defertur iuramentum qn testis
e ydoneus sz filius liberti no e
ydoneus testis qz pot reuocari i
seruitutem vt. l. fi. C. de lib et eo.
libe. io ex eius dicto no pot deferri
iuramentum ¶ So oppo. et vi
q dicto vnius testis stetur vt. l.
no omes § a barbaris de testa
mili. So. stat vt faciat iudicium
no ut faciat probacionem / ad idem
l. theopompus de dot. ple. Sz ad h
oppo. qro debuit hic puenire ad
q. ancille qz p se habuit vnum
testem / glo dat plures so. sz vltimas
colligo ex duabz ex parte et vltima
na h fuit reprobata. q. pp duo
primo qz fuit torta ancilla p dno
sco qz no pcedebat iudicium / et i d
qd dicat q vnus testis faciat iudicium
est vm in teste ydoneo. sz h no
erat ydoneus testis qz erat filius
liberti. et q vnus testis facit iu
dicium ad torturam hec glo i. l. ꝯs
quis C. ad l. iuli maiest. facit
q no. de iur. iur. l. in bone fidei
et ff. de iur. iur. l. admonendi
/ et hec e vera so. item sol glo
aliomo qz hic fuit pus hita qo
et postea fuit examinatus testis
et sic iudicium seq no pcedat. q
no / na iudicia sequencia no ꝯfirmat
qonem seu torturam pcedentem ¶ Vl
terius extra glo oppo q testis
qui no debuit examinari examinatus
natus faciat iudicium vt. l. i. § i
pubertate ad syll et dixi. ff. e. l.
ex libero. § i. ¶ Dico huius de
claracione debes scire q testis no
dz quis examinari pp reuerenciam
psonarum et tunc examinatus no
facit iudicium vt hic et i. l.
diuus ff. e. et. l. i. § diuus et §
idem seuerus. Quando testis no dz
examinari pp etatem et examinatus
no faciat iudicium ple. sz ꝯle ꝯ
le ut dicta l. i. § impubes ad syll

et no· i· l· talis i glo· i· ¶ ad fyll
idem puto de teste qui non dz exa
minari ppt sexum ut in muliere
eadem rone Quid si testis non
dz examinari ppt infamia et ex
aminatus facit iudicium quale qle
vt· l· qui uult ff· ti· i· Quid si no
dz examinari ppt inimicicias et
examinatus facit iudicium ul no
facit scdm qualitatez inimicicie
vt ꝯ· e· l· i· ff· preterea Quid quando
testis no dz examinari rone ordis
qz ante litez contes vel pte non
citata et tunc puto q no facit iu
dicium vt· l· signis apud ꝯ· de a
dulter· C· de testi· l· siqn i fi·
facit q dicam ff· e· l· vltia in fi·
¶ Octavo qro an i crimalibz
est locus delacoi iur iur· glo
hic dicit q no· Contrarium tz glo
in· l· iij· circa prin· ꝯ· de iur iur
et C· de iur iur· l· in bone
fidei· Video quidq dicant doctores
ego dicam qd puto veritatem de
ueritatis· quia agitur de crimine alie
nus siquidem e act pruata e lo
cus delacoi iuramti vt· l· iij·
in prin· ibi penali ꝛc· et· l· si duo
patroni ff· iul· e· ti· Si agetur
accoe ppulari· dic ut· l· eum qui ff·
i pplaribz de iur iur· Si vero agit
criminaliter tc aut loqtur de iu
ramento deferendo apte (aut de
iuramento deferendo a iudice· Pri
mo siquidez accatur de aliquo iu
dicio publico no e locus delacoi
iur iur· an lite contes· qz negocium
no e pprium adhuc accatoris vel·
si cui ff· de ꝟ· sig· sz post lit con
tes· qz no e locus delacoi iur
iur· ro e· quia siquid reus i lit
conf fuerat confessus no poterat si
bi deferri ad absoluc qz actor
eet in maifesta calup go ꝛc vt
l· eum qui ff· in popu de iur iur·
¶ Item si negauerat e uisile q
iterum negaret vt· l· si cui ff· hus
dem· ꝯ· de accusa· ideo defendo
sibi iuramentum videt calupniari
preterea in iudicio pco quis vide
noie pu et accusare et cam pb age
sz ille qui agit cam aliena no pt
deferre iusiur n ei spali sit ma
datum ut· l· iusiur q ex quecumque
ff· fi· et· l· tutor· ꝯ· de iur iur· pre
terea siquis posset deferre reo ius
iurandum iam tota materia turpil·
eet destructa qz darer licencia ac
cusatori deferendi iuramentum reo
et desistendi impune q tn no pot
sine abolicoe· et hoc e vnum q
no pot deferri reo absoluc ut di
xi sz an reus posset deferre ac
cusatori ad condempnacoem vt qz
dicit volo ee condepnatus si ac
tor iurauit· de hoc sunt opi· iter
qui· de Cu· ex vna pte qui di
cit q no pot fieri qz de como
accusatoris no dz probacio recipi
vt· l· de minore· ff· tormenta e ꝯ·
go no dz stari eius iuramento
¶ Contra i crimalibz debent ee
probacoes luce clariores vt· l· sa
apt· C· de probaci go ꝛc Sz iste
roes ꝯcludunt iuramento q defertur
pte inuita ideo dicit Jaco butri
dic q pot deferri accusatori iura
mentum ad condempnacoem rei i cri
minalibz q pz qz ille q defert
iuramentum videtur confiteri se· go ꝛc
si iurauit ut· l· qui iurasse ca
fi· ꝯ· de iur iuran· sz confessio
est probacio luce clarior go ꝛc
ita dicebat ipse q satis placet
Si uero loqmr in iudicijs pruatis

tunc aut quo puenitur ad iudicium pot
quis iuramentum deferre ut l· iij·
in prin ff· penali ꝛc et ar· l· iurige
ff· si paciscar· ꝯ· de pactis sz postq
deuentum est ad iudicium accatori
no pot desistere vt· l· et in pruatis
et· l· signis repe· ff· fi· C· ad tur
pilli· et tc tunc dicerez sicuti i
publicis Si uero qris de iurato
quod defertur a iudice in defectum
pbacois ꝛc reo ad absoluc bn
pot deferri vt· l· priori· C· de his
qui ad eccle confugi· et dicitur
iuramentum purgacoe Actori vero
ad condemp non pot deferri qz requi
ritur probacoes sue luce clariores
ut dicta· l· sciant et ita itelligit
hic glo posita

Q**Vestionis** ista· l·
legit in glo multis modis nam
primo ponitur casus q ex co
fessione fca i tormentis qs
non condempnatur et tunc expo
habende i· habite ista lectura ve
ra est in se vt· l· diu· ꝯ· e· sz tn
ista lectura violat lram Scdo ex
pone habende· i· habite sine iu
dicio et tunc dicit q ex confessione
facta in tormentis no pcedente iu
dicio quis no dapnatur et ista
est uera lectura et intelligo ista
lecturaz siue sit confessio hita a tes
te vt· ꝯ· l· pxi siue sit confessio
hita a reo pn ~~vt ꝯ l· pxi~~ eadē
roe Et intelligo eciam si in tali
confessione pseueret Terciomo le
gitur· l· ista vt dicatur sic· ille
qui non uult uenire ad subeunda
tormenta ppt hoc no pt dampnari
¶ Circa istam lecturaz qro aliquis
citatus compet et dat fideiuss
et negat maleficium appent po
stea contra eum indicia suffi
ciencia ad torturaz· iudex no
potest eum habere quid fa
ciet iudex glo dat hic remedium
s· q cogat eum pignoribz
captis et impleta indicta et
ita dicit glo Hoc est verum
de iure comuni scdm q absens
no pot dapnari etiaz vbi e
pena pecuniaria ii de malefico
constet vt· l· absentem ff· de
penis sz scdm statuta terrarum
scdm que absens contumax hr
pro confesso dico sic ante oprioz
si fuisset contumax et pateret
se poni in banno hretur pro
confesso ita qn citatus e q ve
niat ad subeunda tormenta et
contumax et patitur se poni
in banno dr pro confesso hit· hyp
probatur in· l· consentaneum C·
quo et qn iu et· l· properandum
ff· sin autē reus C· de iudicij
in qbz dicit q si actor contumacem
ante litez cot pcedit ad missionem
i possessionez ex pmo decreto et ita
pot procedi post litez cotes et
ita iam pluries practicaui
qd tene menti qz e multum
no· Alie lecture ponuntur in glo
que sunt clare no sit hic alia

Q**Vi sine** Pone ca
sum contra
aliquez proceditur p
inquisicoem utrum pos
sit torqueri videtur
q non nisi pcedentibz legi
timis indicijs hoc dicit et
sic hic loquitur qn pceditur
p inquisicoem dicit hic no ali
quibus suspicionibus ꝛc et sic
innuit q ex suspicoibz quis
dampnet· Contra ff· de· l· absente

Dicat glo. q ex suspicionibus quis tor
quetur ad eruendam veritatem
non tamen ex suspicione quis dap
natur ideo dico hic q sunt quidam
iudices stulti qui statim cum habent
iudicia contra reum cogunt eum
ad confitendum Certe hoc non
debet fieri quia condempnaret eum
ex indicijs et suspicionibus sed debet
adhibere tormenta cum mode
ramine et ex istis veritatem inve
stigare et ita iam feci plures
si habita torturam non videbatur
verum absoluebam eum et hoc fa
ciebam scribi in actis habita tor
tura cum moderamine non repperi eum
culpabilem et hoc ne tempore sindi
catus possit dici debuisti eum tor
quere sed quia de suspicione et indi
cio fit mencio Ideo circa indi
cia videamus aliqua // Et
ad evidenciam sciatis q quandoque
de maleficio fit inquisicio generalis
non contra personam certam quandoque specialis
contra certam personam pro cuius cuius ad
investigacionem aliquam procedatur debet
constare de maleficio vt l. si is q
ff. si cui tacitum. C. de furtis et io
lectores mittunt milites vel alios
officiales ad videndum mortuum
et videndum vulnera et hoc fa
ciunt scribi et super hoc possunt postea
inquirere Quero tamen q sic fama
est sufficiens vt possit inquiri
specialiter contra aliquem ut dixi in l.
ij. ff. si pro de adulter. ita fama
de maleficio est sufficiens vt pos
sit fieri inquisicio generalis de male
ficio Quid ergo si fama est q fuit
magnum furtum factum non potest con
stare iudici directo de maleficio
vnde sufficiat fama habita certitudine
de maleficio vel fama iudex potest
mittere pro vicino nam vicini
verisimiliter deberent scire pocius q alij
vt l. si ita in fi. C. de fundo instru
mento. et l. iij. circa prin. C. de testibus
et extra de presumpcio. c. quosdam
et c. quanto et siquidem a vicinis
repperitur aliquem de quo sit suspi
cio eum quod se diligenter advo
cet et eum interrogent de circumsta
ncijs multis vbi stetit illa nocte
cum quo comedit et cenavit Ista
est enim subtilis cognicio de qua
dicit l. de minore. ff. plurimum. C. e.
et tunc ex sermonibus et ex voce
ex trepidacione seu constancia potest
contra eum habere aliquam presumpcionem vel
non tamen q si repertus erit in me
dacio erit magna presumpcio contra eum
vt l. viij. ff. testis. C. e. et extra
de presumpcio. c. litteras et in hac inquisicione
generali potest testis torqueri sic in specia
li et vidistis in l. ij. ff. q. C. e.
et iste est modus investigandi
maleficia et veniamus ad iudicia
specialia contra aliquem Pone contra
aliquem procedi de aliquo crimine sed
iudicia q sunt sufficiencia ad tor
turam Hoc quidem dicunt et bene
q de hoc non potest dari certa doctrina
sed relinquitur arbitrio iudicis
vt l. iij. ff. eiusdem quoque C. de tes
tibus sed tibi dabo doctrinam quia
potero et pone in tunc. Accusatur
aliquis de furto contra eum possunt
esse iudicia q est homo male condicionis
et fuit alias consuetus facere
similia vt l. de minore. ff. plurimum
C. e. et l. non omnes ff. a barbaris
. j. de re militari q ipse erat vicinus
et habebat notam illam domum q
conversabatur in ea. et erat d. l. dominus
horreorum in prin. C. locati q ipse
post furtum factum affugit et
se abscondit vt l. l. cor et ibi
de fuga plene dixi ad syll. q post
quam furtum factum repertus est
expendere pecuniam cum ante esset
pauper homo vel repperitur vnde ha
beat ar. l. viij. C. de donacione inter vi.
et vxo. Item q illa res subtracta
cedebat ad comodum suum et non
alterius vbi gratia instrumentum quod ad eum
pertinebat non repperi vt l. j. ff. sed
siquis instrumenta C. de lati. lib. col.
Item q res furtiva est reperta penes
eum vt l. civilem et l. in civile
C. de furti Iste tamen presumpcio q
sunt contra reum potest elidi vbi
gratia instrumentum quod ad eum pertinebat non
repperi vt l. j. ff. sed siquis instrumenta. C. de
abolicionibus si res furtiva repperitur
penes me ostendo eum a quo habui
vt dictus l. et idem esset in alijs
iudicijs similibus Item si confessus
esset extra iudicium vt l. capite
quinto. C. de adulterijs Item si suffi
gatus cum rumore q hoc esset
propter furtum seu propter tale maleficium
vt l. itaque. C. ad l. acquili. et dixi
in l. de minore. ff. pe. C. e. Pos
simus eciam ponere casum in alio ma
leficio vt in homicidio repertus est
homo mortuus in aliquo loco de quo
aliquis inculpatur possunt contra
eum apparere iudicia q erat suus
inimicus vt C. e. l. j. ff. cum aliquis
Item q fuit visus facere paratam
ad hoc vt emere gladium et similia
Item fuit visus illo sero per aliqua
loca ibi vicina cum non consueuit
et sic de similibus q iudex arbitrio suo
sciat inquirere vt dicta l. iij. ff. eiusdem
quoque non insisto Sed quo, vtrum
requirantur plura iudicia an suf
ficiat vnum iudicium ad torturam
leges omnes videntur loqui in plu
vt l. j. circa prin. C. e. ibi alius ar.
et l. viij. ff. j. C. e. et hic et
l. milites C. e. Glo. videtur loqui in
singulari cum dicit sed precedente sus
picione et cetera vt l. siquis. C. ad l. iuli
maie. vbi glo. dicit iudicium dum
lex loquatur in plurali tamen hoc non
cogit vt debeamus intelligere de
pluribus iudicijs vt l. ij. ff. homines C.
in bo. aup. Tamen vtrum sufficia
at vnum iudicium vel plura vt
dixi hoc stat in arbitrio iudicis
vt l. iij. ff. eiusdem quoque principis
C. de testibus nam possunt esse quedam iu
dicia generalia et remota et ista
non sufficerent sine alijs. vt puta
est homo male condicionis iudicium
est quale quale vt l. de minore
ff. pe. C. e. Istud non puto sufficere
ad tormenta sine alijs indicijs
sed si esset vnicum illud iudicium circa
quod ut est homo male condi. et con
versabatur in domo illa certe in ta
dico generant suspicionem vt dicta l.
dominus horreorum C. locati sed si esset
vnicum iudicium non remotum sed propinquum
et tangens negocium de quo quer
ur vnus bonus testis de visu
vt dixi C. l. prima vel confessio
extra iudicium vel captus ibi et
dicitur q est propter hoc vt l. capite quinto
de adulterijs vel est res reperta apud
eum potest enim esse vnum iudicium
ita propinquum q erit sufficiens ad
torturam Et ita intelligo hanc glo.
dum dicit suspicio et glo. l. siquis
C. ad l. iuli. maies. Quero
qualiter debeat probari iudicium. Ro.

p duos testes. glo e in l. vltia. C. famil. hercis. Illud enim q dixi q in testis iudicium facit. verum e de vno teste qui testificatur de ipso inqlesicio sz si testificatur de quoda indicio dicens ipse fuit repertus cali natte in loco ubi vicino qn fuit furtum factum, istud indiciu dz probari p duos testes. nec sufficiat probari p vnum ut no. i l. vltima C. famil. hercis. ad hoc e. de testa. l. vbi numerus. Quo utrum de indicens debeat fieri copia pti reo sic, nam cum pro his debeat disputari, merito debeat fieri copia parti. ut l. vni. p totu. ut . s. cognituris, e. e. et q dixi i l. custodias. e. de publica iudici. Quo an indicia habita sup gnali inquisicione pniudicet reo ut possit torqueri qn fit inquisicio vel accusacio spalis, puto q non, q illi testes no fuerunt examinati ipso citato et ipso existe qtradicere g no pniudicet sibi ut C. de testib. l. signu g debeat iteru examinari post litez cotes, facit ad hoc q dixi vob in l. siquis de adulte et hoc sufficiat. bartholus.

De penis rubrica.

Querit glo. Quid e pena reo ut in dicta glo. bartholus.

Quoniens. Hec est vna l. notabilis i imponen dis penis tps delicti. non sine tps inspicitur. h dic. Supius dixi i genere, hic i spe. Oppo de l. statu liberi. e. ti. i. glo dicit. fallit in statu libero l. ij dic, qnqz i mutacondicio, et tpe delicti nulla spes subeerit i mutat tuc logtur hec l. qnz tpe delicti spes i mutacom stat subeerat et tuc debemus i spice statum mutatu, si hoc prodest reo ut dicta l. statu liber et j. e. l. moris. s. fi. secus si reo obest ar. l. i e pfac. j. e. et ideo puto q si ais eet clais pbr. lz no meraret adhuc officium. nec meraffet officiu et deliquerit q sibi prodeet officiu pbratus ad minuendu pena et ad eum iuuandum meretur vt p or, alias secus p. dcae l. facit ad hoc. l. statu liberi in pn. et qui i no. e. de statu libe. Quo oppo et illud qrunz multu e difficile. Oppo de l. pe. e. si ex nox ca agatur, dicit glo. hec l. corrigit illa q no placet qz euitanda e legiz correcio. Vel ali dicit q i l. cotraria ibi logtur in publicae iudicus. hic in priuatis istaq glo videtur cotra tex. l. contrarie i qui dic dicit i iniuria, q constat ee priuatu iudiciu, sz glo i telligit crimen i iuriae eo casu q e crime pcnz ut l. q senatus. e. de iniuri sz ut dixi vobis i cau l. q senatus no e crimen pcnz eo respu quo dicitur pci iudiciu in l. i. e. de publi. iudici, et ibi dixi pterea ista so. e fla, na ibi logtur de acc noxali, sz pro p s iudicio no da. act noxe ut l. quid sit fugitiuus s. nox. e. de edilia. edic. et l. hec ci. p. de iur. iob. sed no e uisimile q iurisconsultez hic loquatur de priuat delictis c scimus in in pu. iudi, quare dynus soluit aliomo et dicit q ibi inspicitur mutacio tpe q natiuz ad custodiam, qz aliter pius custoditur. alit lib ut l. ij. e. de custo reor. Illa so. dy e qtra tex. l. contrarie ibi enim dicit de vindicta no dicit de custodia. angui. de Cu. dat alia so, et dicit totuz cotrariu ad q. vidz q ibi loquatur de priuatis delictis hic loquatur de pub. racio qz delicta priuata no hnt pena limitatam sz i ponitur extra ut l. fi. de priuati delic. et l. vltia de furtis et l. vltia de iniuri. sz delicta p ca habent penas limitatas ideo in eis inspicitur tps delicti ita dicit guil. hanc so videbatur applaudere jaco butri, et etia dns cy. ista so videtur cotra l. iniuriaru estiacio. e. de iniuris. et cotra tex. tu in auctea ut iudices sine quo suffra. s. pe. pterea illud qd ipe dicit q in criminibus publicis est pena ordinaria no e verum ut p ut in l. lege s. hodie, ad l. iuli repetunda. et l. in amona. e. de extrror. io putarem sic dicendu q no distinguas crime pcnz a priuato, sz in omi crimie dicas, aut i ponitur pena ordinaria et limitata a lege et logtur hic. aut i ponitur arbitrio iudicis et tc iudex i arbitrando i ponit pena sm tpus sine. hic e cas. l. pe si ex nox ca agatur io e i promptu, na cu pena e certa statim cu deliquit fuit ad illa pena astrictus, sz qn i ponitur pena arbitrio iudicis no pot dici astrictus ad illam pena nisi cu iudex fuit arbitratus ut l. vltia. C. de qh emp. et istam puto veram. Iuxta pdcta qro de illa qone, cu aliquis pt delictum effectus e clericus ag. dz puniri vel a iudice sclari vel a iudice ecc, istam qone ponit dy. in l. item vulpianus. e. de excu tuto. gui. de suz ponit i l. i. si ex nox ca agatur. spec ponit ea i ti. de reo. dns jo an ponit ea in clei late de oblig ad racio c. i. et qr ista qo e multu vulgata no insisto in all, sz venio ad decisioz dy. ut distinguat et pdicti doctores videtur qcor, aut fecit se clicu i fraudez, et tuc ista allacio q e clicus sibi no prodest ut l. si maritus s. i. ibi sicut de tractat r. e. de adulteriis et l. hoc actare eca pri. e. de actac ibi si no detractado r. aut e certuz q fecit hoc sine fraude et prodest sibi ista excepcio ut l. hoc actare, s. bnficio e. de actac, aut e dubiuz, et tc siquidez erat qcitatus vel diffamatus de crime psumituz hoc facere i fraudez vel. l. fi. in pn. j. de bonis eoz q mor sibi qs, pro hoc vide l. si adulterium s. si eo tpe. e. de adulter. et qd ibi dixi alias secus ut ibi pz ista e determinacio dy Cod udic dy q si i fraudez hoc fecit no prodest hec allacio, sz qualr poterit iudex sclaris punire clericu dy dicit et jaco bu q degradandz ab epo suo ut l. qui cu vno s. reus. j. de re mili et i auctea clericus C. de epis et cle. ista determinacio dy totu logtur anteq processus sit inchoatus

gtra eu / ʒ si processus eet i choatus
contra eum / quid iuris. Vel quid si
eet lata sña et post sñiam efficitur
clericus. Vid' tex cum glo / q no
prosit ista allegacio vt. l. siquis
postea. ff. de iudicijs v'bigrã expōit
de clerico et l. cum quitaz de im̄
ff. iudi. qd' est verum / nisi ad illū
clericatum pueniret nō suo motu
ʒ forte tractus a supiore vt. l. q
autez in pri. ff. siquis caucio / et
l. iiij' pitos ff. de excusaci tuto.
et. l. tutor peti. e. ti. j. de exc' mi
l. pitor in pri. et dicta l. idem vu
lpianus de exc' tu. Dñs Jo. an i
dicto c. i. extra de obli ad raci
dicit q illud ē verum quatum
ad execu. facīēdam in reb'. ʒ q
ad execu. faciēdam in reb'. ʒ q
psona possit capi et detineri
in carceribus vel decapitari / h'
fieri nō pōt cū psona clerici exep
ta est a manu iudicis sclaris
et q dicit de clerico / dicit ipse de
monacho idem seu de alio q regu
larez professioz faceret / qui quā
tum ad mundū ē mortuus vt.
l. deo nobis. C. de epis et cle / ʒ
vt ego dixi vob' Concedo q lu
dex nō pōt facere nisi pūis degr
detur uc dictū ē qz epi ista de
gradacōm nō faciunt Ex isto in
conueniēcia sequitur aliud i conueniēs
q iudices sclares cōtra iusticiā
faciunt iusticiaz de cīs et eos pu
niunt / Ordinarij vero ñ faciēt p
fess existens in carceribz ita dicit
Jo. an. ibi. Item puto p' dicta
vera i illis qui efficiuntur cl'ici
ul faciunt professionē ita q efficiu
religiosi ʒ in istis qui mutat
habitum et efficiunt' bechenti seu
milites gaudētes porro q heāt
p'uilm q sint exempti a curia
sclari eis habitus mutacio sibi nō
prodest / qz illa regula nō facit
eū clicum nec facit eū r'ligiosū
ʒ dat sibi quedaz modū viuēdi
ʒ retinēt sua et detinet vxo
rez et filios et in illis ħ' e hic
locū l. que dicit q ħ' mutacōm
fori seu ħ' p'uilm supueniēs
absqz sui prouiciis quis nō excu
satur vt dicta. l. siquis post de
iudicijs ita fuit hic obsuatū de
facto / tn̄ dz exauctorari .i. puari
illis insignijs illius ordinis
vt dicta. l. qui cū vno. ff. de re j.
de re mili / et i° sufficiat salua sp
sentencia canonistarum /

Generalr
Videtis hic q qui non pōt soluere pecuniam puniatur in corpus / ʒ contra hoc oppo. hm hoc puniretur maiori pena / qz quelz pena corpalis ē maior q̄ lȳs pecuniaria pena vt. l. in seruor i si. j. e. ti.

Huius tocius dicebat martinus syl. q hec. l. et silēs q dicit q pe cuniaria pena quit' in corpalem sunt vere qn̄ iste qui comisit de lictum scienter comisit sciens se non posse soluere pecuniam vt h' dicit / textus ibi et gentes delu dunt hec sua oppo est cōtra casuz. l. qui cedes ff. de incen rui nau vbi cōtra eū qui nō delinquit dolo pena quertitur pecuniaria quitt' in corpalem et q hic dicit pena deludūnt / dicit glo / delud' dicunt eo ipso q non pōt soluere ad id q dicit q quelz pena corpalis est

grauior quam pecuniaria dico q in psonis vilibus hoc nō ctingit vt. l. h' ope i si. de ope. li. Item oppo de l. illicitas. ff. si. Sed ibi lo in multa. hic i pena

Rei capitalis
Dab lustis in. l. ij. de publi iudi. ff. constat q mō procedat hoc q p' ses pōt dampnare ad mortez et dap nare in metallum q plus ē / et nō pōt deptare in insulam q ē min' tangit glo in. l. illicitas. ff. qui vniuersās ff. de off. p'sidis / et dy pomt. l. c. au. lz de regu iur' li. vi dicam in. l. relegacōm j. de i terdicti et relega. Item nō huc tex / q iste qui est cōdempnatus ad mortem ab eo qui dāpnare nō potuit nō efficitur suus pene / et sic valz eius testimonium et quale eius vltima voluntas. hetus i. l. siquis exhedita. ff. iniusto / et ff. se de iniusto testa.

Pregnante
Ido q nō dz fieri execucio de muliere p'gnante nec dz torq'ri i sic partus prodest m'liri Contra de. l. qui mutto. ff. de sta ho. Sed prodest alijs p quādā ge ciaz non pri' Quo vtiuz differatur pena iudicis ul. xl. diebus inquibz mulier iacet re cens i partu vid' q sic vt. l. ij ff. si nō ħ' ff. siquis caucio / glo nō sol' dy soluit optime / et dicit q in hac. l. ponitur duo cas' q differtur execu / et i hoc p'm' q differtur extep / et i hoc nō deberet differri ista illos xl. dies / quia cessat racio q hic pōt dies / quia cessat racio q hic pōt ħ' p'ri illi9 casus ē de tortura et tūc dz differri / qz cū sit de bilis morte / et io inde exceder bilis morere / et io inde excede modū puniētur / debet g° differre donec sit fortis ad torturā / Sed quid si pariat / nec repitur qui puerū velit nutrire vo siquez nō repitur ħ' defectum pauꝫ / qz non est qui velit soluere mercē et nutrix non repitur gratis tūc dz solum nutrice de pub'. C. ne execucio differtur ar. l. i. C. qui pro pre lib' aca / et l. le. ff. ad syll' / ʒ si nō repitur nutrix aliqua ħ' defectum psone tūc dz sinari mater ad nutriendū donec nutrix repiatur / qz eadē ro ē i obseruande eaz qn̄ in ventre erat ar. l. ʒ si 16. ff. cū autem ff. de car / et ita tz Ol / et sic di cit fuisse obsuatuz padue /

Relegati
Ido tex ibi habita re l. ibi nemo pōt re. Oppo. et videtur q de beat duplicari tps vt j. e. l. aut dampna. ff. siquis. So. hic intellr' hm illam / qz hoc vim qn̄ duplicaco excederet decēnium. Voltis inducō hanc. l. ad quēm p̄b dicit theologi q si q̄s ē dāp natus ad mortem. et ipse aufugit q peccat. hic vid' tex / nā ille q aufugit penaz sibi i poitam puit' acriūs g° apparet q peccat Vl terius no. q equalis ē pena no accedentis ad cōfinia. q̄ est eius qui postq̄ iuit nō obediuit. Cira hoc quero. dico q tra a q qui ipse non stetit ad cōfinia / ipse dicit q nunq' rupit cōfinia ʒ obed iuit eum incūb' onus probandi. Vr' q illi relegato / nā cū arbitrio

fuit in ciuitate constitutum ibi sed fuisse
nisi probet se excusisse ut l. siue
possi. C. de probacio In contrarium pro
batur qui dicat eum non obseruasse
consilia arguit contra eum delicte
ut hic. Item dicit glo. quod ei incumbit p
bacio ut l. ei qui ff. de probac. et l. i
excep. § qui dolo ff. ti. breuiter dico
hic sicut dicimus de minore etate
aut enim quis dicat se obseruasse uel
rupisse consilia ad fundandum suam
intencionem uel excepcionem et ille debet
probare ut l. et si minorem C. de
in inte. re. mi. et quod non est l. si vo.
§ qui pro rei qualitate qui sat.
da. cog. et dicta l. ei qui ff. de probac.
Item dicit hic in fi. et nemo potest re
no. hic tex quod relegato seu mis
so in exilium non potest dare iudex
licenciam mouendi et quod reuertatur
sed solus princeps potest et non alius
et hoc quod dicit ex aliqua causa i rel
ligatis quod causa iusta est voluntas prin
cipis et idem intelligo in istis ci
uitatibus que ipse sunt principes sibi
ipsi quod possunt exuli dare licencia re
uertendi Idem puto de omnibus
ciuitatibus que habent licencia concedi
statuta in istis negocijs magnis
na ipsi possunt facere l. ut exules re
uertantur et habebunt licencia reuertendi
auctoritate principis qui sibi concessit
quod possunt facere l. et statum ar. ff.
quod vi aut clam. l. prohibere § p
lane Item dico quod quilibet iudex ex
causa iusta potest dare licencia ex
uli reuertendi reputa si est accu
satus de maleficio probo quod presencia
accusati requiritur ut plene hab
ui. in l. ij. qui reus ff. de pub
li. iudici. ¶ Vltio no. ex hac l.
hic dicit nemo commeatum remeatum
ue ¶ Quero quid est hoc dez
glo dicit commeatum id est eundum spa
ciatim per mundum et remeatum
id est redeundum ad domum Vel pos
sumus exponere aliter ut dicat
commeatum remeatum ne ut habeat
licenciam eundi et redeundi et si
hoc faceret ad quem an ille qui est
concessa licencia eundi videatur habere
licenciam redeundi quod tetigi vob
in l. i. in prin. ff. ad l. iuli maie
dicam ff. de sepul. viola. l. vltim.
et ibi remissi ibi

Absentem ¶ Hec est
bona l.
Primo ponit unum dictum
secundo ponit aliud dictum
quod videtur primo dicto
contrarium tercio contrariantem sol.
ij ibi sed nec de suspicionibus ibi per
quas no. tex. sanccimus enim est re.
et no. absentem in criminalibus non
dampnandum Contra C. de iudicijs
properandum § i. So. ibi i ciuilibus
in quibus absens dampnatur post lite
contestatam hic in criminalibus grauioribus
in quibus eciam absens post litem
contest. non dampnatur secundum veram opi
quam tu. i. recitabo post q. ¶ So op.
de l. seruum quoque § publice
de procur. So illa intelligitur
secundum istam Item contra C. e. l. ne
diu So ibi speciale alia specialia
dici in l. i. in prin. ff. de duo rei
¶ Item oppo. C. de adulter. l. quo
lus indubitanti secundum veram so
dic ibi accusator erat presens et conuin
cum crimen erat probatum sed accu
tor erat absens nam non perfer
sententia ibi in absentem sed presentibus
iam liquidato negocio ¶ Item op
ff. ti. i. l. fi. So ut ibi ¶ Vltimo
oppo. C. de requiren. rei. l. i. Responso

libellus bene potest dari contra absentem
non quod procedatur contra eum ad
condempnacionem ut hic ¶ Item oppo
C. de accusaci. l. absentem So. li
bellus non datur id est ut procedatur
sed ut requiratur sic et hoc mo
do intelligi dicta l. absentem
¶ Vltio ad fin hic habetur habet
quod nemo debet dampnari ex suspi
cionibus et presumpcionibus Contra C. de
adulteri. l. siquis adulteram et in
aucten. ut liceat matri et auie
§ his dicit glo. ibi est presumpcio
legis non hominis bona so. est
et est presumpcio iuris et de iure
¶ Vlterius habetis hic quod contra
contumacem proceditur more priua
torum iudiciorum Contra alias dat
dilacio in priuatis iudicijs aliter
in criminalibus ut l. inter accusatores ff. de
public. iudici. So. dic ut ibi quia
eodem modo fuit citacione et datur di
lacione ad remedium ut ibi dixi ad id
oppo. de l. vltima ff. de feriis Responso ibi
loquitur de dilac. que datur ad producendum
in quibus plures dantur in criminibus
quam in ciuilibus ¶ Item oppo de l.
i. § diuus ff. ad l. quieta l. i. C.
de confes. Ex quibus apparet quod aliter proceditur
in confessis in ciuilibus quam in criminalibus Responso
quod hic dicit more priuatorum iudi
ciorum intelligas non per omnia quia in
multis est differencia ut patet in predictis
et j. dicam ¶ Venio ad questionem
et quero duas questiones in glo et du
as extra glo prima est hic dicit quod
in capitalibus non potest dampnari absens
¶ Quero utrum hoc sit verum siue
sit absens ante litem contestatam siue
post dicunt quidam quod post litem contestatam
possit dampnari absens pro hoc C.
de adulter. l. adulterium et l. siquis
adulterium Item pro hoc quia dicit
hic in tex secundum more priuatorum iu
diciorum sed in priuatis iudicijs hoc
est ut l. properandum § i. C. de iu
dicijs quod re. ac. et hic in distincte
dicit absentem non dampnandum nec
ante litem contestatam nec post pro hoc tex
qui loquitur generaliter et pro l. i. C. de
requiren. reis nec obstat l. adu
lteram quia ibi non potest dici quod dampnetur
sed inter reos recipitur secundo non ob.
l. siquis adulterium quia ibi reus erat
presens contra quem sentencia proferebatur
licet accusator esset absens Item non
ob. hic tex qui dicit secundum morem
priuatorum iudiciorum quia est verum
in iudicijs non grauibus in quibus
est pena a relegacione infra et hoc
de iure ciuili de iure canonico non
dubito ne dicant aliter de iure
canonico eorum quod dic ut in specu de
accusac. § sequitur videre porro ¶ 2o
quero dicit hic in omnibus in quibus
est pena a relegac. infra absens po
test dampnari quero utrum sit verum
sit absens ante litem contestatam vel post
dicit glo. quod sic siue sit absens ante
litem contestatam siue post ita dicit glosa
hic glosa contrariam tenemus C. de ad
ulter. l. quociens li. xij Jaco. de
are. tenet contra glo per hunc tex quod dicit
more priuatorum iudiciorum hoc est ci
uilium iudiciorum sed in ciuilibus
non proceditur ad sentenciam lite non contestata
quod re. ut dicit ipse C. de accusaci.
l. absentem et ibi refert Cy. Ja. de
are. pe. et omnes moderni tenent
illam glo. et ego semper tenui in ca
uilibus contra contumacem sunt predicta

remedia p̄mi et fi decreta. In criminali
bꝫ grauibus prodita sunt remedia
amotionis bonor. In criminalibus
non grauibus hec remedia amota
tionis bonorum nō sunt prodita vt. l.
·i· ff· de requir' reis. Merito cum
alia remedia nō habemus pueniēs
ad sniam etiā lite nō cōtes nō ob-
stante hac. l. que dicit more pua
torum iudiciorum qꝫ intelligāt nō
p omnia ut ff· dixi. Tertio qro
extra glo fm hoc q absens cō
dempnatur vtrū sola condempnacō
sit plena probacio de delicto/ an
vero alia probacio requiratur. Ro q
dꝫ de crimine cōstare p probacōes
legitimas sicut in ciuili qn̄ contra ab
sentem procedi ad sniam diffi niā
vt in auten qui semel. C. quo ꝫ
qn̄ iu. ibi p cōquisita veritate ⁊c et
l. properandum §. i. C. de iudiciis
qn̄ vero fuga seu cōtumacia fa
cit quē habeni pro cōfess vel nō
dixi plene tibi i l. lege cor ff.
ad sylle. et hoc de iure cōi Sed
fm statuta ytalie ex placoria q̄
hr̄ pro cōfesso et hr̄ cōtumacia pro
pbacōe legitima vn̄ vbi sunt statuta
ipa suabis. Quarto qro circa
hoc hac qōm quā habui de facto
duo statuta sunt hic vnū q cōtumax
heatur pro cōfesso fm q testes
examinati cōtra magnates non
pnt redargui de flo Cōtingit q
testis examinatus est cō magnates
contra eū fuit processū de flo
et ipe fuit cōtumax et passus ē
se poni in banno. vnde habitus
fuit pro cōfesso vtrū possit cōdē p
nari vide q sic p̄mo qꝫ valꝫ p
cessus nā lꝫ agens cadit act' tn̄
processus valꝫ de se q pat qꝫ ex
eo pot sequi cōdēpnacio lꝫ i debi
te vt. C. de crim. stelli. l. i. ff.
manda. l. si fideiussr §. i coibus
tex ē ff. fam. herc. l. cū putarē
et extra de re iudi c. abbate sane
v. qm̄ et si peccatum ⁊c lꝫ sit p
sumpcio iur' et de iure q talis te
stis nō dixit flm̄ cōtra magnates
ex forma dicti statuti Tn̄ cōtra
hāc psumpcōm pot haberi pbacō
in cōtrarium p cōfessiōm vt i auc
de qualitat' dot' §. aliud et ibi
no. et p azo in suma de do. an
nupta/ et p Cy in auten sꝫ ia
C. e ti qꝫ iste paciendo se poni
in banno videtur cōfiteri gꝫ ⁊c
p̄terea qn̄ accusatus est extincta
pot pati quis se cōuenīri et de fo
se cōdempnari vt ff. ad exhiben. l.
siquis. §. quātū aut de rei ven.
l. si post acceptū. et q dixi vob
in l. titius de v. obli. ego hic pa
ciendo se poni in bāno poterit
cōdēpnari In contrarium iudex dꝫ
querere defensioꝫ rei vt. l. i. i fi ff.
ti i. et. l. nō defendatur. ꝫ. e. gꝫ
et hic debuit querere defensioꝫ ystꝫ
preterea videtur tex in auten q
semel ibi pquisita veritate vbi
videtur q ipe qn̄ procedit cō abse
tem ad diffinitiuā sniaꝫ iudex dꝫ
querere defensioꝫ absentis/ facit
ad hoc q no p Inno ex de accus.
c. veniens Quid dicem̄ adulte
qꝫ istaqo est multum nō. quꝫ li
quet iudici eum nō commisisse del
ictum. vel eum nō ee culpabileꝫ et
tunc iudex absentem nō potest cōdēpnare

Quid enī si iudicet hoiem viui
quem occidisse et absens dicitur
occidisse Certe non condempnab'.
eum ex nā cōfessionis/ nō soluꝫ
ex ficta ut ff. inde venientes i fi.
et. l. se qd. l. acquilia/ et hoc est
q dicit iudicem querere defensioꝫ
rei vt ff. ti. i. l. i. i fi. Amplius cōstat
iudici de maleficio p hanc fictaꝫ
cōfessioꝫ/ sꝫ cōstat iudici p reo q
poterat se tueri p psumpcōꝫ iur'
et de iure vt in q. cū puto q iu
dex possit eū cōdēpnare p fictā cō
fessioꝫ qꝫ ista ficta cōfessio tollit
psumpcōm iuris et de iure q idu
cebatur p statutū vt. l. ff. alia.
dꝫ gꝫ reus cōparere et maleficiū
negare et tn̄ non adiungetur cōtra
eū probacio Cōstat enī iudici ma
leficiū ee commissum/ sꝫ cōstat q
reus potat se tueri aliqua exceptione
implicita exceptōe tpris vel psc̄ipcōis
isto casu dico idem q iudex potest
cōtra eū procedere ad condēpnacōꝫ
ex hac ficta cōfessiōe nā except'
psc̄ipc' nō facit maleficiū nō ee
cōmissum et nō ee punibile qd' appꝫ
qꝫ puenetur ista excep. obmissa
vt. l. maritus. §. psc̄ipc' d' adult.
Item pot pati se conuenīri de fo
vt dictum ē sꝫ paciendo se poni
i bāno hoc pati gꝫ ⁊c. Concludo
gꝫ ex omnibus istis q cōtra absentē
q hr̄ p cōfesso nō pot procedi ad
cōdempnacōꝫ qn̄ iudici liquet ad
quod appꝫ illud nō ee malefm
secus si ei appꝫ aliq' p qd' ille
poterat se tueri/ maleficiū tn̄ e
vere cōmissū ut ex p̄dictis apparꝫ
Machinatorem
Dic de hoc vt dixi. ff. ad tur
pil. l. i. §. siquis autem
Refert de hoc. §. dic vt di
citum in l. respicia
endum §. delinquunt. ꝫ. e.
Siquis Ro. hoc pri.
Contra hoc
oppo q pena debeat dif
ferri vt l. is qui reus
ff. de publi. iudicia cum
sua glo. So. ibi differtur p ac
cusacōem ante sniam inchoatam,
non autem differtur p illud qd'
allegabat p sniam Item ad idem
oppo. C. de bon. damp. l. i. So. p
na differtur ad postulacōꝫ ipius
na differtur. Item ad idem oppo. ff. ti.
dāpnata Item ad idem oppo. ff. ti.
l. l. i. i fi. So pena differtur mo
tu iudicis ut ibi/ nō ad postulacō
ipius dampnati. vel aliter ibi
allegabat aliquid p qd' ostendebat
delictum non esse commissū. hic al
legabat q̄dam extrinseca. bonꝫ est
Si quis cor casus co
tra ystum/ tex habeas glo de vbo
ad verbum. ff. de of pre. l. senatus
vbi glo dicit q si officialis cōmittit
delictum p̄ses nō pot cognoscere
So. quꝫ officialis delinquet i of
ficio et tūc rector pot eū punire
cass ē hic/ et. l. ii. C. de ass/ facit
in auten de mandatis pn. §. fe
stinabis/ et de questore §. max.
Si vero deliquit extra officiū
in aliuꝫ tc nō posset iudex de hoc
cognoscere ut no. i dicta. l. senatus
qꝫ eēt suspectus iudex/ sꝫ si crime
eēt notoriū ita q rector nō tnēr
nisi punire tc posset/ et ita pot in
telligi hec. l./ q nō loquitur nisi de
puniendo/ nō dicit de producendo
aliquid/ facit ad hoc q no. i spec.
in ti. de cōpet' iudi. add' §. sequitur

v. item no. Queritur etiam quid si aliquis delinquat contra officiale et eius familiam nec potestas posset procedere. hanc q. disputauit Ja. de are(no) quam ponit Cy. de ubo ad ueritum. C. ne quis in sua cau. iud. sibi dicat. l. i. ponit determinacionem sua in hijs verbis videtur siquidem crimen est noto(rium) ipse pot. punire q. cessat tunc suspicionis sicut enim ab executore non appellatur. Eadem racione executor non postulatur ut suspectus ut. l. ultima. C. de sententiis. ita hic cum solum exequi habeat facere de notorio crimine. ar. ad hoc. l. ea quidem. C. de accusa. Cano. dixit plene mam de noto rio crimine. Si uero crimen non est notorium tunc siquidem delinquat contra ipsum officialem pro. non contra pu. sententiam et potest cognoscere procedere et punire ut hic et alias l. 6. all. all. Si uero delinquitur contra ipsum et tunc non pot. procedere ut. l. se natus de of. pre. et. l. l. corn. 6. de iniuriis. ista fuit declaracio Jnno. extra de penis c. ultimo de se. a co. c. ex parte et ibi plenius.

Aut dampna f. hostes ibi quamuis plures qui aliquis moriatur in commissis an iudex pu matur. die ut dixi in l. q. 6. ti. i. et. l. gracchus C. de adulterijs per Cy.

Quicquid ibi. ff. gubernat et ibi. ff. nec illud. Jo. q ille qui rupit confinia dz stare duplicato tempore et duplicatur illud q sup est. quod facit ad id quod dr. ista de extra c. i. spales ubi dicitur q ille qui recedit aut tempore duplicatur Et intelligo q dupli(cetur) indutie q sup erant pro hic citatur indutie q sup erant pro hic tex. Jdo no. q tempore quo stetit in car cere non duplicatur ex quo potest notari quod tempore quo quis stat in carcere non computatur in tempore exilij sed illud tempus computatur a tempore quo accessit ut. l. relegati. 6. e. no. tex ubi carceris enim ce sed cauo nes sunt contrarij.

Solet tenuis Nota ex hoc i fine glo q seruus efficitur plus sirius et sic exciditur plus exorcitari pot et infamatis i fa mari. silet glo habes i. l. 4. C. ut i. actum tem. cir. qo termi sic exhibimus pot iterum bannizari ut no i specu. de accusacione s. se quitur v. quid si aliquis vlao. vide glo q incipit etiam C. de sinag. passim ibi. s. si summus sacerdos et ubi fauor religionis hic ex delic to unde sic statuitur i odium diu pacientie vel tenetis clerc. sunt.

Ista fere hic dicit q se tenua tenuit nec inter liberaret sed remittitur a principe Cotra. 6. de mili. testa. l. siquis exheredatur s. siquis fu erit. so. ut ibi. Alterius oppo de l. q. i ff. 6. e. c. iii. So ibi loquitur in eo qui nullam habebit materiam cognoscendi de ca illa. Hic uero in eo qui habebat potestatem cognos cendi sed in impositione pene exces sit quia postea ipse mutare non potuit ut vides tex. sed hoc non pot efficere ic ex hoc vero non cauit hic q iudices in fine sui apponit quod unam clam huius tenoris has condempnaciones proximis sz formam statuti et caterius quate-

nus uitia in potestate forma statuti cas sauimus et anichillamus et ad formam statuti reducimus Certe non pot hoc facere post iam latam sententiam ut hic vides Cu. ergo processerit ubi con dempnamus in tanto illa claula nichil operatur preterea illa clausula est incerta et incertitudinem quo ad g. non valet ut. l. i. C. de sen. que sine cer. quan. et ita disputauit la. de bel. de cla hac dixi plene i. l. iudex 6. de re iudi. Ultimo vide glo que incipit usque ibi l. li bellorum so. hic agitur de priuileg. ibi de iure communi.

In seuiori No. q stati lata sententia quis incidit sententiam contra. 6. de iniusto te. l. siquis exheredatus s. ei. so. glo et bene. Alterius no ex hac. l. pro hijs qui condemp nantur in hac ciuitate ut habeat stare in exilio tanto tempore q si aliquis ua dat delinquens punietur ut exules casus est hic.

In personis no. tex ibi qua tenus. et sic nota q pena corporalis grauior quamuis pecuniaria. manifestum hijs. l. habetis plene i. l. quid q. s. pena grauior C. de hijs qui non i famie et per docto. i. l. si post vedicu et. l. seuerius. C. de hijs qui non i fa.

Furta Hic est bonus cas q licet haec furta ab ista persona tamen criminaliter non ueniunt puniende. Jdem dico i uxore subtrahente viro. licet enim posset agi ciuiliter ut. l. i. et. l. se. 6. rerum amo. tamen criminaliter non pot accusari si furtum est leue Dic at furtum leue vel magnum sm quantitatem et qualitatem rei subtracte ut no. i. de re iu. l. acta. Ultimo no. hic tex. que dicitur persone do mestice que repelluntur a testimonio s. que in domo morantur. ista non q. dicit hic de hoc quer sui i glo. q incipit no. ic et habetis aliam glo i insti. de testibus. s. i testibus et C. de testi. l. etiam et i specu. de teste. s. i. v. quid si testis dome sticus et per Jnno. extra de testi. c. hijs.

Delinquit Aduertas dicitur hic aut proposito quoniam delictum fit ex pro posito antecedenti et istud delictum committitur duobus modis. vno modo insultando est autem insultus in alium saltus ut probatur in. l. i. s. cum arietes si quadrupes pau. fe. dica. et l. is q agressore C. ad l. corneli. de sicca. Alio modo committitur ex proposito prodicione. Est autem prodere unum actibus ondere aliud in mente gerere ut no. 6. de pu(bli)ci. l. i. et. 6. ad. l. iuli. ma iesta. l. iiij. i prin. et ideo si veniens tecum tanquam socius itineris i ueniens inter nullam rixam te percussero non pos sit dici contra te fecisse insultum sed dicor hoc fecisse prodicionem quia aliud gerebam in animo q. id quod gerebam in actu pro hoc. C. de dela toribus. l. ff. li. x. vel si sedens tecum i mensa hoc faciebam. vel si cum ti bi. enim amicus salutem inter te et me i ueniens rixa tunc te percusso i re non percusso quia illud quod facio i actibus ondebam s. me velle tibi deseruire sequitur in textu aut ip etu dicitur contrahi maleficium impetu quando inter duos simul i sta tes oritur subito rixa seu per verba nouit vel contemptum nouit ciuit genter seu per ebrietate ut dicitur hic tex. ad hoc facit. l. iiii. 6. de

sicut et i. e. l.

sicca. et. ff. e. l. aut facta §. quatr. et tūc
in illo maleficio non pot dici factum
proditorie sz inprovisu et in rixa ¶ Sz
quero an maleficium factum ebrietate
veniat puniendum hic habes textu q
sic pro hoc ff. de re mili. l. omne delictum
§. qui se ¶ Venio ad tercium dicit i
textu aut casu istud q hic dicit casu
intellige glo cum tn ibi sit qz culpa
s. lata levis vel levissima alias si
nulla culpa eet non puniret. ut. l. ab
sentem in fi. ff. e. Tenet gl glo q ppt
culpam levem et levissimam veniet puniendus
civaliter de lata no e dubiu
ut. l. in. l. ff. ad l. cor de sicca. sz dni
Cy videtur tenere contrarium i. l. sigs
non dicam rape i fi. C de epi et cle ubi
dicit q pro levi et levissima culpa c
minaliter non agitur sed male dicit
et contra hic tex. pro hoc. l. qui edes
de incen. ru. nau. fra. ubi mcia puniret.
¶ Querit glo quid si aliquis deli
quit p ignoranciam iuris glo distig.
aut errauit i. l. civili aut nali
vel gen. qd prosequitur p dy. i. c. iur
ignorancia de re iur. ea q dixi q
pro culpa levi vel levissima quis
punitur intellige sm ea que dixi.
ff. de adulteri. l. si adult cu incestu
in pn. et. l. i. l. ff. ad. l. cor. de sicca.
qz est uerum i maleficiis q in certa p
sona isertur ut hic alias secus ut
dicta. l. si adultium cu incestu ¶ Ul
timo pone q uolebam percutere ferum
percussi seruu vtrum puniar hic vr tex q
non qz si uolebam percutere feram et
percussi hoiem no teneor certe vir
est in contrarium ut. l. cu qui §. pe. et ff.
de iniur. et. l. sciencia §. fi. ff. ad
l. aquili. no ob. hec. l. qz hic dat opa
rei licite sz in qone nra dabat opam
rei illicite

Quod ad statum

¶ Hic est bonus textus ¶ O
pro q talis snia no valeat
legem continet expressum iuris
errorem quia condempnat aliter
q debeat dicit glo certe no continet
qz pena pot augeri vel minui ar
bitrio iudicis ex gne pene qr no
ex causa sit ista mutacio status
¶ Oppo de. l. ictus fustiu ff. de his
qui no infa. ubi dz inspicia ca. So.
qn insligitur pena mortis nunq inspicitur
ca sz solu pena ca e hic sz
qn alia pena infertur tc inspicit
pena et ca.

Hodie

¶ Oppo q iudex no
possit mutare pe
nam ut. l. i. §. l. ff. ad
turpilli. So. quedam sunt
crimina ordinaria q hnt
penam ordinatam tc iudex pot au
gere vel minuere ea cognita uc
l. quid ergo §. pena grauior de
his qui no infa. sz si no hnt penam
limitatam tc iudex ipomit penam
suo arbitrio ut videbitur ff. e. l. sa
nctio legum. et ff. de crimi stelli.
l. ii. et. l. lege §. hodie ff. ad. l.
iuli repetu ¶ Querit glo qn
pena est extraordinaria qn dz pena
augeri vel minui dic glo i specie
eis q fieri consueuit ita dicit glo
hic et. l. quid ergo §. pena grauior
ff. de his qui no infamia.

Quedam

no q plus
puniuntur in
dignitate positus q vil
¶ Oppo glo ff. de incendi
ruy. nau. l. pedius §. i. et l. ii.
§. pe. de sicca. cum sy. So. dy aut
delictum cedit in derogacionem officii
vel dignitatis et tuc plus puniu
erius in dignitate q alius ut
hic si vero non cedit i derogacoem

officii seu dignitatis tuc aut tractatur
de iponenda pena corporali et puniuntur
minor magis q maior ut. l. pe
diuus cu suis concordantiis. Si vero
pecuniariter tc magis maior q
minor punitur ut. l. appellandum
§. sin aut vero C de iudiciis et
probatur. C. de conduc. et procura
do. auguste. l. i. li. xi. ita dige
bat dy et d. ol. alias aut gnaliter
loquendo qn paupertas ul dicie
noceant uel prosint dic p Cy.
C. de epis. et cle. l. siquis ad de
clinandis

Omnis

iste. l. que dicit
q de minoribus
illle pene no iponantur
non seruantur hodie
ff statu tercium q gnaliter
loquitur

Aut facta

ista. l. ponit
vna miram
pulcherrimam ex isto pn
po no q quedam st ma
leficia quedam maledicta
quedam malescripta quedam ma
le consulta. Contra qz omnia cri
mina dnr maleficia ut. l. ex ma
leficiis i pn. ff. de acti. et obli i
sti. de ob que ex delic i pn ¶ P
ro huius declaracione sciendum quid i
portat delictum quid crimen qd
dic ut no. C. si aduersus delictum
l. i. circa maleficium dico q quando
sumitur large et tuc omne male
ficium comprehendit siue fiat re
siue vbo ut in contrarius Quando
sumitur stricte et tuc sumitur pro eo
q committitur facto qz maleficium dicitur
q malefactum et io no comple
ctitur malefactum vel malescriptum ut
dicit maledictum vel malescriptum ut
hic et p hoc dico q si statuto ca
uetur q i maleficiis commissis de noc
te pene duplicetur q hoc no habe
te. pene duplicetur q hoc no hale
bat locum i vbis iniuriosis et si
milibus qz i tali statuto odioso
vba accipe debemus stricte et benig
nior sit interpretacio ut. l. interpretac
et. l. si prses. ff. e. cum in maled.
cu sit odiosum vbum precise acci
pitur stricte et plene dixi de le
. i. l. talis scriptura Quid de illo
qui malum consilium dedit de no
cte ipso no duplicabitur pena io qz
de nocte puniri sz io qz dz puniri ea
pena qua principalis delinquens
qd dic ut dixis ff. de furt. l. is
qui opem dic hic ca 2c de hac cor
rectione vtrum qs habeat potestatem
corrigendi dic ut C de emendac
corrigendi dic ut C de emendac
suorum et de emendac ppinquor
¶ Quero cu tu et ego eramus i
imici fecimus pacem demum ego p
cussi te querit an videatur pax
rupta binitez dico q asiuanda e
ca na sicut dicimus in illa trnsact
ca p quam receditur a litibus ut. l.
si hactenus. C. de transaccio z iur
iur q e finis litium ut. l. i. ff.
de re. iudi. videtur quis venire
contra sniam et trnsact qn agit ex
ca ante decisa et determinata ut. l.
cu qz ff. de re iu. et. l. si decta C.
de transactc sz si ageretur ex noua
causa qz no dicetur venire ct
transact ul sniam ut dic. l. i.
ita in proposito si ego percussi te ex
ca antecedenti p qua fueram tibi i
imicus de qua fuit facta pax
tuc rupi pacem sz si ego te percuterem
ex ca superueniente de nouo qz de nouo

inter te et me venit rixa ex ioco uel
ex ebrietate tunc non rupo pacem
sed de nouo facio et ex noua causa
non autem retractio petere camsam
rumpendo pacem ut hic / facit q hic
dicit in maleficiis est considerandum

Persona circa personam habuisse
plene tractatum .C. e. l. i. i. prin. circa
personam cum inferentis puto item
ut debeamus inspicere que delicti
commissi vel iniuriarum. de iniur.

Locus dicit statutum.
q si maleficium
fiat in ecclesia uel in domibus ecclesie
pene duplicentur alio statuto ca
uetur q siquis comisit sacrilegium
puniatur in mille comisit sacri
legium aliquid sacrum de eccl. sub
trahendo duplicabitur ne pena ecce
dico q non / na cum sacrilegium non
posset alibi comitti quam in eccl. ut
hic et .C. ad .l. iuli. peculi. l. diui.
non pot fieri duplicatio q duplicari
diceretur / id quod alias erat simpla
ndinm ut .l. si enim excepta. §. simp
licandum .ff. q metus ca. et .l. hoc
edictum i § .C. de publica. sed si
plum non reperitur al q alibi q in
eccl. non potest comitti ergo non pot
duplicari ¶ Preterea consideratio
istius loci est habita in eo statuto
q punit sacrilegium q alibi q in
loco sacro non pot comitti sed ex ri
gore alterius statuti eu duplicaret
penam ergo bis haberetur consideratio istius
loci et sic bis puniretur contra .l. se
natus .ff. de accusatio et .l. i. et .l.
si. .ff. nam caupo sta / et idem dico
dicat statutum incep in maleficiis
in palacio comissis pene duplicentur
alio statuto imponitur pena certa pro fla
gitacione duplicabitur ne pena / puto
q non q flagitacio non pot duci
alibi q in palacio igitur et per rones
predictas / na illa verba dicunt
q in maleficiis duplicentur pe
ne debent intelligi de penis ma
leficiorum que indifferenter comittuntur
in quolibet loco non de illis maleficiis
q comittuntur in palacio tantum q non
alibi / sed quid de eo qui facit falsum
testimonium in palacio an pena dup
licabitur ut q sic q falsum testimonium
pot fieri etiam extra palacium / certa
tamen arbitrio contrarium puto. Nam
lex debet referri ad ea que frequencius
accidunt ut .l. nam ad ea .ff. de
legibus cum ergo frequenter accidat q is
tud fiat in palacio .l. q imponit certam
penam contra ferentes falsa testimonia ha
buit consideracionem loci in quo frequenter
fit / et ideo .l. generaliter loquens de dupli
candis penis in palacio non pot
referri ad istas penas in quibus illius
loci consideratio non est habita

Tempus In hoc § tempus
consideratur
duobus modis / uno modo quantitatis
alio modo qualitatis / quantitatis in pro
exemplo in quo discernit ema
sorem a fugitiuo / nam emansor est
qui uagatur modico tempore fugitiuus
est qui prolixo tempore ut .l. iii. §.
emansor .ff. de re mili. In ii exemplo
consideratur temporis qualitas vz
an sit dies uel nox circa primum
formo tibi questionem. Scolares debent hic
tractari ut ciues. modo quidam
fuit hic scolaris stetit certo tempore
quo non est reuersurus ad stu
dium / queritur an desinat esse scolaris

ita q possit ut forensis offendi ut
q sic / nam eo ipso q perdit consuetudinem
reuertendi / ut perdit beneficium sco
laris ut .l. naturalem. §. pauonem
et §. sequenti .ff. de acqui. re. do. / et
insti. de re. di. §. pauonum et §. se.
bium / quia scolaris recedit / et
aliud exercicium assumit q incipit ire
ut assessor et incipit esse aduocatus
et tunc desinit esse scolaris ut .l. leg.
filius. §. si ex officio .ff. de le. iii.
sed quando illud non apparet dico q
ex quantitate temporis apparebit utrum
desinit esse scolaris uel non. Quantitas
autem temporis videtur q relinquatur
arbitrio iudicis ut dicta .l. iii.
§. emansor .ff. de re mili. Tamen dico
vobis q ferme hic limitatur q
per quinquennium non reuertendo quis
desinit esse in matricula ut C. de
primicerio .l. ii. circa medium / et
de decano et pre. te. l. iii. li. xii. ver.
imo ad finem. §. ad qualitatem temporis

Queritur utrum sero vel mane
dicatur dies vel nox. Ista questio fuit
multum antiqua / et dicunt isti antiqui
q in dubio assignatur media via
ut intelligatur in dubio q sit
dies unde .l. dicit q quando sol est
super terram dies est / et quando non est tunc
est nox ut .l. hec verba .ff. de v. sig.
modo sero pot esse quando sol est adhuc
super terram / sed est in actu recedendi
de prox. et tunc est dies. quando sol est
super terram quando recessit et non est
super terram. Tamen quia de propinquo
recessit adhuc remanet aliquod
lumen propter claritatem celi / tunc nox
est q sol non est super terram / et eodem
modo dico de mane. Mane pot
intelligi quando sol non est super terram
sed de prox. uenit q celum iam alb
escit tunc nox est ut .l. tacitus. §. l.
.ff. de libe. et posthu. sed si sol tunc de
prox. incipit esse super terram tunc
dies est / ideo consulo q tu qui eris
assessor facias q declaretur in
actis / vel q testes declarent ut
dicunt de sero post occasum vel an
occasum solis et idem de mane an
ortum solis vel post ortum solis fa
ciat ad hoc .l. i. C. de custo. reo.
sed si nichil esset declaratum tunc in du
bio intelligeretur in benigniorem partem
ut .l. si preses et .l. interpretacione.

Qualitas No. / in § e ti.
q puniatur g
nius q fit manifeste q quod fit se
crete contra C. de fu. tit. l. nemo
clericus / dic ut ibi per C. y. Item
dicatur hic in tex aggressaturus
quid est dictum. hic glo. exponit hoc
modo uno modo sed fateor q pot
accipi illomodo ut dicat glo. sed hic
accipi aliter aggressaturus quasi
aggressurus / nam aliter fit rixa si
ue aggressura aliter cum aggressura
ut dixi .ff. e. l. respiciendum §. de
linquunt de istis qualitatibus an sit
iniuria atrox uel non. dicit .ff. de
iniur. l. item apud. §. atrocem

Quantitas No. q quan
titas discer
nit ambiguum a furto et sic in m
ultis locis statuti imponunt ei pe
nam furti ideo tunc iudex debet exprime
quantitatem furti in processu alias
non posset punire nisi minori pena
ut .l. si preses et .l. respiciendum .ff. e.

Eventus Tex. ibi sed a
bandi puniat

vt a sapiencia sm glosam. hec hic ut
puniri factum a domesticissimo Contra
.ß. ad .l. pomp. de parri .l. .ff. i .k. et .l. i
fans .ß. de sica. So intellige hic de
mente h' e temerarium et subitum
hoiem no tamen brutem alienacoem
mentis. Itē oppo. de eo q' ipem
tex dicat q' euentus no d3 cosiderari
ut .l. i. §. i .ß. de sica. So. sm ubal.
.l. no cosideratur euentus i .l. cor. de
sica. q3 sufficit quis deduct ad a
ctum tamen iudex ex equitate sua
p. §. pena grauior poterit pena au
gere uel minuere considerato euentu
ita intelligit Jaco. de arenis hic
tex. Item oppo dicit hic q' fortuitus
casus puniatur Contra fortuitus ca9
est cui resisti no pot vt .l. contractus
.j. de regu. iuris. g°. vr q' quis ex
eo non debeat puniri q3 si hoc est pu
niretur sine culpa contra .l. aliud
e fraus .j. de re iudi. So Intellige
hic casum pcedente aliqua culpa
ut .l. respiciendum. §. delinquit ubi
dixi nobis .ß. e.

Nonnunquam de hoc
pcenis
in. §. pena grauior r 2o q' ibi multi
tudinem delinquencium pena incer
batur quia3 totum e econtra q' ibi
multitudinem delinquentium pena min
uitur Quid enim si omnes vnius ciui
tatis vel maior ps homin delinquid
minuetur ne pena dicat glo detra
hendum est seueritati ubi stringes multo3
homin iacet vt .l. qui cedere de sica.
Ista glo videtur contradicere tex q3
in textu multitudo e ca augendi
pena sz in glo e ca minuendi Ro
quia3 delictum comissum e a multis
et hoc constat et tunc ibi multitudine
pena minuitur vt in glo quia3 de
licta no sut comissa Sz e du
biu ne comittantur ibi psonas multas
aptas ad hoc tunc exacerbatur pena
ita loquitur tex iste tex p glo i du
citur ad qonem de vniuersitate delinquente
vt iniciis puniatur ista q. e multum
subtilis iudicio meo nam po est
videndu an vniuersitas possit delin
quere sco e videndu an possit puniri
et q' possit delinquere vr tex i .l. me
tum. §. animaduertendum et ibi glo.
.ß. q' metus ca et no i .l. sicut. §. i.
.ß. q' cuiusq3 vniuersi et .l. de regu iuris
.l. aliud. §. refertur et ibi glo In
contrarium videtur tex i .l. sz si ex do
lo. §. i. .ß. de dolo Preterea vniuer
sitas e nomen iuris et no h3 animam
nec intellectum. g°. no pot delinquere
vt .l. i. §. i. .ß. si quadrupes pau fe. di
et .l. infans .ß. de sica et hoc vidr
tenere Inno. extra de sen exco. c.
grauem Alij dicut q' vniuersitas
pot delinquere obmittendo vt .l. iube9
nullam naue .C. de sacro. s. eccle. no
tamen comittendo p. ides pdictas cor
opiom refert Cy in .l. siquis i ta
tam .C. vnde vi i vltia qone ca p
sona Hoc no plz q3 videt vniuersitas
delinquere comittendo vt in auct. item
nulla coitas .C. de epi 7 cle. et x col.
de pace tenenda §. i. et de stat contra
libertatem ecce. §. item nulla coitas Cz
dicemus breuiter ad intellectum hui9
q. debem9 videre Primo an sit
aliud vniuersitas q' homines vniuersitatis
quidam dicut q' non vt in dicta .l.
sicut §. ic. q' cuiusq3 vniuersi et .l. i.

i ſi .ß. de collegiis illicitis. et hoc tenet
omis phi qui tenent q' totum non
differt realiter a suis ptibus Ve
ritas e q' siquidem loquitur rea
liter uere et ppe ipi dicut verum
na nichil aliud est vniuersitas
scolarium q' scolares sz sm fictoz
iuris ipi non dicut verum nam
vniuersitas represetat vna psonam
q e aliud a scolaribus uel hoibus
vniuersitatis vt .l. mortuo .ß. de fide
iussori qd appz q3 recedentibus oibz
istis scolaribus et aliis redeuntibus
eadem tamen e vniuersitas It mor
tuis omnibus de ppl'o et surrogatis
aliis idem e ppl'us vt .l. pponebat
.ß. de iudiciis et sic aliud e vniuer
sitas q' psone q facut vniuersitatem
sm iuris fictoem q3 e quedam psona
repntata vt dicta .l. mortuo. h°.
ecia3 pmisso siquereris an vniuersi
tas possit delinquere q3 ppe no e p
sona vt dictum e tn qd e ficti
poito p ro vero sicut ponim9 nos
iuriste Si igitur an vniuersitas
delinquat. dico sic petm obmissio
nis pot committere vniuersitas na
si vniuersitas ipsa tenetur aliqd
facere q' si obmittitur ipsa vniuer
sitas obmittit .lz hic cotingeret
negligencia regentium ciuitatem tn ipsa
dica negligere vt .l. iube9 nulla
nauem .C. de sacro sa. ec. quicta.
.l. si procur. §. tutores i ſi .§. ff.
mandati In delicto uero commisso
seu qd comitti facado debes aduer
tere Na quedam sut q pnt tantu fieri
p ipsa3 vniuersitatem vt facere sta
tuta dare iur. d. i pone collectas i si
milia isto casu vniuersitas pot deli
quere vt dca auct itez nulla coitas
et de sacro sanc ec. auctea cassa
et de statu contra libertatem eccl
i pn et §. item nulla coitas nec
enim pot dici q' aliquis priuatus
hoc faciat sz hoc facit ipsa vniuersitas
in qua e istud ius vt .l. omis ppli
de iusticia et iure et .l. vltia. .C. de
iur. o. iudi. Quedam sut q no respi
ciut ista iura residencia apud v
niuersitatem ut comittere homicidiu
facere uiolenciam et silia ptr vniuersitas
hoc no pot facere ppe qm ista re
quirit psona vera vt dicta .l. sz et
si ex dolo. §. i. .ß. de dolo sz dica co
mitti imppe p alios regentes ci
uitatem seu alios quibus ciuitas
commisit ex vigore statuti vt .l.
.l. i ſi. et .l. se .ß. de acqui pos. et de
lib. vniu. .l. i. et ita intelligo .l.
metum. §. animaduertendum cu sua
glo. ff. de regu. iu. Hoc pmisso
qro An vniuersitas possit puniri
doc. dicut q' sic sz altercabr pena
p hac glo ita dicit Cy. i pall .l.
siquis in tantam sz Inno tenet
q' vniuersitas no pot puniri criminali
sz pot conueniri ciuili ita dicit i
.c. dilectus ij. de sy. et dicto .c. grauem
de sen. exco. Michi videt q' dicit
contra casum .x. collac. de pa. iur-
.fir. §. i. vbi dicitur q' si ciuitas
vel castrum delinquit rumpendo
pacem puniatur Quid g°. dicem9
Aduerte rones que mouebant
Inno. erat ille si vniuersitas pu
niretur criminali g°. punirentur pu
et infantes qui no consenserut
q' eet iniquu Preterea cu mor
tuis oibus hoibus et aliis surrogatis

eadem sit vniusitas, g° illi qui postea
nascerentur punirentur, qd eet absurd'
Michi videtur sic dicendum q
pro delictis non est dubiu qz pot
vniuersitas conueniri ciuili' i eo
q ad eam puenit. l. metum. §. aia
duertendum. ff. q metus ca. et. l. sz
et si ex dolo. §. i. ff. de dolo, et de
eo vero q no puenit an possit con
ueniri ciuiliter vel criminaliter pu
to idem iur' ee, in quo sic dico, q cu
sint delicta pp que filius punitur pp
patrem ut crimen. l. iulie maiest
et crimen heresis vt C. ad. l. iul. mai.
l. quisquis, et extra de hereticis
c. statutu li. vi. et de penis c. fe
lias. li. vi. tunc isto casu pot vniusi
tas criminal' conueniri vt. ff. qui. mo
usufr. amit. l. si usufr. Et ego
vidi sniaz diffinitiuaz i'patoris heyn
rici qua dedit contra ciuitatez
brissie q fuit sibi rebellis i qua
dicebat illaz ciuitatez sbiacedaz
aratro quia penam ex misericordia
relaxabat q snia diffinitiua e. l. xx
l. ij. de le, et in istis cessant pres
Jn. vbi punit paruuli puniri pp ma
iores et descendentes pp ciuitates su
as Jta fecit papa bonifacius qz pp
delictu templarioru quoruda totu
collegiu templarioru fuit destructu
qui erant heretici Cu ergo sint delca
i quibus no punitur filius pp patrem
et hec in casibus in quibus dixit vni
usitatez deliquere vniusitas ipa puni
tur i modo puniendi e differentia. qz si qdz
pena cadit tca i vniusitate q non
in singulos de vniusitate vt si dz
publicari aliqua res vniusitatis
ipa vniusitas punietur vt. l. iubemus
nullaz nauez. C. de sacro. s. ec, sz si
eet talis pena q eque cadit i vni
usitatez et singlos, et tc e pena per
uaria, et tunc siquidez e collegiu
puu vt collegiu porcu qui. x. st mo
et sitiuz no punientur omis de col
legio, sz illi tantuz qui commiserunt
casus e in. l. i. circa pn. ff. de ma
gis, quem. ex eo q dicat q patres
fuerunt zc, sed si eet collegiuz
magnu et diffusu vt populus
seu aliqua ciuitas tc qz discernere
committentes a no committentibus eet dif
ficile tota ciuitas et tota vniusi
tas punitur vt dca auctca ite ii
illa ciuitas de pace iur' sir. §. i.
Si vero e delictum qd no cadit
in vniusitatez pp e vt homicidiu ra
pine et s, et tunc dico vniusitatez
puniri more priuatoru si pena pot
in vniusitatez cadere vt dicta. l. me
tuz. §. aiaduertendu sz si no possz
cadere tal' pena vt pena de capi
tas, na vniusitas no pot de capi
tari, qz no hz caput veru sz fic
tum, tc illa pena alterabitur in
aliaz ar. hui' glo. et. l. quid ergo. §. p
pena grauior, et. l. hos accusare §.
oib in fi. ff. de accusati. Dices
tu quare no amputatur illud
caput fictu, h e quare no disso
luitur collegiu seu vniusitas illa
Bo o qz sequitur illud i conueniens
q dicebat immo qz punirentur no
culpabiles Dices tu, certe et i
pena pecuniaria illud i conueniens cotin
git qz collecta i ponetur hiis qui
non deliquerunt certe i ueritate ego
concederem istud q licet superior tota

vniusitatem q depnet ut dixi tamen
illi qui non deliquerunt no dz contribue
collecte de iure ar. dicte. l. i. circa pn.
ff. de magi, conuem. Et ego vidi in
quadam snia diffinitiua imperatoris
henrici gebelini qui eleuauit
guelfos. i. in totum destruxit
Vlterius quo Omnes hoies
de illa vniusitate iuerunt ad occide
dum quendam an dicatur vniusitas
occidisse. glo in. l. sicut. §. i. ff. q
cui, qz vniusitatis mouet hanc
q nec determinat Sed veritas e i ta
q tunc videtur facere vniusitas qn
deliberato in consilio et ex proposito
h' facit, alias no dicatur facere
vniusitas, Sz dicitur facere singli
cas e iudicio meo i. l. semp. §. ij.
q vi aut clam, et hoc videtur tenere
glo in. l. aliud §. refertur de regu. iur.
primo g° casu no posset fieri inquisicio
contra vniuersitatez, sz contra illos
singulares hoies qui hoc fecerunt
plus dico q si leuato vexillo et
pulsata campana venirent ad hoc
faciendum q no dicatur delinquere
vniusitas si deliberacio no precessit
vt dictis. l, et isto casu illi qui leua
uerunt vexillum et pulsauerunt ca
pana magis dicuntur i ceteris
psonaz quaz vniusitas h e dicatur
facere de istis loquitur. C. de sedi
cios p totum ti. et isto mo q precer
dat deliberacio intelligo glo i. l.
metum §. aiaduertendum q metus
ca Dicto tamen q possit sequi
ratihabicio vt sufficeret ad puien
dam vniusitatez vt si p vim expellz
me de castro et vniuersitas i ducat
illud sibi retinet vt dicta. l. sz et
si ex dolo §. i. et. l. i. §. deiecisse
de vi. et vi ar, qd etiaz tenet Jnno
in dicto c. grauez Quero an
ex delicto officialis teneatur vniu
sitas. videtur q non, qz vniusitas
non vidz mandasse officiali q de
linquat vt. l. si procur de condic i debi
non obstante. l. iubem' nulla naue
qz ibi officialis negligit no fa
ciendo aliquid, ideo vidz q ex facto
officialis no teneatur nisi ratihibicione
secuta vel mandato precedente, de hoc
th Cy distinguit in §. pallat. l. iu
bemus Quero si e puniat vniu
sitas an possit puniri aliqui hoies si
gulares, videtur q no, qz sic bis hoc
de delicto eiusdem hoie bis conueniretur,
dico sic, quedaz sunt delicta q dicuntur
fieri p vniusitate vt dixi, et tc illa
vniuersitas sola pot puniri tamq fa
ciens alij singularis psone poterunt
puniri tamq instigatores et fieri fa
cientes vt. l. i. §. incidit. ff. ad tur
pilli. et. l. hec verba de adulte ca
sy sz in delictis q no fiunt pp e p
vniusitatez erit totu econtra, qz fa
cientes punientur de delicto vniu
sitis punietur tamq fieri faciens vl'
tamq ratu habens suo noie vt ex
predictis habes practicam Vl
timo quo condempnata vniusitate an
liceat i ponere collecta p solidu et li
bra vel p capita dixi in. l. iiij. §.
sinactore. ff. de re iudi.

Quidam sit seruus

Quo videtur q dampnatus
in metallum possit redimi
qui ut. l. si in metalluz
ff. de his qui no pro scripto et
l. legatum de capi dimi. So qz
dz fallit in causa alimentoz vt ibi

et hoc facit ad quod dixi in ff. de minores vel alii qui non possunt habere propriu3 an saltim possint petere ex ca. alimentorum quod dixi plene in l. seruos ff. de ali alime et ci lega. ¶ 2o opp et videtur hic quod deportati retinent ea que sunt iur' gencium s3 no ea q sunt iuris ciuilis. sum hoc tamen ex contractu iur' gencium oritur actio q est iuris ciuilis et obligacio ciuilis q est de iure ciuili vt insti. de oblig. in prin. g. isti nunquam potuerunt aliquid petere Ro in istis in quibus obligacio seruatur de iure gencium concedit eis habere accionem ut l. si viam ff. de hys cius man. et de re iud. l. si victum cum sua glo. ideo illud quod glo. dicit quod possunt emere et vendere no e sine effectu quia habebunt accionem licet sit iur' ciuilis. Item oppo quod nemo fiat seruus ex supplicio vt in auc. s3 hodie C. de dona inter viru et ux. dixi plene i. l. si victum Ro quod ista l. licet in hoc hodie corrigatur quod nullus dampnatus quid3 supervivere hodie efficiatur seruus secus si no d3 supervivere vt ff. e. l. qui vltimo et ibi dicam. ¶ Vltimo quo. ista l. faciat quid perdant exbanniti vtrum exbanniti equiparentur deportatis et in metallum dampnatis no exaio hic s3 examino in disputacione qua feci de hoc.

Cogitacionis dic per decto in l. si quis non dicam rapere C. de epi et cle. et per dy. i. c. petim de regu iur' li. vi. et eciam tangam i. l. i. ff. de extin or. cri.

Si non defendantur No quod iudex pot inquirere ex suo officio defen rei nemine defendente vt hic et l. i. i. fi. ff. ti. i. et ibi dixi et sic facit quod iudex in causa criminali possit producere testes a parte non productos et ita per hanc l. de qua in i. q. d. c. qua disputaui prius.

In metallum facit ad quod per decto quod doc vel aduocatus aliquis possit fieri per statutum de quo dixi vobis in l. nemo e qui nesciat ff. de duob. reis et l. continuus ff. cum quis ff. de v. ob. doc tangit in l. i. ff. ne qui C. de cadue toll.

Sine prefinitione Hec est notabilis et singularis l. et forte no reperies sibi concordanciam. Oppo. C. e. l. seruus Ro quandoque quis dampnatur in metallum simpliciter tunc intelligitur perpetuo vt ibi. Quandoque dampnatur in metallum per tempus s3 tempus no exprimitur et tunc intelligitur de decenio casus e no. hic. quandoque dampnatur ad beneplacitum iudicis et tunc dic ut dixi i. l. centesimus de ver. ob. et per docto. i. l. fi. C. de gh. ep.

Eorum qui no quod quando aliquis est expulsus de ciuitate propter prodicionem vbicumque arma eius sunt depicta in suu honorem debent destrui.

Si diuturno Op. et in[illegible]etur quod propter dilacionem temporis pena agrauescit vt l. aut facta ff. tempus ff. e. vera so. est que tangitur in prin. glo. Quedam sunt delicta momentanea q retractacionem no recipiunt et tunc si quis delictum tale commisit antiquo tempore et nunc de eo punitur pena d3 aliqualiter subleuari et ita loquitur hic quod intellige si tempore recenti maleficii commissi de hoc no fuit cognitum secus si in recenti tempore fuit cognitum s3 propter eius absenciam et contumaciam pena fuit dilata vt l. ii. C. de requirend. reis. Quedam sunt maleficia q licet sint momentanea tamen sunt maleficia retractabilia vt in adulter' si quis detinuisset aliquam vxorem suam longo tempore in adulterio deberet propter hoc acrius puniri vt l. mariti ff. sex mensium et quod ibi no. ff. de adulter. facit ff. e. l. capitalium ff. solent ff. famosos. Et quedam sunt delicta q no sunt momentanea s3 habent actum successiuum vt quando aliquis e fugitiuus vel emansor tunc pena d3 augeri vel diminui vt l. aut facta ff. tempus ff. e. ti.

Omnes Tene menti hanc l. et nunquam obliuiscaris. No quod post sentenciam diffinitiuam si apparet de innocencia rei potest absolui ex gracia speciali vt hic et dixi i. l. i. ff. fi. ff. de quib. quod te ne menti. ¶ In hoc casum in quo sentencia rescinditur propter ius instrumentorum repertorum de nouo. ¶ Contra hoc oppo. de l. imparitate. C. de re iudi. Sed non rescinditur de iure communi s3 principis beneficio sit ex hac l. ceterum quod post conclusionem cause et post testium publicacionem admittitur producere instrumenta in causis criminalibus sic dixi de testibus recipiendis i. ca. criminali quod possunt recipi post cause conclusionem et testium publicacionem i causis criminalibus et dixi i. l. i. i. fi. de quib.

Capitalium ¶ Solent. cex accomodare i. adclamare vt turbent populares dicitur de flo clamant fortiter ad arma vel ad arma.

¶ **Non nunquam** Op. C. de sediciosis l. i. dicit glo. illa l. d3 intelligi sm istam tu dic quod isti faciunt tumultum per lasciuiam et tunc d3 procedi eo ordine qui ponitur hic. quando faciunt timorem ex proposito clamando fortiter quod moriantur illi qui regunt et tunc habet locum ti. de sedicia.

¶ **Sexu certi** No quod si aliqui homines nobiles ex consuetudine no suspenduntur nec paciuntur istas penas viles. Item de aliis dignitatibus populeis et honestioribus.

¶ **Ad statuas** No ter ibi ca. ci. l. oibus hoibus &c. No quod l. oibus prebent securitatem dui securitas no pot populari nisi appareat ca. no enim presumitur quis velle aliquem offendere nisi causa appareat.

¶ **Grassatores** Oppo ff. e. l. ff. famosos Ro hic loquitur de aggressoribus tantum qui maleficium no perfecerunt s3 in contrario loquitur de hiis qui maleficium perfecerunt.

¶ **Qui ob in** Concordat h9 ff. habes plene C. de accusac. l. qui detta per Cy. plene dicam i. l. qui edes ff. de incendi. rui. naufrag.

¶ **In causis** de hoc au diuersis ff. e. ti. l. relegati.

¶ **Famosos** ff. nr intellr duobus modis vno modo intelligitur vel lat. intelligatur dicatur fur qui clam furatur alio modo intelligitur de latronibus hoc est de derobatoribus stratarum

qui hoc fecit p. ex. sint pena teneantur
oppo. de le. si. e. de furtis et in auct
ut nulli iudi. § ex. ubi pro furto
quis non moritur. So. aut e fur
famosus et suspenditur ut hic, a
aut no e famosus et tunc et tunc
no suspenditur sed aliter punitur
ut in contrario ita dicit glo hic et
in auct sed novo iure C. de fugi.
fugi. et in corpore vii sicitur. Ite
oppo q pro furto v. solid. quis i dis
tincte suspendatur. x. coll. de pace
tenenda § si quis v. sol. So. credo
q p illam constit. sic punitur et p
hoc e recessum a legibus antiquis
puniunt tamen quedam p alia que
que e in x coll. de pace iuram. fir.
§ iniuria ubi dicit q iniuria et
furtum leviter puniuntur et sic vide
redire ad ipsas antiquas l. licet glo
finaliter contrarium teneat tamen quidquid
sit hodie inequaliter civitate ytha
lie sunt stat. de hoc sed de iure com
tenerem illam glo. 2o oppo. punit sic
legitur et videtur q debeat puni
ri. l. iul. de iudiciis publi ut l. iiij.
post pn. ad l. iuli de vi publi. So
ubi quis semel tantum fecit, secus si
esset famosus latro quia tunc pena aug
mentabatur p illam qualitate ut hic
Quero quis dicatur famosus
latro vel fur. dicit quidam ille qui
sepe hoc fecit, ita dicit glo i auct
sed novo iure. C. de servi fugi. Ego
puto verum si contra eos de hoc fa
ma publica laborabat ut colligi
de hac lra dum dicit famosos et
intellige de hiis qui pfecerunt deli
ctum, alias secus ut § e. l. § an
spectatores. ultimo glo dicit q p
lumbardiam aliter punitur furtum q dic
ut in glo de pace iura. fir. § iniuria

Maiores

Contra § in m. oppo. de l. presbiter. C. de epi et cle. dic ut dixi § e. l. quedam delicta

Qui ultimo

stati. Ult lo q dampnati ad mortem efficiuntur ser
vi pene ut hic, et vide
§ e. l. q ad statuas, sic illa
sentencia trahit secum execucionem ut no.
in l. si quis exheredat. § irritum
§ de inoff. tes. et hac glo et ideo
istorum dampnatorum ad mortem non
valet testam. quod intellige in eo q
habet iur. decem ut l. ij. § fi. § e. et
puto hoc idem esse etiam si evasit
ut si essent abrepti de manibus fa
milie post sentenciam latam i pnter dico
non ita in banitis ut dixi i quo
quam disputaui de exbannitis. Vl
timo no. quia licet isti sint servi pene
tamen post examinari quodammodo in
dictis contra illos ut hic in fine di
xi i. l. maritus § e. t. l. Oppo
i auct de nuptiis § q aut pena
C. de donaci inter vir et uxo. auct
sed hodie. So. illud quod hac l. dicitur
hodie corrigitur ingenuo secus in
liberto, sed illud quod hic dicitur q cor
rigatur e verum in dampnato i metal
lum, sed in dampnato ad mortem
non corrigitur ista l. sed remanet
firma ut no. i dicta auct sed ho
die. facit. l. eius qui et ibi p glo
et dy. § de testa. Ulterius ista l.
inducit p glo contra canonis
tas qui dicunt q sententia excomunicationis
trahit secum execucionem et ideo ab ea
non pot appellari ut extra de ap
pella. c. pastoralis quod vide i hac
l. quaecumque l. si quis exheredat. § ei
qui § de inoff. test. et quod
no. p glo C. si a non compe. iudic.

l. Sed quicquid glo dicat dico q
sententia excomunicationis est alterius nature
quam ista, quia illa e medicinalis non
mortalis ut c. i. de sen. exco. li. vi.
et ideo circa illa tene opinionem canon
in dicto c. pastoralis et i spec. de
appella. § in quibus v. xvij. et v. se.
Ultimo quero circa hac. l. utrum
sententia corporalis possit execucioni man
dari infra x dies. qui dantur ad appellandum.
videtur q non infra nil ino. appel. pe.
l. i. circa pri. et ibi no in glo. i co
trarium videtur hic tex qui dicit
statim, et glo dicit hic sup verbo
perducit et p hoc videtur expressum
in l. addictos C. de epi audi. p quam
l. hic tenet guill. non ob. l. i. infra nil
no. appel. pendente, quia ibi loquitur i ci
vilibus. So. diversitatis e fundamentum
quia in criminalibus pot quilibet appellare
p eo ut l. non tantum infra de appell.
quod in civilibus non e in quibus non
pot appellare nisi tantum ille cuius
interest ut l. a sententia infra de appella
spec. vide tenere contrarium i ti. de
sen. § videndum v. porro, hinc
debetis scire q quedam execucio e q fit
a iure ut q efficiatur infamis
servus et sic. tunc talis execucio fit sta
tim lata sentencia ut hic et l. q ad
statuas § e. et l. furti in pn. §
de hiis qui no. infa. Quedam e exe
cucio que debet fieri ab homine, et ista
ut puto debet differri post x dies ut
dicta l. i. et q ibi no. nil no. pe.
cap. non ob. l. addictos quia ibi fieb
at execucio ante et male faciebat
iudex qui hoc faciebat, vel forte re
nunciaverunt appellacioni ideo pmittit
alii appellare, et hoc videtur sen
tire glo q solum execucio iuris fiat
infra x dies. et hoc putarem verius
de iure sed de consuetudine servatur
contrarium, quia illi x dies non expectantur.

Si preces

No q si se
tencia re
fertur ad libellum Re
no q in dubio videtur
interpretatio mitior. l. ut
hic. Oppo. dicitur hic si preses ita
interlocutus etc. contra de interlocu
toria. quis no infamatur ut l. na
et l. interlocucio de hiis qui no. i fa.
So. q hic dicitur interlocutus e ad hoc
facit. C. de sen. l. post sententiam. Ca. h.
extra glo. oppo. pro punit loquitur i in
terdicto ista sententia no pot dici diffinitiva
quia continet incertum, non enim dicit certa
quam rem vie sit commissa, et ideo ne
quam declaratur quid veniat in restitucione
de sen. quam sine
certa quantitate p cotum. Sed debes intelli
gere q hic dicitur vim fecisti, scilicet ta
bi obiectam in libello et sic p re
lacionem ad libellum ut l. ait pretor
§ l. § de re iudi. et quod ibi plene
dixi. Item oppo. ad idem punit si
sententia refertur ad accionem civilem
quamvis quedam e licita quedam illicita ut
probatur i. l. creditores. C. de pigno.
ergo si iudex pnunciat vim fecisti
non sequitur ergo e puniendum ut
l. i. § i. § ad turpilli. et ibi dixi
So. eodem modo q hic dicitur vim feci
sti. s. obiectam i libello ita q ad
illam retulit se vel expresse vel exp
supple istius l. Ultimo oppo. et
videtur q ista l. in fine sit maledi
cat ii dicit utrumque l. criminis obiecta
Contra i. l. senatus § de accusa
ubi dicit q quis no pot accusari
diversis l. So. q hic utrumque l. crimina
sunt obiecta i. crimine quod pot utrumque
l. puniri sed diversas circumstancias
ut si suspectatus q aquam delecasti

inferendo sibi violenciam Nec tu
dististi cum armis uel sine armis
ut sic pot utraq; l. comprehendi s3
diuersas qualitates tunc intellige
maior ita loquitur hic Ex quo no.
q in criminalibus procedit libellus
p circumstancias no declaratiue et po
terit postea declarari i processu s3
si no declaretur maior intellige.
ut inf s3 si omittitur aliquid de
circumstantibus que requiruntur in libello
ut. l. libellorum. C. de accusaci tunc
libellus non procederet ut iudistine
in. l. libellorum. ff. q si libelli et ex
hoc appz q procedit talis libellus
accuso te q percusisti me cum ense
etiaz si non dico in qua pte corporis
et si non exprimo cum sanguine ef
fusione Vltimo hic dicit
q dampnatus. l. iul de vi priua.
non in infamatur s3 male dicit et
reprehendit hic in glo vt plene appz

Frates no tex i glo
ibi q specialia
re. l. No ex hac. l. q pe
na que imponitur ad te
pus post tempus vide
remitti ut h' et. l. i patores. ff. de
populan Sed no. tex. ibi dum di
cit idem constituitur ex quo no q
des stare et sumare vtu. l. et vbi
edicti vt hic et. l. i. ff. si is qui na
uem. C. de extrao et. l. pfecit ff.
et aquibz et. l. constitutu de mil
testa. et. l. costomibz ad municipal
qd' facit ad statuta

Servius Eos
ad euidenciam scias q de
lator qui non pfecit delacioz
punitur vt. l. deferre. j. de
iure. fis. bartholus legum doctor

In metallum
vidistis. j. e. l. ultima. s3
dnm bartholum.

In tar' denarios
vidistis in. l. annonam
C. de extraor. cri

Si quis Id
oppo et sol ut in glo de
hoc vidistis. ff. e. l. capi
talium ff. solent

Qui aborcionis
dic de hoc ff. de sicca. l. iij. ff. sen
atus consultus

Testium Dic de hoc vt
l. siquis lega
ff. de falsis

Instra no contra notarios
et aduocatos qui
instrumenta eis producta et exhi
bita dant aliis

Mules no q ille qui p
cutit se ipm ve
net puniendus sic. j. de testa mili
l. omne delictum. ff. qui se.

Liceat no q grauius pu
nitur q sit per
pecuniam q q sit sine pe
cunia q facit contra assas
sinos qui occidunt aliquez
pro pecunia de quo dicam in. l. no so
lum. ff. si mandato et. ff. proculus
C. de iniur. de materia huius l. qli
punitur ille qui facit abortum in
debitus in. l. diuus. C. de extor. cri.

Receptorum no. hac
l. contra
illos qui receptant exba
nitos de quo uidebimus i l.
ij. de receptato

Sancio legum

hec e notabilis. l. Glo. intelligit hac
l. sic multe sunt pene limitate a iure
in delictis. Est etiam in iure quedam
clausula gnalis q dicit q vbi pe
na no repetitur limitata imponitur
arbitrio iudicis vt. l. ij. C. de cri
stelliona Certe ista clausula no
porrigitur ad specificata Ad
istam lecturam oppo q fm hunc ca
sum glo illa clausula gnalis no impo
certam certaz penam s3 arbitrio iudic
s3 tex hic dicit certam penam inro
gat g' male e positio casus glo
vnde vnio certa videt q illa videt
expressa quam iudex declarabit ar
ad hoc. l. vnu3 ex fam certa pun
C. de le. ij. et. l. a se toto. ff. de he
redi. insti. et. l. illa institutio. C.
de condicio insti. qd no Sed
ad hanc. l. oppo q h' in fine dicit
e. l. s3 fm hanc positionem casus di
uerse sunt. l. que loquitur gnalr ut
specialis Huius timore dicit glo
e. l. si maneat eadem no impe. l3
ista lectura satis posset sustineri
tamen facit magnam violenciam lre et
io dy. intelligit hac. l. alio modo pone
do casum sic i done q aliqua. l. ul
statutum plura h3 capitula i qbz
e imposita pena certa. in fine e appo
sita certa pena. clausula gnalis
certe illa non porrigitur ad specia
ficata ita intelligit dy hac. l. qd
michi plus placet Tn ad hac lec
turam oppo. de. l. i. ff. i. C. de ope. no.
nuncia et. l. i. ff. dixerit aliquis
C. de publi Sed quandoqz pena spalis
et pena generalis imponitur ead
l. seu eadem constitucione inter plura
capitula tunc clausula gnalis no
refertur ad specificata casus e hic.
quandoqz imponuntur in diuersis. l. et consti
tucionibz pena gnalis et spalis tunc
vtraqz locum h3 ita loquitur co
traria plus dicit quidam q vtraqz
pena h3 locu3 quo ad originem
et quo ad execucionem hec pbat ipi
p. l. iubemus. C. de sacro sa. ec.
quicta. l. no dubium imponitur pena
gnalis anullacionis contractus fa
contra. l. i. l. iubemus imponitur spal
pena alienanti contra. l. et tamen vtraqz
pena habet locum etiaz quo ad exe
pena habet locum etiaz quo ad exe
cucionem. contra oppi. refert Cy. C. de
sepulch violato. l. qui sepulcra
oppo videtur contra casum i. l. senatus
C. de accusac et ibi dicit et ideo ce
dns Ray. in quadam sua disputa.
dixit vnus bonus vbi q siquidez
pena gnal imponitur p. l. et spal
p hominem tc vtraqz concurrunt i
quo ad execucionem vt dicta. l. no
dubium quicta. l. iubemus s3 qn
vtraqz pena venit imponenda p hoiez
tunc quo ad originem h3 locu3 no
quo ad execucionem ut dicta. l. pretor
edixit ff. i. C. de iniuriis. et. l. se
natus. C. de accusaci. cum sy Et io
ex predictis hec recolligere quatuor
verba qn sup eodem r pitiy pena
spalis et pena gnalis tunc siquidez
pena gnalis est incerta et arbitra
no refertur ad specificata siue i
eadem. l. siue in diuersis vt hic fm
lecturam glo Si vero vtraqz pena
est certa tunc aut vtraqz pena ead
imponitur constitucione et gnalis no re
fertur ad specificata vt hic s3 lec.
dy. Aut imponuntur in diuersis. l.
et tunc aut vna pena infertur a
lege alia ab homine et vtraqz co
locum habet etiam quo ad execu
Aut vtraqz pena infertur ab hoie
et tunc utraqz no h3 locu q. ad execu cz

ſz quo ad originem ſic vt ex predictis
patet. Queritur que eſt racio diuerſi
tatis vtrum iſte q̄ imponantur eadem
l. an imponantur diuerſis l. vel conſtitucionibus
Reſpondeo ideo ponitur hic i ſi
ibi nec ſane eſt uerisimile deli
ctum etc. quod de clauſula quia licet vna
l. habeat plura capitula tamen vnum
ius eſt accuſandi ex omnibus capitulis
nec enim quot capitula habet tot accuſaciones
ſeu tot iura accuſandi naſcuntur
vna enim eſt accuſacio. l. cornelie de
ſicariis uel ſiculis licet habeat plura capita
et ſic de ſingulis ut ff. de pub
iudicia. et inſti. de publicis iudiciis et
ideo eadem habet accuſacionem ſeu idem
ius accuſandi et ideo contrarias naſcitur
circa idem delictum ita loquitur hic
ſed quando ex diuerſis l. imponitur tunc
ſunt diuerſe accuſaciones et diuerſa iura
accuſandi ideo puniuntur ſe in ius et
minus hic. Circa hoc quero
duo ſunt hic ſtatuta vnum quod teſtis
de falſo teſtimonio poſſit accuſari infra menſem
tantum aliud eſt ſtatutum quod
quis poſſit accuſari de falſitate infra
x annos. Queritur vtrum ex vi
gore iſtius ſtatuti generalis velut
quis poſſit accuſari de falſo teſti
monio poſt menſem videtur quod ſic
quia cum iſte ſint diuerſe l. uterque
eligere poteſt quam uult l. generalem
vel ſpecialem vt dictum eſt Contrarium
determinatur quia predicta ſunt vera quando
l. generalis et etiam ſpecialis diuerſas
prouiderunt accuſaciones ſeu diuerſa iura ac
cuſandi ſed ſi hoc non faciunt ſed circa
vnum et idem ius accuſandi diſ
ponunt tunc clauſula generalis non refertur
ad ſpecificatam quia eſſet iniquum vt vna
et eadem accuſacio ſeu ius accu
ſandi eſſet annale et perpetuum et hoc
uult textus hic. vnde ex hoc de
bes reſpicere vtrum ille l. diuerſe
inducunt diuerſum ius accuſandi
an circa idem ius diſponant et hoc
etc. eſt veritas. Volumus quero per
ciuitatem ytalie ſunt plura ſtatuta
que inducunt duplicacionem penarum
v. g. puta ſiquis percuſſit in platea
vel de nocte pene duplicentur. Que
ro quid ſi aliquem percuſſit in pla
tea de nocte die feſto an ex qualibet
fiat duplicacio hic videtur caſus
quod non. nam ut dixi vobis in l. dein
quod non. quid tamen. ff. de adulte
riis. illa ſtatuta que inducunt dupli
cacionem non inducunt nouam accuſacionem
ſed qualificant primam modo eadem ac
cuſacio non debet puniri pro diuerſis eſ
timacionibus et diuerſis reſpectibus
caſus eſt hic ibi nec ſane etc. In contra
rium videtur caſus ff. e. l. aut facta
vbi dicit in quolibet delicto veniunt
conſideranda vij. ergo omnes iſte qualitates
conſiderabuntur. Quid
dicemus. Dicunt quidam diſputantes
hanc queſtionem non debere duplicari pl
ures quia cenſuit ſenatus ne quis
ob idem crimen pluribus legibus fiat reus
ut l. ſenatus. Sed certe illa l.
ſenatus nichil ad propoſitum quia hic
non punitur diuerſis l. ſed vna in qua
habet reſpectus ad diuerſas qualitates
Dicamus ergo ſic quod licet per iſtas qua
litates pene augentur non tamen eſt
per nomina multiplicatiua ſ. dupli
tripli et quadrupli tunc omnes ille
qualitates conſiderantur vt dicta
l. aut facta. Numquam pene multipli
cantur per iſta nomina multipli
catiua. et tunc licet de iure deat

ſiue reſpectus omnium vt dicta l. aut
facta tamen nulla poteſt fieri dupli
cacio que excedat quadruplum vt inſti.
de actio. ſ. omnes vnde vſque ad qua
druplum poteſt multiplicari non vltra
non obſtat hec l. que dicit quod eadem
l. non debet quis puniri uariis eſtimacionibus
ſ. eodem reſpectu ſed quod diuerſis reſpectibus
et diuerſis qualitatibus concurrentibus
bene poteſt variari puniri nichil eſt
quod repugnet vt l. aut facta de hoc
dixi in l. ſi ſeruus ſ. ſiquis ff. de le. iij.
Item non obſtat ſi dicatur quod tex. inſti. de
actionibus ſ. omnes loquitur quando pena per
iſta nomina multiplicatiua imponitur
ciuiliter quod iura quando criminaliter Nam
non recordor aliqua l. iſtam penam
criminaliter imponi. vnde illarum l. ar
hoc dico preter conſtitucionem nouis ut l.
omnem et l. tam ex contractibus ff. de
iudiciis Preterea cum ſtatutum ſit quedam
ciuium conuencio vt l. i. ff. de legi.
et pena conuencionalis non poteſt exce
dere quadruplum ergo etc. vnde ſtatuti
ſimpliciter loquens trahitur ad ius
commune ut quadruplum non excedat ar.
C. de iniurie et oneri l. i. ſ. i. C. de
nouali l. ij. Sed quero iuxta pre
dicta quid duplabitur Reſpondeo id quod erat
ſimplandum ut ff. quod metus cauſa l.
ſi cum exceptio ſ. i. et ſ. quadru
plabitur et ſ. iul. Sed quero an
An in duplo inſit ſimplum Reſpondeo
ſic in dubio niſi aliud appareat
ut l. hoc edicto ſ. i. ff. de pub.
Vnde in queſtione predicta aliquis de
linquit de nocte in platea die feſto
etc. ſi ponis quod ſimplum ſit ſimplum
centum quia de nocte erunt CC. quia
in platea erunt CCC. quia in die feſ
to erunt CCCC Et ſi eſſet aliqua
alia qualitas poſſet aſcendere
vſque ad quingenta quod enim dixi
quod poſſet aſcendere uſque ad qua
druplum ad plus intellige illud
quadruplum vltra ſimplum vt patet
in actione furti manifeſti Sed contra
predicta videtur dicta l. ſi cum ex
ceptio ſed quadruplatur vbi dicit
quod debet quadruplari ſimplum cum omni
ſua cauſa ſic ergo hic in ſecunda va
riacio ut ſimplum ſit C. propter noctem
CC. propter locum quia in platea CCCC.
hoc eſt ut dupletur ſimplum illud
cum illa ſua cauſa ſimplum illud cum illa
ſua cauſa ſ. noctis et ſic de aliis qualita
tibus Reſpondeo iſte qualitates omnes in ſe
ſunt in ſtanti tempore ipſius maleficii et ſi
bi reſpiciuntur illa qualitas loci ac
cipit in eſſe non recipit maleficium
conſiſtens cum illa qualitate noctis vel alia
ſed recipit cum in actu committendi nam
eodem tempore iſte qualitates accedunt
vt dictum eſt Hoc premiſſo debeo
ſcire quod ille qualitates que habent dup
licare non poſſunt operari ſuum effectum
niſi in eo quod recipit duplicandum vt
ff. de condi. et demo. l. in teſtamento
et de le. i. l. quidam teſto. ſ. ſicut
ſed iſte qualitates non recipiunt niſi
maleficium ſimplex vt oſtenſum eſt
ergo illius penam ſimplicem duplicat
et non vltra nec ſufficiat ſi alie
qualitates recipit in fieri ymmo oportet
quod eas recipiat in facto eſſe ſed preter
ſignificacionem ut ff. de iur. o. iudi.
l. ſiquis. ſ. quod ſi duo proponitur Pre
terea aut dicit qualitas loci du
plicat delicti penam cum qualitate
temporis et tunc eadem racione temporis dup
licatur propter locum cum variatur eodem

tempore concurrunt. Et sic esset repugnantia complexitas ut l. si curius de condi. insti. Preterea non est dubium quod prima qualitas inducat solum duplicationem simpli / sed hec quelibet istarum qualitatum est prima cum eodem tempore concurrunt ut dictum est / ergo quelibet simplum duplicat ut l. qui duos in prin. ff. de re iu. Preterea saltim hoc constat quod nulla istarum qualitatum est prior altera ergo nullam inducit duplicationem respectu alterius ut l. eum qui duobus ff. ad Trebell. facit quod no. in l. eum qui actum in fi. et glo. ff. de nego. ges. / sed si poneremus quod esset quedam qualitas que inesset ipsi maleficio post ipsum perfectum cum omnibus qualitatibus suis tunc duplicaretur cum sua causa etiam si excederet quadruplum ut quod tangam exemplum dicat statutum quod contra negantem pena duplicetur vel augeatur in quadruplo / certe istud negare venire post perfectum maleficium cum omni sua causa ideo duplatur illud totum tamquam cum illud sit simplum ut dicto §. quadruplatur / sed poteris dicere ergo per ipsa pena maleficii simplex duplicatur quod ipsum maleficium cum ipsa qualitate simul producatur / sed video sicut ignis producit calorem quodam ordine nature licet non ordine temporis et sicut obligatio precedit actionem ut l. licet §. ea obligatio ff. de procura. quod est quodam ordine nature seu intellectus. Ita maleficium precedit in natura et intellectu omnes suas qualitates. Unde puto quod si ex verbis apparet quod aliquo ordine intellectus una qualitas precederet aliam licet in instanti temporis producetur in esse tamen tunc ultima qualitas duplicaret penam maleficii cum omnibus illis qualitatibus que in intellectu precedunt ut omnia in fine.

Pone ergo quod dicit statutum huius civitatis quod si nobilis offenderet popularem puniatur quadruplo pena eius qua punitur popularis offendens popularem. Contingit quod nobilis offendit popularem in platea de nocte et die festo quanta sit pena eius posito quod illius offense simplicis esset pena centum. Respondeo tota pena que imponeretur privato homini ratione omnium illarum qualitatum est simplum et illud totum quadruplabitur et sic multum multum poterit ascendere. Hoc probo ex significatione verborum que habent respectum ad penam que imponeretur populari quod debet intelligi cum omnibus suis qualitatibus. Casus ut ff. si fa. fur. fe. di. l. i. et ii. cum sua glo. / nam illo edicto sufficit quod prestare quantum prestaret liber homo si hoc fecisset ut l. i. illius ti. et hoc intelligitur cum omnibus qualitatibus suis hoc est pro furto manifesto quadruplum pro alio duplum. Pro hoc ff. de parricid. l. utrum ubi prestantes operam tenentur pena qua principalis cum omnibus suis qualitatibus. Preterea relatio est quando una relatio fit ad aliud intelligitur ad illud cum omnibus suis qualitatibus. Probat regula est quando una relatio ff. de ali. et ciba. lega. l. a filio §. fi. / et intelligo de qualitatibus circa tempus circa locum et circa modum et alia similia ut ibi patet. Per hoc esse verum apparebit intuendo multis que possunt dici in contrarium in quibus declarabo multas questiones pertinentes ad hoc. Non ob. quod dictum est ff. §. quod pena simplicis maleficii duplicatur quia

illud verum quando statutum loquitur simpliciter per hec verba pene maleficiorum duplicentur vel quadruplicentur. Ut secus si dicat puniatur pena quadrupli eius quod alias puniretur et similia verba per rationes dictas et hoc est verum. Probo si fideiussor intercessit simpliciter non tenetur in augmento contingente obligationi ex aliqua qualitate ut l. i. cum si. ff. de inlit. iurando. Sed si fideiussor intercessisset promittendo solvere iudicatum tenetur in eo quod venit in sententia ut dixi ff. iudicatum solvi l. iudicatum sol.

Ista in proposito verba istius statuti referuntur ad sententiam hoc est ad id in quo puniretur ergo illud totum pro uno simplo habetur. Et predicta intelligo quando circa primas qualitates quas dico computari in simplo statutum loquitur per verba simplicia scilicet pene maleficiorum duplicentur etc. et in alio statuto se refert ad id in quo puniretur etc. / sed si circa omnes qualitates loquitur eodem modo scilicet quod si maleficium fuerit ad tempus sive seu punitione etc. pena tantum simplicis maleficii duplicaretur seu quadruplicetur. Ideo quia nulla dictarum qualitatum inficiat maleficium ante aliam in ordine temporis vel in ordine intellectus. Sed eodem tempore concurrunt ut dictum est / sed si poneremus quod statutum circa aliquas qualitates loquitur simpliciter circa alias se referret ad tempus punitionis etc. ille prime qualitates computantur in simplo quo ad alios ille ultime in iudice non computarentur in simplo per easdem rationes.

Item predictis videtur obstare l. item veniunt §. et cum predicta ff. de petit. here. et quod no. ff. si cer. peta. l. certi condictio in prin. circa finem per glose ibi videtur quod iste qualitates non considerentur. Respondeo quod sunt qualitates que insunt ab initio et in illis procedit quod ff. dixi / que sunt qualitates que ex post facto superveniunt et ille non attenduntur ut in contrarius et ideo si statutum diceret quod propter negationem vel propter contumaciam pena duplicaretur vel augeretur dico quod adiectio pene que fiet propter illas qualitates supervenientes ex post facto non veniret in illa duplicatione vel augmentatione per dictas l. sed qualitates que insunt ab initio bene possunt augeri per eas que supervenient ex post facto ut ff. di.

Item predictis videtur obstare l. in furti in prin. ff. de furtis ubi verum precium duplicatur non interesse singulare. Solutio ideo illud ibi non duplicatur quia non venit in petitione sed in alio iudicio quod in petitione venit regulariter et ideo dico quod cum statutum dicat quod nobilis puniatur pena quadrupli eius quo punitur popularis intellige regulariter secus si in persona aliquorum ille maleficium haberet singularem penam. Item contra predicta facit quia sic hoc casu pena excedit quadruplum contra §. omnis in fi. de actio. / Solutio non est verum quia totum hoc primum accipitur pro simplo sicut usura non parit usuram. Verum est nisi usura redigatur in sortem ut ff. man. l. denique §. ii. / Quero an in penis que non sunt limitate sed imponuntur arbitrio iudicis habeat locum statutum quod lo-

de duplicacione penarum videtur quod non.
ut l. scio. § medico ff. de annuis
legatis. Contrarium dico et duplicabi
id quod pro tali maleficio consuetum
est imponi ar. eius quod no. in l. quid
ergo § pena grauior ff. de his qui
no. infamia et ff. e. l. hodie. ¶ Vl
timo scias quod statuta que loquun
tur de duplicacione penarum non habent
locum in reb(us) inspectibus sed solum in qua
litatibus ut l. lucius § in pubere
ff. de le. ij. et ideo si pro maleficio
debeat amputari manus certe
si fieret de nocte non duplicaret
et vide circa hoc que in dicto § in
puberem dixi et in l. menius §
duobus ff. de lega. ij. in ultima
et pe. q(uesti)o(n)e. ¶ Quid in pena legati
c(uius)mod(i) an duplicetur dic ut dixi
in l. senatus § fi. ad turpilli

Interpretac(i)o. In hac
l. pot. ponere casum in l. si
plures ff. e. et j. t. ij. l.
iij. § siquis et per l. hec
eni. ff. de suspect. tuto. ¶ Quid
dicat statutum quod ex aliqua causa pe
na duplicatur. utrum in duplo in
sit simplum. Respondeo quod sic quia in tit
tac. legum etc. et videtur tex. in
l. hoc edicto in fi. ff. de publica.
et quod metus causa l. si cum exto
§ siquis aut in fi. § et § contra
in principio

Imperator. ¶ Ex
C. de
postulan. l. j. § o. ibi.
interdicit artem suam sol
lemniter lit. contra et cum cog
nita et tanta sententia diff(er)ens. Nec uero
simpliciter interloquendo me dixit
alicui artem suam huiusmodi officio contra
tenetur per doctores h(oc) et in l. 9 et in
no. tz eam in c. quo ad translac
extra de offi. lega. l. illa illa in
ducitur ad quod queritur quidam utrum sta
tuta ciuitatis sint annalia vel perpe
tua et videtur quod sint annalia nam
statuta firmantur iuramento potesta
tis cuius officium durat anno. Tu dicis
est contrarium. nam statutum non dicitur ius
pretorium. nec pendet ex potestate pre
toris sed dicitur ius ciuile ut l. omnes
populi de iusti. et iure. Ergo est perpetuum
ut insti. de perpetu. et temp. actio.
in prin. et § i. ita dicat dominus meus. Vr
quod dicamus aduertere duo. Primo
an statutum sit perpetuum et dico
quod sic siue sit factum a populo
quia est ius ciuile siue sit factum
ab aliquo habente potestatem ut ab
episcopo legato et prefecto duce mar
chio et sicut est extra de off. legati
c. fi. et x collacio. de statut. contra
lib. eccle. § cassa. prout ibi dicit
de potestatibus rectoribus et si facit
l. fi. a. C. de diuers. rescripti.
¶ Secundo pot. queri de accione descendente
ex statuto et tunc aduerte. siquidem
statutum sit a populo tunc est ius ci
uile et accio eius perpetua ut in insti
de perpe. et temp. actio. sed si statutum
fit ab aliquo preside ut cottidie
fieri videmus a duce marchie et
ab episcopis. tunc acciones descendentes ex
eis. siquidem sunt penales durat
anno. videtur enim ius pretorium
quod est factum a magistratibus
ergo etc. ut ff. eo. ti. de perpe. et tem. ac.

De bonis dampnatorum. Rubrica.

Supplicari. Ex
iso in auten. ut nulli iudic.
§ fi. posita C. e.
ti. auten. bona
dampnatorum
dicit glo. quod ista
littera in hoc ho
die corrigitur
per illam auten.
¶ Dic huius
declaracione questio
num que hic in glo. formantur. Et
primo quero quid iuris de iure antiquo
quando condempnabatur aliquis liber
homo. glo. dicit si per dampnacionem
non perdebat ciuitatem neque liber
tatem neque vitam quia forte erat re
legatus. vel aliter dampnatus tunc
non perdebat bona sine dubio. ut
j. ti. ij. l. legatum. sed si perdebat ciuitatem
vitam libertatem erat distinguendum
an habebat liberos an non. et si
habebat an publicabitur ex omnibus bo
an pars bonorum an habebat paucos
liberos an multos. ita tangitur hic
in glo. prima et in glo. magna quam
vide istud quod erat de iure antiquo
est indubitatum ¶ Sed quero quid est
innouatum per istam nouam auten. ista
publicacionem circa quod sciendum
quod publicacio quandoque fiebat contra contu
maces aduocatos per ti. de requi. rei.
in hoc an sit innouatum. Cy dubi
tat in l. i. C. de requi. rei. in l. dicitur
dominus Iaco. butri. dicebat nihil esse
innouatum circa hoc quia aut loquitur
in bonis dampnatorum seu proscriptorum
dampnati dum ad mortem proscripti
dum illi quibus uita resignabatur
cum ciuitas vel libertas adimebatur
sed illi contumaces non sunt dampnati
in crimine ut l. i. ff. de requir. reis
ergo etc. Non enim mirum est l. extendere
ut l. si vero § de iure ff. so. ma.
per ea l. que loquitur de vero contuma
ce. puta de contumace in non veniendo
non h(abet) locum in alio contumace
puta de non contumace restituendo
ut l. creditor § iussus h(oc) est idem
sunt contra dictum suum videtur ausus
x. coll. de pace tenenda § si vero
pacis violator predicit quod quamuis
contumacem sit publicacio bonorum mo
bilium etiam mobilia non heredibus
reseruantur. Verumptamen glo. in alio
ti. de pace iuram. fir. § iniuria x.
coll. in glo. que est super verbo heredum
videtur dicere quod illa § si uero pacis
violator habeat locum tantum
in pacis violatore in aliis fueret
alia littera et hoc pro me satis patet
per rationem quam dicam. Dico ergo quod ti.
de requir. rei in quantum loquitur de
publicacione bonorum et annotacione
que fit per contumaciam hodie non est
correctus per istam auten. sed in quantum
loquitur de publicacione bonorum que fit
per sententiam condempnatoriam latam super de
licto et in hoc qualiter sit innoua
tum sunt opiniones nam quidam dicunt
quod in hoc sunt considerandi quatuor
iura primo ius antiquum in quo h(abet)
locum quod ff. dixi supra ius auten.
secundum quod etiam est locus publicacionis
bonorum ut in auten. de incestis nupt.
§ i. coll. ij. Tercio ius auten. supra
ti. de man. prin. § oportet col. iii.
supra quod bona non publicantur
quarto ius auten. nouissimum
in auten. ut nulli iudi. § fi. vnde
sumitur auten. bona dampnatorum
per quam l. corrigitur illa de
incestis nuptiis ita videtur tenere.

Azo. i suma et glo. ff. de iure fis. l. i. in glo que est sup verbo adusus legem. Alij ut Odofredus dicit sic/ aut per dampnac. quis amittit civitate vel libertatem vel vitam et iura antiqua fuit correcta./ aut ista non perdit ut relegatus et isto casu iura antiqua non corriguntur. ita lo. ti. de incestu nupti. § i. et pe. quod ibi in tex. dicit contrario expone. i. relego. ratio huius est quia in primis casibus ipse non pot bona retinere unde si apparet liberentur fisco esset pena suadere cui ab intestato magis quam ipsius/ sed eo casu quo relegatus pot retinere bona et tenet testamentum factum ut. l. relegati. j. ti. ij. ideo si auferuntur bona e pena sibi non veniet ab intestato terrij ut pe. dicitur/ aut per l. auferuntur bona expresse et iura antiqua non corriguntur ita loquitur in auctentica de incesti nuptijs. aut auferuntur tacite et tunc iura antiqua corriguntur ita loquitur auctentica bona bona dampnatorum illa opinio recedit in idem cum opinione precedenti. nam relegato non auferuntur nisi expresse dicatur ut. j. ti. ij. l. relegati. unde ista opinio que in idem sonat cum precedenti conter tenet.

In illis 3o casibus in quibus imponitur pena ademptionis bonorum non in casu alterius pene sed expresse et per se iura antiqua corriguntur et pro hoc facit quod non sit correctus. ti. de regr. ut. s. dixi. l. Hodie aut etiam publicatur honor sue statutum per se et liceat honorum sue statuta quia sic public. bona la sic servanda qui sic publicatur ipsum ut. j. ti. que aliquis inferat se ipsum ut. j. ti. i. l. iij. i prin. et. § i. an illud etiam

3o. p auctem sic contrarium dicit quod ibi quero quid si dampnatus est qui est filius fa. vel servus an publicatur peculium eius de suo non est dubium per l. i. C. e. ti. de filio fa. dicit glo hic quod non publicatur peculium etiam castrense/ ita dicit glo vero quod dicit in castrense/ et sic innuit quod nec profecticium nec adventicium eodem modo loquitur. azo. i suma huius ti. quod an sit verum plenissime examinavi in l. si fiunta. § si de vectigalibus. ff. de damp. i fec.

Quero quid si dampnatur aliquis curialis astrictus curie nexibus dic ut in glo sup verbo porcones.

Quero quid si dampnatur unus aliquorum filiorum dic. C. e. l. de muris.

Quero si dampnatus est libertus seu vasallus alicuius glo dicit dic ut. l. fi. § si in liberto. j. e. Tu dic de hoc ut plene dixi in dicta. l. si fiunta. § si de vectigalibus.

Sed quid si uxor alicuius dampnatur an dos veniat publicanda videbimus statim. j. e. l. quicumque legibus.

Quero dicit hic quod publicatur bona veteri publicatur cum, dicit glo quod non publicatur vi. cum. lia ut. j. e. l. divus.

Quero quid de bonis quesitis post sententiam/ glo non declarat. hic. Ro quod illa i tunc dampnatus qui non erat effectus servus pene vel aliud qui non erat effectus servus penae. l. si mandans. § i. ff. mandati. l. si mandaus. § is cui. ff. mandati. tum in illis non habet heredem post mortem suam ut. l. deportati. C. e. sa. ut quod non i. l. si deportatus. ff. de le. iij. dampnatus vero in metallum nil pot acquirere nisi ex eo alimentorum ut. l. iij. ff. de his quae pro non scr. et hoc modo de intelligi quod glo quavis de et incipit/ aut erat i fi. ibi sed quid de quesitis idem posset colligi hic glo.

Alio modo ut intelligatur sic quid de filijs quesitis post publicationem

vide. quod siquidem sunt concepti et nati post dampnacionem nichil habet deant per huiusmodi tertium a contrario sensu/ ad hoc facit. l. i. § siquis proximior. ff. unde cogna. et. l. ex facto. § ex facto. ff. ad trebel. sed certe istud procedet secundum iura antiqua secundum que per deportacionem matrimonium dissolvebatur. sed cum matrimonium hodie non solvatur et sic filij nascantur legitimi ut in auctentica de lis qui. § quod aut vidit quod filij super nuptijs § quod aut vidit quod filij sup memetes deant habere partem de bonis parentis dampnati ut. l. si mulier. C. de revoca. dona. et hoc idem in dicit in dicto favore liberorum ut. l. fi. § pe. j. e.

Quero quando publicatur per se bona an ista iura sit correcta per auctentica pe. ten. quod non in dicta auctentica bona dampnatorum/ sed glo contrarium. j. de iure fisci. l. i. in glo sup verbo adusus legem et istam teneatis.

Non ut quis

No. dicit glo. contra iniquos bonorum qui statim cum aliquem capiunt eum spoliant.

Quumque leges

Op. in. c. e. in auctentica de auctenticis super § quod aut prius solito quicumque mulier dampnatur ad mortem et secundum iura antiqua dos deberet publicari in v. casibus tamen qui ponuntur hic et maritus habet contra fiscum actiones suas et etiam retentiones/ multo magis si pactum erat de lucrando dotem etiam quae erat de lucrando dotem. maritus lucratur qui ponuntur hic maritus lucratur dotem ita quod culpa mulieris so. Si vero mulier non dampnatur ad mortem sed dampnatur in metallum. antiquo erat idem/ sed tunc de iure antiquo erat idem. § quod at hic correctum est per dictam. § quod at bene hic correctum est per dictum. § quod at de nuptijs/ quia non efficitur serva et sic matrimonium non solvitur et dos non publicatur. ita dicit glo hic

Contra istum intellectum oppono quod indistincte dos publicatur ut. l. si constante. § si cognatum. Cuius timore dy intelligit illam l. aliter quam glo. Nam debemus intelligere istas. l. quando maritus interposuit pactum de lucranda dote in casu mortis tamen quo casu quia mulier non moritur vere dos publicatur tamen in v. casibus qui ponuntur hic in alijs casibus maritus lucratur ex stip. quasi mortua et hoc est quod dicit. l. sed si alia in prin. No enim hec. l. generaliter de eo lucro quod maritus ex culpa mulieris facit sed ex stipulatione et ideo si esset interpositum pactum ex lucranda dote in distincte secundum formam. l. siquis. ff. soluto matrimonio indistincte dos non publicaretur sed si nullum pactum esset interpositum tunc dos indistincte publicatur ut dicta l. si constante. § fi. i fi. i ultimo modo. Differt dy a gl. quia glo dicit non publicari nisi in v. casibus/ dy dicit indistincte quando nullum est pactum/ puto glo dicere verius quam dy. quia ista. l. loquitur simpliciter non obstante l. si constante i fi./ quia intelligo illa. l. in v. l. in quibus hic loquitur vel verius secundum Jaco. de arenis. ibi mulier dampnabatur soluto matrimonio ideo dos indistincte publicatur hic vero constante matrimonio/ collige ex hac. l. argumentum quod pro debito uxoris non potest fieri missio in rebus dotis nisi in istis v. casibus ita dicit glo quia nota.

Ulterius quero quando dos publicatur et maritus debet

aliquid lucrari ex pacto viri debeat contra fiscum agere via ordinaria libello dato. textus videtur quod sic hic ibi salvas act. etc. dico sic, aut possidet maritus et tunc sufficit sibi exceptio quia cum damus etc. et hoc glo. hic, aut possidet fiscus et non debet hic agitari ordinaria via, sed summatim cognito quod sic creditor debet fiscus solvere viro ut l. dos. § dos. etc. C. de iure fisci Cognoscendo in de plano ut dicit. Ultimo hec l. facit quod actio de dote nascatur sol. matri. ibi dum dicit humanitatis intuitu, et sic si hec nascatur humanitatis intuitu nascatur hic sol. matri. quo al. nascatur constante matrimonio quod plene examinavi in l. si constante. in prin. ff. sol. matri. et l. ii. ff. de do. priele. Quero in quo est ista humanitas quicquid dicat glo. dic quod ista humanitas est hic in hoc quod mulieri dampnate competit actio de dote que est de iure civili, ipse tamen contractus dotis est de iure gentium ut l. eas ff. de capite dimi. facit quod dixi ff. ti. i. l. quedam sunt, sed est humanitas quia cum ista act. nascatur hodie videbatur debere trahi retro ut l. i. ff. qui poti. in pig. ha. et ideo sicut bona ante dampnationem quesita publicata sunt ita ista dos, sed ex humanitate statuitur contrarium ut retro non trahatur in isto dampnatio, ad idem facit l. quotiens in fi. ff. de nova.

Quivis per istam l. dicunt docto. quod illi qui cedunt bonis non debent vestibus spoliari ita no. per docto. quod bo. ce. pos. l. i. Sed no. hanc l. quod appellatione pannorum continetur zona quacumque precingitur, simile hetis in l. vestis alba prin. ff. de aur. et ar. le. Tertio no. quod leve quid dicatur quod est valoris quinque aureorum alibi dicit usque ad duos aureos ut l. si oleum cum l. se. ff. de dolo hic autem dicit grave vel leve secundum qualitatem personarum ut l. sed et si susceperit in prin. et quod ibi no. ff. de iudiciis, quod facit ad auctentica nisi breviores C. de sen. ex peri. recita. que dicuntur esse viles et viliores. Ulterius videas hic quod appellatione pannorum continentur ea quibus quis induitur et sic videtur quod appellatio vestis sit largior quam appellatio pannorum ut dicta l. vestis ff. de auro et argen. le. et ff. de ver. sig. l. vestis vi. ctus cum duabus l. se. Tamen communis usus loquendi aliter se habet, quia appellatio panni est largior quam appellatio vestis, et ideo cum hoc anno quidam legasset alicui omnes pannos suos lini et lane, et ille habet aliquas pecias lini panni non aptas ad usum hominis, ad hoc ego dixi quod siquidem ille habebat illas pecias panni causa faciendi pannos lineos ad usum quod cedebant legato, secus si habebat venales ut l. pediculis § item cum quereretur ff. de aur. et ar. lega. In dubio debet videri quantum sibi expediebat pro usu illius anni et illud cedit legato aliud videtur esse venale ut l. cum querebatur § lana ff. de lega. iii. Ultimo no. quod tu es iudex maleficiorum et vis facere aptare cameram tuam nec potes habere pecuniam ave, vel iuris

solvere alicui nuncio pro investigando aliquo maleficio, dico quod hoc potes licite facere ex penis que redigentur ex quibusdam maleficiis ex eorum et prius ar. huius l. in fi. Sufficiat enim quod ista vilia quis non committat in suam utilitatem sed in utilitate officii.

Quum ratio iure est pro ehi. in. textus, hec lex facit ad quod omnes utrum per statuta possit minui portio filiorum de qua per dy. in c. indultum de regul. iuris li. vi. et per Cy. in l. senatus C. de impube. Dy. idem.

Si libertini at hic § in ar. ad questionem de vasallo delinquente utrum publicetur feudum de quo per dy. in l. statuas § eorum ff. de iure fisci ego plene dixi in l. si finita § si donec ff. de damp. infecto.

Ex bonis no. presuppositum in hereditatis, quod facit ad questionem de delinquente qui alienavit bona sua, de quo plene dic in l. post contractum ff. de do.

Si plures no. quod tot res dicuntur ampliare civitatem numero hominum et quod ista sit iusta causa expendendi de bonis communis. Item no. ar. pro prioribus istius civitatis qui habent arbitrium super bono statu istius civitatis et augmento et ex vigore illius arbitrii faciunt inclusis reformationes. Item no. hic quod dicitur tot priores etc. quia est ar. ut quod filii remanserint ex aliquo tot dicuntur familie ar. contra ff. de excu. tu. l. tria onera, quod dic plene ut dixi in l. qui fundum § cohis in fi. ff. ad l. falcid. Item no. quod quis non potest succedere ei quem ipse interfecerat, sed talia bona veniunt in fiscum, primum est verum aliud quod bona veniunt in fiscum intellige nisi sit alius non interficiens qui sit in eodem gradu cum interfectore ut l. i. § fratris siquis ali. te. prohi. Item oppo. quod ad fiscum non veniunt ut l. si quis heredibus ff. sol. ma. ero. ut ibi dixi, et l. etiam ff. de his quibus ut indig.

De bonis eorum qui ante mortem sibi consciverunt.

De prima parte huius tractatur in l. fi. de secunda tractatur in l. i. et ii.

In capita Oppo. et videtur quod qui dat pecuniam habetur pro confesso ut l. eius qui delatorem C. de iure fisci, et l. qui in ff. de his quibus ut indig. Respondeo speciale est in causa capitali ut hic et l. transigere C. de transact. Fallit in crimine adulterii ut ibi dicit. Ultimo contra hoc oppo. in causis criminalibus iuratur de calumnia ut l. i. C. de iur. calum. § no. quod adversarium corrumpere quasi est contra iuramentum suum prestita in iuramento calumnie iurata.

q pena non dabitur ut in auctenticam pri
e. ca. § o. hoc facit. l. promittente. l. dolo
non videtur facere per calum ni. die
penam illicite / sicuti qui dicitur pe
cuniam consulatori uel dantium sportu
le iudici uel mitio ul papirie no
incidit in illud capitulum iuramenti q
nichil dabitur etc. ¶ Ecio uarius
ille qui aufugit presumatur deliquisse
. videtur siquidem aufugit antequam accusetur
e suspicio contra eum ut. l. l. cor. et
ibi plene dixi. ff. ad sill. § si pre q
ipse accusatus e auffugit / ul stat
cautus / no eundo per terram in crimine
capitali loquitur non e presumpcio contra
eum qui iuste facit si timet ar. ff
. l. qui pmittit corrumpe adversarium
¶ Sius Op. q ficta confessio no
faciat transire penam
ad heredes ut. l. manichaeos. C. de
iudeis et de iure fisci. l. eius qui / dicit
glo specialis in latronibus et in crimine
lese maiestatis ut. l. quisquis. C. ad
. l. iulia maies. Certe idem e hodie
in crimine heresis ut in. c. cum secun.
. l. extra de hereticis li. vi. ¶ Item
oppo. latrones suspenduntur ut. l. ca
pitalium. § famosos. ff. de penis g.
fiaet eis adversarium corrumpe ut. ff.
. l. proxima / So intellige latrones
. i. fures / vel alios latrones no fa
mosos ¶ Item oppo. j. l. proxi. so. ut
ibi videbitis. bartholus

Quia no q postquam quis
est accusatus,
uel dampnatus uel dep
hensus presumitur in dubio
fecisse ob consciam criminis
ut h. / facit. l. cum ratio. § ex bonis
. ff. ta. i. Item facit q contractus fa
post accusacionem presumatur fcus i fra
udem de quo i. l. post contractum. ff.
de donacio. Alia circa materiam vide
bitis. j. e. l. § finali ¶ No textum

¶ Siquis aut ibi qui ei
sibi non pepercit etc. Ex isto. § no duo
po istam presumpcionem q e pro pre qui
magis dolore filii q ob consciam crimi
nis iudicatur fecisse qd multum est
utile i hac materia ut dicam. j. e. l. §
. fi. ¶ Ite no q penitens se ipsum pu
niuit ut hic. ff. ta. ii. l. siquis a d.
. § fi. et. l. idem delictum. § fi. j. de

¶ Eo illo Innuit q / re mili
debeat probari de
crimine postquam quis se occidit Contra
. C. qui tes. fa. pos. l. ii. So. glo. q
ibi probabit innocenciam / eo ipso q
non probabitur contrarium per hanc.
. l. / istud videtur contra hanc. l. i pri.
ubi dicitur q ille qui se occidit h
pro confesso / ergo e simulata intencio fisci
q ille commisit crimen ex ficta co
fessione unde glo in. l. contra dat.
alia so / et hanc puto veram / quandoque quis
est deprehensus i crimine vel accusatus
de eo / et ea per mortem quam sibi consci
vit habetur pro confesso ut hac. l. i
pri. tunc heredes possent probare de
innocencia si vellent ut dicta. l. ii.
. C. qui. tes. fac. pos. Quando no erat
deprehensus uel accusatus. sed contra
eum erat aliqua suspicio levis tunc
bona non possunt auferri heredibus
nisi de crimine fuit probatus / et hoc
vult dicere tex ibi nulla iusta ca
precedente in reatu decessit intellige
quando no precedebant presumpciones urgen
tissime vel urgentes. nec erit ac
cusatus sed erat sola suspicio et le
vis Ita intelligit glo q est sup
verbo reatu ¶ Ecio quando heredi

incubit omnis probandi innocenciam quia
poterit probare eam Rndeo innocen
quandoque potest probari per presumpciones
ut si heres ondetet illum q interfe
cit se ipsum. habuisse aliquam causam vehe
mentissima doloris animi vel corporis
et in dubio presumetur magis se
interfecisse ob illam causam q ob de ¶ Que
lictum ut. C. e. l. § videri
rarum bona sint publicata ipso
iure / an vero requiratur sententiam
quid tex videtur requirere q senten
sententia ut hac. l. circa pri. in § po
stulati debent esse etc. / dum dicit
confiscentur / et eciam in hoc § In
contrarium facit hec. l. i eo q dicit
tandem non habent / et ibi in. v. ut
autem ibidem dicit fisco vendicanda
sunt § Rndeo si
sunt ergo ipso iure confiscata Rndeo si
quidem erat deprehensus vel po
stulatus de crimine se interfaciendo
hi pro confesso et condempnata ni here
probarent contrarium quod appz quia
testum eius e nullum ut. l. ii. C.
qui tes. fa. pos. ita loquitur hec. l.
in pri. Nec ob. q ibi dicit con
fiscentur / quia ibi loquitur de confisca
cione q e facti / hoc e de incorpora
cione fit in patrimonium fisci / et
in hac opinione videtur doc ultimo
in. l. ii. C. qui testa. fa. pos. in
ultima gose Si vero no erat accusatus
vel postulatus tunc dz presides de cie
cognoscere et pronunciari q bona
publicare / et fiet istud eodem modo
q no insti. de heredi. q ab i testa
. § per contrarium / et per dy i. l. qui
a latronibus. ff. de testa ¶ Vl
timo quo ad n iste casus sic ho
die correctus per auctenticam bona dap
natorum. quidam dicunt q no / quia
ille qui se occidit no fuit dapnatus
preterea plus deliquit Cons sic enim
prius delictum et postea occidit se
ipsum / docto tenet contrarium nam per
hunc textum publicantur bona sal
tem eo casu quo solo sententiam pa
teretur essent publicanda ut. ff.
. e. l. § i. / ergo in casibus illis i quibus
no publicaretur si sententiam fuisset
passus per auctenticam bona dapna
torum in illis no publicabuntur
si occidit seipsum. Idem glo. C.
de iure fis. l. fi. in fine.

¶ De interd. i. relega.

Eum qui. Ista est notabilis
. l. Oppo de iure
patro. l. iii. ubi
dicitur q filius
non perdit liber
tatem glo que
est hic dat pleno
so. Ista e vera.
In libertis sunt
quedam iura q transeunt ad quemlibet
heredem. extraneum / et ista transeunt
in fiscum ita loquitur hic Quedam sunt
que ad heredem transire no possunt
ut iura suadendis ope in faciendo et si
milia illa remanent apud filium
ut. l. q ista opinionem tenz dy. i. rote
/ et eodem modo dz iudeari ad. l. cor.
. ff. ad. l. iulia maies. cum silibus. hec
. l. inducitur hic per dy. i. ar. q. q.
de vasallo delinquente an ff hoc

filius eius perdat feudum et hoc hab
uistis vos glo. C. ad. l. corne de fal.
l. siquis pris. et. l. emancipatum
in fi. C. de senato. dy. determinat. aut
feudum fuit paternum et filius pdit
illud p hanc. l. Aut feudum fuit
auitum et illud no perdit ar. dicte
l. emancipat. et ar. huius. l. / Sz cum
ab auo no a patre / ita dicit dy i
c. non dz aliquis certa finez ex. de re
gul. iuris Cy ponit hanc qonem C.
de lib. et eor liber. l. ij. in vltia qone
et ibi dicit sic / aut quis debet habe
feudum ex suo iure vt qz pater stip
ulatus est sibi et suis filiis. vn
iam filio e quesitum ius tc delicti pa
tris non nocz filio ar huius. l. iste de
terminac. videtur contra casum x coll.
si vasal. feu. pue. am. c. i. vbi
loquitur de feudo auito / et no p glo.
si de feu fuit contra. c. si vasall p quas
vide q indistincte filius perdat propter
delictum patris etiam feudum aui
tum Quid ergo dicemus. dico sic
quicumqz quis comittit aliquod delic
tum propter quod dz dicto feudo priuari ut
quia delinquit contra dnm vel aliquid
facit contra conuencionem feudi tc de
lictum patris nocet filio vt dicto ti.
si vasal. feu. pue. c. i. et no i dicto c.
si vasall. Simile vide qn prior
comittit delictum propter qd auferetur
sibi hereditas vt indigno nocet
se conuentibus sequentibus in gradu vt
vidistis. C. ti. ij. l. fi. i fi. et. l. i.
§. i. et §. fi. C. siquis ali te phi
et hoc intelligo in feudo iam pri
acquisito / sz si non quesitum eet
sz erat querendum qz erat apud
patrem suum auum quo ad nepote tc
non noceret nepoti ymo nepos
incipit tenere locum primi vt. l. ga
llus. §. et quid si tantum. C. de li
beris et posthu. et facit. l. non tantum
§. emancipat. C. de bo. pos. contra ta.
si licet propter delictum illud no debat
quis prius feudum amittere sz con
cadit ab illo vt quia no delinquit
contra dnm vel contra promissiones fac
tas in feudo isto cum recurro ad
distinctiones quas ponit Cy i dca l.
ij. i fi. C. de libe et eor lib q. pri
p hanc. l. aut tale feudum debz
transire ad filium ex persona patris
tamqz ad patris successorem et h pdit
aut transit ad eum suo iure vt
qz filius. no qz heres / et tc sibi re
tinet ut phi in iure libtor et de
cidendi in hac. l. p hoc dico in
contractu emphiteo. qn quis recipit
emphi. pro se et suis filiis et ne
potibus / si prius uel secdus delinquit
circa ipsum contractum emphi non
soluendo canonem uel alienando
sine licencia dni / hoc nocet sequentibus
p vall. iura / sz si alias delinqueret
propter quod bona publicarentur illa bona
debet remanere apud filios et nepo
tes / qz no transeunt ad eos vt ad he
redes sz hz suo iure ut. l. iurisiur.
§. si liberti et ibi dixi de op libert.
vbicumqz autem dixi. filio non nocet
patris delictum intellige / ita tamen q
patri nichil quesitum vt. l. diui
fratres et ibi no. de iure patro. et. l.
paulus. C. de bonis lib. bartholus.

Inter penas Oppo. q p
ses possit deportare in
insulam vt. i. l. proxi. i
pri. Ro. verum est si habz

sub se insulam vt ibi alias secus
vt hic / uel dic q hic loquitur i dep
ortac. ibi in relegat. que istarum
sit uerior dicam statim i. l. proxi.

Relegator Oppo. q
preses
non possit hoc facere
ut C. l. proxia in pri. et. l.
ij. §. i. C. de penis / dicunt
quidam aliud in deportat. vt ibi
aliud in relegatis vt hic / no videtur
bene dictum / qz cum preses puincie
possit dampnare ad mortez et in
metallum qd e plus ut. l. illicitas
§. qui vniuersas. C. de of. psi
ergo dz posse qd e minus ut i. c.
cui q plus e lz de regul. iur.
li. vi. et ideo dicit ipsi q. l. pcedens
intelligatur secundum istam vt sic non
possit deportare in insula qn no
hz insula et sic hec est magis propter
defectum insule q propter defectum iuris
dictionis quod tenz glo in dicto
§. qui vniuersas et dy i dicto c.
cui licet qd plus e Jaco. de Aren.
tenet contrarium qz. l. indistincte
dicit presidem no posse deportare
vt dicta. l. ij. §. i. C. de penis
et C. proxi. et ideo dicit ipse aliud
in relegac. vt h. aliud in deportac.
vt in conf. / ad id qd dicitur presidi
licet quod e plus / nam deportare
idem e dicere q extra portare
hoc e ponere extra ea que sunt
iuris ciuilis vt. l. quidam sunt C.
de penis sz an ea q sunt iuris ci
uilis q's habebat a principe mitto
preses non potest ei auferre vt
l. si arrogator. C. de adoptio Sz
si dic / quomo hoc cum dampnat
ad mortez uel in metallum propter qd
ista talia pduntur / dicit ipse istud
est p quandam consequentiam a. l. no q
hoc fiat directo a preside / ita dicit
ipse / hoc etiam tenebat mar syl
Hoc michi no placz / qz eadem
rone non posset deportare prefectus
q e contra. l. ij. §. i. C. de penis
Preterea qn aliquis deportatus
est in insulam no auferuntur ex
presse ea que iur. ciuil. sunt / sz con
sequentiam illius pene vt pz i. l.
quidam sunt de penis Alij dicunt
et hoc dicebat Ol. q racio dre
inter deportat. et condemp. ad m
ortez. uel in metallum e / qz dap
nacio ad mortem fit pro criminibus
grauibus / ideo non dz auferri pea
ut. l. cum reis C. de penis et. l. si
quis ex heredibus. §. vitimum
et. §. ei qui. C. de i iusto. testa. sz
deportacio in insula fit p pleriisqz
criminibus / mito dz differri vt re
seruatur principi et ista e racio quare
permittitur illud qd e plus non
illud qd e minus Certe nec
illa racio placet / qz quicumqz p crimina
libus grauibus fit deportacio in insula
ex qualitate persone vt C. l. prima
in fi. Tenco ergo opi. glo et dy. q
preses non pot deportare qn no
hz insulam / secus si habet vt
hic / ex quo no q iudex no pot
quem mittere in possionem reum no
existenti in suo territorio ita
dicit glo et habetis in. l. cum vnus
§. si is. C. de bonis auc. iudi pos.

Hec est dria Iste §.
minuit

q no possit ad tps deptari qd vide q.
l. sine prefinicione. ff. ti. i. So. vt i glo
Ad tempus. Oppo qd sit contra
l. est nullum vt l. de legi. non du
sz istud est huiusmodi go ic. so. sme
late ante hanc. l. no infirmantur
sz que fuerunt post hanc. l. late bñ
infirmantur. hec e vna solucio glo
Alii ut petrus dicit sic q illa snia
non infirmatur a iudice sz i firma
a lege q2 ipso iure e nulla ut. l. cõ
sta refert Cy. in vi. cp. dy in c. q
quarum. iuis. sunt de regu iuri dicit q
snia valz ideo non procedit. l. vlt.
infirmando. Michi videtur q dicam
dicere sic ideo hec snia no e nulla
q2 in ea no e expssus iur error
licet enim no debeant bona auferri
relegato tn ex causa iudex potest
auferre et augere pena et ideo in
maleficiis non appz q sit error
expssus ita no. ff. de penis. l. qd ad

Est quidem ius statuz p hunc
pndi cassare quedaz cõfinia da
ta in marchia et in ducatu si a
liquis precepit suo aui q debeat mo
rari in aliqua ciuitate sibi no sb
dita non valz illa cõfinia cas
est hic ideo presides qui cognoscant
de appellac cassant ista cõfinia
In ciuitate vero q princeps no re
cognoscunt no sunt qui etiã cõfinia
cassant ideo presidem relegat i sua
diciam quez in insulaz vel ul
in alia prouinciaz no subditaz sz
non pot fieri de iure naz tantu pnt
relegare in terras sibi subditas

Interdicere ut hac. l. ideo hic
q de iure prouincie quis non po
terat interdicere nisi ei prouincie
cui preest. Sed ad hoc oppo si
pot interdicere pnuicie cui preest q
iubet eum morari alibi i loco si
bi non subdito hoc aut no pot fieri
vt hac. l. in prin. go ic. So no pot
directo de hoc disponendo sz per
quandam quencia2 ad hoc cõfertur
disposicio hoc no e prohibitu sz
contra ego video q municipium vl
ciuitas potest statuere q quis no
vadat ad faciendum mercancias i
tali ciuitate vt l. sz. i ff. de decreti
ab ordi facien et. l. mercatores c. de
comerci et mercato et sic quis pot
disponere in prouincia aliena. So
disposicio que fit in pena alicuius no
pot directo egredi locu iur dic. dis
ponentis vt hic sz si no fit i penaz
eius sz in pena hominis illius loci ad
quez uolo aliquez accedere vel i co
modum istius ciuitatis tc valz illa
disposicio et ita loquitur illa gña
Bortzinus dico q si iudex dicerdicat
tibi bonis no ppter delictum tuum in
penã sz in comodu tuu q2 ob pdig
ne bona tua periant istud int dicz
porrigitur ad omnez locu vt C. de
emanci. libe. l. i. et l. is cui bonis
ff. de v. ob. et. l. is cui de cesta. Se
cundo no. q si imperator rescribit
presidi ex hoc omnibus vide respe
tum ut h in. v. sz imperator vel de
quadam contra hoc vide j. e. l. v. quidam
tn so. hic rescripsit simplr i. v.
quibusdaz rescripsit concedendo prum
quibusdam qd dic ut l. i. ff. l. de cõ
stitucia prin. Tercio no q iudex
loci vbi quis est incola pot que pu
re de delicto cõmisso alibi qd e no.
facit ad hoc. l. i. et ii. C. vbi de
cri. agi opp. et. l. iii. ff. de off. pro.

Vltimo no in. v. dubitandum q
interdicto minori videtur interdictu
maius sz non econtrario et ideo qui in
dicit locum in coll videtur interdice
loci originis no econuerso q2 locus
originis sit nobilior et dilectibilior
prefecture huius. l. Vltimo no. q
h vtalia appellatur prouincia i v. si
quis ea sinam site heres i l. sup
vacuam C. de tempi in integ resti.
tn hodie prouincie aliter appellantur
q que sunt sub vno preside vt no. i
l. vltima C. de preceptio lo te.

Solent no. q cui interdicitur
minus officium
non potest accedere ad maius sz
non potest accedere ad maius sz
istud non habet locum ego ut cui
interdicatur maius officium non
pot accedere ad minus vide.

Sz muneribus glo q
incipit no ex e. ibi sz ar contra
sz ibi ex eodem facto cõsequitur
quis penam et finem duis respectibus
sz eodem respectu secus vt hic.
facit q no dy i c. q ob gratum de
regulis iuris

De senten. pass. et re. ca.

Ad lucellius no. pro bannitis quibus bona re stituuntur ut teneantur creditoribus al no.

Insulã no. dicitur inter re stitutum
et eum cui pena per indulgenciaz est
remissa sz quid si verba sunt dubia
dicit statutum q aliquis rebanna
tur num videatur restitutus in integru
vel videatur indulgencia concessa de
qua in l. i. ff. si. ff. de cõmmibus

De cadaue. punitor.

Corpora no. arg. negaciones non faciunt vnã affirmacionem sed due negaciones bene faciunt vnaz affirmaciom de quo per Cy. i l. i. in vii. que C. de seruis fugitiuis et
videbis in. l. duobus j. de v. sig.
et. l. i. ff. de heredi insti. barthol.

Siquis insulam no. hanc. l. quia forte no reperies alibi et habes h
q ille qui in vita no potest
morari in ciuitatem post morte no
pot reduci in ciuitatem ad sepeliendum

Corpora dicitur hic q quibuslibet petentibus
potest dari ad sepulturaz
sz an pot dari medicis
ad anathomiam faciendam
cogitabis

Appellandi usus primo vide prin comentacione
tractatus de appell hom
dy. Alii dicunt q i hoc
principio ponitur cã quare i troduca
e appellacio et diuidit illud prin
in duas ptes nam po ponit causam

de appella

inducende appellonis. Secundo videt(ur)
cuidam tacite q(uo)m as ibi no(n) nu(n)q(uam)
et forma cam. ¶ Quero quare i(n)
troducta est appellacio R(espon)de(tur)
q(uia) eius usus e(st) freq(ue)ns et necc(essari)us
et cu(m) necitatis appet ex eo q(uod) p(er)
appellonem corrigitur imp(er)icia vel
iniquitas iudicantis/ et hoc po
(sed) instatur sepe videri t(ame)n dicem
appellonis reg(ula) s(enten)cia reformari
in melius lic(et) no(n) nu(n)q(uam) i. aliq(ua)n(do)
contrarium contingat/ no(n) e(st) enim
pp(ro) pronunciatu melius (et)c./ Cir
ca istud pri(mo). p(ri)mo q(ua)ero quid sit ap
pellacio ad quod r(espon)deo q(uod) pla.
i(n) summa sua dixit appellare est
iudicis s(enten)ciam adversus se lata(m)
iniq(uam) dicere/ et de ea q(ue)rimoniam
proponere ut .C. de inofficiosis l. p(er)fecti
(sed) certe non ponit diffinicio(ne)m appe
llacionis (sed) describit actum appel(landi)
ideo Azo in summa huius ti. dicit sic
appellacio e(st) s(enten)cia a minori iudice
lata p(er) invocacio(ne)m maioris iudicis
p(re)textu iniquitatis p(ri)me sine resa
ssio ut d(i)c(t)a l. p(er)fecti/ et ad turpill
. l. i. §. fi. nam ibi dicit(ur) q(uod) effectus
appellonis e(st) resa(r)ssio seu ertiacio
s(enten)cie p(ri)me/ et sic aliud e(st) appello
q(uia) e(st) ca(usa) aliud e(st) recissio q(uia) e(st) effc(tu)s
eius/ differt enim ca(usa) a suo tanto sic
mater a filio ut. l. licet §. ea obli.
.C. de procura. et. l. an eodem. §. ex
cepc(i)o de excep. rei iudi. Valeg(itur)
dicat Azo cum dicat q(uod) appellacio
e(st) recissio/ i(m)mo ex appellone r(e)sci(s)
sio sequitur. et ideo Gof. dec. iiii. ca.
i(n) summa de sua appellac(ione) dicat q(uod) le
galis diffinicio appellonis e(st) q(uia) ap
pellacio e(st) remedium provocacionis ma
ioris iudicis p(re)textu iniquitatis
p(ri)me s(enten)cie resissionem i(m)plorans ut
d(i)c(t)a. l. p(er)fecti (sed) h(oc) no(n) v(idetu)r verum
nam ipso iure sine aliquo alio iu
dice ad quem appellatur p(er) i(n)t(er)posico(nem)
appellonis p(ri)ma s(enten)cia extinguitur
s(ecundu)m veram opi(ni)o(ne)m ut dicta l. i. i(n) fi.
ad turpil. et ibi dixi. p(re)terea d(i)c(t)a
diffinicio describit ip(su)m actum ap
pellandi/ no(n) ip(su)m appellonem unde
laborat eo morbo/ quo diffinicio
Az(onis). p(re)terea p(er) novac(ionem) pot(est) tolli et su
spendi effectus p(ri)me s(enten)cie ut i(n) l.
.iii. §. si ex conventione .C. de re. iudi.
(er)go novacio e(st) appellacio q(uo)d e(st) ab
surdum/ Gof. etiam dixit q(uod) s(ecundu)m
canon(es) appellacio aliter diffinitur
et sic appellacio e(st) a minore ad ma
iorem iudicem provocacio ut. ii.
q. vi. c. omnis oppressus et. c. se.
et maxime in. c. placuit q(ue) diff(inici)o
esset vera largissime assumendo
nome(n) appellacionis/ nam quicunq(ue)
te ad iudice(m) provoco/ appellacio pot(est)
dici ut. l. item apud labeonem. §. ap
pellare. .C. de in ius. vo. immo/ si
te vocarem ad cenam etiam potest
dici appellacio ut ibi pat(et). (sed) as
sumendo appellonem stricte p(ro)ut
in hoc ti. accipitur/ alio mo(do) diffi
nienda e(st)/ dic (er)go appell(aci)o e(st) ius q(uo)
interim p(ri)ma s(enten)cia extinguit(ur) et
e(ius) cognicio ad iudicem superiorem
devolvitur/ et hoc p(ro)ut loquitur
de appellone a diff(initi)va de aliis vo
(cabulis) gen(er)ibus appellonum i(n)f(r)a i(n) sive
locis dicemus. dixi appello e(st) ius
h(oc) p(ro)ba(tur). j. proxi. ibi appellandi
ius (et)c. ne videar diffinire ip(su)m
actum appellandi p(ro)ut fecerunt aliq(ui)
quos s(upra) reprehendi Item dixi q(uod) etiam

s(enten)cia extinguitur/ hoc dixi ut osten
derem appellacionis effectum ut no(tatur).
in dicta. l. i. in fi. .C. ad turpilli. Et
p(er) hoc videtur no(tandum). d(ixi) iam a iure di
cendi nullum quo p(ri)mus iudex su
perior quicq(uam) aditur ut. l. absentem
.C. de appellac. Actum p(er) illud ius
s(enten)cia non extinguitur q(ui)a ibi nulla
erat hic erat aliqua ut dicetur i(nfra)
l. si expressim. ff. e(odem). Item ideo dixi
interim ut p(er) hoc differat a s(enten)cia
lata in ca(usa) appellonis/ vel interim re
fert p(er) qua(m) s(enten)cia rescinditur to(ta)li(ter)
vel confirmatur (sed) p(er) ipsam appello(nem)
extinguitur ut expectetur i(n)terim
p(ro)nunciacionis effectus eventus ut d(i)c(t)a
. l. i. i(n) fi. ad turpillia et. l. furti i(n)
pri. .C. de his qui no(tantur) i(n)fa(mia) et de pact.
. l. tale. §. qui provocavit Item
dixi et p(er) eam cause cognicio ad su
periorem iudicem devolvitur ut.
.C. de appella. l. eos/ et. l. a proconsulib(us)
cu(m) i(n) simi(libus)/ silib(us) et p(er) hoc differt
a novac(ione). p(er) qua(m)/ l(ice)t s(enten)cia posset
extingui vel suspendi. t(ame)n cognicio
ad superiorem non devolvitur
iuxta p(re)dicta q(ua)ero dixi .s. q(uod) ap
pellacio est ius. verum sit accio
vel officium iudicis vel excep/ vel
quid R(espon)deo no(n) e(st) actio Actio e(nim)
est ius petendi in iudicio q(uod) sibi
debetur. (sed) p(er) appellonem nichil pe
to in iudicio cu(m) ipsam interpono.
nam appellacio interponitur cora(m)
iudice a quo et ab eo nichil peti
(sed) postea petetur cora(m) iudice ad
quem j. ¶ et ipm (er)go actu(m) appell(aci)o(n)is
no(n) peto Item no(n) est off(ici)um iudicis
q(uia) absq(ue) aliquo iudicis officio ap
pellacio producit effectum suum
s(cilicet) extinguendi s(enten)ciam et devolvendi
cam ad superiorem Item no(n) e(st) excep.
q(uia) no(n) extinguit s(enten)ciam ope excep(cion)is
(sed) ipso iure/ dico (er)go q(uod) ipsa appellacio
est quoddam ius p(er) se diffinitum
ante dictum q(uod) vocatur appellacio
ut j. proxi. §. i. ¶ Secundo quero q(uo)t(u)pl(ex)
sit appellacio R(espon)deo pri(mo) t(ri)pl(ex)/ q(uo)dam e(st) ap
pellacio a diffinitiva qua(m) .s. diffini
vi/ et istam (con)t(inu)e(?) prosequitur p(er) totu(m)
ipsum tractatum Quedam e(st) appella(ci)o
ab interlocutoria et ista late p(ro)seq(uitur)
in l. ii. j. de appel. (et)c. Quedam est
appellacio ab aliis act(ibus) extraiudicia(li)b(us)
et istam prosequitur j. qui appell. l. i.
§. solet ¶ Tercio q(ua)ero quare i(n)troducta
est appellacio R(espon)deo ut s(upra)/ casu vel i(n)
hoc principio decimat q(uia) ideo i(n)trodu(cta)
e(st) ut iniquitas vel impericia iudicantis
corrigatur/ l(ice)t q(uando)q(ue) aliud contingat
¶ Contra hoc oppo/ q(uia) si s(enten)cia co(n)
tinet iniquitatem est ipso iure nulla
nec e(st) opus appellare ut. l. i. i(n) p(ri)n.
j. que s(enten)cia sine appel. (et)c. et. l. ii.
.C. qui provo/ non est ne(cesse) So(lutio) i(n)tel
ligit(ur) h(oc) no(n) fuisse expressim errorem
in s(enten)cia. ¶ Item oppo q(uod) s(enten)cia pot(est)
p(er) iudic(em) appel. resumi ex novis p(ro)
bacionib(us) ut. l. eos .C. e(odem). et sic no(n)
detegetur iniquitas seu i(m)p(er)icia iu
dicantis So(lutio) iniquitas e(st) re ipsa r(espectu)
litigantis q(uia) debuit vincere et su
ccubuit/ no(n) aut(em) e(st) iniquitas r(espectu)
iudicis ut no(tatur) i(n). l. eos .C. e(odem). p(er) glo
magna. ¶ Ultimo no(tandum) glo hic
positam que dicit q(uod) utroq(ue) casu
iudex fecit litem sua(m) et sic i(n)nuit
q(uod) l(ice)t r(e)us possit appellare/ n(ihilomin)us h(abe)t re
gressum contra iudicem male iudi
cantem de quo/ dic ut in q(uestio)ne qua(m)
de hoc disputavi de q(uo) facio mencio(ne)m
de variis rebus/ co(m)muni. l. si

Quesitum. A sn̄ia lata s. rescript' pncip
potest appellari. non ab ipo rescrip
to. vel pronūciacōe facta a pncipe
consulendo. h' dicit. p'o ponit casum
s'o ponit rescriptum de quo colligit.
decisio q. tercio ponit decisiom ꝯtra
ꝯōne que tacite colligitur ex rescrip
to. ij°. a. ibi. hinc no. ex p'ma pte cer
ibi dum dicit ius appellandi rc et
sic appellacio ē iuris ut dixi. s. p'xi
S'o. no. in fine tex ibi du dicit
post rescriptum prouocare ex q° appz
q' q'n grauamen ē tale q' i f'tur
post sniam q' pot repari a snia dif
finitiua p appellōz tūc ab illo grauāe
videtur appellare. Oppo q' pn
ceps no sit consulendus vt. l. cū q°d
ff. l. s. de iudicii so glo. q' hic pn
ceps consulitur de iure no de facto
Soluit glo q' isto casu pnceps ꝯsulit'
de iure no de fco no dat dilacōz ut
C. de dilacio. l. cum in annos q' no.
ad hoc ut consulitor a supe' ut ꝯsu
lat de iure non pot nouas pbōnes
seu noua i strā recipe sz cū ꝯsulere
sup his q̄ a iudice trāsmittitur ut
l. cum i annos. C. de dilaci. Op.
q' no possit appellari aut eni dicis
appellare ab ipa relacōe et hoc vidē
f'lim q' relacio no fit nisi cū lrē iam
sunt a ptibus approbate quo casu
appellatur ut j. qn̄ appel sit. l. si
Aut dic appellari ab ipo rescripto
pncipis et tūc videtur cōtra. l. j.
in pn. j. a qui appel. no. sz so. di
cit glo intelligas h' appellari a
snia lata s'm rescriptum pncipis
no ab ipo rescripto et s'm hoc tex
qui dicit ab enunciacōe, dz expoin.
i. a snia lata s'm forma i scpti, tn
glo posita sup illo v'bo enūciare
aliter intelligit ut j. dicā. Tn pre
dicta so. vera ē in se ut statī dicā.
Oppo. in auctn ut in medio lit'
f'. i. glo ponit tres so. tene p'mam
quā sequitur dy. ja. de are. z ol.
Oppo dicitur h' in fi. q' ab inter
locutoria qua pnūciatur pncipe
consulendū non appellatur. Cōtra
j. qn̄ appel sit. l. i. i pn. C. de relac
l. i. i fi. so jo et azo dicunt q' hic
dicit no esse appellandū. s. de neces
sitate no. sz bn̄ aut pot appellare vt. l. ꝯtra ne dz
hoc non placet q' contra huc textū
Vnde alij dicunt q' in illa. l. i. C.
de relaci. no dicit q' appelletur sz
dicit refutorias poss. hoc ē ꝯtra
pnūciacōem que fit contra ꝯsulen̄z
et hanc sequitur pe. et quidā alij
moderni. q' no placet. q' i dca. l. i.
j. qn̄ appell sit. no dicit q' eni eēt
lata snia diffinitiua. pot eni i tel
ligi eciaz q' no erat lata vt ibi no
Vnde glo ponit terciaz so. q̄ ꝯtinet
ipaz veritate. Pro cuius decla
racōe sciendum est q' tria sunt ꝯsi
deranda p'mo pnūciacō de pncipe
ꝯsulendo et ab ista no appellat'.
q' p eam nemo grauatur vt hic
s'o est ipa relacio seu lrē q̄ mittū
pncipi et ab istis pot appellari si ps
sensit se grauatam q' iudex i eis
mendacia inseruit vl veritatē ta
cuit ita loquitur hic. et s'm hoc p
cedit illa glo posita sup v'bo ab en
unciacōe q̄ exponit i. a mendaci
relacōe pncipi fca. sic loquitur. l.
i. qn̄ appel sit. Et ē aduertendū
q' cū ab ista relacōe appellat' dz
vnū grauamē exprimere. s. q' f'lm
sit insertū. vel vrm̄ sit obmissum
ut ibi. Si eni docuit ul' fcā ic vt dcā
l. i. j. qn̄ appellan sit. sicut in q'lz
appellacōe ab interlocutoria vt ple
ne dicam i. l. ij. j. de appel. recī. 3°.
est appellacio a snia diffinitiua la
ta s'm rescriptum et consiliū pn
cipis. et ab ista eciaz pot appel'ri
vt hic s'm aliū intellectū quez
supra posui in so contrario et
l. i. i pn. j. qn̄ appel sit. et C. e. l.
ij. Sz contra hoc instat'. si a re
scpto pncipis no pot appellari g°
nec a snia s'm rescriptum pncipis
lata. Non eni pot quis cōqueri
de facto q' consultus approbauit
vt. l. i. j. qn̄ appel. sit. nec de iure
q' princeps sic ꝯsuluit et ē ius
Video si dicas ptem no ꝯsensisse
relacōi planū est. idem si diceres
ptem consensisse tn fuit decepta
in tenore ipius relacōis ar. C. plus
valere quod agitur. l. fi. sz si ꝯsen
serit non decepta tn̄ eciaz pot appl're
vt cū repararetur ex nouis pbōibz
et allegacōibus vt. l. eos. C. e. Ite
contra predicta i statur si grauat'
quod inf'tur p mendaciz relacōem
potest repari p appellōm a diffiua
vt dictū ē. g° ab ipa relacone
no pot appellari vt hoc. ff. in fine
Contrarium dixi so. p appellōm
a diffiua istud grauamen no pot
reuocari sine magno piudicio ptis
uā post consiliū pncipis datum
durior ē causa nra. q' iudices fa
uent ꝯsilio pncipis vt. ar. l. ij. ff.
l. s. de alie iu mutan cā fac. ff q°d
piudiciū dz admitti appellacio ar.
j. e. l. q̄ snia. et j. dicam i dicta. l.
ij. j. de appell. rc. Vltio no q'
licet cū consulendū de ꝯsilio pcauz
sit commissa. tn a snia lata sz ꝯs
ꝯsilium pot appellari vt h' cū sy.
facit j. e. l. ex ꝯsensu in pn.

Si quis in appel.

Se ipm sumat in fine Error i ap
pellando iudicem maiorem vl' pa
rem appel. no viciat. secus si mi
norem appellauit. h. d. p'o ponit. q.
s'o so. tercio eam probat p rescptū
ij. ibi. et siquidem. iij. ibi demū
ij. ibi. et siquidem. Oppoīt q' error iuris no nocz
in capiens vt. l. error. s. de iur et
facti igno. so dicit glo spale est
hic q' ad iuris rigorem ꝯsuadū
h' inducitur. ad hoc facit in. l. qui
exc. s. de condic indebi et. l. iub. e.
ti. in pn. Oppo. hic dr q' si
minor iudex appellatur no valz ap
pellacio. sz pfectus minor ē ꝯsule
q' ꝯsul est sup illustris et pfc'
illustris vt in auctn vt cū de app
cognos. ff. illud. et ab illustri et
qui sup eos. ff. i. et in auctn ꝯsti
tucōes que de dignitatibus ff. i. Solu
dicunt quidam. Minor est q°. ad di
gnitatem no quo ad admistracōz
q' no hz nisi voluntaria vt. l. i. s.
de off. ꝯsulis. q°d glo reprobat. q' hz
eciam iurisdiccōem contenciosā ut. s.
de arbi. l. ij. i fi. et. l. se. Alij dicunt
q' hic loquitur de illis qui hz di
gnitatem no admistracōz. et dicūt
quod dy. tenuisse. sz no placet q'
si no haberent ꝯsules admistracōz
no possent delegare vt C. qui p
sua iurisdic. l. i. vn quidā soluūt
3° modo q' hic loquatur de iudi
ce minore eo qui iudicauit. sz p
fectus ē minor eo qui iudicatū
est. s. consule. no minor eo qui iu
dicauit. sz hec non est vera q' cū
h' fuit iudicatum p iudicez delegatū

a consulibus si consules dicentur ma
iores preffecto et eius delegatus dicet
maior quia eius iurisdictione vtitur vt ff.
de off eius cui manda/ et ideo quod h[ic]
tex dicit debet intelligi de maiori vel
minore eo qui iudicaturus est in
causa appellacionis quod tenet glo. fe. in prin
mi. ¶ Sed contrarium videtur secundum predictam
so. supra positam videlicet consul
maior est quo ad dignitatem mi
nor quo ad administracionem/ nam prefectus
habet cognicionem omnium que in vrbe oc
currunt vt l. i. et tamen cum vrbem
ff. de off prefec vr/ et C. de off prefec
vr. l. i. et illustris est consul/ non
autem super illustris/ et sic habet maiorem
dignitatem/ non autem maiorem ad
ministracionem/ sicut videmus in cardina
libus qui non habent maiorem dignitatem
quam episcopi sed maius officium/ quod autem di
cebatur in prima so. quod consul habe
bat solam voluntariam non est verum
quia habet ymo merum imperium vt l. ij.
in prin. ff. de in ius vo. ¶ Oppo
quod error viciat iudicium vt l. si per
errorem. ff. de iuris. o. iudi. glo. non
sol/ dicit dy. quod ibi loquitur de errore
qui habuit originem de actu precedente
iudicium/ istud non placet/ quia non vir
tute vocem/ dic ergo quod ibi loquitur
de actu qui debet trahere robur ab ipso
iudice eorum que fiunt in ipso iudicio
in quo si est erratum viciatur actus
per factum iudicem. vnde etiam diceremus
hic quod si quis prosequitur appellacionem
coram iudice incompetenti prosecucio
esset nulla/ sed hic loquitur de ipsa
appellacione que robur assumpsit ex
legis potestate/ non autem ex alterius facto iu
dicis ad quem appellatur/ cum non ap
pelletur coram eo/ ideo si in eius persona
erratur et ad maiorem et appella
dictus error per l. contrarie ¶ Oppo.
ff. de aqua plu. ar. l. sed et ita Solu.
dicit dy. ibi loquitur de errore ex
iudi. h' in iudicio. Tu dic ibi error
impedit voluntatem et consensum/ hic non
fuit talis error qui voluntatem appel
lantis non impedit/ ymo conditur
eius voluntas quod a iudice a quo appe
llat vult recedere/ in eo nec in quo
errat. s. in iudice ad quem in illo in
pedimento/ non ad eum per appellacionem
causa devoluitur sed ad eum ad quem
in veritate debuit appellari ¶ Que
que est racio quod error in appellando
minorem viciat appellacionem secus si ap
pellatur ad maiorem Responde glo. quod plus
est in eo quam tantum est vt l. cum furti. ff.
de in litem iurand./ et quadam sim.
ainic. l. is cui in prin. vnde appellacio
ad maiorem dignitatem videtur appellare
etiam ad mediam secus si minorem
appell. ¶ Quero quid si fuit ap
pellatum ad principem omissis mediis
Respondeo idem vt ad proximum supe
riorem causa devoluatur vt j. e. l. i.
patrone in prin. sed summus pontifex contra
ad se contrarium statuit vt ad eum
solum appellari possit obmissis me
diis vt extra e. ti. c. si duobus
/ quod forte factum est vt maiorem cu
riam habeat de qua imperator non
curauit ¶ Quero dicens hic si
appellauit ad iudicem errori ei
noceret/ quero que est racio Respondeo quia ex
virtute eius appellacionis non procedit
ac si appellatum non esset fateor
tamen si est infra tempora appellacionis
quod interim potest appellare ar. ff.
de appella. accusa. l. libellorum et quod
si libelli et de excu. tuto. l. cum ex
oratione/ et ff. non ex legi sena. o.

de. l. j. et hoc tenet dy. et doc. ¶ Quero
quid si aliquis appellauit simpli
citer. appello ad iudicem competentem
vel ad superiorem. et similia/ an ap
pellacio valeat Respondeo sic ar. huius
tex. et j. l. proxi. et ff. de v. obli
l. qui rome. f. fe. ¶ Quero di
hic quod debet appellari ad superiorem/
quis est ordo inter istos iudices
tex videtur hoc ponere C. e. l. fa
pimus/ sed certe ibi loquitur de ap
pellacione que porrigitur ad principem
et quis sit ordo cognoscendi in causa
principis cum alibi interponitur
appellacio ponitur iste ordo in auten
de appella. f. nunc tractemus/ sed quia
hic est limitatum secundum diuersas consue
tudines ciuitatis ideo pertranseo omnino
¶ Quero tamen de quibus tamen de
quibus posset dubitari pone quod est
ciuitas que non recognoscat sup
eriorem/ elegit ipsa sibi rectorem nec
habet alium officialem/ quis erit iu
dex appellacionis Respondeo ipse populus
seu ordo qui ipsum officialem facit
qui solus reperitur superior ipsi populo
sicut si princeps est vt no. in l.
hostes. j. de captiuis. et hoc colligitur
ex l. ij. f. exactis. ff. de orig. iur.
vbi populus romanus liber faciebat
officiales/ et ab eis erat ius app
ellandi nisi expresse esset inhibitum
¶ Quero in aliqua ciuitate est
aliquod collegium quod facit sibi
rectorem cui dant iurisdictionem quod potest vt l. fi.
C. de iuris. o. iu./ quis erit primus
superior ad quem appellabitur Respondeo
ille qui est iudex ipsius vniuersitatis
vt rector ciuitatis ar. huius f.
et extra e. ti. dilecti filij/ predicta
vera nisi ciuitas specialem habeat sibi
quod aliud iudicatur. ¶ Quero quid
si proximus superior non posset haberi
Respondeo siquidem impedimentum est diu
cius duraturum ad alium superiorem
appellabit ar. l. si longius in prin.
ff. de iudiciis et ar. j. de vacaci
num. l. fe. in fi. et hoc cum sit impe
dimentum iuris siue facti vt ex de
of. et po. iudi. dele. c. 18 cum litteris.
et ideo si ponemus ex causa de eadem
questione cognoscere iudicem superiorem
et inferiorem et simul principaliter
posse appellaretur ad superiorem in ob
misso medio/ quo ad alium primum
iudicantem minorem quia proximus cum pro
cedens impeditur eo quod sententiam iudic
auit vt l. eos. C. de appell. ¶ Que
ro pone extra iudicauerit sil iu
dex secularis et erat clericus ad quem appellabitur
Respondeo ad superiorem iudicem eccle. cum
non ei potest appellari ad superiorem
iudicem laycum quia ei non potest se
subicere etiam si vellet clericus vt
in c. si diligenti extra de foro compe.
nec esset equum quod vtrisque superior ap
pellaretur/ quia forte locis distan
tibus et separatis sunt nec possunt simul
conuenire Appellent ergo ad superiorem
iudicem eccle. cui potest subicere
se iudex laycus et per ipsum in causa
decidetur/ ne causa continencia
diuidatur. vt l. ij. de qui vbi ap
eisdem iudi. catur. et l. nulli C. de
iudiciis/ et ar. l. si certum. ff. quadmo
seruitus amittitur ¶ Quero pone quod est
episcopus vel alius clericus non cogno
scit vt episcopus sed vt comes alicuius
comitatus quis erit superior/ an
ministrales superiorem respectu comitatus
an respectu clericatus seu episcopatus

cam tangit h extra ee. C. romana §.
dz aut. li. vi. vbi videtur tex q ad sup
iorem iudicaz eet ciuili immo tangit
extra de ma et obe. c. solite i spec.
in dicto. §. nunc tractemus v. ex. veri
tas e ista q siquidem illa dignitas
comitatus e incorporata in patrimoni
ecce libere/nec p illa dignitate re
cognoscat dnm tpalem q appellat.
ad forum eccl ut dicto c. roma si
vero recognoscat dnm tpalem. ut qr
habebat in feudu/nec ad aliu app
ellaretur. s3 decretales in. 6. all c. s3
si ponemus q clicus eet factus rector
alicuius ciuitatis et appellaretur ad
supiorez illius ciuitatis/nd ei iudi
cat ut epus seu clicus s3 ut rector ill
ciuitatis et idem dicerem si vnus rex
hret comitatum et i illo iudicaret
ut comes appellaretur ad supiorem
eius i quantum comes nd ad supiore
eius in quantum rex e cay. C. e. l. sign
iudici/et hoc qn appellatur ab ordi
narius/qn vero appellatur a deleg
dicetur in. l. i. §. i. q. raqui appe

Libelli libellus appellatori
dz continere psonaz
appellac iudic a quo appellatur/
snia a qua appellatur/psona vero
eius contra que appellatur de neca
non dz cotinere/et tpe sine pot solo
vbo appellare dicendo appello hoc
dicit ciui. l. se/et ibi se. Quo
de pn. l. sag glo so duobus modis
tene pma Quero de quibus libellis
h loquitur Dico eius euidentia e sad.
q vnus e libellus appellacionis. h
e ipsa appellacio Alius e libellus
qui datur iudici ad que e appellatu
ut sup appellacoe procedat/et istos
duos modos prosequitur specl. i ti. de
appella in iiij. pte §. dicendu i statu
mie/et ibi §. precedentibz. l3 hos de co
suetudine admittatur/tn no e nece/su
fficiat em q coraz iudice appellomes p
ducatur appllo facta cora iudice aq
et petatur sup ea pcedi sine nouo
libello. h videtur velle tex i aua
de hns q i gre/ad appel. §. nolum et
immo videtur tenere de of. dele. c. cu
contingit i ca fine mag glo. Tn ca
formas pdictas aliquid videas/et
pmo circa appel. q fit viua voce app
forma ee vulgarem sufficiat em
dicere appo hic/et subintelligatis
appllo te a snia qua stati ptulisti
inter me et aduersariu meu/et i
tali ca h probe h i. l. litigatores
C. e. S3 quo quando tpe durat illa
facultas appllandi viua voce/dicit
quidaz tota illa die/et j. e. l. a snia i
fine/na cu ipsa die liceat gs qualibz
pte diei dz licere Cotra vr q h pos
sit facere statim anq iudex diuitat
ad alia facienda ut. l. litigat. C. e.
Alij dicut q hoc pot facere iudice sede
12 te pro tribunali ut. l. diu. ff. de in
tegr resti. et istud coiter obseruatur
S3 o quero qn appellacio no fuit
interposita viua voce qn posset ap
pellari ex tuc de neccitate est ap
pellandum in scriptis ut hic et j.
e. l. a snia i fine/et l. litigat. C. e.
et isti dnr libelli appllatorij/et
dz iste libellus appllatorius otiere
ea que hic dicuntur. s. psona appel
lantis iudicis a quo/et sniaz ot
quaz S3 dubitatur circa pn
cipio si procur e constitutus et ap
pellat an debeat appellare ppo noie
an procur noie dni. nam cu ipe

procurator sit dns litis efficis et i eum
fertur snia ut. l. i. C. de sen et i
terlocuto om iudi. videtur q ipe de
beat appellare. Veritas e q dz pro
curator noie appellare ut. j. qn
appellan sit. l. i. §. in ppa Puto
etiaz q possit ppo noie appellare
ut j. e. l. ab executore. §. j. et ibi
no q si simplr diceret appello/nec
adiceret cuius noie intelligeretur
procur noie dni ut. l. si. ff. de i statu
et l. ex. ff. si quis cautio/ Quero
quid de his qui appellant p aliis
cum nullum habebant mandatum
dicam j. e. l. non tantu sup vi. §.
de psona iudicis a quo Puto q
sufficiat si post nomine iudicis
vel tribunalis l3 nome pprium no
exprimatur nd dz appellare aduersus
eum ut aduersus priuatam psonaz
s3 tanq a tali dignitate gs sufficiat
si nome dignitatis exprimatur
ut. l. si seruus cois ita. ff. de sup
seruo S3 sup tertio §. sup snia a
qua appellatur/dicit glo q dz ise
ri res sup qua e lata snia Puto
tamen q sufficiat si exprimatur
tantu q snia certa demonstre. vn
cu dico appello a snia lata tali die
p vos no e nece q inseratur res
sup qua lata e/et si dico rem et no
e nece q dicta die/q em vna de
monstracoe demonstratur amplius demo
nstrari no e nece ut. l. i. i fi. ff. de
statu no appeat q e
dote ple. vn quocumq mo appeat q
lata snia satis e Querit glo
vtrum i ipo libello appellatorio de
beant peti apli/quidam dicut q sic
Veritas e q no e nece fm dy. et
alios q appeat/qr cpra sunt distincta
/nam ad est tpus appllonis/ad est
tps petendi aplos/et e xxx dierz
ut. C. e. l. in iudicibz/et de lib
diui. l. i. Coiter tam obseruatur
q in ipsa appll apli instant petiu
extra de appell. c. ij. in pn i cle.
tam si sepatim i ferret valent
p ea q dicta sunt/S3 quo vtru in
ipo libello appellatorio posset quis
dicere dico sniam nulla et si qua
est appellacio ff. q sic. l. i. C. qn
prouo no e nece/dicta i. l. si exp
ssum j. e. Quero vtru in libe
appellacoins debeat fieri mencio
de iniquitate sine/vidr q sic ut
hac. l. in pn. et l. pfectis. ff. de im
noff et ita coiter obseruat. Puto
tamen q si hoc exprimatur etia p
cederet appellacio Econtra dicendo
appo videor dicere iniquaz Quo
cu debeant dari isti libelli appella
torij/glo dicit/et bn q dari debent
iudici a quo appellatu si haberi
potest alias iudici ad quem ut. j.
qn appell sit. l. i. §. dies et. §. sique
Item si aliquis timeret iudicez aq
appellatur sufficeret si interponeretur
appellacio coram honestis psonis
ut. l. i. C. de his qui p metu iudi
non app. iste aut metus qualr pbet
dixi in. l. de pupillo. §. s3 et si ipi
ptori. ff. de op. no. nunc Quo
vtrium sufficiat iudici. offerri li
bellum appellatorium. an debeat cora
ipo legi. textus e q non requiritur
legi extra. e. c. appello. li. vi. It
quero in appelloe a diffinitiua Appello
no ab interlocutoria an debeat i
scriptis fieri glo tangit hic dicam i. l.
. ij. j. de appll. re. Tertio e vid
de libellis qui dantur iudici ad que
e appellatum Et si quidem tenemus
id qd ff. dixi q hoc cum libellus
no sit necius tuc hic no e videndu
vlterius/S3 quia communis practica
se habet in contrariu/ideo istorz libe

VEL

formas videamus Et in istis libellis
debent inseri omnia que dicta sunt in
libello appellatorio / dz eciam i seri te
nor appellacionis iam interposite et
in eo dz ee conclusio talis / quare peto
p vos pronunciari p me bene et iuste
te appellatum ee et male et inique
iudicatum ee vt inale pall. l. eos
in pri. C. e. Alij vero addunt dicentes
peto dictam sniam tanq̄ iniquam
remedio appellacionis cassari et irrita
ri et istam formam vi. pone Spec.
et consuetudo obseruat ¶ Sz huic
oppo / sniam p solam appellacionem e cas
sata et irritata vt. ff. ad turpilli. l.
i. i fi. et dixi ff. e. l. in pri Quomodo
g°. potest a iudice cassari contra l.
que sub condic. i fi. ff. de condic. i
ste. Ro p appellacionem snia extinguit
non tamen irreuocabiliter ¶ Qd
aut in libello petitur cassari i ir
ritari intelligitur irreuocabiliter / posset
eciam dicta conclusio aliter formari
secundum diuersitatem casuum sup qb9 fort
appellacio Quid enim si reus e abso
lutus et actor appellet / certe recte
poterit concludere actor sic / peto p
nunciari bn et iuste appellatum et
inique iudicatum et reum peto
michi condempnari i quantitate pe
tita ¶ Hoc enim casu iudex appellacionis
eciam condempnare dz vt. l. ij. ap
ff. iudicat sol / no et ibi dixi / et
no. in l. offidiuus ff. de le. ij. Item
si snia no diceretur in toto iniqua
seu iniusta sz eet aliomo reformanda
posset in conclusione addi. peto dictam
sniam p vos in melius reformari
et ad debitum statum reduci vt. ff.
e. l. i. in pri. Puta si aliquis est
iuste condempnatus qz condempnari
debat sz iniuste qz iudex nimis exce
ssit vt. l. siqua pena. ff. de v. sig. et
ibi no. i glo. magna / facit ad pdictam
l. cu tutor. §. i. ff. de solu. vbi
iudex sniam reformauit et ff. fam.
hercis. l. quedam mulier et de im
petro. l. carmelia / sz si ponitur appellacionem
ee factam p illa vba dico sniam nullam
et siqua est appellacio etc dz i li
bello concludi. peto p vos dictam se
tenciam nullam pronunciari / et si
qua est etc vt. ff. dictum est

¶ SED ILLUD intendit hunc hoc / Si q°ritur
adhuc aduersus quos appellatur
in appellacione nomina inserantur ad
uersus eos appellari videtur / siquidem
ex hiis qui appellant eis solum ap
pellacio proderit hoc dicit sz duas
ptes ij. ibi certe si plures secundum primi
dicta e qz nomen aduersarij no dz
inseri de necessitate in appellacione vt ff.
e. pri g°. noia si quorundam expssit no
nos / qz idem si nullius nomen expssit
Satis enim est qz de dicta snia fiat
mencio / et hoc verum si vna cat
causa et vna snia / secus si diuise
vt dicit glo. Racio secundi dicti e qz
psona appellantis dz inseri in
appellacione g°. si aliquorum noia dimi
ttuntur non possunt videri appellasse
¶ Sz contra primum dictum oppo. C. si
vnus ex pluribus ap. l. i. et ij
So. illi solum quorum noia sunt expssa
appellasse censentur vt hic. victoria tn
illorum proderit eciam alijs sz distinc
l. contrarie vt no. i. l. si quis separati
ff. si sepius ap. et ibi dicemus / et
hec e vera solucio / Alie soluciones
ponuntur hic in glo que possunt ee ve
in se / et eas examinabo in dicta
l. si quis separatim / tn no sunt necesse q°m
ad l. istam.

¶ QUID G°. Quo certa cau
expressit potest illam prosequi et
ab illa discedere / et aliam quamcumque
voluerit assumere h. dicit qz no. Et
est verum in appellacione a diffinitiua
secus si appellet ab interlocutoria
vt extra e. c. i. li. vi. dicam i. l. ij.
ff. de appe. rc. ¶ Oppo ff. de adulter.
l. denunciasse. §. quod tamen So patz
ex hiis que ibi dixi ¶ Oppo. C. de
condic. insert. l. fi. So ibi i hiis q
electione tollitur et e ibi racio ne ex
eadem scriptura cum diuersis modis
i serantur ¶ Querit glo vtrum i app
ellacione dz i seri causa / breuiter / Aut loquimur
i appellacione a diffinitiua et no e necesse qz causa
inseratur quod apparet qz ff. l. prima
i fi. nulla fit mencio de causa et hic
(ad quid enim e necesse qz causa inseratur
cum ad illam no astringatur Nec ob
ff. e. l. appellanti i fi. qz exponitur vt
ibi p glo Si vero appelletur ab in
terlocutoria ee dicit glo de iure canonico
e inserenda causa vt extra e. c. vt debi
tus et expssius hodie extra e. c. i.
li. vi. Ego puto idem de iure ciuili
vt dicam in dicta l. ij. ff. de appell.
rc ¶ Quero quid si appellet ab v
no. e sine verum videatur appellasse
ab alijs / dicam in. l. appell. i pri. ff. e.
¶ Vlt scias qz pe p hunc §. dicit
qz in accione reali in qua de necessitate no
dz i seri causa tn si inseratur p illam
non astringitur / po totum ius suum in
iudicium deducere vr / sic hic / cum in
appellacione no debat i seri causa / si vna inse
ritur no astringitur ad illam cuius opi
refert Cy. in l. edita act. C. de edic.
sz eius opi fkat e vt. l. si vir. §. i. ff.
de except rei iudi. et. l. eandem. §.
actores ff. ti. et i eis dixi aliud e
in causa appellacionis i qua si perdet in
totum perdet / ideo in fauorem appel
lantis est in totum inductum ut cer
tam prosequi possit Aliud e in causa
principali n si perdit ex vna causa potest
interim ex alia agere vt i eius
fauore inductum vt alie ce inducte
iudicio no videatur. an aut causa in
principali act. debat inseri, dic plene in
dicta l. an eadem. §. act. ff. de exce
rei iudicate Bartholus. Ab ex

AB EXECUTORE ecutore
non appellatur sz ab iniqua
sue interpretacione sic / et tunc
solum de iniusticia incipitur
queritur. hoc dicit ¶ Tres ptes hz
vt ex summario comprehenditur. ij. i.
ab eo. iij. ibi ita tamen ¶ Ex primo no.
qz ab executore no pot appellari / C.
C. e. l. et in maioribus So. glo hic
in. l. ab execuc. C. quorum appell. no
recip dicit qz ab execucione facti no pot
appellari sz a pronunciacione de exequendo
vel no exequendo bn appellatur ar
dicte. l. et in maioribus / qz no plz
odoff. et quibusdam modernis Eadem
racio e in pronunciacione de exequendo
que e in ipsa execucione vt Cy refert
in dicta l. ab executore quasi dicat
ab officio iudicis exequentis ¶ Hoc
aut intelligitur e vt dat. l. xxi ¶ Cir
ca hec oppo qz ab executore possit ap
pellari. cum in exequendo modum
excedat et sic ptem aggrauat / et
sic apparet / qz l. iuste qz cum appellat
a diffinitiua possit appellari sine causa
cum ut ff. §. proxi. dictum est / sz qn

appellatur ab execucione siue intelligas de pronunciacione de exequendo siue ab ipso executore facta l. requirit q. i sua causa qualis executur modus qd potest contingere multiplr vel no ad mittendo excepc' impedientes execucionez. vel exequendo ante tempus vel in re iniqua non dz. vel al' ut no per glo in dicta l. ab executore. C. quorum appel non reci. et plenius p bernar. extra de re iudica. c. quod ad con sultacionem in fi. An autem videatur excedere modum iudex si procederet pte non citata ad execucionem Cy. videtur tenere q. sic in dicta l. ab executore in prima qone. Ego aliter dixi in l. a diuo pio. circa prin. C. de re iudi. Quid ergo pone q. iudex misit nuncium ad exe quendum qui excedit modum in exequendo. ad quem appellabitur uel certo. in dicta l. ab execucione. dicit q. appellabitur ad superiorem iudicem no ad ipsum iudicem qui ipse exequi videtur cum p alium exequitur. Tu dic aut iudex dedit nuncio mandatum li mitatum super execucione et sit vera predicta opinio qz ipse iudex hoc mandando grauat ptem et ipsius iudicis factum exigitur tangitur. et ideo ad eum appe llandum no est. extra de of. et po. iudi. dele. c. si sibi del. li. vi. Si uo in mandato no est defectus sz nuncius exequendo et appelletur ad ipsum iu dicem. ar. qui sac'. da. cog. l. arbiter et. ff. a quibus appe non lz. l. si. licet autem p modum appel quis iudicis exequentis implorare officium sm formam l. a diuo. §. si super rebus. C. de re iudi.

Veniamus ad hanc ptem ex qua no. q. iudex pot suam sniam interpretari. et qz istud est singulare hic melius q. alibi circa hoc aliqua videamus. primo quero quis pot suam sniam interpretari. Et dico delegans sniam sui delegati vt l. a diuo. C. de re iudi. et ita quidam intelligunt hic sniam autem propriam nullus qz p hoc posset deueniri ad retractacionem snie q. iudex facere no pot interpretari suam sniam vt l. i. C. que sen. re. non pos. et. C. de re iudica. l. iudex. Alij dicunt q. pot interpretari suam sniam. et hoc probat hic glo. pro asili sicut princeps potest. sz istud ar. non procedit. maiorem pot gratis inter pr'tra est contra tex. in l. i. in fi. C. de qoib. Sc'o probat p simile testatoris quod tu no procedit. qz testator potest testam. tollere et mutare ex sua enim libera volutate dependet. Tertio probat p sile de pretore vt l. i. in fi. C. de pretor. stipu. et istud aliqualiter facit.

Quarto probat p simile de tabel lione et istud eciam aliqualiter facit quia tabellio nichil mutare potest de volutate sua sm dy. pro hoc eciam C. de re iudi. l. actorum. sz tex ille melius probat q. aliquis alius qui loquitur de hoc determinat p alias. l. C. de testam. l. heredes palam. §. sz si notum. et hoc est verum in iudi. or dinariis maiorum ipsum vt hic pz. Secus in minore Collige igitur ex hac glo. a loquitur de interpretacione proprie snie et tunc aut iudex est delegatus et nunc pot aut ordinarius et tunc aut est de maioribus aut de minoribus vt ex predictis patet

Circa hoc quero qualem interpretacionem pot facere iudex de sentencia sua cum interpretacio assumatur multis modis vt l. i. §. siquis opus C. ad turpil. et no in l. i. C. de ordi iudicio Quandoque interpretacio assumitur pro correctione totali. et istud non pot facere nisi solus princeps vt dicta l. i. in fi. C. de qoib. et l. iudex C. de re iudi. Eadem racione no pot eciam ei snie abrogare in pte. licz quandoque contra gnalitatem sentencie re plicantis remedio succurratur vt l. licet C. de iudicijs Quandoque inter pretacio ponitur pro extensione et illud eciam no pot facere iu dex nisi cum esset accessoria ipsa die vt l. paulus. C. de re iu. Quandoque interpretacio ponitur pro congrua verbi vel oronis expone et istam interpretacionem pot facere iudex vt hic. nichil enim de nouo facit sz factum declarat vt dicta l. heredes. §. sz si notum. ex quo iudex pronunciauit aliquam violenciam commisisse potest postea declarare verum intellexit de violencia publica vel priuata sz si hoc no interpretatur intelligitur de vi olencia priuata vt l. si pses. C. de pe nis. Item si iudex condempnauit ad centum nec dixit de qua pecunia licet in dubio intelligitur de minori vt l. si minus. C. delega. iiij. tamen po test iudex interpretari de qua sensit Item si condempnauit ticium filium sempronii et reperiantur duo ticij potest declarare de quo sensit. sz si vellet facere unam interpretacionem penitus extranea vt in exemplo posito hic in glo. si condempnauit in nouum bouem no pos sit hoc facere. Item si vba essent ocio clara et ipse vellet aliter interpretari no admittetur vt l. ille aut ille §. cum in verbis C. de leg. iij. et C. de v. ob. l. quid quid astringende v. neque sm lectu. dy.

Queritur qua liter fiet ista interpretacio vtrum debeat ptes citari. puto q. sic vt l. de uno quoque de re. iudi. l. nam ita diuus C. de adopcio. et ar. eius quod dicimus de arbitro. q. dz arbitrari presentibus partibus vt l. siquis arbitratu C. de v. ob. Alie tamen sollempnitates no requiruntur que requiruntur in snia ar. de. l. heredes. §. sz si notum

Circa vtrum vnus iudex possit interpretari sniam predecessoris sui videtur q. no sicut heres no potest libellum interp tari defuncti vt no in l. pomp. scri bit. si frumentum in fi. C. de rei vendica. et l. inter stipulantem in prin. et §. i. de v. ob. In contrarium videtur q. C. de est. §. q. delegans interpretatur snia delegati. et istud puto verum qz acci piendo iudicem pro iudicacione seu p ipso tribunali vere est idem iudicans et idem iudex vt l. proponebatur C. de iudicijs. nec enim ius interpretandi sibi competit vt priuato sz ut iudici et heres et defunctus no est eadem psona vere sz ficte. p hoc apparet solucio ad quesitum iudex condempnauit reum in expensas reseruata sibi taxacione nec dixit et successori suo queritur vtrum successor suus pot taxare. et ex predictis pz q. sic. re seruauit enim sibi vt iudex no sibi vt priuatus. nec enim hoc vt priuatus possit facere. ar. pro hoc in l. post mo rtem. §. i. et q. ibi no. C. qui ex fac tu. Item predicta faciunt ad aliam questionem pone q. delegatus condempnauerit in expensis reseruata sibi taxacione an talis reseruacio valeat videtur q. non qz taxare expensas est declarare et interpretari sniam suam. sz delegatus non potest sniam suam interpretari vt dictum est. ergo nec hoc poterit sibi reseruare Quod puto verum nisi esset

talis delegatus cui iurisdictio adhuc remanerer ad exequendam sniam q q sic dixi. C. de re iu. l. a diuo pio i prin glo tangit ¶ Sz tunc qro qn delegatus condempnauit in expensis reseruata sibi taxacione an reseruare non possit an condempnacio expensarum valeat. videtur q non qr remanet sententia incerta g° et vt. l. fi. C. de sen. que sine cer. quan. In contrarium videtur q valeat. et taxacio vide reseruata deleganti et illa adiectio sibi michil releuat ar. ff. de bo. poss. fm tabu. l. si ita § q fi. que optime facit. et hoc videtur verum q videbatur tenere Jaco. bu in quadam disputacione assignabat racionem qr delegatus reseruabat sibi non respectu psone sz respectu iurisdicionis. sz iurisdictio delegati et iurisdictio ordinarii e eadem ut l. l. § qui mandata. ff. de off. eius cui man e iurisdictio g° ipse delegatus qui idem poterit facere dicta taxa. tamen vt predicte ambiguitates cessent consulendum e iudici delegato q reseruet sibi et deleganti ¶ Sz ecce iuxta pdicta quero an ab interpretatione seu expen taxacione possit appellari videtur q non. C. qn. puo no est nec. l. fi. in pri. In contrarium hic ex casus q appellat ab iniqua interptacione et istud e vm si iudex excedit modum i taxando siue iniqz interptando nõ obstat. l. fi. C. qn. puoc no e nece. qr ibi non licet appellare victori. ideo qr reus ipse appellauit vna appellacio rei sufficit sibi secus si reus non appellasset vt ibi no p docto p Jaco. de areni. i. l. paulus. ff. de re iudi. Hoc eciam q ab iniqua taxacione possit appellari tenet Innoc. extra. eo. c. sepe i glo sup verbo expen. veino ad tuam ptem Quo qualiter iniquitas interpretacionis deteget Ro. i ista cãn nulla admittetur probacio p qua pn. sniam infringatur. et hoc vult dicere hic tex. dum dicit hic solum an iudicis interptacio poterit apparere ex multis. pmo ex hiis q gesta et probata sic iniquitas quasi dicat prime sine iniquitas non accusetur ad idem. ff. de iur. iur. l. si duo pa tiom. et. l. vlt. in fine Iniquitas aut interpretacionis poterit apparere ex multis pmo ex hiis q gesta et probata sunt vt dicit glo ¶ Item ex qualitate rei exempli iudex condempnauit me in x. libris pro pcio talis libri postea interptatur q intellexit de x libris bon grossorum certe ex libri qualitate potit apparere equitas vel iniquitas interptac vt. l. ff. iusta et qd ibi no J. de reg. iur ¶ Idem si iudex condempnauit me in x libris pro salario aduocati et postea interptatur p x. libris grossorum ex qualitate et consuetudine fori vel loci apparebit equitas vel iniquitas interptantis vt J. de varine et exor. cogni. l. i. § in honorarius Et eodem modo si expen taxauit ex qualitate ce et actorum multitudine et fori consuetudine predicti poterit equitas vel iniquitas interptantis vt. l. non ignoret. i. fi. C. de fruc. et liti expen. et i glosa

Alio contempnato

Breuiter hoc intendit alio condempnato non appellante. vel appel. non prosequente alius cuius interest poterit appellare et appellacionem iam pocius tam ab alio prosequi hoc dicit. no. q glo posita sup verbo suo q dicit. et dño suo. vel suo. pro pair

et sic facit q procurator condempnatus possit pro nomine appellare de quo dixi in. l. i. § fi. ff. e. pro no. alia glo que tenet q qn emptor e contempnatus ut contumax venditor non potest appellare ¶ Quo qn emptor victo appellac venditor vel econuerso infra quanti tpis possit appellare sm ista iura videor infra biennium vt in aucta ca. ut. l. n. § i. J. qn appel sit Et ex hoc apparet q viuus pro alio in tali ca testimonium ferre non potest facit q no. in. l. nullus. ff. de testi. et p docto. C. de testib. l. omnibus ¶ Vltimo q hic dicitur q snia lata contra debitorem non preiudicat creditori Intellige si e lata post rem obligatam vt. l. si. iure. § fi. ff. de excepc. rei iu. et. l. si superatus. ff. de pigno. alia e ca hinc. § dicitur in. l. proxi. i pn.

Si procurator

Dicitur qui litem contestatus est si vincatur per procuratorem appellare hoc dicat i. no. q post lit. contes. procurator efficitur dñs litis. contra dñs litis dicitur ille ad quem comodum vel incomodum victorie ptinet vt C. e. l. dñs. et de senten. l. i. Sz hec appello dñs litis potest duobus modis intelligi. pro dñs litis id e instancie et ita loquitur hic. pro dñs litis. i. ce. et eorum sup quibus litigatur. et hoc modo assumitur mandatarius ¶ Quid in causis vbi no fit lit. contestacio an procurator efficiatur dñs litis et idem pot qri de procuratore qui fit dñs post litem contes. pe. i. l. vlt. C. de procur. videtur dicere q statim q procurator incipit de meritis cause tractare efficitur dñs litis. ar. l. n. C. de consor. eiusdem litis. et hoc indubitanter e verum eciam e in. l. nulla. C. de procur. vbi tex. dicit post cam in iudicio agitatam non dicit post litem contes. Quocumque g° modo cam incipit agitare litime dñs litis efficitur Quod g° hic dicit et in silibus hic allatis i glo lit. contesta. et q sup. vel alio modo ca agitata p dcam. l. nulla. sic dz intelligi. l. si procur. § i. ff. manda. vbi dicitur an lit. cont. no pot facere procurator subaudi vel ante litem alio modo agitatam. cum g° pparatoria tractatur. s. an sit iudex an libellus procedat. et sup. hoc no efficitur dñs litis sz cum incipit tractare de meritis cause tunc efficitur dñs litis vt dcã. l. nullam.

Sentencia

Sentencia inter alios data pot appellare is cuius interest racione plem vel qualis preiudicii et cam appell. a victo interpositam pot psequi hoc dicit cu duobz § sequentibus. ¶ No. ex principio q ff quale q preiudicium pot quis appellare a snia inter alios data et h facit quia cum examinari pot pmus contra alium facit indicium sic Jnt. dici de sentencia. si enim nullam probacionem faceret appellare opus no cet de hoc dixi. ff. de iur. iur. admonendi ¶ 2° no. fideiussorem posse appellare a snia lata contra principalem sbaudi licet no faciat plenum preiudicium vt i pcedenti Ro. e dictum et h colligitur ex dicta item posita h que repetitiua est sz ea q dixi i. l. i. i pn. ff. de publicis Ex quo guill. de Cu. indicat. l. ista q sniam latam contra pn. lez no mandatur execucioni contra fideiussorem q dicit vt plene dixi i. l. i. ff. iudica. sol. ¶ 3° eciam no. fideiussorem venditoris appellare emptore euicto et hoc vsq

ad. ff. si heres ¶ Appo. de l. lucius. ff. de
hiis qui no. infam. So. ut ibi. ¶ Quid
dicatur hic vel similem cam/ que est
similis dic ut in glo. ¶ Quero utr
snia lata pro isto tercio appellante
prosit ei qui victus fuerat tex q no
extra de re iu. c. cum sup/ et ideo
in forma libelli porrigendi coram
iudice ad quem et in forma snandi
in ca appellois e diversitas i voce
ut e. taplo i. i. glo. videtur tenere
q siquidem quis appellat rõe glis
qualis pindicij tc appellans dz pe
tere pronunciari sniam lata sibi no
preiudicari et ita iudex dz pnunciare
ita intelligit hanc. l. si vero appel
lat rõe plem pindicij tc petit i maz
assum et irritari. postea i. e. c. i.
glo magna sup vbo costitit agitz
ante finez glo ponit opi quoridi qui
dicunt utramqz pet procedere/ nec a d
firmat Michi vr q iudex appel.
siquid pronunciavit appellante nllz
facere pindicium hoc no posset face
in si qua snia e iniqua io sup iu
quitate pronunciare videtur ut. l. i.
C. de or. iudic. Sp go. de equitate
vel iniquitate sentencie pnunciat
tacite An autem victoria istius ap
pellantis prosit victo sic dico aut
victus appellavit et etia ille tcius
et utqz prosecutus e sua appelloz
tuc ille victus i ca appellacoĩs
de suo iure non dormit ille tcius
dormit de suo iure tc fateor q tlis
snia ferenda a iudice appelloĩs pdesse
illi tercio solum/ et quantum ad eu
snia i firmabitur/ quatu ad illu vic
tum snia cofirmabitur hic e casus i
dicto c. cum sup/ q probabitur p
rõem/ qr cum utqz sua appelloz i ter
posuit et sic utqz sibi providerit
videtur pnunciare remiciare puisio
l. que est ut snia pro vno lata psit
alii quia e contra coem regula ius
inter alios acta tc/ et io tuc libellus
appelloĩs deberet sic formari peto ta
lem sniam quatuz ad mei pindicium
i firmari/ Si vero victus no appella
vit sz solum ille tercius cum si te
tuc/ aut ille victus acquievit snie
et eam ratum huit/ et tuc idez q
sentencia i firmabitur soluz quo ad p
iudicium appellantis no quo ad piu
dicium victi q probabitur j. e. l. pria
ubi ponitur spale in ca capitali q
victo approbante sniam tercius au
ditur appellans et sic i contrariu e
ius coe/ et etia illo casu iur ofltz
dubitavit ut pz j. proxi Si vero
victus no acquievit snie sz no ap
pellavit contemptus appelloe i terposita
p tercium tc debebit snia irritari i
totum et proderit appellanti i vic
to/ ita dz intelligi hec lex qd plat
p. l. siquis separatim i ff. j. e. C. si
vnus ex plibus. l. i. et ibi/ si vn
vnus appellat pro pte sua tz non
appellat pro pte alterius no pdesse
alteri habenti eadez aq defesiois
multo magis hic vbi a snia appel
lat lata contra alterum/ et isto casu
puto q etiam si expsse in appell.
et etiam in eius prosecucoe appel
lans diceret se appellare respectu
sui pindicij tantu q nichilominus
effectus insidie porrigeretur ad
victum ut. l. si post mortem i ff. e.
de bo pos contra ta. licet i contrarium
faciat q no i. l. et p ius iurand
ff. si legatorum. e. de acceptila. et
e. q metus ca. l. si tu exter. ff. la
beo in glo. sup verbo decedit i qbz
dicitur q licet effectus acceptil porri
gantur ad fideiuss. Tamen hoc e
vm nisi contrarium agatur sz accep

tilacio pendet ex consensu partium secus
in snia et eius effectu ut. l. no potest
ff. de furtis/ ad quod facit q no. C.
de transaccio. l. si diversa Qualit
autem videatur acquiescere/ vel
non. dicam i l. siquis separatz j. e.
Sed contra predicta oppo tercius
veniens rõe alicuius preiudicij in
nullo e gravatus/ si go. vult pe
tere q snia nullum faciat sibi p
iudicium non dz adire superiorem
iudicem appel. R dicit jnno. q
hic ideo e qr snando contra vnu
facit i iuriam sibi qd no videt vm
Non enim potest quis i ferre i iu
riam meum que non cognoscat
ut. l. eum qui nocentem. ff. ff. de
i iuris/ dic go. q non pmittitur appellare
qr ad hoc ut huic tercio no fiat
pindicium non pot pueniri nisi ipa
iniquitatis racoe/ nec dz ipe iudex
de rõe sue iniquitatis cognoscere
ut. l. cos in pri C. e. ¶ Preterea ex
hoc sentit ipse tercius appellans
comodum quod tamen ad superiore
devolvitur sicut si cora primo iu
dice prius ageretur sine sue favet
¶ Quero quid si primus victus
est appellans in prima ca appelloĩs
utrum ab hac snia sca tercius po
terit appellare. dicit Jnnoc sic.
Satis enim est q snia no transiuit
in rem iudicata ¶ Preterea eadz
est racio q in snia prima ¶ Quero
quid si primus e victus in ca prius
et in prima et sca ca appelloĩs utrum
ab ea tercia snia poterit tercius
appellare/ dicit jnno. aut sciuit
cum agi p victum ante lata sniaz
terciam et io no pot appellare Im
putet enim sibi q sciebat suaz cam
agi et non providit ar. C. de evic.
l. si parentes/ et l. sepe. ff. de re
iu. Qd si ignoravit pot appellare
qr sine culpa sua no dz dapnificari
tn hec appellacio primi victi no
revelabit sim eu cui in hoc assen
cio ¶ Quero utru in ista appelloe
procedat ut in appellacoe ab inter
locutoria vel tanqz emissa extra iu
dicium vider q sit queda appella.
extraiudicialis/ nam ille tercius
appellans cam no fuit psecutus
Jnno dicit istam ee appelloz fcam
a diffinitiva snia/ p inde enim pcedit
ac si victus fuisset ppter pindicium
q sibi patitur ut ibi Ego autez
puto q hec appellacio quo ad qd
hz vim appelloĩs ab interlocutoria
Nam a diffinitiva victus pot appe
llare simplr absqz expssioe alicuius
cause ut ff. e. l. iij. i ff. et ibi no
sz ille tercius appellans no audit
simplr appellans/ nisi i appelloe
aliqua cam exprimeret pp qua sua
interest ut hac. l. i pri expsse p.

Si heres

Summam cu precedenti.
No q legatarius pot appellare
a snia lata contra heredem contra
tex h videtur requirere q tuc
pot legatarius appellare cum dicit
p collusiom ee sniatum, sz. l. px
in pri pmittit appellare ei cuius
interest go. tc So/ no intelligas
q de collusione heat neqz pbare
sz si legatarius de hoc dubitant
pnt dubitare et io glo hic sup
verbo contra exponit. i. si dicatur
hoc probatur in. l. si plusorio
in pri j. e. et dicam ibi bar

Idem rescripsit

Summam cum pcedenti No q ille
cuius interest potest prosequi ap
pelloem interpositam a victo de ca

pri. ut. ff. e. l. si plusorio §. i. et ibi h.
examinato ¶ Sed no. q licet vic
tus qui appellauit transigat de lite
vel sniam confirmet nichilominus
cuius interest potest ab illo appellacionem
interpositam prosequi ne tamen pre
test per suam approbacionem sine vel
renunciando appellacionem preiudicare
uiri questio /3a. per appellacionem io textus
ibi dum dicit ideo dicendum est
dz suppleri s. vt appel. prosequi a
alias remaneret rata snia vt ff.
de pactis l. tale pactum §. qui pro
uocauit sm iaco. de arein et ol.
et glo que est signata sup illo
verbo dicendum est dz ee signata
sup illo verbo q sequitur videnda
est que sunt facta timore op qua
statim faciam ¶ Oppo. ad fi.
huius §. hic innuitur q a transact
appelletur contra ab actibus extra
iudicialibus non appellatur vt. l. si
ff. de appella. ic. So non intelligas
q hic appelletur a transact/et
q dicat idem rescriptum est. s. ut
agant causam testamenti petendo
legata/sz an hoc sit verum q ab
actibus extraiudicialibus no poss.
appellari dicam in dicta. l. si. ff. de
appellaci recipi. bartholus.

¶ **Si quis ex ipso**

Hinc declaratur vt dixi ff. e.
l. i. §. fi. bartholus

Non tamen Cuilz
licet p
uocare pro eo qui ad su
pplicium ducitur etiam
eo inuito h dicit no.
q humanitas et officium q est
inter hominem et hominem facit ut cuilz
intersit ne aliquis priuatur pp q
mererec admittr ¶ Oppo. q no
possit appellare quia sua no interest
ut ff. prox. l. in pri. So hic no in
terest eius priuatiter sz interest iure
officii predicti uel humanitatis q suf
ficiat vt hic patet ¶ Sz contra h
oc oppo quia si prius suo interee ad
mittitur ppo nomine appellat no
noie eius qui dampnatus est. ic.
So potes dicere q hoc casu app
ellauit noie alieno q satis placet
vel dic q appellauit noie ppo et
q h dicit noie eius dicit. l. ad eius
ad utilitatem simile C de his qui
ue in dig. l. polla/et ff. de his qui
ut in dig. l. tutorem Tu dic noie eius
s. appellantis Sed si diceret app.
simplr nec exprimeret noie suo
vel noie euicti procedet appello
et prudenter faceret iudex si eum
no cogit exprimere vt dicit Innoc. i
sili extra de testi. c. cum olim ic
¶ Oppo de capitales non possunt a
gi per alium vt. l. pe. §. ad crimen
ff. de pub iu/ et ff. an per alium ca
appel. l. pe. So dicit glo/hic venir
pro suo facto et suo interee/non
ut procurator q repugnat aliquantulum
huic lre que dicit noie eius nisi
exponere vt dixi i. §. ad crimen.
Dic q aliud in ca principali/aliud
in causa appellacionis/ita sentit glo
puto qn reus est in carcere vel i
forcia alterius sicut erat hic q
ducebatur ad supplicium etiam in
causa capitali potest interuenire p
curator vt dixi in dicto §. ad cri
men/et si reus non defenderet n.
procurator caret quibus posset eum defe
dere vt. l. si non defendatur/et. l.
i. i. fi. C de penibus ¶ Oppo. q
confessus no appellat vt C quorum
appel non recipi. l. ii. So glo Tu
dicit q ibi erat confessus et conuictus
hic solum confessus sm ey. et no. i. l. co
traria alia contraria dic vt in
glo. Nec lex videtur probare
q in causis capitalibus posset
fieri execucio ff. x. dies qui dati
ad appellandum/qd apparet hic q
tpe appellacionis ducebatur ad su
pplicium q iudex facit eos aba
glare ita q loqui no possit vt glo.
pro eis appellaret/sile. C. e. l.
additos/et de episco audien. l.

Quum quid additos.
ppter
metum in dictis sufficiat
appellacionem pponi coram vi
cinis et honestis psonis
de hoc habes. ii. C. de his qui pp
me. iudicia non appel. dixi i. l. de
pupillo §. sz et si ff. de ope. no. n.

Illud sciendum
Appellans non dz iniu
ari ei a quo appellatur
alias punitur hoc dicit
et punietur pena extra ex. of. iu.
/cum no sit pena determinata vt. l.
i. §. expilatores ff. de effractio
sm doctores/

Illud sciendum
A sentencia lata pro lib
tate potest appellari non
in integrum resti petere hoc. d.
sz quero que e racio Rndeo quia
appellacio extinguit pronunciacionem
vt. l. furta in pri/et quod ibi no. ff.
de his qui no in fami. q no facit
resto ideo libertas que semel gpe
cit restoni tolli non potest ¶ Oppo.
C. si aduersus liber. l. i. dic ut i.

Si quis sepati
Si plures sunt diuersis
sentenciis condempnati p
luribus appellacionibus opus
est nisi vna probacio eet quia oes
conueniretur. hoc dicit istud prin
cipium. v. si tamen aduersus qui
cum isto dz iungi et istud principiu
e planum/et facit ad ea q dixi ff.
de ope no nun. l. de pupillo §. i
pluribus. s. vbi sunt plures con
tempnaciones vel plura dampnacia
plures appllones sunt nccie ¶ Re
mo ad v. si tamen aduersus/et
quero in quo differat a principio
huius l. dicit glo q hic fuerunt oes
condempnati in simul/io vna ap
pellacio sufficiat hoc dicit sup vbo
ncce sz tex hic dicit q vo ti. co
probatarum omnium oes conuicti
ideo est aduertendum q potest ee
q plures tutores in diuersis iu
diciis diuersis sniis condempnatur
et ex diuersis probacionibus
licet ex eadem ca puta contra vnu
sunt examinati testes i vno iu
dicio et illi idem sunt examinati
contra aliu in alio iudicio ita
loquitur principium/sz pone q sunt
condempnati diuersis sniis et
diuersis iudiciis vnica erat aut
probacio que producebatur contra
vnumquemque Rndeo tunc sufficiat vna ap
pellacio quia vno ti. comprobatarum
omnium/et sm hunc intellectum dedi
sumarium idem multomagis si
poneres vnum ee iudicium contra
omnes tn sniae ee diuersae qd
potest ee ut l. non idcirco ff. de
iudiciis ¶ Vltimo no/ex h princi
pium §. se illud quod dixi plene
in l. iii. ff. de duobus reis.

¶ **Si quis cum vna**
Plures sunt ex diuersis spebus
que eadem accusacione comprehenduntur/

derent instrici cumulate non separate h. d.
Oppo. C. de inr. o. iu. l. si ide
cum eodem. glo dat plures soluciones
prima e vera q hic omnes sente iste
vna accione comprehendebantur / ibi di
uersis accionibus et facit ad ea q dixi
in l. si fideiuss. C. de soluc.

Quociens si plures
vna sententia
condempnantur quilibet in in solidum te
netur. hoc dicit. Materiam huius
examina ut C. si plures vna sententia
fuerint condemp. l. i. et C. de re iudi.
l. paulus et eos. Querit glo utrum
hoc casu sint necessarie plures appellaciones
glo dicit q sic q e fl in fine omnes ut
C. prox. §.

Quid est receptu
In communi causa vnius appellacio
alteri prodest / si vtriusque e eadem
causa appellacionis secus si diuersa h. d.
Oppo. C. si in communi eademque ca. i
integr. resti. pe. l. i. Sol. aliud in restitucione
in integrum que est de iure speciali
in appellacione que e de iure communi
q dic ut C. si vnus ex pluribus app
ella. l. ii. ii. oppo. q victoria
vnius non prosit alteri nisi qn res
est indiuidua ut l. loci corpus. § si fu
dus. Sol. dicit azo istud est verum qn
e condempnacio de re incorporali secus
si de re corporali ut hic videtur in fi. g
lo. hoc reprobat q in iuribus cor
poralibus diuiduis ut est vsufructus ma
gis deberet prodesse sententia lata pro vno
alteri q in rebus incorporalibus q in
vsufructu est ius accrescendi i aliis
rebus secus ut l. i. i fi. C. de vsufruc
accresc. / dicit glo q ipsa distinccio
vtrum res indiuidua vel diuidua
habet locum in causa principali non in
causa appellacionis / in qua eciam si res
e diuidua / victoria vnius prodest alii
sic eadem ca defensionis ut hic in
causa principali secus ut l. si cum
vno. C. de exe. rei iudicate. licet glo
dicat aliter ibi et male secundum omnes
potest ee racio q in causa appellacionis
agitur de ipsa sententia que e indiuidua
ut l. in hoc iudicio C. fam. hercis.
Hoc premisso q glo hic sumat
istam materiam ideo dic ut in ca communi
aut fertur sententia in causa principali / aut
in causa restitucionis in integrum aut
in causa appellacionis Si in ca princi
dic aut est de re diuidua aut de in
diuidua ut dicta l. loci corpus. § si
fundus Si in ca restitucionis. dic ut
C. si in communi eadem ca in integrum resti.
C. si in causa appellacionis te
peta l. i. si in causa appellacionis te
sentencie in materia nostra / i qua dic a
plurium est separata causa defensionis
aut eadem primo casu vnius appellacio
vel victoria alteri non prodest ut hic
in v. ceterum Sol. casu aut sunt
condempnati diuersis sententiis aut
vna / si diuersis / aut ex diuersis pro
bacionibus et pluribus appellacionibus
e opus et vnius victoria alteri
non prodest ut hac l. in prin. aut
ex hiisdem probacionibus et tunc
vna appellacio sufficiat et victoria
vnius alteri prodest ut C. e. l. v. q
aduersus Et intellige ad illa di
stinccione quam statim dicam. Sed cum
omnes eadem sententia condempnati fuerunt
quo casu dic. aut vterque appellauit
et victoria vnius alteri no prodest p
ea que dixi in l. a sententia i prin. C. e. / a
appellauit vnus tantum tunc aut alius
approbauit sententiam et tunc victoria al
terius sibi no prodierit ut l. no tantum
C. e. p locum a speciali / aut alter no
approbauit et tunc alterius victoria
sibi proderit ut hic et l. i. C. si p
lures vna sententia / approbare autem
sententiam dicitur si eam approbat expresse
idem si tacet per x. dies cum ignor
aret consocium suum appellasse / nam si

sciret tandem non videretur approbare
sententiam. sed videtur esse contentus
prouisione legis q facit ut appel.
socii sibi prosit que racio cessat
cum hoc ignorat et ista probantur
in duabus solucionibus C. e. l. iii. sup
verbo huius soli soli quas soluciones
non examinaui ibi / sed dixi me
examinaturum hic / prima solucio
est q qn vnus appellat a sententia
alius nec absentibus no prodest
absentibus et ignorantibus pro racio
nem quam dixi Alia so est q ap
pellacio vnius non prodest alius
quia acquiescit sentencie q so. l. per
glo ibi no teneatur q diuinare
est respectu illius. l. tamen i se vere
sunt ut supra probaui e / et fa
cit ad ea q dixi C. e. l. a sententia in
prin. Quero quid si plures vi
cerint et contra vnum appellatum
an preiudicet quo ad alios glo
dicit q sic i. l. iii. § i. C. e. Quod i
tellige qn appellatur contra vnum
no approbatur sententia per alios Item
intellige qn plures vicerint vna
sententia per ea que dicta sunt

Quum ex causa
Execucio facta appellacione
pendente officio iudicis
appellacionis in statum pristi
num reducatur. facit C. de admin. tu.
l. cirographus. § i. no et de appel
le. l. sciamus. § i. et q i. no. bar.

Si constat Si eleccio
et confirmacio
est inualida appellacio no e
necessaria hoc d. Oppo de l.
preses. C. de re iudi. Sol
ibi tenuit sententia Oppo de l. cum
minor. § i. C. eum ita. ha. dicit
glo certe quantum tenet q ibi fuit ne
cesse appellare. Tu dic ut dicit
i l. si expressim. et e. Vltimo no.
ex hac l. q vox populi e inuali
da. nec sufficiat ad eleccionem faciendam
nisi debita sollempnitas seruetur fac
extra de elec. c. ii. q facit ut po
pulus no possit alicui auferre
ius suum / ad idem C. qui et a quibus
l. si prima et ff. de pollicita. l. decretes
in fi. facit q dixi i l. antiochensi
C. de priuile. ciu. Sed no q
ex confirmacione superioris no confir
matur eleccio i valida ut C. de
mune. et ciu. l. munera Quod i
tellige / nisi ille confirmaret qui
confirmat ex certa sciencia et e tal
qui sua sponte posset dare hoc tenet
Inno. extra de elec. c. dilec. et
hec vera qn eleccio peccat i forma
Quandoque vero e peccatum ex parte persone eli
gentis et confirmantis et tunc id
q no validatur ut l. ex consensu. §
i. et e. Quandoque e defectus ex parte persone
electe et tunc habet locum materia l.
barbarius de of. pretor. dic ut ibi

Appellanti Secundum
formam
querit glo vtrum appellans
in vno articulo possit ap
pellacionem extendere i alio
dicit glo q sic ut. l. seyo. § fi. C.
e. quod e fl secundum omnes ut l. cum in
vno in prin. C. e. Nec ob. l. seyo
§ fi. q ibi no dicit q fuit ab vno
appellatum articulo sed fuit vna ca
appellacionis expressa fuit tamen alias
a tota sententia vel simpliciter appellatum
Ideo dy distinguunt tres casus qn se
tencia continet plura capitula
aut appellauit determinate ab vno

ca. et tunc appellacio no porrigitur ad alia
capla. nisi sint connexa ar. l. etiam
§. 1. ff. de minori sed si appellant
simpliciter in dubio refertur ad omnes
partes sententie vt hac. l. facit. ff. de tu
telis. l. qui apud §. 1. et. l. que dicit
et. l. fi. ff. de admi. extep. Pla

Non solent num
est et intelligi potest
de eo qui in libello app
ellatorio solum vnam
causam expressit Item in eo qui expressit
plures vnam tamen probabilem
que sufficiat licet alie non sint legi
tume | Potest etiam intelligi in
eo qui expresse sunt plures causas .
vna etiam probabilem et quelibet
est vera / non tamen necesse est in appe
llacione a diffinitiua ponere ali
quam ut. l. 1. §. fi. ff. e. bartholus

Si plusorio iu.
Aduersus sententiam contra
testum legitime latam per
mittitur legatarijs appellare
h. d. | Oppo. Sententia lata per
collusionem alijs no preiudicat ut.
l. pfes. C. de pi. / et sic no est opus
appellacione | Dic aut simuliter
que preiudicat, licet per collusionem sit la
ta / quod apparet cum dicat pluso
rio iudicio et cetera quasi dicat in iud
icio iniquo plus de seu preiudic / et
in . cum dicat per collusionem et cetera / Sed de
collusione non constabat / et ideo
licet in principio ca. formatur quod dicat:
et pro constanti ponatur que actum
sit plusorio iudicio / tamen in consilio
ca. verba rescripti ponuntur dicat.
per collusionem et cetera quia dicant ex hoc
solo quod dicit / et sic est timor collu
sionis permittitur appellare licet de col
lusione no sit necesse probare Si
enim hoc probaret tunc no preiudicaret
legatarijs etiam sine appellacione ut
dicta. l. pfes / postea iurisconsultus h.
in fi. dicit hoc iure vtimur vt possit
appellare / nec repetit si per collusionem
dicatur iudicatum quasi dicat et
si in nullo fuit suspicio collu
sionis appellare potest | Potest enim
esse que heres negligens et impeditus
causam prosequi et est absque collusione
et sic appellare potest quia eius interest vt
l. asina §. 1. ff. e.

Licet et agere causam
et cetera Si legatarij de fide here
dis dubitant possunt legatarij
in ipsa causa qua de testo queritur assi
stere et defendere testamentum h. d.
facit. ff. de inoffi. testa. l. si sus
pectam | Pro declaracione huius
§. videamus quid possit facere tercius
qui venerit ad causam per alium incep
tam | Circa quod sciendum est
que tertius potest venire ad triplicem
effectum Quandoque venit vt causam qua
ille incepit agat seu defendat
Quandoque venit vt ei assistat probes
inducat et alia faciat ad victo
riam quandam Quandoque venit post sen
tenciam ad impediendam execucionem
Respondeo ad primum dico que quando ter
cius venit ad impediendum ne per
eum qui causam incepit causa agatur seu
defendatur que dico quia quando ille qui
causam cepit agere est ille ad quem ne
gocium principaliter pertinet sicut ad causam
venientem / et tunc tertius no potest
eum impedire agere vel defendere
vt. l. sepe. ff. de re iudicata Aut ad
eum no pertinet principaliter. sed per quandam consequenciam
Ad istum autem tertium pertinet principaliter.
exemplum in venditore qui agit causam
super dominio rei vendite / nam hec causa
principaliter pertinet ad ipsum emptorem
licet per quandam consequenciam pericla euictionis
reuertantur ad venditorem | Idem
in alijs sy. tunc siquidem iste tertius
ante litem contestatam venit potest impe
dire eum agere vel defendere et
super hoc adhibebitur cause cognicio
ut dicta. l. sepe de re iu. / et solu.
matri. l. ticia / que est no. ad hoc Si
vero iste tertius veniret post litem contestatam
siquidem veniret ad impediendum
illum agere tunc siquidem ignorauit
ea que ante facta sunt adhuc veniens
impedire eum prosequi causam predictam
cum ea que facta sunt sibi ignoranti
no preiudicant vt dicta. l. sepe. Vm
illa contestatio litis no est sibi impedi
mentum / si vero litem contestatam sciuisset
tunc posset ei assistere / no autem eum
ab agendo repellere / quia sic sententia si
bi sciencia preiudicat / eadem racione litis con
testatio et aliquis acta vt dixi in dicta.
l. sepe Si vero venit ad impediendum
illum defendere tunc potest impedire ne
ille defendat in preiudicium illius tercij
eodem modo ut modo de. ff. proxima dixi / sed
ne ille defendat in preiudicium illius
tercij sui ipsum hoc no potest prohibere
quia in uiuum potest quis defendere
vt. l. so. cum sy. ff. de solucio | 2°
est videndum quando tertius venit vt ei
assistat / et alium adiuuet ad victo
riam et hic est querendum an ipse
tertius possit testes producere quos
principalis non producit / glo. que sic
et bene in. l. si suspecta in principio ff. de in
offi. testa. | Sed hic dubitatur
que si iste tertius veniat post ela
psas dilaciones datas ad probandum
vel post publicationem testium factam an tunc
poterit de nouo testes producere
Inno. in c. cum super de re iudi. vi
detur dicere que no quia per primum processit et per se
cius non inchoat nouum Michi vi
dicendum que acta gesta per illum primum
ita veniente huic tercio preiudicat si sci
uit secus si ignorauit sicut sententia
vt dixi plene in dicta. l. sepe Aut
ergo iste tertius veniens sciuit istas
dilaciones dari et testes examinari
et publicari et tunc ista acta sibi pre
iudicarent / nec auditur volens de
nouo producere / sicut nec audiretur
ille primus Si vero ignorauerit
tunc audiatur / quod probo fortius / nam
si principalis de causa transegisset vel
ipsi instancie expresse renunciasset
iste tertius admittetur ad prosequendum
dictam causam vt. ff. e. l. a sentencia
§. ite rescripsit / multomagis hic
vbi tacite est exclusus | Quero que
si ille primus aliquid confitetur
quod displicet huic venienti an hoc
huic tertio preiudicet Respondeo non
per ea que dixi. ff. prox. de transac.
et predicta sunt vera siue quis
veniat ad assistendum reo siue
ad assistendum actori vt. C. de li
tigiosis auctentica nunc si heres | Que
ro vtrum dicta testium facta ab isto
tercio in isto iudicio faciant fidem
contra eum in alia causa Respondeo sic. per
ea que dicta sunt pro hoc optime
extra de restitucione c. constitutus in
principio / et que ibi per doctores | Tercio
est videndum / quando tertius venit po
st sententiam ad impediendam execucionem
et hic dicas Aut venit. | tpm

appellandi · et pot appellare ut · ff · p̄xi ·
plene examinari ut · l · a sñia Si vo
venit post tp̄a appel · elapso tp̄e quo
sit executus / dic ut l · ad ḋuo · ſ · si sup
rebus · ff · de re iu / et ibi plene dixi

Quotiens sñia la
ta ƈtra
testiu in contumaciam heredis non
fuat ius nisi contra ƥntem heredem
hoc dicit ¶ Oppo · ff · de in off · tes ·
l · pomp · ſ · si So · hic heres fuit
absens ibi vero sñia fuit data causa
cognita cōtra p̄ntem / et ancor huic
ff · de inoffi · tes · l · de repudiante fac
l · pomp · ſ · memisse / et l · p̄ses i fi ·
C · de pig · aim milites sy / et hoc faciat
ad multa · ¶ Quero licet sñia la
ta contra absentem no p̄iudicet aliis
an alia acta contra p̄ntem heredem
p̄iudicet illis quib; p̄iudicaret sñia
si inter p̄ntes lata fuisset Ro sic
dixi i · l · sepe · ff · de re iudi sac · l · i ·
ff · iudica · sol / et q̄ ibi dixi / dicitur
hic q̄ pot agi aduersus eu qui di
at hoc examinari i · l · iii · i p̄n / et l ·
ƈuersia · ff · de transacti bartholus /

Seruus dñs et alius
potest appellare
a condempnacōe facta de ser
uo / et etiam ipe s̄uus in
subsidiu hec dicit I · e lu

Quoniam Intrib; / seq
casibus h expres
sis non auditur appellans
Alij ponitur C · e p̄toni
et plenius in Spec de
appel · ſ · in quib; ubi
isti casus melius examinatur q̄
alibi ¶ Quero qui sunt isti i sig
nes latrones Rndeo de quib; dicitur
ff · de penis · l · capitaliu ſ · famosos
s̄m Ol · // ¶ Quero qui sunt sedicio
nis concitatores / dic q̄ illi de qb;
fit mencio · ff de penis · l · capitaliu
ſ · solent · et · l · siquis aliquid · ſ · au
ctores · et C · de sedicio · l · i · ¶ Q
ro qui sunt duces faccōnis Ro · fa
cio hic sumitur in mala p̄te / et ac
cipitur p̄ro dicōe · vnde qui sunt
capitales alicui̾ p̄dicōis illi dn̄r
duces faccōnis hec probatur · C · ad
l · iulij maio · l · quisquis i p̄n / et i
telligo hic de qualib; cu gn̄aliter
loquitur // ¶ Quero vtru in istis
casibus requiratur q̄ sint cōfessi
et cōuicti vt p̄uetur appellōnis re
medio videtur q̄ sic C · quoz ap
non reci · l · ij · Alij dicunt et melius
q̄ in istis casibus / sufficiat alteru
tantu · et hoc tenet etiā dy et oes
et id dō q̄ritz quis ē cōfessus et cō
uictus et tunc indistincte no appell
at vt dicta · l · ij · C · quo ap no re /
et hoc ē verum de cōfessiōe q̄ fuit
ante sñiam continue lata i cāis
capitalib; Aut ē cōfessus tantu
vel cōuictus tantu et no ip̄editur
appellacio // Potuit enī in cā appl · is
probare errorem sue cōfessionis vl
alia suā defensionem no I · e · l · ac
dicor · ſ · iussus / fallit in cāib; hic
positis in hac · l · ¶ Qro q̄ si is
qui appellat negat se ee insignem
latronem et similia utrum potest
appellare puto q̄ ex eo q̄ sit cōdep
natus taq̄ insignis latro vl sedi
cionis concitator vel dux faccōnis
q̄ sufficiat ut iudex no cogatur appll ·
deferre · nec execu · impediatur nisi
iudex velit p̄p̄o motu an tamen iu
dex debuit deferre vl no deferre
venit postea examinand' coram sup
iore vt · l · de pupillo · ſ · siqs i nuos
de ope no nuncia · //

Quotiens una
vbi dup̄x fertur sñia ibi
duplex appellacio ē necia
hoc dicit q̄ dic ut dixi · ff ·
e · l · siquis separatim · ſ · i · et ſ · fi ·

Tutor penitencie
exercic' tutoris seu appll' inim
pupillo datur dicit / et curatoris
pupilli auctoritas ad eundem h̄r
dicta' no sufficiat · io ad id ex cā
spāliter tutor dabitur hoc d · ¶ Op
· C · de admi tuto · l · cu quidam · So
ibi loquitur in curatore adulti · hic
in curatore pupilli q̄ autē ē inter
inter tutorē et cur̄ pupilli vt i glo
¶ Quero qn̄ dabitur talis tutor da
bitur spāliter ad eund' h̄z dem q̄daz
q̄ non vt sit datus contra · l · cer
tarum · ff · de testa · tu · Alij ut Ja de
aren / dicunt q̄ hoc casu dabitur spā
liter tutor ad huc acc' vt · l · i pub
ff · de tu · et cu · da · ab hijs / et hoc

Lucius Do / placet
appllōm qua
interposuit pro seruo pot
prosequi per procur' hoc
dicit · h' examinari i · l · p ·
ſ · ad crimen · ff · de pub iudici ·

Si expressim
Sñia que continet exp
ssum iuris errorem est
nulla et appellacio ab
ea no ē necia et si appelletur · et de
seratur sñia no cōfirmatur · hec d ·
p̄mo ponit dn̄s p̄o illud declarat
2° illud infertur ad declaracōm
noue q̄onis ij ibi no iuu / iij ibi
vnde siquis / et in hac tercia p̄te
sic infert iur · consul ex eo q̄ dictu
ē appell' no ee neciam · sic si nllo
mo appellaret no noceret in h'omini
mo appellaret no noceret et deserat
nocebit sñia si appellet et deserat
¶ Oppo · ad p̄ncipiu de l · si p̄ses
et · l · cum probacio C · de senten do
vt in qualib; cau · no · ¶ Oppo ad
s̄m q̄ p̄ appellacōm sñia cōfirma ·
vt · l · cum minor · ſ · i · ff · rem ha ·
sz dicit glo ibi valuit iudicatum
inter litigantes sz no i p̄iudiciu
dn̄ · hic nullomo Tu dic q̄ ibi
erat sñia nulla solu ex defectu cō
sensus dn̄i sz appellando cōsensit
g° ic hic sñia erat nulla ex a°
causa sil'e dicimus C · de testa · l · no
dubium · // ¶ Quero / dicit hic q̄
causa de nouo incoari pot ¶ Q
ro an ex hijsdem actis / glo hic dis
putat finaliter determiat q̄ ex hijsd
actis p̄dem i · l · si ut p̄ponis C · quo
mo et qn̄ iu · Contrariu vide no ·
in · l · cum ƈtetatur · ff · de re iudic
dic q̄ qnq̄z defectus ex q̄uo sñia
ē nulla respicit vniformiter acta
seu sñiam vt si litigatu eet cu
minore in defenso et omia de nouo
dz fieri · ita pot i telligi · l · ƈtra ·
Qnq̄z defectus respicit sola sñiam
vt quia fuit lata die feriata p̄te
no citata et silia et ex istis actib;
dz iterum iudicari ut hic / ita i
telligit glo · l · all' i ea Qnq̄z defc̄s
respicit sñiam et p̄tem actoru
vt quia decessit reus / et p̄cessus
est factus contra eu mortuu vsq;
ad sñiam Certe acta postea facta
et sñia sunt ip̄o iure nulla / sz ea q̄
p̄cesserunt valent ye · l · ea · I · q̄ sen ·
sine ap · re · Ita pot intelligi glo
dicte · l · cōquerebatur · ibi etiam de
hoc dixi ¶ S'o quero quid si fuit
appellatu; et p̄ iudic° appell · sñia
que erat nlla cōfirmata / an potuit
adhuc nulla dici · glo dicit hic i
distincte no cōfirmari · all' · l · cum
· C · de inof · tes / dy all' · ff · de test ·
· tute · l · iiij · ind / et ff e · l · si cōstat

et q no. C. de iure fisci. l. instar glo
huic contrariam hemus. C. qn prouo
non est ne. l. i. ubi distinguit aut
iudex pronunciauerit contra appella
iniustam in serta causa que sua e
nulla et non confirmat eam vt hac
l. si expressum et in cau. l. iii. § fla
ß. rem ratam hab. vbi ex sola appel
sentia confirma ß si autem no addi
at iudex ß simpli pronunciat ma
le appellatum vel appellacionem tenere
videtur confirmare sniam maxie si
appellans dicat in appellone dico
sentenciam ipso iure nulla vel si qua
e appellacio Causa enim appellonis
est causa principalis et in ea incidenter
queritur de nullitate ita dicit glo
in dicta. l. i. dy volens reducere
ista ad concordia dixit sic aut re
qui appellauit sciebat sniam nullam
et tunc confirmat vt in glo contra se
aut si ignorabat vt hic et istam
opinionem tangit specu de sen. § iu
sta. v si ergo appellacio et v se ß
hec opinio no e vera nam pt quod
no pot validare sniam ut valeat
ut snia ß bn posset facere q va
let vt pactum ut. l. ii. C. com utriusque
iudi facit qd dicit in testo in l. no
dubium. ß. de testa. et q no. p glo
in l. i. C. qui pro sua iuri. ß ma
le vt hic p doc. vel aliter dicite
dy aut sup appellacione fuit dispu
tatum de nullitate et tunc vidi confirmari
ita videtur loqui glo. l. contra aliter
secus et ita loquitur glo illa ar.
l. si ex testo et l. si cum argento
in prin. et l. iiii. § eadem. ß. de exc
rei iudi ß istud videtur contra
glo. l. contrarie q dicit maxie et
dixit nulla et si qua e appellacio
vir famosus. actius qui tenuit istam
opinionem quam vltimo tenuit dy dicebatur
q istud maxime qd ponit habu
dat ß hoc videtur contra mentem
illius glo que videtur velle q si
ue expresse dicatur siue no in causa
appellonis incidenter queritur de nullitate
probatur. ß. fami herc. l. qui. de
iure patro. l. aurelia. vir alii se
referunt ad processum dicentes aut
quis e prosequutus causam nullitatis
aut non vt si no e prosecutus iudex
de hoc no videtur pronunciare. C. de
iudiciis. l. licet Michi vr sic
dicendum quando snia prima e ipso
iure nulla expresso errore in snia
et tunc iudex appellonis no pot il
lam confirmare q idem error esset
contra qui in prima e casus in l. i.
q sen sine appel. re et ita loquitur
hic glo referendo eam ad l. si no
erat nulla tunc siquidem iudex di
cat simpliciter appl. no tenere vel
male appellatum esse. nec ei dicat
bn iudicatum seu iudicatum iuste
fuisse tunc prima snia nullomodo vr
confirmari q eius verba hoc non
sonat et verba snie debet stricte
intelligi prout iacet vt. l.
l. C. si. plu vna sen. et ß. de lib
cau. l. diui et l. si a te ß. de exc
rei iudi ß si diceret in snia pronun
cio bene iudicatum et male appel
latum tunc videtur sniam confirmare
vt. l. eos. C. e. et sic dz intelligi
glo dicte. l. i. qn prouo no e neces
videndum e an in quibus casibus se
tencia no videtur confirmari expresse
videatur confirmari tacite ita q
appellans no possit dicere de nullitate
Rndeo aut appellans dixit dico
sniam nullam et si qua e appellacio
prout dicit in glo dicte. l. vel causam
nullitatis e expresse prosecutus et

tunc iterum de nullitate queri no potest
cum simul de hoc sit iudicatum et
questitum ut. l. ii. C. si ex falsis instru
et l. fi. de fide instru nam etiam cum
pronunciatio male appellatum videor
pronunciare dictam sniam nulla
qui in appellando dixi sniam nulla
et si qua e appellacio. vel causam nu
llitatis sum prosecutus vt. j. dicam
ß si de nullitate nichil diceret potest
de nullitate postea dicere ar.
C. de bo. re. l. eum qui et ß. de peti
heredi. l. legittima Est hodie exp
ssum extra de re iudica. c. i. in clem
Nec ob. si dicas in appellone venit
nullitas etiam si no exprimatur q
dico q venit incidenter et ea q in
cidenter veniunt in vno iudicio si inco
plene non examinatur veniunt in
alio vt. l. ß et si ante. ß. de exc. et
l. pe. ß. de his qui sunt sui vel ali
iuris et q ibi no. et predicta vera qn
pronunciatur male appellatum propter
defectum iusticie secus si propter cursum
fatalium q tunc dic vt. j. dicam ¶ 3o
quero ad declaracionem predictorum utrum
valeat talis appellacio dico sniam nu
llam et si qua est appellacio glo supli
tra secundo videtur dicere q sic in
dicta. l. i. C. qn prouo no e nece
Alii dicunt contrarium q appellacio
et nullitas sunt contraria Si enim
est nullum no pot per appellacionem re
scindi ut. l. nam et si. v. post. de fez
ß. de inusto rup. tes. dy distinguit
Aut appellat reus et tunc secus
procedit talis appellacio q licet
reo proponere plures excepciones contrarias
vt. l. nemo. ß. de excep Aut appe
llat actor et tunc secus q actor
non pot duas excepciones contrarias pro
ponere. C. de furtis. l. i. cum sy. simo
in c. constituti de in integrum resti. hoc
asserit pro constanti q ille libellus
et illa appellacio procedit et sup
vtroque. tam sup iniquitate q sup
nullitate admittatur probaciones
simul Nec ob si dicas ymo debz
vt. l. q in heredem. § eligere ß. de
tributo quia hic reus non e cuius
qualiter probabit in causa appellonis
vt. l. i. § q aut ß. quorum legato.
ß certe ista incertitudo probacionis fiende
no videtur sufficere ad probacionem
duarum accionum contrariarum vt. l. cum qui
de in iusto tes. vnde in extra de appel
c. dilecto videtur dicere q cum iniquitatis
et nullitatis no sunt contrarie ymo
bn possunt in eodem libello cumulari
q p3 q per vtrumque causa ad superiorem
deuoluitur vt. j. dicam hoc etiam
tenet quidam meus doctor. vt Jaco de are.
et sui sequaces cum in causa appellonis
queritur de nullitate etiam si no expri
matur vt dicta. l. qua mulier. ß.
fa. hercis et. C. de libe cau. l. si res.
Illa no videtur vera nam appellacio hz
duplicem effectum primo q extinguit
pronunciatum vt. l. i. in fi. ß. ad turpil
et dixi. ß. e. l. in prin. et hoc effectu
appellacio et nullitas contradicunt
si saltim remanet secundus effectus
q per ea causa ad superiorem deuoluitur
et hoc modo non contradicunt ß ipso
quo istarum causarum concursus et cumulacio
non admittetur Nec ob q dicas
q in appellacione queritur de nullitate
vt de causa exclusiua appel q si
e nulla no tenuit appell quod ma
nifeste loquitur qn nullitatem et iniquitatem
ponit in libello in causam appellacionis
Quid ergo dicemus. dicendum e breuiter
consuetudo talem appellacionem admittat
facit tex. in c. constit. de in in te. resti.
et nimie mutanda sunt q interpretacionem
certam semper habuerunt tn pro clariori

intellectu predictorum et ad probandum.
q opinio predicta eciam de iure procedat
hoc examinare habemus circa tria
primo circa ipsam appellacionem que concipitur
coram iudice a quo secundo circa libellum
qui datur iudici ad quem tercio circa
prosecucionem ipsius libelli et appell. circa
primum dico q de iure possum dicere
dico sententiam nullam et siqua est app
ellacio q probo appellacio si recte in
spicitur non est proprie actus iudiciarius
quia in casu nullus actus iudicialis est qui
potest fieri die feriata vt. l. i. C. de
feriis. Solum enim a libera potestate
dependet sed ex hiis que ex libera potestate
dependent non prohibemur duas causas
contrarias condicionaliter seu alternatiue
proponere eciam ad vnum effectum vt pro
mitto tibi x. si nauis ex asya venit
vel si non venerit vt. l. iulia. ff. de con
dicio indebi. et. l. huiusmodi. ff. qui di
le. de. et eodem modo dicte cause possunt proponi
ad diuersos effectus vt promitto tibi
C. si nauis ex asya venerit si non
venerit promitto equum. Ita hic quantum
ad effectum deuoluendi causam ad superiorem
possum istas duas causas cumulare
quasi dicat superiorem prouoco siue
sententia sit nulla siue aliqua Quantum
autem ad effectum rescindendi non propo
no nisi vnam causam sub condicione de
presenti que non habet suspendere. dico enim
siqua est appellacio hoc est beneficium ap
pellandi quo rescinditur sententia propo
no facit. l. cum ad presens. ff. si cer
pe. et. l. que condicione implende. ff. de
heredi. insti. Sed posito q appellacio
esset actus iudiciarius adhuc est idem
nam licet appellacio non sit excepcio
nec actus vt dixi in. l. i. in prin. ff. de e.
bene est quoddam ius defensionis quod
enim defenditur a sententia que ius nimium
inpugnat. siue ergo appellacio pro
ponatur ex parte rei licet ei proponere
duas condiciones contrarias condicio
naliter vt. l. siquid. C. de excep. rei
iu. et dictum est ibi per Cy. siue in ap
pelletur ex parte actoris et idem nam
actor prohibetur plures acciones con
trarias proponere non autem plures
replicaciones contrarias. ymo actori
licet. nam. l. dicit q replicacio et
excepcio sunt idem vt. l. ii. ff. de
excepcio. et alia l. dicit q non pro
hibetur pluribus excepcionibus vti
quando actor appellat est quoddam repli
care contra sententiam que sibi obiecta est
ergo potest dicere nullam et siqua est
appellare

Secundo est videndum circa
libellum appel. qui datur iudici
ad quem et hic est aduertendum
q licet appellacio iam sit interposita
et sic prouocatum sit extinctum videtur
q causa nullitatis et appel non sint
contrarie ymo tendunt ad ostendendum
sententiam nullam. et ideo talis libellus
procedit et possunt dicte cause cumulari
eciam si contrarietas reperiatur quia
est species excepcionis seu defensionis vt ff.
proxime dixi.

Circa tercium scilicet an
quo ad cause processum predicta
duo remedia simul prosequi possit
videndum est. nam quamuis iste due cause habent
originem ex diuersis fontibus vt puta
dico sententiam nullam quia lata contra
minorem indefensum ideo dico eam in
iustam respectu tenoris certe po
tero facere articulos et probaciones
super vna quaque cum in hoc nulla re
sultet contrarietas. Quamuis iste due
cause habent originem ex fonte et hic potest
esse duplex nam quamuis eadem causa potest esse
nullitatis et iniquitatis diuersis re
spectibus exemplum dico sententiam nullam quia

lata contra minorem indefensum item
dico iniquam quia promissio ex qua
sum condempnatus fuit facta a
me minore sine tutoris auctoritate de
certe admittentur plures hic pro
baciones simul super vnaquaque in Do
test enim esse q habent originem ex eodem
fonte tamen modis contrariis exemplum
dico sententiam nullam quia ille cuius
auctoritate fui in iudicio non erat meus
curator et sic dico eam iniquam
per ea que facta sunt ab illo est cura
tor sum michi contrarius ideo in pro
secucione non audior vt. l. ii. § sed si
alius et ideo donec prosequor
causam nullitatis non currit tempus in
causa appellacionis vt. l. cum qui et. l.
contra maiores C. de inof. testa

Quarto videndum est demum sententiam
qualiter ista duo iudicia qualiter propo
nuntur et siquidem iudex reperiet
sententiam esse nullam debet pronunciare
eam nullam esse de appel. autem si vult potest
nichil dicere nam fuit appellatum
secundum condicionem de presenti. scilicet si aliqua est
et modo apparet q nulla est ergo iniquam
fuit appellatum sed si aliquid vult
addere super hoc in sententia dicat super
vacue appellatum vel frustratorie
appellatum quia sententia erat nulla
et hanc practicam ponit tex in. l.
ex consensu circa prin. § i. ff. de. Si non
reperit sententiam aliquam debet pronunciare
secundum ea que diximus pronunciandum
in causa appellacionis vt. l. i. § fi. ff. e.
nec necesse est dicere aliquid de causa nul
litatis nam si dixi siqua est appellacio
videtur dicere in dicto casu eciam
dico nullam secundum contrarius casum con
dicionibus intelliguntur iste cause
proposite sicut dicimus in nouacione
et adopcione legittime fratrum secundum quod dicere
potest eciam de nullitate facere mencionem
si vult si pronunciaret aliquam esse
et ipsam esse iniustam vel iustam et si
non facit tractare videtur eam tacite pronun
ciare aliquam ar. l. i. C. de or. iudicia
et in predictis est multum aduertendum
nam si iudex pronunciaret male app
ellatum nec plus diceret puto q
hoc casu scilicet quando libellus processit dicens
nullam et siqua est appellacio videtur
pronunciare tam super iniquitate quam
super nullitate Ad vtrumque enim pos
sent dicta verba referri nam quando sententia
est nulla si iudex dicat male ap
pellatum. i. male ad superiorem pro
causa nullitatis prouocatum vt patet
ex hiis que. ff. dixi.

Quero quid
in causa restitucionis an procedat talis
libellus dico sententiam nullam et siqua
est peto restitui Et idem in aliis que
cumque accionibus textus videtur q sic ex
de in integrum resti. c. constitutus q consuetudo
approbat et de iure videtur verum
quia in integrum resti. continet quandam speciem
defensionis. hoc est excepcionis vel replicacionis
aduersus illum actum qui ledit
minorem sic. ff. de. et est de appel.

Q
uero quando ista duo iudicia sunt simul
posita scilicet nullitatis et appellacionis siquidem
apparet q appellacio sit deserta ex qua
causa an deserta videatur et causa
nullitatis. textus in hac. l. i. § fi. videtur
q non quia est nondum

Sed istud videtur
verum quando simpliciter appellauit idem
tamen puto quando expresse dico nullam
et siqua est appellacio. Non enim propter hoc
causa nullitatis perdit nam sua

Et
aduertendum quia pendente appellacione
primi iudicis effectus quiescit vt in. l.
iiii. non appel. pendente. l. i. sed appel
deserta licet causa nullitatis remaneat

iudicis prius officium non impeditur in executione sententie nisi eum distinctione quia dixi in l. si eum nulla ff. de re iu. Ex predictis quando causa appel. et nullitatis simul iunguntur tunc aliqua videamus quando possit de nullitate cognosci. Respondeo duobus modis, uno incidenter alio principaliter. Incidenter hoc potest duobus modis primo quando cum petitur executio sententie ille contra quem petitur excipit de nullitate ut l. i. in prin. et quando sen. sine appel. re. et l. si pretor. ff. marcellus ff. de iudiciis. Secundo modo quando una pars cum petit iterum sententiam dicens sententiam primo latam esse nullam ut hic et l. i. C. de sen. et l. hec sententia de sen. que sine cer. quanti. cum sit. Principaliter vero cum nullitatis agitur petendo principaliter sententiam nullam pronunciari et istum modum ponit glo. in l. i. et que sen. sine app. re. facit ff. de sen. l. i. ff. i.

Quero quo iure agatur quando principaliter sententia nulla pronunciari petitur. Primo dicitur quod officio iudicis ex. de off. iudic. c. fi. probatur in dicta l. i. ff. i. ff. de feriis et C. quando provo. non est ne. l. si pater tuus que bene facit et l. i. e. ti.

Quero coram quo iudice debeat agi de nullitate et quando principaliter petitur. Respondeo aut sententia est lata a iudice delegato et de nullitate cognoscet superior non ipse C. quomodo et quando iudex l. si ut proponis. Aut a iudice ordinario et tunc glo. in l. iiii. C. de accusa. dicit quod potest agi coram eodem iudice vel superiori ut dicta l. iiii. et l. absentem et ita Jaco. de Arena in dicta l. si ut proponis et Cy. et ff. de re iudi. l. si iudex dicit aut sententia est nulla propter iniquitatem seu turpitudinem iudicis et debet adiri superior ut dicta l. absentem. Aut alias est nulla tunc ipse idem iudex debet adiri ut ff. l. aliter. Jaco. butri. in dispute dicebat quod potest adiri ut l. carmelia ff. de iure patro. et l. quod cum militia ff. fa. hercis. Et si opponatur ubi semel est acceptum iudicium ibi finem accipere debet ut ff. de iudiciis l. iii. Respondebat ipse si volo ire ad superiorem ut pronunciet nullam et possum, sed si volo quod sententia nulletur et iterum pronuncietur tunc ipse idem iudex debet adiri ut l. si preses C. quomodo et quando iu. et dicta l. iiii. C. de accusa. Ego dico aut ego volo petere principaliter quod iterum retractetur et sic quod nullitas veniet incidenter et tunc ipse idem iudex debet adiri ut dicta l. iiii. de accus. et l. i. C. de sen.

Sed si simpliciter dico sententiam nullam sicut in hac l. possum petere vel coram primo iudice vel coram superiore ut dicta l. absentem C. de accusa. et l. i. ff. i. et que sen. sine ap. re. et dico quod iudex nullitatis non solum potest super nullitate pronunciare sed etiam poterit super causa principali sententiare ut dicta l. absentem C. de accusatio.

Item in eo quod dicitur quod sententia reformatur est expressum in l. i. ff. i. et que sen. sine ap. re.

Ex quibus l. habes quod sicut cum app. devolvitur totam causam ad superiorem ut possit sententiam reformare etiam ex nova causa ut l. i. in prin. ff. e. quod cum eo l. fi. et C. de tempo. appell. l. per hanc et C. e. l. eos.

Ita cum nullitate devolvitur totam causam ad superiorem non possit primam causam reformare quod est mirum. Hoc etiam videtur sentire Inno. licet l. non allegat in c. cum contingat ex. de of. dele.

Quero si pronunciatum est primam causam nullitatis et succubuit victus postea possit aliam prosequi quia quod sic, ad quod facit extra de pro. curato. c. ex insinuatione. Michi videtur dicendum quod causa nullitatis est similis accione mote super accione reali nam sicut dominium alicuius rei non potest esse meum ex causis pluribus concurrentibus diversis temporibus ut l. iii. ff. ex pluribus C. de acqui. pos. ita sententia non potest esse nulla ex pluribus causis concurrentibus diversis temporibus sed ex una tantum quia quod nullum est semel non potest iterum annullari ut l. nam et si ff. v. post defectum ff. de iniusto tes. Et ideo si sententia fuit dicta nulla simpliciter non expressa aliqua causa licet in una causa tantum fuit prosecutus preiudicatur sibi in omnibus. Secus si unam causam tantum expressisset in libello ut dicimus in reali ut l. si mater ff. i. et l. an eandem ff. acti. ff. de excep. rei iudi.

Quero utrum sicut condempnatus potest dicere sententiam nullam principaliter agendo ita actor petere possit principaliter agendo sententiam confirmari. Decretiste dicunt quod sic et habent de hoc rubricam de confir. uti. vel inuti. que statim sequitur post titu. de appellati. ut innuat quod sicut victus appellat ita actor possit petere sententiam confirmari. Hoc puto verum de iure nostro. Aut enim victus appellavit et non fuit prosecutus et tunc victor potest ingredi iudicium super appellatione illa proposita et petere sententiam confirmari ut l. fi. C. quando provo. non est ne. et in auten. de hiis qui ingre. ad appell. ff. volu. Aut victus non appellavit sed dixit sententiam nullam et tunc videtur idem quod possit adiri superior et petere sententiam confirmari et illi victo contra sententiam perpetuum silencium imponi ut C. ut lite pen. l. fi. quod probatur per rationem naturam. Pone quod victus in executione opposuit de nullitate sententie et habita summaria cognitione fuit pronunciatum contra victorem. Certe quando victori ipsi remanet ius integrum et ordinaria iur. dicit ut l. a divo pio ff. si super rebus ff. de re iudi. Certe nisi principaliter posset petere sententiam confirmari non reperitur iudicium ordinarium quo huic victori succurrit.

Queritur an iudex qui additur ut sententiam confirmet possit sententiare sententiam nullam. Respondeo ut dixi ff. in iudicio appellationis quia eadem est ratio. Et predictum vanum quando dicitur nulla sententia. Si quis diceret nullam vendicionem vel alium contractum illud testium dic ut dixi in l. que sunt condic. ff. fi. de condic. insti.

Qui suspectam.

Hanc totalem l. prosequere ut in glosa.

Imperatores.

Primo loquitur quando fuit appellatum a magistratu municipii ad principem omisso preside in medio. Secundo quando fuit appellatum a delegato presidis ad principem per ipsum examinandum ff. e. l. i. ff. si quis in appellando.

Ad hunc oppo. ff. qui et a quo l. i. ff. fi. glo. solvit. Hic dicitur plenius in contrario.

Oppo. glosa extra e. c. Cum inter ceteros in clementina, sed illa decretal. non reperitur sed est de of. et po. iudic. dele. c. super quo ff. porro. Solvo ut in glo. et dicemus ff. qui et a quo appel. l. i. ff. fi.

Juramentum.

Quero circa fi. dicitur quod iudex appellationis debet

exprimere cum hoc tempus sit adscriptum. Quero an scribentur Rendes notatori vel cuius dolo malo facta est renunciacio. vt. l. quociens et. l. fi. C. quo quo ordo conue. et si tu. in C. appel. l. i.

Item recepisse autem si timetur de dilapidacione fructuum pendente appellacione sequestrantur. h. d. Oppo. C. quorum appel. non recipi. l. ab execucione vbi indistincte dicitur quod pendente appellacione sequestrentur. So. quando ab execucione appellatur tunc indistincte sit sequestracio fructuum vt. l. contraria. Aliquando ab ipsa sentencia appellatur et tunc non sequestrantur fructus nisi cum timetur de dilapidacione vt hic et est casus specialis in quo permissa est sequestracio licet regula sit in contrarium vt. l. i. C. de prohi sequestraci Aduerte tamen quod omnibus casibus in quibus sequestracio est prohibita puto quod iudex possit facere tempore quo fructus colliguntur omnes sequestrari ut sciat quid fructus recapiat pot. ff. de venire in pos. mitte. l. i. § pe. Vlterius quero cuius iudicis auctoritate fiat ista sequestracio fructuum Rendeo auctoritate iudicis ap. vt j. de appel. re. l. si quis. § si quis.

Ad principem Hec. l. legitur duobus modis vno modo secundum glo sum quam breuiter hoc intendit qui recepit se iudicem incompetentem pot eam ad iudicem competentem remittere et acta apud se habita circumducere hoc dicit Oppo. ff. de re iudica. l. acta in prin. So ibi tenuit cognicio et ideo iudex non potest circumducere acta nisi consencientibus partibus. hic non tenuit cognicio ideo potest facere iudex ex suo officio. Secundo modo legitur secundum qui de Su. qui consulendam remisit ad principem potest remissionem circumducere et ipse de causa cognoscere hoc dicit Et secundum hanc lecturam no. quod si iudex causam consulendam commisit post commissionem reuocare et ipse pronunciare et sic facta commissione pendente non sunt nulla Sed quero utrum in reuocacione huius commissionis requiratur consensus partium tex in. l. ad imperatorem. j. e. secundum vnam lecturam uult quod sic Jn contrarium puto quia hec est interlocutoria vt. l. quod iussit. ff. de re iudi.

Ex consensu A iudice delegato ex consensu partium pot appellari hoc dicit facit quod a iudice cuius iurisdictio de consensu partium est prorogata possit appellari fallit in epo vt C. de epis. audien. l. episcopales secundum Dy. Querit Dy. vtrum valeat pactum quod a sententia arbitri compromissarii possit appellari et de hoc per Cy. C. de arbitri. l. i. et plene dic in l. nemo potest. ff. de le. i. Item facit quod a sententia lata secundum consilium sapientis assumpti ex consensu partium possit appellari dixi in l. i. § quesitum ff. e.

Cum procurator A sententia lata ab incompetenti iudice frustra appellatur ab incompetenti iudice. No formam pronunciacionis quando appellatur a sententia que debet pronunciare frustratorie appellatum quia sententia non tenebat

Filium fa in profectitiis filius potest tantum nomine patris appellare hoc. d.

Eum qui verus contumax non appellat. Oppo. ff. de iudiciis l. et post. § h. dicat edictum. § fi. So. hic loquitur in vero. ibi in ficto contumace Quero quis est verus contumax et quis fictus. glo disputat hic. et in l. fi. ff. de in integ. resti. Cy. ponit in l. properandum. § sin autem C. de iudiciis Jo. an. extra de dolo et contu. c. i. idem quod plene omnia examinaui in dicta l. fi. ff. de in integ. resti. ideo hic non recito nisi quatenus est necessarium ad declaracionem tex et glo et est sciendum quod ad hoc quod quis sit verus contumax duo requiruntur s. quod cognouerit se citatum legitime Item quod potuerit venire vt probatur expresse in textu quocumque ergo modo cognouit satis est vt. l. item venire. § a quo ff. de petitia fieri. et ideo citatus ad domum si ad eius noticiam congruo loco et tempore peruenit dicetur verus contumax et licet iudex a quo eius appellacionem recepit quia ante habuisset noticiam citacionis ignorabat tamen si ad citati noticiam peruenerit Tamen si de sciencia probabitur coram iudice ad quem super eius appellacione procedetur eodem modo si fuit citatus personaliter et cum vellet venire fuit impeditus aliqua iusta causa licet iudex a quo appellacionem eius non recepit quia eum verum contumacem reputabat tamen reputato pro tali coram iudice appellacionis procedetur in sua causa vt hic dicitur in glo et colligitur ex tex non bene istum tex quia melius declarat quis sit verus contumax quam aliquis alius tex Item aduerte quod glo hic in principio dicit uerum contumacem eum qui in conuentu dixit se nolle venire secundum no. in multis locis quam glo Jo. an intelligit quando hoc dicit in iudicio secus si dixisset extra iudicium ex de sen. exco venerabilis. § secus in glo super verbo iudicio Quod forte posset procedere quantum ad hoc quod si citatus esset non peremptorie iterum esset citandus nec hoc locum glo in l. fi. ff. de in integ. resti. que dicit eum non esse citandum vlterius. sed si ponemus eum peremptorie citatum siue dicit in iudicio siue extra nolo venire satis est vt sit uerus contumax quia vt dicit sufficit quod sciat se citatum Non obstat quod glo hic dicit quod iusta causa non veniendi est si dixit se non venire propter obliuionem vel quia non credebat iudicem festinare. vnde illud quod dicitur de obliuione non est verum non enim presumitur obliuio nisi ex longo tempore vt l. si id quod in prin. et ibi no. ff. de acqui pos. et l. fructus § fundi ff. de vsucapio Item id quod dicit non credebat iudicem festinare non est iusta causa Non enim debemus inspicere id quod dicit se credidisse sed illud quod credere debebat vt l. quod te ff. si cer pe. et l. qui fundi § huius ff. pro empto. et ibi glo quod concordat hinc in eo quod dicit de obliuione

Negociorum gesto Hanc. l. recitaui. vt. l. fi. ff. de re iudica.

Curator Jnuenis adolescens factus maior debet prosequi appellacionem interpositam a suo curatore hoc dicit Contra. j. e. l. tutor. So. hic redditur racio ibi secus et iusta ad causam faciendam

Jmperator Aliae § et quidam liberi non habet hec. l. vt dic

glo Est enim l. greca translata i latinu et ideo e obscura et ex ea quasi non habetur intellectus et videtur dicere velle p'mo quia quidam appellantes dicebant se non posse venire ad principem propter quos q3 milites principis qui stabant in certo loco quos i pator redarguit dicendo q alia via erat veniendi ad eum q illa i qua stabant milites et acius veniebat et hic no. vt qui probat i pedimentum in coueniens no sufficiat probare i pedimentum p vnu3 iter tantu Debent enim hoies ire p itinera magis secura licet sint aliquantulum magis longa vt . ff . de falsis . l . eos . § . eos h' / sic imparator prohibet ne ponantur custodes in itineribus ad i pediendum ambulantes venire ad eu et ondit de hoc sibi mlt' esse cure

Ad imperatorem clara est vide quod dixi . ff . e . l . ad principem/

Tutor dic ut . l . negociorum gestorum § . i . ff . e .

Creditor Seruus pro dno no potest appellare hoc dicit Oppo dicitur hic q cr dictor non affuit g° scia non valet ut . l . de vno q3 ff . de re iudi So dicit glo i ellige q fuit legittime accusatus / s3 contra q3 s m hec tria ex parte actoris non contrahebat heremodicium vt . l . et post edictum § . i . ff . de iudicii ideo dic q hic no affuit ipse creditor s3 procurator suus Vle hec . l . facit q appellacio sit actus iudiciari' qd' apparet quia no pot interponi a suo / qd' e verum non tamen e ipse iudiciarius vt dixi i . l . si expressim

Justus Ecia3 contu ff . e . max in non exhibendo auditur appellans Oppo . ff . e . l . ex consensu . § . si So . ibi loquitur in contumacia in non prequendo . hic in non exhibendo idem dicendo . hic in non Queio An ille dic ut in glo qui noluit iurare de calumpnia ne perdat accionem audiatur appellans glo dicit q sic p hunc . § . Qui glo aliquid confessus et condempnatus possit appellare dicit glo q sic q3 potest suam cofessionem reuocare vsq3 ad s niam vt . l . error . ff . de iur' et fac igno / et ideo appellet et reuocet in causa appellacionis qd' e nouu' et e casus C de errore aduocato l . si . secus si eet cofessus et conuictus vt . l . ij . C . quorum appel no re Queiit glo An hoc casu iudex poterat iterum iurare / dicit glo q no s3 potest taxare si viderit nimie iuratum tene menti istam glo Et aduerte glo ff . q metus causa . l . siciam excepc' . § . hec aut acc' In telligit . l . istam qn secunda s nia qua quis condempnatur ad inter esse estimatum p iuramentum i lite fuit lata . i . x . dies a die s nie de exhibendo Cd' puto s lm q3 potuit ee p ma iusta et s a s nia i iusta q3 forte ex casu fuit impeditus exhibere ut . l . siciam excepc' § . q si homo . ff . q metus ca / et q ibi dixi Factor tm q in hac appellacoe no admittetur probaciones p quas detegatur i niquitas p me sentencie vt . l . ab exccu'ie § . fin . v . ita tm . ff . e . et qd' ibi dixi Vltio no . p hunc . § . q in ca momentanee possessionis non sic appelland' Tamen hoc est verum qn iudicatur de ipsa posside secus si aliqs condempnatur ad interesse ronne possessionis no restitute

seu turbate per istum ter . . . a . q3 constat q in accoe ad exhibendum no appellatur quia minus est exhibere q" restituere possessionem et tamen a s nia qua condempnat' e ad re esse appellatur vt hic et hec sentit contral . e . ti . § . in quibus . v . sed quid in act' ad exhibendum finito officio

Substitui tutores ad peticom eor contra quos litigat ex causa litem exercere coget hoc dicit tex si velit eam exequi intellige si vellent illi contra q°s appellatum est vt . § . querendo possit nam dicebat' adultos no ee ita legales vel no ita scire veritatem dy p hunc . § . termiat com . et e qi casus s m dy Ciuitas vel aliqua vniuersitas constituit syndicum ad litigandu usq3 ad annu ille syndicus litigat et pendente ca fit officium et constituitur alius aduersarius dicat se potius velle litigare cum antiquo q3 e legalior et scit melius veritatem an audiatur et dicat q sic p hunc . § . secus si no vnus eet eque legalis et equaliter sciret veritatem vt ff . e . l . negoz § . curator / ad hoc ff . de procur . l . si . et . l . si actor et exqui . cau i pos ea . l . ij . § . defendi eu sy s m dy et p dicta vera si queratur an possit cogi ad peticom eius cu quo litigabat talis syndicus et officialis / s3 si queratur an possit cogi ad peticom ei' cui' lit' agebat et indi q no / vt de excu . mu . l . legato / et delega . i . l . paulus aliud incipit eum qui Quod intellige si rones reddit et instra restituit alias secus vt . e . l . tutor et de admy tuto / l . ita aut § . si . et . C . vt ce post pu adsit tutor . l . i .

A quibus appellari licet vel non rubrica

Tractatu est a principe vel senatu non appellari h . d .

Si quis an te ipsam sn niat no q quis potest ante s niam appellacoi renunciare Contra C . de iuris et fac ig . l . cum s'a So . ibi fuit facta confessio extra iudicium hic in iudicio. Contra hoc op . C . de tempo appell . l . si . i si So hic qn ps simpl' e professa se no appellaturum vel appellacoi renunciaunt ibi qn ptes inuicem fecerunt pactu et sic ibi renunciacio initur conuencionum hic vnius et ideo distingue aut in iudicio aut extra vt ff . dixi ad quod facit . l . i . C . de pactis et quod ibi no / i glo / et sic no s3 dy q tamen v3 simplex assercio apud acta quantum pactum vt hic no / ff . de acqui here . l . si is cui et de aura . bo dam . l . i . et tacaturus as apud acta h3 vim stip . ut ff . de fideiuss . l . cum ostendimus § . si s3 posset opponi de eo q dicimus q vim petendi reduci ad arbitrium boni viri no possit renunciari vt dixi i . l . quidam cum filiu ff . de v . ob . et de regu catho / l . sacnti / guil . de Cu . soluit in . l . si vnus . § . id

ff. de pactis. Sz dicit q. ideo e. qr iudices eliguntur cum industria ut l. i. ff. de offi. prefecti preto. et ibi vbi uant ut inuc ut insurrandum q. ista abhinc q. no e in arbitrio. Oppo glosa ff. quorum legato l. i. §. q. ait. So. ideo ibi qr quod sequitur non est legittimum. ff. possessionis apprehensio hic sic. ff. sna. sm glo. Preterea dicit dy. Consiliis qui interueniunt ibi accedit magis repudiacone q. pacto et ideo valz extra iudicium. Item oppo glo de l. qui sistitie ff. de acqui. hered. et de succes. edic. l. i. §. decreta et non sol. dy. So eodemmodo q. ibi loquitur i repudiac extra iudicium hic i iudicio ad quod facit quod no in dicta l. i. C. de pacti. et de aur. ho. da. l. i.

Interdum Imperator potest delegare causaz appel. remota no. alius hoc dicat. Oppo sm glo. quia talis remocio appelloie non impedit nisi appellom friuolam extra de appella. c. pastoralis in pri. et c. ex debitus et ibi plene no p glo. So dicit glo. aliud sm l. ut hic aliud sm canones ut ibi assignat glo. ibidem roms que rones no concludunt qr etiam sm l. potest appellari ante sniam in multis caibus ut dicez. i. de appel. re. l. ii. Dico g. q. idem e de iure ciuili et de iure canon. na l. prohibet ne appellacio indistincte remoueatur in deleg. ut l. fi. C. de sen. ergo si simplr remoueatur nichil valz ut l. non dubium C. de legi. et ita tenuerunt quida ancqui glo. l. fi. C. de senten. licet Jo. contra dixit et licet dicta l. fi. loquitur in aliis iudicibus tamen idez credendum est principem sentir ise ut C. de legib. l. digna vox. Sig. committatur cu appellacoe remota simplr no valz nec sm l. sm canon sz si expsse remoueretur app. a diffinitiua te valeret et sm canon et sm leges ut hic. Oppo de l. fi. C. de sente. vbi innuit q. alius iudex possit ei delegare etiam appelloe remota. Solu. glo. ibi dicit q. alius iudex potest remouere appel. ab interlocuto non a diffinitiua ut hic. Et intellige de appellacoe friuola. na si appellat ab interlocutoria legittie te no possit p iudicez inferiorem remoueri q. p hoc preiudicaretur iur. dicc maioris ad quez deueniretur saltim i sna. appelloe g. non licet ar. l. ix. ff. de aqua plu. arcen. pro hoc extra de ma. et mian. c. ad aures. sz si eet ab rex vel dns qui in tpalibz supiore non recognosceret tunc putarem i eo idem q. in principe qr est eadez racio. Quero Imperator remouit appellom in rescripto an tercius ueniens pro suo interesse audiatur appellans sm l. a sna. ff. e. Rndeo audietur nam rescriptum no porrigit effectum suu vltra proposita i rescripto contentas ut ff. de consti. pri. l. i. i fi. et e. expsse extra de of. et po. dele. Quero quid si princeps dixit in rescripto nulla excep. obstante Rndeo ut dixi de appella q. intelligr remota excepcoe friuola et est expssu ext. de of. et po. iudi. delega. c. ex pte tua. Querit glo. in quid qn committitur cu appella. remota iudex potest recusari ante litem contes. dicit glo. q. potest recusari an litem contes. q. et no. i. l.

fi. C. de sen. Sz hec e. uera. na ad remocom vnius iuris no sequitur remocio alterius ut ff. de fiul. vi. predi. l. si domus. Nec ob. c. supradicto qd glo allegat qr ibi intelligr remota accio friuola. Vltimo glo dicit q. hic ponuntur casus iiii in quibz no pot audiri ab appellacione in. sr dicaom. Addit glo i pfecto pretorio et in arbitro. Sed de arbitro dic ut dixi i. l. neo potest ff. de lega. i. Et aduited q. ab arbitris qui eliguntur ex precepto l. potest appellari. C. de iudicijs l. fi. in fine qd no. pro statutis terrarum ytalie q. compellunt partes ad electom arbitrorz.

Queritur A delegato ad repromissionem arbitros potest appeli et potest ex officio delegacoinis qd factum est p eos corrigi. hoc dicit Textus querit et non soluit sz rndetur p l. arbitrio ff. qui sat. da cog. Oppo de l. i. C. de arbitr. So. hic loquitur in delegato. Quero dicitur hic q. plus gda putet an illi bn putauerant. glo. tenet q. non. qr postquam lata est sna no potest mutari nisi appellacoinis remedio ut l. i. C. sen. rescin. no pos. sz puto q. bn putauerint. na illa e. sna interlocutoria. g. potest reuocari ut l. qui iussit. ff. de re iudi. et sic poterit delegans reuocare sniam delegati sui. sicut posset totam iurisdictom reuocare ff. iudi. sol. l. iudi. sol. et hoc mo intellexit bul. l. arbitrio ff. qui sat. da. co. sm q. ibi. sui. ur p offm iudicis no p modum appella. sz ut dixi vtraqz via loqui hz. Et si dicis quomo appellatur ab interlocutoria Rdeo ut dicam i. de appell. re. l. ii.

Qui et a quo appelletur. Rubrica

Quod dr Ru dicit appellatur ad eum qui eum dedit uel successorem suuz hoc dicit istud pri. Intelligitur siue loquamur in eo qui dedit iudicem delegatum ordinarium siue i eo qui dedit iudicem ordinarium delegatum. Oppo. i. proxi. §. So ut ibi di

Ab eo A subdelegato etiam non appellatur ad primum delegantem sz ad ordinarium h. dicit sm lectura glo. uel aliter A uicario no appellatur ad eum qui eum dedit uicarium sed ad superiorem ipius dantis. hoc dic. Oppo ff. proximo. §. so. sz Jo. ff. delegauit ordinarius unde ab eius delegato appellatur ad ipsm. hic delegauit delegat. Sz contra hoc oppo. qr delegatus non pot sb delegare ut C. de iudicijs l. a iudice. So. ibi loquitur in delegato ad causam qui ca sb delegare non pot. hic uero in delegato ad vniuersitatez causarum Jcatz glo hic et ff. de off. pro consul. et le. l. legatu

C. de iudicijs. l. a iudice / qd' etiā tenz canones. Alij dicunt q etiā hic potest loqui de delegato ad vnā cā ad instar procuratoris vt C. de pro curatoribus. l. neqz / qd' stare pot sm glo / sz doctores moderni in dicta. l. a iudice dicunt contra q etiā post lite contes. potest subdelegare / nō enim efficitur dns litis per cont' qd' appz qz pot remoueri ab administrac' vt in. l. iudic' solu. ꝯ. de iudicijs al' ꝯ. iudicia sol / hoc tenet glo b'nar ex de re iudica. c. cū bertholdus de appel. c. cū cum Jo. an. de procur. c. l. li. vi. qd' forte ē verius Item oppo / q debeat appellari ad ipm delegatum subdelegantem vt C. q pro sua iur' dicti. l. l. prout ē in lrā ad eos que lrā ē cois So ibi in delegato a p'ncipe / hic ab alio ordinario Decretiste tamē etiā h°. ex de of. dele. c. sup qoe. Xo. porro distinguit / aut delegatus commisit in totum vices suas aut sibi reser uauit vt p'mo casu nō possit appl'ri ad eū fo sic / sz illi loquitur i foro eorz. hic in foro mo qd' uult sentē glo. ꝯ. ti. ij. l. impatores ij° responso Alij vt oldradus vult dicere q s. quedam diuinacio cum hic nulla f. mencio de delegato s' delegante et ideo dicit ipē aut iudex mādat alicui cām cognoscendam et tūc ipē delegans appellatur Aut mādat iur'dicōm et tūc ille appellatur a delegato qui appellaretur ab ipso delegante vt hic / dicit enim textus mandauit iur'dicōm &c et ibi ma data ē iur'dictio / et etiam assignat glo rōem / quia qui mādat iur'd'z nō videtur sibi iur'dict' reseruare nec ob. ꝯ. de of. p. l. legatus / qz ibi volebat desinere hre iur'dcōz p modū illicitum. hic p mod' lia tum. q nō plac' glo / et bn / qz sz hoc comittendo qualz cām q posset contingere in curia sua abdicaret a se iur'dicōm quod fieri nō pot ut dcā l. legatum Alij vt pla di cunt q pot appellari ad delegatē proxi / et etiam ad supiorez ut hic / qd' nō placet vt. l. impatori ꝯ. ti. ij. et. l. ij. §. si in app Alij moderni dicūt q hic nō loquitur in delegato sz in vicario seu vice gerente alicuius iur'dicōnis ordina rij / et hoc probatur p. c. rōna ex de appella li. vi. et de osti. c. ij. e. li. et ita refert. Cy. i. l. a iudice C. de iudicijs q opinio plz / qz pro hoc ē casus ꝯ. de appella. l. papinius in pn. ibi vel vicarius / qd' pz / qz isti vicarij sūt ordinarij / et eādē iur'dicōm / et idem auditoriū tenz qd' teneret hij quorū vicarij sunt vt C. de hijs qui alt' vic' gerūt. l. i. et ij. Oppo. q qn appella a delegato nō appellatur ad ipz delegantem sz ad alium vt C. de appellacio. l. papinius. §. hinc So dicit glo fallit ibi Tu dic q ibi non fallit. nam appellatur ad p'ncipem delegātez / sz cognoscat alius iudex qui ē in curia p'ncipis sz distinct' l. contrarie. Nec enim ibi dicitur ad quez appellatur sz quis cognoscat de appllōe q fit ad p'n cipem Erant enim in curia p'ncip diuersa auditoria deputata sup appellacōe Item oppo / ad idez C. de appel. l. eo casu So. dicit glo fallit ibi Quod non puto /

Sed quid ergo debeat appellari. dic plenius q' glo hic / Aut appellat ab ordinario et dic vt dixi i l. ij. et. l. i. §. si in appel. ꝯ. de appel. Aut appellatur a subdelegato et tūc aut a subdelegato p'ncipis aut a sb'delegato ordinarij / p'mo casu appellatur ad sb'delegantez vt. C. qui pro sua iur'dict. l. i. sz sm can onistas distingue Aut sibi reserua uit aliquid de iur'dictōe aut nō Aut a subdelegato ordinarij et tūc appellatur ad ipm ordinariū obmisso subdelegante medio vt hic. §. sm lecturaz glo Aut ap pellatur a vicario et tūc nō appel lat' ad eūz qui eūz dicit vicariuz sz ad supiorem vt hic / sm aliaz lecturā vt. l. papinius. C. de appella. Sz qro / quomō cognoscam vtrum sit vicarius vel delegatus Rndeo vicariū itelligo eum qui gerit vices ordinarij et in eodem loco et. e. tribunali quo cōsueuit ipē ordinarius et tūc vere dicit' idē au ditorium Rō / qz de vno nō appe llatur ad alium sz qn committitur alicui vniuersitas causarū extendar i aliquo loco deputata in aliquo ca stro sui territorij licet diceret facimus nos nrm vicarium / nec dicetur vicarius sz delegatus / nec appll' ad supiorem sz ad eū qui eūz vi carium fecit / qd' appz qz nō ē idem auditorium vtriusqz Ita collige ex dictis Jnno / extra de off. or. c. romana.

Qn appelland' sit i infra q temp. Rca

Siquidem

(N)on potest appellari cum p'ncipi rescribitur et cum sm eius rescrip tum finiatur h. d. Oppo. ꝯ. de appel. l. i. §. i. So ut ibi plenius dixi //

Si q's tu(tor).

Si omnes est mun publicū auctē sed utilitate priua tum dz extusari Si vero publicū omnio dz appellari h. dicit / et potest eē racio / qz qn ē munus p'ue omnio vertitur magis piculum et ideo vt causa finiatur statim voluit. l. q appellaretur facit. C. vt. J. cau temp cū / qō ter. l. i. et ij Oppo. de. l. ai. tu. in vna. §. tutor. ꝯ. de appella So illam intellige sm i ta. Oppo dicit hic. q pot appellari si est munus puam auctē et vali te contra. l. si cōstat. ꝯ. de appell. So. de nōiacio valet ut hic / secus si nō valeret vt dicta. l. si cōstat et l. si ad sarbatū. C. qn puo nō e ne Quero i fra quātum tēpus dz appellare et dicit quidam i fra duos menses nō ē verum. ymo. J. biduum et triduum / et statim vide bitis. J. e. l. §. q in finis Q ro quid si aliquis vocatur ad aliquod offi'm ab aliquo colleg io Rndeo. aut ille vocatus nō erat de collegio / et non habet necē ap pellare / nec se extusare / qz ei ipē iure nō pot. C. qui pro sua iur'd' l. i. aut erat de collegio tūc aut erat collegium etc. et illud vz

officiu p. auc. et utili. ut l. i. § publicaun. ff. de iusti et iure ideo dz
appellari ut hic et extra de huis q
fuit a maio. p ca. c. i. et ibi p In
nocen. aut erat collegiu scl'are et
tunc idem q in tutoribz ut ar. ff. de
facie. l. tutoribz et l. mgri et ff.
q cuiusqz vniusita ca decreto elcois
l. i. i fi. ubi hetur loco privator

Soleat A decreto electois
non a noiacoe ap
pellatur et ab ordine appellatur
ad presidem. licet ipe eu noiauit
vel de collegio fuerit. hoc dicit no
q ab actibus extraiudicialibus
appellatur de quo dicaz j. ti. i. l.
fi. hic solum examiato mam put
§ Oppo q appelletur a noiacoe
ut. C. de appella. l. si ad scbatu
et C. de decurio. l. nomiacu. dicat
glo q ibi ponitur noiacio p electoe
tu dic quedam est noiacio q nllz
ius tribuit noiato. nec contra eu
sicut siquidam ex eis dicat i co
silio talis e bonus rector ul' per
litas scriberet tuc a dicti noiacoe no
appellaretur ut hic. Quedaz e noiac.
q tribuit ius. licz no pfcm q2 debz
forte confirmari a supiore et tuc
ab isto dz appellari ut dca. l. ast
batu et l. noiacoi quicta. l. si
quos. C. de decurio. facit ext. de elc.
c. cu dilecti. et q ibi p Jnno. Ceta
e noiacio q tribuit pfectu ius sine
supioris decreto ut in decreto de
curionu sup eligendo sindico ul
actore et tc ab illo pot appellari
ut hic. An aut sufficiat decretum
decurionu dixi i. l. actor. ff. rem
ra. ha. Quero an a decreto
ordi. puta priorum possit appellari
ad rectorem ciuitatis Rudeo de iur
ca non iniao q2 defensor ciuitat
no hz merum uel mixtu impiu
p eaque no. i. l. ea §. magratu. j. ad
municipa. et in auct. de defenso
ciuita. §. ius iuran. sz ca appe ois
est mixta impii ut de iudicijs c. ad
hoc q etiam apparet q2 expeditiu
officio iudicis nobili ut dixi ff.
de appellac. l. i. in pri. et io app
ellatur q2 no trasit i delegatu
ut ff. ti. i. l. i. et ideo appellatur
ad psidem prouinc ut hic sz i ciuitat
que habent merum et mixtu ipe
riu est aduertendu. aut eniz rec
tores eliguntur ab ipo ordine et
tuc cu ordo sit supior no potit ap
pellari ad rectorez cu sit i ferior
ut. ff. de appellac. l. i. §. siquis i
appell. et ibi dixi sz si ordo non
eligeret rectorem sz forte poneretur
in ciuitate ab a'quo rege pricipe
ul' maiore ciuitate tc ad ipm rec
torem appelletur. Habet enim ius
presidis ar. huius. §. et q no. C. de
sen. ex piculo reci. l. ij. Et eodez
modo dico dico de his qui eliguu
ab aliquo collegio q2 no appellat.
ad superiorez collegij. si no hz meru
et mixtum impiu ut possit iudi
care tuc tn faciet si delegaret
ut l. si ptor. ff. de iudicijs sz cu ca
appellacois delegari no posset ut
dixi cognoscat ipe ut hic et meli9
faciet si iudicabit de co'silio alti9
ar. dicte l. si potest. Item fiat q
canonicus factus epus pot iudi
care de his que fecit vna cu alijs
qn erat i c. de quo p Bernar. ex.
de iure iur. cu litis et p Jnnoce
de off. ordi. c. irrefragabili et
de gcess. preben. c. pastoralis

Biduum Tempus app
ellacoibi i
terponende currit a tempore sne
late etiaz si sna fuerit gdonalis
hoc dicit. No q dixi in suma
rio. No q illud q fieri no dz fcz
tn tenet q apparet q2 dz appellari
Oppo. de l. relegatorum. §. ad
tpus. ff. de interdicti et rele. So
illa concor. et l. i. i pri. ff. de sen
glo no sol. sz dic ut solua i px
gtrio. Oppo. de l. non dubiu
C. de legi. Quidaz soluit q de co
suetie tenet. Petru. soluit aliter
tencatis solucoim dy que ponitur
c. que contra ius extra de r'gulis iur
li. vi. q ea que non dz fieri facta tn
tenent qn lex ultra procedit Op.
de l. cu iudex. C. de sen. et de re.
iudi. adiuo pro §. i. So quedaz est
condicio penitus remota ut si na
uis ex asya venerit et sic e extri
seca et sub ca. illa sna fieri no
dz sz si e condicio coherens negocio
ut si e probatum ul' q capiatur in
mobilia si non reputitur mobilia
et sit intriseca condicio et sic pot
fieri sub condicoe. Venio ad pri
cipiu glo magne dicit hic q currit
tpus a die late sne contra id q no
est no pot tolli ut l. nam et si sb
condicoe ff. de in integ. re. et l. x. ff.
de v. ob. glo soluit duobz modis
vna videtur gtrari alteri et vna
est q valet sna ut puta si condicio
viciatur sed nescio quid sit istud
dicere actus legitti qui codicoz no
recipiunt si apponitur codicio i eis
viciatur actus non condic ut l. ac
tus j. de regu. iur et c. actus de
regul. iur. li. vi. Non ob. §. ipsa
q2 ibi ipossibilitas viciatur. Solu.
aliter dy q hic no pendet sna sz ei9
effectus ut in acceptilac ut ff. de dona
inter vi et vxo. l. cum hic. status
§. sin aut sz ista no vera vider. q2
ibi sz vba no e condonalis sz sm
effectum hic sm verba e condicioal'
no sm effectum So glo q tenet co
dicio et q no possit agi ante euentu
condicois Potest tn et dz ante
appellari dic ad contrariu q quedam
sunt q no sut re nec spe et ista no
possut tolli sz illud q e spe licet
no re bn pot tolli ut l. sempronius
attalus ff. de usufru lega. vn i ca
sna benq e spe bene pot tolli mo
si e michi aliqs sb condicoe ob
ligatus non e pot tolli spes ista
certe sic q2 et donari pot ut l. spez
C. de donaci sz predictis militat
ob. l. px. §. i. ff. de excusaci. tu. ubi
datus e tutor sub gdoe a quo tpe
incipit currere tpus excusacois
et dicit q a tpe condicois existen no
creacois ut l. no tantu §. si sb
condic. ff. de bono. pos. contra tabu.
non video q aliter possit dici nisi
sit spale p auctez rei iudicate et
hoc vr iur'consultum h' velle. Q
ro quid in restoe in integ. Pone
contraxi sb condoe e lata sna
contra me miorem sb gdoe An cu
ret tempus ad petendu bnficiu
resti. i integ a tpe existen gdois
vel a tpe late sne vel celebrati co
tractus cogitabitis

Cum in summis tempus appellois interponende
est vniforme a quocuqz actu it
ponatur hoc dicit. No q dictio
altera est dictio distributiua duor
tantum Contra. C. de furtis. l.
ancille So dicit glo. ibi q id est

no ipetatæ quasi dicat ubi ponitur ipse
cum regula sit contra. Tu dic q
ibi dicitur de duobus tantu. s. cum
altera sit penalis et altera psecu
toria / nam licet psecutorie sint due
/ tamen ambe ab una pte et p una
interponitur // Oppo. C. de temp.
appella. l. i. glo non sol / dic q ibi lo
quitur de tempe appellacois extende
Quero utrum uniforiter ??ona
appellacio. hoc e ?? inscriptis vel ??
sine scriptis / glo dicit et bene q non
dixi ?. ??. i. l. ii / Tempus appellois
DIES interponende curri?
a die ?etencie si e facultas adeu
di iudicem aquo vel ad quem et
tunc vi ee facultas. cu iudex in
publico se ondit Querit glo q
si ?? defectum supplemente ip
?ollaz litigatoris iudex no potest
adiri / glo q currit temp istud s
restituitur q probatur. ?. de i inte
resti. l. si. et quia hic loquitur solu
de impedimento ex pte iudicis Se
querit an possit appellari die feriato
et dic q sic p l. i. C. de dilaci / et. l.
miles. ?. sexagima. ?. de adulter
?? illa. l. i. C. de dilacio nil fiat
volunt all. l. i. C. de ferii. ubi e ca
Item querit quomo oputetur istd
tempus glo de momento ad momtu
ad quod vide qd dixi. ?. de adulte
. l. pater. ?. ultimo / l? qn p iudicem
stat tpus appellonis ipo iure non
currit ut hic. Tamen osulo q hoc
protestetur / et ap. pu ?e cora hoestis
psonis interponat ut. ?. de appella
. l. cu quidam / et C. de his qui me. iu
di / no app. l. i. / et no. diligenter
q no tenetur petere iudicem nisi i
publico / hoc est in eo loco ubi redde
ius consueuit. Unde et si in domo
ppa ?sueuit reddere ius ibi e requi
rendum / de aliis opibus appellonis
dicam. i. l. i. ?. de libelli. dimiss.
IN PROPRIA ppa cau
... dicat
in q. a comodu i in omodum ad
aliquem spectat in totum ?? si in p
te pro pte dicitur ppa h. d. ibi In suo
te pro pte dicitur ppa h. d. ibi In suo
nomine. l. adeo q si paciatur dapni
ab alio no e restituitur vl si lu
crum alteri non est restitutus / et
hoc innuit sequencia. Oppo.
si ex nox. causa agatur. l. si cu uno
glo no sol. dic q ibi ex necitate
litigat. et ideo tota ca dicit sua illo
respectu. s quo ad hunc. ?. forte in
terciam diem in pte socii / ita ee in
iudicio alieno nomine dicitur in tis
mois ut. ?. de his qui no i fa furti
. ?. qui alieno Oppo. C. de appellac
aucta hodie So glo vlt fiat ad
qom du procur in rem sua debeat
iurare de Calupni. de quo dic ut. l.
non solum in pri. ?. de procur / et. ?.
de iura. calup. l. ii.
TUTORES Tutores et
defensores vi
esse in iudicio noie alieno / et io
in eo constituitur triduum ad app
ellandum Oppo q in defensores
sit extensi v. ?. de procu. l. plaucius
et sic videtur. ppa ca So glo Tu
dic q hic se iniuste innisceat ar. ti. de
le. i. si fuis plurium // Oppo. q
defensor interuenit noie ppo qn aio
nouandi ut. l. so. ?. de so. So glo
q hic no interuenit animo nouadi
et ideo i ista materia distingue / a
quis e in iudicio suo noie / et ad
suam utilitatem et h? biduu aut
alieno noie et ad alienam utilitatem
et h? triduu / aut alieno noie s ad
suam utilitatem et tunc aut costat
q in iudicio ut qi agit tamq proc
in rem suam Item si defendit aio
nouandi. ut ut procur in re sua et
tunc h? biduu ut. ?. proxi. ?. et dixi
modo Aut hoc non appz in iudicio qr
est ut simplex defensor qr posse est
q hebit regressum et q non / et tc
h? triduum ut hic. aut est i iudicio
suo noie s ad comodu alienum
et tc dicem eodemo / qr aut costat
in iudicio aut non ut. l. qui ex p
te et. l. qui fiuiz. ?. de interrogato
actio / et sic sup hoc standu e ac
primi iudicii nec sup hoc stand e
admittetur noue probacones
SI ADUERSUS Iste est
no. sit
. no. no. q a tpe contumacie currit
prescripcio i. no q contumacia
procur in non appellando nocz dno
Oppo q non procedat i absente
ante litem contes qr no pot fieri dif
finitiua ut. l. si. ?. illud. C. de temp.
appellaci nec post litem otes. qr aut
citacio puenit ad noticiam citati et
non pot appellari Aut no puenit
ad eius noticiam et tunc est sina n.
ipo iure / nec e opus appelloi glo
Rndz q fuit citatus et citacio ad
eum no peruenit s si puenisst et eet
vere contumax et non audiretur
appellans ?. citatus ad domu fuit
hic / et non puenit ad eius noticiam
ut. l. ab eo. C. quomo et qn iudex
et. l. iiii. ?. tractus. ?. de damp. i fec.
Dixi i l. extomssu ?. si. ?. de appl.
dico q non audiatur nisi ex iusta
iusta que e iusta ca dic ut i glo.
Quero heres. emphi / no soluit de
bitum can / an cadat a iure suo. de
hac qoe dixi in. l. cum filius. ?. in
hac. ?. de v. ob. et tetigi i. l. ad
diem. e. ti. et doctor i. l. ii. C. de iure
emphiteo ubi glo dicit / et ibi p Cy
in xii. q. et p dy extra de regul iur
. c. cum qs in iure Qro circa hanc
ptem procur est citatus et e ve contumax
an ipediatur dns appellare ?? co
tumaciam veram procur vis procedere o
dinem sim solitum ordinem iudicior
et tunc bene pot facere ut. l. cu q? ire
. C. de procur / et C. de dignita. l. cone
Unq vis procedere extra ordinem
iudicii ut. l. i. ?. procur. ?. siquis
di. iu. no obtemp. Modo ad ppo
situm ?? contumaciam procur potest
procedi ad diffinitiua snam ?tez ta
cendo p triduu olim / hodie p x dies
perditur ius appellandi / et hoc e
ex ordine iudicior ideo taciturnitas
pindicat dno ut hic s eet esse vere
contumax e delictum / et non posse ap
pellare ?? contumaciam istud e mera
pena contumacie / de hoc e tex i. l.
contumacia. ?. de re iudicata et hoc
determinat Inno i. c. i. extra ut lit
non ?tes. Preterea ut e dictum veram
contumacia est delictu s hoc q deliquat
nuncius videtur mandatu nisi supli
minutatur ut. l. i. ?. si procur. ?. si
procur. ?. siquis ius dicen no ob. et
. l. si procur. ?. de condi et de / et de hy.
que i fraudem cre / l. si pater / io tal co
tumacia no preiudicat dno s non
appell re pot no ee delictum qr forte
expedit dno no appellare / et ideo for
te no appellando facit sim via. et
sic dno pindicat s si costaret q si
audiuisenax conludendo obmiserit
appellonem dns potest appellare argu.
. ?. de dolo. l. cum re et. l. eleganter
. ?. pe. Idem forte si euidenter app
eat ex eisdem actis q procurator
debuit appellare et non appellauit
et sic euidenter deliquit tc audiet
dns appellans / et hoc e q hic dicit
tex difficile e ut audiatur quasi dicat
quin audiatur si collusio uel ?traria

eius ſez intervenit facit. C. de pedanei
iudicib qui male iudi. l. ſi. et qd dixi
in dicta. l. i. ſ. ſi procur. & ſiquis iuſ
dicen. no obtem. q ſi procur non e
ſoluendo, vel ex legittima ca fuit
abſens vt hic dicit glo. et C. de a
ppellacio auctentica hodie

Sed procuratoris

Videtur velle iſta l. q
procurator datus ad agend
poſſit appellare et proſequi
contra l. iiii. C. de procur. cu ſua g.
So. dicunt quidam q procurator no
teneretur proſequi // Poteſt tam ſi
vult vt hic glo melius dicit C. de
appellac. l. ſi actor et dicit q procur
poteſt proſequi no ut procur ſz ut co
iuncta perſona. vel aliter et melius ibi
loquitur de procur ſpali cuius mādatu
p ſniam finitur io no pot proſequi h'
in gnali procur cuius mandatu durat
at de hoc videbitis. ſ. an p aliuz ca
appel. l. ſi.

Sed et ſi alius

i. do pecuniaz
ſi fideiuſſor
uult appellare dicat q ſuo noie i. p
ſuo intereſſe non noie illius cuius eſt
fideiuſſor. Item no q eadem die ad
id all' hic q quis ſibi contraria alle
gans a actione repellitur racio
quia hic e contrarietas circa idem fa
ct qd dixi. & de exc. l. nemo et mo
du pronunciandi circa hoc dixi. &
de appella. l. a ſnia. Oppo de l. no

Si pro eo

tantum. & de
appellac. duplex e ſo. vna e q hic
in tercia perſona ibi in alia q no eſt
ita coniuncta, credo q ſia opinio glo quā
glo non tenet ſit vera qz i. l. no tn
fecit noie illius no dicat ſuo noie lz
ad ſuā utilitatem, et ideo putarez
q J. bigdul vel q appellauit p ſuo
intereē no appellat noie alcius vt
. &. proxio ſ. ſz et ſi alius.//

Illud intelligimus.

Oppo & e. l. i. in pn. So.
glo. q no appellatur ab ipſis
litis. ſz ab ipſa. ſnia Oppo.
&. de appell. l. i. ſ. i. So eodem hic
aliter non ſo, dic vt in dictis. l. Sz
oppo. Aliis non appellatur. ut. l. i. ſ.
i. in fi. & de appella So. hic loquitur
de reclamante no de appella vt. l. i.
i. fi. C. de relacio Vel aliter de re
lacōe appellatur qz ſcripta ſnia p ma
principis parat plenu piudiciu q
remiſſio ſit de volūtate prīi uel
preſidis vt. l. ſi preſidem. & de appel.
et hoc dixi plene in dicta. l. i. ſ.
queſitum. et hoc inducetiz ad qoni
in ſnia ponitur coram nob lit gteſ.
te et omnia ponit in ſnia an pbat lit
gt et dico q ſi ſnia fuit lata ptibus
uolentibz vel pntibz et no contradicentib
ſnia probat lit co et alia acta peceſ
ſiſſe ar huiꝰ l. et. l. ſi. C. de relaci. ita
ſi fuit pns tpre ſnie et no reclama
uit, et tnc illa ſnia probat acta peceſ
ſiſſe, et dic vt p Jnno extra de of et
potes. iudi. dele. c. cum in iure et p Cy
in auctēa ſiquis in aliquo, C. de eden.
et l. de emancipac. C. de fide i ſtru // Hoc
intellige q no pot a relacōe appellare
niſi in ipa relacōe fuit deceptus vt
. & de appella. l. i. ſ. i. Nota dic hic
glo collige, ar, q preſtita ſatiſdacōe no
poteſt obicī litis In contrariu e caſ
C. de lit conteſ. auct offeratur vbi
poſt preſtitam ſatiſdacōm recuſat iu
dicem facit q dixi in. l. quidam conſule
bant. & de re iudica et iſtam qōm ta
git Cy. in. l. ſi certa. h. C. de Spon
ſalibz //

De appellacionibus recipiendis vel non recipiendis

Non ſolent

Vide glo que in
cipit infra bi
duum et prima o
pinio eſt vera
q debet infra iudic
ſ. illud tempus
i fra quod pot
appellacio ierpoi
vt dicta. l. boni
qd tenet Dy et
Spec. de appell. ſ.
i. v. porro Item no. hi glo. oppo iſti.
de ſatiſdacio. ſ. fi. So vere ſucumbet
ſz non videtur intercedere vt iuuet.
Vel' dic & de procur. l. femīas ſilē
in minore in cau in quo pot aliū defe
dere ut C. de procura l. exigendi q no.
ad multa. ic

Ante ſniam

Ab interlocu
toria que i
fert grauamen quod no pot
reparari p appellacōm a di
ffinitiua appellatur h. dicit
ſm lecturam Jo uan Alioz lectura
non placet quia qn pot ee conſultum
p appellacōm a diffinitiua ab interlo
cutoria non appellatur ut. l. i. i. fi. &
de appellacio Oppo. C. quor ap
pell. non reci. l. ante ſniam. et. l. ii.
C. de epiſ audi. glo ſo. q vbi i eā loqui
intendit executio ab illa appellatur
vt hic In contrarius non qz no intēr
executio ſz iſta ſo. no placet qz inter
locutoria i momentanea poſſeſ intentur
executio et tamen no appellatur ut.
l. i. C. ſi de momen poſ fuit appel
Soluit aliq q. h' e ſpale et io e qz
tale grauamen no pot reparari p ap
pell a diffitiua. Oppo de l. ar
biter. & qui ſat dare cog. glo ſol.
q ſi ibi i telligatur q fuit commiſſ
ſolū vnus articulus. ſ. de ap pbac
fideiuſſ tnc fuit diffinitiua illiꝰ ar
ticuli illa approbacio Si vo fuit
commiſſa tota cauſa et tc e ibi ſpale
ſz no credo verum hoc qz ut dixi i l.
fi. & qui appel no lz, dicit q delegās
pot reuocare ſine appel ſniam inter
locutoriam lz ſit diffinitiua i illa
demandaret, dic ergo q ibi ſpale vt
hic qz p appellacōm a diffinitiua no
pot eē grauam reparari ſi credidi fi
deiuſſ non ydoneos Sz quo poſſet
appell re a diffitiua que e lata ſz
ine Tercio oppo de l. i ca vtile
& de mino, glo ibi ſol q ibi erat dis
interlocutoria que decideret quaſi
totam cam, ſecus in interlocutoria
q decideret vnic capitm, q alr prorog
tat ſtatim dicam, Oppo & de p
uaricacio, l. prīuaricatores ubi dicit
q licet prīuncari ſup illa emergeti
glo ſoluit, et dicit q licet prīuncaret
no tamē appelletur Oppo nōne
illa interlocutoria decidit quaſi tota
illaz cam plus q i. l. iam vtile, et
tn videſ q tenet q no poteſt ap
pellari Et credo q i. l. iam vtile
no ſit ſola racio illa q interlocutori
decidit totam cam qz idem eēt i glz
i terlocutoria ſup prīudicialz Sz
credo q racio ſit qz ſi e minor et
prīunciat q ſit minor tc no poteſt
illud reparari p appellacōm a dif ua
quia a quolz actu pot minor petere
reſtom in integ' vt. l. minor xxv.
annis omiſſa. & de minori It
forte iudicatur p aſpectum qui no eit

tre sine feriis. Et ideo preuenco etatis
dicitur causa que requirit celerita
tem quod appz quia potest agitari
die feriata vt. l. ij. ff. de feriis. ¶ Op
C. de appella. l. siquis prouocatione
So ibi erat quedam execucio cum in
iuria et appellatur ab illa vt
. l. ab executore ff. de appell. Alia le
tura est qz ibi appellatur ab iniu
ria facta non qz postq recepit alapa
appellet sz renunciat et remittit sua
in diacz et supponit se iur. decis
maiorum vt C. siquacumque pdi. pp.
. l. i. et hoc tenet guil. de cu. i. l.
arbitrio ff. qui sat. da. cog. ¶ Op.
de. l. ab executore i pn. ff. de appell.
So. ibi in interlocutoria q fertur
post sniam et sic non separatur a dif
finitiua. vnde p app. a diffinitiua non
potest esse consultum et ideo hic dicit
ante sniam ¶ Oppo de. l. aut pre
tor. § prmittitur ff. de mino. So. ibi
non separabatur a qua diffinitiua io appe
llabatur facit pro hoc. l. acta. ff. de
accusaci ¶ Ex hiis g. habes q p
cessit diffinitiua an q sit m congru
in. l. i. § quesitum. ff. de appella et
ab interlocutoria non pot appellari
nisi qn p appellacoz a diffinitiua non pot
esse consultum contra grauamen illatum
p inter i ston et pot reparari
qz nulla diffinitiua separatur post i
terlocutoriam ¶ Item contingit h in
casu. l. mre et in casu. l. arbitrio
¶ Item et in casu. l. initia vtile ff.
de minori ¶ Qro que e io
q a snia in momentanea poss non
possit appellari non e verum q ea
sit racio qz e interlocutoria sed
dic q parit modicum preiudicium hec
tenet glo hic et dixi i. l. q iussit
ff. de re iudicata qz dampnum tale
pot reparari p iudicium petitorium vt
no. C. si de momenta. pos. fu. ap
et ideo appz q si p sniaz latam
sup momenta. pos. pareretur preiu
dicium tale ad quod non esset aliomo
consultum q bene posset appellari p hac
. l. et omnes quas allegaui i interlo
cutoria ex iij i. l. qui ext. § si pe
ff. de condi et de. Non enim posset
ad illam retencionem a quo iudicio
esse consultum si pderet in illo poss
orio et io C. in rubro et nigro
dicit si de momenta pos. rc. h.
est de possessione q monieto duratura
est h et qn de poss contra soli
causa intrandi iudicium petitorium
vt. l. i. C. si de momenta. pos. et
h e iudicium retinende pos. sm oes
vt ibi no. sz i iudicio p adipis
cenda poss glo tenz idem vt no
in dicta. l. i. Qd intelligo qn
ille qui conuicitur et victus e
appellat qui occupat bona de sua
ta vacabant vt. l. si aliqs. 3. qz
appel non. rc. et ideo i iudicio re
cuperande in illa ei sit iniuria si
res reponit in pristinum statum si
cut enim ante poterat petere ita
modo poterit sz si actor succu
buerit qz forte non hz ad aux
ilium nisi iudicium possessorium
vel si succubuerit reus qui non
occupauit qui non hz nisi remedium
retencionis i tn puto q posset recupe
rare hoc non reperio prohibitum et re
manet regula generalis vt. l. et i
maioribz C. de appella pro hoc vi
cas ff. de appella. l. creditor. § iussi
et ibi in acc ad exhibend q mi
noris preiudicij sit qm resto poss.

Tamen pot in ea appellari specialit
qn deuenitur ad estimacoem et sic
non potest reparari p appellacoem a
diffinitiua i iudicio petitorio preterea
vides q si ob mittit ordo petitorij
et poss pot appellari vt C. de appella.
. l. i. quare igr non pot appellari
si contra iusticiam in ius poss.
aufertur q plus e preterea i causis
summarijs pot appellari vt C. qu
appell. non recip. l. i. sz posset p a
iudicium reparari vt ff. de hijs qui
sui sui vl ali. iuris. l. i. Tamen
non sine difficultate et sine magna
lesione pot appellari pro hoc facit
qd dicam. 3. q qn ab interlocutoria
illatum grauamine non pot reparari
sine graui lesigne pot appellari. Po
ssumus eciam dicere et inducere pro p
dictis q no. C. si de mome. posses.
no fuit appella. l. i. nam ibi non
dicitur q non possit appellari sz q
non obstante appel. snia sortitur ef
fectum snie vt. l. i. i fi. ff. ad turp
sz appello ab interlocutoria non tol
lit effectum interlocutorie nisi secuta
victoria vt 3. dicam Item si appella
ab execuc licz dicatur suspendi ex
ecucio non tamen in totum tolli
qz executor a quo appellatur pot
rem eius poss recipiat sequestrari fa
cere si est mobilis vl fructus ei
si e in mobilis faciet sequestrari
vt. C. quorz appel. non reci. l. ab ex
ec et qd ibi legi de iudice execute
pz execo q ibi dicitur de fructibus
quierat ex appelloie ¶ Hoc p
misso snia lata i ca momentanee
poss lz sit diffinitiua vt dcm e tn
in hoc hz naturam interlocutorie q
p appellom talis snia non tollitur
et iudex potest eam exequi salua
pretate quasi hoc est q iudex ab
eo cui restituit promissiom et fide
iussorem recipiat ita q res non possit
perdi qn sit salua ca pretatis in
telligo qn illa ca pot agitari et
facaliter qd appz exco q ibi dicit
momenti. rc. alias durabit apd
eum quo ad preiudicium appelloie fuit
iudicatum vt dicit tex vt dicta
. l. ab execuc Et aduerte qz loquitur
ibi qn executor excedebat modum
in exequendo capiendo possessionem et sic
i illa exec erat qo magis possessorij
q petitorij Ista quidem equa sunt
et modo iuri consona de iure ca e du
bium qz i ca monita poss pot appellari
¶ Item habz vim appelloie ab i(n)terlocu(toria)
in hoc q qn appellatur licz i seri
ca et ita vidi fecisse Jo. an. i ca
. c. pastoral extra de offi. delegati.
¶ Redeo ad materiam l. po qro quid
est appellacio ab interlocutoria et ista i
. c. vt debitus extra de appella. Goffre
qz ponit in summa diffinit sic App
ellacio ab interlocutoria est ab au
diencia minoris iudicis ad superiorem
ex grauamen illatum vel comminatum pro
uocacio facta Ista non e bona diffinicio
qz diffinit actum appellandi non
ipsam appellacoem vt dixi ff. de appel
. l. i. repetendo diffinicoz appel. pre
terea si inferior grauat me deneg
ando michi ius vado ad superiorem
vt eum cogat qd reddat m ius vt
in auctentica vt differe iudic et tn
hoc non e appellacio et C. vt lite pen. l.
. i. et in auctentica de manda prin. § non
permittere Preterea id qd dicit
grauamine comminatum licet tangatur
per glo. C. de appel. l. siquis prouocare
dz intelligi qn comminatur tale quid

qd p appel. a diffinitiua vel ab ipo ac
tu non possit repari vt in casu
huius l. Secus si conminaretur se da
turum interlocutoriam contra eum. tunc
eni posset ab interlocutoria appellari
sicut est hic. et no ab ipa comi
nacoe ar. dicta ff. qitur. Dic g q
appellacio ab interlocutoria e ius
quo ppr grauam illatum a minore
iudice q p appelloem ab actu se
quenti no potest retractari iudex su
perior prouocatur et i euentu victorie
cause deuoluitur. p hoc diffe a di
ffinitiua q statim deuoluitur vt
s. dixi. et j. dicam. probatur e. c. no
solum extra de appel. li. vi. ¶ Sedo
phr. qritur a quibus interlocutoriis
possit appellari et hoc p oes ptes
iudicii prosequor. po an liceat
appellare a citacoe cam. dicunt q sic
siue quis grauatur i citacoe q
assignetur tmis breuis ut ext de
appel. lacio. c. i. siue citetur ad locum
suspectum vt extra de appel. c. ex pte
In tm q sm Jnno. no e nece q pe
pueniat ad iudicem siue mittat et
locum tutum assignari petat. s3 ostr
contra. s3 Jo. an. s3 opi. Jnno. i dec. c.
ex pte Et eadem roe vidi idem vbicum
quis p citacoem grauatur siue
ppter defectum iurisdictionis eius qui ci
tat. siue ppr priuilegium psone citate
siue roe rei sup qua litigatur sm eos
ar. ex. de dilaci. c. ij. et qd ibi no
p Jnno. s3 de iure ciuili puto q si
quid ad locum suspectum citet qui
citacoe reali q psonalr ducitur
q tn possit appellari. q3 tale gra
uame no pot repari p appelloz a
diffiua ar. huius l. Si vero citac
citacoe verbali. tc siquidem i citacoe
exprimitur aliquid ppter quod appeat
maifeste q no teneretur ire. certum
est q citacio est nulla vt l. sicut
dies. ff. pe. s. de arbi. et no. i l.
ij. s. siquis i ius voca no ie. ierit.
plene p Jnno in dicto c. ij. de di
lacio. Si vero in citacoe no exprimitur
tale. tc siquidem est notum iudici
q citatus ire no tenetur. citaco est
ipo iure nulla vt no i l. qitum. s.
de re iudica. probatur de re iudica
. c. pastoralis i cle Si vero iudici
no e notum tc valz ut dicta l. ij.
s. siquis i ius vo no ie. et de iu
dicus l. si in alieno. et neutro
dictorum casuum appellare pot de iure
ciuili. tunc p regulam q est q an
sniam non pot appellari vt C. q3
appel. no re. l. ante sniam. et de
epis audi. l. ij. et de iudicus l. ap
tissimum. tc q3 tale grauamen po
test repari p appelloz a diffiua.
vel ab alio actu qui sequitur pst
citacoem. si talis e a quo possit ap
pellari. g. a citacoe no appellatur
vt l. i. ff. quesitum. s. de appellac.
q dico q pot appellari a diffiua
que sequitur. no e dubium. ab interlo.
pone exemplum ppr contumaciam bo
aduocantium. aliqs ponitur i banno
q aduocacio seu bannum no tollitur
p compacoz q sequitur sup declo
vt l. i. s. de requir. reis. ab isto
banno seu a vocacoe potest appellari.
vt. C. si pendente appell. mor. interue.
. l. i. sm verum intellectum tc etiam
q3 l. dicit q tales citati habent
iustam cam non compariendi restitu
non aduersus citacoem q3 h nulla l.
cauetur. si aduersus sniam. ul

actum alium qui emanat vigore illius
citacoeis ut. s. de in integ. re. l. si et
de re iu. l. quesitum. ¶ Sedo qro
quia post citacoem disputatur de
psona iudicis an a pronunciat qua
pronunciat se iudicem ee vel no ee
pars possit appellare de iure canonico
no e dubium q pot p regula ge
neralem. q3 pot appellari a quolibet
grauamie de iure ciuili. glo dicit q
pot ut no. C. ne filius pro patre.
aucta hita. i pe. glo. ¶ Ego puto
verius na si pnunciat se non ee iudicem
competentem post istam interlocutoriam
no spatur alia. g. pot appellari. vt
dem est. aut pnunciat se iudicem cu
no sit. et tc tale grauamen no pot
repari p appelloz a diffinitiua. na istud
q cogitur coram no suo iudice li
tigare non pot tolli sicut nec tor
tura ut hac l. na exec tlis pnun
ciacoeis fit coherendo psona vt. C. de
offi. ei qui manda. est iuri. dic. l.
i. et l. consentaneum. C. quomo et
qn iudex g. re. et eadem roe Jdem di
co vbi aliqua psona grauatur ad
aliqd factum coherens psone q si fit. nullo
appelloeis remedio poterit tolli vt
l. in libello. ff. fte. j. de cap. et pos. re.
secus si eet factum no coherens psone
vt restituere posset vt dixi. s. et
hoc facit ad multa q infra dicentur Jn
terea qui negat iudicem ee a quem
eius diffinitiua sniam diceret nullam. no
vt appellaret. et sic stante hoc q no
sitis sit iudex pot sequi snia q sit
vera ¶ Tercio qro q3 post legitimam
psonam iudicis consueuit qri de p
sonis litigantium. an a pnunciacoe
qua quis h3 legitimam psona standi
iudicio vel no posset appellari de
iure canonico no e dubium. s3 de iure
ciuili examinemus pmo i procuratore
siquidem pnunciat no ee procuratorem pot
procurator appellare q3 cu eo no spatur
a diffinitiua Si vero pronunciatur
procurator aduersarius si grauatur pot
appellare qm ex hac pnunciacoe ef
ficitur procurator. nec acta cu eo pre
iudicarent dno vt l. cu no iusto. s.
de collusi. detegen. ut no. C. de filiis
. l. filius in vltima q. Jdeo si procedere
quereret aduersario no procedere
nec p appelloz a diffiua istud g
uamen pot reuocari sicut dixi
. s. qm no est ydoneus fideiussor
et approbatur vt l. arbitri. s. q.
sat cu. co. et s. ti. ij. l. si ¶ Sz in
tutore si iudex pnunciat eu no
ee legitimum tutorem Jdem q i procur
eadem roe Si vero pnunciat eu ee
tunc siquidem adiecat iudex decnes
se ratum habiturum q a tutore fuerit
actum no pot aduersarius appellare
q3 no grauatur. qm valet gesta
p eum vt. s. q cu fal tu auc. l.
. i. ff. idem pomp. Si vero pnunciat
legitimum ipm tutorem simplr
tunc posset appellari sicut i procur.
q3 gesta p eu no pudicat pupillo
vt. C. in qui cau. i integ. resti. no
e necia l. si tutor. Si vero i pn
psona iudex pronunciat eu no hre
legitimam psona standi i iudicio.
idem. Sz si pronunciat ipm ee le
gitimum ut maiorem ex aspectu tunc
non pot appellare q3 no grauat.
qm no statur huic pnunciacoi nisi
sit psona cui posset imputari q3 de
bebat scire veritatem ut l. uxor.
xxv. an ex aspectu. s. de mino.
et sic pot intelligi. s. de mino.
. l. aut ptor. ff. pmitte ¶ Qritur

.iiij. q2 post examinatas psonas dispu
tatur sup obiectione contra libellum
circa seriem ipsius verum si iudex
pronunciat nõ ee procedendum nõ obst
antib9 obiectis contra libellum, ps
que grauatur pot appellare de iur. ca.
nõ est dubiu q pot ut extra de appel
c. significantib9, ubi si nõ fac decla
rari rem que obscure posita eet i
libello appellatur, sz de iure ciuili
siquidem pnunciat non ee pcedendu
certu est q pot appellare q2 nõ
sperat alia diffinitiua Si vero
pnunciat ee procedendu, tc siquid
ext contenebat aliquid pp qd simplr
sup libello nõ erat procedendu, tc
potest appellare Vexat em me in
litigando q grauamen nõ potest
tolli p appellaõm a diffi.ua sna it
posita ut hic, Si vero non ipedie
bat simplr sz requirebat q quis
declararet rem uel cam vl q sile
tc est dubiu, Posset em eligere
rem uel cam sup qua simplr nõ
deberet procedi, etiaz posset eligere
cam sup qua eet pcedendu, i i du
bio aute interpretamur in cam ipedicte
ut l. sufficiat. C. de condi. i debiti
dicam g. posse appellari ut dicto
c. significantib9 Quinto qro si
obiciatur aliqua exceptio dilatoria
et iudex sup ea pnunciauit an ps
que grauatur possit appellare Ro
siquidem pnunciauit nõ ee procedend
obstante excepe tc idem est q si ab
solueretur ab obseruatione iudicij, et
tunc nõ e dubiu vz q pot appellare
etiaz de iure ciuili q2 nõ sperat
alia sna sup dicta instancia Si
vero pnunciat ee procedendu, cuz
nõ deberet, tuc pot appellari, si ex
cepc q opponebatur erat legitima
cu tale grauam nõ possit repari
p appellom a diff.ua Qr em iudex
cogit me litigare tpe quo nõ deo
talis molestia nõ poterit tolli per
appellom a diffitiua, q2 continet g
uamen consistens in facto qd cohe
ret psone ut dictum e, et p hoc
casu ff. l. proxi ubi ideo reprobatur
appellacio q2 excep. dilatoria nõ
fuerat iusta g. a contrario pot ap
pellari insi opponetur excep. dila
toria legitima et idem vidi dicendu
p eadem rõem i omi exceptione q
opponitur ad processu eciã si sit per
toria ut excepc iudic rei transact
iur iur et similium Sexto q
ro q2 qnz post citacom proceditur
contumaciter ad pmu uel sdm de
cretum vtrm possit appellari De
iur. ca. nõ est dubiu q potest
de iure uero ciuili dy tractat i
materia pmi decreti et ff. qua pic
iij. l. si finita ff. iull. C. de dap
infec. et ego tractaui in dicta l.
si finita ff. si forte, et dicat q
sna pmi decreti e interlocutoria
tn quia ius agentis nõ absorbet
ut i auten et qui iurat. C. de bo. aue.
iudi possi, io nõ poterit appellari Sna
vero secundi decreta silr e interlocutoria
sdm eu q pz q2 pot fieri absente pte
et lite nõ contestata, nõ tn ipe dicat idez
q2 absorbet ius ptis, et io pt appellari
p hac l. Ego dico q a pmo decreto
nõ pt appellari, nam cu p pmu
decretu nõ transeat insi nuda dete
tacio q e minus q momentanea po
ssio non poterit appellari sic a sna
momentanee possessionis Hoc tn sic limi
to, nã si p pmuz decretu acquireret
missus in possionem ius querendi fructus
q e qnqz ut l. fullam9 ff. si C ex

qui cau. in pos. ea et i no. Et tuc
posset appellari q2 i illa pte aufert
irreuocabiliter ius ptis nec sup
hoc speratur alia sna diffinitiua
ferri faciat q no. p Cy. C. de bo. auc.
iudi pos. l. cum pponas cir. finez
Idem si reus veniens vellet defende
et allegare aliqua cam pp qua nõ
deberent expensi de iure restitui et
iudex pnunciaret ipm nõ ee au
diendu eadem rõe Item sic q2 mi
ssus ex pmo decreto nõ audiretur
in poss pos intrauerit ul contempna
retur, ad icere, posset appellare ut
l. creditor. ff. iussus. C. de appell
In eo vero q dicat de sdo decreto q
pot appellari intelligo eo casu quo
pot pferri contra absentem et nõ lati
tantem ut dicta l. si finita ff. si
forte et ibi dixi Si vero pfertur
contra latitantem tuc eet vere contu
max et nõ audiretur appellans
sdm ea q dixi i l. ex consensu i fi. C.
de appellac et e expressu ff. e. l. fi. Tercio
pns e videndu de interlocutoriis
que occurrunt post lit. cõ. Po
qro si datur nimis breuis dilacio
ad probandu, an possit appellari
i eo dico q non Racio q2 nõ grauat
ps. nã si nõ pot probari impa petet
sdam et dabit ut l. fi. C. de feriis, sz
si petet sdam ex iusta ca et sibi de
negatur an possit appellari vz q
sic arg eius q dem e C. si qn au
dienda denegatur Sz istud dum
qn denegatur in totum, itaq nõ
speratur alia diffinitiua hic denegata
tertius actus. et sic tale grauame
potest repari p appellom a diffi.ua
et io dico q nõ pot appellari, nisi
forte ex dilacione facultas pbandi
deperiret q2 testes eent senes va
letudinarii morituri uel subito
affuturi ut l. l. aquili. C. ad l.
aquili. vel si imminet aliquis ca9
instantis pericli in psona testiu
ex hiis que dicuntur i l. ij. et in
C. de donac. ca mor. tc possz appellari
q2 tale grauame nõ pot repari
p appellacom a diffi.ua g. tc. ut
hac l. Consulo tamen ut talis
causa exprimatur coram iudice ut
sic ca grauaminis euidenter appareat
Sdo qro si datur dilacio in
mis magna vel datur sda dilacio
cu dari nõ debeat sdm formã l.
fi. C. de feriis an ps que ex hoc
asserit se grauatam possit appellare
de iure ciuili, vidi q sic, sic qn
aliquis admittitur ad procedendu
qui nõ debeat admitti ut dictu
est In contrarium facit q2 tale g
uamen pot app. repari p appelloz
a diffi.ua Sdo, dic, qnz terminus
ita longus e q certu est ul
uerisimile apparet lite nõ posse finiri
intra tpus constitutum a lege vel
a statuto ad finiendam cam z tuc
pot appellari g2 nõ speratur diffi.ua
Tantum em e dare talez terminu
quantu absoluere ptes ab obseruacione
iudicij qd e verum si detur ac
tori ut. C. de tempo in inte re. l.
petendi facit. de iudicijs. l. ppaduz
ff. sin aute utrăqz Si vero dem
spaciuz nõ excedat tc siquidez
dicta dilacio que datur est i
tm contra C. de dilacio. l. i. tc nõ
pot appellari, q2 iudex nõ grauauit
ptem Est em in sua ptate hoc
facere ut ibi pz, Si uero terminuz

time idem / quia non grauat dando dilacionem a tali grauamine et non possit reparari per appellationem a diffinitiua sed si iniusta terminum uel dilacionem quam non debet dare recapiat probaciones quas non debet recape. tunc potest esse quod grauat ut dicam in sequenti questione / nec obstat si dicas admittere ad probandum illum qui non debet grauare / quia verum est in eo qui nullomodo debet admitti ut diximus est .ff. in his que fiunt ante litem contestatam / sed postquam lis contestata est et constat debere admitti ad litigandum totum illud tempus quod est constitutum instancie est in potestate iudicis / ita tamen quod tempus non proroget ut .C. de iudiciis .l. properandum .§. sin autem vtraque

¶ Tercio queritur pone quod iudex admittit probaciones quas non licet admittere an ille contra quem sit possit appellare / Respondeo / aut sunt probaciones omnino impertinentes et per hoc non grauatur / aut sunt probaciones super aliqua re que admiculatur ad causam / et tunc licet non debeat nec possit admittere vt quia elapsi sunt termini vel publicati sunt testes / uel testes minima producuntur / uel simile Siquidem iudex admittit uel grauat partem et interim potest appellare racione quia per appellationem a diffinitiua tale grauamen non potest reparari quod probe / nam testis qui non debet examinari quia minor vel infamis / vel quia sit elapsus terminus si examinatur et deponit propter te facit aliquod iudicium ut .ff. ad sylla. l. i. §. impuberes / et de pena. l. qui ulcisci. facit quod no. .C. de fide instru. l. sicut iniquum ubi instrumentum etiam non sollemne fidem facit iudicium / Si ergo contingeret probaciones esse dubias / et iudex per illas probaciones licet non debuerit admitti. faueret parti tam in causa principali quam appell. Est ergo iusta causa appellandi ar. .ff. de optione .ff. de ali. in mixta causa. l. in. §. i. pro hoc .ff. de appella. l. a sententia. vbi per istud quale quale preiudicium permittitur appellare et istud sit vna regula satis no. quod quando per appellationem a diffinitiua non potest reparari preiudicium quod aliquale preiudicium faciat potest appellari / et pro hoc .ff. de appellacione. l. i. §. quinimmo vbi permittitur appellari a mendaci relacione Ro. quia si princeps consuleretur et sententia daretur iudex appellationis faueret sententie late secundum consultationem principis in causa appellationis et sic per appellationem a diffinitiua non esset plene consultum contra tale grauamen et illa sufficiat contra appellationem ab interlocutoria super est vt videamus quomodo sit appellandum cum appellatur ab interlocutoria .s. utrum in scriptis uel sine et de modo procedendi super eadem quod dicam statim .ff. e. l. omnis qui /

Quis qui

Propter supplicacionem factam principi iudex inferior impeditur procedere et qui ob eam causam appellat non auditur hoc dicit

¶ Ex hac .l. no. quod quando iudex non obstantibus excepcionibus oppositis ad processum pronunciat esse procedendum si iuste pronunciaret non appellaretur / Ergo a contrario si iniuste pronunciaret a tali grauamine posset appellari quod est no. et no. per glo .C. ne filius pro pa. autentica hinc racionem dixi in .l. precedenti quia tale grauamen non potest reparari per appell. a diffinitiua

¶ Secundo no. quod in appellatione ab interlocutoria debet inseri causa quod apparet quia si causa non deberet inseri appellatio interposita ob causam iniustam non remitteretur / quia posset appellatio iustificari ex hinc causis ut .ff. de appella. .l. sciendum in fi. / et hoc patet de iure ciuili quia omnes .l. tractantes de appellacione ab interlocutoriis permittunt ex causa alicuius grauaminis illati contra iusticiam ut .ff. e. l. ij. ibi si contra .l. vel / facit .ff. de appel. l. i. §. constitutiones ibi quod enim si in consulendo mentitus est vel. et .C. quorum ap. non re. .l. ab execucione ibi nisi forte modum execucionis excedat et .ff. de minori. .l. aut prior. §. permittere / ibi ab iniuria iudicis vel

¶ Tercio est notandum quod appellacio ab interlocutoria debet iustificari ex causis in scriptis in ipsa appellacione non ex aliis / quod patet hinc eadem racione quia si ex aliis causis posset iustificari non remitteretur appellatio quod est no. et singulare ut hic / et .l. aut prior. §. permittere .ff. de mino. / de iure canonico est clarum ut extra de appella. c. cordi .li. vi.

¶ Quero primo / utrum quando appellatur ab interlocutoria sit appellandum in scriptis glo mouet .ff. e. l. ij. et de appell. l. i. in fi. et ibi determinat glo quod non sit necesse appellare in scriptis quia ipsa interlocutoria non est proferenda in scriptis / sed de iure canonico determinatum est contrarium ut extra de appell. c. cordi li. vi. quod potest persuaderi etiam de iure ciuili / sic enim debet exprimi ut est dictum / et dari iudici in scriptis vt ex inspectione eius possit deliberare vtrum partem grauet vel non / sicut dicimus in libello vt .C. de litis contes. auth. offeratur

¶ Item in appellacione ab interlocutoria non licet variari sed oportet quod persistat in causa proposita / et sic debet dari in scriptis sicut dicimus in libellis accusatoriis vt .l. libellorum. §. fi. de accusa. .ff. de accus. facit .ff. de iniuriis .l. pretor edixit in prin. / et .l. item exigit .ff. de do. lo. / et ita obseruat consuetudo facit .C. de pri. scolarum .l. fi. li. xij.

¶ Secundo quero quis sit effectus appellationis interposite ab interlocutoria et videtur quod statim ea interposita debet supersedere a procedendo iudex a quo appellatur vt .C. quorum appel. non re. l. ab execu. in fi. ibi si eos preterea intencionis cogitacionis suspendisset clarum est et pro hoc .ff. de mino. l. in causa vtile

¶ In contrarium videtur cap. de appell. c. cum non solum li. vi. Solucio dicendum est quod est in potestate iudicis a quo appellatur vel procedere vel appel. deferre et istud probat tex. in dicta .l. in causa vtile ubi preses in euentum appell. etiam causam cognicionem distulit et sic apparet quod ipsa appellatio a grauamine non suspendit offi. iudicis a quo appellatur uel procedere vel appel. deferre / et istud probat tex. in dicta .l. in causa vtile vbi preses in euentum appel. etiam causam cognicionem distulit / et sic apparet quod ipsa appellatio a grauamine non suspendit officium iudicis a quo appellatur / et ipsemet iudex deferendo appellationem suspendit officium suum / et sic apparet quod dictum .c. cum non solum procedit de iure ciuili vt diximus quia aut iudex detulit appellationi / et suspensa est eius iurisdictio ut in .c. cum appe. extra de appell. li. vi. quia ipse met suspendit / aut non detulit et tunc potest procedere in causa donec sibi inhibeatur per superiorem ut dicto .c. cum non solum / et valet processus iterum factus sed si pronunciabitur bene appellatum reuocabitur alias firmus remanebit processus ut ibi patet

Et est notandum q pretextu qd appellauit
ab interlocutoria iudex primus no hz ipz
in processu de cetero citare cum ap
pellando videatur recusare se nol
le coram eo litigare et operere et sic
est vere contumax qui no e aplis
requirendus ut no. i. l. fi. ff. de in
integ. resti. et l. ex consensu § i.
ff. de appella. et e expressum extra
de dolo et contu. c. i. li. vi. q i colli
go. si iudex a quo e appellatum ap
pellanti dedit aplos refutatorios
prout dz alias secus na eo ipso q
ei no daret aplos grauaret recepto.
extra de appella. c. ab eo li. vi. et e ti.
i cle. c. i. et sic ipse suo facto suspendit
sua iurisdictionem ¶ Tertio qro qn ap
pellatur ab interlocutoria vtrum in
ca appellonis debeat lis contestari i
appellone a diffinitiua certu e q pte ab
sente pot procedi lite no contes ut C.
de temp. ap. l. fi. § illud. sz qn rece
ditur pte pnte dz lis contestari ut C.
ne liceat in vna e. ca iiio puo. l. i.
sic etiam in appellacione ab interlocuto
e decisum p canon extra de appel
c. interposita in fi. et ibi p bnardum.
¶ Quarto quero de modo iustificandi
et inpugnandi appellonz ab interlocu
et ei appellacione a diffinitiua certum
e q pnt noui articuli et noue probes
fieri sz ea q hem i. l. eos C. de ap
pel. et de tempo appel. l. p hac. sz i
appellacione ab interlocuto determinatu e
iure q solum ex primis actis iusti
ficari vel ipugnari debeat ut extra
de appella. c. appellanti i cle. et hoc
e verum etiaz de iure ciuili ut l.
aut pretor § pmittit. ff. de mino. ubi
tex. ita demuz appellare pmittit occa
sione minoris etatis si illa minor etas
allegata fuit in primo iudicio. hoc de
claratur p rom. app. ab iterlocutoria
sit ide grauaminis illati a iudice. qr
aliquid fecit contra l. ut. ff. dictum e.
sz si ab vellet iustificare app. suaz
ex aliqua ca q no fuisset iudici nota
no probaret iudicaz intulisse sibi g
uamen. et io appelloz ne iustificaret
oportz g. q ly facit ex primis actis
q no e intelligendum simplr uc cora
iudice appellonis nil sic probandu
sz e recurrendu ad distinctioz positaz
i tex in c. i terposita extra de appella
qr aut ille qui allauit cam cora iu
dice obtulit se probaturum et iudex
no admisit et statim app. continuante
etia si ca no eet vera aut no obtu
lit se probaturum et tc cora iudice
appellonis dz probari de iiiitate ca
ut ibi dicit. Item si iudex aq app
latur no fuisset passus acta fca coram
se scribi uel appellanti copia dari
potit appellans p testes cora iudice
hoc probare ar. C. ut lite pen. l. ii.
¶ Quinto qro qualiter sit formandu
ca appellatur ab interlocu. vz iure
in scriptis vel sine scriptis. et vi
q sine scriptis qr sina vz interlocu
sicut prima ar eius q no c. fi. de re
iudi. i cle. e contra vide q debeat
formari i scriptis sicut appellatur i
scriptis. et contestatur lis qn agitur
pnte pte ut dcz e. et sic vr lis or
dinaria. et sic observatur. na in
ca appell verti plus cognicoms
q in interlocutoria qr p hoc to ca
deuoluitur ad superiorez ut statim
dicaz ¶ Sexto qro si pnunciatu
bn appellatum an ca tota deuoluit
ad iudicez appell. de iure canonico
no e dubiu ut in c. cordi de appell.
li. vi. De iure vero ciuili potest dubi
tari Cy C. de tem appell. l. p hanc i
vii. q. vidi tenere idem de iure ciuili
et nichil allegat. Hoc tn puto veru
q casus e in l. siquis prouocat. C. de
appellac. sm lecturaz plac. ubi p iniu
ria facti vel dicti potest appellari et
tota causa transfertur ad superiorez
no q dicat de iniuria dicti ex quo
apparet q iudex grauat pte q ei
fecit iniuriaz dicto. g. rc. ¶ Si vero
pnunciaretur male appellatum tuc
reuertetur ca ad primu iudicez ut
l. nem vale. ff. de minor. e verum
si appellat. fuit volunt. al secus
ut dicto c. cordi. q satis pot dici
verum de iure ciuili. Cum enim ap
pellando ab eo dixerit se grauatum
cora superiore p consequens litigando
no pot recusare illum iudicem quem
ipse elegit. C. de lit. cot. auctentica offe
ratur. et. l. cum papinianus. C. de se.

Ouiuis appellaco interposita

sive sit recepta sive non
dz offm iudicis quiescere
et attentata reuocantur
p superiorez h. d. vsqz ad x. plane
¶ i. do q facta appellacoe pendente
reuocatur p offm iudicis ad quez
de quo. ff. de admi. tuto. l. arrogato
plus. § i. p Jo an. de appell. c. no
solum. li. vi. dicam. i. ti. ii. l. i. x
plane. ¶ Videte p vos. x. iter co
stituta de isto tpe. et de aliis. dica
i. ti. i. l. i.

Sciendum

in appellacoe
non recepta nil dz inno
uari. Item apli etiaz refu
tatorii debent dari. Ita
q ptes quid in eis continetur in
telligant hoc dicit ¶ Oppo. C.
quor. appel non re. l. ii. et iii. et fi. So.
hoc intellige. nisi i causis i qbz e no
torium iniquis appellonis non debere
recipi ut in contrariis sz hic qn eac
certu q debeat recipi vl erat dubiu
¶ Item de hoc an appellacio debeat recipi
vel erat dubiu. Item de hoc an ap
pellacio debeat recipi cognoscit su
perior ut. ff. ti. ii. l. i. que cognicio
sit sumatim ut C. quor. appel non
rec. l. i. et licet glo ibi dicat. q re
quiritur plena probacio. Intellige
plenaz quo ad probacom sumariaz
no quo ad ordinem qr fiet forte pte
pnte sm Inno et osti. et ipsi dicunt
extra de of dele. c. pastoralis.

Sires

Primo ponit re
gulaz q in hijs
que non recipiunt dilacom
no pot appellari. 2o hanc
declarat per tria exempla
tertio ponit duos casus in quibz no
licet appellari qui non ponitur i dca
regula. 2a ibi veluti. 3a ibi ite si
ex pretio ¶ Ad primu § circa regula
glo ponit exemplum. s. in ca alimentorz
cui congruit q infra sequitur i
tex. de annona in vsu militu desti
nanda. pro hoc facit in auctentica ut
liceat matri et auie. § illud. et
hoc verum verum si alimenta petuntur
officio iudicis et sic pr inopiam
ar. de re iudi. l. ii. et de feriis. l. ii.
secus si iure actionis ut C. de ap
pellacio. l. et in maioribus. Ita dic
Guillis de Cu. ff. de hiis qui sui
vel alieni iuris. l. ii. et fuit op
inio antiqua Mar. de Fano ut
refert Specu in ti. de appella. § i
quibus. v. sz numquid qn Et idez
in aliis causis q dilacom non re
cipiunt ut in dec. § in qbz. v. x. dic

ut ibi Venio ad .X. ueluti ne tes
tamentum aperiatur .l. ne scriptus he
res in possessionem mittatur cum concor
.C. quorum appell non reci .l. quisquis
.Jo. an. extra de of. dele .c. intelligen
et intelligit q no pot appellari nisi
adiecta causa / et sic debet inseri causa
sicut in appellacione dixi .ff. e .l. ij. sequitur
in textu item si ex perpetuo edicto aliquid
decernatur non licet appellari glo. all
.ff. de appellacio .l. ex consen. §. si ex
quo intelligitur q si contra continentiam
perpetuo edicto citatum aliquid de
cernatur non licet appellari / Alij in
telligunt perpetuo edicto .i. l. perpetua et
sic dicunt hic esse casum q ab iniquitate
.l. uel statuti no pot appellari facit
.ff. de v. sig .l. siqua pena sm dy. istam
opinionem posui in .l. omnes populi .ff. de iu
sticia et iure / et ibi dixi sic / si statutum
sit generale no pot appellari ut hec sm
dy. et dicta .l. siqua / et l. ij. §. exactis
.ff. de origi iur. ubi videtur casus / sed
si fieret contra certam personam et posset
appellari .ff. qui et a quibus .l. si priuatus
et de pollicitacio .l. quotiens in si. et .ff.
de appellacio .l. si constat / dico eciam q si
statutum prima facie est factum generale
sed in veritate contra vnam personam factum
est ut sepe accidit potest per superiorem
corrigi. ar. .ff. de doli excep .l. i. in fi.
quia puniuntur de dolo qui committitur in le
condendis / veruntamen Cy. dicit .C. quod sit
longa consue .l. i. in .iiij. oppone primo contra
finem q si ille qui ex tali statuto le
ditur contradicat non nocebit sibi
q limita sm ea que no. Jnno. in .c.
cum accessissent extra de constit. / se
Jtem quo minus pignus vendere liceat
appellare no pot. ij. modis glo intel
ligit. vo q a sententia iudi qua fecit con
dictionem denunciatori debitori no appella
quod intellige sine causa Si enim iudex
grauaret ex causa potest appellari sicut
si excederet modum in exequendo .C. quo
appel. no. re. .l. ab execu. Alio modo in
telligit q ab ipsa vendicione no pot ap
pellari cum nulla processit sententia
et sic no est actus iudicialis no po
test appellari / cuius rei gratia istud ex
aminemus utrum sit verum q de iure ciuili
ab actibus extraiudicialibus no pot
appellari tex videtur q sic .ff. de app
ellacio .l. a sententia §. item insuper ut
nec dicat q a transactione appellat / licet
glo ibi destruat illum tex / et dicat
q legatarius no appellat sed actor ex
testamento petit legatum / sed antequam pre
dam ultimus quero quid releuat hoc
utrum legatarius ibi appellat vel
actor ex testamento agat Respondeo si
dicamus posse appellare a die in qua
appellacione omnia attentata reuocantur
per officium iudicis ad quem appellatur
eciam antequam vincat in causa appellacionis
ut .ff. e. .l. siquis et .C. eo. ij. .l. rec
ibi dicam / et si non posset appellari
hoc no contingeret Quid ergo
dices de iure canonico no est dubium
q ab actibus extraiudicialibus ex
quibus quis grauatus vel dubitat
ex causis verisimilibus ne grauetur
pot appellari ut extra de appella
.c. bone / et causa appell / no est ipse app.
sed prouocat ad causam ut extra de ap
pellacio .c. romana .X. si vo Hic
prouisio / arguo sic soluit in inhibicione
no. o. repitur ut sententia inhibitione ex
iudicium siquid attentat contra deste
soluit ex hoc q attentatum post inno
ut .l. i. de ope. no. nun. / ergo in causa
est ius commune / et pro hoc videtur casus
hic So. dic. quidam actus sunt q fiunt

extra iudicium per modum cuiusdam iurisdictionis
ut eleccio ad officium / et in istis sine dubio
potest appellari cum distinctione ut dixi
quando appel sit .l. i. §. solent et idem
de aliis que fiunt inter plures ad
quos spectat aliquid facere ut uni
uersitas ut extra de his que fiunt a
ma. parte ca. .c. i. et ibi de hoc .C. de
appella .l. si aestimatum et .l. ciues
cum similibus Quidam sunt actus qui
exercentur aliter q per modum iuris
dictionis / nec spectat ad plures ut uni
uersos sed ut singulos et tunc aut sunt
actus qui imponunt finem litibus ut tran
saccio uel inuenia. et tunc sine dubio no
potest appellare per cuius consensum firmatur
sed alij qui lederentur possunt appellare
ut dicta .l. a sententia §. idem insuper
no faciendo vim lre Et aduertendum
q in tali appellacione oportet q inseratur
causa legitima et probabilis ut si di
cant in fraudem eorum factum ut
expresse dicit tex. in dicto §. idem re
scripserit .ff. sic ergo ille textus cum
iure canonico concordat. nec est quod
repugnat / quare ergo illum tex glo
sando destruimus et sic inducamus
discordanciam inter ius canonicum et
ciuile Et eadem racione dico q cum ar
bitramentum arbitratoris assumpti
super aliqua lite finiat litem. et sic tran
sactio q ille contra quem fertur ex causa
poterit appellare / et habebit predictum
effectum ut attentata interim reuocentur
ut dictum est per dictum §. item insuper
et debebit obseruare tempora appel dies
ut in .c. si app. de appel in cle / si
tamen nolunt appellare sed alterum actorem
vel officio iudicis peteret reduci ad
arbitrium boni viri no tenetur ob
seruare illa tempora sed seruaret illud q
dixit in .l. si duo societatem §. arbi
trorum .ff. pro socio Si vero no est
actus qui litem finiat tunc aliquis est ac
tus factus et perfectus aliquis ceptus
tantum nondum perfectus / aliquis nec
ceptus nec perfectus sed conminatus po
casu nescio de iure ciuili q possit
appellari Sunt tamen prodita alia re
media ut q in arbitrio factum est tolla
per interdictum q vi aut clam / uel
per interdictum aque pluuie arcende et multa similia
ut omnia interdicta restitutoria vel re
scissoria. sic causa huiusmodi inicacionis no. op.
tamen in illa hoc est speciale q talis nun
ciacio vel prouocacio ad causam no re
quirit. ut .l. i. in prin. et ibi no .ff. de op.
no. nun. Jn aliis vero hoc no reperio
sed pro eo q timentur preiudicia possumus
dicere idem q statim dicam Ter
cio casu quando actus nec est inceptus
nec perfectus sed conminatus vel de eo
verisimiliter dubitatur ex iustis
causis tunc dico q in omnibus casibus
in quibus iudex potest adiri et eius
officium implorari ne fiat illud preiu
dicium pot appellari / hoc est suppone
se protectioni seu iurisdictioni talis iudicis
et protestari ex eius parte ut nulla
fiat nouitas / tunc si postea inuenit
ad iudicem reuocabuntur attentata
interim ut .l. de pupillo §. siquis
ipsi pretori .ff. de op. no. nun. et de
.c. bone memorie de appell / et isto
casu debebit appellacio seu protestacio
fieri inserta iusta et verisimili causa ut
dicto .c. bone et ar. .C. de his q ad
ecclesiam confug .l. i. ij. Pone aliqua exempla
timeo ne aliquis offendat me in
personam ut .C. de his qui ad ec. confu.
.l. decernimus. Vel timeo ne res mee
indebite occupentur ut .l. iij. .C. de his
qui bo. ce. pos. vel pone in casibus
.ff. quibus statuliber sine plurium creditorum

ut l. maiorg. de pact. et l. si ptes
intelligo nisi talis minor euidenter
ostenderet q opinio illor manifes
tam continet iniquitatem ar. ff. de
in offi. tes. l. si ps isto casu ps minor
poterit appellare a sna iniusta ta
cu manifeste iniquitatis et p hoc
maior ps prohibebitur ultra ad
attemptare/ et si fecerit reuocabitur
Idem exemplum e in plib cognatis
cum discordant de maritanda pu
ella q appellabit ad superiorem ut
C. de nuptiis. l. i. et l. vidue et. l.
in conuenienne/ nunc in proposito i cau
hui l. a vendic pign no pot appellari
s. simplr et sine causa/ sz si creditor
vellet pro modica quantitate vendere
rem magni preci/ vl cum debitor eet
paratus soluere noluit recipe iudex
adductus prohibebit venditioz fieri et
si dicto modo appelletur venditio inhi
bebitur/ et si fiat rescindetur ut. C.
de distrac pig. l. si residuum et. l. q
diu/ et q ibi no. et ff. de rescinde ven
l. rem. q l. aperte probat ad predicta
optime facit C. si quacumqz predit
po. l. i. ubi fit similis protestacio
et supponit quis se iurisdictioni
alterius ut ibi p Cy. Si dicas illa
facit contra/ quia si ibi e spale g
in contrarium e ius com/ sz ibi e spale
in hoc q ex iusta causa appellat
ab omni grauamine futuro etia p
uiam ordinarii iudicii prii/ et su
pponitur iur ordi. predicta aut
que dixi loquitur in actibz ext
iudicialibus/

De libell' dimisso rys rubrica

Dat app.

Queritur quid e
istud tempus
et dicit glo q
xxx dierum ut
l. iudicabis.
C. e. et glosa
male dicit i
l. i. in fi. ff. de
appellac Q
uid an sufficiat
si dicat: peto.
peto/ et iterum peto Certe no ar ei
q no. in l. iii. ff. de pigno act sz co
suetudine hodie e approbatum ut
extra de appella. c. ii. in de Quid
dicitur q dz protestari Sz infra qd
temp habiusitis no in l. eis aut
in fi. ff. ti. i. Q si non protestor
hoc ino uel no petat aplos te videor
appelloz deserere Queritur quid si
iudex statuit terminum ad accipiendum
aplos ps no vadit te cadit ab appl.
ut dicto c. ii. ex de appell/ cuius
gra generaliter videamus de tpibz q sta
tuta sunt circa appell. et dic q qd
e tempus appel interponende q oli
erat biduum et triduum hodie x. di
es ut C. de appell auct hodie Item
e tempus petendorum aplorum/ et istud
no e immutatum s. xxx dier ut hic
Sz videtur q .i. idem triduum dz ap
pellator petere copiam sine et actor
alias appellacio videtur deserta
ut C. de appellacio. l. qui no multi
forte e spale ibi in debitore sua
condempnato/ nam illa l. qualis no

obseruatum Item e aliud tps qn ap
pellacio a iudice recapitur Potest
enim statuere parti certum tpus arbi
trio suo ad comparendum coram iudice
ad quem ut. C. de appellac. l. prses ex
e. t. personas et C. e. si et ff. e. ab hac
Et in istis nichil est immutatum Er
ant olim alia tpa q qnz statuebat
aliud tps ad proponendum appellaz cora
iudice ad quez ut C. de appel. l. i. ff.
in offerendis de tep. appell. l. fi. s. i.
hiis Statuebatur et tempus inchoandi
processus sup appell. C. de temp appell
l. ii. et l. fi. i prin. Item erant tps ap
pellacionis exercende et finiende ut e.
ti. l. fi. s. illud/ sz ista st hodie immu
tata q ad omnia datur annus et ex
causa biennium ut i auctn ei qui
sz ex causa datur maiora tpa ut i
auctn si tamen/ et auctn item si appl
Item non currit tempus si ca dz ex
aminari in consistorio principis ut
aut sz lz e. ti. Item predicta qn app
ellatur a sntia sz si a nouacione ad inu
uentariis ad appellacionem respondeam
e idem tpus qd e. ut ff. qn appell
sit. l. i. s. q in sentenciis sz ad pro
sequendum sunt duo menses ut C. de te
appellac. l. ii. Item q dixi q datur
annus/ et ex causa biennium dico q
legitima ca e si appellans i ultimo
timo hoc e in ultimo mense primi ann
comparuit/ et p eum no stetit ut dicta
auctn ite si appellacio et no p primo ex
de appellac. c. cum ex ordine et ibi
plene dixit Jo. An. quem vide si expedit

Nil nouari appel. pendent rubrica

Appellacione interpo.

Oppo de l. po
stea s. si spacior
ff. ut le no.
cause dic q oia
que pendente
principali iu
dicio poterant
peti Et q di
nil nouari te uerum est in hiis que
in principali iudicio fieri no poterant
Item q dicatur nil nouari intelli
go. s. p iudicem a quo est appellatum
cuius officium requiescat sz p iudicem
ad quez e appellatum multa posset
innouari Item l. multa innouat
et cessant contraria omnia q ponit
C. de appell. l. iii. Oppo i auctn
ut sponsali largit. s. illud ss. ut
glo Item oppo ut q fiat de iro
actori isi ca appel. si plus erat re
dic ut l. iii. s. qd auilia ff. e.
dicam si tutor vel cura. l. i. Item
predicta innouacio q fit a lege Q
ro an ante appelloz infra biduum
vel triduum olim et hodie i x. di
es possit fieri execucio et glo dic
q non ar. l. fi. s. sin aut C. com
delega. sz hoc intellige q no pot
fieri execucio facti/ sz iuris sic ut
l. furti i prin. ff. de his qui no. i
fa/ sz dices tu truffa e quereie
q sz temp quadrimestre ad so
lucionem faciendam ut l. fi C. de
re iudica. dicam intelligendo ista

qom ut procedat in realibus ubi sz locum officium iudicis ut insti. de off. iudi. §. i. et ii. qr ex causa iudex. abbuiat. Ipsius. ¶ Queritur quis iudex cognoscat an debuerit recipi, dic ut glo et dicat q iudex superior et bene, sz frequenter im pquez reuocabitur scendo per eundem iudicem. s. superiorem et eius officio implorato ut. C. de admi tuto. l. cirographis. §. i. / sz an reuocabitur antequam vincat appellans in causa principali vt q no ut. C. de appella. c. cu no solu li. vi. et hoc satis potest colligi ex hac. l. q uult q interim nulla penam sustineat nec ob. dicte. l. qr lz puniat reuocari post victoriam / no tamen prohibent quin an reuocetur et ita dicat Inno. ext. de exceptio. c. dilec. / sz si in libello appellatorio peto pronunciari bn appellatu et reuocari attemptata caueat appellator ne contestetur lis sup libello ut no. spec. in ti. de appella. §. nouissime causa supez de quo p ze. an. in dicto c. cu no solum. ¶ Quero quid si appellatur in causa manifesta que no dz recipi et michi loquimur pot procedi dic vt glo et in fine eiusdem glo dic q continuatur cum ista glo que incipit vt i pretori. s. e. sz oppo. aut q no recipiatur e expressum et tunc non recipietur / aut no expressum et recipitur / glo dicat q sic dubiu negocie / et dico q negocie uinu no sit res dubia cu no dz interrogari in articulo uno ut. l. ornamentorum. ff. de auro et ar le. dat glo aliud exemplum q p. l. siquis in tanta est dubiu uult dicere in ca momentanee possessionis / sz no e dubiu q pot appellari vt determinatur. l. i. C. si de momen. pos. fu. appel. et bene / qr i. l. siquis in tanta e dubiu uult dicere in ca momentanee qo e de proprietate q dict est ergo exemplu dic q in facto qr e dubium an sit uero gtinuatio ut. l. ex consu. §. fi. ff. de appellati. Ita pot ee dubiu pr cas in quibus est opinio pr opi docto / et dixi. ff. ti. y. l. fi. et i casibus istis i quib est dubiu credo q posset appellari ¶ Queritur dy an ex banitus qui appellauit iterum posset offendi de quo dixi. ff. de acqui pos. l. iii. §. si quis. ¶ Quero quid si ca e commissa cognoscenda an valeant q interim sunt respondeo si commissio fiat de necessitate nil dz fieri interim. sz si fiat. valet. sz reuocatur p appellonem vt C. de relatio. l. i. sz si fieret volun secus puto / qr cu iudex no teneatur stare consilio gl. nec expectare commitentium qnz de necessitate ex forma statuti conseruo elapso tempo de appellando quid lz facere iudex a quo quida dicunt q mandat sniam executioni sine alia citacione. Alii dicunt q dz citari appellans ut opponat quidquid uult qre no debeat fieri executio / et si no ostendit de prosequendo et impedimento mandabit snia executioni ut no. de temp. appel. l. fi. §. illud qd placet / et e expressum C. de appella. l. si contra maiore ubi dicit q prior dz constare de neglige in prosequendo appel / sz no pot ligre nisi parte citata Item q dixi de tpe elapso intellige. s. biennii / no ei sufficeret primu anni elapsu vt C. de temp. app. / auct. a ei qui / lia de ca nonica i nuac contra i. c. ex ratione ex de appellati / et ibi p Inno

¶ **Si quis a plurib**

te ca plene sm ea q dixi in l. ii. C. de custo reorum.

¶ **Que se si a. rcia. rca**

Illud Oppo. C. de er. ro calcu. l. i. Sol. ut glo. vn prim Iaco. de are et pe dicunt aliter q si error appareret ex actis snia e nulla qr snia dz diffiniri sm acta ut. l. ait pretor. ff. de re iudi. sz illa opinio e contra. l. fi. ff. de re iu. / si bn inspicias illam. l. oppo. de. l. re legatorum. §. ad tempus. ff. de interdi. et rele. so. vt ibi dixi ¶ Oppo. de. l. fi. ff. eo. et de. l. aim violat. de re iudi. dic ut in qualibet caz dixi volo dicere sniam nullam quo iure peto / et glo dicat q possum petere pliter petendo et incidenter excipiendo / et vide illam glo que incipit petebatur et q plene examinatum. ff. de appella. l. si expressim. ¶ Quero cu ista snia sit nulla i totum uel in eo in quo e erratum / et e glo i. l. fi. ff. de iur. o. iudi. et contraria glo est in l. res iudicata. C. de re iudi. dic ut ibi dixi / et ibi p Cy. ¶ Ultimo no. q snia confirmatoria est nulla sicut prima qn e expressus error in snia / dixi in dicta. l. expressum

¶ **Cum ex edicto**

o z dicat in noticiam. dic ut in glo.

¶ **Si apud eum**

q hec tu hic glo in auctent et coment C. de sen. l. qui pot de iudi. dicit q qn sunt inutiles petitiones debet eodem tpe terminari alias p appellonem i siadi can habet extra de nuncu peti. c. in appell. i lectio rubrica q melius dicat qn hic.

Paulus pz. vide glo que incipit no. va lere ic et limita glo si co vino no cap cepit defendere tunc al valeret vt ar. l. si de functus. ff. de procura / et. l. nulla. C.

Paulus pz. de pau. In possibil.

Quero aliq res petitur que non extat in quo dz fieri condempnatio / dic ut glosa que incipit et recipit. ff. / qui satis da cog. et de hoc q dicat glo tuas ic tex. est in. l. iulianus. ff. de confessis /

¶ **An per alium causa ap**

¶ Dictu est. ff. de appella. et a quibus et cui sit appell / restat uidere p quos cause appellationis debeant exerceri

Quem solet ista. l. e declarata in. §. ad cine l. pe. ff. de pub iudicia. et illa e declaratio istius l / et ideo no legamus modo nisi tex et vide i dco §. ad cine ubi declaratur hec lex.

Si procurator no. q si procuratoris sntie reddidetur michi loquimur hz i causa prosequi expediri ut l. si amicus. ff. iudi. solui. ¶ Oppo C. de procura. l. inuitus solo q e hic tenet tres so. vna est q hic i pcur hnte gnale mandatum. ibi i hnte spale et illa e no. so. alia eo e bona Tertia solutio e q expeditur debet. i. potest / si uult / et intellige sm glo in l. si actor. C. de appel. q pot ut quilibet non ut pcur et dica

in . l . si procur . C . qui appell . sit . ℞ pro .
de . l . tutor . C . de appellatio . Sed aliud
in tutore ut ibi aliud in procur . ut
hic . Ultimo no . q instancia cep-
tam potest dns prosequi ut . l . procur .
et . l . sidnis de appella . plene dixi . i
. l . si ante . C . iudicia . solu

Si tutor cu. vel ma gistra. ap. rca

Si hu. qui.
Hic dicit nec
quis probauit
et sic videtur
q qui appellat
debet in ca appell
probare sic . C .
de appel . l . hu
qui ad curi
lia . sed glo dic
ubi q probat co
ipso q no placuerit
gerarium . qd no placet . cu de iure glz
habeat munerum subire . nisi habeat spa-
lem cam immunitatis ut . s . de iure
imu . l . iter ad municipia . l . incola . glo
de hoc dicit contra glo in . c . ext . de
renuncia . c . in presencia . dic g . aut
tractatur de probando hic . s . q sic
recte appellauit . s . s . x . dies et pena
ti apli et sy . et hoc debet appellator
probare . h . enim sibi incumbit ut .
C . de temp appella . l . si . s . pe . aut
queritur qs debeat probare de iusti
cia et i iusticia cause et tunc aut una pars
prosequitur tantum et tunc si uult optinere
debet ipse probare ut in aucten de hns q
ingre ad appe . s . illud . et C . de appel .
. l . ampliorem i pn . Aut utraque pars pro
sequitur et dico q queda e probacio
p modum abnegacionis . ut dico videas
acta nil e probatum propter qd debuerim
condempnari . vel dicat actor uictus cu
intencio mea sit fundata nil est
probatum propter qd debuerim condempnari
vel dicat actor uictus reus debu
erit absolui inspiciantur acta q
non continetur ista probacio icaubit
appellanti ideo petit copia sine et
omnium actorum ut C . de appella . l . no
inilli . et p inspectam probatur ista ne
gatiua ut . C . de libe . ca . l . si . Queda
est probacio p inductionem testium et i
strumentorum sup nouis et antiquis ar
ticulis et tunc ille habet probare
in ca appellonis qui debat probare
in prima ut C . de appellaci . l . per hac
sta intelligitur glo . l . hu qui ad
curulia . et hoc qn appellatur a snia
sed appellatur a nominacoe ad munera
et tunc ibi no e repetere cam prima
et tam sed ille debet probare qui appel
lat ut hic et predicta qn snia per
appellacom suspenditur . si vero
snia tacitu mitate firmatur tunc no
pot ei opponi quasi ea no sit iusta
nec de hoc pot queri ut . l . si procur
in pn . C . de in . sed ibi oppo . de nul
litate dixi . C . de re iudi . l . si cum

Tutor Si q . nulla
eius appellatio
reprobatur tenetur pro
anteriori tempore contrarium
dicat glo . C . de temp . app
. l . si . s . illud in glo sup verbo
appellatum . et male . nec . l . quoquali
faciat pro ea

Apd eu a q ap Rca

Siquis . Dicit
quidam
de iure canonico
de iure vero ali
secus extra e . ti .
ad hoc et . c . propo
suit . sed Jo an . dicit
in dicto c . ad hoc
et intelligit id
si causa suspicionis
proponitur et p
coram arbitris
contra qbz debet
probare se grauatum a iudice propter
qd appellauit et iudex illud grauam
inaniter sacienter . certe istud faciat
eum suspectum . sed si simpliciter proba-
tur appellatum no sufficiat . et hec opio
placet . nam hoc probato probatur i
iniuria verbalis propter qua pot appellari sed
opio . pla . C . de apella . l . siquis pro
bacionis que appellatio propter iniuriam
hz impedire iurisdicc iudicii i a . q ca
ut . C . si quacumque predi . pt . l . i . et
ita sentit guill de Cu . i . l . ab ar
bitrio . C . qui sat . cogun .

Si pendente appel mors rca

Appellacone
pendente . Oppo . de . l . si
serulius . s . bo
nis . C . de condicio
sura . Huius
contrarii timore
glo dat unam
distinccionem fata
lem et sine sc
rupulo . ista . l .
videtur fortiori
gera pe . et Cy .
qui in . l . iii .
C . e . querunt pone exemplum ad eum proposito
in snia . an heres tenetur prosequi
et dicunt q non quia expressio eorum
que tacite insunt nil operatur ut
. l . iii . C . de le . i . et . l . no recte . C . de si
deiuss . tuto . quid dic bartholucius
de pt qui bononie disputauit ista quest
idem tenet et R . ad istam . l . q hic
fecit expresse ca cognita volens penam
augere . sed ista sua determinacio continet
diuinacionem . ad istam . l . licet uni
sit . sed video sic expressio eorum q tacite
insunt nichil operatur verum e si per
eundem modum exprimitur per que i sunt
ut . l . iii . s . i . C . de libe et posthu . et
. l . siquis septimum de heredi . i sti .
Modo ad propositum ademptio bonorum
omnium tacite in deportacione et per quadam
consequenciam venit sed si iudex dicat co
tempore eum in deportacone cu publicacone
omnium suorum bonorum tunc ista expressio
nil operatur . quia hec dictio cu hz co
niugere p consequenciam et sic nichil opatur
ut . l . i et ii . C . de pet . le . et isti de
le . s . siquis sed qn princeps condempnauit
ut quia dixit in deportacione bonorum et eius
bona publicamus tunc exprimit per aliud
modum q primus erat ut dicta
. l . iii . de pecul lega . et sic potest i
telligi hic . sed licet ad utrumque posset
adaptari . tamen ad istud melius
et ideo . uel uulcus uidere ut bar-
tholucius de bononia . vel ut modo
dixi . et magis applaudet lre

De iure fisci Rca

Glo continuat rub[ri]cam duobus modis
ut in ea habes

Varie ex
examinentur
istas causae
prima causa
est qn tacite
quis sibi con
fitetur delictum
quod cape
non potest.
Et primo pro
huius declaratione
quero quis
est qui cape
no possit glo
primo enumerat
deportatum ut C. de heredi insti. l. i. id
est dubium. nam quidam dicunt de
portatum no cape simpliciter alii dicunt
deportatum ee indignum, et sic capere
sed cum effectu quod examina per doc.
in l. i. ff. de here insti. dixi in l. si dep
tati ff. de le. iii. Item dicit glo de here
ticis et de dampnatis in metallum in
hoc dicit verum. Item de natis ex dam
nato coitu ut in aut. ex qui mo na effi
sui §. fi. et isti sunt incapaces a pa
tre eorum. Ab aliis vero patrem cape ut
re eorum. probatur in l. si ie
no in dicto. §. fi. probatur in l. si ie
qui ex bonis. ff. de vulga. et pu. Alii
etiam enumerantur insti. de lega. §. le
gari. Sed quero dicitur hic quod ta
cite relictum est profitetur, quid si est
relictum expresse, glo dicit idem j. e. l.
edicto. §. i. et hoc dicit in quadam
glo prima sup verbo tacite videte quod re
linquitur non capaci palam hoc non
dz devenire in fiscum ut j. e. l. non tollitur
in prin. sz si est relictum indigno tunc
bene venit in fiscum posito quod esset relic
tum palam et ita dz intelligi l. edicto
§. i. et statim videbitis in aliis ca
sibus hic enumeratis in textu. Quo
quando aliquis se defert vanum consequitur
quod aliquis primum dic quod sic glo videbitur
aliquod primum dic. quod sic glo videbis
j. e. edicto §. i. et hoc circa primum casum
sequitur in textu. vel ab alio punctus
defertur. Quero quando dicitur quis
pervenire de hoc videbitis j. e. l. edicto
§. extat et §. se. Sed quis est
modus deferendi alium respondeo ut sta
tim dicam j. ex. sequitur in tex. vel
quod mortem ab heredibus no vindicatur.
Quero infra quantum tempus tenentur
heredes vindicare mortem defuncti pie
ne no. C. de his qui ut indig. l. i.
Quero que est practica istius
delacionis. Respondeo dicunt quidam quod he
res qui est indignus dz accusari
de hoc quod mortem defuncti no vindi
cavit et sic erit quedam accusacio
et videtur no. C. de his qui ut i dig.
l. i. circa fi. tercie glo, pro hoc facit
l. incognito sz aliter ibi no. Alii di
cunt quod agetur contra heredem pet.
hereditatis quasi hereditas ipso iure
sit delata in fiscum accusoribus privatis
absque heredium accusacione si fuerit
accusata ab extraneo, et hec tenet glo
in l. i. C. de his qui ut indig. in an
te. glo quod est verum probatur ff. de
peti. here. l. item veniunt §. pridie
et C. de petic. heredi. l. i. unde pretera
est hec quod accusoribus privatis pot agere
quilibz contra heredem pet. hereditatis
noie fisci. et ista vocatur delacio
quod noie fisci agatur probatur j. l.
prox. in prin. et quod no in l. fiscus. j.
e. et ff. de divers. et temp. prescrip. l.
intra quatuor. §. i. et ibi no. ite
no. etiam in l. si fiunt plurimi §. i.
ff. de lega. i. Et eodem modo dicam in
casibus sequentibus quando aliqua rone quis est
indignus quod ius illud quod compete
bat indigno sit translatum in fiscum
et fiscus aget actione qua possz agere

Ille indignus si indignitate esset ut
j. e. l. imperator sequitur in tex. vel
quod indignus quis heres inveniatur
exempla huius habes in toto titulo
de his qui ut indig. et practicam
habes ex hiis que ... dixi proxi.
sequitur in textu. vel quod principe
heres institutus est et testamentum
vel codicilli subrepti ee inveniantur
Quero quare requirit quod tes
tamentum sit subreptum dicit glo.
quia si privatus esset heres ipse pe
tit hereditatem et accusat, vel dic
secundum Jaco. de Are. ideo requirit tes
tamentum vel codicillos ee subrep
tos quia si apparerent et fisco notum
esset no esset necessaria denunciacio seu
alterius delacio ut l. edicto §. idem
deferri. j. e. sequitur in textu vel
magni precii item mobile ex fisco
comparasse Quero quod privilegium
habeat fiscus in hoc respondeo unum tantum
quia quilibz admittitur ad defendendum
du. sz in iure agendi et defendendi
utitur iure privati, si enim dolus ab
est distinguitur aut fuit deceptus
ultra dimidiam iusti precii vel non
si vero dolus adesset tunc pro modi
ca lesione restituerentur ut pres in
glo. sequitur in tex. vel ex prevaricacio
fiscus victum ee glo determinat hoc
quando fuit prevaricatus eius procurator vel
advocatus fisci. nam tunc quilibz pot agere
de ista prevaricacione et sententia retractatur
ut l. i. C. de senten. adversus fis. la.
sequitur in tex vel eum decessisse
qui capitale crimine dampnatus esset
hoc intellige ut dixi in l. ex iudi
ciorum ff. de accusacio. Et eodem modo
intellige casum sequentem dum dicit vel
post mortem aliquem reum ee sequitur
in textu vel domum destructam esse
istud exponit glo. ii. mag. vel quod
sic destructa per vim ita quod possit ac
cusari. l. fuit. de vi pu. vel. prima
vel quod domus sit destructa causa
negociandi contra l. senatus. ff. de
contrah. empci. et de damp. in fecto
l. fi. primum exemplum non placet
quia actio l. iul. de vi. non est delacio
in fiscum, prout voluit ista l. et
totus iste titulus sz est actacio et
dz fieri contra fiscum. Delacione vero
fiunt contra procur. cesaris ut C. pri
de. fisca. l. i. secundum ex. magis placet
sequitur in textu vel ab actu recessisse
ee Advertatis quando aliquis ab
hac accusacione recedit incidat in crime
turpilli cuius pena est pecuniaria ut
l. prevaricac. in fi. ff. de prevaricac.
et constat quod crimen turpilli est pri
vatum ut ibi. secundum hoc est hic casus quod
ubicumque ex crimine privato venit impone
da pena pecuniaria admittitur
ad accusandum quilibz de populo
ut hic et ita no glo in rubrica. ff.
de popula. actio probatur in l. fi.
et ibi no. C. de lit. et j. in septi.
exemplo Contra predicta opponitur de.
l. i. C. ubi causa fis. glo hic intelligit
quod ille prius debeat a preside compelli
quod procur. cesaris de bonis se intro
mittat, sz certe lex illa ad istum
casum no potest adaptari quia ibi
loquitur quando agit contra alium civili
in iudicium criminosi. Hic vero agitur
contra ipsum crimen. sequitur in tex vel
rem litigiosam venundari glo ponit
exemplum pro l. fi. C. de litig. et ibi di
cit tamen oportet nos dicere quod istud
sit additum a compositoribus novum ius
sicut dicit glo de in offi. tes. in simi
l. si ut proponis. Ideo dico quia de iure an
tiquo nulla pena erat statuta
applicanda fisco ei qui emerat rem
litigiosam sz solum exceptio liti
giosi erat ut l. i. et fi. ff. de litigio

Sequitur in textu vel penã fisco ex
contractu priuato deberi glo ponit ex^m
duobus modis vt in ea habetis Tu
potes hic ponere ex^m sm dy magis
notabiliter prout cotidie accidit
de facto duo faciunt pacem i simul
et promittunt se in sil nõ offendere
sub certa pena cuius medietas sit fis
ci alia sit offensi isto casu ex isto
priuato contractu poterit agere quibz
plicatus ad vtilitatem fisci et hic
casus videtur hic sz contra hoc ff.
ß. de arbitr. l. arbitri inter certa
diem ubi videtur tex in contrariu
dy distinguit sic aut conuenit nu
de pacto vt pena debetur fisco et tu
nil queritur ex illo pacto ut ff. de
serui expor. l. seruus ea et ar. C.
de usuris l. in. 8m aut intercedit
stipulo tunc aut ista stipulo fuit
facta priuato et inshil valz qr alteri
stipulari vel paciscī nemo potest
vt. ß. alteri Ita nec etiaz fisco a
promisit notarius tanq publica p
sone recipienti noie fisci et tunc fisc
ex tali contractu poterit agere sic
etiaz posset pupillus ut ß. rem
pu. sal. fore. l. nõ quasi Tn ipse
subdita et pupillus expanti vt. l.
illud de appella. C. de iur. rei pu.
l. rem pupilli qd tene menti qr
cottidianu sequitur in textu vel
aduersus l. commissa factu ee ex^m
huius pone vt in glo ⸿ Sz contra
hoc oppo. de auctoritate bona dapna. C.
de bonis dampna. et in corpore pu
finitur So quidam dicunt hac. l. ho
die corrigi Tu dic vt dixi i. l.
i. ß. de bon. dapna ⸿ Quo tpe
iste cause deferendi in fiscu q
hz locu in fisco habeant locu ho
die in qualibz ciuitate dicitur de hoc
statim in l. proxi. in pn.

⸿ An bona

Quo tpe bona acquirantur fisco sine adictione glo. di
cit q non ut. l. i. ß. de off. procur. ce.
ymo hec plus e in fisco qr adictio
secuta si bona nõ sint solvendo
fisco nõ queritur hereditas et dicit
verum. ista glo. sz qn deueniunt bona
publicanda occasione alicuius de
licti que publicatio fit ipso iure ul
p se statim bona fisco acquiruntur
sine aliqua adhibitione vt. l. sique
C. ad l. iul. maiesta. facit l. co
missa. ß. de publica ⸿ Vlterius no.
ex hac l. q fiscus vel alius qui
vtatur iure fisci vt dicit. j. l. pxi
nõ hz necesse facere inventariu qr nõ
tenetur vltra vires hereditarias tex
est hic et j. e. l. nõ puto tene menti

⸿ Diuus

Hinc. ß. cum
se habuisse in l. in omnibz et l. intra quattuor
ß. de diuer. et tem. prescripta tex ibi
nunc l. nunciatorum petitionem ibi p
tinere potuit licet nunciatio facta non
fuerit ⸿ Oppo ad v istos de
l. intra quattuor ß. de diu. et tep.
prescripta So distingue vt l. i omnibz
e. ti. et p. Cy. C. de qua prescripta
l. i. ⸿ Querit glo i fi. l. quid
si desistit non corruptus precio sz
gratia et sic delatus nõ habetur p
confesso vt. l. nisi si. j. e. dicit glo. re
spondeo idem quod intellige vt ego
idem admittar ad prosequendum
post quadriennium et etiam post. xx.
an. ad prosequendum quasi in textu
primi prescriptionem q glo sic intellexit

Scilicet exsequenti q. ⸿ Secundo querit glo
an eo casu admittatur alter delator
post xx. an. glo videtur q non. Nõ
enim minus preterit sic delatus q
nullomo Aly dicunt vltra xx anni
aliu admitti prima opinio e vera
cu ea dilatione fuit facta quaz ci
uilis interruptio i alius nõ pdest
vt l. inter intra quattuor. ß. all. sed
qn fuisset quis corruptus precio te
plani e ut hic dicitur in textu

Ex quibusdam

Forma casu in sic quero vtrum
deferens aliqua causam in
fiscum et succumbens sit i fa
mis Rndet iur consultus q regulariter i
famatur fallit in tribz casibz qui ponu
in hoc principio primus casus hic po
situs e clarus ⸿ Circa sz casu
oppo. q nõ liceat vlcisci vt l. sciam
ß. pe. ß. ad l. aquili. So. dico ext
iudicium nõ permittitur regulariter sz
in iudicio sic ut hic ⸿ Nemo ad
tertiu casum quero quid velit dicere
glo. dicit enim hic loquitur qn quis de
fert aliqua causam rei publice alicuius ci
uitatis puta aliqua hereditate Sz
contra hoc oppo ciuitati nõ deferuntur
bona vacancia. l. i. li. xi. dicit glo
intellige hic de hereditate decurio.
q defertur rei publice illius ciuitatis
secus in hereditate alterius vt i co
trario i eo q glo sic intelligit de
hereditate decurionis nõ bn dicit
nam eorum hereditas nõ defertur ciuitati
nec fisco sz ordini ut. C. de hered. de
curionu p totu et so istud exemplu
nõ e hic bonu in eo q dicit q ciuitati
hz nõ deferuntur bona vacancia vt
l. i. C. de bonis vacan. dicit in tex
de iure coi sz debetis scire q quedam sunt
ciuitates q nõ recognoscunt superiore
et sic populus liber est et ipsemet
sibi est fiscus vt l. hostes. j. ti. i.
tunc bona vacancia acquiruntur sibi
vt fisco Quedam sunt ciuitates q
licet recognoscant superiorez tamen
habent meru et mixtu imperiu ex
principis concessione et hz alia que
regalia sunt q ponuntur i ti. q sunt
regalia x collati tunc idem q bo
possunt ciuili illi deferri pp delicta
et pp alias causas etia de iure coi se
cus Ita debetis intelligere h. cu q
intellectus glo nõ sit bonus i hac
l. qualiter debetis intelligere cum
dicat tex q nomine rei publice suas
causas quis exequitur et sic iste
textus continet repugnancia Na
in eo q dicit rei pu. noie innuit
q causa nõ est sua i eo q dicit
suas innuit q ad eu ca ptinet.
⸿ Quid dicemus So. dicas ee suas
rone sui officii. rei pu. rone comodi
ita ponitur exemplu j. e. l. fiscus
in qõe. ß. fi. et tunc exponetur hic
rei p. i. fisci Vel dic rei p. ciuitatis
vt C. de delato. l. ex va
ria et dicitur ca sua rõe execucionis
rõne comodi Vel dic q hic age
bat ex iure sibi cesso ab alio qui ante
vel a fisco. vnde causa dicit propria rõe
comodi aliena dicitur qr hz ius cessu
ab alio et tunc illa ex^a nõ ponitur
sz tangitur p Jaco. de Are. et ol.
Vel dic q ca ptinebat ad delatorez
et ad rem pu. vn pro ea pte q e
rei pu. dr alieno noie agi et tistes
aubus nõ infamabantur vt l. de
ferre. ß. sz et coez j. e. et hoc tangit
hic glo Habes ex sup dictis sic d
cere. Aut quis defert causam alicuius ci.

et pro infamat ut hic sm una lectur
et l. ex varia. C. de delator. Aut de
fert eam fisci et tunc aut defert ad sua
utilitatem qz hz ius cessionis et non
infamatur ut hic sm eadem lectura
aut defert eam ad utilitatem fisci et
tunc aut ipse hoc facit ex necessitate sui
officii et non infamatur ut l. fiscus
i q. j. e. et hoc sm aliam lecturam et
l. post legatum § advocatus ff. de his
qui ut indig. aut non facit ex neces
sitate officii et tunc aut ipse hz i causa
aliquam commissionem et non infamatur
ut hic sm unam lecturam et j. e. l. de
ferre § sed et commissionem. Aut nullam
hz commissionem et regulariter infamatur
fallit in duobus casibz qui hic po
nuntur. Ultimo no. q e hic tex
q in hac delacione quis dz agere nomine
rei pu. vel fisci. dixi. ff. e. l. pri. ipse.

|| **Divus** Iste § est val
de notabilis i
menti tenendus. Oppo. de l. is
apud quem C. de eden. ubi acta cri
minalia exhibentur sicut civilia. Ho
tamen hec l. legitur primo ibi legitur
qn exhibicio actorum postulatur a
iudice hic loquitur qn postulatur
a parte sz qn ipsa pars instra exhibeat
contra qz in causis criminalibus no
pot iudicis officium intentari ut hic
nec actio ad exhibendum vel in factum
agi quia in causa capitali no agit
de pecuniario interesse ut l. liber. ff. ad
exhibendum ita dicit glo hic vide glo
que incipit primo videtur q etiam i ea
lectura e bona satis. Alii dicunt q i
causa pecuniaria quis cogitur edere
et si no edit fisco presumitur subtraxisse
et tenetur furti ut hic in prin. sz i
ca capitali sili tenetur edere ut i l. co
traria no tamen presumitur subtraxisse
nec tenetur furti ut hic vide glo ibi vel
dic in causa etc. ista lectura lz appro
betur p glo no plz primo i eo q dicit
q in causa civili tenetur furti no e
verum qz tex hic dicit q ista presumpo
furti no noceret nisi in ista ca q mota
e sm hanc lecturam noceret i actione furti
et ex presumpcione i actione furti condempnaret.
q e contra hanc l. et contra l. absente
ff. de penis. In eo vero q dicit q in
ca capitali quis cogitur edere i strum
contra se istud etiam videtur male dici
qz no debent pbacones assumi de do
mo rei ut l. de minore § tormenta ff.
de questionibz. Posses tamen hanc lecturam sus
tinere in v. item dum q in illis casibz
quis cogatur edere instra contra se i
causa capitali in quibz servus contra
dnm torquetur qui casus ponuntur i l.
i. C. de quibus ut sicut testes de domo
rei assumuntur sic et instra et hoc sa
tis placet. Tercio modo legitur ista
l. ut dicamus sic acta civilia quis
cogit exhibere fisco ut hic in prin. et
l. nec quisquam ff. de edendo. Acta no
criminalia non cogitur edere ipsa pars
contra quam agitur criminaliter ita lo
quitur hic sz tercius qui habet illa ac
ta bene cogitur exhibere ut l. hinc apud
quem C. de edendo. Differt ergo ista
lectura a prima q illa l. is apud q
intelligitur in tercio siuacio hinc te
acta sz in prima intelligitur i iu
dice et ista etiam placet. Quarto
modo legitur q ibi loquitur i exhibi
tis in instris sz melius dicere
Quinto modo legitur q hic ac
ta habebat quidam tercius ubi ad
versarius ista lectura e de verbo
ad verbum contraria ad tria lectura qua

supra posui. Unde quia illam te
nui istam reprobo nam q adversarius
cogatur edere contra se et tercius
non in causa capitali e iniquum
cum de domo rei assumi pbaciones
non debeant ut dicto § tormenta.
Reassume ergo istum ultimum
passum prout loquitur de ca cri
minali unum acta criminalia debent
exhiberi aut exhibicio petitur
a iudice vel ab aliquo alio offi.
qui habet acta penes se et dz i distincte
fieri adicio ut l. is apud quem
C. de eden. sm primum modum intelli
hic positum Recepta tamen casu
de quo loquitur l. in fraud. § neque
instra j. e. quod tene menti qz ego
dico q acta armarii continentia
bannitz vel condempnacionem alicuius
vel infamia vel acta epi continencia
excommunicacionem debent cuilibet de populo
postulanti edi cum talis excommunicacio
vel infamia liget apud omnes ut
ff. de postulan. l. ex ea. Aut exhi
bicio petitur ab ipsa parte contra quam c
minaliter agitur et tunc regulariter no cogitur
ut hic fallit in casibz in quibz ser
vi torquentur adversus dnm suum
etiam contra se quis cogitur edere i st
rumenta in causa capitali ut l. is
apud quem C. de eden. et ita intelli
hic secundo modo. Aut exhibicio postula
a tercio et tunc indistincte cogitur
exhibere ut dicta l. is apud q
et ita intelligitur hic tercio modo.
Redeo ad prin. in § de exhibicione
actorum in ca civili et pecuniaria qualiter
ista exhibicio fiat pro tractatu ut hic
dic ut l. i. § edicioes ff. de edendo
fisco vero videtur indistincte debere
edi ut hic ut l. nec quisquam ff. de
edendo. Sz dubitatur quid
velle dicere hic tex q presumatur sub
traxisse et qualiter ille tex per
tractabitur. Adverte ad hoc ut sub
traxisse presumatur et fidem faciat
contra eum requiritur q probet quedam
instra ee ad quem fisci pertinencia q
ipse potest exhibere et non exhibet
quo probato vere tunc presumitur subtrax
isse et presumitur illa instra sibi noci
tura ee et ideo fidem faciat contra eum
vide tex qui dicit hic similiter
intelligendo quid e hoc dicere si
probo instra pertinencia ee ad cam
fisci et sic probo instrum et te
norem instri none debet michi
hoc sufficere sicut si ostenderem ipsa i
strumenta ut l. testium C. de testi. Ad quod
ergo recurritur ad istas presumpciones
Rndeo quoniam qz quis probat istiz et
tenorem instri ad hoc ut faciat
fidem proinde ac si instrum ostenderet
et requiritur q illud probet. E
personas instructas ut per notarium
vel p iudicem vel p iuristas qui
sciunt discernere instrum eorum et
qualitatem instri. Non aut sufficit
quilibz testis hic est casus i c. cum
olim extra de privile. sz i fisco hoc
e speciale etiam si probetur p ceteros tes
tes presumatur ipsum subtraxisse et pre
sumitur illud instrum continere
q sibi nociturum erat ut hic Illi
enim testes communes no sufficiebant
nisi in fisci favorem sz si furtum ipsius
vere probaretur tunc illa instra facerent
fidem contra eum indistincte ut l.
fide possessione C. de probacio. Ita
debetis intelligere istam materiam

|| **Senatus** Primo lo
quitur quando de
lator et prior est contumax. Se
cundo delator tacuit sed ibi quocies
etc. In prima parte sit absolo ab instancia

iudicij. Cum ſit ſc abſolucio a peticōne
ex pma pte vero no. caſum mira-
bilem q° tacam ubi actor et reus ē
contumax iudex poteſt procedere
ex ſuo officio et citare utrumq; et ab
ſoluere reum ab inſtancia iudicij.
Contra hoc oppo. C. de iudicijs l.
pperandum §. i. ibi parte inſtante
et et in aucta qui ſemel C. quo et
qn iudex. So. ſpale hic in cauſis
fiſcalib; ſo no. q° ſidepuſſores de
latoris tenetur videbitis in l.
ſenat° §. ſenatus. ꝯ. e. Sz cca
hec queris ad quid teneantur di
cit glo in ſūmam petita ut dicto
§. ſenatus et in hoc bene dicit
vel ad dampni ut C. de lit° ꝯteſ
aucta offeratur et in hoc no di
cit verum nam illud emendare
dāpnū reſpicit comodū rei cō
uenti pn°. nec tangit cām fiſca
lem et ideo quo ad hoc nō pot
ꝓcedere utroq; contumace Neuter
em pot alteri ꝯtumacia īputare
ut l. ij. §. i. ff. ſi ī ius vo no le.
Uenio ad terciam ptem et no.
q° victore pnte ꝓceditur ad diffi
nitiuam ſniam q° ē ſpale h° ſm
iſta iura Hodie vero ē gnale
p. l. ꝓperandum §. i. C. de iudicijs.
Item no. q° in ſnīa abſolutoria
inſeritur cā q° dic q° dic ī l. qui
rem §. duo fratres. ff. de. v. ob.
et ibi dixi et p doc ī. l. ꝓperād°
§. illo C. de iudicij.

Diuus Oppo. de. l.
ſiquis ex ar
gentarijs §. idem. ff. de eden. So ut
ultimo no ar. optimum p iudici
bus ut poſſit aliquos detinere in
carceribz ut manifeſtēt ſocios ſ.
mandatores vel aliud faciūt q°
de iure dz et ē iſta legittima cā
incarcerandi ut hic ibi ut ī vin
cula deducerentur ꝛc.

Cum plura ſtrīcp
Oppo. et conte. q° error ī diſtinite
noceat ut l. non fatetur. ff. de ꝯfeſſ.
Diui° timore hec lex legi° duob;
modis unomodo q° loquatur ī er
rore facti qui nō nocet uſq; ad
ſnīam Ibi in errore iuris Cōt°
hac lectura oppo de textu qui dicit
in grams iur° ſui et in fine du di
cit ignorauit ius ſuū Rndeo ſuſ
tinendo hanc lectura dico q° er
rabat in facto pn°. et p ꝯns igno
rauit ius ſuū ut dicit glo It
contra hanc lecturā oppo de. l. e
dicto §. ſi. ꝯ. e. ubi videtur q° er
ror facti excuſet quelz ſz h° dicit
de muliere et ruſtico tantū go re.
So intellige illam ſm iſtam ſz
certe hec lectura non placet q°
regula eſt q° error facti excuſet
quemlibz ut l. error. C. de iur.
et fac igno. et. l. ij. ff. de iur. et
fac igno et. l. nō fatetur. ff. de cō
feſſ. et. l. edicto ī ſi. ꝯ. e. vnde ān
intelligunt hic ī errore iur° et po
nūt ex° q° credebat poſſe eicere
unā uxorem et accipe aliā vel
credebat aliquam deſinere eē uxo
eo ipo q° nō habitat cum viro et ſic
credidit ſe ſpurium eē p errorem
iuris Cōtra hac lec. remanz cō
trarium ut dicta l. nō fatetur ſo
ibi loquitur qn quis ꝯfitetur
in iure pnte aduerſario hic loqr
qn quis aduerſario abſēte Ad
uerte iſta ſolucio cōtinet ueritate
ī iuſſionibz et ꝯfeſſionibz q̄ fiūt
ſimplr ut. ff. de inter. actio. l. ſi.
et. ff. de ꝯfeſſis. l. certum. §. ſiquis
abſente ſz in ꝯfeſſione que ſit
in libello qui datur iudici ut tex
ſcripta hoc non ē verum ut l. nī p
tibus. C. de probacio. et. l. cū ſeruum.
C. de libe. cauſa. et ideo illa nō ē
bona. dic ergo q° l. contraria de
terminatur p iſtam error iuris nō
pot reuocari ut ibi niſi ꝓpter ea
dem ruſticitatem vel ſexum et h°
ſic loquitur de iur° errore et hec le
ctura approbatur p glo. C. de iur° ī
fac igno. l. ſi.

Non intelligitur
Oppo de. l. q° teſtamenti
ff. de probacio. So. aut reli
quitur non capaci pala
et tūc relictum non valet quantū
ad ipm nō capacem ſz remanet apd
eum a quo relinquitur nō em dz
pati penam ex eo q° ipe nō deliquit
ſz qn relinquid clā et ipe aſſume
tacitam fidem reſtituendo nō capa
ci tunc delinquid qui facit fraudē
merito patr pena q° applicatur
fiſco ut videbitis in ſequentibz
et vidiſtis. ff. e. in pn. l. i. Q. 10
in quibz caſibus excuſetur qui acc
modat tacitam fidem de reſtituēdo
nō capaci dic ut habes hic ī glo.

Sed cum quidam
Oppo. de pmo teo ad. x. cōtic ac
So dicunt quidam q° iul° id dixit
allegando et ſic cōtra illam alleg al
legacōm determinatur poſtea. Alij dicūt
q° iul° in pn°. male dixit ideo cor
rigitur p iureconſultū in ſequenti.
Alij dicunt q° diuerſis caſibus lo
iul° et iurcōſul et auctor leg° ut ap
parebit ex ſolucōe ſequentis ꝯrij
Item oppo de. l. ita fidei ꝯ. e. ſo iſta e
veritas iſta illa gnalia rogo q°
ſecitis illud q° a vob peci. ſiquidē
pnt clarificari ex verbis appoſitis
in teſtamento vel codicillis ita q° ap
pareat quid et cui relinquatur ut
relinqui palam et ita loquitur cō
querit aut Si aut ex teſtamento
vel codicillis nō pnt ꝯ ba illa decla
rari et tūc videtur relictū clā ut
dicta l. ita fidei et ita loquitur h°
iuſſ quod tenet menta.

Siquis palam
Racio no. §. eſt. ꝯ. dc. q° inſpicitur
q° prodeſt non id quod nocet exci
ſimus in glo Contra hoc oppo. ff.
man. cauſo ſta. l. ſi. §. ſz et ſiq°
ff. ex quibus cau. in poſ. ea. l. ful
cinius. §. quid ergo ad ſill. l. ſi
quis in grauu §. ſi. glo no ſol. tu
dic. q° hic illud q° nocet efficatur
p illud qd° prodeſt nam ex eo q°
relictum ē palam non pot dici ſcz
eē clam Eſt em clam deſtinatae
patefacta Sz in contrarijs ſecus
pro hoc facit qd° no. ff. de donacio
l. ſi vir p glo et ibi dixi et p dy
in c. ſor in. vi. qōe de regu iuris
li. vi.

Cum aut Bonus §. eſt
pro declaracōe
huius l. ſunt uidenda duo pō an hēs
priuatur ſo an relictum valeat
qn tpe mortis tantum capax repi
Circa pmū dicit glo aut utroq;
tpe quis erat nō capax et relictū
non valz et heres patitur penam
aut utroq; tpe fuit capax et nō eſt
dubium q° valz relictū et ceſſat pe
na aut erat capax tpe fideicommiſſi
īiuncti ſz tpe mortis non et tc̄ ſidei°
nō vz. heres tn̄ qui peccauit nō pa
titur penā ſz apud eū remanet ut
ff. de his qui ut indig. l. in fraud°
§. i. Aut cōtra tpe fidei° īiuncti nō

etat capax sed tpe mortis sic et tc non parti
penam ut hic. Aut autem valeat re
lictum et videtur quod non ut in ff. de here
qua et diffe. § in extraneis et ff. de
hiis qui ut indig. l. instaurum § i.
In contrarium videtur ff. de leg. prima
l. mercedis doctores determinant et bn suf
ficere legatarium esse capacem tpe mortis
ita no. per glo. ff. de lega. iii. l. si depor
tata. suo in prin. et l. in mortis de
donati. cau. morti. et de regu. catho.
l. i. et in eo quod ibi dicit quod quando legatum
deficit ex psona eiusdem cui relinquit
non habet locum regula catho. No. ob.
§ in extraneis quia ibi loquitur in
herede in quo aliud est quam in legatario
Sed contra hoc oppo. Domi. cum
mil. in ea quod sit relictum spurio fi
lio quod exemplum ponitur in multis p
tibus huius ti. quando loquitur in non ca
pace ut ff. e. no. l. i. in prin. certe si
relictum deficit in extra consideratione
legatarii et legatarii nam a quolibet
alio pot capere spurius a patre ut dixi
ff. e. l. i. in prin. sed quando legatum defic
in extra consideratione legantis et legatarii
tc habet locum regula catho. que dicit quod tpe
testamenti debet inspici ut l. si filius
C. de l. sed ut dixi ff. de regu. ca.
l. i. quia illud est verum quando est talis effectus
contra quem testator pot providere sua
provisione ut maluerit suum spurium sed le
gittimare filium spurium sua provisione
non pot. q. d.

Tacita

Ille est nota. casus et
vide glo. que cap.
manu privati
Quero quare intelligitur hic de
cyrographo privato ideo quod si esset in
strumentum publicum tunc non esset clam
sed palam ut ff. e. l. § i. i eo quod di
cit si apparet testamento vel codicill.
pro hoc ff. de lega. i. l. in tacitis
quod tenue menti ad eam dicitur in l.
fi. ff. de ritu nupci. Aut sic clam et
presumitur fraus aut palam et tc secus
quod si est factum publicum instrumentum non
videtur factum clam quod videtur durum
puto autem quod etiam si per publicum instrumentum
appareat tamen celaretur ut sic conti
die per nos quosdam annos tenendo in se
creto quod videatur factum esse clam Clam
enim fieri dicitur quod taliter fit quod non potest
devenire in noticiam adversarii ut
vidistis ff. l. clam possidere in prin. ff.
de acqui. pos. et l. prohibere § clam
ff. quod vi aut clam No causa ex
hac glo. quod per privatam scripturam
probatur delictum eius Quod intellige
verum quando delictum committit promit
tendo vel contrahendo sicut dixi in
instrumento publico per l. senatus in
prin. ff. ad turpilli. Sed vide glo.
ibi per confessionem rogati ex qua habes
quod tacita fideicommissa detegitur per confess.
et sic no. quod tacita fideicommissa detegitur
per confess. huius posicionis quis tenetur
respondere an fuerit rogatus de re
stituendo non capaci ad id. l. quedam
§ fi. ff. de noxali ubi causa quis
videre an possideat vel dolo desiit
possidere et sic posicionis que continet de
licitum quis cogitur videre hec dixit
in l. marcellus ff. rerum amo. et
quantum ad hunc passum dixi plene
amo. i. l. fi. ff. de hiis qui ut indig.

Cum ex causa

Primo no. quidam hic quod fiscus
ad quem pertinent omnia bona heredis
loco heredis ut hic et C. ad l. iulia

de vi. l. ii. Hoc qualiter debeat intelli
gi dixi ff. de fideiusso. l. inter eos
§ fi. Sed no. hic quidam quod quando
cuique bona devenit ad aliquem uni
ille pot convenire a creditoribus
tamquam heres. Concor. sunt in glo. sed ar
contra ff. de iur. do. l. mulier
et de usufru. lega. l. fi. et l. ii. §
fi. ff. de here. vendi. Sed hic dixi
multum late in l. princeps bona
et ibi per dy. ii. de v. sig. tetigi in
l. i. ff. de bono. pos. et l. si servum
§ fi. et l. se. ff. de lega. ii. Tamen
quantum ad propositum dic aut bona
devenit ad aliquem ex dispositione
legis et transeunt ad eum debita et
credita ut hac l. cum silib. aut
ex dispositione hominis et tunc secus ut
l. mulier bona ff. de iur. doti. cu
sy et hoc etiam per doctores C. ad l. iu
liam de vi. l. ii. No textum

Diui fratres

ibi et cuius
precia statuit secundum presens tempus
quod est utile pro testibus qui deducunt
rem de valore rei Nam dicunt
se referre ad tempus de quo agitur
sive tractetur de tempore presenti sive de
preterito nam ad illud tempus debet se
referre ut hic Item debet dicere quod
tantum poterat vendi hoc tempore facti co
dicionem rei ut no. ff. de dona. cau.
mortis l. mortis causa. Oppo. de l. q.
Diuus Multa

tiens § fi. Sed
Quero ut ibi
in quo sit hec
specialitas in fisco glo. dicit in duobus
primis casibus quando debitor fisci desiit
esse solvendo vel quando debitor debitoris
fuit factus ex pecunia fiscali In
tercio vero casu loquitur sed iure ce
quia debet intelligi quando debitor fisci
est condempnatus et sic fit execucio
contra debitorem debitoris secundum for
ma. l. a divo pio § et sic quoque
ff. de re iudica. Azo vero dicit quod
etiam hic in tercio casu loquitur de
iure speciali in fisco ut debitore non
condempnato conveniatur ad eum sed
glo. dicit quod secundum hoc semper fiscus
posset agere contra debitorem debi
toris ad quod ergo iurisconsultus
duos precedentes casus expressisset
non video. Videte ut colligo ex dictis
Jaco. de Arenis glo. et azo bene pnt
dicere nam intelligendo tex. ut
glo. dicit verum dicit glo. sed possumus
intelligere quod sunt tres casus speciales
in fisco primus quando debitor fisci desi
it esse solvendo Secundus quando ex ra
cione fisci nomina facta sunt. i. per fisci
rationalem ut ff. de admi. tuto. l. q.
tiens in principio Tercius quando ex con
tractu fiscali debito res convenitur
hoc est ex contractu ad fiscum exte
so ut quia accepit pecuniam mutuo
a fisco et alii mutuavit et sic de
pecunia fisci debitorem constituit et
sic erunt tres casus speciales sed Ja.
de Arenis et Ol. Quero quando
fiscus agit contra debitorem debi
toris qua actione agat Rnde in
casibus in quibus agit de iure spe
li agit actione utili ut C. quando fiscus
vel privatus l. non plus Si vero
tenebatur in diem agit condic. ex l.
Si vero agatur contra debitorem
debitoris de iure communi tunc debet agi of
ficio iudicis secundum forma. l. a di
vo pio § si quoque ff. de re iudi
et ibi dixi

Diuus i. hunc. s. declara
vt in glo.
Si in locis In eo quod di
cit de locis
religiosis est contra insti. de rer. di
iii. §. thesaurus glo soluit plu
ribus modis de quibus . . . tene quam vis
Si procur. cesar.
Ista est multum notabilis
lex aduerte video quod fis
cus non tenetur nisi de
simplici ¶ Quero an saltim ipse
procurator teneatur ad duplum dicit
quidam quod sic ergo dixit quod non / puto
quod teneatur ipse procur. ar. l. si certis
§. si cer. peta. ¶ Quero quid in ca.
procure vendente et promittente du
plum nomine emptoris utrum dominus tenea.
ad duplum sed video si consuetudo pa
trie est quod in vendicione promittatur dup
lum nomine emptoris tunc tenebitur dominus
quia procurator potest promittere ea que sunt
de consuetudine ut l. quod si nolit / §. quia
assidua de edilicio edicto et ff. de
aqua plu arcen. l. si prius §. pe / et
expressius in l. si conuenerit §. i. ff.
de pigno acti / si autem hoc de consuet.
non esset dominus non teneretur sed procurator
bene tenetur sim ea que dixi / et sim.
materiam l. procur qui pro emptore
ff. de procur. ¶ Ultimo sciat quod ista
lex corrigitur hodie / nam qui emit
a fisco ab eo non potest euinci ut l. ii. in
principio C. de quadri.
Si ab eo Iste est bonus
§. non textu
ubi precio soluto non dicit glo quod pro
curator fisci non potest habere fidem de
precio Item in eo qui vendit res
minoris uel res ecclesie vnde et no. glo
que incipit uel aliter satisfacto
ibi non autem fide habita et usque
in fine ¶ Circa hoc an ille qui
vendit nomine alieno possit fidem ha
bere de precio vide C. de rei ven. l.
in ciuile / et ibi plene per Cy et per G
uil. de Cu. ff. de instito. l. cuiuscumque
§. si eius / ego dixi plenius ff. de re
iudicata l. a diuo pio §. sed si empor
in fi. ubi glo tangit ¶ Quero quid
si procur. cesaris confitetur precium
sibi solutum an sufficiat talis
confessio / tex habes quod sic in l. ii. §.
fi. C. de quadri. prescripcio
Fiscus Lex ista est nota.
quod in priuilegiis
succedit non priuilegiato per
tempore anteriori utitur eius
iure cui succedit. pro
posteriori suo iure utitur de hoc
plene per docto. C. de sacro. sanc. eccle.
l. quas actiones in v. que / dixi
ff. de v. obliga. l. cum filius. §. i. hac.
Lucius ticius
Ista est sollempnis l. no
taria primo quod hereditas pa
tris / eciam non adita trans
mittitur ad mixtum casus est hic in
de sex ibi. Item quod omnis hereditas ad
nuntiant? / pro hoc ff. de rebus dub.
l. qui duas §. cum in bello et l. apud
hostes C. de suis et legit. et ibi per
docto. dicam in l. hereditas §. filius
i. de castren. pecu. ¶ Sed no. quod qui
aliquem occidit succedere non potest
sibi nec eius heredi ut hic et l.
cum vero. §. fi. ff. de bo. dap. ¶ Ter
tio quod scelere quesita applicantur
fisco Hys premissis oppo. C. si reus
vel accusa. mor. fu. l. fi. et ff. si pen.
appell. l. iii. ubi post mortem non du
rat causa bonorum si non fuit ad
cepta et cetera / ad idem ff. ad l. iul. ma. l. i. so.
dico quod quo ad bonorum extinguitur bonorum
acquisiti dico publicandorum per sentenciam
sed quo ad bonorum quesitorum durat et
agitabitur illa causa secundum nouam dil
actionem vt hic in fine dicitur Item oppo.
quod ista bona non conferantur huic
quia non enim successit marito sed filio
So. quis non potest in effectum succedere
ei quem occidit nec heredi eius in
bonis que heres habuit ab illo occa
so ut hic secus si aliunde habuisset
ar. ff. de vulga. et pu. l. si is qui
Non puto dy ponit
exemplum
requiritur duo instrumenta equid.
die confecta certe presumeretur
erit priuatum prius
contraxisse Potest eciam poni ex. in
in dubiis emanantibus et cetera l. ut in
dubio fiat interpretacio contra fiscum
Non possunt Habu
istis ff.
e. l. i. §. an bona secundum
bartholum.
In metallum
Hoc declara ut l. iii.
ff. de his qui pro non scripto.
Dicto diui dicit
hic
defertur palam uel ta
cite contra illud quod pa
lam relinquitur non cap
ere non capi fisco ut
l. non intelligitur in pri. ff. e. g. te.
So. ut dicam in hac l. in fine ¶ Que
ro qualiter probabitur ad fiscum
pertinere respondeo confitendo se non
esse capacem ex tali causa ex qua de
beatur fisco ista enim confessio preiudi
cat sibi sed contra alios est opus
probacione facit quod habuistis ff. e.
l. ii. in fi.
Item dicitur dicit hic quod
vulgare pro
dictum Quero quod sit preditum vel que
glo dicat hic dicam in e. l. senatus
Eos qui Oppo. ff. e.
l. §. i. ubi nichil
autem interest So. illa limitatur
pristam So. extra glo oppo. sed h. l.
ista causa pri. sim. non ut posse precede.
in eo quod dicit quod quis potest consequi
relictum palam / aut enim erat non ca
pax et tunc illud non debet deuenire
in fiscum ut l. non intelligitur in pri. ff.
e. Aut erat indignus et tunc non
debet habere dicitur vt hic So. potest dicere
quod hic loquitur in casibus specialibus
quando quis est indignus / id quod testam.
impugnat in iudicio racio quare cum
hoc sit manifestum ex eo quod factum est
in iudicio non debet habere premium delacionis
vt ff. e. l. . . id deferri vel dic
quod principium loquitur in eo quod dicit
de relicto palam de eo qui est indignus
absque aliquo facto suo vt quia testator
reputauit eum indignum ut l. he
reditas C. de hijs qui ut indig. hic
loquitur quando quis est indignus facto
suo / pro hoc optime ff. de hijs qui
ut indig. l. post legatum §. fi. / et c. i.
Ei qui Hoc examina / no.
ff. e. l. ii. in fine.
Dicitur Oppo. de la.
filius §. fi. ff.
de le. ii. So. hic loquitur quando bona
auferuntur ex delicto heredis. ibi quando
ex delicto defuncti quo casu non valent
relicta sicut nec donacio vt l. contra
ria et l. donaciones §. fi. ff. de donacio.
Senatus cen. ligs
Oppo. glo. et soluit bene ut §. no. inrea

Senatus Iste. §. est lon⁹ Adueritatis pro pro declaratione queritur de quo non capace loquitur hic glo/ et siue de herede siue de legatario/ siue de fidei commissario ¶ Sz ad hoc opponitur q heres no debeat hre nisi terciaz vt C de his qui se defe. l. i. So. hic loquitur in herede non capace nec rogato de restituendo/ et ideo lucratur dimidiaz q2 defert illud q dz rema nere apud eum si eet capax. sz l. i. loquitur in rogato de restituendo et ideo q2 defert illud q deberet ee alterius lucratur terciaz et ideo p declaratione huius et eorum qui no. ß. e. l. edicto. §. extat disti. sm dy. sic/ a quis defertur ab extraneo aut se ipm defert. pmo casu deferens consequitur terciam vt. ß. e. l. edicto. §. extat. Sc̄o casu qn quis defert se ipm aut ipse erat no capax p̄p suum delictum et nichil censetur vt. l. edicto. §. eos. ß. e. q dic vt ibi/ aut erat alias non capax/ et tunc aut deferens se no erat rogatus de restituendo et lucratur tercia ut hic et C. de his qui se defe. l. i. fallit in vxore defuncti ut ibi Item dico in fidei⁹. ut si deferret lucratur dimidia eius q ipse erat habiturus vt. j. e. l. ac ta citu Qnqz quis defert se et deft. ab extraneo et tunc ante apertas tabulas pfertur se deferens post apertas tabulas potior e condicio occu pantis Contra. ß. e. l. edicto i fin. vbi dat ptem fisco et ptem sibi retinet So qn deferens se possidet lo. l. contra/ qn no possidet sz ab alio exigitur loquitur ista. l. q no/ p statuta ytalie q dicunt siquis accusa uit heat medietatez banni debet ei intelligi. q totum banni detur camerario coe/ et camerarius conuus dat dimidiaz sibi/ sile habes. C. de vendi re. fis. cu pua. co. l. i. li. x.

¶ Per hoc habes practica glo. de bes formare vba condempnacionis di cas eni condempno talem i quantitate tanta dandi camerario cois cuius me dietas sit cois Alia medietas accu satoris/ dicas ergo condempnacionis et exactio tota dz fieri p camarium et medietatez dare illi accusanti coe/ et medietatez dare illi accusanti et sic ad peticom cois fiet exactio et cuius condempnacio cu coi totu de beatur/ p dicta vba. nisi forte illd qd debebat applicari fisco noie pene eet apud eu qui debebat pmiu cose qui q2 tunc ptem fisco daret ptem sibi retineret. ß. e. l. edicto in pn

¶ So. no. qn quis hret diuidere cum fisco fiscalis deberet facere ptes et dare eleccom alteri uc C. de his qui se defe. l. i. et qn et qui quaz pe debe. l. ii. et no. ß. e. l. edicto i fin.

Quatuor a tribus Hunc §. declara ui sm eaque dixi. ß. e. l. ii. §. senatus

Siquis argentum Dicit glo sup vbo detulisse. i. tradidisse vt alium quasi debitorez exigeret qui non erat bartholus

Item diuus **Quia** No q nomen quaqz continet masculum et feminam habes etia. j. de v. sig. l. i.

In summa de lxx. hes dica. C. de penis fisca. l. i. dicam. j. e. l. q placuit sm d. bartholum.

Deferre Ex hac. l. no. q dampnatus non potest deferre, sz cum ante ceptam pot accusare de nouo ut accusacom ante ceptam possit complere vt hic/ ad hec. l. negancia. C. qui accusare non poss/ et. l. ius qui reus. ß. de pub iudicia et ibi dixi/ sz no in versiculo Item deceuerit no ar q procurator pot ee testis i ca qua procurat/ sz glo tenet hic contrarium p. l. fi. ß. de testi. Non obstat hec. l. quia hic no interrogatur ut testis intellige sm. glo q interrogabatur vt pars et sicut dns tene. i. videre vt. ß. de procur. l. no solum i pn. et. l. om/ istud dictum procederet i procu. qui durat procur. et cum agit/ sz tex videtur loqui in eo qui desijt ee procurator vel tutor vel gestor ut hi in. v. icez eos et in se/ et ideo vi dom q hic fuit interrogatus vt testis/ tunc ob. l. fi. ß. de testibus/ et ibi glo videtur tene contra istaz glo Quid g. dicas/ dicunt quidam q procurator non potest ee testis in illa causa qua procurat ut ibi in textu In alia sic vt hic/ Ita loquitur glo. l. contra Alij dicunt hic in procure ad negocia Ibi i procure ad iudicia Alij dicunt q hic finitum erat officium/ ibi durabat Cy tangit hoc C. de testi. l. qui liberti et nichil boni dicit Tu dic breuiter siquidez loquimur de procur. ad iudicia siquidez ipse agitat cum te no possz interrogari vt testis ut dicta. l. fi. ß. de testi. sic nec etia tutor vc q2 testamentum et qd ibi no. ß. de testi. et circa pn. et ibi dixi Potest tamen bn interrogari ut pz ut dicta. l. non solu in pn. ß. de procura/ et hoc sm intellectu glo. Sicut causa eet finita/ et de gestis in ea ea interrogaretur Item qd in procur. ad negocia qui interrogatur vt testis de eo q ipse gessit quo casu distingue Qnqz ad eu ptinet commodum vel i commodu et tunc no e ydoneus testis vt. l. omnis. C. de testi. et. l. testis ydoneus. ß. de testi. exemplum ego nolo probare q tu teneris michi ad centum hoc probo p ticiu qui dicat se portasse pecuniam qua sibi dedi tuo mandato/ dico q ipse no e ydoneus testis nam si tibi tradidit remanet mihi obligatus ipse est liberatus a me/ si tibi non tradidit remanet michi obligatus et sic testificatur i eo q ad eu ptinet q no. unde hic an procurator potest ee testis i ca qua procurat vel procurauit etc. Si vero ad eu no ptinet commodum vel incomodu aut idem q no pot ee testis nisi utraqz pte volente sicut dicimus in proxeneta ut in auctentica de testi. §. pe. et hoc tenet glo extra de testi. c. romana li. vi. et hoc e verum q no potest ee testis p eo cuius fuit procur. sz contra eum bene produci pot vt testis eo inuito et hic casus e in §. no/ et h tenuit Inno extra de testi. c. i sup Si vero aliquis vellet pcuratorem suum producere in testem in alia causa qua ipse non gessit tunc pot sicut dixi i eo qui iam fuit famulus vt dixi. ß. de qoib. l. i. §. si fuius

¶ Quid i eo qui fuit aduocatus vel iudex an in causa qua aduocauit possit ee testis dic ut i c. romana extra de testi. li. vi. pap

Dapnna dicit hic in §. pap q datur directa sz i. l. sz reuocata dr q dat vtilis/ et sic contradicit. So.

expone valis .i. efficax. Et mām hui
.l. declarat plene ut dixi .C. de solucio.
.l. si quis aliam.

Res que ¶ Res āt
aduerte fiscus occupat
aliqua bona alicuius ex cā
mia p executorem ad hoc de
putatum ueniunt creditores pduc
tes instru debet ne executor facere
eis solui sumarie an uero debeat
creditores dare libellum et expec
tare sinam et procedi ordinarie et
deberet suu iudicem adire hoc ē p
curator cesaris et q debeat solui
sumarum ē casus i .l. si quis post
hac C. de bonis pscrip ibidē diat
statut q verbū signisicat sumaria
cognicōm vt C. vnde vi .l. momta
nēe q tene menti

¶ **Plane** ad ꝟ. plane op.
de .l. ij. ſ. diu
.C. So ubi nominauit mādatorez
cogete hic cum sponte in iudicio no
minauit ¶ Item oppo de .l. de eo So
hic loquitur qui agit in iudicio ex
mandato alterius ſʒ i .l. de eo lo
quitur qui non diat se facere ex mādato al.

Eterum quidam No. bene teneꝰ
hunc casum Intel
ligo .l. istam q nō videtur fecisse
in fraudem fisci ut pacia
penam dupli ita no C. .C.
.l. defensionis li. x.

Quum mortem Oppo
ad hac .l. de .l. si ab hostibus .C.
so. matri So ibi maritus
ipse occidit vnde mīq fuit
lucratus mito debeat ux
oris heredibus hic fuit occisa ab aꝰ.
vnde maritus lucratus ē ſʒ est
in dignus quia mortem nō vindi
cauit et ideo applicatur fisco sm
Jaco de arem. ʒ glo all' illa .l. p ōr

Is qui licet priuatus
habeat ypo
thecam gnalem anteriorem
in tpe tamē fiscus pfertur
in bonis post sua oblig.
quesita hoc diat ¶ Oppo .C. qui
pocio in pigno habe. .l. si .i. in so.
ubi in postea quesitis pfertur pōr
plures sunt So pma ibi prior d.
priulegium habebat tutele z tꝰis
h' cōtraꝰ tantum istam reprobat Ol.
quia priulm pcedentis tutele ꝑ
nouacōm voluntaria q ibi fuit ſc
secuta videbatur extinctū no. .C. de
nouac. .l. aliam ſʒ nō placet ista
reprobari ut j. diaz Aly itellige
illā sm istam ut prior pferatur
in postea qsit' vsqʒ ad tpe qº cū fi
sco contractū ē nec ista ē bona qʒ ibi
diat tex de qsit. donec prima cōdiꝰ
vniuersū debitū heat Certi diuit
q hic cū fisco contraxit anch mecū
et sm q diceret hic in postea qsitis
pbauisti ecīaz nam idem i contra qsit
et p hanc lecturaz vide tex huiꝰ .l.
i ſ. ubi pueniat eum cum pignoris
fiscus et sic i mut q fiscus pōr co
traxerit ſʒ hec ē contra mente huiꝰ .l.
que uult ponere priulm fisci Non
obstat hec lex dū diat ꝑ pueniat
eum qʒ intelligo istud pueniat q
sit pntis tpris nō fetū qʒ diat
fiscus suo priulegio pueniat cum
pignori. vnde sic puentio ꝑ p
uilegium nō ꝑ tpe Aly diat et
hoc non ē in glo q ī .l. q loqtur
de iure cōi non inspecto priulio

fisci **Hic uero** loquitur de iure spali Ego
puto q in .l. contraria fuit hītus
respectus de priulegio Tamē qʒ priua
tus hebat aliud priulegium .ſ. tu
tele est equalis condicōis cū fisco qʒ
vterqʒ priulegiatus est mito ſſtiu
in postea quesitis ita loquitur ibi hic
uero priuatus nullum hebat priu
legium nisi pōritat' cōtraꝰ q contra
fiscum nō attendr' in postea qsitis
et sic ē vera prima solucio posita hic
in glo ar. pro hoc .C. de priuileg' fisci
.l. i et ij. No. ob qʒ diat Ol. q ibi
priulegium tutele erat sblatuz
ꝑ nouacōm quasi nouacō volūt' no
tollit priulm nisi hoc spaliter sit
actum vt dicta .l. aliam .C. de nouac
et ibi dixi ¶ Item oppo. C. de rūis
pigno .l. si ignorante ubi pōr gnalē
prefertur uel pꝰ So diat glo Intel
lige illam sm istam .l. in qsitis
ante obligōm fisci Illa glo diat
verum si illam .l. intelligatis de re
pca romanorū q hʒ priulegiū sicut
fiscus ut .l. aufertur ſ. fiscus .C.
ſʒ si intelligeres in alia re pu
ca non eet contra qʒ illa nō hʒ pri
uilegium neqʒ ypothecam nisi sic
priuatus vt C. de iure rei pu .l. ij.
et no .C. ad munia .l. simile.

¶ Quero et remoto in dubiū sip'
que ypotheca pfertur ypotece fisci gda
distinguit an pcedat ypoteca ge
neralis uel spālis tacita uł expssa
q mchil ē dic grº sm glo q siue
pcedat gnalis siue spalis pfertur
fisco in quesitis ante obligōz fisci
ut hic et C. qui poci. i pig ha. .l.
si fundus Idem dico sm dy siue
pcedat tacita ypotheca siue expssa
pfertur fisco ut C. rē alie geren
.l. i. licet contrarium no. C. qui poci
in pig ha .l. si fundus pignus et
male ut no. dy. in .l. priulegia
.C. de priuile credi. et in c. q pōr
de regu iur' li. vi. ¶ Quero q
si duobʒ priuatis obligo bona pn
pncia et futura diuisis tpribus
an prior erit pocior in postea qsit'
an simul concurrēt Idem tenet i
.l. idemqʒ .C. qui poci i pi ha Jaco
de arem. disputauit istā qōz et deciduꝰ
contraꝰ .ſ. q prior sit pocior i postea
qsitis p .l. hac edic. ſ. omnibus C. de
secū nupcij. et C. qui pocio i pig. ha.
.l. licet et ibi Cy. refert dispu' Jaco
de are et C. de iure doc. .l. i reb
In eo q ibi diat q ē spale i mlre
q pfertur in re quā dedit in dote
gº ius cōe se habet in contrarium ista
opiniōm tenens eciā Ol. et hoc puto
verū et ē casus in dicta .l. si .q. po
in pig ha. q qn sunt duo creditores
paris priulegij pōr pfertur i oibʒ
eciaʒ in postea quesitis ¶ Ultimo
quero quis dʒ pbare an posterior
illa bona ee quesita postea an pōr
pino ee quesita in casu .l. nre Reuo
si prior agens contra sm debet pre
pino qsita an ar. C. de rei ven. .l.
quociens et de petic. heredi. .l. ita si
sumus si sumꝰ hoc ē fiscus ageret
contra pinū deberet probare postea
quesita ut C. de rei ven. .l. iiij. et
de noxa. .l. quociens et de iniur' iur'
.l. qui iniurie et q ibi no. et sic
ei qui diat pōritatez vel posterioritatez
incumbit probacio ita diat Ol. q
puto verum zc a pprobatur i .l. no
solum .ſ. ſʒ ut reprobari .C. de op
no. nū. et .l. cum actiꝰ i ſi. et ibi
i glo .C. de nego. ges. et de probac
.l. si iniurie et extra de rescrip. c.

singularis in cle.

Eius qui delatorem
Ista est valde sollemnis l. et
dividitur primo ponit unum
dictum secundo determinat unam questionem
dependentem ex dicto tertio vider quan
dam tacite obiectionem quarto unam questionem illa
determinat et declarat prima ibi secunda et enim
tertia ibi nec enim quarta ibi plane et est
summa l. hic que dedit michi honorem
in civitate ista. Advertere quod glose non
dicunt Nota quod licet defunctus habeatur pro
confesso hoc non nocet heredi et hanc l. in
ter alias allegabam pro casu in quo ille
qui si filius est contumax et sic habetur pro
confesso quod talis confessio non preiudicet
patri hanc questionem disputavi et ea tangit
dy. et ibi ego scripsi in l. cum filius
in prin. ff. de v. ob. Secundo no casum expres
sum quod ista verba habeatur pro confesso intel
ligatur non ipso iure sed per sententiam ut hic
et hoc idem vide per Rainerium extra de iura
calump. c. fi. et Jo an de confes. c. ij. li. vj.
et C. de iura calump. l. principalis. et fi.
et sic glo. est de pena iudi qui male
iudicavit l. i. que dicit ipso iure dicit male
nec ob. l. venales quam allegat quod verum
est quod sententia est nulla in se ipso iure tamen
totum ius est ipso iure non providetur ut
hic patet sed dubium est in hoc super quo
debet fieri sententia an debeat esse quedam interlo
cutoria pecularis talem debere haberi pro
confesso vel expectatur sententia diffinitiva secundum
totam causam ut sic iudex eundem pronunciat vel ab
solvat tamquam si esset confessus et tex. in auc
principales verbum loquitur de sententia diffinitiva secundum
hec l. videtur requirere sententiam peculiarem
Quid dices Respondeo forte possumus dicere
sic quia illud ex quo quis debet haberi
pro confesso est liquidum iudici quia manifeste
gestum coram eo ut si fuit contumax in iura
mento de calump. vel in respondendo ut no. in l.
certum in prin. ff. de confess. et tunc non requiritur
pronunciatio particularis Si vero hoc non
liquet iudici ut in cau. l. nostre nam cor
ruptela non sit iudice presente et intelligente
et tunc debet prius de crimine constare et pronun
ciari ut hic hoc ultimum non placet
quia nec contumacia liquet eius iudicio.
Quid enim si habeat aliquam iustam cau
sam quam iurare et respondere recusat certe
ista iusta causa requirit probationem
extrinsecus sicut corruptela et ideo puto
quod hic sit casus expressus quod iudex debeat
super hoc pronunciare expresse Adverte
tamen quia non credo quod sit necesse iudicem pronun
ciare ipsum haberi pro confesso vel convicto
sed sufficiat quod iudex pronunciet ipsum contuma
cem in non respondendo vel in non iurando.
et hoc est quod dicit tex. quod iudex de crimine pro
nunciet ipsum contumacem in non respondendo
secus enim esset hic si iudex pronunciaret
ipsum corrupisse delatorem pena autem
sequitur a iure ut l. i. ff. i. ff. ad tur
pillia secundum predicta vera nisi ex verbis
statutorum aliter inducatur Tertio
et ultimo tene menti quia puto quod an
illam pronunciationem quam dixi modo etiam in
causis civilibus talis pena non transi
ret ad heredem per hanc l. Civilis enim
est hec causa facit ad hoc quod dixi vobis
in l. i. circa prin. ff. de privat. delict.
et l. ex iudiciorum ff. de pub. iudici
Sed quero aliquis habetur pro confesso
per sententiam diffinitivam utrum ista ficta con
fessio faciat fidem in aliis causis tu ha
buisti textum expressum quod non ff. e. l.
ij. §. i. quod precio tene menti.

Eum qui Hic est no. §.
illud quod dicitur
in multis partibus iuris quod qui est in sti.

indignus bona applicantur fisco. videtur
debere intelligi hereditate adita per
indignum alias secus et ita videtur
velle textus hic glo. tamen videtur circa
hoc dubitasse in l. recusare. §. sic
quod ff. ad trebelli. facit l. ex facto.
§. vul. ff. de vulgari et pu. Item no.
quod actus quando testamentarius de flo
quis non videtur adire ut vi
detis et est verum indubitanter quod
non videtur adire ex testamento
quod dicit flori. An autem videatur adi
re ab intestato dic ut l. cum quidam
ff. de bonorum pos. et dixi ibi

Omnis dicitur hic Obsi
dium bona deferri
fisco Quero an hoc debe
at intelligi viventibus
eis an post eorum mortem
glo. dicit quod debeat intelligi post mortem
non in eorum vita hoc non probatur
l. tamen glosatori pro sic est visum
et ita videtur equum Secundo quero de
quibus bonis loquatur hec lex quidam
dicunt de bonis quesitis in obsidatu
alii de bonis que reliquit domi
non potest intelligi quod applicentur fisco
sicut nec bona captivorum relicta
apud suos et hoc satis placet Alii
dicunt etiam de bonis ante quesitis
quod potest esse verum si secum portaret
in obsidatum Quero de quibus
obsidibus loquitur hic dicit de
obsidibus datis imperatori pro aliquo
pacto firmando vel pro aliquo capti
vo redimendo quos constat testari
non posse licet non sint capite minu
ti. ut l. obsides C. de testamen. Ita
dicit glo. Item dicit hic sicut capti
vorum Quero de quibus capti
vis loquatur hic dicit glo. post in
telligi de hostibus qui per virtutem bel
licam capiuntur tunc enim omnia bona
sua publicantur et ipsi servi efficiuntur
Advertere Jaco. de bel. in quadam de
heredi. et fal. circa prin. in causa op. di
cit quod quando capitur universitas personarum
ut quedam civitas non est verum quod ipsi se
rui efficiantur sed quando capitur unius
singularis homo ex secus et sine hoc
non procederet dictum huius glo.
de hoc ff. ti. i. l. hostes Alii intelligunt
hic quod loquatur de captivis non
proprie ut de deportatis in insulam qui propter
eorum delicta sunt capti et detenti
tunc bona per eos quesita non publicantur
eis vivis sed eis mortuis ut C. de
bonis damp. l. deportati et tunc
est vera similitudo obsidum quod sa
tis placet Ultimo Ja. de aren
induxit istam l. in ar. ad questionem utrum
forensis possit testari hic secundum sta
tuta huius civitatis et hic videtur
casus quod non nam obsides populi
romani licet non efficiantur servi quia non
sunt capite minuti ut dictum est tamen
apud romanos non possunt testari
nisi assumpto usu toge fiat cives
romani plene dicam in repetitione
l. cunctos populos Quero utrum
inter civitates privatas sunt dati
obsides vide C. de patri. qui fili
l. i. in l. et pazo in summa et per
eum lectura de iure iurando c. ex re
scripto

Apud illi Ista materia
examinatur
in l. si post litem ff. de excep.

Predys Ista materia exa
minatur per
dy. in l. imperator in prin. ff.
de publica. ubi glo. tangit.

Quod placuit

Quidam intelligunt hic ut p̄ml'm
ſ. pignor' alij dicunt aliter et ſic fa
cit ad q̄om an fiſcus habeat bona ꝑ
penam tacite obligata/ de qua q̄one
dicam j. e. l. auferatur. ſ. fiſcus.

Fiſcus. Iſta ē difficil'
l. et queſto dic̄
hic bona ꝑtinent ad fiſcū
contrauerſia mota de qua
contrauerſia loquitur hic
p̄ma glo mag̃ intelligit hic de co'
trauerſia p̄ma/ ſʒ glo vltia ꝑ ua
intelligit de contrauerſia ij.ᵃ/ pro p.ᵃ
lectura facit tex̄ p̄um dicit poſt p.ᵃʒ
litem aſſumet ꝛc̄ In contrarium fac̄
qꝛ videtur q̄ effectus lit' conteſ ad
aliaʒ liteʒ ſeu pſonā nō porrigitur
qꝛ eſt actus ciuilis ut no. in l. ai
notaſſimi. ſ. ſʒ et ſiquis. C. de pre
ſcripti xxx/ annoꝝ/ facit. l. ij. ſ. l. ε.
e. Quid dicemꝰ Aduerte dico q̄
lit' conteſ. facit queʒ maleſidei poſ
ſeſſorem/ ſn̄ia poſtea contra eū ſecu
ta bien̄i ſeqⁿtur. pro eo tūc ſecus
eēt qꝛ cōſtaret eū ſn̄ litigaſſe /ar. ad
hoc in l. de pupillo ſ. meminiſſe ꝟ.
operis. ε. de opꝰ no. nū. facit. l.
illud. ε. de petici here/ et h̄ uult
h̄ glo/ magna in p̄n Si uero cā nō
eſt finita ſʒ oportʒ q̄ inchoetur no
ua inſtancia/ ſiquideʒ fit ex eadē cā
puta q̄ lit' cōteſ in p̄ma inducat
pſūptōm maleſidei et pſiciat ī ſa
vt. l. ꝓperandū. ſ. ij. et ibi no. C. de
iudicijs. dixi ī. l. eū lit' ε. iudicia ſo
lʒ glo videatur velle cō̄trariū ī. l.
ij. C. de fine ꝛ liti expen. Si uero
lis mouetur ex alia cā tūc ego nō
video quō lit' cōteſ facta ī vna cā
inducat pſūpcōm maleſidei ī alia
inſtācia ex alia cā p ꝛōm p̄dictā
et ſic teneo vltimā glo p̄uulā Nō
ob. h' tex qui dicit poſt p̄mā lite
aſſiū non ꝯputaſſe/ qꝛ ītelligo aſſu
mi aliter q̄ glo vt ſētit ꝑpē poſt p̄ma
lit' aſſumi nō ꝯputaſſe a fiſco quaſi
dicat fiſcus non hēbat illos fructꝰ
/et q̄ hoc ſit uerum app̄ʒ ex tex qui d'.
aſſumi p d. uel p geminum. ſ. ut
cūmter habeatur q̄ inp̄cat. i. cōſequi
nec poſ exponi. i. ꝯſumi ut glo dicit
Queto quoniā ex cā filij teſtamēti
bona deferebantur in fiſcum poſt ītelli
gere q̄ in alio teſtamēto prius ſcō erat
inſtit' fiſcus vel princeps vt. ε. e.
l. i. in p̄n ibi vel p̄nceps ꝛc̄ Vl
timo no/ q̄ iſta delatores deferūt
nōie fiſci vt ſentit glo hic in p̄n.
dixit. ε. e. l. ij. et ibi allegabam
hanc. l.

Delatoris. Illud qd' d'
ꝑa intellige
reſpectu officij/ ſʒ vere cauſa erat
p' cā . l. ij. in p̄n. ſm p̄maʒ lecturā

Bona eius q̄ ε. e.
iſte ē
bonus caſus/ glo ī intellit
iſtam. l. q̄ poſt latā ſn̄iam
inter duos iniuitos viuus
eorum petebat diuidi condempnac̄ ut
l. i. et. ij. C. ſi plures vna ſen. fu. cōdē̄p
Iſta lectura nō eſt vera/ nā lata
ſn̄ia cōdēpnacoria intelligit' ipō iur'
diminuta vt patet/ et iō intellige q̄ pe
tebat diuidi piculū condēpnacōnis
futuræ et ſic ante ſn̄iam condempnō
hoc poſtulabat/ ita intelligit Cy. in
dicta. l. i. Queto qn̄ ingrāius
tutor vel fideiuſſor dicit ꝯſociū eē
ſoluendo et p hoc actōm eē diuidendā
an poſſit petere q̄ in bonis ſocij ꝯ'
putentur bona alienata ī fraudeʒ
hic videtur caſus q̄ ſic intellige
ſi ē notorium bona in fraudē eē alienata

alias ſi dubitetur oportʒ q̄ ille q̄ hoc
qui hoc allegat offerat cauc̄ōm vt ſuo
piculo reuocentur alienata vt. l. ſi
dubitetur. ε. de fideiuſſ/ et tūc ſi ī illa
reuocate non probabitur de fraude nō
puietur tanq̄ delator/

Ita fidei Io ex textu.
ubi non eſt pā
lam ꝛc̄/ oppo ε. e. l. ſ. i. ſo.
illud ē uerum qn̄ ex teſta
mento poteſt comprehendi
quid reliquerit. vnde ex iſto teſtamēto
vel codicillis verba obſcura declarat'
hic ſequē Vltimo no/ quid eſt
relinquere palam ut hic/ q̄ dic vt dix'
in l. nō intelligitur. ſ. tacita. ε. e.
Vltimo no. q̄ diuiſitas rerū fac̄
legatum obſcurum ꝑ quod dixi vob'
ſi in actat' continetur relictum eē
omiſſ in villa ſci martini an ī co
mitatu pariſij ſint plures ville
hoc nōie vocate nō videtur appoſitus
certus locus caſus ē hic/ dixi ī l. li
bellorum. ε. de accuſaci

Patronus Io caſꝰ
ē iſte/ per
hunc. ſ. dicit q̄ videtur poſſe ꝯſuli
patri qui hab' filiū nō capaceʒ ut ī
ſtituat amicum ſuum et grauet eū de
dando filio illi non capaci de bonis
ipſius heredis inſtituti et valebit p
hunc tex/ contrarium ē veritas/ qꝛ illud
q̄ grauatus dat ſuccedit de ſuo loco
illius q̄ ſibi adeſimetꝰ vt. l. q̄ condic̄o
et ibi no. ε. de do cā mor/ dixi vob'
plene in. l. ſi. ε. de hīs qui ut ī dig.
Ad hac. l. video q̄ hic patronus ꝯaſ
ſumpſit tacitam fidem nichil de bōis
defuncti perciebat/ tene menti

Quum qui bona
Iſtud eſt uerum in eo qui
emit bona ſeu hēditate a
fiſco Secus in eo qui emerit
a priuato ut. l. i. C. de here ven/ et
l. hēdit. ε. de donacio Item hoc ē
verum in eo qui emit bona ſb' nōie
vniuerſitatis ſecus ſi emerit certā
rem ut. l. ij. C. de qd'. ꝑſcp et. l. bū

Imperator Nazenōe
Io dicit
glo q̄ heres ꝑ ſuum delem
ſtatim cadit a dn̄io/ et ſic
dicit Dy/ eſt ar/ contra here
ticos ut ipō iure p̄dant dn̄ium reuʒ
cum ceperint heretici eē Sʒ cūm hoc
dicas q̄ cum delinquitur circa rem
contra prohibic̄oem. l. ipō iure dn̄iʒ ap
plicatur fiſco ut hic/ et ε. de publica.
l. commiſſa et. l. i. ſ. an bona Cūqʒ nō
delinquitur circa rem ſʒ al' ut ꝯmitte
do homicidiū vel crīme leſe maieſtatis
vel heresis/ tunc ē neccia ſn̄ia ſup
criminē vt bona publicentur vt. l.
ex iudiciorum. ε. de accuſac/ et. l. po
ſt contractum. ε. de donac/ et j. e. l.
auferatur. ſ. in reatu Tn̄ ī crīmē
leſe maieſ/ et heresis pdit' ī continēti
dn̄ium rerum vt. C. ad. l. iuli. maieſta.
l. pe. et ſi. et. l. donac̄oes in ſi. ε. de
donac/ et dicta. l. ex iudiciorū Iſta
ſunt verba Dy C et te p̄mū dein Dy
qn̄ delictum cōmittr̄ circa rē ē vin
ſum qn̄ delictū cōmittr̄ ꝯtra rē bō
non publicatur niſi ſecuta ſn̄ia
Hoc ē vm̄ in dubio/ ſecus ſi ī
l. aliter exprimetur uel vacat. l.
Vbi mox ut mox uel inconti amit
tat ꝛc̄ vel diceret ſtatim amittat
et ſilia/ qꝛ tūc ipō iure bona amittent
ut in auctā de inceſtuo. impa. ſ. i.
lʒ ibi Jaco/ de bel. aliter dicat Jdē
ſi lex utetur uerbo preterici tēpꝰ
ut ſit priuatus qꝛ tunc ītelligere.

ipso iure ut . l . iubemus § . sane C . de sacro
sanc . eccle . et ubi no . textum dictum dy
quod in crimine lese maies . et heresis bona
publicantur ipso iure hoc non est verum
quia non perdit dominium sed perdit ius admi
nistrandi ut dictis . l . allatis perim
et . l . quesitum ff . qui et aquibus
tamen de iure canon . est hodie expedi
tum in crimine heresis ut ipso iure p
datur dominium ut extra de hereticis . c . cum
secundum locum . li . vj .

Delator glo allegat . l . p
quas in . l . mea
ponit exemplum hic

In fraudem pri m
. l . eo
quod dicit donaciones facte re
uocantur / declara ut dixi
in d . l . post contractum ff . de
dona . ¶ Ad secundum intellectum oppo
o . e . l . cum quidam ubi ille qui non
acquirit non videtur facere in fraudem
fisci Sol . expone hic querit . i . acquira
et sic loquitur de amittente / et similiter
non ob Secundo modo potest legi quatur . i . ac
quiratur . secundum hoc . l . contraria ob . ¶ Se
cundo oppo . de . l . qui aut in prin . ff . de his
que in frau cre . Sol . aliud in priuato ut
ibi aliud in fisco ut hic . Contra hanc
so . oppo . de dicta l . cum quidam / glo
sol . tribus modis . vno modo quod ibi luc
non erat iam delatum ibi non ¶ Hec non
hic erat iam delatum ibi non ¶ Hec non
est vera / quia ibi erat delata hereditas
ut ibi dicitur / vel aliter / hic non acqre
ut ibi dicitur / vel aliter / hic non acqre
bat ex fructibus rerum delatarum i fis
cum / et sic est idem quod perdere ista so . no
placet / vel aliter ibi ille qui est luc
non erat adhuc debitor fisci / quia nichil
erat condempnatus / et sic ab eo nichil
poterit peti ut . l . prohibitum / et . l . fi . C .
e . / et ff . e . l . reos q / et quod dixi vobis
in . l . fi . ff . de in iurij . ¶ Hic vero lo
quitur in debitore fisci non lucrante

Ex his bonis
Queritur de quibus instrumentis
hic loquitur / ratio quia erant
priuata vel communia / vel a co
de iure debita postulanti ¶ Sed tunc quid
utrum iste petens debeat prestare fisco ca
ucionem de qua loquitur . i . prox . § . / glo quod
sic / tex dicit contrarium Nam § . i . ex .
loquitur quando quis petat acta a fisco non
pertinencia ad eum petentem aliquo ex pre
dictis modis ut statim dicam

¶ **Neque instrumenta** glo in fine
sui ponit verum intellectum huius § .
primo loquitur quando est contencio inter
duos priuatos ¶ Oppo et videtur
quod instrumenta et acta edantur contra fiscum
ut ff . e . prox . § . et i . precedenti ratio quia quis
petit edicionem instrumentorum ad eum pertinencium
de iure diuiso vel coniunctim / uel quia confecta
eo mandante et indistincte eduntur etiam
contra fiscum ut . l . contrarius / et C . de e
dendo . l . procur . / et . l . iustum Quando quis
petit instrumenta non pertinencia ad eum / et tunc
contra fiscum non debet edi / ita loquitur
istud prin . ¶ Venio ad secundum intellectum
ne quod extra probant / nam si non probaret
ad quid caueretur fisco de non reddendo
contra eum / et sic oppo . C . de edendo de eden .
l . si procur . Sol . probant contractum
qui dat exemplum ut hic no . Item pu
to quod probat quando datur exemplum manu eius
notarij qui scripsit autenticum quod apparet
quia eadem auctoritate innitur quam primum / et hoc in
potest intelligi . ff . de edendo . l . si quis
ex argentariis . § . prohibet ubi ille
qui edit petit sibi exemplum quod edidit
exhiberi quia ipse idem argentarius scripturam
fecerat Item probat quando est sollempniter
publicatum ut dicta . l . si pater / et ff .

de fide instru . l . i . ¶ Item oppo . et vi
quod fiscus edat instrumenta contra se ut . l .
si precibus C . de eden . Sol . eodem modo
ubi loquitur / quando a fisco petebantur
instrumenta tamquam pertinencia ad petentem
hic uero quando a fisco petuntur instrumenta
contra fiscum / quod apparet ex textu qui dicit
actorum suorum et que acta dicit
glo . fiscus non edit si non vult / sed
eo casu quo vult edit prestita caucione
¶ Contra hoc oppo / et videtur quod edicio
actorum debeat indistincte fieri ut
l . ij . § . i . ff . e . Sol . ibi quando fiscus postu
labat sibi edi ab alio / quod dicit ut di
xi hic Quandoque aliquis postulat a
fisco ¶ Vel aliter possumus dicere
quod fiscus habet quedam instrumenta seu acta priuata
quia successit alicui priuato / uel quia ipse
litigauit et acta fecit fieri ut quilibet
priuatus tunc illa non cogitur edere si non
vult / et si vult edit prestita caucione
ut hac glo Quedam vero sunt acta priuata
hoc est ad utilitatem priuatorum facta ut acta
malleorum et condempnacionum in sententia
et illa debent edi cuilibet postulanti
ita loquitur hic / et hoc facit ad q .
ciuitas ista facit statutum quod quicumque
recepit aliquam donacionem ab aliqua
ciuitate teneatur ea ostendere modo mit
tit vna ciuitas ad aliam tira ut sibi
mittatur liber massarij uel exemplum
illa ciuitas illa acta non cogitur
mittere ut hac glo / quia illa acta non
sunt publica et ad publicam utilitatem
sed est liber rationum administer illius ciui
tatis quilibet habet tamquam priuatus ut
l . ij . § . i . ff . ne quid in lo . publi .
¶ Vlt . iste § . facit ad duas q .
Prima Cauetur statuto quod qui fecerit
falsum instrumentum comburatur Contingit
quod aliquis falsauit utrum videatur
fecisse falsum instrumentum ¶ Hic videtur casus quod
non . et etiam in precedenti § . prima ibi ra
instrumenta et acta ponitur copula quia in
ueniuntur diuersa ut no . ff . de iur .
et fac igno sup rubrica ¶ Ducit con
trarium de iure ut ff . de fide instru .
l . i . ubi testimonia hoc est dicta tes
tium quod constat esse de actis dicuntur instrumenta
pro hoc C . de fide instru . l . emancip .
ubi appellatur instrumentum emancipacionis
et tamen constat quod illud est de actis ciui
lis / pro hoc C . de re iudica . l . gesta
ubi dicitur quod gesta hoc est acta redi
guntur in instrumenta publica pro hoc conue
sus loquendi Communis enim scriptura
publicam appellat instrumentum publicum
ut instrumenta uen . et dona . Item instrumentum
testamenti ut . l . si idem C . de codicill .
et . l . non codicillum C . de testa . Ea
dem ratione possumus dicere instrumentum
sentencie instrumentum citacionis et similia
Nec ob . hec . l . quia non est inconueniens
quod inter genus et speciem cadat quandoque
copula ut . l . fi . § . cum dulcia ff .
de tri . vi . et o . le . / et . l . questum § . pe
ff . de fundo instru ¶ Item quod uterque
appellacione actorum contineatur sententia
hic videtur casus quod sic cum sua g
lo que est super verbo acta in fi . pro hoc
vide Cy C . ut lite penden . l . ij . / facit
extra de probacio . c . quoniam contra falsam

¶ **Quociens** No . dicit
glo qui
falsitatem committit in causa . perdit ca
¶ Hoc est verum si falsitas committatur
circa acta ut hic dicitur in textu se
cus si circa alia ut circa testes uel
instrumenta ut . l . qui agminis ff . de excep .
et . l . diuus . ff . de re iudi ita dicit in cel
lica . C . de for .

¶ **Qui pro alio** no .
tex
ubi In quo etiam adiuuare te quod per
officium iudicis petit fieri cessio .

act q dic ut plene dixi in l. modestin
C. de solucio.
Si principalis Oppo
qn cre
ditor succedit reo principali fideiussor
liberatur ut C. de fideiussori. l. gnā
liter et l. Aemilius, dicit glo intelli
ge q hic bona sunt occupata io q
non soluebant secus si occupasset
ut heres ut in contrarium. Hoc no
puto uerum, ymo quocumqz mō con
cupingit fideiussor no liberatur si
bona no sunt soluendo ut l. i. § an
bona C. e. et l. no pot Ceterum dic ut
Conductor in glo
per istum
tex determinat q emptor uel feu
datarius non pot de fundo arbores
fructiferas cedere ita pone in l. di
uortio § fundum C. so matri.
Aufferuntur Oppo. C.
de here insti
l. si pater et l. nec apud
So licet hic auffferuntur
tanquam ab indigno no
tamen applicatur fisco Sz oppo q
sm hoc no facit ad titulum, dicit
glo, dicas hic q defunctus no ha
buerit heredem et sic applicatur
fisco tanq vacancia no tanq ab in
digno. Sz contra hoc oppo q ab
indigno aufferuntur applicantur fis
co ut l. lucius C. e. et l. pap § me
minisse C. de inof tes. So dicit
glo fallit hic illa regula, ita no
hic et l. hereditas C. de hiis qui
ut indig videte. Non enim e verum
q hic fallit regula, ymo ille l. fa
cit regula per se, nam qd auffertur
ab indigno applicatur fisco, verum
est in eo qui est indignus suo de
licto secus si e indignus absqz suo
facto ut in au. l. vni qui putabatur
filius et no erit idem in spurio qui
est indignus absqz delicto suo et io
no applicatur fisco si relinquitur
palam ut l. no intelligitur C. e. i fi.
qd intellige sm determinacom l. i.
C. de natura liber et dixi C. de hiis
quibus ut indignis l. i.
Capiente Oppo
qn quis
duplum venditur ut l. no lic
C. de contrah emp. So ut hic in glo
et Martinus et plenius per Cy. C. q
metus ca. l. si per impressionem, sz q hic
et ibi dicit no placet et ideo dico sic
cum quis hz officium sine iurisdictione
ut si ei e commissa aliqua administr
racio publicarum et si vigore illius
administrac aliquid vendit no lz
sibi emere, alias punitur pena que
statuta e C. de contrah empt l.
sicuti ipse et ibi no, facit q no. C.
de contrac iudi l. i. Item si hret
iurisdicionem et administracionem pdictam
et ex ea emeret per dictam l. et hoc
vult dicere dicta l. no licet ex
offi. ic quasi dicat de eo q vendit
pretextu dicti officii no lz emere
cum quis vult emere ex id qd
venditur racione dicti officii et tunc aut
emit inferendo metum occasione dicti
officii et tunc aut emit inferendo me
tum hz locum l. si per impressionem
C. q metus causa q loquitur circa
in mediocribus officialibus ut in hiis
qui positi sunt ad denunciandum ma
licia et similes, si uero emit no in
ferendo metum et tunc siquidem
est talis officialis qui hz iurisdicionem
no lz sibi emere nisi ut dicit l. i.
C. de contractibus iudi i tex et si
emeret hz locum hec pena q ponit

in hoc §. Et si uero non habz iurisdicionem
non impeditur emere aliquo iure ar.
C. q metus cā l. ad inuidiam Item
oppo. de l. solent C. de off pro consul.
So hic fallit i equalentis i precedent.
Fiscus Oppo C. e. l. fiscus
So. hic loquitur
qn ipse fiscus contraxit ibi qn suc
cessit priuato. Secundo oppo C. e. l.
q placuit So ex suo contractu fiscus
hz ypo ut hic secus in penis debitis
ob delicta ita ibi dicit glo Item no. C
de pact. l. rescriptum in pn contrarium
no. C. de pen fis cre l. i. li. x. dicit q
q in penis habet tacitam ypo ut i
glo dicte l. i. sz illo priuilegio no ut
contra creditores ut l. q placuit C.
e. ubi tex hoc innuit Tamen contra ipsum
delinquentem bene possit uti isto pri
uilegio Cy tangit hoc C. de bo. dap
l. siquis post hanc Ego examinabo
hoc C. de donac l. post contractum et vi
debis q ego determinauerim contra q
fiscus no habebat bona obligata
pro pena, qz sm hoc posset i distincte
reuocare alienata post delictum commissum
qd e falsum ut ibi dz. peccata au sunt
pena no dr debita nisi ob ut dixi C.
e. l. in fraud in pn. et l. fi. C. de i
iure qz bona no possunt ee obligata
Quoniam compensacio ex
cr in l. fi. C. de compen q debiti liqdi
pot opponi compensacio vel si liquidari
in continenti, secus si requireret altiorem
indaginem. Quo infra quantum
tempus dz fieri ista liquidacio dicit Cy
i. duos menses per hunc tex ut ipse no
inst. de accio. § in bone fidei. Aly
dicunt arbitrio iudicis et ita videtur
sentire glo in dicta l. fi. C. de compensa
in glo q incipit no, sic te, et ibi Cy.
i x q. Tu dic breuiter Ad hoc sciendum
oportet videre que e racio q hic statuum
duo menses. vos scitis q compensare e
soluere ut l. amplius C. rem ha. ha
sz ad soluendum datur tempus duorum
mensium ut C. l. pro. § fiscalibus
Eodem mō ad liquidandum debitum ut
hic, ideo dico indistincte q qn opponitur
compensacio dz admitti liquidacio infra
illud tempus q reo datur ad soluendum
ut hic facit l. si is C. ut in pos. lega
et si reo ad soluendum nullum tempus datur
et nullum tempus datur ad liqdandum ita
intelligo hanc materiam.
In ceteri de hoc dic ut
in l. post con
tractum C. de donacio Item q dicit
sol. intelligo verum in reo compensante se
cus in actore ut l. fi. C. de requir.
Si multa Oppo C. de co
dicio furti l. i.
et l. siquis id quod in fi. C. de iur o.
in. ubi in delictis quibus tenetur i solidum
dicit glo in hoc deterior e condicio fi
sci, truffa est. Sed ueritas est
qn plures habentes officium delinquunt
tunc omnes puniuntur pro uno, siue
pena debeatur fisco siue priuato ut
h et l. si multa C. de publica et l.
tres tutores C. de admi tuto. secus
si sunt plures no habentes officium ut ibi
dixi et in l. fi. C. de sicca Item oppo
de l. h edicto i fi. et l. si multa C. de
publica. dic ut ibi.
43. **Mociens** Oppo q dicat
concurrit pot tm
ut l. cum prior § fi. de
censi So. aut fiscus agit
pro tributa et soluis prior
conuenitur ut l. contraria et l. i pa
tores C. de publica et l. predijs C.
e. aut agit pro alia debita et tunc
plus conueniatur priuatus debitor q
prior ut hic Item oppo. C. de pig

v. Preceut. Eo. fateor q in ypotheca exp̄ssa prius potest conueniri pōr q̄ debitor de iure antiquo / s; in tacita prius deb eat conueniri debitor q̄ prior / qd' ē ho die idem in exp̄ssa ut in auctā ibi pōita et sic etiam olim in tacita ypotheca cessat locus ad sensionem Item dic hic in reliquo omnem pōrem ee conueniendum Queo plures sunt priores bonorum an creditor possit eligere quel; quē u ult uel debeat quel; conuenire p rata quidam dicit quel; pro rata p̄hūc tex quidicit omēz q ē nomē collectiuum ut no ī l. si pluribus. ff. de leg. i. Alij dicit cōiur / et exponit hic omēz .i. quelib; que ē uerior / dico q pot elige quez uult in a pro p̄uo debito tota res q̄uis magna tenetur. ut. l. q̄ diu. C. de distrac. pig. et uidiat glosa et ē exp̄ssu; ff. de distra. pig. l. c̄ditor. s̄. o ad hunc tex qui dicit oēz pōres; Tu debes scire q omīs ī plurali nūo est collectiuū ita loq. glo ī. l. si plurib; s; ī singulari nūo ē distributiuu; uel idem sit dicere omīs q quilib;. h' no. p glo ī. l. in. ff. de sta ho. et ibi e tex / melius g̃. glo exponit omem .i. quelib; / et sp̄ si ī. l. h' anno. ff. de heredi insti. li quoq; quilib; pōr conuenatur pro rata in cau. l. si. C. de debito rei pu. li. x.

Statius

Statius Reuocato testamento nō uidetur reuocatum fideicommissum tacite in iunctum h. d. Aduerte opp. ff. de probatio. l. cum taci tu; Ro ymo concor q̄ tacitu; fidei non intelligitur reuocatum p̄ gnēs testamentum s; repetitum sic Contra hec oppo. ff. de lega. iij. l. si nū sc̄o testō so ibi ī legatis relictis in p̄mo testō q̄ uidetur reuocata p̄ sc̄m / hic uero in onere legati tacite iniuncto q ex ui illius testamenti non petitur. Iuxta. l. in q̄ro quid si pro relicto facto in testamento uiuo testatore heres cauit legata rio an testō reuocato possit letur peti ex cauti hic uidetur tex q sic contrarium ē ueritas ut l. cum quis. s̄. i. ff. de le. iij. Nec ob. h' l. q̄ h' ī odium hered' qui tacitā fidem assump sit de restituendo nō capaci Q̄ rit dy pone q in aliquo testamento est relictum aliquod legatum ut nō alie netur extra familiam; In sc̄o testō ē relictum simplr̄ an uideatur repe titum ne possit alienari ut q sic ut h' et. l. legatum. ff. de ady. le. Contrarium determinat ipē / q̄ sut diuerse uoluntates et bn̄ dicit ut in dicta. l. si nū sc̄o testō de le. iij. Nō ob. h' l. ut ff. dix nec ob. l. legatum / q̄ ibi loq̄tur qn̄ fit translacio legati in aliū / qō in ea loq̄tur qn̄ tota uoluntas cessat et ad aliam p̄uenitur

Cornelio

Cornelio fideicommissū relictum in die mortis nō cadit ante diem mortis na lis h. dicit et ē bonus et cottidianus. s̄. p istam. l. dicit dy q institutus rogatus de restituendo post morte si intrauerit post ~~mortem religio;~~ monasterium non d; restitutus admitti ut h' et. l. cū pr. s̄. herdes. ff. de lega. ij. / et ad trebelli. l. ex testamento / nec ob. l. deo uob'. ff. de epi. et cle. / q̄ quando ad in m̄ et morē naturalis et religio eq̄parant' q̄ s' eiusdem effectus qd' nō ē quantū ad istud fideicommissum //

Valerius

v. Valerius Auero q̄liter fuerit hic ista uendita Ro dicat glo sb' pacto adiectionis ī diem ut in p̄ma glosa huius l. Istud non uidetur uerum nam ī. statim inducit ex ' de pre diis uenditis sb' pacto adiectionis in diem / ideo dic q fuerit adiec ta simplr̄ cum fiscus suo p̄uilio habet hoc ut alius afferens me liorem condicionem audiatur et sic adiectio in diem tacite intelligitur ut. l. lucius. s̄. fi. ad municipal. C. de fide instru et iure haste fiscal. l. si cp̄ra et ibi no / Item oppo. ī. prox. s̄. so. ibi predia erant locata id fructus p̄tinet ad colonum p̄sio ad emptorem Item oppo. ff. de in diem adiectio. l. q̄ qd' dictum ēt. l. licet / et. l. se. So si p̄dium remaneret apud p̄mū emptorē pro p̄cio p̄o p̄missō tunc ad eū p̄tinet omēs fructus postea p̄cepti / s; si re maneret apud eū pro nouo p̄cio maiori p̄misso tunc fructus anteriores nō d; hrē sic si eēt nouus emptor ita loquitur hic.

Papinianus

Papinianus Ro ff. locati. l. emptorē; et. l. si merces. s̄. i. ff. locati. So sp̄ale est in fisco h' uendente eius p̄uilio

Triphonio

Triphonio Ro v. Ille est multum no. Inspicitur dies quo pensio d; p̄stari nō dies quo fructus p̄cipiuntur h. d. Contra hoc oppo. ff. de usufruc. l. defuncta So. ad. in usufructuario ut ibi qui nō re stituit fundum de uoluntate sua aliud in emptore et uenditore ut hic / et iō dicit dy. p hanc. l. se determinasse q si aliquis uendidit p̄dium post fructus receptos / tn̄ an pensionem solutā q tota p̄sio debet emptori S; contra hoc facit de actio. emp. l. iul'. s̄. si fructibus solutis dy fateor q uenditor p̄cipit pensionem / tn̄ emptori restitue tene tur h' m' nō placet q̄ tex et glo ibi dic q pensio diuiditur pro rata temporis et iō dic qn̄ uenditur quoq; sunt fructus naturales extantes tc q̄ pars rei sunt sine dubio cedunt iure dicto ut ff. de hu que in frau. cre. l. fi. s̄. ut fructus et dicta. l. iul'. s̄. si fructus de actio emp fallit in fisco cuius fauore emptor tenetur stare colo no Quandoq; ex re sunt p̄cipiendi fruc tus industriales q̄ forte naturales ibi nulli sunt ut ī p̄uio naue domo et silibus ut. l. si nauis. ff. de rei uen. tunc pro p̄terito tempore an uendit d; esse uenditoris / pro futuro d; ee emptoris ut dicta. l. iul'. s̄. si fruct. ff. de actio emp. et q ibi no Quandoq; in re sunt fructus naturales s; eius occasione debetur p̄cium ul' p̄sio ut in fundo locato pro fructib; / et isto casu / dico / q̄ quandoq; ē talis emptor ad quez ius coloni transit de necessitate ut in eo qui emit a fisco ut hic tc transit ad eū ius coloni ī spectatur tempus quo pensio d; solui ut hoc. s̄. Quandoq; ad eū nō transit ius coloni ut in emptore priuato / et tunc puto q debeat inspici tempus q̄ fructus p̄cipiuntur Quandoq; respectu fructuum debetur p̄sio ut dicta. l. iul'. s̄. si fruct' et ibi no. et hoc magis ē equum et magis iudicat nam act' bone fidei //

De captiuis et postliminio. reuer. rubrica

Nauibus. etc. uene ui casu huius. l. ff. res que capiuntur et recapiuntur i bell.

Postlimini. Antequam ictu prec. l. io. v. hinc et se no. q' quis no' dicitur captiuus donec ducatur intra psidia gentis inimice et sic bello instante non dicitur uere captiuus. Sed no q' tunc dicitur reuersus qn intra nra presidia reuertatur et hoc facit ad multa

Et ideo mancipio l no q' qui iure aliquid possidetur habere animum firmandi uirantium nisi contrarium appareat ut hic

Non dubito istc e no. l. multum no q' illa castra que sunt de comitatu alicuius ciuitatis pnt dici ppe no lib populus et hoies de illis castris dicuntur ciues illius ciuitatis ut l q. ex uico ad municip sz castra i ville huic ciuitati recomendate que in signum maioritatis huic dant palium uel aliud dicunt ppli liberi nec sunt huius ciuitatis ciues q' facit ad multa et tangit de hoc plenius j. e. l. hostes

Ultimo no q' dicitur quod q' hic e casus q' si aliqua ciuitas federate sunt q' exbannitus in una sit exbannitus in alia q' no placet et usus no approbat

Sz quid q' uelit dicere h' tex q' ex ciuitatibus federatis rei apud nos sunt aut ei illi de ciuitatibus federatis deliquunt in territorio nro et no e mirum q' ratione delicti sortitur forum hic uincit fuit aut no delinquunt apud nos et uidetur q' apud nos no pnt puniri q' no e aliqua causa ppter quam sortiatur h' forum et e casus i c. romana extra de fo cpe li. vi. ubi delinquens in dyoc epi scdicit no potest puniri in curia archiepi Qualiter igitur dices dico q' ex spali statuto ciuitatis pot fieri ut delinquentes de ciuitatibus federatis possint apud nos puniri p hunc tex ita determino i. l. cunctos populos j desset eum aliter intelligi ut h' tex uelit dicere q' contra hoies de ciuitatibus federatis no procedimus tanq' contra hostes sz si delinquat iure ordi. proceditur contra eos reos sicut contra nros reos et sic poterit puniri sicut quilibz forensis delinquens no hostis

Pater cum l. se ad eius tenciam huius l. et l. se pmitte q' ad hoc ut subsito pupillaris ualeat inter cetera req q' filius sit in ptate et q' efficiatur sui iuris ppter mortem patris et q' adeatur hereditas ut l. ij. de uul et pup Hoc pmisso diuide hac l. cui se in qua p'tes po loquitur qn pater moritur incaptiuitate filio existente in ciuitate sco qn filius capt' mortuo patre in ciui. Tertio qn filius pmoritur i ciuitate patre uiuente in captiuitate Quarto qn ambo capiuntur ij. ibi si mortuo iij ibi q' si filio iiij ibi sz si ambo tex ibi sin iur effectus fuisset ai de sba pupillaris sbstitutus requiritur q' mortuo patre filius sit sui iuris ut l coheredi f. cum filie de uulg et pup. Item ibi ratio tenet q' uiui et idem tps exemptionis a patria ptate et tempus mortis Item ibi et io no eet h' concludit iurisconsultus ite ibi patris uocant sbstitutos exclusis agnatis Item ibi uoluntatem faciet bona alicuius captiui ee hdit q' uere hereditas ee non pot cu suus successit hre no pot zee ibi dare cu g° iur pstorio admillatur eius h' casu natia bo poss sm ta q' no. sm iadeare et bene et e ratio q' filius in utroq casu e heres q' sbstito pupr no pot hre locum nisi hereditate adita ut l. ij. f. adeo de uul. et pu sz donec pater uiuit apud hostes non pot adiri hereditas ut e l. nec nos q' sbstitutio pupillaris no pot habere locum et hec e ratio h' l. i pu. Item nisi filius reuertatur ab hostibus no pot adire hereditate et h' ratio huius l. in fi

Contra de uulg et pup. l. lege cor so qui. dicit q' sit l. cor intelligei. sit bn ficio pstoris extendens l. cor

Glo hic distinguit satis plene sz an ultis j in libro opiones sunt et ideo uide ea et adde uide glo q' i apit hic impubes ic i fi glo hec dicta sm dy q' inquam fuit pot adire hereditatem patris capti et io se tabule irritantur ut l. ij. de uulg et pu. et ad trebelli. l. cp uul. f. idem uul cetera cua hac mam de ut dixi in dicta l. lege cor et l. si pr capt de uul i pup.

Item hac l. q' si filius dy. dicat q' q' filio decedente in uita patris sbstitutus pupillariter no possit admitti ex tacita uulgari q' tex dicit nichil e q' de secundis tabul titatam possit et sic no pot admitti ex uigore tacite uulgaris cphense in ea sz ut scias glo i l. l cor dicit contrarium dic ut ubi dixi et plenius dixi i l. ij. i tracta tu pupillaris sbstitutis de uulg et pup. Item i hac l. q' si filius e una glo magna sup q' bo grande quam glo plene examino i l. si is qui reciup in ma si q' is translatis

In bello dic i capt in bello qui recapiantur in pace. l. p pacem reduci j io in hoc pnicipio tres casus aut em quis capitur in bello et recapiatur in pace aut capitur in pace et recapiatur in bello aut capitur i bello et recapiatur in bello et oibz istis casibus hz locum postliminium nisi contrarium appareat actum ut hic

Si quis capiat uide ubi tex nunq' non i glo i ff et sic negatio postposita equipollet suo contrario sz logycos sile in l. ltimos de legit. tu

Item no q' status alicuius e in pendenti qd' dic ut insti qui mo ius pat po solui f. si ab hostibus plenius per cy. C de sen pa l. si ego dixi in l. usufr de sup. sno

Autem istam l. et oes glo eius declara

plene

plene ut dixi in . l . si is qui pro emp
tore . C . de usucapio // ¶ No casu
¶ **Mediocre** in quo fi
lius potest contrahere matrimonium
sine consensu patris ¶ Item no . textum
de iure ciuili . quare filius non potest sine
consensu patris accipere uxorem quia ne
pos nasciturus ex filio est futurus
suus ipsi auo / et hoc nasci ipsum insti
tuere filio premortuo aute neque
suus habeat suum heredem inuitum
. l . quod ipse constituat cum filius accipit
uxorem ut hic / et hoc de iure ciuili sed
de iure canonico contra ¶ Oppo de . l .
¶ **Codicilli** quam refert
. C . de iure codicillorum So hic loquitur
quando quis facit testamentum in ciuitate co
dicillos apud hostes et reuersus
et ibi loquitur quando reuersus non est
¶ **Siquis seruum**
Valde no . § . est No duo quod filius
est redimentis Item quod redimens u
sucapit . // ¶ Oppo ad primum quod non
est obligatus redimenti ut . l . se
natus § . fi . C . de le . i . / ergo non est prius
redimentis quia res sua nemini est ob
ligata ut . l . neque pignus . ff . de re
gul . iuris So glo quod hic casum tollat
sicut tolleretur quod liber homo sit obli
gatus Tu dic quod res mea irreuoca
biliter non potest esse michi obligata ut
in contrario / secus si reuocabiliter sit mea
ut hic ut . l . ex sextante § . latinus
. C . de exec . rei iudi . ¶ Oppo . C .
de usucapi . l . sequitur § . lana So va
poitur in textu eodem modo quia res mea
irreuocabiliter non potest usucapi ut
in contrario secus si reuocabiliter ut hic
habuistis no . in . l . sequitur . § . fructus
. C . de usucap . et ibi dixi et ibi alle
gaui hunc § . ¶ Ulcius no . quod
terminum introductum de iure speciali .
ex aliquo fauore non potest allegari
contra habentem illud Et per hoc dicitur
quod competit actio ex testamento in rei
uendi pro legatis / et sic competit actio
pro re propria quod ideo est quia illud do
minium habetur ex fauore ultime uolu
tatis secundum alb . de sal . / et secundum C y .
in . l . ii . C . comuna de lega . l . licet glo alibi
dicat insti . de le . § . sed nostra / et no . ista
maxime quod ille qui est dominus irreuocabiliter
potest prescribere ac si non esset dominus
¶ **Manumittendo**
No . quod quilibet potest statuere de ciuitate
sua quod uult non autem de domino / ita di
cit hic tex . / de hoc dicam . ff . ad munni
. l . assumptio ¶ **Si uacaia** hic est casus
l . si quod ex
pamphila . C . de le . ii . No . quod due
Cum due ficationes con
currunt circa idem de quo
habuistis glo . in . l . si filius
communis meum et castren
peculium . C . de stip . filio . et dixi ple
ne in . l . si is qui pro emptore . C . de
usucapi . in glossa finali bartho .
Receptio Hec . l . et se . po
nunt effectum postli
minij et etiam . l . cor . ut in eis
patet .
Postliminium ¶ Filius quam
no . est / no . textum ibi quod
pater sit illum allego uobis .
istum § . an patrem dampnatum
possit filius occidere / et
dixi per hunc . § . quod sic in . l . si adulterium
§ . liberto . C . de adulteriis ¶ Item induc
per quem in ar dicit . l . uelut . C . de iu
stitia et iure ut parentibus et patrie

parcamus sed cum debemus magis parcere
cum patrie uel parentibus / et dicit
ipse quod patrie ut in hoc . § . probatur .
Siquis ingen
uum ¶ **In ciuilium**
Iste est no . § . No quod per
dissensiones ciuiles ledi res publica hoc
facit pro potentibus huius ciuitatis quod habent
arbitrium super bono et pacifico statu
huius ciuitatis ut possunt facere statuta
ut tollatur materia brigarum et dis
sensionum inter ciues quia per hoc status
rei publice leditur No quod inter partes
que sunt in ciuitatibus non est ius postli
minij captiuitatis ¶ Ad hoc quod
Bona cor hic dicitur
et si uiuo patre decesserit
est contra . ff . de castris pec .
l . proponebatur in fi . dicit glossa
hic de est non . Tu dic quod pertineat ad
heredem patris redeuntis et decedentis
in ciuitate post mortem filij .
ut uult solucio glo quod est uera . /
¶ **Siquis cum pugna**
uit glo sup uerbo testium probatio
istam glo que tenet quod aut ex ca
habebat locum in preteritione pugnantibus
sui / filios glo hereditatis . C . de fideiuss . lib .
l . generaliter . § . si testo / et . l . si pater in prin .
ff . de testa . tu . l . i . et . l . siquis pro tes
tamento . C . de le . ii . dixi de hoc in . l . filio
. C . de inoffi . rup . testa . ubi glo hoc tangit .
Hostes Hec . l . diuiditur
quia primo dicit qui
sunt hostes . secundo qui sunt la
trunculi / tertio quid iuris de
captis a latrunculis / quarto
quid iuris de captis ab hostibus / et ibi
determinatur ibi et ideo quarta ibi ab
hostibus ¶ Oppo et uidetur quod quelibet
ciuitas habeat suos hostes ut illos
quibus ciuitas quelibet bellum publice indicit
ut . l . siquis ingenua . § . fi . C . e . dic
glo fateor quod illi sunt hostes non tamen ta
les . inter quos sunt iura captiuitatis
et postliminij quia non sunt hostes populi
romani / sed ciuitatis illius / et dicit
uinus / Ego tamen dico / quod sunt hostes po
puli romani perdunt ea que sunt iuris
ciuilis romanorum Ita hostes cuiuslibet
ciuitatis perdunt ea que sunt iuris ciuilis ipsius
illius ciuitatis . uide si contra presulia
si qua statuta illa ciuitas habet ille
statuit se iuuare non posset Ita di
xi in disputacione in qua tractatum maxime
exbannitorum / et Jaco de are tangit
in . l . ex facto ad trebellia . scripsi hoc late
in . l . quidam sunt . C . de pen . ¶ Que
premissis hoc glo dicat quinque sunt genera
gentis . pro qua glo declaranda no .
preuacto ordine glo . uos debetis scire
quod duo sunt genera gentis primum . po
puli romani / secundo populi externi ut patet
. C . e . l . non dubito ¶ Circa primum
quero / que dicatur populus romanus glo
dicit hic accipitur pro toto imperio romano
ut . l . roma . ff . ad municipa ¶ Sed di
ces tu cum modice gentes sint que in
perio romano obediunt ergo uidetur quod sit paruus
ille populus romanus Respondeo quedam sunt gentes
que imperio romano obediunt et iste
sine dubio sunt de populo romano
Quedam sunt que non obediunt populo
romano in totum sed in aliquibus obe
diunt ut quia uiuunt secundum leges populi
romani et fatentur imperatorem esse dominum
omnium ut sunt ciuitates tuscie et lum
bardie et similes et iste etiam sunt de populo
romano / nam cum populus romanus contrahat
iurisdictionem in aliquo articulo tota iurisdictionem

retinet ut l. si pius in prin. cum similibus et ibi no. ff. de aqua plu. arcen. Quidam sunt populi qui nullo omnino obediunt principi nec istis l. vivunt et hoc dicunt se facere de privilegio imperatoris et isti similiter sunt de populo romano ut faciunt veneti. nam cum illam libertatem se habere dicant ab imperio romano ex privilegio quod quidam imperatoris tenent ab eo et posset privilegium istud revocare quando vellet cum ei liceat suam mutare voluntatem ut l. siquis in prin. test. ff. de le. iii. preterea illud privilegium eis concessum dicitur eis esse ad comodum ut non priventur civitate romana ar. ff. e. l. in bello § siquis fuit. Quidam sunt populi qui non obediunt principi tamen se asserunt habere libertatem ab eo ex contractu aliquo ut provincie que tenentur ab ecclesia romana que fuerunt donate ab imperatore constantino ecclesie romane posito quod constantini donacio teneret et quod revocare non possit adhuc dico istos esse de populo romano nam ecclesia romana exercet in illas terras iurisdiccionem que erat imperii romani et illud fatetur non quod desinunt esse de populo romano sed administracio istarum provinciarum est alteri concessa unde in simili monasterium melius est concessa pape totaliter desinunt propter hoc cives esse cives romani certe non quia apparet quod retinet ius succedendi ut l. deo nobis C. de epis. et cle. Item dico de istis aliis regibus et principibus qui negant se esse subditos regi romanorum ut rex francie rex anglie et similes. Si enim fatentur ipsum esse dominum universalem licet ab illo universali domino se subtrahant ut ex privilegio vel prescriptione vel simili causa non desinunt esse cives romani per ea que dicta sunt et secundum hoc quasi omnes gentes que obediunt sancte matri ecclesie de populo romano sunt et forte siquis diceret dominum imperatorem sanctissimum non esse dominum et monarcham totius orbis esset hereticus quia diceret contra determinacionem ecclesie et contra textum sacri euangelii dum dicit exiit edictum a cesare augusto ut describeretur universus orbis ut habetur luce ii c. vel in co. et ita etiam recognovit christus imperatorem ut dominum. Predicta vera nisi bellum per eum esset indictum contra aliquem ex istis tunc enim efficeretur hostis propter indictionem belli ut j. dicam.

¶ Sed dixi quod alii sunt populi extranei et populi extranei sunt illi qui non fatentur imperatorem romanum esse dominum universalem ut greci qui non concedunt imperatorem romanum esse dominum universalem sed dicunt imperatorem constantinopolitanum esse dominum totius mundi. ¶ Item tartari qui dicunt grantham esse dominum totius mundi et sarracenos qui dominum eorum esse dominum dicunt totius mundi et idem in indis et omnibus inter istos est differentia nam quidam ex istis sunt nobis federati ut credunt greci nobis federati contra turchos. Quidam sunt cum quibus habemus pacem ut cum tartaris nam mercatores nostri vadunt ad illos et illi ad nos. Quidam sunt cum quibus non habemus pacem nec guerram nec aliquid facere ut cum illis de india. Quidam sunt cum quibus guerra habetur indicta ut cum sarracenis et hodie cum turchis sed mediate ad nos de illis qui forte sunt.

¶ Hoc premisso videas qui possunt indicere bellum et quis est effectus indicti belli et hoc videamus inter nos. Respondeo quoddam est bellum quod potest indici a quolibet privato ut pro defensione rei sue vel pro recuperatione in continenti potest facere adunacionem gencium et pugnare cum aliis iuste ut l. ut vim. ff. de iusti. et iure l. iii. § cum igitur ff. de vi et vi ar. et ibi no. ¶ Item pro recuperatione rei sue potest indicere bellum ex intervallo si non est copia iudicis per que considera ut l. nullus C. de iudeis ff. quod vi aut clam l. si alius § bellissime et l. aut pretor § si debitorem ff. de hiis qui in fraud. cre. et licet istud bellum sit licitum tamen non est publicum nam non dicuntur invicem proprie hostes et que ibi capiuntur non efficiuntur capientium quia requiritur quod sit bellum publicum ut hic dicit in textu et l. hostes ff. de v. sig. licet homicidia et iniurie que ibi fuit ex parte inferentis bellum licite non puniantur ut l. qui multa C. ad l. iul. de vi et l. scientiam § qui cum aliter ff. ad l. aquil. ¶ Item potest indicere bellum licite quilibet habens iurisdiccionem pro execucione sue iurisdiccionis ut l. quod instituere ff. de rei vendi. et l. non est singulis ff. de regulis iuris et ff. ne vis fiat ei qui in pos. l. siquis missum et istud bellum licet sit iustum tamen non est publicum eo modo quo dicitur hic et ideo que ibi capiuntur non efficiuntur capientis nec capti efficiuntur servi nisi super hoc esset aliqua facta l. ab illo duce vel prefecto vel rege qui l. bellum indiceret et ita tamen immo ex. de ista spe. c. olim causam et de iuramento c. sicut lo. ff. Et per hoc dico quod rector in ducatu vel in marchia indicat bellum alicui terre quod illa que capiuntur non efficiuntur capientis et capti non efficiuntur servi nisi super hoc processit constitucio vel sententia. Hoc tamen videtur quod siquis est rebellis officiali vel rectori ecclesie sit rebellis toti ecclesie que tamen locum tenet in istis partibus sed j. videbitur cum indicitur bellum per eum quando indicitur a populo romano vel ab imperatore in quem translata est omnis iurisdiccio populi romani ut hic et l. hostes ff. de v. sig. Item quando aliquis indicit bellum imperatori ut h. et dicta l. hostes et ideo puto quod civitates ytalie quibus quando imperator indixit bellum ut contra civitatem florencie et similes sunt vere hostes imperii et captivi efficiuntur servi et res que ibi capiuntur efficiuntur capientium non intelligas hic de proprie capiencium simpliciter quia quando publicantur ut dicam j. e. l. siquis in bello. Contra predicta quero quid si aliqua civitas vel terra resistat alicui officiali domini imperatoris vel summi pontificis in terris in quibus tenet imperium an ex hoc dicatur hostis. Respondeo quamquam quis rebellat officiali non propter ipsum officialem sed propter principem quia ideo non vult obedire officiali quia non vult obedire principi tunc principi videtur rebellare et principi bellum indicere et loquitur per illud constitucio imperatoris frederici ar. ff. de aq. plu. arcen. l. i. pro hoc optime facit quod decre. de off. dele. li. vi. quod dicit si appellatur a subdelegato ex causa que respicit personam delegantis debet appellare ad primum ordinarium sed si appellatur ex causa que respicit personam subdelegati appellatur ad ipsum subdelegantem sed siquis rebellaret rectori propter factum ipsius rectoris quia eos male tractat ut fecerunt civitates ducatus et marchie tunc non dicerentur hostes principis vel summi pontificis sed ipsius rectoris

et ita loquitur q dicta sunt **Vl**tius
quero quid de illis bellis q fuit inter
ciuitatem et ciuitatem an dicatur i
uicem hostes vt sic. sit locus iuri cap
tiuitatis et postliminij. videtur q no
vt videtur casus l. siquis i gentuaz
i fi. ff. e. In contrarium videtur q cu
quelibet ciuitas p se hodie faciat po
pulum videtur q sint iura capti
tatis et postliminium sicut qn e conte
ns inter populum romanum et sarra
cenos breuiter quiqz e contencio iter
aliquas ciuitates q sunt sb vno do
mino tc inter eos no e locus iur cap
tiui. z postlimi. ut l. siquis i gentua
ff. e. Quqz e contencio int duas ci
uitates q superiorez no recognoscunt
ut int ciuitatez floren et ciuitate
pisanaz et pono ut tolla omez du
bitacionem q qlz istarz sit hostis i p
cedit de iure gen antiquis moribz
introducto deberet ee ius capt
et postliminij vt l. postliminij i
pri ff. e. et h' sz sm morem modin
tpris et consuetudinis antiqty ob
seruate inter xanos quantu ad pri
honi non obseruamus iura captiui
et postliminij nec em venduntur
nec hntur ut sui capti. sz quantu
ad res iura ista obseruam cu consue
tudini e standu vt l. postli in pri
ff. e. Qualiter aut et quo iure i
dicatur contra sarracenos dic p
primo extra de voto c q sup.

Nichil no. ibi. q's ee
creditur ubi
animum reuertendi habz

Siquis in bello
po ponit unu dictum, so
ponit limitacionem iur consul
ta istud. textus ibi in
preda e. i. efficitur ca
pientis nec reuertitur ad priorem dnm
iur postliminij. nisi forte dni fui
sset ex uirtute sue occupacionis So
no q firmius retinetur qd' q's habz
ex acquisicione sua q ex psona alteri
no. ff. de fidei liber. l. si filius ss. si
fac. ff. de le. ij. l. q principi et l. augu
ste et quod ibi dixi in solucoe q or
Oppo. et videtur q illud quod
capitur in bello publicatur et non
efficiatur capientis ut ff. e. l. si cap
tiuus. ss. i. So intellige hic qn ca
pitur in bello aliquid mobile na
in mobilia efficiuntur rei publice i di
centis bellum vt ibi. Ad hoc oppo.
q eciam immobilia dedicant publicari
ut xxiij. q. v. c. dicat aliquis et
ibi no et. C. de dona. l. p. ij. Respo
So. fateor q efficiuntur capientis vt
hic, tn tenetur ea assignare duci
belli qui postea ea distribuit inter
milites sm merita ut in glossa ita
videmus seruari de facto q victo plio
res omnes assignantur et ponuntur
in bottino et postea venduntur et dis
tribuuntur inter milites Item oppo
q eciam res mobiles reuertuntur ad
priorem dnm iur postliminij vt
l. ij. ff. e. Ideo intellige hanc l. sz
distinccionem illi l. quia qdam sunt
res in quibz habet locum postli, et
quedam in quibz no habet locum

Si postliminio
scilicet in. l. examina vt dixi
in l. si is qui p emptore
ff. de usucapio.

De Remilitare pecca

Desertorem pena
omittitur
vide glo q incipit nec alias
penas ibi et io
hodie No q ex
delicto ex quo
deberet suspen
di plebeius mi
lites no suspe
dantur sz decapitantur et ita i ytta
lia seruatur sz in francia seruatur co
trarium qz quilibz eciam nobilis
suspenditur nec habetur illa mors
ita ignominiosa sicut in ytalia

Si ad diem Iste e
no. ss.
conuicte Citatus tribus edictis no
comparet vt possit pronunciari contra
eu tamqz contra contumacez absqz alia
citacione tex videtur velle q noua
citacio requiratur vt possit docere
de impedimento vt hic et hoc vide
tex velle i l. post edictum ff. de
iudi. videlz q post peremptoriu de no
uo citetur sz glo exponit debet.
i. potest et ita de facto seruatur no.
ob. iste tex qz debemus sic dicere q qda
e pena contumacie q respicit primu p
cessum super quo contumacia e admi
ssa ut contra contumacez feratur
sentencia uel procedatur ad decretum p
vel sm et tunc requiritur noua ci
tacio ut in contrario Quedam e pena
q ipsum processum no respicit sz ex
trinsecus venit vt si propter contu
maciam vellet quis aliquez i certa
quantitate condempnare vel remouere
ab officio et tunc requiritur noua ci
tacio ut habeat terminu .i. quo doceat
de sua excusacione ut hic facit. ff.
ubi supra eodem. de l. p. facit ad hoc
q no. p. z inno de of dele. c. consuluit
et sm hoc no. q in delictis negatiuis
videtur similitata intencio iudicis
puniendi nisi p reum pateru ee
factum eas e hic de hoc dixi. de
v. obli. l. hoc iure. l. hoc iure et ibi
plenissime scripsi

Sz et ex improuiso
No tex ibi inspeccio vite eius
precedentis ic q probacio bone vite
hz minuere iudicia que faciunt co
malefactorem vt hic et i l. proxi.
ss. fi. et l. no omnes. ss. a barbaris

In bello No tex ibi eam
si res bene gessit
vide glo sup verbo gessit quam glo
puto non fuisse ac. et i fine du
dicat. l. qm iudices. So. ut. no. i. de
regu iur. l. no videtur Item ibi l. si
alius. ss. pe. sz ibi qui prohibebat no
habebat ius prohibendi No eciam
ex hoc. ss. q qui intrat p murum
vel p vallum capite punitur hec
eciam ff. de re iudica. l. si

Qui cum uno
adulterij
vide glo que incipit ff. de
his qui no infa. q dicat
q isto tpre pro adulterio non ei...
posita pena capitis Idem habes i
l. siquis viduam et ibi dixi ff. de
questione et l. ij. ss. miles ff. de his
qui ut indig.

Qui post desertorem
Per hanc l. dicunt quidam q si

p statuen ipsitan pro boiad pecuniaria
pena videtur recessum legis quia dixi
tibi. §. vi. bo. rapto. l. i. dic ut ibi

Nongos. ¶ Quid si aduenit p istum
ug. textum ego puto
q inferiores qui habent
arbitrium sup ciuitate poss facere
statutum q qui cepit exbannitos
sicut sibi rebannitur no tamen au-
ctoritate dicitur p istum tex. q potestas
vel capitaneus possit aliquem
exbannitum rebannire si aliud exba-
nitum sibi representat p hunc textum
qui dicit posset ei parta. Nam puto
q hoc no pertineat ad inferiores ciuita-
tis sed ad superiorem ut. l. i. in fi. §. de
quib. ¶ Vtilis no. q inulta po
bliciti no est fides adhibenda.

Omne delictum
No ex hoc pn. et ex v. co
tumacia q contumacia
est delictum et sic videtur
casus q an ille qui est exbannitus
pro contumaciam videatur ee exbannitus
pro maleficium quam qdm ponit. Cy.
C. de cri. stel. sup rubrica tu di-
cas sic omnis exbannitus exbanna-
tur pro contumaciam ut. §. de requi. rei
l. i. statuta quo que dicunt q ex
bannitus pro maleficio puniatur
voluisse dicere q cum illa pro qua quis
citabatur in qua quis contumax fuit
sit maleficium et io si quis fuit citatus
in causa pecuniaria uel p testis
et fuit contumax et condempnatus
q no dicitur exbannitus pro male
ficio sed si quis fuit citatus pro
aliquo maleficio seu ad aliquam penam
et fuit contumax et i isto processu
fuit condempnatus dicitur condempnatus
ex maleficio ut hic largo modo su
mendo maleficium p eo q est i no
faciendo sed stricto modo loquendo
maleficium dicitur ee omne malum factum
ut. l. aut facta. §. de penis. sac q no.
C. si aduersus delic. l. i.

Qui commeatus.
no. tex ibi dum dicit re
ex quo habes q qui tu alle
impedimentum debes pre
te tantum fecisse q perfecisses nisi
impedimentum supueniss et.

¶ De Castren. pecu. rubrica

Filiusfam.
filiusfami. no
habet hered. ab in
testato secus
si fuerit tes
tatus h. dic-
tum. l. se Op
ad prima. l. de
l. qui duos §.
de uulga et
pu. so. ut i glo. ¶ Sed o oppo et
videtur q pater possideat bona que
aliunde venerunt filio eo iure quo bona
filij ut no. §. de petitio here. l. iij. i. pro
so ut ibi. ¶ Ad. l. sequentem oppo q
filiusfa. habeat heredem ut C. de epi
et cle. l. sacro sanc. et. l. i. §. nepos
§. si a patre. quis fu. manu. so
fateor q de iure antiquo fi. no ha
bebat heredem nisi i duobus casibus
spalibus qui ponuntur in. l. contrarius

¶ Ad h' aducte i mite glo. q de iure an-
tiquo ff. filiusfa. non habebat heredem
nisi in vno casu ut dicta. l. i. §.
nepos. ego dixi aliter q filius fam
habebat heredem in dote de iure ff. ut
§. de pacti dota. l. auus et ibi no.
et. l. post dotem. §. so. matri et ibi
ibi tangitur et plenissime ibi dixi
¶ Item i mite glo q de iure C. filiusfa.
no habebat heredem nisi i casu
l. sacrosancte. C. de epi et cle. q no
e verum uno indistincte hz heredem de
iure. C. i omnibus adiectione ut. l.
q satis. C. de bonis q liberi. de iure
vero aut no e dubium sm et omnes
q filiusfami. in omnib. hz hered. ut in
auct. de herede q ab intestato. §. si g.
consimiliter ista i uestigacio e ualde
ff eaque dixi i. l. post dotem.

Si mulier. No. si ae
relinquit
filio fami. aduocato aliq
ad emendos libros vel forte
aliqua dna dat sibi legni
ca eundi p officia istud adquirat
in quasi castrensi peculio. Quid si
daret scolari qui adhuc no in siquit
sed militare distat. dic ut dixi i. l. i.
§. nec castrense de collat. bonor.

Miles. ¶ Accusationes
p istum v. reprehendere glo q
est. C. de bonis q liber. cu non
solum. §. ueruz. q dicit q filio
agenti in castrensi peculio requiritur
patris consensus q e contra hunc tex.

Si forte Ista est no. l. op
C. e. l. si mulier
i fi. et j. e. l. castrense so
intellige q ibi dabantur
res non apte ad militiam
ut predia et cetera inmobilia secus
si daretur res ad militiam apte ut
l. contrarius et proba. hec distinctio
C. e. l. i. li. xij. ¶ Sed queto quid
si relinquatur pecunia ut vendatur
et inde sibi emat equos arma i silia
an censebitur in castrensi peculio Respon
sio ut C. e. l. iij. No ob. hec. l. q ibi
fuit dictum q ille res erunt i castren
si pecu q tu ad h' apte no erant Igitur
ut ista materia liqueat dic sic quecumque
donantur vel relinquuntur filiosfa. ab eo
qui sibi erat notus p militiam et te
indistincte a castrensi peculio aggan.
ut §. e. l. v. Quecumque donatur ab ao.
et hic distingue quedam sunt res
nullomo apte ad castren peculium
ut in mobilia et ista no sunt castren
sia peculia etiam si fuit expressum
ut hic ubi fuit dictum q vedatur
ut §. dixi Quedam sunt res oi
mo apte ad castrense peculium ut
equi arma et tunc erit castre. pe
culium ut. §. e. l. iiij. i pn. et. l. i.
C. e. et j. e. l. castren. ¶ Quedam sunt
res q possunt ee apte ad castre. pecu.
et ad alia ut serui et de istis
distinguitur aut fuerunt donate
vel relicte noiatim ad hoc et erit
castren. pecu. Aut fuerunt simpl
donate vel relicte et tunc secus
ut §. e. l. si mulier ¶ Iste oppo
in auct. ut lice ma et aui i pn.
§o. ibi sufficiat sola expressio volunta.
ideo nichil extrinsecus requiritur
hic uero no sufficit sola voluntas
ad constituendum castrense peculium
ideo requiritur q probetur alia
vls hec. l. facit in ar. qd infinita
nos dicimus i. l. optima. C. de contra.
et commit. stip. q vba enunciatiua
in contractib. pbat i ter easdem psonas

Ego dico q illud est v̄ux qn v̄ba enū
ciatiua emanant sup eo sup quo p̄tes
possent libere renūciare et sibi p̄iudi
care / alias nō p̄iudicant nisi p̄ferunt
vt hic / et p̄ hoc dico i q̄ōe si aliquid
donauit aliquid alicui pro meritis
et homo fuerit h̄itis et receptis ab
eo / siquidem ista donacio fit ab eo q̄
posset donare libere nullis p̄cedentibus
meritis tunc ista v̄ba enunciatiua i̇du
cunt probacōm inter easdem p̄tes / s̄z
si de necitate relinquerent al' donare
non posset et illa v̄ba nō p̄iudicant
merita p̄cessisse vt hac . l . et no . C .
de collaci . l . si donac' / et p̄ hoc dico
q si in instrō vendicōis facte a cap'
ecce contineatur p̄cedentibus legittimis tracta
tibus Item ista v̄ba inter easdem p̄tes
non p̄iudicant vt h' / hoc vob' eciā dixi
ß . de li . e . l . sciendum vbi plei9 scripsi

Pronunciatur

Oppo . et videt q postq̄ p̄
sona patris defecit nō pos
sit fingi sibi vltro q̄situm
ut . l . quociens . ß . de nouacio et ar .
l . cum quitta ß . ff . de v . ob . So . h' nō
fingit patri quesitum s̄z fingit in
bonis eius q̄r fuisse sufficit ex
tare bona patris licet p̄sona defecat

Castrense Hac . l . in
tellige vt
dixi . ß . e . l . si forte

Filius **Legati**
Ista . l . declara vt . l . si ser
uus cōis meus in pn . ß .
de stipula seruo

Dotem Oppo q hereditas
in dubio non sit in
aquam . peculi ß . e . l . si inuliq So
intellige institutus virum cōtempla
cōe miliciae et hoc constat ut ibi
dictum est et . l . si forte . ß . e . Q
io quid uult dicere tex hic q lib'is
communibus qui sunt inam falla
cia cōfertur glo ponit tres lecturas
p̄ima q p̄ filiam . cui data ē dos cō
fertur fratribus et fratrū filius
ut . ß . de collaci bono . l . i . ß . i . et
p̄ filiam . et ista lectura nō h̄et
dubiū / Secunda nō bn̄ adapta
retur ad textū qui nō loquitur de
coll' facienda fr̄ibus mulieris s̄z
de coll' facienda fr̄ibus viri / et io ad
dicit q hic uxor decesserat viuo
patre viri . vnde cui dos debeat re
stitui tam ab ipō filio pro quo ha
bita fuit dos quā eciā ab aliis fra
tribus debet dos aliis fr̄ibus cōferri
et loquitur ista lectura qn̄ ex do
te uir' ē lucratus ex pacto uel ex lege

Comodū g° qd' ē apud alios fr̄es
quibus conferetur erit vt lucratur
int' uxorem medii tēpīs / vel si he
redes vxoris nō peterent remanet
apud eos qd' ē notandū / q̄r ē nō
lectu

Tercia lectura ē qn̄ ex do
te debeat aliquid lucrari Ex dote
enī ex pacto vl' ex forma statuti
ytalie vir lucratur terciā uel q̄rtā
ptem An istud lucrū debeat esse p̄
cipuū illius filii cuius fuit vxor
an debeat cōferri fr̄ibus / certe glo
distinguit aut vxor decessit viuo
patre viri et conferetur omnibus
vt hic / aut decessit post mortē patris
viri / et erit p̄cipuū illius filii q̄ ē
vir nec cogitur aliis cōmunicare ut .
l . ii . C . fami . h'ciscun / ita dicit glo
tenet dy . so matri . l . si ad dotem
ß . transgrediamur et p̄ Cy in dicta .
l . ii . C fami . h'cis

Istud dy dicit et
Cy . nō videtur verū / Nā quodcq̄ lu
cratur ex dote eciā viuo patre ē
aduenticium ut . C . de bonis q̄ lib' . l . i .

Sed aduenticia nō cōferuntur vt ē
de coll' . l . fi . g° lucrū ista nō cōferuntur
et hoc puto verum si statuta diceret
mulierē p̄decedente vir lucratur
terciam et sic circa p̄sona viri dis
poneret / s̄z si statutum diceret
lucratur tercia ille qui dotē recepit
et sic cōprehenderetur p̄sona aui
seu recipientis soceri tūc putarē
distinctōm dy et Cy natura le
ta ē lectura q hic nō loquitur de ali
collac' / s̄z dicamus cōfertur . i . ad
vsum datur et ista ē magis p̄pria
s̄z h̄editates possunt sustineri vt dixi

Pater qui castrense

Ista est multum no . l . fa .
in pn . q in . ß . l .

Oppo .
in aucta de hered' q ab i
testa ß . i . So fateor q hodie i dis
tincte filiusfa . habet hered' et sic
p̄r tenetur ut heres siue filius
decessit testatus siue intestatus vt .
dixi . ß . e . l . i . et ii .

In dcā .
l . iii . glo quiuit aliqua / et p̄o q̄
qn̄ dicatur q pater ex cōtractu fi
lii . tenetur de peculio vt ī ti . de pe
culio p̄ totū de quo peculio dz i̇ntelligi
glo hic mirabiliter r̄ndz de iure
antiquo p̄r tenetur de peculio . s . p̄
fecticio q ipē cōcessit filio et pass9
ē eu habere Item de peculio adue
ticio quia de iure antiquo nō dist
inguebatur peculium aduēticiu
a profecticio cū quidq̄ q̄rebat filius
q̄rebat patri de castrensi peculio
nō tenetur pater viuo filio s̄z ipē
filius cōuenitur supra . e . l . iii . ß . i .

Item hodie in aduēticio peculio p̄r
nō tenetur actōe de peculio s̄z pōt
conueniri vt legittimus administrator
filii vt . l . i . C . de bonis . mat' q no .
q̄r p̄ hoc habes intellectum totius ti .
de peculio et hoc viuo filio

3°
quero qualiter mortuo filio teneat' .
et hic r̄ndendū ē de iur' antiquo .
de peculio aduēticio et p̄fecticio te
nebatur i . annū p ti . ß . qn̄ actio
de pecu . ē an . / de peculio vero castr
ensi siquid p̄r occupat iure peculii
incipit assumere vires peculii pro
fecticii post mortem / et ideo tenetur de
peculio . i . āni ut hic / secus si occu
patur ut heres vt hic ii° r̄nso ho
die vero cum indistincte occupet
p̄r vt heres in aduēticiis et cas
trensibus vel quasi non tenebitur
de peculio / s̄z cuiuslibet p̄petua . l . cōtra
ista / oppo . si p̄r succedat filio quō po
test teneri de peculio / sia p̄r qui tenetur
de peculio h̄etur vt fideiussor . vt . l .
cum filius in pn . ß . de v' . ob . et si
fideiussor succedit pn̄li extinguitur
obligacio fideius ut . l . heres a debi
tore . ß . si idem . ß . de fideiussor' So .
vt in glo

Vltimo glo querit an
p̄r qui succedit filio in peculio possit
petere restitucōm in integrū sicut filius
glo se uult nō i̇ uoluit . vnde ē ut
dicam aut p̄r succedit filio vt h'es
et pōt impetrare restitucōm ex p̄sona fi
lii . vt . l . iii . ß . filius . ß . de minori
Aut occupauit pater iur' pecu / et nō
pōt petere restitucōm ut . l . iii . ß . s̄z ut
cū . ß . ti .

Pater a filio No .
q istud
interesse qd' ē in patre iur' actionis
nō ē inspiciendū de hoc habes no .
in . l . qui bis . ß . de v' . ob . et ibi al
legatur hinc . ß . qui ē valde no / et
hinc ß . didicit a p̄e de bella i q̄ia
diuinitate

Ex castrensi In pn̄o
dicit
statutum q filiusfa non

possit obligari sine consensu patris. Et
istud hebit locum in contractu facto
a filio extra civitatem s. Jacobi et
dico q sicut qn alicui interdicatur
administracio in certo actu a iudice
ita interdictio porrigit effectum suum
ad eundem locum ut ff. de v. ob.
l. 16 cum bonis, ita arguit h' in q'stione
et ita dixi in repeticione l. auctos po
pulos qua sca p hanc l.

Heredis filius

no. casum q hereditas pris
non adita transmittit ad q
cumq extraneum successorem
et h' oppinio existencia sui hedis.
de hoc dixi i. l. si filius qui patri ff.
de vulga. et pup. l. ex militari i fi
ca. l. se ff. de milita. tes.

Pater praeclusus

Huic r. resp.
ad fi. c. divide ad tres partes. po qm
pater manumisit in testamento simul
filii et filius intestatus decessit, so
qm instituit extraneum qui no adimit
tcio qn pr fuit institutus s. ibi no
tn fuit heres, et e tercia i. l. fi.
que continuatur ad ista. no q una
res no pot ee plurium insolidum ut hic
et l. si ut certo. §. si duobus vehic.
ff. como. Sco no q qdam sunt res q
sunt impendenti q dic. ut l. qui res
ff. de soluc. et l. si usufruc ff. de
stipu. fuo. 3o no q libertas data
servo confirmatur ex dono post sup
venienti. Ad h' oppo glo de l. qui
sunt ff. qui et a quib., glo no sol
uit tu dic q h' e aliquid q retro
fingitur secus i. l. g. et h' so colli
gitur. j. proxi, et plene dixi i. l.
cum vir de usuc.

De veteranis et eorum privileg. rca

Honeste

tempe menti
hanc l. no q
ille qui hz
privilegium
per unum ac
tum g'raliz
non videtur
renunciare
privilegio
dignitatis h.
nobis j. de
qui. l. q. i. si

Vectigalia

no. etc.
q vecti
galia dicuntur munera patrimo
nialia ut hic, de hoc C. de veteranis
l. i. li. xii.

Veteranos

Iste tex. i
fi. rectam
re. est contra l. i. ff. e. na
hic videtur q p unum actu
quis perdat privilegium sed
glo ibi solvit. Aliud qn quis patit
se eligi i decurionem. Aliud qn ad
aliud munus, dicit i. l. q. i. si d' de
curionibus.

Ad municipales et de incolis rca

Glo no continuat rubricam Tu conti

nuas sic Quatuor sunt gna cognicionum
s. de re pecuniaria aut de estimacione
aut de crimine capitali aut de mu
neribus et honoribus ut l. cognicio
num in pri. j. de variis extra. cognica.
de tribus primis e dictum ff. sequitur
videre de quarta s. de munere et ho.
verum q predicta indicuntur civi
bus et incolis io premittitur ti. ad mu
nicipales et de incolis

Municipes

primo ponitur q
liter efficiatur
municipes ipso
facto, so quali
fiant ex dispone
civitatis. 3 q
imptat nomen
municipis la
rgo modo et i
pprie sumendo
quarto i ducit p
dicta ad tertia
vim q qois qua
ad determinacionem predictam pone una
extraneum qua probat p rescripta principi
sexto circa predicta pone quoniam
glam op. quia reprobat fa. ibi et
ppe, iij ibi sz nunc abusive iiij ibi
qui ex duobus, v ibi nisi forte
sexta ibi q beneficium. Pone casu
sic Queso qualiter quis efficit munici
pes alicuius civitatis vel munici
pii. Rndet iurisconsultus Muni
cepe fit qnz ipso facto seu ipso iure
qnz p constitucionem ipso iure facit aliq
municipem nativitas manumissio
et adopcio, et hoc in prima pte constitu
sit qn aliq sunt recepti in civitate ut
munera nobiscum facerent et isti pprie
dicuntur municipes quasi muneris
participes et hoc in sa. pte. So
quero An illi qui sunt in civitate
cives origine si aliquo privilegio
no subeunt munera an dicantur
municipes Rndet iurisconsultus
q hodie utimur isto vocabulo lar
ge et impprie ut quilibet civis civitatis
dicatur municeps, etiam si munera
no subeat aliquo privilegio et hoc i 3a
pte cetera sunt plana In pa pte de
municipem quo qualiter intelligatur
hoc nomen municeps glo. C. de incol.
l. cives dicit q municeps e nomen
gnis Civis et incola e nomen spei
et idem dicit dy. Jnozium ut hic
rica q dicit ad municipales et de
incolis quasi incola sit spes pse di
stincta a municipe. Dico hoc q in
C. hemus rica de municipibz et
origi. pse, et rica de incolis p se
g. sunt diversa ut C. de incolis
l. si idem Credo glo dicere verum
q incola sit spes ad municipem ut
pbatur i. l. fi. pr. municipes j. e. Nec
est mirum ut qnz cadat copula
inter gnus et spem, vel q una
rubrica fiat de gne, alia de specie
ut in multis pub. iuris, dico tamen
lacius q ubi verbum civis no pot
adaptari omnibus municipibus utputa
aliquis e de oriundis de quodam ca
stro libero h' no potest dici civis illius
castri nec incola sz appellabitur
municeps hoc nomine gnali vel origi
ut C. de municipi et ori. l. i, et sic
appz q hoc nomen municeps e gnus
ad civem civitatis et ad castell
anum alicuius castri liberi constitutum
origine vel constitucione, vel quo aliomodo
comprehendat ut dictum e, seq. i tex
nativitatis, vides q ex nativitate
quis efficiatur civis et dicit glo.
nativitate paterna vel materna
ut j. e. l. assumpcio et ibi dicam. Item

qui nascitur in comitatu in aliqua villa vel castro subdito civitati efficitur civis illius civitatis ut ff. e. l. qui ex vico. Sed circa hoc dubitatur utrum civitatensis in civitate sit civis natus in comitatu sit comitatensis vel forensis filius natus in comitatu sit comitatensis. quidam dicunt quod sic quia inspicitur origo ut hic cum filiis. Ad determinationem huius questionis oportet te scire utrum de iure communi aliqua differentia sit inter civem et comitatensem. Videtur sic quia comitatensis ad maiora onera tenetur. Potest enim eis imponi collecta pro ea parte que vocatur capitatio que civibus non potest imponi ut C. de capita. civi. censi. l. i. li. xi. et ibi no. et C. ne rustici ad nullum obsequium l. i. e. li. Hec omnia faciunt ad statuta civitatis ut videtis. Nunc ad propositum debetis scire quod tam civis quam comitatensis dicitur civis sed persona comitatensis est obnoxiata quodammodo nexu s. ut maiora munera subeat ut vidistis et in istis sic obnoxiatis non inspicitur locus in quo nascitur sed persone ex quibus oritur ut l. cum satis in prin. C. de agricolis et censi. li. xi. et sic natus ex cive ubicumque nascatur erit civis et natus ex comitatensi ubicumque nascatur erit comitatensis. Utrum autem inspiciatur conditio patris vel matris de hoc alibi dicam in hoc tractatu. Quid si aliquis est natus in aliquo castro subiecto civitati perusii quod est in tuscia tamen castrum est in ducatu non est dubium quod iste nascitur civis perusinus ut ff. e. l. qui ex vico. Sed dubitatur utrum erit tuscus vel ducatanus. Ad huius declarationem debetis scire quod multipliciter potest quis dici [illegible] civitatis et [illegible] provincie. Nam est quedam patria generalis ut tota provincia. quedam patria singularis ut civitas propria. ut l. roma ff. e. et no. per glo. in l. hostes ff. de captivis et l. provincial. ff. de v. sig. et C. de natura lib. l. in. Dico ergo quod est perusinus quantum ad munera et l. uxoris s. legationem [illegible] de l. in. Dico ergo quod est perusinus quantum ad munera civitatis. Sed quantum ad munera provincialia dicetur ducatanus in qua provincia est castrum unde sibi origo est. Et ideo si que collecte imponerentur hic pro oneribus provincialibus non deberet subire illi qui sunt in ducatu ut dictis l. licet [illegible] non fungetur.

Quero civitas ista distinguitur per portas et parochias utrum natus in aliqua porta vel parochia debeat dici de illa porta vel parochia ratione originis. Videtur quod cives civitatis sunt uniformes et talitas que per originem contrahitur est uniformis toti civitati ut hic patet et ff. de g. et distinctio vero portarum et capellarum fit gratia maioris notitie et gratia facilioris divisionis de oneribus et muneribus faciende ut l. nam salutem ff. de of. pref. vigi. sicut diximus de agro qui dividitur gratia uberioris culture ut l. gaius ff. de le. ii. et ideo nativitas in aliqua capella vel porta non facit illum illius porte vel capelle. Sed ista distinctio fiet ut in qua capella munera subit illius capelle dicatur ar. extra de parochia c. si. Vel dicatur illius capelle in qua ipse habitat et ut magis conversatur ut l. eius qui s. i. ff. e. et ita de facto consuluit Iaco. butr. licet non per istas l. Sequitur autem manumissio dicit glo. quod manumissus sequitur originem manumittentis non autem civis qui iussit manumitti ut C. e. l. ii. li. x. et proba. ff. e. l. libertus s. ex causa.

Sed quid utrum baptizatus hic efficiatur civis huius civitatis quod videtur nam per baptismum quis liberatur a peccato et a servitute qua tenebatur sathane et angelis eius ergo videtur quedam manumissio. et per consequens videtur quod contrahatur civilitas. Videte non credo quantum ad temporalia quod per baptismum contrahatur civilitas quia certi sunt modi per quos contrahitur civilitas ut hic et l. cives C. de incolis inter quos non est ille sed contra ad spiritualia [illegible] canon. Sequitur in tex. aut adoptio per adoptionem quis sequitur originem adoptantis nec per hoc perdit primam suam originem ut ff. e. l. ordine s. fi. et durat ista qualitas donec durat adoptio ut l. sed et si ius ff. e.

Iuxta predicta quero utrum forensis factus monachus sancti petri vel canonicus sancti laurencii huius civitatis efficiatur civis. [illegible] declarare quorum hanc oportet quod multa videas. Primo an civis huius civitatis qui efficiatur monachus vel aliter religiosus desinat esse civis. Respondeo non. nam per monachatum quis non perdit [illegible] ut l. deo nobis C. de epis. et cleri.

Item ille qui monachatur ascendit ad maiorem statum ut in aut. de monachis in prin. sed per dignitatem supremem temporalem civilitas non tollitur ut l. filii s. senatores ff. ti. et ff. de senato. l. fi.

Item per monachatum non desinit esse civis et licet non teneatur ad munera realia vel personalia non [illegible] propter hoc dicitur civis ut hac l. x. sed nunc est ei civis [illegible].

Quid etiam an causa alicuius ecclesie perusine dicatur civis huius civitatis. Vos scitis quod ecclesia est persona reputata ut l. mortuo ff. de fideius. Sed ista persona reputata habet originem hic quis dubitat quod ratione originis erit civis [illegible] civis erit ut hic. Sed si esset capitulum quod fuisset alibi originis exemplum causa ierosolimitanum venit ad civitatem istam et posuit in ecclesia [illegible] hic domicilium ratione incolatus non autem est civis quia non origine nec alio modo quo civis constituitur.

Quero etiam si aliquis forensis efficiatur abbas sancti petri an erit civis huius civitatis. Idem quod de ratione civis [illegible] esse videtur quod sic et videtur causa extra de temp. or. c. cum nullus li. vi. Preterea miles qui est prepositus in aliquo loco ad exercendum militiam efficiatur civis illius loci ut l. municeps s. fi. ff. e. et ita intelligit glo. C. de incolis l. cives ergo prepositus regimini alicuius ecclesie et sic illius milicie efficietur civis. Preterea non est dubium quod abbas efficitur de capitulo sed capitulum est civis ut dixi ergo etc. Preterea vir trahit ad se uxorem suam ut efficiatur civis illius civitatis unde est vir ut l. fi. s. item [illegible] ff. e. ergo eadem ratione ecclesia trahit ad se prelatum vel rectorem suum. Quod primo dixi.

Ad proposita quero reddeo quod monachus efficitur civis illius civitatis per monachatum sicut per adoptionem transit enim in potestate capituli sicut et in potestate abbatis qui sunt cives ut dictum est. Verumptamen ista civilitas durat donec durat adoptio et sic si de isto capitulo recederet et transiret ad aliud causa ut faciunt fratres predicatores et heremite desineret esse cives istius civitatis

et eciā ciues ea in qd tnsiuerint sequitur in textu / et ꝓprie quitez

¶ Hic no q sm ethimologiaz vocabuli municeps dicit qui muneris particeps / et sic vides q ꝓpria significacio sumitur ex ethimologia vocabuli de quo plene in repeticōe l. omēs populi in tractatu de interptacōe statutorum et l. i. C. de testame et l. tig. ƺ. de v. sig. ¶ Sc̄o no q aliq̄ possunt recipi in ciuitate ut munera nobiscum faciat et sic recepcione contrahitur ciuilitas vt hic in tex dum dicat recepti ī ciuitate ꝛc. ¶ Posset hic tex aliter ītelligi ut dicatur recepti in ciuitate ipō facto p eos modos qui ponuntur in pn. l. tamē por lectura mag plac ut recepti ꝓpria ex contractu hito cū alio ciuitas sibi faciat ciuem hoc videmus seruari de cosuetudine / hoc probatur in l. edificia cum sua glo. ƺ. de v. sig. h' modo intelligo C. de incol. l. ciues. vbi dicitur q faciat origo manumissio et adopcio et electio nā ibi tractatur h' l. in eo q ibi dicit electione l. quocōe uel costōe ciuitat facta cū aliquo / licet et glo ibi aliter intelligat / licet eciā ītellcs glo ibi posiciis sit verus in se

¶ Veniamus ad tciā pticulam q eciā illi qui nō sbeunt munera dnr municipes sz abusiue ꝛ ꝓprie ¶ Quero vtrum statuta ꝗ loquū de ciuibus hēant locū in illis qui munera nō sbeunt / vidr q nō qr dz intelligi statuta sm suā ꝓpriaz significacōm vt l. i. §. si is q naue C. de exercitori. et l. nō aliter. C. de le. iii. et ƺ. e. l. consobrinus sz illi nō pciuntur ꝓprie ciues vt h' glo ꝛc

¶ Contrarium dico fateor q non dnr ꝓprie municipes cū em nō sbeant munera / repugnat allusio vocabuli / sz ꝓprie dicit ciuis castellanus seu ciuiginta illius ciuitat castri vel terre et hoc probat iste textus dum dicit seu cuiusq3 ciuitat ciues / et sic īnuit q vere et ꝓprie dr ciuis / l3 nō ꝓprie municeps ¶ Veniamus ad qrtaz pticulaz hic habes q qs sequitur originez pris nō originez matris ¶ Quero quid ī comitatensibus vtrum natus ex mre comitatesi sit comitēsis / dicit ƺ. e. l. ciuis qui ¶ Sc̄o ex ista pticla no. q idem ē dicere parisius et ciuis pisinus seu municeps pisinus ut in v. ex duobz / et ī v. sz si ex pte / et C. e. l. i. q ē vm si parisius assumatur ut nom appellatiuum / ita si aliquis ex noie ꝓprio nominat pisinus vt ƺ. e. l. fi. §. pe. Idez puto si dicatur talis de pusio q ītelligatur i. ciuis pisinus īter em ē dicere de parisio et pisinus ut extra de sponsali. c. i. et ē tex et glo. C. de excus. tu. l. sz in scribari §. aplius v. si em in glo si verbo comanens / licet em pdicta verba inportent ee aliquē ciuez parisinum / videtur q nō īporteāt de necitate ipm eē hitatorez ī pisio ut C. e. l. i. licet ingtariu faciat ƺ. de v. sig. l. prouincialis dicut ibi ¶ Veniamus ad v. ptila hic habes q ex pinlio pt concedi aliquibus ciuitatib ut nati sequātur originez matris ¶ Veniamus ad vltimā pticulā dicitur hic q vulgo quesita sequitur originez mris et nullaz aliā originez hz ¶ Quero quid si ē aliquis cuius ignoratur

origo ꝓpria vel inīa et ꝓpria ex i infantibus expoīc hospitali ignorat pater et mater et locus ꝓprie originis h' anno consuluit et dixi q ē ciuis illius ciuitatis ubi est expositus et nutritus / cū nulla alia ꝓbat origo vt h' dicat tex ibi quā enīz alīq3 originez h' hz ꝛc. ¶ Preterea ī dubio presumitur ista sua origo / ut C. de fin. instru le. si ita in fi ¶ Quero glo quid de filio bastardo letimato p pricipem / certe dicit glo q sequitur patris originez cum sit letimus vt l. origine in fine ƺ. e. et id' tz glo C. e. l. filios ¶ Vltio no glo q sinsiua a principe impetratur qd' a iure cōi concedituū / et vba dz ītelligi ut aliquid opentur / quor ſt. ī glo vide glo que incipit §. letim9 ī fi glo dicit so / hic hec vba pnt opari / ibi non ar. C. pro socio. l. sz ī fi addicia.

Quociens no ex hac l. q pr te pro filio taq fideiussor facit quod iniustus in l. cū filius in pn. C. de v. ob. Ad istud oppo. de l. lucius. §. idez ꝛc. ƺ. e. Sō. vt ibi ¶ Sc̄o no. q pr q non contradixit videtur consentire quor sic in glo ¶ Ad h. op. de l. lucius loquitur lo. C. de adm. tu. Sō hic loquitur qui iniungit offm p aliquē ꝛ vtilitate ibi vero circa vtilitate priuatam / vnde dic ut ibi / et hoc tangit C. q ci eo. l. i. ¶ Tercio no. q ad officium ordinis decurionum ptinet fac ea q ponuntur hac l. in v. gestu at quē vide et no / ex quo habes q massarius cōis tenetur soluere pecuniā de mandato priorum et omia ista ptinet ad offm priorum de iure qi ut hac / nisi aliter cautu sit ¶ Quarto no. ex v. sz et si filius q ad decuriones ptinet dare curatores / qd' intellige / et hic no. qui ee specialiter pmissum alias nō possent nisi qui alii iudices deficerēt ut l. ubi absunt. C. de tu et cu. da. ab hiis / et p hoc dixi al' ī sili ciuitas hz ptatem canti / nec hz iudicē appellōis vtrū possit appelli ad priores dico q sic ar. dicte l. ubi absūt p hoc fac optie. C. de appella. l. i. §. siqs maxi in eo q ibi loquitur de cōsulib ¶ Vltio no q ille qui pmittitur remp cāz salua fore nō tenet de dampno priuate psone ut hic et C. de magistra conue. l. i. in pn. et ƺ. e. l. libertus §. fi. ¶ Sz contra hoc oppo. qr reip de vtilitas est ut isti de hiis qui sūt sui uel alie iuris §. fi. Sō. ad utili cez p'aiz ptinet vtilitas priuatorum sparo et nō pn. et p hoc facit ī ar. q si priores hz arbitrium sup pca vtilitate cōis q ipi nō pnt statuere nisi de hiis q ptinēt ad p caz vtilitatez pn / q nota

Placet ¶ No q filiusfamilias potest sibi cōstituere domicilium sine consensu patris ¶ Quero qualiter cōstituitur domiciliuz Rō animo et fco ut dicat glo et ptacitur ƺ. e. l. domiciliuz ¶ Quero quid sit domiciliu dicam in l. ciues. C. de incolis ¶ Quero utrum pupillus possit sibi cōstituere domicilium / et vi q non / qr nō hz animuz nec ītellez integrum ¶ Puto contrarium q si in aliquo loco pupillus hēat maiorē ptem facultatum suarū et hitet ibi dicit ꝛc et facto hre domiciliuz h' ptacit. C. ubi pe. tu. l. i. et ibi per Azo ī summa Nō ob q nō hz animuz / qr animus requiritur in eo qui

Municipes secus ar. l. p. in fi. C. de emancipa. libe.

Assumptio Oppo. ff. de pestil. l. i. §. bestias glo no sol. sz dicimus quidam illud contingit ubi pter intrigandam peniaz sz tu dic q hic e quedaz qlitas p quam quis colligatur alteri s. ciuitati siue ad munera subeunda io ipsam mutare no potest sine ciuitatis consensu. in contrario est quedam qualitas p quam alteri quis no obligatur ut be stiam ee ferocem ¶ Item oppo ff. de rei vendi. l. fi. C. ad non nu. pecu. aut contra qui ppam. glo no sol. Tu dic q mendacium non nocet q hoc no mutatur veritas ut h' p3 cum accommodatur si bene noceret menciens q ipse puicet ut in contrarius ¶ Extra glo oppo q ciuilitas possit mutari ex libera voluntate ciuis ut l. in bello. §. manumittendo. ff. de capti. So domicilium seu incolatus pot mutari ex libera voluntate ut l. nichil z. e. sz ciuitas contracta uel natiuitate vl' aliis modis quos vidistis s. l. i. ff. e. et l. ciues C. de incol. non pot mutari libera volun. nec ob. §. manumittendo q ibi ciuitas erat amissa ex dispone legali pp captiuitatem unde liberam voluntas et petas est alicui ciuitat no reacquirere ¶ Quo uerum confessio facit fidem contra ipsum menciencem. puto q sic ut l. i. C. de confess. et l. inde neratius §. fi. ff. ad l. aquili. donec probetur contrarium ¶ **Filius** iste e difficilis §. et habes duo hic. pimo q filius sequitur originez patris quantum ad ciuilitatez, sco q filius no sequitur domicilium patris §. consti. ¶ Ad pmu oppo. sm hoc quilibz ecet ciuis loci ubi e adam natus vl' alij mei antiqui ut noe et similes q dicere eet absurduz. glo dicit fateor q sequitur originem patris tantu no aui et sic cessat pdictum inconueniens ita tenet glo hic, et C. e. l. filios, et hoc videtur tex. istius. l. in fi. ibi libertinum r', dum dicit ¶ Item qui ex his qui nascuntur r', Item vl textus in l. libertus §. qui i adoptiua z. e. dicit dy q l. contrarie loquitur qn pr et auus erant eiusdem ciuitatis nisi sequitur origmez aui Illud e dinare Jaco de Aren. in hoc variauit, na hic dixit simplr istam glo. non dicit vim p. l. contrarias Ad illud inconueniens rndet q quis sequitur origine pris et aui et no aliorum antiquorum petat ita dix' h' et ita etiaz tenebat Ol. sz C. de mu. o. in l. ij. dixit aliter vidz. aut nepos nascitur viuo auo et sequitur originem aui ut m', aut post eo mortuo et tunc secus ut i istis §. ar. l. emancipatum in fi. et q ibi no ff. de senatori Quod puto verum, si enim nascitur viuo auo et sit i eius ptate nisi eius originez sequitur sic dicit de filio adoptato uel legitimato ut vidistis s. e. l. i. ¶ Mo ecaz istud pmi dcm, quo ad quid sequitur filius originez pris tres sunt opi i glo. pma q sequatur originez patris quantu ad honores et quantu ad tutelas quas in loco originis patris hz neae agnoscere ut C. ubi pe. tuto, zay. l. i. et no quantuz ad alia munera q ibi subire no cogitur, nec etiam ibi poterit conueniri q probat glo ex' ciuis translati ad dignitatem senatoria ut z. e. l. municipes, et ff. de senato. l. p. nu. ir' alias in origine pna filius consti. domicilium ibi munera no subit, et id' dicit glo de eo qui sequitur originez manumissionis, et ista e pma opio. ¶ Videam an sit vera Certe in eo q dicit q quantum ad honores et tutelas sequitur patris originez vim dicit ut infra ut z. videbitis, sz in quantum glo all' ad hoc l. i. C. ubi peta. tu, male dicit, q dicit q aliquis potest dari tutor in loco originis paterne q e ei comodum, non autem dicit q quis ibi cogatur ee tutor q istud eet onus zm' in eo q dicit quantuz ad alia munera non sequitur patris orig' male dicit ut z videbitis, Item i eo q dicit q in origine pna no pot conueniri mal' dicit p. l. incola lo pro. z. e. sz Jaco. de Are dicit q in hoc pot sustineri glo ut no possit ibi conueniri sbaudi si ibi no repiatur ut ff. de iudici. l. heres absens. l. i. uiso et l. relegatorum §. no dubitanduz ff. de interdic et rele. q satis pt ee bn dcz. Secunda opinio e in glo in origine pna subit omia munera In origine vo paterna hz locum q supra dicit, ista opinio no e vera ut z. dicam. ¶ Tercia opinio e i glo q in omnibus subit munera roe originis vel pprie ul' paterne vel manumissionis ut hic. nisi heat alibi domiciliuz q tunc nichil subit muneris vl' oneris ut C. e. l. filios Nec ob. qd' dictum est de senatore, q i eo e spale pp dignitate ut liberetur a muneribz municipii sui ita dicit glo ista in eo q dicit q dz subire munera in omnibz dicit vim in eo q dicit, nisi heat domiciliuz alibi dicit verum in eo q dicit nisi habeat domiciliu alibi dicit male, et ista excepcio reprobatur hic i fi. glo q dicit sz hic reprobatur. C. de mu. et origi. l. fi. per quam l. ista excepcio reprobatur In aliis ista opi approbatur p hoc z. e. l. libertus §. pspicies et C. de incolis l. ciues, et ista e vera, quam tenet Jaco de Are, et Cy in l. ij. C. de mu. o. indi. No ob. l. filios quam glo all' ad probandum dcam excepc, q ibi no dr filiu no conueniri in originali ciuitate pris si alibi heat domiciliu sz dicit no conueniri in originali ciuitate matris si ibi non heat domiciliu ut igr' tabuli queat ista ma dic Aut loquimur de muneribus psonalibz aut de patrimonialibz, aut de honoribus aut de inconueniendo pmo casu illa hz neae subire roe originis pprie vl' paterne ut z. e. l. libertus §. pspicies et C. de incolis. l. ciues et. l. fi. C. de munici et origi reprobatis omnibz aliis opi. supdictis So casu. s. de patrimonialibz tc casu e q illa subit si ibi hebat possessiones s. in loco originis pprie vel pterne ut z. de censi. l. forma. §. si vo quis et de mu et ho. l. p. §. patrimoniorum et l. respicio §. fi. et C. de mul. i qo lo. mu. sb. l. i. li. x. ¶ Tercio casu s. de honoribus dico q illos subit in loco originis pprie vl' paterne ut ff. de senato. l. p. ¶ Quarto casu s. de iure conueniendi dic q potest conueniri in loco origine pprie vl' paterne ut z. e. l. incola, qd' e verum sm Jaco de Arem. si ibi inueniatur p. l. si hres absens. l. i. pro ff. de iudicij et p. l. relegatorum §. no dubitandu ff. de interdic z rele ¶ Venio ad scdm. dr hic q domiciliuz constituum pris quis no sequitur ¶ Quero aut e ciuis huius ciuitatis ex constitucione an filius istam ciuilitatez sequatur. vr q no q e ciuilitas acquisita. z sic.

Videtur ead' rō q̄ in dominatio ingenuz facit quia ciuilitas acquisita p adopcōe vel p manissiōm transit ad filios vt. j. e. l. in fi. et. l. libertus ꝯ. in adoptiua. j. e. ſ ciuilitas acqisita p conuencōm predictas equipatur/ q' vtraq; fit ex conuencōe g°. ⁊c̄ non determino modo/ q2 ista qō ē i tacliximia et forte examinabitur i ciuitate ista/ ſ dicam de hoc. j. e. l. libertus ꝯ. patris

Iure priu vide circa hoc q no. p h'et ſmio. extra de ma et obe. c. iiij. vbi videtur dicere q quis pōt hr̄e plura domicilia ſ vni p'ncipli' altero vt videam' in r'gib; qui hz in qualib; ciuitate domiciliuz tn̄ in vna ciuitate dn̄aliū hr̄e pn'. ⁊tem no. q statim cū quis recedit cū reb; ſuis de loco p'sui hr̄e āīuz mutandi dn̄aliū. ita no ꝑ ⁊nno extra de remicia c. iij.

Liberta no q manissus seq'tur originē et domicilium patronī ſ filius seq'tur tantum originez et no domiciliū

Non debere cogi habiuisti in l. in annonam. ꝯ ad. l. iuli de annona.

Eius qui Quid si origo matris ignoratur. dixi ꝯ. e. l. i. Quero an modic ista que ē aliquez ecco miliacensem quis sequitur cōdicōz patris uel mr̄is/ dicā uob' j. e. l. fi. ꝯ. item i. fē mulierem.

Municeps no. quod sunt i glo q est vtile ad multa videlicz ut sciamus qui sūt citandi et quib; ē fienda nunciacio seu protestacio q̄ ē fienda ciuitati/ facit ad hoc q habuistis ꝯ. q vi aut clam. l. a' qui aliter/ dicam. j. de r'gu iur. l. non pōt dolo carere/

Ordine Nam̄ hiis p'ncipis examina plene ꝯ. de hij q. no in faim. l. quid g°. ꝯ. pena/ et. l. si seuerior et. l. si possidenciū. C. ex quib; cā i fa iur et ibi p. Cy.

In fraude No. q' commatenses q. suas possessiones alienat ciuib; facte in fraudem Et pones hic casum p. l. i. C. de r'san. den.

Ius originis Cū l. seq'a fac ad id quod dixi de ciue hn̄s ciuitatis monacho alibi qui ꝑ hoc non desīt ēē ciuis dixi/ ꝯ. e. l. i.

Libertis Filium oppo. C. de fideiu. l. iiij. mō. So de iure antiquo pōt p'us conuenir fideiius q principal' ut ibi/ racio q2 sponte fideiussit ut ibi ſ hic loq'tur in patre qui nō sponte ſ tacite fide iubere videtur ut. l. ij. ꝯ. e. et no C. de decurio. l. ij. ⁊dem vidist in pignore q2 ex tacita ypotecta nō p'uenitur ad pignora possiorēs nisi excusso p'ncipali ut. l. moch ꝯ. ꝯ. de iure fi. Hodie ē h' in quolz fideiuss/ nisi fuit r'nūciatū huic bn̄ficio ut C. de fideiuss auc p'nte/ et iō si p'r' exp̄sse iuxisset filiū susape officiuz uel aliū ꝯtractum facere non dz filius p'ue dis, cuc̄ sm̄ jacō de Aren. ut ꝯ. de v' obl. l. si filius. ꝯ. an filiꝰ et i'. dix ſz euz

Principaliter

Ante omnia no. q dantur vacacōes ut qui fuerit prior stet p quinquenniū q non sic prior ut h' in glo/ ſ de iure statutorum aliter dispōitur. Hoc premisso sciās q iste ꝯ. intelligitur duobus modis/ p'mo ut intelligat' inter eosdem ꝯ. hōīēs. Alio mō ut i telligatur inter eosdem ꝯ. municipes ut hic i glo sup vbo alios q̄ clariꝰ stare sup v'bo eosdem.

Cum simul no q quis non potest duos honores in diuersis ciuitatib; habere et sic facit ad ea que cottidie contingunt in ciuitate parisiū q q'z quis extrahitur rector duarū ciuitatum ⁊tem predicta intellige vera qn̄ duo honores deferuntur sil' et eod' tp̄e q2 tūc p'fertur cā originis Si vero deferuntur simul successiue ille p'feretur qui p'mus nōtur ita no. C. de incol. l. ciues i glo mag.

Sola No q p'pter solam possiōm nō pōt quis tenuari Quero an possoribꝰ forensibus possit inponi collecta. doc omnes dicunt q non/ nam collecta est munus qd' i'ponitur p'sone pro reb;/ g°. si p'sona nō ē sb'dita rōe domicilij uel originis nō pōt ei i'poni ut ibi hic/ et est exp̄ssum i l. i ꝯ. de fi. j. de mune et ho ꝑ ꝯ. dicū vera ubi ciuitas hr̄et de hoc sp'ale priuilegium ut h'/ ⁊tem hoc no hz locū in parisino in quo omnia predia sunt effecta tributaria et io omnes collecte i'pōitur r'bus non p'sonis pro r'bus/ et sic eciam munera patrimonialia q possut possessoribus inponi ut C. de mu i q. lo. l. i. l. ii. x. et j. de censi. l. forma ꝯ. qui uero hodie vero sibi ciuitates comparauerūt h' priuilegium.

Postliminio Oppo de l. in bello ꝯ. manumittendo ꝯ. de captiuꝯ. So dicit glo ⁊stud est verum qn̄ ei in alia ciuitate no animo ꝯstituēdi domiciliū alias secus ut i. l. ꝯtra Tu dic q ibi loquitur in eo qui noluit recuperare ciuitatez romaz alias de necessitate recuperaret domiciliū rōe originis q mutari non pōt vt. l. assumpcio i p'n et i dix

Ex causa ⁊stuz ꝯ. itelligitur in eo qui est manumissus ab homine ex causa fideicomissi secus si eēt manissus ex p'ssiōe q' ꝯtuacia eorum qui dz manumittere/ tūc eni seq'retur ori'ginem testatoris q2 testoris libertꝰ efficiat'./ si eni efficietur libertus rogati sequitur originez rogati q dic ut. l. cum vero p totam. l. ꝯ. de fideiꝯ lib' et. l. infantes e ti. et no. p Azo i summa. C. d' mu. i orig.

In adoptiua Huc ꝯ. ex ꝯtra vt dix' ꝯ. e. l. assumpcio ꝯ. fili'

Patris No q qn̄ domiciliū est mutabile ex voluntate habentis ipm non transit ad filios secus si no est mutabile/ ex hoc potest solui id q' ꝯsuui i. l. assump' ꝯ. filius i vltima qōe q ciuilitas contracta ex cōuencōe transit ad filios q2 ē obligatus ciuitati/ nec pōt libera voluntate recedere/ pro hoc facit alie rōes quas ibi dixi/ facit eciaz q p'uilegia ꝯsita p dignitatez transeut ad filios ut j. e. l. filij senatoris pro hac pte facit q videmꝰ in aliis contractib;/ nam ꝯtractꝰ mandati societat' et [illegible]/ q2 mera voluntate p'ntē reuocari no transeūt ad heredes/ secus in aliis vt. l. sicut. C. de actio et obli. l. i. ꝯmodato ꝯ. sicut ꝯ. comoda. Sile i hac ciuilitate ꝯsita. ex quē dē ⁊ i. ita pte [illegible]

In quo omnibus Oppo. C. de ſuſ-
pec. tu. l. cum.
et ff. de ſoluc. l. q ſi forte ſ. i. ubi.
accuſatus de ſuſpect. tutelam quam p⁹
habebat adminiſtrare nõ pot. So qz
accuſatus quis de crimine commiſſo ex
officium et tunc interim retinet offi
et adminiſtracõm ut hic. Qnz accuſa.
de crimine commiſſo in officio et tunc
interim retinet officium ſz lite pendente
interdicitur adminiſtracio q dic ut.

Sola domus ibidem
no q lz
quis emat domũ in ciuitate tñ ex hoc
non eſt incola niſi alia faciat.

Nominatim Opp.
ff. e.
l. ij. So aliud in pacto aliud in fideiuſ
et ſic in hoc iudicio pena pacte eſt
grauior.

Fideiuſſ l. Hunc. ſ. huiuſ
ff. de fideiuſſ. l.
fideiuſſ ingratum et facit ad ea q ibi

Ouius no. q̃ de ſcripſi
unus tñ ille qui
hz unũ hõiem nõ poteſt
refirmari. fallit i caſibz
qui hac l. ponuntur.

Quod maior Oppo.
C. de
decuri. l. nominacõnum. So
dico q omnes debent uocari
et debent eſſe preſentes due
partes. tunc qd facit maior
pars omnes facere videntur. ita loq
hic et no. in l. nulli. ff. q cuiuſq uni
uniũ de uite comuni ſufficit q preſentium
vincatur p maiorem ptem. unde ſi
ex una pte unus eet plus altera pte di
ceretur preſentium eẽ obtentum cũ debent
eẽ adminus due ptes ut dixi. Ad illud
oppo. C. de auct. preſtan. l. ſi. et ff. de
aqua plu arcen. l. ſin aute et de ſeru.
ruſti. pred. l. p fundũ cũ ſy. hic all.
glo. nõ ſol. dy extra de regu. iur.
q omnes tangit debet Sic Quedã ſt.
c. q omnes tangit. diac ſic. Quedã ſt
cõia plibz ut uniuſis et tñ q facit ma
ior ps omnes facere vñr ut hic cũ
ſy. Quedã ſũt cõia plibus ut ſingul.
et tunc qd facit maior ps nõ preiudi
cat alijs ut in minus ut in contrarius
fallit fauore libacõnis ut l. ſi plees
et l. maiorem ff. de pact. et cũ ipedi
ende ceſſionis bonorum ut l. ſi. C. qui
bo. ce. po. ita dicit dy. Contra pmi mēbz
dy. oppo. ff. de magiſ. conueme l. i. i
pn. ubi tenentur ſolum illi qui fuere
preſentes. So q facit maior ps omnes
facere vñr quantum ad preiudicandum
ipi uniuerſitati. ſz quantũ ad preiudi
ſingulorum hoc facere et nõ facere
ſecus ut in contrario. Item ad idẽ op.
extra de conſti. c. omnes So. dicit ibi
Immo et etiam hic tangit q facit maior
ps omnes facere vñr. Uerũ ẽ qn fa
cit aliquid ad utilitatem cõem ipſius uni
uerſitatis ſecus ſi faceret aliq ad ua
litatem ſingulorum qz tũ omnes debent
conſentire ut ibi. Item contra iſtam ptem
facit in aucten. de defen. ciui. ſ. ſi ibi nu
llo reluctante. Ex quo appz q unus
contradictio impedirent So. ſpalis caſus ẽ
in quo omni conſenſus requiritur ex p
dictis pmũ membrũ dy dz diſtig.
q fac p te Ad ſcdm mēbrũ dicit ipe
q ſi a maiori pte nõ preiudicat alijs
qn ẽ comune plibus ut ſingulis fa
llit fauore libacõis et ceſſionis ita
dicit dy. dico q ſunt plures alij caſ
i qbz fallit. pmo qn quis uult
uti re ad eũ uſum ad quẽ ẽ deſti
nata ut l. in tantum. ſ. in cõe ff.
de re diui. et ff. cõi di. l. ſi edes
et de uſufru. l. arboribus. ſ. ſi na
uis. fallit etiã fauore adminiſtracionis
bonorum pupilli uel debitoris abſentis
uel fugientis ut l. iij. ſ. ſi. ff. de admi.

tu. et aucte. bo. dan. l. ij. i pn. et de bo.
auct. iu. poſ. l. ſi in pn. Tercio fauore
diuiſendarum litium ut ff. de re.
iud. l. duo ex tribus. et l. item
ſi unus ſ. ſi. de arbitri. fallit i
cãu l. ſi plures ff. pro ſo. Sz poſ
ſumus dicere q ibi eſt fauore li
beracõis et ſic claudit ſb excepci-
dy tamen in cãu et ſi omnes nemie
contradicente conſentiret nõ valeret
q actum ẽ ut ſi facerent aliq
l. prohibente ut l. iubemus. ſ. ſane.
C. de ſacro ſanc. eccle.

Domicilium ad
ite
qz dico q facto transferatur
domicilium qn quis cum
rebus ſuis recedit ex
de tremiſſa c. iuj. et pmo et dixi ff.
e. l. aſſumpcio ſ. iuj. pu.

Illud cõmunis Quia paulus
quero que ẽ racio hij. l.
reſpondeo qz principal nõ tẽ
ad uſuras ut. z. e. l. cõſtare
io non tenetur fideiuſſ et ſz hoc
ceſſant omnia contraria glo. Qn at
principalis tenetur ad uſuras ut
fideiuſſor ſimpl. intercedens tenea-
tur ut l. quero ff. loca. et l. cõtra
capue de eo q cer. loco.

Item reſcripſit
no q heredes patris tenentur pro
munere iniuncto uiuo patre ſecus
pro eo qd iniungitur mortuo patre
et p hoc dicit dy q ſi pater miſit
filium ad ſtudium et poſtea deceſſit
q expenſe ſtudij debent fieri de cõi
ex eo q pr. uiuens ſuſcepit iſtud
onus ar. ff. fam. hẽiſ. l. ex pte. ſ.
filius et l. filia ſ. idem ſcribit et ff.
de coll. bo. l. i. ſ. ſz an h. Ego dictum
ubi contrarium. racio qz ille l. loquitur qn p
munere iniuncto pr. erat aſtrictus
et obligatus. mortuo tũ obligacõ
tranſit ad heredes. ſz qn pater miſit
filium ad ſtudium non ẽ obligatus pr
ad complendum ſtudium filio unde
eo mortuo nõ ẽ aliqua obligacõ q
tranſeat ad heredes.

Item rndit cõſtante
qõ eſt valde no. ca. Oppo et uidet
q uir debeat ſoluere collectas pro
fundo dotali ut ff. de impenſis l.
neqz. So quedam ſunt munera patrimo
nialia et iſta dz ſubire ille q poſ
ſidet. uir aut poſſidet g. et Queda
ſunt munera que iponuntur pſone
pro rebus et iſta etiam dz ſubire uir
ut in contrario. facit i Spec. de ceſſi.
ſ. nunc uidendum. Quedã ſũt mu
nera mere pſonalia tñ in eis hẽt
reſpectus ad ſubam ut cõm dicitur ſta
tutum nullus poſſit eẽ prior niſi
habeat bona eſtimacõis mille libr.
iſto caſu ad bona dotalia nõ hẽt
reſpectus ut hic. ita dz intelligi l.
ſubeunda C. de decuri. tene menti fideliter.

Imperator no. q poſt
creatio de
curio minor tñ donec ẽ minor
xviij. an. nõ hz uocem i conſilio
decurionis etiam. z. ta. l. ſpurios
ſ. i. ſcdm d. bartholum.

Item res ciuitas
no. q vendicio rerum fiſcalium dz vi.
fieri ſub pacto adiectionis in diem
ut hic et C. de fide inſtru. et iure
haſte fiſ. l. ſi tpa. l. x. Item no q i
ciuitatibus ſecus ẽ niſi de hoc habeat
l. ſpecialem. Quero quid uile dicit
l. ſpecialem. dicit glo. i. priuilegium dy
idem. C. de vbus ciui. l. i. et ij. Tu
potes dicere ſpecialem l. hoc ẽ ipſum ſta
tutum qr poteſt enim ciuitas facere
ſtatutum ad ſuam utilitatem iter.

suos cives ut hic et l. antiochensium. ff.
de privile. cre.

Filii ¶ **Vidua**
no. q mulier retinet domici-
lium viri mortui id quia vide-
tur stare in patrimonio donec e
vidua ut. l. fi. C. de bon. ma. et no.
in l. unica § exactio. C. de rei uxo.
actio. ¶ Utrum aut mulier dicat
esse civis huius civitatis unde e vi-
duam. z. e. l. fi. § ite. z respondeturt

¶ **Relegatus** Intelligit
glo quo ad
onera non quo ad honores tenere ma-
trimonio consimiliter ut ibi sortiantur
domicilium et sic possunt conveniri

¶ **Senator** dicit / ut hic
ex no. et est
casus q si aliquis abbas eligi-
tur in epm et postea removeatur ab
epatu propter suam turpitudinem non re-
cuperat abbaciam nisi specialiter impetret

Municipes ¶ **Miles**
glo intelligit istud § q effi-
citur civis illius loci u-
bi meretur stipendia ita
no. C. de incolis. l. cives q e no-
q stipendiarium sit cives huius civitatis
donec hic merebatur stipendia z dez in
rectore qui e miles legalis militie.
¶ Item in rectore et potestate civitatis ut dixi
ff. e. l. i.

Conceditur tex ibi ex de-
trimento. l.
propter malam administracionem
quasi dicat non ex eo q i
usus suos convertat sed ex eo
q rem publicam. p sua culpa ledit
¶ Oppo. de. l. cum quidam § pe.
ff. de usuris. So. dicit glo. hic honor
fuit delatus / ibi vero munus ar.
ff. de mu. et ho. l. honor. l. i. iniso. et §.
i. Tu dic sm Jaco de aren q ibi te.
q ibi pecuniam in usus suos conv-
ertit h' ideo q p culpam male admini-
stravit. et ex tex colligitur dy. dicat
in ar. hanc. l. q statuta sint stricti
iuris / q appz q actio descendens ex eis
e stricti iuris cum usure no debeantur
ut hic videtis. ¶ Advertatis q'da
semel ad hoc opponebat q ista no
e bona gnia act descendens ex statuto
e stricti iuris q statuta sint stricti
iuris / et probavit sic act descendit
ex contractu iur gen / et constat q actio
e civilis. Item contractus sunt facti
ut ff. de cura. fur. l. consilio in fi.
et tamen ex eo descendit obligatio q
e iure ut i sti de obli. i pri. Item
usucapio e iure civili / et tamen per ea
acquiritur dominium qd e de iure gentium
breviter veritas e q omnia t. ¶ p-
cius evidencia debetis scire q quedam
sunt que respiciunt effectum / queda sunt q
respiciunt originem i huius q respi-
ciunt effectum tenz omnia de q loq.
verbi gratia effectus alicuius rei est
bonus q res e bona. Ita in propo-
sito effectus statuti e stricti iuris
q producat act stricti iuris
ergo ipm statutum e stricti iuris
qd appz insti. de act. § act. ubi
dicit que actiones sunt stricti iuris
et que bone fidei / de contractu tamen
nulla sit mencio. et tamen e stricti
iuris ille contractus qui producat
actionem bone fidei ut. l. consensu de act.
et ob. ff. de donac. l. eum qui / sic
illa obligacio dicitur dividua et i di-
vidua cuius effectus e dividuus vel i
dividuus ut. l. in executione. § si a stipulatore
ff. de v. ob. ¶ In huius vero q respici-
unt originem loquitur contraria. dicitur
cum dicitur obligatio oritur de iure gentium

q et actio q sequitur ex obligatione e
de iure gentium / et eodem modo loquitur
alia contraria videlicet ibi in huius q
respiciunt originem. h' in huius q re-
spiciunt effectum

Magistratus No.
q plebs
in magistratus sustinent
vicem unius. quod intelligi
potest dupliciter p° ut si de-
linquit non puniantur quilibet in so-
lidum. sed omnes una pena ut. l. au-
fertur § fi. ff. de iure fisci et. l. si
mulier. ff. de public. et. l. tres tu-
tores. ff. de admi. tu. S° modo potest
intelligi ut omnes habeantur loco
unius quasi dicat eorum officium e in-
dividuum et cuilibet eorum videatur
concedi in solidum / z quilibet tenetur i so-
lidum ut ff. e. l. imperator qd dic ex
ibi. Item nota q officia videntur co-
cedi sm consuetudinem / sic contractus
simpliciter confecti sm consuetudinem ut
l. si prius ff. de aqua pluvia arcen. et
l. q si nolit. § quia assidua. ff. de
edili edicto / ¶ Querit glo an sma
lata p unum ex pluribus magistratibus
sine aliis valeat / et dicit q non.
q intellige sm distinctionem posita
i l. papinianus rescribit sim. ff. de re iud.

Eis q. ¶ **Ex qua causa**
i. re. q de iure communi ma-
gistratus municipales
iso habent merum z mixtum
imperium / qd intellige ut plene
scripsi. ff. de damp. infec. l. i. ¶ 2°
no. q magistratus no potest restituere
in integrum ¶ Ad hoc oppo. C. ubi
et apud quem. l. fi. Ista est vera
solutio q ista. l. corrigitur p illa q
quilibet magistratus in integrum restituere
posset favore minorum ¶ Tercio no.
q magistratus municipalis no potest
mittere in possessionem ex primo decreto
¶ Ad h' oppo. de. l. i. et. l. iii. § fi.
dicas / dicit glo h ex s° decreto ibi
ex primo / no e verum q h' de primo
dicit qd appz q dicit rei servande
causa. ut. l. ie qui. ff. ex qui cau.
in pos. ea. dic q° q speciale e ibi i
causa dampni infecti ubi potest interponere
primum decretum. ¶ Oppo. de. l.
i. § cognicio ff. de of. eius cui man-
da. e iur. dicit / So. in eo casu non
potest demandari sed cognicio sic.

Eius qui Oppo. de
l. assumptio
§ fi. ff. e. So. standum q di-
cit domicilium. § cui. ista
est vera q non domicilium seq

Is qui No. textum
ad probandum
qualiter contrahitur in aliquo
§ q' quis habet in loco
maiorem partem fortunarum
suarum ut no. z. e. l. de iure in pri.
et ibi dicam

Si quis instruct'
Aliqui incipit celsus sc
ribit siquis instructus
¶ Ad hunc tex. oppo. et vi-
q quis non potest esse sine domicilio q
saltim h' domicilium ratione originis
ut ff. e. l. assumptio in pri. et C.
e. l. originem. So. dicunt quidam / ad.
est hic domicilium aliud originem
q no placet glo que dicit q quilibet
qui h' originem h' domicilium ut
infantes statim cum nascuntur h' domi-
cilium ut. l. assumptio i fi. et. l. fi-
lii. i. respo. ff. e. ¶ Contra hoc dem
videatur. l. provinciales. z. de v. sig.
So. domicilium potest accipi duobus
modis. uno modo prohibitis et tunc
h' quis sortiatur originem potest non
sortiri domicilium hoc e habitacionem

hic Mulier non potest assumere domicilium pro
quodam iure conueniendi et munera
subeundi et isto modo verum dicit glo vtrumque
scilicet originem scilicet domicilium et secundum hoc rem
anet contrarium quod nullus videtur qui
non habeat domicilium vel originis dicit
glo hoc potest contingere quia terra vnde oriun
dus est casu mare perit vel est capta a
sarracenis vel destructa vt troya vt
l. cum locus ff. de reli. vel passa est
aratrum vt arietem vt l. vsufr.
§. quemadmodum vsufr. amit. vel omnes
recesserunt et sic est facta inhabitabilis
vt l. iij. in fi. ff. de colleg. illici. vel
per priuilegium desinunt esse ciues vt l.
filij §. senatores ff. e. ita dicit glo.
sed in eo quod dicit de ciuitate capta ab
hostibus populi romani vt a sarracenis
quia eo casu tunc perditur omne beneficium ciui
litatis secus si vna ciuitas capiatur
ab alia vt l. si quis ingenuam §. fi.
ff. de captiuis et quod no. in l. hostes e.
[¶] Item intellige quando ciuitas est cap
ta cum toto territorio Si enim aliquam
partem ciuitatis retinuerit vel circo
ri intra retinuerit ius ciuilitatis
ar. C. de iure emphite. l. i. et ff. de
acquir. pos. l. quod meo §. fi. et de ver.
sig. l. pupillo §. territorium Item quod di
cit de ciuitate que casu mare perit etc.
non intelligo quod perit ciuitas cum toto
territorio Item quod dicit quando passa est
aratrum vel quando omnes recesserunt
de vno loco ad alium locum §. de ciuitate
vel territorio Si enim recesserunt de
vno loco ad alium locum eiusdem territorii
eadem ciuilitas durat et eadem ciuitas
per ea que ff. dicta sunt quia ciuilitas re
spicit pariter totum territorium istud con
tingit in marchia in ciuitate calli
que fuit destructa in vno loco et po
stea reposita in alio eiusdem territorii
ad hoc facit ff. de aqua cot. et esti.
l. hoc iure §. si aqua sed si recesserunt
de vno loco et transtulerunt se ad aliud
alterius territorii tunc illa ciuilitas esse
desinit et ita loquitur hec glo. pro hoc
facit quod no. per Jnno in c. abbate in
fi. extra de v. sig [¶] Ulterius dicit
quod per priuilegium esse desinit Ego non pu
to si per penam puto quod si aliqua ciuitas
per sententiam suam sit priuata omni iurisdictione
et ciuilitate quod ipso iure perdit sicut
dicimus in priuato condempnato vt l. qui
ad statum et l. vltima ff. de penis et
ideo dico quod ciuitates tuscie que fuerunt
condempnate per imperatorem Henricum
et priuate omni beneficio et priuilegio
et ciuilitate passe fuerunt tunc capitis
diminucionem et amiserunt vsumfructum
si quem habebant et ciues illarum ciuitatum
desierunt esse ciues licet propter potenciam illarum
ciuitatum fieri non possit execucio et
dicantur vagabundi et presentes vbicumque co
ueniri dic vt ff. de damp. infec. l. iiij.
§. pretor et sed neque habitatorem vbi est
glosella contra hunc glo. et illam appro
bat Jo. dic vt ibi per eum licet aliqui volu
erunt obseruare contrarium

[¶] Domicilium hunc §. examina
vt in glo.

Jnter conuenientes
queritur vtrum ingratus
prorogare possit iurisdictionem
vt possit cognoscere causas
meri et mixti imperij
Ro non nam prorogacio debet fieri
in hiis que sunt eiusdem speciei vnde
si habet iurisdictionem in causis pecunia
riis potest prorogari non in causis
meri vel mixti imperij que est alterius iuris
dictionis sed si habet iurisdictionem in causis mixti

imperij In causis meri imperij potest prorog
ari et idem puto in eo qui habet merum im
perium vt possit fieri prorogacio in ca
usis meri imperij quod dic vt l. i. et ij
ff. de iudicijs et per textum in l. si que
ex consensu C. de epi. audien.

Jncola No. istam l. contra
de l. assumptio
ff. e. dic vt ibi bartho.

Cum ex vico ¶ Sanc.
l. domi
tio mic legatam alias

Nichil De hoc videbis
ij. e. l. de iure
in principio bartho.

Ea que [¶] Roma
queritur quo ad quid dicatur
communis patria romana
Respondeo quod quilibet potest ibi
conueniri vt in glo dicit glo quia
de imperio romano est ibi ciuis vt no.
C. de incolis l. ciues et l. hostes ff.
de captiuis facit quod dixi ij. e. l. i.

Jncola Jsta est bona l.
et multum no.
Postquam est iam imposita
collecta non potest renunciare
incolatui nisi soluat Que
ro qualiter dicatur quis muneribus
destinatus dicit glo per imposicionem
quia erat iam imposita collecta nam et
ante potest libere recedere vt l. nichil
ff. e. [¶] Quero quid si facit se alli
brari vel estimari in loco an possit
inde recedere et videtur quod non dicit
glo C. de pequatori. l. fi. in prin. li. x.
sed certe glo debet dicere de censi et censite
et pequatoribus et istud quod dicit glo est verum
in illis oneribus que iniunguntur per
sone pro rebus que assignantur in esti
mo. nam non potest renunciare nisi for
te illas res venderet et faceret alios
ydoneos ad soluendum collectas ponit
in estimo ar. l. ij. et auten. ibi po
sita C. sine censu vel reli. Quantum
vero ad munera mere personalia
potest incolatui renunciare quando vult
vt l. nichil ff. e. et hoc videtur velle
le glo. ij. e. l. de iure in prin. [¶] Que
rit glo quid si erat iam contractum
debitum denunciatum consulibus illius
terre an per hoc incola videatur mu
neribus destinatus glo dicit in fin.
quod si debitum erat contractum videtur de
stinatus oneribus hoc est collectis
que imponuntur pro illo debito Sicut enim
partem rei suam recipit ita et onus
pro parte subit vt l. i. in fi. ff. de colleg.
illici. ita dicit glo. Non hoc an licet
qui recedit dicat habere partem rerum que
erant in comunitate dicam in l. i. de
collegi illici. Tamen quantum ad propo
situm puto glo dicere verum Suf
ficit enim quod causa propter quam collecta imposita
habuit originem eodem tempore quo ille
erat in illa comunitate seu societate
vt l. si vnum ex sociis in fin. ff. pro
socio ¶ Puto tamen quod si debitum
erat contractum in ciuitate antequam ille
ibi contraheret incolatum non tenetur
soluere collectam que imponetur pro illo
debito ita et dy. et allegat C. de de
curio. l. prouidendum li. x. ego allego
l. vt nullus inuitus pro alio debi
exigatur l. i. li. xi [¶] Circa finem quando
denunciatum erat consulibus illius terre
quod fit quando ciuitas maior imponit
collectam et denunciat consulibus comitatus
vt eam soluant tunc dicit glo. idem quod vi
destinatus et non potest recedere nisi
soluat quia ei imposita videtur ar. C.
e. l. municeps [¶] Item quero quid
si aliquis municeps post collectam impositam

fiat monachus alicui monasterii vr q no sit idem 7 deo cum omnibus oneribus sit liber q perit persona et eius res ar ff. pro socio. l. verum. §. si. et contra videtur q sit idem q posset monachus conueniri renunciatoria vt ff. que i fraudem cre. l. omnes §. lucius glo no de terminat sed dy tenet istud. vltimum quod dicimus contrarium quasi in conuerso non presumatur fraus sicut nec i moriente ut l. ex hoc edicto §. sed heredem. ff. de ali in mu ca fac. Audio dy vindicare q in conuerso presumatur fraus ut l. sed pretextu C. de sacro sanc ec. Nec ob. dicta l. ex hoc edicto §. si. 7 d q loquitur in moriente i quo nulla presumitur fraus et hoc tene menti propter eos qui cottidie recedunt de vna villa 7 va dunt ad aliam vel efficiuntur quersi

TITULUS. **Jaco** Qui exercet alterius actu mandatum sub certo salario salarium petere pot hoc dicit. No e. l. et formatur hic tres questiones et soluuntur ad primam vt vides. Ad ista oppo ex dolo suo nemo pot consequi actionem vt. l. itaque fullo ff. de furt glo soluit no lucratur q istud viaticum tenetur restituere illi cuius cui in veritate mittebatur quod an sit verum 7 dicam sed ista so non est bona q contrarium dicat q quis non d consequi actionem ex sua improbitate nam res ex quo oritur actio no delinquit sed i alio sic ut 7. ondaz et dixi i dicta. l. itaque fullo. Et pro huius declaratione est videndu qua actione ille petat viaticum quidam q actione ex locato contracto per illas litteras est enim contractus q epla contrahitur vt l. consensu. ff. de acc et ob. Nec ob. si dicas illa epla non fuit destinata lucio. sed alteri ticio q debes intelligere q ibi no fuit expressum nomen proprium tamque significatiuum certe persone sed magis exprimitur vt significat eum qui illud officium impleret ar ff. de V. ob. l. eum qui ita. §. de et ticius et ff. de pact. l. tale pactum §. fi. facit l. cum post §. i. ff. de adm tuto. et hoc videtur tenere jaco de are quod no placet nam hic dicitur i textu collusione facta d si predicta so esset vera nulla fuisset collusio preterea hic mandabatur certe persone certum officium quo cuius videtur electa i dustria ut l. inter artifices ff. de solucio. Dicendum e ergo q hic petatur salarium actione prescriptis verbis seu infactum. Cum ergo alteri mandaret istud officium constituto certo salario equum e q huic impleti det tale salarium quod e nodum et sopede facto pot contingere facit ad hoc C. de rerum permu. l. i. et fac eam C. loca. l. excepto. et quod ibi no. et de agri et censi. l. dum p dioz li. x. et quod ibi no. et sm hoc apparet q iste no deliquid illo actu ex quo actio oritur. §. i porrigendo decretum principis sed delinquit i ca. §. iuuando. Sed oppo et videtur q ticius prius possit petere salarium ut. l. si pupilli §. siquis pecuniam ff. de negoc. So aut quis recipit pecuniam pro sorte simpliciter et hunc locum contraria aut recipit pecuniam preferendam alicui racione oneris subeundi et tunc no pot petere pecuniam nisi onus subeat vt hic et l. alumpne §. ab heredibus de ali legatis

Iterum oppo et vr q ticius possit petere pecuniam cum per eum no stetit quominus impleret officium ut l. ex admi stratione. C. de le. so. aliud in vltimis voluntatibus ut ibi. Aliud in contractibus ut hic quod plene dic vt ff. loca. l. si vno §. cum quidam §. qui no remanet per eum quid iuris sit. Ad tertiam partem quero in quod delictum incidit qui no restituit litteras et cui restituere mandatum suscepit. ista q sol hic in textu vt in glo dicitur quidam q incidat in crimine stelli. Ego puto q in crimine falsi incidat q litteras alterius pandidit et manifestauit vt. l. i. §. is qui deposita ff. de falsis. et ff. de pen. l. siquis aliquid §. qui vim et §. se. Veniamus ad tertiam questionem et quero In quo delictum incidit qui abrasit nomen alterius et posuit suum 7 ideo committit crimen falsi vt. l. i. §. in omnibus. ff. de falsis. Quero vtrum sit iste abradens teneatur illi ticio cui mittebatur uere so. glo. q sic ut l. qui nomen ff. de falsis. Admitte fateor q ex tene actione infactum descendente ex crimine falsi no ut petat illam pecuniam tamque salarium sed ut petat suum interesse q pot esse plus vel minus vt dicta l. qui nomine. Vltima glo inducit hanc l. mar ad q si tutor facit sibi relinqui i testamento illud q testator volebat pupillo relinqui q no teneatur reddere pupillo de hoc habes glo in contrarium ff. de lega. y. l. lucius §. septimia. dy soluit q tutor tenetur ad duplum eius q testator pupillo relictum erat et idem esset in quolibet alio ut i auctoritate ut nulli iudices et hoc puenit et idem tenebat Old. Tu dic aliquantulum lacius ut no. p Cy. C. arbi. tu. l. quidam vbi glo tangit ista

TITULUS. Si sceptores communis officiales approbant nomen contractum ab officialibus precedentibus percedentes a periculo liberantur secus si no approbauerint. h dic no. casum q valz pactum de retendo pignore nulla notificatione precedente

DE **CIUIUM** Istud principium legitur duobus modis. Vnomodo sed dy. Aliomodo sm jaco de Areni et Ol sm dy dicitur sic proloquitur quando ciuitas vendicabat aliquem in suum ciuem intelligens aliquem singulare uel vlem alicuius ville So quando aliquis negat se esse ciuem vel incola alicuius ciuitatis nam ibi ciuitatum inter ibi presidum quibus subest vtique ciuitas que eum ad munera vocat et hoc sm dy sed jaco de Are. loquitur quando est contencio inter duas ciuitates que sunt sub diuersis presidibus q vtique preses simul cognoscit vt i aut. dicat presidium prouinciarum i pri. h. probatur extra de rescrip. c. pastoralis et c. cum contingat so loquitur quando e contencio inter priuatum et rem publicam et hoc sm jaco de Are. et Oldr. Cyno q vtraque lectura sit bona. Opp. q no debeat esse iudex in causa propria ut C. ne quis in sua causa. l. i. So dic glo hic q. ad presidem nullum preiudicium quomodo pertinet et io ec et i glo. vide glo sup vbo prouincie Extra hac immutabili glo no q quando iudici queritur decima per litteras q ipse no pot cognoscere an sit iudex competens sed d cognoscere alius et sic d de tnnari. l. siquis ex aliena ff. de iu dicti. q no i. l. y. ff. siquis ius. vo. non ieiit. Oppo q super i colatu non possit esse contencio cum pr mutari libera voluntate ut ff. e. l. nichil

So. dicit glo. Quidam est incolatus qui potest constitui libera voluntate et illa potest mutari libera voluntate Quidam incolatus constituitur ideo quia habet maiorem partem fortunarum suarum ut l. cives C. de incolis et no. in l. heres absens ff. de iudiciis et ille non potest mutari libera voluntate nuda sed opus est facto ut l. domicilium ff. eo. quod no. quia pro hoc vidi semel quendam forensem conveniri pro quadam mercenariis mercanciis quas habebat in civitate qui opponebat quod non debeat ibi conveniri cum ibi non sortiebatur forum replicabatur quod immo sortitur quia habet hic maiorem partem fortunarum suarum constat enim quod hic habet illas mercancias nec constat quod alibi habeat aliud ergo est incola et forte non male dicebat nisi probaretur alibi aliud habere vel nisi probaretur quod ibi habebat illas mercancias tamquam transiens non tamquam requiescens ar. l. civis qui ff. celsus de solucio quod hic dicit de iure incolarum vel civium. ponitur quia contra ut in e. l. inparibus ff. item rescripserunt imperatores et ibi dicam, quero quando est aliqua contencio de aliqua civitate apud quem debeat agitari causa videndo quando est contencio inter duas civitates que vendicant territorium singulares homines vel universitatem aut inter illum qui vendicat et vendicantem primo casu aut utraque civitas subest eidem presidi et ille erit iudex ut hic no in prima glo. aut sunt sub diversis presidibus et tunc aut una civitas est in possessione alia non aut neutra possidet primo casu erit iudex preses illius civitatis que possidet que sustinet locum rei ar. l. ii. C. ubi in rem actio Si non neutra possidet tunc utriusque preses simul cognoscet ut hic in prin. extra de iudi. c. pastoralis et c. cum contingat Si vero est contencio inter civitatem et eum qui dicitur civis tunc aut ille negat se civem et agit contra preside cuius est civitas cuius negat se civem ut hic 2o versu, aut civitas eum vendicat et tunc aut erat in quasi possessione illius incolatus tunc erit iudex preses illius civitatis que vendicat ut C. ubi curia vel cohor. l. i. et quasi per totum ti. Si vero non est in quasi possessione et tunc vendicabitur eum sub illo preside sub quo se sub esse dicat quia actor sequitur forum rei ut l. iuris ordinem. C. de iuris. o. iudi. Si vero dubitatur utrum sit in quasi possessione vel non cognoscatur summarie coram illo iudice sub quo nunc est et sic remittetur ut C. ubi causa status l. i.

Libertos No. libertos in duobus locis subire onera scilicet in loco originis propriorum et in loco domicilii et de tercium scilicet in loco domicilii patronorum ut l. assumptio in fi. ff. e.

Mulieres Quero utrum matrimonium habeatur pro legittimo quo ad aliquid glo dicit hic quod quo ad ius quod competit adulteri stemque patri ius occidendi datur quod forte non est verum ut dixi ff. de adulteriis l. marito. § fi.

Imperatores No. quod in iuramento intelligitur excepta auctoritas superioris non enim valet iuramentum quo quis iurat non facere quod superiores preceperit

Imperatores rescripserunt colon. Hic vides quod conveniatur pro principali quam fideiussor ut l. iure mo. C. de fideiuss. dicit glo subaudi maxime tu dic hoc speciale ut l. in. f. fi. et ibi no. 7 de adm. tu. ad cuius pertinet

Idem rescripserunt mulieres

Dicit hic quod dum nupta est Quero quid de vidua Ro. item quod dum est vidua ut ff. e. l. filii. § vidua Quero quid de desponsata Ro. si est desponsata per verba de futuro non mutat domicilium secus si per verba de presenti nondum tamen ducta ut ff. e. l. ea que desponsata et ibi glo Quid de concubina Ro. non mutat domicilium sicut nec mulier que non legittime nupsit ut ff. l. precia in fi. quod dico non mutat. scilicet propter amasium sed possibile est quod mutaret scilicet ex proprio animo et quia ibi transfert maiorem partem fortunarum suarum vel sua sedem ibi collocaret Quero an uxor efficiatur civis illius civitatis unde est vir an efficiatur solum incola textus hic videtur dicere eam incola et idem l. pientem quod efficiatur civis illius civitatis glo tamen in l. cives. C. de incolis dicit ipsam effici civem sicut in l. originem. C. de incol. et ori. li. x. et quod hic dicit incola loquitur improprie Credo satis puto verum ar. cuius quod dicimus de filio adoptato ff. e. l. i. in prin. et quia efficitur una caro cum viro Ulterius quero An desinat esse civis illius civitatis unde originem traxit mulier alibi nupta. videtur quod non quia origo mutari non potest ut l. assumptio ff. e. in prin. Contrarium determinat glo C. e. l. originem quod videtur probare per l. cum quedam puella. ff. de iuris. o. iu. et. C. de mulie. in quo loco mu. sub l. i. li. x. Si enim in loco originis non potest conveniri ad aliqua munera personalia vel vocari ad honores vel trahi ad causas. videtur quod civis illius civitatis non remaneat Non obstat l. assumptio ff. e. quia hic est casus specialis secundum glo. et hoc videbatur alio anno in quadam questione Statuto cavetur civitatis quod forensis non possit emere in eius territorio queritur an primo mulier de illa civitate oriunda alibi nupta possit ibi emere Quid dicemus breviter possumus sic dicere quod originem mutat quo ad omnia per que possit mulier possit trahi et separari a fumis viri et ideo non potest trahi vel vocari ad munera honores vel ad iudicia ut dictum est et ita loquitur in e. all. quo ad alia non mutat originem et ita loquitur dicta l. assumptio. sicut diximus in simili in liberta nupta voluntate patroni quia remanet liberta non tamen quo ad opera et sic ibi posset emere quod est equum et sufficeret cessaret presumptio tamquam cedens civis et credo quod fraudem aliis presumens civium Quero quid de comitatensi si nupta civi an efficiatur civis. videte ista qualitas comitatensis est quedam adiectio per quam denotatur nexus ad maiora onera ut dixi ff. e. l. i. non autem significativa domicilii vel intellectus tamen omnes cives et comitatenses unum habent domicilium ut l. qui ex vico ff. e. Et ideo puto quod comitatensis non efficiatur civis et quod civis nupta comitatensi non efficiatur comitatensis ut C. de agricolis et censi. l. ne diucius et l. meminit consul. ubi est expressum ut statim dicam. sed contra hoc facit mlk C. de fu. fugi. l. si et quod ibi no. et l. xv. cum in predictis uxor non sequitur condicionem viri An filii sequatur condicionem patris vel matris quantum ad hoc ut dicantur comitatenses vel cives habeo istam questionem pro difficili vidi quod debeat sequi condicionem matris ut l. sequi et l. ne diucius. C. de agri. et censi. cum certis casibus in quibus reperitur quod in huiusmodi condicionibus filii sequantur condicionem patris sint casus speciales ut in dict. l. no. sed hic non est de illis. quod breviter dico sic quero

ad servitutem et libertatem sine dubio partus
sequitur condicionem matris ut l. partum
C. de rei ven. sed quantum ad honores et
munera que inferuntur ratione civilitatis
sequitur condicionem patris ut l. i. ff. e. Sed
ad alias condiciones per quas quis obno-
xiatur et eius libertas minuitur ut
in q. e. preposita est advertendum quod quedam
est qualitas que in ullo modo pot congruere
mulieri ut decurionatus officium et
similia, et talis in hoc matris condicio
non attenditur sed solius patris ut C. de
decurio. l. nullus et ibi de hoc textus
no. quedam sunt condiciones que pnt con-
gruere patri et matri ut in q. e. preposita
non esse autem vel comitatensem esse as-
cripticium vel ascripticiam et sic et
in istis est regula quod quis sequitur
condicionem matris ut dicta l. ne dis-
cius et l. siquis de agri. et cen. fallit
in casibus ibi no. iterum quos est casus
de comitatensi dum excipit ibi casu
l. menimus e. ti. Nam debetis scire
quod quidam sunt ascripticii qui sunt in loco
ascripti glebe et debent semper morari in
fundo, et in his loquitur dicta l. ne
diucius cum si. Quidam sunt quod vocantur
inquilini seu coloni qui licet tractu
teneantur colere agros tamen possunt
morari ubi volunt et de istis loquitur
l. meminus ut tenet ibi glo et azo de
agri. et censi. et isti proprie sunt com-
mitatenses qui tenentur colere agros
et possunt morari ubi volunt.

Iidem rescripserunt

Nota hinc ff. ex quo habetur quod si quis
nominetur per usus non sequitur tamen
quod sit de patricio solo nomine. 2o no.
quod nomina propria non sunt significativa
sed ad placitum imponuntur ut l. si quis
in fundi vocabulo ff. de le. i. et no.
ff. so. matri. supra rubrica.

De decurionibus. rubrica

Continuatur hoc modo dixi ff.
de municipibus sequitur videre de his
qui regunt municipia. Querit
glo qui dicantur decuriones glo dicit
dic ut l. pupillus ff. decuriones
de ver. sig. sed per illam l. nichil heredis
validitatis. Alibi dicit glo quod hodie
dicuntur consiliarii civitatis ut no.
C. e. supra rubrica, et alibi dicit civitatis
consilium totum populum representat
et ita no. C. quod sit longa consuetudo
supra rubrica, et ff. quod cuiusque universi.
l. nulli in quadam glo. Interim
hodie ista consilia habent [illegible] formam
limitatam per statuta quibus est standum.
Item debetis scire quod decuriones de
quibus loquitur hic et C. e. in quibusdam
habent privilegia in quibusdam onera susti-
nebant insustibilia quibus hodie
non utimur et in his consuetudini
est standum ut l. mancipiis ff. ti. i.
et l. non tantum ff. si. i. e. Non enim
hodie utimur illo privilegio ut res
earum non possunt sine decreto alienari
quod habetur de iure comuni sub forma. ti. C. de
predi. decuri. et idem in multis si-
milibus que habentur in ti. isto et in titulo. C. e.

Decuriones

Querit glo
quando tempore
decuriones
perdebant
libertatem
dic ut ita
item quaritur
quia quare
et contra quod
iudice petat

Dic ut in glo. Quid si quis est decurio
et habitat in comitatu, an cogatur
redire ad civitatem et ibi habitare
dic quod sic per ti. C. si curial. omissa civi-

Qui ad tempus. hec
l. habet materiam. ff. de pena graviori
ista l. fuit practicata bononie
in doctoribus quidam expulsi
tempore romei de pepulis qui postea
fuerunt restituti tempore legati ut non
recuperarent in collegio locum eorum
si collegium est plenum, et si non est ple-
num tunc non recuperabit primum gradum
ut tamquam antiquiores preferantur in dando
prima vocem, sed habebantur ut quidam
de novo pervenientes in collegio

In filiis C. nimi se facit utrum
filius plebei qui ple-
beius est militans post nativitatem
illius filii dicatur nobilis sicut pater eius
milite facto, et hoc vidi quod non. per
statuta que dicunt quod nobilibus delin-
quentibus pena et acrescitur, modo quidam
natus ex plebeio dum pater postmodum natus
est filius est factus miles deliquid, quero
an debeat puniri ut nobilis vide quod
non ut hoc ff. facit ff. de testam. mili-
ta. l. milites ff. i.

Maiores Oppo de l. vo-
luntarie C. de
excusa. tu. et j. de vaca. mu. l. pe ff.
fi. glo non sol. Tu dic quod hic consentit
decurionatui qui est actus ulis adi-
ciens honores ibi consentit cuidam offo
particulari, ita sentit glo de privilegii
veterano l. ii. ex quo colligatur so. q.
an ille qui contra privilegium suum passus
fuit ad fieri in uno articulo preiudicet
sibi in alio, ad quod dic aut exercet actum
particularem aut ulem, ex quo plene
per Cy. l. voluntarie. C. de excu. tuto.

Generaliter. Istud prin-
cipium
ff. e. l. qui ad tempus et l. quid
ergo. ff. de pena graviori. ff.
de his qui no. in fa. bartho.

Eis qui iudaica. No. tractum iudei possint habere honores
inter nos et hic dicit quod non, sed hodie
contra, et sic non possunt habere aliquem ho-
norem inter nos sed inter eos sic ut
no. glo in l. nullus C. de iudeis ideo pri-
vato non possint esse doctores

Decurio No. que prohibe-
ti singulari
puniuntur. ti. vel ut l. qui
ff. de acqui. re. do. Examina

Ad tempus ut in ff.
pena gravior.

Spurii No. quod i capacitas
et spurii non delin-
quunt sed alieno morbo labo-
rant ut hic, et in l. le C. de
natura. li.

Minores No. quod mino-
res xxv annorum
non habent vocem in consilio

Privilegiis Textus
hic suffra-
gii i. pluribus dignitatibus per suffragia
et tene menti quis habebat prima voce
in consilio

Honores Tex. ibi sed po-
tioribus i. di-
gnioribus quibuscumque indi-
gentia sint. Oppo. C.
de of. pref. vr. l. primicerio
glo non sol. Doc dicunt quod ibi lo-
quitur de electis et nominatis qualiter ordi-
nentur, hic de eligendis et nominandis.
Item oppo. glo j. de mu. et ho. l. ut
gradatim in pri. dicit glo, ibi de or-
dine honoris hic in ordine oneris.
Tu dic quod ibi loquitur de ordine ho-
noris hic in ordine oneris. Tu dic
quod ibi loquitur de ordine honoris
in eadem persona hic in diversis, et ut
glo non est vera sive bona, quod hic ea
loquitur de ordine honoris

Ad decurionatum
facit iste tex. q pater potest consentire
filio agenti eciam extra iudicium / p

Herennius hec. l. e no.
q licet quis
probat aliquem plura instru
fecisse et tamq not. fo. reat.
fuisse et se gessisse p tabe
llione / no tamen probatur / q hoc
ipsum ee tabellionem de hoc dic i spec.
de instru. edicio. § restat v. illud. et
v. quid si ie / et p. Immo extra de fide
instru. c. i. et c. cu p. tabellio / et de
testi. spolia. c. in litte

Non tantum § si vero
no q in
istis oneribus decernendis
est inspiciendi consuetudo et
statutum ciuitatis qd approba-
batur p hanc. l.

Reos qui Oppo. C. de
dign. l. infici-
et. l. nequis So hodie isti qui
faciunt istas artes viles idi-
sonicie prohibentur admitti
ad aliquos honores quod intellige vere
nisi in casu necessitatis / sz alij no reperiunt.
vt hac. l. in fi. et b. c. l. gnali. § spu-
rios

Imperatores Item
respe-
serunt istam. l. intelligit
dy in illis qui interfuerunt
electioni. Alias semper possz
opponi vt. j. ti. ij. l. reus in fi. et hoc
tenet dy extra de regu. iur. c. q sel.
li. vi. Ibi pot opponi ex m i electone
re / et tangam eciam hoc j. ti. ij. l. re
delatus in fi.

De electione C. ca
hanc
l. vide p dy extra de regu.
iur. c. decet concessiu li. vi.
ubi plenissime de hac ma-
teria vide. //

De Albo. scriben. Rca.

Decuriones
cum. l. sequitur no.
q nomina decu-
rionum scribenda
sunt in albo
ordine vt hic
dicit. So
no in. l. ij. q
canonici recep-
ti auctoritate pape
preferuntur in-
sunis dictandis
alijs canonicis
receptis auctoritate legati vl alterius
inferioris. Item ista. l. facit q si scrip-
turis factis in muro sit credendum / et ita
quod facit in speculo de proba. § vi-
dendum v. nouo In contrarium fac. b. de
religiosis. l. monumentorum / sz dic ut
ibi in glo. / Item p istam. l. dicit Immo
q qn vniuersitas vl collegium non
no hz rectorem q ille qui e antiquior
i collegio vl ille qui alias dz preferri
in similibus fercdis sm forma isti. l.
et. l. spurij § fi. b. ti. i. pot quoire
collegium / et alij tenetur ire / et si no
veniunt no pnt multari p eu / sz
ipsis no euntibus pot ipse no expectatis
procedi ad elect. ita dicit Immo ext.
de maio. et obe. c. i. Item facit q iuris
iudicatum. alicuius collegij debeat po-
ni nomina illorum qui interfuerunt i col-
legio / et ista questio ponit spec. i ti. de
syndico. § i. v. item oppo q nomina.
veritas e ista qn sit sindicatus
ad vendendum seu alienandum et te

e nace q scribantur noia vt. C. de ven.
re. ciui. l. fi. li. x. de sacro. sanc. eccle.
auctenticam hoc ius porrectum et i corp.
vnde sumitur / quoque tractatur de alio
negocio / et tunc siquidem collegium est
magnum vt vnius pplus vl vnius ma-
gnum consilium de no e nce q ponat
nomina vt extra de procur. c. fi. vbi e
tex. et miror q specu. no allat cu
dz dici in instro omnes fuisse presentes
vel tot q faciant duas ptes vt. l. q.
maior b. ti. ij. Si vero est puum vt
poris q sunt. x. vel canonicorum de ecclesia
q debeant poni coru noia ar. decer.
legum. vt C. de deleg. l. fi. li. x.

De Muneribus Rca.

m. **Munerum**
primo loquitur
de muneribus
personalibus
publicis a
uctoritate et
utilitate. So
de muneribus
publicis au-
ctoritate i uti-
litate priuat
ij. ibi eq per-
sonalibus. O
ppo. j. e. l. fi. §.
iuxta / glo hic dicit q pot dici mix-
tum ex eo q exactor facit suo periculo
si no bn exigat aduertendum / sm hoc
omne officium dicitur munus personale
patrimoniale q tenetur si non bene
gerat vt opz in tutela et cura et
similia. Vnde dic q ideo dicit patrimo-
niale q tenetur prestare de suo patrimo.
illud qd no pot exigere a defectibus
vt j. e. l. iij. § de caprothos et. l. fi.
§ iuxta q qualiter procedit ibi dicit
Item in hac prima pte habes q illa
dicuntur munera personalia q deferunt.
p aliquam. l. alicuius ciuitatis vl co-
suetudinis / et hz curam persone tantu
ex quo no q licet statuta no recipiunt
interpretacionem extensiuam actiue / q ipsa
no extendunt se ad alios casus in
statuto no positos vt. l. si vero. § de
viro et matri / et. l. prespexit qui
et a quibus qui et a quibus / tn reci-
piunt extensionem passiue q. l. gnes
se extendunt ad illud vt dicit id.
munus patrimoniale vel personale sm
distinctionem huius. l. Id dico in multis si
milibus casibus v. bigamia dicit sta-
tutum q filius possit facere testam
certe. l. extendunt se ad istud vt ite
lligatur q possit facere legitime et sz
l. et ex eo aditur hereditas et fal-
cidia detrahetur et omnes. l. testam
tarie habebunt locum vt. l. i. § ij. ad
l. falcidi / et sic statuta recipiunt i
terpretacionem passiue / ita dicit i. l. omnes
populi i ma interpretacionis statuti ex
tensiue bartholus /

Quod ad honores
ista. l. legitur tribus mo-
dis primo q ad honores
i. ad honorum subeundorum
pericula sm primam lectura vel. i. ad
honorum estimacionem sm secundam lecturam
vel. i. quo ad honores decernendos
sm tertiam et quelibet e vera vt pz i glo
Oppo. e. de his qui sunt sui
vel alie iur. l. filius et. l. sic euenit
e. de adulter. So quis e in potestate
no hz filios in potestate / fallit i istis
casibus in quibus hic filios i potestate
fungitur //

Is qui prie i ciuitati
Et sic quis dicit hre dign. ciuitati
s. ciuitatis et prouincie vt hic
et dixi. ff. ad municipa. l. i.

Si in metallum
No. q quamuis quis fuerit exta
nitus et hostis aliculus ciuitatis
tn reuersus pot hre honores

Ciuis No. textum ibi
iteo omni .c.

Liberi No q liberi pa
trom prosunt
libertis/ et sic no q liberi vnius ex
familia non prosunt alii/ dixi ad
municipa. l. luquis ff. idem p.
constante/ et ibi e texta

Ex capro(!)tithos No
q
a muneribus mixtis q matris
sue tenuz q psone nd excusant
minores

Exact. Istud qd dicit ex
act. intellige psn
sue itaqz ab eo exigi alias ect
munus psonale ut ff. e. l. i. bar.

Nu(!)eles No munera et
honores debere
distribui equaliter

Si is qui duos
No q licet pater fecit expensas
pro vno filio militando vel docto
rando/ mortuo patre pro alio filio
non debent fieri expense de commu
ni in textu et vide glo q incipit
de nouo i fine/ ibi pro milicia exa
da/ et eam nota adeo. s. q si alis
sup frater vult ipendia facere
de commu non auditur sz dz face
sumptus de pro. bartho.

Quia **Ex ciuitati**
Hic no. casus q exceptio
ne quis exigatur nisi i
quatum facere pot sit te
pralis dixi. ff. de exceptio. l. iii.

S'o. no. q in hrie que cursu certe
litem in alio mutat recapiunt p
bationes facte in vno iudicio no
faciunt fidem in alio vt hic et l. sp
adonem ff. quia absoluc. ff. de excu
tutorum. bartholus.

Qui obnoxius
vide glo que incipit ar contra
homines de istis fratribus de pe
nitentiaec. de aliis/ dicaz z de im
munita. l. semp. ff. quibz dam.

Relegato **De**
Reitores iste i fuat
dicere pis
q nullus officialis anq
anquaz sindicatur et reddat roz
officii pot eligi ad aliquod officium

S'o. no. siquis pstat ydoneos
fideiussores q pstatio fideiusso p
habetur pro solute et e cas spalis

Si quis accusator hic
No.
q si aliquis vult opponere a q
exceptionem de crimie contra a quez
electum/ no auditur in modu ex
ceptoie sz dz eum accusare/ tabo w
bis remissiones. z l. proxima zt
q nullus punitur sine accusatore
fallit in casibus quos dixi. ff. de
adulteriis l. ii. ff. si p(!)bsito/

Sciendum Hic ponit
aliaz dis
tinctom et hanc no glosellam
No. distinct que ponitur in
v. non quidam ic et vide glo.
que incipit ut collecta **ad**
verte Q uero que sunt munera
mere patrimonialia q indicu
possessionibz tex dicit q se t/buaces

quasi dicat tributa qn sunt pdia tri
butaria vt. C. de epis et cle. l. de hmo
Item q quilibz muniat viam an domu
suam hoc e onus domus vt. ff. c. l.
iii. ff. munus/ et io pot impoi hoc on
ciuibz priori et forensi et eccis
vt. l. de hmo C. de epis et cle/ et
l. iubemus. C. de sacro sanc eccle.
nisi eent eis spaliter remissa vt. l.
i. C. de epis et cle vbi ecce tenerentur
suscipe hospites Collecte vero dun
qui imponi i psone pro rebus/ et
ideo eccis non possunt inponi collecte
vt. C. de epi et cle. quecta itez nlla
ciuitas/ et dicta. l. de hmo/ nec etiaz
forensibus. vt hic/ Sz quero utrum
possit adhiberi remediu ut i eccis
iponatur collecta pro suis possioibz
videte plures vidiam fieri pro pos
sessionibus quesitis ecce vl clicis.
non pot adhiberi remediu q ne pos
simus facere. l. p quam ecciarum libtas
infringatur vt in auctentica cassa. C.
de sacro sanc. ec. et extra de consti.
c. cum i ecciarum. sz pro hmo q no se
quesita eccis uel clicis fieri possit
statuta talia q etiam si puenit ad
eccias uel clicos poterit i poi collecta
hoc modo/ q predia omnia ciuii q
sunt in comitatu sint tributaria
et affecta onere tributario p col
lectis imponendis istud collige
ex dictis zmo/ extra de foro cpete
c. postulasti/ et ita fecerunt p'ini me
rito imposuit collectas omnibus
possionibz q puenerunt ad eccas vl
clericos post dictam. l. fam Eugu
bini tenuerunt vnu aliu modu q
omes ciues et comitatenses deduce
omes eoz fundos z possiones commu
distinguendo singulos p confines p
pos et illas possiones recepit a
comu sb censu et tributo collaz
et q semp in qualz alienacoe uel
testamento intelligitur excepta hoc
iure cois iste cautele fuerunt facte
qz etia extresaebat tamen i possibz
q possessiones no remanebat ad
subeunda onera ciuitatis/ pdicta
dico salua correcce sancte matris

Reus Qy dicat q lecte
iste casus non repi
alibi. No q reus accu
satus non pot habere ho
nores Quid aut si e crime
infligitur p modum exceptionis
inquisicoie uel denunciacoe vide
p innocen/ extra de accusat. c. ac
cedens et plenius p eu extra de spo
c. accatum.

Ad rem p. Circa hac
cm l. vide q ple
ne scripsi de re iudica. l
quidam consulebat. bar.

Si quis ingrat.
No. ex hac. l. q quis
cogitur ad suscipiendum
officium iudicis offo C.
ro si ipe non cogitur sz ipe vult pe
tere officium ad quod elcs e/ qua
ciade petet/ vide zmo extra de p
ben. q in ciuitatis in pa glo magr
q olim erat extrauagante q ho.
est posita. li vi.

Honorem No q ille q
est prior a
iuitatis non potest pponi
in aliquo officio sine dignitate
S'o no q qui hz officium
sine dignitate h' no ob se vocari
dicat glo ad honores No/ ar/ q co
sules no tenentur soluere collectas
dicat glo hoc ar no e bonu qz co
llecta e omis patrimoniale qd' iponitur

pſone pro rebus cuiubus et mobilis &
oportet te dicere q͂ ſit mixtũ muns
ut vidiſtis ·ß· e·l· reſcripto· ſ· fi
ſꝫ ab iſtis nemo excuſatur ut no· ꝑ·
ī· e·l· fi· ſ· huiuſmoi/ et ·ß· e·l· iij·
ſ· decaprothos

Agregrati c·l·ul· no· q͂ ſtatuta recipiunt ītu'
pretacoem reſtrictiuaꝫ dixi
plene in l· omēs populi
in materia interpretacōnis ſtatutorū
quaꝫ materiam ſiquis poneret hic
optime ſtaret

Et ſi filiū Dicit dy· q͂ iſta l· dꝫ itel
ligi qñ pater fuit proteſtatꝰ
ſe velle onera alior̄ bōꝫ
ſuſtinere alias ſecus ut
C· de pien ſuarꝫ l· ij· et ibi no· li·
x· et ß· fami hercis l· ſi filiā ſ·
idem ſcribit

Estimacōn glo ꝯcelli git iſtud
principium qñ q͂s pmiſit
pecuniaꝫ ꝓ ludo horeꝫ
quo caſu nō debet audiri
de quo dic ut ß· ad l· iuliaꝫ de a
bitu l· i· tu dic meo qui uult dare
pecuniam rei p̄ce ad hoc ut res p
ublica faciat illud officiū adi p
leri ꝓ alio quo caſu nō dꝫ audiri
ut l· imꝑator ꝭ de pollicitac et
l· fideiꝯ ſ· i· ß· de le· iij· bartho·

Sponte C· oppo· ß· e· l· honor· ſ· fi· So
quidem eſt honor cum ſu
mptu et illum pōt q͂s re
cuſare etiaꝫ ſi uult ut ī

Munerū hic ꝯtrio ponitur ad
diſtincōem munerum·

Indicandi no· q͂ munus iudicandi
eſt neccm/ et ſic no· q͂ quis pōt recu
ſare etiam ſi uult ut in contrario
cogitare et eſt ar· / iſte tex· q͂ ta
bellio cogitur facere inſtrm̄ ar
ß· fur aduer· nau· l· ij· ſ· via
tor/ et C· de aſſ· l· fi· de aduo
diuer iudi l· ſancimus

Patrimonior No· q͂ munꝰ
patrimoniale dicit̄ pſtare equos uel
mulos quos quis hꝫ rei p̄ce/ et io
imponitur etiã ciuibꝫ foreſi qui ꝑpi
in ciuitate hñt talia ex quo no·
q͂ ꝓpriea dicitur munꝰ priouale
nō eni̅ ipoitur pſone pro rebꝫ/ et
ſic videtur q͂ poſſit īpom̄ foreſibꝫ
Sꝫ quero ſi aliquis nō hꝫ eq̄s
uel munꝰ an poſſit cogi ad emendū
ipōs ad hoc ut poſſit rei p̄ce pſtare
Ꝝo q͂ quis cogatur ad emendū cū
onꝰ ipoitum pſone pro rebus/ et
ideo foreſibꝫ non poſſet ipōi ſfall·
in hiis qui exercet ſennus qui quãs
ſunt foreſeſ tñ pōt eis ipom̄ col
lecta ut hic/ et etiaꝫ pōt eis īpōi
iſtud onus ꝓ pacua quã ibi
habent ut hic et l· ſily· ſ· fi· ß·
ad municipa **Item** ex v· ab hꝰ
modi r̄ do· q͂ a muneribꝫ patri
imonialibꝫ nullꝰ hꝫ exc nec ꝑpa
ſtep/ nec nobilis et ſic etiã nō hꝫ
excepc/ ut hic et l· iubemꝰ nullaꝫ
C· de ſacro ſanc ecc· ſfallit ſi ſpāl̄r
eſſet eis remiſſū ut· l· i· C de epi
et cle· in· v· ſter/ no q͂ ciuitas nō pt
imponere collectas foreſibus niſi
heat ſpale mandatū pncipis/ q͂ i
telligo ut dixi ß· e·l· iij reſcripto·

Anita Primo ſ· fi· no· q͂ notando
et diſputando ueritas inuenitur·
Sꝫo no· q͂ illud q͂ exactor tri
butorum non pōt exigere tenetur ſol
uere de ſuo/

Ad hoc Oppo· ß· e· l· ſꝫ· cuntores et ſ·
patrimonio ubi dicitur q͂ ſuſceptio
collectarum eſt munꝰ pſonale cũ
item oppo et videtur q͂ omis defi
cientiã debeat eē totiꝰ vniuſitatis
de qua ē ille deficiens nō illiꝰ
exact· ut l· i· C de omi agro de
ſert· li· xij· So de iure comuni
omis deficiencia nullus tenetur ſol
uere ſeu ſtire ut C· ut nullꝰ vi
carius pro aº debito exigatur
l· i· li· xi ſfallit ſi alr̄· l· muni
pali ē exp̄ſſum/ vel ꝯſuetud ut
dicta· l· i· C de omi agro deſer/
q͂ tūc illi· l· ſeu conſuetudini
eſt ſtandum ut dampnū ſuſti
neat exactor vel vniuſitas ſm
illã· l· uel conſuetudinem/

De uacacione et excuſacione munerum

Omnis excuſacio· no· q͂ omnis ex
cuſacio nitit̄
equitate q͂ eq
talis hꝫ ifringe
rigorem iur/
vocantis oēs
pariter ad
munera et
honores ſicut
dicimꝰ etiaꝫ
q͂ oēs excep
nititur eq̄ta
te ut ß· de do
li excep· l· q͂
equitatem ſm bartholum·

Qui excuſat no· q͂ ac
ta facta in una cauſa non ꝓſunt
ſimplr̄ in alia quod intellige in
hiis q͂ curſu temporis mutantur ut
ß· ta· i· l· cura ſ· deficiem et
l· ſpadonem ſ· qui abſolutus
ß· de excuſa· tuto· bartho·

Sententiam **Conuenimus** Hic videtur caꝰ q͂ qui e
lectus ad aliquod officium excuſa
vel remouetur q͂ electio alterius deu
oluatur loco eiuſdem ad iudicem re
manentem uel excuſantem/ nã hic
vides q͂ electio iſtorum officialiū ꝑ
tinet ad decuriones ut ß· qñ ap
pell ſit· l· i· ſ· ſolet/ et ad mun ap
l· ij· et tamē nō remittit ad eos
ſꝫ tm̄ p̄ſes ipſe eligit ut hic vides
In contrarium facit ß· de adopc
lega· l· ij· et ibi dixi dōc cōgue
C· de contrahen empci· l· fi· Ca
nonice dicunt q͂ dꝫ diſtingui/ aut
aliquis eligit ſcienter indignum
et priuatur pro illa vice poteſtate
eligendi alias ſecus idem ſi peccaue
rint in forma eligendi ut extra
de elect· c· quia propter Et/ iſtaꝫ
l· poſſumꝰ intelligere q͂ ipſe p
ſes vocauit hꝰ aliquem ad iſtud mu
nus pferendum petiuit et hꝫ dicere q͂
ex ſuo officio abſqꝫ appellōe ſi
viderit ipm̄ manifeſte eē grauatū
ſenio uel corporis imbecillitate po
teſt ipm̄ dimittere et alium loco
ſui cōſtituere/ ſꝫ ſupior nō poſſet
abſqꝫ appellōe ut· l· ciues C· de
appell·

Tempus ubi abēē
deſiit redire cepit ſꝫ po
ſtea rediit/ dū tñ legno
tpe de hꝰ ſequitur/ hic
non ſunt alia

Ad decurionatum istam l. prosequere ut in glo

In honoribus Phi

losophantes no textum ibi ubi dicit philosophantes

His honoribus intelligas hic de privilegiis generalibus secus si de hoc in privilegio speciali mencio fieret ut l. pre.

Actus Detinens aliquem tex. quod exceptio supervenientis pendente iudicio elidit statum tenetur in l. i. 6 de exceptione z i. lacius

Sunt munera dicit hoc quod dicit preter eos qui principali beneficio intellige de beneficio speciali indulto super hoc alias secus ut 6 l. proxi in principio.

Quero an etiam fruatur honeribus istis dic ut in glo.

Legato Contra 6 de le. l. vinum dicit quod hic excusatur durante eorum officio non tamen post.

Litem Duo. dicit hic glo. No diligenter distinctionem quam facit iste s. tangam j. ti. i. l. ii.

Postquam no. quod arbitrio vel consultore qui cepit audire causam an postea potest cogi et certe sic. no. textum ibi semel agnoscendo videtur renunciare suo privilegio in ista causa An autem preiudicet maius 6 de decurio. i. l. ii. et habuistis no. 6 de privilegi veterano. l. ii. So no quod si iudex cui causa est delegata se absentat quod iudex delegans potest alteri causam committere Quod intellige si absencia esset longa ut hic dicit tercio dico quod id quod dicitur 6 ex quibus causis maio. l. item ait pretor s. si quod propter absenciam advocati datur dilacio intellige verum si in brevi est reversurus alias datur alius et alius debet sibi querere ut hic dicit Quero in quo differt ille ti. a precedenti glo ponit duas differencias sic est exceptio.

De iure immunitatis

Quero in quo differt ille titulus a precedenti glo ponit duas differencias dicit quod in titulo precedenti tractatum fuit de causis excusacionum seu vacacionum hic de personis que excusacionem habent

Qui ob hoc Quid velit dicere tex agendi causa glo. dat duas excusaciones tenet secundam quod hic loquitur de hiis qui eunt in navi et propter suum privatum comodum quos immunitatem non habent ut l. s. negociatores i. c.

Speciali No. quod privilegia data tibi tuisque posteris non extenduntur ad natos ex feminis non tamen s. et vide dicit extra de regulis iuris c. privilegium personale li. vi.

Hi qui Pro declaracione l. ista quero utrum alicui possit dari immunitas ab honoribus Respondeo certum est quod per principem sive per l. dari potest immunitas ab omnibus oneribus etiam realibus ut 6 ti. i. l. sunt munera. Verumtamen sciatis quod omnia privilegia per principem concessa sunt revocata per l. C. de hiis qui in privata et propria re. l. i. et de decur. l. vacuatis et ibi no. Civitates etiam aut concedunt immunitatem aliquibus civibus iam subditis civitati et non valet pactum ut dicta l. pactum et de immunitate nemini concedenda l. i. Et maxime si illa immunitas conceditur a muneribus patrimonialibus ut de immunitate muneri. patri. l. neque et l. patrimoniorum Si vero immunitas concedi alicui qui de novo vult effici vel efficitur civis et tunc potest fieri et est servanda ut hic. Sed quero per quos possit concedi Respondeo dicit et media potest concedi per decuriones et est per ordinem civitatis. Alius non potest concedi per illos et sic requiritur adunancia generalis ut C. de decurio. l. i.

Quero qualiter debet concedi Respondeo specialiter et distincte ut fiat mencio de muneribus realibus et personalibus ordinariis et extraordinariis nam si concederetur simpliciter immunitas a muneribus non haberet immunitatem a patrimonialibus ut 6 ti. i. l. hiis honoribus et 6 ti. ii. l. fi. s. pe. Item non intelligeretur de muneribus ordinariis sed de extraordinariis ut 6 ti. i. l. hii qui munera et 6 de muneri. et honoribus unde de hiis expressa mencio debet fieri quare sis cautus quando dictas illa talia privilegia. Quero que dicantur munera ordinaria et que extraordinaria Respondeo ordinaria sunt illa que imponuntur a principe vel a l. ut dicta l. i. C. de hiis qui pu. mu. ra. (sic) rea et ideo puto quod collecte que imponuntur a lege municipali condita in civitate super hoc a toto populo dicantur munus ordinarium et idem puto de hiis que imponuntur a papa decimas vel ab imperatore et aliis sed collecte que imponuntur a prioribus vel magistratibus vel maioribus vel gabellariis qui habent super hoc auctoritatem dicuntur munus extraordinarium ut 6 ti. i. l. in honoribus s. munus et dicta l. i. C. de hiis qui pu. muna rea

Quero utrum civitas que hoc privilegium dedit possit per l. suam revocare Respondeo quicquid istud privilegium transiuit in formam pacti vel conventionis et tunc civitas ipsum non potest revocare alias secus ut l. quod semel et ibi dicam j. de decre. ab or. facie. ubi glo tangit et dixi in repeticione l. omnes populi

Semper Leges vide quod qui habet xvi. liberos excusatur a muneribus contra vero sufficiunt xii. ut C. de decurio. l. si quis decurio alias sufficiunt v. ut C. qui numero lib. l. fi. So. Veritas est quod v. sufficiunt ad excusandum a personalibus non patrimonialibus ut 6 ti. i. l. ii. s. patrimoniorum sed xvi vel xii excusat a muneribus personalibus et patrimonialibus unde non tenentur solvere collectas ut hic et dicta l. si quis decurio

Negociatores Nunc s. prosequere ut habes in glo

Immunitati Quero an privilegium concessum alicui transeat ad liberos vel uxores viduas, dic per Cy. C. de epi. et cle. l. iii.

Negociacio. No. ex necessitatibus facultatibus ecclesie dz arcessere muneri canonicorum ut in c. omnes et i. c. cum accessissent extra de consti. Item no. in § conductores q. i militas tanta aliquibus mercatoribus ita de munere e fienda si maiorem partem facultatum tenent in illis mercantiis.

Quibusdam. No. ex hoc duo primo q. ista collegia non possunt conuenire nisi sub causa s. ad tractandum ea que spectant ad collegium suum alias possent puniri ut l. sed per textum C. de extraor. cri. Scdo no. q. illi qui sunt in collegio artis, nec exercent artem no debent gaudere beneficio artis, et qd facit C. de sacrosanc. ec. l. sed per textum et e. t. l. negociatores in eo q. ibi dicit q. diu i ea actum est &c. Queritur An collegium militum gaudencium et collegium tercii ordinis fratrum de penitencia sancti francisci heat immunitatem a muneribus et honeribus. Unde debet scire q. isti fratres no sunt religiosi quia no renunciant proprio item q. habent uxores item no sunt clerici q. non habent ordinem clericalem, habent tamen quemdam modum viuendi approbatum a romana ecclesia ut no. de religio. c. i. i cle. licet ibi no ponatur sed de tercio ordine beati francisci. Sunt tamen persone ecclesiastice que vocantur deo deuoti ut hz xvii. q. i. c. duo sunt genera, et sunt exempti a iure seculari ut ibi de fratribus isti militis gaudentes. habent de hoc expressum priuilegium, et io vidi consilia plurium doctorum iuris canonici et ciuilis q. ista sunt exempta a muneribus secularibus et a collectis et aliis sicut clerici et ita consuluerunt multi aduocati de curia d. guido de baysio archidiaconus et dy. et eorum consilia vidi, et eorum consilia vidi sunt in fratribus gaudentibus tamen sed tamen idem est in fratribus tercii ordinis sancti francisci. Tamen hic contrarium seruatum ut videtis, nam conueniunt sub iudice seculari et soluunt collectas i. Dico tamen q. si apparere posset q. assumpserunt illum habitum et ordinem in fraudem honerum q. eis no prodest ut e. e. l. § diuus quoque pius, et de mu. et ho. l. ai ... ubi glo tangit in fratribus de pen. fac q. no. extra de oblig. c. i. et C. de sacro. san. ec. l. sed per textum.

Quibusdam. i. lex appellat baliste non tenentur arcus nec extra, nam hoc videtis q. ponuntur pro se balistarii et pro se archarii.

De legacionibus. Rubrica.

Cum quidam. Istam l. examina. e. de consti. pecu. l. eum q. § iulianus.

Si accusacio. No. q. inimicus est suspectus non solum inimicus meus sed etiam amicus inimici mei domesticus. Scdo no. q. si aliquis citetur ad locum suspectum vel sibi inimicum no cogitur comparere copere ad hoc. l. de ecclesiis e. de interloga. actio, et per hoc cassauit papa sententiam imperatoris henrici latam contra regem Robertum ex eo q. citauit eum ad ciuitatem pisarum ipsi regi capitaliter inimicam ut c. pastoralis ex. de sen. et re iudi. in cle.

Legato. probatur autem hic q. sit legatus per literas quas defert sue legacionis ut l. si publicanus e. de publicanis § i. et ibi dixi.

Filio. No. hanc distinctionem, qui est officium consumptum officialis filius habet vacacionem propter patrem alias non. q. tene menti.

Filius. Hic est casus q. vicerector studii non habet immunitatem facit i. e. l. vicarius in contrarium videtur casus C. ut in dignitatibus ... l. fi. Sol. quia ipse vicerector constituitur ab ipso rectore et tunc ipse rector ingerere per eum, et nullam habebit immunitatem vicerector seu vicarius eius ut hic, et l. vicarius i. e. Unde post recessum seu mortem rectoris ipsa uniuersitas facit vicerectorem et habet immunitatem quam haberet si principaliter ipse rector fuisset factus ut dicta l. fi. C. ut digni. or. serue. et de istis loqui. de offi. eius qui vi. al. iudi. Tercio expo. e. de lega. m. l. i. § a presid. So. ut ibi. Sed quanto tempore oportet q. quis gerat officium ad hoc ut quis heat vacacionem pro eo toto tempore, et si quis gerit minori tempore minuitur sibi vacacio dimidio scias q. si non gerit officium vel gerit minori tempore quarte partis totius temporis q. nil vacacionis habebit ut l. si militare § quoniam et § plane et § fi. e. de excusa. tuto. et e. de consuli. l. iii. li. xii.

Paulus. No. q. legatus non debet attendere ad aliud q. ad officium legacionis. Item no. pro doctoribus huius ciuitatis ut non possint esse aduocati, nam si mittunt vna cedula iudi vel ei loquuntur no propter hoc videatur aduocare. q. no.

Legatus. de materia huius § dicam nobis i. de uariis et extra. cog. l. i. § diuus.

Vicarius. facit ad quod de vicerectore.

Iusque legacione. glo. intelligit de libello conuencionali idem i libello supplicatorio ad impetrandum aliquid, ai generaliter prohibitus sit aliquid faciat ut indistincte. e. e. l. eum qui, al. incipit paulus § paulus.

Iudex. Cum legatum. Videbis casum q. ex parte rei dz hic mitti procurator ad defendendam causam inceptam. qd dic ut plene dixi e. de diuers. et tem. prescrip. l. i. et per C. C. de resti. mino. l. i.

Si quis legatum. Per hanc l. dicam q. ambassiatores no possunt capi pro represaliis

q2 habent immunitatem a iure civi ut hic et l. ij. ff. legatus ff. de iudiciis. Se-
cundo no. q. extrahimus de civitate desi-
nit civis illius civitatis ut hic i.
q2 quam semel pro. etc. Quod puto
verum quando est talis extraneus qui
pot impune offendi nam habetur lo-
co hostis civitatis illius ut l. amis-
sione ff. que desinunt ff. de capitis di-
minut. idem puto si contra talis extra-
neus qui est prohibitus receptari
ar. eius q. dicitur hic de eo cui interdic-
est aqua et ignis bartholus

De administratione rerum ad civitatem pertinentium rubrica

Quod ad certa
dic ut dictum
j. e. l. legato
Non
nun
B
ff. i. vide glo
que incipit
h' uo im. i. h.
adde et dic
ut p dy ext
de regu iur.
c. q. alicui
no licet etc.
pot quis et c. qui p alium

Quod de summitenda
vide glo sup verbo manus et sic vi
des q. valet summa lata cont absentem
non contumacem alias nulla esset
specialitas. Est enim h' speciale et pot esse
ratio quia officiales restituunt tempore
librum rationum in quo continebatur
introitus et exitus ut l. i. ff. offo
ff. de tu. et ra. dis. et ff. de sta. libe.
l. statu li. pene i. fi. Et ideo cum non
requiratur alia cognitio nisi compu-
tationis inito pot summa proferri in ab-
sentem et sic no. q. isti revisores
rationum com. possunt punctare officiales
scriptum est debitore com. eo absente

Gravius ex hoc textu
no. q. si officia-
lis aliquem exigat indebite et
detur camerario com. q. dz de com.
restitui. hoc est verum si exigit de
facto secus si precessit summa condem-
nationis licet iniusta tunc enim a
com. non pot repeti condictione indebi-
ti ut l. i. C. de condic. indebi. et ff. de re-
iu. ha. l. si sine ff. si procu. p. ui
et l. cum putarem ff. fam. herc.

Curatores Item
no. q. si aliquis officialis
locat predia publica tem-
pus tenetur de tempore expres-
so in locatione non de tempore quo taci-
te reducitur. Item no. q. licet ali-
olim servaretur in vectigalibus tamen q.
tum ad hoc hodie idem servatur in vec-
tigalibus q. in locatis

Mancipes Oppo. et videtur
q. sindici qui ue-
dunt aut locant predia publica
finito officio no teneantur Contra
ff. de procura. l. procurator qui pecunie
huius ci. affirmat Azo facetur contrarium
et dicit hic stricte dum dicit sil-
etem videtur si is qui novat offi-
dicatur in omni contractu tenetur offi-
publicus etiam finito officio pt
q. in constituta pecunia et est ideo qz
constituit animo se no obligandi
sz ad fidem debiti manifestandam sz

Azo q. opi. H. non placet Na tutor
non teneretur de evictione finito offo q.
offitium assumit ex necessitate Eadem ro-
nec talis officialis et sic no ob. dicta
l. procurator qui pro evictione qz ibi loqt.
in procuratore cuius officium est volu-
tarium. Item ob. principium huius ff. qz
hic promisit penam animo novandi
et se prout obligandi et ista est vera
Alii ut Al. distinguunt aliter ut in
glo de qua distinctione no curo Circa
hoc tamen vide ff. quando ex facto tu-
l. post mortem. et qd' ibi plene no.
q. h' no examino

Pro magistratu No. casu
q. ista q.
fideiubent pro officialibus no possunt co-
veniri personali vel ypothecaria nisi
discusso principali q. est de iure com.
speciale alias secus ut C. de fideiuss.

Legatam No. ubi l. iiii. tito.
actiones principis
Ista est no. l. circa h' dic.
quando relinquitur ut fiat aliquod
opus non licatum tunc convertitur
titur in aliud opus auctoritate proximi
superioris causa cognita notatur hic
quorum interest pot ut l. legatum ff. de
usufructu le. Si vero per licite fieri
et si pecunia pro hoc relicta sufficiat
no pot converti in alium usum nisi a
auctoritate principis ut hic in pr. aut
no sufficit et pot converti in alium usu
absque principis auctoritate ut hic in fi. et
d. l. l. ff.

Si numinis cura No. ad
id quod
dicitur e. l. i.
Calculi Isti materiam er-
roris calculi
prosequuntur ut in glo habes

De decretis ab ordine faciendis rubrica

Medicorum
no. q. de iure
communi ordo
civitatis hoc
est priores seu
anciani pre-
constituere sa-
larium medico-
rum Sed no. q. hic
no permittitur
presidi Op.
C. de epi. et c.
le. l. parabolani
dicat glo speciale in civitate alexandria
in qua permittitur episcopo electio medicorum
Item querit glo q. media posses-
sionum in maioribus dic ut l. si de
uas. ff. l. ff. de excus. tu.

Illa decreta Cum l. se-
no. q. non
valeant decreta decurionum p'-
sunt partes consilij Et intellige
q. istarum duarum partium vel
maior pars consentit ut ff. ad muni-
cipal. l. q. maior et j. de reg. iuris
l. aliud ff. refertur Sed quero an
nominatim vocari debeant sibi dic
ut dixi ff. de albo scribendo l. i. Sed
dicit h' adhuc Quero qualiter ista nota
biuntur cum nominatim debent notari
Azo q. sufficiat notari p tuba vel
campana ut l. ij. C. de decur. et no. i.
l. aliud ff. refertur j. de re iur. dixi
plenius i. l. omnes populi et dz vocari
ad curiam vel ad palacium pub.
ut dicta l. ij. C. de decur. lib. x.

Ambitiosa Nabeo i. ra
l. p difficili
Oppo. h' dicitur ambitiosa

decreta rescindi dz. Et sunt decreta q̄ con-
tinent donacōm si debent rescindi q̄ro p̄
suppone q̄ tenerent ut l. nā et si sub
condic' de in integrum restituc'. hoc vidi
flm q̄z p̄mo videtur nulla ip̄o iure vt
l. i. §. item cum factum. ff. q̄ sen sn ap-
re dicit glo ibi in snīa hic in decreto
/ ista po non ē vera/ q̄z codez mō dis-
tinguitur in decretis quo in snīa vt
C. de appellac' l. si aſtatum/ et l. ne
minoribus c. ti. et l. cōstat ff. de appell
vnde glo dicit aliter q̄ h' decretū nō
fuit contra l. Nō enī decreuerūt do-
nacōes valere sz donauerūt sz nec ista
videtur vera/ q̄z id dr̄ contra iure q̄z
improbatur a iure vt. C. de pact' l. pa-
cta/ que contra/ sz donacō i probatur
a iure q̄ro p̄ Quali' q̄o solue? An q̄
decreta decurionū ambiciosa dz re-
scindi an sint nā ip̄o iure/ tex hic vi-
detur contra. nā dicit in prī rescin-
di. postea in v. proinde dicit nil vale-
re istud decretum/ et sic innuit q̄ ip̄o
iure sit nullum Idem videtur dicere
tex. C. e. l. ordinis/ ibi qd' dicimus
aliquid eē nulla ip̄o iure etiā decreta
et q̄ h' dicit dz rescindi. §. quatenus
de facto processerūt/ sic. ff. de iure fis
l. ne prouin/ et C. si ꝑ pub. pen. l. i.
Michi videtur sic dicendum quādo i
decretis nō interuenit sollemnitas iu-
ris decurionū et tunc ip̄o iure sūt nulla
ut ff. e. l. ii. Quādo numerus ē solle-
mis sz cōtinz donacōm/ et tunc siquidē
cōtinz donacōm a parte decretu ē nullum
vel si ē interpositum sup eo q̄ ē expres-
se a iure improbatum ut hic in v.
proinde/ et C. e. l. ordinis Quādo nō
continet donacōm a parte sz i virtute cō-
tinet donacōm, utputa si in calculanda
ratione decreuerūt eidem bn̄ redditam
cū in ueritate non eēt/ vel locauerūt
aliquā rem viliori mercede/ et sic cō-
tinet donac' uelatā tūc talia decreta
debent rescindi tn̄ valent nec cōtinent
expressum errorem iuris vt hac. l. i.
prin/ et ff. ti. i. l. calculi/ et sic distin-
guit hic sicut in snīa vt ff. q̄ sen. sine
appel. re. l. i. in prī ‖ Posset tn̄ ille
tex aliter intelligi vt j. dicā i q̄one

Oppo ff. ti. i. l. calculi So vt apparet
et p̄cedentibus ‖ Quero vtrū liceat
decurionibꝫ aliquo casu donare vel
q̄ non. Cū hic indistincte prohibeat
in contrarium vide q̄ possint remun-
erare. bn̄facientes donare aliquid
legatis et ambassiatoribꝫ venientibꝫ
i specta magnitudine ciuitatis donac'
et ei cui donatur vt. l. iubemus. §.
sancimus. C. de sacro sanct' eccle/ et ibi
no. et l. cum in plures. §. pe. ff. de ad-
mi tuto/ et l. cum sm̄ dignitatē e. ti.
et ff. de bonis damp. l. diuus. §. fi./ sz
donare sine cā legitima nō pot vt hic
et ita loquitur hic/ et ideo si i donacō
fuit apposita aliquā cā ficta et colora-
ta/ nō tamen vera tūc decretū debet
rescindi/ et si nulla cā iusta fuit ap-
posita decretuz eēt nullū ip̄o iure/ et
hoc etiam modo pōt i telligi iste tex
l. et ii. rō ‖ Item q̄ro/ dixi q̄ pōt
remunerare bn̄factores vtrū ista
potestas remunerandi transeat ad suc-
cessores utputa aliquis facit vnū ser-
uicium magnum huic ciuitati tpe priorum
et consiliariorum isti nō remu-
nerauerūt vtrū sequentes possit remu-
nerare rō nō/ nā remuneracio
ē ꝑsonalis ex parte remunerantis adeo
q̄ quis nō pōt grauare heredē suum
q̄ aliquē remuneraret/ adeo q̄ q̄ris
nō pōt grauare q̄ sic remuneraret
in ꝑsona heredis/ ita no. ff. de his
que in fraud pa. l. vna ‖ Et ex hīs
pōt colligi alius intellectus huius l.
p̄o casu dic q̄ decreta ambiciosa
dz rescindi utputa si assentes. §.

coloraret se velle remunerare aliquē cū li-
beraliter ad debito et largiti sunt
nā vz decretum licz rescindatur/ sz si
ipsi nō fuerint largiti sz fecerint de-
cretum q̄ ei largiretur aliquid in
futurum Certe tale decretū ē ip̄o
iure nullum Sicut enī quis non
pōt grauare heredem suum de remu-
nerando vt dixi Ita decuriones
nō possūt grauare suos successores/ et
sic habes in hoc principio si bn̄ aduer-
tas quādoq̄z lecturas/ vna sm̄ glo q̄
debet rescindi. alia sm̄ alios q̄ sunt
sint nulla ip̄o iure sz i tm̄ dā q̄tenus
de facto processerūt in/ alias lecturas
posui vos sup ‖ Itez hic dicit de-
creta debere rescindi quo a quo
et ad cuius peticōm rō o. rescindet.
a superiori uel a p̄side si est/ uel
si nō ē p̄ses/ puto q̄ potest rescindi
ꝑ consilium maius vt l. vbi absunt
ff. de eura et tu ra abhis/ et dixi
i. l. ii. ff. ad municipa/ et fiet hoc
ad peticōm cuiuslibz de populo cōdicōe
ex hac l. vel officio iudicis vt no
ꝑ Inno/ extra de of/ or. c. cū ecclesie
seu in ti. de maio. et ob. ‖ Quero
posito q̄ decuriones ipi nō possūt do-
nare ut dictū ē an totus populus
possit donare/ et puto q̄ sic/ q̄
apparet/ q̄z pōt de donando. l. facere vt
l. prohibere. §. plane q̄ via' claz
et ibi dixi q̄ sine dubio procedit i
illis ciuitatibꝫ q̄ de facto superiorē
nō recognoscunt in tpalibꝫ/ et sic ip̄e
i se habent imperiū ‖ Circa maz
principis l. q̄z reperitur q̄ decuriones
ciuitatis et ordines i multis ciuitatibꝫ
hñt arbitrium/ et ad q̄ dicta arbitria
extendatur consueuit sepissime du-
bitari Ideo de his aliqua videamus
et consueuerūt aliquando hr̄e arbitriū sup
bono et pacifico statu ciuitatis/ quādoq̄z
sup munitacia ... in ciuitate/ quādoq̄z
sup custodia ciuitatis quādoq̄z solet hr̄e
arbitrium vt pecunia veniat i comu-
ne/ et in multis aliis q̄ forum diuersi-
tas introducat ‖ Sciend' ē q̄ q̄
ex vigore dicti arbitrij/ uel alterius
cuius eorū nō possūt rebannire exban-
nitos, nisi sibi hoc expresse pmissit po-
pulus qui i ciuitate sua dr̄ princeps
ut l. relegati i fi. ff. de penis/ et no.
ff. de off procon'. l. fi. Ex cā tn̄ po-
sset rebannire/ §. si multos alios
exbannitos deprehenderit et denun-
ciauerit vt. l. non omnes. §. a barba-
ris. ff. de testa mili Licencia tamen
veniendi ex cā legitima pōt concedere
sm̄ ea que dixi ff. de publi iudi.
l. is qui reus ‖ Item nō possūt a-
liquaz sniam condēpnacōnis tollere
vt. l. i. §. fi. C. de q̄oibꝫ/ et l. i. §.
de qua. ff. de postul ‖ Itez nō possūt ex-
ecucōes aliquas sine suspendere vlt
tpe tm̄ mīsuz uc. l. in fraudez. §.
debitoribus ff. de iure fis/ et sic
apparet q̄ decuriones qui suspēdunt
aliquā execucōz sine vltra q̄a pro-
lixiora nō iurisdicte faciunt Totus
aūt populus qui i penis ꝑ ipm
i posit' hēatur loco principis posset
hoc facere vt dicto. §. debitoribus
‖ Item nō possūt ex uirtute dicti arbi-
trii/ uel alicuius eorū mutare or-
dines et regimina ciuitatis ar. ff.
de iur' fis. l. bonorū. §. ne peius
et. l. aufertur. §. actiones/ nā ar-
bitrium quod hñt sup bono et paci-
fico statu ciuitatis intelligi' de pnti
vt. l. si ita. ff. de auro et ar. leg'
Sz mutare ordines et regimina eēt

nouum statutum facere g° ro Predicta
vera nisi eet specialiter hoc pmissum ft.
imobilia ciuitatis nō posset alienare
nisi hoc eet eis pmissum specialiter
vt. l. fi. C. de vendi re. ad. ciui pu.
et dicta. l. prohibere §. plane. ff.
q vi aut clam Item ex vigore dci
arbitrii nō possunt aliquem statuere
q sit contra statum et ordines fa
ctos a toto populo a quo ipi auctez
habent nisi superuenisset aliqua ca
de nouo vel causa atiqua eet de no
uo manifestata q tpe. l. condite po
pulus ignorabat vt. l. si hoies. ff. ma
dati ¶ Item ex virtute dicti arbitrii
uel alicuius eorum nō pnt facere statu
tum p quod ius ppriu alicui acq
situm auferatur. Licet eni totus po
pulus possit vt. l. venditor §. si co
stat. ff. comunia predi. et. l. antiqui
sum. ff. de priuilegi. cre. et dixi
in l. tractens. ff. de pollicitaci Tn
cum concedit alicui arbitrium in
telligitur sine aliena iniuria vt
l. merito §. siquis a pncipe. ff. ne
quis in loco publico Et ideo ex v
tute talis arbitrii non posset ali
quem debitorem alicuius liberare
vel silia facere ¶ Sed mirta p
dicta quero an debitorib possint
dilacões concedere ex vigore alicuius
arbitrii predictorum Rndeo non
possunt vltra tempus trium mensiu
vltra id q alias debitores habz
ar. ff. de iure fisci. l. in fraudem
§. debitoribus. quieta. l. i. C. de ca
duci tollen. §. pe. Sz an possit iu
dicibus ciuitatis tollere vel inter
dicere iurisdictom sup petitoe dcor
debitorum Rndeo siquidem iudices
non habent iurisdictom ab ordie il
lo sz magis a consilio maiori uel
a statuto. tn sco a maiori consilio
ipi nō pnt iurisdictom illam au
fferre Si vero habent ab ordie
illo tunc auferre possunt. ipe tamē
ordo remaneret iudex vt. l. vbi
assumit. ff. de iu et cu. da. ab. me
ideo si interpellatur ordo a credito
ribus et iusticiam nō redderent
puniretur et teneretur pa ad inte
esse p auct vt differ iudic. §. i. col
ix. et dictum. ff. de vaca mu. l. fi.
Item an possint ex vigore arbitrii
alicuius ex pdictis iponere nouas
gabellas seu vectigalia Et i
telligo dictam dictam quomodo poito
pro constanti q ciuitas ipa posset
prout de facto videmus facere lz de
iure nō possit vt. l. ii. C. noua
vectiga. Rndeo siquidem in illa ciuitate
vectigalia seu gabelle nō sunt so
lite imponi ordo iponere nō pot
nisi specialiter sit eis pmissum Nisi
e casus qui reseruatus e populo
qui optinet vicem pncipis i ciuitate
illa. sicut reseruatur pncipi vbi pre
dicta. l. ii. C. noua vectigalia Si
vero consueuerit ciuitas iponere
gabellas tpe necessitatis et iponere
potuerit. Hoc em pot dicere i il
lo arbitrio qd de mere ppli est
ar. l. uel vniuersorum ai sy ff. de pig
actio Item an poterit ex virtute
alicuius arbitrii ex pdictis istit
ui noua guerra Rndeo pot p defe
sione ciuitatis et suorum iuriu
Alias aut pro recupacoe iuriu p
ditarum ex interuallo. vel pro i
uadendo res alicui nō posset si
iussu populi uel maioris consilii
ar. eius q nō. p Jnno. extra de
resti. spo. c. olim causa. et qd tibi

dixi. ff. de captiui. l. hostes Ideo
g° q nō potest fieri particulariter ex
virtute dictorum arbitriorum. Videa
aliquas generales regulas quas re
ducamus ad practicam ex quibus
apparebit virtus pdictorum Pa
regula e affirmatiua q habens ar
bitrium sup aliquo pnt omnia face
que spectant pn. ad id sup quo hz
arbitrium ¶ Secunda regula est
q possunt facere omnia antecedentia
Ter que ad illud peruenire potest
Tercia regula e q pnt facere oia
illa conexa sine quibus illud expli
cari nō pot comode Quarta re
gula est negatiua q nō pnt facere
uel statuere aliquid sup eo qd
nō spectat ad id sup quo eis con
cessum e arbitrium Quinta rla e
q nō possit face aliquid. vl statue
sup eo q e accessorium alterius qd
non spectat ad id sup quo concessu
est arbitrium. lz illud accessorium
videatur ad illud spectare Sed
accedamus istas regulas Pma rla e
q habens arbitrium sup aliquo pnt
omnia facere et statuere q pn. spec
tant ad id sup quo habent arbitriu
vt. ff. de arbi. l. nō distinguemus
§. de officio. et manda. l. diligenter
et. ff. de exercito. l. i. §. nō aut. et
§. igitur. et de istito. l. si pupill
§. condicio cum sy. Ista regula
videtur indubitabilis subiciam
exempla. Datum est arbitrium
prioribus sup bono et pacifico sta
tu ciuitatis Certe huius vigore
poterunt cogere hoies habentes i
inimicicias ad pacem vt. l. cessimus
ff. de usufr. et. l. si fur e ti. nam
p istas controuersias ciuiles res
publica leditur vt. ff. de capti
l. siquis ingenuam §. fi. fac. ff. de
of. psi. l. congruit i pn. et de of p
fec vr. l. i. §. quies ¶ Sz contra op
qz istud non videtur ptinere pn.
ad rem pcas sz p quandam consequentiam vt
dicta. l. siquis ingenuam §. fi. et sic
videtur q nō veniat in hoc arbitrio
sibi concesso vt. ff. ad municipa. l. libe
§. fi. et. l. fideiussor magistratuum. ff.
de fideiusso et. ff. de magistra conuen
l. i. §. i. Rndeo h q dico pn. pot itel
ligi ii modis Vno modo vt denotz
ordinem nature vt in hoc exemplo v
beratur filius certe ipe filius pn.
iniuriatur et pr p consequentiam vt. l. i. §.
i. ff. de iniuriis. Certe isto casu dico
pn. nō denotat ordinem que qz eodem
instanti sit iniuria filio et patri sz
denotat quendam ordinem nature q i itel
lectu percipitur Secundo modo pot accipi
ut denotet ordinem intellectus sing°
e sciendum q intellectus dr finis
pn. et idem dicit pn. ee finis ad qd
intellectus tendit finaliter exemplum ma
dator et fideiussor. lz an reum icederet
tn dir tm accessorie reus pn. ideo
qz adhuc finem contrahentes tendebat
¶ Item pot poni exemplum p. l. et si nō
sint §. pueniamus. ff. de auro et
ar. lega. et de arbi. l. nō distinguemus
§. pn. Iste sup modus dicendi ppor
¶ Hoc pmisso si poneremus q i
tellectu fieret aliquid ad duos fines
equaliter respectu cuius. dicit pn.
fieri exemplum ex duobus reis vnus ob
ligatur hodie alius cras lz sit
prior tpe. tn quilibz dr pn. obli
gari vt. ff. de duobus reis. l. iii. i
pn. ¶ Item ex hoc sequitur q si
sunt plures persone q faciunt vnu
actu. tn si faciunt ad diuersos fines

in persona cuiuslibet dicentur pii fieri
respectu finis intellecti pecuniarum et emptor
et venditor unum faciunt contractum
eius finis tendit pii ut unus habeat
precium alius rem ut l. i. de contrahen.
emptio. et l. i. de rerum permuta. et
hoc respectu dico quod quando filio fit iniuria
per aliquem scientem eum esse filium uel. l.
tunc pii l. actio. § pater et filio uel l. eum
qui nocentem ff. de iniuriis et dicta
l. i. § adeo ff. de iniuriis. Modo ad
propositum licet inimicicie et brige tedunt
pii ad dampnum privatorum inspecto ordine
naturali ad rem publicam secundario tamen
inspecto ordine intellectus universalis
qui ymaginatur utriusque pii ledi
s. privatos et rem publicam. Nec ob.
ff. de magistratu que l. i. in pii. quia
licet res publica ledatur pii ut dixi tamen
non leditur dampno pecuniario et estimabitur
quod iste fideiussor promisit ista
solucionem ponit tex. ff. de adm. tuto.
l. ii. in fi. Scias ergo quod istud arbitrium
super bono et pacifico statu est multum
latum comprehendit enim arbitrium
super habundancia sive custodia et
quasi omnia ar. ff. de of. prefec. urb.
l. i. § cura carnis et § se alia plura
exempla possent poni super hac prima
regula que omitto. Tercia regula
est quod possunt facere et statuere omnia antecedencia
ad id super quo habent arbitrium
per que ad illud perveniri possit pro-
babitur in l. cum iurisdictio ff. de
iur. om. iudi. et de procur. l. ad rem
et l. ad legatum cum si. Pone
ex premissis arbitrium super habundancia
voluit facere statutum quod rustici non possint
detineri in civitate pro testimonio
ultra unam diem vel quod rustici non possunt
detineri cogi venire ad civitatem
ad custodiam sed possint per substitutum
servire adiecta causa ut cultura agrorum
non impediatur ut sic habeatur habundancia
in civitate certe quod sit habundancia
certe istud est principale super
quo habent arbitrium quod rustici non
vocentur istud est quoddam stabulum
sive antecedens per quod pervenitur
ad istud hoc potuerunt facere causa est
q. de iudi. l. ii. facit. C. que res pig.
ob. pos. l. pignorum et auth. agricultores
et in arpe unde sumitur. Item possunt
accipere pecuniam mutuo pro expedi-
cionibus que pertinerent ad habundanciam
ar. l. i. § ne autem ff. de exercitoria.
Item possunt ponere ex premissis habent arbitrium pro-
videndi unde possit perveniri pecunia
in communi huius vigore possunt statuere quod quicumque
vocatur ad aliquod officium possit id
retinere vel servire per substitutum sol-
vendo communi certam quantitatem pecunie certe
quod pecunia solvatur est id super quo habent
arbitrium quod possit recusare vel per substitutum
et servire est antecedens ipsius et hoc
possunt permittere per ultra supinius allata
facit etiam quia tenuire est permissum pol-
liceri pecuniam pro honore habendo ut
l. hodie iure de donac. et l. i. ff. de pollic.
contra eadem racione licet tamen per
remissiones plures etiam casus poni pos-
sent quos obmitto. Ad unum tamen ad-
verte quod vigore dicti arbitrii non
possunt statuere vel facere super aliquo generali
et prodecurso negocio preterquam modice
pecunie que daretur communi ar. l. quemadmodum
C. de agri. et cen. li. xi. Esset enim de-
cretum ambiciosum. Ambiciosum enim
dicitur cupidum quasi ambitus id est cupi-
ditas propter honores ut ff. et C. ad l.
iuli. de ambi. et ideo talia decreta dicuntur
ambiciosa id est potius facta cupiditate
quam zelo iusticie. Sed quid pone habentes
arbitrium unde pecunia veniret
in communi statuerunt quod mercatoribus
redderetur ius sumarie vel aliquid
aliud adiacentes causam quia mercatores
desisterunt de veniendo ad nundinas
et sic hoc audiens veniret ad civitatem
et ex hoc cives efficiantur diciores
unde collecte eius eis melius imponentur
an hoc statutum valeat videtur
quod sic quia disponit super antecedentia
quod possunt ut dictum est. Ego dico
quod si hoc fecerunt vigore arbitrii
super bono et pacifico statu civitatis
puto quod valeat quia predicta pertinet
ad statum civitatis augendum et
conservandum ut dictum est sed ex virtute
arbitrii quod habent unde pecunia veniat
in communi non possunt quia predicta non pertinet
ad hoc et illud quod dictum est de an-
tecedenti est verum quando illud antecedens de
necessitate infert illud quoniam super quo habent
arbitrium ut in exemplo predicto quando con-
stituerunt quod quis posset se excusare
ab officio seu a muneribus solven-
do certam quantitatem secus si ex antecedente
quis sequi potest casualiter seu possibili-
ter non possunt ut in casu proposito nam ex
statuto premisso s. quod ius reddatur su-
marie possibile est quod incitabuntur alii
ad veniendum et quod cives efficiantur
diciores et forte hoc non sequitur ar.
pro hoc ff. de nego. ges. l. si negociata
ubi nova negociacio que per se habet
ad lucrum et dampnum non debet statum predicta
dicta quod dixi quod possunt disponere super
antecedenti debet intelligi de antecedenti
debet intelligi de antecedenti proximo vel mo-
dicum remoto ut in exemplis positis
sed si antecedenti multum remoto ut in
q. nisi non possunt ar. l. de v. sig. l. be-
sticia § ii. ubi dicitur usus fructus causa
quod servatum est ad usum in mediate
vel mediate modicus mediante et
proximus ut tecti et simplices sed sicut
multum mediate ut cultores agrorum
secus pro hoc ff. de auro et ar. le.
l. ut quis et ibi dixi et predictas
duas limitaciones ut dixi tene men-
ti. Quarta regula est quod possunt statuere et
facere omnia quoniam ad illud sine quo
commode ad explicari non potest ut dicta
l. cum interdicto de iur. om. iudi. et no.
in dicta l. non distinguemus § de officio
ff. de arbitr. Ex hoc sequitur quod
possunt ponere exactores eorum adim-
plendum id quod mandant ut l. quid
tamen § solucioni ff. de arbitr. Possunt
etiam penam imponere non observantibus
ut l. i. in fi. ff. si quis ius dicenti non
obtemperaverit. Possunt etiam officiales ad pre-
dicta statuere pro exequendo ut l. ii.
ff. ad municipa. Quod intellige nisi
alias ordinati essent per commune ut di-
xi circa casus speciales. Contra hoc
opponitur et videtur quod non possunt possunt
penam imponere quia hoc non veniat in
arbitrio eis concesso ut l. quid tamen
§ fi. ff. de arbitr. Solucio quando conceditur
arbitrium generale ut super habundancia
tunc si faciunt statutum super uno particulari
negocio dicti officii per quod dictum
officium non finitur poterunt ut l.
non ex omnibus ff. de arbi. Si vero
committitur arbitrium super uno particulari
negocio tunc puto idem quod possit imponere
penam ut ff. de v. ob. l.
extra partem in pii et quod ibi no. l. ro.
ob. l. quid tamen § i. quia ibi committebatur.

decisio vnius litis. vnde decisa lite nō
potest se vlterius intromittere. hic nō
committitur dispositio et ordinacio
certi negocij in quo accessorie ve
nit pena. ¶ Quero quid si in
predictis et circa predicta statuūt
quedam que per quādam consequenciam veniūt
et venire possunt contra illas parti
culares casus ad quos dixi ar
bitrium nō extendi an valeat. puta
quia ius alterius ex hoc ledi in sy
ndico quia hoc contingit per quādam conse
quenciam ex culpa illius cuius ius
leditur exemplum factum est statutum ab
habentibus arbitrium super bono statu
et publica vtilitate cōis quod qui nō
pecierit debitum infra x. annos
quod nō audiatur de cetero. certe ex
hoc leditur ius creditoris sed de
tamen culpa et negligencia sua et dico
quod statutum valebit vt. l. i. C. de
vsur. al' vsuc. et pro hoc tex. op
timus. ff. de rebus eo. l. si pupillorum
§ i. Quandoque hoc pōt contingere ex de
fectu alterius ex tamen ex vigore dicti
arbitrij fecerunt statutum quod qui ha
bentes in simul cogantur ad com
promittendum. certe per hoc possunt le
di ius partis. Si enim arbiter male
iudicaret pars leditur. Circa hoc di
co si ad hoc summam vel instanciam qua
rendas quod secundum statuta ciuitatis mere
exerceant tunc si statutum tale nō ex
presse dicat quod de hijs compromittat. hoc
non posset. quia sub generali tunc nō ve
niunt. quia hoc esset ius partis ledere vt
l. minor xxv. an. cum fideiussorum. C.
de minori. Circa alias vero lites
dico statutum valere. nec debet attendi
quod prima parte posset ledi hoc quia esset a
cciō. et ita posset contingere ac
tori sicut reo ar. l. fideius. C. de trā
saccio. et ideo dico quod quando ciuitas
ipsa pōt facere statutum quod nō liceat
appellare quod est quando prima et secunda cā
appel. pertineat ad eam secundum ea que dixi
in l. omnes populi quod tunc eciā in
ex vigore dicti arbitrij posset
hoc facere. sed contra predicta facit
ff. de minori. l. filio § i. et quod ibi
no. vbi dicit quod eo ipso quod quis cōp
mittit leditur et sic contra primum
dictum Item assignat ibi idem
quia perdit beneficium appellandi et
sic apparet quod tollere beneficium appellandi
est ledere partem. Sed ibi in minore cō
promittente quia est vtile. nō ita di
ligenter curam suaȝ actionum sicut
maior. vnde nō est equalis condicio
eorum ab istis que re cessat in glo
ssa. ¶ Dico tamen ex predictis quod
si decurionum statutum diceret
quod nō posset appellari vel in integrum
restitutio peti ex vigore tal' arbitrij
quod hoc valeret in restitucione que petetur
racione erroris vel alia que vniformiter
pōt contingere vtrique litiganti
sed ad restitucionem que pōt peti racione mino
ritatis nō pōt porrigi eciam si ex
primeretur quia tunc manifeste ius
partis lederetur. ita quod nō alcius ar
dicitur. l. si minor et ita intelligo de
restitucione que petitur racione minoris etatis
ad recuperacionem iuris amissi. secus
si peteretur restitucio quia perdiderit lucrum
hoc enim pōt fieri per talia decreta. nō
est regula impediens. quia per generalem
pueniuntur ad vnum de casibus super
enumeratis prohibitis absque culpa

et sed alicuius. et tunc si hoc contingeret
in genere alicuius promissi valent alias
secus vt l. i. de aucto. tu. et ibi per
doc. Quarta regula negatiua est
quod nō pōt aliquid facere vel statuere
super eo quod nō spectat ad id super quo
eis est commissum arbitrium. hec regula
est clarissima vt. l. diligenter. ff. man
dati. et C. si a non cōpe. l. i. et de ar
bitrij. l. nō distinguemus. §. de offō.
¶ Quinta regula negatiua est. quod
nō pōt aliquid facere super eo quod est
accessorium alterius quod nō spectat ad
id super quo concessum est arbitrium licet
accessorium illud videatur ad id spec
tare exemplum habent arbitrium vt penitus
veniant in cāi ideo statuerunt ad esse de
lictum quod prius nō erat. et penam ap
posuerunt vt siquis opponeret aliquam
excepcionem et eam nō probauerit priuatur
in tantum. nam certe hoc nō valet. nam pe
na sed et omnem respectu accessoria est ad
delictum vt. l. aliud est fraus. ff. de v.
sig. vnde cum ipsum delictum nō sit id nec
ipsum aliud nec quid eius sit quo habent ar
bitrium sic eius accessorio statuere nō
poterunt. licet illud accessorium videatur
ad illud pertinere nam accessorium nō
trahit ad se principale vt. l. ex pupillari.
ff. de vulga. et pup. et. l. si pacto quo
penam. C. de pactis. et quod ibi no. et
ff. de pactis. l. iurisgentium. §. quando vero in ij
glo. iij. ¶ Visis et examinatis decem
regulis. videamus aliquas questiones. Pro quo
sciendum quod talia arbitria faciunt suas pro
uisiones ex quibus inferunt id quod faciunt
pertinere pertinere ad eorum arbitrium
An hijs prouisionibus sit credendum videtur quod
non. nisi probetur vt. ff. de exercito.
l. fi. et. ff. de castrensi peculio l. si for
te. Contra quod sic vt. ff. de hered. insti. l.
fi. et de exercitore. l. i. §. ne autem videtur quod
si in preces. Ego quantum ad ipsos statu
entes quod illa cā et illa ratio que in prouisi
one exprimitur fuerunt moti ad statuen
dum statutum bene est eis credendum cuius
est in hac. l. secundum vnam lecturam in eo quod
dicit quod debet rescindi. si enim nō rescinde
retur decretum ipso iure nullum nisi pro
baretur. Cum enim ista arbitria nō cō
cedantur nisi electis et grauibus personis
credendum est eis in eo quod asserunt vt. l.
i. de of. pref. pret. et per hoc patet responsio
ad contraria predicta ¶ Preterea in
istis extraiudicialibus videtur eis cre
dendum vt in c. post cessionem ex. de pro
bacio. facit de probacio. c. i. in cle. nec
dicas quod ibi est speciale in papa. quia fateor
quod est speciale ne admittatur probacio in
contrarium in hijs que narrat quia fecit
ex officio suo. sed contra istos admittitur
probacio in contrarium. pro hoc facit quod
dicitur speciale in mutuo quod confessioni pre
lati statur preter quam in mutuo vt in
auctenticam hoc ius porrectum in fi. C. de
sacro sanc. eccle. et per hoc pōt induci
ad. l. fi. ff. de exercito que in mutuo
loquitur. quod idem putarem hic vt. l. certe
ff. si cer. peta. ¶ Predicta vera nisi
euidencia facti doceret contrarium eius
quod in dictis prouisionibus asseritur vt
dicta. l. si forte ¶ Quero si decre
tum petitur rescindi coram quo iudice
petitur. dixi. ff. quod sic coram superiore
et puto quod ille quem iudex appellacionis
sit superior in ciuitate vt. l. i. §. solet
ff. quando appell. sit. et hoc est verum quando
ipsi facerent auctoritate eorum officij Si vero
facerent auctoritate alterius ordinis vel consilij

sibi committentis tunc ista rescissio si peteretur
per modum appellationis deberet appellari
ad illud consilium quod delegat cuius auc-
toritate sit ut l. i. quis et a quo appel.
Si vero ista rescissio petatur officio iudicis
vel iure actionis tunc coram eisdem inter pe-
teretur et coram quolibet iudice equali
vel maiori ut ff. de minoribus l. preter
et l. se. ¶ Quo autem iure petatur dicam
infra prox. q. An autem quis videatur func-
tus officio suo an saltem delegatus
ab alio etiam ut dicam. ¶ Quero quo
iure petatur ista rescissio. Respondeo quandoque
decretum interpretatur contra certam personam
et tunc quia petitur per modum excusationis
quia per modum appellationis ut l. i. § solet
ff. qui appellari sit. Quandoque vero est edictum
quod petatur iure actionis scilicet condictionis ex l.
ista ut ff. de condic. ex l. l. i. et hoc
videtur probatum expresse C. de consil.
l. qui se gravatos li. x. ¶ Quero
infra quantum tempus potest peti ista rescis-
sio decreti. Respondeo quandoque petitur istud per
modum excusationis vel appellationis et tunc peti
infra tempora statuta ad hoc ut dicta l.
i. § solet et C. de tempore appel. l. i. et
ff. de excusat. tu. l. sacerdotium § i. quandoque
petitur iure actionis et tunc si quidem actio
vult petere rescindi pretendens se pupillum
interesse et de hoc petere infra annum
ut dicta l. qui se gravatos. Si vero
pretendit interesse plurium tunc infra decem(?)
ut ff. de diversis et temporalibus prescriptionibus l. i.
omnibus § i. et ff. ad l. fal. calculi.
¶ Quero quid si in reformatione seu
in decreto sit dictum si et in quantum
de iure possit. Quid important ista verba.
Respondeo importat si de iure possit fieri ef-
fectualiter ut l. in eius ff. de hered.
inst. et l. hoc edicto ff. de condi. et
de. Et ideo ubi aliquod decretum rescin-
dendum veniret per ista verba erit nullum
ipso iure cum dicta conditio si potest
esse de preterito quod deficit quod dispositionem reddit
nullam ipso iure ut l. cum ad presens ff.
si certum pe. et de verborum obl. l. conditiones in
preteritum. ¶ Ex hoc apparet quod de hac nu-
llitate poterit opponi coram quocumque
iudice incidenter coram quo tale decre-
tum produceretur ut l. quotiens C.
de iudiciis et de ordi. iudicio l. ii. Sed
ex hoc sequitur quod de hac nullitate po-
terit perpetuo excipi ut l. pure in fi. ff.
de doli exceptione et l. licet C. de excep.
quod non esset si deberet rescindi ut l. non
ut ff. ex quibus causis maio. § exceptio et
de excep. l. exceptio in fi. ¶ Quero an
reformationem factam ab eis ipsi inter pos-
sint revocare. Respondeo quandoque conceditur arbitrium
super certo actu tantum sicut arbitrium et statuunt
circa dictum actum itaque sunt functi off-
icio eorum non poterunt postea revocare ut
ff. de re iudicata l. si iudex et de arbi.
l. quid tamen. Quandoque conceditur arbitrium
indeterminate et pura concessio est arbitrium
potestatibus super hiis dancia omni tempore. Vel certo
tempore ex forma statuti cuius arbitrii
vigore aliquid statuunt. Tunc an ipsi
possint illud revocare videndum est
an fuerit eis concessum dictum arbitrium
per modum cuiusdam iurisdictionis seu potesta-
tis ordinarie itaque eorum officio hoc
cubat vigore officii ipsorum. Tunc ipsi
inter poterunt revocare, quia nemo potest
sibi imponere legem ut l. si quis in principio testa.
ff. de le. iii. Quandoque conceditur eis per
modum cuiusdam potestatis delegate ita
quod ipsi possunt auctoritate maioris consilii
hoc ammittentis tunc revocare non poterunt
nisi eo modo quo revocare possent ea que
essent facta a dicto maiori consilio
nam dictum consilium videtur hoc fecisse
per ipsos quibus hoc commisit ut l. item
eorum § decuriones ff. quod cuiusque uni-
versitatis. An autem videatur concessum
per modum cuiusdam iurisdictionis ordina-
rie vel delegate, dico verba statuti
concedentis arbitrium esse diligenter
inspicienda. Si enim dicat verba ad officium
priorum pertineat etc. tunc hoc concessum
officio et tunc priores poterunt vigore
eorum officii ex potestate ordinaria et
in bonis hominibus aliis quibus hec com-
mittuntur. ¶ Si vero diceret verba
quod hoc possent auctoritate presentis consilii generalis
et sic tunc hoc non possent vigore eorum
officii reprobatur hoc in prohemio ff.
§ circa medium ibi nostra auctoritate etc.
C. de veteri iure enu. l. i. § omnia. Si
vero verba sunt dubia quia dicitur talis habeat
arbitrium etc. et tunc aut committitur
unum factum particulare inter certas
personas vel in certa re. Et in dubio
intelligitur quod faciat auctoritate consilii
concedentis non ipsorum propria auctoritate
extra de rescriptis c. cum aliquis
li. vi. Iurisdictio enim ordinaria non
videtur concedi in certa re vel particulari in
casu ar. ff. de testa. tu. l. si curator
sed de concedi super quadam universali admini-
stratione ut statim dicam. Si vero con-
ceditur arbitrium super uno negotio vel
ut super hiis dancia tunc videtur concedi
iure potestatis ordinarie. Universitas ei
hoc potest ut C. de iur. o. iudi. sed concedendo
super facto vel videtur concedere ordinariam
potestatem ut l. i. § cum urbem ff. de
off. pref. urb. et C. ubi et apud quos
l. fi. ibi certe administrationem cum modo etc.
et in prima constitutione ff. § pe. et autentica
facta C. ne filius pro patre ubi doctoribus
conceditur iurisdictio in scolares quod sine
dubio est iurisdictionis ordinarie. Et predicta tetigi in
quadam disputatione mea que incipit ad
innata generalis. ¶ Ultimo quero
quid si predicti homines arbitrium
aliquid statuerunt nec exprimunt
se facere ex vigore dicti arbitrii
vel exprimunt se facere vigore cuiusdam
arbitrii non ad hoc sufficientis. Dic
ut dixi in dicta questione quam super hoc
disputavi et hec sufficiant.

Quod semel

Oppo. de l. quod iussit ff. de re iudi. Sol.
aliud in sententia interlocutoria
aliud in decreto. ¶ Item oppo.
ff. quod cuiusque univer. l. item eorum §
si actor ubi etiam decretum rescindi-
tur nuda voluntate, dicit glo. ibi specia-
le quia nullius interest actorem re-
vocare ante litem contestatam. Secus si post
ut e. l. § ex hiis quam glo. no. Ex quo
habes quod quando decretum transit in formam
contractus habeat immunitatem usque
ad x annos acollectus certe imple-
tus est quasi contractus quia ille fa-
cit ut habeat immunitatem et civi-
tas dat immunitatem ut ille veniat
merito civitas non potest revocare.
¶ Item si pactum speciale est factum cum
aliquo ut plene dixit Dy. et ego
plenius in repetitione C. l. omnes
populi.

Municipali

No. quod civitas potest facere statutum ne
aliquis vadat extra suum
territorium et punire contra
facientes. Dic plene ut dixi in l. cunctos.

populos. Item no. q pena ſtatuta non
ligat ignorantes q intelligi niſi ig
norantia eēt ſuppina vl' craſſa ut
glo dicit hic et e tex i c. ut circa
extra de conſti. li. vi. et dixi i l. q
nerua. ff. depoſiti.

De operibus public' rubrica

Curator
Cura
no. q quis po
eſt ſuſtinere
plura mu
nera niſi ex
cuſetur ut
hic bartho.

Qui
Qui
curatores
Cura
tores no. q curator operum ſi agit
contra fabros agit ſuo nōie
ſed ubi p̄u ca agit contra ipm cur
atorem ſeu ſupra ſtantem.

Nec nomine no. contra
ſtes et
religioſos qui capellam viuus ed
ificauit nō alterius q nō pnt facere
ut hic. Item ar. contra eos qui ab
radunt arma alicuius et ponunt ar
ma ſua vel alterius.

Opus nouum Oppo. q
in pub
nullo modo licet facere opus
p ti ne quid in lo publi.
et ideo non videtur q hec
l. poſſit intelligi de opere q fit i pu.
Item nec de opere qd' fit in priuato
q cuilz licet facere in ſuo quod q
vult ut l. per prouinciam. C. de edi
ficiis priuatis. So pōt intelligi q hō
volebat in publico edificare ad uā
ciuitatis uolens et gratis donare
et ſic nō obſtat ti. ne quid i lo
pu. q loquitur qn quis vult edifi
care in priuato i quo pōt dummō nō te
dat ad iniuriaz vel emulac' alt'ius
ve ciuitat' q no. q ſi aliqs edificat
ſeu facit munitiōm i aliquo loco q
poſſet eē ad emulacōm vl' cū piclo
alti'q ciuitatis nō dz ei pmitti et in
telligit ſi eēt piculoſa vel uerecundia
alteri q' cui ſubiecta ē q hic dicit ad
emulacōm alti'q ciuitatis. No
q dicit alti'q ciuitatis. Queriō
quid uult dicere ciuitatem ul' a
phiteatrum. Dicit glo. ſi aliq' tuba
et tube appellantur caſtalia q ſūt
in comitatu q hūt aliquas munitōes
ut foſſata vel muros vel dic nota
biliter q dicit amphitheatrum .i. circa
muros ciuitatis vel i circa muros
dz enī aſſim amphiteatrum ab ambo
ambis q ē circūdare ſtat. ff. de uerū
dum. l. ſatis. ſ. muros et ſic no.
ar. contra iſtos qui faciunt domos
ppe muros ciuitatis ex quibz poſſi
tari inimicis intrantes et exitus
prohibeatur et facta deſtruatur
vt C. e. l. edificia et l. q uulgo.
Queriō vtrum ciuitas poſſit
ſibi ipſi facere muros dicit glo ſiue
ſuo ſumptu ſuo nō ſūptu p'c' cuita
tis romane. Item ab priuatis nō poſſz
ſine principis conſſu ut no. i l. ſatis
ſ. muros. ff. de rerum di. Contra no.
C. e. l. omnes. vbi dicit q ſi aliq'
principis auctās ſiue ciuitas velit
ſibi facere muros de nouo ſiue ve
teres reparare, ſz iſta glo conuer
tentur ex qua habes q caſtra q
ſunt in comitatu poſſunt ſibi ipī face
muros ſuo ſumptu ſine licēcia ciui
tatis q ſp intelligo niſi ſpectet
ad emulacōm ciuitatis ut dixi.

Hec autem Hanc. l. preq
re ut i glo.
Heredum iam no. ar.
pro eis
ille poſſit relictum ad eccaz
vel monſterium de nouo co
ſtruendum conuertere in
eccām vel monaſterium iam
conſtructum cum multa ſūt monſtia
vel eccē iam conſtructe.

De nundinis rubrica

Nundinis
Nundinis
no. q qui priuiliz
non utitur ſpa
cio .x. annorum p
dit priuilegium
et ſic faciet contra
directiuos qui
ai ſūnt eis co
ceſſum priuilegium
contrahendi q cum
nō ſūnt vſi ſpa
cio .x. annorum perdiderunt de hoc p. cy.
C. de diuiſis preſcriptis l. filios et ex de
filiis c. cum acceſſiſſet et gof extra
de reſcripta c. durat.

Siquis no. contra ſtatuta
ciuitatum q dicunt
q articuli a ruſticis nō po
tuunt emere q iſta ſtatuta
ſūt contra pcā auctēz ſeu
vtilitatem vt hic videtis.

De pollicitac' Rubrica

Pollic'
no. q ſpale ē
in ciuitat' q
nō valz pmiſ
ſio ſine cā q.
in priuat' pro
miſſio facta
ſine cā hz vi
donacōis vale
de ſilē. ff. de do
nac'. l. hz uir
in pn. et ibi
dixi. facit q no. ff. de doli except. l. y.
ſ. ſi ex cā. Sb no. in .x. capitulo
innabiles modos incipiendi. Ite
no. q quis obligatur rei uicio. Ca
rit glo qua actō petatur tale pro
miſſum dic ut i glo.

Siquis no. iſtud qd' hic dicit
aſſignauit vt po
ſtea quis nō teneatur de piculo. vide
ſi i l. et ideo ff. de v. ob. et habes
in l. mortuo. ff. locati. barthol'.

Siquis rem Oppo. et
vidi qd
in uiuz traſeat i ciuita
te. l. ſi. C. de ſacro. ſanc.
ec. dicit glo. tria Xta quā

promittitur ex contractu celebrato duorum consensu et in illis non acquiritur dominium regulariter sine tradicione fallit in casibus dictis l. fi. C. de sacro. sancte ec. Quinque promittitur aliquid quod dependet ex consensu unius tantum et tunc non transfertur dominium ecclesia in ecclesiam vel civitatem ut hic. Ratio est secundum guil. quia concurrunt duo specialia unum ut quis ex pollicitatione obligetur aliud ut sine tradicione queratur dominium quod esse non debet ut C. de donis promissi guil. post in l. ab emptore ff. de pactis. Quinque quis relinquid seu vovet in ultima voluntate et tunc transfertur dominium iura sunt vulgaria. ¶ Quis glo. Quis petet hic votum. Respondeo ecclesia vel episcopus ut C. de epi. et cle. l. nulli et in auctentica de ecc. ti. § si quis autem. ¶ Questio quia actore petatur votum dic ut in glo.

Pactum no. istius distinctione non habetis hic alia

Tantem respondit hic est duplex litera una negativa alia affirmativa prout habetis negativam legitur duobus modis secundum primam hoc dicit epistola non obligat aliquem ad munus edendum. h. d. ¶ Contra hoc oppo. ff. de pactis l. ij. et C. de donacio. l. aliquid et de fideicommissis libertatibus l. in epistola respondeo quinque in epistola accipitur pro ultima voluntate et tunc obligantur heredes disponentis ut dicta l. in epistola. Quinque continet donacionem inter vivos et tunc de iure antiquo non poterat fieri per epistolam quia pacto nudo non contrahebatur. Quod est verum nisi sequeretur tradicio. Ita debet intelligi C. de donacio. l. aliquid sed si talis donacio in rem publicam fiebat tunc non obligat aliquem ut hic et intelligo nisi sit facta ex iusta causa vel opus sit ceptum ut ff. e. l. i. ¶ Alio modo legitur secundum literam negativam et dicit sic excusacio ab iniuncto munere non potest fieri per epistolam. h. dic. hec est satis bona in se et tamen non congruit nostre materie. Alia est litera affirmativa et secundum eam dicit quod per epistolam quis civitati obligatur ad implendum quod promisit si epistola habet iustam causam vel opus sit ceptum ut s. bartholus.

Tocens ¶ **Sicut** no. quod civitas per suum statutum non potest auferre alicui ius suum ita habetis hic et l. si privatus qui et a quibus. Quod intelligo verum singulariter capiendo unum hominem sive quibusdam hominibus faciat ad hoc ff. ad l. iul. de ambitu l. fi. et l. non debet ff. ad municipalem et l. de curiones ff. de admi. re. ad ci. per. sed generaliter faciendo statutum tunc bene posset ut l. venditor § si constat ff. communia predio. et l. actio causisium ff. de privile. cre. facit l. fi. ff. ad municipalem. Intelligo ubi l. i. statutum ¶ Ad iure tamen quod licet civitas vellet et ipsa posset tamen hoc est verum si vult. Secundo extendendo arbitrium aliquibus super quibusdam ut pro hiindanciam ut pecunia veniat in cassum et si ex virtute huius arbitrii non venit ut possit ius alterius ledere sed hic sine alterius iniuria faciat ut l. ij. § merito et § si quis a principe. ne quid in loco publico et l. nec avus. C. de emanci. lib.

et l. in pupill. ff. de admi. tu. per

Expoliatacionibus no. textum ibi cum absens etc. no. quod ille qui promisit facere opus debet facere per se si potest ut hic et l. imperator ff. e. Sed hic aut quod dico per se intelligo secundum qualitatem persone si ipse faber est faciat sine manibus adhibitis ministris secundum operis qualitatem et quantitatem si vero non est faber intelligo quod faciat per se hoc est sua cura et interesse. Non enim liberantur prestando pecuniam ut dicta l. imperator ff. e. l. continuus § cum quid ff. de v. ob. Item no. quod qui non potest facere per se potest facere per alium adhibendo amicos ¶ 3o no. quod qui non quando est suspicio de aliquo ne fugiat per interdicta vendicio sive alienacio bonorum immobilium sic possunt mobilia sequestrari quod no.

Siqs ob honorem no. sufficiendam formam polliciacionis facit quando aliquis relinquid aliquam certam fieri sub condicione quod talis sit ibi rector quod ille debeat persolvere

In privatis hoc est operibus publicis de privatorum pecunia factis.

¶ **Cum quidam** no. quod si aliquis dicit pecuniam ne gravetur operibus publicis perdit pecuniam et nichilominus gravari muneribus.

Imperator principium huius l. examina ff. e. l. de polliciacionibus.

¶ **Iter rescripserunt** no. textum ibi esse collectabilia etc. quia facit ad multa et hic videtur casus quod consuetudine iure exigendi passagium prescribitur de hoc dic ut dixi ff. de publica. l. si publicanus § fi. bartholus.

¶ **De Variis cognitionibus coram iudice vice sua** etc.

Preses ad equitatem l. mensare debet tractare quod hic in illa casus tractatur in quibus iudicis officium imploratur. Per consuetudinem mercede vel salario alicuius laboris etc. no. quod doctoribus liberalium arcium et medicis et obstetricibus constituitur salarium officio iudicis ¶ Secundo no. quod medicus dicitur qui alicui parti corporis medicinam prebet ¶ 3o no. quod incantator non dicitur medicus nec potest petere sibi constitui salarium officio iudicis.

¶ **An et phi** Dicit glo. quid est hoc dictum magistri facramenta dic ut glo. ¶ Secundo arguit an professores qui sunt doctoribus hodie possit agi

deci[m]at glo q sic. Vide[tur] e[n]i[m] p[ro]missu[m]
et salarium promissu[m] licite potest
peti ut l. medicos. C. de professo[ribus]
et medi[cis]. Eod[em] mo[do] non p[ro]missu[m] sic
no[n] p[ot]est pacto constitui.

Ludi quoq[ue] Ne q[ui] ma
gistri e[ius] q[ui]
docent abbac hoc est artem numera
liate constituunt salarium extra
ordine[m]. Isti sunt p[ro]pe ludi litter[arum] q[ui]
cantando docentur. No[ta] q[uod]
librarijs et tabellarijs hoc est
no[tariis] et alijs qui faciunt alias artes
non co[m]petit officium iudicis pro
eor[um] mercede, s[ed] qualiter eis co[n]su
leatur. Vo[lo] si quid salariu[m] est
p[ro]missu[m] agetur ex promisso. Al[iter]
si ille qui facit co[n]sueuerat alias
locare op[er]as suas videtur loquisse
s[ecundu]m suam consuetudinem ut l. ex
pacto C. locati, et istud locatu[m] p[er] p[ri]n[cipium].

Sz et si comites No[ta] q[uod] hic
exponit comites i[d est] assessores q[uod] no[ta]
pro assessoribus q[ui] p[ro]pter syndicatu[m]
possunt sibi facere constitui sala
rium ex officio sindicancium si eis
no[n] est constitutum salarium.

Moneta[r]ijs Hic
no[ta] pro
p[ro] aduocatis ut possint sibi facere
constitui salarium, et h[oc] alias acco[rdat]
quas dic[it] ut C. de suffragi[is] l. i.
So[lo] no[ta] q[uod] sine co[n]cedenda q[uod]
aduocato de[bet] constitui salarium.

Aduocatos Quero
utru[m]
illi[terati] dicantur aduocati, dicit la[tius]
glo q[uod] non, hic videtur q[uod] sic, q[uia]
e[ni]m dicit hic in textu suppletur
p[er] aliaz l., nam aduocatus dicit[ur]
qui quoq[ue] studio op[er]atur i[n] caus[is]
agendis, et opp[onitu]r q[uod] studuit p[er] co[n]
tinuum i[n] iure et q[uod] doctor i[n]ue
nerit eu[m] p[er] cia instructu[m] ut C.
de aduocatis diu[ersorum] iudicu[m] l. ne
minem. Ex hoc app[ar]et q[uod] illitera
ti non sunt aduocati, s[ed] co[n]tra
hoc facit iste tex[tus] qui dicit q[uo]q[ue] quo
studio op[er]antur. R[espo]ndit glo In
tellige siue debeat adee i[n] alleg
acionib[us] tantu[m], siue vsq[ue] ad litis
contes[tationem] tantu[m], siue in ca[usa] p[ri]n[cipa]li
no[n] in ca[usa] appellac[i]o[n]is, siue i[n] utraq[ue],
siue in vno, siue in alio loco si
ue i[n] quolib[et], et p[er] hoc soluit[ur] q[uestio]
an procurator et tutor q[ui] assisterat
ee possent dici aduocati. R[espo]n[deo] no[n],
q[ui]a in hijs no[n] concurru[n]t ea q[ue] s[upra]
dicta sunt, et p[er] hoc app[ar]et q[uod] p[ro]cur[ator]
non pot[est] sibi petere co[n]stitui salariu[m]
p[er] officiu[m] iudicis, s[ed] habebit alia
remedia de q[ui]b[us] dixi s[upra] e[odem] §. ludi.
Item q[ue]ro quid e[st] hoc dictum
q[uod] dicit q[uod] pro tractatu et vos de
beatis scire, q[uod] hic e[st] duplex l[itte]ra. Vna
pro tractatu. Alia pro co[n]tractu.
Ad p[ri]maz ponit glo duo exempla.
P[ri]mu[m], si a[liqui]s vadit ad iudicez ut
sibi det vnaz dilacio[n]em no[n] allegando
s[ed] rogando, certe ille no[n] d[icitu]r aduo
catus. Alio mo[do] si a[liqui]s stat i[n] curia
et p[ro]s h[ab]et consiliu[m] ac eo no[n] t[ame]n
vadit ad cam[eram] ill[orum] q[ui] mo[dum] vel i[n] ca[usa] q[uo]q[ue]
p[ar]te litis, certe iste no[n] d[icitu]r aduocat[us],
nam in iudicio no[n] assistit, et ista
faciu[n]t pro doctoribus l[ite]ris c[on]tat[or]
qui h[abe]nt pacta cum eis ut no[n] debeant
aduocare, na[m] no[n] p[ro]hibetur a iu
dice co[n]tract[us] aliquid i[n]petrare ut
hic, et ff. de leg[ationibus] l. paulus i[n] fi[ne]
nec prohibentur co[n]siliu[m] i[n] cam[er]a
dare, nam aduocare e[st] desideriu[m]
in iudicio pandere ut ff. de postu[lando]

l. i. i[n] p[ri]n[cipio]. Alia l[itte]ra e[st] pro co[n]tractu, q[ui]a
ergo interuenit ut aliquis co[n]tractus
fiat inter aliquos inducendo vtramq[ue]
partez, iste no[n] dicitur aduocatus,
et ideo videtur q[uod] ille qui e[st] coram
arbitratore et introducat iura vni[us]
partis no[n] dic[itu]r aduocatus, na[m] ad
arbitramentum sit quid co[n]tract[us] tra
ct[us] ut l. si de meis §. recepisse ff.
de arbitr[is] et in auctenti[ca] ut diff[initio] iudi[cum]
post p[ri]n[cipium] et in auten[tica] si vero co[n]tigit
C. de iudicijs. Videtur ad ee p[er] co[n]tra
ctu[m] no[n] interee liti ut hic. Ex hijs
habes eciam q[uod] in omnib[us] istis casibus
in quib[us] no[n] pot[est] iudicis officiu[m] i[m]p[er]
lorari pro salario licet alias iuste
recipet ut s[upra] dixi.

Diu[u]s Seuer[us] No[ta] tex[tum]
ibi licen
ie q[uod] pro singulis causis pot[est] aduoc[atus]
recipe[re] centum floren[os] et no[n] plus.
S[ecun]do no[ta] de pacto quote lit[is] i[m]p[ro]bato.
3[o] no[ta] q[uod] post litem finitaz p[ro]mis
sio quote q[ue] no[n] est inprobata. C[on]tra
no[ta] q[uod] id q[uod] s[upra] dixi q[uod] aduocati no[n]
possunt recip[er]e ex singulis causis
vltra C. floren[os], s[ed] aduocati curie
romane int[er]p[re]tantur sic singulis
causis i[d est] capitulis et sic obs[er]uat[ur]
de facto, s[ed] hoc e[st] contra mentez h[uius] l.
q[uia] videtur velle q[uod] particulares solac[iones]
co[m]putentur in ista summa p[ro] co[n]tinua cos
facit, C. de iur[e] iuran[do] l. g[e]n[er]ali §. s[ed]
iuramento, ibi ca[usa] uel ca[usis].

Diuus iste §. est bon[us] et
mali intellectus
s[ecundu]m d[ictum]. Licet aduocatus no[n] posset
adimplere aduocac[i]o[n]em p[er] casu[m] fort
uitum in eius p[er]sonaz co[n]tingentem,
tamen totum salariu[m] de[bet] co[n]sequi.
hoc dicit. Oppo[nitur] C. de condic[tione] ob
causaz l. i. i[n] fi[ne]. So[lutio] ibi steterat p[er] aduo
catum, hic per casu[m] fortuitu[m] in eius
personaz co[n]tingentem. Co[n]tra
C. de aduoca[tis] diuer[sorum] iudi[cum] l. p[os]t duos
ubi co[n]tingit per casum s[cilicet] p[er] mortez
aduocati et non debet h[abe]re totu[m] sa
larium, s[ed] tantu[m] minus s[ecundu]m q[uo]d
aduocatus conducit[ur] r[espectu] sp[ati]i certa c[er]ta
b[re]uiq[ue] t[em]p[o]ris prefiniende et tunc si decedit
ante de[bet] h[abe]re totum salariu[m] illius an[ni]
ut hic et l. legatu[m] i[n] fi[ne] ff. de lega[tionibus], q[ui]a
non conducitur respectu certe ca[use] s[ed]
respectu certi t[em]p[or]is ut pro omnib[us]
causis q[ue] obuenient michi i[n] isto bi
ennio certo co[n]stituto salario annuati
tus pro illo a[n]no quo incepit t[ame]n de[bet]
habere salariu[m] ut in co[n]trario. Co
tra hoc oppo[nitur] q[uod] eciam non pro toto
illo anno habeat ut l. preciter C. de
aduoca[tis] diu[ersorum] iu[dicum]. R[espo]n[deo] so[lue] ut ibi plen[ius]
no[ta]. Item oppo[nitur] q[uod] no[n] debeat h[abe]re sa
larium non p[ro] rata eius quo de
seruiuit residuu[m] posset repeti l. si
vero §. item cum quidam ff. locati
dicit glo ibi sp[eci]ale in aduocato ut
in isto §. q[uod] no[n] pl[acet], q[ui]a illud e[st] i[n] le
gato ut dicta l. lega[tum] i[n] fi[ne] ff. de lega[tionibus].
Item in multis alijs dignitatib[us]
ut s[upra] dicam. Et si tu dicis in quolibet
e[st] sp[eci]ale no[n] assigna[tur] r[ati]o sp[eci]alitatis,
et ideo dico q[uod] h[oc] ideo e[st] q[ui]a h[oc] debetur
salariu[m] ex b[e]n[e]ficio l. ut in co[n]tractu
qui successit in locum dispo[sitio]nis l., et
ideo ta[n]q[uam] in b[e]n[e]ficio plenior fit i[n]
terpretacio, s[ed] ibi debetur merc[es] ex
contractu ubi fit interp[re]tacio stricta
ut l. in testa[mentis] et ibi no[ta] s[upra] de re[gulis] iur[is]
et l. fi. ff. de constit[uta] p[ecunia], et ista l[itte]ra
declarabitur s[upra]. Dic[i]t[ur] de cla[ra]re
q[uod] p[re]t[er] l. est intendum, q[ui]a q[uan]doq[ue]
vni[us] de[bet] ex contractu salariu[m], ali[quando]
op[er]am, q[uan]doq[ue] ex ultima volu[n]tate, q[uan]doq[ue]

ex. l. dispone / quia ex contractu quod suc
cedit in locum dispositionis. l. Et adver
tatis / quod in omnibus intendo examinare
quando aliquis impeditur prestare operam
per casum. Si vero impeditur pres
tare facto eius cui debet operas vel sto
eius cui debentur ista materia habet
modicum dubitationis / et ideo late non
tango. Glo. tangit hoc in principio / et glo
plenius in dicta. l. si uno. § item cum
quidam. C. locati. Assumo igitur primum
et quero quando unus debet operam alii salarium
vium ex contractu mero / et opere non
possit prestari casu fortuito utrum sa
larium debeatur totum / et videtur quod
totum ut l. si pecuniam. C. de condic.
ob causam in principio. / et l. cum in plures
§. pe. C. locati. In contrarium videtur
quod debeatur pro rata ut dicto. §. item
cum quidam. Alibi videtur quod nihil
debeatur ut l. si vehenda. C. ad l.
rodi de iac. in principio. Dic aut predicta de
bentur ex contractu nominato / aut
innominato. Primo casu / aut ex contractu
bone fidei aut stricti iuris. Si bone
fidei tunc distingue aut venit casus
in persona conducentis hoc est eius qui
debet operas et salarium debet habere pro rata
ut dicto. §. item cum quidam. Si venit
opi. ibi ponitur in principio. et in medio
g. all. omnes. l. quod dicitur hec re
probata glo. ibi in fine. quam opinionem ponit
azo in summa. C. locati quod est contra gl.
suum §. item cum quidam. Si vero debet
ex contractu stricti iuris tunc adverte
verba. aut sunt concepta conditionaliter
hoc modo si tale quid feceris dabo
tibi. C. qualitercumque sit / quod istud factum non
possit impleri stipulatio non committi
tur quia deficit conditio / et nihil
debetur ut dicta. l. si vehenda. C. ad
l. rodi de iac. Si non debetur condi
tionaliter tunc talis stipulatio videtur
succedere in locum contractus conducti
et locati ut l. i. §. conventionales
C. de V. ob. / et ideo erit idem quod in con
tractu locati ut C. proxime dixi et
dicta. l. si vehenda. Si vero predicta
debentur ex contractu innominato est
locus penitentie / aut quia causa non est secuta
et factum non est adimpletum / primo
casu potest pecuniam datam repetere
dum tamen ei qui debebat operas
de indempnitate satisfaciat ut l. m.
§. si servus / et. l. si pecuniam. C. de
condi. ob causam. Secundo casu demum
distinguere eodem modo quo in contractibus
nominatis quia contractus innominati di
iudicantur secundum naturam contractuum no
minatorum quibus assimilantur. ut l. pa.
§. si quis servum. C. depositi / et l. na
turalis. C. de prescrip. verbis per milites
ea quod illius facit ad predicta. C. de
condic. ob turpem causam. l. si militem / et l.
p. et fi. Secundo quero quando unus debet pe
cuniam alius operas ex ultima voluntate
et cui non potest prestari opere / an po
ssit petere pecuniam. Adverte ista
verba quando constat vel sentitur relicta
contemplatione eius cui relinquitur et
debentur opere / et eius contemplatione ne
minem in manum. l. i. C. de condi. in
sti. et de condicio. i de. l. illis liber
tis / et de an. le. l. annue in principio.
cum si. Dico sic / aut est una prestatio
facienda tunc debetur totum licet quis
impediatur casu prestare operas
ut. C. de l. adiunxit / et C. de le. ii.
l. pe. §. a me. Si vero debet opere

annue tunc pro anno qui inceptus est
debetur integra pecunia pro aliis non
ut l. servo in principio. C. de annu. lega.
et. l. qui concubina. §. si uxori
C. de lega. iii. Et predicta vera
sive contingat casus in persona
eius qui debet operas sive in persona eius
qui debet pecuniam ut. l. predicta
per. Habes ex predictis quod ultime
voluntates differunt a contractibus
in duobus / primo quia in contractibus
si venit casus in persona eius qui debet
operas debet habere salarium pro rata
ut dicto. §. item cum quidam. hic de
betur totum sive pro illo anno
incepto ut dixi / hec est ratio favor
ultime voluntatis in quibus fit lacior
interpretatio quam in contractibus ut hic
et. i. de regulis iuris. l. in testamento
et ideo ex quo dies talis legati ce
ssit debetur totum. Item habes quod
quando casus contingit in persona eius cui
debentur opere pro annis sequentibus
nihil debetur ut dicta l. servo in
principio. de annu. lega. In contractibus
debetur totum ut dictum est / et in hoc
est deterior condicio eius cui est re
lictum quam eius cui est promissum
ratio quia in contractibus facta promissione
statim debetur licet peti non possit.
in ultimis voluntatibus non debetur
nec cedit dies nisi in principio. cuiuslibet anni
ut. l. senatus. C. de dona. causa mor.
et l. in annos / et. l. singul. C. de
annu. lega. / et in legatis fit plenior
interpretatio quam in contractibus postquam
cessit dies ut. l. est receptum in fi.
C. communia predi. / et ibi no. / et quod
dixi in l. si usufr. C. de stip. servo.
Tertio casu quando ex dispositione l.
unus debet operas alius pecuniam seu
mercedem et si impediatur casu
an debeatur merces. In hoc vidi
l. variare. Quidam dicunt quod debe
pro rata temporis quo servivit ut C.
de erroga. mi. anno. l. hiis stola
tibus et. l. pe. in fi. Quidam dicunt
quod pro illo anno tantum quo incepit
officium ut l. post duos. de advo.
diver. iudi. Quidam dicunt quod pro toto
tempore non facta distinctione annorum ut
C. de domesti. et protectorum. l. fi. / et
de proximi sacro scrin. l. siquis
in sacris / et de primipilo. l. i. et
de in rebus agen. l. in matricula
et hec / et. l. legatum in fi. C. de le. Et
omnibus istis casibus dicitur deberi sala
rium ex dispositione l. / quia eligebatur
quis ad certum officium et statim
facta electione debeat habere certum sa
larium ut videtur hodie etiam sta
tuta similia per civitates ytalie.
Pro hac l. concordancia debe
tis scire quod quidam quando eliguntur ad
officia humana laborem principaliter ut ista
stipendiarii. Quandoque ad officium quod
respicit laborem et probitatem
sciencie vel intellectus ut officium
advocationis legationis assessoris et doc
toratus / quandoque ad aliquod officium
quod respicit utrumque ut quando quis pest
aliam legationem militum quia per laborem
et animum discretum promittitur ad
illud. Quandoque eligitur ad aliquod of
ficium quod habet dignitatem principaliter ut ad
illa officia magna ut quod sit prefectus
vel domesticus principis vel preses
primo casu non debet habere stipendium nisi
nisi pro rata temporis quo servierit

ut. l. pe et fi. de erogat. mili. anno.
et. C. de re milita. l. desertorem. §.
finis qui ad hostem in vltia glo. ro
quia illud quod sibi datur est quedam
remuneratio laboris sicut in eo
que alterius operas conducit me
rito iudicamus sicut in contractu.
S°o casu siquidem erat vna prestatio
facienda et debet habere totum salarium
vt. hic et. l. legatum. §. i. de le. Si
vero erat facienda prestatio annua
tunc debet habere pro illo anno quo
incepit tantum vt. l. post duos. C.
de aduoca. diuer. iudi. Ratio quia istud
non est mere officium beneficium sed
est partim remuneracio beneficii
partim propter laborem vt. l. i. C. de
annona. ci. li. x. et ideo non fit ple
nissima interpretacio sicut in beneficiis
nec sic stricta sicut in contractibus
fit tamen plenior sicut predictum est
in vltimis voluntatibus quia videtur
esse eadem membra vtrobique. ¶ T
ao casu dicit sic quoniam illud quod
datur in premium prudencie et re
muneratione labor non potest separa
tur debetur totum secundum distinctionem
precedentem ut dixi in textu et aduo
cato et sic. ¶ Si vero potest separari ex quo
connestabilis vnius banderie habet sa
larium duplicatum vnum simplum
quasi stipendiarius aliud propter pruden
ciam isto casu quod datur ut stipen
diario puto quod dabitur pro rata
temporis sed illud quod dabitur tamquam
conestabili propter prudenciam dabitur
pro toto tempore secundum distinctionem precedentem
cui est C. de erogat. mili. anno
l. hiis solaribus. ¶ Quarto ca
su debetur totum salarium pro toto
futuro tempore nulla habita distinc
tione vtrum sit salarium annuum vel non
vt. l. siquis in sacris. C. de pri.
sacro. scri. et de agen. in re. l.
in matricula et de primipilo
l. i. ¶ In casu etiam debetur heredi
salarium vnius anni plusque debe
retur defuncto vt C. de comesti.
et protecto. l. fi. Ratio quia cum istud
detur tempore propter dignitatem dicitur mere
beneficium ideo fit latissima interpretatio
vt totum debeatur vt. l. fi. §. de con
pen. et quod ibi no. ¶ Ex predictis apparet
soluta questio glo. quid in potestate mor
tuo. Ratio cum potestates remaneant
loco maiorum iudicum ut no. C. de
sen. ex periculo reci. l. ii. in fi. dico
quod debetur salarium totius temporis
vtrum esset electio seu solucio men
strua vel annua vel quomodo. Item
est soluta questio de doctore vel assessore
et distingue vt §. dictum est in ad
uocato ¶ Quarto quero quando vnus
debet pecuniam alicui operas ex contractu
qui succedit in locum dispositionis
legalis exempli promittit salarium
doctori vel potestati. Certe istud su
ccedit loco salarii quod debetur
ex dispositione legali vt. l. fori. et
l. si stipulatus. §. de usur. et de
lega. i. l. si legati serui nomine. et
l. i. §. si sub condicione §. vt le. no. caue.
et l. dampni in fi. §. de damp. in
fecto et de nouaci. l. alia ¶ Quid
si aduocatus est mortuus antequam ad
faciat dicit glo. idem quod debet habere
totum salarium. Alia opinio est
in glo. que distinguit an actor
fuit in mora procedendi et optime

quod hic dicitur. ¶ Alias de equitate reddit
si solutum ei fuit. Ideo vero dicit
indistincte redditur si nichil erat
factum ut §. de condi. ob cau. l.
si pecuniam et quod hic dicat per ipsum
non stetit. §. Ibaudi. sed pro clientulo
istam opinionem tenebat quidam doctor
vltramontanus qui vocatur dominus be
ltrandus de monte faucino qui
fuit concurrens gui. de Cu. qui de
cessit tempore mortalitatis et allegat
tex. C. de aduoca. diu. iu. l. post
duos. ibi ex quo illud officium
agere cepit et teneo opinionem glo.
nec obstat. l. si pecuniam quam glo.
allegat in contrarium quia ibi loquitur
in contractibus innominatis in quibus
est locus penitencie hic quando debetur pe
cunia ex dispositione legali vel ex
contractu ut dixi itaque penitencie non
est locus vt dicam j. prox. q. nec
ob. l. post duos. Quia debetis scire
quod conducitur quoniam aduocatus per
vnius cause non limitatur certo tempore tunc
illius debiti cedit dies statim vt
hic. Quando conducitur ad annum sub certa
annua mercede non respectu certe cause
sed pro illis que illo anno concurrerent
et tunc dies illius ob. vel huiusmodi
non cedit nisi annus sit inceptus
vt. l. contraria ¶ Quarto quid si
stat per electionem quasi dicas de aliquo
qui electus est potestas et antequam inci
piat officium moritur an debeat
habere salarium. Textus in coll. de admi.
§. i. coll. vii. videtur velle quod non
debeatur salarium nisi postquam ingressus
est prouinciam que sibi committatur rege
da. Item omnes. l. quas all. §. que
dicunt quod isti officiales debent habere sa
larium totum loquuntur in officiali qui
iam gesserat glo. illa videtur vel
le contrarium. Quid dices. Certe in
istis potestatibus et capitaneis qui hodie
assimulantur qui sunt loco maiorum
iudicum vt dixi est dicendum quod a die
electionis sibi presentate dignitatem con
sequatur vt. C. de epi. et cle. auten.
sed episcopalis dignitas et de consuli. l.
fi. li. xii. et in auten. de admi. §. i.
colla. vii. et isti qui modo pa. po
solunt §. si filius et ideo statim cedit
dies huius oblig. et totum salarium
debetur per istam glo. et per ea que §.
dixi non ob. tex. de admi. §. i. qui
fatetur quod non debet habere salarium nisi
postquam ingressus est prouinciam et post
quam est mortuus non debet habere salarium
nisi pro illo tempore quo in prouincia debet
morari. ¶ Sed quid si tempus quo
debet stare in prouincia non est limitatum
vt quia arbitrio superioris pro quanto
tempore debet habere salarium puto pro vno
anno tantum sicut dixi in anni
lega. Nec enim possumus dicere quod
pro toto tempore debeatur cum tempus non sic
limitatum vt. l. si cum perfinitur in fin.
§. quando dies le. cedi. ¶ Redeo ad
glo. et quero. Quid si stetit per clien
tulum dicit glo. quod aduocatus non
reddit salarium vt. l. qui operas
§. aduocati. §. locati. Idem si stet
per casum fortuitum in persona clienculi
et idem puto in potestate doctore as
sessore vt dixi in similibus ¶ Sed
iuxta predicta quero. Aliquis est
electus potestas huius ciuitatis post
acceptare officium ciuitas antequam
vadat mutat statum et insurgit
quidam tirannus vel alia secta
ita quod non remaneat exercicium libe

ptata/ an detra salariu Ro sic ite
grum videtur em state p ciuitatem
uel p casum fortuitum in ipsa ciui
tate contingentem ut .s. dictu est
Juste em timet qui no uult acced
sub tiranno vt .ff. ex quib cau i pos
ea .l. fuluius §. quid sit latitare
Idem sim mores nre ciuitatis turpe
et vereciduz e accedere ad locum
vbi quis no possit iusticiaz celebre
et libere exercere/ ideo videtur no
posse accedere cu no possit honeste
vt .l. filius .ff. de condi insti. et .l.
codiciones/ e. ti. Et eadem roe dico
si insurgit ciuitate officio tirannus
vel ps vel secta. vl' aliquid sit q re
ctor no pot remanere sine verecu
dia/ qr pot reuerti/ et dz hre totu
salariu/ ita fuit obseruatu bonon
in psona dni Jacobi de gabelib
qn veni legatus. idez pisis Isto
aute an possit remanere sine vere
cudia vel non dz intelligi sz mo
res ciuitatis istius vt .l. item apud
§. cu vicu .ff. de iniurijs Vnde illd
q reputaretur uerecudium apd bonos
et graues/ illud dici debere teneri
Justa em causa est obmitte aliqd
vel facere ff de vercudia vt .l. quius
.ff. mandati Circa quo tpe dz sol
ui salarium/ glo dicit q hic e ar q
in pri anni vt .C. de iudicu .l. pperand
§. moneat .ne. et de condi ob. cau
l. fi. et .l. qui opas §. i .ff. locati
.ff. e. .l. §. pinde/ ita dicit glo Con
riu vidi no C. de pmipulo .l. i. li.
xii./ glo se no firmat. C. locati .l. ii./
breuiter in locacoe reru tene glo.
C. loca .l. edem/ sz i locacoe opar
debemus aduertere/ qnz pecunia dat
pro suptibus magis q p merce
laboris vt pecunia q datur legat
et alijs similib/ et illaz solui
i inicio vt .l. legat §. i .ff. de legat
/ et .l. si vero no remunerandi §. fi
.ff. manda/ et C. de le .l. ii. li. x.
Quaqz datur pecunia pro mercede/ et
tu e aduertendu pro q uisile e
utputa si e tale qui pot vinere
et no posset opas exercere nisi
pecunia sibi daretur/ et tu vr dare
actu inicio/ ul' in meses singlos
vel sic appoitum aliquod pactu
p quod appeat actum q soluat
in fi. vt .l. opus qd in aduisione
.ff. locati tu i spicimus q e uisilis
vt .l. ff. j. de reg iur. Si vo uisi
militudo no appet tu in ob q desce
dit ex contractu dico solui i fie tpris
lz dies cedat inicio vt dca .l. edez
C. locati/ et dixi in .l. huius coie
meum §. fi. .ff. de stip. huo Si intus
vero que debetur ex dispoe legis
siquidez e vnu salariu tatuz coste
tutu debetur i inicio vt hic cu sy.
Si vero ecet salariu constitutuz
annuu tu debetur i inicio cuiuslibz
anni vt .l. post duos. C. de aduoc
diu iudi. et dicta .l. i. C. de prin
pulis. Juxta pdicta qro dixi
.ff. aliquib caibus e disting d'
an sit vna pstacio vel annua vel
mestrua qn e as conductus ad le
gendu sub certa mercede psta da
anno vel mense vel omi anno vtr
si interim decedat debeat pro illo
hre anno tm vel p illo mese tm

q .ff. dixi debes scire ad euidenciam
q quedam ope sut q limitantur
tpe non respectu certi facti expe
diendi exm in aduocatis fisci
et aduocatis monastiorum que
accipiut certam quatitate p qlz
causa q occurreret illo anno
Quedam sut que limitantur
respectu certi facti limitata cto
tpe exm in doctore qui eligitur
ad lectura. C. vel. ff. na coduct
respectu illius lcture/ tn illa lcra
est limitata tpe .s. vt fiat i fra a
nnu/ pro cau no e dubium q e vna
obligacio pp vnuz factum ad qd
conducitur/ et io lz pstacones sint
faciende diuis tpribz totu salariu
debetur vt hic Sed cau debes
aduertere vba promissionis/ a
em promitt vnuz salariu p vno
tpe et postea sit distribucio solucois
salarii p menses vel annos tuc
vna dicatur obligacio/ et debet
pro toto tpe vt .l. lecta .ff. si cer
pe. Aut e facta pmissio annua vl'
menstrua tuc eent tuc tot obli
gacones quot menses vel anni
et in obligcoe legali loquor/ et
que succedit in locaz eius vt dca
.l. post duos/ C. de aduo diu. iu.
Tercio cau in doctore dicend
q respcu cuiuslz facti nd attento
tpe est vna obligaco et vna co
duccio Item nd attenta solone
lz debeat fieri solucio singul' annis
vel mesibz/ tamen hic sit totu r. p
vnius libri/ et vna e obligo et totu
salariu dz hre sz pro lectura eit
alia obligacio/ ar hui §. Item ar
.ff. locati .l. ea §. locauit Quirit
glo An debeat hnre p substitutuz
ptatis doctor vel aduocatus q moritur
ul' aliter infirmatur/ glo dicit q
non qr fuit electa industria eius p
sone vt .l. inter artifices .ff. de so
lucio/ Quidaz ultramontanus dicebat
q ymo debent hnre p substitutuz
Illud em q dicit q fuit electa i du
stria psone e in fauore eligenciuz
vnde in lesionez eor no dz retorqri
Ego dico q in istis dignitatibz et of
ficiis qnz quis impeditur p dignitatez
sibi supuenientez et dz hnre p substi
tutuz ut .l. nullus qui i fi. C. de
decurio. li. x. Quaqz ipedit casu et
tuc no tenetur dare substitutu sz
q glo tenet h' et probatur. C. de age
tu in reb .l. in matriculaz i fi. et
de pror. sacr. scr. .l. fi. fallit i
quibusdam officiis q ponuntur C.
de agen in re .l. pe. li. xii Circa
quid si stetit p aduocatuz doctorez
ul' ptatez/ ul' pp eius culpa an
debeant hre salariu/ certu e q no
pro futuro tpe vt .l. diem functo .ff.
de assesso Sz dubiu e an puer
salario futuri tpris et pteriti p q
p eius culpa stat Vnde quedam sut
officia adeo indiuidua q si totuz
non fiat nichil releuat q e actu
tuc totuz salariu reddit ut C. de
le. .l. ii. li. x. Si vero e tale officiu
q pro tpe quo e gestu pdest vtilit
vt in officio aduoc ptatis assess
vel docto et tuc dz hre pro pterito
sz pro futuro tenetur alteri pti ad
interesse. vnde si alteri ptis non
interest ad nichil tenetur vt .l. si
fundi .v. uerisimili .ff. locati dix
in .l. mercia de annuis lega. //

Ad nutricia dicis
iudex aut officium extraordinarium
imploratur cognoscat de nutricis
petitionibus et sic coram eo est locus
reconveniendi et sic videtur contra de
cimam que ponit C y in
auctentica et generaliter in viii q. sed su
stinendo opinionem petri contra ipsos petrum ideo
sic quia officium iudicis imploratur
extraordinarium si quidem causa esset magne
quantitatis deberet dari libellus
et lis contestari et ordinarie pro
cedi ut extra de off. iudi. c. iudicis
officium et merito locus est recon
veniendi quia utraque causa ordinarie
tractatur. Si vero impetratur
pro modica quantitate tunc ordinarius
modus non servatur ut in auctentica
nisi breviores C. de sen. ex pericu
locis et eo casu posset admitti re
conventio de alia simili causa que
eodem modo summariam cognitionem exiget
et hoc modo potest loqui hic, sed si quis
vellet reconvenire de aliqua causa que
haberet ordinariam inquisitionem sive cognitionem
non posset per modum reconventionis quia
cum eadem natura sit pro utraque ead.
sententia tenetur ut l. fi. C. que sen. sine
appel. rescin. et no. in l. qui prior
ff. de iudiciis sed non possit fieri si
una causa esset summaria alia ordinaria
et ita loquitur opinio petri

Usum ista est sollemnis
l. et eam legit Roff.
in ti. de off. iudi. que datur
in quatuor casibus qui
ponuntur in l. de usu, primus casus
est de usu aque de quo non competit
officium iudicis extra cum competat
actio extraordinaria s. negatoria et con
fessoria. Ro. illud auxilium est intro
ductum causa adiuvandi auxilium
ordinarium ideo cum eo concurrere
ita potest intelligi, et sic etiam intelligit
Roff. quod hic loquitur quando usus aque
non competit iure servitutis quia tunc competeret
cum esset negatoria et confessoria
et hoc puto verum, de hoc habes
casum secundum veram lecturam in l. aque
in fi. et ibi glo. ff. de donac. ubi
cumque enim aliquis habet usum alicuius
servitutis non iure servitutis subvenitur
sibi per officium iudicis ut hic et
ibi si impediatur quod tene menti
sequitur in tex. de rivus novus
in civiliter constitutus. Certe hic
videtur posse competere negatoria
et confessoria et ideo cum eis con
currit officium iudicis introductum
causa adiuvandi ordinarium auxilium.
Potest etiam intelligi quod istud of
ficium sit necessarium quia cum rivus non
iure constitutus non alicui non
fuit ibi predium sed alias ei non
tunc non habet negatoriam vel confesso
riam ideo ad istud iudicis officium re
curritur quod tene menti. Facit
ad hoc ff. de ma. pu. l. fi. Ter
tius casus de equis alienis possessis
a sciente fetuque earum. Certe hic ut
quod competat rei vendicatio sive pub
liciana et officium istud sit introductum
causa adiuvandi illas actiones vel dic
quod istud officium iudicis est necessarium
quando ille qui implorat non potest pretendere
de dominio vel quasi dominio sed pro possessione
tantum ut no. C. de furt. l. civile.
et l. manifestissimi §. sed cum in sa
et dixi in l. rem que nobis ff. de acquir.
pos. et hic vidi casum quod tene menti et ad
ditur de fetu ipsarum equarum que interim fu
erunt progresse quod est tenendum menti.
Quartus casus est de damno dato
in predio et glo. ponit exemplum huius
quando ponit exercitus in aliquo loco
et tota gens ponitur in predio meo
cum distribui deberet per plura predia
vel quando fit hastiludium extra civitatem
et tota gens ponit se in predio unius
cum deberet dividi per plura predia potest
iudicis officium implorari quod tene
menti hic non sunt alia.

Medicis Hec est singularis
l. No. hic officium
iudicis contra istum medicum
et de hoc habes per Roffr.
in libello de offo. iudicis
quod datur contra medicum. in l. medicos
de vari. cogni. Et adverte quod est
introductum istud officium et hoc
ideo quia actio quod metus causa non
habebat locum cum in hoc non infe
rebatur metus mortis vel cruciatus
corporis ut putabatur et eger
promittens non promittebat metu
quem credebat sibi illatum ab aliquo
sed propter voluntatem evadendi. Iste officium
iudicis de quo loquitur l. in §. que
honoranda ff. quarum rerum actio non
datur, non habet hic locum quia eger non
promittebat hic propter reverentiam quam
haberet ad medicum sed propter sanitatem
quam sperabat ab eo habere et sic fuit
equum sibi subveniri speciali privilegio
per hanc l. Sed no. quod iudex pu
nit criminaliter et iubet rem restitui
et sic simul et semel cognoscat cri
minaliter et civiliter quod dic ut dixi
in l. incendium §. qui furem ff. de furt.

Cognitionum
Hanc l. breviter prosequere
ut in glo. facit ad hoc

Si iudex ista de obli. que
ex delic. nas. in prin. et ff. de
acta et ob. l. ex maleficiis
§. si iudex et ff. de iudic.
l. si filius. Quero utrum
sit mera pena an contineat exesse
agentis. Sed quero quid si a sententia
iniqua quis potuit appellare et non
appellavit. Item quid si appellavit
et succubuit. Item quid si appellavit
et obtinuit et appellatio pendet tempore
sindicatus. Item quid si appellatio est
ipso iure nulla, istas questiones examina
ut in questione illa quam disputavi que in
cipit iudex per imperitiam condempnavit et
sed istam ultimam questionem quando sententia ipso
iure nulla hic ponit. Item quero
utrum ista l. habeat locum sive in iu
dice ordinario sive in delegato sive
in compromissario, glo. dicit quod sic ut
C. de pactis l. si quis iust. Sed
quid in arbitratore certo, non ipso
l. cautum similiter in quadam questione
dixi sic arbitrator est quodammodo
quidam persona adhibita ad compo
nendas partes ut l. si de meis §. re
cepisse ff. de arbitr. et ideo sicut
persona tenetur de dolo et lata
culpa. Est autem lata culpa errare
in iure ut l. lata ff. de ver. sig. et
no. ff. de his qui no. in fa. libellorum
in glo. Quero quid si iudex
noluit recipere tuas probationes vel
noluit dare sententiam cum posset vel
alia que de iure petebas ab eo no
luit explicare, glo. videtur dicere quod
detur actio in factum de qua loquitur ista

l. ita no. in l. argentarius ff. si b. de ex
cu. Sed ego extapio contra iudicem in
negligentem explere id quod ab eo e
postulat in quibusdam causis sunt p
dite actiones generales utputa si noluit
tutorem dare tenetur actionem i factum
ex edicto de magis/ conue[niendis] Item
contra pretorem negligentem facere
ea que sibi incubunt in causa desp
in infecti Item prouide contra iu
dicem in alio casu ut l. mancipia
C. de ser. fugi. Item contra iudicem
negligentem recipere testes prouide
p l. si quando C. de testi. aliae autem
regulariter puto quod iudex negligens
facere alteri iusticiam teneat actione
in factum ad interesse/ nec per hanc l.
et sic sz parti ut differentie iudice in quo
imponitur iudici negligenti pena
criminalis/ Et regula est quod ubicumque
quis possit accusari ex eodem facto da
actio ciuilis ad interesse ut l. qui
nomine b. de falsis/ et l. nec quisquam
b. pro socio Sed nunquam consulere fa
ciat litem suam. dic. b. de acti. rob. l.
ex maleficiis//

De prosenetis R[ubri]ca

P
Rosenecta
No. quod prose
neta hz officium
iudicis pro
salario suo.
Ip
sen
eta
no. quod p senetta
tenetur tantum
de dolo et la
ta culpa Et omia sequentia pertinere ut in glo

De Censibus R[ubri]ca

E
tatem
In fine no. p
riuilegium p
sonale exti
nguitur in
persona. sz p
riuilegium rea
le transit cu
re ut hic ha
betur. z. de re
gu. iuris in
omnibus et p
dy. in c. pri
uilegium personale ex de reg. iur. li. vi.
Forma No. quod ad hoc
ut finis sit
certus oportet poni locus
et/ et duo fines/ dic. ut
dixi. b. de act. lege libellorum
Illam equitatem
no. quod officialis sup catasto debz
minuere libram si res e exportata
a flumine uel vinea e exsiccata sine
culpa possessoris No. no. quod de
agro dz solui gabella ubi est Co
tra hoc oppo quod forensibus pot impo
collecta ut l. respecto. ff. si b. de mu. z

ho. glo dicat quod ciuitas h' de hoc h'ebat
specialem priuilegium ut l. munerum ff. si. b.
de mune. et ho. Sed tu dic quod hic
loquitur de usuaris uel tributo quod
est onus reale ibi de collecta q
imponitur persone pro rebus Quere
ro an pro fundo qui e in hac ciui
possit quis hic conueniri forsan
vero aut ago actione reali et possu
ut C. ubi in rem actio. l. fi./ aut
actione mixta et idem ut C. ubi de
hereditate agi oportet. l. i. ff. ij/ aut
actione mere personali et non possum
ar. b. ad municip. l. heredes ff.
scola et h' no. dicat hic glo.
Quamquam Quero utrum
in dubio in
multis uideatur concedi rei uel p
sone glo hic in verbo extinguitur
uidetur intelligere p r'bs nisi ad
agatur ut in glo quod eximmina
ut dixi l. pe. de serui. fe.
Si autem eo no. quod non dz as
signare rem
in catastro ille qui hz ius petendi
sz ille qui possidz ut hic quod tene
Siquis uenia(m) /inta
no. hic. ff. ut quis possit petere
ut emendetur catastrum eius/ sz l.
quod tempus conuendo i fra annum cum
ut C. e. ti. l. qui se grauatos/

De verbo. sig[nificatione] R[ubri]ca

T
Ertium
Oppo. b. de le
ij. l. lucius
ff. questitum
So. illud
uerum. cum
de intentione
proferentis ap
pareat Oppo
oppo. de le. i.
ff. qritur
b. de vent.
in pos. mit.
So. ubi de
odio/ hic de
fauore illa uerba glo no uidentur uera
p l. siquis id quod b. de iur. o. iudicum
Unde quidam ut Jaco. de are. dicunt
aut tractatur de odio rationabili et tunc
masculinum concipit femininum ut l. si
quis id quod ff. i. b. de iur. o. iudi.
aut de odio irrationabili et non concipit ut
l. i. ff. equalis. dy. distinguit hic
Cy. in l. quicumque C. de ser. fugi.
recitat opinionem eius distinguo ego
sic cum queritur an masculinum conci
piat femininum aut masculinum concipitur
sub nomine proprio/ et non concipit ut l. si
quis ita cum glo. b. de testa. tu. Fal
lit quando profertur a lege iuris con
tendo i prima questione citata si/ et no p
dy. i c. quod alicui extra de regu. iur.
li. vi. Aut sub nomine appellatiuo p
fertur et tunc aut constat de mente p
ferentis et illi stamus ut l. lucius
ff. qsitum de leg. iij/ aut de mente
non constat et tunc aut masculinum
profertur in materia dispositiua que con
gruit masculino non femino et tunc
masculinum non concipit femininum ut
l. fi. b. de le. tu. quarta. l. femine z.
ti. i. Si vero in materia indifferenti
que congruit utrique et tunc aut de fa
uore et concipit ut hic et l. siquis
ita de testa tu. Aut de odio et tunc
aut de odio rationabili et tunc comprehe
dit femininum ut l. siquid id quod de iur.
o. iudi./ aut de odio irrationabili et non
comprehendit ut l. siquis. C. ad l. iuliam

maies. et l. ii. §. quia. ff. de ben. in pos. mitten. ¶ Queritur utrum cophendat femininum sub. pa significatione vocabuli vel ex interpretatione et glo hic dicit q ex interpretatione. Ex hoc dicit dy q in statutis masculinum no cophendit femininum q illud est ex interpretatione q nd hz locu i statut ut l. ex consensibus. ff. ad municip. et l. si vero. §. de viro. ff. sol. matri. Cy contra in dicta l. quicumque et nichil allat ego dico q ex pa significatione masculinum capit femininum quia dicit in textu cplectitur et si coplectitur ergo no e ex interpretatione sz ex cencia sua In contrarium facit l. pronunciatio §. c. ubi dicit porrigere Dic ergo quoddam e nome coe ut homo et tale copithendit masculinum et femininum ut l. nomine §. c. Quedam sut alia noia masculina ut equs i filia. et ista sn dubio no cpithendunt femininum ex pa significatione sz ex interpretatione quinque ut l. ff. all. Quedam sut adiectiua et signa ut quisquis quilibet i filia que respiciunt alia verba et cistis cu applicentur dic aut signum istud additur t[er]mino comuni ut quisque homo et quilibet ho et filia tunc masculinum copithendit femininum ex pa significatione eadem r[ati]one quasi simpliciter diceretur homo Aut que additur alicui t[er]mino masculino tunc et tunc eo casu quo porrigitur in femininum e ex extensione ut dicta l. pronunciatio §. c. et l. qsquis Aut ista signa ponuntur in ordine et ratione sine termino et sicque corrumpit tc et tunc oportet q heat determinacionem a noie coi ut quisque homo et tunc ex pa significatione cophendit ut hic et sic dz intelligi l. aut diuus §. i. ff. de iur. fis. Quid contra an femininum capiat masculinum dic ut i glo

Urbis ¶ Dictio de l. i. §. cum urbem. ff. de offi. p[re]fecti urb. glo soluit q illud in beneficiis Et ex hoc no. q si imperator concederet michi ciuitatem istam tunc intelligeret ac si uiu dictione sua ut ibi et C. de bonis vacan. l. siqui et hoc tenz iaco de Areni i l. si finita §. ex hoc edicto. ff. de damp. infecto ¶ Queritur quid i a ciuitate q romana uo idem q in romana ut l. namque liquide §. si ita legatur ff. de penu legato ¶ Queritur q no hic dicat de appl. urbis quid in ciuitate certe idem ut extra de sen. excom. c. si ciuitas li. vi. ¶ Queritur quid i castro et idem ut de sen. excom. si ciuitas et de simdi l. quicumque li. xi ¶ Queritur quid si dico utrumque ut si dico lego tibi qd habeo i urbe romana quid continetur glo dicit q continentur edificia. et glo no. q urbs simpliciter sumpta intelligitur de romana i §. de iure na. et ciuili §. si ius q g. postea dicitur non potest uitari adiectiu causa demonstrandi sz causa ampliandi quia qd semel demonstratum est tc ut l. ii in fi. de dote plega ¶ Procedo ulterius quid in alia ciuitate ut si dico in ciuitate Parisii certe dicebat Ray inspiciam id qd precedit ut l. si finis cois ita de supp. suo Ol. tenebat contrarium p l. uxori §. legauerat ff. de leg. iii. q continentur continentia edificia et licet ibi dicat parata ciuitas equiparent ut C. si ciuitatis reli. ciuis

l. i. li. x. pro hoc facit ff. ad municip. l. ticio Quid dicemus teneremus Azo et Ray hic q inspiciam qd precedit. facit l. nam q liquide de pen. lega. §. si ita legetur ¶ Ad quintum videtur q nome patria ponit large et largius q urbs uel ciuitas ut l. iii. C. de natura. libe. et l. veluti ff. de iustia et iure ¶ Ut igitur ista tibi liqueant distingue aut legimur in beneficiis et tunc continet totum territorium ut l. i. §. cum urbe ff. de of. p[re]fe. ur. et ibi no. Aut i aliis actibus ut i contractibus et i ulae uolutatibus ul aliis et tunc distingue. aut dixi patria a ciuitate aut pusiu uel apssiu et sile ul utrique si dixit patria tunc continet continentia edificia ut l. uxori §. legauerat de le. iii. lz quia lacius sumatur ut no. C. de natura. lib. l. iii. et l. veluti ff. de iustia et iure Si dixi ciuitas et tunc muris cingitur ut l. nam q liquide §. si ita lega. ff. de pen. lega. fallit in casibus specialibus i. c. si ciuitas extra de sen. excom. li. vi. ¶ Tertio casu qn dixit bon. parisii et filia et continetur continentia edificia ut hic et dicta l. na q liquide §. si omnis ¶ Quarto i ultimo casu qn dixit utrumque et tunc aut in ciuitate romana et aut in alia ciuitate a[m]pliandi idem est ac si dixisset roma et sic cophendit continentia edificia ut hac glo Aut legitur in alia ciuitate et tunc inspiciam qd p[re]cedit a ciuitas et tc muris finitur Aut nomine ut parisina ciuitatem i tc continetur continentia edificia et hoc si Azo i l. si finis comunis ff. de castren. pecu. hoc e uerum qn ciuitas ponitur pro loco ¶ Sz quid qn ciuitas ponitur pro p[er]sonis ut lego huic ciuitati ul continebatur in priuilegio qd dicebatur concedimus ciuibus an contineatur comitatenses videtur q no contineantur ut i. c. rodolfus extra de rescriptis cu sua glo et C. ut rusticanus ad nullum obsequium l. i. li. xi. Breuiter dicimus q appellatione ciuis continetur comitatenses lz appellatione ciuitatis non contineantur ciues q probatur per l. qui ex vico ff. ad municipale. iuncta l. ciuibus de municip. et orig. li. x. q idem e dicere ciuem parisiis et parisinum ut l. i. ff. ad munic. sz video cum dico parisinum tc e parisinus et comitatensis ut ff. i dicta l. qui ex vico preterea ciuitas qn ponitur pro loco fateor q muris finitur sz qn ponitur pro populo tunc continetur comitatenses ut l. ii. C. de nundi Preterea pone lego ciuibus Queritur qui contineantur et dic q curatores rei publice debet accipere no dicit q curatores ciuitatis ut l. ciuitas ff. de leg. ii. et l. quibus ff. de reb. dubiis ¶ Ex hoc dico ad quem qn quis contempnat ciuitatem videtur contempnare comitatenses nisi aliud appareat ut l. ciuitas ff. q cuiusque uniu. et l. omnibus ciuitatibus ff. ad treb. Sz pone ista ciuitas hz muros antiquos et hz muros nouos an contineat id qd e a muris antiquis intus An id q e a muris nouis Et nos possemus mecare illam quem quid possent ex se homines constituere ciuitatem an possint sua auctoritate superioris et dicit Inno q homines sua sponte pnt sine auctoritate superioris extra de of. or. c. ex.

et ipse ibi dicit non intelligas de eo q hz
epm sz de aliis q non hz epm/ qz istud
in ytalia qui habent epm e ciuitas et
certe glo est in l. ex hoc iure ff. de iu
stici et iure q e ex iure gen/ et sic
non est necce impetrare/ et pro hoc g
lo q e i l. i ff. q cuiusqz vniuersita
Ex hec concludo q statim ciuitas de
sinat muros veteres hre vt augea
ciuitas q est z muros nouos ff. vt
l. populos ff. pitis z c Idem si fa
at forum uel palacium Quero

Cuiusqz diei

q est ro
michi dixit rex qz de mane sol as
cendit de sero descendit sz ipse no
fuit bonus astrologus qz sol no mu
tatur in suo circulo plus vna vi
ce q alia glo dat aliaz rone/ ista
est vera/ quia demane quis surgit
et maiorem laborem pot sufferre
Oppo qz sm hoc videtur q dies
hz xxiiii horas C de manumissio l. i
ff. glo q no habet nisi xii rc/
vt glo/ sz contra hoc oppo si hec e
verum q dies hz xii horas et no
decresat dies nec acrescat dic q e
dies naturalis/ et hz xxiiii horas
vt dies cum nocte q e dies artifia
sz tunc dies qnqz acresat qnqz decresat
et sunt artificiales hore quaz dies
hz xii et nox xii qnz sit maior
dies nocte verum e qz hz maiores horas

In itinere

Oppo de
l. continuus ff. cum ita ff.
de v ob. glo dicit aliud
in contractibus/ pro e vm
ibi dixit vos sm pe q ibi no st
miliaria limitata Quero qt
pedum est passus et dicit glo q v
pedum/ Sz qualis dz intelligi pes
dic sm consuetudinez ciuitatis vt l.
semp z ti i et l. minimis ff. de lega
m sz a quo dz incipi/ et dicit glosa
q a cestmetiis edificiis forte decla
decere aliter sm eas q dixi ff. l. pre
aue dicit a ciuitate aut a pusio
rc sz an debeat fieri mensuracio p
directum an p vias q sunt vel est
vallis si mensuras p decliuum vall
est plus q si recte/ et p aerem et
forte si esset torrentes vel debz fieri
p viam qua vadit vt l. eos i fie et
ibi no/ ff. ad l. cor de fals Idem qnqz
et eodem modo tractemus de spacio vie
itineris vt ibi pz/ sz qn dicitur si ci
uitas pusina distat a tali tunc for
te secus/ nam no videtur curandum
de via p qua itur/ sz de termio q est
in medio inter vnuz locu et aliu et
fiet mensuracio p terraz si p ea pot
iri aliter p aerem et hoc determinatu
est in quadaz constone cle/ extrauaganti q
statuit minimuz inter vnuz locuz
et aliuz sm bartho

Rei appellacio

Opere legato

Oppo de l. et si no sunt
ff. quid g ff. de auro et
ar le glo dicit hic q ibi de fauore
sz glo no est verum quasz vera qui
loquitur in legatis et contractibz/ dic
g q vera significacio e q intelliga
de p[ri]sto sz qnqz ppter fauorem aplia
vt ibi et vide ff. ad l. falc si re
qui quadrigenta ff. quaz/ et ibi dixi

Nominis et rei

Oppo
de l. qui
tus ff. argento ff. de auro
et ar lega vbi appellone rer
porrigitur ad eas q sunt i domo

meo dicat q/ qnqz quis dicat res cum hac
adiecone mea et tunc restringitur ad
ea que sunt in domo meo Qnqz ap
ponitur signo singulari vt reliquo
meum seruum et tunc dicit ut l.
imperator ff. de lega m/ et l. stichus
qui meus erit ff. de lega i Qnqz
simplr appositur hoc nomen res sine
adiectone mea et tunc ad res nob
debitas porrigitur vide de hoc
p guil i l. i ff. de statu ho/ et
plene dixi i ff. argento

Verbum optinebit

Oppo q futurum non co
tineat presens vt l. nouis
sima ff. de iudicii So
ibi de pnia tantum sunt comprehensum
modo qz eciam sunt tpa preteritum
pns et futurum Quero quid
contineat futurum et sine dubio
porrigitur ad futurum p se et pns
vt hic item ad preteritum ut vbium
erit ita dicit glo/ Sz ad istud op
sm hoc l. q sunt prolate in futurum
videntur ad preteritum extendi contra
l. leges C de l. dy dicit quoddz e
preteritum presentem et finitum ad istud
futurum non extendi vt dca l. le
g/ et in auctca ut cl de appel cog
in pn Quoddam e preteritum pres
ns finitum sz extensum ad istud fu
turum extendi vt z c l. vbum erit
/quoddam est preteritum pti finitum
et pri non finitum certe ad id qd
non e finitum extendi vt l. pe C de
vsuris Quero de tpe pnti/ quid
contineat Ro continet se ipsum et
preteritum ut z c l. vbum erit/ fu
turum no vt l. si stipulatus fuim
ff. si stipulamur/ et l. si a colono
ita dicit ista glo sz sicut dixi/ me
no e verum q contineat pns prius
rone sui/ sz bn pot ee q preteritum
durat usqz ad pns tpe ut luca
capta e i durat et troya capta
e et probatur hec in l. vbi erit
et l. aurelius ff. si ticius ff. de li
le et l. fi vel dicas clarius qn
cum vbo pntis tpris iungitur pticipium
preteriti tpris tunc pns dicitur contine
preteritum duratiue vt troya cap
ta est i durat/ probatur q in aut
clam l. is qui in puteum ff. q aut
pretor vbi est expressum/ secus si
no duraret vt dictis l. Qualiter
aut porrigatur ad futura dic pl
ene ut l. si ita de auro et ar leg
Venio ad preteritum/ quod continz
et dic ut glo q preteritum no continz
futurum nisi ex extensione l. vel tpe
rei cum adde ut q legaui vt l. titius
scriptum i pn ff. de leg m qd ple
ne dic ut dicit i l. si ita/ ff. de au
ro et argen lega

Electionis uerbo

vide q actionis verbo no contmetur
excepcio expresse ut hic/ sz in expresse sic ut
l. i ff. de excepcio/ sic dz intelligi g
lo/ i l. i C de iur et fac igno q
eet verum nisi excepcio eet qe actio
ut l. amplius no peti i fi ff. re. ra h.

Creditores

ibi ad
decapien
dos/ idest ad componendos
ad hoc/ nec possunt dicere
in eorum fraudem datam libertatem
vel ut possint impetrare separacionem
ab heredibus sm Iaco de Arenis
hic non sunt alia

Si an excep tio. i ca. ff. i. So vt in glo. Oppo de. l. naturales. 6 de actio et ob. Ro ille cui naturaliter debetur et sibi actio no daturnon est creditor vt hic sz si actio datur est creditor ¶ Oppo q creditor no dicatur nisi ex contractu ut. l. i. 6. si cer peta. Solu. vnter pot accipi creditor scdm allusionem vocabuli et tunc creditor pprie dicitur a credendo Aliquando dicitur scdm comunem vsum loquendi et tunc dicitur is qui hz aliud obligatum

Mmus soluit i. sol uere uult re. ibi tardius soluit. i. soluere uult ibi a pte. i. sine accessione tardati tpris ibi minus soluit licet q sortem solutam sine accessione no recipiaz et pdatur petitia no liberat debitor vt C. de solucio. l. ob signatoz et. l. tutor ff. lucius. 6. de vsuris. sz si accipere no possem petere accessioz ex cui mora debitam vt. l. iiij. C. deposi. licet glo aliter dicat fz Jaco de arem.

Labeo i labin dicit hic scdm glo pcium succedit loco rei id no bn colligit hic q si res ni abest pcium no abest dicat tex no q dicat q pcium teneat sicut res ¶ Oppo ad istud no contra q mo vr q non succedit vt C. de furtis. l. qui mo ff. fi. et. l. venditor i pn. 6. de heredi uel acti vendi glo dic fallit ic et i eo q dicat q fallit in accde q metus ca no bene dicat q illa est in rem scripta et durat ad id qd e lucrum ut. l. metum ff. q aut e. q metus ca et io si pcium hz id ueniet in accde q metus ca ¶ Item dicat glo fallit in petic hdit et in ynteg i. fi. In plibus e rm q pcium succedit loco rei vt. l. si rem et pcium. 6. de hi pet et de le. ij. l. imperator i fi. et tex ponit in l. mulier C. de rei ven. In singulari e secus sz in contrarium fac. l. venditor i pn. 6. de here vl act ven. sz flm e So cogitab In eo q dicit de re pcium dixi i. l. i. 6 so luto matri

Labeo lib ¶ **Contrib** Tene menti glo q dicit pprie est qui vltro citroqz nascitur obligacio Impprie qui ex vna pte tm et hec presumitur

Certa contrac Jaco de are ponit hic casum valde notabile q minor fecit testamentum uult restituere aduersus id an posse certe non p ista. l. fiat. l. aut pior i pn. 6. de minori

Priceps bona glo hic tractat an appellacione bonorum contineatur debita et credita ¶ Oppo de. l. mulier bona. 6. de iure dotium glo soluit q quoqz verbum bonorum ponitur in priuilegio seu bnfi. et tunc large ¶ Item in testamentis et sic vides q in contractu si proferas nomen bonorum Intelligitur de quieto ere alieno contra. l. i. et ij. C. de here ul acti ven. So ibi transferuntur bona sb nomine hdit.

hic sb noie bonorum fuisset i. l. fidis. 6. de donatio ¶ Oppo. 6. de leg. i. l. al de iur fisca. l. eum qui So speciale ibi fauore fisci ¶ Item ad id q dicat glo i vltimis volui. largo interpretatio dz fieri ¶ Oppo de. l. siquis fuerit. ff. fi. cum. l. se. 6. de le. ij. et ad idez. l. non amplius ff. i. 6. de lega. i. So cum quis bona relinquitur in vltima volun. te sub noie fideig et tunc continentur debita et credita Aut in legatis et tunc no continentur Ve dicat q q exequata sunt fideig a i legata vt. l. i. 6. de lega. i. C. comia de leg. et dicit ipse pe al Aut loquimur qn relinquit omia ista bona et tunc ista glo loquitur Aut relinquit ptem bonorum et tunc loquitur. l. siquis ff. fi. 6. de le. ij. Hec ipse. C. y. C. comia de legatis. l. i. Tu circa hoc dic ut dixi plene in dicta. l. siquis fuerit ff. fi. de le. ij. ¶ Circa quale intelligatur bona aut pfertur a lege de receptis debitis et credins dic vt. l. i. 6. de bono pos et. l. iij. C. ad. l. iuli de vi. et. l. maritus. 6. solu matri Et ex predictis hos distinctionem p te q aut pfertur a principe in bnficiis aut large uc a contrahentibus aut i vltima volunte

Rei appellacoe glo ponit exemplum i libello generali concepto et vide glo que incipit puta ne generalis ic sz quo fuit admissus ibi libellus contra casum. l. in acti. 6. de furti et. l. si in rem. 6. de rei ven. dicunt quidam q ex stultitia rei qui no opposuit vt. l. fi. C. de annali excep. vel possumus dicere q hic loquitur de libello supplicatorio no conuenctionali ¶ Quero an procedat talis libellus peto a te omes res quas possides in tali villa vos videbitis i. l. tracta cum testamento ff. i. dele. ij. et. l. uxorem ff. legauerat. 6. de leg. iij. et extra de rsti spo. c. cum ad sedem p Inno Pone peto talez fundum an videar petere seruitutem fundo debitam glo hic dicat q non ¶ Sz contra istud videtur. l. via ff. si fundus et ff. quocumqz. 6. de seru. ru. pdi. Viuter quidam dicunt q ista glo dicat male sz michi videt q bene dicat q ibi loquitur qn fundus petitur tantum et sic psonale no contra venit seruitus Vo est separatum iudicium confessione a rei vendicacione vt. l. fundi et. l. fundus. 6. de excep. sz cum ago psoli ago vt detur michi omne ius cum fundo qm peto fundum in tali

Recte dicimus Opp. 6. de vsucapi. l. iiij So ut glo que q omnibus ptibus vniuersale soluit dicit hic et vide glo q incipit ibi plz. ista dictio est q subiectiua e sicut genus et species ps integralis domus et paries et illa est vera glo et glo q e i. l. iusiu. 6. de x. ob. et. l. si un. ff. si quis intra. 6. de excep rei iudica nescaue quid dicant ibi vos remisi p ad istam glo

Quintus mucius glo i. ndet scdus ad idem pcedentem dic vt in glo q hoc e verum q remanet vnus fundus lz sit diuisus si hoc diuidentes uoluerint q vnus remaneret alias secus ut dixi i. l. iter quos. 6. de dump. i. fec. et. l.

pro regione. ff. de acqui. re. do. et plene
pono in l. stipul. non divi. ibi tractus
istam materiam divisibilium et in
divisibilium et in dictis l. habet
q. pot ee divisa et paries i medio
est indivisa et tunc domus dicit divi
sa et sic in arbore que e in confinib3
et est bonu3 scire id an sit unus
fundus vel duo p. id qd' hui9 scis i
l. iii. in pn. ff. de acqui. pos. q. si e
fundus unus sufficit intrare in
qualib3 pte sui si plo o3 q. i oes
ingrediatur.

Alienacionis verbo
no. q. res que phibentur a
lienari et usucapi phibetur
ut. l. ubi lex. ff. de usucap.

Oracio Quod quicta
sit et disiuncta
et soluta. dicam in l. sepe. 3. e. glo
format unam qonem notabilem et dic
q. soluta in dubio habetur pro co
iuncta. Contra glo habes 3. de regu
iur. l. meo q. § ubi. s3 qd' hic dr
verius e. et no p dy in. c. tmale
natius extra de regu. iur. li. vi.
et dicam 3. e. l. sepe.

Silva cedua **Rogationis** pone exemplu
extra. e. c.
i. et c. quid sit **Ljris nomine** Quero an liber
appllo intelligatur an
liberi corces. vl post. et glo
hic q. an libe3 qces et vi
de in l. causas. C. de trans
actio. in l. i. ff. de testib3 Tenui vo
bis q. ante et post in l. amplius
ff. rem ra. ha. et videtur michi q.
sit cas extra. e. c. excepta

Qui neqz **Solutum**
Tene mente glo q. i capit
cuius forte in fine in glo
et l. qui in carcere. ff.
q. metus causa loquitur
qn fit promissio a carcerato ei qui
eum carceravit i debite. secus si
debite q. vz instrm etiam extus in
carcere.

Solutu Dic idez q. si fi
eret promissio
alij nomine detinentis pmissorem i car
cere vt. l. metus. § licet. q. metus ca.
et glo sentit i l. qui i carcere. ff. t die
q. no videt extra carcerem qui custo
ditur ut hac. l. et sic trufa e qn
carceratus pro pmittendo ducitur
extra carcerem vt hic not Ja. de
Arem pro hoc. ff. siquis caue l. s3
et sig's § plane si i vinculis. et
ex qm cau maio. l. sucurrituri. et
qd' hic. et dca l. qui in carcere no
facit ad qonem fictis. pro quo si q. p
miserat in arbitratorem. et p ipso
de rato pmiserat qui p execucioe ar
bitramenti captus fuit et i carcere
positus antequa ratificaret. q. pquam
eet in carcere ratificavit ad petico3
eius q. obtinuerat p sniaz arbit
toris ut relaxari debeat q. i debite
fuerat carceratus. et no valz rati
ficacio

Sex ita concipitur
d'm in ista est una pleth
l. et h3 pulchram materiaz
q. hoc dicit Oracio quic
ta ponitur pro disiuncta nisi iuris
dispositio alias repugnaret Dis
iuncta vero posita inter genus et
speciem ponitur pro quicta. soluta vo
in illa resolvitur ad q. facta qli
tis et iuris dispo adaptatur ex pdo

dicto habes q. interdu poni quicta
pro disiuncta. Contra in l. si hedi
plures in l. de condi. et de insti
et l. si ita quis stipuletur. ff. de
ver. ob. So. istud e verum nisi
iuris disposicio repugnaret q.
tunc assumitur pro disiunctis. sed
ista so e vera in se s3 quantu3 ad
textum istum no e necia Iste
tex ponit copulam inter duo ad
iectiva copulative no respective
vt agnatoru gentiliu3 q3. q. au
tem adiectiva assumuntur p dua
b3 ordinib3 et tc non requiritur co
cursus amborum vt. l. catune
ff. de le. iii. s3 qn ponetur i spetie
vt petrus albus et niger. ista
duo adiectiva ponuntur i spetie sb
stantivi et tunc requiritur qcurs9
amboru vt. l. tutere textores. ff. de
le. i. Ex istis verbis ego soli
tus sum dare unam distinctiom quam
plene dic vt. l. is qui. § verum ff.
de rebus dub. ubi tractatur materia
copulative Quero de dictione
Nec et de dictione Neqz an sint
copulativa vel disiunctiva. et hoc a
no. fecit tibi no. vime tex. i l. si ita
quis stipuletur. ff. de v. ob. ubi
h3 vim adverbij negandi et co
pulative Veniamus ad materiam
disiunctive hic dicit q. disiunctiva
ponitur pro quictiva Contra de
l. si heredi pter ff. de condi. insti.
l. hec verba ille aut ille. 3. e. Ro
hic cadit disiuncta inter genus et
speciem. ideo accipitur pro quicta
vt hic. ita intelligunt quidam de
dictione seu i dca. l. siquis ita. ff.
de aud. et ar. le. et ibi dicebam
Contra hoc expo. de l. i. ff. de
reb3 dub. sm unam lecturam ibi
positam. breviter disiuncta q. ca
dit inter genus et speciem et sic
inter totum vle et ptez sbiectiva
vel pdicamentalem tunc sumit p co
iuncta s3 qn ponitur inter totu3 et
ptes integrales tunc secus ut. l.
loci. 3. e. S3 opponitur et videt
q. disiuncta teneatur pro. i. ut. l.
iii. ff. ad. l. acquili. ubi cadit int
genus et spem So fit istud pp
l. que postea. secuntur ut repugna
iuris cinteretur. de isto sic no dico
plus. dixi autem i l. cu quid. C.
de v. sig. et ibi p decio. dictum fl
ene in l. is qui decem. § utru
ff. de reb3 dub. Veniamus ad
solutam. dicitur q. soluta accipitur
pro quicta et qnz pro disiuncta.
Contra 3. e. triplici. ubi p quicta
videtur accipi In hoc fuit glo
contra una est in l. alienacionem
§ fi. ff. e. q. in dubio accipitur pro
quicta Quidam dicunt sic aut loq
in iudicijs aut in qtractib3 aut
in vltis voluntatib3 aut i legibus
Si in iudicijs nisi aliud appareat
de mente proferentis interpretatur s3
mentem pferentis ut. l. siquis i tercie
ff. de iudicijs. et no p glo i l. ali
enacionis i fi. ff. e. Si in vltia vo
luntate et tunc aut ista soluta ca
dit inter psonas et accipitur pro
quicta ut. l. triplici 3. e. Ro q. i
disiuncta p quicta tc accipitur vt. l. ali
quid. C. de v. sig. Aut cadit inter
res seu onera iniuncta. et tc aut
ista onera i iungitur p modu legati
seu fidei9 et tunc pro legatarijs
interpretamur. et h3 vim copulative
ut. l. cum delacionis. § pe. ff. de

fimo instruc. Aut ista onera iniungū-
tur per modū condicionis et tunc faucimus
heredi ut accipi potest pro disiuncta
vt ȝ ti. i. l. in eo ſ. vbi verbatet p
l. ſiquis ſb condicione ß. ſiquis om
iſ cū testa. et ibi ē racio Aut ista
soluta ponuntur in contractibus et tꝫ
glo q̄ est in. l. alienacionis i ſi. dic
q contra proferentē fiet iterpretacio
vt l. veteribus et non dꝫ diriere
contra eum pro quo et ad cuius uti
litatem illa proferuntur et sic i du
bio in fauorem debitoris ut l. meo
ſ. ii ȝ de regu iur et q no. i. l
ueteribus ß. de pactis Si vero ponitur
in legibus et tunc hemus. l. ipsum
qꝛ aut apparet de mente et illi
stamus et in dubio accipitur pro
quicta vt in fi. istius l. Int du
soluta ponuntur pro separat igitur
i contrarium ē regla q pro quicta ac
cipiat. ¶ Venio ad vltimā ptē
dꝫ hic q qui prestat opem furto te-
neatur condicione furtiua Contra ß. de condic
fur. l. proinde. So glo q̄ hic ē dic
inuilitas ſo. Quidaꝫ tenet illam
q hic tenetur furti Alij dicunt q te-
neatur condic furti ſi ad eū puenit Quꝫ
ē vera in ſe. dic ſm Jaco. de a
renis et no q ille q prestat opē
furto tenetur condi fur i subsidiū
cum fur nō ē soluendo vt. l. pe
culiū ſ. ſi operis ß. de peculio
¶ Item oppo. dꝫ hic q qui prestat
opeꝫ seu consiliū tenetur Contra
qꝛ nemo ex consilio obligatur
vt. l. iii. i ſi ß. manda. Sunt
disting viriꝫ alias eēt furtus
vel nō glo hic tractat dixi uob
in. l. non solum ſ. ſi mandato
ß. de iniur et videbitis i. l. co
salii ȝ. ti. i. et p dy. i. c. ex consilio
extra de regu iur li. vi. ¶ Vltimo
oppo q vulpianus contradicat labeō
glo innuitur soluere ſꝫ nichil est
q glo dicat ſꝫ verus intellectus
est q nō contradicit debes scire q
consilium sumitur duobꝫ modis. Vno
modo prout refertur ad aliū ut
occidit illum et hoc modo sumitur
in. l. furti ſ. consiliū ß. de furti
et insti. de fur. ſ. ope Aliomō
consiliū pro dolo ut i ti. de hiis q
in fraudem cre. et ti. qui et a quib.
manu ſi nō fac. mo labeo loquitur
de consilio qd imputatur. alij vlpi
cepit consiliū ſo mō na nō por
dicit dare opem furto nisi sit i con
salio i fraude. et dolo.

COgnoscere libere appel. vide glo. que
incipit ciuā na-
turales in ſi. dic ut dix
ibi generi vel posteris
hic loquitur de temp appel. libere
facit q no dy i. c. priuilegiū ple
extra de regu iur li. vi. Pone
ex m p. l.
ticia. ſ. gaius de le. iii.
SEnes et
Illa uerba facit.
ad qꝫ
an expictatus possit eē ar-
bitrator dns Jaco. disputauit bonon nec decidit
in fi. l. cum pr ſ. heredit
lo po de lega. ii. vel i. l. ex fco ß.
ad trebelli. et videtur tex q posset
eē qꝛ videtur capax iuris ciuilis
cui posset contrahere et nō ē omnio

exclusus a iure ciuili. Tamen videtur
contra istam. l. ibi dicam

SAgendum est heredi
Queto qui dicuntur filius
tuus ad quos extendi iure
dicam i. l. gallus. ſ. nūc
de ß. de liberi et posthu.

Aliud est cape Pone
ex in
per ea que noui in l. coibꝫ
ß. de donac cau mor.

Frugeꝫ p redditū
vide glo q incipit luppi-
nū et fabam in fi. ad qōm
siquis promittat decē corbes
frumenti i telligi de illo
meliori ſm comunem usū loquendi
ut hic. et. l. labeo. ß. de suppel. lega
ȝa de ditem facit. l. ſ. in sup. ȝ. de
regu iuris.

Filij appell. Pleue di
cimus i. l.
liberorum. ȝ. e.

Bones hoc sermone vide glo
que incipit dedic
et pro libertate in. l. hoc
edicto. dic ut ut ibi Item
ibi ſꝫ quāuis dos et rō no.
ibi a sexo. ſꝫ ibi sunt alia
verba extensiua alterius nature.

Mouencium queritur glo
An nomina
debitorum sint mobilia vel i-
mobilia. dic ut glo quā tene-
menti. ſꝫ. l. quam glo all
qn aqui quam pꝫ de te loquitur
de quarta. Nos contrarium de iure ob
dy dicat in. l. pe. ß. de aue tu. et
dic aut act continet mobilia et te
mobile erit et hoc sencit in aucten
de non alie uel pmu ſ. i. coll. ii. et C.
de sacro sanc. l. iubemus et i. l. i.
C. ſi aduersus tiriusaga Quid di
cemus. dico q noia nō sunt mobilia
nec in mobilia et hoc qꝛ nō terciale
et ē genus p ſe. ut. l. a diuo pio
ſ. pe. ß. de re iudica. et. l. q tube
ronis. ſ. i. ß. de peculio De fructu
et interesse tamen licet nō sit mo
bile vel in mobile hꝫ locum dictū
dy et glo. qꝛ iudicatur ſm natura
eorum q̄ deueniunt i ea

QUum bisextus
dicatur hic q bisextus est i
kl's. postea dic q. v. die kl
mea pte mensis q̄ denotat
a kl's ¶ Oppo. ß. de diu. et temp
prescrip. l. ii. Vbi illi duo dies pro vni
bꝫ dies vel quīqꝫ terius appoitum p
diminuat dierum ut xxx dierū et de
dies intercalaris est dies. Anqꝫ pro
computacōm mensis et anni ¶ Cero
iudex dat terminū vnius mensis
de quot diebus intelligitur mensis
et videt q de xxx. vt hic sing
q xxx. vt. l. miles ſ. sexaginta
ß. de adulteriis. et l. ediles aut
in pn. ß. de edilici edic. et. l. scimus
ſ. sin aut diebus et quicto. ſ.
in hac de iure deliber. ymo vide
q xxx. cum dimidio vt. l. ii. l. ȝ.
ti. i. ¶ Vltimo vide q xxxi dies
accipiantur. vt. l. ii. ſ. i. et. l. fi. ſ.
i. C. de temp appella. dns Jo. an
format istā qōm extra. de elec.
quā sic periculosum li. vi. et decidat
q dꝫ intelligi ſm q mensis erit.
et modo sumus in augusto qui hꝫ
xxxi dies et september hꝫ xxx. mo
si in xxiii die mensis augusti dat
dilacio mensis tunc hodie incipit
terminus et xxiii die septembris terminatur

iniſ et hoc e viij

mensis/ Et hec e verum/ nisi lex aliud
exprimat s; in contrarium facit l. ubi
J. ti. i. s; intelligamus s'm distinctio; ista

n **Nocionem** accipe/ ne. l.
istam ad vim
quia in partibus istis dicer
ego de provincia tusciae de
provincia ducatus et de pro
vincia marchie et/ hic ver contra
quia solum illa est provincia separata
que est ab ytalia/ glo aliter vide
velle ut. l. pe. C. de pscripta lo te.
et ibi p cy

Jnuitor appellone
glo dicit q testes appellacione istor
continentur interpretacione certe no pl
acet/ quia interpretacio sumitur ex allu
sione vocabuli ut. l. i. ff. si cer pe
et. l. tignum. J. e. s; allusio vo ble
est instrum q instituit eam ut. l. i. de
fide instru./ et sic testes/ et forte s'm
hoc ista glo non bn diceret s; glo ista
respexit commune usum loquendi s;
quem allusio vocabuli no h; locum
nec habet locum tunc qn diffinicio
no opetit/ hec posui i. l. omes ppli

Queritur glo/ An filius servus
liber posset ferre testimoni de eo q vi
dit in minori etate et dic q glosa
sinuitur et minor factus maior
de eo q vidit in minori etate/ et dic
ut glo que optime dicat. Sile; glo
leg in. l. in. § nulli. ff. de testi. et
l. ad testium. ff. de testamentis/ limi
ta glo in eo q dicat in pupillo/ q e
verum si erat proximus pubertati qui
aliquid potuit concipe ut. l. excipit.
§. i. ff. ad sylleyanu;

h **Hec verba** Jsta. l. fa
cit ad quo;
de qua dixi in. l. qui duos
§. i. ff. de manu testa/ qn
dicatur dies et qn nox ut
dixi in. l. aut facta. ff. de penis

n **Nepos procullo** illo
po
sse dicimur q comode possumus
de verbo potest dixi vobis
in. l. i. ff. de iniusto rupto
testa/ et. l. gallus in pn. ff. de liberis
et posthu

Si cum fundum no
isti
casum q sequencia precedencia
restringunt facit p hijs q
fiunt in instrumentis primo dese
dere adversus omes etc/ l; i contractib;
hodie ponantur v'ba multum larga
que no restringunt eas e hic no/

t **Edilicia** Jsta. l. cum glo
facit q civitas
statutum facere potest q q e
sit civis facit. l. i. ff. ad mu
et allego vobis in. l. si is
qui pro empto. qn dicat heres pro
cive prestissime, tene menti glo/

t **Triplici modo** no.
q
tribu ista dicitis et servus he
redes simplio inducit quicadi;
re et verbis qd e cont opio;
pe recitatam p Cy in. l. i. § is ita
C. de caducis tollen. Jtem q inter cos
qui sunt positi in diversis ordinibus v
bum vel coniunctio no cadit qn solu
te ordines sunt Jtem qn coniuncte ut
l. i. § is itaq; C. de caducis tollend
et eas e in. l. si cu in annos. § i. ff
qui mo. usufru. amit. & multa alia dicta
i. l. re coniuncti. ff. de le. iij. et vide glo q
incipit nigit nomi complexus ibi di
midia. s. eadem/ et que erunt quecu
re et verbis ut ne glo que incipit re
non verbis. ymo verbis no re/

Augurium vide glo que
incipit alias
regatur ibi taberne. Solu.
ab ethimologia vocabuli
est probabilis nisi repugn
aret natura vocabuli ut ibi ul' dif
finicio. dixi. ff. de testamen. l. i. de
iusticia et iure. l. omes populi

Provincialis
Oppo. ff. ad municipal. l.
assumpcio § Jnus contra ti
timore. l. ma legis duob
modis. Uno modo extra eos qui ex
provincijs nati sunt et sic ancor ul'
non fraudi tantum Et te dic ad
l. assumpcio/ q aliud in civitate a
in provincia/ et vide ista glo s; for
mentius qom ad declaracom concesse
fuerunt repressalie in civitate padue
contra mediolanum Modo quida; de
mediolano habitabat placencie cum tra
siret p civitatem padue fuit cap
tus ibi an possit ibi capiet l. ex l.
videtur facere q no est mediolan
Jngenarum facit glo hic posita qz
aliud dicatur esse in civitate aliud
in provincia Jaco de are et Ol. seq
do eum dicunt q id q glo dicit no
e verum i eo q dicat aliud e provincia
aliud in civitate ad. l. assumpcio/ dic
q consideravit veritatem et rigore
iuris Jsta. l. consideravit usu; loqndi
et per hoc concludit q padue no
posset capi qz id no videtur v'm
qz q cois usus loquendi sic se habe
at e facti in ptib; unis e civitum
quia etia aretini vocatur qui ha
tant hic/ et non habita h; comitatu
Aretij/ dns lambertinus de rampo
nibus disputavit ista qom et co
sulunt an civitate lucana i sti
qoe qz fuerunt concesse repressalie
vni de luca contra florentinos
et homines florencie Modo q'da
florentinus origine habitabat lu
ce/ an possit ibi capi/ et dix q no
qz florentinus seu de florencia dicit
qui ibi conversatur et moratur
ar. l. i. § bestias. ff. de postul/ qz
magis inspicimus actum q ori
ginem/ S; credo q ipi verum dicat
no p ronces comm s; p aliam qz re
presalie conceduntur p delictum
populi/ et credo d; intelligi repressalie
concesse contra florentinos. s. pu
tes/ et ad hoc induco. ff. de magis
quem. l. i. i pn. et ibi videtur ter
cium glo/ q sine dubio e verum s;
Jaco de bel qui dicat q represalie
no pnt concedi nisi contra illos
de populo qui delinquunt ut ipe no.
in aucta ut non fiant pig. in pn
s; an predicta sint vera dubito in
tendo tamen facere unum tractatum
de represalijs/ et eas q ibi dicam
stabo/ hec in processu lectionis suf
ficient s; pro hoc faciendo faciam
interpretacom horum nominum s; primo
examinamus an glo dicat verum
an sit dria inter civitatem et pro
vinciam/ et dico q nulla e qz d;
intelligi dum dico provinciam itelligo
originem ul' q hic heat domiciliu
et h' probatur h' et i. l. i. ff. ad mu
nicipal et ibi dixi S; quid
si no dico provinciam s; dico tal'
de provincia quid significat an q
heat ibi domicilium vel heat
originem et credo q significat
s'm commune usu loquendi. s. ori
ginem et no domiciliu ut. l. i.
in fi. ff. de tu et cura da ab hijs
et phatur i. l. assumpcio. ff. ad municipal.

ubi de hoc tetigi et in l. i.

Pronunciacio **familie app**ellatione
ubi cos stat. i. certis psonis
de una familia facit ad
hoc. J. e. l. libertorum ibi tonens
de sim Jaco de Arenis ibi quia
in domo domini. i. permanenciam
et ptatem administrandi ita q
nulli tenetur reddere rom sz
Jaco de arem ibi proficiscuntur lz
inter eos hodie non repiatur g
dus / ut differat a v. co iiii. b. e.
l. Jaco de arem istam l. consuevit
allegare / ad quod de bastardo an
contineatur appellone familie seu
domus / et vide q de domo non
dicantur bastardi ut in v. co u.
sue illi de domo qui sue agnati
sz vulgo qsiti non habet agnatos
ut insti de suc agnato. s. q vul
go / verum tamen puto advertendum
qualiter sint verba accepta utru
per. Uba significancia militer an
p uba significancia ius pinq cau
pone dicit statutum pis. Omnes q.
e de pentela nobili zc / et te e do
q bastardus dicatur de pentela
seu de patrimonio Quedam sunt que
sigificant ius ut agnacio et te ius
non dicit cadere in bastardum ut
hic sz pater et mater sic ista / sz uba
in l. tutelas ff. de capitidi ❡ Cum
ergo dicimus nunquid bastardi dicat
esse de domo videtur q no / q domus
exponitur. i. agnacio ff. ad syll.
l. i. i pn. ubi hoc exponit Jaco de
Arem. et ff. de ali lega. cum unus
in pn. p q. In contrarium facit q
mulier sue familie capud et fins
e ut hic in fi. sz mulier de iure co
mm ut C. siquacunq p di po. l. i.
s. fi. q continentur aly q agnati
facit C. ne lice po. l. i. / et sic continet.
bastardi ut isti de sue agna. s. v
ulgo / Dico multum inspiciendum maz
in qua loquamur et eciam usum lo
quendi / Potest enim hic varias sig
nificaciones ut ex pdictis appz et hac
l. circa fi. dicit q comprehendutur q
ab eiusdem sanguine proficiscuntur
et sic natura magis inspicit q ius
sz bastardi et spurij procedunt ab
eod sanguine q. zc hoc etiam vidi
tangere dy ff. de lega. i. l. cum pr
s. ij. / sz no bene declarat idem si no
faciam mencionem de domo sz dicit
illi bastardi et sy

Hec **stipulacio**
per istam l. reprobatur
opinio que est in l. pe.
ff. si ex noxa cau aga
ubi videtur dicere q
in publicis criminibus ibi loquatur.
Vadeo ad contraria. l. i. C. de pe
nis / sz contra illam glo e iste tex
q noxa no hz locum in public
iudiciis /

Iusta **incepta** ex
dic ut dicam J. e. l. li
bertorum.

In **lege cesoria**
vide tex dum tarat
sua auctz zc facit q
qui hz dominium in
pvincia no pprie e de p
vincia nisi sit origine. dum pob
i. l. provinc ff. e. / tene menti illam.
l. ad istud / et no. qualiter intelligat

sui usus ca

Necias **appellac**
Menti tene glo que incip
in servorum isti fi. de alleg
qui tibi q aliud est auez
esse / aliud pro eius habere
habuisse in l. si maritus sic i ma
gistratu. s. i. ff. de adulteri / et l. pen
ff. de ope no mi

Quorum Ego vidi semel
unaz quom q no
tarius scripsit sic pintib,
talibus et testes testificerunt
q inquis intellexerunt. id
et sic consilium q instrm erat no uim
q no dicitur fieri in psencia nisi i
telligatur sz dicebat noi q hic ad
suaz excusacoem ipsi fuerunt psentes
sz no intellexerunt forte q nichil e
facit pro hoc. l. dies s. coram ff. de
arbitri C. de erro advocato l. i.

Qecere **dies** Oppo et
videtur
q in obligacione pura no ce
sat et veniat statim dies ut
l. q dicimus ff. de solucio
et ista de inutili stipul i si
dic q quedam est dies q adicit in
stipulacione ca et tunc no dz venire ce
sicut purus ut in contrario / sz quam
adicitur obligacionem tunc loquitur hic
ar. l. si cum milita s. i. ff. de gpesa
dixi i. l. ita stipulatus ff. de v. ob.

Minus **proprie est**
vide glo que incipit que
tim accipitur / et vide an
ista glo vult tenere q ista
sunt necia conjunctim ad vectigalia. s.
l. et consuetudo / dixi prob in l. si publi
canus i fi. ff. de publicanis ubi dy sorte
istam / quod non ab istam l. cumulative cuiq
q alterius sufficiat vel consuetudo vel
l. q qui duo conjunctim a l. inducuntur
quorum quodlz e sufficiens p se si al
terum desit suffigit alterum ut l. vec
s. in bonis ff. de privilegi cre / et vide
sue no. i. l. siquis ad exhiben. ff. de
re iudicata.

Intra **illam** Ol. di
cit q
nos possumus istam l. q. dico
cum significat sim potenciam
naturalem Naturaliter enim
usque ad septennium de i fac
et sic significat sim comem usum cum fari
por sz dicto post sigificat sim actum
et non sim potenciam q muti potencia
posset loqui sz no actu / sz divinacio
est / dic ut sol. ol. vel glo / J ea dicta
condicione, vide dy i c. pluralis locucio
extra de regulis iur. li. vi.

Uerbis **facere** dixi
whe
q differencia e inter dicere et facere
in l. aut facta i pn. ff. de penis

In **mencionalibus**
Materie hic tex q appl
heredis continet legatarius
quasi heres et habuisse i
l. ad tempus i fi. ff. de usuc
et ff. de exe rei iudi. l. si are i fi. et
l. pomp. s. si legatario ff. de acqui
poss / vide hic tex. q fundus emphiteoticus
pot legari q tz glo. i. l. fi. C. de iur
emphi / et l. si domus s. fi ff. de leg
i. / glo e q no pot donare nec vende
p. l. i. C. de fund pa. / et illa q ten
iii p. l. fi. C. de iure emphi / q no pot
alienare sine voluntate dni ul denunc
facta / ideoq emphiteota dno dz denunci
are / q no hz accoem dns / nisi realem
et probare de dnio e difficile q no e
de fundo vectigali fisci qui hz accoem ge
uniz quecumq porem ut l. imperatores
de publica / et hec procedit sine du
bio i emphiteosi ecce q nullo. ca. potest

alienari ut. C. ne rei domi ul' de. l. ij.
Oppo de l. ex facto §. si. ff. ad trebel
et dy dicit q' appellacio heredum assumitur
largius q' in ultima voluntate. et de ista
materia qualiter heres sumatur. pleni
in. l. gallus. §. nunc de lege. ff. de lib. et posthu.

Liberorum hec. l. posita est ff. de uer' sig. que breviter hoc dicit. Appellacio liberorum oes comprehendit nisi preferre (?) aliter limitetur. Appellacio vero filiorum ad ulteriores non extenditur nisi de diuersa significacione se pacione tractetur.

Item qui vnicum nepotem relinquit non videtur sine liberis decessisse. hoc dicit. et primo ponit. qui comprehendantur appellacione liberorum. secundo dicit ad quid fiunt in ista denoiacio filiorum et nepotum. Tercio ondit per auctem pap. nepotes quoque contineri appellone filiorum quarto ondit idem in allusione uel diuacione vocabuli. prima durat usque ad §. tacens. secunda usque ad §. sz et pap. iij. usque ad §. Etterra. quarta usque ad fi.

No. ex primo dicto q' appellacione liberorum omnes comprehenduntur q' probatur ex auctoritate l. xij ta. et per diui marci

Secundo no. q' re gulariter filij uel nepotis appell. non extenditur

Tercio no q' appello filij extenditur ad nepotes qn de diuersa separacione tractatur et quarto no. q' filius dicitur a philos q' e amor et sic cum nepotes equaliter seu plus diligas q' filios. merito secundum allusionem vocabuli filij appel comprehenduntur nepotes

Ultimo no. q' filius pot dici seu diriuari a filio q' per eum filius et ordo generacionis continuatur i posteros vt probatur hac. l. i fi. hec eciam ponit per hug.

Oppo in pn. dicit q' appellacione liberorum comprehendit nepotes et sic videtur q' sit ex propria significacione contra ymo videtur q' sic ex interpretacione extensiua ar. de excusaci tuto. l. ij. §. non solum. ibi appello autem hic et ad nepotes extenditur. So. expone ibi extenditur secundum suam propriam significacionem et sic per se non per interpretacionem seruatur ab alio. secundo oppo. de §. tacens ad §. sz et papirius. So. ideo filij appellone continentur nepotes q' de diuersa separacione tractatur alias secus secundum glo. §. positam hic et l. vxorem §. concubine de leg. iij.

Oppo ad istud et videtur q' sp filij appellone contineatur nepotes q' uerba debent intelligi secundum propriam significacionem ut l. non aliter de le. iij. sz propria significacio filij extendit ad nepotes q' dr a filos seu a filo vt hac. l. i fi glo. So. dicit glo in si qui dari tuto. pos §. fi. Ad contrarium e verum sz veram significacionem vocabuli sz omnes l. que dicunt non contineri nepotes intellunt secundum communem usum loquendi idem no in auctentica de no eligen secundo nuben. §. cum igr in glo que incipit hac appellacione. Ille glo videtur fle. nam vbicumque nepos continetur appellacione filij videtur esse ex interpretacione non ex propria significacione vt l. iusta. ff. e. et ibi hoc tenet dy. Q' dicimus pro declaracione huius materie hec. primo videre qn filiorum appellone contineantur nepotes. secundo an eo casu quo nepotes comprehenduntur sic ex propria significacione vel ex interpretacione extensiua. Redeo ad primum an appellone filiorum contineantur nepotes glo dicit id q' ff. vidistis. fran acuir in quadam sua disputacione dixit aliter aut uerbum filij profertur ab ascendente et tunc continentur nepotes ut l. filij. et l. iusta. ff. e. aut ab alio et tunc non continentur ut. l. q' si nepotes de testamen tu. et isti qui dare tuto. pos. §. fi. sz istud e contra dicta. l. q' si nepotes q' ibi proferebatur ab ascendente. Jaco vero de Are. hic sic distinguit aut l. vtitur vocabulo liberorum aut filiorum. primo casu comprehenduntur omnes vt hac. l. in pn. nisi l. intellexit de liberis primi gradus vt. l. maiorum §. referre. ff. de penis. quicta l. diuus marcus C. de condicionibus. per quam hoc pn. declaratur et restringitur si vero vtitur vocabulo filiorum tunc aut l. loquitur stricte et discrete aut indiffinite. primo casu qn loquitur discrete volens discernere eos quos nominat ab inferioribus tunc sequentes non intelliguntur vt hic §. tacens et C. de incestu nupciis et ff. de ritu nup. l. si quis incestu et ff. de ritu nup. §. hoc capite et ff. de adulter. l. pr. Si vero loquitur indiffinite tunc ulteriores continentur vt in §. sz et papirius usque in fi. et ff. e. l. iusta et l. filij et ff. de ritu nup. l. senatus quo.

Si vero dubitatur an l. loquatur discrete vel indiffinite tunc aut l. statuit ad alios non extendi et e certum q' loquitur discrete vt C. ad trebell. l. iubemus aut non exprimit et tunc aut indulget ad cotra uel e' i filijs et non extendi ad ulteriores vt l. sz et milites §. i. ff. de excusa tuto et C. de condicionibus l. milites. Idem si racio. l. q' loquitur in filijs ad nepotes non porrigatur ut C. de natura. libe. l. fi. ar. ff. de le. i. l. licet. Dum ista distinccio deficiat in multis ut patebit de hinc q' infra dicam. Alij ut andreas de ysn. fecit super hoc suam distinccionem longiorem sic dicentes aut tractamus de lega significacione vocabuli et tunc continentur nepotes appellone filiorum vt hac. l. i fi. et l. filij et l. iusta ff. e. et q' no. in dicto §. fi. in si qui dari tu posse aut tractamus de propria et essenciali significacione et tunc aut nomine filij profertur ab homine aut a lege. Si ab homine tunc aut si appellacio filiorum non comprehenderet nepotes inueniret quod iniquum ut si fieret diuersa separacio et comprehenduntur nepotes vt hic in §. sz et papirius et l. vxorem §. concubine ff. de le. iij. et ar. l. possessionum. C. comunia vtriusque iudi. que non sequitur quid iniquum tunc non continentur nepotes vt hic in §. tacens et dicta l. q' si nepotes et probatur in l. gallus ff. de institucionibus et per totam illam. l. vbi institucio facta de filio non extenditur ad nepotes. Aut profertur a l. et tunc aut in casu fauorabili pro a quo profertur et continetur nepos vt dicta l. senatus de ritu nupciarum i auctentica de non eli. secundo nuben. §. cum quis et in auctentica vt ex hac ui nostra do §. ij. Idem si in casu odioso in alium profertur nam ex alia parte vtitur fauor vt l. filium habes ff. ad macedo. sic eciam referebat dns Ray de for. cognouit autem vidi ista verba esse inperfecta et in multis non vera

Et ideo pro horum declaracione primo quo qn verbum filiorum profertur a testatore an comprehendat nepotes. Circa quod dic aut testator disponit circa filios eos honorando et eis providendo aut eos grauando aut non providet nec disponit de eis et circa eos sz de eis circa alios aut non disponit circa eos nec de eis circa alios sz appellone filiorum ponitur in dispositione per modum cuiusdam condicionis vel extra primo casu aut eis providet tutores dando et

appellacione filiorum non porrigitur ad nepotes
ut dicta l. quod si nepotes et dicto § si
tacio quia licet ex parte filii sit favor tamen
ex parte tutoris dati est onus et sic
nepotibus tutor non intelligitur datus
cum eis modicum preiudicium quoniam superest
provisio legis et iudicis dantis
tutorem legitimum vel dativum et hoc
forte voluit dicere glo in l. iusta ff.
C. dum dicit speciale est in datione tu
toris aut eis providere constituendi
vel aliter relinquendo et sic secundum
predictos do. an et cetera non porrigitur
ad nepotes et dicit quod est casus in
l. gallus § quidam. l. et maxime vers.
instituens ubi institucio facta de fi
lio non porrigitur ad nepotes sed im
pleatur salva corum reverencia quia ista
l. nichil faciat nam tota l. gallus
sicut eam bene inspiciat loquitur
quando quis instituit filium certum et
nominatum quo casu appellacio filii ad
alium non porrigatur sine dubio
ut no. in l. si quis ita in prin. ff. de
testamen. tu. sed materia ista loquitur
quando quis instituit filios simpliciter
quo casu dico quod institucio seu alia
provisio facta de filio extenditur
ad nepotes hoc probatur in l. lucius
finale ff. de here. insti. ubi testator
filio suo substituit sub condicione si de
cesserit sine filiis et hoc fecit volens
filiis filiis providere et constat quod ibi
appel. filiorum continentur omnes liberi
ut ibi apparet pro hoc facit dicta
l. gallus § instituens secundum lecturam
quam ibi pono debet ita intelligi l. lucius
et l. filii. ff. e. ¶ Secundo casu quando testator
eos gravat reputata exheredando
tunc appellacione filiorum non continentur
nepotes ut no. in l. filii ff. e. pro
hoc facit quia ea equitate qua masculinum
continet femininum ea equitate ap
pellacio filiorum porrigitur ad nepo
tes ut l. iusta ff. e. sed in odiosis
masculinum non continet femininum ut l.
l. queritur de veriter in spi § et cetera
¶ Tercio enim casu quando testator non dis
ponit circa eos sed de eis circa alios
reputata si legat ancillam cum filiis
vel filios ancille tunc aut fieret
dura separacio et appellacione filii por
rigitur ad nepotes ut hac l. ii.
sed et papirius et dicta l. uxorem §
concubine alias secus ut ibi no.
¶ Quarto casu quando nomine filii ap
ponitur in disposicione per modum cuiusdam
condicionis vel cetera tunc aut illa condicio
vel causa favorem filiorum respicit et tunc
appellacione filiorum continentur nepotes
alias secus quando condiciones debent impleri in
forma specifica ut l. qui he
redi in fi. et l. mevius ff. de condi et
de. hoc etiam probatur per ea que dicam
l. quando profertur a lege ¶ Secundo
quando verbum filii profertur a lege
tunc porrigitur ad nepotes Circa
quod dico procedendum esse quasi
per eadem membra que supra dicta sunt nam aut
legis disposicio continet provisionem filiorum
circa tutele dacionem et non porrigitur
ad nepotes ut l. sed et milites §
l. de excusa. tu. ff. dixi aut
continet provisionem filiorum circa alia
et porrigitur ad nepotes sive dis
posicio sit facta in favorem filiorum prin
sive in odium alterius tamen reducatur
in favorem filiorum principaliter ut in aucten
tic. ex causa instan. do § ii. coll. vii.
et ff. ad macedon. l. filium hec aut
continet odium filiorum principaliter et non porrigitur
ad nepotes ut l. pr ff. de adulter.
et l. lege iulia § hoc capite ff.
de ritu nupti. Si vero continet odium

filii consequenter tunc extenditur ad nepotes
ut l. senatus ff. de ritu nupti. ro
quia saltim ibi est favor respectu pu
pille nec obstat predictis quod no. C. in
l. quisquis C. ad l. iuli maies. quia ibi
appellacione filiorum extenditur ad nepo
tes ex rigore constitucionis sic dicta in rela
te per eum que loquitur in liberis ut
ibi patet aut de filiis nichil disponit
principaliter sed appellacio filiorum ponitur in dis
posicione casuali vel condicionali et tunc
aut illa condicio respicit principaliter favorem
filii reputata dicit l. si mater tutorem
filiis non pecierit ius vendicandorum bo
norum non habeat certe hoc porrigitur ad ne
potes ut ff. ad tertuli. l. ii § si mater
in prin. et vers. filius aut aliud non continet
favorem filiorum principaliter ut puta si pater habuit
tot filios habeat excusacionem a tutela et
tunc non extenditur ad nepotes nisi lex u
teretur vocabulo liberorum ut l. ii §
l. ff. de excu. tu. racio quia verba condicionis
debent impleri in forma specifica ut dictum
est utrumque autem dixi filiorum appellacionem
porrigi ad nepotes intellige nisi per l.
aliter restringatur et limitetur ut
l. iubemus C. ad trebel cum si. all.
ff. in distinctione secundum iaco. de arena Item
predicta vera quando l. disponit ad certa
filios eadem tempore quia filius si non
disponeret respectu alterius qualitatis
coherentis filio tunc non porrigitur
ad nepotes ad quos non porrigitur
dicta qualitas ut in casu l. fi. C.
de natu. libe. ubi lex disponit circa
filium non quia filius simpliciter sed quia
spurius. licet enim illa disposicio non sit pro
odium filiorum qui in nullo delinquit ut
l. spurii in prin. ff. ad municipa. tamen
non porrigitur ad nepotes quia ad
eos non transit illa qualitas quod sit
spurius testator ¶ Queritur quid
in rescriptis principis an appellacione filiorum por
rigatur ad nepotes Respondeo aut re
scriptum continet beneficium ut si imperator
concedit castrum alicui et filiis suis
tunc intelligatur de nepotibus quia
largissime est interpretandum ut l. fi.
ff. de consti. princi. ¶ Si vero continet privilegium
aliquod contra ius commune tunc quia
privilegia sunt stricte interpretanda ut
C. de inof. testa. l. si quando in prin. intel
ligatur stricte ita potest intelligi dicta
dicta l. sed et milites § i. ff. de ex
cusati. tuto. pro hoc etiam facit quia si
privilegium loquitur de liberis seu posthumis
restringitur ad descendentes per lineam
masculinam ut l. i. C. de iure immu.
¶ Queritur quid si appellacione filii profertur
contrahentibus Respondeo interpretatur ...
contra eum pro quo profertur secundum
marciam l. veteribus ff. de pactis, 2o
principaliter est videndum in casibus in quibus dixi
quod appellacione filiorum continentur nepotes
an possit ex propria significacione vel ex
interpretacione extensiva glo tenet quod
sic ex propria significacione ut dixi ff. in ultimo
contrario et istam opinionem tenuit Iaco.
butri. in quadam sua disputacione quod
probat ipse sic propria significacio sumitur
ex allusione vocabuli ut l. ii. §
appellata. ff. si certum pe. et l. tigni
ff. e. et l. pupillus § territorium
ff. e. sed secundum allusionem vocabuli appellacio
filii comprehendit nepotes ut hic § et cetera
preterea glo in dicto § fi. insti. quibus
dati tu. pos. dicit quod l. que dicit
quod filii appellacione non continentur nepotes
loquitur secundum communem usum loquendi non
est intellectus proprius sed figurativus
et interpretativus ut l. cum delamonis
§ asina ff. de fundo instruc. et l. la
beo de suppell. le. § et cetera preterea
communis usus loquendi non potest alterare
proprium rei significatum ut l. ii. ff. de usu

ca. ir. que Usu c[on]su g[ra]t[ia] remanet q[uod] ex p[ro]p[ri]a
sig[ni]ficac[i]o[n]e nepotes c[om]p[re]henduntur. ego p[ro]
bo hoc p[er] l. istam v. ff. et papianus ubi
dicit nepotes contineri. ubi dicit extendi
ad idem l. iuxta ff. e. Contra tenet dy.
ff. q[uod] ex interp[re]tac[i]o[n]e extensiua ita no
ipse in dicta l. iuxta no[n] tamen se exte[n]
dit improbando hoc/ et istam opi[nio]nem pu
to veriorem/ et probat[ur] ex l. iusta ff.
e. ubi dicit tex[tus] iusta interp[re]tac[i]o[n]e &c./ p[re]
terea ex eadem l. probatur. na[m] ibi
dicitur q[uod] appellac[i]o[n]e filii porrig[itur] ad ne
potes ea interp[re]tac[i]o[n]e qua masculinum
porrigitur ad femininum/ sed hoc e[st] ex i[n]ter
pretac[i]o[n]e extensiua ut no. ff. e. l. i.
g[lossa] &c./ sed ad istam r[espo]ndebat Jaco. butri.
q[uod] ibi loquitur ex interp[re]tac[i]o[n]e declaratiua
hoc e[st] congrua verbi exposic[i]o[n]e/ et hoc
prout refertur ad appell[ati]o[n]em filiorum
erga nepotes sed prout refertur ad
appell[ati]o[n]em masculini g[ener]a feminum/ et potu[it]
ex interp[re]tac[i]o[n]e exte[n]siua/ et sic verbum
semel positum pot[est] diuersimode declarare
ut l. certi condicio in p[rincipio] ff. si c[ertum] peta[tur].
sed hec r[espon]sio no[n] placet/ q[uia] ymo verbu[m]
semel positum d[ebet] determinare utrumq[ue]
uniformiter ut l. iam hoc iure ff. de
vulga. et pup./ et C. de testa. milita.
l. in testamento cum sy. Alie r[ati]o[n]es fa[cte]
p[ro] eum no[n] vigent ut i[nfra] dicetur/ p[re]terea
probatur sic p[ro]p[ri]a significacio verbi su
mitur ex diffinic[i]o[n]e/ et q[uan]n[do] diffinicio
repugnat allusio[n]i vocabuli statim
diffinicio[n]i ut l. i. ff. de test./ et ibi di
xi sed filius diffinitur ille qui ex vi
ro et uxore eius e[st] natus ut l. filiu[m]
ff. de his qui sui sui vel ali. iu. sed
illa diffinicio no[n] porrig[itur] ad nepotes
Cum enim dico Ex. denotet cau[sam] p[ro]x
ima[m] et inmediatam ut l. eo t[em]p[or]e i[n] fi.
ff. de peculi./ et l. non dubiu[m] C. de le
gi. cum sy./ sed co[n]stat q[uod] nepos no[n] e[st] na
tus ex auo/ et uxore eius i[m]media
te g[ra]t[ia] diffinicio eius no[n] congruit ne
poti respectu aui ut dicatur filius
et p[er] hoc tollu[n]t[ur] r[ati]o[n]es fac[te] p[er] d[omi]n[u]m Jaco.
butri./ et hanc r[ati]o[n]em ipse no[n] soluit n[ec]
tetigit. p[re]terea p[ro]p[ri]a significacio sumitur
ex auct[orita]te ut ff. e. l. p[ro]p[ri]e/ et l. minus
p[ro]p[ri]e/ et hac l. in p[rincipio]./ sed s[ecundu]m ultimas auc
toritates habemus q[uod] appellacio filii no[n]
c[on]tinet nepotes ut hic in x. totiens et
l. q[uod] si nepotes de testam[ento] tute. cu[m] sy-
no[nimis] appell. nepotis po[nitur] ut sp[eci]es distinc
ta et separata a filio ymo q[uod] plus est
unus dicitur e[ss]e in p[ri]mo gradu alius
in s[ecund]o ut l. iurisconsul. ff. p[ri]mo gra./ p[ro]
hoc eciam vide tex. ff. de gradi./ et i[n]
stitu. de gradibus ff. p[ri]mo gradu/ et
ff. s[ecund]o gradu/ pro hoc eciam videtur
tex in l. filium ff. ad maced./ et id
puto verissimum/ no[n] ob. q[uod] ibi dic[itur] co[n]
tineri/ q[uia] hoc intelligo ex interp[re]tac[i]o[n]e
exte[n]siua ut dictum est No[n] ob. l. se
natus ff. de ritu nupt./ q[uia] q[uo]d ibi
dicitur intelligo p[er] int[er]p[re]tac[i]o[n]em ut no.
i[n] l. heres quicumq[ue] de acqui. her[e]di. // Jus
p[re]missis reducas hanc materiam ad q[uesti]o[n]em
de s[tatu]to pone statuto cauetur q[uod] filia
femina no[n] succedit extantibus filius
masculis sed sic contenta dote co[n]ti
git q[uod] aliquis decessit relicto nepote ex
filio masculo an ille nepos succedit
in totum et filia excludatur d[omi]n[u]s Ja
butri declarauit q[uod] sic q[uia] appellac[i]o filii
continet nepotes ex p[ro]p[ri]a significac[i]o[n]e
ut dem[onstratum] e[st] sup[ra] cu[m] sed ista racio n[on] p[ro]b[at]
ut ff. dixi Adducebat ipse aliam r[ati]o[ne]m
dicens posito q[uod] appellacio filii no[n] por
rigatur ad nepotes ex p[ro]p[ri]a significac[i]o[n]e
tamen an b[e]n[e]ficium datum filio porrig[a]t[ur]
ad nepotes vel non nichil disponitur

p[er] statutum Remanet g[ra]t[ia] in hoc iure
co[mmun]i et certum e[st] q[uod] b[e]n[e]ficium datu[m]
filio p[r]iuil[egiu]m et honor tra[n]sit r[e]l[a]titer
ad nepotes ut C. de q[ui]bus l. mi
lites et l. diuo marcho ff. e. ti. et de
penis l. decurionum et de senatori.
l. emancipatum et C. de p[r]iuil. do.
l. i./ h[oc] g[ra]t[ia] p[r]iuil[egiu]m seu b[e]n[e]ficium a sta
tuto concessum filio ex disposic[i]o[n]e iur[is]
co[mmun]is tra[n]sibit ad nepotem/ p[re]terea ne
pos filio sublato de medio locum
filii incipit tenere ut insti. de ex.
here. li. ff. posthumorum et de here. q[ui]
ab intes. ff. cum filius et l. gall[us]
ff. videndum de libe. et posthu.
sed si filius b[e]n[e]ficio statuti h[oc] p[r]iuil[egiu]m
habebat ut p[ro]fertur filius ergo et
nepos loco eius succedens. ad hoc
facit q[uo]d dicit[ur] q[uod] subrogatus sapit
naturam eius in cuius locum subrogat[ur]
ut l. i. ff. hec actio ff. siquis de lib.
c[aus]a iur./ et h[ec] opinio placet p[er] r[ati]o[n]es
predictas Sicuti enim nepos succe
dit in loco patris sui et incipit te
nere ex p[er]sona patris p[ri]mum g[ra]dum
licet in veritate sit in s[ecund]o gradu g[ra]t[ia]
eadem r[ati]o[n]e assumit p[r]iuilegium patris
sui licet ex p[er]sona sua no[n] competat Ex
hoc apparet r[espo]nsum ad r[ati]o[n]es q[ue] fiu[n]t i[n]
contrarium si dicatur statutum no[n] re
cipit interp[re]tac[i]o[n]em extensiuam exten
siuam/ concedo q[uia] statutum no[n] extendit
ad casum in eo no[n] c[om]p[re]hensum/ et id
ex vi[rtu]te statuti non c[om]prehendit[ur]
nepos ex p[er]sona filii sed statutum r[e]ci
pit interpretac[i]o[n]em extensiua[m] passiue
q[uia] ius co[mmun]e se extendit ad id
ut l. i. ff. i. ff. de iniu. et ho. et ibi di
xi. unde l. se extendit ad statutum
ut nepotem faciat assimilem p[r]iuil[egiu]m
concessum filio. hoc eciam tenet Jac. de
arena in qualibet disputac[i]o[n]e et
dixi aliam r[ati]o[ne]m statuti est ut q[uod] ag
natorum salua sit dignitas/ q[uia] ag
nacio co[n]s[er]uatur in filius masculis
ut insti. de legit. agna. succes./ g[ra]t[ia]
ead[em] r[ati]o[n]e in nepote sed p[ro] hoc racio ma
gis placet/ q[uia] hec racio ut agna
torum sit salua dignitas no[n] e[st] ex
p[re]ssa in statuto // ¶ Circa id pot[est] rece
re eodem themate filius decessit
superstite ex eo filia femina et nepte
defuncti aui ex filia femina an is
ta neptis excludit filiam Istam q[uesti]o[nem]
tangit Cy. C. de adulter. l. i./ et vi
detur tenere q[uod] neptis no[n] excludit filia[m]
q[uia] in nepte cessat racio ut agnatorum
salua sit dignitas/ determinacio m[ihi]
placet/ no[n] tamen p[ro]pter r[ati]o[ne]m p[re]dicta[m]/ veritas
aut[em] istius determinac[i]o[n]is app[ar]et ex eo
q[uod] dem[onstratum] e[st] ff. na[m] tunc appell[ati]o filii
porrig[itur] ad nepotes de iure co[mmun]i q[uando]
profertur simpl[icite]r s[ed] ea appell[ati]o[n]e
q[uia] filius secus si respectu alterius
qualitatis ut dictum e[st] ff. p[er] l. si
C. de natu. libe./ sed hic filius no[n] ex
cludit filiam/ ideo q[uia] filius simpl[icite]r
sed q[uia] filius masculus/ sed ista qualita[s]
de masculus no[n] transit ad nepte[m]
g[ra]t[ia] apparet q[uod] in eam no[n] transit le
gis disp[osici]o/ et sic no[n] pot[est] assumere
locum patris ¶ Circa id quid si filia
dotata decessit relicto filio masculo
an talis nepos excludatur a filio
et videtur q[uod] non/ q[uia] statutum loq[uitu]r
de filia femina excludenda/ sed ad istu[m]
nepotem no[n] transit ista qualitas
q[uod] sit femina g[ra]t[ia] &c. Item no[n] rep[er]i[tur]
l. cauetum q[uod] appell[ati]o[n]e filie c[on]tineatur
nepos ex ea Contra e[st] veritas/ q[uia]
enim iste nepos ex filia vult succede[re]
ex p[er]sona sua et tunc excluditur ex
p[er]sona paterna/ cum ipse teneat s[ecundu]m g[ra]du[m]
et filius teneat p[ri]mum. Aut vult suc

cedere ex persona sua tunc excluderetur ex
paterno cum ipse teneat secundum gradum
et filius teneat primum. Alii uult suc-
cedere in locum sue matris et tunc sic
mater excluderetur ita ipse ut l.
illam. C. de coll. ar. l. pos. §. cum quis
ff. de acqui. her. ¶ Preterea mater eius
non excludit propter delictum sed propter fa-
uorem filii ut supra dictum ¶ Quid
pone quod aliquis decessit relicto filio
masculo et nepote ex filia femina
an dictus nepos ex filia exclu-
datur per filium dico quod sic quia filia
primum gradus qua mediante nepos
admitti habet talis condicionis quod
ipsa excludebatur ergo nepos ex ea
non obstante quod ipse sit masculus
ut l. diuo marcho C. de quibus
fiat quod dictum supra proxima questione ¶ Quid
pone quod aliquis decessit relicto ne-
pote ex filio et nepote seu nepote
ex filia an dicti nepotes ex filia
excludantur. Istam questionem uenit in illa opi-
nionem an cum nepotes qui simul succedunt
dicantur succedere in locum patris
eorum de qua fuerunt opiniones inter modernos g-
losatores in auctentica cessante. C. de
legit. her. In qua teneo quod etiam dicti
nepotes dicantur in locum patris suc-
cedere ut in auctentica de heredi. que ab in-
testa. §. si uero autem cum sy. ii. ideo palam
est quod in locum patris defuncti et
plene dixi in l. ii. §. i. ff. de legit.
heredi ¶ Preterea ad declaratio-
nem predictorum questionum que tangunt de nepote ex
filia dotata et ut cesset contraria
que hinc posset mihi obici est sciendum
quod quamvis filia excludatur morte uel
repudiatione tunc succedit nepos ex
ea ex sua persona ut contra dicunt uul-
garia ideo quia affectio que erat in filia
transit in nepotem ¶ Item cessat id
quod obstabat nepoti quando quia filia ex-
cluditur propter eius delictum et ingra-
titudinem et idem quia non nocet ne-
poti quia illa in gradu in ingratitudo in
nepote cessat ut l. siquis filium de
inof. test. et l. iii. §. cum emancipati
ff. de gtra. ta. facie ff. ad treb. l.
ii. §. fi. et quod ibi dixi quando filia ex-
cluditur propter fauorem descendentis uel
alterius tunc sicut excludebatur
filia ita nepos seu neptis ex ea
ideo quia fauor ille durat mortua fi-
lia sicut ea uiua de fauore descendente
pono exemplum dicit statutum ciuitatis
Eugubii quod filia dotata non possit
uenire contra testamentum patris. Cer-
te idem erit de nepote ex ea casus
est de testam. milit. l. quod iure mili-
tari cum l. se. ubi fauore militis
est inductum quod possit preterire uel ex-
heredare filios sine causa ¶ Pone ergo quod
miles fuit euis propositi quod nasciturus
sibi non succedit non quod dicat sibi et
sic de nasciturus ex filia non cogi-
tauit et tamen nati ex filia excluduntur
ut ibi ita in proposito de fauore alterius
pone exemplum in recitato themate falk. q.
ubi filia excludit propter fauorem filii ma-
sculi certe filia defuncta adhuc dur-
at fauor filii et sic excludit etiam
nepotem ex ea nam statutum quod dicat
quod filia femina non succedit extantibus
masculis et etiam in persona mascu-
lorum continet dispositionem qui dicat masculi
succedant et filia femina non ut l. fideicommiss.
§. cum ceterum ff. de le. iii. et ad l. falc.
l. in rem §. tam et si licet ergo nepos

ex filia non excluditur ex uigore illorum
uerborum quibus dicitur filia femina non
succedat tamen excluderetur ex uirtute
illorum uerborum quibus dicitur quod masculi
succedant. Uidetur enim alios exclu-
dere ut l. cum pretor ff. de iudiciis et
quod de hoc uidetur casus x. coll. qui feu-
da pos. c. i. §. hoc autem ubi sic filia
femina excluditur ita nepotes ex ea
et est ibi idem fauor filii ¶ Quid
an appellatione nepotis continentur pronepos
et ulteriores et uidetur quod non ut hic in
v. torens et ff. de liberis et posthu.
l. gallus §. instituens. Contrarium uerius
quod sicut appellatione nurus continetur prinurus
ita appellatione nepotis continetur pronepos
ut ff. e. l. nurus. et l. generi et l.
soceri. Et ideo puto quod eo casu quo appellatione
filii continetur nepos eo casu appellatione
nepotis continetur pronepos. Ad con-
trarium respondeo ut dixi in dicto §. in-
stituens ¶ Quid quid si in aliqua
dispositione fiat mentio de filiis ex se na-
tis ut institutio filios nascituros ex
tali uel similia uerba ubi comprehenduntur
nepotes uidetur quod non ut dicta l. ga-
llus §. item credendum ¶ Contrarium uerum
dicta l. lucius ff. de hered. institutien.
Respondeo tu debes scire quod nepos non
dicitur nasci ex aliquo nisi prius nascatur
sibi filius ut hac l. in fi. Quod si
quidem per naturalitatem filii dispositio coll-
ocata in persona filiorum natorum uel nasci-
turorum ex aliquo uel condicio dispositionis
est impleta tunc persona nepotis non com-
prehenditur exemplum in dicta l. gall.
§. idem credendum ubi quis instituit
nepotem qui ex filio suo nascetur
et tunc nato nepote institutio habet suum
effectum in eius persona merito ad
nepotem nasciturum ex eo non exten-
ditur ar. l. bone §. hoc simile ff. e.
Si uero in persona filii primo nati
non committitur tunc ad personam inferiorum
extenditur exemplum in dicta l. lucius
de heredi. insti. ubi testator grauauit
aliquem si filius filia ue ex se nati
non fuerint nam illa uerba intelliguntur si
eos non habuit tempore mortis sue ut l.
ex facto §. siquis autem ad trebelli. et
dicta l. lucius et ideo licet filius nascatur
adhuc uerum non est ipsa tempore mortis
filium habuisse et ideo si filius de-
cedit et remanet nepos ad personam
talis nepotis dictus dictio extenditur
ut dicta l. lucius ¶ Quid dicis in prin.
quod appellatione liberorum continentur omnes quid
dicis hoc sit intelligendum de omnibus in-
ferioribus etiam in infinitum. Respondeo non
sed proprie uerbum liberorum porrigitur ad nepotem
ultra hos posteri uocantur ut l. iure
consul. §. parentes ff. de gradi. ¶ Quid
quid si in testamento alicuius illiterati reperitur
hoc uerbum liberorum an habeat predictam
significationem. Ruger. uidetur dicere quod non
quasi talis modus dicendi non ca-
dat in ydeotam ut no. in l. quod si nepotes
ff. de testa. tu. uult dicere ut puto quod
id uerbum liberorum non habet uulgare sed
ydioma nostrum et ideo ab eo non potuit
proferri sed posito quod a testatore illitera-
to tale uerbum sic prolatum tamen credendum
est notario qui testamentum scripsit scrip-
sisse uerba ar. eius quod no. C. de usur.
l. iter et C. de non nu. pe. l. sciendum et quod ibi
dixi ¶ Queritur an appellatione patris con-
tineatur auus. Respondeo in dispositione hominis
non. Reperimus bene iura de hoc tractantia.
Ratio quia pater non dicitur nisi respectu
filii et ideo cum ab homine uerbum profertur
ad certam personam scilicet ad patrem alicuius
filii se refert et ideo ad aliam personam

no extendit ut. l. siquis ita in pri. ff. de testa. tu. sed hoc nomen filii pot proferri simpliciter non respectu alicuius iam nati ut ex. l. ff. ad l. appet. sed in dispositione legali pluries repetitur verbum pri simpliciter prolatum. licet non teneamus tot. l. q de verbo filii et ideo distingue aut proferatur in casu fauorali et extenditur ad alium ut. l. iusta ff. e. et qd no. i. l. non magis ff. de coll. bo. i glo prima. Si non in casu odiositate ad alium non extenditur ut. l. l. iul. s. hoc capite ff. de adulte rit. nuptia. et. l. pater ff. de adulte. alias. l. loquentes specialiter de pre et auo non tenemus. Tamen si in aliqua dispone. l. vel. hois casus accideret puto. ex hiis membris q posita sunt. ff. eca appell filii posse et illas. q. de pre et auo decadi. Habet enim eadem racionem ut. l. iusta. ff. e.

Transacta Per istum tex dicitur q excep. pscripte impedit litis contes. dixi in. l. cum contrahatur ff. iudicat sol. et. l. fi. ff. p sus.

Duobus due negaciones faciunt unam affirmacionem ut hic si sunt tres negaciones due affirmat et alia eas destruit et sic remanet negatiua ut. l. i. s. i. ff. de heredi. insti. et. l. i. ff. de cadaueri pinien. et. l. non magis ff. de collaci. bonis. et vide Cy in. l. i. C. de seruis fugitiuis.

Pupilli **Tutori** Ciuitas ista iurit ad exercitum / medo aliquis in illo exercitu delinquit an potestas posset illum qui delinquit punire et dic determinant p. l. istam q sic q territorium dicitur a terrendo q illum locum terret ibi id re.

Verbum vide glo q in cap. causa dubita. collende re. An ille qui negat in iudicio interrogatus. s. an dz. xx. negatur et dz. x. an dicatur deierare et c do q sic q in iudicio interrogatus non solum de vniuersalibus sed dz i rendere de qualibus pte eius. Vltima glo dic q commune e meum re. dic p dy i. c. q tar omnes tangit de r gu in li. vi.

Si qua pena Oppo dicatur hic q a pena non pot appellari Contra. ff. de hiis qui no in fa. l. furti i pri. dicitur quedam aliud in priuatis aliud i priuatis Istud e truffa p l. no tantum ff. de appellacio. Alii q ab exec non appellatur truffa est p. l. ab exec. ff. de appell. Alia solucio e bona q a pena no appellatur qn e confessus delictum et uult appellare arguendo iniquitatem iur q nimis grauatur eum et no pot sed ab iniquitate iudicis / et p in hoc paulus debuisset reprehendi no labeo / et ista omnes cotterent / et e vera in se sed propterea non habes intellectum huius. l. q nulla est dria inter mulctam et pena / et sic paulus no videtur bn respondisse / qd no e visile guil de Cu. i. l. addictos C. de epys audi. et q in cau capitali pot fieri execut. i. x. dies l. possit appellari si illa opinio e vera habes casu hic in sen no e prouocacio. hoc e ius prouocandi no impedit exec et hoc innuit tex q de pena prouocacio no e silis itaq em re. sed ista lectura no tenui in l. fi. ff. nil no. appel. pen. et glosa tangit in. l. qui ultimo. ff. de penis

Aliud ergo voluit dicere paulus no uult aliud dicere nisi id q glo formatur i. l. ex iudiciorum. ff. de accusaci. ut. l. decendium moritur delinquens transit pena ad heredem q statim debetur dec vltramen reprehenditur ista glo sed dz distingui illa opio p ista. l. q qn decedit ille qui e dampnatus ad pena. i. x. dies trasmisit ad heredes q statim deberet sed multa no nisi trasacto decendio / et io non transiret ad heredem / et istas duas lecturas do ego / et ista lectura fuat. an alegatur iniquitate posset appellari dixi uob i. l. fi. ff. de appel. reca / de hic q mulcta. ita demu debetur si imponitur ab eo qui pot / et sic omnis iudex imponere no pot Contra sigis iudi. no obtem. l. i. bluter quid sunt magistratus minores et possunt impone maiores mulctas / et i magnis negocys ut hic et. l. maiores. C. de modo multa. Minores pue minores imponere et no magnas ut. l. defensores C. de defenso ciuita / paruas sic ut. l. i. ff. siquis ius dicen no ob / iudex delegatus no pot impone nisi sit sibi commissu ut. l. aliud ff. e. et. l. in. i. fi. ff. de iudicijs. An arbiter posset imponere dic ut. l. non ex omnibus ff. de arbitris

Oppo / q mulcta e limitata ut l. eos. C. de modo multa. / glo timore huius contrarii dicat q dum verba que vide / et incipit Ang. eni. l. et sm ista glo potuit vim dicere labeo et scire quid e pena et quid e mulcta e bonum scire pro prouocac.

Queritur statutum dicit q pro furto iudex possit imponere pena vel heat arbitrium si condepnat an e mulcta uel pena / et ista glo videtur dicere q e mulcta ubi no e certa / dico q si ptas arbitrii hz inere i persona et tunc no e mulcta sed pena q mulcta sp pecunia e / et ideo si potest ee corpalis istud arbitrium no e mulcta ut. l. aliud. s. inter mulctam. ff. e. Si potest solum pena imponere pecuniariam i ee etiam est pena / q pena e delictorum cohercio siue certa siue non cum p delicto imponitur sp e pena et q iudex declarat est lex ut. l. sancio legum. ff. de penis Multa e cuiusdam delicti specialis pena quasi ex primo monitu iudicis procedit ut. l. a. s. inter ff. e. ut si iudex puniit eu qui nimis certauit cora eo vel no obediuit precepto suo sed furtum e delictum ex ceteris / et io dico q glo dicat hic q i. l. siquis reus ff. de cu. re. est mulcta et no pena sed in alio dicat q i. l. et bn et ibi patet

Vltio formo una que ptas habet arbitrium puniendi me pro vili percussione condempnauit me in. c. lb possum ne appellare q male e arbitratus / et hic est glo q incipit vo contra. ibi Tu dic tertio et q / et sic vides p ista glo q posset iudex appellonis ad congruum modum reducere / sed qn i penis exor / dr iudex excedere dic qn excedit medium qd vm e ut. l. quid gr. s. pena grauior ff. de hiis q no. i fa. et no i. l. hodie ff. de penis et inequalz ear no /

De Reg. iur. reca

Quia nō ē nouū ut quibusdā de
claratis et enumeratis gnal' regula
ponatur vt. l. si finis ꝑuū. §. vniqz
lex ff. ad l. aquili/ ideo h' inrꝯsul
qz ff. ꝑsuit de iure aurli ꝑ ꝑecorio
iure ꝑbiat regulas illoꝝ iuriū

Regula ē

Quiditur ī
quatuor ꝑtes
ī bū Sumās
ꝑnam ꝑtem
dicitur q̄ re
gula est ꝗ
tem ꝛc Cō
tra istud op
et ꝓdz q̄
glibz. l. dz
dici regula
vt. l. ij. ff.
de legibus

Huius
scio quid nomen regl'a ꝯstructione
sumitur du
obꝰ modis. vno mō dz̄ que regit et or
dinem dat vt regula fratrū minoꝝ
et in scriptore qui h' rlas q̄ dat
ordinem scribendi/ et hoc mō acci
pitur in omni l. q̄ regit et dat
ordinem viuendi et alio mō sumi
ut hic/ Ꝺo procedo et quero q̄
liter ꝯstituatur regula/ et debes
scire q̄ q̄dam sunt signa vlia q̄dā
indefinita quedam adiectiua vlia
sunt omīs nullus ꝗ̄ et vniqz et ꝑ
ista signa regule fiunt ꝑ diuisas
ꝑtes huius ti vt. l. oīs hereditas
et. l. omīa fere/ et. l. indul tā ī ūle
et. l. vniqz̄ et. l. ꝗ̄ ꝛ. e. Ꝺe mo
ꝑ uerba indefinita qn̄ ponitur tīs
coīs sine signo ut homo scīa/ qz nō
magis de vno q̄ de alio ut sume
et ꝑ ista fiunt regule ī isto titulo
Ꝺico hec q̄re dy. extra. e. in
rubrica li. vi. An indefinita ęꝑolli
vli et dic vt ibi/ dicā ī l. pluꝭ ff.
de l. ij. et ibi pono late/ ꝗ an ī def
nita equipolleat vli de intꝑtacōe
vel ꝑo significato/ et videtur q̄ de
intꝑtacōe vt. l. si finitus ff. de
fuitu vr ꝑdi Ꝺz quidquid sit
dn̄ dico q̄ siue sit in. l. siue ī statu
to siue sit matia. odiosa siue fa
uorabilis hz locum nec ē extēsio
ꝗ qz nō ē racio qr magis ad vnū
q̄ ad aliud referatur/ et iō rꝑfe
ad oīēs vt. l. ij. C. de liberi ꝑte
et posui ī. l. oīēs populi oīa ista
que in isto nō videt q̄ aliqua rꝑta
ad aliquez referatur vt ē in aliis
. l. q̄ ꝗ ad alios referuntur ut. l. ne
pos ꝑocurs ff. ti. i. et interdicta
que sunt scripta. vt inter duos que
fiunt ꝑ adiectiua vt. ꝛ. e. l. eiꝰ est
nolle vt ꝑ quis/ ꝑt qui nō faciunt
ꝑticularem ul' vlēm vt ꝑcedētes
in dubio equipollet ī definite et
definiatur tīnis coī vt eiꝰ ē nolle
. s. hoīs/ et vide glo que incipit un
. no ibi ꝗ qualiter et ibi dn̄ dicit
. ꝛ. e. u. et melius ꝛ. e. l. vniqz̄ et
. l. oīēs. ꝑ. vniqz̄ et iō ꝓ ubi nō ē
aduerbiū loci Jaco de are tenet ꝯtra
loco aut vlis ꝛc Ꝗuero q̄ ē
ꝑtas regule iuri'consul. Rn̄dō q̄
ex regl'a fiat ius est/ ne hoc veru
et glo dicit q̄ facit ius ꝛc vt glo et
glo biuter dico q̄ regula nō faciat
ius in casibꝰ iuris non statut' vt
statutum est in insula maris q̄
in nullis bonis ē/ et tūc si ē ca'
simil' regula facit ius ī eo nō de
finiuis dy extra. e. Op. de
. le. iij. ff. de regu catho. et dicit
quonz regula sit de legibꝰ et statut
et tūc regula facit ius vt. l. i. ff.
de regu catho/ Jo. an. dicit q̄ dy.

ꝑ textum istum Non ob. l. i. ff. de regu
catho/ quia ibi est regula ꝑ se nō iur'
ꝗ dy habet casum pro se. in l. cū se.
. l. ff. qn̄ dies lega. ꝛc/ et sic ꝯtra Jo.
an. ꝗ vtrūqz pot saluari qz ꝑ illa
rubricam non curo cū pot legi tra
sitiue de re iur'/ hoc ē de eo iur' q̄ ē
regula ut. l. i. C. de condic ī debiti
et. l. i. C. de condic ob cām/ et pot
dici regula iur' q̄ est ius et sic in
transitiue/ ꝗ credo dn̄m Jo an dicere
verum ī istis regul' que hic ponuntur
ꝑ istū tex nō obstat l'a catho/ qz dz
dicere regula iuris hoc ē regula
que ē ius/ sic intelligit intrāsitiue
vt. l. cum legatꝰ ff. qn̄ dies le. ced
et fateor q̄ faciat ius ꝗ nulla est
qn̄ heat materiam iuris antiqui
licet mō non sit/ et ideo dicit regula
iur'/ i. ius q̄ ē regula. Ꝗuid
quod sit officium regule et opz ē me
ꝺ. et pla Tene opl pla qua sequun
tur dy Ꝗro an ext' sit de regula et
in hoc ē discordia inter glo. et q̄ di
cunt q̄ sic/ et q̄ non Tu dic q̄ istd'
est veru q̄ quatū ad vba exterꝯ
est de regula quatū ad in' dispōz
non querꝯ vtrum ext' declarat itam
ꝯprehendere plura q̄ de sui natura
sit Et d. all'. q̄ non. l. gn'alr. §. vsꝰ
de usufruc lega. Ꝺppo. C. de

Femine

muli ī quo
loco subl. i. fateor q̄ su
beunt munera realia non
ꝑsonalia Ꝺppo de. l. fe
mine. ff. de senato ꝗ quedā sūt mu
nera mere realia et ista sbit mlr
vt. l. i. C. de mu in quo loco/ q̄dā
imponuntur ꝑsone pro rebꝰ et ista
subit mulier vt. l. rescriꝑꝑ. §. fi. ff.
de mu et ho. et no ī. l. i. C. de mu.
in quo loco Quedā sunt dig'tates
et officia mere ꝑsonalia ꝛc q̄dā
ē off'iciū pꝰz aucte et vtilitate sn
administrac' et pot mulier subire vt
. l. femine ff. de senato Jtem pot hre
ex rescripto principis vt. l. imꝑialis
C. de nup/ dignitatez nō cū admistr
cōe pot hre in duobꝰ casibꝰ si princeps
ꝯcesserit/ ꝯ nō ob ti. l. itez ex ꝯ
suetudine/ alias secus vt. l. fi. C.
de arbi. qd' ē officiū pꝰz auct' ꝗ
vtilitate ꝑuatū et istud mlr ī regu
lariter regulr' sbire nō pot vt. l. pe.
ff. de tutel'/ et h' fallit. C. qui mu
cura of fun pot ꝑ totū fallit ī. l. i.
ī fi. ff. de postul Quoddā ē officiū
ꝑuatum aucte et vtilitate vt ēē ꝑcure
et tūc aut ē explicandū ī iudicio et
mlier nō pot sbire pro alio vt. l. ali
ena. C. de procur' fallit de procur'. l.
femine Si vero ē explicand' ī iudicio
et mulier nō pot subire pro alio
extra iudicium et tamē mulier po
test. vt. l. iij. §. i. ff. de negoc' fall'.
in fideiuss vt. ff. ad vell' ꝑ totū/ qz
fideiuss. nō pot ēē Ꝗuero an
mulier possit ēē executrix ī testō
Ex predictis appet q̄ ē officiū
ꝑuatū aucte et vtilitate et tūc
si ē explicandū in iudicio nō pot
vt. l. aliena. C. de procur' aut ē
explicandum extra iudicium et pot
vt. l. iij. §. i. ff. de neg g' facit. l. cū
pater. §. heredit/ et. §. a filio ff. de
leg. ij. vbi fauore defunctoꝝ simpl'
dictis q̄ possit ēē exri ff. de ali et
cibā. lega. l. fi. in pn.

Eius

Oppo. ff. de bo. pos.
. l. tutor. So. vt glo.
in fi. qz eius ē nolle cuius
est velle. s. iur' suo/ secus
ē commisso eiꝰ ē velle cuius ē
nolle. s. iur' alieno et facit. l. au
ctor de iure deli. //

In negociis Tene menti glo que est hic / et dicam vobis in l. ii. §. voluntatem ff. soluto matrimonio.

Ius nostrum Oppo de l. c. ta. ff. de in off. testa. So nota potest esse pro parte testatus et pro parte intestatus. §. ab inicio / ex post facto sic. Queritur utrum causa testati trahat ad se causam intestati / vel contra et quod trahat causa testati ad se causam intestati est casus in l. i. §. si ex fundo de heredi insti. E contrario videtur l. pe. ff. de in iusto testa. et ibi dicam.

Semper in obscuris Oppo de l. semper in stip. ff. de re. iu. ut glo / vel dic ut no. dy. in c. in obscuris. et c. inspicimus extra de.

Secundum naturam Oppo insti. de legit. tu. in pn. glo dicat ibi propter servum / et vult dicere glo / et est eadem racio commodi incommoda que est commodi in commoda / et procedit regula / et ex glo colligitur quod extraneorum eadem est disciplina dicit pro dy. in c. is qui sentit onus ex eodem ubi examinat istam glo bar.

Id quod nostrum Oppo de l. ii. ff. de condi. insti. / qui testa. fac. pos. l. i. et quod no. in l. si ff. ti. i. So. glo. Et no. quod quod est meum est hoc est verum ex interpretacione non vere / et ad hoc est l. illud de ritu nupciarum / sed an illud sit verum quod comune est meum est dixi in l. servum electione §. i. ff. de le. i.

In testamentis vide glo que incipit plerumque in test. ibi l. ii. §. licet hoc est speciale quia idem in vendicione quod in legato ut l. si tu et l. invitus §. i. ff. de re. tu. Item §. si m. ic §. i. hic est speciale / et dic melius ut no. in c. dudum §. heres et ff. de publica. l. imperator. Item ibi l. ab omnibus §. eciam hoc non est verum quia est contra regula catho. dic ut no. in l. id quod in prima carta ff. de lega. i.

Non videtur Allego istam l. quod qui extra reinovet iure est propter sicut dico in l. si is qui pro emptore de usuc.

In omnibus Istam maxime examinavi in l. ita stip. ff. de v. ob. et tene menti istam glo. quod sicut dies incerta est sic dies ob. sed non recipit / sed glo sentit contrarium et male in l. i. C. ut ac. ab here. et contra here. So dixi in dicta l. ita stipulatus.

Que legata Tene de hoc in l. uxorem C. de condic. in sta. et dixi in l. quidam cum filium §. fi. et l. si filius de v. ob. et l. fi. de stip. servo.

Qui cum alio glo ponit exemplum de solvente pupillo nec id exemplum probatur. l. sed contra est l. qui si forte §. fi. ff. de solucio. nota ergo quod ista regula facit regulam contra illam que est de iure antiquo sed regula non facit ius contra ius antiquum ut l. i. ff. e. Qualiter glo. ponens casum et huius in l. i. et l. apud iul. ex qui cau. in po. ea / quod non potest fieri vendicio de debito proveniente a pupillo sed a defuncto sic / ponit glo casum ubi in glo pone elegantissime

Non debet dic ut no. per dy. in c. cum liceat extra de. li. vi. qualiter glo habetis §. de verbo ad verbum et latius in l. in emend. C. de contra. emptio. et ibi per Cy.

Quotiens Istam glosa que est hic examinavi in l. quod nerva ff. deposita quam recepi et dic ut ibi.

Quatenus Queritur per unum si dare servum sub pena non debendi non interesse considerari in pena / et dic quod non quia est preesse extra rem de qua non habetur respectus l. si sterilis §. cum per venditorem / et l. iul. in pn. de actio emp. Queritur utrum sit unum interesse vel plura d. Jaco. dicat quod unum per istam l. et est intellectus singulare quatenus ad primum refert dy. in c. mora extra de. li. vi. Aliter examinat / et glo in l. i. in pn. ff. de actio emp. et. l. i. C. de sen. que pro eo quod interest profe. / et ibi per dicto / et in l. i. ff. de ac. / emp. dicas.

Plus Ista l. allegatur in l. pecunie ff. de verbor. sig. an ille qui tenetur satisdare liberetur dando pignora et ibi dixi.

Qui potest Oppo de l. duo ex tribus de re iudicata / et l. si non tres de arbitr. / dicit glo illud est verum quia presencia illius posset alios trahere in contrariam sentenciam. Istud nichil est dicere quia eciam alius posset alium presencia sua ad se trahere et in contrariam sentenciam / dicas ergo. Queritur nunquid ego possum aliquid facere invito aliquo ex iniquiore sinu ossibus procedentis et te facere possum absente eo / ita loquitur de ven. pigno. l. i. et ii. et in casu primo glo hic posito / et racio est quia qui semel consensit propter diminuere sive possibus ut l. i. §. prodest ff. quorum lega. Queritur nunquid possum facere alio invito propter defectum iuris in persona propria et tunc aut ille alius erat talis ad quem negocium non pertinebat et tunc quod possum facere eo invito possum facere eo absente ut hic / et l. in. post pn. ff. de fideius. liber. Si vero negocium ad illum ad illum aliquo modo pertinet et tunc factum eo absente non valet licet factum eo presente si non contradiceret valet ut l. duo ex tribus et l. de uno quoque de re iudi. et l. si non tres de arbitr. / et l. nam ita divus de adopcio fallit si certa forma sit data negocientis ut l. titium et meuium in pn. de adm. tuto. et l. i. §. si plures de exer. et l. coram de v. sig. / circa hoc aliter dixi in l. alio ff. de aliet. ca. le. mu. fac. An heres sit requirendus

Nec ex pretorio Oppo de l. sicut §. quia ff. de penis. So. ista intelligitur secundum illam §. quam quam ob. ita scilicet pactum contra eum non valet. Queritur an statutum possit facere ut ex tali facto teneatur in aliquo utputa quia aliquis percussit aliquem solvat collectam / dic glo quod sic / quia licet pacto privatorum non possit fieri / tamen per universitatem posset fieri / et no. ad id generale quod non potest fieri per pactum nec per legem ut no. in glo rubrice. C. de transa. Glo est contraria in l. neque pignus

ſ. priuatorum. Ego ſolui in l. omnes populi in illa glo. que statutum poſſit fieri etc. Illa ſo. esse poteſt ſ. quod non poteſt fieri per pactum ratione turpitudinis / nec per l. poteſt fieri hoc modo poteſt intelligi glo. C. de decurio / facit in decreto xj. di. contra mores. Si uero non poteſt per pactum quod contra publicam utilitatem, tunc per l. poteſt fieri quia res publica poteſt derogari ſue publice utilitati / non autem poteſt facere contra bonos mores.

Que iniao Hec regulas examina per no. per dy. in c. non firmatur extra de re. iu.

Nupcias Queritur an inter contrahentes iuriosum expresse uerba requiruntur, quam glo. in l. cum notiſſimi in prin. C. de preſcrip. xxx an. uidetur dicere quod non ſed conſenſus ſufficiat ſed intellige quod requiruntur uerba uel uerborum ſollemnitas / quia ſi aliter dicere non poſſet fieri per alium quod est contra caſum capituli procur. extra de procur. / et in l. mulierem de ritu nupciarum / et l. in concubinatu de concubinis. Queritur glo. an poſſit contrahi ſub condicione. hic. extra de condi. appo.

Certum est Allego iſtam glo. in l. ſi is qui pro emptore C. de uſucapi. contra illos qui dicunt quod fictio non est ſuper facto / unde dic quod non fingitur niſi ſuper facto / et uide iſtam glo. que incipit uendebas ibi quam l. dic plene ut ibi.

In eo uide per dy. extra e. c. cum ſit per unam obſt.

Semper in ſtipulacionibus Iſta est no. l. et pro inſpicimus id quod est actum tacite uel expreſſe. Pone dedi tibi unum librum pro x flor. non dixi de quibus certe inſpicere quod est actum et ex qualitate libri preſumetur quod est actum / et uide glo. que incipit ſi ſtipulatus ſum ibi interdum tacite agatur etc. / tene menti iſtum caſum / et ad multa facit / et gratia exempli pone uendo tibi iſtam domum uſque ad tale domum procurare an includatur illa domus quia dixi uſque ad talem domum dic quod ex qualitate perſone conſtituitur.

Sed non quod ſi non apparet quod est actum conſpicitur mos regionis. Pone Florencie est talis conſuetudo quod qui dicit uolo tres libras in mercancia intelligitur ad flor. qui ualet xxix ſol.

Item quidam iſta uendo tria brachia panni lini intelligitur de maiori brachio.

Item ſecundum morem regionis in qua actum est / et habes exemplum hoc. ego existens parusii uendo tibi unum fundum poſitum Eugubii in tali loco pro centum de qua moneta intelligatur et certe de iſta parusii.

Item uendo tibi quinquaginta modios terre poſitos in tali loco etc. intelligeretur ne de modio quod est hic in qua regione est actum an de modio quod est in regione in qua est fundus dic ut l. ſi fundus de eleccione. Quantum ad forum intellige de loco in quem inquem ut l. conſenſiſſe de actione et ob.

Quero an in contractibus inſpiciatur conſuetudo ſi ſimilia non fuit lata ſuper illa conſue. / certe caſus est hic quod ſic et dixi in l. de quibus C. de legibus facit l. ſi plures ſ. i. de aqua.

plu. arcen. et in quod ſi noluit ſ. quaſi adiuuat de edilicio edicto. Item inducebatur ad quoddam in multis locis est conſue. quod quis ſtipulatur x ſibi reddi ſi deceſſerit ſine liberis uel cum liberis in pupillari etatem. Unus nolebat hoc modo promittere, dixi quod in hoc debet inſpici conſuetudo regionis ſed conſului illi qui debebat promittere quod ſi ille qui petebat ſtipulationem ſic concipi induceret inſtrumenta in quibus erant ſtipulantes illo modo quo ſibi uolebat ſtipulari quod tunc ipſe qui non uult eum promittere induceret inſtrumentum a quibus non ſit ſic promiſſum et tunc obtinebit per iſta l. in fi.

Culpa est uide circa iſtam regulam per dy. extra e. l. vj. c. non est ſine culpa et quil. e. de iniuria et iniu. l. ut uim.

Nemo qui uide glo. que facit ad id quod dixi tibi in l. q. de pen. quod qui est lapſus in deliquit et efficiatur clericus quod debet degradari et puniri.

Furioſi uel eius cuius prodigus non habet conſenſum quantum ad alienandum ſed acquirendum ſic ut l. is cui C. de v. ob. Sed an ad delinquendum habeat conſenſum dixi tibi quod eſt glo. in l. ſiquis in tantam C. unde ui.

Non debet dic ut no. per dy. in c. non licet extra e. li. vj.

Cum in re obſcura pone caſum per quod om. no. in l. cum quis C. ſi cer. pe.

Qui in alterius Iſta est no. l. recordare de eo quod dixi de l. i. C. de op. no. nu. quod qui quis nunciat alteri debet ſic nunciare ut ſibi credatur reputa ſi uolo proteſtari creditori debitoris mei quod ſim creditor habeam oſtendere ſibi debitori inſtrumentum et legere et dare ſibi copiam et poſtea proteſtari / et quod hoc non debet fieri caſus est hic cum glo. in l. i. / et l. nomine C. que res pigno. ob. poſ. / facit l. ſiquis inficiatur C. depoſiti / et c. cum ext. de elec. / in cle. circa fi. ſecundum quod dicit glo. / ego dixi de uita practica ymmo uictus uictori condempnatur in expenſis niſi habeat iuſtam cauſam litigandi ratione libellum et litem conteſtatus ſit et ſimili modo clare etc. / et tu produceris inſtrumentum per quod declararis quod non habes iuſtam cauſam ignorancie et tunc certe ab illo tempore poteſt poſtea in expenſis condempnari. Item poſt publicacionem teſtium ſi ante habebam iuſtam cauſam ignorancie / et iſtud est uerum in perſona rei ut l. ſiquis inficiatur C. depoſiti ſed ſecus in actore qui debet eſſe certus antequam agat ut hac l. in fi. Poteſt eadem ex parte actoris eſſe iuſta cauſa quam ſtatim eo cognito debebit deſiſtere et releuabitur ab expenſis ut l. deſtitiſſe C. de iudicen. C. de iudicen / et l. eum quem temere e. ti. / de iſta materia dixi in l. cum filius ſ. in hac C. de v. ob. uide per dy. extra e. c. cum quis in ius li. vj.

Nemo ex hiis Tene menti glo. que hic est / et dixi uobis in l. nemo ex hiis C. de excepcionibus et per dy. in c. nullus pluribus extra e. l. vj.

Quociens Hic erunt nil taddda

aleo q cent due lecture iam hic venit
examinanda tota materia cumulacionis q tra
ctatur p dy in c. nullus pluribus, dixi
vobis in l. edita actione C. de eden. Ista

Nec pignus l. ex
animatum i l. si rem aq
ff. de acqui pos. privatorum
tene mentem glo q. est hic q
contrariam glo q e in l. ne ex pretorio ff. de
et ibi examinaui.

Concilium Dy tractat i
c. nullus ex
concilio extra e li. vi. Et
dixi in l. non solum. ff. si
mandato ff. de iniuriis.

Quidquid Aliquis ir
atus contra
consanguineos suos vendit
quidam illo colore bona sua
videtur quod non valeat nisi
probaretur postea presentem a
ad hec all. ij. q. iij. c. siquis iratus

Quisquam caveat glo for
math
maiorem quando aliquis vadit ad
occidendum alium possum
prohibere non facio an teneor
et dicit glo quod verbo prohibere et non
facto te vide glo q incipit capitis
iii. ibi c. negligere ij. q. iij. de hoc
extra e. de his est sine culpa p glo i
l. vt vim. ff. de iusti et iure. Quid
dicemus nos et de iure nostro tenemus
quod non debeo me interponere realiter
et probatur p l. i. ff. si hij ff. ad
syll. hoc probatur p totum si teneor
te adiuuare. Sed si accipiam sala
rium turpiter faciet vt l. pe et vl
tima ff. de condicti. ob tur. causam, sed
habeo de iure quod possum accipere sa
larium vt te iuuem vt l. metum
ff. sed quod metus causa fallit i casibus
in quibus videtur renunciare ar. l. ij.
ij. ff. de pact. et id verum tene contra
alias secus vt habuistis no. i l.
veterum ff. de pact. cum sy et i l. si
quis ff. ad l. iul. maiest. Quero
quid si iuuandi causa extraneum offendo
te an possum glo q e in l. vt vi
dicit quod potest fieri quia consideratur affectio
affectio non solum affectio intellige con
sanguinitatis sed societatis vt l. item
apud labeonem ff. tenetur ff. de
iniuriis. Item quilibet extraneus ff.
de furtis l. siquis in seruitute si
in rebus potest multo magis in persona
et hoc fieri potest maxime si faciat
mandato alterius quia iuste fiunt
illi vidisti in l. iij. ff. cum igitur
ff. de vi et vi ar. pro hoc allego
ff. vi bo. rap. l. pretor ait ff. siquis
aduentum ibidem minatur inuocat
etc. et sic quando quis clamat succurrite
vite alter potest eum iuuare.

Non defendere
no. istam l. quod si aliquis e
presens et non vult lite contest.
an possit contra eum procedi
tamquam contra absentem certe sic vt
hic. et glo in auctentica qui semel C.
quomodo et quando iu. et l. quociens ff.
pretor ff. de noxa. dixi i l. si fi
nita ff. iul. ff. de damp. infecto.

Qui per errorem
ista l. examinaui i l. cu
quis C. de iur. et fa. igno.
ff. de condi. et de. l. i. Item
an ista donacio indigeat insinuatione
glo e in l. i. ff. de do. et ibi dixi

Nemo plus dic ut ipso
ut per
dy in c. nemo potest ex e.

Nullus videtur hoc in
dubio secus si
de mente constaret vt l. ij.
ff. denique cum sy. ff. de aqua
plu. arcen. Queritur
glo. pone vendo rem tibi deinde
vendo alteri priori ne quod hic
cum in eo ius faciam vt dicam
et dixi supra eodem hoc e verum
si ex alio non apparet dolus sed
si p venditorem talem dolus comprehenditur
vide glo q incipit ibi vel dic eo
ipso etc. et de hoc dixi i l. pretor edi
xit ff. i. ff. de ope. no. nunci.

Bona fides vide dy.
extra e.
c. bona fides li. vi. dic ut

Heredes eius no. p
dy in c. siquis clericus ex. e.

Semper Oppo et vide
quod matheus
dicit actor mandati non e vinculum
sed actor negotiorum et vide glo
que incipit p te l. fi. dic
ut no. p dy in c. inter
habitos extra e. Ibi sine dolo

Qui sine malo reli
querit no. si cer. pe. l. quod te ifi.

Quociens idem in l.
omnis pop
uli intelligo istam l. et
dic quod idem sermo habet du
as significationes vnam propria
et aliam impropriam tunc stare
propria non impropria etiam est hic, sed quando habet
duas significationes proprias tunc stamus
ei que magis aperta est vt hic
et dixi in l. omnis populi. Quero
dico siquis sine exclamatione te quando
acceperimus cum verbum possit fieri
possit ad futurum trahi et ad pre
teritum quia reperitur in futuro i preteri
tum accipiemus in futuro quia ma
gis apertior est quia l. ad futurum ne
gocia non ad preterita trahitur.

In omnibus vide dy
in c. pri
uilegium personale extra
e. li. vi.

Quia tutelam Quero
de qua
tutela dicat hic et dic ut
glo et no. eam in fi. quando
dy dicit alibi non reperi
sed contra istam glo tenet. Ja.
de are. et Ol. sequendo eum p
l. i. C. unde vir et vx. Quid
dicemus quidam dicunt quod hic queritur
an regula faciat ius vel non ut di
ci ff. e. l. i. et ibi dicitur quod non facit
ius sed cuiuscumque tutor habet ius in
personam pupilli vt isti de tutel. i
pri. et l. i. ff. de tutelis si habet ius
in personam debet succedere vt patronus
liberto qui habet ius in personam. Item
socius succedit alii de societate quia
societas habet ius i persona sui collatum
ut l. iij. i fi. C. de heredi. vendi
et l. fi. C. de iur. e. iudi. Ego autem
credo glosam non bene dicere p l.
nutritoribus. C. com. de succes. de
infanti. exposi. l. fi. Non obstat quod dicitur
habet ius in personam pupilli ergo debet
succedere, quia non sequitur nam ciuitas
habet ius in ciuem suum vt l. i. ff.
p hanc. ff. de rei vendi. et tamen non
succedit vt l. i. C. de bo. vacanti.
Non obstat quod dicitur de patrono quia
facit libertum de nichilo aliquid sed tu
tor non facit pupillum ideo ista glo
non bene dicit nisi intelligendo de le
gittima tutela.

Non debet dic ut no. p
dy extra e.
c. non debet aliquis li. vi.
bartholus

Actus legitimi ista e notab
ilis l. et glo addit aliqs
actus et dy exanimat
istam l. extra e. i. c. actus
legitimi li. vi. s; melius declarat
Rof. in libellis suis i ii. de act
confess

In ambiguis-
Ino ē nomi
vide p dy extra eodē c.
actus legitimi

Nulli vide dy extra
e. c. no est in
mora. Et ego examinaui
tibi in l. si pupillus. 6.
de ner. ob.

Quam diu Oppo
tel. si
quis heres institu. 6.
de here insti. So aliud ip
voluntate stip.

Subiari vide
q er
ror notarij non nocet
vt hic et l. errore C. de
testamen et l. impator
6. de statu ho. Sed de vno dubi
tatur an posset corrigere errore
notarij dic p guil. in l. ipator
6. de sta. ho. et in Specu. de istru
edic. s. postremo v. s; iniquid co
fec Jaco. de bel. in aucta. de equa
do. s. id. Sed vos debetis scire
q in instro pu. continentur duo
Vnu qd spectat aduoc s. annu do
mini in dict. et dies et alie solle
nitates Secundo continet sba
auc ergo e i eo erratum q non
reddit instrm nullu vt mala
latinitas et tuc no viciat istra
vt l. impator 6. de sta. ho. et pos
sunt p notariu corrigi vt l. ac
torum verba 6. de re iudic. qnqz
ē erratum ī eo exquo instrm
viciatur et tuc qnqz constat q e
erratu ex in istro desicit i dicio
et destitus indiciis viciat istrm
vt in aucta vt ponatur nom ipa
in pn. et i aucta qui mo. na. effi
legit s. quantu vero extra de fide
instru. c. ic dilcos et ibi no. Isto
casu apparet de errore et de quo e
erratu et potit corrigi iste erro
ne scribentis error nocat pluby
vt l. siquis in noie et l. errore
C. de testa. Qnqz constat q e erra
tum s; no constat in quo die ē erra
tum et isto casu dico q notario
dicenti se recordari dz credi pbat.
officiali creditur i officio sibi co
misso vt C. de exac. tribu. l. ap
itores et l. siquis decurio. C. de
fal. et l. magis puto s. ne tam
6. de reb. eorum 6. de of. pf. vt
l. pe. s. cura carnis et. s. se. max.
cum hoc de die sic nimiu qd appz
q si testis de die non recordatur
nichilo. probat vt l. testium cu glo
6. de test. et hoc qn ē erratu obm
ittendo s; qn ē erratu ponendo
puta posuit vnu die vel mesez
cu deberet ponere aliu isto casu
nec pot se corrigere nisi de errore
constet p testes vel alius modis vt
j. dicatur vt l. quidquid astringēde
in. iz sm vnaz lectura 6. de v.
ob. et qd ibi dixi Item q functus
ē officio suo sicut iudex vt l. iu
dex 6. de re iudi et sicut testis
vt j. dica. s; hoc no pot dici qsi co
misit dicere q instrm no valet
et sic no pot dici functus offo suo

vt l. qualez 6. de arbi et qd no. in dicta
l. iudex Qnqz ē erratum aliomo ronē
cuiusdam alterationis ut dico Anno do
mini et idicōe tali et no concordet i
dicōe cu annis dni et hoc consuluit
dy et dixit q licet amissio in dicadis
viciet contractum vt dixi tn si est
posita et errat no viciatur instrm
vt l. quociens 6. de heredi institu
Sz dubitatur in quo videt er
ratum vel in annis dni vel i i dicōe
et dic q in indic. qz dolus no psu
misi probetur vt l. quociens s. dolo
6. de probatio. Modo si psupponēs
ee erratu in anis dni diceres esse
erratum dolo vel lata culpa q qui
cunces sciunt annos dni vt l. late et
l. cedere diem s. latinis 6. t. i. In
dic. vero no scitur ita ab oibus io p
sumitur error Et credo dy veru dice
et induco pro eo glo q ē in l. siquis
in fundi vocablo. 6. de lega. i. et l.
pe. 6. de reb. dub. Et hoc puto verum
quicquid dicat glo in dicto c. i cer
dilcos de fide instru. s; contra hoc
facit q notarius qui facit instra co
forma iur. punitur vt flauius vt l.
iubemus in fine C. de testamen et
sic no pot amplius corrigere s; for
te hoc ē spale in testamentis. vel me
lius ibi loquitur qn sollēnitas non
fuit suata nec scripta in testamento
hic loquitur qn fuit suata s; no scrip
ta qm ē erratu in eo q ptinet ad
ptem et hoc dicat guil. in Spec. Aut
notarius uult corrigere i continenti et
admittitur aut ex intervallo et non
pot nisi probato errore p s. i. i corp
de equali. do. hoc etiam probatur testis
et notarius equiparātur vt l. domi
6. de testam. s; testis pot in continenti
no ex intervallo vt. s. pterea ff. de
testa. et i s. quia uo in aut. de testi
in glo magna sic i noīo s; aliqn
constare pot de errore si notarius trns
cripsit scriptura alcius nā te pduce
originale error facile pbabit. vt
hic et l. ij. C. de erro aduoca. Si vo
scripsit scriptura ppam et te si hab;
pthocollum pbabitur p onsiom pro
thocolli vt in aucta de tabelli. s. pe.
nam ex illo verificatur istrz pcessu
et sic videbitur erratu i trāscribendo
vt hic Sz posses dicere qre magis
di. pbat pthocollum q instrm p su
none potuit ee q notarius ab ipso iuco
confecit pcius instrm. R. video no psum
vt dico s. pe. nam originale retinet
notarius apud se vt alijs edat cu opus
fuit vt 6. de eden. l. argentarius s. i.
et io ipi notario non deberet dari co
pia instri vt l. ptor s. prohibet 6. de
edendo et ideo dicat l. q p. pot petere
vt exhibeatur a notario originale
quare instrm qd ē restitutu plene
no contineat omia vt l. velut ctra pu. 6.
de edendo Predicta vera nisi psona
notarij eet psona suspecta vt dca l. si
quis argentarius s. i. et q io q rema
net apud notariu psignatiu origina
le probatur qz ē solitu fieri et pbat.
p ar. a solit. vt l. i. s. merito 6. ne
quid in loco pub. et l. certi condico s.
si numos 6. si cer. pe. Item pot pbari
p testes scriptos in instro qui adhuc
apponitur vt i aucta de instru cau
et fide s. s; et si instra et 6. quadmo
testa. ape. l. i. i fi. Sz quid si te
stes dicunt aliter fuisse q i scrz di
cit s; non recordantur quale fuit
Videtur si hoc contingat ctra ea que
pertinet ad notariu vt circa die
mensem et sy. tunc q constat q ē er

ratu. restat q̄ ē datiu notarii ut dictu ē. Si vero hoc contingit circa ea q̄ ptinet ad ptes tunc notarius nō posset cerciorare q̄ l3 constat q̄ sit erratu nō tn̄ stat notarius quid habeat ponere vt dictum ē. Item pot probari er ror per ptes et alios qui fuerunt mediatores inter plures ptes sic contrahentes vt in auctēn de instrum cautē. §. si vero moratur. v̄. i hyis in glo que incipit ad imitacōm et puto q̄ sufficeret dictū vnius testis cum notario q̄ remanet duo vt dec. v̄. in hys. Item pot probari qñ error per ipsos facientes vt si quedam vniuersitas fecit syndicum vel aliū q̄cūq̄ hoies de vniuersitate poterunt pbare sic fuisse vel nō fuisse et aqū vt ex de pbati. c. in lōq nō dicitur idē i eo q̄ alibi contrahunt vt singuli n̄ ptes eēnt in concordia, vel eēt aliquid per quod nulli fieret piudiciū vt si testator adhuc viuens diceret notario in suo testamēto in sue te errasse

Nemo dubitat

Facio tibi vnū dubiū. dic statutum huius ciuitatis si non soluerit centum ampu tetur sibi manus, modo iste cōpet in iudicio et dat fideiuss. C. vnd dicemus dubies ideo relinquo

Non potest iudi

Iam dixi tibi tu petis a me centum nego lit' cōtes. probas de quinquaginta an p lit' cōtes. cōstituatur mora et videtur q̄ non p l. illa. s3 cōe q̄ ista sic loquitur q3 si ē ratō ipsi ca. et nescio quantū debeā et lit' cōta. nō cōstituitur in mora vt hic. et l. i. cōfiteris in pn̄. ff. de vsur. s3 si scirē q̄ cētum debeo et viderer ee in mora arte lit' cōtes. vt. l. pupillus. §. fi. et ibi d̄ xi. ff. de l. i. et l. qui solid' i pn̄. ff. de le. ii. et istam cōm habui pis' de sō

Hec in omnibus

Istam glo hic allego tibi i l. non solum. §. si mādato. ff. de iniur. et dic ut ibi et tene menti istam glo.

Nemo plus

dic ut per dy extra. e. c. plus li. vi. dixi i l. i. §. i. ff. de ver. ob.

Nemo alienē

Civ quid in causa criminali et dic vt glo et tene menti et vide eam q̄ incipit si aliquis obtulit et istam glo allego tibi i §. ad crimen. Alterius nō q̄ glo dicit in pn̄. q̄ ptor satisdat intelligitur cum fideiussore centum teneri tibi in l. ptor. ff. de ptori stip. i i' glo vi tene

In obscuris

vide dy ex. e. c. in obscuris et c. i spiciim'

Si quis ob

no. glo q̄ hic dicit de te liberare facta cui i sinuari egrat et dixi i l. modestinus. ff. de donacio

Aliud

Tene menti glo q̄ ē in pn̄. huius l. quia alibi in clare nō dicit

Refertur

Tene menti glo que ē in pn̄. supra isto §. et vide glo que incipit si publice ibi publius in fine, dic so ibi p dy ex. e. c. q̄ omnes li. vi. et no. q̄ ista l. est vera quo ad omnia omnes tenentur quo ad penam que infringitur vniuer. vel singulis vt vniuersis s3 si tangat aliquos pūcos tunc tenetur vt l. i. in pn̄. ff. de magi cōuenī et dixi vob' in l. q̄ maior. ff. ad municipales

Que propter

vide dy. in c. i. ar. extra. e. li. vi. et dixi i l. q̄ contra rōm. ff. de l. et in l. si constante. ff. so. ma.

Quisquis

de hac dic plene in l. si sic dus. §. i. ff. de pignori.

Non ut

Quisque

vide circa h dy in c. q̄ q̄s mandato e. ti. et cy C. vnde vi. i. l. i. et i. l. vt vm. ff. de iusti et iure et tene menti glo hic positam plenriorem quā hēas

Factum a iudice

vide dy extra. e. ti. c. ea que. li. vi.

In condempnacione

no. glo que dicit q̄ donator nō pot agere contra donatarium vt eū alimentet cōtra nō. in l. si. C. de reuo dona et p cy. ibi.

Unicuique

vide dy i c. mora ex. e.

De dolo facit

vide dy ex. e. c. dolo. et ff. de dolo excep. l. dolo dica plene in l. si socius. §. lucius. ff. so. matri.

Qui in ius

dic p dy in c. cum quis extra. e. et p cy i l. intelligitur. C. de pignori.

Si nemo

vide glo que incipit hanc regulam vide ibi q̄ nō plz quia si in hoc p̄mus eēt obligacio q̄ contractus qui eam introducit q̄ ē absurdum

Impossibilium

dic p dy in c. nemo pt extra. e. ba.

Si quis pignatus

vide glo q̄ incipit institutus de ibi §. rogatus et dic ibi p glo et dy

Pupillus

hic ē melior glo q̄ sit alibi in ista ma et totum examinaui vob' in l. i. ff. de nouacio

Peracius

tene menti glo plenioremq in mā sua q̄ a. et tractat materiā i. l. i. i fi. q̄ sen sine appl'resci

Non potest

Glo querit quid si citatur syndicus vniuersitatis an cōstituatur in dolo et vide glo q̄ incip. pone in officiali ibi item quid si citetur, et ista ē nō glo. et videtur dicere contra casū l. aut q̄ aliter. §. idem ait. ff. q̄ vi a' clam et ista glo dicit optime, i nō ob. i ita l. q̄ ibi dicitur q̄ valet denunciacio facta a syndico quātum ad excusādum viciū clandestinitatis nō quātum ad cōtumaciā inducendā in psonā vniuersitatis, pone q̄ vniuersitas non vult adunare c. ut atengam glo q̄ ē extra de cōcessi preben. c. si cap. li. vi. dicit q̄ dz citari illi qui regunt vniuersitatē et tūc per inde hr̄etur ac si ciuitas vel vniuersitas eēt citata.

Nemo alieno

l. hic est no. glo et incipcum consue' sit vide gd no p cy in q. pn̄. ibi

certa h' qro. C. q sit longa cosue
Libertis. Hic tenet ista glo q res dotalis non possit alienari fallit in fruo. l. iiii leg' de fundo dotali cum ista glo conar. C. de rei vxo actio §. §. cum. l. et l. i. so. matri. § ob. vr institutu quib3 aliena no l3 i p'n. § e glo bona. C. ad velley. auctu siue a me dixi in dicta. l. i. so. ma.
Fauorabiliores dic extra. e. c. cu sint p cuz iura obscura.
Imperitia culpe dic extra. e. c. non est sine culpa li. vi.
Omnes actiones habetis q actio ppetuatur et interrumpitur plures gtes setus si p litagom dz qro quid si p modu exceptoms e actio i iudicio pposita vtru ppetuatur fran Acturri dicit q sic et e ca' hic ibidum dicit semel incluse ie' § si p modu exceptoms inducitur in iudicio includitur vt. l. duob, . 6. de excep. rei iudi. et l. siu autem . ff. si. 6. de neg g' et. l. q si i diez . ff. i. 6. de gpensa sic inclusa g' it rupitur vt hic et pro hoc. l. apli' no peti. 6. rein in. ha. § istud i elli go qn pposita p modu excep tendit ad eundem finez cu actoe vt excep gpensacois. alias secus ita loqtur glo extra de oi. cog. c. cu dilect'.
Quod 3 rom vide p dy. i. c. que a iure comuni ex. e. li. vi.
Qui tacet vide p dy ext. e. c. qui tacet li. vi.
Quod min vide dy extra. e. c. siquis in ius Hec uez in violecia ablatiua co pulsiua seu expulsiua se cus in violencia turbatiua Ista ma hic non cadit § cadit in. l. siquis . 6. de acq' et ob ibi dixi
Quum par delictu Queto Quid si vn' est in culpa leui i faciedo et alius in culpa leui in omittendo et certe ppondrat cl'pa in faciedo dixi i. l. q nerua § fi.
Cum debet Istud expedim in. l. itaq3 fullo. 6. de furtis et ibi fea mecoz de ista glo
Factu no videt tu habes q si p vim ex pulsus es tu emptor q venditor no tenetur ut l. vi pulsos. C. de acti. empti. § si aliquis illicite expellit te ve ditor tenetur et vide istam. l.
Inuitus Nd cuiqz No glo. super isto. §. q si sta tutu dicit q notarius per non dz accipe salariuz de aliqua scriptura An ego possu renunciare q volo dare certe non q non disponit circa volentes da re § circa notariu et ad hoc no. ista glo et sic no pot renunciare cu de eo no disponitur.
Pecuniam Glo hic querit de legato sb condicoe an i terim teneat alienacio dixi in. l. seruo legato . §. i. 6. de le. i. et ibi p dominum.
Inire naturali vide dy in c. locupletari ex e. li. vi. vide glo. hic no. de qua. l. ingenuum. 6. de statu homi.
Que ab inicio vide dy i c. non firmatur extra. e. li. vi. §m dnm bartholuz hic.

Explicit lectura dni Bartholi super ff. no. uo scripta p manus Johis Eringer

Iste liber est emptus per Bal-
thasar Ungerothen de Legnic-
censem in artibus ac decretorum
doctores (?) minimum (?) 1 29 (?) pro xv
durcatos (?) venetos ~~cum xx fl~~

Et deinde per Magistrum
Johannem de Dambrow fili
Bartholomaei Aloysii (?) et doctorem
decretorum pro V manifeste
Anno domini 1562.

mittite partes eis qui non preparauerunt sibi sanctus

enim dies domini est nolite contristari gaudium

et enim domini est fortitu do nostra Fr. vi. a.

xxxiiii; xxi; xxi;

Letetur cor. Confitemini off. Benedic anima co. Aufer a me

obprobrium et conteptum quia mandata tua exquisiui

domine nam et testimonia tua meditatio mea e Sabb. a.

Venite adoremus de um et procida mus ante

do minum plo re mus ante eum qui fecit

nos quia ip se est domi nus deus no ster

Ps. Venite exultemus domino iubilemus deo salutari

ut sal uum me fac ex omni bus per se

quentibus me et libera me off. Speret in te

ego clama ui quoniam exaudisti me deus Dom. c. iiii.

inclina aurem tuam et exaudi ver ba mea P. pent. a.

Dominus illuminatio mea et salus mea

quem ti mebo dominus defensor ui te

mee a quo trepidabo qui tribulant me inimici

mei ipsi infirmati sunt et ceciderunt Si consistant

aduersum me castra non timebit cor meum et si in

surgat in me prelium in hoc ego sperabo